VITAE SANCTORUM SELECTISSIMAE; PROBATISSIMAE: QUATUOR...

Zacharias Lippeloo, Cornelius Grass, Pedro Ribadeneira

Digitized by Google

IHS

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
30 A
17

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

5757
55-C-3

Digitized by Google

Gras. Vitae SS. Tom. I.

L
―
12

K
279

Digitized by Google

Digitized by Google

VITÆ SANCTORVM SELECTISSIMÆ; PRO:BATISSIMÆ; QVATVOR TOMIS DISTRIBVTÆ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE



COLONIAE AGRIPPINÆ
Ex officina Bernhardi Gualteri. An. sal. h.
MDCXVI
Cum Gratia et Priuilegio Sacræ Cæſ. Maieſt.

Digitized by Google

Digitized by Google

VITAE SANCTORVM;

EX SELECTISSIMIS ET PROBATISSIMIS ORTHODOXIS PATRIBVS, PRIMVM QVIDEM

per V. P. ZACHARIAM LIPPELOO Carthuſianum fideli Compendio conſcriptæ: NVNC verò recèns Recenſitæ, exactiſsimè recognitæ; ac hactenùs tam ex R. P. RIBADENEIRA, S. Societatis IESV, quàm aliundè deſideratis, affatim locupletatæ:

Studio & labore

V. P. CORNELII GRASII ITIDEM CARTHVSIANI.

TOMVS PRIMVS

Complectens Sanctos Menſium

IANVARII, FEBRVARII, ET MARTII.

Cum licentia Superiorum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Coll. Rom.
Soc. Jesu
Cat. Inscrip.
B. 56.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Sumptibus Bernardi Gualtheri.
ANNO M. DC. XVI.
Cum gratia & priuilegio Sac. Cæſar. Maieſt.

Digitized by

FACVLTAS PLENARIA:
A
REVERENDO IN CHRISTO
P. D. BRVNONE D'AFFRINGVES,
Sacri Ordinis Carthuſienſis Moderatore
Primario: Fr. Cornelio Graſio
conceſſa.

VENERABILIS in Chriſto Pater. QVAE de libris tuis in lucem edendis ſcribitis; tenore præſentium, vobis licentiam facimus, ea edendi: Iuxtà formam Eccleſiæ conſuetam. VALETE in DOMINO: qui tibi, & nobis per preces tuas benedicat. CARTHVSIAE, Die Septima Septembris 1615.

VESTER *in* DOMINO *Confrater*
Fr. BRVNO: PRIOR
CARTHVSIAE.

APPROBATIO.

VITAE SANCTORVM à Fr. CORNELIO GRASIO, CARTHVSIAE *Colonienſis Alumno, nunc denuò magno labore recognitæ; diuerſis locis emendatæ; Vitarum etiam aliquot acceſſione auctæ; ad* DEI *Gloriam; ad* SANCTORVM *Laudem; ad legentium ædificationem: vtiliter recudentur*. COLONIAE AGRIPPINAE, 20. IVNII 1616.

Henricus Francken Sierſtorpffius
S. Theologiæ Doctor; Regens
Gymnaſ. Laurent. librorum
Cenſor.

GENE-

Digitized by Google

GENEROSO, AMPLISSIMO, CLARISSIMOQVE VIRO, AC DOMINO,

D. ROVLANDO GRASIO; DOMINO IN OCKEREN, COMITATVS FLANDRIAE: COGNATO SVO,

S. D. P.

REGIVS Pſaltes & Vates DAVID, Cognate in Chriſto Chariſsime, circa finem Hymnorum ſuorum, ad beatitatẽ ſempiternam (cuius tũc fortè arrham & prælibamentum guſtârat) feruentius anhelans, antepenultimum Pſalmum hunc in modum
terminat; HYMNVS OMNIBVS SANCTIS *Pſalm. 148.*
EIVS; Poſtremũ verò ita exorditur: LAV- *& 150.*
DATE DOMINVM IN SANCTIS EIVS. Ijſdem vtique verbis haud obſcurè nos admonens, mortales iam immortalibus, militantes triumphantibus; terrigenas cælitibus,
impendere merita laudum præconia. PRI- *D. Hier. ad-*
MVM quidem, ob honorem Diuinæ Maie- *uerſus Vigi-*
ſtatis; Exhibitus etenim Sãctis honos, ipſum *lantium.*
ſanctificatorem reſpicit DEVM; mirabilemque in eis prædicat: iuxtà illud Pſalmogra-
phi: MIRABILIS DEVS IN SANCTIS *Pſalm. 67.*
SVIS. SECVNDO, ob ſpiritale commodum.

Digitized by Google

Enimuerò quandoquidem nouimus multiplicatis interceſſoribus ſalutem facilius nos adepturos, conſultiſsimum eſt, ijſdem obſequia pietatis impendere, à quibus nobis ſuccurſum iri & volumus & ſperamus.

3.Reg.c.1. HVIVS egregia exhibetur figura REGVM 3. cap. 1. Vbi BETHSABEE, triumphantem denotans Eccleſiam, FILIO, hoc eſt, militanti Eccleſiæ, precibus ſuis à REGE REGVM & DOMINO DOMINANTIVM, REGNVM obtinet: nimirùm cælorum. TERTIO, quòd impenſus ſanctis honor, ſit & nobis cum illis communis. Sed enim, quid aliud in ipſis honoramus quàm naturam noſtram ſic exaltatam, tantæque beatitudinis capacem?

NEVTIQVAM itaque abhorret à vera pietate, colere, venerari, inuocareve Dei Amicos; Inſtrumenta & Spiritus ſancti Organa. Per hos ſiquidem nobis Sanctus Sanctorum locutus eſt; voluntatem ſuam nobis aperuit: mirabilia opera peregit. Denique ſunt ij iam, vt verbo dicam, in Diuina amicitia, confirmati, ſtabiliti, perpetuati. PROINDE IESVS CHRISTVS Redemptor noſter, quamquàm poſsit ipſe ſuapte natura, ſuoque ex officio, puta verus mediator inter nos & Patrem DEVM, omnium votis facere ſatis, placet ei nihilominùs, vt per *a* membra ſua, Sanctos & electos, quibus ipſe eſt conſtitutum caput, pro omnium neceſsitatibus *b* interpellentur.

a Epheſ. 5.

b Ioan. 12.

NOVE-

Noverat id quàm optimè, felicisſimæ Mem. Parens veſter; quo cum mihi, præter Affinitatem, & idem Nomen (fuimus ſiquidem Patrueles Cognomines) ea olim interceſsit conſuetudo, vt in negotijs arduis aliquandò me conſuluiſſe, & conſilio acquieuiſſe haud pœnituerit. Annitebatur is iugi conatu, vnà cum clariſsima Coniuge, Cælitum veſtigijs egregiè inſiſtere; Præceptis hiſce Dominicis maximè inhærere: Lucæ 16. Facite *vobis amicos de mammona iniquitatis, vt cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.* Verſabatur illi ob oculos aſsiduò memorabilis ea gentium Doctoris ſententia 1. Corinth. 1. *Non multos,* nimirùm, *à* Deo *electos, ſecundùm carnem ſapientes; non multos potentes: non multos nobiles.* Proinde haud altum ſapiebat; haud gloriabatur in Natalium ſplendore maximè illuſtrium: quos ex Clariſsima Romana ea Gracchorvm familia enimuerò ducere conſtat. Ita ſiquidem Patrvm noſtrorum certa relatione didicimus: Ita vniformia inſignia, exploratiſsima veri docent Indicia. Quæ verò & quanta ea extiterit, in promptu videre eſt Tom. 4. Annal. Eccleſ. Illuſtriſsimi D. Cardinalis C. Baronij; Anno Domini 383. Variauit quidem temporis vetuſtas (vt aſſolet) nonnullos in dictione characteres.

Ioan. chryſ. homilia 2. de verb. Iſaiæ. Vidi Dominum.
Ioannes Damaſc. orat. 3. de Imag. Item lib. 4. Orthod. fid. cap. 18.
Iob. 5. & 42. cap.
2. Machab. cap. 15.

Primvs verò præfatæ familiæ, qui Germaniam incolere cępit fuit Auus meus, pro-

Digitized by Google

auus veſter. Is etenim, tempore illo quo ANDOVVERPIA Emporium Europæ celeberrimum floreſcere geſtiret, confluentibus eò vndique omnium Nationum & Ordinum hominibus, Mediolano relicto, omni iam opimus benedictione, ANDOVVERPIAM, quà animi, quà negotiationum ergô, conceſsit, AEdes ampliſsimas inibi coemit; ſedem fixit; genus propagauit: ſplendidiſsimè, maximaque cum laude ibidẽ vixit. Conſueuiſſe autẽ, præter IBERAE, & LVSITANAE, Gẽtis etiam LATIAE Primarios Principesque viros, non tam commodi quam exercitij gratiâ, negotiari, perſpicuum omninò nulli non eſt. Satagebat inter hæc Parens veſter tantam progeniei generoſitatem, pietatis in DEVM & Proximum claritudine inſigniter illuſtrare: quòd vanam eam penitùs noſcet, quæ Heroicarum virtutum decore reperitur deſtituta.

CAETERVM cum nihil in rebus humanis tam ſit ſtabile, tam durabile, quod non temporum ſucceſsibus, niſi iugi quodam adminiculo foueatur, diſſoluatur & pereat, viſum fuit, pro continuanda, ſtabilienda, perpetuanda Paterna vobiſcum neceſsitudine, quatuor hoſce de Vitis SANCTORVM Tomos, recèns iam in lucem editos CLAR.[ti] V. offerre; quatenus eorundem lectione, animum priuatis ac publicis curis defeſſum ſubinde, faſtidientemque, recreare aliquando, ob-

do, oblectarique queat. Valent enimuerò virtutum eorum inſignia exempla poſteris relicta, illuſtriaque miracula, certiſsima illorum veræ fidei & pietatis teſtimonia, mortalium mentes, ad res quaſque ſanctas, cogitandas, ſuſcipiendas, æmulandasque, inflammare quàm maximè. Suſcipe itaque mi Cognate, familiæ noſtræ decus eximium, Patriæque quà probitatis, quà opulentiæ excellens ſpecimen, præfatos hoſce Tomos perpetuæ meæ in te beneuolentię indices, eo quidem, candidiſsimo quippè, quo offeruntur, animo.

CHRISTVS verò IESVS electorum ἀγωνοθέτης omnium, poſt felicem huius vitæ decurſum, eorum nos perpetuo faciat aggregari conſortio. Ita Voueo. COLONIAE AGRIPPINAE, in CARTHVSIA, ANNO Reſtauratæ Salutis 1616. Pridiè NATIVITATIS Sacratiſsimæ Deiparæ Virginis MARIAE.

Ampliſs. D. V. Addictiſsimus Cognatus, *Fr.* CORNELIVS GRASIVS *Carthuſianus.*

PIO, BENEVOLO-QVE LECTORI S.

QVAM optimè de Republica Chriſtiana mereantur, quotquot Priſcorum lucubrationes, paſſim in latebris obſcuras, in lucem publicando eruunt in promptu eſt videre; Tot inſignia quippè præſtantiſſimorum Patrum monumenta, à blattis & tineis vindicata, maximo Orthodoxæ fidei emolumento, priſtino nitori reddita, iam nuper euulgata. Sempiternis itaque encomijs digniſſimi ſunt, qui in eo ſtrenuam operam, maximumque ſtudium impendêre. Sileo vita iampridem functos, aliorum elogijs affatim celebratos; ita vt nulla poſſit eos delere obliuio. Superſunt & (DEO LAVS) noſtro hoc ſeculo, eruditione & pietate excellentes viri complures. Inter quos elucent maximè duo inſignia Belgarum lumina, R. P. ac D. AVBERTVS MIRAEVS, clariſſimæ apud ANDOVVERPIANOS Cathedralis Canonicus: S. Rom. Eccleſ. Protonotarius Apoſtolicus. Item R. P. ac D. HERIBERTVS ROSVVEIDVS Societatis IESV. Teſtantur id, quà veterum Patrum recenſita, elucidata, elimata, terſa, polita: quà eorum priuata præclara varia iam nuper edita in lucem ſcripta.

PORRO R. D. MIRAEVS cum inaudiſſet quatuor illos de VITIS SANCTORVM TOMOS, prioribus diſtractis, denuò fore recudendos, pro inſito ſuo in Rerum Eccleſiaſticarum ſtudioſos pio affectu, mihi ſuppeditauit variarum Natio-

num

num & Ordinum SANCTORVM *quidem Acta haud pauca. Ex quibus ea tantùm quæ omni fide cenſentur probata, ſuis quibuſque locis fideli compendio inſerere ſtudui. Sed enim præſtant pauca certa, multis incertis. Superadditæ inſuper quotquot aliundè ſelectæ colligi potuêre. Sequutus equidem paßim certioris, haud maioris partis* CHRONOLOGICAM *Seriem. A Notis & Concionibus, Epitomes vtpotè à Proprietate alienis, abſtinui. Criminationes & quicquid lædorium eſt deuitaui: vnica veritate, rerum omnium potentiori, contentus. Seruata & proindè, iuxtà præſentis ſeculi eruditißimorum placitum, quantum licuit, Scriptorum phraſi.*

Sanè quidem ſicut effoſſum informe aurum & rude, eò carius eſſe ſolet, quod nihil videatur alterius metalli habere commixtum; ita egregia monumenta, ſua ipſius vetuſtate atque ſimplicitate micantia, quibus res potius quàm verba in pretio eſſe ſolent, gratiora planè erunt atque iocundiora, quouis ſcripto recentioris auctoris, quibuſcunque eloquentiæ phaleris exornato. Quidquid enim obducitur fuco atque pigmentis, ſuſpectum redditur; pulchriorque eniteſcit ipſa ſua puritate ſimplicitas; quæ quod mentiri neſciat, omne quamuis ad ornatum compoſitum velamentum abhorret. *C. Bar. Tom. 3. Annal. Anno Chriſti 356.*

FRVERE *itaque hiſce, Amice lector, ſecurè & confidenter; cumque te ſacra eorum lectione oblectari, &* DIVORVM, *quà gloriam, quà triumphum contigerit admirari: illorum quoque virtutem & pietatem, diuina adiutrice gratia, imitari ne pigritere.* VALE & FAVE.

VENE-

VENERABILI,
MVLTVMQVE RELIGIOSO IN CHRISTO PATRI, D. HECTORI VITANO;

PER PROVINCIAM RHENI, Sacri Ordinis Carthuſienſis Viſitatori Primario, digniſsimo vigilantiſsimoque: nec non Carthuſiæ propè TREVERIM *Priori meritiſsimo; cum debita obedientia.*

S. D. P.

INter multifaria, meritoq́ue laudabilia de repub. Chriſtiana ac fide Orthodoxa benè merēdi ſtudia, Venerande admodum plurimumq́ue colende Pater: duo hæc, haud infimum, optimo iure communiq́ue eruditorũ ſententia, ſibi vendicare locũ, notius eſt, quã vt fuſius me id cõprobare neceſſe ſit.

Primum quidem eorum, qui aſsiduo cõparatam labore variarum rerum notitiam, haud ſibi ſolis ſeruare; verumetiam eandem, varijs ad poſteros tranſmiſſis doctiſſimis libris, alijs cómunicare gnauiter accurateq́ue allaborant: iugiter ſibi ob oculos ponentes illud Eccleſiaſtici: *Sapientia abſconſa & theſaurus inuiſus, quæ vtilitas in vtriſque?* Præclarę dein D. Auguſtini ſententię inhærentes; qua de iiſdē etiam rebus ac quæſtionibus, plures à pluribus conſcribendi libros, diuerſo quidem ſtylo, haud diuerſa tamē fide vtiliſſimum cenſet: nõ ſolùm quod difficile admodùm ſit, quæ ſcribuntur à ſingulis, in omniũ manus venire; aſt quoq;, quòd qui vel minus intelligit,

Cap 20. & 41.
Lib. de Trinitate cap. 3.

Digitized by Google

ligit, minorique cum voluptate legit vnum, fortè melius aſſecuturus ſit, libentiusque lecturus alterū: rem eandem alijs verbis, aliaque methodo explicantem. Nonnulli ſiquidem, res multis varijsq; dictionibus declarari: alij breuiter proponi gaudent. Quidā non niſi phalerato dicendi genere delectātur: alij mediocre & ſimplex amplexantur. Eximia itaq; laude eos cenſet dignos ſacer Antiſtes, q̄ in eo, vt omnibus fiat ſatis, ſtrenuam operam, maximumq; ſtudium impēdunt.

Alterum verò eorum, qui veterum ſcriptorum monumenta in obſcuro latentia, in lucem ac publicum de nouo proferre: dein tam eorundem, quàm modernorum quę iam lucem aſpexerunt, à mēdis & erroribus, quibus partim auctorum, partim calcographorum vitio plerumque ſcatent, expurgare, auctioraque reddere, impigrè deſudant. Atque hac ſanè in parte, fortaſſe hoc alterum vtilius illo videri poteſt: quod efficiat, vt optima Orthodoxorum Patrum volumina, cùm priſco nitori, tum debitæ integritati ſigillatim reſtituantur. Et quidē ſicut illud magnam quandam ingenij copiam poſtulat, vt quis poſt tam multa à doctiſſimis viris ſcripta, dignū aliquid, hoc ſeculo vno omnium eruditiſſimo (vtinam tam pio) commentari poſſit: ita alterum exactiſſimum ſanè iudicium, ſummamque diligentiam requirere exploratiſſimum eſt.

Pręclarè itaque feciſſe, poſt alios quamplurimos eruditione ac pietate inſignes, haud immeritò cenſendus eſt cōfrater quondam noſter *Zacharias* Lippeloo: qui ſe totū quoad fieri potuit, dum viueret, communi bono cōſecrans, tenuiorisque fortunę hominibus ac breuitatis ſtudioſis

con-

Digitized by Google

conſulere volens; Hiſtorias ſeu Sanctorum vitas, illas potiſſimùm, quæ per Venerabilem (piæ memoriæ) P. Laurent. Surium prolixè admodum extant conſcriptæ: breui compendio 4. Tomis egregiè exhibuit.

Ceterùm cum illi memoratos Tomos recognoſcere, expurgare, ac vitarum aliquot acceſſione locupletare, certò conſtitutum eſſet: iamque primum ægrè inchoaſſet: placuit benigniſſimo bonorum largitori, laborumque omnium fidiſſimo remuneratori, ad eam eum vitam euocare, (vti piè confidimus) in qua neque labor, neque luctus, ſed pro labore, Chriſti nomine ſuſcepto, ſempiterna quies, & gaudiũ nunquam finiendum tribuitur. Ne verò opus tam fructuoſum, ne dicam neceſſarium intercideret; tum ipſius auctoris in limine mortis iam exiſtentis obteſtatione, tum piorum aliquot monitis, aſſiduisque ſtimulis incitatus; eandem prouinciam (arduam ſatis) continuandam ſuſcipere, iiſdemque obaudire tandem adductus fui: ne ſi in renuendo pertinax perſtitiſſem, ſuperbiæ denique id potius, quam modeſtiæ aſcriberetur. Feci ergò quod rogatus eram: Deoque benè propitio ad finem vſque perduxi. De quo id tantùm dixiſſe ſufficiat, nihil in eo quod ex apocryphis ſcriptoribus deſumptum ſit appoſitum eſſe; hoc eſt, nullas eorum Vitas, quarum ſcriptores penitùs ignorantur, aut ſi ſciuntur, pertenuis in Eccleſia æſtimationis & auctoritatis ſunt, inſertas eſſe; nihil etiam quod non ſtatim in exemplari vndè deſumptũ ſit facilè inueniri poſſit: ne quis ex capite noſtro aliqua ſuffarcinaſſe & ingeſſiſſe cõminiſci valeat. Cũ porrò haud eſſem neſcius (ex-

per-

perto, vtpotè, vt in prouerbio eſt, edoctus iampridē Roberto) quàm eſſent in alienos carpendo labores, hominum ingenia, noſtro infelici hoc ęuo, promptiſſima, dein quā ſuſpitioſum, quamq́ue periculi plenum, aliquid in lucē edere, quod non ſit perfecto ingenio & artificioſa induſtria inſigniter elaboratū, conſultum viſum fuit hunc meum qualemcunque laborem iudicio ac cenſuræ cenſoris à Sereniſs. & Reuerend. Principe Ferdinando Archiepiſcopatus Colonienſis Coadiutore, Bauariæ Duce, mihi dati, diſcutiēdum approbandumq́ue exhibere: ne quid zoilo, Cacodoxouè reprehenſionis reliquum foret. Quod ſi nec nunc omnibus ſatisfactū erit, & homines, præſertim moroſuli, naſutuli, & delicatuli, Vitas, alias forſan prolixiores, alias breuiores dictitauerint, & modò hæc, modò illa in alijs atque alijs deſiderauerint: mihi hoc ſufficiet, quod non tam ſtudio mihi fuerit, vt illis placerem, quam pijs prodeſſem. Qui verò ad carpēdum faciliores erunt, illi tum demum non temeritate, ſed iudicio id feciſſe putabuntur: vbi ipſi pręclarius aliquid nobis exhibuerint. Nam id genus hominū morſus omnes euitare velle, nihil aliud eſt: quam niti ad impoſſibile. Reſtabat nunc vt pro communi multis iam ſeculis recepta cōſuetudine aliquem mihi deligerem patronum, cui haſce meas qualeſcunque conſecrarem lucubrationes. Hac autem in parte ſuſpēſus animo cum hærerem, ac viri excellentes quamplurimi occurrerent, tu mihi inprimis obuius fuiſti admodùm venerande Pater, quem optimo mihi iure aſciſcerem; tum quod te rerum à SS. geſtarum, frequēti lectione inter tot curarum ac occupa-

cupationum procellas animum mirificè recreâre ac paſcere, ſedulam dein in ijſdem imitandis operam nauare exploratum habeam: cum propter multam raramque variarum rerum, antiquitatis potiſſimum Eccleſiaſticæ in te reconditam cognitionem; quæ cum morum grauitate, vitæ integritate, eruditioniſque claritudine coniuncta, longè lateque ſic diffunditur: vt eius flagrantia, non ſolum hæc Germania, verùm nobile illud etiam Regnum Gallicanum ſuauiter redoleat.

Certiſſimum autem eſt, qui SS. vitis diligenter ſtudet: optimè ſuæ prouidere. Quemadmodum ſiquidem pictores cum imaginem ex imagine depingunt, exemplar itidem reſpectantes, lineamenta eius magno ſtudio ad ſuum opificium transferre conantur; ita qui ſeſe meditatur omnibus virtutum numeris abſolutum reddere, SS. vitas veluti ſimulachra quædam ſpirantia & actuoſa reſpicit: probaque illorum opera ſua imitando facit. Ex illis ſiquidem & qua via gradiendum poſt Dominum ſit: ſimul & quomodò ſceleratorum hominum flagitia, nec non impia omnium dogmata fugienda ſint optimè perdiſcitur. Hinc Patriarcharum, Prophetarum, Apoſtolorumque chori ſacrati, immortalem ſui in Eccleſia obtinent memoriam. Habent & eandem SS. Martyres; qui pro Chriſti ſaluatoris fide ac honore, inuicto animo decertârunt: ſanguinemque ſuum fuderunt. Nec non & SS. Confeſſores; qui pleni Spiritu ſancto, multis coruſcârunt miraculis; quibus mundus crucifixus fuit & illi mundo; pari gloria amoris Chriſtum Redemptorem ſequentes: iugiterque crucem ſalutiferam

tiferam

Digitized by Google

tiferam poſt eum portantes. Vt enim Martyres, ita & Confeſſores pro Chriſto communi omnium remuneratore pati voluerunt: & ij quidem Eccleſiæ lilia, illi verò roſæ ſunt.

Ceterùm quicquid à me ad recognoſcendum, expurgandum, augendumque Primum hunc Tomum operæ ac ſtudij impenſum eſt: id totum V.P.V. ex intimis cordis mei penetralibus, velut amoris atque obſeruantiæ erga te meæ, offero, dicoque: Chriſtum Saluatorem caput electorum omnium, ac totius beneficentiæ exhibitorem deprecans, quatenùs eandem pro ſacri Carthuſienſi cætûs pace, conſeruatione & amplificatione, eximia dexteritate, dies noctesque laborantem, multis annorum periodis feliciſſimis, nobis totique Prouinciæ conſeruare dignetur: ad Diuini nominis ſui maiorem gloriam, ſubditorum verò eius conſolationem, ædificationemque, ac ſalutem ſempiternam. Ex Carthuſia Colonienſi: Anno Incarnati verbi, 1602. Pridiè B. IOSEPHI Nutritoris Domini.

V.P.V. humillimus ac obſequentiſſimus in Chriſto filius

Fr. Cornelius Graſius.

D. AVGVSTINVS LIB. IV. DE DOCTRINA CHRISTIANA cap. II.

BONORVM ingeniorum inſignis eſt indoles, in verbis verum amare: non verba. Quid enim prodeſt clauis aurea, ſi aperire quod volumus, non poteſt? Aut quid obeſt lignea, ſi hoc poteſt? quandò nihil quærimus, niſi patere, quod clauſum eſt!

INDEX SANCTORVM HOC VOLVMINE CONTENTORVM.

Menſes.	*Dies.*	A.	pag.
	1	ALmachij, Monachi	30
	2	Adelhardi Corbeienſ. Abbat.	50
		Argei, Narciſci & Marcellini	56
	3	Anteri Papæ	63
	5	Apollinaris virginis	77
Ianuarij.	6	Andreæ Epiſcopi	100
	12	Archadij martyris	208
	17	Anthonij Abbatis	30
	21	Agnetis virginis	38
	22	Anaſtaſij Perſæ	437
	30	Aldegundis Abbatiſſæ	526
	3	Anſcharij Archiepiſcopi	606
	5	Agathæ virg	627
	6	Amandi Epiſcopi	637
	9	Apolinæ virginis	657
Februarij.		Anſberti Epiſcopi	661
	10	Anſtrebertæ Abbatiſſæ	667
	12	Anthonij Epiſcopi	699
	14	Auxentij abbatis	716
	14	Aderiti & Eleuchadij Archiepiſc.	722
	19	Auxibij Archiepiſc.	730
	27	Andronici & eius coniugis Athanaſiæ	783
		Albini Epiſcopi	793
	8	Aſclæ, Leonidis, Philemonis	869
Martij.	10	Attalæ Abbatis	882
	16	Abrahami Eremitæ	925
	25	Annunciatio B. Mariæ Virginis	1004
	29	Armogaſtis & Saturni	1036
		B.	
	1	Baſilij magni Epiſcopi	7

Boni-

Menſes.	Dies.	SANCTORVM.	
Ianuarij.	15	*Boniti Epiſcopi*	271
	16	*Berardi, Petri, Accurſij, Adiuti & Ottonis*	291
	24	*Babylæ Epiſcopi*	462
	1	*Brigidæ virginis*	561
Februarij.	3	*Blaſij Epiſcopi*	610
Martij.	21	*Benedicti Abbatis*	981
		C.	
	1	*Circumciſio Domini noſtri Ieſu Chriſti*	1
		Clari, Abbat.	43
Ianuarij.		*Cyrini, Primi, & Theogenis martyrum*	64
	18	*Cathedra S. Petri Romæ*	315
	23	*Clementis Epiſcopi Ancyrani*	442
	29	*Conſtantij Epiſcopi*	519
	31	*Cyri Abbatis & Ioannis*	531
Februarij.	2	*Cornelij Centurionis*	586
	3	*Celerini Diaconi*	608
	22	*Cathedra S. Petri, Antiochiæ*	748
	2	*Ceaddæ Epiſcopi*	816
	3	*Caluppani Recluſi*	824
	3	*Chunegundis Imperatricis & virg.*	826
Martij.	6	*Coletæ virginis*	846
	10	*Codrati, Cypriani, Dionyſij, & Anecti epiſc.*	879
	18	*Cyrilli Epiſcopi*	948
	20	*Cuthberti Epiſcopi*	968
	22	*Cathaninæ viduæ & virginis pariter*	990
	29	*Cyrilli Diaconi & Martyris*	1035
		D.	
Februarij.	6	*Dorotheæ virginis & mart.*	631
		E.	
	1	*Euphroſinæ Alexandrinæ*	31
	1	*Eugendi Abbatis*	40
Ianuarij.	5	*Eduardi Regis*	92

Digitized by Google

Menſes.	Dies.		
	6	*Ermenoldi Abbatis*	114
		Epiphania Domini	106
	20	*Euthymij Abbatis*	379
	21	*Epiphanij Ticin. Epiſcopi*	394
Februarij.	1	*Ephræm Diaconi Edeſſeni*	556
	20	*Eucherij Epiſcopi*	471
	7	*Eleutherij Epiſcopi*	744
Martij.	17	*Equitij Abbatis*	866
	13	*Euphraſiæ virginis*	908
	18	*Eduardi Regis & mart.*	951
	29	*Euſtachij Abbatis*	1043
		F.	
Ianuarij.	1	*Fulgentij Epiſcopi*	22
	14	*Felicis Nolani Confeſſoris*	239
	16	*Furſei*	285
	20	*Fabiani martyris atque Pontificis*	354
	21	*Fructuoſi Epiſc. Augurij & Eulogij Diac.*	426
Februarij.	15	*Fauſtini & Iouitæ martyrum*	724
		G.	
Ianuarij.	3	*Genoueſæ virg.*	57
		Gordij Militis	66
	4	*Gregorij Lingonienſis Epiſcopi*	75
	5	*Gerlaci Confeſſor.*	87
	8	*Gudulæ virginis*	142
	13	*Godefridi, Comitis Capenbergenſis*	215
Februarij.	6	*Guarini Epiſcopi*	641
	10	*Gulielmi Ducis, Comitis & Eremitæ*	672
Martij.	12	*Gregorij Papæ Doctoris Eccleſiæ*	887
	17	*Gertrudis virginis*	942
	31	*Guidonis Confeſſoris*	1050

Her-

Digitized by Google

Menſes.	*Dies.*	SANCTORVM.	
		H.	
Ianuarij.	13	*Hermyli & Stratonici*	211
		Hilarij Pictauorum Epiſcopi	233
	16	*Honorati Epiſcopi*	274
Martij.	3	*Hemiterij & Chelidonij*	822
	4	*Hadriani & aliorum 23 mart.*	834
	7	*Hadriani & Eubuli mart.*	866
	16	*Hereberti Archiepiſcopi Colonienſis*	933
	25	*Hermelandi Abbatis*	1008
		I.	
Ianuarij.	9	*Iuliani mart. cum reliquis ac Baſiliſcæ virg.*	163
	15	*Ioannis Calybitæ*	254
	23	*Ildefonſi Epiſcopi*	457
	25	*Iuuentini & Maximi militum*	466
	28	*Iacobi Eremitæ*	512
Februarij.	1	*Ignatij martyris*	540
	3	*Ioannis Eleemoſynarij Archiepiſc.*	590
	5	*Iſidori martyris*	625
	13	*Iordanis, Domini*	707
	16	*Iulianæ virg. ac martyris*	732
	27	*Iuliani, Euni, Beſæ & Macaris*	786
Martij.	19	*Ioſeph ſponſi B. Mariæ*	955
		Ioannis Syri Confeſſoris	958
	27	*Iſaaci*	1024
	29	*Ionæ & Barachiſij*	1038
	30	*Ioannis Climaci*	1047
		L.	
Ianuarij.	7	*Luciani*	137
	8	*Laurentij Patriarchæ Venetiarum*	153
	18	*Leobardi Recluſi*	381
	19	*Launomari Abbatis*	331
	2	*Laurentij Archiep. Cantuarienſis*	558

Menſes.	Dies.	INDEX	
Februarij.	28	Lupicini & Romani Abbatum	788
Martij.	13	Leandri Epiſcopi	915
	15	Longini Centurionis mart.	921
	19	Landoaldi Archipresbyteri	959
	26	Ludgeri Epiſcopi Monaſterienſis	1015
		M.	
Ianuarij.	1	Martinæ virginis ac mart.	28
	2	Macariorum duorum & Marci monach.	45
	6	Macræ virginis	98
		Magorum tertium Regum	109
		Melanij Epiſcopi	117
	9	Marcianæ virg. & mart.	162
	10	Martiani Presbyteri	183
	15	Mauri Abbatis	261
	20	Mauri Epiſcopi	375
	21	Meinradi Eremitæ & mart.	428
	31	Marcellæ viduæ	534
Februarij.	24	Montani & ſociorum	754
		Matthiæ Apoſtoli	762
Martij.	3	Marini & Aſterij mart.	820
	14	Mathildis	919
		N.	
Februarij.	9	Nicephori mart.	658
	26	Neſtoris Epiſcopi	771
Martij.	13	Nicephori Patriarchæ	917
		O.	
Ianuarij.	1	Odilonis Abbatis	34
Februarij.	16	Oneſimi diſcipuli B. Pauli Apoſt.	729
		P.	
	3	Petri Aulani	65

Pauli

Digitized by Google

Menſes.	Dies.	SANCTORVM.	
Ianuarij.	10	*Pauli primi Eremitæ*	175
	14	*Patrum in Sina & Rhaiti regione*	245
	19	*Pontiani*	351
	21	*Patrocli martyris*	423
	25	*Proiecti Epiſcopi*	469
		Popponis Abbatis	473
	26	*Polycarpi Epiſcopi*	481
		Paulæ viduæ Romanæ	493
Februarij.	1	*Pioni presbyteri & mart.*	547
	2	*Purificatio B. Mariæ virg.*	578
	4	*Philoromi & Phileæ mart.*	613
	7	*Parthenij Epiſcopi*	649
	8	*Pauli Epiſcopi*	654
	21	*Pipini Ducis*	746
	22	*Petri Damiani*	749
	26	*Porphirij Epiſcopi*	773
Martij.	4	*Petri Abbatis*	842
	5	*Phocæ mart.*	846
	12	*Petri Cubicularij Dioclet. Imperat.*	899
	17	*Patricij Epiſcopi*	945
	28	*Priſci, Malchi, & Alexandri*	1034
		Q.	
Martij.	9	*Quadraginta militum mart.*	875
		R.	
Ianuarij.	4	*Rigoberti Rhemorum Archiepiſcopi*	72
	6	*Raymundi*	119
Februarij.	4	*Remberti Archiepiſcopi*	620
	7	*Richardi Regis*	653
Martij.	27	*Ruperti Epiſcopi*	1028
		S.	
Ianuarij.	5	*Simeonis ſerui Dei*	80
	8	*Seuerini Abbatis Noricorum Apoſtoli*	147
	17	*Speuſippi, Eleuſippi, & Meleuſippi*	296
		Sulpitij cognomento Pij, Epiſcopi	317

Sebaſtia-

Menſes.	Dies	INDEX SANCTORVM.	
	20	*Sebaſtiani martyris*	359
	1	*Sigiberti Regis*	552
	1	*Seueri Epiſcopi*	571
Februarij.	11	*Saturnini Presbyteri, Datiui & Sociorum*	688
		Seuerini Abbatis	696
	20	*Sadoth Epiſcopi & Sociorum*	740
	1	*Suitberti Epiſcopi*	796
		Siuiardi Abbatis	814
Martij.	13	*Sabini mart.*	905
	24	*imonis pueri*	999
		T.	
	5	*Teleſphori Papæ & mart.*	86
	14	*Triginta & octo Monachorum*	243
Ianuarij.	11	*Theodoſij Cœnobiarchæ*	189
	24	*Timothei Apoſtoli*	459
	28	*Thyrſi, Lucij & Callinici*	503
	1	*Tryphonis mart.*	573
	4	*Theophili œconomi*	615
Februarij.	7	*Theodori mart.*	644
	25	*Taraſij Archiepiſcopi*	764
	7	*Thomæ Aquinatis*	852
Martij.	12	*Theophanis, qui & Iſaacius dictus*	900
	24	*Timolai, Dionyſij, & ſociorum*	998
		V.	
Ianuarij.	22	*Vincentij Leuitæ & mart.*	431
	29	*Valerij Epiſcopi*	518
	6	*Vedaſti Epiſcopi*	634
Februarij.	14	*Valentini Presbyteri, Aſterij & ſociorum*	703
		Valentini Epiſcopi	713
Martij.	11	*Vindiciani*	885
	20	*Vulfranni Archiepiſc.*	962
		W.	
Ianuarij.	19	*VVolſtani Epiſcopi*	342
Martij.	3	*VVinwaloci*	830

FINIS.

igitized by Googl

DE CIRCVNCISIONE DOMINI, ET ANTIQVA eiuſdem lege: Ex Sermone D. Cypriani, Carthaginenſis Epiſcopi: Et R. P. D. Ludouici Granatenſis.

CVm ſummus ille cœli, terræq; Dominus, peculiarem quẽdam in hoc mundo ſibi populum deligere ſtatuiſſet, à quo ſingulari quadam religione & pietate coleretur, cuiuſq; ille maximam curam & prouidentiam gereret: voluit cum eo percuſſo fœdere, amicitiam copulare. Huius vero fœderis ſignum, ac veluti monumentum ſempiternum, fuit Circuncisio. Quæ quidem, inter omnia teſtamenti veteris Sacramenta, nihil ſolemnius antiqua celebrauit Religio. Quæ & lege ipſa antiquior; vtpote quæ non Moyſi, ſed Abrahæ 400. ante legem latam, annis data fuit. Quia vero Dominus ſummam pacem & vnitatẽ, in hoc populo vigere cupiebat, ſtatuit vt tota hęc gẽs, ab vno ſtipite prodiret; quatenus ſeſe mutuo tanquam germani fratres perpetua charitate diligerent, ſicque Religionis vnitatem & pacem, tum communis neceſſitudinis, tum naturæ vinculum, inſolubiliter aſtringeret. Fuit autem perordinatus hic ſtipes, communis omnium parens, Abraham Patriarcha. Quamuis enim alios ante hunc amicos habuerit Deus; cum nemine tamen eorum, pari ſolennitate & Religione, quã cum Abraham, fœdus percuſſit. Qui propterea credentium omnium Pater appellatur; quia primus omnium

1. Ianuarij.

Circunciſio quid, & quam antiqua.

Geneſ. 17.

Abrahum, fidelium omnium Pater.

omnium hac ſingulari ratione, ad vnius veri Dei cultum, quidem vocatus eſt; cuius fidem & religionem, cæteri deinde fideles, iugiter ſunt ſecuti.

Hæc tamen Circunciſio, quæ in filiorum Abrahæ carne exſtabat, cæteriſque à gentibus ſeparatos, ad Dei populum pertinere eos declarabat, nec fœdus ipſum, nec pactum ſane erat; quamuis ſcriptum ſit: *Et erit pactum meum in carne veſtra.* Sed pacti huius cũ Deo initi, Symbolum; vtpote Apoſtolus ad Romanos diſſerit. Pactum porro erat, vt populus ille, nullũ alium, præter Abrahę Deum coleret. Illi vni crederet; illi fideret; illi obtemperaret; illum toto corde & tota mente diligeret; & bona ſua omnia in illo collocaret. Contra vero; Deus illum benigne protegeret; regeret, tueretur, ac foueret; & multis diuinæ gratiæ opibus auctum & amplificatum, ad vitam perduceret Beatam & immortalem.

Geneſ 17.
Rom 4.

Pactum Dei cum Abraham, quale.

Itaque quamuis fortaſſis eo tempore, multi diuerſis in locis, viri inſignes, hoc Circunciſionis cauterio inſigniti non fuêre, & tamen iuſtitiæ Dei ſubiecti, præclarum ſanctitatis teſtimonium à Deo ſunt conſecuti (quemadmodum S. Iob iugibus quidem ſacrificiis occupatũ, non tamen circunciſum legimus) nõ propterea, huius fœderis ſymbolũ, à quoquã ſanctorũ Patrũ per contemptum aut negligentiã prętermiſſum fuiſſe exiſtimandũ eſt. Adeo.n. ſolemne & ſanctum apud eos fuit, vt quiſquis in gente illa, huius ſigni differentia careret, Ethnicus non Iudæus reputaretur, & à titulo filiorum Iſrahel omnimodis abraderetur.

Iob 1.

Fuit autem hoc ipſum, octauo à natiuitate cuiuſque die celebratum; quo etiam nomen circunciſo imponebatur; vt eo ipſo intimaretur, quod eorum nomina, qui ſanctorum conſortio digni cenſebantur, in cœlis ſcriberentur; & æternæ Beatitudinis, quæ poſt vitæ huius ſeptimanã, octaua conſequitur, hæredes fierent, quicunque vitæ innocentia, & cœlibatus ſanctimonia, ſeſe Domino conſecrâſſent. Tenera ita-

Quare octauo die Circunciſio fiebat.

que

Digitized by Google

que infantia, huiuſmodi erat imbuenda doctrina; & ante concupiſcibiles motus, quos peccatum meruerat, miſerabili pœna, & ineuitabili vindicta, etiam in paruulis adhibenda erat ſeueritas; & antequam ebulliret ſartago libidinum, prouiſum eſt ventilabrum, quo refrigerari poſſet & extingui, depopulatricis flammæ vagus ardor, & vniuerſa perluſtrans natiuum incendium. Ideoque dolor voluptati; & ſanguini delectationis, ſanguis tormenti opponebatur; vt in primis elementis diſcerent paruuli, ſemper propriæ memores lectionis, contraria curare contrariis; & ad cohibendas, refrenandoſque turpitudinum appetitus, neceſſarium eſſe, ſale corroſorio carnis perfricare pruritus, & ſemper recrudeſcentes deſiccare putredinis. *Cur adhiberi ſolita, in tenera ætate.*

Fuit igitur Circuncisio hæc, peccatoris ſignum. Quod ideo potiſſimum in membro virili fiebat, quia contra peccati originalis contagium, quod per carnalem concupiſcentiam traducitur, remedium erat. Fiebat & cultro lapideo; quia omnis Circuncisio, ſiue peccati, ſiue corruptionis, per Chriſtum in Petra ſignificatum, facienda eſt; neq; enim aliud nomen datum eſt hominibus, in quo nos oporteat ſalutis ſempiternæ conſequi beatitudinem. Nouum vero nomen in Circunciſione dabatur; quia tum demum, ſicut & nunc in Baptiſmo, in fidelium numerum referebantur. *Quare in membro virili, & cultro Lapideo.* *Actor. 4.*

Chriſtus autem, qui non modo omnis peccati expers, ſed totius etiam ſanctitatis & honeſtatis architectus erat, tribus potiſſimum de cauſis, huic Circunciſionis legi ſe ſubmiſit. Primum quidẽ, vt ait Apoſtolus) *propter veritatem Dei, ad Confirmandas promiſſiones Patrum.* Promiſſus fuerat Patribus, ex eorum ſemine Redemptor; cum Abrahæ, ac eius poſteritati dictum fuit; *In ſemine tuo Benedicentur omnes cognationes terræ.* Vt igitur aperte liqueret, Chriſtum ex Abrahæ ſemine eſſe propaga- *Chriſtus tribus de cauſis circunciſus.* 1. *Rom. 15.* *Geneſ. 22.*

tum, debuit vtique circuncidi; (quod poſteritatis eius ſymbolum erat) vt ita tandem, diuinæ promiſſionis veritas omnimodis conſtaret. Quia nunc quidem Dei promiſſione impleta, non eſt cur nos iam Circunciſionis lege aſtricti ſimus.
2. Fuit & altera; quod videlicet Saluator noſter, vixdum natus, iam tunc Seruatoris officium, ſanguinis ſui effuſione, auſpicari vellet.

3. Tertia vero fuit, vt hac ratione Dominus, altiſſimæ ſuæ humilitatis, locupletiſſimum nobis præberet exemplum. Quamuis enim tota eius vita, abſolutiſſimum quoddam fuerit humilitatis exemplar, nunquam tamen ita ſe deiecit atque exinaniuit; quam cum peccati cauterio inſignitus, ſuſcepit imaginem peccatoris.

In quo ſumma Luceat Chriſti humilitas.

Tametſi ſiquidem in baptiſmo, eandem peccatoris imaginem præ ſe tulerit, quando cum peccatoribus ablui, vt impurus voluit; tamen eo tempore, ſuper eum aperti ſunt cœli: & vox Patris intonuit; & Spiritus ſanctus in columbæ ſpecie, ſuper eum deſcendens, columbinam eius innocentiam, atque puritatem declarauit. In paſſione quoque ſua, quamuis peccatoris & flagitioſi ſpeciem geſſerit; quando inter facinoroſos & latrones, innocentiſſimus agnus pendebat; interea tamen cœlum tenebris horrendis obducitur; terra tremit; Petræ ſcinduntur; elementaque omnia, mœroris & triſtitiæ luctuoſa ſigna, paſſim edunt. Quo factum eſt, vt ei ſic morienti, multi diuinitatis teſtimonium præbuerint. Itaque nuſquam fere ita ſe Dominus in vita deiecit, quin ſubſequentia protinus cæleſtia ſigna, gloriam eius magnifice prædicarent, & innocentiam manifeſte declararent. At Circunciſio, quæ peccati ſignum eſt, nullis penitus miraculis fuit illuſtrata. Perpendamus ergo, quo ſe noſtri gratiâ, ſumma illa celſitudo demiſerit. Summum quidem in mundo, Deus eſt; qui eſt ſuper omnia; Infimum vero, peccatum; quod eſt infra omnia.

Matth. 3.

Matth. 27.

Quia

Quia ergo impoſſibile erat, Deum ad peccatum vſq; ſe demittere, proxime tamen ad illud deſcendit; quãdo qui peccator eſſe non poterat, peccatoris ſuſcepit imaginem. Quo ergo ſe amplius ſumma illa maieſtas inclinare potuit, quam vt peccatoris habitum, & ſigna geſtaret, qui tam procul aberat ab omni peccato? Quia enim humani generis morbus, à ſuperbia initium cæperat, medicina eius, ab humilitate proficiſci debuit.

Porro quamuis Domini Circuncifio, nullis omnino ſignis glorificata fuerit, debito tamen tantæ humilitatis præmio non caruit. Præmium autem declarat glorioſum nomen, quod illi hodie diuina autoritate impoſitum fuit; quod Saluatorem ſignificat. Cuius nominis & officij gloriam Apoſtolus declarat, cũ ait, *Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen: vt in nomine IESV, omne genu flectatur: cœleſtium, terreſtrium, & infernorum.* Is igitur, qui ſe infra omnia humiliauit, nouiſſimumque virorum ſpontaneus fecit, debuit merito, omnium princeps & caput fieri, & ſupra omnia exaltari; vt quicunque ſiue in cœlo ſiue in terra ſint, illius gloriam confiteantur; illius laudes prædicent, illique ſalutem ſuam acceptam ferant.

Præmium humilitatis Christi, quale.

Philip. 2.

Voluit igitur Dominus hoc modo circuncidi, quatenus exemplo nos ſuo ad ſpiritualem Circunciſionem, à qua tota noſtra ſalus dependet, ſalubriter incitaret. Niſi etenim ſpiritualiter indies circuncidamur, ſalutem conſequi nequaquam poterimus. Adeo ſiquidem natura humana peccati morbo eſt infecta, vt vix quicquam in ea ſit, quod ſpiritali hac Circunciſione non egeat; qua noxia ſubtrahantur, & ſalutaria relinquantur. Et quidem præter varia alia, corporis membra, ſenſuſque noſtri ſunt circuncidendi.

Qua in nobis ſpiritualiter circuncidere debeamus.

Primũ quippe oculi; quorum Circunciſionẽ vates ſanctus à domino petebat, cum diceret; *Auerte oculos meos, ne videant vanitatem.* Circuncidendæ ſunt & au-

Oculi.

Pſ. 118.

Aures. aures; ne fabulis, ne detractionibus, ne impuris ſermonibus, ne adulationibus, ne prauorum hominum
Eccl. 28. conſiliis aditum præbeant. Ad quod nos Salomon inducit cum ait; *Sepi aures tuas ſpinis, & noli audire linguam nequam.*
Guſtus. Guſtatus quoque ipſe circuncidendus eſt; vt neceſſario victu contenti, exquiſitos ſapores, cupedias, atque varia delitiarum genera refugiamus.
Rom. 13. Hoc enim nos Apoſtolus monet, cum præcipit, *ne*
Manus. *carnis curam faciamus in deſideriis.* Circuncidendæ quoque ſunt manus, ne aliena diripiant; ne pauperum iniuriis diteſcant: ne ſeruos & mercenarios operis ſui
Lingua. mercede ſpolient. Sed ſuper omnia *lingua* eſt circuncidenda: quæ *conſtituta in membris noſtris, maculat totum corpus noſtrum, & inflammat totam natiui-*
Iacob. 3. *tatis noſtræ.* Contra quam auxilium de cœlo poſtulandum atque orandum: *Pone Domine cuſtodiam ori*
Pſ. 140. *meo, & oſtium circunſtantiæ labiis meis.* Quod plane Propheta Regius, à Deo precabatur: quoniam intelligebat, quam difficile ſit linguam coercere, ne famæ abſentis detrahas: ne per iram contumeliam inferas, ne ad alterius voluntatem aliter loquaris atque ſentias; ne plurima inutilia, leuia, turpia, inania temere effutias. Hiſce igitur rationibus ſi Circunciſionis legem implere ſtuduerimus, non dubium, quin ad alteram multo diuiniorem peuēturi ſimus. Qua videlicet nō ſolum omnis cupiditatum noſtrarum intemperantia, verum omnis etiam laborum, dolorum, lachrymarum, & ærumnarum moleſtia, non ferreo, aut lapideo cultro, ſed pleniſſimæ felicitatis gaudio reſecabitur: cum vocem illam iucunditatis pleniſſi-
Matt. 25. mam audire à Domino merebimur: *Euge ſerue bone & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam: intra in gaudium Domini tui.*

VITA

VITA S. BASILII, RE VERE ET NOmine Magni, Cæſarienſis Archiepiſcopi; Ex iis quæ extant apud Illuſt. Cæſar. Baro. & V.P. Laur. Sur. *Tom. 2. 3. & 4.*
Exceßit è corpore, Anno Incarnati verbi 378. Papæ 12. Valentis Imperatoris 15. Cum ſediſſet Annis 8 Menſibus. 6. Diebus 16.

S. Baſilius, qui à rerum geſtarum claritudine magnus cognominatur, Baſilio & Emmelia, parentibus Chriſtiana religione ſpectatis, honorum atque opum gloria inclytis, in Cappadocia natus eſt. Ab auia autem Macrina, eximiæ pietatis fœmina, Catholicæ fidei elementis, Neocæſareæ ſalubriter eſt imbutus. Cumque Cæſareæ Paleſtinæ primum, ac inde Conſtantinopoli egregie literis excultus eſſet, Athenas literarum ac literatorum aſylum conceſſit: quas tamen haud quales putabat eruditas adinuenit. Eo ſiquidem ſcientiarum antequam illuc ſe conferret, progreſſus erat, vt quod ibi addiſceret, vix quicquam reperiret. Omni igitur doctrinæ genere locupletatus, in patriam reuerſus, eam quam cœperat ſanctiſſimā vitam excoluit: corporis virginitatem ab omni carnis illecebra ſeruans immaculatam. Creditur & forte tunc Ægypti, Paleſtinæ, Syriæ, & Meſopotamiæ monachos inuiſiſſe: cum eorum inflammatus exemplo, idem viuendi genus, domi non multo poſt conſectatus ſit: ac complurium cœnobitarum extiterit inſtitutor & rector. *1. Ianuarij.* *Patria & genus eius.* *Primordia eius.* *Permanſit virgo.* *Peregrinationes eius.*

Porro minoribus in muneribus primum exploratus, ac quotidie clarior illuſtriorque compertus, in ſacrum Presbyterorum ordinem, ab Hermogine Cęſarienſi antiſtite demum adſcribitur. Quo è viuis ſublato, çum iam ad Pontificalem dignitatem rapiendus eſſet, *Sacerdotio initiatur.* *Fugit Epiſcopatum.*

eſſet, improuiſa ſibi fuga vir ſanctus conſuluit. Creatur interim Euſebius, eaque in ſede collocatur. Monachi vero illi quibus Baſilius præerat, eam electionem haud ratam habentes, ab Euſebij communicatione ſeſe diuellere. Vnde, & aliis de cauſis, parum æquo in Baſilium Antiſtes exſtitit animo. Quibus obortis ſimultatibus, paci conſulturus, in Ponticas ſolitudines, ad Monachorum habitacula, vir ſanctus ſeceſſit. Præſentia ſiquidem conflabat aduerſariorum inuidiam. Verum re paulo poſt compta, à ſuis Cæſarienſibus magnis ſtudiis, reuocatur; ſed fruſtra. Dedit attamen ad eos Apologeticam de ſua diſceſſione Epiſtolam.

Vitam ſectatur monaſticam.

Eſt Epiſt. 141.

Baſilius igitur diuinis, rebus ibidem incumbens, vitam omni non modo mœrore vacuam, ſed in omnibus lætam atque hilarem transfigebat. Ibi afflictiones pro delitiis illi erant. Moleſtia ſiquidem ſponte ſuſcepta, voluptati minime voluntariæ plurimum præſtat. Ibi pſalmodiis & vigiliis, mentem ad cœleſtia erigens, ad Deum per orationem à corpore peregrinabatur, vitamque veluti materia vacantem & incorpoream ducebat. Quis vero fratrum, qui ab ipſo ad omnem pietatis rationem ſtudioſe fingebantur, concordiam & animorum coniunctionem; quis virtutum certamen, & in eis directionem, quam ſcriptis legibus, editiſque ab eo regulis obſeruabant, explicare valeat? Aſt licet vir ſanctus inibi degens, è procelloſo mari videri poſſet ad tutum portum, nactum eſſe confugium, haud tamen deſiit iactari fluctibus, nec quidem leuibus, ſed plane immenſis vtpote à vehementiori flatu perfidiæ agitatis. Accidit etenim hiſce temporibus, Cathedram Neocæſarienſis Eccleſiæ ſuo viduari paſtore; Cumque vniuerſæ ciuitatis ſtudia, eſſent in deligendo Baſilio propenſiora, ecce hæretici Sabelliani, nullam in electione Pontificis, ſuiipſorum rationem haberi videntes, indigno admodum id tulerunt animo. Quare in Baſilium impie

Pia eius in ſolitudine exercitia.

Leges ac regulas monaſticas edidit.

Sabelliani hæretici, Patrem & filium eũdem aſſerunt.

Exagita-

pie conſpirare; cum hominem ambitioſum, nouorũ dogmatum inuentorem, fidei ſyncerę deſertorem inclamare; dictis eum ſcriptiſque lacerare; ciuitatem illam, magnis diriſque motibus exagitare. Hæc ille cum perſenſiſſet, magno, de pereunte populo, dolore confectus, ad eoſdem Neocæſarienſes Apologeticã ſcripſit, & ab illatis calumniis ſeſe expurgauit. Cum enim primum Catholicæ fidei ſectatorem ſe eſſe declarat, tum eoſdem, à Sabellianis deceptos magnopere dolet. Sed & de inſtitutionibus monaſticis, cuius rei gratiâ, grauem ab hæreticis patiebatur calumniam, quaſi rerum nouarum extitiſſet inuentor, pleniſſimam affert rationem; dum nequaquam id vitæ genus, & diſciplinæ, à ſe aſſerit poſſe dici excogitatũ: quod in Eccleſia Catholica altis iam ante radicibus eſſet fixum, ac latiſſime propagatum. Ad calumniam vero de Epiſcopatu Neocæſarienſi ambitu, quoque reſpondens, eandem ſimiliter præclare confutat.

tur calumniis Sabellianorum, Baſilius.

Eſt Epiſtola 36.

Purgat ſe vir ſanctus

Inter hæc autem Iouiniano Imperatore, improuiſo caſu miſere extincto, Valens imperio potitur. Fuit is quidem initio, doctrinæ Apoſtolicæ confeſſor eximius; verum eheu non multo poſt tempore, coniugis Arianæ delinitus lenociniis, nimia animi mollitie diffluere; veritatem apte prodere, ac demum in horrendum blaſphemiæ barathrum præceps ruere. Ab Eudoxio enim Conſtantinopolitano Antiſtite, perfidiæ Arianæ propugnatore, Baptiſmatis initiatus myſterio, nefario iureiurando ſeſe obſtrinxit, impio, eo in dogmate ſe perſeueraturum, atque omnes contrariæ doctrinæ adhæreſcentes, vbique ab Eccleſiis eiecturum.

Valentis Imperatoris lapſus.

Ea igitur imbutus perfidia, aptum Orthodoxæ, Valens, Eccleſiæ bellum indicere; & cæca auri cupedine ductus, obuias ſibi quaſcunque Eccleſias hoſtiliter inuadere; proſternere; earumque ſpoliis auri famem explere. Quæ quidem ſimulat Orientis Eccle-

Valens Orthodoxam perſequitur Eccleſiam.

ſiis innotuêre, Orthodoxi omnes Epiſcopi, tanquam ad prælium claſſico excitati, arma capeſſunt: contraq; futuros aduerſariorum inſultus ſeſe muniunt, prouideque obfirmant. Tunc igitur opportunum viſum eſt tempus, vt validum illud cœli tonitruum, ex eremo, ad arenam certaminis prodiret, ac in hoſtes fidei, cominus fulmina verbi iaceret. Quid itaq. generoſa illa, mentiſque magnitudine præſtans anima, Chriſtique amore vere inflammata?

Baſilius ei ſeſe opponit.

An in illa, veteris ſimultatis quidam fomites reſidebant? Minime gentium. Spiritualibus quippe rationibus, prudenter ſecum diſtinguere nouerat, aliud ſimultatis (ſi quid tamen vnquam, eiuſmodi affectui indulgendum eſt) aliud rurſus æquanimitatis, eſſe tempus. Quare confeſtim è Pontica ſolitudine Baſilius excedit, periclitantique veritati, zelo exæſtuans, vltro ſuppetias affert, totumque ſe matri Eccleſiæ tradit. Omnia quippe ſimul præſtat: inimicitias ponit: conſultat: aciem ſtruit: ſcandala & offendicula intermedia ſubmouet: cunctaque ea, quorum fiducia, aduerſarij, Bello Orthodoxos Laceſſendos putabant, penitus diſſipat. Alios aſciſſit: alios retinet: alios propulſat: aliis murus firmus & vallum efficitur: aliis ſecuris petram ſcindens: aut ignis in ſpinis, vt Scriptura loquitur: fermentitios homines, & in diuinitatem contumelioſos facile abſumens.

Pſal. 117.

Proximum deinde negotium, & ſtudium eius fuit, Antiſtitem obſeruare: ſuſpicionem extinguere: mortalib. omnib. perſuadere, mœrorem illũ quo affectus fuerat, tentationẽ quandam, colluctationemque peruerſi ſpiritus extitiſſe, honeſtæ & laudabili concordię inuidentis: ceterum non ignarum ſe, quid obedientię, ordiniſque ſpiritualis leges poſtularent. Ac proinde adeſſe: docere: dicto audientem ſe præbere: monere: quiduis denique illi eſſe. Conſultor bonus: opitulator optimus: diuinorũ oraculorũ explicator: rerum agendarum præmõſtrator: ſenectutis ſubſidium: fidei admi-

Baſilij, in Euſebium Epiſcopum obſeruantia & fidelitas, tempore perſecutionis.

Digitized by Google

miniculum: domeſticorum fideliſſimus: ad res exter-
norum gerendas aptiſſimus. Vnde quidẽ vt vnico ver-
bo dicam) tanto ampliorem apud Antiſtitem obtinuit
beneuolentiã, quanto maiori prius apud eũ odio fla-
grare putabatur. Erat itaque mirus quidam inter eos
concentus, nexuſque poteſtatis. Euſebius etenim re-
cens in ſublimi cathedra conſtitutus (quippe ex lai-
co fuerat electus Epiſcopus) terrenæ adhuc materiæ
nonnihil ſpirabat; nondumque in his quæ ſpiritus
ſunt, numeris omnibus erat abſolutus; quare magnis
perfidiæ inferueſcentibus fluctibus, & ingruentibus
iam Eccleſiæ hoſtibus, opus habebat homine, qui eũ
manu ductaret atque fulciret. Eo igitur nomine Baſi-
lij documentis, conſiliiſque acquieſcebat: illoque im
perante, ſeipſum imperare arbitrabatur.

Ipſius enimuero erga Eccleſiam curæ ac patrocinij ſigna ſunt hæc & argumenta perſpicua; controuerſiarũ ſolutiones; precũ deſcriptiones; ſacrarij concinnitates; diuinorũ decretorũ ſanctiones: ea deniq; omnia quib. primo vere pius, Deoq; adiunctus, orthodoxæ plebi, vtilitati eſſe potuit. Pauperũ quippe tutelæ: plures quidẽ ſpirituales, ſed tamen corporeæ non paucæ. Id vero potiſſimũ atrociſſimæ famis tẽpore; quo vniuerſa languebat ciuitas; nec vllo ex loco auxiliũ, nec vlla calamitatis afferebatur medicina. Et quidẽ tunc Baſilius, pauit omnes; hoc vtiq; pacto. Apertis, inſtãti oratione & exhortatione, locupletũ horreis, eos quos fames vulnerârat, in vnũ cogit; omnia ciborũ genera, quib. ea depelli ſolet, ſedulo corrogat; deinde Chriſti Ieſu, (qui linteo præcinctus, diſcipulorũ pedes nequaquã lauare grauabatur) miniſterium imitatus, ſimulque puerorũ ſiue conſeruorũ ſuorũ opera vſus, corpora miſerorum, animaſq; curat; honorem, cum neceſſario alimento, connectit: ſicque dolorem eorum vtrinque lenit. Venditis inſuper prædiis & poſſeſſionibus ſuis, & pecuniis in alimenta conuerſis, per omne tempus famis, tam eos qui vndique confluerent, quam iuuentutem vrbanæ plebis alere per-

Baſilius qualis in Eccleſiam.

Atrociſſimæ famis tempore, quid præſtiterit.

Ioan. 13.

ſeuerauit; adeo vt etiam Iudæorum Liberos huius benignitatis & liberalitatis ex æquo participes faceret. Nihil enim intereſt, vtrum per vas olearum, quis, an per aliam aliquam materiam & occaſionem, diuinum exequatur mandatum.

Poſthæc autem, Euſebio Cæſarienſi Antiſtite inexſpectata morte abrepto, Baſilius, qui eidem ægrotanti, aſſiduo miniſterio, vſque ad vitæ exitum, præſto fuerat, cum non ignoraret, plurimorum in ſe ſtudia, vt crearetur Epiſcopus conſpiraſſe, mature fugam arripuit; ita tamen vt in deſtitutam paſtore Eccleſiam, oculos conuerſos iugiter haberet; timens illi, ne à ſchiſmaticis & hæreticis, inuaderetur. Verum cum in vnum, Præſules, calatis comitiis, de electione Epiſcopi acturi conueniſſent, multis licet obuerſantibus, obnitentibuſque Baſilij promotioni: vicit tamẽ præſes illa, quæ eidem fauebat. Non id quidẽ citra laborem, nec citra inuidiam & dimicationem; tum eorum, qui patriam cum imperio adminiſtrabant, tum perditiſſimorum quorundam vrbis ciuium, qui ab illorum partibus ſtabant. Surſum illi atque deorſum ciuitatem commiſcebant; nihil non agentes, vt in gratiam Ariani imperatoris, alius quiſpiam, excluſo Baſilio, crearetur Epiſcopus. Sed præualuit in omnibus Dei virtus; qua vir ſanctus in ſedem Pontificalem euectus, perditiſſimo tempore factus eſt aduerſus ingruentes hæreticos, & furentem cum eis Imperatorem, Eccleſiæ Catholicæ propugnaculum; Orthodoxorumque omnium robur & fortitudo; ſeditque inuito licet & obnitente Valente, & ſæuientibus fruſtra magiſtratibus, vſque ad obitum, diuino ſane miraculo, inconcuſſus. Cum vero in tanta rerum difficultate, haud tutos ſibi miniſtros aſſiſtere videret, non ſolum ſibi in curarum partem, allegit Gregorium, fidiſſimum ſocium & amicum; ſed & fratrem ſuum Petrum, ex decem quidem vltimo loco natum, virtutibus vero conſummatum, primoque loco ha-

Baſilius ſuccedit Euſebio, in Epiſcopatu Cæſarienſi.

habendum; quem ex monacho presbyterum ordinauit.

Valens Baſilium perſequitur.

Interim Valens Imperator, grauibus, pro more ſuo, incommodis Eccleſiam afficiens, & vbique impietatis ſuæ atque ſæuitiæ veſtigia relinquens, relicta Nicomedia Antiochiam contendit: ac in Cæſarienſem demum, Eccleſiarum matrem impetum fecit: quatenus vitalem quoque illum veritatis igniculum, qui ſolus reliquus erat, opprimeret. Verumenimuero vt ſagitta in durius ac ſolidius corpus incidens repulſus eſt: ac rudentis inſtar effractus ceſſit. Quare Baſilij aduerſarij, cum res ſecus, quam animo concepiſſent, accidiſſe viderent; inuidia tabeſcentes, liuoreque incenſi, nihil non moliti, quatenus aduerſus eum, exilium decerneretur. Et id quidem demum obtinuêre: eo omnino tempore, quo nihil quidquam eorum, quæ ad rem pertinebant, deſiderabatur. Nox vtique aderat: paratus currus: Plaudebant hoſtes; mœrebant pij, cum ecce exilij decretum reſcindit Deus. Nam qui Ægyptij, aduerſus Iſraelitas ſæuientis, primogenitos percuſſit, idem Imperatoris filio protinus febrim, immiſit. Vnde ſcelerati ſcriptoris manus inhibetur, & ſanctus ad tempus periculo liberatur. Quid hoc Dei iudicio vel æquius vel celerius fingi, excogitarique poſſet. Sedenim, poſt filium & pater ægrotare cœpit. Remedium igitur vndecunque conquiritur: optimi quique medici aſciſcuntur: deliguntur. Valens vero precibus, vt ſi alias vnquam, ſedulus incumbit: humi prouolutus. Nam Reges quoque humiles, & abiectos, reddit calamitas.

Exilium Baſilio decretum diuinitus reſcinditur.

Valens Baſilii opem implorat.

Cum autem hiſce malis, medicinam nullam Imperator inueniret, ad Baſilij fidem confugit: per idoneos miniſtros orans ac obſecrans, vt pro ſe, filiique ſalute, Deum deprecati dignaretur. Tunc ſacer Antiſtes, nihil cunctatus, nec quod fortaſſe alius feciſſet, calamitoſo tempore aduerſus eum inſultans, pro Imperatore terreno, apud cœleſtem, ſe mediatorem

inter-

Digitized by Google

interponit: precumque vi, morbū fugat. At vero ſimulat puerum ſanitati reſtitutū ariani viderūt, rurſus leuem Va'entis animum deprauârunt: eiuſque filium acceptum baptizarunt; non ſpiritu, ſed aqua tantum; impie Dei filium reiicientes. Quamobrem iuſta indignatione commotus Baſilius, cum ingratā Imperatoris, mentem libere redarguiſſet, tum modicū poſt puer interiit. Atque ita reb. ſtupendis Eliæ non inferiora, ſigniſque Heliſæj nō minora, vir ſanctus edidit. Porro cūm omnem mouerent lapidem genimina viperatum, quo Baſilium è medio tollerent, iugibus nimirum illius ſermocinationibus, ſimul atque miraculis, tanquā telis quibuſdā vulnerati, perfidum Imperatorē iterum adeunt, poſtulantes eū exterminari. Ille eorum perſuaſus ſermonibus, aſſentitur denuo, vt mittatur in exilium verum calamus iniquo aduerſans conſilio, confeſtim vltro confractus eſt; inſipientem erudiens, quā enorme facinus patrare, niteretur in ſeruum Chriſti, vnā diuinitatē Patris, & Filij, & Spiritus Sancti prædicantē; eoſq; qui ſecus ſentirent aut dicerent, tanquā canes rabidos ſapienter repræhendentē. Cum autē non intelligeret (vt qui inanimato calamo inſenſibilior erat) ſecundū quoq; arripuit, ad ſubſcribendū ſententiæ exilij, quē etiam vidit confringi, nolentē communicare malo, quod ipſe enitebatur facere. Demum & tertius calamus pertinaciter arreptus, in manib. eius rumpitur: nolēs parere & cooperari iniuſtitiæ. Tunc perſpicue, omnibus præconis voce, victoria pronunciata eſt, & illuſtre trophæum inuicti militis Chriſti palam erectū. Sicut enim virga Moyſis omnes incantatores, & reliquos Ægypti veneficos miraculoſe confudit, ita nunc tres calami, conſilium impiorū, & filiorum tenebrarū, diuinitus deſtruxêre.

Valentis Leuitas punitur.

3. Reg. 17.

4. Reg. 4.

Ariani tertium Baſilio Machinātur exiliū, ſed fruſtra.

Exod. 7.

Valens autem poſthæc, iter Conſtantinopolin per Nicæā inſtituens, principes arianæ impietatis, nouis Orthodoxos ibidem calumniis exagitantes inuenit. Inſtabant, vrgebantque, vt Catholici Eccleſia cederent,

Alia Arianorum in Orthodoxos perſecutio.

at,liberamque ſibi praua ſua dogmata, populo
icandi poteſtatem facerent. Cumq; impios eorũ
tus Arianus imperator, & voluntate & facto ve-
enter probaret, Catholici pietatis fideique pro-
atores, rem pene deploratam, ad Baſilium defe-
Accurrit ille, & Pontifica auctoritate grauis, Im-
orem conuenit; hominemq; intrepide, maniſe-
npietatis, redarguit, quod Orthodoxos iniquo
io opprimeret; cacodoxos vero, & deprauatæ ſẽ-
homines, in Chriſtianę fidei perniciẽ; omni be-
lentia & fauore proſequeretur. Valens vero Ba-
onſtantiam denuo reueritus, cum neq; minas,
mortem, pro iuſtitiæ defenſione, eũ extimeſcere
t, Vade, inquit, Baſilij, & iudicis officio, inter par
Eccleſia cõtendẽtes fungere; ita tamẽ, ne immo-
populi tui amore ductus, parũ æquus inueniare.
ceptis itaque Baſilius à Valente, literis, feſtinus
odum. Nicæam contendit, accitiſq; arianis, im-
oris decretum protinus exhibuit. At illi, iudica,
unt, ex Auguſti ſententia; nihil recuſamus, dum-
ab eius placitis non recedatur. Quibus vir
us; Claudantur templi fores, & firmis vtriuſque
ſignaculis muniantur. Primique vos dies tres,
emque noctes, in precibus expendite; & ſiquidẽ
bus vobis ad Eccleſiam, eſſe diuinitus reſeran-
ſtri iuris æternum manebit. Sin minus; Nos
m in oratione vigilem agemus, noctem, & ſi
m mane cum pſalmis & Litaniis ad eam ten-
ous vltro potuerint, nobis tunc perpetuum ad-
bitur. Ariani cum poſtulatum æquitatis ple-
um recuſare non poſſent, quod reliquum erat,
ces vigiliaſque ſeſe componere; toto dein tri-
acto, ad Eccleſiam venerẽ. Sed fores templi,
orum precibus nequaquam ceſſere. Itaque de-
feſſi, inanes receſſere: Baſilioque tempus pre-
ſimiliter conceſſere. Tum vir ſanctus ad-
fidelium concione, pernox in precibus
rui-

Baſilius Valentem libere corripit.

Nicea Arianos coercet.

Arianorũ ſupplicationes, à Deo reprobantur.

diuinam cum imploraſſet opem: facto mane, longo ſupplicantium agmine, Kyrieeleyſon prolixe inclamantium ad templum proceſſere. Aderat Arianorũ ingens multitudo: parata & templũ occupare, & Antiſtitẽ cum Orthodoxo populo inde repellere, ſi pariter fores, ad eorum preces, manſiſſent obſeratæ. At Præſule ſancto, ſublatis manibus, templi valuas, in nomine SS. Trinitatis conſignante, populoque piis vocibus Chriſti Ieſu, virtutem inuocante; vectibus vi orationum contritis, peſſuli laxatis clauis decidere, & oſtia tanquam valido concuſſa vento, liberam Orthodoxis, ſtupentibus admodum arianis, ingrediendi poteſtatem fecẽre. Atque hic quidem mundanum, externumque bellum, concluſum eſt; finemque habuit, Deo fauente, lætum atque fælicem: qualemque fides ſanctiſſimi viri merebatur.

Orthodoxis orantibus, pateſcunt fores.

Alia Baſilii tribulationes maxima.

At non multo poſt, Euſtathij cuiuſdam, Ariani Antiſtitis perfidia, acerbioribus (proh dolor) fuit impetitus vexationibus, & vndique in eum conflatis, congeſtiſque exagitatus calumniis: ita vt non ab hoſtibus tantum, ſed & à proxime ſibi ſtudio atque affectione coniunctis, fideique profeſſione cohærentibus, in ſuſpicionem hæreſeos adduceretur. Quæ res, quantum, ad aliquod temporis ſpatium, haud ſolum in Oriente, ſed & in Occidente, Baſilij famæ, attulerit detrimenti, vix dici queat. Et magna certe hęc ei erant cruciamenta. Male ſiquidem apud hæreticos audire, gloriæ loco ducendum erat: ſed apud præclaros Catholicæ fidei defenſores, eiuſmodi dictari atque credi, intolerandum plane, quouiſue ſupplicio grauius videri poterat. Vnde & factum eſt, vt nemini ſe iam propemodum crederet, omneſque pariter vereretur: ac dolorem immenſum, in penetralibus cordis occultans, ſummo illum mœrore Baſilius decoqueret. Siquidem cum nihil penes ſe, ab ipſis incunabilis antiquius fuerit, quam Catholicam fidem illibatam ſeruare eius tamẽ præuaricator, deſertorque, ſæpius

Glorioſum male audire apud hæreticos.

ſæpius, & à pluribus accuſabatur. Denique tot tantiſque malis ac tempeſtatib. fuit agitatus, vt inſtar Eliæ, tædio iam victus, mortem vitæ præferret. Attamen nihil interim erga Orientalem Eccleſiam, tot exagitatam fluctibus, propenſioris curæ, & ſollicitudinis intermittebat. Vere enim Chriſti ſponſam amabat vir ſanctus, paratus vtique pro illius amore, ſi opus fuiſſet, ſanguinem profundere.

Baſilius per ora hominum traducitur hæreticus.
3. Reg. 19.

Porro cum egregia, & inter omnes plane regna virtus ſit Charitas, ſicuti eam ille admodum benigne, in pauperibus pridem alendis, ita iam multo præclarius in animabus Deo reconciliandis exercuit. Sed enim Proterio Senatori cuidam, eximia fide ac pietate viro, filia erat; quæ ſumma parentis voluntate & gaudio, Chriſto ſe conſecrare decreuerat. At dæmon, ſanctioris vitæ ſtudio inuidens, mox è ſeruis vnum, in puellæ amorem acriter inflammat. Hic vero concepta viſceribus peſte, cum ſe indignum tanto cōnubio haud ignoraret, execrabilis cuiuſdam magi opem implorat, ingentemque auri vim, ſi puellæ nuptiis frui quiret, pollicetur. Operam ſuam magus ſpondet, bonoque animo eſſe iubet. Si modo ſe tenebrarum principi mancipare velit, protinus voti ſe compotem futurum. Paret e veſtigio improbus ſeruus, ſcriptiſque litteris Chriſtum eiurat. Nec mora. Impugnat virginem immūdus ſpiritus, miroque exagitat. Illa ſeruum inclamare, parentem ſimul & vrgere, quatenus eam illi iungat: cuius amore tota ardebat. Dolet parens, filiæ vicem, vberrimis eius commouetur lachrymis: amicorumque pariter, ſollicitatur precibus. Sicque Proterius demum victus, eam miſerrimo ſociauit famulo.

Summum Baſilij ſtudium, in animabus curandis.

Inito igitur matrimonio, modico poſt tempore, nequam iſtius, ſe prodidit impietas. Viſus namque nunquam, ſacras adire ædes. Vnde ad vxorem defertur, quod à Chriſtiana religione extorris, eſſetque alienus. Illa accepto hoc nuntio, ingenti mœrore perfuſa, flens, gemenſque, & vnguibus genas laniare, perditamque ſeſe palam proclamare. Maritum denique ag-

Digitized by Google

gredi, tantæque perfidiæ rationem exigere. Hic porro nihil cunctatus, multo lachrymarum imbre, omnia pandere. Exterrita coniunx, in re pene deſperata ad Baſilium confugere, vtque à miſeranda dœmonis captiuitate virum abſoluat, humillime deprecari. Sacer vero antiſtes, vt rei geſtæ ſeriē, per ordinē intellexit, eum ad ſe adduci præcepit; adhibitoque ſalutari medicamine, vtriuſque animum, ad certam veniæ ſpem placide erexit. Sane quidem miſer, votis precibusque, in Chriſti libertatem reſtitui optabat; ſed ſcriptum manu chyrographum, omnem reliquam ſpem, quaſi præcidebat. Hortanti tamen, monentique antiſtiti ſupplex parebat. Eo itaque duce, perangusto admodum ſeſe incluſit loco; quatenus ibidem ad Chriſti pedes abiectus, perfidiæ ſuæ veniam, à Deo præſtolaretur. Nullos non interim clamores, terroreſque intentabant dæmones: ſuum ſibi mancipium iure vendicantes. Verum Baſilio, fidei clypeo, iugique prece, pugnā eorum ſuſtinente, peruicit tandem, & magno Dei miraculo, maiorique Eccleſię, gaudio, ſeruus euaſit liber. Nam die quadrageſimo, ſolenni ſupplicatione eductus; inter orationes; inter iuges fideliū ploratus; inter horrēdos Sathanæ vlulatus; dilapsū per aera, ad Baſilij pedes, chyrographū, Lætabūdus recepit, & ſpe plenus ac gaudio Eccleſiam intrauit. Ibi tū vir ſanctus, expoſtulante fruſtra de iniuria cacodæmone, ſcriptum decerpſit, hominemque è miſeranda ſatanica ſeruitute, in Chriſti libertatem aſſeruit; ac poſtremo viuificis munitum Sacramentis, chariſſimæ coniugi reſtituit.

Baſilii opera, diaboli mancipiū, mirabiliter ſaluatur.

Et hæc quidem egris animabus ſedulus cum præſtaret, haud minori interim benignitate, corporeis calamitatibus, fœdiſque morbis contaminatis ſubueniebat. Sedenim ne labra quidem vir generoſus, nominiſque ſplendore clariſſimus, ægrotis admouere grauabatur, verum vt fratres amplectebatur. Porro ad animarum curationes reuertamur.

Morbidis quibuslibet, Benignum ſe exhibet Baſilius.

Ioſephus quidam erat, hebræus genere, medendi peritiſſimus; cui intima familiaritate, non abſque multorum

torum inuidia, Baſilius coniunctus erat. Diuino nãq; excitus oraculo, de æterna hominis ſalute, firmam ſpem conceperat. Imminente itaque tempore, quo ex hoc exilio, ad cœleſtem patriã vocandus erat, ſub prætextu capiendæ medicinæ, Ioſephum accerſit: ac ab eo quid de morbi ratione ſentiret percunctatur. Ille vero, tentata rite vena, ilico domeſticis mandat, vt funeri neceſſaria parent. Hic enim, inquit, iam omnino moritur. Cui Baſilius; Neſcis quid loquaris. At contra Ioſephus; Crede mihi Domine, ſol cum ſole hodie occumbet. Et Baſilius; Quid dicturus es, ſi in matutinum vſq; tempus ſuperuixero. Reſpondit medicus; Ego profecto moriar; vix etenim dimidiæ horę, ſpatium vitæ tibi ſupereſt: Ait vir ſanctus; Moriaris peccato, viuas autem Chriſto. Ad hæc Hebræus; Scio quid dicas; faciamque quod vis, ſi eouſque ſuperuixeris. His dictis protinus receſſit. Baſilius autem, tota mente, ad Dominum conuerſus, non tam ſibi vitæ ſpatia, quam Iudæo, æternæ beatitudinis cognitionem deprecari. Facto vero mane, accerſitus Ioſephus confeſtim adfuit, videnſque illum quem extinctum putabat, vitali ſpiritu verba facientem, vehementer obſtupuit; prorſus vt pedibus illius proſtratus, Iudaicã perfidiam penitus abiurârit. Hic vero nouo rurſus miraculo, & Iudæi fides confirmata, & Chriſti fidelium gaudia multiplicata. Ecce etenim ſanctus præſul, delaſſatis naturæ viribus, admirante Ioſeph, ſurrexit incolumis; rectaq; ad Eccleſiã contendens, eundẽ cũ tota familia, puriſſimis Baptiſmi laticib. ſolẽniter expiauit.

Ioſephum Iudæũ medicum, Baſilius, ad Chriſti fidẽ conuertit.

His rite peractis, domũ reuerſus, cum iam reſolutionis deſiderio ſũmopere teneretur, lecto decubuit; de priuatis, rebuſque eccleſiaſticis prouide diſpoſuit; cum interim illi circumfuſa tota pene ciuitas, eius diſceſſum perinde ac tyrannidem accuſare; animam eius, haud ſecus, at ſi vel manibus vel precibus retineri poſſet, arripere, attentare. Mentis enim errorem ex mœrore contraxerant, nec quiſquam erat, qui non aliquam vitæ ſuæ partem, ſi fieri poſſet, illius

Baſilius ad mortem ſeſe diſponit.

B 2 vitæ

vitæ addere, paratus eſſet. At ſanctus præſul, cum ſpiritualibus monitis cunctos inſtruxiſſet, extremiſque alloquiis meliores effeciſſet, in Redemptoris manus ſpiritum commendans, ad beatorum ſedes feliciter emigrauit.

Tradit Deo animam.

Tum autem denuo, admiranda omnium in virum ſanctum charitas & beneuolẽtia, palam manifeſtatur. Eum ſiquidem efferretur, dabant cuncti operam, partim vt feretrum vel ſolum attractarent, partim vt ad eos, qui illud ferebant propius accederent; partim vt aſpectu ſolo libere fruerentur: tanquam eo quoque vtilitatis aliquid afferente. Certabant noſtri cum exteris: cum ethnicis, Iudæis, aduenis. Iique viciſſim nobiſcum; vtris vberiores lachrymæ, vberiorem vtilitatem afferrent. Pſalmodiæ, Luctu interrumpebantur. Multa hominum millia, omnis generis & ætatis, præeuntium, ſubſequentium, ſeque inuicem conculcantium, ibidem viſebantur. Vnde in periculum etiam luctus deuenit; pluribus nimirum eorum, propulſionis, protruſionis, protritioniſque violentia extinctis, atque hinc ſimul cum eo digreſſis. Qui etiam mortis nomine, fœlices exiſtimati ſunt, vt ipſius itineris comites; atque, vt feruentiorum quiſpiam dixerit, funebres victimæ. Sicque tandem ſacrum illud corpus, raptoribus vix elapſum, ac proſequentium victor, in parentum ſepulchrum illatum fuit.

Immenſa omnium in Baſiliũ charitatis indicia.

Humo mãdatur.

O felix Baſili, velut Abel acceptus: ſicut Noë ſaluatus tanquam Abraham, amicus Dei vocatus. Vt Iſaac pro victima Deo oblatus. Inſtar Iacob, tentationes protuliſti. Sicut Ioſeph magnifice glorificatus es. Vt Moyſes, Pharaonem poſteriorem, virga Crucis demerſiſti: mare paſſionum ſecans. Vt Aaron, ſummus ſacerdos Domini fuiſti. Vt Ieſus filius Naue, inimicos in fugam vertiſti. Et Phinees æmulator, gratia dignus habitus. Vt Iſaias, ſpirituali igne mundatus. Vt Ezechiel, ſedentem ſuper Cherubin ſpectaſti. Vt Daniel, ora Leonum obturaſti: & ſicut tres Pueri, aduerſariorum flammam recte conculcaſti. Inſtar Petri, prædicaſti. Inſtar Pauli docuiſti. Inſtar

The-

Thomæ, filium Dei paſſum, confeſſus es. Inſtar Matthæi, Marci, Lucæ, & Iohannis, de rebus diuinis diſſeruiſti. Inſtar Apoſtolorum, iniquos erudiſti, impios conuertiſti: & Deo gratus fuiſti. Deprecare pro me admodum miſerabili, & reuoca me tuis interceſſionibus Pater. *S. Ephrem inuocat Baſilium.*

Hac quidem Apoſtrophe encomiaſtica, ſacrum Antiſtitem concelebrat, ſimul & inuocat, S. Ephrem, Edeſſenæ Eccleſiæ Diaconus; vir vtique, ab omni adulatione remotiſſimus; verique, ſi quis alius ſtudioſiſſimus. *A finem orationis, quam in laudem Baſilii habuit.*

Fuit autem S. Baſilius, habitu corporis procero & recto: ſiccus, gracilis; color fuſcus. Vultus pallore temperatus; iuſtus naſus; ſupercilia in orbem inflexa, & adducta Cogitabundo ſimilis; paucæ in vultu rugæ, eæq; renidentes. Genæ oblongæ; tempora aliquantulum caua; promiſſa barba: & mediocris canities. Vna illi tunica, & pallium erat vnum. Humi cubare ſolitus, & balnea contemnere. Porro cœna ſuauiſſima, atq; pulmentum illi erat: nouum illud condimentum, panis & ſal. Potio ſobria & vberrima: ea quam fontes proferunt. *S. Baſilii effigies.* *Volũtaria paupertas, & ſobrietas eius.*

Ingenij ſui monumenta poſteris reliquit, has quas recẽſet D. Hieronym. Lucubrationes. Egregios quippe illos contra Eunomium elaboratos libros. De Sancto Spiritu volumen vnum; & in Hexameron Homilias Nouem, & ἀσκητικὸν: & alios varios, breueſque tractatus. Sed & à principio ad finem vſque, diuinam ſcripturam Græce eſt interpretatus. *Varia & præclara eius ſcripta*

Ceterum ſuffectus illi fuit in Epiſcopatu, Helladius ipſius diſcipulus; à quo ſcriptas fuiſſe res ab eodem Baſilio geſtas, auctor eſt Damaſcenus: verum non extãt; quæ autem Amphilochij falſo nomine feruntur, ex haud dignæ ſatis habẽtur, quæ eruditorum auribus ingerantur; niſi adeo ſint perſpicaces, vt in eis, quæ ſunt vera, à falſis diſquirere ac ſecernere prouide valeant. *Helladius diſcipulus eius ſuccedit ei in Epiſcopatu.*

VITA S. FVLGENTII, ECCLESIÆ RVSPENSIS Epiſcopi; ex ea quæ eſt, per quendam eius diſcipulum Anonymum; ad Felicianum Antiſtitem; S. Fulgentij ſucceſſorem. Deſiit ab humanis, Anno ab Incarnatione Domini, plus minus 529. ſedente Felice, Pontifice maximo; & regnante Iuſtiniano Imperatore.

Caſ. Bar ō. Annal. tō. 6. & 7.

1. Ianuarij

S. Fulgentius, claro admodum, Carthaginenſium quippe ſenatorum genere, Patre Claudio, Matre Mariana, extorribus, in Ciuitate Lepte progoatus eſt. Eo ſiquidem tempore, quo auus eius Gordianus, ac plerique Orthodoxi alij, à Genſerico Rege Ariano, capta Carthagine, exilio mulctati fuêre.

Natales & patria eius

Porro Patre è viuis ſublato, eum pia genetrix, Græcis ac latinis literis inprimis eruditum, paternæ domus gubernationi præfecit. Quod ille munus tanta induſtria executus eſt, vt procedente tempore, ad totius Prouinciæ Procuratoris officium aſſumptus fuerit. Verum graui negotiorum ſarcina prægrauatus, vanæque fœlicitatis tædio victus, animum magis magiſque, ad indefeſſum lectionis & orationis ſtudium appellere, ſatagere. Deinde monaſticæ vitæ conuerſatione mirifice delectatus, & rerum diuinarum dulcedine allectus, ſuauiſſimaque virtutum fragrantia, quam ex religioſorum familiaritate percipiebat, denique captus; ſerio de vitæ genere mutando ſecū deliberare. Sed ne ſubita, violentaq; mutatio, corpus ſimul cum mente tranſuerſum raperet, occultis primum ieiuniis ſeſe exercere; ſodalium dehinc conſortia nimia deuitare; atque demum, vt quamplurimos inſigni virtutis exemplo, ad imitationem attraheret, cunctis vitiorum hoſtibus ex animo profligatis, iampridem pie conceptum, monaſticæ vitæ propoſitum, fiducialiter promulgare.

Primordia eius.

Fuit

Digitized by Google

Fuit & tunc temporis, quidam Epiſcopus, nomine Fauſtus; Hunerici, filii Gēſerici, Regis Ariani malignitate, pro orthodoxa fide, haud procul quidem à Cathedra relegatus. Hic monaſterium, mirabili virtutum ſplendore conſpicuum, ibidem conſtruxerat. Ad hoc à Fauſto, magna precum inſtantia admiſſus Fulgentius, tam excellens conuerſionis ſuæ ſpecimen præbuit, vt non pauci ruptis prauæ conſuetudinis vinculis, illi ſe aggregarent Huius rei fama, ad matris aures delata, Deus bone, quas illa tragœdias non excitare? Turbatur, expaueſcit; ac fœmineis lamentationibus cœlum implens, inconſideratis ad monaſterium curſibus furibunda rapitur; probeque ſciens quantum à filio diligeretur, Fulgentij nomen ante fores iterato inclamare: ac deſolationem ſuam miſerabiliter allegare. Ille vero tanquam ſurdus non audire, ac ſolitam pietatem, religioſa grauitate viriliter ſuperare. Hac prima tentatione, ingenti fratrum admiratione, egregie deuita, tantis abſtinentiæ laboribus carnem affl ctare, vt eximiam delicati corporis pulchritudinem, diuerſis vlceribus, & impetigine fœdaret. Omnes ſpiritualis vitæ hoſtes, inſita animi virtute ita profligare, vt plurimos in ſui ſtuporem conuerteret.

Suſcipit inſtitutum monaſticū.

Mirum in modum in Spiritualibus proficit

At Fœlicem hunc ſucceſſum, Arianorum rabies maligna præpediuit. Sed enim Fauſtum Antiſtitem, cum perſequerentur, tum ipſo monaſterio excedere, compulēre. Quare Fulgentius ad Fœlicem quendam, ab adoleſcentia amicum, vicino monaſterio Præfectum, Fauſti hortatu commigrauit; à quo, continuo in ſocietatem regiminis, fruſtra reluctans, fuit aſſumptus. Verum cum inopinato barbarorum incurſu, prouincia turbaretur, cœleſtis exercitus Duces, ignotas Africæ regiones peragrantes, in territorium Siccenſe demum deuenēre

Solum vertere, non ſemel cogitur

Dumque regionis fœcunditate delectati, certas inibi ſedes figere ſtatuunt, ecce alius quidam

Digitized by Google

felix, infelix arianæ perfidiæ præco, crudelem erga Dei ſeruos perſecutionem, diris inuidiæ ſtimulis concitatus, moliri. Vinculis igitur conſtricti, ad arianum preſbyterum ſancti pertrahuntur.

Quæ paſſus ab arianis.

Et primo quidem, felix Abbas, flagellis atrociter cæditur; beatus deinde Fulgentius, fuſtibus immaniter contunditur. Vterque tandem deformiter decaluatus, ac veſtimentis omnibus expoliatus, è domo exturbatur. Crudeliſſimi ſceleris fama, ilico vniuerſam oberrat regionem. Nullus non, tantum crimen, ſupplicio digniſſimum clamitare. At Chriſti ſerui, de contumelia ob eius nominis gloriam, accepta gauiſi, vindictam omnem reſpuêre; conuocatiſque fratribus, vicina prouinciæ ſuæ loca repetiêre; maurorum potius barbariem, quam arianorum ſæuitiam perferre eligentes.

Igitur prope Ididi ciuitatem, iactis monaſterij fundamentis, turbata vitæ monaſticæ, exercitia reſtaurant, & religionis ſplendorem, longe lateque diffundunt. Sed Fulgentius Ægyptiorum monachorum inſtituti æmulus, chariſmata meliora noctu diuque meditari; igne diuini amoris tam excellenter ſuccenſus, vt neque itinerum difficultate, neque periculorum magnitudine deterritus, primo Carthaginem, inde Syracuſas, vnico peregrinationis ſocio, Redempto nomine, proficiſceretur.

Peregrinationes eius.

Verum cum ex Syracuſano Antiſtite, B. Eulalio, Ægyptum, ſacro fulmine, ab Eccleſiæ communione ſegregatam intelligeret, ne apud rebelles, fidei ſuæ imprudens naufragium faceret, hyemem illam, apud eundem præſulem, eximiæ hoſpitalitatis virum, tranſigere voluit. Inde conſultandi gratiâ, ad Rufinianum Epiſcopum, in exigua Siciliæ inſula, monaſticis diſciplinis eximie florentem, commigrauit. A quo ſimiliter, ab Ægyptiaca profectione deterritus, priſtinum pietatis ſtudium repetere decreuit.

Digitized by Google

Primũ enimuero, magna religione, ſacra martyrum loca, Romæ viſitauit; Inde oblato opportune nauigio, Africam annauigauit; appulit: ſuisq; fratribus, ineffabile gaudium, ſua præſentia attulit. Nec religioſorum modo, ſed & ſæcularium præcipua, nobilitate præſtãtium mira fuit exultatio. Adeo vt Byzacenæ prouinciȩ Primarius, Syluestrius nomine, locum quẽdam, vbertate glebæ inprimis conſpicuum, fabricandoque monaſterio aptiſſimum illi donârit, nulloque non charitatis ſtudio, eum ſibi deuinctum habere ſtuduerit. Cõdidit vero vir ſanctus, in loco ſibi conceſſo, cœnobiũ, non tam lapidum magnificentia, aut ſtructuræ nouitate viſendum, quam virtutum maximarum ſplendore, ſumme admirandum. Ibi vero orationis & lectionis ſuauitate admodum ineſcatus, de moleſta præfecturæ iſtius ſarcina abiicienda ſeriò cogitare. Occurrebat illius animo monaſterium, in medio maris, Vincenſi Littori proximum, omni humanarum rerum ſolatio deſtitutum. Eo, itaque calore pietatis vehementer incenſus, ocyus contendit; à fratribus maximis beneuolentiæ indiciis ibidem excipitur. At non multo poſt, Fauſti Epiſcopi interminatione, ad ſuos Abbas reuocatur, ſacroque ſacerdotij munere, nè ſpiritalis vitæ dulcedine victus, ad ſolitudinem aliquando reſilire:, ab eodem decoratur. Quare ex tunc, ad tractanda commiſſi ſibi regiminis gubernacula, animum adiicere; ea ſanctitatis ſignificatione, vt nominis eius fama longe lateque celebraretur. Vnde Vintorum territorij incolæ, Fulgentium Epiſcopatu digniſſimum acclamare; mentibus eum Antiſtitem, vocibuſque ſibiq; depoſcere. At ille honorũ, dignitatumque titulos maxime abhorrens, latebris incertis ſeſe abſcondit; ſicque onus pontificale, ad breue admodum tempus effugit. Superat ſiquidem vna adhuc Ruſpenſis quippe ſedes, orbata paſtore. Concurrunt eueſtigio vota omnium, in Fulgentium. Nec mora. A complexu ſuorum, violenta manu confeſtim auulſus, inuiſum honoris culmen conſcẽdere, non iam rogatur, ſed cogitur. Et quidem

Ad ſuos redit.

Erigit monaſterium in Prouincia Byzacena

Presbyter conſecratur.

Vintenſem Epiſcopatũ fugit.

Cogitur ſuſcipere præ-

ſalutū Ruſpenſem. dem haud ideo, rigorem monaſticæ diſciplinæ vnquã excuſſit, verum ad vltimum vitæ ſpiritum conſtanter ſeruauit.

Defenſor fidei Catholicæ extitit acerrimus. Vnde cum ſexaginta & eo amplius Epiſcopis à Traſimundo rege Ariano, exilio damnatus, in Sardiniam fuit abductus. *Pro defenſione fidei Catholicæ exulat.* Inibi vero, in tantum cæteros & prudentiæ & pietatis opinione præcelluit, vt licet ordine foret vltimus, ſententia tamen, in grauiſſimis fidei quæſtionibus, ſemper primas teneret: atque eorum ipſe lingua & ingenium diceretur. *Quam excellens in verbo & opere.* Sed enim quid referam animi virtutem, eloquentiæ vim, atque verborum præſtantiam, denique ſententiarum auctoritatem, qua Traſimundo Regi, aſtuto veritatis oppreſſori, ſolus, Carthaginem reuocatus, reſtiterit? *Reuocatur à Traſimūdo Rege.* Quid commemorem admiranda ingenij eius monumenta, quibus impias, & perfidiæ plenas confutauit propoſitiones? *Recenſet ea S. Iſidorus de viris Illuſtr. cap. 14 & alij recentiores* Certe tanta omnia ipſius & dicta & ſcripta ſapientia claruerunt: vt maximum, etiam apud impium, perfidumque regem, pondus habuerint. Laudabat ſapientiam, mirabatur eloquentiam, prædicabat humilitatem, veritatem tamen, iuſto Dei iudicio, mentis oculis inſpicere non meruit.

Coruſcantem igitur tam inſigni virtutum ſplendore Fulgentium, ariani haud mediocriter timere; *Fulgentiū verentur ariani.* trepidi ne perfidę religioni, nimis maturum inferret excidium. Itaque Satanæ ſtimulati inuidia, aſſiduis Traſimundi aures, obtudêre clamoribus, vt ſecundo virum ſanctum exulare mandaret. Vincitur ille impiorum ſuaſionibus, damnatque innoxium: *Iterum exilio mulctatur.* populo vberrimis, fletibus eum proſequente. Iuliateum autem, virum quendam eximia religione præſtantem, cæteriſque omnibus grauius ingemiſcentem, ipſe compellauit; bonoque animo eſſe iuſſit: *Prænūciat reditum ſuum.* ac prophetico ſpiritu reditum ſuum, reſtaurata Catholica fide, denunciauit Quod plane ita euenit. Nam Traſimundo rege extin-

extincto, per Hildericum ſucceſſorem, longiſſimæ captiuitatis catena fuit diſrupta, & integra. Orthodoxæ Eccleſiæ per Africam reſtituta libertas.

Porro Carthaginem reuerſus, tanto cum iubilo & obſequio à fidelibus eſt exceptus, vt imbrem improuiſo de cœlo decidentem, veſtimentis ſuis, nouo tabernaculi genere, à capite eius auerterent. Et quidem inſignis eius humilitas, cum eximia prudentiæ & eruditionis laude coniuncta, omnibus eum charum reddebat.

Quanto cum gaudio, ab Orthodoxis, Carthagine exceptus

Cæterum ante annum fere quam hominem exueret, omnibus Eccleſiaſticarum rerum negotiis valere iuſſis ad Inſulam Circinam, paucis comitatus fratribus, transfretauit; ac in breui quodam ſcopulo, Chilmi nomine, tantis pœnitentiæ indiciis, Lectionique; orationi & ieiuniis vacauit, vt primum inchoanti ſimilis appareret. Verum charitatis neceſſitate conſtrictus, reliquis fratribus, abſentiam eius ægre ferentibus, ad monaſterium ſuum iterum deſcendit. Iamque tempus, quo fidelem ſeruum Dominus requirebat, inſtabat. Repentina igitur infirmitate corripitur, & ſeptuaginta prope diebus, eadem afflictatus, hæc collectis ſenſibus frequenter precabatur. Da mihi Domine hic modo patientiam: poſtea indulgentiam. Fratribus autem patris diſceſſum, lachrymoſis ſingultibus deplorantibus, dixit. Ego, fratres, animarum veſtrarum ſaluti proſpiciens, moleſtus forſitan, & difficilis quandoque extiti; ideoque obſecro, ignoſcat mihi, quiſquis aliquid dolet; & ſi debitum modum ſeueritas noſtra nonnunquam eſt tranſgreſſa, orate, ne mihi hoc Dominus imputet ad peccatum. Illi è contra, ſemper bonum, ſemper affabilem, pro omnium ſalute, ſicut decuit inuigilaſſe, clamitare.

Infirmatur vir ſanctus

Circa extrema quid egerit.

Tunc imperato ſilentio, viduarum, pupillorum, cunctorumque indigentium memoriam recolens, tāquam bonus & fidelis commiſſæ ſibi pecuniæ diſpenſator,

Digitized by Google

ſator, ſingulis pro conditione diſtribui mandauit; ac demum iugi orationis ſtudio in Deum eleuatus, ipſo die Calendarum Ianuariarũ, poſt peractam veſperam, beatũ ſpiritũ, in manus Creatoris tradidit; Anno Epiſcopatus ſui vigeſimo quinto, vitæ autem totius ſexageſimo quinto; quemadmodum complurimis fratribus, morti proximus ſignificauit.

Migrat in cœlum. Tẽpus vitæ & Epiſcopatûs eius.

MARTYRIVM SANCTISSIMÆ Virginis Martinæ; ex eo quod extat apud V. P. Laurent. Sur. Paſſa eſt Anno Chriſti 228. Vrbani Papæ 2. Alexandri Imperator. 4.

Ceſ. Barõ. Tom 2. Annal. & in Not. Martyr. Roma. I Ianuarij.

S. Martina, vt generis ſplendore data, ita paupertatẽ Deum conſpicua, à ſatanæ miniſtris, Chriſtianæ fidei accuſata, ad Apollinis delubrum deducitur. Cumque nefãdo ſimulachro thura offerre cogeretur, Chriſti potentiæ virtutique confiſa, in preces diu multumque incubuit, cœleſte deſuper expectans auxilium, vt fugato dæmonio, ſumma ſacerdotum impietas, perfidiaque cunctis innoteſceret. Nec mora. Precatione peracta, factoq; de more Crucis ſignaculo, tantus repentè motus vniuerſam conceſſit ciuitatem, vt euerſo fano, comminutiſque ſimulachris, bona inſuper populi multitudo, cum profanis ſacerdotibus, eadẽ ruina occumberet. Ea re turbatus Præſes, Virginis faciẽ alapis cædi, vnciſque ferreis palpebras lacerari iuſſit.

Illuſtris progenies. S. Martinæ

Vis orationis eius.

Cum vero in Chriſti confeſſione conſtanter perſiſteret, ecce viri quatuor, mirabili ſplendore fulgentes, cœlitus adfuêre; qui Virginem confirmantes, pœnas illatas mitigare, ipſoſque carnifices, eam ne quicquam perdere conantes, ingenti cruciatu affecêre. Præſes id quidem miniſtrorum ſegnitie fieri exiſtimans, minaci toruoque vultu ad ſupplicia inferenda eos vrgere; ni facerent, eandem cum virgine perniciem minitari.

In tormentis, ab Angelis roboratur.

Illa autem pro ſalute tortorum, Deum deprecante, lumen cœleſte cũctos circundedit. Qui animis Chriſti gra-

Digitized by Google

ſti gratia, repente mutatis idolorum cultum conſtanti confeſſione execrati ſunt; ſicque omnes, octo numero, hortante virgine, ad martyrij palmam, datis intrepide ceruicibus, peruenerunt.

Tortores ad Chriſti fidē conuertuntur, & martyrio coronātur.

Altera deinde luce, ſacra virgo, blandis omnino verbis, magniſque pollicitationibus, ad Deorum ſacrificia, Martina inuitatur. Verum ſermonibus; promiſſiſq; irrito conatu adhibitis, ad cruciatus rediêre. Et primo quidem toto corpore atrociter laniato, in quatuor diſtenta palos, à duobus centurionibus, diu grauiterque fuſtibus cæſa eſt. Mutati per vices, ſeptem deinde carnifices. Sed virginis conſtantia victi, præſidem, vt ab inferendis ſuppliciis deſiſtere. Liceret, ſupplices rogâre. Ille vero flagris eam concidi mandat: donec Eunemij prædiuitis cuiuſdam conſilio, carceribus mancipati iuſſit. Vbi noctem in laudibus & hymnis, & iucundiſſimo iubilo, cum Angelis tranſegit.

Blandimentis minis tētatur virgo.

Iterum dire cruciatur.

In vinculis cum Angelis pſallit.

Mane autem facto, magno populi cōcurſu ad Dianæ templum, falſæ Deæ ſacrificatura, vt ſperabatur, deducta eſt. Ibi vero, ſimulaç formato in fronte crucis ſigno, preces fudit, ignis è cœlo cum horrendo fragore lapſus, idolum exuſſit: templumque, cum maxima populi ſtrage, ſolo adæquauit. Ea clades, imperatoris animum timore perculit: quare eam Iuſtino cuidam commendauit.

Fanū Dianæ, cum ſimulacro, diuinitus ſubuertitur.

Is quidem cum Præfecturæ dignitate polleret, ab inſito in Chriſtianum nomen odio, animique feritate, ferreis vngulis tenerum corpuſculum, tanta crudelitate lacerari iuſſit, vt virgo ſacra viribus deſtituta, grabato ad carceres reciperetur. Inde vero ad beſtias dānata, immaniſſimo leoni obiecta eſt. Is omni furore depoſito, ad eius ſe pedes abiecit: Eumeniumque cum ad caueam reduceretur, impetu facto interemit.

Vngulis laceratur.

A leone minime læditur.

Id indigne ferentes ſatanæ adminiſtri, aliaque conſilia, agitantes, cum vix aliud quid, in toto corpore laniandum reſtaret, in pyram ingentem præcipitari mādant. Sed ea orante, & Chriſtum ſaluatorem inclamitante, concitato turbine, flamma diſcuſſa: & populus incen-

incendio aduſtus, in fugam verſus. Hæc cum non diuinæ virtuti, ſed maleficis artibus ſcelerati adſcriberet, capillos capitis eius, quod in iis occultam maleficij vim latitare crederent, cutetenus abradi curârunt. Raſæ vero, mox omnes, tanquam omni virtute ſpoliatæ nequiter inſultare, illudereque. Interim illa, mentis oculis, repoſitam ſibi coronam in cœlo contemplans, tulit patienter populi ludibria, totaque auiditate, ad diuini ſponſi adſpirans amplexus, die demum tertio, carnifici niueam ceruicem feriendam præbuit; multiſque inclyta victoriis, ad cælos emigrauit.

In igne illæſa permanet. *Raſa illuditur.* *Decollatur*

In Notat. Martyr. Rom. & tõ. 4. Annal.

MARTYRIVM S. ALMACHII MONACHI; Quod Romæ ſpontaneus ſubijt, Anno Chriſti Saluatoris 395. Siricij Papæ 11. Theodoſii autem Roman. Imperat. 17. Ex iis quæ habentur apud Cæſar. Baron.

I. Ianuarij.

ALMACHIVS monaſticæ vitæ profeſſione, in Oriente illuſtris, poſtquam diuturna exercitatione, mirificos in omni virtutum genere feciſſet progreſſus, præclarum aliquid, ad maiorem Chriſti gloriam, Eccleſiæque vtilitatem audendum exiſtimauit. Itaque diuino afflatus ſpiritu, ex Oriente Romam contendit; præcipua ſpe, vt gladiatorios gẽtilium ludos, nefandaque dæmonum ſacrificia aboleret.

Pius Almachij Zelus

Erant Romanis Kalendæ Ianuarij celeberrimæ, quas ſuo more magna atque fœda ſuperſtitione colebant. Nec minori eas Chriſtiani, ſed ſanctiore multo (vtpote primitiis, Redemptoris noſtri, ſanguinis cõſecratas) gaudio, feſtiuitateque peragebant. Illi enim multiplicatis victimis, auctis ſuperſtitionibus, dapium publicarum ingluuie, nefandis cruentiſque ſpectaculis fœdabant potius diem, quam colebant. Noſtri vero con-

Solennitas Circunciſionis Chriſti, quanto ſtudio à Chriſtianis culta.

contra ſumma illum ſanctitate ac puritate transfigere ſatagebant; & vt illorum impietates ſuperarent, inque Deum iniurias quodammodo vindicarent, propenſiori ſtudio, additis ieiuniis & litaniis, quibuſdam veluti expiationis hoſtiis, offenſum numen placare contendebant.

Hac igitur Die, Almachius Chriſtianæ pietatis zelo inflammatus, in ſtadium, vbi ſceleratum, cruentũq; ſpectaculum edebatur deſcendit: mutuumque inter eos dimicationem ſedare: nefanda idolorum ſacrificia abolere: omniumque animos ad Chriſti cultum, veramque ſalutis rationem inducere omnimodis adniti. Vnde crudelis necis ſpectatores, iracundia accenſi, & à dæmone, qui ex illa ſanguinis effuſione voluptatem capiebat, ad furorem impulſi, pacis auctorem male mulctatum obtruncârunt. *Almachij magnanimitas.* *Almachi⁹ necatur.*

Qua re cognita pius Imperator, in numerum inuictorum martyrum, per Romanum Pontificem, auctoritate eccleſiaſtica, eum adſcribi procurauit: nefarium autem illud cruenti ſpectaculi genus penitus aboleuit. Sicque præclarus athleta, ſanguinem abſtergens, ſanguine à Deo impetrauit, quod Imperator, prius, leges ſanciendo, perficere non valuit. *Inter Sanctos refertur.* *Gladiatorum munus abrogatur.*

VITA S. EVPHROSYNÆ VIRGINIS ALEXANdrinæ claruit temporib. Theodoſii Imperat. Archadij filij; qui floruit maxime Anno Salutis. 430. & ſequentibus. Ex Simeone Metaphraſte.

Alias Euphroſynes. Caſ. Baron. in Not. Martyr Rõ. & Annal. Tom. 5. I. Ianuarij

VIr quidam Paphnutius, in Ciuitate Alexandrina, diuitiis vti locuples, virtute ita, & animi nobilitate ſplendidior, filiam eximia pulchritudine, precibus ſancti cuiuſdam ſenis, ex coniuge ſterili, à Deo obtinuit. Hanc Euphroſynen, hoc eſt lætiam indigitatam, pia mater, ſterilitatis tempore, opprobrij impatiens, Deo deuouerat. Pater vero prote- *Euphroſyna Natales.*

equitibus in Lybiam & Ægyptum, ipſamque Paleſtinã miſſis, maxima contentione eam requirebant. Adhibentur inſuper ſupplicationes & vota; ſed fruſtra. Cum nec preces, monachorum præfecti, Deus exaudiit. Conſolatur igitur Paphnutium venerabilis Abbas; Deique prouidentiæ, qui ſalutem Patris & filiæ hoc receſſu operaretur, acquieſcere monet. Moderatur ex ſermonibus ſenis, doloris acerbitatem parẽs; aſſiduaque religioſorum iſtorum frequentatione, ſolitudinis orbitatiſque ſuæ obliuiſcitur. Ecce vero interim diuini conſilij, ineſtabiles rationes. Sed enim fama maximarum virtutum nouelli Smaragdi excitus Paphnutius, eum inuiſit, diutuleque cum illo agens, filiam tamen ſuam non agnouit, mutata etenim erat, propter nimiam aſperitatem, & inediam. Illa aſpectu paterno grauiter ſauciata, obortis lachrymis faciem rigare; Sic autem, compunctionis feruore hæc fieri exiſtimans, inſitam pietatem, morum moderationem, & ſermonum energiam ſummopere admirari; ſicq; plenus interna conſolatione domum redire.

Pater cum ſpõſo, ſummo ſtudio, verum fruſtra, eam requirunt.

Eam alloquens non agnoſcit.

Cæterum Euphroſynæ, cum annos octo ſupra triginta, eximia vitæ ſanctimonia in cœnobio peregiſſet, inſtante demum certaminis termino, Paphnutium ad ſe euocat; affatur; biduoque remoratur. Tertio denique die, eius ſe eſſe filiam, quam tanto tempore lugebat, palam enuntiat; Beatamque ſimul animam, corporis ergaſtulo decrepente ſolutam, Chriſto redẽptori fœliciter contradidit. Quis vero vlla orationis vi explicare poſſit, quonam affectu, pius parens, ea Euphroſynes nouiſſima verba exceperit? Sane quidem tanti põderis apud eum fuẽre, vt facultatibus ſuis rite diſtributis, in religioſorum numerum ſeſe retulerit; reliquumque vitæ tempus, quod fuit decennium, laudabili admodum conuerſatione, in cellula Euphroſynes defunctæ filiæ, cum illis tranſegerit.

Euphroſyna ſe Patri manifeſtat, & ſubito moritur.

Paphnutiꝰ Euphroſyna parens, fit monachus.

Obitus eiꝰ.

Illi vero mirabilia Dei, in ſexu fragili pariter ſtupentes, certatim venerandas amplecti reliquias; quorũ

Miraculũ ad reli-

Digitized by Google

quias S. Euphroſynes vnus, altero orbatus oculo, optatam lucem eſt aſſecutus.

Cæſ. Barõ. Tom. 11. Annal.

VITA S. ODILONIS, ABBATIS CLVNIACENSIS; Ex Reuerend. D. Petro Damiano S. R. E. Card. Oſtienſ. Migrauit è corpore, Anno à Chriſto Domino 1048. Ætatis ſuæ 87.

I. Ianuarij. *Clara progenies Odilonis.*

S. Odilo, equeſtri ordine, Auerniæ oriundus, terrenæ proſapiæ claritudinem, cœleſtis vitæ nobilitate tranſcendit. Porro adhuc infans, repentè adeo membrorum vſu eſt deſtitutus, vt incedere quoque haudquaquam valeret. Accidit autem aliquando, vt nutrix eum ante ianuam Baſilicæ cuiuſdam, quæ in honorem Deiparæ virginis erat dedicata, relinqueret, & ipſa priuatis commodis intenta, huc illucque diſcurreret. Puer itaque ſe conſpiciens ſine cuſtode relictum, diuino quodam permotus inſtinctu, manuum, pedumque quaſi remigio paulatim progrediens, in ædẽ ſacram demum irrepſit; pallam altaris ibidem arripuit; *Diuinitus ab apoplexia curatur.* & ecce (rem ô admirabilem) omni languore protinus depoſito, ſanus exurgit; animoſque intuentium, ad grates bonorum omnium largitori referendas, incitauit.

Fit Monachus Cluniacenſis. Grandioris vero jam ætatis adoleſcens, apud S. Iulianum martyrem, clericus effectus, diuinæ erga ſe miſericordiæ memor, in Cluniacenſi monaſterio habitũ *Præficitur in Abbatẽ & optime praeſt.* ſanctæ religionis accepit; adeoque inſigni pietatis exemplo, vitam ibidem egit, vt vix quarto ab ingreſſu anno, communi omnium fratrum ſuffragio, beato Maiolo, in regiminis præfectura ſucceſſerit. Quo quidem in munere, quanta virtute, annis quinquaginta *Eius vita extat I. Maij.* ſex, verſatus fuerit, clariſſima quæ paſſim edidit miracula, facile demonſtrârunt.

Præclara quædam miracula. Quandoque ſiquidem, dum eſſet in quadam ſui iuris villa, Berſoniacum indigitata, puero cuidam à natiuitate cæco, ſalutifero Crucis ſigno, viſum reſtituit.

Alio

Alio quoque tempore, cum apud quoddã ordinis ſui Monaſterium, Vallis aurea, nuncupatum, vir ſanctus degeret, aquam ſibi in potum bis in menſa afferri iuſſit; at illa, toties in vinum optimum, diuinitus eſt mutata. Fur quidam, velamen menſæ eius textrini operis, ter inter nundinarum merces venale expoſuit, ſed emptor nullus omnino aduenit. Tandem ſacrilegus, diuina vltione, manuum, pedumque intolerabili dolore conſtr.ctus, aliorum opera, quod propria rapuerat, in Eccleſia B. Maioli reſtituit, & ſanitatis gratiam, reatũ confeſſus, confeſtim recepit. *Aqua in vinum mutata.* *Sacrilegus diuinitus punitus.*

In itinere, Ticinum verſus, conſtitutus, cum nauigium deeſſet, vnum è famulis, profluentium vndarum moles ingredi mandat. Perficit ille obedientiam confidenter; cum S. Odilo, cum omni commeantium turba, abſque vllo offendiculo, in vlteriorem aluei crepidinem ſubſequitur. Alias dum apud Monaſterium B. Martini (quod ad publicam ſtratam dicitur) hoſpitio receptus eſſet, ingens religioſorum cœtus ad eum cõfluxit; quos ille ineffabili diuini eloquij dulcore refectos, ad conueſcendũ inuitauit; ſed dum in longũ ſermo protrahitur, ſemotim à ſeruis ſolerter inquirit, nũ neceſſaria hoſpitibus, vnde refici valeãt, ſint in promptu. Quibus aliorum alimentorum quidem ſufficientiam, piſcium vero inopiam eſſe perhibentibus. In Nomine, inquit, illius, qui nouit quinque millia hominũ, ex pane modico & gemino piſce reficere, vberrimam nobis piſcium copiam miniſtrate. Res mira; pauci qui aderant piſces menſæ illati, in manibus diſcumbentium creſcere; & quo magis à conueſcentium turba, eſca conſumitur, eo exuberantius, abundare; adeo vt ſatiatis omnibus, plurima ſupereſſent, quæ non modo miniſtrantibus, ſed & aliis ſuperuenientibus oblata ſufficerẽt. Inde Romam profectus, cõtigit ibidem huic haud abſimile fieri miraculum; cum pauxillum vini, quod in vaſculo remanſerat, inter fratres diſtributum, mirabiliter fuit augmentatum. Ab vrbe autem, reuertens ad propria, quidam intra Taurinenſem *Flumen illæſus tranſit cum ſuis* *Multiplicãtur piſces* *Augetur in vaſculo vinum.*

 vrbem,

vrbem nimium febris patiebatur ardorem. Hic furtiue, per miniſtros, aquam qua vir Domini manus abluebat accepit; fideliter bibit; & ſine mora, omni depoſita febricitatione, penitus conualuit.

Sanatur febricitans.

Imperator Henricus, tempore quodam, odoriferi nectaris xenium, in vaſe holouitreo, Alexandrini operis, per duos aulæ ſuæ capellanos S. Odiloni deſtinauit. Illi pro eo poſtmodum redituri ad Cæſaris conuiuium feſtini reuertuntur. Dum vero interim, præfatum vas, ſub admirationis intuitu monachi contrectant, & de manu in manum ſolerter inſpiciendo tranſponunt, forte è manibus incaute tenentium dilapſū frangitur. Quod vt vir ſanctus accidiſſe cognouit, clericis qui id reliquerant, paterna pietate condoluit; & ne regij motus periculum ſuſtinerent, mox cum fratribus, orationibus & pſalmis incumbens, diuinam clementiam ſedulus implorat. Quibus deuote admodum completis, cum vas vndique ſubtiliter inſpiceret, nulla omnino fracturæ veſtigia, in eo deprehendit.

Vas pretioſum ruptũ, ſolidatur.

Religioſus quidam pago Rotenenſi oriundus, obita Hieroſolymis religionis ergo peregrinatione, dum ad patrios lares per mare Sicilienſe reditum adornat, furenti ventorum flatu, vna cum multis aliis, ad Inſulam ſeu rupem quandam, horridam illam quidem; ſed incolatu ſancti cuiuſdam incluſi deſiderabilem, impellitur. Ibi dum ab eo omni humanitate excipiuntur, inter verba vltro citroque habita, quærit ſolitarius à Rotenenſi, num Cluniacenſe Cœnobium, & Abbatē Odilonem aliquando nouiſſet. Religioſo ſic reſpondēte, protinus ſubintulit ille; Sunt nobis vicina in Sicilia loca, ex quibus terra flammarum euomuntur incendia; in quibus animæ reproborum, diuerſa luunt pro meritorum qualitate tormenta. Dæmones tamen, qui ad eorum exaggeranda ſupplicia, innumerabiles ſunt deputati, miſerabiliter vociferantur, conqueruntur que, complures ſeſe animas purgatorij pœnis deputatas fidelium orationibus & Eleemoſynis, Cluniacenſium maxime monachorum, in id præ cæteris incum-

Loca in Sicilia, vbi mortaliũ animæ purgantur.

ized by Google

incumbentium, deprecationibus amittere. Quamobrem obteſtor, vt ſanctis illis fratribus, hæc quæ tibi dixi, fideliter referas; & ex noſtra quoque parte illis denuncies, vt Eleemoſynis & Orationibus, magis ac magis inſtant.

Fidelium precibus & Eleemoſynis inde liberantur.

Hæc igitur, vt primum, Religioſi iſtius relatione, S. Odiloni innotuere, e veſtigio per omnia ſibi ſubdita monaſteria, generali decreto ſanxit, vt preter alia quotidiana, quib vita functis ſubuenire conſueuerant, Poſtridie Omnium Sanctorum, peculiaria vota, ſacrificiaque, pro iiſdem, Deo offerrent. Quem ritum, procedente tempore, vniuerſalis Eccleſia pie recepit, ratū habuit, comprobauitque. Verum ſi quis inquirat, quis ſpecialiter per S. Odilonem, de pœnis vltricibus ſit ereptus, B. Benedictum octauum, Pontificem maximum recolet. Hic enim poſtquam humanis rebus exemptº eſt, nō parui temporis euoluto curriculo, germano ſuo Ioanni, in Apoſtolica dignitate ſucceſſori, per ſpeciem nocturnæ viſionis apparuit, humiliter flagitans, vt quā tocyus veredarium ad S. Odilonem dirigat; cuiuis venerabilibus meritis, orationumque ſuffragiis, è grauiſſimis, in quibus ſe conſtitutum affirmabat, cruciatibus, liberari poſſet. Nec mora. Ioannes mandata exequitur: ſanctumq; Odilonē, de conſpecta à ſe viſione certiorem reddit. Ille protinus, pſalmodias, precationesque, ab omnib publice, priuatimque fieri; eleemoſynas indigentibus erogari; ſacrificia myſterii ſalutaris, pro eo præcepit offerri.

Commemoratio omnium fidelium defūctorum, vulgo dies Animarū vnde.

Apparitio B Benedicti Papæ.

Iamque præfixi temporis terminus appropinquabat. & ecce quidam ſanctæ cōuerſationis monachus, Heldebertus nomine, per ſoporē vidit, quendā ſereno aſpectu, ſolenniq; nitore cōſpicuū, monaſterii clauſtrū magno candidatorum agmine conſtipatum, ingredi; caput ad S. Odilonis genua humiliter inclinare; & demiſſo corporis habitu, ei gratias agere. Cum autē Heldebertus, de ſolenni illa, viro Dei Odiloni, à tantæ, tāque eximiæ pulchritudinis perſona, exhibita admiraretur reuerentia, reſponſum illi fuit: Eandē Benedictū

B. Benedictus Papa ex Purgatorio liberatus, S. Odilonis ac ſuorũ ſtudio.

eſſe, Apoſtolicæ ſedis Antiſtitem; qui pia Odilonis opera, purgatoriis pœnis ereptus, ſupernæ Ieruſalem meruiſſet ingreſſum. In hoc igitur liquido deprehendi valet, quænam de meritis S. Odilonis, iure poſſit haberi opinio.

Alia diuerſa S. Odilonis miracula.

In Monaſterio Paterniacum indigitato, quandoq; cõſtitutus, puerulũ quendam Rodulphũ nomine, ſtruma gutturis vſq; adeo laborantẽ, vt vocis claritatẽ ei adimeret, S. Crucis ſignaculo, ſanitati reſtituit. In Iuiẽſi cœnobio, repperit puerum, terribili caducæ paſſionis lãguore detẽtum, tantaq; huius morbi vi oppreſſum, vt nihil pene à mortuo diſtaret. Hunc, vir Dei miſericordia motus, Miſſam celebraturus, ſacroſancto Altaris Sacrificio intereſſe iubet. Ei deinde diuinũ epulum impertitur, aquamque ſanctificatã, cum Beati Maioli calice propinat. Vnde lãguor oĩs à puero protinus abſceſſit, pariterque ſalus optata rediit. Nobili cuidã viro ſub arbore quieſcenti, corticis particula, in oculum deciderat: quæ lumine turbato, variarum calamitatũ illi cauſa extitit. Quẽ vir ſanctus ad ſe vocatũ, Crucis ſalutiferæ ſigno muniuit: abire iuſſit: promiſſa addẽs, ſe ſalutares pro eo victimas oblaturũ. Abit homo: ſuauiter confeſtim obdormit; euigilãs poſt modicã, particulã corticis, cum quadam lanugine, ab oculo proiicit: & omni ſe penitus doloris moleſtia liberatũ ſenſit. Quidã Turonenſis Eccleſiæ clericus, brachium peſtilẽti cõtagio infectum, viro Dei curandũ exhibuit: qꝺ ille apprehendens, Crucis ſigno ita ſanauit, vt nullũ veſtigiũ deleti contagij remaneret. Miles quidã tanta inſania laborabat, vt per deuia, inconditas voces emittens, ſoliuagus & nudus erraret. Hunc vir Domini paterna pietate commotus, aqua ſanctificationis aſperſit, atq; ex ea bibere iuſſit. Is non multo poſt, ſanus & incolumis rediit, & ingenti cum gratiarũ actione, xenia piſciũ S. Odiloni Cluniacum detulit. Fuit & alius miles, omni ſermonis facultate priuatus. Hic per viſionem admonitus, aquã, qua vir ſanctus manꝰ abluerat, magna deuotione hauſit, & perfectũ illico loquẽdi vſũ recepit.

Hiſce

Digitized by Google

Hiſce & aliis multis ſignis, & virtutibus clarus, deuexa iam ætate, ad vltimum, cum infeſtiſſimo animarum hoſte certamen ſubeundum ſe comparauit. Quinquennali autem morbo grauiter vexatus, & ab omni peccati puluere, plene emundatus, quanquam iã vitæ terminum inſtare præſentiſceret, ſtatuit nihilominus commiſſa ſibi monaſteria diligenter perluſtrare; & quantum fieri poſſet, ab omni humanæ affectionis ſcoria penitus expurgare. Prius vero BB. Apoſtolorum limina inuiſit. Inde ad propria reuerſus, expeditionem ſanctam auſpicatus, Syluiniacum deuenit; ibi cœleſti numine afflatus, diem ſui obitus haud procul abeſſe cognouit, edixitque. Cunctis igitur exinde terrenis cogitationibus abiectis, ad agonẽ ſe aptauit. Luctanti vero iam cum mortis doloribus, prædator animarum, terribili ſpecie ſeſe obtulit. Quæ vir Dei intrepide compellans, tremendo iuſti iudicis nomine, in fugam compulit. Denique animo, vultuque in cœlum eleuatis, ſalutaris Euchariſtiæ ſacramento munitus, Beatum Deo ſpiritum reddidit, Anno à partu virgineo 1048, à ſua vero natiuitate 87, præcedenti Dominica Circunciſionis nocte.

Diuturna ægritudine afflictatur.

Romã peregrinatur

Diem obitus ſui prædicit.

Migrat in cœlum, S. Odilo.

Eadem autem nocte S. Odilonis corpore in Eccleſiam delato, frater quidam Gregorius nomine, exequiarum funebrium laſſitudine prægrauatus, in ea qua ſanctus obierat cella, dormire tentauit. Et ecce necdum omnino reſolutus in ſomnum, S. Odilonem ſibi vidit aſtantem. Ad quem mox Gregorius voce promptiſſima, Quid agis, inquit, Domine Pater? Et ille: Bene frater, & optime. Dominus enim meus Ieſus, ſeruo ſuo per ſemetipſum dignatus eſt adeſſe, & trucem nimis atque terribilẽ, quæ mihi horrorem atque formidinem incutere tentauit figurã, ſua præſentia repellere.

Apparitio eius poſt mortem prima.

Proxima quadrageſima ſuccedente, Laurentius Almaſitanæ Sedis Archiepiſcopus, eximia Græcarum, Latinarũque litterarũ ſciẽtia clarus, & ꝙ præſtãti⁹ eſt, ſũmis vitæ meritis ornatus, obdormiuit in Dño. Illato autẽ in Eccleſiã cadauere, honeſtus q̃dã clericus, Albe-

Item ſecũda.

Alias Iurẽſis, in territorio Lugdunenſi C. Barõ. In Notat. Mart. Romani. Tom. 7. Annalium Eccleſ. I. Ianuarij.

ro nomine, in eiuſdem Eccleſiæ angulo, laſſabũda dedit membra ſopori. Cui ſubito, adhuc vigilauit S. Odilo apparuit. Quem clericus compellans, Domine mi, ait, quando huc, & cur aduenisti? Reſpondit vir Dei: Ad chariſſimi olim amici mei Laurentij Põtificis exequias veni: quibus expletis, antequã te viderem, recedere nolui. His porro dictis, ſpecies loquẽtis euanuit.

VITA S. EVGENDI, ABBATIS CONDATESCENſis; ex ea quæ eſt à quodam eius Diſcipulo fideliter conſcripta. Claruiſſe reperitur temporibus Chilperiti Francorum Regis; Clotharij Primi filij; qui regnauit Anno Chriſti Saluatoris 579. & ſequentibus.

Horum vita extãt 28. februarij. Inibi repeziet Lector, tria illos extruxiſſe monaſteria quorũ vnum indigitatũ fuit in Cõdatiſcone. Et horum quidem omniũ primarius Abbas fuit S. Lupicinus.

S. Eugendus, BB Romani & Lupicini Abbatũ diſcipulus, haud procul à vico Iſarndori oriũdus, ſeptimo ætatis ſuæ anno, Cõdateſcenſi in Monaſterio ipſis contraditus, tanta vitæ puritate, tantaque rerum diuinarũ oblectatione, in eo ad Sexageſimum vſque annum conuerſatus eſt, vt pedem inde nunquam extulerit. Abbate vero Cœnobij Cõdateſcenſis feliciter demortuo, ſumma fratrũ volũtate & inſtantia, volẽs nolens, Eugendus, in regimine, ſuccedere cogitur. Nõnulli autẽ poſt modicũ, diris inuidiæ ſtimulis agitati, cœpere virum ſanctum, tanquam rudem, & rerum ſpiritualium expertẽ, prælatura indignum iudicare, deſpectuique habere. At omnipotens Deus, non ferens famulum ſuum, iniqua deturpari calumnia, dexteram ſuæ potentiæ, ſignorum largitate illi porrexit: adeo vt & infimæ & ſupremæ dignitatis homines, ingenti ſe beneficio affectos crederent, ſi vel coram, cum illo ſermonem conferre, vel literario afflatu, familiaritatem viri conſequi mererentur.

Eligitur in Abbatem Condateſcenſem. Inuidorum perſecutiones patitur. Miraculis coruſcat

Interea quædam non infimæ cõditionis puella, dæmonio correpta, & ferreis vinculis iugiter cõſtricta, cũ nullis exorciſmis, ab immundo illo ſpiritu liberari poſſet; quinimo eodem ſuggerente, occulta multorum

vitia manifeſta faceret, adſtantium vnus ad energumenam inquit; Quid nos alienis, imo propriis vitiis terres immunde? Ego cunctorum ſanctorum ſcripta, in Christi nomine, tuis ita innectam ceruicibus, vt multitudine operantium obruaris. Cui diabolus; Etiamſi mihi Alexandrinarum chartarum exarata imponas onera, nunquam me tamen ex hoc vaſculo poteris propulſare, dummodo mihi ſolius Eugendi Iurenſis monachi, non afferas viſionem. Quibus auditis, celeri admodum curſu, ad Eugendum contendunt; eiuſque pedibus, prouoluti, rem geſtam omnem enarrant; orant, obteſtanturque, vt miſericordiam Chriſti, calamitoſæ exhibere dignetur. Victus igitur, vel ratione vel precibus Pater, breuiter, cum longa oratione, vt Gregorius quondam magnus, Apolloni) ſcriptam ad hunc modum, ſpurciſſimo dæmoni tranſmiſit epiſtolam. Eugendus ſeruus Chriſti, In Nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti; Patris & Spiritus Sancti. Præcipio per ſcripturam iſtam, Spiritus gulæ, & iræ, & fornicationis, & amoris, & Lunatice & Dianatice, & meridiane, & diurne & nocturne, & omnis ſpiritus immunde, exi ab homine, qui iſtam ſcripturam ſecum habet. Per ipſum te adiuro, verum Dei viui filium, exi velociter, & caue ne amplius introeas in eam. Amen. Orans itaque, & ſic epiſtolium complicans, ſupplicibus tradidit deportandam, Necdum itineris medij ſpatia confecerant, cum ecce furcifer ille, frendens atque eiulans, prius ab obſeſſa egreſſus eſt, quam calcarent domus limina, propere reuertentes.

Gregorius Neocaſarienſis apud Ruffinum Lib. 7. Hiſtor. Eccleſ. c. 25.

Dæmonem per literas expellit.

Mater quædam familias, cum ſalus eius à medicis in deſperationem vocata eſſet, epiſtolam beati viri, ori inſertam, multis cum lachrymis dentibus conſtrinxit, moxque ab infirmitate ſana ſurrexit. Hac fama, viri ſancti virtutum ſplendore longe lateque coruſcante, omnis vndique miſerorum turba, ad monaſteriũ concurrere, quos ille benigne complexus, ab omni moleſtia & ægritudine curatos, ad propria dimiſit; Quinimo, vt compendio debilium ſaluti Eugendus proſpiceret,

 ceret,

Plurimi ab eo curantur.

ceret, itinerisque difficultate ſubleuaret, ſcripta, cum olei ſancti quantitate, mandata illis, tranſmiſit, quibus multiplices languores in variis prouinciis, fide cooperante, ſanabantur. Nec mirum ſane: iuſtus enim tanta mentis puritate clarebat, vt fragili, impuraque adhuc carnis ſarcina circundatus, BB. Apoſtolorum Petri, Pauli, atque Andreæ aſpectu & colloquio, frui meruerit.

Apparent ei tres Apoſtoli.

Quodam ſiquidem tempore, poſt meridiem, ſub arbore quieſcenti, tres ſe per ſoporem, aduentantes offerunt viri. Quorum eximium vultus habitusq; ſplendorem, cum admiratione contemplans; Ecqui, inquit, vos viri venerabiles eſtis? Tum vnus, Ego, ait, ſum Petrus; at hic germanus meus Andreas; & iſte frater noſter Paulus. Similiter & alias quandoq; vir Dei, cū ob fratrum quorundam, quos pro ſale coemendo emiſerat, morā anxiaretur, à Beatiſſimo Martino Turonenſium Antiſtite, de proſpero rerum ſucceſſu, & fœlici eorum reditu, omnimodā certitudinem, nocturna apparitione accepit. Prophetiæ inſuper ſpiritu admodū clarus extitit. Ex primo namq; perſonarū congreſſu, meritorum inſignia ita dignoſcebat, vt præſciret illico, cui quis, vel vitio, vel virtuti ſubiaceret. Quare inter ſuos ita ſingulas monaſterij functiones diſtribuebat, vt vnicuique illam, in qua dono Spiritus ſancti eminentius eum pollere proſpiciebat, demandaret.

Item S. Martinus Epiſcopus.

Spiritu Prophetiæ claret.

Vt officia inter ſuos diſtribuerit.

Quanta porro paternæ ſollicitudinis ſignificatione, pauperibus, infirmis, peccatoribus, afflictiſque ſuccurrerit, explicatu difficile foret. Sanctiones Patrum ſumma contentione obſeruari voluit. Peculium ſpeciatim omne, ſuis ſtrictiſſime interdixit. Et in his quidē pietatis officiis, ad ſexageſimum vſque ætatis annum, inuicta conſtantia perſeuerauit. Sex deinde ante obitū mēſibus, graui infirmitate cū laboraſſet, ecce die reſolutionis appropinquante, beatos Abbates Romanum ac Lupinionum feretrum ante lectum ei exhibentes, manifeſta viſione contemplatur. Continuo igitur vocatos ad ſe fratres, in religioſæ vitæ certamine, conſtan-

Omnibus omnia factus.

Maiorum ſtatuta ſtricte ſeruari voluit.

ſtanter viriliterque perſeuerare, ſerio cohortari. Illis autem lachrymas, cum frequenti ſingultu fundentibus, ſacro oleo delibutus tanquam dormiens viſus, ſpiritum exhalauit. *Obdormit in Domino.*

VITA S. CLARI ABBATIS, S. MARCELLI, prope Viennam Galliæ: ex V.P. Laurent. Sur. Quibus temporibus claruerit patet infra.

Ioan. Molar. in Martyrol. vſuardi.

S. Clarus, Patre paulo ante vita functo, à matre, maximarum virtutum claritudine clara, in lucem editus eſt. Commorabatur autem ea, in Vico Bellicampus indigitato, Inde cum Claro filio, ſanctorum Martyrum prope Viennam ſacras memorias frequentare ſolita. Venerunt porro quadam die, traiecto Rhodano, ad Monaſterium ferreoli Martyris reliquiis inſigne. Ibidem vero, cum in votis precibuſque longiores horas protraxiſſent, ſole iam occiduo, Domum properauêre. Vix nauim conſcenderant, cum ecce Rhodanum flumen, furentibus ventis, in vndas periculoſiſſime aſſurgere, præſenſque exitium nauigantibus minitari. Deſperatis itaque nautis, Clarus illico ad diuinum numen confugere; cœleſtem opem, profuſis lachrymis per merita beati ferreoli martyris, extenſis contra eius Eccleſiam manibus, implorare. Nec mora. Rhodano blandiori effecto, nauis ad optatum littus illæſa appulit. Quare tanto diſcrimine erepti, Clari precum virtutem admirantes, in gratiarum actiones pariter erupêre.

I. Ianuarii, quidam 2. S Clari primordia.

Clarus puer, tempeſtatem orationis vi ſedat.

Præerat tunc temporis Diœceſi Viennenſi, magna prudentiæ & pietatis cum laude Pontifex Cadoldus. Erant Monaſteria tam virorum quam ſanctimonialiũ, ſub ſancta profeſſione, pia diſtrictione viuentiũ, aliaq; venerabilia ſanctorũ in vnũ cõuerſantiũ domicilia, ſub cura Antiſtitis degentia, pene ad ſexaginta. Cũ autem Clari genitrix, cum in vno eorum, quod erat S. Martyri Ferreolo dicatum, monaſticis diſciplinis imbuendum col-

Hunc V.P. Laur. Sur. cenſet eſſe Caldeoldũ illum, cuius meminit Ado Antiſtes Viennenſis in Chron. Anno 686.

Mater & filius, inſtitutum ſuſcipiunt cænobiticum.

collocaſſet, illa ſeſe apud S. Blandinam, ſanct moniaIium viduarum conſortio aggregauit, & ibidem deniq́ue beato fine quieuit. Clarus interim, rebus cœleſtibus, Omnimodis deditus, intantum profecit, vt ſibi monaſterij viduarum regimen, primum concrederetur; Temporis deinde progreſſu, munus Abbatis in Monaſterio S. Marcelli, ab vrbis Præſule, iniungeretur. Præſtitit ſeſe vir ſanctus, in hiſce functionibus, vti nomine, ſic & virtutibus, clarum; omnique iugiter tempore, munia ſibi impoſita, Dei opitulante gratia, egregie adminiſtrabat.

Clarus Abbatis officio decoratur.

Item miraculorum gloria.

Acceſſit & cœlitus miraculorum operatio. Matrem quidem cœnobij viduarum, ad mortem febricitantem, manus attactu & orationis vi, ſanitati reſtituit. Vnum ex fratribus, graui viſcerum infirmitate detentum, olei ſancti delibutione curauit. Fuit alias Viro ſancto obuiam quidam vlceribus oppletus; is eius mandato, aqua fluuiali Potus, ab omni protinus impetigine, integre mandatus eſt. Monaſterij vinea, tempeſtate grandinis pene deleta, inibi in precibus pernox Clarus, Ita reſtituit, vt mane, indicium nullum illati damni prorſus appareret. Cum aliquando fratres piſcatum iſſent, incautius quidam retia admouens, in Rhodanum prolabitur. Flumen iam ripas ſuas impleuerat; vnde aquarum decurſus ſolito velocior, miſerū protinus ſecum abripuit. Fratribus autem de cadentis ſalute nimium anxiis, Clarus Abbas plena fide contra fluminis impetum, ſalutiferæ Crucis ſignum expreſſit; moxque eum aqua, quem ſecum trahebat, ad ripam vbi reliqui ſtabant, ſanum tranſtulit; inſuper ingentem piſcem, ad ſui ſubſidium, fratres gratulabundi, ad littus attraxêre.

Varios languores curat.

Vineam grandine verberatam, reſtaurat.

Quendam à ſubmerſione liberat.

Dæmonē fugat.

Dum nocte quadam, vti ſueuerat, vir ſanctus, prope S. Blandinæ, orationis ergô obambularet, occurrit ei dæmon, humana effigie, enormi magnitudine, flāmantibus oculis; miſſum ſe ementiens, quatenus eum loco iſto expelleret. Tunc pius pater diuina virtute egregie fretus, Christi Ieſu eum increpans numine, eue-

Digitized by Google

ueſtigio à ſe repulit. Sed furcifer, vnam monaſterij famularum ſubito arripiens, atrociter vexare cœpit. Accurrit Clarus, iniectiſque in os puellæ digitis, malignum eiecit, effugauitque. Fuit & Spiritu prophetico diuinitus illuſtratus. Inſtante ſiquidem dormitionis tempore, quæ cœleſti oraculo didicerat, in medio fratrum conſeſſu, graui ſermone edixit. De ſtatu quippe Epiſcoporum; de Barbarorum incurſionibus, & eorum ferocitate; deque Gallicani Regni depopulatione. Quod poſtea rei demonſtrauit euentus; quando à Saracenis maxime, non modo Vienneníis; ſed longe lateque, alienæ Prouinciæ, ferro & igne vaſtatæ fuere. *Varia euétura prædicat.*

Ceterum appropinquante exitûs ſui hora, cum in Eccleſiam S. Blandinæ ſe deportari curâſſet; cilicio ſuperextentus; cœleſti iam ante viſione recreatus; diuinis laudibus iugiter intentus, Creatori demum Spiritum reddidit. Odor vero ineffabilis cum luce maxima, locum vbi ſanctus Dei iacebat, repleuit. *Ad cœlos migrat.* Cum autem ad tumulum deferretur, quidam paralyſi diſſolutus, feretro admotus, in conuentu omnium ilico ſanatus eſt. Sepultus eſt in eadem S. Blandinæ Æde ſacra, ante Altare, multo ibidem tempore, miraculis clarus. *Miraculis clarus poſt obitum.*

VITA DVORVM MACARIORVM: VNIVS Ægypty: Alterius Alexandrini: Ex ſcriptis Palladij Cappadociæ Epiſcopi eorum contemporanei floruerunt ſanctitate & miraculis clari, Anno reſtauratæ ſalutis 372. Sedente Damaſo Papa, Imperantibus Valentiniano & Valente.

Ca. Bar. In Notat. Martyr. Roma. & Annal. Tom. 4. Ianuarij 2. & 15.

MAcarius Ægyptius, triginta annorum iuuenis, deſertum ingreſſus, ſexaginta in eo annos incredibili abſtinentia exegit. In eremis autem interioribus quæ Scetim vocantur, duos habebat diſcipulos; quorum *S. Macarius quotennis eremum adierit.*

rum alter ab eius latere recedebat nunquam. Hunc vir ſanctus, futurorum cognitione, diuina gratia inſtructus, cum auaritiæ morbo turpiter infectum haud ignoraret, frequenter quidem, vt ſalutarem morbo medicinam adhiberet, admonebat. Ni faceret Gieri periculum & finem ei denunciabat. At ille poſt mortem Macarij, monita ſalutis contemnens, ob furti cuiuſdã crimen, diuina vrgente vindicta, execrabili morbo percuſſus, miſere interiit.

4 Reg. 5.

Vnius diſcipulorum eius, miſerabilis interitus.

Erat Ægyptius quidam, veſano alienæ vxoris accenſus amore; qui cum nullo modo ad illicitum concubitum, pudicam fœminam perducere poſſet, quendam maleficum multis muneribus, vt eam in ſui cupedinem inflammaret, ſceleſtus allexit. Ille artis ſuæ incantationibus, marito vxorem ſuam, non fœminam, ſed equam videri fecit Vir vero monſtruoſa hac nouitate admodum turbatus, vici presbyteros illico cõuocat; ſed fruſtra. Illi ſiquidẽ in fœmina, triduo iã alimoniis deſtituta, tantæ calamitatis cauſam indagare nequiuere. Illigatã igitur inſtar iumẽti, flens ingemiſcẽſque maritus, ad Macarij cellulã deducit, & monachis, ſui aduentus cauſam aperit. Fratres rem ad Macarium referunt. Eidem autem iam hoc ipſum manifeſtarat Deus. Igitur conuerſus ad eos. Quid, inquit, præſtigij vanitate fallimini? Non hæc equa, ſed vos qui equorũ oculos habetis, equi eſtis. Illa enim eſt fœmina, ita vt eſt creata, nec transformata in aliam naturam videtur, niſi eorum oculis, qui magnis illuſionibus ludificãtur. Hæc vt dixit, aquam benedictam capiti eius infudit, & (oratione completa) Bruti formam oculis eorum abſtulit; ſubintulitq; In hanc, miſera, calamitatem incidit quia à diuinorum myſteriorum participatione, quinq; ſeptimanis ſeſe ſegregauit. Proinde hortor, vt à ſacroſancta communione, nec ab Eccleſiæ oratione diſcedat vnquam. Conſtans etiam fama eſt, eum hæreticũ quendam, corporum reſurrectionem negantem inſtructurus, mortuum ad vitam reuocaſſe. Iuuenem quendam voraciſſimo dœmone laborantem, ſeptem die-

Præſtigiæ artis magicæ.

S. Macarius, fœminam effaſcinatã, aqua benedicta & oratione ſanat.

Mortuum ſuſcitat.

dierum ieiunio, inſtantique oratione liberatum, affli-
ctæ reddidit matri. Sicque tandē, poſt varia contra ae-
rias poteſtates ſuſcepta certamina victor, corporis er-
gaſtulo ſolutus, fœliciter migrauit ad Dominum: An-
num quidem ante, quam ad illas ſolitudines deueni-
rem. Vnde eum in corpore videre haud potui.

Dæmonia-cum liberat.

Moritur.

Illum autem Macarium, qui Alexandriæ presbyter
fuit, in locis, quæ Celliæ nominantur, in quibus & ego
nouennium tranſegi, vidi equidem. Hic ſi quid ma-
gnum à quibuſcunque ſanctis, in vitæ abſtinentia fie-
ri didiciſſet, feruenter idipſum imitabatur. Audito igi-
tur quod Tabenneſiotæ, tota Quadrageſima nihil
cocti cibi ſumerent, ſtatuit vt integro ſeptennio nihil
guſtaret, quod igne coctum fuiſſet, ſed crudo tantum
olere veſceretur. Itaque ſi quid forte leguminis vnquā
reperiſſet, ne eo quidem vnquam vtebatur. Rigore hoc
ſuſcepto, alium eſſe cognouit, qui vna tantum panis li-
bra ſuſtentaretur. Huius ſimiliter veſtigiis inſiſtens,
tanta cibi potuſque parſimonia vixit, vt triennio, qua-
tuor aut quinque tantum panis vncias in cibum ſume-
ret, & tantundem aquæ, adhibito vno, in ſingulos an-
nos, olei ſextario. Aduerſus ſomnum tam acre bellum
ſuſcepit, vt diurno quidem tempore, intolerabilibus
æſtus ardoribus, nocturno vero, rigido frigore, corpus
excitaret. Quodam tempore inter virgulta, & frutices,
aſpidis dente (cuius morſum continuo mors ſubſequi-
tur,) percuſſus, nihil mali paſſus eſt; quin, correptam
beſtiam, vtraque manu ore diſtentam ſcidit mediam.
Habebat in deſertis locis diuerſas cellulas, in quibus
virtutum operabatur inſignia; quarum alia anguſtior;
ita vt in ea pedes iacens extendere nequiret; alia altior;
ad quam, venientes ad ſe, maxima charitatis ſignifica-
tione ſuſcipere ſolebat: alia lucis omnis expers: in qua
ſacrum Quadrageſimale tēpus exigere ſueuerat. Hic
ſane tātam obſeſſorum curabat multitudinem, vt nu-
merus eorum iniri non poſſet.

S. Macarii Alexādrini geſta.

Quanta eius abſtinentia, ſomnique parcitas.

Aſpidis morſu haud læditur.

Innumeros curat arreptitios.

Porro, percelebri iterū fama Tabenneſiotarū exci-
tatus, contulit ſe ad Thebaidē, accedēſq. ad eximie ſan

cti-

A S. Pachomio ignotus recipitur. Eius vita habetur 14. Maij.

ctitatis, & prophetico ſpiritu clarum, Abbatem Pachomium, importunis precibus ab eo, ad communem fratrum vitæ ſpiritualis paleſtram, admitti poſtulauit. A quo ignotus ob veſtem mutatam, ægre tandem, in fratrum congregationem, mille quadringentorum virorum, numero, receptus eſt. E veſtigio autem, ſummo ſtudio & diligentia, ſingulorum certamina obſeruare; cumque quoſdam quinque dierum inediam ſuſtinentes; alios vero integris noctibus ſtantes, laborantesque per diem inueniſſet; ille abiecto

Qualia S. Macarii apud Pachomium exercitia.

quodam in angulo ſtans, ad Quadrageſimæ finem, non panem, non aquam guſtabat, ſed modica cauliculorum folia, Dominico die, cruda ſumebat; idque vt aliis manducare videretur. Interea nec verbum vllũ ex ore eius prodibat; ſed mente aſſidua cum Deo verſans, ſolum id, quod in manibus tenebat, operis efficiebat. Qua eius vitæ auſteritate, commoti monachi, vnanimiter à Pachomio, poſtularunt, vt eum miſſum faceret; aſſerentes ſe tantum in humana carne rigorẽ, ad ſuorum omnium confuſionem diutius oculis ſuſtinere non poſſe. Ille tali eius virtute audita, deprecatus eſt Dominum, vt quis eſſet, ſibi reuelare dignaretur.

Diuinitus Pachomio, quis ſit reuelatur, Macarius.

Exauditus eſt. Quare arrepta eum manu, ad altare Oratorij deduxit, ibique in oſcula ruens, Tu es, inquit, ille Macarius, quem multis ab hinc annis, mira videndi cupiditate tenebar. Gratias tibi ago, qui noſtris hiſce infantibus, admirabili vitæ conuerſatione, omnem vane gloriandi occaſionem præripuiſti. Reuertere igitur, ſatis enim ſuperque nos omnes ædificaſti: & ora pro nobis. His ille verbis rogatus, diſceſſit.

Redit ad propria.

Sacerdos fornicarius cancri morbo punitus, à S. Macario curatur.

Ad huius Macarij cellulæ fores repperi aliquando presbyterum quendam: cuius caput adeo cancri morbo exeſum erat, vt os etiam verticis eius videretur. Qui licet curationis gratiâ, eo ſe contuliſſet, nunquam tamen, in illum vſque diem à ſancto ſuſceptus fuerat, aut viſus. Ego itaque miſericordiam pro eo poſtulaui. At Macarius, Hic, ait, cum ſacerdos ſit, & fornicationis ſcelere pollutus, miniſteria tamen diuina violare

non

Digitized by Google

non horruit; proinde talis ſupplicij atrocitate cruciatus, curatione indignus eſt. Verum ſi oris confeſſione, ſcelus ſuum expiare, & deinceps à ſanctorum Sacrificiorum immolatione abſtinere velit, medicamentum, Deo iuuante, conſequi poterit. Nec mora. Exequitur Macarij iuſſa, pœnitens ſacerdos, vnde vir ſanctus, manuum ſuarum impoſitione, integram ſanitatē, capillorumque ornamentum, paucis diebus illi reſtituit. Poſt hæc puer quidam, ſæuiſſimi dæmonis ſpiritu vexatus, ad eum adducitur; quem vna manu capiti, altera vero cordi admota, ita curauit, vt inſtar vtris totus inflatus, ſubito aquam ex omni membrorum parte, maximo cū clamore effuderit Sacro deinde perunctū oleo, & benedicta perfuſum aqua, parenti cum tali præcepto reſtituit, vt quadraginta dierum ſpatio, ab omni carnium, & vini vſu abſtineret.

Sanatur à S. Macario puer lymphaticus, & quibus medijs.

Idem hic Macarius, cum eum dæmones, grauiſſimis tentationibus nonnunquam infeſtare pergerent, vt ei cellæ tedium quoquomodo generarent, ſportam duorum modiorum capacem, arena onuſtum, humeris ſuis impoſuit; eoque onuſtus onere, in deſertis locis ſpatiabatur. Cui Theoſebius coſmetor genere Antiochenus obuiam factus, Abba, inquit, quid tuos tam graui pondere humeros fatigas? in me potius illud transfer. At ille reſpondit. Vexo vexantem me. Otium enim, iter me aliquod facere compellit.

Inſtabilitas & otiū quomodo ſuperentur.

Accidit aliquando vt ego admodum triſtis, adhunc Chriſti athletam Macarium venirem, diceremque Abba Macari, quid iubes faciam? Cogitationes enim variæ animum meum conturbant, dicentes mihi, Proficiſcere hinc; nam inerti otio te hic languēre cernis. Ille reſpondit; Dic iſtis cogitationibus tuis; Propter Chriſtum parietes cellæ iſtius cuſtodio. Erat autem huic viro ſancto, ſtatura breuis; rara barba: ex nimia vero abſtinentia, & iugi pene inedia, præter cæterorum hominum conſuetudinem, vultus nudus.

S. Macarij corporalis conſtitutio.

Caſ. Baron. Annal. Eccl. Tom. 9.

VITA S. ADELHARDI ABBATIS CORbeienſis; ex ea quam Paſchaſius Ratbertus eius contemporaneus, & Sextus in Gallica Corbeia ſucceſſor, ſcriptam reliquit. Claruit Anno Domini 822. & reliquus.

2. Ianuarii.

Summo loco natus S. Adelhardus.

S. ADelhardus, clariſſima progenie ortus, Regis quippe Francorum Pipini, nepos, & Caroli Augusti conſobrinus, inter palatij tyrocinia, omni mundi prudentia eruditus eſt. Porro cum quid præter æquitatem à Carolo factum putaret, iuſtitiæ zelo ſuccenſus, vigeſimum iam agens annum, maxima animi virtute, regni opes ſpreuit, & ad CorbeienſeCœnobium, velut Moyſes in eremo, Dei fruiturus alloquiis commigrauit; vbi breui temporis ſpatio, rarum eximiæ humilitatis, & cœleſtis vitæ ſpecimen præbuit; adeoque ad cœleſtium rerum contemplationem inflammatus eſt, vt minime dubitârit, parentum ac cognatorum viſitationes declinare, nuduſque & omnium egenus, bona Abbatis venia, per vaſta & inculta eremi loca, Montem Caſſinum petere. Sed inde regiis nuntiis ad patriã reuocatus, non multo poſt, ſummo Præſidentis Monaſterij aſſenſu, ſucceſſor eligitur, Abbasque Corbeienſis mira omnium congratulatione pronunciatur. Quod ille munus tam inſigni prudentiæ & iuſtitiæ ſignificatione moderabatur, vt eius conſiliis, non modo Francia, ſed & omnia fidelium regna, ſubmiſſa forent; maxime tamen Italia. Quæ ita omnino ei concredita fuit, vt & Regnum, Pipinus Iunior, eius potiſſimum diſciplinis, ad ſtatum Reipubl. & Religionis cultum informaretur. Vnde tantam promeruit laudem, vt à quibuſdam (vt fertur) non homo, ſed Dei Angelus prædicaretur. Iuſtitiam ſiquidem omnibus, tãta æquitate, vir ſanctus, adminiſtrabat, vt animi eius integritas aureo (vt aſſolet) pugno, nunquã expugnari potuerit. Erat præterea, viduarum patrimonium; pater orphanorũ; brachiũ infirmorum, & forte flagtũ ſuperborũ.

Exod. 3.

Suſcipit inſtitutum monaſticũ in Corbeia Gallica.

Inſtituit in Abbatem.

Quã inſigniter præfuerit.

Ro-

Romam, ex Concilio Aquiſgranenſi, à Carolo Auguſto, legatus miſſus, tanto ibidem à Leone Pontifice, exceptus eſt humanitatis officio, quanto ante ipſum nemo. Et quanquam omnib. eſſet virtutibus ornatus, omniũ tamen piè & ſanctè viuentium, vitam, moreſq; contemplabatur; & ſi quid in iis imitatione dignum inueniebat, id ſummo mentis ſtudio, viua in ſe imagine exprimere nitebatur. Et inprimis dictu mirum, quantus extiterit pauperum conſolator, frequenter ſanè tãta eis promptitudine ſuccurrebat, vt ſe ſuoſq; ad quãdam egeſtatem redigere videretur. Sed tunc præcipue, maximo ſpiritus gaudio, hoc ſæpius repetebat. Vtinã vel in modico paupertatis Chriſti participes efficeremur. Verum nunquam eo peruenire potuit; præoccupabat enim eum diuina clementia miniſtrando. Cum die quodam, caſeos omnes magno charitatis affectu egenis diſtribuiſſet, cellerarius rei indignitate cõmotus, voce minaci dixit; Miror Pater, quidnam hæc ſibi velit rei noſtræ profuſio. Tum ille ſuaui arridens alloquio, Dominus, inquit, dabit. Et rurſus alter; Tu ſemper vana pollicitatione nos demulces; ſed non ſic extemplo dabitur, quod tu temeraria mente effundis. Et ecce ſermone vix prolato, duo præ foribus plauſtra adeſſe nunciantur; vnum piſcibus, alterum caſeis onuſtum. Erat præterea tanta erga calamitoſos commiſeratione, vt non ſecus continuis lamentis, illorum caſus, quam proprios deploraret.

Romam legatus Cæſareus mittitur, S. Adelhardus. Fuit is Leo Papa eius nominis tertius.

Quam beneficus in pauperes & calamitoſos.

Cum inter mundi diſcrimina, huc illucque pro Eccleſiæ negotiis cogeretur quandoque diſcurrere, nunquã tamen viſus eſt regulæ ſuæ inſtituta deſerere. Pro lectione vacabat fletibus; & pro reliquis officiis, mentis iubilo Domino famulabatur. Semper vno erat, eodemque vultu; ſemper hilaris, ſemper mitis ac lætus inueniebatur; impatientia nunquam turbabatur; longanimis & benignus in omnib. habebatur. Erat enim filius pacis, charitatiſque catena; vt fraterna ſibi viſcera inuicem cohærerent. Nouit hoc Spoletum & Beneuentũ; qui cũ hoſtili gladio, nimis acriter in ſe inuicem

Qualiter in itinerib. ſeſe habuerit.

Præcipuus pacis amator.

Spoletanos & Beneuentanos, inter ſe diſſidentes, recōciliat.

ſæuirent, ille ſe medium interponens, tanto eos pacis fœdere coniunxit, vt poſitis inimicitiis, maiorib. ſe mutuo Beneuolentiæ ſignis, iam complecterentur, quam antea immani odio ſe proſecuti fuerant. Extitit itaque in conciliandis inimicis infatigabilis, & pro Iuſtitia certator eximius. Carolo namq; Imperatore vita functo, Ludouicus eius filius in regnum ſucceſſit. Sub cuius imperio, ſolitis prauorum inſidiis, veritas agitari, iuſtitiaque, ſtultorum criminibus, lacerari cœpit. Sed cum Chriſti ſeruus, illorum conatibus, intrepide ſeſe opponeret, nihil non excogitauêre impij, quatenus eũ, ceu Danielem, à Regis latere amouerent, vt iuſtitia defenſore deſtituta, iniquitas dominandi lo. um reciperet. Tandem igitur peruerſi & improbi, dolo & inuidia accenſi, ſine accuſatore, ſine congreſſu, ſine iudicio, omnibus cum bonis exutum, vulgique exiſtimatione fœdatum, exilio multari curârunt. Tulit id vir ſanctus non modo forti, inuictoque animo, ſed gratias etiam Deo egit, quod dignus inuentus eſſet, pro veritate contumeliam pati. Fratres autem & ſorores, qui eundem caſum ſubire coacti ſunt, nunc blandi..., nunc ſanctorum exemplis, ad mentis conſtantiam hortabatur; Cæſaris vero iniquitatem, apud omnes paſſim tegere & excuſare nitebatur. Interea boni omnes, quib. magnum ſui deſiderium relinquebat, multis lachrymis abſentiam eius deplorare, aſſiduiſque precibus Imperatoris animum, vt ab iniquo, tantæ ſanctitatis virum, exilio reuocaret, fatigare.

Anno Domini 814. iuxta Baron.

Dan. 6.

Præter meritum.

Relegatur, vir ſanctus.

Herus Inſula, in partib. Aquitaniæ, locus exilii S. Adelhardi.

Poſt ſeptēnium ab exilio reuocatur.

Congratulãtur omnes.

At S. Adelhardus cum ad locum exilij: Inſulam nempe, Herus vocitatam, in ſolo Aquitanico ſitam, inſigni Monaſterio celebrem, deueniſſet, tãta ibidem morum venuſtate, tantis ſapientiæ documentis, tantaque virtutum ſublimitate, inter ſanctos illos fratres, ſub quorum quaſi cuſtodia degebat, conuerſabatur, vt eum cuncti ſummo honore proſequerentur, & veluti paſtorem, nullo non obſequio, venerarentur. Euoluto autem ſeptennio, ad priſtinam recipiendam dignitate, à Cæſare reuocatur. Quare Clerus ineffabili iucundi-

Digitized by Google

tate reſultare; Monachi ſibi inuicem congratulari; populi concurſus vndique fieri. Voces lætitiæ hinc inde ad cœlum vſque attolli. Sicque fauſtis omnium acclamationibus, longa corporis macie attenuatus, vir Beatus, tandem ad Palatium peruenit. Vbi à proceribus, maximis beneuolentiæ indiciis ſuſceptus, quæſitum eſt, quonam modo Cæſarea Maieſtas, pro tanta illi illata iniuria, ſatisfacere poſſet. Adelhardus autem eos iubet nihil eſſe ſollicitos; deinde Ludouici mentem verecundia ſuffuſam, blandis ſermonibus deliniēs omnia quæ geſta eſſent, Dei iudicio eſſe committenda, & deputanda perſuaſit. Omnes nihilominus ſupplices ſeſe ad eum demiſere; ipſeque glorioſus Imperator, Theodoſij exemplum imitat; pro iſto, nonnulliſque aliis ſuis reatibus, publica pœnitentiam ſuſcepit, factus omnium humillimus; quatenus quorum mentes palam delinquendo offenderat; eaſdem publica ſatisfactione ſanaret.

Ludouicus Imperator, publicam humillime ſuſcipit pœnitentiam.

De ritibus & temporibus publica pœnitentia, vide Capitularia Frãcorum lib. 5. ca. 58. 59. 63. & 71.

Porro beatus ſenex, à Monaſterij ſui filiis, ineffabilis exultationis charitatiſq; ſignis, inductus, & in priſtinum dignitatis gradum, Cæſare iubente, reſtitutus eſt. A quo, vt ſe exuere, animoque curis ſoluto, cœleſtium rerum conſiderationi totus vacare poſſet, iugiter laborabat. Sed fruſtra. Aiebant enim fratres, quãto eſſet ætate maturior, tanto ad virtutũ culmina tendentib. foret ſalubrior. Pergit igitur S. Adelhardus, ſeniles humeros oneri ſubiicere; tantaq; alacritate pœnitẽtiæ laborib. inſiſtere, vt iuuenile robur vehementer admirans, multis paraſangis ſe ſuperatũ doleret. Res Eccleſiæ ita adminiſtrabat, vt quãuis ætate & prudentia omnibus venerabilis eſſet, plurimum tamen fratrum ſuorum conſilio & obſequio vteretur. Inprimis vero admirabili quodam, omnibus in afflictione conſtitutis, benigne faciendi ſtudio ardebat. Proinde orphanis & debilibus inſigne hoſpitium inſtituit; quib. tanta pietate miniſtrabat, vt huius officij miniſtros, velut medicus ſæpe inſtrueret, quo artificio cibos, quibus eorum ſanitas conſtabat, pararent. Porro Regi & diuitibus, ſi

Priſtinæ dignitati reſtituitur S. Adelhardus.

Xenodochium cõdit.

Digitized by Google

quando eum inuiſebant, mediocriter omnia ſuppedi-
tabat; quatenus Eccleſiæ eius humiles filij, benignum
eum Patrem aſſiduo experirentur; potentes vero & tu-
Corbeiam Saxonicā fundat. midi, Dominũ eum eſſe quoq; non ambigerent. Cum
autē toto vitæ anniſu, omnib. prodeſſe ſatageret, mille
vt ita dicā, charitatum negotiis occupatus, peruenit vſ-
que ad Saxonię fines; vbi in loco quodam amęniſſimo
prope Vviſiram fluuium, à Rege illi conceſſo, & multis
poſtea ab eodē beneficiis aucto, inſigne cœnobium e-
Accola hodie Vueſerũ appellant, Germanice der Vuiſer, oder Vueſſer. Latine alias viſurgis. rexit. Quod Corbeiā Saxonię, alterius, Corbeiæ Gal-
liæ vtpote, de nomine indigitauit; vt ſignũ eſſet in po-
ſterũ, à quo prius illud eſſet fundatum. Sed quis proui-
dam doctrinā, qua tenellos ibidē diſcipulorũ ſuorum
animos imbuebat, explicare valeat? Sane quidem qui-
buſcunq; locis præerat, pia ſollicitudine prouidebat,
ne terrenarũ rerum cupiditas, ſuorũ animos inuade-
ret. Dicebat namq; quod multi, non ſolum Eccleſiarũ
Rectores, ſed etiā ipſi ibidē Deo degentes, qui ſæculo
renunciaſſe videntur, ob id decepti eſſent, quod rebus
Piiſſimis monitis, iugiter ſuos fouet. nimiis abundarent, intantum, vt ſæculo denuo ſeruire
cogerentur, qui mortui eſſe mundo debuerant. Proin-
de frequenter repetebat; filioli eſtote contenti pauper-
tate Chriſti, ſine qua nemo eſt diues. Noueritis enim,
Matth. 5. quo *Beati ſunt pauperes ſpiritu,* quib. regnũ cœlorum
promittitur. Vt quid nos infelices fieri volumus turpiſ-
ſimæ cupiditatis ſerui, qui liberi eſſe in Chriſto debe-
mus? Vt quid quaſi in Dei cauſa, mundi militiam ba-
2. Timo. 2. iulamus, cum Apoſtolus dicat; *Nemo militans Deo, im-
plicat ſe negotiis ſecularibus?* Neq; enim à nobis exigi-
tur, quod neceſſaria tantũ retinemus, ſed quia ſuper-
flua, vt ab ipſis dicitur, poſſidemus. Et vnde miſeri, lati
in poſſeſſione eſſe cupimus, inde anguſtiamur in omni
opere bono. Quare fratres mei, nolite quaſi pro pieta-
tis opere, ſectādo auaritiam, poſſeſſionē æternam per-
dere. Eſtote igitur, quod vos ęterna Chriſti vocatio eſ-
ſe voluit; vt paupertate Chriſti participādo, diuites eſſe
cũ eo ſine fine mereamini. His quidē, ſimilibuſq; ad
monitionibus, cũ eos per ſingulos dies corroboraret
conſtruebatur ibidē, non tā terreſtris Monaſterij, qu

Digitized by Google

cœleſtis patriæ fundamentum. Interim vir ſanctus, ad Corbeã Gallicã nonnunquã rediens, diuino amore ac ſpiritus gaudio totus perfundebatur, hinc inde exultãs Deũ Omnipotentẽ nõ vna in Regione, à ſuis glorificari, Omnia vtriſq; omnibus factus, vt omnes Chriſto Lucrifaceret. Cæterum reſtat, vt vitæ eius terminum cõpendio pandamus. Inſtante igitur Dominici Natalis Solennitate, triduo ante, dũ pro cõſuetudine in Æde ſacra, nocte cõcubia, precib. lachrymiſq; vacat, validiſſima febre corripitur. Proinde Luce ſequenti, conuocatis in vnũ fratribus, ita fere eos eſt allocutus. Ego quidẽ, dilecti fratres, breui migraturus, de creditis mihi omnib. rationẽ reddere cogor; vos autẽ paulo poſt eòdẽ vocandi, de obedientia & rebellione ſententiã excepturi eſtis. Quare attendite animis. Memẽtote nos vniquandoque, eidemq. iudici ſiſtendos, ſinguli pro ſe rationem reddituri. Ego ſi forte ſciens aut ignorans, offendiculo vobis fui, quęſo indulgete: equidẽ viciſſim, ſi quid vobis indulgere, ex me neceſſarium, Chriſti vice, Lubens relaxo. His ita præmiſſis, ſe totũ ad æternitatis cõſiderationẽ comparauit: in Oratorio S. Martini, Sacris indies, aſtitit, cœleſtiq. epulo quotidie ſe pauit, & deniq. à B. Hildemanno Bellouacenſi Antiſtite, ſacro oleo inunctus fuit. Sicq. demũ, viſibili primũ Chriſti Dñi apparitione conſolatus, poſtridie. Octauarũ Natalis, eiuſdẽ, omnib. iã ſacroſanctis munitus Sacramẽtis, Beatã Creatori reddidit animam. Corpus eius fuit magno pietatis affectu, fratrib. ingẽti id luctu, inenarrabilibuſque gemitibus proſequentibus in Baſilica B. Petri Apoſtoli, tumulatum, ſub miro artificio polito lapide, hiſce verſibus exornato.

Incidit in validam febrim.

Sanctiſſime moritur.

Locus ſepulturæ eius

Hic iacet eximius meritis, Venerabilis Abbas
Noſter Adelhardus, dignus honore ſenex.
Regia proſapies: paradiſi iure colonus:
Vir charitate probus, moribus atque fide.
Quem dum ſub tumulo recolis tu quiſque viator,
Cerne quid es: quid eris: mors quia cuncta rapit.
Nam poſt Octauas Domini, hic carne ſolutus,
Succedente die, Aſtra petiuit ouans.

Epitaphiũ eius.

Dies obitus eius.

Digitized by Google

Annal. Eccl. Tom. 3. Et in not. in Martyr. Roman.

MARTYRIVM SS. TRIVM FRATRVM, ARGÆI, Narciſci, & Marcellini; quod conſummârunt Anno Redemptoris, 316. Sylueſtri Papæ 3. ſub Licinio in Oriente Imperante. Ex Caſ. Baron.

2. Ianuarij.

Licinius cum ad parandam expeditionem in Conſtantinum, Chriſtianum iam Imperatorem, tota mente intentus eſſet, à prauo dœmone per oracula accepit, nequaquam ſe victoria potiturum, niſi prius cũctos Chriſtianæ fidei cultores internecione deleret. Quare illico præconis voce & edicto, omnibus denũciauit, ne quis Chriſtum profiteri præſumeret. Cumque omni tormentorũ genere propoſito, fruſtra Chriſticolas à pietatis ſtudio auertere conaretur, plurimos variis cruciatibus excarnificatos, ad cœlos tranſmiſit; nullaque eorum nece exſatiatus, in alios atque alios furore excanduit, Præſideſque ſæuiſſimos, ad eandem crudelitatem dictis factiſque excitauit.

Licinius fruſtra, Chriſtianos perſequitur.

Sed cum execrandum nimis, Chriſtianis militibus videretur, aduerſus Chriſtianum Imperatorem, Sanctiſſimæ Crucis vexillo præuio, exercitum ducentem, impij Licinij caſtra ſectari, maluêre potius quæuis ſupplicia in corporibus perferre, quam conſcientias tanta immanitate polluere. Igitur inter alios, tres fratres milites, in Ponto, Martyrij coronam adepti ſunt. Quorum duo Argæus & Narciſſus, gladio perempti, ad coronas euolarunt. Tertius vero ætate Iunior, Marcellinus nomine, cum nullis minis, ad ſceleratam militiam, armaque contra Chriſtianos capeſſenda adigi poſſet, ad mortem vſque cæſus, & longo carceris ſqualore maceratus demum in mare merſus, glorioſam martyrij palmam conſecutus eſt.

Argæus & Narciſſus gladio cæſi. Marcellinus ſubmerſus.

VITA

VITA S. GENOVEFÆ VIRGINIS FRANCÆ; Ex ea quæ extat apud V. P. Laur. Surium. Floruit maxime, temporibus Clodouei Francorum Regis, Anno Christi Domini 499. & reliq.

C. Baron. Tom. 6. Annalium Eccleſ.

SACRA Virgo Genoueſa, in Nemethodorenſi parochia, quæ à Lutetia Pariſiorũ ſeptem fere millia-tibus abeſt, Seuero Patre, Gerontia matre progenita eſt. Graſſabatur ea tempeſtate, in Britannia, pelagiana hæreſis. Cum vero ad eam reprimendam, Germanus Antiſiodorenſis, & Lupus Trecaſenus, Antiſtites, præclariſſimis ornati virtutibus, eo acciti eſſent, accidit, vt illis per ſupradictam parochiam iter facientibus, ingens vtriuſque ſexus turba, benedictionem flagitans, ſedula occurreret. Inter quos pariter adoleſcentula, parentum veſtigiis inſiſtens Genoueſa. Eam Germanus procul intuitus, Fœlices vos, ait ad parentes, tam venerandæ prolis genitores. Deinde poſtridie, antequam abſcederet, Genoueſam acceſſiit; futurorumque præſcius, eã blãdis verbis ad religioſæ vitæ inſtitutũ complectendũ hortari cœpit; & illa quidem ſe idipſum vehementer exoptare reſpondit. Admiratus in tantilla ætate, & Dei donum & fidei exordia ſacer Põtifex, humi reſpicit; nummum æreum cruce ſignatum caſu reperit; eleuat; ſanctèq; virgini, quaſi pignus quoddam religioſi muneris donat; præcipiens vt perforatũ ſuo collo appenſum geſtet, nec vllius deinceps metalli vel margaritarum monilibus ſe ornari ſuſtineat; vti ſic, contemptis mundi huius ornamentis, cœleſtis gratiæ pulchritudine decorari poſſit. Perbreui hac habita admonitione, ei valedicens, & parentibus eam commendans, in Britannias profectus eſt.

3. Ianuarij.

Patria & parentes eius.

Horum vitas reperiet Lector, 31. & 29. Iulij

Primordia S. Genoueſa.

S. Germanus Genoueſa monita dat ſalutis.

Aliquando deinde poſt tempore, mater eius, ſolenni quodam die templum aditura, Genoueſam Domi reſidere iubet. At ſacra virgo, eam comitari velle, ora-

tionis ergo, magna inſtantia clamitat. Vnde mater indignabunda, filiæ alapam inflixit; ſed non impunè. Confeſtim namque cæcitate percuſſa, biennio pœnas luit. Donec S. Germani Antiſtitis memor vaticinij, accitam ad ſe filiam mater ſupplex orat, vt aquam è puteo miſeræ ſibi hauriat, eamque protinus guſtandum porrigat. Paret Genoueſa alacriter, & gemebundæ matri lympham cruce ſignatam commiſerans obtulit, qua cum illa oculos bis terque illiniſſet, integram luminum ſoſpitatem recepit.

S. Genoueſa matri viſum reſtituit.

Sacra autem virgo, cœleſtis ſponſi amore vehementius inflammata, quod mente conceperat, opere compleuit, ſacrumque velamen de loci iſtius Antiſtite Deo deuota ſuſcepit, & parentibus vita functis, ad Matrem Spiritualem Pariſios commigrauit. Ibidem vero non multo poſt, acri admodum paralyſis morbo correpta eſt, adeo vt nulla compago ſuis artibus hæreret, totoq; triduo ſemianimis iacens, ſolis genibus ſubrubeſcentibus palpitaret. Porro in hac corporis afflictione conſtituta, multa, quę recuperata ſanitate, ſpiritualibus quibuſdam perſonis indicauit, in ſpiritu præuidit.

Sanctimoniale inſtitutum ſuſcipit.

Grauiter infirmat.

Ea tempeſtate, Attila Hunnorum Rex Galliæ prouincias, immani cœperat populatione vaſtare, eoque res deducta erat, vt vim illius, furoremque reformidantes Pariſienſes, conſilium diffidentiæ plenum, de vrbe, cum cōiugibus ac liberis, fortuniſque omnibus deſerenda caperent. Verum Genoueſa ne tantū dedecus in ſe admitterēt, illorum cōiuges hortata eſt, neue vrbem in qua & natæ & educatę eſsēt, ea animi deſperatione fractæ deſererēt, ſed poti⁹ cōtra hoſtiles & enſes & arma ſe ſuoſq; maritos ieiuniis & orationib. munirēt. Cōfideret deniq; præſēs Dei numē illis affuturū, Luteriamq; nihil mali ab hoſte paſſurā. Matronę, his ancillæ Dei vocibus admodū confirmatæ, ſpē ſuā omnē in Dei miſericordia cōſtituère. Quidā vero ciues, hac occaſione incitati, cōuenticula de nece illi inferēda, inter ſe habuère. Interea Antiſiodorēſis Archidiaconus, Pariſios aduenies, populum magno cōcurſu, de certo mortis genere

Hunnorū in Gallias irruptio.

Quale in tanto diſcrimine Genoueſæ conſilium

Quid in Genoueſam

nere conſultantẽ oſtendit. Quod ille exhorreſcẽs, hilariq; vultu eos delinire geſtiens, ſic fere illos eſt affatus. Nolite quæſo, ô Ciues, nolite, tãtum facinus mẽte cõcipere. Hãc ſiquidem Genouefam, S. Pontifex Germanus, venerabili voce laudare, & vitæ eius merita prędicare crebro conſueuit. En quas à memorato Antiſtite, ad eã Eulogias defero. Et hac quidem prouida occatione, malignantiũ illorũ cõſiliũ, penitus diſſipauit.

Pariſiẽſes.

De Eulogiis vide C. Baron. Tõ. 3. Annal. Anno Christi. 313.

Inter hæc autem ſacra Virgo, precibuſq; iugiter incumbens, ne Hunnorum exercitus, propius ad vrbem accederet, à Deo impetrauit. Admirandæ admodum fuit inediæ; adeo vt à quintodecimo ætatis ſuæ anno, ad quinquageſimũ vſq; bis duntaxat in Hebdomada, Dominica videlicet die, & quinta feria, exiguo panis hordeacei, & fabę pulmẽto ieiuniũ ſoluerit. A Vino, toto vitæ ſuæ decurſu abſtinuit. Poſt annũ quinquageſimũ, ſuadentib. Epiſcopis, lactis & piſciũ vſũ raro attamẽ & perparce admiſit. Quoties ad cœlũ oculos tollebat, lachrymas fundebat. Vicũ Catullacẽſem Dionyſij ſepultura celebrem, ſumma veneratione proſequebatur. Incredibili amore ardebat, ſanctiſſimo huic martyri, baſilicã eximij operis cõſtruendi; ſed cũ nimia rei familiaris anguſtia prohiberetur, rem cum presbyteris cõtulit. Ipſis calcis coquendæ defectũ cauſantibus, illa nihil de præpotẽtis Dei auxilio hæſitãs, eos prætereũtiũ ſententiã auſcultare iuſſit. Obtẽperant illi protinus egreſſiq; foras, duos inter ſe ſubulcos colloquẽtes inueniũt: quorũ alter, porcũ ob paſtum fortaſſis euagantẽ ſollicite perquirens, fornacẽ calcariã miræ magnitudinis, ſe in locis deſertis, reperiſſe narrabat; alter vero, aliã eiuſdẽ generis, in ſylua ſe inueniſſe dicebat. His auditis presbyteri admirari, & præ gaudio lachrymantes, Deo gratias agere. Itaq; & illos & ciuibus alacriter opem ferentib. Beatiſſimi martyris Dionyſii baſilica cõſtructa eſt. Sed hic quæſo virginis ſanctitatẽ attendite.

Genouefa precibus Hunnij diuinitus coercentur.

Quanta Genouefa vita auſteritas.

Tractat de conſtruenda S. Dionyſij Baſilica.

Claret prophetia ſpiritu.

S. Dionyſio Martyrii, templum erectum.

Cum quodã tẽpore, potus propemodũ deficeret laborãtib. dũ Geneſius presbyter qui inſignẽ opẽ ad hãc. ſtructurã cõtulit ad vrbẽ pro eo feſtinus excurreret, Ge-

nouc-

Potũ impetrat precibus à Deo

nouefa ad preces cum lachrymis cõfugit, & vaſi, quod hactenus illis potũ præbuerat, ſignum crucis impreſſit cœlituſque obtinuit, vt ad operis vſque cõſummationem ſufficientem artificibus hauſtus ſuppeditaret.

In vigiliis obſeruãdis, mira deuotione flagrabat virgo ſancta; Solita noctem ſabbathi, in craſtinam lucem peruigili prece tranſigere. Accidit verò, vt quadam vice, exacto noctis intempeſtæ curriculo, ad memoratam Baſilicam properaret, ſed intereundum nimia ventorum importunitate accenſus cereus extingueretur. Cum autem virgines illius comites, in denſis tenebris miſere oberrarent, Genouefa extinctũ cereum, è manu geſtantis arripuit; qui, mirabile dictu, mox accenſus, tutum illis iter, lumine ſuo aperuit.

Cereus diuinitus accenditur.

Mulier quædam calceamẽta pedum eius furto abſtulerat; ſed mox cæcitate percuſſa, admiſſique ſceleris dolore ſtimulata rediit, illiuſque ſe pedibus proſtrauit. Cuius inſerta virgo, ſignaculo crucis, priſtinæ viſus vſum, benignè ei reſtituit. Lauduni puellam quandam, nouennio fere paralyſi diſſolutam, omnibuſq; membrorum officiis deſtitutam, manu apprehenſam, è lecto incolumem ſubleuauit.

Cæcam illuminat.

Curat paralyticam.

Childericus Francorum Rex, quanquam à Chriſtiana religione alienus, ſingulari tamen veneratione virginem proſecutus eſt. Hic cum aliquãdo duos reos capitis damnaſſet, ne interuentu virginis, à ſupplicio eripi poſſent, vrbe egreſſus, portas occludi iuſſit. At virgo ſancta, celeritate qua poterat maxima, ad eas feſtinat: & ecce confeſtim, quaſi ad quoddam iubentis imperium reſerantur. Regem itaque adiit: miſeroſque illos iamiam mactandos, à mortis diſcrimine liberauit.

Childericus Rex, quanti eã fecerit.

Quid hic de Simeone illo mũdi huius contemptore egregio, qui annis propemodũ quadraginta in columna extra Antiochiam conſtitit, referam? Hic ſanè admirabilem Genouefæ ſanctitatem, in ſpiritu optimè cognouit: nam per mercatores crebro eo aduentantes, multa cum veneratione eam ſalutari iuſſit: vtque pro ſe apud Deum intercederet, ſupplex flagitabat.

In ſpiritu nota Simeoni Stylitæ. Eius vita extat 5. Ianuarij.

Oblati

Duodecim dæmoniacos liberat.

Oblati ſunt ei Pariſiis aliquando obſeſſi duodecim: qui modo in aera, à dæmonibus ſublati, modo ad terram alliſi, ſpectantibus ingentē formidinem incutiebant. Hos Dei famula, ad baſilicam S. Dionyſii properare iuſſit: quo ſubſecuta, martyris Chriſti freta ſolatio, precum ſuarum vi, ita immundos ſpiritus profligauit, vt illorum abſceſſum, non oris ſolum quærimoniæ, ſed etiam teterrimus fœtor palam teſtarentur.

Excitat puerū mortuum.

Fœmina quædam, iampridem quoque à cacodæmone liberata, filium habebat quadrimum, qui ludibundus præceps in puteum ruit. Cum mater plorabūda, poſt trium ferè horarum ſpatium, exanimem extractum Genouefæ curandum obtulit. Illa corpuſculum rigidum pallio miſerata contexit, nec prius à lachrymis, precationibuſque deſtitit, quam filium viuū matri reſtitueret.

Aliæ cæcæ viſum reſtituit.

A ſancto Epiphaniæ die, ad Cœnam vſque Dominicam, feruentiori pietatis ſtudio incumbere volēs arctiſſime ſeſe intra cellulæ ſuæ penetralia concludere conſueuerat: quædam verò mulier, quidnam ageret, curioſius ad cellulæ oſtium exploratura accedens, ſtatim ſe oculis captā ſenſit, improbi conatus, pœnas luēs. At ſancta Virgo, expleto conſuetudinis ſuæ officio, orationum ſuarum interceſſione, lumen amiſſum reformauit.

Pariſienſibus in maxima neceſſitate, commeatu ſubuenit.

Pariſienſibus diuturni belli excidio pene exhauſtis, & extrema inopia laborantibus, illa, tanta miſerorum calamitate permota, afflictis alimoniam aliunde comparatura nauim conſcendit, tandemque ad oppidum quo tendebat, præſentis naufragij cœlitus erepta periculo, deuenit. Iam verò ſanctitatis eius fama præierat: cum ecce Tribunus quidam Paſſius nomine, vix vrbē ingreſſę obuiam procedit, multiſque precibus ad vxorem paralyſi pene extinctam perduxit. Genouefa vt erat omnibus benefaciendi ſtudio mirabiliter incenſa: crucis ſigno miſeram conſignat, & integrum membrorum vſum ei reſtituit.

Varia alia eius miracula.

His ea in vrbe, plurimiſque aliis, Trecis, ſingulari

Trecæ,

Dei

vrbs nobilis & potẽs in Campania Gallicana.

Dei gratia, virtutibus perpetratis, cum nauibus omni commeatu ex animi ſententia onuſtis Pariſios maturaret, ecce ſubita vi turbinis, naues inter rupes & arbotes impelluntur. Hic Dei famula ſublatis in cœlum manibus, diuinum implorare auxilium, donec à præſenti iterum ſubmerſionis diſcrimine, erueret. Proſpero itaque deinde curſu naues ſimul vndecim Lutetiam deduxit, ciueſque dira fame propemodum confectos, alimentorum copia, ad priſtinum ſtatum gratabunda reduxit.

Longum nimis foret, reliquas omnes, quas ſurdis, multis, obſeſſis, & variis aliis corporis, animique languoribus correptis, miſerationes exhibuit, ſigillatim hic recenſere. Vnum itaque atque alterum, vnde alia facile colligi poterunt, retuliſſe ſufficiet. Puerulus quidam, Meroneus nomine, à natiuitate cæcus, claudus, & ſurdus, ad ſacram virginem, ſalutis obtinendæ cauſa, Pariſios, à parentibus eſt allatus. Hic ab ea benedicti olei vnctione delibutus, & cruce ſignatus, integram adeptus eſt ſanitatem. Dæmoniacum quendam oleo ſacro curare intendebat, ſed cum pixidem oleo vacuam, & Epiſcopum qui aliud conſecraret abſentem intelligeret, mox feruidis precibus à Deo Oleum, & eiuſdem vnctione obſeſſo ſanitatem obtinuit. Ego vero (inquit auctor) poſt tricenos ab obitu eius annos, quo tempore ad eius conſcribendam vitam, animum appuli, in imo ampullæ, oleum, quod ea orante creuerat, vidi.

alias ter ſenos.

Tempus auctoris huius vitæ

Obitus S. Genouefæ.

Sic D. Ioan. Molan. in mart. Vſuardi.

Clodoueus Francorum Rex, eam quoque ſedulo ſtudio, magna reuerẽtia, variis officiis, eximiiſque donis frequentare conſueuerat. Cæterum annos amplius octoginta, fœlici emenſa curſu, virgo Genouefa, peregrina mundo, venerabilis populo, deuota Chriſto, diẽ clauſit extremum 3. Nonas Ianuar. Eius ſacrum corpus requieſcit in Conuentu Apoſtolorum Petri & Pauli, in monte Pariſiis.

MARTY-

MARTYRIVM S. ANTERI PONTIFICIS Romani; ex Caſ. Baron. Paſſus eſt Anno Dominici Natalis 238. Maximini Imp. 2.

Tom. 2. Annal Eccleſ. & Not. in Martyr. Rom.

ANTERVS patre Romulo, Græcia oriundus, vir pietate clarus, S. Pontiano, in Sardinia Inſula martyrio coronato, in dignitate pontificia ſuccedere meruit. Hic ſummo ſtudio, & diligentia, res geſtas martyrum, eorumque præclara certamina, perpetuis litterarum monumentis conſignata, à Notariis exquiſiuit, collegit, & in Eccleſia recondidit. Indignum namque ſtatuebat, vna cum vita, bene agentium memoriam aboleri; è qua tantus, tamque eximius, ad omnem poſteritatem dimanat fructus. Igitur cum diligenter admodum in id opus incumberet, ad eandem martyrij gloriam, menſe vix dum in Pontificatu exacto peruenire meruit. Maximinus namq; Imperator, cum ea tempeſtate præcipua in Chriſtianos crudelitate ſæuiret, cum Romæ per Vitalianum, & Sabinum, Prætorio & vrbi Præfectos, comprehendi, & fragili hac vita ſpoliari iuſſit. Sacrum eius corpus, primum à fidelibus in cœmeterio Calliſti ſepultum, poſtmodum fuit effoſſum, & intra vrbem traſlatum in Eccleſiam S. Silueſtri, in campo Martio.

III. Ianuar.

Genus eius

Martyrum certamina collegit.

Martyrio coronatur.

Locus ſepulturæ eius.

Vnicam menſe Decembri fecit Ordinationem; in qua Antiſtitem vnum, in Ciuitate fundis Campaniæ conſecrauit. Succeſſorem habuit Fabianum, ſanctitate & eruditione inclytum, Martyrij quoque corona poſtmodum decoratum.

Ordinatio eius.

Eius vita extat II. Ianuarij.

Digitized by Google

To 3. Annal. Eccl. & in Not. M.R. Tom. 2. vitar. SS. III. Ianuar.

MARTYRIVM SS. CYRINI, PRIMI, ET THEOgenis; *ſub Licinio; Anno Chriſti. 316. Syluestri Papæ; III. Conſtantini Imperatoris, II. Ex iis quæ habentur apud Cæſarem Baron. & Mombritium.*

CVm Licinius Orientalium Imperator, omnes bellicæ artis machinas, in Conſtantini perniciem expediret, cunctoſque ſub ſignis ſuis Chriſtianos, ad nefanda idolorum ſacrificia compelleret, in Cizico primaria Helleſponti ciuitate, Cyrinus, Primus, atque Theogenes militari gloria illuſtres, quod arma aduerſus Chriſti fideles ſumere recuſarent, præclarum martyrij certamen, magna virtutis conſtantia, peregêre. Porro quibus ſuppliciis excarnificati Cyrinus & Primus, ex mortalitatis ergaſtulo migrârunt, literarum monumentis proditum non eſt. Theogenis vero certamen, inuictumque animi robur, fertur fuiſſe huiuſmodi.

Cizicum primaria ciuitas in Helleſponte.

Theogenis militis certamen.

A Parente Chriſtiano, cum ad omnem iuſtitiæ, pietatiſque rationem optime eſſet inſtitutus, tum aliis ſimiliter, egregia vitæ, morumque probitate prælucebat. Vnde à ſceleratis commilitonibus accuſatus, atque ad Legionem, quæ Sera Traiana dicebatur perductus, cum intrepidus Chriſtianæ fidei profeſſioñe ederet, mox atrociſſimis cruciatibus affectus eſt. In quatuor namque palos diſtentus, à Centurionibus octodecim fuſtibus diutiſſime cæſus eſt. Deinde in carcere miſſus, clauiſque quatuor in neruo cõfixus, vt inuicto animo, atrox ſupplicij genus ſuperare poſſet, diuinum numen implorabat. Nec deſeruit inuocantem ſe Chriſtus Dominus: decertantẽ etenim viriliter, eum viſitare, vireſque ad certam victoriç ſpem conferre dignatus eſt. Fertur concentus vocum ſuauiſſimus, ad ipſas cuſtodum aures dimanaſſe, animoſque omnium ad fidem vehementer inflammaſſe.

Diuinitus roboratur.

Cæterum

Cæterum Theogenes è carcere eductus, tribuni ſui ſententia in mare præcipitatur; cum ecce lux cœlitus eum circumdedit, carnificumque oculos tanta claritate perſtrinxit, vt obducta caligine palpitarent, agnitaque perfidia, martyrem inuocarent. Quare ſacro calice rite expiati, nono poſt die, & priſtina oculorum luce, & ſpiritali admodum gaudio mirabiliter donati ſunt. Corpus vero martyris, vndarum impulſu, ad littus iactatum, & ingenti fidelium iubilo exceptum, iuxta muros ciuitatis, in villa Adamanti nomine, ſepultum eſt.

Submergitur.

Tortores mirabiliter conuertũtur.

Locus ſepultura S. Theog.

PRÆCLARVM CERTAMEN S. PETRI *Aulani; Ex eo quod extat apud V. P. Laur. Sur. ab Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario Latinitati donatum. Paſſus eſt ſub Maximiniano Imperat. vt patet infra.*

Caſ. Baron. in Not. ad Mart. Ro. De eius perſecutione idem Tom. 2. Annal. Anno Chriſti 301. III. Ianua.

PEtrus, qui & Balſamus dictus eſt, à finibus Eleutheropolitanæ ciuitatis oriundus, apud Aulonam ciuitatem, tempore perſecutionis comprehenſus, Seuero præſidi oblatus eſt. A quo de nomine, genere & officio percunctatus reſpondit, paterno ſe nomine Balſamũ; Baptiſmatis vero gratia, Petrũ appellari; genere Chriſtianum; cuius officium cum nulla ſæculi dignitate comparari poſſit. Tum Præſes; Parenteſne tibi ſunt? Reſpondit Petrus; Chriſtus me omnia, cum pro eius nominis confeſſione certandum eſt, denegare docuit. Ad quæ Præſes; Noſtine, inquit, inuictiſſimorum Imperatorum præcepta, quibus vel diis tibi ſacrificãdum, vel diris ſuppliciis & cruciatibus moriendum eſt? Immo, reſpondit martyr, noui ego ſummi & omnipotentis Dei & Regis mei decretum; quo ſceleratis falſorũ Deorum cultoribus, acerbiſſimũ, in omni ſæculorũ æternitate, ſuppliciũ ſubeundũ decernitur. Ad quæ blanda leniq; voce Præſes ſubintulit. Audi me, ô Petre, tuiq; miſerere, & diis ſacrifica. Cui excelſo animo

Patria eius

Egregia Petri confeſſio.

Digitized by Google

martyr reſpondit: Præclare mei miſertus fuero, ſi nec Diis ſacrificauero, & pro Chriſti gloria, in veritatis cõfeſſione occubuero; quare rumpe moras, & tuorum Imperatorum mandata exequere: Tunc Præſes ſuſpẽdi eum iubet; iamque ſuſpenſum, quo animo affectus eſſet, interrogat. Cui Petrus; Iube adhiberi vngulas; ego enim in Chriſti confeſſione perſeuero.

Atrociter torquetur.

Cruciatur igitur vehementer Dei martyr; ſed ille nulla data doloris ſignificatione, voce iucunda pſallebat. *Vnam petij à Domino, hanc requiram; vt inhabitem in Domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ.* Vnde Præſes iracundiæ facibus magis accenſus, alios carnifices accedere, & in martyrem ſæuire iuſſit. Turba vero crudeli ſpectaculo, ad miſericordiam excitata martyri acclamare; Miſerere tui, ô homo, diiſque, vt te ab his pœnis eripias ſacrifica. Ad quæ conſtanti inuictoq; animo Petrus: Pœnæ hæ nullæ ſunt, nec aliquem mihi grauioris doloris ſenſum incutiunt: ſed ſi à veri Dei confeſſione, ad inanium Deorum cultũ defecero, tũ demum in veras, horribileſq; pœnas, nullo vnquam tẽpore finiendas incidero. Tũ rurſus ad martyrem conuerſus, Præſes ait: Petre, niſi pœnitentia ductus, diis ſacrificaueris, ego te morti, ſententia condemnatum, protinus tradam. Et hoc eſt, inquit Petrus, quod tota mentis auiditate expecto. Tunc præſes, hãc in eum ſententiam tulit: Petrum inuictiſſimorum Principum contemptorẽ, propter legẽ Dei ſui, cruci affigi præcipio. Sic igitur Chriſti athleta dignus habit⁹, ipſa paſſiõe, Chriſto aſſimilari, fœlici curſu agonẽ cõpleuit.

Pſallit in tormentis. Pſ. 26.

Inuicta cõſtãtia eius.

Crucifigitur.

INSIGNE MARTYRIVM S. GORDII MILITIS; *ex eo quod eſt à S. Baſilio Magno, oratione Panegyrica conſcriptum; Quod ſpontaneus ſubiit, Anno Incarnati verbi 304. ſub Galerio Maximiano, in Oriente ſolo poſt Diocletianum regnante, Anno eius Imperij 1.*

Homilia 19.

Cæſ. Baron. Tom. 2. Annal.

3. Ianuarij.

S. Gordius Centurio.

S. GOrdius, cuius Cæſarienſis, ob animi virtutem corporiſque vires, inter militares Ordines, cun-

ctis præſtantior habitus, Cẽturionis dignitate inſigniter eminuit. Cum autem impius, qui tunc imperitabat Cæſar, virus ſuæ feritatis in Chriſtianum nomen effunderet, totaq; vrbe, ne quis Chriſtum adoraret, crudeli mortis propoſito edicto, præconis tuba inſonaret, & idola interim adoranda, lignea lapideaque hominum ſimulacra, pro vero numine colenda proponerẽtur, tota quidem ciuitas rei nouitate attonita tumultuabatur, & miſerabili mulierum puerorumque eiulatu complebatur; inſonteſque Chriſtiani, indignis modis ad cædem rapiebantur. Pater filium, filius Patrem accuſare; frater aduerſus fratrem inſanire: ſeruus Domino inſultare; adeoque diabolicis artibus hominum animi affecti tenebantur, vt veluti in tenebris agentes ſeſe minime cognoſcerent. Ædes ſacræ impiorum manibus vaſtabantur; Aræ euertebantur: nec erat oblatio vlla, nec thymiama. Hæc cum ingenti dolore generoſus Centurio conſpiceret, Chriſti amore totus inflammatus, ne inter vana idola vitam traduceret, abiecto militiæ balteo, ſpontaneum exilium delegit: deſpectiſque honoribus, relictis omnis generis facultatibus: ſeruis, propinquis, amicis, voluptatibus, & rebus aliis, quas cæteri magno ſtudio parare ſolent, ad vaſta deſerta, & hominibus inuia loca contendit: vbi ſedula meditatione, quam ſit fallax, & inanis vita humana ſecum contemplatus, in ſupernæ illius vocationis amorem vehementer exarſit.

Dira in Chriſtianos perſecutio.

En quos imitantur hæretici.

Gordius eremum petit.

Demum vero cum iam fortis athleta, ſeſe ieiuniis, orationibus ſtudiiſque diuinæ eruditionis probe exercitatum, & ad certamen ſubeundum inſtructum confideret, eum maxime diem obſeruauit, in quo frequẽs ciuitas viſendo equeſtri ſpectaculo, admodum erat intenta: quod ibidem ea tempeſtate, in Martis, ſeu potius furentis bellorum dæmonis honorem celebrabatur. Populus omnis ex edito ſpectabat: nec vllus deerat: non Iudæus, non gentilis: non item Chriſtianorum multitudo, quę negligenter viuebat, & cum vanitatis concilio commixta ſedebat, non declinans cõ-

uentus malignantium; ſed & ipſa tum equorum curſum, & aurigatum agilitatem ſpectabat. Plenum erat ſtadium; & omnis iam turba conſederat; equeſtre certamen videre auida. Tunc magnanimus heros, per montis cliuum, in theatrum properans, nō populum horruit; non quam hoſtilibus ſe manibus traderet penſitauit, ſed corde intrepido & animo excelſo; in eminentiore theatri parte ſtans, ingenti voce, illud Apoſtoli exclamauit. *Ecce inuentus ſum ab his, qui me non quærunt; iis qui me non interrogabant, palam apparui.* Quibus quidem verbis ſe eo veniſſe ſignificabat minime coactum; ſed vltro ſe ad certamen exhibuiſſe; Saluatoris imitatus exemplum; qui cum patriam noctem minime videretur, ſemetipſum iudæis manifeſtauit. Omnium igitur oculos ſtatim in ſe conuertit. Erat enim aſpectu horridus, & quod montana diu incoluerat; ſqualenti capillo; barba promiſſa; veſtę obſita; corpore toto aridus; pera pręcinctus; baculo innixus. Quæ vtique omnia horrorem quendam vulgo aſpicienti incutiebant; ſimul & eum illuſtrem magnopere reddebant. Vbi autem quis eſſet cognitus fuit, gentilium ſimul & Chriſtianorum clamor ortus eſt, his quidem ob gaudium ſui commilitonis exultātibus; illis vero qui repugnant veritati iudicis, animum ad eius cædem accendentibus.

Inde ſponte in certamen prodit

Rom. 10.

Ioan. 18.

Qualiter excultus.

Igitur clamor atque tumultus omnia complere: equos currus, aurigas deſpicere. Fruſtra rotarum ſtridor, aërem verberare. Nullus quippe aliud quam Gordium videre, nullus quam Gordium audire ſatagere. Totum denique theatrum murmure, more venti per aere ſonantis, preſtrepere, & æquorum curſum ſuperare. Vbi vero per præconem ſilentium imperatū, conticuêre buccinæ: ſopitæ fiſtulæ: muſicorum inſtrumenta cuncta ſiluêre; ſolus aſpiciebatur Gordius: ſolus audiebatur. Hinc ad Præſidis tribunal confeſtim adducitur: ab eo quiſnam aut cuias eſſet interrogatur: cui & patriam, & generis dignitatiſque quem

Siſtitur tribunali.

Digitized by Google

quem tenuerat locum, fugæ præterea ac reditus cauſam pariter enarrauit. Reuerſus ſum, inquit, maniſeſte oſtendens, quod tua edicta nihil curem, ſed IESVM CHRISTVM ſpem meam, meumque præſidium omnino profitear: cumque acceperim te reliquos homines crudelitate ſuperare, hoc equidem tempus explēdo meo deſiderio maxime idoneum negligere nolui. *Magnanimum eius reſponſum.*

His ſane verbis, ira Præſidis velut ignis accenſa: quicquid in eo furoris erat, in Gordium ſubito conuertit. Præſto ſint, inquit, Lictores: flagella; plumbatæ. Corpus rotis ſcindatur: in equuleo ſuſpendatur: omne tormentorum genus excogitetur. Feroces adſint feræ: igni tradatur: gladio feriatur: in altum barathrum deiiciatur. Ad quæ Martyr: Damnum equidem me facere putauero, ſi ſæpius, variiſque modis exſtingui, variaque pro CHRISTO pati ſupplicia nequiuero. Hunc vero vt in ſe confirmaret animum, eleuatis oculis in cœlum, ſacra pſalmorum carmina decantabat: *Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo.* Et rurſus. *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Et alia iſtis germana. Tantumque abfuit, vt intentatas horreret pœnas, vt eas vltro in ſe prouocaret, ſupplicijque moras vehementer increparet. Quid, inquit, tardatis? quid ſtatis? Corripite corpus, membra fruſtatim ſecentur. Nolite mihi beatam ſpem inuidere. Quanto enim plus mihi tormentorum acceſſerit, tanto plus referam præmiorum. Res etenim in hac vita aduerſæ, nobis apud Deum perpetuam pariunt voluptatem. Si vulnera mille, mille cicatrices patimur, in reſurrectione ſplēdido induemur amictu. Pro contumelia & ignominia, palmas coronaſque aſſequemur. Pro vinculis & carcere, per ampla paradyſi ſpatia læti vagabimur. Pro accuſatione demum atque iniqua condemnatione, gloriam ex Deo & Angelis referemus. Minæ veſtræ ſemina mihi ſunt diuina, vnde immortalitatem, perpetuaque gaudia metam.

Minæ Præſidis.

Pſal. 117. & 22.

Eas Gordius deſpicit.

Digitized by Google

Itaque cum Chriſti athleta à fidei conſtantia, ſeueritate auerti non poſſet, alia eum via Præſes aggredi: illecebris quippe & omni lenitate: cum diabolus hac vti ſoleat arte, vt timidos metu perterreat, fortes leniat, palpetque. Quod imitatus Præſes, vbi illum rebus terribilibus inflexibilem vidit, lenociniis circumuenire, ſtudere. Proinde magna ſe daturum ſpondere: locum inter milites illuſtrem: facultates: opes: quicquid denique animus cuperet. At ille nec ſic quidem victus, Præſidis inſaniam ridere, quod compenſare dignum aliquid, æternis ſedibus exiſtimaret.

Tentatur blanditiis.

Impius ille tunc, laxatis iræ habenis, enſem vaginæ diripere: lictorem coram aſtare mandare: & manu & lingua nefanda, ad viri damnationem ſe accingere. Quare omnis theatri multitudo, ad tribunal conuenire: cunctaque incolarum turba, extra vrbem ad locum martyrij confluere. In tanto itaque omnium concurſu, Gordium, alteram vitam iam iam per mortem corporis, ſpectantem atque tenentem, neceſſariorum amicorumque caterua circumſiſtere: amplexati: oſcula dare: demum flentes adhortari, ne ſeſe in ardentes flammas coniiceret, ne florem iuuentutis perderet. Quidam cum eum inflexibilem cernerent, CHRISTVM ore tantum, corde ſi cuperet retinere, negare, ſuadere. Non enim Deum verba, ſed loquentis animum inſpicere. At ille tanquam cautes immota, nulla vi, nulloque verborum impulſu quaſſatus, in cœpto popoſito inexorabilis permanſit. Cumque mentis acie, huc illuc circumcurſantem diabolum, & eius impulſu & arte, hinc lachrymas oriri, inde vim eloquentiæ, ſuadendique copiam ſubminiſtrari animaduerteret, hoc Dominicum verbum, ipſum deplorantibus conſtanter obiecit. Nolite flere ſuper me, ſed flete ſuper Dei inimicos, qui in Chriſtianos hoſtili animo graſſabantur: ipſos, inquam, flete, qui ignem nobis parant: ſibi vero gehennæ incendia,

Variis itē aliis fraudibus.

ctia, iramque diuinam in die iræ theſaurizant. Meum ſollicitare aut emollire animum ceſſare: ego enim pro nomine Domini mei, IESV CHRISTI, mille pericula, milleque mortes, ſi opus foret, ſum adire paratus. Aliis porro qui eum, Chriſtum ore negare adhortabantur, reſpõdit: Ego ſane ne lingua quidem, quam CHRISTI retineo, meum vnquam negabo auctorem. *Corde namque credimus ad iuſtitiam, ore vero confitemur ad ſalutem. Nolite errare, Deus nequaquam irrideri poteſt. Ex ore noſtro nos iudicat. Ex noſtris*, inquam, *verbis nos ſeruat, & damnat*. Nonne tremendam Domini ſententiam audiſtis, *Qui me negabat coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui eſt in cœlis*? Mihi conſulitis, vt Deum noſſe diſſimulem? Quamobrem? an vt vitam prorogem, mortem differam, dies adiiciam? Verum ſupernæ vitæ longæuos annos perdam! An vt corporis cruciatus effugiam? At ſic non videbo bona iuſtorum. Quanta ergo inſaniæ, dedita opera perditum iri, fraudeque & dolo, ſæuas tartari, mercari pœnas!

Mira conſtãtia eius. *Rom. 10.* *Galat. 6.* *Luca 19.* *Matt. 12.* *Matt. 16.*

Quare vobis conſulo, cum male ſapiatis, ſapientiam & veritatem diſcite. Diſſimulare, temporique obſequi deſinite: relicta perfidia, fidem viuificam ſuſcipite. Dicite, *quoniam Dominus noſter Ieſus Chriſtus, in gloria eſt Dei Patris: & In Nomine Ieſu, omne genu flectatur, cœleſtium, terreſtrium, & Infernorum.* Et quandoquidem *omnibus hominibus ſtatutum eſt ſemel mori: poſt hoc autem iudicium*, inclytam martyrij palmam pro CHRISTI nomine, vt perpetuum viuamus, adipiſci ſatagamus. Hæc aliaque plura vbi dixiſſet CHRISTI miles, Crucis ſignaculo ſe communiuit, & magno animo, vultu intrepido, colore immutato, ad ſupplicium contendit, gladioque iugulum ſubiecit: tanta cordis alacritate, vt non lictorum, ſed Angelorum ſe manibus committere videretur: Qui eum capite cæſum, ſublimen in cœlum ſubito detulêre. Cæterum

Philipp. 2. *Heb. 9.* *Capite trũcatur.*

Digitized by Google

terum tantus populi clamor, & tumultus eſt factus, vt vel tonante cœlo, vix maior fuerit vnquam auditus. Adeo vt nec temporis diuturnitas, tam egregium certamen vnquam abolere, nec longæ conſuetudinis faſtidium tollere, nec aliud quippiam quamuis magnum exſuperare, quieuerit.

C. Baron. Tom. 9. An. & in Not. ad Martyr. Roman.

VITA S. RIGOBERTI RHEmorum Archiepiſcopi vigeſimi Octaui; ex ea quæ eſt apud Venerab. Patrem Laurentium Surium. Floruit maxime Annis Christi 717 & ſequent.

IV. Ianuar. Alias Robertus Genus & patria eius

S. RIGOBERTVS ſpectabili proſapia, in regione, quam Ribiariorum indigitant, patre Conſtantino, matre è Francorum gente, ortus eſt.

Porro à primis ætatis initiis, totum ſe cœleſtiũ diſciplinarũ ſtudiis mancipauit, eoſq; in virtutum omnium exercitatione progreſſus fecit, vt cunctorum iudicio, pontificia dignitate digniſſimus haberetur. Huic igitur honori, & ætate & eruditione maturus, diuino magis quam humano fauore, Reolo, magnarum virtutum viro, in pontificatu ſucceſſit. Quem tanta protinus virtutis opinione adminiſtrauit, vt non minus à malis ſuſpiceretur, quam à bonis omnibus diligeretur.

Succedit Reolo, in Epiſcopatu Rhemenſi.

Cum autem præcedentium Patrum ſtudio & vigore Inſtituta, ſede vacante, pleraque eſſent collapſa, ea vir ſanctus, ſua induſtria, in priſtinum ſtatum egregie reſtituit. Nam Clericos Canonica Religione contineri voluit; & pro numero illorum, qui tunc erant, ad victum pertinentia affatim ſuppeditauit, vt diuino cultui & liberius & inſtantius vacare poſſent. Quin & loca

Vt ſe in eo geſſerit.

Digitized by Google

ca quædam cum habitatoribus eis contulit; qui eorum vſibus neceſſariis perpetuo inſeruirent. Sed & ipſe, primus inter Rhemorum Epiſcopos, fertur commune eis inſtituiſſe ærarium.

Quodam tempore vir ſanctus de Culmiſiaco, Epiſcopatûs ſui villa veniens, adiit Pipinum Maiorem Domûs, quem plerique Magiſtrum equitum vocant, Caroli Martelli patrem; præmiſſis quibuſdam eulogiis ad illum à venatione redeuntem; quas illi crebro mittere conſueuerat. Morabatur tunc temporis Pipinus, in pagi cuiuſdam loco, Gremaca cortis nuncupati. Venientem itaque Rigobertum conſpicatus, his verbis liberaliter compellauit. Rigoberte, pete à me quicquid volueris, nec voto fruſtraberis tuo. Cui vir Dei, Da, inquit, mihi exiguam hanc manſiunculam, & ſufficit mihi. Imo, ait Pipinus, & hanc, & quantum tibi in circuitu eius vendicare voles. Itaque ſicut olim Clodoueus Rex, B. Remigio, ita hic B. Rigoberto tantum largitus eſt agri, quantum dum ipſe dormiret, ambulando circuire poſſet. Ferunt autem terram illam, & æſtate & hyeme, lætiores exinde ſegetes, & gramina, cæteris locis adiacentibus, viridiora exhibere; ſed & reliqua, poſtquam S. Rigoberto ceſſere, à tempeſtate & grandinis ſæuitia ita fuiſſe immunia, vt nunquam graue aliquod damnum ab eis ſint perpeſſa.

Pipini in S. Rigobertum liberalitas.

Eius vitã reperiet lector, 1. Octobris.

En rẽ miram.

Pipinus autem præter hæc dona, tanta virum ſanctum beneuolentia proſequebatur, vt filium ſuum Carolum (qui ob animi feritatem Martellus eſt nuncupatus) aquis ſalutaribus expiandum, & de ſacro fonte ſuſcipiendum tranſmiſerit. Verum haud pares, pro tanto beneficio poſtmodum à Carolo, gratias recepit. Sed enim vt mortuo Pipino, grauis contentio inter Carolum & Ramanfredum eius filios, de principatu exorta fuit, & Rhemenſem vrbem, Carolus dolo malo occupare intenderet, Rigobertus conſtanter ingreſſum ei negauit. Vnde Carolus vehementer offenſus,

Carolus Martellus Pipini filius à S. Rigoberto Baptizatur.

ſus, iuramento minitari, ſi victoria potiretur, haud impune id laturum Epiſcopum.

Eum pontificatu exuit.

Non multo vero poſt, Carolus cum Chilperico Rege & Ramanfredo germano, à Chilperico in Maiorem Domûs iam inſtituto, fæliciter conflixit. Siquidem pro voto victoria potitus, ouanſque reuerſus, Rigobertum Antiſtitem è ſede exturbauit. Pertulit id ſacer Antiſtes maxima animi æquitate, ac in Vaſconiam ſeceſſit. Inde poſtmodum in Franciam reuerſus, in Chortem Gremacam, peculiare ſuæ poſſeſſionis ſolum, ſe recepit; vbi aſſiduis vigiliis, precibus, eleemoſynis, cæteriſque pietatis operibus ſedulo vacare; donec demum poſt annos non paucos, cõſummata ſtrenue huius vitæ militia, plenus dierum ad patriam claritatis æternæ commigrauit; honorifice terræ mandat, in S. Petri baſilica; quam ipſe à fundamentis extruxerat.

Viri Dei obitus.

Miracula.

Claruit autem poſt obitum multis miraculis, quæ hominum incuria non ſunt literis mandata. Sane quidem in memorata Eccleſia, exinde nocturnis horis, tantæ ſuauitatis voces fuêre auditæ, vt non niſi Angelicæ putarentur. Lux quoque mediis noctibus, tantæ claritatis illic emicuit, vt ſolis ſplendorem viciſſe videretur; quæ etiam immenſo iubare ſuo, ſacerdotis cuiuſdam vicini domicilium adeo penetrauit, vt ingenti timore & tremore perculſus, diuinam bonitatem in ſanctis ſuis admirabilem collaudaret. Porro Hincmarus, qui ab illo quintus fuit Rhemorum Epiſcopus, tranſtulit eius ſacras reliquias ad Monaſterium S. Theodorici; vbi varia ſunt patrata miracula; quæ nos breuitatis ſtudio præterimus.

Tranſlatio Reliquiarum eius.

VITA

VITA S. GREGORII, LINGONIENSIS Epiſcopi, Decimi Sexti; ex iis quæ ſunt apud Gregorium Turonenſem, In Vitis Patrum, cap. 7 & lib. 3. de Geſtis Francorum cap. 15. & 19. Vnde conſtat eum claruiſſe temporibus Theodorici, filij Clodouæi Francorum Regis; qui floruit in Regno maxime Anno Domini 529.

Caſ. Baron. in Not. Martyr. Rom. & Tom. 7. Annal.

S. GREGORIVS, excelſa ſenatorij ordinis dignitate illuſtris, & Literarum ſcientia apprime eruditus, quadraginta annis, mirabili prudentiæ iuſtitiæque opinione, Auguſtodunenſis ciuitatis comitatum adminiſtrauit. Coniugem habuit æque de genere ſenatorio, Armentariam nomine. Ea fato orbatus, ad Dominum conuerſus, ſuccedente tempore in Lingonicæ vrbis Antiſtitem, communi omnium ſuffragio eligitur. Id vero ſacrum munus tanto moderamine, in mediis mundi illecebris, vir DEI obire, vt nihil pene ab eremicola diſtare videretur.

4. Ianuarij.

Clari natales eius.

Vxore orbatus, eligitur Epiſcopus Lingonienſis.

Sane quidem tribus reperitur interfuiſſe Galliarum Conciliis; Epaunenſi quippe Aruernenſi, nec non etiam tertio Aurelianenſi; verum huic per Legatos tantum.

Habebat pro more, vt noctis medio conſurgens, deuotas DEO Laudes, oſtio Templi, ad eius ingreſſum diuinitus reſerato, offerret, & cum ſolus eſſet, ſuaueſonantes pſallentium voces, dictu mirum, exaudiebantur. Pie credendum, ſanctos quorum reliquiæ, eodem in loco reconditæ habebantur, communes Domino Laudes concelebraſſe. Miracula quod attinet. Sine vllo attactu, edito tantum crucis ſigno, quotquot accurrebant

Eximiæ ſanctitatis indicia.

Digitized by

bant à Dœmone obſeſſi, vir Dei eueſtigio liberabat.
Miracula. Armentaria neptis eius quartana admodum afflictata, iamque à medicis deſperata, ſtrati eius attactu, plenarie eſt curata. Sed enim ſi quis infirmus de lectulo eius quippiam abſtuliſſet, erat id cuilibet certiſſimum medicamentum.

Cæterum iam nonagenarius, multiplicibus exantlatis laboribus; in itinere conſtitutus, modica correptus febre, relicto ſæculo, ad Chriſtum emigrauit. *Obitus viri ſancti.* Facies eius candore niueo, futuræ reſurrectionis gloriam præſentabat. Funus vero, multorum lachrymis ad Diuionenſe caſtrum fuit delatum; donec quinto poſt die, congregatis Epiſcopis, ad D. Ioannis cum deferretur, ecce ij qui vinculis detinebantur, ſublato clamore, defuncti opem implorâre. O virorum beatiſſime, miſerere noſtri; & quos viuens in ſæculo non abſoluiſti, vel iam cœleſti ornatus gloria, eruere dignare. *Inuocantes ſe exaudit.* Nec mora, Reſeratis mirabiliter oſtiis, confractiſque catenis, omnes pariter ſoluti, ad beati corpus accurrêre. Vnde miraculi magnitudine ſtupefactus iudex, cunctos iudicio abſolutos, optata libertate, benigne donauit.

Corpus eius humo, de more, coopertum, longo poſt tempore, cum veſtimento, omnis corruptionis expers, quidem inuentũ eſt; quando quippe Tetricus, viri ſancti ſucceſſor, ſanctitatis opinione celebris, illud ex anguſtiis eruit, & in aliud monumentum, tanto præſule dignum, ingenti Abbatum ac presbyterorum, comitante caterua reuerentiſſime tranſtulit; vbi frequens populi confluxus, vim miraculorum cum gaudio expertus, Deum in ſancto ſuo iugiter collaudâre; teſtante idipſum Venantio Fortunato, in infra ſcripto viri ſancti Epitaphio;

Carmi. lib. 4. Epitaphiũ eius.

Poſtquam ſidereus, diſrupit tartara, Princeps,
Sub pedibus iuſti: mors inimica iaces.
Hoc veneranda ſacri teſtatur vita Gregorij;
Qui modo poſt tumulos, intrat honore polos.
Nobilis antiqua decurrens prole parentum;
Nobilior geſtu: nunc ſuper aſtra manet.

Ar-

Arbiter ante ferox: exhinc pius ipſe ſacerdos:
Quos domuit Iudex, fouit amore Pater.
Triginta & geminos direxit ouile per annos:
Et grege de Chriſti, gaudia Paſtor habet.
Si quæras meritum: produnt miracula rerum.
Per quem debilibus, fertur amica ſalus.

Tempus ſedis eius.

Miraculis poſt obitũ clarus.

VITA S. APOLLINARIS VIRGINIS, Anthemij viri Religioſiſsimi, qui ſub Arcadio Imp. conſulatum geſsit, filiæ. Habitus eſt autem hic Anthemius loco Imperatoris, dum defuncto Arcadio, pro Theodoſio impubere adminiſtrauit Imperium Anno Domini 408. & reliquis; Ex Simeone Metaphraſte.

Cæſ. Barõ. Annal. Eccleſ. Tom. 5. Anno 405. & 408. Et in Not. ad Martyr. Rom.

ANthemius pietatis & religionis laude inſignis, duas habuit filias; vnam, quæ ab immundo vexabatur ſpiritu, alteram, Apollinaris nomine, maximarum virtutum ornamentis excultam. Quærebant vero parentes eius, cum iam legitimæ eſſet ætatis, eam marito coniungere; at illa diuini amoris facibus accẽſa, ad monaſticæ vitæ perfectionem aſpirabat. Elucebat ſiquidem in ea admirabile virtutis ſpecimen, nec aliud mente pertractabat, quam vt mundi huius expedita compedibus, Chriſto ſe totam conſecraret. Itaque demum importunis à parente obtinuit precibus, vt Pſalterium Dauidicum decantandi, ſacraſque paginas legendi modum edoceri, ac deinde ſacra Paleſtinæ loca, pietatis ergô, perluſtrare poſſet.

5 Ianuarij.

Primordia S. Apollinaris.

Tempore igitur opportuno alto mari ſeſe commiſit, ſeruorum ancillarumque complurium ſtipata caterua. Et quidem paucis diebus Aſcalonem primum, dein Hieruſalem Ciuitatem ſanctam delata, conſpectu ſanctorum locorum, cœleſtibus adeo igniculis exarſit, vt opibus quas ſecum detulerat, in ſeruos Deiq; ancillas partim diſtributis, egena ad Chriſti ſeruitu-

Peregrinatur ad loca ſacra.

tem

tem tranſuolare geſtiret. Quare cum Alexandriam deueniſſet, miniſtris ibidem manumiſſis, vno tantum aſſumpto eunucho, vnoque ſene, inde ad S. Menam, aliaque loca ſanctitate conſpicua contendit; quæ magna animi veneratione ſingula obiuit. Peruenit denique ad paludem quandam prope fontem, qui in hodiernum vſque diem Apollinaris indigitatur; vbi exutis regalis magnificẽtiæ veſtibus, comitibus diuinitus ſopore oppreſſis, monaſtico habitu, quem ſibi clanculum Alexãdriæ comparauerat; feſtina ſeſe induit, fuſaque cum lachrymis ad Deum pia precatione, cœleſtem ibidẽ eſt auſpicata vitam. Palma autem vnica, ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria ei ſuppeditabat; tanto quidem rigore multis annis aduerſus dæmonem ibidem decertãs, vt cutis eius, pellis teſtudinis duritiem induceret, facies vero ita exhauriretur, vt cadaueris potius quam hominis ſpeciem referret.

Fons Apollinaris.

Ingens in virgine vita auſteritas.

Omnis autem & miſericors Deus, qui tẽpore opportuno, humano generi benigne conſulere conſueuit, tũ præclarũ ſanctitatis lumen diutius abſcondi, haud eſt paſſus. Sed enim, ne propter ſexum muliebrẽ vllatenus proderetur, cęlitus in ſomnis admonita Dorothei nomen aſſumpſit; eremũ adiit, Abbati Macario occurrẽs, in fratrum conſortiũ ſuſcipi petiit; Admittitur; & Eunuchus æſtimata, pro more incellatur; & ſic incognita præclaris admodũ virtutum, miraculorumq; operib. vitam ibidẽ inchoauit; cum ecce inuidus, impuluſque ſathan ſexũ eius propalare conari, ſororem eius, ſolitudinem petere, Dorotheiq; nomen inclamare, impellere. Quare pius parens, diuturna filiæ miſeria motus, eam ex Procerũ omnium conſilio, ad Patres Scetinẽſis eremi, ingenti cũ comitatu ablegauit. Porro Macarius de eius aduẽtu, cœleſti oraculo edoctus, obuiam progreſſus eã excepit, Dorotheoque curandã commiſit. Is primo quidem, magno humilitatis ſtudio reluctatus, auctoritate tandem Macarij compulſus, eam in tuguriolum ſuum introduxit; agnitamque ſororem complexa, Bene, inquit, veniſti ſoror, chariſſima ſoror.

Mutato nomine eremum petit: & ſuſcipitur in monachũ.

Dei

Dei autem virtute, dæmonis os, ne ſanctam manifeſtaret, mirabiliter obſtructum eſt; at breui poſt tempore, miſeris admodum modis, malignus ſororem affligere. Tum Dorotheus protenſis in cœlum manibus, vberrimis cum lachrymis gemitibuſque, pro ſalute ſororis, Diuinam implorare miſericordiam; nec mora, terribili voce dœmon exclamans, in terram proſtratam eueſtigio deſeruit. Quam cum eleuaſſet Dorotheus, ſanam omnino patribus reddidit. Ij gaudio magno exultantes, pacta Deo gratiarum actione, parenti filiam remisêre. Verum en diabolicam fraudem. Paucos poſt dies, ecce tibi eadem Anthemij filia vterum ferre videtur. Qua tunc pater mente, quo animo fuerit, quis enarrare valeat? Interim tanti ſceleris examine facto, Dorothei monachi libidine contaminatam, falſo dœmonis inſtinctu perſuadetur. Quare frendens gemenſque milites euocat, mandatque vt flamma ferroque monachorum habitacula ſubuertant, vel certe ſtupri reum ad ſe adducant. Parent illi dicto citius Imperatoris mandato, & furibundis ſimiles, altum Patrum ſilentium clamoribus turbant; quibus Dorotheus ſe medium offerens, Ego, inquit, ſum quem quæritis, in me conuertite ferrum. Nec mora; milites duris conſtrictum vinculis ad Imperatorem pertrahunt. At Dorotheus ſumma manſuetudine, eius prouolutus pedibus, Quæſo te, inquit, O Imperator, ne quæ tibi dicturus ſum, ad aures admittere dedignemini. Ecce ego ſum, qui filiæ tuæ, Dei miſericordia, ſanitatem reſtitui, nec eſt vlla impuritatis labe contaminata; & quare immenſas diuinæ bonitatis diuitias diutius vobis abſcondo? Hæc dicens, parētes ſuos ſeorſum duxit, ſuaq. eis vbera oſtendit, illico ſubinferēs, Ecce ego, ego, inquã, ſum filia veſtra Apollinaris. Quib. auditis, admodum obſtupuêre, nimioque gaudio perfuſi vim lachrymarum effudêre: alteramque filiam aduocantes, inquiſiêre, Noſtine, ô filia, hunc virum? Et illa: Hic eſt qui me ſuis precibus malo à dœmone liberauit: ſtatimque pedibus Do-

Germanā ſororem dæmoniacam ſanat.

Reus agitur de ſtupro.

Vincta ad Imperatorem deducitur.

Pandit ſe eius eſſe filiam.

Digitized by Google

Dorothei aduoluta, ab vteri ſui opprobrio liberari poſtulauit. Quam illa magno charitatis affectu humo erexit, eius ventri manus impoſuit, ſicque ſanitati integræ reſtituit. Vnde admirabundi omnes, Deum glorificâre, & in Dorotheo mirabilem prædicâre.

Abit è vita. At vero Appollinaris, ne qua contagionis labe, inter mundanas delitias contaminaretur, parentibus nequicquam eam retinere volentibus, cœleſtis vitæ habitacula in Scetim repetere. Vbi à fratribus, ſumma cum exultatione excepta, paucos poſt dies leni correpta morbo, ad æterna cœleſtis patriæ gaudia feliciter emigrauit. Tunc corpore, de more, ad lauandum à fratribus nudato, ineffabilis Dei miſericordia, fœmineo in ſexu, omnibus apparuit. *Sexus eius fœmineus proditur.* Quare mox precibus, hymnis, & laudibus diuinam bonitatem in cœlum extollentes, ſacras Virginis reliquias, in antro Abbatis Macarij veneranter depoſuere.

Caſ. Baron. Annal. Eccleſ. Tom. 4. 5. & 6. Fuſe quoque in Not. ad Martyrol. Romanum.

VITA S. SIMEONIS STYLITÆ SENIORIS, ſumme admirabilis; ex ea quæ eſt per Theoderetũ Epiſcopum Cyrenſem, eius contemporaneum, & rerum geſtarum oculatum teſtem; Euagrium quoque Scholaſticum lib. 1. Eccleſ. Hiſto. c. 13 & 14. Obiit Anno Chriſti Domini 460. Leon. Magni, Imp. 4. Leonis autem Pontificis Romani 21. Ætatis vero ſuæ ſupra centeſimum plus minus duodecimo.

5. Ianuarij. QVamuis omnes propemodum homines, huius maximi, orbique terrarum plurimum admirandi viri Dei actionum teſtes extent fideles, quoniam tamen ſupra humanam naturam ſunt, omnemque pene fidem excedunt, illarum narrationem aggredi, haud immerito ſane, quilibet pertimeſcat. Conſueuêre ſiquidem plerique ea quæ de aliis dicuntur ſua metiri natura; quæque ſibi facilia factu putant, æquo animo

mo accipere; ſupra vero ea, veluti ficta, falſa, fabuloſa, & ab omni prorſus veritate remota, certo ducere, exploderequc. Verum quoniam id illis tantum, qui rerum diuinarum imperiti ſunt, accidere ſolet; periti autem, piique homines multi ſunt, qui Spiritus ſancti illuminante gratia, tantum aberit vt non credant, quinimo maximam etiam fidem præſtent, acta eius pleraque fideliter quidem, breuiter attamen ſingulatim percurremus.

Eſt oppidum, intra noſtros, Cilicumque fines, ab Incolis Siſan indigitatum. Hinc Simeon oriundus, paſcendis ouium gregibus, iam adoleſcens, à parentibus præfectus eſt. Quadam vero vice, cum propter vim niuis de cœlo decidentẽ, ij in ſtabulis manere cogerẽtur, ille breue illud ſpatium Deo vacandi fortuito nactus, templum adiit; vbi Euangelica voce, quæ flentes lugenteſque beatos, ridentes vero miſeros prædicabat eruditus, haud multo poſt, relicto ſæculo, cœleſti oraculo roboratus, in propinquo monaſterio, cœnobiticum ſuſcepit inſtitutum. Inde biennio ibidem trãſacto, omni virtutum genere ſedulo exercitatus, Teledam eſt profectus. Hîc ſeſe Heliodoro, viro egregio, celeberrimi cuiuſdam, ſapientiæ domicilij præſidentis, cœleſtibus diſciplinis tradidit excolendum. Inibi decennio commoratus, hebdomadarum inedia carnem macerare, tantaque auſteritate in ſe deſæuire, vt fratres, qui erant octoginta numero, abitum eius omnino vrgerent.

Simeonis patria.

Fit Monachus.

Hinc igitur excedens, per montis ſolitudines aliquandiu vagabundus, foſſam tandem reperit: quam ſuæ habitationis locum eligit. Verum poſt quinque dierum decurſum, fratres tanti athletæ abſentiam lugentes, miſſis duobus ex ſuis, multo labore & ſtudio inuentum, ad monaſterium, reduci mandârunt. Tranſactis autem paucis apud illos diebus, bona Abbatis venia, Telaniſum proficiſcitur; vbi foribus anguſtæ Domus firmiter obſtructis, totos quadraginta dies, cœleſtium rerum meditationi intentus, ieiunus perſtitit.

Vita eius rigor.

Ieiunia. ſtitit. Et hoc quidem vitæ rigore, octo & viginti annis continuus, ſtrenue ſe exercuit; tribus certe in memorata domuncula.

Sed quoniam ad ſupremum virtutis apicem tendebat, ſtationem in columna inſtituit; domiciliumque in ea, cuius menſura vix duos continebat cubitos, cõſtruxit. Columna autem primum ad ſex, mox duodecim, deinde viginti, poſtremo ad ſex & triginta cubitorum longitudinem euaſit. In ea Simeones vitam cœleſtium poteſtatum in carne æmulatus, ſe à rebus terrenis abſtrahere; vim naturæ inferre; res in ſublimi poſitas perſequi; inter cœlum & terram, quaſi medius interiectus, cum Deo colloqui; eum pariter cum Angelis laudibus extollere; tum preces, pro hominibus è terra in cœlum ſubleuans, Deo offerre; cum miſericordiam Dei, de cœlo in terram deferens, hominibus impertiri. Et quo facilius omnem carnis rebellionem compeſceret, neue ſtationem quandoque deſereret, ipſum corpus vinculis conſtringere. Sed enim catena ferrea viginti cubitorum longitudinis, pedem dextrum ita alligauit, vt cœlum iugiter contemplari cogeretur. Eam attamen Meletij Præſulis Antiocheni iuſſione paſſus eſt diſſolui. Præclare namque monebat ſacer Antiſtes, ſuperuacaneum corpori eſſe ferrum, quod mentis vincula, optime cohibere poterant.

Statio in columna.

Interea fama tantæ ſanctitatis, longe lateque vagante, maximus, ex omni terrarum orbe, ad eum factus eſt populi concurſus; quibus veritatis viam, ex columna tanquam è cathedra, cum verbis tum reb. ipſis, vir Dei denuntiabat. De Italia quidem ſuperuacaneum eſt dicere. Aiunt enim Romæ, eum fuiſſe adeo omnium ſermone celebratum, vt in Officinarum omnium veſtibulis & porticibus, ei paruas poſuerint imagines; hinc ſibi præſidium & tutelam parantes. In Galliis porro S. Genouefæ virgini extitit notiſſimus; quippe qui eam per negotiatores vltro citroque commeantes, multa cum veneratione ſalutare, piaque eius ſuffragia expetere conſueuerat.

Nuſquam non celeberrimus.

Eius vita extat 3. Ianuarij.

Præ-

Præter alios plurimos, quos & mentis corporis ægritudine liberauit, infinitum Iſmaelitarum numerum, in denſis infidelitatis tenebris errantem, ad clariſſimam Chriſtianæ Religionis lucem traduxit. Venit aliquando Saracenorum tribunus quidã; opem cuidam ex ſuis, cuius membra in itinere ſoluta erant, à S. Simeone petiturus. Quem ille ad ſe adduci, ſerioque hortari, vt relicta maiorũ ſuorum impia ſuperſtitione, ſalutarem CHRISTI fidem, ſincero animo amplectatur. Deinde ſi credis, inquit, ſurgito, & ſublatum humeris tuis tribunum ad tentorium deferto. Qui onus ſubiens, confeſtim virum illum maxime corpulentum ſuſtulit, & quo iuſſus erat ſanus detulit. *Miracula.*

Præ cæteris animi eius dotibus, patientia potiſſimum admiranda apparuit. Nocte etenim ac die, erecto ad ſidera vultu ſtans, mentis aciem diuinis rebus intendebat; tanta certe conſtantia, vt pedum eius alter, contracto vlcere, ſanie aſſiduo ſcaturire videretur. Tam præclara autem rerum geſtarum, miraculorumque gloria Simeon ſplendens, tantum abfuit, vt aliquo inanis gloriæ tumore inflaretur; quin potius hominum omnium poſtremum ſe, infimumque iudicaret. Nec enim is erat, quem populi plauſus, tranſuerſum à recta viuendi via, quoquomodo deducere poſſet; quippe qui vitæ regimina, ad exactiſſimam prudentiæ normam dirigeret. Præter modeſtiam, tanta morum ſuauitate & humanitate præditus erat, vt vel ad abiectiſſimi hominis æquam voluntatem, promptum alacremque ſeſe exhiberet. Nec erat quoque diuino doctrinæ munere deſtitutus. Bis ſiquidem in dies ſingulos, hominum mentes ad terrenarum rerum cõtemptum, cœleſtiumque amorem viua voce excitaret neminemque non verborum venuſtate, ſpiritualique ſcientia refectum, à ſe dimittere. Iudicia vero, quanta prudentia, quantaque æquitate exercuerit, quis enarrare ſufficiat? Et hiſce quidem rebus, poſt horam nonam operam dabat. *Patientia eius.* *Humilitas & alia virtutes.*

Quæ eius ordinaria exercitia.

Porro circa ſolis occaſum, rurſum ad diuina colloquia ſe recipere; nec interim Eccleſiarum curam negligere. Sed enim Græcorum modo impietatem expugnare: modo Iudæorum audaciam debellare; hæreticorum acies fundere; nunc Auguſtum de negotiis regni certiorem facere: nunc magiſtratus ad tuenda pietatis fundamenta ſedulo hortari.

Tentatur conſtantia eius.

Et ſic quidem Simeones in terra Angelus, in carne, Ieruſalem cœleſtis ciuis extitit; & peregrinam hāc, hominibuſq; incognitam viuendi viam pie inſtituit. Verum enimuero ſancti eremicolæ, miſſa ad eū legatione ſciſcitari, quid noua hæc & inuſitata vitæ ratio ſibi vellet; ſimulque monere, domicilium deſereret, electorumque Patrum veſtigiis inſiſteret. Tunc Simeon alacri, promptaque mente Patrum placitis obſecuturus, pedem protulit: cum mox illi, quod ex obedientia, num Deo duce, viam hanc duram ingreſſus eſſet colligere voluiſſent, hominis eius interioris candore egregie iam cognito, bono eum animo eſſe iubere. Nullatenus dubitaret, ſtationem ſuſceptam, à Deo inſtitutam. Ea propter, rem ſtrenue gereret, arduumque certamen, cum ſempiterna nominis ſui gloria, ad exitum perduceret. Quanquam vero tanta animi humilitate, ſe ſuaque omnia, Patrum voluntati ſubmitteret, nihilo tamen ſecius tanta animi fortitudine, conſtantiaque, aduerſus iniquum Theodoſij edictum quo Iudæis Antiochenis, iam prius ablatam per Chriſtianos ſynagogam reſtituendam mandabat, ſeſe obiecit, vt grauiſſimis verbis increpitum, mandata eum reuocare coegerit. Quinimo ipſe Imperator, infimis precibus obteſtari, vti nominatim Simeon, Deum pro ipſo orare, ſuamque illi benedictionem dignaretur impertiri.

Collaudat & confirmatur in Inſtituto.

Impium Theodoſii pro Iudæis edictū, irritum reddit.

Ceterum tanta fuit vitæ illius auſteritas, tantaque in aduerſis conſtantia, vt multi eum mortalem dubitarent. Sed enim in ſolis ardoribus, hybernis frigoribus, & vehementiſſimis ventorum inſultibus, in ſua columna ſubſtitit inexpugnabilis.

De-

Demum enimuero, cum tempus adeſſet, quo immenſorum certaminum brauium acciperet, quod verus homo eſſet, morte ipſa confirmauit. Et anima quidem cœlum aſcendit, corpus vero eadem in columna conſtitit erectum, nulla membrorum parte humum contingens. Inde autem fuit Antiochiam deportatū, multis in itinere miraculis coruſcans. Multo porro poſt tempore, ſacræ eius reliquiæ, Antiochia, Conſtātinopolim fuêre translatæ, ac ibidem in eius honorē à Leone Imperatore erecta Baſilica. Fuêre tunc capilli capitis eius integri inuenti. Frontis item cuticula, quanquam in rugas contracta, incorrupta. Dentes denique fidelium manibus euulſi, ſua indicârunt figura, qualis diuinus ille Simeones fuerit.

Felix obitus eius.

Translatio reliquiarū eius.

Extat Templum in Montis iugo, Mandria ab indigenis nuncupato, Simeonis quondam exercitationis loco, polito lapide inſigne, porticibus quatuor pulchre illuſtratum, eidemque ſancto ſacrum. In cuius medio atrium eſt, ſub dio ſumma induſtria elaboratum. Ibi viſitur, columna illa, in qua vitam cœleſtem, ille terreſtris, corporeuſque Angelus tranſegit. Ad læuam columnæ, ipſe equidem (ſcribit Euagrius) cum tota agricolarum, circa columnam incedentium multitudine, vidi ſtellam inuſitata magnitudine diſcurrentem, iubarque fundentem. Neque id quidem ſemel, biſue aut ter; ſed ſæpius; eandemque crebro euaneſcentem, & ex improuiſo denuo apparentem. Ea vero ſolummodo in ſancti viri feſto, ſpectandam ſeſe exhibet. Sunt qui memorant, veram perſonæ illius effigiem, huc illucque volitantem ſe vidiſſe: barba dimiſſa, & capite, vt ſolet, tiara operto.

Baſilica S. Simeonis in monte Mandria nuncupato.

Mirabiles ibidem viſiones.

Miraculo autem, tum propter fidem illorum, qui idipſum narrant, tum propter alia, quæ ipſi conſpicati ſumus, certo credendum eſt. Viris porro qui ad eum locum veniunt, liber & facilis patet introitus; hique cum iumentis ſuis columnam ſæpe circumeunt; nullatenus vero mulieribus; eæ namque ſi quæ accedunt, extra limen conſiſtunt; miraculum admiratæ.

 Nam

Nam è regione ſtellæ fulgentis, vna ex portis ſita eſt.

Et in Notat. ad Martyrol. Roman.

VITA S. TELESPHORI PAPÆ ET Martyris; Ex Caſar. Baron. Annal. Eccl. Tom. 2. Coronatus eſt Anno Chriſti Domini 154. Antonini Pij Imp. 15. Ante ſcriptam à Iuſtino Apologiam, & promulgatum pro Chriſtianis edictum.

5. Ianuarij.

Patria eius.

Caſ. Baron. Annal. Tom. 1. Anno 57.

Sanctiones eius.

Quo pacto hac accipienda ſint vide Caſ. Baron. Annal. Tom. 2 hoc Anno 154.

Ordinationes eius.

Tempus ſedis eius.

Martyrio occumbit.

Succeſſor

TEleſphorus natione Græcus, vitæ ſanctimonia clarus, poſt dura eremi certamina, ex anachoreta, ſummus in terra Chriſti vicarius factus eſt. Succeſſit Sixto, eius nominis primo, Pontifici Maximo, propagandæ ornandæque Eccleſiæ vigilantiſſimus. Quadrageſimale ieiunium Apoſtolica inſtitutione in Eccleſia introductum qua exemplo, qua doctrina confirmauit; rituque ſanctiſſimo, cum ab omnibus, tum à Clero præcipue obſeruandum decreuit. Sanxit præterea vt noctu Natalis Chriſti Saluatoris, Miſſæ celebrarentur. Nam ante quidem, non niſi poſt horæ tertiæ decurſum, Sacrū Miſſæ Officium peragere, in Eccleſia ſtatutum erat. Præcepit etiam hic vir diuinus, vt ante Sacrificium diceretur Angelicus Hymnus, Gloria in excelſis Deo. Denique præter alia, quibus Eccleſiam decorauit, egregiæ pietatis ornamenta. Ordinationes quatuor per menſem Decembrem peregit; in quibus Presbyteros duodecim, Diaconos octo, & Epiſcopos per diuerſa loca tredecim, conſecrauit. Sicque qua vitę ſanctimonia, qua bonorum operum gloria clariſſimus, poſt plurimos, Annis vndecim, menſibus nouē, diebus minus tribus, exantlatos labores, fœlici cruore aſperſus, ad cœleſtem patriam, magno fidelium luctu, Pontifex emigrauit. Corpus eius in vaticano, iuxta B. Petri Apoſtolorum Principis conditum eſt, Nonis Ianuarij. Poſt dies ſeptem, ſuffectus eſt in locum eius,

Digitized by Google

eius, Hyginius Græcus, Athenienſis, ex Philoſopho. *eius Hyginius.*

VITA S. GERLACI CONFESSORIS & Eremitæ; ex ea quæ eſt à Domino VVilhelmo Cripio Secundo, iuſſu Reuerendiſs. D. Henrici Cuyckij, Ruremundenſis in Geldria Epiſcopi conſcripta, & eodem approbante, Anno Domini 1607. Coloniæ Agrippinæ edita. Quo tempore claruerit, patet infra.

Iohan. Molanus in Natal. & Indicul. SS. Belgij.

GErlacus, in prouincia Falcoburgenſi, prope Traiectum ad Moſam nobili genere natus, adoleſcens ſe ad militiam applicuit; cumque animo & corpore eſſet pariter magno, barba promiſſa & vultu liberali, & ita vitam inſtitueret, vt ſolent qui caſtra, plerumque fidei & pietatis vacua, ſequuntur, breui ad equeſtris turmæ præfecturam euectus eſt; cumque eo munere fungeretur, indicti ad Iuliacum ſunt equeſtres ludi; in quibus cum iam ad certamen accinctus eſſet, de vxoris morte certior factus eſt; quo nuntio ſalutariter conſternatus, fili illius à quo vita, reſque humanæ pendent, tenuitatem breui meditatione peruidit; quare equeſtri cingulo, & aliis ſuæ dignitatis inſignibus, cum non reſumendi propoſito abiectis, aſino vectus domum rediit; ibique rebus conſtitutis, ad loca Religionis cauſa adiri ſolita, cilicio & lorica ſupra nudum corpus indutus, nudis pedibus profectus eſt; atque inter alia Romam; vbi à Summo Pontifice, ſincera criminum confeſſione facta, pœnitentiam iis delendis ſibi iniungi poſtulauit; cumque illi præſcriptum eſſet, vt in Xenodochio Hieroſolymitano, pauperibus ſeptennio miniſtraret, idque ipſe in ſe onus cupide recepiſſet, eo abiit: & ſumma cum humilita-

5. Ianuarij. Patria & Genus eius

Primordia eius.

Seculo renuntians, obit loca ſacra.

Rigidam agit pœnitentiam. litate, viliſſima ſibi quæque, vt porcorum, & aliorum animalium cuſtodiam, demandari enixe cupiuit: & in eo miniſterio aſpere & tenuiter vixit.

Fuit 18. Annus, Hadriani Papa quarti, Primus: iuxta Baron. Anna. Tom. 12. Elapſo autem ſtato ei pœnitentiæ ſeptennio, Romam circa annum milleſimum, centeſimum quinquageſimum quintum rediit; ſibique ab Hadriano quarto, qui tum vrbis & orbis ſacris præerat, inſtituendæ, deinceps vitæ modum præſcribi poſtulauit. Cumque ipſi variæ cum monaſticæ, tum canonicæ viuendi formæ præ oculis ponerentur; nulla earum, quod laxior videretur, placuit. Quare, cum quid Deo vouiſſet de continuo vini & carnium inuſu, cilicij vero vſu, & aliis laboribus & exercitiis, Pontificij detexiſſet, ab eo diploma accepit, quo libertas ei, vt vouerat, domi viuendi facta eſt. *Reuerſus Roma, ad propria, Inſtitutum æmulatur Eremiticũ.* Ad ſua igitur reuerſus, veternoſam quandam raræ craſſitudinis quercum, ſibi circa radices excauari, & in eam magnam lapidum vim inferri iuſſit; & his imponi textum è ſtramine lectum ſeu ſtoream; & in ea, cilicio & lorica, ſub candida Præmonſtratenſis ordinis veſte, ſemper tectus, neceſſario ſomno corpus refecit; nec illam minime mollem veſtem totis quatuordecim annis inquam exuit, niſi vt reficeret; atque adeo ea indutus, mortuus, & ſepultus eſt. Cibus ei fuit panis ex hordeo cineribus mixto; potus, aqua frigida, ex vicino quodam fonte hauſta; qui ab illo etiamnum nomen habet; ad quem propterea, vt poſt dicetur, multa mira facta ſunt. *Sancta eius exercitia.* Pauperes vero Gerlacus & peregrinos ad ſe venientes, annuis ſuis, ſoli & armentorum vectigalibus, liberaliter lauteque tractabat: ipſe interim non niſi ſolito cibo & potu famem ſitimque ſedans. Idem, orationi multum temporis tribuebat; cui cum incumberet, identidem repetebat hæc verba, Kyrieeleiſon, Chriſteeleiſon, Pater Noſter, Aue Maria. Præterea licet habitaret magno miliari Belgico à dicta ciuitate Traiectenſi, *Eius vita extat 13. Maij.* in qua tum erant, & etiamnum ſunt reliquiæ famigeratæ ſanctimoniæ viri Seruatij; ſummo tamen mane,

ne earum venerandarum cauſâ, difficillimo itinere, quippe partim montoſo, partim paluſtri, nullo aſſumptu lumine quotidie nudis pedibus (etſi altero pede, ex hulcere, quod illi dum iumenti Hieroſolymitani curam gereret, natum erat, aliquantulum claudicaret) & demum impotentior factus aſino inſidens, ad eam properabat; nulla frigoris & pluuiæ, quantumuis vehementis, nulla etiam ſpectrorum occurrentium ratione habita; exceptis tantum ſabbathinis diebus; quibus Deiparæ virginis honorandæ causâ, ad auguſtum eius ſacellum, Aquiſgranenſe, quatuor à quercu ſua miliarium ſpatio diſtans, peregrini habitu aſſumpto proficiſcebatur; Cumque iſtam eius virtutem, gloria neceſſario ſequeretur; inuidentes illi vicicini quidam, Gerlacum falſorum aliquot vitiorum, apud Leodienſem Epiſcopum inſimulârant; & nominatim quidem ſingularis auaritiæ, & ex ea reconditi, contra paupertatis profeſſionem, in quercu ſua theſauri; quam cum propterea (calumniatoribus nimis credulus Epiſcopus) dirui iuſſiſſet, nihil pecuniæ inuenit; ſed contra, aliqua quæ Diuo noſtro ſingularis vitæ ſanctimoniæ teſtimonium præberent. Quare doluit Epiſcopus, ſuaſque, in ſpirituali eius cura, Brunoni Abbati, & Monachis Rodenſibus, vices demandauit. Neque plures ei defuêre cum viuo tum mortuo obtrectator; ſed quorum inuidiæ & calumniandi cacoethes facile eluxit. Epiſcopus vero ex ſuccisâ quercu, duas Diuo Gerlaco cellas fieri curauit; in quarum vna precibus incumberet, in altera vero, ſomno corporis vires refocillaret; eratque hæc ita humilis, vt in ea ſupinus iacens, genibus tectum contingeret: illa vero eiuſmodi, vt in ea permiſſu Epiſcopi, res diuina commode fieri poſſet, ad quam ipſe ornandam, quæ neceſſaria videbantur, comparauit, & religioſos ſacerdotes eius faciendæ causâ apud ſe habuit. Fuit huic Gerlaco coæua, celebris vaticiniis & morum innocentia Hildegardis; quæ cum ſuo more, Deum variis Diuorum ordinibus cinctum in throno ſedentem

Patitur inuidorum calumnias innocens.

Qualia ei habitacula.

Vita eius habetur 17 Septemb.

Digitized by Google

Quæ de S. Gerlaco in viſione cognouit. S. Hildegardis.

tem videret, ſplendidiſſimam inter Confeſſores ſellam vacuam vidit, & Gerlaco noſtro paratam didicit. Quare coronam, quam cum velo virginali à ſuo Moguntinenſi Antiſtite acceperat, in ſacræ amicitię ſymbolum ei tranſmiſit. Venêre ad ipſum varij non optimæ notæ homines: puta ſacerdotes impudici; milites violenti: mulieres ſuperbæ; & calamiſtri quidam adoleſcentes; quos omnes acriter reprehendebat. Nec ſine fructu. Adoleſcentum enim quos dixi, non pauci ſe vltro ipſi tondendos obtulerunt: contigitque vt vni illorum, crines ab eo tonſi, non amplius excreuerint. Ita autem in ſe ſeuerus erat, vt ne domo quidem abſens mollibus lectis vteretur: ſed humi cubaret.

Peccatores ad meliorē frugem cōuertit.

Non diu ante obitum, cum ſacerdos eius, ea Dominica, quæ Paſſionis dicitur, ex fonte familiari ad ſitim leuandam aquam ipſi hauſiſſet, & ipſe allatam guſtaſſet, vinum ſe bibere ſenſit. Quare ea effuſa, cum aquam denuo hauriri iuſſiſſet, & hauſtam eiuſdem deprehendiſſet ſaporis, Sacerdoti ſuboſtenſus, ipſe ad fōtem conceſſit, & cum quod hauſerat biberet, iterum aquam in vinum verſam expertus eſt, & actis Deo gratiis bibit.

Aqua aliquoties in vinum mutata.

Cum vero ipſi poſt menſes complures, iam mors immineret, venit ad eum quidam venerabilis ſenex in niuea ſacerdotali veſte, quem conſtans fama & communis opinio fuit, D. Seruatium, de quo ſupra meminimus, fuiſſe; à quo omnibus ſacramentis ritu catholico munitus, paulo poſt, pridie Theophaniæ, caſtum Deo creatori ſpiritum reddidit; & vt voluit, in memorato ſuo ligneo ſacello incluſus thecæ ligneæ, in profundiſſimam foueam, funibus demiſſus eſt, plurimis præſentibus, qui vndiquaque ad tanti viri funus confluxerant; ſed corpus tam ſanctum, Deus non diu paſſus eſt terra claudi: Sepulchro enim vltro patefacto, id contra naturæ legem paulatim ſe conſpicuum reddidit, cruce quadam, quæ etiamnum in pretio habetur, quam Hieroſolymis attulerat, & cum qua, vt viuus eam ſemper de collo penſilem habuerat, humatus etiam erat, ſed & ea cilicij parte, quam

Fœlix obitus eius.

Sepultura eius.

Inſigne miraculum.

Digitized by Google

quam illa texerat integra relicta. Ad quod miraculum ſpectandum conuenerunt plurimi : & inter eos non pauci languidi, qui hic ſalutem recuperauerunt; vt etiam poſt ad huius Diui interceſſionem duobus mortuis vita, & multis grauiſſime ægrotantibus valetudo reſtituta eſt; ac inter alios quidem, Adamo cuidam militi: Hadvvigi vxori Nobilis viri VVilhelmi Binsfeldij, & alteri matronæ; item duabus puellis & mulieri, claudis; fœminæ etiam cæcæ & pariter infœcundæ; vti & alteri morbo comitiali vehementer afflictæ: cuidam etiam viro ex dentibus non leuiter Laboranti: vt & aliis dyſenteria, & pluribus vtriuſque ſexûs hominibus morbidis; nec hominibus tantum, ſed & pecoribus; quin etiam cum à fœmina quadam aliquid terræ ex eius ſepulcro furtim ſublatum eſſet, id ſubito in ſanguinem cõuerſũ eſt; & cuidã, mortuo eius corpori dẽtem euellenti, omnes dentes exciderunt. Nec talia tantum ad oſſa, & ſepulchrum beatiſſimi viri contigerunt: verum etiam ad fontem, qui ei, dum viueret, potum ſuppeditauit. Qui fons, cum inſtigante diabolo, magna inie ctorum Lapidum mole obſtructus eſſet, & annis amplius ſexaginta conniuentib. ſacris virginibus, quæ in cœnobio, quod circa eũ D. Gerlaco erectum eſt, in ordine Pręmonſtratenſi Deo ſeruiunt, neglectus & terra ac virgultis obtectus eſſet, res monaſterij non retrolabi tantum cœperunt, ſed & ipſum exuſtum eſt, & virgines captæ & incredibilibus damnis affectę ſunt. Quod cũ innotuiſſet celebri catholicæ fidei in Belgio defenſori, D. Henrico Cuyckio, Ruremundenſis eccleſiæ Epiſcopo, in cuius Diœceſi dictum cœnobiũ ſitũ eſt, eũ fontem, cuius neglectui omnia dicta damna imputabat, quæri iuſſit. Qui cũ eius iuſſu à VVinandoBalthaſaro, fideli dictarũ Virginum Oeconomo, & Arnoldo Naeleno, ſene centenario quæreretur, nocte feſti Dominicæ Aſcẽſionis anno 1599. inuẽtus eſt, dicto religioſiſſimo Epiſcopo in arce Valckenburgenſi agente; qui optato inuenti fontis nuncio accepto, pro ſumma ſua erga Diuos, ad

Item alia ad ſepulchrum eius

Fons S. Gerlaci repurgatus, & ab Epiſcopo benedictus.

ad quorum aſpirat conſortium, reuerentia plurimum gauiſus eſt, & ſequenti Lunæ die, comitantibus inſignibus aliquot ſacri & profani ordinis viris, ad Cœnobiũ cõceſſit, nimirum Theodoro Molano Falcoburgenſi; VVilhelmo Heſio Venloenſi; & VVilhelmo Amico Hulsbergenſi Paſtoribus; VVinando â Geldria Perſona (vt vocant) Gronsfeldenſi; nec non nobilibus, Gualtero Hoenio Aduocato ſeu Pręfecto dicti Falcoburgi Petro Vanderhœſio ibidem Satrapa; & Iacobo Leickio prouinciæ commiſſario: pariterque vigintiquinque honeſtis & catholicis ciuibus Falcoburgenſibus: ibique ſacro ſolenniter facto, dictus Antiſtes cum iiſdẽ, & ſacris virginibus, aliiſque, vexillo victricis crucis præcedente, ad fontem venerabundus acceſſit cumq; ei, celebri illo hymno, *Te Deum Laudamus* religioſiſſime decantato benedixiſſet, omnes ex eo biberunt, paulo vero poſt, eius potu, Catharina Tzeuetia dicti monaſterij Propræfecta, ad Medicorum deſperationem ægrotans ſubito conualuit: vt & poſt eam non pauci alij: & inter eos ſenex quidam Hoelandenſis febricitans, & varij ex Margratenſi, Aldtfalcoburgenſi, Heerenſi, Caijerenſi, & aliis pagis: qui reuerenter ſperati auxilij cauſâ dictum fontem adierunt. Sed & ipſe Præſul Cuychius ex alui pertinaciſſimis obſtructionibus, menſe Nouembri anni 1606. Venloæ laborans, poſt fruſtra adhibitas Medicorum operas, illius hauſtu aquæ, quam ea propter, è memorato puteo adferri iuſſerat, repente incolumitatem recuperauit.

Varia miracula ad fontem S. Gerlaci.

VITA S. EDVARDI, ANGLORVM REgis; ex ea quam Alredus Anglus, Abbas in Rhieualle, Ciſtercienſis Ordinis, conſcripſit. Obijt Anno Chriſti Domini 1066; Relatus in numerum Sanctorum, ab Alexandro Papa, eius nominis tertio, Anno 1161.

C. Baron. Annal Eccleſ. Tom. 11. & 12.

5. Ianuarij. S. EDuardus, parentibus Ethelredo Rege, & Emma Regina progenitus, mirabili Dei diſpoſitione, ad

ad Regni gubernacula euehitur. Suſceperat iam ante Ethelredus, ex Comitis Thoreti filia, filium Edmundum, regni ſucceſſorem: & ex Regina Emma, Alfredum. Porro, paulo poſt S. Eduardi natiuitatem, Danis infeſtis ſignis in Angliam irruentibus, & maximam inſulæ portionem, cæde incendioque vaſtantibus, Regina mater, cum filiis, in Normanniam tremebunda confugit. Inibi Eduardus, ætate & ſapientia proficiens viuebat quidem inter pueros puer: immunis tamen à vitiis, quibus ætas illa implicari ſolet. Caſtus erat corpore: ſermone ratus: ſimplex actu, & purus affectu. Dulce illi erat Eccleſiam frequentare: crebris orationibus vacare: Miſſarum ſolemniis intereſſe: viſitandis monaſteriis operam dare: & quos ſanctiores ſciebat, ſibi monachos in amicitiam copulare. Sæuiebat interim in Anglia, gladius hoſtilis: cædibus & rapinis omnia replebantur: acceſſit & externis malis, ciuilis diſcordia, proditioque: adeo vt quis, cui mentis ſuæ ſecreta committeret, neſciretur. Vnde Rege Ethelredo vita functo, magna Inſulæ pars, Edmundo ſucceſſore cum filiis, & fratre eius Alfredo interemptis, ad Canutium Danorum Regem deſcerere: Reginamque Emmā illi connubio iunxere.

Natalis eius.

Dani Angliam deuaſtant.

Primordia eius.

Tunc Eduardus humano deſtitutus auxilio ſolus Reipubl. ſuperſtes, totus à Deo pendens, aſſiduis precibus, diuinam eius opem, contra impiorum conatus implorare: Et nunc, inquiebat, Domine Deus, ſi me in amiſſum patris mei regnum reſtituere dignabere, eris tu mihi quidem omni tempore in Deum, Princeps vero Apoſtolorum in patronum: cuius ſacratiſſimas reliquias, in vrbe Roma, me viſitaturum promitto. Talia precantem exaudiuit Deus. Non multo ſiquidem poſt, Canuto, cum liberis, humanis rebus exempto, Angli Danico iugo liberati, Eduardum, quem vtero adhuc clauſum elegerant, iam Regem ſibi conſtituunt, & maximo cum honore conſecrari & inungi fecerunt. Eius autem pietatem, ipſo regni initio, diuina clementia, non mediocri fauore, proſecuta eſt. Reges etenim &

Votum S. Eduardi

Eligitur in Regem

Digitized by Google

& Principes, pro tanta rerum mutatione, admiratione periculi, certatim cum eo fœdus inire; amicitias iungere: parem componere. Ipſe vero maximarum virtutū ornamentis excultus, regni ſtatum fœliciſſime administrare Præter alias inſignes animi dotes, erat in eo admirabilis rerum terrenarum, diuitiarumque contemptus. Sed enim relicta aliquando cubicularij neglige̅tia, Regij theſauri theca aperta, quidā id animaduertens, ingens auri pondus inde abſtulit: quod facinus, rege inſpectante, iterare eſt auſus. Cumque tertio pedē inferret, tum Rex; Importune nimis, ô Homo, agis; ſufficiat tibi ablatum; te quantocyus hinc apage, ne ſuperueniens Hugolinus (hoc cubicularij nomen erat) te vniuerſis numinis exutum, vinculis coerceat. Vix pedem ille extulerat, cum Hugolinus rediens, & theſaurum ablatum reperiens, anguſtiam cordis, mentiſque furorem, ſuſpiriis & clamoribus theatri. Cui Rex, tace, inquit, forte is qui cœpit, dura neceſſitate compulſus, id fecit; quare ſibi habeat: nobis quod remanſit abunde ſufficit.

Optime praeſt.

Clementia eius.

Porro proceres de regni ſucceſſore ſolliciti, regis animum ad ſuſcipienda matrimonij vincula inducere conari. Quibus demum, ægre admodum aſſenſum præbens, Goduuini filiam inſigni pietate virginem, vxorem ſibi deſpondet. Ea autem ab ipſis incunabulis caſtitatis amore flagrans, libenter cum caſto ſponſo, virginitatis perpetuæ votum ſuſcepit. Quia vero Rex peregrinationis voto obſtrictus tenebatur, proceribus in vnum conuocatis, conſilium habuit, quo modo & quo ordine, abſque vllo regni diſcrimine, lōginquam peregrinationē inſtituere poſſet. Cum proceres, grauibus primum rationibus, deinde precibus multis, Regem ab itinere reuocare, ſuadereque, ne regnū diuina clemētia, egregie ſtabilitū, in apertum periculum perducat. Horum igitur inſtantia permotus rex, rem per literas, cū Leone Papa, cōmunicat. Is datis protinus ad Eduardū cū Pontificia poteſtate reſponſis, ab omnibus voti nexibus eum clementer abſoluit; man-

Matrimonium ægre init.

Coniuges virgines permanent

Fuit is eius Nominis 9 Eduardus Rex, à leo-

mandatque vt ampliſſimas itineris expenſas, in neceſſarios pauperum vſus pie conuertat; quatenus vero electum regni patronum, Apoſtolorum Principem propitium habeat, addit, vt cœnobium Regia magnificētia dignum, in eius honore aut nouum conſtituat, aut vetuſtum emendet & augeat. *ne Papa, voti diſpēſatione obtinet.*

His literis Pontificiis cœleſte oraculum concurrit. Erat enim in Anglia vir quidam, ſubterraneo ſpecu multis annis incluſus, diuinarumque rerum contemplatione inſignis. Huic Apoſtolus Petrus, in noctis viſione aſſiſtens, præfatum Pontificis mandatum, & voti commutationem longa orationis ſerie intimauit, mandauitque vt exceptam calamo narrationem regi tranſmittat. Paret e veſtigio pius ſenex, & audita omnia regi dirigit. Tunc lęto, rex, alacrique animo, vtriuſque recitatis apicibus, pecuniam peregrinationi præparatam, pauperibus diſtribuit, & inſigni opere monaſterium, vt iuſſus erat, ædificauit. *Viſio cuiuſdam Solitarij.* *Quæ Rex Eduardus pro voti diſpenſatione præſtiterit.*

Cum in palatio, iuxta Eccleſiam B. Petri rex aliquando moraretur, ſuperuenit vir quidam mirabilis hybernus genere pedis vtriuſque priuatus officio. Hic viſo regis cubiculario; Hugoline, inquit, non me reſpicies, nec miſereberis; non te mouebit mea tanta calamitas? Et ille; Quid me vis facere? Cui miſer: Sexies repens, ait, vt cernis, Apoſtolorum limina viſitaui, & ſanitatem necdum promerui. Quam tamen Apoſtolorum princeps mihi non negauit, ſed diſtulit: ſocium in hoc miraculo habere volens Eduardum: quem ſibi in omnibus nouit eſſe deuotum. Ab ipſo etenim Apoſtolo in mandatis accepi Regem adire, vt me ſuo ſacro ſuſceptum dorſo, ad eius Eccleſiam, quæ palatio vicina eſt, perferat: recepturū ſi id fecerit, membrorum meorū integram ſanitatem. Hæc vbi nunciata ſunt regi, gratias egit Deo: & citatus protinus æger acceſſit. Rex vero, vt ſpiritalis ille aſinus, accubās in terminis, ſuppoſuit humeros ſuos ad portandum. Pendet de humero tanti principis plenus ſordibus pauper: ſqualidis manibus, brachiiſque ſquamoſis, regium illud pectus, *Gen. 49. En profundiſſimam in tanto Rege humilitatem.*

Digitized by Google

ctus, collumq; complectitur. Interea ex aſſiſtentibus ri-
dere nonnulli: alij à paupere, regem deluſum iocari: a-
lij ſimplicitatem iuſti, fatuitatem iudicare. Cum vero
Miraculũ: Regis ſanctitatem declarans. rex paululum proceſſiſſet, ecce nerui debilis ſubito ex-
tenduntur: rigantur oſſa: carnes marcidæ recaleſcunt:
emergunt à carne articuli: pedes à natibus ſoluuntur.
Diſtendit homo crura, poplite iam flexibili: & ſanie
cum ſanguine profluente, veſtis regia ornatur potius,
quam fœdatur. Iam tunc ſatis eſſe clamare omnes: ſa-
natum languidum: onus ob ſordes vlcerum deponen-
dum. Ille autem memor præcepti quod ſuſceperat, Sy-
renarum cantus obturata aure pertranſiit: ingreſſuſq.
Eccleſiam, ante ſanctum altare, holocauſtum quod
detulerat, Deo ac beato Petro reſignauit, incolumem-
que dimiſit. Suſcepto itaque à rege itineris viatico, a-
cturus gratias Deo, & ſancto Petro, Romam profe-
ctus eſt.

Viſio admiranda Regi exhibita, pro Sacrificij Miſſæ cõmendatione faciens. In Monaſterio B. Petri, ante altare ſanctiſſimæ Tri-
nitatis, Miſſarum ſolenniis Rex Eduardus, vice qua-
dam, cum Comite Leofrico aſſiſtebat, cum ſpecioſus
ille præ filiis hominum Chriſtus Ieſus, in ara conſiſtes,
oculis vtriuſque viſibiliter apparuit, ſacraque dextera
ſuper regem extenſa, ſignum S. Crucis, cum benedicẽ-
do, depinxit. At rex, demiſſo capite, diuinæ maieſtatis
adorabat præſentiam. Comes vero quid in regis ani-
mo ageretur ignorans; volenſque regem tantæ viſio-
nis fieri participem, cœpit velle ad ipſum vſque proce-
dere. Verum Rex quid in mente Comitis volueretur
intelligens: Sta, inquit, Leofrice, ſta: quod vides, video
Rex Eduardus, haud inanis gloria cupidus & ego. Poſt Miſſam vero dixit ad Comitem: Per eius
quem vidimus maieſtatem, mi Leofrice, te obteſtor,
ne quoaduſq; vixerimus, ſermo iſte proferatur in pu-
blicum: ne vel nos in perniciem noſtram, ob fauorem,
vulgi pulſet elatio, vel fidem deroget dictis, infideliũ
æmulatio.

Sub faucibus mulieri cuidam, quaſi glandes ſuccre-
uerant, quæ totam faciem, deformi tumore fœdantes,
putrefactis ſub cute humoribus, ſanguinem in ſaniem
verte-

verterant; inde nati vermes, odorem teterrimum exhalabant. Iubetur demum in ſomnis regis adire palatium, eiuſque de manibus ſperare remedium; quibus ſi lota, ſi tacta, ſi ſignata foret, meritis eius reciperet ſanitatem. Pergit igitur ad Regem, & oraculum exponit. Ille nec ſordes cauere, nec fœtorem exhorrere, ſed loca tumentia manibus contrectare, aqua lauare, cruce ſignare. Nec mora; rupta cute, vermes cum ſan e ebullire; tumor recedere, & dolor omnis abſcedere. Quinque cæci, diuerſis vicibus, cum vno monoculo, aqua lotionis manuum eius, curati. *Mulierem morbidam ſanat.* *Cæci illuminant.*

Nulli petenti in nomine S. Ioannis Euangeliſtæ, pius rex, quicquam denegabat: hunc etenim poſt Apoſtolorum principem arctius diligebat. Vnde cum peregrinus quidam liberalitatem eius abſente arcario in nomine S. Ioannis imploraret ili, cum aliud nihil in promptu haberet, eximij pretij annulum dedit. Duo Angli, religionis ergô, Hieroſolymam proficiſci: qui viarum ignari, deuia quæque ſectati, noctis tenebris fuère præuenti. Iam quid conſilij captare, quoue ſe vertere deberent ignorabant: cum ecce præter omnem ſpem adfuit illis veneranda quidam grauitate ſenex; qui hoſpitio exceptos, menſaque refectos, mane in viam dimiſit, ſubinferens; Viri fratres, optime de itineris veri proſperitate confidite. Ego enim Chriſti Apoſtolus Iohannes, qui regem veſtrum ob meritum caſtitatis, ſumma dilectione complector, dux veſter ero. Quare agite, annulum hunc, quem in ſpecie peregrini, iam nuper ab ipſo recepi, eidem reſtituite: illique obitus ſui diem inſtare denunciate. His dictis diſparuit. Illi vero obita peregrinatione, liminibus patriis reſtituti, Cuncta Regi Eduardo ex ordine pandunt. *Specialis deuotio Regis in S. Ioannem Euãg.* *Caſtitatis Regis commendata.*

Igitur cum in grauem incidiſſet infirmitatem, fuit in mentis raptus exceſſum, biduoque pene exanimis iacens, multa euentura diuinitus cognouit; quæ moribundis vocibus, ad gentis corre- *Ectaſis S. Eduardi.*

Digitized by Google

ptionem & emendationem palam ingerunt. Verum alij ſalutaribus monitis aures occludere, & aliud confeſſionis peccatorum tenebris occæcati, tanquam ſegnis ſomnij læſique cerebri hominis illudere. Alijs omnibus mens ſanior, ingenti lachrymarum imbre imminentem patriæ cladem deplorare; cum interim Eduardus, inſtantem ſuum obitum propalari iuſſit, & in intimo ſuæ agnitione prolata; orationis quoque ſuffragia differrentur. Sicque denium, plenus dierum & bonorum operum, migrauit ad Dominum; Anno reparatæ ſalutis 1066; cum regnaſſet annis 23. menſibus 6. & diebus 27. pridie Nonas Ianuarias; cum quo etiam pariter Anglorum fœlicitas ruit, periit libertas, vigor omnis interiit.

Obitus eius

Ab obitu quidem multis claruit miraculis. Sed enim corpus eius trigeſimo ſexto à ſepultura anno, humo erutum, non modo integrum & incorruptum, ſed omnibus iuncturis ſuis flexibile fuit repertum: Quin & veſtes ab omni fœtore & putredine alieniſſimæ, in ſacrophago inuentæ. Mulier quædam anniuerſariam eius ſolennitatem, contemptim profanans, paralyſis morbo miſere percuſſa; quæ facti pœnitens, in conſpectu S. corporis perducta ſoſpitatem recepit. Tres febricitantes ſanati; Antea vero vnus contractus, & ſex cæci, cum vno monoculo, curati.

Corpus ei⁹ diu manſit incorruptū

Miracula ad ſepulchrum eius

MARTYRIVM S. MACRÆ VIRGINIS;

quod præclare conſummauit Anno Domini 303. in perſecutione Diocletiani; Ex eo quod extat apud Pet. in Catalog. libr. 2. c. 50.

Caſ. Baron Tom. 2. Annal. & in Not. Martyr. Rom.

RIctiouarus Galliarum præfectus, Chriſtianorum immaniſſimus hoſtis, eos paſſim inquirens, cum Rhemenſem ciuitatem eſſet ingreſſus; Macram Virginem, libera voce incredulis CHRISTI fidem annunciantem comperit. Cui ille, ſiue minis, ſiue blanditiis idolis immolare perſuadere conari; ſe-

Alias Rictius Varus 6. Ianuarij

S. Macra infidelibus euangelizat.

rume-

rum enim uero virginis pectus Christi amore vehemẽter accenſum, ſummum impietatis ſcelus, conſtanti animo egregie reſpuere; vnde præcipiti furore Rictius ſuccenſus, poſt multiplices plagas, & ignis incendium mamillas abſcindi, carceri eam mancipari, & extrema rerum inopia vexari iuſſit. At Benignus Deus, qui humano deſtitutis auxilio, ſua plerunque ope adeſſe ſolet, nocte concubia, ergaſtuli tenebras, admirabili lucis ſplendore fugauit, cum & pariter veneranda admodum canitie ſenex coram aſtitit; qui diuina quadam ſuauitate verborum, eam tamen leniens, ad firmiſſimam ſalutis ſpem eam erexit. Ego etenim ait, integrã corpori tuo ſanitatem reſtituturus adſum. Cui virgo; Abſit, vt propter vile hoc corpuſculum, clariſſimam iuſtitiæ coronam, omnibus pro Christi gloria viriliter decertantibus conſtituta negligam. Verumtamen omnipotens Deus, potens eſt, vtriuſque hominis curationẽ, ad inimicorum noſtrorum confuſionem, maioremq; nominis ſui gloriam mihi præſtare. His dictis, ſumma animi teneratione, corpore in terram proſtrato, vberrimis lachrymis diuinũ numen implorare. Nec fruſtra. Sed enim oratione completa, clariſſimo Dei beneficio optabam corporis integritatem plene eſt conſecuta.

Poſt varia ſupplicia incurrat.

In carcere cœlitus cõſolatur, & plene ſanat.

Altera autem die, vt Præſes eam tribunali ſuo oblatam forma & viribus integerrimam vidit, admirabundus, Quis tibi hoc, inquit, ſanitatis, & ſpeciei donum cõtulit. Reſpondit virgo ſacra ad hilaritatem vultu compoſito? Notum tibi ſit. O Præſes, me hæc ipſa quæ vides, ſola Christi Ieſu creatoris mei benignitate & potentia conſecutam eſſe. Tum ille: Adhuc Chriſtum auribus meis ingerere pergis? Ego te exquiſitis ſuppliciis, ab iſtius nominis confeſſione, poſt modicum reuocabo. Subintulit Macra: Perge quantocyus: ſic etenim voti compotem me efficies. Nec mora: furibundus Rictiouarus, acutiſſimas teſtas, adiunctis prunis parari & in iis tenerrimum virginis corpuſculum volutari mandat. At ſuæ virtutis ignis oblitus, vim inflammandi in eo non habuit; cum beata in-

Crudelitas Rictionari.

S. Macra

Digitized by Google

victrix trã ſit fœliciter.

ta interim eius anima, tota in Deum ſuum abſorpta, placide ad cælos emigrauit.

VITA S. ANDREÆ CORSINI, EPISCOPI *Feſulani, Ordinis Carmelitarum; ex V. P. Laurent. Surio. Obiit ſacer Antiſtes Anno Domini 1373. ætatis ſuæ 71. poſtquam ſediſſet annis 12. Relatus eſt in numerum ſanctorum, ab Eugenio, eius nominis Papa quarto, pro Florentinis.*

Ioan. Molã. in Annot. Mart. Vſuardi.

6. Ianuarij

Clari Natales eius.

ANdreas Corſinus, Florentiæ ex Corſinorum nobili familia, patre Nicolao, matre Peregrina natus eſt: his cum antiquius nihil ſancta religione eſſet, primogenitum ſuum, perpetuo D. Virginis ſeruitio conſecrare vouêre. Longo etenim ſterilitatis opprobrio laborantes, ſingulari Deiparæ beneficio, filium hunc obtinuerant. Eum igitur optimis litterarum & morum diſciplinis imbutũ, incredibili parentes amore proſequi, & eximiam, cum ex venuſta corporis ſpecie, tum ex præclaris virtutum actionibus, voluptatem capere. Verum vbi tranſmiſſis puerilibus annis, cupiditati habenas laxare, eiſque adeo vt omni ſpe melioris frugis amiſſa, maximis ſcelerum ſordibus contaminaretur, parentes ſempiternam ignominiam & maculam, toti familiæ ex eius moribus metuebant. Proinde vocatum ad ſe Andream, rationibus primum, deinde mox obiurgationibus, ad ſaniorẽ mentem reuocare contendebãt. At mẽte in ſceleribus confirmata, ſalutaria parentum monita ille contemnere. Tum pia Andreæ genitrix, mẽtis eius pertinacia grauiter offenſa, in hæc ferè verba prorupit. Profecto iã ſomniũ meũ, hactenus omni formidine cõceptũ, veritate ipſa cõfirmari video. Ego enim te fili mi, pro homine lupũ vtero geſtare viſa ſũ. Et quid aliud ſtatuere poſſũ, quã lupinis prauis moribus ſub humana forma latẽtẽ, cõſimilẽ generaſſe filium

Adoleſcentia eius male morata.

Mater eũ caſtigat.

Hac

Hac voce perculſus Andreas, ſecum tacitus anteactæ vitæ ſcelera, animo contrito recogitare: & Carmelitarum Eccleſiã ingreſſus, ante Virginis aram, multis lachrymis eam precari, vt lupinis moribus depoſitis, agninam innocentiam reſtituere dignaretur. Inde digreſſus, recta ad D. Hieronymum Melioratum, virum inſigni prudentia & pietate præſtantem, prouinciæ Tuſciæ, Generalem Præpoſitum contendit, ſummaque humilitate, in militiam religionis admitti petijt. Ille ingenium adoleſcentem, ſummo loco natũ, multiſque delitiis educatum vehementer miratus, parentes eius, de filij propoſito certiorem facit: ij gaudio incredibili repleti, celeri gradu aduolantes, Andreæ mẽtem confirmare, & ſuſcepti voti & officia perſoluere. Porro Prior certum aliquod ſtabilitatis eius vt experimentum caperet, viliſſimę conditionis ſeruitia ei demandare: quæ ille omnia tãta promptitudine exequebatur, vt difficile foret, eius & obedientiam & humilitatem condigne explicare.

Andreas reſipiſcit.

Carmelitarum amplectitur inſtitutum.

Accidit quandoque, vt cæteris prandentibus Andreæ, ianuæ cuſtodia mandaretur: diabolus tantæ humilitati inuidens, adoleſcentem ſubuertere conatus, prædiuitis viri formam accepit, & ingenti comitatu ante monaſterij portam aſſiſtens, ſibi fores reſerare iuſſit. Andreas hominis importunitatem miratus, quid ſibi vellet, interrogat. Cui ille, Nonne me noſti? Ex cognatione etenim tua cum ſim, teque religionis onus ſubiiſſe ægre cum feram, huc acceſſi, quatenus ex tam turpi vitæ conditione, ad priſtinas delitias te reuocem. Confeſtim itaque aperi, vt mecum domum pariter reuertaris. Iam tibi virginem inſigni nobilitate, ingenti dote deſponſauit pater. Cui Andreas; Nec te noui, nec affinem agnoſco, qui me conamini à tam ſalubri propoſito reuocare. Parentes ſiquidem antequã lucẽ aſpicerem, huc me genuêre: vbi humilitatem amplexus, obedientiam ſponſam accepi. Ita malignus ille ianua pulſus, & conſtantia puerili deuictus, tantum facinus fruſtra ſuſcepit.

Malignitas dæmonis.

Dæmonem confundit.

Porro, euoluto probationis (vt vocant) anno ſumma ſua congratulatione, ſolennia religionis vota palam edidit. Et tum quidem ardentiori pietatis ſtudio, cunctis ſuis cupiditatibus bellum indicere, cibi ac potus mire parcus: altero quippe die, ſolo pane & aqua carnem domare. Obedientiam tanta animi alacritate amplexari, vt vel ſolo ſeruitutis nomine, religioni ſe conſecraſſe videretur. Nullam temporis partem otio dare; ſolitudinem mira auiditate appetere. Iniuriarum adeo patiens, vt religionis perfectionem, in tolerandis contumeliis conſtituiſſe putaretur. Mittebatur quandoque, vt moris eſt mendicantibus, per ciuium domos, pro eleemoſynis corrogandis. Cumque à ſuis, honorum & diuitiarum gloriam datis, repulſam pateretur, multiſque ſæpe ludibriis onuſtus domum reuerteretur, tum quoque à ſodalibus ſuis procaciter ſpernebat. At ille cuncta huiuſmodi, inuicta animi fortitudine, magnaque vultus hilaritate perferebat.

Facit profeſſionem.

Mire proficit in Spiritualibus.

Ea tempeſtate, Ioannes quidam Corſinus, cognatus eius, morbo grauiſſimo, lupo nempe, laborabat: is vt doloris vehementiam quoquomodo alleuaret, interdiu noctuque, omni ludorum genere ſeſe exercebat. Huius calamitates miſeratus Andreas: Ioannes, ait, ſi meis conſiliis acquieueris, priſtinæ incolumitati propediem te reſtituam. Cui ille ſe prompto animo obtemperaturum, polliceri. Eſt ergo inprimis opus, ſubintulit Andreas, vt peſſima hac conſuetudine relicta, octiduano ieiunio, & ſupplicationibus Deiparam Virginem flectere nitaris. Nec mora. Ioannes quidem verborum ſimplicitate motus, mira deuotione iuſſa perfecit, vnde & meritis Chriſtiferæ, optatam ſoſpitatem protinus eſt adeptus.

Morbidum curat.

Erat eodem tempore vir nobilis, cuius filia quam vnicam habebat, morbo hecticæ febris languens, nulla poterat medicorum arte curari. Hæc cum prodigia, quæ per virum Dei indies fiebant, perciperet, confidenti animo ſanitatẽ ſperare, ſi modo cibus, per manus

Febricitantem ſanat.

Digitized by Google

nus eius ſanctas, ſibi adminiſtraretur. Id vt pater cognouit, ſummis precibus Andream ad puellam adduxit. Is præmiſſa precatione, optatoque exhibito obſequio eam omnimodis ſanam patri aſſignauit.

Andreas igitur in paleſtra pietatis probe exercitatus, literarum diſciplinis imbuendus, Pariſios deſtinatur; vbi triennio haud contemnendam multis laboribus obtinuit eruditionem. Rediturus vero ad ſuos, cum per Diuionem iter faceret, cæcum quendam in limine templi illuminauit. A ſuis ſummo cum honore & gaudio exceptus, non multo poſt ad Florentini Monaſterij gubernacula admouetur: quæ quidem eximia admodum vitæ ſanctimonia moderatus eſt. Rogatus à quodam familiari, vt filium iam natum, ſacro fonte expiaret: paruit ille quidem, verum vberrimis lachrymis infantem deplorabat. Cumque pater tantarum lachrymarum cauſam ſciſcitaretur, reſpondit Andreas Hic puer ſibi, adeoque & totæ familiæ exitio excidioque natus eſt. Pater vero præſagio neglecto, viri Dei verba contempſit. Sed eorum veritatem, adulti iam pueri ſcelera ſatis comprobârunt. Quin & facta cum nonnullis alijs in Rempubl. coniuratione, in iudicium vocatur: & cognatis quidem ab omni Reipubl. adminiſtratione abdicatis, ille tanti facinoris meritas pœnas luit.

Mittitur Pariſios.

Inſtituitur in Priorem Florentiæ.

Claret prophetia Spiritu.

Erat iam non modico ante tempore, ſacris Ordinibus rite initiatus Andreas: primitiaſque ſuas, bona Prouincialis ſui venia, in Cœnobio quodam ſolitario, ad euitandas mundanas tunc exhiberi ſolitas, pompas & oſtentationes, D. O. M. obtulerat: cum Ieſulano interim Antiſtite demortuo, communi omnium ſuffragio, eius in locum ſucceſſor eligitur. At ille ne tantæ dignitatis gradum ſubire cogeretur, tertio ab vrbe milliari apud Carthuſienſes latitauit. Itaque Canonici, illo nuſquam comparente, de renouanda electione conſilium captare. Dumque nutantia corde in ambiguo fluctuant, Spiritus ſanctus per os infantis loquens palam edixit: Elegit Deus Andream

Eligitur in Ieſulanum Antiſtitem

dream in ſacerdotem ſibi. Et ecce apud Carthuſienſes precationi vacat; ibi eum inuenietis. Inde ſtupore omnes repleti, electione rata confirmataque, legatos ad Andream dirigunt; qui etiamnum reluctantem è latebris eruant. Hæc vero dum Feſulis aguntur, puer quidã viro Dei, tota mente in cœleſtibus verſanti, candida veſte aſtare, hortarique, fidenti alacrique animo, diuinæ voluntatis pareret decreto.

Eximiæ virtutes eius in Epiſcopatu.

Andreas igitur cœleſte numen veneratus, Feſulanos comitatus, quinquagenarius iam & octenis, onus Pontificale conſtanti mente ſuſcepit, tantaque virtutum omnium excellentia, clariſſimas prioris vitæ ſuæ actiones ſuperauit, vt incredibile effatu foret. Quid dein de commiſeratione eius in pauperes; quid de pietate eius in populum referam. Non modo egenos videre, ſed ne audire quidem, ſine lachrymis poterat. Nemo talium vnquam ab eo ſine eleemoſyna receſſit. Quin etiam, cum annonæ ſumma penuria eſſet, & egentium plurimi ad eum confluerent, diſtributiſque omnibus, vltra iam nihil quod erogaret haberet, iuſſit miniſtros arcam diligentius ſcrutari. Illis, ne micam quidem ſupereſſe reſpondentis. Quinimo, ſubintulit, confidite, & in penum reuertentes, panes afferte. Parent illi, & non ſine ingenti admiratione, in magno numero panes reperiunt, & Antiſtiti deferunt. Quos ille pari alacritate pauperibus diſtribuit. Conſueuerat vir Dei, qualibet quinta feria, in memoriam Dominicæ humilitatis, pauperibus pedes lauare. Accidit aliquando, vt ex mendicis quidam, ſumma contentione huic officio reſiſteret. Cauſam ab Epiſcopo interrogatus reſpondit: Crura mea in putredinem verſa, timeo ne excellentiæ tuæ nauſeam pariant. Cui vir Dei: Cõfide fili in Dominum Ieſum Chriſtum: & aqua in peluim infuſa, eius crura lauit, & ô rem admirandam, ille crura lotus, ſtatim morbo ſolutus eſt. Orta quandoq; Bononiæ diſcordia ciuili tanta, vt nullius auctoritate videretur poſſe ſedari, mittitur eo Andreas ab Vrbano V. Pontifice Maximo. Is eximia dexteritate, & verborũ

Item miracula.

ſua-

ſuauitate, feroces ciuium animos flexit, reconciliauit, pacificauitque.

Et his quidem, aliiſque præclaræ pietatis operibus, ad primum & ſeptuageſimum annum, cum iam perueniſſet, in nocte Natiuitatis Dominicæ, inter Miſſarum ſolennia, obitûs ſui diem, manifeſta viſione ex Deipara virgine intellexit; eodemque die, octauo quippe Idus Ianuarij, quo Epiphania Domini celebratur, ſanctiſſimus Præſul ad ſuperos euolauit; cuius egreſſum mirabilis ſuauitatis odor comitari; Lux circumfuſa aſtantium oculos perſtringere; ſacri corporis contactus varios languores pellere. Conditum tunc quidem fuit Feſulis in Cathedrali Eccleſia. Carmelitæ vero Florentini apud quos ſepulturam elegerat, temporis opportunitatem nacti, noctu clam ſublatum Florentiam deferũt. Vbi eo ex tempore multis miraculis coruſcauit. Illud ſane cumprimis extat memorabile: quod cum Philippus Maria, Mediolanenſium Dux, illato bello, vltimum iam plane exitium Florentinis intentaret, ſacer præſul Andreas, pio cuidam adoleſcenti in Eccleſia apparens, per eum Florentinos hortari, arma capeſcerent, manum cum hoſte conſererent, indubiam, diuina ope, de eodem reportaturi victoriam. Nec mora; dictis obaudiunt; militem conſcribunt; cum hoſte confligunt; adeoque cædunt, vt vix pauci ex ingenti multitudine, fuga euaſerint. Hoc tam fœlici belli euentu, Florentini, à præſenti internecionis diſcrimine erepti, ingentes Deo gratias agere; Antiſtitis ſanctitatem, virtuteſque collaudare; manus in cœlum tollere; vota nuncupare; modiſque omnibus apud Eugenium eius nominis quartum, Pontificem Maximum inſtare; nec deſiſtere, donec eum illis, reliquorum Cœlitum more colendum, legitime concederet.

Migrat in cœlum.

Clarus miraculis poſt obitum.

Feſtum S. Andreæ inſtituitur Florentiæ.

Digitized by Google

DE SOLENNITATE EPIPHANIÆ DOmini; *Ex Reuerendiſſimo Domino Friderico Nauſeo, Antiſtite Viennenſi.*

6. Ianuarij.

Chriſti Apparitio triplex.

QVanta ſit ſolennitas huius diei cumprimis Feſti in ipſius quo appellatur nomine, manifeſtum euadit. Sed enim eius nomen eſt Epiphania Domini; id eſt: Apparitio Domini noſtri Saluatoris; vnde & ſic appellari cœpit, haud quidem ab vna Apparitione tantum, ſed trina. Quandoquidem vt à maioribus noſtris qui nos præceſſerunt, accepimus; hodie tres aguntur Domini apparitiones; vna quidem die, ſed non vno tantum tempore factæ; quibus mundo huic, Chriſtus Dei filius, idemque vnicus noſter apud illum mediator apparuit, veruſque Deus innotuit; & ſane admodum mirabiliter.

1. Apparitio. *Tertullianus. Lib. aduerſ. Iudæos.* *Theophyl. in Matt. 2.* *S. Leo Ser. 1. 3. 5. 6. de Epiphan.* *Cæſ. Baron. Tom. 1. Annal. Eccl.*

Perfecta fides in magis.

Hodie namque paruulus Rex noſter, paucis à Natiuitate, diebus quippe 13. tranſactis, ſtella declarante, primitiis gentium apparuit: tribus quippe Magis, iidemque regibus; qui ab Oriente venientes Bethlehem procidentes adorauerunt eum; & apertis theſauris ſuis iuxta Prophetæ oraculum, ei munera obtulerunt, Aurum, thus & Myrrham. Non vtique caſu, ſed in magno myſterio, & teſtimonio fidei hæc, & talia munera offerunt. Quid enim aliud ſignificabant, quam Chriſtum eſſe vere ſapientem Regem, ipſo auro, quod Regem decet. Deum autem fatebantur Thure, quod in Dei Sacrificio olim ponebatur: & nunc eodem ille veneratur. Myrrha, hominem deſignabant; ea etenim homines condiuntur mortui; cum & Chriſtus puerulus, poſtmodum moriturus eſſet pro ſalute hominũ. Recte igitur tres illi Magi, iidemque Reges procedentes adorârunt eum; & munera offerentes, Deum ipſum eſſe & hominem, eundemque Regem confeſſi ſunt. Verum quis illos hodie, non plane obſtupeſcens, tali-

ter compeller? Vnde vobis hoc, O viri alienigenę? vnde tanta fides, quantam non inuenio in Iſrael? Latro in cruce dicens, (*Domine cum veneris in regnum tuum, memento mei,*) Chriſtum, Regem; Centurio, illum Dei filium & hominem ſimul cognouit, inquiens poſt obitum illius; *Vere Dei filius erat iſte.* Nec quidem adeo mirum: Quoniam tunc antea Chriſtus miracula multa fecerat; à multis prædicatus, à multis adoratus fuerat. Vos vero Magi alienigenæ de longinquo venientes, nullo adhuc edocti miraculo, prociditis & adoratis; munera offertis; quibus illum palam Regem, Deū, & hominem confitemini. Quid igitur ô Magi, quid facitis? Lactentem puerum adoratis, in tuguriolo, in præſepio poſitum, in vilibus pannis? Si Deum adoratis: illius, ſecundum Prophetam, ſedes in Cœlo. Quid eum vos quæritis in vili ſtabulo, in matris gremio? Quid aurum offertis? ergo Rex eſt ille puerulus? Et vbi aula regia, vbi thronus, vbi curia regalis, & aulicorum frequentia? Nunquid aula eſt ſtabulum, Thronus præſepe, Curiæ frequentia Ioſeph & MARIA? Non erat ea vtique diademate coronata, nec in aureo lecto recumbens. Vix vnam habuit, non ad ornamentum corporis, ſed ad tegumentum nuditatis tunicam; qualem habere potuit carpentarij vxor, peregre conſtituta. O Mira, ô ſtupenda fides? Nonne timendum erat, ne ſcandalizarentur viri iſti, & illuſos ſe crederent, cū tanta indigna viderent? Quandoquidem à Regia Ciuitate, vbi Regem quærendum coniectabantur, ad Bethlehem villam paruulam diriguntur. Ingrediuntur ſtabulum: non caſtrum excelſum. Inueniunt paruulum pannis inuolutum: non vel ſericis vel aureis veſtibus. Tantum tamen abeſt, vt illis ſordeat ſtabulum; vt pannis offendantur; vt ſcandalizentur lactentis infantia: vt etiam procidentes, puerulum venerētur muneribus, vt verum Regem; adorantque vt verum Deū. Nonne inſipientes hodie facti ſunt viri ſapientes, vt adorent paruulum, deſpicabilem tam ſua ætate, quam pau-

Luc. 13. *Matth. 27.* *Marc. 15.* *Pſ. 10. & 102.*

ptionem & emendationem palam prædixit. Verum alij salutaribus monitis aures occludere, alij de confessionis peccatorum tenebris occæcati, tanquam senis somniū læsique cerebri hominis illudere. At ij, quibus mens sanior, ingenti lachrymarum imbre immanem patriæ cladem deplorare; cum interim Eduardus, instantem suum obitum propalari iussit, & in notitia suæ agnitione prolata, orationis quoque suffragia differrentur. Sicque denium, plenus dierum & bonorum operum, migrauit ad Dominum, Anno reparatæ salutis 1066, cum regnasset annis 23. mensibus 6. & diebus 27. pridie Nonas Ianuarias; cum quo etiam pariter Anglorum fœlicitas ruit, periit libertas, vigor omnis interiit.

Obitus eius

Ab obitu quidem multis claruit miraculis. Sed enim corpus eius trigeſimo ſexto à ſepultura anno, humo erutum, non modo integrum & incorruptum, ſed omnibus iuncturis ſuis flexibile fuit repertum: Quin & veſtes ab omni fœtore & putredine alieniſſimæ, in ſacrophago inuentæ. Mulier quædam anniuerſariam eius ſolennitatem, contemptim profanans, paralyſi morbo miſere percuſſa, quæ facti pœnitens, in conſpectu S. corporis perducta ſoſpitatem recepit. Tres febricitantes ſanati; Antea vero vnus contractus, & ſex cæci, cum vno monoculo, curati.

Corpus eius diu manſit incorruptū

Miracula ad ſepulchrum eius

MARTYRIVM S. MACRÆ VIRGINIS; *quod præclare conſummauit Anno Domini 303. in perſecutione Diocletiani; Ex eo quod extat apud Pet. in Catalog. libr. 2. c. 150.*

Caſ. Baron Tom. 2. Annal. & in Not. Martyr. Rom.

RIctiouarus Galliarum præfectus, Chriſtianorum immaniſſimus hoſtis, eos paſſim inquirens, cum Rhemenſem ciuitatem eſſet ingreſſus; Macram Virginem, libera voce incredulis CHRISTI fidem annunciantem comperit. Cui ille, qua minis, qua blanditiis idolis immolare perſuadere conari, rume-

Alias Rictius Varus

6. Ianuarij

S. Macra infidelibus euangelizat.

rum enimuero virginis pectus Chriſti amore vehemẽter accenſum, ſummum impietatis ſcelus, conſtanti animo egregie reſpuere; vnde præcipiti furore Rictius ſuccenſus, poſt multiplices plagas, & ignis incendium mamillas abſcindi, carceri eam mancipari, & extrema rerum inopia vexari iuſſit. At Benignus Deus, qui humano deſtitutis auxilio, ſua plerunque ope adeſſe ſolet, nocte concubia, ergaſtuli tenebras, admirabili lucis ſplendore fugauit; cum & pariter veneranda admodum canitie ſenex coram aſtitit; qui diuina quadam ſuauitate verborum, certamen leniens, ad firmiſſimam ſalutis ſpem eam erexit. Ego etenim ait, integrã corpori tuo ſanitatem reſtituturus adſum. Cui virgo; Abſit, vt propter vile hoc corpuſculum, clariſſimam iuſtitiæ coronam, omnibus pro Chriſti gloria viriliter decertantibus conſtituta negligam. Verumtamen omnipotens Deus, potens eſt, vtriuſque hominis curationẽ, ad inimicorum noſtrorum confuſionem, maioremq; nominis ſui gloriam mihi præſtare. His dictis, ſumma animi veneratione, corpore in terram proſtrato, vberrimis lachrymis diuinũ numen implorare. Nec fruſtra. Sed enim oratione completa, clariſſimo Dei beneficio optabam corporis integritatem plene eſt conſecuta.

Poſt varia ſupplicia incurrat.

In carcere cœlitus cõſolatur, & plene ſanat.

Altera autem die, vt Præſes eam tribunali ſuo oblatam forma & viribus integerrimam vidit, admirabundus, Quis tibi hoc, inquit, ſanitatis, & ſpeciei donum cõtulit. Reſpondit virgo ſacra ad hilaritatem vultu compoſito? Notum tibi ſit. O Præſes, me hæc ipſa quæ vides, ſola Chriſti Ieſu creatoris mei benignitate & potentia conſecutam eſſe. Tum ille: Adhuc Chriſtum auribus meis ingerere pergis? Ego te exquiſitis ſuppliciis, ab iſtius nominis confeſſione, poſt modicum reuocabo. Subintulit Macra: Perge quantocyus: ſic etenim voti compotem me efficies. Nec mora: furibundus Rictiouarus, acutiſſimas teſtas, adiunctis prunis parari & in iis tenerrimum virginis corpuſculum volutari mandat. At ſuæ virtutis ignis oblitus, vim inflammandi in eo non habuit; cum bea-

Crudelitas Rictionari.

S. Macra

victrix trãſit fœliciter.

ta interim eius anima, ac tota in Deum ſuum abſorpta, placide ad cœlos emigrauit.

Ioan. Molã. in Annot. Mart. Vſuardi.

VITA S. ANDREÆ CORSINI, EPISCOPI *Feſulani, Ordinis Carmelitarum: ex V. P. Laurent. Surio. Obiit ſacer Antiſtes Anno Domini 1373. ætatis ſuæ 71. poſtquam ſediſſet annis XII. Relatus eſt in numerum ſanctorum, ab Eugenio, eius nominis Papa quarto, pro Florentinis.*

6. Ianuarij Clari Natales eius.

ANdreas Corſinus, Florentiæ ex Corſinorum nobili familia, patre Nicolao, matre Peregrina natus eſt. His cum antiquius nihil ſancta religione eſſet, primogenitum ſuum, perpetuo D. Virginis ſeruitio conſecrare vouêre. Longo etenim ſterilitatis opprobrio laborantes, ſingulari Deiparæ beneficio, Andream hunc obtinuerant. Eum igitur optimis literarum & morum diſciplinis imbutum, incredibili parentes amore proſequi, & eximiam, cum ex venuſta corporis ſpecie, tum ex præclaris virtutum actionibus, voluptatem capere. Verum vbi tranſmiſſis puerilibus annis, cupiditatib. habenas laxare, iiſque adeo vt omni ſpe melioris frugis amiſſa, maximis ſcelerum facinoribus ſe contaminaret, parentes ſempiternam ignominiæ maculam, toti familiæ, ex eius moribus metuebant. Proinde vocatum ad ſe Andream, rationibus primum, deinde obiurgationibus, ad ſaniorē mentē reuocare contendebãt. At mēte in ſcelerib. confirmata, ſalutaria eorum monita ille contemnere. Tum pia Andreæ genitrix, mētis eius pertinacia grauiter offenſa, in hæc fere verba prorupit. Profecto iã ſomniũ meum, hac in te animi formidine cõceptũ, veritate ipſa cõfirmari videbitur. Ego enim te fili mi, pro homine lupũ vtero geſtare viſa ſũ. Et quid aliud ſtatuere poſſũ, quã lupinis prauiſque moribus ſub humana forma latētē, cõſimilē genere [illegible]

Adoleſcentia eius male morata.

Mater eũ caſtigat.

Hac

Hac voce perculſus Andreas, ſecum tacitus anteactæ vitæ ſcelera, animo contrito recogitare: & Carmelitarum Eccleſiã ingreſſus, ante Virginis aram, multis lachrymis eam precari, vt lupinis moribus depoſitis, agninam innocentiam reſtituere dignaretur. Inde digreſſus, recta ad D. Hieronymum Melioratum, virum inſigni prudentia & pietate præſtantem, prouinciæ Tuſciæ, Generalem Præpoſitum contendit, ſummaque humilitate, in militiam religionis admitti petijt. Ille ingenium adoleſcentem, ſummo loco natũ, multiſque delitiis educatum vehementer miratus, parentes eius, de filij propoſito certiorem facit: ij gaudio incredibili repleti, celeri gradu aduolantes, Andreæ mẽtem confirmare, & ſuſcepti voti & officia perſoluere. Porro Prior certum aliquod ſtabilitatis eius vt experimentum caperet, viliſſimę conditionis ſeruitia ei demandare: quæ ille omnia tãta promptitudine exequebatur, vt difficile foret, eius & obedientiam & humilitatem condigne explicare.

Andreas reſipiſcit.

Carmelitarum amplectitur inſtitutum.

Accidit quandoque, vt cæteris prandentibus Andreæ, ianuæ cuſtodia mandaretur: diabolus tantæ humilitati inuidens, adoleſcentem ſubuertere conatus, prædiuitis viri formam accepit, & ingenti comitatu ante monaſterij portam aſſiſtens, ſibi fores reſerare iuſſit. Andreas hominis importunitatem miratus, quid ſibi vellet, interrogat. Cui ille, Nonne me noſti? Ex cognatione etenim tua cum ſim, teque religionis onus ſubiiſſe ægre cum feram, huc acceſſi, quatenus ex tam turpi vitæ conditione, ad priſtinas delitias te reuocem. Confeſtim itaque aperi, vt mecum domum pariter reuertaris. Iam tibi virginem inſigni nobilitate, ingenti dote deſponſauit pater. Cui Andreas; Nec te noui, nec affinem agnoſco, qui me conamini à tam ſalubri propoſito reuocare. Parentes ſiquidem antequã lucẽ aſpicerem, huc me genuêre, vbi humilitatem amplexus, obedientiam ſponſam accepi. Ita malignus ille ianua pulſus, & conſtantia puerili deuictus, tantum facinus fruſtra ſuſcepit.

Malignitas dæmonis.

Dæmonem confundit.

Digitized by Google

Facit profeſſionem.

Porro, euoluto probationis (vt vocant) anno ſumma ſua congratulatione, ſolennia religionis vota palam edidit. Et tum quidem ardentiori pietatis ſtudio cunctis ſuis cupiditatibus bellum indicere, cibi ac potus mire parcus; altero quippe die, ſolo pane & aqua carnem domare. Obedientiam tanta animi alacritate amplexari, vt vel ſolo ſeruitutis nomine, religioni ſe conſecraſſe videretur. Nullam temporis partem otio dare; ſolitudinem mira auiditate appetere. Iniuriarum adeo patiens, vt religionis perfectionem, in tolerandis contumeliis conſtituiſſe putaretur. Mittebatur quandoque, vt moris eſt mendicantibus, per ciuium domos, pro eleemoſynis corrogandis. Cumque à ſuis, honorum & diuitiarum gloriam elatis, repulſam pateretur, multiſque ſæpe ludibriis onuſtus domum reuerteretur, tum quoque à ſodalibus ſuis procaciter ſpernebat. At ille cuncta huiuſmodi, inuicta animi fortitudine, magnaque vultus hilaritatem perferebat.

Mire proficit in Spiritualibus.

Ea tempeſtate, Ioannes quidam Corſinus, cognatus eius, morbo grauiſſimo, lupo nempe, laborabat; is vt doloris vehementiam quoquomodo alleuaret, interdiu noctuque, omni ludorum genere ſeſe exercebat. Huius calamitates miſeratus Andreas: Ioannes, ait, ſi meis conſiliis acquieueris, priſtinæ incolumitati propediem te reſtituam. Cui ille ſe prompto animo obtemperaturum, polliceri. Eſt ergo inprimis opus, ſubintulit Andreas, vt peſſima hac conſuetudine relicta, octiduano ieiunio, & ſupplicationibus Deiparam Virginem flectere nitaris. Nec mora. Ioannes quidem verborum ſimplicitate motus, mira deuotione iuſſa perfecit, vnde & meritis Chriſtiferæ, optatam ſoſpitatem protinus eſt adeptus.

Morbidum curat.

Erat eodem tempore vir nobilis, cuius filia quam vnicam habebat, morbo hecticæ febris languens, nulla poterat medicorum arte curari. Hæc cum prodigia, quæ per virum Dei indies fiebant, perciperet, confidenti animo ſanitatē ſperare, ſi modo cibus, per manus

Febricitantem ſanat.

nus

nus eius ſanctas, ſibi adminiſtraretur. Id vt pater cognouit, ſummis precibus Andream ad puellam adduxit. Is præmiſſa precatione, optatoque exhibito obſequio eam omnimodis ſanam patri aſſignauit.

Andreas igitur in palæſtra pietatis probe exercitatus, literarum diſciplinis imbuendus, Pariſios deſtinatur; vbi triennio haud contemnendam multis laboribus obtinuit eruditionem. Rediturus vero ad ſuos, cum per Diuionem iter faceret, cæcum quendam in limine templi illuminauit. A ſuis ſummo cum honore & gaudio exceptus, non multo poſt ad Florentini Monaſterij gubernacula admouetur: quæ quidem eximia admodum vitæ ſanctimonia moderatus eſt. Rogatus à quodam familiari, vt filium iam natum, ſacro fonte expiaret: paruit ille quidem, verum vberrimis lachrymis infantem deplorabat. Cumque pater tantarum lachrymarum cauſam ſciſcitaretur, reſpondit Andreas Hic puer ſibi, adeoque & totæ familiæ exitio excidioque natus eſt. Pater vero præſagio neglecto, viri Dei verba contempſit. Sed eorum veritatem, adulti iam pueri ſcelera ſatis comprobârunt. Quin & facta cum nonnullis alijs in Rempubl. coniuratione, in iudicium vocatur: & cognatis quidem ab omni Reipubl. adminiſtratione abdicatis, ille tanti facinoris meritas pœnas luit.

Mittitur Pariſios.

Inſtituitur in Priorem Florentinum.

Claret prophetiæ Spiritu.

Erat iam non modico ante tempore, ſacris Ordinibus rite initiatus Andreas; primitiaſque ſuas, bona Prouincialis ſui venia, in Cœnobio quodam ſolitario, ad euitandas mundanas tunc exhiberi ſolitas, pompas & oſtentationes, D.O.M. obtulerat: cum Ieſulano interim Antiſtite demortuo, communi omnium ſuffragio, eius in locum ſucceſſor eligitur. At ille ne tantæ dignitatis gradum ſubire cogeretur, tertio ab vrbe milliari apud Carthuſienſes latitauit. Itaque Canonici, illo nuſquam comparente, de renouanda electione conſilium captare. Dumque nutantia corde in ambiguo fluctuant, Spiritus ſanctus per os infantis loquens palam edixit: Elegit Deus Andream

Eligitur in Ieſulanum Antiſtitem.

dream in ſacerdotem ſibi. Et ecce apud Carthuſienſes precationi vacat; ibi eum inuenietis. Inde ſtupore omnes repleti, electione rata confirmataque, legatos ad Andream dirigunt; qui etiamnum reluctantem è latebris eruant. Hæc vero dum Feſulis aguntur, puer quidã viro Dei, tota mente in cœleſtibus verſanti, candida veſte aſtare, hortarique, fidenti alacrique animo, diuinæ voluntatis pareret decreto.

Eximia virtutes eius in Epiſcopatu.

Andreas igitur cœleſte numen veneratus, Feſulanos comitatus, quinquagenarius iam & octenis, onus Pontificale conſtanti mente ſuſcepit, tantaque virtutum omnium excellentia, clariſſimas prioris vitæ ſuæ actiones ſuperauit, vt incredibile effatu foret. Quid dein de commiſeratione eius in pauperes; quid de pietate eius in populum referam. Non modo egenos videre, ſed ne audire quidem, ſine lachrymis poterat. Nemo talium vnquam ab eo ſine eleemoſyna receſſit. Quin etiam, cum annonæ ſumma penuria eſſet, & egentium plurimi ad eum confluerent, diſtributiſque omnibus, vltra iam nihil quod erogaret haberet, iuſſit miniſtros arcam diligentius ſcrutari. Illis, ne micam quidem ſupereſſe reſpondentis. Quinimo, ſubintulit, confidite, & in penum reuertentes, panes afferte. Parent illi, & non ſine ingenti admiratione, in magno numero panes reperiunt, & Antiſtiti deferunt. Quos ille pari alacritate pauperibus diſtribuit. Conſueuerat vir Dei, qualibet quinta feria, in memoriam Dominicæ humilitatis, pauperibus pedes lauare. Accidit aliquando, vt ex mendicis quidam, ſumma contentione huic officio reſiſteret. Cauſam ab Epiſcopo interrogatus reſpondit: Crura mea in putredinem verſa, timeo ne excellentiæ tuæ nauſeam pariant. Cui vir Dei: Cõfide fili in Dominum Ieſum Chriſtum: & aqua in peluim infuſa, eius crura lauit, & ô rem admirandam, ille crura lotus, ſtatim morbo ſolutus eſt. Orta quandoq; Bononiæ diſcordia ciuili tanta, vt nullius auctoritate videretur poſſe ſedari, mittitur eo Andreas ab Vrbano V. Pontifice Maximo. Is eximia dexteritate, & verborũ ſua-

Item miracula.

Digitized by Google

ſuauitate, feroces ciuium animos flexit, reconciliauit, pacificauitque.

E his quidem, aliiſque præclaræ pietatis operibus, ad primum & ſeptuageſimum annum, cum iam perueniſſet, in nocte Natiuitatis Dominicæ, inter Miſſarum ſolennia, obitus ſui diem, manifeſta viſione ex Deipara virgine intellexit; eodemque die, octauo quippe Idus Ianuarij, quo Epiphania Domini celebratur, ſanctiſſimus Præſul ad ſuperos euolauit; cuius egreſſum mirabilis ſuauitatis odor comitari; Lux circumfuſa aſtantium oculos perſtringere; ſacri corporis contactus varios languores pellere. Conditum tunc quidem fuit Feſulis in Cathedrali Eccleſia. Carmelitæ vero Florentini apud quos ſepulturam elegerat, temporis opportunitatem nacti, noctu clam ſublatum Florentiam deferũt. Vbi eo ex tempore multis miraculis coruſcauit. Illud ſane cumprimis extat memorabile: quod cum Philippus Maria, Mediolanenſium Dux, illato bello, vltimum iam plane exitium Florentinis intentaret, ſacer præſul Andreas, pio cuidam adoleſcenti in Eccleſia apparens, per eum Florentinos hortari, arma capeſcerent, manum cum hoſte conſererent, indubiam, diuina ope, de eodem reportaturi victoriam. Nec mora; dictis obaudiunt; militem conſcribunt; cum hoſte confligunt; adeoque cædunt, vt vix pauci ex ingenti multitudine, fuga euaſerint. Hoc tam fœlici belli euentu, Florentini, à præſenti internecionis diſcrimine erepti, ingentes Deo gratias agere; Antiſtitis ſanctitatem, virtuteſque collaudare; manus in cœlum tollere; vota nuncupare; modiſque omnibus apud Eugenium eius nominis quartum, Pontificem Maximum inſtare; nec deſiſtere, donec eum illis, reliquorum Cœlitum more colendum, legitime concederet.

Migrat in cœlum.

Clarus miraculis poſt obitum.

Feſtum S. Andreæ inſtituitur Florentiæ.

DE SOLENNITATE EPIPHANIÆ DOmini; *Ex Reuerendiſſimo Domino Friderico Nauſeo, Antiſtite Viennenſi.*

6. Ianuarij.

QVanta ſit ſolennitas huius diei cumprimis Feſti-n ipſius quo appellatur nomine, manifeſtum euadit. Sed enim eius nomen eſt Epiphania Domini; id eſt: Apparicio Domini noſtri Saluatoris; vnde & ſic appellari cœpit, haud quidem ab vna Apparitione tantum, ſed trina. Quandoquidem vt à maioribus noſtris qui nos præceſſerunt, accepimus, hodie tres aguntur Domini apparitiones; vna quidem die, ſed non vno tantum tempore factæ; quibus mundo huic, Chriſtus Dei filius, idemque vnicus noſter apud illum mediator apparuit, verúſque Deus innotuit, & ſane admodum mirabiliter.

Chriſti Apparitio triplex.

1. Apparitio. Tertullianus. Lib. aduerſ. Iudæos. Theophyl. in Matt. 2. S. Leo Ser. 1.3.5.6. de Epiphan. Caeſ. Baron. Tom. 1. Annal. Eccl.

Hodie namque paruulus Rex noſter, paucis à Natiuitate, diebus quippe 13. tranſactis, ſtella declarante, primitiis gentium apparuit: tribus quippe Magis, iidemque regibus; qui ab Oriente venientes Bethlehē, procidentes adorauerunt eum; & apertis theſauris ſuis iuxta Prophetæ oraculum, ei munera obtulerunt, Aurum, thus & Myrrham. Non vtique caſu, ſed in magno myſterio, & teſtimonio fidei hæc, & talia munera offerunt. Quid enim aliud ſignificabant, quam Chriſtum eſſe vere ſapientem Regem, ipſo auro, quod Regem decet. Deum autem fatebantur Thure, quod in Dei Sacrificio olim ponebatur: & nunc eodem ille veneratur. Myrrha, hominem deſignabant, ea etenim homines condiuntur mortui; cum & Chriſtus puerulus, poſtmodum moriturus eſſet pro ſalute hominū. Recte igitur tres illi Magi, iidemque Reges procedentes adorârunt eum; & munera offerentes, Deum ipſum eſſe & hominem, eundemque Regem confeſſi ſunt.

Perfecta fides in magis.

Verum quis illos hodie, non plane obſtupeſcens, taliter

ter compellet? Vnde vobis hoc, O viri alienigenę? vnde tanta fides, quantam non inuenio in Iſrael? Latro in cruce dicens, (*Domine cum veneris in regnum tuum, memento mei*,) Chriſtum, Regem; Centurio, illum Dei filium & hominem ſimul cognouit, inquiens poſt obitum illius; *Vere Dei filius erat iſte*. Nec quidem adeo mirum. Quoniam tunc antea Chriſtus miracula multa fecerat; à multis prædicatus, à multis adoratus fuerat. Vos vero Magi alienigenæ de longinquo venientes, nullo adhuc edocti miraculo, prociditis & adoratis; munera offertis; quibus illum palam Regem, Deũ, & hominem confitemini. Quid igitur ô Magi, quid facitis? Lactentem puerum adoratis, in tuguriolo, in præſepio poſitum, in vilibus pannis? Si Deum adoratis; illius, ſecundum Prophetam, ſedes in Cœlo. Quid eum vos quæritis in vili ſtabulo, in matris gremio? Quid aurum offertis? ergo Rex eſt ille puerulus? Et vbi aula regna, vbi thronus, vbi curia regalis, & aulicorum frequentia? Nunquid aula eſt ſtabulum, Thronus præſepe, Curiæ frequentia Ioſeph & MARIA? Non erat ea vtique diademate coronata, nec in aureo lecto recumbens. Vix vnam habuit, non ad ornamentum corporis, ſed ad tegumentum nuditatis tunicam; qualem habere potuit carpentarij vxor, peregre conſtituta. O Mira, ô ſtupenda fides? Nonne timendum erat, ne ſcandalizarentur viri iſti, & illuſos ſe crederent, cũ tanta indigna viderent? Quandoquidem à Regia Ciuitate, vbi Regem quærendum coniectabantur, ad Bethlehem villam paruulam diriguntur. Ingrediuntur ſtabulum: non caſtrum excelſum. Inueniunt paruulum pannis inuolutum: non vel ſericis vel aureis veſtibus. Tantum tamen abeſt, vt illis ſordeat ſtabulum; vt pannis offendantur; vt ſcandalizentur lactentis infantia: vt etiam procidentes, puerulum venerẽtur muneribus, vt verum Regem; adorantque vt verum Deũ. Nonne inſipientes hodie facti ſunt viri ſapientes, vt adorent paruulum, deſpicabilem tam ſua ætate, quam pau-

Luc. 13. *Matth. 27.* *Marc. 15.* *Pſ. 10. & 102.*

Digitized by Google

1.Corint.3. paupertate ſuorum. Vtiq; facti ſunt inſipientes mundo, vt fierent ſapientes Deo. Quod prædocuit Spiritus; quod prædicauit deinde Apoſtolus; *Qui vult ſapiens eſſe*, aiens, *ſtultus fiat, vt fiat ſapiens*. Quandoquidem mundus, in ſapientia ſua, Deum cognoſcere non poterat: placuit Deo per ſtultitiam, ſaluos facere credentes. Quis autem hodie, talem eſſe puerulum docuit Magos? Haud dubie, qui illos adduxit, ipſe & inſtruxit; & qui per ſtellam foris admonuit, ipſe in occulto cordis edocuit. Sane quia illi Regem cœleſtem, non terrenum quærebant; & ſi nihil regale videbant in eo, tamen ſolius ſtellæ teſtimonio contenti, gaudebant oculi eorum, contemptibilem puerum adſpicere; quia ſpiritus in cordibus eorum, terribilem eum monſtrabat.

Vnde procidentes adorauerunt eum. Videntes hominem agnoſcunt Deum. O vera fides, eademque mirabilis. Atque vtinam ea omnibus ſit fides, & Deus aliquorum fidem adaugeat, quam vtique augebit, vbi cum Magis ab Oriente, non modo ſtellam ſequentes,
1.Timot.6. ſed & ſolem iuſtitiæ requirentes, ad Bethlehem, id eſt, in cor noſtrum; ſyncera deuotione venerimus; ibique
Pſal.140. coram Ieſu D.N. procidentes, ei obtulerimus. 1. Aurum, ibi eius nomine huius mundi ſubſtantiam contempſerimus; cōtenti quibus tegimur & nutrimur. 2. Thus; quod offerimus, quoties orationes ex corde,
Galat.5. quaſi incenſum redolens, in conſpectu Dei noſtri effundimus. 3. Myrrham; quando carnis vitia per abſtinentiam mortificamus. *Quicunque enim ſunt Christi*, ait Apoſtolus, *carnem ſuam cum vitiis &*
2. Apparitio. *concupiſcentiis crucifixerunt*. Et hæc quidem noſtra oblatio, hodie deſignata eſt, in myſterio per Ma-
Pſal.101. gos.

Hodie quoq; cum iam triginta, in diſpenſatione carnis, pene egiſſet annos, qui ſecundum diuinitatem idē ipſe eſt, & anni eius non deficiunt, inter populares turbas abſconditus, ad Iordanem Baptizandus aduenit; ſed

ſed teſtimonio Dei Patris innotuit, cum de eodem, ad *Matth.* 3.
omnes dicere auditus eſt; *Hic eſt filius meus dilectus, in* 3. *Appari-*
quo mihi bene complacui: ipſum audite. Hodie pariter *tio.*
cum diſcipulis ad nuptias vocatus, deficiente vino, ad- *Iohan.* 2.
mirabili ſigno ſuæ potentiæ, aquas in vinum mutauit,
in Chana Galileæ.

VITA TRIVM MAGORVM,

Regum, ex ſacris literis, & probatis Eccleſiæ Scriptoribus, compendio deſcripta.

MAGI, qui primi omnium ex gentibus, *6. Ianuarij.*
CHRISTI Saluatoris infantiam in Beth- *1. Matth.* 2.
lehem decimo tertio poſt Natiuitatem die ad- *Ammon.*
orarunt, tres numero fuêre. Ac ſi Epiphanio *Alexand.*
credimus, ex Abraham originem duxêre, ex fi- *harmon.*
liis eius, quos ex Cethura ancilla ſuſcepit, de- *Euang.*
ſcendentes. *Alcuinus*

Cui haud repugnat, quod ORIGENES *de diuinis*
& CHRYSOSTOMVS, ad Balaam *offic. cap. de*
Prophetam gentilem Magorum originem re- *Epiphan.*
ferunt; nam & ipſe, ſicuti etiam Regina Sa- *Anſelm. in*
ba, ex iiſdem Cethuræ filiis duxit origi- *in 2. Matt.*
nem. *Nicephor.*

NOMINA eorum, ætas, & vultus cuiuſmodi *lib 1. Eccle.*
fuerint, & quæ quiſque munera obtulerit, Venerabi- *Hiſtor. cap.*
lis Beda, ſicut ex Maiorum traditione acceperat, his *13. S. Leo*
verbis deſcribit. *Serm.* 1 3,

Primus, inquit, *dicitur fuiſſe* MELCHIOR: *4. 5. 6. 7. 8,*
ſenex, barba prolixa & capillis, Aurum obtulit Regi *de Epiph.*
Domino. *Auguſt.*

Secundus, nomine GASPAR, *iuuenis, imberbis,* *Serm.* 1. *de*
rubi- *Epiph. An-*

ſelmus, & Rupertus in 2 Matth In Compend. Doct. Chriſt. Geneſ. 25. Homil. 13. In Numeros Homil ex variis in Matth locis Petrus de Natalibus lib. 2. Cat. Sanct. cap. 48. Nume. 24 3 Reg. 10. In Coll.

Digitized by Google

rubicundus: Thure, quaſi Deo oblatione digna, Deum honorabat.

3. Magorũ Natales: Nomina & habitus.

Tertius: fuſcus, integrè barbatus, BALTHASAR *nomine, per Myrrham, filium hominis moriturum profeſſus eſt.* Quod autem vnus eorum niger, & Æthiops depingi ſoleat, vt in multis, iiſque antiquis apud nos picturis videre licet, ex eo profectum videtur, tum quod Beda, tertium fuſcum fuiſſe perhibet, tum quod ex Pſalm. 71 Die Regum, in Eccleſia decantetur: *Coram illo procident Æthiopes.*

Pſ.71. 3. Reg. 10. Pſ.71. Eſa. 60. Chryſo. Hom. 1. ex variis in Matt. locis S. Leo Ser. de Epiph. Matth. 2. Tertull. li. 3. contra Iudæos c.9. Iſidorus de paſſ. Domi. c.15. Anſel. & Teoph. In 2. cap. Mat. Adamus Saſbout Hom. de Epiph. Franciſ. Suarez In 3. part. D. Thom. Tom. 2. Melchior Canus lib. 11 locor. Theolog. c.3. Hector Pintus In 1 Cap. Dan. Cæſar. Baro. lib. 1. Annal.

Haud obſcuri eos loci aut Ordinis, ſed Principes viros, atque adeo Reges fuiſſe, quod Chriſti gloriam maximè illuſtrat, pium eſt credere. Id enim veteris legis figuræ, quæ in Salomone anteceſſit, & Prophetarum, maximè Dauidis & Eſaiæ vaticiniis, conſentaneum eſt. Quorum prior, *Reges Tharſis*, inquit, *& Inſulæ munera offerent: Reges Arabum & Saba dona adducent.* Poſterior vero: *Et ambulabunt gentes in lumine tuo: & Reges in ſplendore ortus tui.* Quæ de Magorum vocatione, oblationeque, ab Eccleſia, & Sanctis Patribus intelliguntur. Idem Herodis ac totius vrbis Hieroſolymitanæ ad eorum aduentum trepidatio: munera item pretioſa, quæ ex theſauris ſuis depromſiſſe referuntur: Maiorum denique traditio, Scriptis, Sermonibus, Cantionibus, Hymnis & picturis, vt vulgaribus, ſic antiquis prodita confirmant. Nec quidquam ad rem facit, quod Euangeliſta non appellarit Reges, ſed Magos: id enim conſulto factum eſt: quod Chriſti gloria, noſtraque religio Magorum ſiue Sapientum teſtimonio potius, quam Regum potentia conſtabilienda videretur.

Ad profeſſionem eorum quod attinet, tametſi non deſint, qui Magorum nomine, maleficos, ac magicis artibus inſtructos accipiant, potior tamen illorum ſen-

Magi Reges fuere. *Iuſtin. Dial. cont. Tryph. Orig. lib. 1. cont. Celſum*

Digitized by Google

ſententia nobis eſſe debet, qui Sapientes Aſtrologos fuiſſe arbitrantur: qui arte Mathematica, vt Cyprianus loquitur, vim & diſcurſum nouerant Planetarum: & Elementorum naturam, & Aſtrorum miniſteria certis experimentis obſeruabant. Vnde conuenienter admodum diuina ſapientia, quæ diſponit omnia ſuauiter, ſtellæ potiſſimum indicio, illos tanquam aſtrorũ peritos ad ſe pertraxit: accedente tum gratiæ diuinæ lumine, tum hominum ex Scripturis demonſtratione. Nam de loco vbi Chriſtus naſceretur, à Scribis ex Michea inſtructi ſunt, & ſtellam illam Meſſiæ ortum ſignificare, ex Balaam prophetia, per Maiorum traditionem acceperant.

Cuius porro Aſtrorum generis hæc ſtella fuerit, penes omnes antiquos Patres in confeſſo eſt, nequaquam ex illis eam fuiſſe, quibus cœlos videmus ornatos: nec etiam ex illis, quæ ex vaporibus coagmentatis accenſæ in aere, Cometæ ſunt dictę: quod Origenes, Baſilius, Chryſoſtomus, & alii optime intellexêre. Cum autem diuino miraculo cœlitus apparuerit, naturæ ſuperans facultatem, cuius ſubſtantiæ fuerit, non eſt facile definire. Vnde in eo conſentiunt omnes, diuinam quandam fuiſſe virtutem, quæ aſpicientium non tantum oculos, ſui fulgoris radiis illuſtraret: ſed quæ & mentes illorum diuina Luce perfunderet: atq. ad Chriſtum natum perquirendum excitaret. Idque præ cæteris affirmat S. Leo, hiſce verbis: *Agente ſine dubio in eorum cordibus diuina inſpiratione, vt eos tanta viſionis myſterium non lateret: & quorum oculis oſtendebatur inſolitum, animis non eſſet obſcurum.* Idipſum Chryſoſtomus, Fulgentius & alij. Gregorius Nyſſenus vero, exiſtimauit fuiſſe Angelum, qui ea figura ſtellæ apparuerit. Quicquid ſit, illud exploratiſſimum eſt, ipſum Deum omnipotentem, qui viſibilibus illis

& Homil. 13. in Numeros. Chryſoſt. Homi. 1. & 14 ex variis in Mat. locis. Aug. Serm. 2. de Epiphan. Chryſoſt. Homil. 2. operis Imperfecti S. Leo Serm. 4. de Epip. Hieron. in 2. ca. Dan. & 47. Eſa. Anſel. & Rupertus in 2. Matt. Serm. de ſtella & Magis Sap. 8. Matt. 2. Michea 5. Num. 24. Orig. Homil 13. In Num. & lib. 1. cont. Celſum Leo Serm. 4. de Epiph.

Lib. 1. Contra Celſum. De hu Chriſt. gen. Homil. 6. In Matth. 2. De ſtella quæ 3. Magis apparuit. Serm. 4. In Epiph. Homil. 6. In Matt. 2. Serm. de Epiph. Dial De Anima.

Exod. 13. Epiſt. 14. ad Epheſ.

illis ſignis, columna ignis per noctem, & nubis columnæ in die, populum tot annis per deſertam regionem deduxit, eundem ipſum ſtellæ ſigno, Magos ad præſepe perduxiſſe. *Fulſit ea quidem*, teſte S. Ignatio, qui illis temporibus proximus fuit, *ſplendore exuperans omnes quotquot ante fuerant: Lux enim illius inenarrabilis erat, & ſtuporem incuſſit omnibus aſpicientibus eam rei nouitas Omnia autem reliqua aſtra, vna cum Sole & Luna chorus fuère ſtellæ illius : ipſa vero claritate exuperabat omnes.*

Dial. cont. Tryphon. Lib cont. Iudæos ca. 9. & lib. 3. cont. Marcian. c. 15. Serm. de ſtella & Magis. Compend. Doct. Chriſt. Lib. 5. Hiſt. Pſal 71.

Magos, ex Arabia Felice veniſſe, quod Iuſtinus Martyr, Tertullianus, Cyprianus, & Epiphanius memoriæ prodiderunt, veriſimile videtur: tum quod Arabia, reſpectu Iudææ ad Orientem, Tacito teſte ſita: tũ quod auri, thuris & myrrhæ ferax ſit: demum quod hæc opinio conſentiat cum Eſaiæ vaticinio: *Omnes de Saba* (quæ, teſte in eum locum, & libro quæſtionũ in Geneſin D. Hieronymo, Arabia eſt) *venient, Aurum & thus deferentes*. Cum illo item Dauidico: *Reges Arabum & Saba dona adducent.* Et rurſus: *Dabitur ei de auro Arabiæ*

Tertull. Apolog. ca. 30 & 42. Cap. 60. Pſal. 71.

Magorum Patria, & quæ Chriſto infantulo munera obtulere Matth. 2. 3. Reg 10.

Auri vero, thuris, & myrrhæ munera Chriſto obtulerunt, quod his rebus Arabia in primis abundaret & ſuperbiret: deinde quod Regina Saba, quam ex gente & familia MAGORVM fuiſſe proditum eſt, ſimilia dona, *Aurum*, inquam, *& aromata*, quibus *gemmas pretioſas* addidit, Salomoni Regi, in typum Chriſti donauerit. Adde, quod quæ Cæthuræ filiis munera dediſſe Abraham in Geneſi commemoratur, ea ex Hebræorum traditionibus Epiphanius refert, *Veſtes, aurum, thus, & myrrham fuiſſe.* Poſtremo non tantum gentis ſuæ morem, & exempla Maiorum, verum etiam myſticam rationem ſecuti, *hoc quod cordibus credunt, muneribus proteſtantur Thus, Deo: Myrrham, homini: Aurũ offerũt Regi: & his ſe inſtruũt donis, vt adoratu ri vnũ, tria ſe ſimul crediddiſſe demonſtrent: Auro honorantes perſonã Regiã: Myrrha, humanã, Thure Diuinã.*

Poſt

Cap. 25. Compend. Doct. Chriſt. Leo Serm. 2. De Epiphan.

Digitized by Google

Poſt Chriſti Domini adſcenſionem à D. Thoma Apoſtolo in fide Chriſtiana plenius inſtructi, ad hoc Baptizati; immo Paſtores etiam & Doctores, ſiue Epiſcopi in populo ſuo ordinati ſunt: magnamque Gentilium turbam, ad Chriſtianæ Religionis cultum adduxerunt. Atque ita, vt primitias frugum copioſa meſſis conſequitur, ſic MAGOS primitias credentium ex Gentibus, innumerabilium fides populorum, tanquam vberrima ſeges eſt ſubſecuta: impletumque vaticinium Dauidis: qui poſtquam prædixerat, *Reges Arabum & Saba dona adducent*, ſubiungit, *Et adorabunt eum omnes Reges: omnes gentes ſeruient ei.* Item: *Omnes gentes quaſcunque feciſti, venient & adorabunt coram te Domine, & glorificabunt nomen tuum.*

Magi à quo baptizati, &c. *Chryſoſt. Hom. 2. operis imperfecti.* *Antiquum Calendarium citatũ ab Hectore Pinto, Dialogor. parte ſecunda ca. 21. Petrus de Natal. Catal. Sanct. lib. 2. cap. 48. Chryſoſt. Hom. 6. In Matth. & Hom. 17. ex variis Matth. locis.* *Pſal. 71.* *Pſal. 85.*

Cæterum poſtquam in ſenectute bona ex hac vita in pace deceſſerunt, corpora eorum, primũ HELENÆ AVGVSTÆ ſtudio Conſtantinopolim allata: Inde Mediolanum, ab Euſtorgio eius vrbis Epiſcopo traducta: demum Anno poſt Chriſtum natum, Milleſimo Centeſimo Sexageſimo quarto, vna cum corporibus SS. Martyrum Felicis & Naboris, Coloniam Agrippinam à Remoldo Archiepiſcopo tranſlata, ibidem depoſita fuêre. Vt vero tribus MAGIS, pari numero conſociarentur & Martyres, duplicareturque funiculus triplex Sanctorum: diuinitus accidit opera Brunonis Archiepiſcopi, vt duobus præfatis Martyrib. accederet Tertius, Gregorius Spoletanus, presbyter: ſub Diocletiano & Maximiano paſſus. Ex quo tempore Colonia Agrippina, haud minus celebris eſſe cœpit iſtis trium REGVM, aliorumque SANCTORVM RELIQVIIS, quã Hieroſolyma, STEPHANO: Roma, PETRO & PAVLO: aut Hiſpania, IACOBO: Gallia denique MARTINO, & HILARIO.

Magorum obitus & trina trãſlatio.

Alia quidem multa, de tribus hiſce MAGIS, REGI-

Guilielm. Neubrig.

Lib. 2. Rerum Anglicarum cap. 8. Krantzius lib. 6. Saxon. cap. 24. Petrus de Natal. Catal. Sanct. Lib 2. cap. 48. & lib. 4. c. 45. Sigonius lib. 13. de Regno Italiæ. Ambr. Epiſt. 85. Martyrium illorum habetur 12. Iulij. Huius Martyrium extat 24. Decemb. Iohannes Hildesheimẽſis

Hiſtor. Transla. BVS, affatim feruntur: deque ſtella quæ eis apparuit. Quæ quod Antiquorum Patrum teſtimonio partim minus fulciantur; partim ab hæreticis Sethianis excogitata videantur: Laconiſmi gratia, hic conſulto prætermittimus.

3 Reg. lib. Seth. Apocryp. Epiph. Hæreſ. 26. & 39.

VITA B. ERMENOLDI, PRIMI ABbatis Monaſterij S. Georgij in Brunfeningen, prope Ratiſponam: Ex ea quæ extat penes R.P. Laurentium Surium. Obiit Anno à partu virgineo 1121. Electionis vero eius, 7.

Alias Erminoldi. Alias Prufeningen.

6. Ianuarij. Patria & genus eius. B. ERmenoldus, in Sueuia claris natalibus ortus, cum parentes eum diuinitus ſibi conceſſum gratanter agnoſcerent, fuit ab iiſdem, in Hirſaugienſi monaſterio, diuino obſequio mancipatus. Cum autem indole præclara, & magno ingenio præditus eſſet, non minores in virtutum omnium exercitatione, quam in artium maximarum diſciplinis progreſſus fecit; adeo vt viuam quandam virtutis, & ſanctitatis imaginem, quam Hirſaugiæ Abbate, Vuilhelmo, omnibus qua naturæ qua gratiæ dotibus ornatiſſ. cernebat, in ſe exprimeret. Vnde & intantum excreuit fama eius, vt & monachorum electione, & ſummo Henrici Imperatoris, eius nominis 5. conſenſu & fauore, Abbas Laurishaimenſis creatus ſit. Quam prouinciam tanta ingenij dexteritate, & vitæ ſanctimonia adminiſtrauit, vt gregem illum & numero & merito amplificatum, diuina demum ope egregie Florẽtem reddiderit.

Alias Lorſacenſis Eligitur in Abbatem Laurishaimenſem.

Erat autem beato viro germanus, pari vt generis nobilitate ita & diuitiis affluens; qui cum aliquando cum aliis ad Imperatorem veniſſet, atque is ſubridens illi dixiſſet; En fratrem tuum Regali Abbatiæ præfecimus, & ad ſummum honoris culmen prouximus; quid

quid tu huic maieſtatis noſtræ munificentiæ rependes? Ille venerabundus reſponſum humanitatis & gratiarum actionis plenum reddidit, pauloque poſt munera haud contemnenda, in gratiam Ermenoldi, Imperatori obtulit. Id vbi vir ſanctus reſciuit; protinus, ne vel leuiſſimam ſimoniacæ labis notam incurreret, ſe ea dignitate abdicauit, & ad Hirſaugienſe Monaſterium, cum turma diſcipulorum amplius quadraginta, qui ſe ab eo auelli non patiebantur, repedauit. Fuit eius aduentus, admodum gratus; eximiiſque honorum & beneuolentiæ indiciis celebratus; quippe qui exiſtimarent ſe non hominem, ſed Angelum Dei recepiſſe.

Simoniam deteſtatur, & Abbatiam Lauriſheimenſem eam propter dimittit.

Ea tempeſtate, Otho Babenbergenſis Epiſcopus, diuino inſtinctu, Brunfeningenſe monaſterium recens fundauerat; cui cum virum idoneum exoptaret pæficiendum, præclara Ermenoldi fama commotus, eum accerſiit, eoque in primum Abbatem fidenter tranſmiſit. Suſcepta igitur regiminis cura, iis virtutum ornamentis locum decorauit, vt omnium præconio mire celebraretur. Fuit autem tum aliis virtutibus, cum rerum humanarum & honorum contemptu admodum excellens; adeo vt Henricum Imperatorem iuſtis de cauſis à Romano Pontifice anathemate plexum, tanquam fidelium communione indignum, aditũ monaſterii aliquando prohibuerit; neque vllis minis vel terroribus adduci potuit, vt quicquam de hac animi magnitudine remitteret, ſupplicẽue ſe Imperatori exhiberet; verum iuſtitiæ zelo præclare accenſus, quod ſui erat officij egregie præſtiterit.

Huius vita habetur 2. Iulij.

Præficitur Ermenoldus monaſterio Brũfeningenſi.

Henricum Imperatorem excõmunicatũ vitat.

Iugis illi erat pauperum & peregrinorum cura; quibus adeo ſe benignũ & humanum præbuit, vt vſu denique & conſuetudine inducti, tã ſecure & fidenter ab eo ſtipẽ depoſcerent, vt iam non tam beneficiũ petere, quam debitum exigere viderentur; perindeque ab illo tanquam à proprio œconomo, res quibus opus habebant, liberrime expeterent. Vt autem

Charitas & aliæ virtutes eius.

Digitized by Google

eius liberalitas omnibus innoteſceret, dira quandoq; fames totam Bauariam oppreſſerat, ita vt haud pauci, media confecti miſere interirent. Confluebant tum omnes ad B. Ermenoldum; Iuſſit is frumentum è granariis depromptum, in pauperes diſtribui; donec nihil monaſterio reliquum eſſet. Quo comperto vir ſanctus, de Dei benignitate nihil hæſitans; totum ſe ad deprecandum Dominum contulit; cum altera ecce luce adeſt vir quidam prædiues & nobilis; qui de ſua ſubſtantia Dominum honorans, abunde fratrum ſuppleuit inopiam.

Perſiſtebat B. Abbas, vt verus Pater & paſtor, commiſſo ſibi gregi ſedulus inuigilare; nec permittebat vnquam; vt ſuorum mores laxiore diſciplina defluerent. Vnde improbi quidam videntes ſibi ſuis voluptatibus interdictum eſſe; acerbiſſimo illum odio proſequebantur, eoque dementiæ ſunt progreſſi, vt necem ei ad certum diem machinarentur. Huius rei certior effectus, tantum abfuit, vt mortis timore ſe ſubduxerit; vt etiam vltro ſe in eorum conſpectum; qui iam cultris ad ſcelus perpetrandum armati ſtabant, dederit. At illi admiranda vultus eius grauitate, eximioque ſplendore perculſi, pedes manuſque retraxêre, & à nefario facinore ſe continuêre. Vbi autem tempus à Deo definitum adfuit, quo ſancta illa anima corporis contubernio ſoluenda erat; rurſus filij nequam, tantoque patre indigni, in eius internecionem conſpirate. Tum vnus ex iis, furore ante alios inſignis, quem Aaron appellabant, fuſti armatus, locum qui viro ſancto neceſſario tranſeundus erat, obſedit; tantaque vi in caput illius illiſit, vt mox humiſtratus; extremo cum ſpiritu decertaret. Aliorum vero manibus inde ſublatus, aliquamdiu ſine vllo vitæ indicio iacuit. Ad ſe porro reuerſus, coniectis in ſuos luminibus, hilari eos alloquio affari. Iis vbinam fuiſſet ſciſcitantibus; reſpondit; ad thronum Dei raptum ſe fuiſſe; bonaque verba, & promiſſiones conſolationes plenas illic accepiſſe; nunquam quippe diuinum cultum eo in loco defuturum. Et ne quid

Peruerſi quidam necem ei moliuntur.

Lethaliter vulneratur.

Viſio eius.

quid dubij de promiſſis relictum foret, addidit ſe die craſtino, ſub Miſſarum ſolenniis, quando Hymnus Angelicus decantaretur, fato conceſſurum. Itaque eodem tempore, in ſancto Epiphaniarum die, corporis ergaſtulo ſolutus ad æternam gloriam feliciter emigrauit, Anno Chriſti Domini 1121. ſeptimo autem eius in Abbatem euocationis; compluribus post obitum clarus miraculis; cæcis viſu reſtituto; quam plurimis contractis & claudis, greſſu; reſolutione turgentibus & inflatis; Epilepticis, paralyticis, energumenis, dæmoniacis, ſurdis, hæmorroicis, ſoſpitate potita; blaſphemis vero punitis; accedentibus vel agentibus aliquid circa ipſius tumulum fraudulenter, igne tabefico, lepra & morte poſtremo, quæ merebantur punitis & correctis.

Felix obitus eius.

Varia miracula poſt eundem.

VITA S. MELANII, RHODONENSIS Epiſcopi: & R. P. Petro de Natalibus, & D. Gregorio Turon. Claruit temporalibus Clodouei Francorum Regis Chriſtiani Primi; Anno Domini 507. & reliq. fuêre vero & alij duo eiuſdem nominis Antiſtites; vnus Veromandenſis, alter Rhotomagenſis.

Alia Rhedonenſis Caſ. Baron. Lib. 2. c. 49. De gloria Confeſſor. cap. 55. An Eccl. Tom 6. In Not. Mart. Roma. 6. Ianuarij.

S. MElanius hic Rhodonenſis Præſul, Venetenſi villa Plautius, nuncupata oriundus, inter cætera virtutum inſignia, maxima aduerſus dæmones potentia viguit. Vnde frequentes dæmoniaci ad eum confluxêre; quos ille mira facilitate curabat. Excubabat pro ſubditorum ſalute, in Oratorio ſuo iugiter; continuiſque precibus & vberrimis lachrymis, contra dæmonum inſidias, ab omnipotente; opem implorabat. Accidit quandoque quendam dæmoniacum, rabie deſperationis adactum, laqueo vitam abrumpere. Quod ſimulac ad aures viri ſancti lamentabili multorum clamore percrebuit, hominem miſeratus, tota men-

Patria eius Prater venetos Italos ſunt & alij veneti in Gallia Lugdunenſi vulgo, vennes, in-

Digitized by Google

digitati, & Rhedones: Renes, vide Calepinum in fine.

mente ad orationem conuerſus, vita functum non modo ſuſcitauit, verum etiam diuina ope, dæmonio expiatum, ad ſanctioris vitæ inſtitutum egregie induxit. Sacræ Aurelianenſi Synodo ſub Clodoueo celebratæ, ſacer hic Antiſtes interfuiſſe reperitur.

Miracula. Fuit is 1. Chriſtianus Francorum Rex.

Eo demum fato feliciſſime functo, cum ad tumulum deferretur, viri duodecim in turri quadam vinculis conſtricti, implorato eius auxilio, eadem per medium ſciſſa, ſoluti & incolumes exiêre, gaudioque incredibili exultantes ſacrum funus ſunt comitati. Porro Chriſtiani ſuper eius ſepulchrum, mira celſitudine fabricam conſtruxêre. Verum opera maligni qui ſemper bonis aduerſatur operibus, tempore quodam ab igne compræhenditur. Palla vero quæ S. Confeſſoris tegebat tumulum erat lignea. Ilico igitur vbi tignorum congeries flamma dominante truncata fuit, ruêre tegulæ cum ligaturis, & reliquo tecti apparatu; vnaque è trabibus, flammato capite, impetu ruinæ præpulſa, ſuper eius tumulum decidit. Quæ non modo ſuccendere pallam, verumetiam cõterere eam inter ſe & lapidem ſepulchri, momento potuerat. Ruit inſuper & immenſa carbonum multitudo. Alia quoque vela, quæ vel parietibus vel oſtiis dependebant, flamma vorax omnimodis abſumpſit. Hæc vero palla, non ſolum haud vſta, verumetiam ne in ſuperficie quidem ab igne dedecorata eſt. Igitur expleto incendio, ingrediuntur populi, cum eiulatu magno: & vſque ad ſepulchrum antiſtitis properant; inter fletus & lachrymas noua gaudia percepturi. Remouent à tumulo ligna cum flammis; appræhenſumque velum, excuſſis prunis, mirantur omnes illæſum.

***

VITA

VITA S. RAYMVNDI DE PENIA FORti; Ordinis Prædicatorum Magiſtri Generalis tertij; ex ea quæ eſt à R. P. Michaele Iotio, eiuſdem Ordinis Doctore Theologo conſcripta, & Romæ Anno 1595. edita. Exceßit è vita Anno Partæ ſalutis 1275. Relatus in numerum Sanctorum à Clemente, eius nominis 8. Pont. Max. Anno 1601.

S. RAymundus ex illuſtriſſimis parentibus, quippe qui ex Aragonum Regum proſapia genus duxêre, in Ciuitate Barchinone, apud Iberos celeberrima natus eſt. *6. Ianuarij.*

Porro parentes ſuos & ſtirpem nobiliſſimam honeſtiſſimis moribus, & virtutibus eximiis, reddidit multo clariorem & illuſtriorem. In ſupradicta etenim vrbe, abdicatis puerilibus illecebris, contemptis & ſpretis mundi delectationibus, ſe totum virtutum obſequio ſubiiciens, ac doctrinæ & diſciplinæ ſe totum tradens, breui iuuentutis tempore, videbatur tempora multa compleuiſſe. Nam cum in liberalibus artibus mirifice eſſet inſtructus, viginti annis natus, in Vniuerſitate Barchinonenſi, publice abſque aliquo ſtipendio, curriculum liberalium artium legebat; Adoleſcentes admirabili quadam doctrina, ſumma cum ingenij perſpicuitate, & claritate inſtruebat. Verum, ne lucerna ſub modio occultaretur, ſed ſupra candelabrum poſita, totam illuminaret Eccleſiam, Deo ita prouidente, vt in Iure Ciuili & Canonico operam nauaret, Bononiam fuit profectus. *Genus & Patria eius. Primordia eius.*

In qua diſciplina, breui tempore ita profecit, vt inter illius temporis contemporaneos ſuos, in Iure Pontificio, & Imperatorio eruditos, primum merito ſibi vendicaret locum. Vnde cum prima & potiſſima

Cathedra, in facultate iſta, Doctore vacaret, Populus Bononienſis, & tota Vniuerſitas in ſolum B. Raymũdum ſuos oculos coniecerunt, & cum publico ſtipendio in Doctorem illius Cathedræ elegerunt. Quo munere per triennium, omnium cum admiratione, & diſcipulorum commodis perfuncto, ac ſtipendiis Cathedræ in pauperes & clericos distributis, ad natale ſolum, Barchinonenſemque Eccleſiam, vbi nutritus fuerat & educatus, in comitatu Reuerendiſſimi D. Berengarij de Palacios, Barchinonenſium antiſtitis, qui forte è Curia Romana Bononiam deuenerat, reuertitur. Vbi ab eodem Præſule, toto Capitulo & populo applaudentibus, Archidiaconus illius Cathedralis Eccleſiæ fuit creatus. Is cultum cupiens ampliare diuinũ, ab eodem Epiſcopo, & à Capitulo eiuſdem Eccleſiæ impetrauit, vt ſingulis annis in Feſto Annunciationis Dominicæ, fieret feſtum Duplex. In quo de redditibus ſui Archidiaconatus, Canonicis omnibus illius Eccleſiæ, ac Clericis, portionem pro celebratione tanti feſti elargiebatur. Verum hæc dignitas animum ſancti viri à poſſeſſis virtutibus, non dimouit: imo virtutibus omnibus plenus cum eſſet, vas erat auri ſolidum, ornatum omni lapide prætioſo. Ac propterea ab omnibus tam Clericis quam Sæcularibus ciuitatis Barchinonenſis ſummopere amabatur, eidemque reuerentiam maximam exhibebant. Nam etſi corpore in ſæculo eſſet exiſtens, tamen conuerſatione ſancta, audientium animos, ad ſupernam vitam cæleſtem inuitabat. Idem erat ei litterarum exercitium: humilitatis officium: idem affabilitatis beneficium: ita vt omnia omnibus factus, omnium ſe præberet obſequiis. Sed quia in proſperis ſæpe, homines obliuiſci ſolent futurorum, ſolam terrenam fælicitatem conſpicientes, ne dignitates ſuum impedirent propoſitum, ordinem prædicatorum tunc denuo in Eccleſia Catholica inceptum, in die Paraſceues, hora qua fratres Capitulum ad recitandum Pſalterium (vt moris eſt) ingrediuntur, maxima omnium qui aderant cum admiratio-

Creatur Archidiaconus.

Omnibus charus.

Ordinem Prædicatorum ingreditur.

tio-

Digitized by Google

tione, & deuotione, anno Domini milleſimo ducenteſimo decimo nono Barchinone fuit ingreſſus. Cum enim ipſe animaduertiſſet, Ordinem hunc propter ſalutem animarum, prædicationis officio interueniente, aliiſque ſanctis, & honeſtis exercitiis mediis, eſſe inſtitutum, fructumque cumulatiſſimum in ciuitate Barchinonenſi factum conſideraſſet, exemplo eius, qui, cum diues eſſet, pro nobis egenus factus eſt, ſe totum contulit in ſalutem animarum. Ad cuius imitationem, & exemplum, multi Clerici, ac nobiles genere ac honeſtate admodum præclari, eundem Prædicatorum Ordinem fuerunt ingreſſi. Non me latet aliquos ſcripſiſſe, huius Religionis ingreſſum, ex quodam ſcrupulo, qui eum male habebat, proueniſſe. Nã cum quidam iuuenis voluiſſet Ordinem Prædicatorum fratrum ingredi, & de hoc propoſito Beatum Raymundum conſuluiſſet, ab hoc ordinis ingreſſu eum amouens, & habitus ſupradicti ſuſceptionem ei diſſuadens, ſcruplo conſcientiæ motus, non potuit ſe cõtinere, quin eiuſdem Prædicatorum Ordinis habitu indueretur. Verum, vt cumque ſit, hæc mutatio fuit dexteræ Excelſi; virum in dignitate poſitum, & ex illuſtriſſimo genere natum, vocatum ad Religionis deſertum; vt ibidem oues ſuas duceret ad interiora deſerti, velut alter Moyſes. In qua quidem ſolitudine, cum Deus ei ad cor ſæpe ſepius loquetur, animus eius humilitatis, obedientiæ, patientiæ, cæterarumque virtutum factus eſt apotheca meritorum. Et quamuis mũdum fugiſſet, non tamen eius celebris fama potuit occultari. Nam cum doctrina eius vt inſignis per totam Hiſpaniam haberetur, frater quidam Suggerius nomine, Prouincialis prouinciæ Hiſpaniæ, Barchinonam veniens, ad inſtructionem fratrum, & omnium confeſſiones audientiũ, à B. Raymundo petiit, vt Sũmam caſuum iuris, qui paſſim ſolent in foro conſcientiæ occurrere, & alia pro adminiſtratione ſacramenti Pœnitentiæ vtilia, & neceſſaria continentem componeret. Cui petitioni annuens vir ſanctus, ſicut obediẽ-

Edidit Sũmam de Caſibus conſcientiæ, vulgo iam Raymundinam dictam.

tiæ filius, Summam Raymundinam, vulgo dictam edidit copioſam. At vero, magis ac magis fama eius, & virtutum aromatibus redolente, necnon doctrina ſana, & conſiliis rutilante, Illuſtriſſimus Dominus Dominus Cardinalis Sabinus, Legatus à latere, à Gregorio IX. Pontifice Maximo, in Hiſpaniam miſſus, cũ Barchinonem perueniſſet, & de laudabili huius ſancti viri doctrina, prudentia, ſapientia, aliiſque virtutibus certior factus fuiſſet, eum in ſuæ Legationis adiutorẽ, & Socium aſſumpſit. Cui humiliter obtemperans, per totam Hiſpaniam pedeſter incedendo, & de cibis Ordinis ſui ſemper comedendo, fuit Legatum ſequutus. Cumque de mandato Illuſtriſſimi Domini Cardinalis in ciuitatibus & villis populus congregaretur, excommunicatos abſoluebat Beatus Raymundus: confeſſiones ſæcularium audiebat; verbum Domini annuntiabat; & alia Salutis remedia omnibus hominibus illis neceſſaria impendebat. Quæ cum Domino illuſtriſſimo Cardinali ſummopere placuiſſent, & eius vita ac conuerſatione ſua ſancta eum ædificaſſet, Barchinonem rediens, ac inde Romam profectus, cum ſuæ Legationis in Hiſpaniam rationem reddidiſſet, Sanctiſſimo Papæ Gregorio nono, famam, conuerſationem ſanctam, Doctrinam admirabilem, humilitatem, præcipuam virtutumque omnium cuſtodiam Beati Patris Raymundi nuntiare ſtuduit. Quibus motus Summus Pontifex, fructum quem Curia Romana ex huius ſancti præſentia erat reportatura conſiderans, eidem ſancto præcepit in virtute ſancti Spiritûs, & ſanctæ obedientiæ, vt poſt poſita omni excuſatione Romam accederet. Hoc autem præceptum, & mandatum, cum ad manus Beati Raymundi perueniſſet, vt obedientiæ filius, exemplo eius qui pro nobis vſque ad mortem obediens factus fuit, ſtatim abſque aliqua excuſatione ei obtemperauit. Cumque ad Romanam Curiam acceſſiſſet, & ſancto Pontifici Ieſu Chriſti Vicario, ac D. Petri legitimo ſucceſſori obedientiam ſpo-

Romam, à Summo Pontifice euocatus, deuenit.

ſpon-

Digitized by Google

ſpondiſſet, eum benigne ſuſcipiens Gregorius IX. ac conuerſationem ſanctam, Doctrinam admirabilem, ſapientiam ac prudentiam eius conſiderans, ſuum Capellanum, ac ſummum Pœnitentiarium eum conſtituit. Quæ dignitas nonniſi Illuſtriſſimis Cardinalibus conferri ſolet. Eumque deinceps in ſpecialem confeſſorem ſuum, ſibi elegit Gregorius IX. Quibus muneribus humiliter ſuſceptis, ita ſe in omnibus gerebat, vir ſanctus, vt omnis Curia Romana ab eius incredibili doctrina pendere videretur. Domini autem Papæ à ſacris confeſſionibus cum eſſet, loco pœnitentiæ frequẽter iniungebat, vt pauperes habentes in Curia negotia qui propter indigentiam & paupertatem ab aliquibus miniſtris quandoque repelluntur, miſericorditer expedirentur, & in ſuis petitionibus iuſtis exaudirentur. Quam pœnitentiam libenti animo ſuſcipiens ſummus Pontifex, eidem B. Patri Raymnndo, de eius ſingulari eruditione, & ſapientia, magna concepta fiducia, committebat, vt cauſas pauperum ſine mora & dilatatione ipſemet expediret, & in neceſſitatibus eorum ipſis prouideret. Quod quidem grato animo, & beneuolo, executioni mandabat S. Raymundus. Quo factum eſt, vt quotieſcumque Gregorius Nonus ei abſenti ſcribebat, Patrem pauperum Beatum Raymundum appellaret. Mira quidem res, & ſingulari conſideratione digna. Pater ſiquidem fuit Beatus Raymundus pauperum, oculus cæco, & pes claudo. Verum cum decretales omnes ac Pontificum Epiſtolas, quæ nimis prolixe & inordinate antea erant, in optimum ordinem & methodum, pro communi totius Eccleſiæ vtilitate & commodo, deliberaſſet Summus Pontifex Gregorius Nonus redigere, negotium hoc tam arduum & difficile eidem Beato Raymundo commiſit; eidemque præcepit, vt omni adhibita diligentia, huic tanto negotio intenderet. Cui humiliter obediens vir ſanctus, & de Ieſu Chriſti miſericordia confidens, qui linguas infantium facit diſertas, omnes Decretales, & Pontificum Epiſtolas, in mirum ordinem ac metho-

Eligitur in Sacellanũ, Summum Pœnitentiarium, Specialem Confeſſariũ, Summi Pontificis.

Epiſtolas decretales compilat.

methodum redegit, vt ipſemet Gregorius Nonus in præfatione eiuſdem operis, cum laudibus ſummis extollendo, teſtatur. Qua compilatione Decretalium peracta, cum vacaret ſedes Tarraconenſis Eccleſiæ, quæ antiquiſſima eſt, & metropolis totius Cathaloniæ principatus, Beatum Patrem Raymundum, in Archiepiſcopum illius Eccleſiæ creauit Gregorius Nonus; eidem in virtute obedientiæ iniungens, vt ſupradictam dignitatem nullatenus recuſaret. Quæ noua ac inopinata res, cum Beatum virum plurimum perturbaſſet, humilitate maxima & ſummis precibus ab eodem Pontifice expoſtulabat, vt ſupradictum Archiepiſcopatum nulla ratione ei committeret. Quod cum aſſequi non poſſet, per triduum in febrim incidit; ita vt Summus Pontifex miſericiordia motus, ac ad aliquorum Illuſtriſſimarum Cardinalium inſtantiam, & ſupplicationem, eum à ſupradicto Archiepiſcopatus officio liberârit. Eidem tamen iniunxit, vt perſonam aliquam idoneam, ſibi notam in partibus illis, cui tãtum onus, committi poſſet, nominaret, qui ſupradictæ Eccleſiæ præeſſe poſſet. De hac autem re cum ſecum ipſe cogitaſſet, nominauit Dominum Gregorium de monte Grino; virum eruditiſſimum, ac virtutibus plenum: de cuius perſona vtiliter maximæ Eccleſiæ Tarraconenſi fuit prouiſum. Nam cum genere nobilis eſſet, & forti animo præditus, inſulam quandam nomine Iuiſſam, cum potenti nauigio, & optima militum multitudine, à poteſtate Saracenorum arripiens, in Eccleſiæ ſuæ commodum, ac vtilitatem acquiſiuit. Et Caſtrum bonum, in finibus Cathaloniæ Regni ſitum, quod nidus olim hæreticorum dicebatur, in quo frater quidam Inquiſitor ordinis fratrum Prædicatorum fuerat crudeliſſime interfectus, capiens, hæreticos omnes, quorum intus erat magna multitudo, potenter, & maxima cum fortitudine arripiens, propter eorum in hæreſi perfidiam, igni comburendos tradidit. Et alia multa præſtitit, quæ enarrare longum eſſet, & à meo inſtituto alienum. Hæc autem omnia, à nominatione

Recuſat Epiſcopatum Tarraconẽſem.

per

Digitized by Google

per Beatum Raymundum facta, initium habuiſſe, nullus eſt qui dubitet. Veruntamen non ſolum Archiepiſcopatum Tarraconenſem renuit humilis, humilem ſequutus Dominum Ieſum Chriſtum, ſed & alias oblatas ſibi à Iacobo Aragonum Rege, & ab aliis Summis Pontificibus dignitates quam plures; humilitate quâ potuit recuſauit. Vnde merito à Diuo Antonino Archiepiſcopo Florentino, inter nouem ſanctitate, & eruditione eximia pollentes viros, non infimo loco poſitus nominatur Beatus Pater Raymundus. Alij, inquit, nouem numero, magnas dignitates ſibi oblatas, Epiſcopatus & Archiepiſcopatus, omnino renuerunt. Quorum primus fuit Pater Dominicus, & Beatus Thomas de Aquino; & Raymundus, Tertius magiſter Ordinis; & Humbertus, Quintus magiſter Ordinis; & Beatus Ambroſius de Senis. At vero iis omnibus ita peractis; cum quinque anni peracti iam eſſent, quibus in Curia Romana vixerat Beatus Pater Raymundus, Deo ita diſponente, propter laborum immenſitatem, & corporis debilitatem, vigiliarum tam in oratione, qua frequentiſſimè vtebatur, quam ſtudio exceſſum, in infirmitatem maximam lapſus fuit. Quem cum Summi Pontificis Medici viſitarent, eiuſque ægritudinis grauitatem perpenderent; conſultum ab eis eſt, B. Raymundum à morbo illo, ſecundum naturalem curſum mortem euadere non poſſe, niſi ad natiuum aerē Ciuitatis Barchinonæ reuerteretur. Igitur Beatus Pater, cum medicorum omnium decretum, pro recuperanda ſalute intellexiſſet, à Summo Pontifice Gregorio Nono humiliter expoſtulauit, vt ei facultatem concederet, qua Barchinonam proficiſci poſſet. Verum cum id Papa ægre ferret, præ dilectione & amore, quo ſanctum virum proſequebatur, inualeſcente tamen morbo, & in dies magis, ac magis aggrauante, aliud facere non potuit, quam eidem adeundi facultatem concedere. Qua obtenta benedictioneque Summi Pontificis prius habita, ſpretis omnibus huius ſæculi honoribus, & dignitatibus, proprium patriam Barchinonen-

Item aliàs Dignitates quam plures.

Barchinonam reuertitur, ac à

Ciuibus honorifice ſuſcipitur.

nenſem pauperrimus frater reuertitur. Redeuntem autem B. Raymũdum Barchinonem, omnes illius ciuitates ciues, maximo cum gaudio ac incredibili lætitia eum ſuſceperunt, ac pro tanto beneficio accepto, Deo gratias egerunt. Vnde recuperata tantiſper conualeſcentia, poſtpoſitis ſollicitudinibus & laboribus, quibus in Curia Romana opprimebatur, cœpit vacare libere contemplationi & orationi; ita vt religionis, & conuerſationis factus fuerit ſpeculum vniuerſis. Nam in communi colloquio, verbis & exemplis ædificatoriis effluebat. Detractiones audire non poterat, nec minus loqui; ſed abſentium omnium erat diligens protector, & aduocatus; linguaſque detrahere volentium acriter arguebat. Sobrietas vero cibi, & potûs erat ei maxima, & aſſidua; ita vt toto vitæ ſuæ tempore, de cibis ordinis ſui ſemper comederit. Et ſemel tantum in die comedebat, ac parce quidem: excepta die Dominica; in qua propter feſtiuitatis reuerentiam, bis refici conſueuerat. Horas omnes Canonicas & totum Diuinum Officium, ſiue in choro, ſiue extra chorum, cum deuotione maxima recitabat, & in omni gloria Patri, profunde veniam faciebat; omniaque præcauebat, quæ deuotionem eius poterant impedire. In orationis exercitio frequentiſſimus erat; & præcipue noctis tempore, cum lacrymis maximis in oratione pernoctans, Cum Deo dulciter loquebatur; ita vt quamuis ſe vellet in ſecretis locis Eccleſiæ abſcondere, latere non poſſet; cum plorantis ſingultus à fratribus audirentur. Cuius orationis efficacia tanta fuit, vt per eius ſuffragium, beneficia receperint vniuerſi. Diſciplinis cum Zona ferrea quotidie vtebatur; quibus carnes ſuas cum ſeueritate caſtigabat, & corpus ſuum in ſeruitutem redigebat; Nocturnis præſertim temporibus poſt matutinas: quas media nocte cum aliis fratribus recitabat. Angelum ſuum ita ſibi familiarem habebat, vt ſingulis noctibus, cum ante mediam noctem à ſomno excitaret: cum quo, eodem medio noctis ſpatio, dulci colloquio lo-

Pietatis operibus vacat.

Digitized by Google

loquebatur. Sacrum quotidie, niſi infirmitate detentus, faciebat, præmiſſa prius ſemper confeſſione; ita vt cum fratribus dixiſſe ſcribatur, quod ſi aliquando, licet valde raro, contingeret eum non celebrare, illo die non poterat aliquo modo lætari, ſed triſtis incedebat. Lectioni vero ſacrarum ſcripturarum frequenter intendebat: & doctorum ſcholas in conuentu legentium libenti animo, & cum humilitate maxima frequentabat; eoſque ita audiebat, ac ſi eorum eſſet diſcipulus. Quando vero quæſtio aliqua de iure ab eo quærebatur, quamuis illam multoties pertractaſſet, & eam alias determinaſſet, prius libros conſulebat, opinioneſque aliorum diligenter perpendebat; quibus perſpectis, & conſideratis, cum prudentia maxima, & grauitate ſuum reſponſum proferebat. Hanc autem gratiam in conſiliis à Domino obtinuit, vt fere omnes, qui ad eum veniebant pro negotio aliquo pertractando, adeo benigne ſuſciperet, & tam dulciter alloqueretur, & eis tam prouide & ſapienter reſponderet, vt ab eo maxima cum conſolatione recederent. Vnde infideles, & Iudæi, ac Saraceni, honeſtatis eius ac conuerſationis excellentiam admirantes, dulci ac ſuauiſſimo colloquio delectati, circa eum deuotionem ſpecialem, & reuerentiam exhibebant. Pro quorum conuerſione procuranda, totus erat charitatis incendiis inflammatus; & ſuper hoc negotio, quædam viſio mirabilis diuinitus eſt ei oſtenſa. In qua Dominus eidem reuelauit, quod per fratres Prædicatorum Ordinis, deberet inter infideles gentes, multorum conuerſio ad fidem procurari. Propter quod à Magiſtro Generali totius Prædicatorum Ordinis facultatem obtinuit, vt fratres in lingua Hebræa, & Syriaca, ac in aliis linguis inſtruerentur. Cumque plures quam viginti eſſent ſufficientiſſime inſtructi, auxilio Regis Caſtellæ, & Aragonum ſuper habito, ad annunciandum Ieſu Chriſti Euangelium, Saracenis, & Iudæis fuerunt miſſi. Ex qua miſſione, fructus vberrimus fuit, fauente Deo,

Communi quoque inſeruit.

Totus in conuertendis infidelibus.

Deo, ſubſecutus. Nam plures quam decem millia Saracenorum; & Iudæorum à fratribus Prædicatoribus illis, fuerunt ad fidem Catholicam conuerſi. Illi vero, qui de Saracenorum, vel Iudæorum ſectis conuertebantur, ad fidem Domini noſtri Ieſu Christi, ad B. Patrem Raymundum ſic maxima cum fiducia accedebant, ac ſi eos omnes in Domino genuiſſet. Quibus ſuſtentationem vitæ à Regibus; & Prælatis Eccleſiæ obtinebat, & eis congratulando, in fide Catholica inſtruebat; confirmans, & ædificans eos doctrinis variis, & exemplis. Nec ſolum Sarraceni iſti ad Beatum Raymundum accedebant; ſed fideles diuerſarum nationũ ac conditionum; cum magna multitudine ad eum confluebant: vt à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluerentur.

F. Ferd. à Caſtillo loco cit.

Sed enim Beatus Pater Raymundus; cum à Curia Romana recederet eandem Summi Pœnitentiarij poteſtatem; ſibi iam ante ibidem conceſſam; ex indulto Gregorij Noni, ſibi retinuerat. Vnde & itinere; moribundo cuidam, exhomologeſis ſpatium à Deo impetrauit; qua ſuſcepta, confeſſus fœliciter emigrauit. Mulier quædam; Barchinone, longa ac graui febrium infirmitate vexata; pallij viri ſancti attactu ſalutem eſt adepta. Conuerſum quendam Dominicanum, vehementiſſimo capitis dolore, biennio laborantem; manus impoſitione curauit. Verum B. Raymundus; nimiam populorum frequentiam conſiderans, cum eſſet humilitatis perpetuus amator; ad Summum Pontificem præfatum ſcripſit; vt poteſtatem Summi Pœnitentiarij ſibi in diſceſſu commiſſam apud Curiam Romanam retineret. Cui petitioni haud conſentiens Papa Gregorius, cum de ſapientia, ſcientia, ac prudentia, cæteriſque virtutibus omnibus experimentum maximum haberet, de nouo inſuper B. Raymundo contulit, vt prouiſiones Epiſcoporum, & Abbatum; ac eorumdem confirmationes; in Regnis Hiſpaniæ per eũ fierent. His autem mandatis ac præceptis, cum contradicere non poſſet humilis Sedis Apoſtolicæ filius, ita

Noua dignitas ei à

ita in omnibus ſe habebat, vt amabilis cunctis redderetur. Omnibus vero Hiſpaniæ Prælatis formam tradidit viſitandi vtiliſſimam, ac moderatam: ſecundum quam commiſſas eis Eccleſias viſitarent, & tam Laicorum quam Clericorum ſaluti & vtilitati prouiderēt. Cum igitur Beati Raymundi res in hoc quieto, ac trãquillo ſtatu perſiſterent, & eius admirabilis fama per totum terrarum orbem volitaret, vita functo fratre Iordane, ſanctiſſimo viro, totius Prædicatorum Ordinis Magiſtro Generali Secundo, Patres omnes Prouinciales, & Definitores, Bononiæ, in Capitulo Generali ſextodecimo, anno Domini Milleſimo ducenteſimo trigeſimo octauo congregati fuerunt, vt de Paſtore & capite vniuerſali totius Ordinis prouiderent. Cumque in principio Capituli, nulla Beati Patris Raymundi mentio facta fuiſſet, Spiritu ſancto prius, ſolemnitate qua decet, coram Sepulcro Sanctiſſimi Patris Dominici, inuocato, omnes vota ſua in B. Raymundum abſentem direxerunt. Sicque, nemine eorum qui aderant diſcrepante, Beatus Raymundus quamuis abſens in Magiſtrum Generalem Tertium totius Ordinis Prædicatorum fuit Canonice electus. Nec tamen ſilētio prætereundum eſt, quod in approbata ſcriptura antiquiſſima, anni Milleſimi treceteſimi quinti eſt repertum, ſub his verbis; Cumque eligeretur incluſis electoribus; vt moris eſt; Orantibus fratribus cæteris ante ſacrum corpus Beati Dominici, vidit viſione imaginaria quidam frater deuotus illic orans, omnes electores de Camera exeuntes, in medio Eccleſiæ maximam vnam columnam erigentes, quæ erat guttis ſanguineis purpurata; attingens à ſummo vſque deorſum. Quæ cum intuens lætaretur, ecce facto ſigno, ad Capitulum omnes electores veniunt, & electum concorditer ab omnibus in primo ſcrutinio nominauerunt. Ipſe vero præſens in Capitulo non erat, ſed in Conuentu Barchinonenſi. Quæ dignitas nonniſi viris virtutibus exornatis, & doctrina maxima ac ſingulari eruditione præditis, conferri nequaquam ſolet.

Papa confertur.

Eligitur miraculoſe abſens, in Ordinis Prædicatorum Magiſtrum Generalem.

Digitized by Google

let. At vero timentes Patres electores, ne propter eius ſingularem humilitatem, oblatam dignitatem ſupradictus Beatus Pater aſpernaretur, habito ſuper hoc maturo conſilio, Patres Prouinciales egregios ad eum miſerunt, Fratrem Hugonem Prouincialem Tholoſanum, Barchinonenſem; qui poſtea in Cardinalatus dignitatem tit. S. Sabinæ, fuit euectus ab Innocentio IV; F. Albertum Magnum, D. Thomæ magiſtrum; Fratrem Bonifacium Placentinum; Fratrem Poncium de Eſpera, Prouincialem Galliæ Narbonēſis; Fratrem Philippum, Prouincialem Syriæ; & Fratrem Stephanum Hiſpanum, Prouinciæ Lombardiæ olim Prouincialem. Qui omnes cum nonnullis aliis Fratribus Barchinonem venientes, de ſupradicta electione B. Raymundum certiorem reddentes, multis rationibus eidem perſuadebant, vt oblatam à toto Capitulo Generalis Magiſtri dignitatem acceptaret. Verum, cum humilitatem maximam profiteretur, ſupradictum onus imponere ſuis humeris non audebat; magis cupiens in cella pauperrima ſolus permanere, quā totius Ordinis Prædicatorum curam ſuſcipere. Tandem, tantorum virorum auctoritate motus, rationibuſque perſuaſus, conſiderans electionem hanc à Domino fuiſſe factam, demiſſo capite, Generalatûs dignitatem aſſumpſit. Cuius quidem Generalatûs officio, biennio tantum functus fuit. Quo quidem in tempore, Ordinem fere totum, pedeſter ſemper incedendo, ac de cibis Ordinis comedendo, (carnes enim nunquam comedit) viſitauit; ac conſtitutiones, quæ indiſtinctæ erant, & inordinatæ, in optimum ordinem ac methodum redegit; conſtitutionemque edidit nouam, in Capitulo Generali ab eodem Pariſiis celebrato, decimoſeptimo, vt Magiſter Ordinis, corā Definitoribus Capituli Generalis, poſſet eidem officio renuntiare. Quæ cum eſſet ab omnibus Definitoribus firmata, & recepta, congregato iterum anno ſequenti Capitulo Generali Bononiæ, decimo octauo, coram omnibus Definitoribus ſupradicto officio, ſuam

Generalatu ſui Ordi-

corpo-

corporis imbecillitatem, aliaſque infirmitates in medium proponens, renuntiauit; cui cum omnes fratres ibidem exiſtentes multis rationibus reniterentur, lacrymaſque pro tanti Paſtoris receſſu effunderent, propoſitum eius immutare nullatenus potuerunt. Quo factum eſt, vt in eodem Capitulo Bononiæ celebrato, conſtitutio alia fuerit edita, qua de omnium patrũ conſenſu decretum fuit, vt Magiſter Ord. coram Definitoribus non poſſet Generalatûs officio renuntiare. *nis ſpontaneus ſe abdicat.*

Igitur Beatus Raymundus, voti iam compos, magno cum gaudio, & lætitia, vt diuinorum contemplationi vacare poſſet, Barchinonem fuit reuerſus. In qua ciuitate, reaſſumens priſtinæ orationis, ac meditationis tranquillum ſtatum, Sæcularibus ac Religioſis perſonis opera Pietatis, vigintiquinque annorum ſpatio adminiſtrans, omnes in Dei obſequium ſuis virtutibus & exemplis incitabat. De reditu autem eius cum Iacobus Aragonum Rex certior factus fuiſſet, eum à ſacris confeſſionibus ſuis nominauit. Quo munere humiliter ſuſcepto, ita ſe prudenter gerebat, vt nihil arduum abſque eius conſilio expediretur. Nec hoc mirum alicui videri debet, cum in Concilio Tarraconenſi, celebrato anno Domini Milleſimo ducenteſimo trigeſimo primo, vel, vt aliorum eſt ſententia, quadrageſimo, inueniantur omnia definita, & acta ibidem, iuxta Beati Raymundi ſententiam. Tanta etenim apud omnes erat huius ſancti viri auctoritas, taliſque erat ab omnibus eius cognita ſcientia ac ſapientia, vt omnes ſe illi ſubmitterent, nihilque ageretur abſque illius conſenſu. *Iacobus Aragonum Rex, eum ſibi in Confeſſarium aſciſcit.* *Maxima auctoritatis apud omnes, S. Raymundus.*

Quod quidem annuere videtur Surita, dum in comitiis Regis Iacobi, Montione celebratis, Beatum Fratrem Raymundum ſingulari ſanctitate & doctrina præclarum, inter omnes proceres & magiſtros ſecum adeſſe commemorat. Cum vero circa captiuos redimendos, Chriſtianorum negligentiam ſæpius conſideraſſet, & eos in maximis periculis à fide apoſtatandi poſitos animaduertiſſet, paucoſque vidiſſet *Surita lib. 2.*

ad captiuos ſub Turcarum immaniſſima poteſtate detentos accedere, vt tanto damno obuiaret, cœpit vir Dei de remedio ſecum ipſe excogitare. Et Domino inſpirante, reuelationeque quadam deſuper habita, inueniens ad hoc charitatis officiũ fideles quoſdam homines idoneos, ac deuotos, eos inſtruxit, viuendique formam eis tradidit, ſuique Prædicatoris Ordinis officium, ac conſtitutiones aliquas, quæ magis eorum inſtituto deſeruiebant, & Regulam Beati Auguſtini, vt acciperent, fecit. Inſtituitque vt ordo iſte de Miſericordia, ſiue Beatæ Mariæ de Mercede diceretur, & vt fratres in Ordine commorantes, ſuos haberent Priores, & Magiſtrum Generalem, cui tenerentur tamquam legitimo Paſtori obtemperare. Eis tandem præcepit, vt eſſent ſolliciti pro redemptione captiuorum eleemoſynas quærere, cum hoc eſſet huius Religionis præcipuum inſtitutum; & vt ex eis, mitterentur ſingulis annis habiles & idonei ad terras Saracenorum qui poſſent (accepto pacis fœdere) captiuos redimere, ac reducere iam redemptos. Quod opus eximiæ charitatis eſt, & ſingularis miſericordiæ. Quæ cum ita ſe haberent, vt religio iſta fœliciſſimum conſequeretur ſucceſſum, cuius proſperum ac fœlix fuerat initium, ad Summum Pontificem Gregorium IX. concurrente Regis Iacobi, Barchinone tunc commorantis conſenſu, & interuentione, ſcripſit cum humilitate maxima, rogans ac obſecrans, vt Ordinem illum tunc denuo in Eccleſia Catholica inceptum, cum inſtitutis omnibus eiſdem fratribus traditis confirmaret. Quæ omnia cum ſummo Pontifici placuiſſent, huiuſque Ordinis inſtitutum ſanctiſſimum conſideraſſet, cum ſancta confirmatione ſua præmuniuit. Ad Beatum Raymundum Epiſtolam miſit, vt primo Magiſtro Generali ab eodem nominato, ſuis propriis manibus habitum conferret. Quod ita factum eſt. Nam in Eccleſia Cathedrali ciuitatis Barchinonenſis anno Domini Milleſimo ducenteſimo trigeſimo, die ad hoc præfinito, coram Sereniſſimi Re-

Ordinem B. Mariæ de Mercede inſtituit & in quem finem.

Regis Iacobi præſentia, concurrente innumera eiuſdẽ ciuitatis populi multitudine, primo Priori, & Magiſtro Generali habitum ſupradictæ Religionis, ſuis propriis manibus Beatus Raymundus contulit. Duranteque eius vita, eiuſdem Ordinis ſingularis Protector fuit, & Conſeruator. Quę quidem vitam eius ſanctiſſimam, Doctrinam admirabilem & ſapientiam, reddunt omni ex parte clariorem, & illuſtriorem. Quin & hoc (teſte Surita) cum in Legatum ad Vrbanum, eius nominis Papam Quartum, à Rege Aragonum Iacobo pro reconciliatione Maufredi, regis Siciliæ, iam pœnitentis, antea vero Romanæ Eccleſiæ hoſtis acerrimi miſſum fuiſſe.

Idem Ordo à Summo Pontifice confirmatur.

Porro cum contra Turcas, inuictiſſimus Rex Iacobus exercitus moueret, & ad debellẽdas inſulas Baleares, quæ ſuis Regnis infeſtiſſimæ erant, milites præpararet, B. Virum Raymundum obnixe rogauit, vt ſecum in illud bellum incederet. Quod equidem ſe facturum vir ſanctus promiſit, dummodo tamen concubinam ſuam Barchinonæ Rex dimitteret. Hoc cum ſe ſeruaturum Rex ſpopondiſſet, præparatis omnibus ad bellum neceſſariis, B. Raymundus nauigium ſibi præparatum, ac deſtinatum pro Regis confeſſionibus audiẽdis conſcendit. Cumque Regi Iacobo in Inſulis Balearibus omnia ad votum ſuccederent, & fœliciter bellum contra Turcas ageretur, mulier, quæ Barchinonę fuerat relicta, ſecrete nauigio quodam paruo, ad Baleares inſulas acceſſit. Quod factum quamuis occultiſſimum, cũ ſanctus cognoſceret, (habebat enim ſpiritum propheticum B. Raymundus) ad Regem accedẽs eidem dixit, velle ſe Barchinonem redire, quandoquidem ſua Regia maieſtas nõ ſtabat promiſſis, nec quod ſpoponderat adimpleuerat. Rex vero admiratus, cum tam occultum factũ cognouiſſet, ſancti viri conſtantiã animaduertens, edicto publico prohibuit, ne quis ſub pœna capitis B. Raymundum nauigio ſuo Barchinonẽ reduceret. Cum autẽ Sanctus vir de edicto Regis certior factus eſſet, ad portum, vbi aderant nauigia, vul-

Cum Rege Proficiſcitur ad bellum Turcicum.

Spiritu Prophetico claret.

go dictum Sollar, peruenit, quærens ſuæ nauigationis cõmodum, ſi aduenire potuiſſet. Verum cũ Nautæ omnes Regiã timẽtes Maieſtatẽ, trãſitum ei denegaſſent ab eis ſe aliquantulum diuertẽs, oratione præhabita, pallio ſe exuit, illudque ſuper vndas maris extẽdit, ac ſigno crucis edito, ſocioq; eius prę timore nimis exterrito, in littore maris relicto, extenſum pallium ſanctus appræhendit, ſcapulareque ſuum deſuper baculũ extẽdens pro velis poſuit. Cumque ſic Deo operãte qui in ſanctis ſuis ſemper eſt mirabilis, nauigaret, ſubito inenarrabili quadã, diuina ope, ratione ventus inſufflauit, vndiſq; inſolita trãquillitate criſpantibus, citius ab hominũ diſparuit viſu. Quæ res cum in publicũ volaſſet, & Regia rumoribus inſolitis adimpleta eſſet aula, mox de mandato Regis præparãtur triremes, vndiq; confluunt nauigia, vt B. Raymundum adducerẽt. Sed fruſtra fuit Regis, ac nautarum ſollicitudo, cũ fruſtra ſcientia, aut conſilium cõtra Dominũ quæratur Ille enim qui eduxit ventos de theſauris ſuis, & ambulat ſupra pennas ventorum, & Petrũ ſupra mare ambulãtem ne mergeretur erexit; ille inquam, qui ſupra mare incedẽs, ac ſi ſuper terram, diſcipulis ſuis nauigantibus, opem atque auxilium præbuit, Sanctũ virũ Raymundum breui temporis ſpatio, per tot milliaria deduxit, vt, cum vix naues, proſpero ventu inſufflante, poſſent vna die naturali, ab vna terra ad aliam trãsfretare, vir ſanctus tantum maris ſpatiũ, ſex horis pertrãſierit. In qua nauigatione cum vir ſanctus humilitatis amator, vellet à ciuibus ciuitatis Barchinonæ occultari, nullo modo potuit. Apparuit enim eodem die ante prandium in mari, tanquam maxima nauis; quam ex more ſpeculator Turris montis Iouis deſignauit; exiſtimãs reuera ipſum fore nõ hominem, ſed maximam nauim. Quo ſigno viſo, cum maxima hominũ multitudo ad littus maris conueniſſet, prout aſſuetum eſt fieri, à lõge maximam nauim omnes aſpicere videbãtur. Verum, cum ciuitati appropinquaſſet, in terramq; deſcendiſſet, non nauim, ſed B. Raymundum à Penia forti,

Mirabili nauigio Barchinonam reuertitur.

Pſ. 134. & 103. Matthæi 14.

Inſigne miraculum.

Digitized by Google

forti, cum maxima omnium qui aderant admiratione ſuſceperũt. Palliũ autẽ eius & omnia alia veſtimenta ſua ita ſicca remanſerunt, vt aquam non tetigiſſe viderentur. Indutus vero pallio vir ſanctus, ad conuentum Fratrũ Prædicatorũ iter agẽs, cum magna infirmorũ multitudo pro benedictione obtinenda adueniret, multa miracula eum feciſſe legitur. Ad conuentũ autẽ cum perueniſſet &, porta clauſa ab omnibus, qui eum comitabãtur, inuenta eſſet, vltro aperta eſt B. Raymũdo, omnibus ſæcularib. extra manentibus. Quod certe admiratione maxima dignum eſſet, creaturas iſtas incorporeas viris iuſtis, ac ſanctis ad nutum obediuiſſe, niſi & Deũ ipſum omnium rerum dominum amicis ſuis obedientiam præſtaſſe diuina ſcriptura, Spiritu ſancto inſpirata teſtaretur. Obediente itaque Deo voci hominis, Sol ſtetit contra Gabaonem. Quod equidem ſignum eſt immenſæ dilectionis, & amoris, quo Deus amicos ſuos proſequitur. *Item alia.* *Ioſue 10.*

His itaque rebus geſtis, cũ ad contẽplationis quietẽ, & tranquillitatem, Deus eũ poſt lõgos labores ſuſceptos vocaſſet, reliquum vitæ tempus, à ſæcularibus negotiis ſemotus, totũ ſe Deo cõſecrans, glorioſe quãdiu vixit, in eodẽ S. Catharinę martyris Conuentu cõuerſatus eſt. Quo quidẽ in tẽpore, nõ defuerunt B. Patri perſecutiones; vt vere diſcipulus eius eſſet, qui propter nos laboribus ſe ſubiiciẽs, à Iudaico Populo vſque ad mortẽ fuit perſecutus. Vnde & diſcipulis ſuis, vt eos conſolaretur, dixit, *Et me perſecuti ſunt, & vos perſequentur.* Cum igitur propter renũciationem Generalatûs officij, (vt diximus) magna in toto ordine perturbatio ſubſecuta fuiſſet, non defuerunt aliqui, qui detractationibus, & murmurationibus, Beatum virum ab omni prorſus crimine immunem perſecuti fuerũt. Verum, quæ retro ſunt obliuiſcens Sanctus Vir, & ad ea, quæ ante ipſum erant, cum ſe ipſum extenderet, deſtinatum à Deo perſequebatur ſemper brauium. Proindeque Sanctiſſimi Patris ſui Dominici veſtigiis inhærendo, totum ſuæ ſenectutis tempus operibus *Perſecutionibus varijs exercetur S. Raymundus.* *Ioan. 15.*

 cha-

charitatis eximiæ, ac pietatis conſumpſit. Vnde curſu vitæ ſuę conſummato, ac fide Chriſto Domino promiſſa ſeruata, de reliquo coronatus fuit corona Iuſtitiæ. Nam cum natus fuiſſet fere centum annis, bonis operibus plenus, miraculis quam plurimis in vita ſua peractis, ſuſceptis cum deuotione maxima omnibus ſacramentis, coram poſitis fratribus, & cum maxima lacrymarum abundantia ad Deum orantibus, cum ad Pſalmum illũ perueniſſet, *In manus tuas Domine commendo Spiritum meum*, anno ab incarnatione Domini Milleſimo ducenteſimo ſeptuageſimo quinto, obdormiuit in Domino. Et quoniam dũ viuebat honores ac dignitates ſemper contempſerat, Dominus ſecutus Ieſum Chriſtum, voluit Deus obitum ſuum honoribus maximis, ac ſignis mirabilibus ampliare & decorare. Nam, cum Rex Caſtellæ Alphonſus, cum eius filiis Barchinonem aduenisſet, conſultum eſt, Deo ita diſponente, vt Iacobus Rex Aragonum, & Alphonſus Rex Caſtellæ cum filiis ſuis, ac multis Epiſcopis, qui illinc conuenerant, corpus B. P. Raymundi cum maximo honore, & reuerentia, in ſepulchro marmoreo miro artificio elaborato, ſepulturę traderent. Quod ita factum eſt. Epiſcopo enim Barchinonenſi officium celebrante, & duobus Regibus aſſiſtentibus, cum filiis ſuis, ingentique hominũ multitudine conueniente, corpus B.P. Raymundi, omnibus venerantibus, ſuis propriis manibus Reges, ac filij eorum, ad ſepulchrum vſque à Regia Maieſtate præparatum portauerunt. Illudque ita clauſum reliquerunt, vt nuſquam ab illo die apertum fuiſſe legatur. Pretioſa quidem in conſpectu Domini mors Beati Raymundi fuit; qui cum aurum ſperneret, nec ſperaſſet in pecuniarum Theſauris, inuentus fuit à Domino ſine macula. Beatus quidem vir, ac ſemper Beatus cuius anima paradiſum poſſidet. Beatus inquam; quia ſpretis terrenis illecebris, factus eſt diuinorum gaudiorum perpetuus poſſeſſor. In cuius quidem rei veritatem, ac teſtimonium manifeſtum, Deus

Centenarius pene, fato fœliciter fungitur.

Pſal. 30.

Annus obitûs eius.

Honorifica ſepulturam S. Raymun.

Claret miraculis poſt obitum.

Deus meritis B Raymundi, innumera, quòque à die obitûs eius, operatus eſt miracula. Mortuis vitæ reſtitutis; In extremis vitæ laborantibus, adiutis; Paralyticis, aliiſque variis doloribus ac infirmitatibus afflictis, curatis.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. LVCIANI, Antiochenæ Eccleſiæ Presbyteri; quod conſtanter exegit Nicomediæ, ſub Galerio Maximiano, in Oriente imperante; Anno Chriſti 311. Euſebij Papæ 3. Ex Simeone Metaphraſte.

Cæſ. Baron. Tom. 3. Annal. Eccl.

S. LVcianus, Samoſata ciuitate Syriæ, parentibus, honeſto loco natis oriundus, puer iam duodẽnis, iiſdem quidem orbatus, ad Macarium, qui Edeſſam habitabat, diuitiis ſuis in pauperes diſtributis, cõfugit. Apud quem breui temporis ſpatio, ſacrorum librorum intelligentiam conſecutus, & lauacro regenerationis expiatus, monaſticum inſtitutum æmulari; carnem frequenti inedia, ſpiritui ſubiugare; frequentibus precibus; diuinam ſibi gratiam conciliare; cœleſtium, rerumque ſupernarum meditationi intendere; adeo, vt vigiliis, laboribusque exhauſta membra quietem non prius caperent, quam ſomno neceſſario, victa natura ſuccumberet. Et ne quo vnquam vanitatis puluere mens obduceretur, cauebat inprimis, ne quid præter diuinos ſermones lingua reſonaret.

7. Ianuarij. Patria & genus eius. Vita eius ſanctimonia.

Ætate vero iam maturior, in Eccleſia Antiochena Sacerdotio initatus, Ludum litterarium, candidatorum frequentia celeberrimum inſtituit; & quicquid inde merebatur, in pauperum vſus benigne expendit. Et cum Hebraicarum literarum eſſet peritiſſimus, videns ſacros Codices, ſceleratorum quorundam veneno infectos, variiſque erroribus, non ſine graui Catholicæ fidei detrimento, aſperſos, ingenti eos ſtudio,

Factus Sacerdos ſcholam Antiochiæ cõſtituit.

Digitized by Google

Sacros codices repurgat.

priſtinæ puritati, nitorique reſtituit; ea fere tempeſtate, qua Maximianus canino admodum in Chriſtianos flagrabat odio; ea maxime cura ſollicitus, vt ſacro Chriſtianitatis nomine deleto, idolorum cultus ad aſtra tolleretur.

Maximianus Imperator inſidiatur Luciano.

Verum ſatanicis hiſce conatibus, dictis pariter & factis, vir ſanctus ſedulo obſiſteret. Cuius fama tyrannus commotus, nullum non mouere lapidem, quo tam egregium CHRISTI athletam, ad ſuæ impietatis partes traduceret. Deſudabat admodum perfidorum induſtria, quatenus illa Eccleſiæ columna proſterneretur. Quare Lucianus, Eccleſiæ periculum in ſuo capite verſari animaduertens, relicta prouide ciuitate, ad agrum confugit; tempeſtatis tranſitum, ibi latitando præſtolatutus. Erat forte tunc ibidem Pancratius quidam Antiochenus, Sabellij veneno infectus; qui acerrimis inuidiæ ſtimulis in ſanctum concitatus, Maximiani ſatellitibus eum prodidit: Ij confeſtim comprehenſum, ſecum Nicomediam abduxêre. Cum autem Cappadociam deueniſſent, milites illic quadraginta, ſuppliciorum timore fractos, à fidei conſtantia, ad ſimulacrorum cultum defeciſſe vir Dei repperit.

Capitur & abducitur.

Quos admodum miſeratus, oratione grauitatis & pietatis plena, à perfidia, ad fidei confeſſionem reuocare. Illi grauiſſimo admiſſi ſceleris dolore perculſi, reſumpta animi conſtantia impietatis & ignominiæ contractam maculam penitus deleuêre. Et hiſce quidem præclaris, in tranſitu itineris, pietatis operibus Lucianus intendens, Nicomediam demum delatus eſt; vbi rurſus alios atque alios, à CHRISTI confeſſione, in paganiſmi barathrum relapſos erexit, confirmauitque. Sed enim erat in vultu eius mirabilis quidam ſplendor; adeo vt clariſſimum pietatis, virtutumque omnium ſpecimen, quod ex facie eius elucebat, omnium animos incredibili-

Apoſtatas à fide, reducit.

Digitized by Google

biliter ad ſe alliceret. Hinc & ipſe Maximianus, ne ſermonum eius ſuauitate, vultûſque claritudine vllatenus frangeretur, congreſſum illius plurimum formidabat; quare non niſi interiecto velo, & intermedio verbi miniſtro dicta eius excipere; & primo quidem variis blanditiis & promiſſis eum delinire conari. Conſiderabat etenim ſingulari eius prudentia, imperium nullo negotio fæliciſſime poſſe adminiſtrari. Sed cum muneribus, promiſſiſque contemptis reſpondiſſet, ne vniuerſum quidem mundum cum pietate in Deum conferendum, Imperator vehementer excandeſcens, variis eum ſuppliciis ſubiicere mandare; nunc quidem in cippo manibus pedibuſque ad quatuor foramina crudeliter extenſis, coxendices violenter è ſuis mouere articulis; nunc graues teſtarum aculeos eius dorſo ſubſternere; poſtremo probris & contumeliis ad ſatietatem affectum, extrema cibi potuſque inedia vexare, ni impuris Dœmonum victimis famem pellere maluiſſet. Verum CHRISTI martyr diuinis epulis nunquam deſtitutus, diabolica cibaria omnimodis reſpuere; adeo vt totos 14. dies, inter tormenta ieiunus perſtiterit; nec ſolita tamen pietatis & adhortationis officia, quibus Chriſticolas carceri mancipatos confirmabat, vnquam intermiſerit.

Fruſtra tentatur Luciani conſtantia.

Interea Chriſtianis toto terrarum orbe celeberrima Theophaniorum inſtabat Solennitas; cum diſcipulorum eius plurimi ex Antiochia, & aliis aliiſque locis confluentes, nimia triſtitia abſorpti, magiſtrum circumſtetêre; quos ille egregia animi virtute, pro temporis ratione conſolari. Sed quis hoc ſpectaculo, à lachrymis temperare queat? Sedebat martyr in fædo horridoque carcere, omnibus pene membris cruciatuum atrocitate fractis, & extrema iam inedia confectus; verum inuictam animi fortitudinem, vegeto teſtabatur ſpiritu.

Perſeuerat inuictus Lucianus.

Cru-

Ingens feruor diſcipulorum eius.

Cruces interim ſatellites, nihil non obſeruare, ne vel minimo ſolatio vir Dei refocillaretur. Affligebat autem quam maxime diſcipulorum animos, quod diuinorum participatio myſteriorum negata omnimodis, præpeditataq; videretur: cũ nec viam nec medium aliquod offenderent, quo ſacram menſam in ergaſtulum inferrent. Tum Lucianus, ſecreto illos conſultantes conſpicatus, Bono, inquit, animo eſtote, filij; Menſa quidem ex lignis, lapidibuſue compacta, ſacris myſteriis celebrandis deeſt, ſed erit Deo, vti confido, hoc pectus meum, ingrata nequaquam menſa; templum porro ſanctum vos mihi eritis; reſupinum itaque, omni ex parte me comprehendite, manibuſque veſtris, brachiiſque firmiter ſuſtentate. Hiſce quidem dictis, erecti diſcipulorum animi, cuſtodes vero diuinitus remiſſiores redditi. Tum igitur eueſtigio taliter in ſacro martyris pectore, ſummo cum gaudio, & exultatione, diuina myſteria fuère peracta; multaque, eaque preclara dein; de pietate in Deum, de conſtantia, de æternitate, verba habita; diſcipulorum animi, facibus diuini amoris admodum ſuccenſi; ac ſic demum ſacroſancti corporis & ſanguinis Chriſti Domini hoſtias ſingulis cum eſſet impertitus, abſentibus quoque per ſacras Diaconorum manus ſimiles tranſmiſit; dieque cum diſciplis ingenti cordis iubilo iam tranſacto, ſingulos in pace dimiſit.

Qualiter in ergaſtulo Sacrum peregerit.

Altera autem luce, aduenère quidam ab Imperatore miſſi, viſuri num adhuc ſupereſſet Lucianus; quos cum ille prope ſe ſtantes adſpexiſſet, quantum potuit ſeſe extendit, & ter conſtanti voce Chriſtianum ſe eſſe confeſſus, beatum Deo ſpiritum reddidit. Maximianus vero, vt memoriam tam præclari certaminis penitus deleret, immanis lapide ponderis, ſpirantem adhuc (vt nonnulli affirmant) in ima maris deprimi iuſſit. Sed qui martyris gloriam, ſempiternis inuoluere tenebris nitebatur, id ante omnes æternitati eam conſecrauit. Sed enim poſtquam ſacrum eius corpus, multis diebus cum maris fluctibus decertaſſet, delphinus

Moritur fœliciter.

id

id tandem dorſo excepit, Depranumque in Bithyniam mirabiliter deuexit; Deo haud dubium ſic diſponente, ſanctumque ſuum à corruptione præſeruante. Diſcipuli porro in ſomnis ab eo præmoniti, incredibili gaudio exultantes, eximia veneratione id ſuſcepêre; vberrimiſque lachrymis honeſto tumulo, pro tempore & loco, id condidêre. Helena autem Auguſta, Magni Conſtantini genitrix, cum à Hieroſolymitana peregrinatione, & hunc venerabunda locum perluſtraret, illuſtri martyris prouocata agone, ciuitatem minime ignobilem, à Conſtantino filio poſtea ampliorem redditam, & Helenopolim exinde indigitatam) inibi condidit; conuocatiſque vndequaque habitatoribus, ampliſſimis circundatam mœnibus celebrem admodum reddidit, Martyrioque adeoque gloriam, admirabili operis templo, ad ſempiternam memoriam clarius illuſtrauit.

Corpus eius è mari Delphini obſequio Depranũ delatum.

Helena Auguſta, quibus Martyris gloriam auxit.

Cæterum vir diuinus, inclyta martyrij corona gloriosus, quamuis in vita diſcipulorum multitudine, eorumque cum eruditione, tum pietate inſignis admodum extiterit, eam tamen felicitatem, ab obitu, ſartam tectam diu conſeruare non potuit. Ad vnum ſiquidem omnes (vna Pelagia Antiochena excepta, quę eum ſectata præclarum pro fide certamen ſubiit) procella perſecutionis ſæuiente, ſuæ pietatis & fidei fecêre naufragium; qua ſceleris immanitate, reddita Eccleſiæ pace, etiam polluti manſere. Arianæ ſiquidem perfidiæ mordicus adhærentes, impietatis ſuæ venena, per totam conati ſunt ſpargere Eccleſiam: Luciano tanquam auctore, hæreſeosque ſuæ magiſtro gloriantes; ſeſeque Collucianiſtos palam appellantes; quo etiam nomine, ipſe Arius perfidiæ ſuæ aſſeclas, in epiſtolis ſuis nuncupabat. Quę ſane calumnia primis illis exordiis, orthodoxorum nonnullos excitauit, vt in innocentem martyrem, & ſincere fidei columnam declamarent, eumq; palam hæreſeos inſimularent. Verum pura, & ex omni parte integra fidei ipſius claritudo, omnem penitus ſuſpicionem diluit; quæ etiam in ipſis criminatorum actis,

Lapſus diſcipulorum eius.

S. Lucianus probatur totus Orthodoxus.

Digitized by Google

actis, veraciter elucet. Cum namque iidem, Conſtantij Auguſti tempore, Antiochiæ conuenirent, vt Conſubſtantialitatis nomen abolerent, Luciani martyris fidei profeſſionem edidêre; qua quidem, communis filij cum Patre Subſtantia; Potentia; Gloria; imago; omnia denique alia ſuſtinentur, quæ Catholicæ Eccleſiæ filij etiamnum profitentur. Tantum, quod vnicum Conſubſtantialitatis verbum ibidem minime reperiretur expreſſum, temerario idipſum auſu, è Nicœno propterea Symbolo tollere conati ſunt. Sed nulla potuit in viro Dei eſſe culpa, eam vocem omittendo, cum ea primum à Sacroſ. Nicæna Synodo, ad eludendos omnes Arianorum cauillos, ſapienter ſit ſuſcepta, & inibi appoſita. Accedit poſtremo ad defenſionem S. Luciani, S. Athanaſii Alexandrinæ ſedis antiſtis, irrefragabile teſtimonium; qui eum ſanctum, magnum, religioſumque martyrem fidenter appellat.

In Synopſi in fine.

Tom. 1. In Natal. & Indiculo SS. Belgij, necnon in Addit. ad Martyrol. Vſuardi.

Caſ. Baron. Tom. 10. Anna. 8. Ianuarij.

Illuſtres Natales eius.

Eius vita habetur 10. Iulij. Reineldis 16. Iulij.

VITA S. GVDVLÆ VIRGINIS, APVD Bruxellenſes in Belgio celeberrima: Ex iis quæ extant pene V. P. Laurent. Sur. & Ioan. Molanum. Floruit maxime poſt obitum S. Gertrudis; qui contigit, Anno Partæ ſalutis 664.

TEmpore illo, quo Sigibertus, Dagoberti Regis filius: Regni Francorum gubernacula tractabat, fuit Comes quidam diuitiarum gloria, vitæ innocentia, morumque probitate admodum inſignis, Vvitgerus nomine; cui coniunxerat, qua ſtirpis claritate illuſtris, qua virtutum merita præſtantiſſima, Anielberga. Hi cum indefeſſo ſtudio diuinum beneplacitum attenderent, eique ſe totos conformare ſatagerent, egregios ſanctiſſimoſque laborum ſuorum fructus à Deo conſequi meruêre,

re. Nam præter Eniebertum, Cameracenſem Præſulem, virum multis virtutibus adornatum, inſuper Reineldem filiam, vitæ ſanctimonia, & martyrij gloria conſpicuam habuêre. Acceſſit his denique eximium ſanctitatis decus, virgo Gudula: quæ ea tempeſtate qua S. Gertrudis clariſſimis virtutum, miraculorumque fulgebat operibus, in lucem ædita, ab eadem non ſine Angelico præuio monitu, de ſacro fonte eſt ſuſcepta: & procedente tempore, fidei rudimentis, virtutumque omnium diſciplinis imbuenda, à parentibus eidem contradita.

De 3. hiſce conſentiũt omnes, teſte D. Molano In Nat. SS. Belgii 10. Iulii ad calcem vitæ S. Amelbergæ. Eius vita extat 17. Martii.

Mox vero vt ex ephebis exceſſit S. Gudila, ſacræ virginitatis voto flagrantiſſima, ad cœleſtis patriæ deſideria ſe totam erigere: atque adeo corpore in terris conſtituta, aſſidua rerum diuinarum contemplatione, mente in cœleſtibus verſari. Poſtquam vero S. Gertrudis huius, vitæ curſum fælici agone conſummaſſet, virgo Gudula tantæ directricis orbata ſolamine, diuinis ſapientiæ monitis & conſiliis iam plene inſtructa, piorum parentum repedauit Limina, ibidemque ſolita pietatis officia frequentare ſedula. Erat in confinio, villa, Morzella indigitata: duobus fere milliaribus à parentum ædibus diſtans: & in ea quoddam Oratorium, Saluatori noſtro ſacrum: id ſacra virgo magno Religionis ſtudio, die noctuque frequentare, tantiſque piorum operum exercitiis inibi incumbere, vt maximam in ſe diaboli inuidiam excitârit. Sed enim cum aliquando, vti ſolita, accenſa lucernam, comite pediſſequa eo tenderet, dœmon vt eas cœpto itinere reuocaret, fraude ſua lumen exſtinxit, & viæ ignaras, in graue offenſionis periculum adduxit.

S. Gertrudis eius onomaſtria, & doctrix.

Ea orbata, ad Parentes reuertitur.

Solita pietatis continuat opera.

Tum virgo, vt diabolicæ fraudis laqueos abrumperet, ad orationis confugit remedium: nec prius à votis precibuſque ceſſare, quam lumen exſtinctum, denuo viuiſceret.

Miraculũ.

Quæ-

Ideo forſan pingitur cum lucerna, adſtante diabolo.

Quare lætabundæ, nudis plantis cœptum carpſere iter; oratoriumque ingreſſæ, nouo mentis ardore, pro tanto beneficio, diuinæ bonitati gratias egêre; ſupplicationesque in multam lucem protraxêre; ac tandem expletis Miſſarum Solenniis domum remeare: cum ecce mulier quædam, diuturno mærore afflicta, obuiam ei prodit. Geſtabat ea filium ſuum nouennem, ab ipſis incunabulis infinitis miſeriis obnoxium. Omni namque membrorum officio deſtitutus, non cœlũ ſed terram, brutorum inſtar, ſpectare cogebatur. Vocis ſpiracula obſtructa; manus chiragra contuſæ; nihilque denique in puero erat, quod nõ languore affectũ, matrem miſeris modis cruciaret. Eam ad ſe venientem Gudula conſpicata, vberrimis lachrymis quidem excepit, puerumque complexa, feruidis precibus diuinæ potentiæ commendauit; & en rem miram; Laxantur ilico qua vocis qua membrorum retinacula; atque adeo puer omnimodam adipiſcitur ſanitatem: quare Gudula diuinam virtutem per ſe oſtenſam admirari; gaudere mater, de Dei miſericordia, in filium per virginem declarata. Erat quoque in pauperum inopia ſubleuanda admodum benefica; ſeipſam interim ieiuniis macerans, & vigiliis attenuans. Cum quodam die diuinis rebus tota intenderet, mulier quædam lepra deformis, cellulæ eius oſtium pulſans, magnis vocibus, plena ſpe bona, opem eius implorare. Fœmineis clamoribus virgo excitata, protinus accurrit; viſaque muliere putredine pene cõſumpta, ingemuit miſerãs, ſolitaque præuia precatione, ſacro manuum ſuarum contactu, omnem lepræ fœditatem fugauit, integræq; ſoſpitati fœminam reſtituit. Flagrabat iugiter cœleſtis patriæ magno deſiderio, & mortalitatis huius ſolui ergaſtulo, quatenus ad Diuinæ Maieſtatis conſpectum admitti poſſet. Nec pio ſuo fraudata eſt voto.

Sanat puerum admodum defectuoſum.

Itẽ leproſã.

S. Gudulæ obitus.

Vltimo etenim vitæ eius inſtante termino, Eccleſiaſticis rite munita Sacramẽtis, ſanctam Christo, cœleſti ſponſo, contradidit animam; ingenti omnium vtique

tiq; planctu; Lugebant eam nobiles, virtutum formã. Lugebant eam Orphani & pauperes, alteram Dorcam. Adminiſtrata fuêre ſacri corporis funebria, tantę nobilitatis puellæ condigna; Sepulta autem in Villa Ham. Neque ibidem defuêre diuinæ glorificationis magnalia. Sed enim, eodem ſepulturæ die, ad tumulum eius, Arbor Populus, mirabile viſu, ſine manibus putantium, inopinato excreuit, & hiberno hoc tempore, virens vt nemus fronduit. Crebreſcentibus & aliis ibidem ſignis, placuit Præſulibus de loco ſepulchri leuatam, in alium honori eius magis congruum, pia veneratione transferre. Et quidem primo Niuellenſe Cœnobium, dein Malbodium, denique Caſtrilocus delectus; at fruſtra. Cum namque iam tertio manus operibus admouiſſent, nullis omnino viribus Corpus loco moueri potuit. Vnde cunctis hæſitantibus, & cũ ſtupore conſilia agitantibus, dixit quidam & ætate & prudentia cæteris prouectior, non alium ſibi videri, virginem quietis & honores locum expetere, quam eum, vbi aſſiduis lacrymis & precibus Dei gratiam & gloriam eſſet conſecuta. Huius igitur conſilio, & mẽtes fidelium, & virginis gleba protinus cêſſere. Delata igitur comitantium omnium ingenti iubilo, ad villam Morzellam; hymniſque reſonantibus, in Sancti Saluatoris Baſilicam illata; cæco in itinere viſu reſtituto.

Locus ſepulturæ eius.

Inſignia miracula.

Prima Translatio eius.

Altera autem Luce, Populus illa, quæ prius ſacrarum Reliquiarum cuſtos fidiſſima, obſequio ſuo virginem honorârat, eam nec quidem in translatione illatum dereliquit. Priori etenim è loco diuinitus eradicata, ſacræ Virginis Lipſana fideliter eſt ſubſecuta; atque ita conuenienter ante prædicti Oratorij fores tranſplantata, tanquam à primordio ibidem germinare cœpiſſet ac creſcere; viriditateque ſua, puritatem virginis palam eſt teſtata. Huius tam ſtupendæ rei fama permotus Carolus, qui ex Imperij gloriæ, quod tunc magno animo adminiſtrabat, dictus eſt magnus, locum adiit, & cognita miraculi veritate, ad ſtudium

Carolus Magnus Imperator, MorZellæ ſanctimonialium inſtituit Cœnobium.

 reli-

Digitized by Google

religionis ardentius excitatus, inſigne ibidem ſacrarum virginum monaſterium erexit; animique ſui in virginem pietatem & obſeruantiam, muneribus & donis magnificis declarauit. Contigit autem poſt hæc, cum venationis gratiâ, ſyluas & nemora peragrare, vrſumque quendam miræ magnitudinis acrius inſequi; fera cum nullum effugij locum, campis vndique patentibus, ſibi relictum videret, mortemque iam iam capiendus, crebris flexibus differret, tandem præpropero curſu rectà Morzellã tetendit, magna vi in Ecclesiam irrumpit; prope ſacræ virginis thecam, ſecurus procumbit; ibidem porro deflexa ceruice, aduentantium veſtigia lambere; velut catulus laſciuiens omnibus blandiri; aliiſque indiciis ſignificare, ſe famulæ Dei patrocinio defenſatum; quod vt Carolo magnam admirationem, ita vrſo vitam attulit; qui reliquum vitæ curriculum ibidem, ſumma manſuetudine ad virginum voluntatem exegit.

En rem mirabilem de Vrſo.

His aliiſque cœlitus, ibidem operatis prodigiis, cum temporis progreſſu Chriſtianorum impietas magis magiſque increſceret, iuſto diuini numinis offenſi iudicio, ſanctuaria eorum tradita ſunt Barbaris in deriſum, & incolarum ſubſtantiæ illis in prædam. Quare Clerus, Religioſi, & Sanctimoniales, exuſtis & depopulatis ſuis Eccleſiis & Monaſteriis, vbi poterant opportunius latitabant; ſacra porro Sanctorum corpora & pignora, aut humi defodiebant, aut ad loca tutiora deferebant.

De ſæuiſſima & diuturna Danorum & Nortmannorum vaſtatione, Conſule D. Ioan. Molã. In Chronica & Recapitulatione SS. Belgij ca. 12. & 23.

Tunc quoque reliquiæ S. Gudulæ, à Morzellenſi cœnobio, Capræmontem fuère perlatæ. Cumque Danorum ferocia, cuncta ferro & igne, longe lateque popularetur, ipſum etiam Morzellenſe monaſterium, flammis vſque adeo ab eis abſumptum eſt, vt nulla eius veſtigia ſuperſint; rebusque omnibus, alicuius pretij direptis, ouantes inde receſſere. Fuit tum S. Gudulæ corpus Capręmonte Morzellam relatum, & ibidem vſque ad Ottonis ſecundi Imperatoris tempora aſſeruatum; donec à Carolo, Lotharij Regis

Fran-

Digitized by Google

Francorum fratre, Duce Lotharingię, inde Bruxellas, in S. Gaugerici, Baſilicam, debito cum honore fuit translatum. Hic autem, quid ſibi ceſſiſſet donis conſpicere deſiderans, temere attamen deuote thecam aperuit; ſed dictu mirum, mox horrenda tenebrarum caligo, diurni luminis adſpectum ademit, nebulaque templo circumfuſa, ab incepta temeritate retraxit. Quare ſaniori vſus conſilio, vna cum fideli plebe, in carnis ac ſpiritûs contritione triduo ſe coarctare, quatenus quod fruſtrata tentârat præſumptione, ſumma quæ omnia vincit obtineret humilitate. Tertia itaque luce, voto potitus ſuo, diuino inuocato numine, thecam occluſit, & ſigillo obſignauit; locumque donis ac muneribus exornauit. *Secunda Translatio S. Gudulæ.*

Cæterum Anno Dominicæ Incarnationis, 1047. dedicatum eſt in monte Bruxellis, D. Michaeli Archangelo templum, à Gerardo Cameracenſi Antiſtite, opere & ſtructura inſigne; & in id, loculus S. Gudulæ ex S. Gaugerici, per Lambertum alias; Baldritum Comitem, Caroli Ducis nepotem, ſumma veneratione translatus. Qui ibidem ad ſeruiendum DEO, Sacræque virgini Clericos conſtituit, & ad vſus eorum, ipſam Eccleſiam cum decimis, & alia plura legaliter contulit. Vbi nunc quoque, ad oſtendenda glorioſæ virginis merita, multa & magna fiunt miracula. Quare in pręſentiarum eadem Baſilica D. Gudulæ indigitatur, Bruxellarum celeberrima. *Tertia Translatio eius.*

VITA S. SEVERINI ABBATIS, NORICORUM Apoſtoli; ex ea quæ eſt per Eugippium Abbatem, eius contemporaneum conſcripta. Claruit Anno Chriſti 454. & reliquis.

Caſ. Baron. Tom. 6. Annal. Eccleſ.

Alias Eugippum & Eugipium

Alias diſcipulum

8. Ianuarij.

EA tempeſtate, qua Attila Hunnorum Rex morte occubuit, res vtriuſque Pannoniæ, in ſummo verſa-

bantur diſcrimine; filiis eius morbo iniquæ dominationis inflatis, de principatu acriter inter ſe dimicantibus. Commigrârat vero iam pridem Seuerinus perfectioris vitæ ergô, ad Orientis quandam ſolitudinem; inibi vni Deo, rerumque ſupernarũ commentationib. vacans. Sed cum iam quà in Ægypto, primaria monachorum ſede, qua in Paleſtina, vniuerſaque Syria, Orthodoxi, Eutychianorum hæreticorum motibus dire vexarentur, eos vt vitaret vir ſanctus, diuino monitu profectionem iniens, ad Norici Ripenſis oppida, Pannoniæ ſuperiori vicina, Barbarorum crebris incurſionibus afflictata, vt illis præſto eſſet in opportunitatibus conceſſit, Locumque habitationis ſuæ Caſturis oppidum elegit. Porro Latinum eum hominem, haud Orientalem loquela manifeſtabat. Studebat interim inanem deuitans gloriam, qua patriam, qua genus ſuũ quod haud obſcurum fuiſſe creditur paſſim celare. Seuerinos ſiquidem Romæ inter Senatores claros eluxiſſe, faſtiſq; ſæpe nomina Conſulum dediſſe, ipſæ Conſulares tabulæ docent.

Ex Oriente in Pannoniam venit.

Eutychiani hæretici, duas Naturas in Christo incarnato negabãt.

Seuerinus creditur nobili proſapia ortus.

Igitur Catholicæ fidei profeſſor egregius, cum die quodam ad Eccleſiam ex more proceſſiſſet, & certiſſimam iuſtitiæ diuinæ vltionem, ſceleribus, incolatum imminere præuideret, cœpit omnes aſſiduis cohortationibus excitare, vt paratas ſibi ab hoſtibus inſidias, pietatis operibus quantocyus auerterent. Sed cum animi contumaces, & in ſcelere obdurati, ſalutaria monita contemnerent, vir Dei hora imminentis excidij eis edicta, ad proximam, quæ Comagenis indigitatur vrbem, valido Barbarorum præſidio poſſeſſam declinauit. Eam ingreſſus, templum primo adiit; vbi cum offenſum numen votis precibuſque placaſſet, illico ciues vltima ſalutis deſperatione fractos, ad ſpiritalia arma, contra hoſtium furorem capeſſenda ſerio commonere.

Loca habitationis eius, quæ ibidem prædixerit.

Illi vero animis fluctuabundi, viri Dei ſermonibus obaudire, fidemue adhibere dubitare; donec homo ille, qui S. Seuerinum iam ante Caſturis hoſpitio

tio ſuſceperat, Comagenem aduenit, miſerabili Luctu oppidi ſui vaſtationem à viro ſancto prædictam enarrans. Is cum eundem in templo precationi intentum agnouiſſet, pedibus eius proſtratus, ingentes gratias agere, pro ſua, à communi ciuium internecione, eius orationibus ereptione. His auditis Comagenenſes pariter ad ſpem libertatis erecti, ſanis Seuerini conſiliis obtemperantes, triduano ieiunio, aliiſque condignis pœnitentiæ facinoribus, cõtracta ſcelera expiare, caſtigareque; cum en tertia die, cadentibus vmbris, horribilis ſubito exoritur terræmotus; qui hoſtium animos adeo exterruit, vt vniuerſis quæ in vrbe habebant inibi relictis, turpi fuga ſalutem quærerent, & noctis errore confuſi, mutuis ſeſe gladiis conciderent.

Media quibus iratus Deus placatur.

Eodem tempore, ciuitatem Fabianis, ſæua fames oppreſſerat, cum incolæ certum ſibi remedium à S. Seuerino adfore confidentes, miſſis Comaginem deprecatoribus, eum ad ſe, allicere tentare; Is diuino monitu eo pergere iuſſus, adueniens dixit, grauiſſimum iniquitatis pondus, tam diræ famis cladem intuliſſe; quare impietatis ſarcinam deponerent; bonis operib. vacarent: ſicque diuinæ clementiæ opem præſto ſibi futuram haud dubitarent. Nec mora: parent ciues: cum diuino oraculo viro Dei innoteſcit, viduam quãdam Proculam nomine, copioſas fruges penez ſe occultare: quam de turpiſſimo auaritiæ ſcelere, duriſſimis verbis increpitam, in medium adduxit, & diuini iudicij rigore propoſito, facili negotio, vt collectam frumenti vim, incolis extrema inopia laborantibus diſtribueret, perſuaſit. Sed & naues de partibus Rhetiarum, quam plurimis onuſtæ mercibus, præter omnem ſpem & exſpectationem, in littore Danubij apparuêre: denſa etenim glacies, diuino nutu ad preces Seuerini ſoluta, & furibundæ hyemis vndæ, non ſine ingenti omnium admiratione, placidum nauibus portum conceſſere.

Alias Fabiana.

Nunc Vienna Auſtria.

Multa bona Viennẽſibus præſtat.

Cum prædones & barbari, hoſtili incurſu, in ciui-

tatis circuitu, cuncta popularentur, ciues miſerabili voce viri ſancti opem implorare. Is Mamertinum tribunum, paucis hominibus arte militari parum inſtructis, armatum hoſtium turbam inuadere mandat. Tribunus quamuis in peſtem ruere videbatur; Seuerini tamen oratione animatus, in hoſtes fidenter perrexit, & nullo certamine excuſſa præda, in effuſam fugam compulit. Arma deinde & ſpolia collegit; captiuos, vt iuſſus erat, ad virum Dei adduxit; quos ille vinculis abſolutos, cibo potuque refectos, ad ſuos tali cum præcepto remiſit, ne prædandi cupiditate allecti, pedem eo deinceps inferre auderent; alioquin cœleſti animaduerſione puniendi.

Item Flacitheo Rugiorum Regi. Flacitheus Rugiorum Rex, cum multitudine Gothorum, ex inferiori Pannonia, ſibi infenſorum, maxime terreretur S. Seuerinum tanquam cœleſte oraculum conſuluit; quem vir ſanctus cum nihil incommodi à Gothis paſſurum aſſeruiſſet, egregiis impertitis pietatis monitis, lætabundum dimiſit. *Item Odeacri, Erulorum poſtea Italiæ Regi.* Odeacrum Erulorum Regem, Italia potiturum, eo tendenti ſubridens prædixit. Redit inter hæc nuntius viri Dei, reliquiis SS. Martyrum Geruaſii & Protaſii onuſtus; quas ſumma veneratione ſuſcipiens, condigno honore, in Baſilica, vbi iam ante aliorum complurium SS. pignora congregârat, recondidit. *Epiſcopatũ recuſat aliquoties.* Epiſcopalem dignitatem non ſemel oblatam humiliter recuſauit: ſuos interim ſedulus adhortans, Beatorum Patrum veſtigiis inhærere: operam dare, ne qui iam parentes & ſeculum reliquiſſent, pompæ ſæcularis illecebris, & libidinum incentiuis denuo irretirentur: & ad hoc vxoris Loth, exemplum terribile proponebat.

Geneſ 19. Maurum, monaſterij cui præerat, ædituum, ſecundo iam à Barbaris captiuum, eos inſequutus, è manibus eorum eruit, & ſecum reduxit. *Quanti vbique habitus, maxime apud Cocullanos* Celebris adeo erat S. Seuerini opinio, vt certatim eum ad ſe ſingula caſtella pro ſuis munitionibus inuitarent, credentes quod eius præſentiâ, nihil eis deueniret aduerſi: nec fruſtra.

Sed

Sed enim in confinio Caſtelli, Cocullis indigitati, ingentẽ locuſtarum vim, noxiis morſibus, cuncta vaſtantium, oratione incolas, aliiſque pietatis exercitiis exterminare docuit. Quintanis ſecundarum Rhetiarum municipio, Quintanicam fluuium, ne ædem ſacram extra muros ſitam, tempore mundationis, vti conſueuerat, ambiret, venerandæ crucis ripis eius impreſſo ſignaculo inhibuit. *& Quintanos.*

Et quidem talibus ditatus muneribus, vir Dei, captiuorum egenorumque eam habebat curam, vt pene omnes, per vniuerſa oppida & caſtella eius induſtria paſcerentur. Tanta autem animi lætitia eis miniſtrabat, vt tunc ſe crederet ſuauiſſimis epulis refectum, boniſque omnibus abundantem, quando videbat pauperum corpora ſuſtentari; & cum haud raro hebdomadarum continuatis ieiuniis minime frangeretur, tamen eſurie miſerorum grauiſſime ſe credebat afflictum. *Captiuorũ & pauperum Patronus S Seuerinus.*

Interea fama virtutum eius longe lateque, euagante, Paulinus quidam magno cum videndi ſtudio tenebatur. Peruenit tandem ad beatum virum, à quo, ſummis beneuolentiæ indiciis ſuſceptus, & aliquantis diebus detentus, cum redire vellet, audiuit; Feſtina Venerabilis presbyter, quia cito obluctantem, epiſcopalis dignitas exornabit. Cuius prædictionem, veritas ſtatim eſt ſubſequuta. Nam ciues Tigurinæ, quæ metropolis eſt Norici, coëgerunt eundem presbyterum, ſummi ſacerdotij ſuſcipere principatum. *Prædicit Paulino cuidã, quod futurus ſit Epiſcopus.*

Poſt hæc leproſus quidam Mediolanenſis territorij, præclara ſanctitatis eius fama excitatus, ſanitatis remedia ſuppliciter imploraturus aduenit; quem monachis ſuis, indicto ieiunio commendans, omni lepræ deformitate mundatum à ſe dimiſit. *Mundat leproſum.*

Cum autem alios multos variis languoribus & calamitatibus oppreſſos liberaret, Bonoſus S. Seuerini monachus, oculorum imbecillitate pluri- *Quibuſdã ſanitas omnimoda, haud proficua.*

mum prægrauatus, medelam ſibi præſtari eius orationibus poſcebat: dicens, Aduentitios & externos ſalutaris gratiæ ſentire præſidia, ſibi vero nullam opem aliquatenus exhiberi. Cui vir Dei: Fili mi, non tibi expedit ab hac oculorum moleſtia liberari, & aciem corporei luminis habere perſpicuam: quin potius ora vt obtutus vegetetur interior. Quid enim? An non magis grata & iucunda tibi lux illa interna, qua per ampliſſima cæli ſpatia mente vagaris, quam corporeum hoc lumen, quod tibi cum brutis commune eſt, & ea tantum quæ ante pedes ſunt cernere vales? Hæc porro Abbatis monita, gratanter Bonoſus ſuſcepit.

Tres ſuperbos monachos caſtigat.

Erant in loco Barotro, tres monaſterii ſui monachi, tanto ſuperbiæ veneno infecti, vt vix vllis medicamẽtis, ad integritatem mentis reuocari poſſent. Hos ſanctus Dei, cum manifeſte in ſempiternum exitium ruere animaduerteret, duriſſimis flagellis erudiendos ſuſcepit. Nam fuſis largiſſimis cum lacrymis, ad Dominum precibus, dæmoni illos ad tempus vexandos cruciandosque permiſit. Vix enim oratione expleta, vno omnes momento à dæmone correpti, contumaciam animique faſtum, miſerrimo eiulatu confeſſi ſunt: quos ſtatim benigne ſuſceptos, per quadraginta dies duris pœnitentiæ laboribus mancipauit. Quibus rite expletis, magna orationis virtute, dæmonum vincula ſoluit, & corporis animique ſanitatem illis reſtituit.

Obitus ſui diem prædicit.

Moritur.

Poſt multa autem alia, eximia pietatis opera, quorum ſingulâ hic attexere, operis inſtituti ratio non poſtulat, cum obitûs ſui diem, anto biennium, quam migraret, fratribus reuelaſſet, aliaq; plurima prophetico ſpiritu denunciaſſet: omnes ad cœleſtis patriæ amorem indefeſſo ſtudio ſectandum hortatus eſt: & ſic demum ſexto Idus Ianuarias, Eccleſiaſticis acceptis Sacramentis, placide in domino obdormiuit.

Sacrum illius corpus, à ſexto depoſitionis anno, in ſarcophago ineffabili fragrantia perfuſo, barba & capillis, integrum inuentum, ſumma

ma

Digitized by Google

mà veneratione inde in Italiam vti viuus præceperat transuectum eſt. Nam Odoacer, iam Italiæ Rex commiſſo prælio cum Friderico, Felethei Rugiorum regis filio, vt Rugios ſtrauit & expugnauit, incolas reſiduos ad Italiam tranſmigrare iuſſit; qui tanti viri corpus, vt tutiſſimum peregrinationis ſuæ ducem ſæculi aſſumpſerunt. Cum autem ad Caſtrum nomine, montem Feletem perueniſſent, mutus quidam, firmiſſima ſalutis ſpe de beati viri ſanctitate concepta, ad loculum fidenter acceſſit, & protinus lingua, vinculo ſuo ſoluta, laudes altiſſimo dixit. Inter hæc Barbaria illuſtris fœmina, quæ mira erga B. Seuerinum deuotione flagrabat, vt primum de corpore eius in Italiam adducto, certior facta eſt, non deſtitit importunis literis Marcianum presbyteris ſollicitare, quatenus cum ſacro totius congregationis ſuæ cœtu, beati corpus in mauſoleum ſuum, in Caſtello Luculano prope Neapolim à ſe conſtructum, inferre dignaretur. Vbi inſigni celebritate Gelaſij Papæ authoritate, & Neapolitano populo occurrente, per manum Victoris Epiſcopi collocatæ reliquiæ beati viri, locum multis miraculis admodum clarum reddiderunt. Monaſterium autem eodem in loco conſtructum, & ſanctiſſimis eius meritis conſecratum, hactenus perſeuerat; cuius interceſſione, multi à dæmonibus obſeſſi, & diuerſis languoribus obſtricti, & corporis & animæ ſanitatem conſequuti ſunt, & conſequuntur.

Miracula ad loculum eius.

Translatio S. Seuerini

Monaſterium S. Seuerini poſt obitũ eius. conſtructũ.

VITA S. LAVRENTII IVSTINIANI, PATRIarchæ Venetiarum; Ex ea quam Bernardus Iuſtinianus, Orator, nepos ipſius, copioſe conſcripſit. Quo tempore claruerit. patet infra.

Io. Molani annotatio. ad martyr. Vſuardi.

S. LAurentius Venetiarum protopatriarcha, nobiliſſima, cum primis familia, quam fama antiquis Venetorum celebrata monumentis, à Iuſtiniani

8 Ianuarij.

Genus S. Laurentij,

Digitized by Google

Familia Iuſtiniana, Illuſtriſſ.

poſteris defluxiſſe tenet, patre Bernardo Iuſtiniano, matre vero Quirina natus eſt. Illum, ipſo ætatis flore, in medio honorum omnium decurſu, amiſit; hæc anno ætatis quarto ſupra vigeſimum viduata viro, & quinque liberorum genitrix, reliquam ætatem duxit cælibem; aſſiduis votis precibuſque Deo ſociata.

Nota ſanctitatem nobilis matronæ, matris eius.

Quin & deliciarum omnium deinceps ignara, cilicio & ærea carnem domauit catena, vt interim taceam ieiunia & vigilias, quibus florentem ætatem caſtigabat. In pauperes & egenos mire benefica, non deſtitit ſuam ſobolem, ad idem miſericordiæ opus, & verbo inſtruere & exemplo. Hac igitur tam præclara ſtirpe in lucem prodiit noſter hic Laurentius, ſub finem belli Genuenſis; die ipſo, quo vniuerſa ciuitas, pro inſigni ad Clodiam victoria, ſupplicationibus, & omni genere lætitiæ redundabat. In ipſa protinus ætate primæua, venuſtatem morum declarauit ſingularem. Nihil illo erat ſuauius, nihil decentius. Cum maioribus natu libenter eſſe; cum æqualibus facilis; minores amplecti.

Primordia S. Laurentii qualia.

Excellenti videbatur animi magnitudine, & ad ſummas res ſemper intenta. Nihil illum ludicri delectabat, vt ſolet cæteros iuuenes, ſed ad magnas res diuina ſapientia rapiebat; ita vt aliquādo Quirina mater metuens, ne aliorſum erumperet ardor ille animi, & mūdi honores amplecteretur pluſquam par eſſet, quin tu, inquit, hanc, mi fili, inſaniam mittis? Infernum ſapit iſta ſuperbia. Cui ſubridens Laurentius, veluti per iocum, Noli timere, ait, mater; magnum me Dei ſeruum adhuc videbis.

Annum erat natus vndeuigeſimum; eius ſcilicet ætatis, in qua carnis illecebræ ancipitem facere ſolēt humanæ vitæ viam. Dominus autem Ieſus manum ei adhibere volēs, apparuit illi, ſicut ipſe in eo libello, qui faſciculus amoris inſcribitur, meminit. Ipſius verba ſubiiciemus: Eram veſtri ſimilis, quærens æſtuanti deſiderio pacem in rebus extrinſecis, nec inueniebam. Tandem quædam virgo ſole ſplendidior mihi apparuit;

Digitized by Google

fuit; cuius nomen ignorabam. Hæc propius accedens, venuſto vultu, placidoque affatu, O iuuenis, inquit, dilecte, cur effundis cor tuum, & pacem ſectando per multa variaris? Quod quæris, penes me eſt; quod concupiſcis tibi polliceor; ſi tamen in ſponſam me habere volueris. Quũ vero nomen ipſius, & genus, & dignitatem ſcire peroptarem, ſe ait ſapientiam Dei eſſe, quæ propter hominũ reformationẽ, humanã formã ſuſcepit. Aſſenſi igitur, & dato pacis oſculo læta diſceſſit. *Chriſtus illi apparet.*

Hac igitur viſione perculſus, rem detulit ad Marianum Quirinæ matris conſobrinum; qui fuit tam vita quã doctrina ſanctiſſimus. Is quanquã magnũ aliquid portenderet, & ardentem iuuenem ad omnẽ altiſſimæ vitæ rationem intelligeret, perſpiceretamen penitus illius animum, & corporis firmitatem experiri maluit; de veſtitu nihil mutauit, ne cultus ſordidior proderet animi propoſitum; ſed matri nimium amanti ſecretum eſſe non potuit. Quæ quum præter ſuſpiciones alias, ligna quædam rudia ſuper lectum ſternere, ſuperque his cubitare filium deprehendiſſet, (vt eſt matrũ natura mollior) metuens ne filius nõ ſatis difficultates religionis intelligeret, induxit in animum tentare illius propoſitũ, & nuptias apparare. Id cũ animaduertiſſet filius, & fratres cũ matre coniurare perſpiceret, fugã maturauit: atq; ad Marinũ auunculum ſe contulit, in religionẽ Canonicorũ collegiatorũ, qui S. Georgij in Alga nuncupantur. Dicebat autẽ initio conuerſionis propoſuiſſe animo, hinc omnia bona fortunæ; nobilitatẽ; magiſtratus; honores; vxorẽ; liberos; pecuniam; & omnis præterea generis voluptates; illinc inedias; vigilias; æſtus; algorem; ſeruitutem; ſediſſe deinde quaſi iudicem inter iſta, & ab ſeſe ita exegiſſe; Conſidera nunc etiam atque etiam Laurenti, quid agas; putasne hæc perferre poteris, aut illa contemnere? Tum ſeſe ad domini crucem conuertiſſe; Tu es Domine ſpes mea; ibi poſuiſti certiſſimum refugium tuum. Sic confirmatus animo, relicta matre & fratribus, calcatis præterea opibus honoribus, & florentis ætatis

Quale ſtratum S. adoleſcentis.

Obſerua eius prudentiam, in capeſſendo ſtatu religioſo.

tis illecebris, ad cœleſtem militiam profectus eſt.

Exercitia eius corporalia ad pietatem.

Primum igitur certamen inſtituit cum corporeis illecebris; cuius viam breuiſſimam indicauit, ſi nihil illis molle concederet, ſed bellum gereret quaſi cum hoſte capitali. Nihil dicam de cibi parcitate incredibili; nihil de ſitis tolerantia; nihil de vigiliis; tantum eximiam eius patientiam proponam; quæ tanta fuit, vt omnibus naturę neceſſitatibus euictis, in plagis verberibuſque, quæ ſibi dura manu inferebat, vehementer exultaret. Incidit initio religionis in morbum fiſtularum; His omne collum repletum eſt. Deſperabant medici de iuuenis ſalute. Vnum remedium dabant, ſi ſetis equinis per tranſuerſum collum ſæpe deductis, corrupti humores educerentur; adurerentur deinde ferro cādenti. Verum timebant, ne dolorem ferre non poſſet. At Laurentius vultu, quo ſemper erat æquali, Quid dubitatis, ait, fratres? Secet & vrat medicus vt libet. Traiectus itaque, & ſectus & aduſtus eſt. Vbi illud admiratione dignum, quod præter vnam vocem Ieſu ſemel emiſſam, ne minimum quidem gemitum edere deinceps auditus ſit.

Spiritalia eius exercitia.

Hæc de corporis attritione, & quidem pauca de multis; ſed veniamus ad animum, vbi plus negotij videtur. Humilitatem, quam ipſe cæterarum virtutum reginam appellabat, tanto ſtudio ſectabatur, vt nihil niſi de peccatis ſuis loqui, ſua deteſtari, contemni, ac deſpici cuperet. Opes & honores contemnere, non tātæ virtutis eſſe exiſtimabat, quam contemptum appetere. Paupertatem tāquam ſponſam chariſſimam amplectebatur. Erat illius conſtantia, (quod raro ſolet accidere) mira ſimul humanitate, & veneratione condita. Sermone fuit ſuaui, breui, & pondere pleno. Fuit illi præcipuus in adoleſcentia ſocius, tam genere, quā diuitiis clarus. Is forte aberat, & in Oriente negotia gerebat, quando Laurentius Dominum Ieſum ſequutus eſt. Hoc cum accepiſſet iuuenis, ignarus quid eſſet animus diuino ſpiritu afflatus, quantaque virtute polleret ſacroſancta religio, ad monaſterium cum citha-

tha-

tharædis & armato iuuenum globo aduolauit, ſcelerata ſpe, vt ſocium ad vomitum prouocaret: aut certe reluctantibus fratribus, armata manu inde educeret. Sed vt in conſpectum illius venit, ita animo repente mutatus eſt, vt moribus Laurentij, vitæque illius conſuetudine, nihil iucundius, nihil ſibi gratius videretur. Interim Laurentius animum illius blando ſermone demulcens effecit, vt iam rerum terrenarum nauſeabundus, ſola cœleſtia apud cogitationes ſuas pertractaret; factumque eſt, vt qui laqueos amico tẽdere venerat, ipſe in caſſes ſalutares incideret. Quidam vero religioſæ vitæ ſocius, importunis dæmonis tentationibus victus, ad relicta in ſæculo vitæ oblectamenta redire decreuerat, prius tamen Laurentij Conſilium exploraturus; cui vir Dei, decoctum aqua lauri ramuſculum in horto plantandum tradidit; cum præcepto, vt ſiquidem reuireſceret, ſtabili mente in ſuſcepto religionis propoſito perſiſteret. Defixit ille humi aridũ bacillum; qui paulo poſt pulchre frondeſcens, pietate aridam fratris mentem redarguere viſus eſt. Vnde abiectis inſtabilitatis cogitationibus, nouo feruore ſacra religionis arma reſumpſit.

Iuuenem mundanũ conuertit.

Inſtabilem fratrẽ cõfirmat.

Porro Laurentius zelo animarum flagrantiſſimus, ea erat mentis in Deum puritate, vt prophetiæ ſpiritu clariſſimus, miro omnium concurſu celebraretur. Neque minor in eo fuit dæmoniorum pellendorum, & diſcernendorum gratia ſpirituum. Fama igitur virtutum eius, cum ad aliorum, tum ad Eugenij Romani Pontificis peruenit aures. Qui prorſus animum induxit, ampliſſimæ Venetorum Reipubl. tam eximia pietate & prudentia virum, pontificali inſula decoratum quantocyus præficere. At ille eiuſmodi honorum ac dignitatum fugax in abditis aliquamdiu locis delituit binaque vice dictis factiſque reſiſtendo, ſatis ſuperque declarauit, quanto amore humilem religioſe vitæ conditionem, iſtis honorum titulis præferret. Sed patrum ſententiis adactus, & ipſius Eugenij ſecundis litteris impulſus, pontificatum iniit, ætatis ſuæ anno quin-

Claret prophetiæ ſpiritu.

Eius nominis quartus, Claruit 1432. & reliquis Domini Annis.

Fugit Epiſcopatum.

Cogitur ſuſcipere

Pontificatū Venetorū. quinquageſimo. Iniit, inquam, nulla pompa, comitatu miniſtrorum nullo; nam toto pontificatûs tempore, quod trium & viginti annorum fuit, quinque famulis contentus fuit: quanquam grandis familiæ cura vehementer ſe premi dicere ſolebat: Chriſti pauperes videlicet intelligens: quorum illi aſſidua ſub pectore ſollicitudo viuebat. *Cura pauperum, ei quanta.*

Inter cætera autem Dei dona ei collata, haud minimum fuit illud, quod quoſcunque ad ſe accedentes, vera lætitia exhilaratos dimitteret, ac nulli omnino, occaſione querularum relicta, omnibus ſatisfaceret. Hinc mali æque ac boni, facinoroſi ac modeſti, ſummo eum ſtudio colebant. Erat totus corporis habitus, tanta modeſtia ac ſuauitate compoſitus, vt omnium animos in ſui amorem raperet: Initio Pontificatus decretum ædiderat de mulierum ornatu, vxoriis maritis vehementer ingratum. Vnde Dux ipſe Venetiarum, libertati ſeculari metuens, indignabundus eum acceſſiit, verbiſque durioribus increpitum, rationem expoſcit. At Laurentius pro inſita grauitate ac manſuetudine, tale reſponſum dedit, vt Dux lacrymis infuſus, ad aſtantes dixerit: Angelus, non homo locutus eſt: Fungere Pater tuo officio. Erat ſane rerum humanarum, tam publicarum, quam priuatarum callentiſſimus. Tantæ æquitatis & prudentiæ in iure dicēdo, vt nihil vnquam ab eo iudicatum, reſciſſum fuerit. Tantæ ſcientiæ, vt nihil in ſacra ſcriptura ſit diſputatum, de quo non poſſet grauiſſime reſpondere: tum tamen vix elementa prima à præceptore didicerit: ita vt potius diuinitus infuſa, quam humanitas acquiſita videri poſſit. Vicit ille multorum malitiam, extinxitque inuidiā; cuius ſane expers non fuit. Inter alios fuit quidam præſul haud infimæ auctoritatis: qui variis eum quotidie onerabat calumniis: Vtq; diutinæ inuidiæ fructu potiretur, conuentū indixit virorum, doctrina & dignitate præſtantium: ſpecioſo quidā nomine, vt quæſtiones Theologicæ de more ventilarētur: re autē vera, vt decretū Laurentij de ſumptu & ornatu mulierū ſubuerterēt, ac virū ſanctū omniū odiis inuoluerēt. Et qui *Humanitas, modeſtia, & reliqua virtutes eius.*

Digitized by Google

dē illo in conuentu, multis innocentē contumeliis inceſſere, acerbeq; perſtrinxere: & Laurentius placidiſſimo animo omnia accipiens, ardentib. charitatis iaculis eos impetere: illũ demũ ad quendā fratrē pro ſe zelantē ſubiungens: Dominus Ieſus, cuius negotiũ agitur, ipſe aderit honori ſuo: Hinc euenit, vt diuina vltione maleuolos perſequente, quo magis æmulorũ præmeretur inuidia, tanto ſublimius bonorum fauore extolleretur. Nicolaus ſiquidē, quintus nominis eius Pōtifex Romanus, virtutũ eius fama permotus, Venetis eũ Patriarchā dedit. Defuncto etenim Gradenſi, patriarchatũ à Grado, nobili quondā vrbe, Venetias tranſtulit: idque nec cognita nec poſtulata Senatûs voluntate: quippe qui non minus hominem de facto, quam ciuitatem exornare cuperet. Sed quia mores & actiones illius, aliquatenus proſecuti ſumus, ſubiiciemus etiā de dictis eius, quędam memoratu digna. Dicebat, in monacho cæleſtis patriæ deſideriũ, nullius rei cupiditate retardari debere. Eorũ autē propoſita, qui nomina ſua religioni darent, acri admodũ iudicio eſſe penſanda, ne dũ ineptus ſuſcipitur, ab eo aptus corrũpatur. Rigiditatē monaſticæ vitæ, in copioſo numero diu ſaluā conſiſtere nō poſſe: Rarā ſiquidem eſſe perfectionē. Paupertatis donũ, quantum eſſet neminē noſſe, niſi qui ſecreto cubiculo & contemplatione delectaretur. Conſulto Deo gratiā religionis hominib. occultaſſe: Nā ſi cognoſceretur illius fœlicitas, omnes ad eā concurrerent. Neminē bene ſcire quid eſſet humilitas: In nullo enim tam falli homines, q̃ in vera humilitate cognoſcenda. Verā ſcientiā eſſe ſcire hæc duo: Deum eſſe omnia, & ſe nihil. Sæpe monebat, nunquā amittendā de Deo fiduciā: Illā eſſe, in qua animæ vita conſiſteret. Diuitē dicebat nō poſſe ſaluari, niſi ꝑ eleemoſynā. Tāto facili⁹ eſſe mun⁹ Imperatoris aut Ducis, q̃ Epiſcopi quāto difficilius eſſet q̃ non videas regere, q̃ q̃ videas. Cum de rectorib. ciuitatum, ſecularibus loqueretur, quaſi illorum laborib. condolens, non ſine clementia Dei fieri putabat, vt virtutis comes eſſet gloria, & quaſi laborũ, curarumq; delinimentũ aliquod. Tātiſper autē

Claruit Anno Domini 1450. & reliquis.

Inſtituitur Venetis in Patriarcham.

Translatio Patriarchatûs Gradēſis, Venetias.

Sententiæ eius memorabiles.

glorię cupiditati ignoſcendum, dũ virtutem velut ancilla ſequeretur, non autem quaſi domina præcederet. Conſuerat vir ſanctus à ſuſcepto Sacerdotio, indies SS. Miſſæ Sacrificium Deo offerre, niſi incommoda valetudine impediretur. Orationes eius quanti apud diuinam clementiam ponderis fuêre, inſigne ſubſequẽs declarat teſtimonium.

Orationũ eius efficacia.

Eſt prope Corcyram locus aſper & incultus; vbi vir Eremita triginta & amplius annos, vitæ abſtinentia, & orationibus, & quod primum ferebatur, prophetię ſpiritu inſignis agebat. Gerebat forte Corcyræ negotium vir Venetus, tam genere quam moribus præſtans, flagrante bello, quod cum Philippo Mediolani Duce gerebatur, & afflictiores viderentur eſſe res Venetæ; adiit ille virum Dei, interrogauitque, num Veneta Reſpublica, vt ferebatur, deplorata eſſet. Ad quem Eremita; Commotus eſt furor Domini contra vos, qui verbum Domini proieçiſtis; Et niſi Pontificis veſtri lachrymæ interpellarent pro vobis, iam dudum quaſi Sodoma periiſſetis.

Corcyra. Inſula in Ionio mari.

Tale quidem de Laurentio teſtimonium retulit eremita in mediis Corcyæ rupibus & ſpeluncis. Cui nõ ſolum Laurentius, ſed omnes fere mortales incogniti erant & inauditi.

Agebat annum quartum ſupra ſeptuageſimũ, corpore imbecillo & tenui, ſenſibus autem integris & vigentibus. Ingraueſcens ætas, inediæ, vigiliæ, algoriſq; ab ipſa adoleſcẽtia ſuſceptis incommodis, totum corpus attriuerat. Optabat nonnunquam diſſolui, & eſſe cum Chriſto; exauditus autem haud multos poſt dies, febri acerrima corripitur: ea durante omnem, vti ſan⁹, reſpuit mollitiem. Tempus vero reſolutionis ſuæ præſentiſcẽs, ſermonem habuit, de mortis vtilitate ac cœleſti vita, miro quodam ſenſu ac grauitate verborum. erat ei chariſſimus in Chriſto filius, Marcellus nomine; clarus genere, ſed vita clarior: vir bonus & iuſtus. Laurentium autem tanto amore complectebatur, vt negaret ſibi quicquam in vita, ſine illo iucundum, Cui Lau-

Incidit in febrim S. Patriarcha.

Quid circa obitum egerit.

Digitized by Google

Laurentius; Marcelle, nihil eſt quod de meo diſceſſu crucieris; Ego quidem præcedo; tu vero hoc paſchate, meis in cœlo frueris amplexibus. Hoc verbo lætior Marcellus quam triſtior effectus, initio quadrageſimæ grauiter ægreſcens, in paſchate, vt prædixerat vir ſanctus, ad ſepulturam elatus eſt. Dilectiſſimo filio Hieronymo admodum febricitanti, ſalutem & prædixit, & reddidit. Nam cum omni medicorum ſpe deſtitutus pro mortuo haberetur, mater autem & ſorores, vnicam ſanitatis ſpem in ſancti viri orationibus conſtitutam haberent, iuſſit vir Dei eas nihil ſolicitas eſſe; ſe namque à Deo ſalutem filio impetraſſe.

Cæterum Sacer Patriarcha, iam in campum cum morte deſcenſurus, Eccleſiæ Sacramẽtis pro voto munitus, multaque verborum ſuauitate, per totum biduũ omnibus bene precatus, inter dulciſſimas Angelorum voces, ſpiritum Deo tradidit. Orta altera luce, innumera populi concurrit multitudo; tanto Præſulis ſui videndi deſiderio, vt feretrum ad Eccleſiam ſubito deferri neceſſe fuerit. Inibi diſciſſæ veſtes; ſublati calcei; omnia ad venerationem direpta. Quin & expletis officiis, lis oriri cœpta inter Patriarchales Canonicos, & Fratres S. Georgij, quinam tanti viri reliquiis potirentur. Hi cum ex præcepto patris ſui repeterent, quod mãdauerat de loco ſepulturæ; illi ſacros canones afferrent, vt prælati in propriis eccleſiis ſepelirentur; neque ſemper defunctorum ordinationibus parendum, ex Marcellini Pontificis exemplo probarent; corpus in eccleſiæ ſacrario reponitur, litis euentum exſpectaturum cum interim ad omnem de viri meritis & ſanctitate dubitandi occaſionem tollendam, ſuo vigore diebus 67. nullis delibutum vnguentis, integrum & incorruptum permanſit. Tum vero litigantium alij inſtantius ſacrum pignus efflagitant; alij diligentiorem cuſtodiã adhibent. Sed tota ciuitas tantæ rei miraculo mota, dare operam voluit, ne eiuſmodi ornamento, vel primi, ſcilicet, vel ſanctiſſimi patriarchę reliquiis, patriarchalis Eccleſia ſpoliaretur. Inibi itaque condignis officiis,

Moritur feliciter.

Inſigne miraculum.

Digitized by Google

ficiis, & ſancto cuidam debitis, honoribus ſepulturæ traditæ ſunt. Quæ autē miracula deinceps acciderint, quæque ibidem accidant quotidie, cum omnem ſcribendi facultatem multitudine & præſtantia ſuperent, ea non aggredi conſultius duxi. Edidit ad ædificationem ſimplicium, deuotiſſima quędam opuſcula, quorum tituli habentur apud Ioan. Trithemium, in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis, Anno Domini 1410.

Creberrima miracula ad tumulum eius.

MARTYRIVM S. MARCIANÆ VIRGInis quod ſubiit in Cæſaria Mauritania, Anno domini 302. Marcelli Papæ 6. Dioclet. & Max. Imp. 19. Ex Tom. 2. Mombritij.

Cæſ. Baron. Not. in Martyr. Rom. Item Tom. 2. Annal. 9. Ianuarij.

S. MArciana, generis qua dignitate qua corporis ſpecie inprimis inclyta, facibus æternæ gloriæ mirabiliter incenſa, ſpreta mundi huius pompa, contemptiſque diuitiis, vt plurimum ſolitaria, de virtutis pulchritudine & Chriſti regno ſecum philoſophabatur. Cum vero die quodem Cæſareenſem ingreſſa vrbem, Dianæ ſimulachrum omni populo venerandum contemplaretur propoſitum, zelo diuini cultûs inflāmata, ſtatuam deiecit, & virili quodam auſu pedibus conculcauit. Accurrit ilico plebs inſana, Deæ ſuæ ſuperſtitione ebria, obuiis quæ ſors dabat armis inſtructa; eamque crudeliter cædentes, ſemianimem ad prętorij atrium protraxere Ibi vero Iudex dæmonis propugnator acerrimus, lenonibus eam proſtitui mandat. Illa Chriſti potentiæ confiſa, exultans ad Lupanar proceſſit. Ingruentibus interim noctis tenebris gladiator in eam irruit; ſed diuina virtute repulſus, conceptū animo ſcelus pudibundus deteſtari. Secundo dein & tertio, aliis violanda tradita; ſed diuino defenſa præſidio, caſtiſſima ſemper & intacta permanſit.

Illuſtres Natales eius.

Inſignis in virgine Zelus.

Proſtituitur Lenonibus.

Manet intacta, diuina ope.

Quo quidem miraculo Præſidis impietas, non modo non concidit, ſed nouo quoque ſcelere cumulata, virginem ferociſſimo Leoni obiecit. At fera, impiis dæ-

Obiicitur Leoni: qui ei blanditur.

dæmonum cultoribus humanior, virginis plagas lingere, & collo caudaque blandiens, obſequium exhibere. Quare populo ſtupente, & libertatem virgini immenſo clamore poſtulante, Iudæus quidam Burdarius nomine, princeps Synagogæ, vna cum filiis, Iudici ſuggeſſit, vt taurum in virginem demitteret. Iudex Marcianæ interitum quantocius exoptans, non modo taurum, ſed & Leopardum immani feritate produxit: qui in ſanctiſſimam virginem, diuino nutu, facto impetu, corporis ergaſtulo, Beatiſſimam eius ſoluit animam. Verum haud impune impio Iudæo nefarium ceſſit conſilium Nam domus eius, cum incolis vniuerſis, cœleſti igne conflagrauit; poſteriſque hoc diuini iudicij monumentum reliquit, quod nullis artibus vel ſumptibus exuſta domus reſtaurari potuit. *Iudæus Archiſynagogus impiiſſimus, punitus cœlitus.*

MARTYRIVM S. IVLIANI AC SOCIORUM; & vita Baſiliſſæ virginis, coniugis eius; ex Simeo. Metaphraſte, Coronati ſunt Antiochiæ, Anno Domini 309. Euſeb. Papa 1. ſub Maximino in Oriente regnante; Anno (iuxta Euſebium) perſecutionis per Diocletianum excitatæ, Octauo, vel circiter.

Caſ. Baron. in Notat. martyr. Rom. Tom. 3. Annal.

S. IVlianus, claris admodum natalibus ortus, vnicum idque chariſſimum parentum pignus, cum eſſet maximarum artium diſciplinis optime inſtitutus, & præſtantis ingenij eruditione, aditum ſibi ad omnes mundi honores aperuiſſet, diuino impulſus ſpiritu, facile mundi ludibria, pro nihilo reputauit; & veſtigiis ſanctorum aſſiduo inſiſtens, veros honores, veraſque voluptates aſſecutus eſt. *9. Ianuarij. Genus Iuliani clarum. Pia eius exercitia.*

Erat ei frequens ad ſanctorum limina excurſus; dũque attentius ibidem preces funderet, ſumma ſibi ope ſemper enitendum putabat, vt aliqua virtutum earum, quib. illi ſancti in vita præcipue claruerant, exẽpla in ſe exprimeret. Hoc tam inſigni pietatis ſtudio

Parentes nuptias ei meditantur. parentes eius vehementer delectati, conſilium inierũt, vt filium ſuum iuſtis & ſanctis matrimonij legibus aſtringerent; ne eximius ille & plane diuinus ſpiritus, quem corpore incluſum gerebat, illius tantum ætate contineretur, ſed eum in aliquem corporis ſui filium transfunderet; quamuis enim non ſemper filij præclaram parentum indolem imitentur, magnam tamen in Dei bonitate ſpem repoſitam habebant, vt patris pietate præditus naſceretur, quem perpetuo diuino cultui conſecrare decreuerant.

Virginitatem ſuam, ſeptem dierum precibus, Deo commendat. Aſſiduis itaque monitis parentum victus Iulianus, demum reſpondit. Se quidem optimorum parentum conſilium, abſque ingrati animi ſcelere, aſpernari non poſſe; hoc tamen vnum orare & obſecrare, vt ſeptem dierum ſpatium cum Deo communicandi concedere dignarentur; ac tum denique quod diuina bonitas inſpirare videbitur; prompto alacrique animo ſe facturum. Annuere lubentes æque petitioni pij parentes; illi vero poſtquam effuſis precibus, virginitatem ſuam Deo commendârat, ſeptima tandem nocte Dominus adfuit, & multa verborum ſuauitate ſeruum ſuum cõſolatus, Nihil, inquit, dubita caſtam coniugem aſſumere. *Chriſto ei apparet.* Ego enim vos diuino munere ab omni carnis petulantia immunes ſeruabo; & clariſſima virginitatis corona in cœlis donabo. Pergite modo & cæleſtis virtutis exemplo, ad ſimilem caſtitatis gloriam plurimos excitate.

Virgo ei deſponſatur. Diuinis hiſce ſermonibus, mirifice confortatus adoleſcens, prodiit è cubiculo, & vultûs ſui hilaritate, parentes ab omni triſtitia, ad gaudium inuitauit. Tum ait; Agite parentes optimi; Conſilium veſtrum Dei nutu comprobatum, toto animo amplector. Hoc reſponſo incredibili gaudio affecti, virginem cum moribus & generis nobilitate inſignem, tum diuitiis præſtantem, parentibus ſuis vnicam, Baſiliſſam nomine, maxima celebritate, incredibili omnium gaudio, iuueni deſponderunt. Cumque omnia canticis & tripudiis perſonarent, nihilque non eſſet, quod animos eorum

ad in-

Digitized by Google

ad intemperantiæ illecebras prouocaret, Iulianus interim tacito corde victoriam libidinis à Domino implorabat; ſicque Thalamum fidenter ingreſſus, virginem caſto amore eſt amplexatus, & ecce tanta derepente ſuauiſſimi odoris fragrantia thalami locum impleuit, vt virginis animus ab omni carnis voluptate ſubito auerſus, nihil præter cæleſtes delicias appeteret. Tum conuerſa ad Iulianum; mi ſponſe, inquit, ſuauiſſime, Neſcio plane quænam odoris ſuauitas, quam ego præter omnem temporis rationem hic percipio, me penitus ab omni libidine auocat. Cui Iulianus; hic odor non temporis, ſed Chriſti caſtitatem amantis opus eſt; qui ab impuro carnis commercio, ad caſtiſſimum ſui amorem, hac odoris ſuauitate nos inuitat; quare ſi mecum, ô Baſiliſſa, carnis cupiditate compreſſa, illi tota mente ſeruire velis, tale certo præmium conſequemur, quale non dico verbis exprimi, ſed nulla mentis cogitatione comprehendi poteſt. Ad hæc Baſiliſſa; Certe mi Iuliane, etſi nihil aliud foret, quam præſentis odoris fragrantia, ea ſola nos omnem carnis voluptatem facile repudiare compulerit.

Paciſcuntur inter ſe de caſtitate conſeruanda.

Iulianus hoc ſponſo propoſito, incredibili gaudio perfuſus, ſtatim corpore in terram proſtrato, diuinæ bonitati immenſas gratias agere; quem ſimili humilitatis officio, Baſiliſſa protinus imitata, præ gaudio lachrymas continere non potuit. Tandem noua Chriſti præſentia mentes eorum ad conſtantiam egregie confirmatæ, conſilium inter ſe iniêre, quomodo grati animi ſignificationem pro tam præclaro beneficio, Chriſto exhiberent. Poſt multa conſilia viſum eſt, nihil Deo acceptius, nihilque à ſe præclarius ad ſempiternam gloriam præſtari poſſe, quam vt ſua ipſorum ſalute; iã quodammodo ſtabilita, animarum quoque precioſo Chriſti ſanguine redemptarum, curam ſuſciperent. Nec ſegniter rem aggrediuntur; ſed partibus vnicuiq; ſuis diſtributis, hic viros, illa mulieres & virgines, feruenti pietatis ſtudio ad virtutis amorem & Chriſti fidem adducit. Tanta autem dexteritate in hoc officio

Animarũ ſaluti incũbunt.

Iulianus, Abbas cõpluriũ monachorum & Baſiliſſa, virginũ abbatiſſa.

verſati ſunt, vt Iulianus decem monachorum millia Chriſto ſub ſignis militantia haberet; nec minori virginum numero Baſiliſſa illuſtris eſſet. Hos autem omnes ſacris monaſteriorum ſeptis,quæ ſuis ſumptib. ædificauerant,incluſos habebant.

Ferueſcebat hiſce temporibus per omnem Orientem perſecutionis furor & impetus, adeo vt Chriſtianorum nemo tuto loco conſiſteret;cuius rei gratia Iulianus & Baſiliſſa,cum ſacro ſuorum cætu noctes dieſque ardentioribus pietatis exercitiis, tranſigebant. Baſiliſſa vero in ſomnis à Deo de coniugis martyrio admonita, eum ad certamen forti & inuicto animo ſubeundum adhortari; multoque magis de commiſſo ſibi grege ſollicita, aſſiduo Deum pro earum in fide conſtantia precari. Cumque inſigni oratione permixtis lachrymis omnes ad virtutis ſtudium intentius ſectandum hortata fuiſſet, locus ille in quo conſiſtebãt, intremuit; & mox columnam igneo fulgore, crucis cum ſigno,cunctis apparuit,his verbis inſignita; Baſiliſſa perge vt cœpiſti : Sacer ille virginum chorus tuæ pietati commiſſus oculis meis gratiſſimus eſt; nec aliqua earum,mentem ſcelere oppreſſam gerit;quare viriliter agite,ego vos perpetuo immortalitatis munere donabo. Hac viſione Baſiliſſa incredibili gaudio perfuſa, cum ſe totam diuinarum rerum contemplationi tradidiſſet,Deo ſic diſponẽte quaſi leni correpta ſomno,exhumanis exceſſit. Quam debito Iulianus ſepulchri honore proſecutus, ſacris vigiliis memoriam eius aſſiduo recoleret; dein & ipſe tam excellenti pietatis, virtutumque omnium claritudine effulgere, vt Martianus præſes, audita viri fama,haud medioeriter incandeſceret. Aſſeſſorem autem ſuum deſtinauit, cum electa procerum manu,vt eum ad Imperatorum obedientiam,cultumq; hortarentur deorum.Aduenit Aſſeſſor; quia vero Iulianus propter natalium ſuorum ſplendorem,ſummo ab omnib. honore colebatur,prima frõte multum ei detulit,verbiſq; honorificis Martiani mandatum expoſuit. Erat tunc cũ Iuliano haud exigua ſacerdotum & diaconorum turba; qui mortis

Baſiliſſa valde ſollicita pro ſuis virginibus, cœlitus conſolatur.

S. Baſiliſſa obitus.

terrore impauidi, tyranni minas, minime formidabāt. Itaque cœleſtis agoniſta, ſua ſuorumque voce, Aſſeſſori reſpondit; Chriſtianorum mentes à vera fide & Chriſti cultu, ad dæmonum cultum neutiquam deficere conſueuiſſe. Interrogante autē Aſſeſſore, num epiſcopi & clerus, quos ſibi aggregauerat, eius diſciplina imbuerentur; reſpondit martyr; non diſcipulos eos, ſed patres eſſe, quorū opera Deo geniti eſſent. His dictis, Aſſeſſor viſa viri conſtantia, Martiano cuncta ex ordine pandit; qui præcipiti furore, adunatam ſanctorum multitudinem, ſolo Iuliano carceri reſeruato, ſubiectis ignibus cremari iuſſit. Factum vt imperatum; & omnibus flammarum voracitate abſorptis, Iulianus ad celebre certamen, carceri mancipatus; Nec diu quieſcere quibat inquieta mente tyrannus; Altera enim luce, è tenebris & ſqualore, ad iudiciū iniquitatis, Chriſti athletam produci mandat; quem vniuerſa, ciuitas in populum effuſa, mira commiſeratione eſt inſecuta: ardebant ſiquidem omnes, incredibili viri amore, cuius beneuolentiam multis ſignis teſtatam habebant. Tunc Præſes latentem ſub pectore iram, vultu ſeuero, & voci terribili expromere orſus, Itane, inquit, tu Iuliane, Deorum noſtrorum contemptor, magicis tuis artibus plebē in ſceleris tui communionem pertrahere non vereris? Iulianus nihil omnino ad hæc. Tū rurſus Martianus; Video te ſcelerib. tuis oppreſſum, reſponſum reddere non poſſe. At Iulianus vultu toto ad grauitatē & lætitiā compoſito, Ego, inquit, ſceleribus nullis affinis ſum; nec vllum cū impietate commerciū habeo: ideoq; nec te, qui totus ex fraude & mendacio compoſitus es, reſponſio noſtro dignū iudico. Ego ſanctiſſimas ſummi & ſempiterni regis leges obſeruo, vt illi placeam, qui mihi vitā hanc largitus eſt, & ab æterna morte ſua morte liberauit; nec iniquā hominū & Imperatorū offenſionē pertimeſco; ne in iuſtiſſimā grauiſſimāq; Dei mei offenſionē incidā. Tu ſpreta cōtemptaq. ęterni regis lege, flagitiū flagitio cumulas, & ne ī leuiſſimā morituri hominis inuidiā incurras, ī ſempiternā ęterni Dei

Socij Iuliani viui comburuntur.

Iulianus tribunali ſiſtitur.

Egregium S. martyris reſponſum.

Digitized by Google

offenſionem miſer incurrere non vereris. Tu ſupplicium, quod ad tempus eſt, extimeſcis; ſupplicium vero impiis & ſceleratis, in omni ſeculorum æternitate conſtitutum, miſeranda mentis cæcitate percuſſus negligis. Ego vt ſempiternas illas pœnas euadam: nullũ in hac vita ſupplicium recuſo. Quid, inquit Martianus tu me miſerum, tu cæcum, tu ſceleratum appellas? Certe, inquit Iulianus, & cæcum, & miſerum, & extrema ſeruitute oppreſſum, quamdiu Chriſti gratia veritatis lumen aſſecutus non es, nec in libertatem reſtitutus, appellabo.

Martianus hortatur carnifices ad inferenda ſupplicia.

Martianus hac martyris voce vehementer excandeſcens exclamauit; Agite ſatellites mei, agite, & Chriſticolam hunc omni ſuppliciorum genere excarnificate, & illam vocis libertatem fuſtibus & flagris compeſcite. Nec mora; adſunt tortores; cumque geminatis fuſtium ictibus martyris conſtantiam fatigare conarentur, vnus ex præſidis familiaribus incaute cædens, oculum ſibi excuſſit. Hoc ſpectaculo præſes grauiter commotus, frendens, gemenſque Iulianum impium, & ſceleſtum magum, altero quoque verbo appellare. Cui Iulianus; Depone pauliſper animi feritatem ô Martiane, & placide, quæ propono accipito. Vides hũc miſerum ſcelere ſuo alterum lumen amiſiſſe: nunc igitur, ſi ea eſt Deorum tuorum quam prædicas virtus, iube Pontifices & Sacerdotes nefandorum Deorum, precibus ſuis lumen amiſſum reſtituere. Cum vero manifeſto cognoueris, deorum tuorum virtutem nullam eſſe, ego virtute Domini mei Ieſu Chriſti efficiam, quod illi præſtare minime poſſunt.

Simulachra corruunt vi orationis S. Iuliani, & dæmones fatentur veritatem.

Hac conditionis æquitate conuictus Præſes, vota fieri, & preces ſurdis lapidibus multiplicari iuſſit. Sed ſimulacra, Iuliani vero Deo ſupplicantis, virtutem ſuſtinere non valentia, in puluerem redacta ſunt; & dæmones ſuam ipſorum miſeriam horrendis clamoribus teſtati, Quomodo, aiebant, nos ſempiternis tenebris incluſi, lumen quod non habemus, cœco præſtare poſſumus? Pontifices hac deorum ruina grauiter perculſi,

Præſi-

Digitized by Google

Præſidi eã nunciare auſi non fuere; ſed vbi ex Iuliano rem totam intellexit, furore contabuit, & conuerſus ad Iulianum; Tu quidem, ô ſceleſte, inquit, magicis tuis artibus deorum noſtrorum patientiam irritaſti; qui pro ſua in te clementia, pœnas tanto ſcelere condignas irrogare differunt; vt ad ſaniorem aliquando te mentem reducant. Nunc vero Chriſti tui virtutem oſtende,& oculum, quemadmodum promiſiſti, amico noſtro reſtitue; Sed vt omnem vim fraudis diſſoluã, & magicarum artium virtutem extinguam, lotio te perfundi iubeo. Fac,inquit Iulianus,quod libet, nunquam enim Dei omnipotentis virtutem ſuperare poteris. Hæc vbi dixit,lotio totum eius corpus perfuſum eſt; quod ſtatim teterrimo fœtore amiſſo,ſuauiſſimũ balſami odorem ſpirauit: Tunc eueſtigio, Iulianus ſanctiſſimo crucis ſigno, oculo impreſſo, extinctum lumen plene reſtituit. Martianus vero tanta virtute nihil motus,ſed magicis artibus,impie aſſcribens,nouo furore excandeſcere:ſupplicia renouari iubere; carnificum tarditatem increpare: denique eum qui à B. Iuliano, cum corporis lumine lucem animæ, donum quippe Chriſtianæ fidei acceperat,gladio feriri, Iulianum vero graui catenarum pondere oneratum, ſub præconis voce, per omnes plateas deduci, mandare.

Fœtor lotij in gratiſſimum mutatur odorem.

Interea Præſidis filius, qui puer adhuc litteris incumbebat, martyrem iſtac tranſeuntem forte conſpicatus,totus mirabundus,conuerſus ad condiſcipulos, quid,ego inquit video?Ecce reum illum Chriſtianũ à militibus illuſum, cerno, à circumfuſa candidatorum multitudine,mirabili gloria fulgentem: Coronaque auro & lapidibus precioſis intertexta,venerandum caput eius ornatum, & omnipotentis Dei dextera protectum: quare certum mihi deliberatumque eſt, ad eius pariter confeſſionem accedere: quid enim eſt in hac vita boni? quid mihi opes, quid falſi huius mundi honores conferent? His dictis,puer quanta potuit celeritate per mediam tortorum turbam, ad Iulianum

Filius Præſidis,mirabili ſpectaculo, ad Chriſtum conuertitur.

cucurrit;& magno animi ardore pedibus eius proſtratus,ſacraque eius vulnera exoſculatus ; Te inquit, ô pater mi, te deſidero; te amplector; te verum genitorem meum agnoſco. Et ſatellitibus;ite,ait, & hæc parentibus meis, quæ vidiſtis nunciate. Dicite me aliis in terris patrem,præter Iulianum, neminem agnoſcere. Fit ingens in populo murmur, & concurſus; donec fama ad aures parentum peruenit. Ibi continuo planctus & lachrymæ,cum lugubri eiulatu;& voces irarũ, in Iulianum,& minarum plenæ.

Iulianus carceri mancipatur, cum filio Præſidis.

Viginti milites Chriſto credunt.

Nec mora; vocatur, vterque in conſpectum Præſidis; qui nullis cum blanditiis vel minis, à Chriſti confeſſione auocandos eos cerneret , iuſſit ambos in tetrum ſqualidumque carcerem detrudi ; ſed Chriſtus, qui athletis ſuis nuſquam deerat , tenebras in lucem clariſſimam,& graueolẽtiam carceris, in ſuauiſſimum odorem conuertit. Tum ſatellites,qui numero viginti erant,ab horrenda mentis caligine ad lucem fidei conuerſi , pedibus ſe Iuliani proſtrauêre, & ſcelerum ſuorum veniam poſtulantes Chriſto nomina dedêre. Hinc noua Iuliano martyri,.& Celſo puero lætitia; Præſidi vero maior indignatio exorta. Iulianus autem, vt nouellos Chriſti tyrones ſacro ſancto lauacro expiaret,& contra tyranni rabiem inuictos redderet, intenſo orationis ſtudio laborabat; Nec defuit,nouo,martyris orationi miraculo,benignus & clemens Dominus. Sed enim erat eadem in ciuitate Antiochiæ, vir religionis Chriſtianæ,ſanctitate admodum inſignis; qui propter generis claritatem, quod ex Carini Imperatoris familia trahebat, à Diocletiano & Maximiano, ante tempus perſecutionis benigne admodum habitus,Chriſti ſacris libere operam dabat. Hic vna cum vxore vita functus, ſeptem filios Chriſtianos reliquit ſuperſtites; qui in ſtudio pietatis eximie exercitati, Dei bonitatem aſſiduis laudibus concelebrabant. Ab obitu vero parentum,inſigni eruditione ac pietate presbyterum ſibi aſciuere, Antonium nomine,cuius ductu,ſine vllo errore,æternæ vitæ viam ambulare poſſent;qui & eis ſa-

Septem filiorum,nobiliſſimi viri,eximia pietas.

cra

cra myſteria celebrabat. Huic igitur familiæ, pro conſuetudine, diuinarum rerum contemplationi, nocte quadam, intentæ, Dominus apparuit, mādans vt Celſum puerum & milites viginti in carcere catechumenos, ſacro baptiſmate abluendos curarent. Illi mandato alacres, ad carceris fores contendêre, quibus Angeli miniſterio protinus apertis, in mutuos amplexus ruētes, vna omnes voce in Dei laudes prorupêre. Hæc vt vario ad Martianū rumore pvenêre, vix mentis compos ad Imperatorem cucurrit, crudelitatis ſuæ auxilium imploraturus. Ille nefandam hanc tulit ſententiam, vt ſingulorum corpora in ſingulas cupas, pice bitumine, & ſulphure refertas depoſita viua exureret. Non defuit ſatanico officio Præſes; ſed altera die, ſanctis ſuo tribunali oblatis, nouum hoc & inauditum ſupplicij genus minari, nî ilico à fidei profeſſione reſileāt, mentemque mutent. At Iulianus tyranno reſpondens, Mens, inquit, noſtra, ſummo Imperatori Chriſto, bonorum omnium communione, & indiſſolubili amoris vinculo ſociata eſt, nec poteſt vllis minis vel ſuppliciis à conſtantia dimoueri. *Inuicto Iuliani conſtantia.*

Hæc vbi dicuntur, corpus exanime forte ſepulturæ mandandum defertur; quod cum Præſes reduci, & in medio foro deponi mandaſſet, ad martyres conuerſus, & ego, inquit, multa de CHRISTI veſtri virtute, qua mortuos ad vitam reuocauit, audiui. Nunc igitur, ſi qua fides dictis adhibenda, magiſtri veſtri virtutem, de qua tantopere gloriamini, oſtendite. Cui Iulianus, Dic mihi, ô homo, extrema cœcitate miſer, quidnam gratiſſimum lucidiſſimumq; hoc ſolis iubar, homini oculorū lippitudine laboranti contulerit? At Martianus, Mitte, inquit, inania verba, & factis virtutem declara. Tū Iulianus: quāuis infidelitas tua hoc minime mereatur, tamen quia tempus hoc poſtulare videtur, Chriſti Domini mei virtutem manifeſtabo: & ſtatim defixis in cœlū oculis, cum ſumma ſpiritûs attētione horę vnius ſpatio orauit: & oratione expleta, Tibi dico (cōuerſus ad corpus, ait) terra arida, in eius nomine q qua- *Suſcitat mortuum S. Iulianus.*

quatriduanum ſuſcitauit, ſurge. Qui ad martyris vocem protinus ſurgens, ingenti clamore & luctu, quæ ſibi iam demortuo accidiſſent, palam enarrare; quo pacto nempe, ad inferni vſque clauſtra, à dæmonibus horrendis perductus, iam iamque in abyſſum deturbandus, Iuliani oratione, Deo iubente, fuerit erutus, & ab Angelis luci huic reſtitutus. His auditis Martianus, ne in conferta hominum turba rei magnitudine ſtupefacta, diſſenſio fieret, carceri & hunc mancipari iuſſit; quem Iulianus, à perfidiæ ſcelere, baptiſmi gratia expiatum, fidelium cœtui aggregauit.

Eum baptiZat.

Altera dein luce, horrenda ſupplicia, triginta nimirum vaſa & vnum, pice & ſulphure plena, per ordinem collocantur; Ad quæ martyres læto admodum vultu, Deo pſallentes properabant. Quæ res animos omnium, qui aderant, ad miſericordiam & lachrymas ciebat. Quanto enim alacriores eos cernebant, tanto eos ſupplicio minus dignos iudicabant. Celſi vero pater & mater, conſciſſis veſtibus, & vultu lachrymis miſerabiliter oppleto, orare & obſecrare, vt ab horrendo mortis ſupplicio ſe eriperet: quibus tanta animi magnitudine Celſus reſpondit, vt facile appareret, eum nulla pro Chriſti nomine ſupplicia exhorrere. Victi igitur filij ſui conſtantia parentes, cum horrendo eiulatu domum accelerare, ne triſte ſpectaculum crudelibus oculis aſpicere cogerentur. Igitur aſſeſſor Præſidis, cui hoc munus demandatum erat, martyribus incupas præparatas depoſitis, ingentem ignis vim, ecce flāma triginta cubitis excelſior, horrendaque fumi caligo ita martyres inuoluit, vt eos omnium conſpectui præriperet: donec igne plane conſumpto, ſacra eorum corpora nouam pulchritudinis ſpeciem exhiberent. Clamor tunc & ingens exorta lætitia: multique ad Præſidis ædes, filij ſalutem gratulaturi conuolârunt. Accurrêre ilico parentes, & nouo decore filij ſtupefacti, noui decoris auctorem attendere noluêre, maleficiis omnia ſcelerata mente attribuentes. Victus tamē paterno amore Martianus: Fili mî, inquit, miſerere

Iulianus & Celſus, cum aliis 30. igni traduntur: ſed minime læduntur.

quæ-

Digitized by Google

Quæſo matris tuæ, quæ acerbiſſimo tui dolore cruciatur: & te & illã, à crudeli mortis periculo libera. Iubens ego, reſpõdit Celſus, eius miſerebor, & ab omni mortis anguſtia liberabo, ſi triduo, eius mihi copiam, omnibus excluſis, feceris, quo liberius ſermonem cum ea conferre queam. Conceſſit gratanter Præſes: & mater libere ad martyres in cuſtodiam admiſſa: quam SS. maximo charitatis officio excipientes, Deo commendârunt, & multis ardenti cum pietate precibus, pro ſalute eius effuſis, ad clariſſimum veritatis, fideique denique lumen attraxêre: omnibuſque quæ ad animi expiationem pertinebant, eximio religionis ſtudio peractis: inuictam contra ſuppliciorum, pœnarumque omnium timorem reddidêre. Quibus à Præſide intellectis, plenus amentiæ & furoris, 20. milites, qui cum Iuliano fidei certamen ſuſtinebant, gladio feriri: ſeptẽ vero fratres ignis ſupplicio tradi præcepit: Iulianum autem cum Antonio presbytero, & Celſum cum matre, in templum Iouis introduci: ibidemque multis verborum lenociniis, ad ſacrificium falſo ſceleratoq. numini offerendum, inducere conari. Et illi minime recuſarunt, Deo quidem ſuo ęterno & vero ſacrificaturi, templum ingredi. Præſes autem errore deceptus, maximo ſumptuum apparatu ſacrificia inſtrui mandare. Tunc ſancti fixis in terrã genibus, ſigno ſe crucis muniêre, & quæ potiſſimum numina adorari vellet, Præſidem interrogare. Omnia, reſpondit, quæ hic oculis tuis miro fulgore ſubiecta vides, pari honore proſequere: ſunt enim & gloria & poteſtate æquales. Fiet, inquit Iulianus, vt mandaſti. Vix glorioſus agoniſta, orationem, quam omnipotenti Deo tacitus offerebat complêrat: cum ſubitò ſimulachra cuncta colliſa: & delubrum horribili fragore collapſum, mille circiter ſacerdotes, qui impiis ſacris intenti erant, cum ingenti Paganorum turba oppreſſit: & loco ipſo à deuorante flamma vaſtato, hoc eſt, inquit, Iulianus, ſacrificium, ô Præſes, quod diis veſtris Chriſti fideles immolare ſolent. Ingemuit Martianus, omnique ſuppliciorum gene-

Celſi mater, ad Chriſtum conuertitur.

20. Milites & 7. fratres perimuntur.

Templum corruit fũditus, cum ſimulachris dæmonum.

Iuliani & Celſi: Antonij item & Anaſtaſii cruciatus.

genere excogitato, præcepit miniſtris, manuum eorum & pedum digitos, liciniis oleo madentibus colligare ignemque ſupponere: ſed nequiſſimis conatibus in nihilum recidentibus, Iuliano & Celſo cutem capillis auelli, Antonio vero presbytero, & Anaſtaſio, qui reſuſcitatus fuerat, oculos vncis ferreis crudelem in modũ effodi iuſſit. Marionillam autem, matrem pueri, quam Dominus crudelibus imparem tormentis nouerat, ita ab omni ſupplicio præſeruauit, vt quoties crudeles in eam manus carnifices mittere tentarent, membrorum omnium languore & dolore oppreſſi deſiſterent. Reliquos vero, præſenti ſanitatis beneficio affectos, nouo inſuper corporum decore illuſtrauit.

Marionilla mater Celſi, diuina virtute à pœnis praſeruatur.

Quid faceret poſtremo ſceleratus Præſes? Videbat omnes impietatis conatus, inuicta martyrum conſtantia frangi: & tamen ardebat incredibili vindictæ cupiditate. Tandem illi in mentem venit, certamen cum feris inſtituere: vt ſic aliquando victi martyres, ferarum morſibus interirent. At feræ, ſumma manſuetudine, ſanctorum pedes lingere. Frendens igitur gemenſquens Martianus, Heu me miſerum, exclamat, viuus, videnſque pereo: gladio hos perimite, & me longa miſeria liberate. Tunc ſancti martyres, immenſas omnipotenti Deo gratias, pro certamine fœliciter peracto agentes, capite plexi ſunt.

Gladio cõſummantur.

Mox vero cœlum & terra, vindictam de martyrum ſanguine expetere viſa; nam & tertia ciuitatis pars, ingenti terræ motu quaſſata, & vniuerſa idola contrita: & non minima infidelium turba fulgure deleta: ipſeque Martianus cœleſti igne miſerabiliter percuſſus, horrendoque vermium fœtore conſumptus, expirauit.

Diuina vindicta, in Martianum praſidem.

Præclarum fuit hoc martyrum certamen: quos diuina bonitas cum in vita tum poſt mortem ſi tamen ea mors dicenda, honore non vulgari eſt proſecuta. Poſtquam enim magno ſacerdotum ſtudio, ſacra martyrum corpora ſub ſacro altaris velamine condita fuere, decem homines horrida lepræ fœditate miſerabiles,

Decem leproſi ſanãtur.

baptiſmi

baptiſmi gratiâ martyrum templum adiêre: vbi eorum meritis, præter omnem exſpectationem, perfectam cum animæ ſalute, corporum ſanitatem ſunt adepti. Nec hanc tantum gratiam, ſoli leproſi experti, ſed & cœci, à dæmone obſeſſi, & aliis variis languoribus oppreſſi, martyrum opem, in calamitate, cum deſiderato ſanitatis beneficio, conſequuti ſunt. *Varia miracula ad eorum ſepulchra.*

VITA S. PAVLI THEBAEI, PRIMI EREmitæ, ex ea quam D. Hieronymus 1. Tomo Epiſtolarum, diſerte admodum, copioſeque conſcripſit. Quo tempore claruerit patet infra.

Caſ. Baron. Tom. 2. & 3. Annal.

INter multos ſæpe dubitatum eſt, à quo potiſſimum monachorum, eremus habitari cœpta ſit. Quidam enim altius repetentes, à beato Elia & Ioanne ſumpſere principium: quorum & Elias plus nobis videtur fuiſſe quam monachus, & Ioannes ante prophetare cœpiſſe quam natus eſt. Alij autem, in quam opinionē vulgus omne conſentit, aſſerunt Antonium huius propoſiti fuiſſe caput: quod ex parte verum eſt. Non enim tam ipſe ante omnes fuit, quam ab eo omnium incitata ſunt ſtudia. Amathas vero & Macarius, diſcipuli Antonij, quorum ſuperior magiſtri corpus ſepeliuit, etiam nunc affirmant, Paulum quendam Thebæum, principem iſtius rei fuiſſe: quod non tam nomine quā opinione nos quoque comprobamus. Igitur quia de Antonio, tam Græco, quam Romano ſtylo diligenter traditū eſt, pauca de Pauli principio & fine ſcribenda ſunt. Quomodo autem in media ætate vixerit, & quas Satanæ pertulerit inſidias, nulli hominum compertum habetur. Sub Decio & Valeriano perſecutoribus, quo tempore Cornelius Romæ & Cyprianus Carthagine fœlici cruore damnati ſunt, multas apud Ægyptum & Thebaidā Eccleſias ſæua tempeſtas populata eſt. Voti tunc Chriſtianis erat, pro Chriſti nomine gladio percuti. Verum hoſtis callidus, tarda ad mortem ſupplicia con-

10. Ianuarij Monachorum inſtitutum antiquiſſimū.

conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora: & vt ipſe, qui ab eo paſſus eſt. Cyprianus ait, volentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius vt crudelitas notior fiat, duo, memoriæ cauſſa, exempla ſubiiciemus.

Exempla duo, atrociſſima perſecutionis.

Perſeuerantem igitur in fide martyrem, & inter eculeos laminaſque victorem, iuſſit melle perungi, & ſub ardentiſſimo ſole, ligatis manibus poſt tergum reſupinari: ſcilicet vt muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines ante ſuperaſſet. Alium iuuenili ætate florentem, in amœniſſimos hortos præcepit abduci: ibique inter lilia candentia, & rubentes roſas, cum leni iuxta murmure aquarum ſerperet riuus, & molli ſibilo arborum folia ventus perſtringeret, ſuperextructum plumis lectum reſupinari, & ne ſe inde poſſet excutere blandis ſerico nexibus irretitum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis, meretrix ſpecioſa veniſſet, cœpit delicatis ſtringere colla complexibus, & quod dictu quoque ſcelus eſt, manibus attrectare virilia: vt corpore in libidinem concitato, ſe victrix impudica ſuperiaceret. Quid ageret miles Chriſti, & quo ſe verteret neſciebat. Quem tormenta non vicerant, ſuperabat voluptas.

Inuicta martyris virtus.

Tandem cœlitus inſpiratus, præciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum, ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit.

Accidere hæc circa Anno Domini 254. Viginti quinque Forſan: cõferendo cũ tempore obitus.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur, apud inferiorem Thebaida, cum ſorore iam viro tradita, poſt mortem amborum parentum in hæreditate locupleti, Paulus relictus eſt annorum circiter quindecim, litteris tam Græcis quam Ægyptiacis apprime eruditus, manſueti animi, Deum valde amans: & cum perſecutionis procella detonaret, in villam remotiorem & ſecretiorem ſeceſſit. Verum quid non mortalia pectora cogis, auri ſacra fames? Sororis maritus, cœpit prodere velle, quem celare debuerat.

Affinis vult Paulũ prodere.

Non illum vxoris lachrymæ, non communio ſanguinis, non ſpectans cuncta ex alto Deus, ab ſcelere reuocauit. Ad hæc inſtabat crudelitas, quæ pietatem videbatur imitari.

Digitized by Google

tari. Quod vbi prudentiſſimus adoleſcens intellexit, ad montium deſerta confugiens, dum perſecutionis finem præſtolaretur, neceſſitatem in voluntatem vertit, ac paulatim progrediens, rurſuſque ſubſiſtens, atq; hoc idem ſæpius faciens, tandem repetit ſaxeum mõtem, ad cuius radicem haud procul, erat grandis ſpelunca, quæ lapide claudebatur. Quo remoto (vt eſt cupiditas hominum occulta cognoſcere) auidius explorans, animaduertit intus grande veſtibulum, quod aperto deſuper cœlo, patulis diffuſa ramis vetus palma contexerat, fontem lucidiſſimum oſtendens, cuius riuum tantummodo foras erumpentem, ſtatim modico foramine, eadem quæ genuerat, aquas terra ſorbebat. Erant prætetea per exæſum montem haud pauca habitacula, in quibus ſcabræ iam incudes, & mallei, quibus pecuniæ olim ſignatæ, viſebantur. Hunc locum ferunt Ægyptiorum literæ, furtiuæ monetæ officinam fuiſſe, ea tempeſtate, qua Cleopatræ iunctus eſt Antonius. Igitur adamato, quaſi quod à Deo ſibi offerretur, habitaculo, omnem ibidem in orationibus & ſolitudine duxit ætatem, cibum & veſtimentum ei palma præbebat. Quod ne cui impoſſibile videatur Ieſum teſtor, & ſanctos Angelos eius, in ea eremi parte, quæ iuxta Syriam Saracenis iũgitur, vidiſſe me monachos, de quibus vnus per 30. annos clauſus, hordeaceo pane lutulenta aqua vixit; Alter in ciſterna veteri, quam gentili ſermone Syri cubam vocant, quinque caricis per ſingulos dies ſuſtentabatur. Hæc igitur incredibilia eſſe videbuntur his, qui non crediderint, quia omnia poſſibilia ſunt credentibus.

Mira Monachorum antiquorũ abſtinentia.

Tempus ætatis S. Pauli 113. Anno.

Sed vt ad id redeam vnde digreſſus ſum, cum iam centum tredecim annos B. Paulus vitam cæleſtem ageret in terris, & nonagenarius in alia ſolitudine Antonius moraretur, vt ipſe aſſerere ſolebat, hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum vltra ſe, perfectum monachum in eremo conſediſſe. At illi per noctem quieſcenti reuelatum eſt, eſſe alium vlterius, multo ſe meliorem, ad quem viſendum deberet proficiſci. Ilico

Antonius nocturna viſione monitus, inquirit Paulum.

Vita S. Anthonij habetur. 17. Ianuarij.

 erum-

erumpente luce, venerabilis ſenex infirmos artus baculo regente ſuſtentans, cœpit ire velle, quo neſciebat. Et iã media dies, coquente deſuper ſole, feruebat, nec tamen à cœpto itinere abducebatur, dicens; Credo in Deum meum, quod ſeruum ſuum, quem mihi promiſit, oſtẽdet. Nec plura his, conſpicit hominem equo mixtũ cui opinio poetarum Hippocentauro vocabulum indidit. Quo viſo, ſalutaris impreſſione ſigni armat frontẽ, & Heus, tu inquit, quanã in parte hic ſeruus Dei habitat? At ille Barbarũ neſcio quid infrendẽs, & frangens potius verba quã proloquens, inter horrẽtia ora, ſenis blandũ quæſiuit alloquiũ, & dexteræ protenſione manûs, cupitũ indicat iter: & ſic patentes cãpos voluceri tranſmittens fuga, ex oculis mirantis euanuit. Verum hæc vtrum diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an, vt ſolet, eremus monſtroſorũ animaliũ ferax, iſtã quoq; gignat beſtiã, incertum habemus.

Monſtrum ei occurrit.

Signo Crucis armat frontem.

Hippocentaurum quandoq; natum, teſtatur Plinius lib. 7. Cap 3.

Stupens itaque Antonius, & de eo quod viderat, ſecum voluens, vlterius progreditur. Nec mora; inter ſaxoſam conuallem, haud grandem homunculum videt, aduncis naribus, fronte cornibus aſperata; cuius extrema, pars corporis, in caprarũ pedes deſinebat. Infractuſq; & hoc Antonius ſpectaculo, ſcutum fidei & loricam ſpei, vt bonus præliator arripuit; nihilominus memoratũ animal, palmarum fructus eidem ad viaticum, quaſi pacis obſides, afferebat. Quo cognito gradum preſſit Antonius, & quiſnam eſſet interrogans, hoc ab eo reſponſum accepit; Mortalis ego ſum, & vnus ex accolis eremi, quos vario deluſa errore gentilitas, faunos, Satyroſque & Incubos vocans colit. Legatione fungor gregis mei, precamur vt pro nobis communẽ Deum depreceris; quem pro ſalute mundi veniſſe cognouimus, & in vniuerſam terrã exiit ſonus eius. Talia eo loquente, longæuus viator vbertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo lætitiæ indices cordis effuderat. Gaudebat quippe de Chriſti gloria, & de interitu Satanæ; ſimulque admirans quod eius poſſet intelligere ſermonẽ; & baculo humum percutiens, aie-

Monſtrum aliud.

Epheſ. 6.

aiebat; Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta veneratis. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis dæmonia confluxêre. Quid nunc dictura es? Beſtiæ Chriſtũ loquuntur, & tu pro Deo portenta veneratis. Necdum verba compleuerat, & quaſi pennigero volatu petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiquam ob incredulitatẽ ſcrupulum moueat ſub Imp. Conſtantino, vniuerſo mundo teſte, defenditur. Nam Alexandriam eiuſmodi homo viuus perductus, magnũ populo ſpectaculũ præbuit; & poſtea cadauer exanime, ne calore æſtatis diſſiparetur, ſale infuſo Antiochiam, vt ab Imp. videretur allatum eſt.

Sed vt propoſitum perſequar, Antonius cœptam regionem pergebat, ferarum tantum veſtigia intuens, & eremi latam vaſtitatem, quid ageret, quo verteret gradum, neſciebat. Iam altera effluxerat dies. Reſtabat vnum, vt deſeri ſe à Chriſto non poſſe conſideret. Pernox ſecundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce procul intuetur lupam, ſitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepere. Quam ſequutus oculis, & iuxta ſpeluncam, cum fera abiiſſet, accedens, intro cœpit aſpicere, nihil curioſitate proficiente, tenebris arcentibus viſum. Verum ſuſpenſo gradu, & anhelitu temperato, callidus explorator ingreſſus, ac paulatim progrediens, ſæpiuſque ſubſiſtens, ſonum aure captabat. Tandem per cœcæ noctis horrorem procul lumen intuitus, dum auidius properat, offenſo in lapidem pede, ſtrepitum concitauit; poſt cuius ſonitum B. Paulus oſtium, quod patebat, occludens, ſera obfirmauit. Tunc vero Antonius præ foribus corruens, vſque ad ſextam, & eo amplius horam, aditum precabatur, dicẽs; Qui ſim, vnde vel cur venerim noſti. Scio me nõ mereri conſpectum tuum, tamen niſi videro, non recedam; Qui beſtias recipis, hominẽ cur repellis? Quæſiui & inueni, pulſo vt aperiatur. Quod ſi nõ impetro, hic moriar ante poſtes tuos: certe ſepelies vel meũ cadauer.

S. Paulus in ſpelunca degit.

Talia perſtabat memorans fixuſque manebat.
Ad quem, reſponſum paucis ita reddidit heros.

Admittit Antonium Paulus.

Nemo ſic petit, vt mihetur; nemo cum lachrymis iniuriam vel calumniam facit; & miratis ſi non recipiam cum moriturus aduenetis? Sic arridens Paulus, pateſecit ingreſſum. Quo aperto, dum in mutuos miſcentur amplexus; proprijs ſe ſalutauere nominibus; gratiæ Domino in commune referuntur, & poſt ſanctum oſculum reſidens Paulus cum Antonio, ita exorſus eſt.

1. Corint. 13

En quem tanto labore quæſiſti, putridis ſenectute membris operit inculta canities. En vides hominem, puluerem mox futurum. Verum quia charitas omnia ſuſtinet, narra mihi, quæſo, quomodo ſe habeat humanum genus; an in antiquis vrbibus noua tecta conſurgant; quo mundus regatur imperio; an ſuperſint aliqui, qui dœmonum errore rapiantur. Inter has ſermocinationes ſuſpiciunt alitem coruum, in ramo arboris conſediſſe; qui inde leniter ſubuolans, integrum panē ante mirantium ora depoſuit, Poſt cuius diſceſſum, Eia, inquit, Paulus, Dominus nobis prandium miſit, vere pius, vere miſericors. Sexaginta iam anni ſunt, quod accipio dimidii ſemper panis fragmentum; verum ad aduentum tuum, militibus ſuis Chriſtus duplicauit annonam. Igitur, Domino gratiarum actione celebrata, ſuper vitrei marginem fontis vterque conſedit. Hic vero, quis frangeret panem oborta contentio, pene diem duxit in veſperum; Paulus more cogebat hoſpitij, Antonius iure refellebat ætatis. Tandem conſilium fuit, vt apprehenſo è regione pane, dum ad ſe quiſque nititur, pars cuique ſua remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte, prono ore libauerunt, & immolantes Deo ſacrificium laudis, noctem tranſigēre vigiliis. Cumque iam eſſet terræ redditus dies, B. Paulus ad Antonium ſic loquutus eſt. Olim te frater in iſtis regionibus habitare ſciebam; olim te cōſeruum mihi promiſerat Deus; ſed quia iam dormitionis meæ tempus aduenit, & quod ſemper cupiebā, diſſolui, & eſſe cum Chriſto, peracto curſu, ſupereſt mihi corona iuſtitiæ, tu miſſus es à Domino, qui humo

Coruus panem adferre S. Paulo ſolitus.

Philip. 1.
2. Tim. 4.

mo corpuſculum meum tegas, imo terra terram reddas.

His Antonius auditis, flens & gemens ne ſe deſereret, atque vt comitem talis itineris acciperet, precabatur. Et ille; Non debes, inquit, quærere quæ tua ſunt, ſed quæ aliena. Expedit quidem tibi, ſarcina carnis abiecta, agnum ſequi, ſed & cæteris expedit fratribus, vt tuo adhuc inſtituantur exemplo. Quamobrem quæſo perge, niſi moleſtum ſit, & pallium quod tibi Athanaſius Epiſcopus dedit, ad inuoluendum corpuſculum meum defer. Hoc autem B. Paulus rogauit, non quod magnopere curaret, vtrum tectum putreſceret cadauer an nudum, (quippe qui tanto temporis ſpatio contextis palmarum foliis veſtiebatur) ſed vt à ſe recedenti, mœror ſuæ mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius quod de Athanaſio & pallio eius audierat, quaſi Chriſtum in Paulo videns, & in pectore eius Deum venerans, vltra reſpondere nihil auſus eſt; ſed cum ſilentio lacrhymans, exoſculatis eius oculis, manibuſque, ad monaſterium quod poſtea à Saracenis occupatum eſt, regrediebatur. Neque vero greſſus ſequebantur animum; ſed quamuis corpus inane, ieiuniis, ſeniles etiam anni fregerant, tamen animo vincebat ætatem. Tandem fatigatus & anhelus, ad habitaculum ſuum confecto itinere peruenit. Cui cum duo diſcipuli, qui ei longo iam tempore miniſtrare conſueuerant, occurriſſent, dicentes; Vbi tã diu moratus es pater, reſpõdit? Væ mihi peccatori, qui falſi monachi nomẽ fero. Vidi Eliã, vidi Ioannem in deſerto, & vere vidi Paulũ in paradiſo; & ſic ore compreſſo, & manu verberans pectus, ex cellula pallium protulit; rogantibuſque diſcipulis, vt plenius quidnam rei eſſet, exponeret, ait; Tempus tacendi & tempus loquendi. Tunc egreſſus foras, & ne modicum quidem cibi ſumens, per viam quâ venerat, regreſſus eſt, illum ſitiens, illum videre deſiderans, illum oculis ac mente contemplans. Timebat enim, quod euenit, ne ſe abſente, Chriſto debitum ſpiritum redderet.

Obſerua, vt per ſpiritum dixerit abſentia.

Vita S. Athanaſii extat 2. Maij.

Quanti fecerit S. Anthonius S. Paulum.

Eccl. 3.

Animam S. Pauli, cœlos aſcẽdentem conſpicit.

Obiit S. Paulus, ætatis ſuæ Anno 13. ſupra centeſimum, vt patet ſupra.

En vt corpus ex animę, Deum flexis genibus veneratur.

Officium Defunctorum, ex antiquiſſima traditione.

Cumque iam dies alia illuxiſſet, & trium horarum ſpatio viam remeaſſet, vidit inter Angelorum cateruas inter Prophetarũ & Apoſtolorum choros, niueo Paulum candore fulgentem, in ſublime conſcendere, & ſtatim in faciem ſuam procidens, ſabulum capiti ſuperiaciebat,ploransq; & eiulans, aiebat; Cur me Paule dimittis? Cur inſalutatus abis? Tam tarde notus, tã cito recedis? Referebat poſtea B Antonius tanta ſe velocitate, quod reliquum erat viæ cõcurriſſe, vt inſtar auis peruolaſſet: Nec immerito; Nam introgreſſus ſpeluncam, vidit genibus complicatis, erecta ceruice, extenſiſque in altum manibus, corpus exanime. Ac primum, & ipſe viuere eum credens, pariter orabat. Poſtquã vero nulla, vt ſolebat, precantis ſuſpiria audiuit, in flebile oſculum ruens, intellexit, quod etiam cadauer ſancti, Deum, cui omnia viuunt, officioſo geſtu precabatur. Igitur obuoluto & prolato foras corpore, hymnos quoque & pſalmos de Chriſtiana traditione decantans, contriſtabatur Antonius, quod ſarculum, quo terram foderet, non haberet; fluctuanſque vario mentis æſtu, & ſecum multa reputans, dicebat; Si ad monaſterium reuertar, tridui iter eſt; ſi hic maneam, nihil vltra proficiam. Moriar ergo, vt dignum eſt, & iuxta bellatorem tuum Chriſte ruens, extremum halitum fundam.

Duo leones Paulo ſepulchrum ediunt.

Talia eo, animo voluente, ecce duo leones, ex interioris eremi parte currentes, volantibus per colla iubis, ferebantur; quib. aſpectis, primo exhorruit. Rurſuſq; ad Deum referens mentem, quaſi columbas videret, manſit intrepidus. Et illi quidem directo curſu, ad cadauer beati ſenis ſubſtiterunt; adulantibuſque caudis, circa eius pedes accubuêre; fremitu ingenti rugientes; prorſus vt intelligeret eos plangere, quomodo poterant. Deinde haud procul, cœperunt humum pedibus ſcalpere, arenamq; certatim egerentes, vnius hominis capacem locum foderunt; ac ſtatim quaſi mercedem pro opere poſtulantes, cum motu aurium ceruice deiecta, ad Antonium perrexerunt, manus eius pedeſque lin-

Digitized by Google

lingentes. At ille animaduertit, benedictionem eos à ſe precari; nec mora; in laudationem Chriſti effuſus, quod muta quoque animalia Deum eſſe ſentirent, ait: Domine, ſine cuius nutu, nec folium arboris defluit, nec vnus paſſerum ad terram cadit, da illis, ſicut tu ſcis: & manu annuens, eis, vt abirent imperauit. Cumque illi receſſiſſent, ſancti corporis oneri, ſeniles curuauit humeros, & depoſito eo in foſſam, deſuper humum congregans, tumulum ex more compoſuit. *S. Anthonius S. Paulum ſepelit.*

Poſtquam autem alia dies illuxit, ne quid pius hæres ex inteſtati bonis non poſſideret, tunicam eius ſibi vendicauit: quam in ſportarum modum, de palmæ foliis ipſe ſibi contexuerat: ac ſic ad monaſterium reuerſus: diſcipulis cuncta ex ordine replicauit: diebuſque ſolēnib. Paſchæ & Pētecoſtes, Pauli tunica veſtitus eſt. *Tunica S. Pauli qualis, & quāti eam facit S. Anthonius.*

VITA S. MARCIANI PRESBYTERI, Oeconomi Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ: ex ea quā edidit Metaphraſtes. Claruit eximia vitæ ſanctitate, & miraculorum gloria. Anno Domini 459. & ſequentibus. Sub Leone Rom. Pont. Fuit & alius Marcianus Nouatianus: qui vixit temporibus Valentis Imp. cuius etiam filias erudiuit, Anno Domini 366. & ſequentibus. Vixit & Anno Chriſti 370. alius inſuper Marcianus in Syria, apud Cyrum ciuitatem; profeſſione monachus, meritis clariſſimus: cuius res geſtas ſcripſit Theodoretus, lib. Sanct. Pat. C. 3.

Caſ. Baron. Tom. 6 Annal.

Item Annal. Tom. 4. & Not. Mart. Rom.

S. MArcianus, veteri Roma oriundus, parentes habuit & opibus & generis nobilitate admodum præſtātes: qui ex vrbe, Conſtantinopolim demigrātes, vt erant eximia in Deū religione ac pietate, ita quoq; filiū ſuū, nullis nō & pietatis & eruditionis ornamētis excolere. Quibus fœlici morte ad vitā tranſlatis, ipſe cum religionis, tum artiū maximarum ſtudioſiſſimus, *10. Ianuarij* *Patria & genus Marciani clarum.*

pectus veris & minime perituris opibus locupletaris; adeo, vt vitæ ipſius eximia probitas & oris facundia, nomen ei celebre cum apud omnes, tum apud Patriarcham pepererit. Qui vbi adoleſcentis & prudentiam & ingenitam pietatem penitius introſpexit, ſacerdotij dignitate ilico decorauit: quam ille tanta, tamque admiranda virtutis opinione adminiſtrauit, vt communi omnium ſuffragio, in Cathedralis Eccleſiæ œconomum, volens nolenſque eligeretur. Hiſce tam difficilibus, primo iuuentutis flore, pignoratus officiis, ſumma diligentia, ne quid offenderet, ante omnia cauit. Et quia luculentis vtriuſque parentis facultatibus mirifice ditatus, facile ad vitæ luxum & inanem ſplendorem cum multis aliis ſe impelli poſſe cernebat, nihil ſtatuit vtilius, nihil ſalutarius, quam pauperes & egenos ampliſſimarum opum cohæredes efficere. Nec ipſam modo temporalem calamitoſorum inopiam larga manu ſubleuare, ſed multo magis, languidas diutina diuini verbi fame animas, cæleſti pabulo fouere, confirmareque. Igitur ita egenorum inopiam curabat, vt tamen animarum curam ſtudioſius attenderet. Flagrabat tam ardenti ſacrarum ſcripturarum amore, vt die nocteque iis intabeſcens, earum nihil ignoraret. Hinc non ſolum vir Dei, contra hoſtiles impetus preclare munitus erat, ſed & alios ſuauiſſimo virtutum ſuarum odore, ad ſui imitationem mirabiliter alliciebat. Inerat ei maxima quædam ædium ſacrarum cura; ita vt ſuis facultatibus & collapſas reſtauraret, & nouas ſumptuoſo ornatu excitaret: & nuſquam non, egregiam animi ſui pietatem teſtatam relinqueret.

Initiatur presbyteratu.

Fit Oeconomus Eccleſ. Conſtantin.

Liberalitas eius in pauperes.

Eccleſias reſtaurat, & nouas ædificat.

Accidit quandoque, pauperem à beato viro infimis precibus, aliquod ſuæ inopiæ ſubſidium poſtulare: qui cum nihil quod tribueret ad manus haberet, ne miſerum omni ſolatio deſtitutum à ſe dimitteret, coniectis primum in omnem partem oculis, ne quis animaduerteret, veſtem, qua indutus erat, ſibi detraxit, & nudum magno charitatis affectu contexit. Quod factũ

vt

vt oculos omnium celaret, ſacris veſtibus ſui corporis nuditatem operuit. Sed cum ad rem diuinam ex ordine celebrandam accederet, multi ſtudioſius hominem intuiti, ſub ſacris veſtibus, aliam auro & mirabili gēmarum ſplendore micantem conſpexere. Quo ſpectaculo non pauci inuidiæ ſtimulis concitati, rem ad Patriarcham detulere indignum clamitantes ſacerdotem Dei, regio veſtium ſplendore ornatum eſſe. Sacro igitur, magna ſanctitate peracto, Patriarcha Martianum accerſiit, & acriter reprehendens mandauit, vt veſtem auro & gemmis intertextam, quam occulte ſub aliis veſtibus deferre viſus eſſet, deponeret. Mirabatur vehementer Martianus, animi dubius quid hæc Patriarchæ oratio vellet; & vultu in terram defixo, ſtupēti ſimilis, ad eius ſe pedes prouoluit; obortis lacrymis negans, ſe vllum veſtium ornatum habere, eorumque, qui hoc aſſerebant, oculos deluſos eſſe. Adhæc Patriarcha, abſurdum & ab omni ratione alienum eſſe dicebat, ſi propriis oculis fidem non haberet; Idem namque ſe vidiſſe confirmabat. Nec mora; manu propria penulam cum veſte ſacerdotali relaxans, vt precioſam ſub ſacris veſtibus latentem exploraret, virum Dei nudum, conſpicatus eſt. Vnde ſtupore perculſus, cœpit maximo honore proſequi, quem ſupplicio dignum exiſtimabat. *Miracula in veſtitu.*

Mox itaque fama occultæ ſanctitatis, cum ſumma admiratione, ad Pontificum & Imperatorum aures deuenit. Omnes igitur illum ſuſpicere, & venerari; magnoque ſtudio ad diuinos eius ſermones confluere. Accidit interim res, quæ perfectam omnibus, de eximia eius ſanctitate teſtificationem dedit. Factum eſt enim, vt terribile incendium ſubito ciuitatem inuaderet, & obuias ædes miſerabiliter abſumeret; ipſumque templum, quod S. Martianus Anaſtaſiæ martyri ædificarat, iam inflammaret; Quare quantocius incolæ, propriis calamitatibus neglectis, ad templi flammam extinguendam conuolare, lugubres in cœlum voces tollere. Martianus autem opi diuinæ egregie confiſus, *Precibus in*

 cul-

cendium auertit. culmen templi conſcendit, flammaque vorigen circundatus, precibus cum ardenti lachrymarum vi profuſis, impetum ignis repreſſit; & inſignem fabricam à præſenti ruina præſeruauit.

Hoc eodem in templo, mulier quædam ex ſuperiori porticu incautius proſpiciens, in terram delabitur, vnde & ſibi, & fætui, quem in vtero geſtabat, mortem, cæteris autem ingentem cum lugubri eiulatu luctum attulit; ita vt vniuerſi clamoribus excitati; ad triſte ſpectaculum concurrerent. Adfuit tunc forte & ipſe Martianus; qui magna pietate motus, ad lachrymas & preces cum populo vniuerſo ſe conuertit; ſublatiſque in cœlum manibus præter omnium opinionem, mulierem ad vitam reuocauit. *Mortuam reſuſcitat.*

Fuit cum propter alias virtutes, tum propter aſſiduum ſtudium, quod in ſacrarum ædium ſtructuris poſuit, celeberrimus. Sed vt ſtellarum ſplendor quamuis eximius, ſolis tamen fulgore obſcuratur, ita præcedentes viri virtutes, licet admirabiles & præclaræ, illuſtrioribus tamen quæ ſequuntur, quadam obſcuritate inuoluuntur. Diximus quam tenera charitatis flamma pauperum tum corpora, tum animas deperiret; quæ fomento pie conſuetudinis paulatim exæſtuans, totum hominem fœliciſſimis ardoribus aduſſit. Erat ei familiare intempeſtæ noctis ſilentio vicos circuire platearum, vt ſilentio furtiuiore, diſtenta benignitatis vbera in pauperes laxaret. Vt vero monetam ſuis vſibus conuenientem ad manus ſemper haberet, aurifabri domum, profecta nocte frequentabat; qui noctis tenebris, & maligno candelæ lumine, ad lucri occaſionem vſus, iniqua trutina aureos ponderabat. Martianus vero ſcelus & fraudem diſſimulans, paulatim *Præclara eius charitatis opera.*

tim

Digitized by Google

tim hominem in ſui admirationem attraxit; adeo vt magno deſiderio caperetur cognoſcendi, quidnam vir DEI minuta iſta pecunia ageret. Dedit igitur cuidam è pueris in mandatis, vt veſtigiis eius callide inſiſteret. Sequutus puer, ſtudioſe, Martianum obſeruat, & ſumma diligentia, quidnam agat, explorat, vidit ergo eum, poſtquam plurimos variis miſeriis afflictos præſenti pecunia ſubleuaſſet, ad mortuum quendam, in cauponis cuiuſdam domuncula iacentem, ingredi, cadauer magno charitatis ſtudio abluere, & poſt lachrymas & oſcula, veſtibus indutum decenter in lecto componere. His viſis puer exhorruit, & concito gradu, quæ viderat ſuo magiſtro renunciauit. Obſtupuit ille tanta viri pietate, graui in eum admiſſi ſceleris dolore perculſus, veniam cum lachrymis flagitauit. Quem Martianus benigne amplexatus, nequaquam ſe ab eo iniuria affectum ſimulare; nec vnquam hominem tanquam improbum auerſari; quin etiam maximo deinceps beneuolentiæ ſtudio eum proſequi.

Admirandus eius animarum Zelus.

Nec mirum ſane, cum nihil illi in vita antiquius, nihil ſanctius fuerit, omnibus benigne faciendi ſtudio. Tanto enim pereuntium animarum zelo accenſus erat, vt vel ſceleratiſſimorum hominum familiaritatem cum aperto propriæ famæ periculo, minime ſubterfugeret. Huius rei vnum ex multis in medium proferam: Solebat mulieres, quæ quæſtum corpore ſuo faciebant, pecuniis onuſtus accedere, & omni grauitate depoſita, vultu, loco & tempore opportuno, ſimulate aſſumpto, eas in ſui familiaritatem allicere; quas poſt multa dein verba vltro citroque habita, ab impuro carnis commercio, ad Chriſti amorem pelliciebat, repugnantes autem & ſalutaria monita petulanter contemnentes, cum præ-

præſenti pecunia, tum multis promiſſis, vt biduo triduoue ſaltem diuinis rebus, intenderent, rogare.

Poſt hæc nullis opibus, nullis ſumptibus parcere, vt attentas ſacris ſermonibus aures præberent, & intimis ſenſibus, quæ de diuino iudicio; de igne ſempiterno, ſceleratis & impiis in omni æternitate conſtituto, & de cœleſtis vitæ præmiis & gaudio ſempiterno diſſerebat, recludere vellent. Partim ergo muneribus & promiſſis, partim aſſiduis monitis & precibus, plurimas ab impuritate vitæ, ad ſtudium pietatis & honeſtatis transferebat; quarum aliæ ſalutari gehennæ metu perculſæ, acerbiſſimis lacrymis ſeſe dedere; aliæ cæleſtis vitæ præmio inuitatæ, flagitia præclaris actionibus diluere; aliæ ſempiternæ dignitatis & honeſtatis amore inflammatæ, vt omnes incontinentiæ motus facilius opprimerent, & Chriſto ſanctiſſimo vinculo copularentur; ſacris ſe ædibus libenter includere.

Moritur, clarus miraculis poſt obitũ.

His ſtudiis, his rebus, nocte dieque erat intentus Martianus; cum ætate iam confectus, ſanctum Deo ſpiritum traderet; cuius nomen & in vita & in morte non modo apud bonos & probos, ſed etiam apud improbos, cum admiratione non mediocri, in honore fuit, multoſque præclara rerum eius geſtarum fama excitauit; vt ex variis orbis terrarum partibus, ſupplices in rebus afflictis opem petituri, ad eius ſepulchrum confluerent; quorum nemo diuino non donatus munere abſceſſit.

VITA

VITA S. THEODOSII COENObiarchæ: ex ea quæ eſt apud Simeon. Metaphraſtem Floruit præcipue, Anno reſtauratæ ſalutis 511. ſub Symmacho Pontifice Maximo, & Anaſtaſio Imperatore, & reliquis. Fuit & alius eiuſdem profeſſionis, & regionis Theodoſius: hæreticus Eutychianus; qui vixit ſub Martiano Auguſto.

Cæſ. Baron. Tom. 6 Annal. anno 511. Item Tom. 7. Tom 6. anno 451. 452.

B. Theodoſius oriundus ex vico, quem Magari aſſum nom nant, ſitum in regione Cappadocum, qui antea propter ignobilitatem obſcurus, poſtea vero propter eximias & admirandas eius virtutes, omnibus cognitus, patrem habuit Proæreſium, matrem autem Eulogiam; quæ filij ſui virtute quandoque excitata, monaſticam vitam eſt amplexa. Interim vero parentes eius, religionis & pietatis laude ornatiſſimi, optimis cum diſciplinis erudiri curarunt. Cumque aſſiduo philoſophandi ſtudio teneretur, & rara quadam morum probitate, & ingenij ſplendore omnium animos ad ſe inuitaret, ſtatim hoc ei munus demandatũ fuit, vt ſacros populo codices legeret. Ardebat tunc incredibili quadam loca ſancta viſendi cupiditate; cumque crebrius inter legendum locus ille ei occurreret, quo Deus Abrahæ præcipiebat, vt relicta terra & cognatione ſua, ignotas regiones peteret, confeſtim acriter inflammatus patriam reliquit; ſeque variis longinquæ peregrinationis difficultatibus obiicere minime dubitauit, vt præſens, loca illa, in quibus humani generis redemptor, nos ſuo ſanguine à ſempiterna morte liberauit, contemplari poſſet.

11 Ianuarij Patria & parentes Theodoſii.

Mater eius facta monacha.

Lectoris fungitur officio.

Geneſ. 12. Longinquã inſtituit peregrinationem.

Vt

Symeonem ſtylitē inuiſit.

Vt autem Antiochiam venit, ſtatuit Symeonem illum toto orbe celeberrimum inuiſere, vt precibus eius & benedictiōne munitus, iter ſuum ſine vlla difficultāte conficeret.

Eius vita habetur ſupra. 5. Ianuarij.

Verum appropinquantem ad columnam, Symeon proprio nomine hominem compellauit; & obuentura ſpiritu prophetico prædixit. Theodoſius vero Symeonem complexans, plenus ſpe bona capeſſiuit iter; ac DEO duce, ad ſanctam demum peruenit ciuitatem Præerat tunc Hieroſolymis, Archipræſul Iuuenalis; à quo peramanter exceptus, loca ſacra, ſumma animi veneratione obiuit; Deinde aſſiduis precibus & vberrimis lachrymis Numine diuino inuocato, cœpit apud cogitationes ſuas reuoluere, quodnam vitæ genus potiſſimum eligeret; idne quod ab omni familiari hominum conſuetudine remotum eſt, an potius quod cum propriæ ſalutis curâ, officium etiam charitatis erga proximos coniunctum habet.

Loca ſacra Hieroſolymis viſitat.

Deliberat ſecum de certo vitæ genere eligendo.

Cæterum in abditam ſe ſolitudinem recipere, & quietem agere, id nequaquam tutum eſſe iudicauit ei, qui nondum callidi ſerpentis inſidias perſpectas haberet. Si enim ex iis qui in mundo militant, nemo, inquiebat, eſt tam inuictæ audaciæ & tam inſignis ſtultitiæ, vt, niſi ſit plane rudis & in re militari omnino inexercitatus, à linea ipſa, in medios ſtatim irruat hoſtes, quomodo ego, cui manus non ſunt eruditæ ad prælium, nec digiti docti ad bellum, nec ſuperna ſum accinctus potentia, cum ſit tamen conflictus periculoſior, aduerſus principatus, aduerſus poteſtates, aduerſus mundi principes tenebrarum huius ſæculi, aduerſus ſpiritalia nequitiæ, poſſem in acie cōſiſtere? Reſtat igitur vt me ad ſanctos patres & longo rerum vſu exercitatos conferam, quo eorum

Optima ratiocinatiò, deliberatio & concluſio.

Epheſ. 6.

eorum diſciplinis inſtitutus, inimicorum impetum ſuſtinere valeam.

Hac prudenti ſecum deliberatione habita, Longino cuidam beato ſeni, doctrina & pietate facile principi, ſe in diſciplinam tradidit; cuius ab ore dum totus penderet, tam excellentem breui temporis ſpatio virtutum omnium perfectionem adeptus eſt; vt Longinus minime dubitauerit, eum templo cuidam Deiparæ ſacro præficere. *Longino ſe in diſciplinam tradit.*

Hoc autem contigit ad hunc modum. Erat in finibus Bethleem pia quædam matrona, quam Iceliam vocabant; hæc omnes ſuas facultates, quæ erant ampliſſimæ, in fabricam templi huius contulerat; vt quod ætatis reliquum erat, in eo degeret. *Præficitur templo.*

Quia vero, qui rem diuinam faceret non haberet, Longinum adiit, eumque, vt Theodoſium templi huius rectorem conſtitueret, multis precibus rogare. Itaque templo Præpoſitus, cœpit inſigni ſanctitatis fama paſſim innoteſcere, eaque de cauſa maximis ab omnibus honoribus affici; quos ille, non ſecus quam ſempiternos animæ hoſtes perhorreſcens, fugam iniit, & in excelſi cuiuſdam montis ſpelunca, quæ etiam hucuſque ſacris eius reliquiis diues eſſe fertur, habitationem inſtituit. Fama eſt, hanc ſpeluncam eandem eſſe, quam tres Magi ſua manſione celebrem reddidêre, quando Bethleem ab oriente venientes, per aliam viam domum redire diuinitus moniti ſunt. *Mundanos deuitans honores, Fugit in ſpeluncam.* *Matth. 2.*

Hoc igitur in loco conſtitutus Theodoſius, tota mente de diuina pulchritudine cogitabat; adeo vt noctes & dies in precibus conſumeret, & præ diuini amoris dulcedine, aſſiduo lachrymarum imbre maderet. De cibi potuſue temperantia *Sancta ibidem eius exercitia.*

tia ſuperfluum foret aliquid dicere; cum eius re-ſectiones pleræque aut paucæ ſiliquæ, aut legumina aqua madefacta, fuere, fructus palmæ, aut etiam ex herbis agreſtibus vilia eſculenta: aut certe in horum penuria, dactylorum oſſa, aqua macerata. Perpetuis itaque triginta annis, panis nihil guſtauit penitus. Labores maiori alacritate, quam alij voluptates, amplectebatur; corporis vero delicias, tanquam animæ nobilitate omnino indignas, repudiabat.

Quidnam ſe illi adiungunt.

Hac eximia indolis præſtantia & mirifico virtutum ſplendore, non pauci virtutis amatores excitati, ad eum ventitârunt: quos ille benigne ſuſceptos, feruenti pietatis ſtudio fouit, & ad cœleſtis vitæ diſciplinam præclare erudiuit. Et quia virtutum omnium fundamentum, in aſſidua mortis commentatione ſitum eſſe non ignorabat, dignum ſane relatu, quali eo in negotio praxi ſit vſus. Diſcipulos quippe ſuos blandis ad ſe verbis conuocabat, iiſque multa luculenter admodum, de mortis vtilitate diſſerebat: deinde ſarcophagum aptare iubebat. Illis vero alacri mente præcepta adimplentibus Theodoſius prophetico ſpiritu ſic eſt locutus. Sepulchrum quidem eſt paratum, ſed quis veſtrum, eius encænia celebrabit? ſolebat enim, inter alia, quoque tempus noſſe, auſteritatem, triſtitiamque gratiâ moderata ſoluere. Quidam autem Baſilius, dignitate ſacerdos, virtutis autem ſtudio, qui ipſum ſpiritualiter genuerat, haud, inæqualis, verba hæc in ventum à viro, ſancto minimê prolata ſciens, ſermonem eius excepit, & prompto alacrique animo reſpondit: Equidem ô pater huius ſepulchri primus celebrabo encænia. Et protinus flexis genibus: benedic, inquit, pater, & voti huius me compotem facito.

Mortis memoria, vera philoſophia.

Nec mora: Theodoſius data benedictione, omnia quæ lex vult fieri mortuis: tertianas, inquam, & nouenas & conſequenter etiam quadragenas, fieri man-

Obſerua hic vſum antiquum tertianarũ &c. pro defunctis.

ri mandauit. Quibus per ordinem rite peractis, Baſilius neque febre correptus, nec capitis dolore vexatus, neque vlla morbi moleſtia fatigatus, tanquam molli quodam & ſuaui ſomno ſopitus, exceſſit ad Dominũ. Quadrageſimo autem ab obitu die, viſus eſt in canticis veſpertinis, cum reliquis fratribus, diuinas laudes pſallere. Et quidem cum ſolus Theodoſius corporeis eum oculis cerneret, Aetius vero quidam, vir inſignis, & ſtrenuus cœleſtis vitæ æmulator, vocem eius audiret, petiit is à Theodoſio, vt hanc videndi facultatem à Domino ſibi impetraret. Altera igitur nocte, Baſilius cum rurſus adeſſet, Theodoſius eum Aetio oſtendit; qui gaudio incredibili perfuſus, contineri non potuit, quin in amplexus & oſcula ruere vellet. Sed Baſilius nõ modo apprehendi non potuit, ſed aeri ſimilis euanuit, cum dixiſſet aliis audientibus, Salui eſtote ô patres & fratres, ſalui eſtote; me autem de cætero non videbitis amplius Hoc fuit primum teſtimonium virtutis Theodoſij. Secundum autem priori nullo modo eſt inferius.

Impetrat cuidam diſcip. Baſilio, mortem optatam.

Item Baſilius poſt obitum, bis apparet in Matutinis.

Veſpera Diei illius, qui Chriſto ab inferis reſurgenti ſacer eſt, cum neque panis, neque vinum illis eſſet, quibus ſacram communionem peragerent, vel corpora, longa quadrageſimalis ieiunii inedia exhauſta, reficerent, diſcipuli eius inter ſe muſſitantes, magiſtrum ſummæ negligentiæ arguere, quod quæ ad tanti feſti ſolẽnitatẽ neceſſaria erant, nõ curaſſet. Ille vero audito murmure, bono eos animo eſſe iuſſit; tantũ precib. incũberent, & ſacram de more menſam pararent. Nam qui olim (dicebat) tot Iſraelis millia aluit in ſolitudine, & ingentẽ hominum multitudinem paucis admodũ panibus ad ſatietatem pauit; hic ipſe noſtri quoque curam gerens, abunde quæ neceſſaria ſunt, ſuppeditabit. Hæc cũ dixiſſet, & diſcipulorũ animos ad ſalutarẽ confidẽtiam excitaſſet, accidit præter omniũ expectatione, vt ſole iam occiduo, par multorũ ſarcina variorũ alimentorũ onuſtũ, ad eos veniret, & Theodoſij promiſſum cumulate expleret. Debuiſſet hæc Dei prouidẽtia, omnẽ diffidẽtiæ cauſam diſcipulis adimere; ſed

Fiducia eius in Deũ.

Ab inſperato alimẽta afferuntur S. Theodoſio.

 mox

mox alia famis neceſſitate vrgente, in eandem prolapſi ſunt. Erat vir quidam opulentus, qui egregio pietatis ſtudio ductus aſſidue benigne faciendi diſciplinam excolebat, & inopiam Chriſto famulantium, ſuis facultatibus ſuſtentabat. Hunc cum Theodoſij diſcipuli percepiſſent ægre admodum paſſi ſunt, ſeſe propter ſolitudinem, qua homini iſti incogniti erant, à tantorum participatione bonorum excluſos eſſe. Theodoſium igitur adeunt, & extremam iterum rerum omniũ penuriam, in qua verſabantur exponunt; orant & obſecrant, vt ſe ſuamque neceſſitatem, homini iſti opulẽto & benignitatis laude præſtanti inſinuet, ne tandem grauiore paupertatis onere preſſi, deſerta loca, & cum iis religioſæ vitæ inſtitutum, relinquere cogerentur. Quibus Theodoſius rurſus, qua prius conſtantia reſpondit; ſe vehementer turpem animorum abiectionem & ſceleratam eorum diffidentiam admirari, quod mallent ſeſe hominibus magis quam Deo ſupplices exhibere, Qui implet omnem animam eſurientem, & dat eſcam in tempore oportuno, & pullis coruorum cibum præparat. Quare, inquit, excelſo animo eſtote, & diſcite omnino, qui vos vni Deo totos conſecraſtis, ex Deo penitus pendere. Vix hæc effatus erat, cum ecce homo quidam, animal ante ſe cibis onuſtum agebat; quod cum iter per viam monaſterij, cui Theodoſius præerat, haberet, ſubſtitit, nec vllis plagis, vt iter inſtitutum perficeret, impelli potuit. Quo viſo, homo ille ſtupore oppreſſus, laxato fræno, liberũ ei iter, quo impetus ferret, conceſſit. Tum recta ad Theodoſij monaſterium animal contendit. Subſequitur homo, & cognita ibidem, quæ fratres premebat, inopia, larga eis manu ſubuenit. Quo beneficio fratrum animi erecti; & deinceps non tam ad humanam opem, quam ad Dei miſericordiam reſpicere, confugereque edocti.

Præclara eius ſpes in Deum, animique magnitudo
Hierem. 31.
Pſalm. 14. & 146.
Nota mirã Dei prouidentiam.

Interea cum ſplendor virtutum omnium, ex ea ſpelunca, in qua Theodoſius cum ſuis latitabat, longe lateque ſeſe diffunderet, numerus diſcipulorũ adeo excreuit, vt loci illius anguſtiæ omnes capere nõ poſſent.

Augentur indies diſcipuli fama virtutum eius excitati.

Quæ

Digitized by Google

Quæ res Theodoſio ingentem curam iniecit. Conſiderabat enim, ſi ampliſſimis monaſteriũ terminis dilataret quietis & ſilentij bonum diſſipatum iri. Si autẽ neglecto animarũ fructu, ſibi ſoli viuere pergeret, diuini numinis iram pertimeſcebat. Hac animi fluctuatione aliquamdiu iactatus, cum quid optimum factu eſſet, diſcernere non poſſet, ad diuinam mentẽ conſilia ſua reuocare ſtatuit. Tandem cum nihil Deo gratius eſſe intelligeret, quã virtute & exemplo, animas Chriſti ſanguine redemptas ad cœleſtis diſciplinæ normam erudire, thuribulum mortuis carbonibus plenum in manus ſumpſit; impoſitoq; thure, eremũ vaſtã obiuit; Deũ pura mẽte deprecãs, vt locum ampliori monaſterio fundando aptũ oſtenderet. Cũ autem plurima deſerti loca inambulaſſet, nullumque è thuribulo ſignum accepiſſet, ad ſpeluncã ſuã redire maturauit; & ecce, ſpeluncæ iam propinquior, factus vir Dei, ignis derepente è mortuis carbonibus cum ſuauiſſima odoris fragrãtia erupit. Nec mora; iactis continuo, eo in loco fundamẽtis, monaſterium, vel vt melius dicam, præclarũ virtutũ habitaculũ cõſtructũ fuit: quod deinde cura & ſtudio Theodoſij in eã excreuit amplitudinẽ, vt nõ modo virtutum ſplendore, ſed rerũ omniũ commoditate, ciuitatẽ aliquã populo frequentem & officinis celebrem repreſentaret; quin & præcelleret: quod hic communi fraternitati omnia citra laborem præberentur: quatenꝰ omnino à curis temporalibus, quę religioſos ſæpe trãſuerſos agunt liberarẽtur. Iam vero habitationũ varietas & diuerſitas, ſimiliter præclaram quamuis ciuitatem ſuperabãt: quod certo hic ordine, locoq; & animæ & corpora curarẽtur: & omnib. cum egenis tum peregrinis, ſua habitacula ſint deſignata, tanta charitate, vt nemini omnino aditus præcluderetur.

Thuribulo Dei voluntatem exquirit.

Monaſteriũ ciuitatis inſtar extraxit.

Cæterũ Theodoſius pauperũ & miſerorũ curã iugẽ gerebat, ea fide tantaq; charitate, vt ſanguinẽ eorũ ablueret: vulnera mũdaret: labra admoueret labris eorũ, quorum caro mutila aliis horrorem præbebat: & ita eos blande & ſapienter, vt calamitatem moderate fer-

Benignitas eius in pauperes.

Eximia charitas in monaſterio

rent, conſolabatur. Porrò tantum erat in eo monaſterio, tamque excellens charitatis ſtudium, vt ſi ſingula oratione deſcriberentur, omnem penitus admirationẽ ſuperarent. Nullus deſpiciebatur; nullus indignus habebatur cõmiſeratione. Aliis veſtes, aliis pecuniæ, aliis res aliæ tribuebantur; nemini verò alimenta negabãtur. Atque meminerunt quidem, qui ad hæc miniſtrabant, ſe vno die plusquam centum menſas paraſſe. Et humanus quidem miſericordiæ fõs erat huiuſmodi, & tam abunde ſcaturiens; Dei autem fons qualis? Nũ dubitare quis poterit, quin multis atque adeo infinitis partibus humanum ſuperarit?

Vno die plus quam 100. menſæ parantur.

Fames

Dies feſtus Palmarũ.

Fames valida vniuerſam regionem inuaſerat; omneſque ex æquo adeo affligebat, vt ſpes nulla eius pellẽdæ reliqua videretur. Interea adfuit dies ille, qui fauſta populi acclamatione, & palmis virentibus Chriſto ſacer eſt; quo pauperum & ægrotantium multitudo, aliàs quidem capta feſti occaſione, de more, tunc verò fame cogente ad monaſterium venerunt. Peractis ſacris, cũ ingẽs hominum multitudo, dira cõfecta fame, ad menſam confluereret, miniſtri qui huic officio deputati erãt, multitudine deterriti, panis portionem ad ianuam vocandam cenſuerunt, & ne aduenientium multitudo vniuerſa abſumeret, fores occluſerũt. Accidit interim vt Theodoſius accederet, qui cum vim ianuis à multitudine afferri cerneret, gratum omnibus introitum præbuit, omneſque ſumma benignitate cibo potuque reficiendos curauit.

Ingens numerus pauperum paſcitur.

Miniſtri igitur cum non ſemel Theodoſij virtutem experti eſſent; quamuis apud ſe taciti facultates monaſterij in dubium vocarent, ingredi tamen volentes admiſerunt, & imperantis moti auctoritate, benigne, quidquid alimenti in domo erat, miniſtrarunt.

Præclarum miraculũ.

Quid ergo ô Deus admirabilium? creſcebat ſingulis momentis hominum multitudo, nec tamen alimẽta decreſcebant. Stupebant miniſtri; nam quo plura ipſi larga manu pauperibus erogabant, eo ſe plura haba-

Digitized by Google

habere videbant. Similem omnino Dei munificentiam in feſto quodam virgini Deiparæ ſacro experti ſunt; in quo cum ſumma panis penuria laborarent, & magnus ille Theodoſius conſuetæ benignitatis gratiam omnibus præberi iuſſiſſet; omnipotens Deus ita alimentorum copiam auxit, vt non modo abunde quo ſeſe reficerent pauperes haberent, ſed etiam plurima, ſublata menſa, domum aſportarent.

Eſca diuinitus augẽtur.

Porro quia hoc vnum ſibi vel maxime curæ erat, ſedulaque mente, interdiu noctuq; agitabat, quomodo charitatis opera erga proximum exerceret, tres alias domos extruxit. Vnam quidem iis qui ſolo pietatis ſtudio ducti, ſe totos à mundo ſegregauerant, attribuit, in qua corporis infirmitate oppreſſi, valetudinem commodè curare poſſent.

Tria valetudinaria exſtruit.

Deinde domum iis permiſit, qui nulla ſanctioris vitæ obligatione obſtricti, in mũdo verſabantur; quibus hac ratione omnia ſumma beneuolentiæ ſignificatione ſuppeditabat, vt ſimul cum corporis ſanitate, ſempiternam animæ ſalutem conſequerentur. Et ita quidem hæc ordinata erant, vt vniuſcuiuſque perſonæ & cõditionis & dignitatis ratio haberetur. Prudenter enim conſiderabat, pro ingeniorum varietate, varia quoque ſpiritualis vitæ alimonia præbenda eſſe.

In ſuorum autem animis diſciplina imbuendis, mirum quanta fuerit eius induſtria, quanta dexteritate. Cum enim ab omnibus otium, tanquam certiſſimam vitæ ſpiritualis peſtem profligaret, ita tamen ſingulis labores imponebat, vt pro vniuſcuiuſque ingenij & virium præſtantia, eos vel augeret vel minueret. Dignitatis vel diuitiarum nulla omnino ratio habebatur: nã quãuis multi egregio natalium ſplendore illuſtres, in eius diſciplina verſarentur, omnia tamen ſomniorum inſtar, vt Chriſti gratiam conſequerentur, deſpiciebant. Multi etiam qui in mediis mundi honoribus humanæ ſapientiæ laude præſtantiſſimi fuerant, ita eius diſciplinis informabantur, vt dum demum ſe veram ſapiẽtiam adeptos putarent, cum eã, quæ eſt propter Chriſtum

Inſignis ei⁹ prudentia in diſcipulis inſtruẽdis.

ſtum, ſtultitiam tota mente totiſq; viribus amplexati eſſent. Satagebat enim vel maxime Theodoſius, vt omnes, qui ſe eius in diſciplinam tradiderant: ad veras & ſolidas virtutes perduceret. Parum enim eſſe exiſtimabat, ad ſuauẽ quẽdã ſenſũ pietatis (quo imperiti homines omnia metiũtur) peruenire, ſed operã dabat, vt etiã in diſcretione ſpirituum exercitati, ad aliorum ſalutem ſcienter poſſent incumbere. Hinc multi ex ipſius diſciplina, Paſtores: multi Epiſcopi prodierunt: qui omnibus in locis impreſſa ſanctitatis ſuæ veſtigia reliquerunt.

Multi ex Theodoſii diſciplina, Epiſcopi prodierunt.

Et quidem diſcipulos ſuos comitate magis & ratione, quam auſteritate, in omni diſciplinæ officio continebat. Quod ſi vero alicuius delictum increpationem exigebat, ita verborum & vultus auſteritatẽ tẽperabat, vt ſemper beneuolentiã & charitatem ſuorum erga ſe aleret, conſeruaretque: cauebatque diligentiſſime, ne vnquam vel minima inuidiæ vel diſcordiarum ſcintilla in monaſterio fomentum caperet. Sacros codices aſſiduo & ſibi, & ſuis patentes eſſe voluit; nec paſſus eſt vnquam, vel tempus, vel morbum, vel ſenium, vel aliquid eorum quæ accidere ſolent, diuinorum lectionẽ interrumpere. Ad quam ſi dies non ſufficeret, illius lucem lucerna ſupplebat in nocte.

Inuidiam & diſcordiam ſummo ſemper ſtudio, è monaſterio profligauit.

Erat eo tempore* Imperator: qui primo quidem præclarum religionis & virtutum de ſe ſpecimen præbere viſus, paulo poſt Acephalonem pollutus errore, cunctos, qui Chriſti Eccleſiæ cum auctoritate præerãt, in errorem ſuum pertrahere conabatur. Alios itaque minis & exiliis, alios promiſſis & muneribus aggreſſus Poſtremo quoque Theodoſium, quem reliquis virtutum omnium gloria anteſtare ſciebat, multis, mirisque machinis à fidei conſtantia ſubuertere tentare. Et quidem mira calliditate eum ſibi deuincire cogitabat. Aureum triginta librarum munus ei tranſmiſit: aſſerens ſe compertum habere, fratres graui rerum omniũ inopia laborare: quare vellet tranſmiſſum hoc munus, grato animo ſuſcipere; eoque fratrum neceſſitatibus beni-

**Hic fuit Anaſtaſius*

Imperator Acephalorum hæreſi infectus, Theodoſiũ oppugnat.

Auri triginta libras ei mittit.

benigne conſulere. Theodoſius, quamuis non ignoraret, quorſum Imperatoris liberalitas ſpectaret, tamen ne videretur offenſioni alicuius præbere occaſionem, munus quidem admiſit: ita tamen vt duplici aduerſarium damno afficeret. Nam poſtquam Imperator, Leonem ſe iam in pedicis habere exiſtimaret, miſit ad eũ, qui erroris confeſſionem ab eo poſtularent. Tunc vero Theodoſius tempus adeſſe ratus, quo vel inſigni victoria, vniuerſam Acephalorum perfidiam profligaret, vel certe præclaro certamine, ſanguinis ſui effuſione, Chriſti Ieſu veram fidem & Eccleſiam Dei conſignaret literas ad Imperatorem in hanc ſententiam ſcribit: Cũ hæc duo propoſita nobis ſint, ô Imperator, vel turpiter & illiberaliter viuere, conſentiendo Acephalis, vel præclara morte, recta patrũ dogmata ſequẽdo occũbere: ſcito mortẽ nobis hac vita eſſe chariorẽ. Tantũ enim abeſt, vt hæc noua ſummæ impietatis dogmata ſequamur, vt nõ modo ad extremum vitæ ſpiritũ, præcenẽtes patrum leges retinebimus, ſed eos etiã qui mẽte ſcelerata ſanctiſſimis eorum doctrinis refragari audent, anathemati ſubiiciemus: ſed nec vllum ex Acephalis ordinatũ, per vim ſuſcipiemus. Abſit vt tantũ impietatis crimen cõmittamus: quin potius, vt vos pro patria, ita & nos pro vera & ſyncera fide lubenter animas profũdemus: etiamſi ſancta ipſa loca igne cremãda ſint, & crudele ſpectaculum moribundis oculis haurire cogamur. Quid enim op⁹ eſt ſolo nomine quãdo ipſa ſacra ſeuera afficiuntur contumelia? Nos igitur nequaquã admittemus aliquid ſentire, tãtũ abeſt dicere, quod à ſanctis & œcumenicis conciliis diſcrepat. Aduerſus hæc & ignis accendatur, & enſis acuatur, & mors quoq; acerba nobis adferatur: imo vero ſi fieri poteſt pro vna innumerabiles: nos vero nũquã tãto ſcelere nos aſtringem⁹, vt patres noſtros, eorũ placita abrogãdo, probro afficiamus. Teſtes ſint eorum ſudores, quos pro fidei cõſtãtia ſuſceperũt: teſtes eorũ certamina, cũ multa ſanguinis effuſione: quæ nobis cum ſempiterna nominis memoria reliquerũt: teſtes poſtemo

Conſtantia eius aduerſus Imperatorem.

Litteræ eius ad Imperatorem, cum quo Epilogo.

En quam conſtanter, vir ſanctus Conciliorũ decretis, cẽſuerit inhærendum.

Digitized by Google

eorum libri multiplici eruditione & pietate referti: & quæ omnia apud nos firma & immobilia, & apud poſteros rata manebunt.

Hac quidem epiſtola, Imperatoris perfidia tunc expugnata fuit: quare viri ſancti prudentiam, pariterque conſtantiam admiratus, vt ſempiternum nominis ſui dedecus, quod vehementer extimeſcebat, euitaret, mutata ratione, literas ad eum dedit: quibus & ſe purgare, & ſpecioſam pietatis cauſam ſuis dictis factiſque obtendere nitebatur. Sed ea ſiue vera, vel ſimulata pietas, diuturna non fuit; nam vt aſinum confricantem auertere difficile, ita animum non vero pietatis ſtudio imbutum, in pietatis officio diu continere eſt impoſſibile. Rurſus ergo aduerſus orthodoxæ religionis defenſores edicta ædere: rurſus omnem impietatis ſuæ molem mouere. Sed Theodoſius, qui tota mente ad martyrij palmam aſpirabat, nõ ſegnius ſe oppoſuit: Cõtemptis enim Imperatoris ſcriptis & decretis, miniſque horribilibus, Dei templum ingreſſus ſuggeſtum conſcendit, manuque ſilentium indicens: Si quis, inquit, quatuor Sanctas Synodos nõ tanti, quãti euangelia eſſe exiſtimat, ſit anathema. His dictis, cum omnes ſua conſtantia in admirationem adduxiſſet, gradum per medium eorum tulit: & recta ad vicos & ciuitates alias tetendit: cunctos ſua grauitate & oratione ad conſtantiam veræ fidei, ad vltimum vſque ſpiritum retinendam adhortans. Nec his contentus, diſcipulos ſuos, alioſque diſciplinæ ſuæ ſectatores, tanquam dux exercitus è ſolitudine eduxit, eoſque in varias regionis partes diſtribuens, vt idem paſſim docerent fidem ter dimiſit. Ipſe autem primus coram aliis, & venerandos canos, & prõptum animi ſtudium oſtendens, nutantes ſtabiliebat: ſtabiles cõfirmabat: ſocordiores excitabat: promptis & ad decertandũ cum aduerſariis paratis, animi fortitudinem maiorem addebat: aduerſarios autem animo adeo magno & generoſo exterrebat, vt omnes congreſſum eius vehemẽter formidarent.

Imperator literis apud Theodoſiũ excuſare ſe nititur.

Ecce quãta ſit quatuor Conciliorum generaliũ auctoritas.

Diſcipulos ſuos, ex ſolitudine, ad populum, in fidei cõſtantia, retinendum euocat.

Hæc

Hæc cum Imperatorem ad iram furoremque prouocarent, perpetuo eum exilio damnauit; ſed Chriſtus Ieſus, pro cuius ille gloria decertabat, Anaſtaſium quidem miſerando admodum interitu, è medio ſuſtulit; athletam vero ſuum Theodoſium, ab iniuſta exilij pœna eripuit; Tunc ſubito Eccleſiæ tranquillitas, reddita fuit; Theodoſij vero virtus omnium prædicatione in cælum ſublata; & ipſe cum multis aliis, qui præclare pro fidei & Eccleſiæ libertate decertauerant, in priſtinum dignitatis gradum reſtituti. *Dãnatur exilio ab Imper. Reſtituitur poſt mortem Imperatoris.*

Cum quotannis in veneranda viuificæ Crucis exaltatione, ſacer omnium ordinum cœtus, de more congregaretur, circa locum qui dicitur Hieratheon, adfuit debito tempore & ipſe cum ſua ſocietate Theodoſius. Quædam autem mulier, cuius mammillam cancer morbus miſerabiliter infeſtabat, cum eidem ſanctæ Crucis ſolennitati intereſſet, & ex Iſidoro viro religioſiſſimo intellexiſſet Theodoſij præſentiam, ilico in ſpem recuperandæ ſalutis, ſi eius vel conſpectu, vel contactu frui poſſet, veniens accurrit, & mamillam ſenſim aperiens, Iſidori adiuta auxilio, cuculli contactu ſanitatem ſuffurata eſt. Simul enim atque pannum attigit; dolor omnis receſſit. At ille, qui fidei virtutem in muliere iam perceperat, protinus conuerſus, timorem, qui eam inuaſerat, blandis admodum verbis ſoluit. Iſidorus autem (qui oculos quoque ſuos aſpectu miraculi paſcere cupiebat) cum mamillam curioſius contemplatus fuiſſet, & omnipotentis Dei bonitatem in ſeruo ſuo Theodoſio clarius cognouiſſet, vix mentis compos in diuinas laudes prorupit, factumque ad omnium notitiam diuulgauit. *Mulier à cancro, ſolo contactu cuculli S. Theodoſij, liberata.*

Poſtquam tyranni illius, vt ante diximus, morte, Eccleſiis omnibus & monaſteriis ſumma pax & tranquillitas reſtituta fuiſſet, Theodoſius quodam tempore *Bethleem* orationis gratiâ pergens, indeque reuertens, ad Marcianum diuertit. Cum autem poſt oſcula, mutuas ſalutationes, & ſermonem ſpiritalem vltro citroque habitum, tempus eos & fames ad menſam inuita- *Marciani magna inopia.*

uitaret, Marcianus, qui extrema frumenti inopia laborabat, lentem aqua coctum apponi iuſſit, ſuamque inopiam, quo minus panis apponeretur, modeſtis admodum verbis viro Dei intimauit. Accidit interim, vt Theodoſius tātam Marciani inopiā admirans, defixis in barbam eius oculis, granum frumenti in eam, neſcio quo caſu, decidiſſe cerneret. Quod hilari, & cauta dextera illinc tollens: Ecce, inquit, frumentum, & quo modo vos frumento egere dicitis? Hoc cum lepide & iucunde à Theodoſio dictum factumque fuiſſet, Marcianus tacitus ſecū multa cogitās, ſupinis granum manibus accepit, & illud in horreo, tanquam vberem inde meſſem prodituram repoſuit. Nec quidem ſua fruſtratus eſt expectatione. Nam vt altera luce horreum ingreſſus eſt, vidit illud, ô ineffabilem Dei benignitatem, fructibus redundare: Quare ſtupore oppreſſus, Theodoſium confeſtim per vnum è ſuis ad tam admirabilis ſpectaculi societatē aduocauit. Adfuit protin⁹ S. Theodoſius, & horreum magnam frumēti copiam foras etiam effudiſſe repperit. Tunc illi pariter Dei bonitatem collaudare; præſentem eius potētiam, parem qua olim in deſerto quinque panibus copioſam hominum multitudinem pauit gratulabundi admirari. *Matth. 14. & 15.*

Matrona diutiſſima & religioſiſſima filius, mire ſeruatus.

Mulier quædam Alexandrina, opum & diuitiarum exiſtimatione princeps, vnicum habebat filium: quem tempore quodam cum æqualibus ludibundum, in puteum decidiſſe cognouerat: & extremo mortis periculo inuolutum, viri cuiuſdam ſancti ope, non ſine ingēti omnium admiratione, ereptum fuiſſe. Cum enim vicini, puerum (quem iam certo certius extinctum exiſtimabant) è putei profundo extracturi accurriſſent, atque in imum deſcendiſſent, inuenerunt (cum viſu mirum) ſiccis veſtibus, aquis ipſis, tanquam firmiſſimo ſolo inſidentem. Tandem cum funibus extractum in terram collocaſſent, ingens hominum multitudo ad miraculi ſpectaculum confluens; auide totius rei euentum cognoſcere voluit. Tum puer quendam ſibi aſtitiſſe monachum tali habitu, amictu & forma

retu-

Digitized by Google

retulit; cuius auxilio è mortis ipſius faucibus erutus
eſſet. His pia mater auditis, ad ſuum pertinere offi-
cium exiſtimauit, hominem illum per vaſta eremi lo-
ca inquirere, vt aliquam ei grati animi ſignificationẽ
oſtenderet. Igitur cum tandem, ſuo comitata filio, ad
Theodoſij monaſterium veniſſet, puer protinus patrẽ *Puer agno-*
agnouit, & magnis clamorib. illum ſuũ conſeruatorẽ *ſcit Theo-*
appellauit. Mater incredibili gaudio perfuſa, ad ſancta *doſium, à*
eius ſe genua prouoluere, & poplites ambabus pren- *quo fuerat*
ſans manibus, calidis eos lacrymis irrigare; quin & *ſeruatus.*
Theodoſium non ſolum filij ſui, ſed & vitæ ſuæ, quod
puerum tenerè diligeret, conſeruatorem palam nun-
cupare.

Huic autem miraculo aliud ſimile cognouimus. *Mulier*
Mulier quædam, ſingulis annis miſeranda valde ab- *poſt crebros*
ortione, cum extremo vitæ periculo conflictabatur. *abortus,*
Hæc cum nullum ſuæ calamitati remedium relictum *ſaluam e-*
cerneret, fidenter ad virum Dei, perrexit, & lachrymis *dit prolem.*
magis quam verbis, calamitatis ſuæ rationem expo-
ſuit; tandemque à viro ſancto contendit, vt data bene-
dictione, primum quem paritura eſſet infantẽ, Theo-
doſium appellari permitteret. Annuit vir ſanctus; &
mulier, non vt prius magno cum dolore ſed ingenti
cum gaudio, puerum cum vultu formoſum, tum mo-
ribus admodum inſignem peperit; quem adulta iam
ætate, ad monaſterium adduxit; diuino ibidem cultui,
perpetuum conſeruauit, Sanctoq; Theodoſio, mona-
ſticis diſciplinis imbuendũ exercẽdumq; contradidit.

Cum bruchus aliquando & locuſta terras popula- *Bruchos*
rentur, atque omnes agrorum fructus non minus quã *& locuſtas*
hoſtes deuaſtarent, Theodoſius miſerrimæ gentis cla- *ne noceant*
mores & lachrymas miſeratus, quamuis iam extremæ *coercet.*
ſenectutis vinculis conſtrictus, gradũ facere vix qui-
ret, ſalutẽ tamen propriam communi poſtponens, Ba-
culo innixus, diſcipulorũ manib. ad locũ, in quo cala-
mitas illa ſæuiebat, deduci ſe iuſſit. Cumq; ſupplicibus
in cœlum manib. miſericordiã diuinã imploraſſet, tã-
dẽ ad bruchos & locuſtas conuerſus, Parcite, inquit, la-

boři

bori & agriculturæ pauperum; hoc enim vobis communis quoque Dominus præcipit. Hæc cum dixiſſet examen illud manſit quidem in regione illa; ſed velut fœdere cum agris inito, fructibus damnum omnino nullum intulit.

Cum fratribus aliquando opus eſſet veſtimentis, & vir ſanctus, tunc temporis ſumma pecuniæ inopia laborans, eorum neceſſitatibus ſubuenire non poſſet, hortatus eſt eos, vt præſens neceſſitatis onus patienter ferrent. At illi, moleſtiam illi exhibere perrexerunt; Tum ſanctus, Quid, inquit, turpis hæc corporis ſolicitudo vos angit? Spem veſtram in vno Deo figite, cuius vos ſeruitio conſecraſtis, & ille abunde neceſſitatibus noſtris prouidebit. Altera vero die, præter expectationem, promiſſa effectum ſunt conſecuta. Adfuit enim vir quidam, incertum vnde veniens; qui centum aureos hilari fronte eis dono dedit: qui ſtatim ad viſum veſtimentorum fratribus ſeruiêrunt.

Rurſus ſuos fratres ad confidentiam in Deum hortatur.

Cum quodam tempore magnus hic Theodoſius, cum Iuliano viro multis philoſophiæ diſciplinis egregie ornato, & paſtoralis officij, Eccleſiæ eius, quæ eſt in Boſtra, laude præclaro, ad Boſtrenorum ciuitatem iter haberet, mulier quædam genere nobilis, ſed vitijs nobilior intemperantis linguæ petulantia in virum Dei inuecta planum eum & impoſtorem vocitauit: & ecce mox iuſto Dei iudicio, ſubitaneo mortis ſupplicio pœnas meritas luit. Inde vero digreſſi, ad Apoſtolorum templum, quod eſt propinquum, profecti ſunt. Monachi autem quidam ex monaſterio propinquorū, morbo Seueri infecti, viſis ſanctis illis, ligno quo fratres ad Eccleſiam vocari ſolent, ante horam conſuetā pulſarunt, & ad ſynaxim eos conuocârunt. At Theodoſius, cum intellectis inſidiis, zelo repleretur, extremū illis excidium à Barbaris inferendum, interminatus eſt: lapidemque à lapide diuellendum prædixit. Cuius minas paulo poſt effectus conſequutus eſt. Nam Agarenorum quædam multitudo, nocturna incurſione, monaſterium coniecto igne inflammârunt; & quoſdam

Mulier atrocis conuicii in ſanctum, diras pœnas luit.

Digitized by Google

dam ferro trucidârunt: quoſdam in miſeram ſeruitutē captiuos abduxerunt: locumq. vniuerſum, acerbum omnium oculis ſpectaculum, reliquerunt. Et hæc quidem narratio aperte eſt diſciplinæ & caſtigationis: altera autem, quæ ſequitur plane eſt gratiæ & vtilitatis. Dux Romani exercitus (quem Comitem Orientis de more vocabant) nomine Cericus, vir militaris gloriæ laude præclarus, cum incurſionem contra Perſas faciendam ſuſcepiſſet, & multa de magni Theodoſii ſanctitate auditione percepiſſet, cœpit ardenti deſiderio eum prius viſitandi flagrare, quam copias ſuas in hoſtes duceret. Adiit igitur beatum virum, & poſtquam multa, quæ cum ad animæ, tum ad corporis ſalutem ſpectarent, ſumma quadam animi voluptate hauſiſſet, tanto in virum ſanctum amore exarſit, vt impetrato eius quo induebatur cilicio, diceret, ſe aliorum omniū armorum loco, hoc vno, hoſtium gladios & cuſpides excepturum. Quod cum loco thoracis induiſſet, in Chriſti nomine, quod ſibi Theodoſii precibus propitium fore confidebat, ita hoſtes inuaſit, vt breui admodum certamine eos fuderit fugaueritque, & præclarā victoriam, cum maiori nominis ſui gloria, domum reportârit. Quam quidem non propriæ, ſed Theodoſij virtuti, cum inſigni gratiarum actione acceptam retulit. Dicebat enim: illo ipſo tempore, quo manus cum hoſte conferebamus, omnia denſis tenebris inuoluebantur, omneſq; bellatores denſa caligine circumfuſi, cerni non poterāt; ego autem te mihi ducem, & manu nunc has nunc illas prælij partes ſequendas eſſe, ſignificantem habere videbar; donec horribili timore inimicis iniecto, turpi ſibi fuga ſalutē quærerent. Neque in hoc ſolū prælio, ſed in multis aliis & terrarū & maris periculis adfuiſſe, plurimoſq; ab imminenti mortis periculo eripuiſſe Theodoſium, compertum habetur.

Lericus Cericus dux Romani exercitus Theodoſium viſitat.

En quanti ē licium ſancti viri fiat.

Adhuc in corpore poſitus, appareat aliis S. Theodoſius.

Iam vero quam admirandus in futurorum præſcientia extiterit, operæ pretium eſt videre. Quodā die præter conſuetudinē fratres omnes, conſueto ſigno, ad orationis ſtudiū & ſacrā ſynaxin vocati ſunt. Cumque ala-

alacri omnes animo, ſola obedientiæ virtute admoniti conueniſſent, rogabant, quidnam eſſet, quod eos ante conſuetam orationis horam conuocaſſet. Tum ille, qui puriſſimo intellectus ſui lumine futura contemplabatur, omnes ad ardentiſſimum pietatis & orationis ſtudium cum eſſet adhortatus, multis cum lachrymis rationem; impendentem quippe diuini iudicij furorem aduerſus Orientem, eis intimauit. Sexto autem ab eo quo hæc prædixerat, die, auditum eſt, Antiochiã ingenti terræmotu corruiſſe, & vniuerſa ciuitatis ornamenta, in puluerem & fauillas redacta.

Claret ſpiritu prophetia. *Antiochia terræmotu conquaſſata.*

Sed præter alias virtutes, quibus in omni vita ornatiſſimus fuit, nulla eximia eius humilitate admirabilior videtur. Orta quandoque fuit inter duos ex fratribus, tanta diſcordia, vt nullis rationibus inimicitiæ componi poſſent. Theodoſius igitur, cum neque diſciplinæ ſeueritate, neque vllo verborum fulmine, conceptũ animis odium expugnare poſſet, ſupplex ſe ad eorum pedes demiſit, & vt ſeſe à tam tetra peſte curandos præberent, enixe rogauit; nec prius è puluere terræ vir ſumma auctoritate ſurgere voluit, quam eos ab errore & præſenti exitio ad vitam reuocaret. Fuit & inuictæ patientiæ, in omni & animi & corporis ægritudine; Ita vt ingenij illius magnitudo, cunctis admirationi eſſet. Cum vero effæta iam ſenecta, ad Brauium euocãdus eſſet, acutiſſimo morbi telo tactus vir ſanctus tantis fuit agitatus doloribus, vt omnes ad lachrymas & miſericordiam prouocaret; cum quidam vir grandæuus, pater, inquit, quin te ad Deum tota mente precandum componis, vt morbi ſæuitia, ſe remittat? Cui ille: Miſſos quæſo facito ſermones iſtos; nam cum huiuſmodi cogitationes animum ſæpe ſubiiſſent, arbitratus ſum has maligni eſſe inſidias. Quid enim? Cum & nomen & gloriam ex bonorum operum fructu hactenus conſequuti ſimus, nullas omnino aduerſitates de manu Domini ſuſcipiemus? Quid ſi mihi id, quod diuiti iſti à Domino, merito obiiciatur? Recepiſti bona in vita tua. His auditis ſenex conticuit, & diuini viri virtutem, magis eſt admiratus.

Eximia eius humilitas. *Item patientia.* *Luc. 6.*

Digitized by Google

Porro maiora adhuc fortitudinis, & patientiæ ſigna dedit; cum nihil vnquam de diuinarum rerum ſtudio in tanta morbi ſæuitia remiſerit; imo ne ſomnus quidem eius cum Deo colloquium interrumpere potuit. Nam etſi illius oculus ſomnum ſæpe guſtauit, flexus ab ea, quæ omnia vincit natura, labra tamen eius faciebant, quod conſueuerant. Multa etiam in extremo illo vitæ certamine, fratribus futura prædixit, omneſque ad conſtantiam diuinis ſermonibus eſt adhortatus. Poſtremo cum iam tempus adeſſe cerneret, quo corporeis vinculis ſoluendus erat, dimiſſis aliis, tres ſolos Epiſcopos acceſſiit, iiſque poſt triduum, ſuum inſtare exceſſum aperte dixit; quo ſane triduo iucunditer multa de cœleſtis patriæ gaudio cum iis diſſeruit; Deinde centenarius iam & quinquennio maior, ſublatis in cœlum manibus ita exceſſit è corpore, vt in illa extrema vitæ perfunctione, inſitæ virtutis & ſanctitatis inſignem ſignificationem daret; cuius mortem, Deus præclaro ſtatim miraculo honorauit.

Indefeſſus in Oratione.

Obitus eius beatiſſimus.

Vir quidam nomine Stephanus, genere Alexandrinus, longo tempore, maligno vexatus dæmone, ſpe recuperandæ ſalutis, ad extremum Theodoſij ſpiritum, lecto eius adhæſerat. Sed cum virum ſanctum ex hac vita migraſſe animaduerteret, deſperatione fractus, miſerabiles eiulatus ædere; crines genaſque vellere; pectus ferire; proſtratoque in terram corpore, fronte ſolum pulſare; aliaque plurima deſperationis ſigna oſtēdere. Cumque nullum inueniret in calamitate refugium, inuiſam voluit abrumpere vitam.

Dæmoniacus, ad eius corpus ex animo, liberatur.

His miſer cogitationibus ſtimulatus, anhelus ſpiritu ſe in lectum Theodoſij abiecit, ſacraſque mordicus amplexatus reliquias, potius elegit cum iis ſepeliri, quam ſub diuturniore dæmonis tyrannide, inuiſam lucem aſpicere. Quid interim? malignus qui iam miſerum grauiter quatiebat, contactum reliquiarum minime ſuſtinens, hominem miſerabiliter diſcerpere, & apertis indiciis ſibi eſſe migrandum manifeſtare. Nec mora; diuina reliquiarum virtute

euictus, Dei creaturam, quam tanto tempore obſederat, deſerere fuit coactus; quod ſane inſigne miraculũ vna cum pretioſa Theodoſii morte longe lateque diuulgatum fuit. Vnde ex variis orbis partibus plurimi accurrentes, ſedulam dedêre operam, vt reliquiarum contactu vel aliquatenus frui liceret. Tandem abeunte multitudinẽ, honorificẽ & ſplendide terræ mandatæ fuêre.

Caſ. Baron. in Notat. martyr. Rom. Item de illis Tom. 5. Annal. Anno domini 437. 12. Ianuarii.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. ARCHADÿ; *ex eo quod D. Zeno Epiſcopus Veronenſis, luculenta oratione (ſermone 4.) conſcripſit. Eſt autem hic alius, ab illo Archadio, qui ſub Genſerico rege, in perſecutione VVandalica in Africa cum ſociis paſſus eſt.*

DVM B. Archadij martyris geſta, fratres chariſſimi, cœleſtis triumphi honore ſublimia, fidei annalibus recenſenda mandamus, in agone immortalis laudis, Chriſtianus ſemper ardor animatur; fit geminum de religioſitate commercium; cum ad cæleſtẽ præmium populus accenditur: & de martyris meritis non ſiletur. Sed quis illuſtris martyrij palmiferam tot trophæis coronam, competenti valeat ſermone diſſerere, cum in ſpiritali palæſtra multiplex luceat ſui numeroſitate victoria, cum in vno corpore tot martyria videãtur eſſe, quot membra? Armauerat diabolus ſatellites ſuos in Dei populum. Veterano odio deſertor antiquus, & totam familiã Chriſti, impaſtæ feritatis graſſatione turbabat. Indixerat in homine, Deo bellum, & infauſtæ ſuperſtitionis buſto, in nefas conſcium toto mundo funereum fecerat rogum. Scatebat per tecta culminum publicum ſcelus, nec fuerat locus, in quo non erat pro religione ſacrilegium. Cogebatur Chriſti populus variis ſuperſtitionibus intereſſe, atque in cultũs nefandi ritus, nunc aut libamina inceſta profundere;

Dira in Chriſticolas perſecutio.

Digitized by Google

dere, aut ornatas ſertis victimas trahere, aut grauia nidoribus thura ſuccēdere, aut inter fumidos ignes, palléti aruina funeſto ſanguine prolitare, vt illicita adminiſtratione miniſterij, Chriſtianis mentibus Deus poſſet expelli. Sed dum bellum duri certaminis geritur, & familia domini cœlo ſpectante probatur, Archadius beatiſſimus martyr huius inopinati nūcij horrore perculſus, paululum diſtulit pugnam, iam debitus ad coronam. Nam poſtquam turbari vrbem funeſta conuectione cognouit, ac ſingulos quoſque ad funebre illud ſpectaculū trahi, contemptis vniuerſis ſuis facultatibus amputatis radicibus ſæculi, deliteſcens, ſeceſſionis ſe commendauit vmbraculo: Vtrumque Chriſtiano explicans voto, vt & non longius videretur à prælio, & ſecedendo Euangelicæ iuſſionis animaretur exemplo. Ecce itaque in eius hoſpitium, velut in hoſtilem prædam, graſſantium ſatellitum irruit manus, ſperans occupatione feſtina, Dei famulum poſſe deprehendi. Quem beati propinquus martyris, qui in eius forte degebat habitaculo, abſentem eſſe aſſiduis vocibus inclamabat. Hunc vero profitentem, ad nefandam cuſtodiā mancipes rapuerunt. Quem oblatum ſibi iubet crudeliſſimus rector, acri obſeruatione detineri. Ad futuræ gloriæ teſtimonium, tale beatus Archadius debiti martyrij quodammodo ſequeſtrauerat pignus, in quo nec Chriſtum relinqueret, nec propinquum. Statim itaque beatiſſimus martyr, ſe latere non paſſus eſt, ſe vltro offerens iudici moram ſuam voluntariæ oblationis præiudiciis excuſauit. Cui cum prouinciæ rector, priſtinæ eius fugæ veniam ſub pactione promitteret, ſi ſe vel ſero nefandis ſuperſtitionibus immiſcuiſſet, talibus in eū ſanctiſſimus martyr vocibus exiliit: Quid (inquit) vaniſſime omnium iudicum? putaſne aut de lucis iſtiꝰ incōgruis vſuris, aut de properæ mortis ſubitis damnis familiam Dei poſſe terreri, cum ſciamus Apoſtolica fide eſſe perſpicuum, Mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum? Excogita quibus potes ſuppliciis tormenta grauiora, maioribus te furoris ſtimulis accende: cuiuſ-

Archadius primo latitat.

Matth. 10.

S. Archadij egregia cōſtantia.

Philip. 1.

uis cruciatûs exerce molem: nos à Deo non poteris ſeparare.

Statim igitur crudeliſſimus rector viperei veneni felle commotus, iubet noua & inuſitata animaduerſione pœnarum, nec vſuali in reos lege carnificum man⁹ in martyris membra ſæuire; Viluerunt vngulæ: inutiles ictus viſi ſunt plumbatarum: ſtetit contemptus eculeus: crebri fuſtium imbres: maioris pœnæ contemplatione neglecti ſunt.

Atrociſſimi eius cruciatus.

Excogitatur nouum ſtupendumque ſupplicium, quo ſe in homine vincere crederet Deum. Iubet ſanctiſſimũ martyrem furoris ſui conſciis tradi; quibus nihil aliud imperat mandatorũ, niſi vt non præpropero diſceſſu martyris, ſpiritus migraret ad cœlum; Expectet, inquit, mortem ſuam, & per mẽbra diſtentus, proprij corporis laniatione, viuũ cadauer aſpiciat. Incidantur (ait) ab articulis manus; à crurib. pedes. O inſane hominũ, fraudauit te furor tuus. Adhuc erat in victima Domini, quod poſſit offerre. Amputandam linguam neſciſti, quæ in colluctatione martyrij, prior ſolet Domino confiteri. Ductus eſt tandem beatus Archadius, ad exoptatum iuſtis orationibus locum. Et intuens cælum, ſtetit Deo ſpectante ſecurus. Parauerat extenſa futuris ictibus colla; nudauerat gladiis venientibus iugulũ; putauerat ſe feralẽ iudicis amentiam citæ mortis ſorte ſatiare, dũ ſubito iubetur manus extendere, ac ſuper ceſpitẽ nudus proiectus in faciẽ pedũ extrema nudare; Ecce inter ipſa ſupplicia vacare nõ ſinitur, ſed orationis inſtar per carnificis tormenta meditatur.

Erexerat ſecurim percuſſor inſanus, & ſignans oculis vulneribus lineã, ferales ictus aſſidua contemplatione vibrabat. Hæſerant confeſſionis ſuæ glutino, intrepidæ martyris manus, nec ſalientes digiti futuræ mortis exitio palpitabant. Tanta fuit in martyris deuotione Cõſtantia, vt omni corpore paratus veniret ad gloriam. Mox itaq; vt deuotũ vulneribus corpus carnifex vidit, ſtatim cadẽtis ſecuris ictu neruorum cõnexa diſ-

xà diſſoluit,& cunctas compage diſcuſſa iūcturas corporis rupit:exilierūt ſectæ manus,& redeunte in ſe venarum meatu,paululum ſtupore fugitiuo, rurſus in ſe riuos ſanguinis,ruēs vnda cruoris effudit. De hinc poplitibus ſuriſque porrectis, à germana coniunctione naturæ, gladio ſæui latronis plantarū limes inciditur, & obſequio pedum corpus martyris viduatur.

Numerent martyria, qui poſſunt numerare ſupplicia; & in vno corpore quantum diabolus publicatus eſt furere,tantum cognoſcatur Domins triumphâſſe. Sed durat inter hæc martyris ſpiritus,& moratum numeroſitate ſeruatus præſtat viuus, parte corporis ſui iam ſepultus;remoratur in luce detentus, cuius membris iam plenus eſt tumulus.

O dignus glorioſi exitùs finis. Aſcenſurus altitudinem cœli,corporis ſui impedimenta præmittit,& exequias funeris ſui ipſe præcedit. Cui hæc eſt comparanda confeſſio? Machabæorum iungenda eſt numero. Eleazari eſt adæquanda propoſito,comparanda conſilio Archadius beatiſſimus martyr adhuc demoratur in ſeculo,& iam martyr recitatur in cœlo, Vt ſit nomē Domini benedictum,qui regnat in ſecula ſeculorum, Amen. *2.Mach. 7. 1.Mach. 6.*

PRÆCLARVM CERTAMEN SS. MARtyrum Hermyli & Stratonici; ex Simeone Metaphraſte. Conſummati putantur ſub Licinio, circa annum Domini 316. quo atrociſſimam in Chriſtianos perſecutionem excitauit.

C. Baron. In Not. Marty. Rō. & Tom 3. Ann. Eccleſ.

Licinius imperio in Oriente potitus,miſeranda ſceleratæ religionis ſuperſtitione conflictans, vt regnum feliciter adminiſtraret, totis in eam rem viribus incumbebat,vt Chriſtianorum nomine ad internecionem deleto,diis ſuis honorem omnem deferret. Hinc cum multi Chriſtianorum odio acriter inflammati, gratiam Imperatoris captarent, omnes veræ religionis pie- *13. Ianuarij*

pietatiſque cultores ad necem inquiſierunt. Quidam vero ſcelere ante alios inſignis Licinium adiens Hermylum detulit; qui confeſtim miſſis ſatellitibus eum comprehendi, & ad ſe perduci mandat. Reſidebat iam Licinius ſublimi in tribunali; cum autem Hermylum alacri & confidenti animo gradum inferre vidit, Dic mihi, inquit, an te Chriſtianum eſſe confiteris? Imo vero, reſpondit Hermylus, non ſolum Chriſtianum, ſed & peculiarem Chriſti ſeruum me profiteor, vtpote qui ſacris initiatus, diaconus illius ſum. Imperator autem, ne parum vrbanus aut ingenioſus videretur; Ergo te (ſubinfert) diis diaconum, hoc eſt miniſtrum, exhibe.

Hermylus prodit & comprehē ditur.

Martyr promptum eius reſponſum in riſum vertens, videris, inquit, mihi, ô Imperator ſurdus; aut certe ſtultum agere. Dixi enim me Deo viuenti, qui humanis oculis cerni non poteſt, non autem lignis & lapidibus, è quibus dij tui humana induſtria fabricati ſunt, conſecratum eſſe. Non tulit Imperator dicendi libertatem, ſed ſtatim æneis quibuſdam ad inferendum ſuppliciū inſtrumentis, ſacrum eius os contundi iuſſit. Verum tantum abfuit vt ea propter animum dimiſerit vt & animo vultuque fidenter elato, ignauiam tyranno exprobraret; vtpote qui ira victus, ſupplicium intuliſſet. Deinde maiori libertate vſus: Tu quidem mihi, inquit, plagas infers, ſed vide ne ſceleris furore induratus, in ſempiterna ſupplicia aliquando incidas. Certe puſilli & abiecti animi es, qui non ratione, ſed tormentis me vincere conaris.

Irridet tyrannum.

Os eius cō tunditur.

Imperator rubore ſuffuſus, martyrem in vincula detrudi iuſſit, & carceris ſqualore macerari; in quo totum triduum ita exegit, vt nunquam angeli conſolatione deſtitutus fuerit; ſed eius roborat⁹ virtute, ad certamen cum tyranno ineundum ſe comparauerit. Tertio autem die fœliciter exacto, Licinius ſuo tribunali martyrem ſiſti iuſſit, & quid in deliberationem adduxiſſet, protinus quæſiuit: Cui martyr, pro eius, qui illū armauerat, dignitate reſpondens, Ego, inquit, meam tibi antea ſententiam aperui: à qua vel latum vnguem recedo-

Traditur in carcerē. Conſolatur ab Angelo.

Digitized by Google

recedere, ſtatuo ſcelus æterno ſupplicio dignum. Eſt enim mihi Deus in cælis, cui & me totum conſecraui; à quo & contra tyrannidis tuæ furorem certum auxiliũ expecto. Itane, ſubintulit Imperator, Deus tuus te de manibus meis eripiet; & ſtatim ſex miniſtros atroci vultu, crudelitatem ſpirantes, martyrem proſternere, virgiſque ſine intermiſſione cędere iuſſit. Martyr autẽ quaſi nihil eum cum carne cõmercij foret, placida atque tranquilla mente orationem faciebat, nihilq; aliud quam inuictam à Deo conſtãtiã ad extremũ vitæ ſpiritũ poſtulabat. Finita oratione, vox protinus de cœlo dilapſa, Amen, Amen, inquit, Hermyle, poſt tres dies omni corporis moleſtia liberatus, ſempiternam cæleſtis vitæ coronam percipies. Hac voce miniſtri grauiſſimo timore in terram proſtrati, ne quidem oculos attollere auſi fuere. Quin & Imperator ipſe, ingenti oppreſſus formidine, quidquam ſibi vox illa vellet cogitabat, non tamen veritatis lucem cæca errorum caligine inuolutus perſpexit; ſed mox vbi nonnihil à repentino illo timore ſe refecit, martyrem in obſcurum & omni lucis ſolatio deſtitutum carcerem detruſit; vbi rurſus Angelica confirmatus viſitatione, tertium diem incredibili deſiderio expectabat. Sequenti die iterum tribunali Imperatoris oblatus fuit; qui venienti ad ſe Hermylo, An adhuc, inquit, nobis opus erit tormentis ad tantã cordis tui duritiẽ expugnãdam? Nec te quicquam tenebræ, nec carceris ſqualores ad Diis ſacrificandum mouere potuerunt? Et quomodo tenebricoſus ille carcer placet? Martyr autem: Mihi quidem, tetrum illud & tenebricoſum domicilium, magnam lucem conciliauit. Fac deinceps quod velis, & exequere ea quæ ſtatueris. His mentis furore exæſtuans Licinius iuſſit eum reſupinatum, virgis figura triangulis, in vẽtre verberari. Erat hoc graue tormentũ, & corporibus humanis minime tolerãdum. Anguli enim virgarum, non ſecus ac quidã enſes, carnes dilacerabant. Sed athletę virtus tunc vel maxime enituit. Nam vt tota mẽte, in Chriſti pro nobis crucifixi imagine fuit conuerſus,

Conſtãtia eius.

Caditur virgis.

Vox cœlitus miſſa eum conſolatur.

Ab Angelo ſecundo cõfortatur.

Crudele martyris ſupplicium.

Digitized by Google

ſus, Domine, orabat, ad adiuuandum me feſtina. Imperator autem tam egregiam athletæ pro pietate conſtantiam non ferens, ſuæque potentiæ eam exiſtimans eſſe contemptui, ventrem eius aquilarũ vnguibus perfodi, eiuſque oculis propria inteſtina obiici iuſſit. Propter quæ martyr exclamauit; Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum. *Pſalm. 83.*

His multo magis irritatus Imperator, rurſus eum tenebricoſo carceri includi mandauit. Stratonicus autem cui carceris cuſtodia demandata erat, & intimis animæ medullis Christianam pietatem incluſam gerebat, cum videret Hermylum tot tantiſque pro Christi nomine ſuppliciis affectum & vulneribus conciſum, cõtineri non potuit, quin dolore amici ſuperatus, fluentum lachrymarũ per vim profunderet. Quod cum ex commilitonibus quidam attentius contemplaretur, ratus id quod res erat, eũ cũ Christiana pietate ſocietatẽ iniiſſe, protinus Imperatorem adiit, eumque de Christiano nomine accuſauit. Imperator ſine mora hominem adduci iuſſit. Qui nihil cunctatus, incredibili alacritate accurrit, & voce libera vultuque intrepido, ſe vnum verum & æternum Deũ, cuius infinita poteſtate omnia comprehenduntur, adorare confeſſus eſt. Ad hæc Imperator, virgis eum crudeliſſime cædi mandauit, donec ſpiritus anguſtiis intercluſus deficeret. Martyr autem fixis amicum oculis intuens, vt ſibi à Christo conſtantiam impetraret, enixe rogabat; quam præclare obtinuit; adeo vt Licinius eius ſuperatus fortitudine, ſtatim eum ſubmoueri iuſſerit, & in tetrum carcerẽ detrudi; ne grauiore, ex eius conſtantia, dedecore notaretur. Stratonicus vero à Christo iterum atq; iterum & peccatorum veniam ſupplex flagitare, & ne ſe in medio certaminis curſu deſereret, multis cum lachrymis poſtulare. Cui protinus vox talis reddita fertur; Curſum conſummaſtis, fidem ſeruaſtis; De cætero repoſita eſt vobis corona iuſtitiæ, quam cras reddet vobis iuſtus iudex.

Stratonicus custos carceris Christianus.

Virgis cæditur.

A Christo flagitiorũ veniam poſtulat.

2. Tim. 4.

Admiran-

Mane facto, Hermylus Licinio oblatus, Velletne diis

diis ſacrificare quæſitus eſt. Cui martyr, eadẽ quæ pri⁹, vre, inquit, ſeca, puni, & quicquid denique tuo inſederit animo, exequere. Ego enim corporis nunquam, ſed animæ ſemper mortem expaui. Imperator vehemẽtiſſimo mentis furore exagitatus, iuſſit eum in ligno ſuſpenſum virgis lacerari, & ſacras carnes crudeliſſime ſecari. Sed cũ nec hiſce tormentis quicquam moueretur, & immiſſa cælitus conſolatione magis magiſque roboraretur, Licinius diuturni pertæſus certaminis eũ condemnat, vt in Iſtrum fluuiũ demergat, & protinus Stratonicum è carcere iubet adduci; ſi forte quouis aſtu & fraude, perfidiæ nexibus implicari poſſit. Sed cum ille ab amico ſe auellendum negaret, ambo ad fluuium protracti & vno reti inuoluti, in profundum ſunt demerſi. Exceperunt hoc molis genus martyres tanta alacritate & lætitia, vt non ad ſupplicium & mortem, ſed epulas cœleſtes properare viderentur. Tertio autẽ poſtea die, apparuêre ſuper vndas ſacra corpora; quę à piis quibuſdam viris & religione præſtantibus viſa, & ſummo cum honore ſuſcepta, ſacris cum hymnis & cantibus, in locum quendam, octodecim à ciuitate Singedone ſtadiis diſtantem, illata ſunt; ad laudem Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui cum patre & ſpiritu ſancto, honor, gloria, & adoratio, in ſecula ſeculorum, Amen.

da Hermyli fortitudo

Merguntur in fluuium martyres.

Corpora eorum, cũ hymnis & cantibus ſepeliuntur

VITA S. GODEFRIDI, COMITIS CApenbergenſis in VVeſtphalia; poſtea Canonici Regularis, Inſtituti Præmonſtratenſis; Ex ea quam Anonymus eiuſdem Ordinis Godefridi contemporaneus, egregie conſcripſit; & R.P. Nicolaus Serarius Societatis Ieſu recenſitam recens publicauit. Diem obijt Anno Partæ ſalutis 1126. ſedente Honorio Pontifice Romano.

Alias Cappenbergenſis.

C. Baron. *Tom.* 12. *Annal. Eccleſ.*

TEmporibus Henrici, huius nominis Imperatoris V. fuit in VVeſtphaliæ Prouincia dilectus Dei *13. Ianuarij*

Patria illuſtriſſimi Natales eius. Godefridus; qui nobiliſſimis ac Regiæ ſtirpis ortus parentibus, in timore Domini, Comitatus agebat officiũ. Pater eius natione VVeſtphalus, Godefridus; Mater vero Sueua, Beatrix nuncupabatur. Auum habuit Hermannum Comitem; qui vt maiorum relatione cognouimus, cum eſſet eleemoſynarius præcipuus miſericordiæ operibus intentus: à tumultu militaris inſolentiæ quietiſſimus; adhuc viuens huiuſmodi miraculum operatus eſt. Cæcus quidam in illius degebat eleemoſyna: *Auus eius miraculis clarus.* qui die quadam oſtenſum ſibi diuinitus aſſerebat, quod viſum recepturus eſſet, ſi aquam, qua manus Comes abluerat, oculis admouiſſet. Aquam igitur tulit; oculis adhibuit: protinus vidit. Ad ſepulchrum vero eius, hodieque nonnulla oſtenſatum virtutum demonſtrantur indicia: quæ oculis meis vidi, quæque illic in *Author oculatus teſtis.* teſtimonium reliquerunt hi, qui ſanitate recuperata ſoſpites inde reuerſi ſunt. Huius itaque tanti viri nepos GODEFRIDVS noſter, ab ipſis iam adoleſcentiæ primordiis cœpit Deo deuo- *Qualia primordia eius.* tus exiſtere, & ſcintillante in ſe flamma inſpirationis diuinæ, omni ſeculari dignitati, vniuerſæque ſuæ facultati ſatagebat renuntiare. Fuit enim vir manſuetiſſimus; ſuauitate venerabilis: benignitate laudabilis: oculis ſtellantibus mirum in *Virtutes eius.* modum gratioſus: facundus eloquio, prudens in conſilio: militiæ quidem exercitio ſtrenuus, ſed Regi ſupremo militare, nudamque crucem CHRISTI nudus baiulare inardeſcens quantocyus. Interim vero ſi quando militari apparatu, ſeu bellico procinctu, perſonæ ſuæ neceſſitate detentus fuit, ſe ab omni circum manentium iniuria vel infeſtatione cohibuit. Cum autem interdum diſcurſantes milites prædari, & aliena, vt aſſolet, vſurpare conſpiceret, duriſſimis verbis increpitos, vnicuique ablata reſtituere eos compulit: *Præclarum Du-* quinimo atteſtante quodam familiari eius tunc miniſtro, poſt modum autem fratre noſtro, manus

nus ad cœlum expandit; lacrymas fudit, hiſque verbis omnipotentiam Saluatoris exorauit dicēs: *Domine Jeſu Chriſte tuæ bonitatis altitudinem imploro, vt me de medio iniquitatis huius eripias, & in die illo paratū & immaculatum inueniri præcipias. Scio enim arbiter iuſtiſſime, quod in meum redundat caput, quicquid à meis delinquitur, omniſque diſſimulationis meæ negligentia, tuâ merito diſtrictione punietur.* Cuius petitionis fructu quemadmodum priuatus non fuerit (*nec enim Dominus priuabit bonis eos, qui ambulant in innocentia,*) ſubſequentium rerum tam fidelis quam mirabilis declarabit hiſtoria. Abundabat quoque in viro Dei eximia erga miſeros compaſſio; adeo vt nec leproſos, aut quamlibet infimæ conditionis ægrotos deſpiceret, vacuumque à ſe abire pauperem nullatenus ferret. Sed enim tantus eum charitatis & eleemoſynæ amor deuixerat, vt ipſe Domum hoſpitalem, quæ etiānum cernitur per ſe conſtrueret, per ſe quoque inibi pauperum pedes, Dominicæ inſtitutionis miniſter & cuſtos, frequenter ablueret, ac nummos diſtribuendo, ſingulis miſericordiæ opus impenderet. Igitur dum habitaret in caſtro ſuo, quod *Cappenberg.* dicitur; loco ſpectaculi, ſituque ipſo admodum ſalubri & delectabili, de loco eodem quod diuino quandoque mancipādus eſſet ſeruitio, diuerſis fideliſſimarum viſionum oſtenſionibus reuelatum eſt à Domino; Presbyter enim quidam *Wiemānus* nomine, in viſu noctis aſpexit quaſi columnam auream in *Capenberg* exurgere, atque ipſius cœli faſtigia penetrare. Quo viſu diuinæ laudationis claritudinem illic exercendam frequenter intellexit, & aſtantibus, quod futurum erat, veriſſime longe ante prænunciauit. Vnus præterea ex amicis Comitis, *Egebertus* nomine, cum eſſet in itinere proficiſcens ad Comitem, noctu vidit *Cappenberg* vrbem fore niue cādidiorem; quæ vſque ad alta nubium ſublimiter conſcendens, ipſum cœli cacumen vertice pulſare videbatur. Quid referam de patrui illius filia; quæ *Gerbergis* nuncupata, Monaſterienſis cœnobii extitit Abbatiſſa,

cibus & Capitaneis exemplum.

Pſal. 83.

Cappēberg.

Viſiones de futura mutatione in Caſtro Cappēbergenſi.

Cappenberg.

 Hæc

Hæc ergo multa religione venerabilis, cum beatum virum vnice diligeret, & tam pro ipſo, quam pro ſubditis frequentium orationum excubaret peruigilio, quodam tempore ſomno parumper arrepto, vidit ſibi iuuenem vultu ſydereo renitentem, & verba hæc ſæpius eius in auribus iterantem: *Locus Capenbergenſis habitationis, quam idoneus foret conuentui Spiritualis congregationis!* Quod illa iocundiſſime audiens (iam enim diu idipſum concupierat) cum Beato viro retuliſſet, ille prudenter atque humiliter in hunc modum reſpondit: *Neptis dilectiſſima, potens eſt Dominus Deus hoc pro ſuo velle ordinare: nam ego id per me nequaquam ſufficio adimplere.* Et reuera diuina hoc prouidentia iuxta verbum eius: conſequenter, adimpleuit: nec beatum virum ſui cordis tam pio fraudauit deſiderio.

Alias Nortbertus.
S. Norbertus.
Eius vita habetur 6. Iunij.
Matth. 3.
Iſa. 40.

Apparuit enim in Vveſtphalia ſub ipſo fere tempore, eximium quoddam iubar Eccleſiæ, memorabilis ille Dei præco Norbertus: vir nimirum admirabilis gratiæ: prædulcis eloquentiæ: ſummæ continentiæ: informator ac propagator religionis Canonicæ: ſeruorum Chriſti aggregator: cœnobiorum non paucorum fundator: tam habitu quam voce ſtrenuiſſimus veræ pœnitentiæ prædicator: ac per omnia illius propheticæ iuſſionis executor qua dicitur: *Parate viam Domini, rectas facite in ſolitudine ſemitas Dei noſtri.*

Godefridus cum germano fratre Ottone, à S. Norberto conuerſi.

Tanti ergo patris cum circumquaque fragraret opinio, vir beatus vna cum germano fratre venerabili Domino OTTONE ſitienter præconem ſalutis adiit: verbum exhortationis deuotus accepit: actumque eſt Deo miſerante, vti etiam præfatus OTTO qui prius per omnem modum, quodcunque Godefridus facere diſpoſuerat, ei contradicebat, depoſito Leonino furore, agninam manſuetudinem aſſumeret, & ſenſim atque gradatim ſeculum calcare inciperet, idemque ſanctitatis propoſitum, quod in beato fratre ſuo iam dudum eminebat, arriperet. Quid multis im-

Digitized by Google

immorer? Vterque paulo poſt, mutato ſeculari habitu, tonſuram religionis cum habitu ſacræ profeſſionis aſſumpſit: vterque ſub regula beati AVGVSTINI, ac ſub obedientia memorati fratris NORBERTI, Domino militare deuouit.

Interim GODEFRIDVS coniugem ſuam Friderici Comitis Arnsbergi filiam, ſacrum ſumere velamen adhortationibus piis ac ſalutaribus effecit. Ipſe vero cum eſſet maior natu, cum vnanimi fratris conſenſu, caſtrum ipſum *Capenberg.* & omnia ſua Deo fideliter offerens, in die beatæ *Petronillæ* Virginis, vſibus ea pauperum CHRISTI delegauit: tria videlicet exſtruens cœnobia, hoc eſt *Capenberg, Varlar, Eloſſtad:* quæ ſingula prædiis ſuis copioſe locupletans, eadem ſub memorati Patris *Norberti* ordinauit prouidentia.

Vxor eius fit Monialis.

Eius vita habetur 31. Maij.

Godefridus caſtrum Cappēberg. Deo offert, & 3. Monaſteria excitat. Eluēſtadt.

Placuit itaque Spiritui Sancto, qui in præcone veritatis habitabat, quique per illum loquens in agro dominico fructus mirabiles operari dignatus eſt, vt in prænotatis cœnobiis fratres regulam beati profiterentur Auguſtini: eo quidem tenore, vti regulam eandem aliquanto diſtrictius, quam eatenus vſitatum fuerat obſeruarent: eſu ſcilicet carnium & adipis abſtinendo: auſteriore quoque habitu, pœnitentiæ rigorem exhibendo.

Porro vbi primum viri ſancti conuerſio innotuit, Fridericus comes Arnsbergicus ſocer eius, auaritię facibus accenſus infremuit: fallaciæ commenta exquiſiuit: aſſerens filiam ſuam arte circumuentam, hæreditatis quoque debitæ portionem, fraudulenta illi ſeductione ſublatam. Qua occaſione diuerſis Beatum virum affecit iniuriis: multis vexauit contumeliis: cum ille tamen expeditiſſimam de omnibus redderet rationem, & impudentem eius veſaniam, prout dignum erat, confidenter argueret. Veruntamen infelix ille non quieſcens, & plus aloes quam mellis habens, cum aliquando ſuorum concione vallatus,

De Regulari fratrum obſeruantia.

com-

complura genero minaretur, multis aſtantium tamen ob tanti viri reuerentiam, lachrymas continere non valentibus, vir Dei conſcientiæ vallo munitus, quo graſſanti veſaniæ aſpirare fas non erat, omnem furoris illius impetum ſecurus irridebat; Vocatoque demum vno ex familiaribus ſuis ait; Forte infelix iſte me captiuare diſponit; tu vero patri Norberto dicito, quatenus etiamſi incarceratus fuero, ne quem pro mei abſolutione laborem vel exiguum impendat. Ego enim pro lege Dei mei non ſolum incarcerari, ſed etiam in carcere mori vtinam condignus inueniar. Ego in carcere Deum meum deprecabor; in carcere miſericordiam & miſerationes eius alacriter præſto abor. *Opto ſiquidem, vt quemadmodum ſcopa vſu detrita nouiſſime flammis iniicitur, ſic corpus meum Chriſti exhauſtum ſeruitio, tribulationis demum igne conſummetur.* Ecce quanta beati viri conſtantia; omnia quidem pro Chriſto perpeti decernebat, ſed pius Dominus, noſtris eum adhuc profectibus reſeruabat.

Fridericus Comes Arnsbergii Godefridũ generum perſequitur.

Fortiſſimo Chriſti milite digna vox.

De Interitu Frederici Comitis Arnſbergii.

Fridericus interea inexplebili ſtimulante auaritia, (*Quid enim non mortalia pectora cogit, auri ſacra fames,*) caſtrum *Capenberg* obſidere, ipſumque patrem *Norbertum* pro muris ſuſpendere minitans, (nam *quis metus aut pudor eſt vnquam properantis auari?*) eo vſque mala malis adiiciens, iram ſibi theſaurizauit, donec altiſſimus, qui patiens eſt redditor, condigna illum animaduerſione percuſſit; quem & vnus è fratribus ante denuntiatum eius interitum, à leone horrendo tranſglutiri per viſum agnouit. Sed nec ſic ſerpens ille, vno licet ſucciſo capite, à veneno ſuæ conquieuit inuidiæ, ſancto quidem viro tribulationem & dolorẽ exſuſcitans; ſed in his quanquam inuitus, maiorem illi virtutis occaſionem ſubminiſtrans. Demum cum miſerabilem perſecutoris ſui Friderici, Godefridus cognouiſſet interitum, veræ compaſſionis affectu, memor clementiæ, immemor malitiæ, lachrymas fudit; per ſpiritum in ſe habitantem ſciens, ad quæ vel quãta ſupplicia talis anima, iuſto Dei raperetur iudicio.

Con-

Digitized by Google

Contigit vero inter hæc coniugem ſuam quæ ſacrum iam velamen aſſumpſerat, à Francone quodam ſceleſta, diabolico abduci inſtinctu; qui beato viro inermi forte obuianti, tantamque illius nequitiam pie perſequenti, cum armatus & elatus diceret, Tu ne ille es, qui detrimentis meis operam dare perhiberis? Vir ſanctus quemadmodum ſcriptum eſt, *in timore Domini fiducia fortitudinis*, Et *iuſtus quaſi leo confidens abſque terrore erit*, conſtantiſſime reſpondit, Ego detrimentis tuis nequaquam inuigilo, quin potius hoſtis antiqui dentibus, cuius mancipium factus es, te ſumme eruere deſidero. Cumque ille væſaniens gladium arriperet, vir Dei tanquam ad victimam agnus ductus, ſine voce aſtitit; ceruicem protinus tetendit; ſed nutu diuino conterritus ille, ferire non præualuit. Nunquid ergo hunc virum Christi martyrem non dixerim, qui non ſolum animo, ſed & iugulo præparato, tam incunctāter ſe ingerebat martyrio? *Quis* hunc athletam *ſeparet à charitate Chriſti? Tribulatio an anguſtia, an perſecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius?* Denique raptam ſuam variis laborum anfractibus requiſitam, cellulæ demum reſtituit, & raptor ille morte peſſima, quæ peccatorum eſt propria, non longe poſt lancea perfoſſus interiit, Interim vero fama, quæ tam praui fictiq; tenax, quam nuncia veri eſt; mox vndiq; percrebuit, Comitem Godefridum pœnitudine ductū ſuam recepiſſe coniugem, fratreſque omnes de caſtro quod iam occupauerant, cum iniuria exturbaſſe: quod quidem maximæ impudentiæ figmentum, vir ſanctus tanta paſſim dexteritate oppreſſit, vt omnes tantam tanti viri ſinceritatem, non ſine fletu mirati fuerint. Quid autem de nonnullis inſenſatis miniſterialibus, & ſeruis etiam infimis referam, qui multis illum pulſauêre conuiciis; dicentes eum amentem factum, ſequi *falſarium* & impoſtorem illum *Norbertum*; tam ſublimem huius mundi gloriam ſtulte deſerere; ſequi deſolatos; & eos quaſi acephalos relinquere. Verum inter omnia hæc athleta noſter dum omnes excipit

Vxorem Godefridi Comitis, velo iam ſancto velatam, rapit quidā.

Prou. 14. & 28.

Rom. 8.

Godefridus eam liberat.

De probris quæ vir Dei ſuſtinuit.

aſſultus, permanet eiuſdem patientia fortis ad omni
telorum nimbos; reddit & has contra, venerando p
Ioan.10. ctore voces: *Si diligeretis*, inquit, *me, gauderetis vtiq*
quia ad Deum meum tendo; quia naufragium ſæc
huius præterite deſidero; quia creatori meo proxim
concupiſco.

Oportebat autem quodam tempore, Dei ſeruu
cum fratrum ita popoſciſſet vtilitas; ad Imperato
Henrici cognati ſui venire colloquium. Erat v
ro Capellanus eius *Eppo*; qui poſtmodum tanti v
exemplo conuerſus eſt; cui tamen interim non v
de fuerunt accepta conuerſionis Domini ſui pri
cipia. Hunc ergo cum pauciſſimis famulis aſſ
mens, dum iter aggredi tentaret, ille auſus eſt d
cere; Qualiter, ô Domine, tuum Imperator aduentu
excipiet? quali putas vultu te egenum aſpiciet, & pa
perem habitu, vel crine deformem? abſque ſolita n
litum frequentia modo ad ſe venientem? Cui vir D
placidiſſime reſpondit; Hoc, frater, Deo noſtro totu
Prou.21. committo, in cuius *manu cor Regis eſt, & quocunq*
Imperatori quam acceptus Godefridus. *voluerit, inclinabit illud.* Cum ergo veniſſet ad pal
tium, Imperator licet variis occupatus negotiis, eu
videns, reiectis omnibus, à longe cucurrit in amplex
eius, exclamans atque dicens; O cognate dilectiſſim
Deo noſtro immenſas gratias ago, quod te videre h
die merui. Nec enim hac die talem ac tantum, tamq
mihi præcipuum virum me viſurum æſtimaui. Ita n
ro ſuſceptum amore, magno quoque cum honore d
tinebat, & præ cæteris, ad Capellani ruborem, fan
liarius habitum, demum non abſque affectuoſo m
rore dimiſit in pace. In die vero Aſſumptionis Beati
mæ Virginis Mariæ, quæ ſumma nobis eſt ſolemni
Stabilitas viri ſancti & conſtātia quanta. quando & huius loci ambitus ab Antiſtite conſec
tus eſt, quis digne commemoret, quales tentationu
impetus, quantos impulſionum fluctus euicerit; al
eum hinc trahentibus, aliis inde retrahentibus; ac m
improbitate ſuggerentibus, ne tantæ honeſtatis, tan
que ſpectabilitatis caſtrũ deſereret; cũ & ipſe Antiſt
carnem ſapiens, & cor in terra trahens, alterius ei m

Digitized by Google

ſionis concãbium repromitteret. Sed Chriſti miles inuictiſſimus, & vere ſuper Chriſtũ fundatus, inter imbres & flumina, tot quoq; ventorum flamina, immobili perſiſtens tolerantia, *nec terrore teri potuit, nec turbine frangi. Fortis enim eſt vt mors dilectio, & aqua multa non potuerunt extinguere charitatem.* *Can. 8.* Nihil ſeruo Dei de multiplicis poſſeſſionis ſuæ complacebat ſpecie, quia ſola pretioſæ margaritæ, hoc eſt, caritatis diuinæ claritas fulgebant in mente. *Eleemoſynæ eius ſpeciales ſiue donationes* *Miniſteriales* centum & quinque, præter alias donationes glorioſas, cum ſufficientiſſimis poſſeſſionibus Monaſterienſi Eccleſiæ donauit, præter eos, quos Eccleſiæ Colonienſi, aliiſque locis, prout ipſi orauêre, contradidit.

Tandem ergo *compoſitis rerum morumque ſecundis in commune bonis,* poſtquam à concuſſione dura reſpirare datum eſt illi, *clauſtroque fouere pacificos ſenſus, & in otia ſoluere curas,* *Rebus diſpoſitis, quanta perfectione in clauſtro vixerit.* quantum purgatiſſimis moribus enituerit, Deum teſtor, quod humani ſermonis inopia nullatenus explicabit.

Studebat primum in omnibus ſui deſpectum appetere; indigna quælibet atque extrema ſeruitia non abhorrere; oblatam ſibi à fratribus venerationem humillime declinare. *Quanta humilitate* Alto enim corde retinuit, quod à Magiſtro humilitatis accepit dicente; *Diſcite à me, quia mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requiem animabus veſtris.* *Matth. 11.*

Cum ſiquidem iam in medio fratrum conſtitutus vir beatus, vita refulgeret quaſi Angelica, ac proinde cũ fratres vniuerſi prout dignum erat honorarent, & priſtino dignitatis nomine Comitem interdum nuncuparent, ille cuius exemplo humilitatis, vitam quiſque ſuam deſpicere cogebatur; hoc honoris vocabulum vehementer expauendo refugit, fratribuſque dicebat; per charitatem Chriſti vos obteſtor dilectiſſimi; ne me ſeruum omnium veſtrum deinceps vnquam tali vocabulo contriſtetis.

Quanta cordis cõpunctione. Sub hoc nãq. nomine me in multis exceſſiſſe ꝓfiteor: meos quoq; ſub huius authoritate nominis plurimũ deli-

deliquiſſe, dolens & gemens recognoſco. Sed minimum eſt hoc humilitatis indicium; cum aliquando etiam, ad confutandam quorundam ſuperbiam, ſe cloacarium domûs, extrema ſeruitute deiectus exhibuerit.

Verbum Dei audiens, ſeu orationem Domino fundens, vberrimis profluebat lachrymis; quæ ſatis in illo declarabat ardorem ac deuotionem internæ puritatis. Qua de re vnus quoque ſeniorum teſtabatur dicens; De hoc viro ſancto illud ego frequentius videns admiratus ſum; quod cum vna nobiſcum ad communem diſcumberet refectionem, non modo mira ciborum pollebat abſtinentia, verum etiam tam vberrimis atque creberrimis lachrymarum rigabatur fluentis, vt ſtupens hæc intra me reputarem. Deus bone, quid in hoc agitur homine beatiſſimo? quæ putas horum ratio gemituum? quæ tantarum cauſa eſt lachrymarum? Num ex nimia ſpiritualis lætitiæ ſe conficit abundantiâ, gratias nimirum agens, & amantiſſima conſideratione perpendens diuina, quæ hoc loco ipſe in perpetuum ordinauit miniſteria? quæque iam nunc adeo videt in ſui feruere præſentia? Num, inquam, pro his magnificis Dei beneficiis in tantum gratulatur, vt à lacrymis tam affluentibus temperare non valeat? An vero potius tam immenſo, tam impatienti, tam inconſolabili rapitur æternorum deſiderio bonorum, vt illius intuitu, terrenorumque faſtidio, nil omnino ei niſi flere libeat? Vtriuſque profecto cauſæ ſalubris & laudanda religioſitas; vtriuſque compunctionis beata, talique Dei ſeruo condigna ſublimitas.

Quanta concionandi, & exhortandi gratia.

Semen præterea verbi diuini fœcundo corde percepit, tantaque ac tam crebra exhortationis gratia diffuſa erat in labiis eius, vt pater *Norbertus* de ipſo gratulatorie dixiſſe perhibeatur; Poſtquam ego in prædicationis curſu laſſatus defecero, Godefridum filium meum ſuſcitabo, more ceruorum, qui cum ſe venatorum inſtantiâ ſupra vires laſſari perſenſerint, alios pro ſe ceruos exagitandos ſuſcitare memorantur. Proinde

vel

Digitized by Google

vel vnum ex dictis eius, quod à fratribus didici memorabile, piæ menti non ingratum erit aduertere. Cũ fratres exhortaretur non curare labia iniqua, & detrahentium inepta mendacia, quia imperitos tantum *falſus honor iuuat, & mendax infamia terret*, Mendacium, inquit, diu non ſubſiſtere valet, veritas autem ſtabilis perſeuerat & ſolida. *Mendacium* enim in *præcipiti ſedet equo, veritas autem in aſino.* Et recta plane ſimilitudo, veritatem ſedere in aſino; quia & Dominus meus qui ait, *Ego ſum veritas*, in aſino ſedere dignatus eſt. *Ioan. 14. Matt. 21.*

Corpus etiam ſuum Apoſtolico caſtigabat exemplo, ac perenni frangebat ieiunio; ſciensque, quod *1. Corin. 9*

Summa quies, nil velle ſuper quam poſtulat vſus
Debitus: vt ſimplex alimonia: veſtis & vna:
Infirmos tegat ac recreet mediocriter artus,

modicis omnino contentus erat; aquam frequentius bibens, & pane ſolo excepto, vix aliud quippiam alimentorum ſumpſit. *Quanta corporis caſtigatione.*

Cum autem fratres quidam tepidi, de rigore ordinis relaxando illi ſuggererent, vir ſanctus Dei Spiritu plenus hac ſimilitudine reſpondit; Qui magnum fluuium nauigio tranſmeare proponunt, longe ſuperius à deſtinata ripa nauigare incipiunt, quia violentia retorquentur inceſſabili, & velint nolint, cum fluuio quodammodo deſcendere compelluntur; Ita & nos fratres, qui hoc mare magnum & ſpacioſum manibus pertranſite contendimus, vbi ſunt *reptilia, quorum non eſt numerus*, adiungere aſcenſum, noſtrum roboremus propoſitum; quia humanæ torpor negligentiæ ſemper in deſcenſu eſt; & vereor plurimum, ne in futurum ordo noſter deſcendendo vel prolabendo nimium, (*quia qui modica ſpernit paulatim* defluit,) ad teporis priſtini relabatur decurſum. *Quanta diſciplinæ regularis obſeruantia. Pſal. 103. Eccl. 19.*

Noui vnum è fratribus magnæ ſanctitatis & grauitatis virum, qui mihi ſecum de Godefridi meritis conferenti, hoc ſermone reſpondit; Eia frater, quis eſt hodie mortalium, qui merita ſanctitatis eius ad plenum *Hac author.*

Quanta Godefridi in dæmones poteſtas.

æſtimare ſufficiat? Ego tanti miraculi exhibitionem per ſacram illius præſentiam præſens expertus ſum, vt longe inferius reputarem ſi vel cœco mihi viſum, vel claudo greſſum, ſeu etiam ſurdo reſtauraret auditum. Solo enim intuitu, ſacrique vultûs eius efficaciâ quotidie infeſtum à me repellebatur dæmonium. His auditis obſtupui fateor, & hæc referenti, Per illum, inquam, te obteſtor, qui eſt vera charitas, ne huius tam fructuoſæ, tamque diuinæ rei me fraudes notitia. Tum ille: Eo inquit, anno, quo primum mutato habitu monaſterium petij, multis me tædiis hoſtis antiquus,

Dæmones monachos acedia potiſſimum tentant.

multiſque tentationum aculeis inceſſanter aggreſſus eſt, ita vt ipſum dæmonem ſcapulis meis quodammodo inſidentem, & intolerabiliter me ab omni operis deuotione retardantem, continua vexatione ſentirem. Hunc ego dæmonem aliquando vehementius inſiſtentem, cum pro poſſe reluctans, in oratione coram altari ſancto proſtratus, diuinum inuocarem auxilium, Dominus mihi etiam viſibilem oſtendit, habitu deformem, vultuque teterrimum. Quotieſcunque

Sanctorum aſpectus & auditus ſalutaris.

igitur ſic affligebat, currebam & inquirebam ſancti viri præſentiam, & continuo eo viſo, quaſi quodam rore perfundebar, moxque fugam Dæmonis, & mirabile tam corporis quam ſpiritûs ſentiebam refrigerium. Quod ſi præſentem forte videre non valebam, ſed tantummodo ſolam vocem ipſius audire merebar, confeſtim non diſſimili conſolationis gratia refrigeratus ſum, adeo vt nullatenus ambigere poſſem, talia in eo operari præſentiſſimam Spiritus ſancti efficaciam.

Quantopere æternam vitam, idcoque & mortem deſiderârit.

Verum præter has, aliaſque ſpiritalis gratiæ dotes, quas profecto mortale non capit ingenium, nec digne promit eloquium, vir ſanctus mirabili atque inæſtimabili ad Chriſtum tranſeundi flagrabat deſiderio, ac inenarrabilibus anhelabat ſuſpiriis: propter quod & Dominus properauit educere illum de medio iniquitatis.

Nam & frequenter, ſociis in itinere quolibet reſidendo pauſantibus, ipſe quemadmodum in exequiis mor-

Digitized by Google

mortuorum membra componi ſolent, manus & brachia ſua compoſuit ſupinus; dicens clamore intimo, gemituque vehementiſſimo; O ſi veniat hora illa noſtri tranſitûs, ô ſi ad hanc horam aptare ac præparare me digneris Domine Deus meus.

Hoc & in Lectulo ſuo imitari ſæpe vtiliter poteſt quilibet.

Denique vt ſummi etiã Patriarchæ non deeſſet obedientia, dictum eſt illi à patre *Norberto: Exi de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam mõſtrauero tibi* Ad quod ſine mora, implendum, obedientiſſime paruit; iamq; diſceſſurus vna cum venerabili Domino *Ottone* fratre ſuo, Ecce, inquit, frater mi, ſi quid hactenus reſiduum fuit, quod non perfecta renunciatione calcauimus, iam funditus in nomine Chriſti deſeramus, nihilque vltra proprium retinentes, ad iter obedientiæ alacriter properemus. Venit ergo ad locum, vere iuxta nomen ſuum, à Domino *præmonſtratum*, electum ac prædeſtinatum; vbi & origo noſtri ordinis cœpit; vbi cum fratre acolytus ordinatus eſt; ibique quamplurimos Angelicæ ſuæ conuerſationis exemplis roborauit.

Gen.12.

Godefridus Cappenbergo emittitur Præmonſtratum: & inibi minoribus Ordinibus initiatur.

Vnde præmonſtratenſis ordo.

Poſt Annum vero reuocatus ad patrem Norbertum iam Archiepiſcopum Magdeburgenſem, cum ſæculi pompam vel ſtrepitum, ſancti viri egre ferret aſpectus, Domino electum ſuum remunerare diſponente; lenta cœpit pulſari ægritudine; acceptaque benedictione patris *Norberti*, ad Eloſſtadenſe declinauit cœnobium, vbi hoc ordine poſt non multos dies migrauit.

Reuocatur inde Magdeburgum ad B. Norbertum.

Elſenſtadenſe & Eluenſtad

Cum languoris moleſtia ſenſim per dies ingraueſceret, aderat ei deuota ſolicitudine germanus eius *Otto* cum nonnullis fratribus; quibus ipſe tranſitum ſuum iam iamq; deſiderare perhibebat. Cumq; aſtantium vnus diceret; Abſit Domine, Nequaquam nos deſolatos relinquetis; nobis adhuc per neceſſarius eſtis vir beatus velut indignantis vultu reſpondit; Eia frater, quid eſt quod loqueris? Vt quid oro pœnitentiæ habitum ſuſcepimus, vt quid etiam pro CHRISTO tota die mortificari contendimus, ſi non per labo-

Migrat inde ad Monaſterium Eluinſtadenſe.

Grauiter infirmatur Godefridus

labores hos quantocyus ad Chriſtum emigrare concupiſcimus? Optandum mihi eſt via breuiori pergere, atque ad conſpectum vultûs Chriſti, quem ſemper optaui, maturius peruenire. Ad hæc dicta cum germanus eius graui ſe mœrore conficeret, conſolans eum beatus ait; Idcirco, mi frater, vniuerſa propter Deũ abdicauimus, quia nos ad huius horæ neceſſitatem peruenturos, hoc eſt, morituros, certiſſime nouerámus; præoptantes atque ſatagentes, ne huius nos procella diſcriminis obruat imparatos. Amplectamur ergo hanc à corpore peregrinationem; faciamus de neceſſitate virtutem; gaudentes & gratias agentes quod de labore ad requiem, de miſeria ad beatitudinem transmigramus. Nec enim poterimus operum noſtrorum retributionem deſideratam percipere, niſi contigerit, hinc per mortis guſtum exire. Quia vero initium eſt retributionis, in obitu ſecuritas mentis, videres illum nihil hæſitantem, nihil pauitantem, quinimo vehementer exultantem, ita vt liquidò in hoc ſancto recognoſceres, quod fidelis ſeruus cum vicinæ mortis tempus agnouerit, de gloria retributionis hilareſcit. Vigilantem enim illum inuenit Dominus; caſtimoniæ zona præcinctum, & lucernas exemplorum lucis geſtantem in manibus.

Egregia documenta eius circa obitum.

Luc. 12.

Deinde cum ſacri olei fuiſſet liquore inunctus, pacis oſculum fratribus dedit vniuerſis, ita dicens; Ego quidem, fratres, gratia ordinis ac zelo diuini honoris, quoſdam vehementius quandoque allocutus ſum; Vnde ſi quem veſtrum offendi, quæſo, ne dedignetur ignoſcere. His dictis, non ſermone reſponſum, ſed fletibus; pariterque contriſtatis omnibus, paulò poſt fratri ſic locutus eſt; Frater mi, audio vocem dicentem; *Exite obuiam ei.* Et facto item interuallo, cum frater qui ei ſedulus aſſidebat, ab eo inquireret, quid ſpei haberet, vir ſanctus latino ſermone reſpondit; Magnam ſpem habeo. Iam enim pro toto mundo, paulò diutius in hoc nollem morari exilio. Poſt hæc, paululum conquieuit, apertiſque mentis oculis cum ingenti

Oleo ſacrò inungitur.

Matt. 25.

Plenus ſpe, bona & mente ſecura.

Digitized by Google

genti ſubito exultatione dicebat; Beneueniunt nuncij Domini creatoris mei. Quo dicto debitum creatori reddidit Spiritum, atque Idibus Ianuarij, quo die baptiſmum CHRISTI ſancta recolit Eccleſia, beata illa anima carne ſoluta æternæ regenerationis induit candidatum ſicque Anno Dominicæ Incarnationis: M. C. XXVI. ætatis autem ſuæ ferme XXX. migrauit ad Chriſtum. *Obdormit in Domino in florida ætate. Dies & Annus obitus eius.*

Porro Gerbergis Abbatiſſa neptis eius, de qua præfati ſumus, vnice ſanctum virum diligens, ſæpius eum diſcedentem conteſtata fuerat, vti vel viuus, vel mortuus in breui eam viſitaret. Cum ecce illi, in ipſo tranſitu, apparuit miro decore redimitus, aureoque diademate coronatus. Quem illa, tranſitum eius ignorans, cum requireret dicens; Quid eſt dilectiſſime, quod ſic coronatus incedis? Ille reſpondit; Noueris me modo ſine dilationis interſtitio, ſine vllo grauis examinationis periculo, ad ſummi Regis migrâſſe palatium, ideoque tanquam Regis filium beata immortalitate coronatum. Quod ne aliquatenus dubites, ecce ſcripturam in diademate meo digeſtam agnoſce. Reſpexit, attendit, atque hoc modo digeſtum inuenit; *Induit me Dominus veſtimento ſalutis, & indumento lætitiæ circumdedit me: & tanquam ſponſam decorauit me corona.* Tum illa non ignorans quod ſcriptum eſt, *Gloria & honore coronaſti eum.* Item: *Poſuiſti Domine ſuper caput eius, coronam de lapide pretioſo,* diuinum aduertit fideliter oraculum, ſtatimque, nobis adhuc ignorantibus, Miſſas pro eo celebrari fecit: cum ecce frater eius poſt ferme dies decem veniens, felicem illius tranſitum hora eadem, qua nepti apparuit, completum, omnibus denunciauit. *Apparet Gerbergi Abbatiſſæ nepti ſuæ, in magna gloria. Iſa. 61. Pſal. 8. Pſal. 20.*

Poſt exceſſum ſancti viri plurima ſanitatum beneficia per illum Dominus operatus eſt: quæ nobis quidem, ad quos vix famæ tenuis perlabitur aura, nec omnia comperta ſunt, nec facile à quoquam ſigillatim enumerari poſſunt. Duo tamen ex pluribus operæ *Clarus miraculis poſt obitū.*

pretium reor attingere. Eſt locus, in quo ſanctimonialium cohabitat multitudo *Eltene* nuncupatus, vbi vna ex ſanctimonialibus acerrimo dentium dolore laborabat. Cumque ingraueſcente per ſingulos dies incommodo, nihil obtinere poſſet remedij, turbata mens conſilium denuo inuenit. Miſit enim Dominus in mentem eius beati viri memoriam, quem adhuc viuentem bene notum habebat, & morte obita de virtutibus eius præclara multa compererat. Hunc toto cordis affectu cœpit implorare, quatenus ſuis apud Deum precibus tanto ſubueniret dolori. Mira res. Vbi completa eſt pie credentis & de ſancto viro præſumentis oratio, dolor omnis aufugit continuo.

Elcene.

Eodem quoque doloris periculo quidam ex noſtris, qui ſancto adhuc viuenti familiaris extiterat, permultum vexatus & infirmatus eſt. Dictum eſt illi & conſultum, vti ad brachij minuendum ſanguinem phlebotomum poſceret; quod agens, nihil omnino ſalutis conſecutus eſt. Nouiſſime cum edidiciſſet prædictum ſanctimonialis remedium, cœpit & ipſe noſtrum fideliter inuocare patronum. Quare & mox curatus eſt. Hic Dei famulus Spiritu nobiſcum eſt, gaudens cum Apoſtolo, & videns ordinem noſtrum ac firmamentum fidei, quæ eſt in Chriſto.

Cum etiam è fratribus vnus ad hymnos matutinos proceſſurus celerius ſurrexiſſet, paululũ forte reſedit in lectulo, & repentino ſopore concidentibus eius oculis egreſſa eſt proceſſio. Moxque vir Dei clarus aſtitit dormitanti, & vocans eum ex nomine; Frater mi, ait, ſurge quantocyus, quia chorum iam ingreditur conuentus. Ad cuius ilico vocem ſurrexit, & citato gradu fratres procedentes conſecutus eſt.

ANNO Dominicę Incarnationis M.CXLVIII. indictione XI. præſidente ſedi Apoſtolicæ Papa *Eugenio*, regnante glorioſo DEI cultore *Conrado*, & de peregrinatione ſancti ſepulchri redeunte, vt fratrum

trum Capenbergenſium ſatisfaceret deſiderio, ve- *Cappenbergenſiū.*
nerabilis Dominus *Otto*, Eloſtad profectus eſt, *Eluenſtadt*
conuocatiſque fratribus dixit, ſe memorabilis Godefridi germani ſui oſſa *Capenberg* transferre, iam tandem oportere.

Hoc enim, inquit, dum extremum hic ſpiritum ageret, à me toto poſtulauit affectu; quod & hactenus mea neglectum deſidia, nunc demum oportunum eſt, vt ſine dilatione gratanter adimpleatur. Ilico contriſtati omnes; æqualis omnium tremor ac perturbatio; vna ſingulorum voluntas, eademque ſententia, nunquam ſe tanti fundatoris, ac Domini ſui fraudandos pręſentia, vel patrocinio carituros. Iſtum, aiunt, locum deſolare veniſtis, vos qui patronum ipſius hinc auferre contenditis; quod ſi vllatenus præſumptum fuerit, omnes nos à maiore ad minorem, de hoc cœnobio in præſentiarum effugatis. Nobis enim ablatus, & nobis per diuinæ gratię ordinationem donatus eſt. Quod ergo Deus nobis conceſſit, homo qualiter auferre præſumit? Ad hæc venerabilis *Otto* reſpōdit cum ſuis; Poteramus quidem, fratres mei, vos Apoſtolicæ ſedis litteris ad huius rei neceſſitatem etiam inuitos compellere; poteramus liberius & audacius quodammodo vobiſcum agere, ſi non magis optaremus omnia conſummari, veſtrę vniuerſitatis aſſenſione concordi. Iam ſiquidem diximus quod hoc viuus expetiuit, quia cœnobium *Capenbergenſe* præ cęteris diligebat; ſed & ego quod diffiteri non valeo, id me promtius executurum, iam iam migraturo coram fratribus pollicitus ſum. Illi è contrario, vt ſupra, ſe diſceſſuros iactitant, nec id vllius vnquam terrore poteſtatis elaborandū, vt huic in tanto loci ſui detrimento, conſenſus vnanimitatem adhibeant. Et cum infinita ſurgeret altercatio, venerabilis *Otto* magno curarum fluctuans æſtu, nunc huc nunc illuc celerem diuidit animum, *in parteſque rapit varias, perque omnia verſat.* Nouiſſime vocatis maioribus hęc alternanti potior ſententia viſa eſt, & ipſorum conſilio ad hoc deflecti conſenſit, vt reliquias il-

Quanti faciant Eluenſtadenſes Reliquias S. Godefridi.

S. Godefridi Reliquia .. m partitio & partis ex Eluēſtadiano Cœnobio ad Cappēbergenſe translatio.

las partirentur, quatenus & illius, & noſtri cœnobij perpetuæ ſtabilitatis & pacis forent tuitio.

Denique cum idipſum ægre permiſſum fuiſſet, atque ipſo die tranſitûs eius, memorabiles reliquiæ cum magni frequentia concurſus: de minori ad maiorem transferrentur Eccleſiam, hoc quod eiuſdem cœnobij fratres diuinitus accidiſſe mihi fideliter atteſtati ſunt, ad CHRISTI gloriam reticere non debeo. Matrona enim quædam amplæ ſatis familiæ *Mathia* nomine, quæ catenus febribus vrebatur, nec ab aliquo curari poterat, per eius medici omnipotentiam, qui per ſuæ humanitatis præſentiam ſocerum *Simonis* à febribus liberauit, ad *Godefridi* reliquias repente ſanata eſt. Vnde ipſa quoque non ingrata, deinceps ad ſacram eius tumbam præ ceteris attentius excubabat, & ſanctas reliquias indefeſſis orationum ſuarum frequentabat muneribus.

Matth 8.

Poſt hęc, pridie Idus Februarij, portio reliquiarum, quæ nobis obuenerat, à fratribus noſtris, cum ſummæ deuotionis alacritate ſuſcepta eſt: ita vt in die illo, nouo quodam & mirabili gratulationis tripudio fratrum noſtrorum perfuſa vniuerſitas ſit, & quodammodo nobis illuxerit *Iubilaus*, qui eſt annus iubilationis plenus. Nam ſicut legimus,

Num. 36. *Deut.* 15.

> *Iubilaus adeſt*: (annus remiſſionis) *proprii diſtractio ruris,*
> *Antiquo donatur hero: ſeruire coactos*
> *Libertas amiſſa petit: mala debita laxat*
> *Creditor: & limen patria vetus aſpicit exul.*

Ita nimirum & noſtra ſocietas in huius patroni aduentu, velut antiquæ ſeruitutis mœrore proiecto, nouæ libertatis & exultationis gratia donata eſt: ſentiens per eum vberiorem diuini reſpectus benedictionem conſecutam.

Portio Reliquiarum S. Godefridi à Cappenbergenſibus ſumma veneratione ſuſcepta & depoſita.

Deinde anno ſequenti, ſexto decimo Calendas Octobris, ſacra oſſa, multis aſtantibus, in ſanctuario nouo venerabiliter ab Antiſtite Monaſterienſi

Anno 1149

VVer-

VVernero repoſita ſunt; ex quo nimirum tempore ipſa rerum experientiâ cognouimus; quod ſuperni muneris abundantia intus & foris, magis magiſque cumulati ſumus; ita vt hiſtoriæ illius recordari poſſimus, qua dicitur; *Benedixitque Dominus domui principis militũ, & multiplicauit tam in ædibus, quam in agris, cunctã eius ſubſtantiam propter Ioſeph.* Nos itaque quemadmodum ille Princeps exercitus, huic noſtro Ioſeph, votis aſſiduis domum delegamus gubernandam, creditis illi omnibus; quia profecto noſtra omnia ſub meritorum eius manu, perpetuo benedicenda & promouenda indubitanter confidimus.

Geneſ. 39.

Magna Autoris in Godefridi meritis fiducia.

VITA S. HILARII PICTAVORVM Epiſcopi; ex ea quæ eſt per Fortunatum Presbyterum; multis tamen ex Annal. Eccleſ. Caſ. Baronij rite ſuperadditis. Claruit maxime Anno à partu virgineo 356. Temporibus Conſtantij Imp. & Liberij Romani Pontificis, & ſubſequenti.

Ex Tom. 3. & 4.

Hilarius Pictauienſis Antiſtes, Aquitaniæ regionis partibus oriundus, apud Gallicanas familias natalium ſplendore, haud obſcurus, imo & animi generoſitate præ cæteris excellens, quaſi refulgens inter aſtra Lucifer proceſſit. Cuius à cunabulis tanta protinus eluxit virtus, vt minime obſcure, magnam ſibi Chriſti Eccleſia, ab eo, & opem & ſanctitatem promitteret. Et quidem ætate matura, coniugẽ ſacro matrimonij vinculo ſibi copulauit, è qua filiam ſuſcepit; rei familiari & quæ mundi huius ſunt ita intentus, vt tamen venerabiles animos ſanctioribus diſciplinis aſſiduo informaret, & Chriſti ſimul Eccleſiam cum verbo tum exemplo, in Laicali propoſito, occulta quadam Pontif. gratia erudiret. Nam cum cætera offenſionis pericula, tum Catholicæ religionis hoſtes diligenter vitabat, abhorrebatque adeo vt ne ſalutatione quidem eos dignaretur. Fulgebat hæc tanta ſynceræ fidei puritas in om-

13. Ianuarij. Patria & genus eius.

Ducit vxorem.

Vita eius ſanctimonia in ſtatu coniugali. Averſatur hæreticos.

nium oculis, vt ipſi etiam ſacerdotes vitæ exemplum, ab eo ſumere cogerētur. Natura lenis & placidus, facūdo ore, populū ad Catholicæ fidei puritatem, ſimulq; conſtantiam hortabatur, & alios quidē infernaliū terróre ſuppliciorum à ſcelere deterrebat, alios vero regni cœleſtis promiſſione, ad altiora virtutū certamina inuitabat; omnes vero in commune, ad Chriſti amorem ſuauiſſimo fidei fructu alliciebat. Hæc aliaq; clariſſima virtutum exempla, non modo amabilem populo eum reddebant, ſed adeo ſimul ſpectabilem, vt communibus ſuffragiis ad Pontificiam dignitatem, volentē nolentemq; eueherēt. Igitur vir ſanctiſſimus, iā olim nutu diuino myſteriis deputatus, ſacris eſt altarib. admotus. Qui Pontificali ornatus infula, mox ad Chriſti Eccleſiam longe lateq; propagandam, & omni virtutum ſplendore ornandā, multo ardentius adiecit animum. Neq; enim circumiectas luſtrare Gallias contentus, exteras etiā nationes & regiones, doctrinæ meritorumq; gratia percurrere, ac pullulantes perfidorum hominū opiniones, dictis factiſque opprimere.

Eligitur in Epiſcopum

Vagabatur excitata Conſtantij Imperatoris tempore Ariana perfidia; toxico flore multos alliciens, & plurimos blando veneno miſerabiliter inficiens. Eam vir ſanctiſſimus timore nudus, fideique veſtitus feruore vt opprimeret, per medias hæreticorum acies, hoſtiles in fremitus ſeſe miſcere, poſtpoſitoque mortis periculo, ne religioni præiudicium fieret, acerrime decertare. Præcipui fidei hoſtes Valens & Vrſatius Pſeudoepiſcopi, qui praua credulitate Chriſti Eccleſiam turbare inſiſtebant, cum viri ſanctiſſimi eruditionem admiranda eloquentia pollentem vehementer formidarent, eāque plane inſuperabilem intelligerent, apud Imperatorem omnibus modis inſtitēre & demum impetrauēre, vt eum exilio condemnaret. Itaque in Phrygiam Aſiæ regionem relegatus commigrauit; de ſuo quidem ſecurus exilio, at plurimum de Chriſti ſollicitus Eccleſia. Quo cum perueniſſet, ſancto ſibi Spiritu reuelante cognouit, iuuenē quendā nobiliſſimū prædiuitem, & pulcher-

Acriter reſiſtebat Arianis.

Valens & Vrſatius Pſeudoepiſcopi Ariani, inſidiātur Hilario

Mittitur in exilium.

Quid ibidē de filia ſua cognouerit.

cherrimum filiam ſuam Abram in coniugem procari. Verum cum vnicè eã diligeret, virginemque conſeruare atq; Deo dicare expeteret, datis ad eam litteris perſuaſit, aliũ ſe illi ſponſum priori multo nobiliorem, pulchriorem, ac ditiorem prouidiſſe. Suum itaque præſtolaretur reditum.

Interim cum toto orbe Arianæ hæreſis peruerſitas graſſaretur, Orientales Epiſcopi, edicto Imp. apud Seleuciam Iſauriæ oppidum conuênere, vt diſſidentes de veritate fidei partes coniungerent, vel pertinaci contẽtione in ſcelerato dogmate perſiſtentes, à corpore Eccleſiæ ſegregarent. Adfuit pariter è Phrygia euocatus Hilarius, qui in Synodo magno fauore exceptus, ſingulari prudẽtię & pietatis ſignificatione, ſcelerata dogmata refutauit, hoſtibuſque ex animi ſententia oppreſſis, nouiſq; decretis in ſcripta redactis, ipſe per ſe legatione apud Imperatorem functus eſt, ne qua ratione contra ſancta & inuiolata religionis dogmata, reſpiraret damnata perfidia.

Synodus Seleuciana.

Ibidem Arianã perfidiam expugnat Hilarius.

Porro longum nimis foret differere, qualiter in Ariminenſi Synodo, fraus hæretica ſerpentino aſtu ſubrepſerit. Vnde graui dolore Chriſti Athleta perculſus, diabolicam perfidiam apud Ariminum ſubdole præualuiſſe, ac inde ſimili prauitatis fuco, ad Orientales partes ſerpere, tribus libellis Imperatori oblatis, ſummis infimiſque precibus contendit, vt in eius conſpectu, diſputandi contra hæreticos daretur poteſtas. At Valens & Vrſatius, conſcientiæ reatu perterriti, ſollicitant Imperatoris animum iam magna ex parte captiuum, vt ipſum Dei virum ad Gallias redire compelleret; ſpecioſo prætextu, quod ipſo præſente factioſos homines exurgere, nouiſque rebus ſtudere dicerent. Quo obtentu ad Gallias redire compulſus, exiſtimabat ſe grauiore quam antea exilio damnatũ; quod diſceptationis termino non conſecuto, perturbationem Eccleſiæ illic relinqueret. O beatum Pontificem qui in ſũmo diſcrimine, inimico etiã ſibi iudice, adiit tribunal Imperij, ſine timore tormẽti. Vere totis viſceribus dilige-

Ariani detrectant diſputationẽ cum Hilario.

Digitized by Google

ligebat Chriſti regnum, qui non formidabat in principatu Conſtantium. Nam qui ſe aperto toties pro Domino ingerebat periculo quid aliud quam martyrij palmam ſitiebat? Sed defuit percuſſor; diuino indubie nutu, pro multorum correctione ſeruato. Nam totum pene mundum graui tetroque errore confuſum, factis ſæpe in Gallia Synodis, per virum ſanctum ad viam veritatis adductum, multorum eſt ſententia.

Hilarius mente ac deſiderio martyr.

Hæreſes eius ſolertia profligata.

Itaque viro ſancto ad propria reuertenti, B. Martinus, æque meritorum gratia clarus, qui ab eodem Exorciſta poſtea eſt ordinatus, cognito aduentu eius, Romam feſtinanter occurrit; Quem præteriiſſe cognoſcens, ad vſque Gallias eſt proſecutus. Neque enim Martinus, qui adhuc Catechumenus Chriſtum chlamyde ſua tectum videre meruit, illi deuotus occurreret, niſi per omnia myſteriis plenum in eo ſpiritum præuidiſſet Porro circa Gallinariam inſulam vt peruenit, vicinorũ relationẽ cognouit ſerpentum ibidem ingẽtia ſine numero peruagari volumina; qui peſtilenti admodum contagione, inacceſſibilem eam redderent. Quo audito vir ſanctus præcedente crucis auxilio, in Inſulam deſcendit, ſoloque adſpectu teterrimam illam peſtem, in fugam conuertit; fixoque in terram baculo, ne metam tranſilirent, diuinæ virtutis potentia, inhibuit.

S. Martinus occurrit S. Hilario.

Profligat ſerpentes ex Inſula Gallinaria

De exilio autem iam regreſſum, Pictaui incredibili fauore ac plauſu excepere, eæque lætitiæ voces ab omnibus datæ fuêre, vt cuncti ſeſe patriæ vna cum ipſo reſtitutos putarent. Non multos vero poſt dies accidit, vt infans labe adhuc primi parentis infectus diem obiret ſuum. Qui ingentem dolorem matri, cum aſſiduis lachrymis & luctu coniunctum attulit. Cumque multo magis de animę quam corporis vita ſollicita, miſerrimi infantis viuificationem cogitaret, tandem de Hilarij ſanctitate & meritis confiſa, eius ſe pedibus proſtrauit & exclamauit; Martinus adhuc incipiens Catechumenum mortuum ſuſcitauit; tu Pontifex redde, quæſo, filium, aut mihi, aut Baptiſmo. Eius lachrymis vir ſanctus ad pietatem commotus, precibus ſe dedidit,

Summo gaudio excipitur à ſuis vir ſãctus.

dit, nec ante ab oratione ſurrexit, quam inſpectante populo, defunctus ad vitam rediret. Poſt hæc Abram dilectam filiam ſuper addicto Sponſo conueniens, cũ vt ei celebriter coniũgeretur paratam intelligeret, precationibus tamdiu inſtitit, donec mortalitatis ergaſtulo ſoluta, ad Cœleſtis Sponſi Chriſti Redemptoris euolaret thalamum: quam & propriis manibus, vt decuit, venerandæ tradidit ſepulturæ.

Mortuum puerũ ſuſcitat.

Filiæ ſuæ mortem voluntariam precibus obtinet

Porro cum accepiſſet Valentinianum Imperatorem confecto Alemannico bello Mediolanum ſe contuliſſe atque reſcriptum quoddam pro Auxentio Ariano, Pſeudoepiſcopo Mediolanenſi, Catholicum ſe ſimulãte dediſſe, dolens Imperatorem à Verſipelle inſidiatore deceptum, extortumque ab eo, ad ſuam hæreſim propagandam edictum, colore pietatis maxime impium, ad illum profectus eſt; acturus coram aduerſus Auxẽtium. Sed præualuit ſubdola perfidi hominis verſutia; Ita vt ſacer Antiſtes, ab Imperatore & populo, doli fraudiſque ignaris, Mediolano diſcedere iuſſus ſit.

Auxentius Arianus Pſeudoepiſcopus.

Hilarius opponit ſeſe Auxentio Pſeudoepiſcopo.

Cæterum vt ad eximias viri laudes reuertamur, quis prudentiam, ingenij copiam, ſummamque in dicendo eloquentiam pro dignitate explicare valeat? quę tanta fuit, vt eum latinæ eloquentiæ Rhodanum, ſanctus Hieronymus appellare non dubitârit. Et quamquam non æque cultus ac copioſus fuerit, illius tamẽ ſcripta, præcipua quadam ſynceræ fidei puritate præ cæteris omnibus nitent. Adeo vt idem Hieronymus eadem vehementer commendet, cum ait; Athanaſii Epiſtolas & Hilarij libros inoffenſo decurrat pede, illorum delectetur ingeniis: in quorum libris, pietas fidei non vacillat; cæteros ſic legat, vt magis iudicet quam ſequatur. Cum porro diuinæ tantum ſit ſcripturæ, nihil habere erroris quod corrigatur. nec ipſe Hilarius nœuis caruit. Quanta vero modeſtia cum quid in eius ſcriptis emendatione dignum Patres inuenerint, id pręſtiterint, præfatus Hieronymus ſit exemplo, qui hæc de eo, errorem alterius ſequente ait: Quid igitur faciã? Tantum virum & temporibus ſuis diſertiſſimum re-

Præconia S. Hilarij.

In proœm. Comm. Ep. ad Gal. li 2.

Epiſtola 6. ad latam.

Notat eos Claudianus Mamertus Epiſcopus Viennenſis in Comment. de ſtatu animæ lib. 2.

pre-

prehendere, non audeo, qui & confeſſionis ſuæ meritos & vitæ induſtria, & eloquentiæ claritate, vbicunque Romanum nomen eſt, prædicatur; niſi, quod non eius culpæ aſſcribendum ſit, qui Hebræi ſermonis ignarus fuit. & cæt. Et Claudianus Mamertus de eodem; Sed quoniam, inquit, Beatus Hilarius opinionis huiuſce vitium, virtute confeſſionis aboleuit, ſic ſuſtinet reprehenſionis ſtylum, quod non patitur detrimenta meritorum. Verum non latinis tantum, ſed & Græcis vir ſanctus extitit admirandus; vt Sozomeni teſtimonio comprobatur: qui ait, Hilarium apud Italos & illius partis incolas, propter ſingularem patrij ſermonis & eloquentiæ præſtantiam, magna admodum in laude fuiſſe: Eius vero de fide libros, etiam ab iis qui contrariam tuebantur fidei Catholicæ opinionem, plurimum commendatos fuiſſe. Cæterum cum virtutum omnium viuum quoddam fuerit exemplar, manſuetudine tamen potiſſimum eu fuiſſe tradit Ruffinus. Quod autem ſubdoli ac cæcutientes recentiorum hæreticorũ hiſtorici viro huic ſanctiſſimo pergraues impingant errores, nempe cũ ſchiſmate Anabaptiſmũ, declarant ſane ſe rerũ geſtarũ prorſus ignaros, dũ nominũ occaſione errore lapſi, exiſtimant Hilarium hũc Epiſcopũ Pictauienſem, eundẽ eſſe cũ Hilario illo Diacono; cuius eſt mentio apud S. Hieronymum in comment. aduerſus Luciferianos. Nõnulli vero eũdem hũc Antiſtitem, cum Arelatenſi conflârũt, actaque eorum cõfuderunt. Quare ſi quis velit clarius eum intueri ac cognoſcere, eius exilia memoret: merita reſpiciat: ſcripta inſigni eruditione, & diuino referta ſpiritu euoluat: dicta perpẽdat, ſignaque percẽſeat. Quãdiu ſiquidẽ ſuperſtes fuit in hoc ſæculo, aut ſcripſit Eccleſiæ fidei documẽta: aut pugnando hæretica calcauit crimina: aut petẽti tribuit miraculorum ſuffragia: quę in hodiernũ vſque diẽ efficaciter perſeuerant. Plenus itaque ſanctitate & fide ſacer Antiſtes migrauit ad cœlos, Valente & Valentiniano imperantibus.

Lib. 3. c. 14. *Lib. 1. c. 31.* *Calumnia Centuriatorum in S. Hilarium refutatur.* *Item alij errore lapſi in Hilario.* *Claret miraculis poſt obitum.*

VITA

VITA S. FELICIS NOLANI, CONFESſoris; Ex ea quã Venerabilis Beda ſoluta oratione ex verſibus hexametris S. Paulini Nolani Epiſcopi deſcripſit;

Caſ. Barb. in Notat. marty. Rõ.

FElix, Nola Campaniæ oriundus, parentem habuit natione Syrum, nomine *Hermiam*: qui ex Oriente Nolam commigrans, fixa ibidem ſede, vitam ſpectata probitate exegit. Præter Felicem vero, fuit ei & alius filius, eiuſdem cum patre nominis, ſagaci ingenio, ſed honorũ diuitiarumque ad modum cupido. Cuius à moribus Felix vehementer abhorrẽs, ampliſſimas opes ſpernere, honores contemnere, ſui contemptu gaudere, paupertatis amore & frequenti orationis ſtudio maxime delectari. Hinc diuino cultui conſecratus, Lectoris primum & Exorciſtæ officium tanta virtutis opinione adminiſtra , vt ad ſacerdotij dignitatem euectus fuerit. Ea tempeſtate virtus Eccleſiæ graui perſecutionis tempeſtate exercebatur: columnæ & capita fidei, ad vincula & necem inquirebantur. Cumque Nolam vſque populabunda tyrannis vagaretur, vt illius vrbis antiſtitem, nomine Maximum, pietate, doctrina & ætate venerabilem abſorberet, & inuentũ nequiret, S. Felicem ad gregis cuſtodiam ab epiſcopo relictum, furibunda inuaſit. Et primum quidem conſtantia illius blanditiis tentata, inde minis. Sed vtriuſque contemptorem, victoremque, ſceleratum in tenebricoſum truſêre carcerem, graui vinculorum pondere oneratum: & ne qua ſtrenuo bellatori requies daretur, ſtratis in pauimento teſtarum fragmentis, neruis pedes arctauerunt.

14 Ianuarij

Patria & parentes.

Fit Presbyter.

Perſecutio in Eccleſiã.

Maximus Nolæ Epiſcopus.

Felix comprehenditur & carceri mancipatur.

Porro antiſtes in montium latibulis pro ſuorum ſalute in oratione & lachrymis peruigil, dira fame ac frigore ad mortem vſque cruciabatur. Perſtabat nihilominus in tribulationibus inuictus: quem pro ſua bonitate miſericors Deus non deſpexit. Nam nocte concubia, angelus Domini mirabili luce coruſcans, Felici in

Maximi epiſcopi afflictio.

S. Felix

Angeli miniſterio è carcere liberatur.

in carcere apparens, vincula excuſſit, liberumque vnà ſecum abire iuſſum, ad fouendum, antiſtitem in deſertum dimiſit. Felix miraculi magnitudine & beneficio alacrior, perrexit ocyus, peragranſque, viarum incertus, varia ac vaſta eremi loca, tandem virum ſanctũ morti affinem inuenit. Gelida membra & longa inedia exhauſta ſupremum iam trahebant ſpiritum, cum Felix crebro oris ſui anhelitu, abditum calorem ſuſcitare conatur. Cumque fruſtra in re deplorata laboraret, quod reliquum erat, ad cœleſtem confugit opem, atq; preces inter & lachrymas, dependentem in ſentibus vidit vuam; cuius ſuccu ſalutari ori infuſo, moribundi fauces refrigeratæ fuêre. Sublatum dein ſuis humeris Felix languentem domum detulit, nec minori induſtria à graſſantium furore infidelium, quam ab aduerſa valetudine præſeruauit. Reddita vero Eccleſiæ tranquillitate B. antiſtes è latebris prodiens, proſtratos adhuc ſuorum animos, verbo exhortationis erexit, & cõtra tempeſtatem imminente roborauit. Nec enim procella perſecutionis ita deferbuerat, vt non paulo poſt multo grauius exurgeret. Quærebatur ad necem Felix, nota virtute ac fide ſacerdos, qui eo forte momento plebi concionabatur. Igitur concionantem ſtrictis certatim petunt mucronibus: ſed propinquantes denſa cælitus inuoluit caligo, prorſus vt notũ antea, iam minime agnoſcerent. Vnde furore & amentia ebrij Felicẽ inclamant, ipſumque Felicem infelices de Felice interrogant: Felix vero ſe neſcire Felicem, haud inepte reſpondit; nemo enim ſeipſum facie nouit. Illi vero vagabundi, obuios quoſque de Felice percunctantur; quibus cum vnus diceret, ſe recta eos ad hominem perducturum, concito gradu præeuntem Felicem eſt inſecutus, ſed minime conſecutus. Felix enim in locum quẽdam vetuſtate collapſum, & muri tantum ſemiruti fragmine ſeptum ſeceſſit. Ante vero quam ſcelerati appropinquarent, diuino nutu, repentino rudere concreuit ibidem agger, qui eundem locum præcluderet: ſed & aranea in ipſo limine confeſtim ſuas contexuit telas,

B. Maximum morti propinquantem fouet in deſerto S. Felix.

Recrudeſcit perſecutio.

Seruatur diuinitus à nece Felix.

Inſigne miraculum.

ex-

expanſoque reti, eam in mentem ſatellites impulit, vt crederent hominem eo minime penetraſſe, vbi tam ſecure araneæ agerent; Itaque preſſo gradu, in ductorem ſuum, à quo ſe deluſos exiſtimabant, vindictæ cupiditate exarſerunt. Ita B. Felix muro araneo contra hoſtiles impetus fuit defenſus. Vnde pulchre ac vere cecinit S. Paulinus; Cui Chriſtus adeſt, aranea murus fiet; Cui vero abeſt, murus aranea fiet.

Veridicum Dictum S. Paulini

Hoſtibus igitur ita deluſis vir ſanctus ſeceſſit in locum inter ipſa ædificiorum tecta ſecretiorem; vbi ſolitarius toto ſemeſtri cum Deo egit; qui miro admodũ & inuſitato eũ modo ibidẽ pauit. Nam matrona quędam raręç pietatis, toto illo tẽpore cibos ei neſciens miniſtrauit; facta ſiquidẽ in mentis exceſſu, ad Cõfeſſoris habitaculũ excurrebat, & inibi alimẽta deponebat; quibus ſecure vir diuinus veſcebatur; Vetus ciſterna potũ præbebat. Expleto aũt hoc temporis curriculo, cœleſti monitus oraculo, in publicũ prodiit, proſtratã multorũ fidẽ ſęuitia tẽpeſtatis, verbo & exẽplo erecturus. Demortuo interim Maximo antiſtiti, plebs vniuerſa Felicẽ in dignitate ſuccedere voluit. Cõcurrebãt in eũ vota omniũ; ſed ipſe culmẽ dignitatis ſubterfugiẽs, honorẽ ad V. cõpresbyterũ ſuũ detulit, ſibi vero plebem docẽdi onus reſeruauit. Ardebat enim miro cum humilitatis, tum paupertatis ſtudio, ita vt paternã hęreditatẽ admodũ opulentã, perſecutionis tẽpore ad iniquos hæredes tranſlatã nũquã recuperare, immo ne ad mẽtẽ quidẽ admittere voluerit. Affinibus enim & amicis importunis monitis ac precib. inſtantib. atque vrgentib. ne tã locupletẽ hæreditatem, eamque paternã cõtẽneret, reſpondiſſe fertur; Abſit vt res terrenas, quas cœleſtiũ bonorũ cõtemplatione ſemel cõtempſi, quaſi hæc minus ſufficiant, vlla ratione repoſcã; quin potius pauper ſpiritu ſequar Ieſum, quo opulentius regni cœlorum dona percipiã; nec diffidendũ, quin ille, qui me & vinculis, tenebriſq; diri carceris eripuit, & ab hominib. ſecretum tãto tempore pauit, etiã cætero vitę ſpatio, iactantem in eum cogitatũ ſuũ enutriet. Hoc animo

Viuit Solitarius toto Semeſtri S. Felix.

Paſcitur mirabiliter

Petitur in Epiſcopum. ſed recuſat.

Contẽptor diuitiarũ.

Amator voluntariæ paupertatis.

mo beatus Confeſſor abunde in Chriſto diues, tria tã-tum iugera ruris modici, eaque conducta, hortulumq; vnum proprij iuris, vnde viueret habuit. Sed & vtraq; ne vno quidem famulo adiutus, propria manu coluit; fructum vero ſuę meſſis adultum cum pauperibus cõmunicabat. Eandem autem & in habitu parſimoniam vir beatiſſimus ſectabatur; ita vt ſimplici tantum veſtimento, & quod nunquam vel ſibi ſufficeret, eſſet contentus; ſi quid vero ſupereſſet, pauperibus erogabat; & ſi forte aliunde contingeret, vt geminum haberet veſtimentum, mox nudum meliore refouebat.

Veſtitus eius.

Fœliciter moritur S. Fœlix.

Miracula poſt obitũ illius, varia & inſignia.

Tali ergo pietate vir, & nomine & merito Felix, plenus dierum & bonorum operum defunctus eſt, & ad æternam gloriam angelorum miniſterio translatus; cuius eximia ſanctitas, tot tantiſque miraculorum ſignis atque prodigiis toti mundo enotuit, vt ea nemo quantiluis eloquentiæ viribus pollens, pro dignitate explicare poſſet. Erat ibi quidam ruſticus pauper rebus ſed fide integer, qui anguſtam pauperiem duorũ boũ poſſeſſione ſuſtentabat; quos cũ valde diligeret, & magna cura ſeruaret, quadã nocte furto ablatos inops perdidit. At mane facto cũ facin⁹ intellexiſſet, & omni ſpe recuperationis decidiſſet, rapido curſu S. Felic. Eccleſiã petiit, ante fores ſacræ domus deuota ꝓſtrat⁹, Felicẽ vt boues ꝑditos ſibi redderet, obſecrare, teſtat⁹ multis cũ lachrymis ſe inde, niſi boues reciperet, nõ receſſurum. Quod cũ toto die, voce qdẽ ruſtica, ſed fideliſſima feciſſet, ſuperueniente veſpera, ſacris propulſatus ab ædib. domi noctem continuis in lamentis duxit peruigilem; Cum ecce nocte concubia, dictu mirum, boues aduenêre, pulſanteſque cornibus oſtia eius in quo manebat herus tugurij, reditum geſtientes ſignificarunt. At ille timore correptus, non iam boues ſuos, ſed fures rurſus adeſſe credens, fores reſerare pertimuit, donec illi mugitu ſuo ſe eſſe demonſtrarent. Tũc homo incredibili gaudio exiliens accurrit, boueſque recepit; primo autem mane iiſdem ac ſumptis reddi-

tori

tori ſuo debitas acturus gratias, ad Sancti Baſilicã properauit; omnibus eo tendentibus beneficia quæ ab eo perceperat, lætabundus enarrans. Et quia aſſiduo ploratu oculorum aciem non minimum læſerat, huius quoque detrimenti ſolatium à B. Felice quærens accepit; ſicque duplici cæleſtis gratiæ munere affectus domum rediit.

Cęterùm adeo increbuit fama virtutum S. Felicis, vt ab extremis orbis finibus, ad ſactum eius ſepulchrum fideles ſupplices aduentarent. Obſtupuit hoc ipſum S. Auguſtinus Epiſtola 137. qui & de eodem agit libr. de cura agenda pro mortuis capit. 16. Itemque S. Damaſus in carmine quod de eo ſcripſit, vota perſoluens, hęc inter cætera; *Ingens concurſus ad ſepulchrũ eius.*

Qui ad te ſollicite venientibus omnia præſtas,
Nec quenquam pateris triſtem repedare viantem,
Te duce ſeruatus, mortis quod vincula rupi.

Erat & Romæ celebris ſolennitas S. Felicis Confeſſoris, in cuius die natali in eius Baſilica S. Gregorius Papa habuit homiliam 13 in Euangelia. Scribit etiam de eo Gregorius Turonenſis libro de gloria mart. capite 104.

MARTYRIVM SS. TRIGINTA ET OCTO Monachorum in monte Sina; itemque quadraginta & trium, in Raithi regione; à S. Nilo abbate conſcriptum. Qui crudeliter à graſſantibus Barbaris & Saracenis trucidati ſunt, Anno Anaſtaſii Imper. 9. qui fuit Chriſti Saluatoris. 499. *Caſ. Baro. in Notat. marty. Rõ. & Tom. 6. Ann.*

Fera & barbara quædam gens, omniumque diſciplinarum expers, eam incolit ſolitudinem, quæ ab Arabia ad Ægyptum vſque, rubro mari & Iordane hinc inde terminis diſtenditur Solo gladio victum ſibi quæritans, vitam contra inopiam tutatur; Nam aut venatu, aut ſcelerata manu prædas ingẽtes agit. Si vero in his nouercãtem vidẽt fortunã, quod proximum *14. Ianuar.* *Barbara & immanis gens.*

eſt, immanis voracitatis homines, camelos ſuos mactant in cibos; quorum carnes tepido igne excoctas, ita vt ſola durities dentibus cedat, canum inſtar deuorant. Ignara veræ pietatis & diuini cultus, aſtro matutino cœleſtes honores deferunt, eique orienti; ſpoliorũ optima quæque in ſacrificium litant. Sed puerorũ ætate & forma præſtantium ſacrificia præcipua: quos nullis eorum lachrymis vel precibus flexibiles immani crudelitate immolãt. Puerorũ autem inopiam, camelus albo colore & robore cæteris præſtãtiore ſupplet; quem humi ſtratum flexo poplite trina vice circumeunt, cũ diſſono modulamine cantici cuiuſdam in laudem aſtri matutini compoſiti: quod primarius quiſpiã ætate honorabilior, diſtincta voce præit. Tertia vero circuitione facta, cũ extrema hymni parte diſtricto enſe camelum ſauciat, & fluentem ex vulnere ſanguinẽ magno ſtudio guſtat. Tum reliqui gladiis furibundi accurrũt; & alij quidem partẽ aliquã pellis excindunt: alij fruſta carnis rapiunt: alij diſſecto ventre ilia cum extis euellunt: reliqui oſſa confringunt, eaque omnia canina feritate deuorant. Et hi quidem Barbarorum ritus: hæc vitæ & relgionis ſtudia. Porro pro iumentorum, quæ innumerabilia alunt, commoditate, locis loca frequẽter commutant.

Solem pro Deo colũt.

Horrenda illorum Sacrificia.

Semper vagabũdi.

In altera autem ſolitudinis huius parte, aliud genus hominum degit, qui ſumma animi manſuetudine prędit, & excellenti vitæ integritate ornati, cœlitum in terris vitam imitantur: ita ab omni corporis conſuetudine remoti, vt pauci frumenti vſum nouerint, ſed vel crudis oleribus & baccis famem depellunt, vel atro ſiccoque pane corporis vires ſuſtentant. Alij totos ſeptem dies ieiuni parmanent: alii trium quatuorue dierum inedia carnem macerant. Alij qui tãto robore præditi non ſunt, poſt ſolis occaſum corporis neceſſitati conſulunt. Et hi quidem omnes tanto charitatis vinculo inter ſe nexi ſunt, vt omnes conſanguineos & inter ſe affines haud immerito dixeris. Ne qua vero ratione ſtudium contemplationis aliorumque apud eos ſpiri-

Eremita.

Eorum cibus.

Charitas eorum.

ſpiritalium exercitiorũ interturbari queat, habitationes ſuas, à ſe inuicem viginti & eo amplius ſtadiis, diſiunctas habent; optime cenſentes, iiſdem in turba ac tumultu debite incumbere, aut eſſe admodum difficile aut certe omnino impoſſibile. Diebus autem Dominicis, in vnam omnes eccleſiam conueniunt, vt pari pietate Deum inuocent, & cæleſti communione, nexum fraternæ ſocietatis arctius conglutinent, mutuamque beneuolentiam foueant. Philoſophia eorum prima atque præcipua vt turbulentos animi motus compeſcãt, & res cœleſtes ſumma tranquillitate apud cogitationes ſuas perpetuo voluant.

Viuunt ſolitarij, diebus Dominicis cõuenientes.

Stadium iuxta Calepinum ſpatium eſt, pedum 625, Paſſuũ 125. Mille vero paſſus, I. faciunt Milliare.

Itaque hoc ſacro ſanctorum cœtu, vna animorum conſenſione, die quadam ſummo mane diuinas laudes in Eccleſia celebrante, gens illa quam diximus per ſolitudinem palantes, baſilicam forte à longe conſpicati, repente inſperata veluti procella eo ingruunt, prędandi auiditate furibunda. Et primo quidem inſatiabilem, profundumque ventrem direptis eſitando cibis diſtẽdere: deinde eductos ex eccleſia ſanctos, miro ordine nudos ad necem ordinare. Qui ſacris præerat, & cæteris cum ætate, tum moribus venerabilior apparebat, iuſſus ceruicem extẽdere, vultu intrepido ac hilari paruit, mortẽ magni beneficij loco excepturus: Cum ecce duo ex illis enſes ſtringentes, ſeſeque vel maxime innocentis ſanguinis effuſione oblectare geſtientes, vnus poſt aliũ acinanacis ſui bonitatẽ in ſancti iſtiꝰ dorſo experiri. Et primus quidẽ enſem ad maxillã vſq; immiſit, alter humerum ad mamillã vſque diſcidit. Sanctus vero conſtanti animo occũbens, pro ſola ſui corporis nuditate ingemiſcebat: eam vero eximia quædã gratia, ex cadauere ſplendeſcens, mirabiliter contegebat. Poſt illum, eius contubernalẽ, ætate pariter & virtute quoq; prouectum hoc modo ſunt aggreſſi: Primo quidem vnus è Barbaris, vt fructus in terrã effuſos colligeret, imperare. Is mira alacritate, vt grato obſequio, impendẽs mortis periculũ declinaret, parere. Sed nihil profuit, neq; ſic flectere potuit Barbaricã immanitatẽ.

Barbari monachos ſanctos inuadunt.

Sacerdos primarius immaniter ab iis trucidatur.

Item eius contubernalis.

Nã alius quidã clã enſem ſtrinxit, eumq; magnis viribus in iugulum eius defigẽs, ab hepate adegit ad thoracem; ita vt anima corporeis vinculis ſoluta, ad beatorũ gloriam protinus emigrarit. Tunc Barbari reliquos, incertũ qua ratione abigerũt, eiſque manuum indicio, quibus cruentos adhuc geſtabant enſe, fugiendi licentiã conceſſere. Ego autẽ qui vnico cũ filio, ſanctorũ Patrũ veſtigiis inſiſtẽs, eremum incolebam, oculos nũc in hanc, nunc in illam partem coniiciens, dubius erã animi, vellemne mihi turpi fuga ſalutem, quæ ad horã eſt, quærere, an cũ aliis in præclaro certamine vitã profũdere. Tãdem tacito oculorũ nutu filij mei, quem mecũ in ſolitudine & virtutum omniũ exercitatione comitẽ aſſumpſeram quẽ barbari captiuum adducebãt, ſemel atq; iterũ, vt me celeri fuga eriperẽ, monitus parui; neſcio autẽ qualiter ad montis cacumẽ cũ aliis peruenerim. Captiuitas enim filij, meũ diſcruciabat animũ, & rurſus caput obiectare periculis impellebat. Sors ſiquidẽ eorũ, qui præclara morte victoria potiti erant, ad ſimile virtutis certamẽ vehementer me accẽdebat. Interea Barbari plurimis aliis crudeliter interfectis, & in ſolitudine depopulatis, cœptum carpebant iter; cũ interim nox ſuperueniens, liberũ nobis ad loca vbi occiſorũ corpora proſtrata iacebant, acceſſum præbuêre. Nos itaq; de monte deſcẽdentes, alios quidẽ ad internecionẽ deletos, ſanctũ autẽ Theodulũ presbyterũ ſpirãtẽ adhuc inuenimus. Qui moribundis nos oculis intuens, ſuprema hac voce conſolabatur; O fratres, ô ſerui ſummi Dei, nihil vos hic caſus cõturbet, nec de mẽtis cõſtãtia deiiciat. Nolite puſillo & abiecto animo, furorẽ eorũ, qui nos his præmiis afficiũt, extimeſcere. An ignoratis, hæc omnia ad maiorem gloriæ coronã à Deo nobis obuenire? Hæc dicẽs oſculo præſẽtes ſalutauit, & beatã animã creatori tradidit. Nos autẽ multis lachrymis funus proſecuti, eũ cũ cæteris terræ mandauimus. Ex iis autẽ qui hoc certamine fortiter occubuere, duorũ nomina fuêre Paulus & Ioannes; tertij vero & qui beatam inter noſtras manus animam efflauit Theodulus presbyter.

Hæc auctor de ſeipſo.

Nilus à filio monit⁹ fugit.

Theoduli Presbyteri moribundi adhortatio

Theodulus presbyter moritur.

Digitized by Google

Interea dum funera mœſti curam⁹, quidam captiu⁹ è caſtris Barbarorũ fugitiuus, Senatoris Megadonis filius, anhelo adhuc ſpiritu, & nimio terrore correpto ad nos peruolauit; cumq; paululũ reſpiraſſet interrogatus quomodo effugiſſet, Me, aiebat, & tuum filiũ, in cœna loquẽtes, denunciabãt fore, vt diluculo aſtro ſacrificarẽt; Ego autẽ in tenebris, cũ omnes nimia ebrietate ſepultos vidiſſem, humi primũ reptans, ex eorũ me conſpectu proripui; deinde à caſtris parũ remotus, incredibili curſûs celeritate ad hunc ſcopũ contẽdi. Meis aũt oculis adhuc ingens metus crudelitatis Barbarorum inſidet, ſcelarataque eorũ facta in ſtuporẽ me adducunt. Vidi enim his oculis, vidi inquam eos, homines membratim diſcerpere. Vidi tantã in morib. truculentiam, tantã in ingenio fraudẽ, vt vel ad ſolam memoriã toto corpore cõtremiſcã. Dominũ ſiquidem meũ vna cũ filio ad vos veniẽtes cũ intercepiſſent, ſecũ captiuos abduxêre. Veſperi autẽ cũ opiparũ ex diurnis ſpoliis paraſſent conuiuium, patrem & filium adhibent conuiuas: iubente eos bono eſſe animo, certam vt qui eſſent ad propria reuertendi licentiam adepturi. Poſtquam autem cœnatum eſt, vt commentum probabile videretur, ſeſe vt ad iter accingant, alacres hortantur; quoſdam deinde aduocant, qui aquam & panes eis pro viatico deferant. Et ne aliorũ vt videbatur, (proh fraudem) celere circumueniri poſſent, duos ephebos iuuenes qui eos in tutum deducerent comites adhibent. Quibus clanculum (proh ſcelus) in mandatis dedêre, vt cum eſſent paululum remoti à caſtris eos conciderẽt Vterque igitur incredibili gaudio, propter inſperatam ſalutis ſpẽ, perfuſi, iter ſecuri faciebãt: cumq; iã pedem omnẽ extra periculũ ſe habere exiſtimarẽt, ecce ſcelerati comites laruam deponentes ſtrictis gladiis eos adoriũtur: Et primũ quidẽ cũ filiũ in cõſpectu patris mactaſſent, eũ quoq; cõplurimis vulnerib. inflictis crudeliter interemêre. Et his quidẽ ſpectaculis gẽs ea fera & Barbara, à curis grauiorib. laxare animũ. His oculos magna voluptate paſcere. Quin etiã pueros à primis annis

Quidam effugit Barbarorum manus.

Nota Barbaricam ferocitatẽ.

Fraus Barbarorum.

Diſciplina Barbarorũ qua teneros ſuarum animos imbuunt.

hac feritate, tanquam diſciplinis optimis imbuere. Cum quodam tempore in cœna, epulis ſuo more inſtructis accumberent, captiuum quędam cuius filium alterum paulo ante mactauerant aduocârunt, eumque benignis verbis ad pocula inuitârunt, & vt filio ſuperſtiti prębibat imperârunt. Ille autem, mortis metu faucibus pene interclusis, potũ exhauſit, ne crudeles mẽtes ad cædem prouocare videretur: cum illi protinus iuuenem quendam ad primum crudelitatis ſuæ facin° in eius filio exercendum mittũt. Et ille quidem no naturæ inſtinctu ad miſericordiam aliquam flecteretur, manuſque labaſcerent Bacchico primum furore ſe ingurgitauit: deinde vtraque manu gladiũ vibrans, caput amputare niſus eſt: ſed cum oſſium durities vim ictus frangeret, lateri capulo tenus abdidit enſem. Tunc, quaſi re ex animi ſententia bene geſta, exiliens, manuque in aera enſem quatiens, magno riſu, eam quam ex actione hauſerat voluptatem, indicauit.

Crudeliſſima pueri cædes.

His epulis, expectandiſque facinoribus Barbari ſatiati, ad alios montes contenderunt, & per loca aſpera & difficilia, ad fontem quendã aquis dulciſſimis & ſaluberrimis ſcaturientem deuenêre. Harum igitur dulcedine & loci etiam amœnitate capti, ſe rurſus ad epulas & choros celebrandos compoſuere. Cumque ſaltantes ſuis fontem laudibus celebrarent, vident in latere montis paruum quoddam domunculæ veſtigium: quo vno impetu curſum dirigentes, virum quendam ſpecie & habitu venerandum reperiunt. Hunc magnis clamoribus circumſiſtentes, vultu animoque intrepidum, ad petram quãdam protraxerũt, ibidemque ſua voce pœana decantantes, quia inermes aduolârant lapidibus obruerũt. Inde parum digreſſi, alterum quẽdam macie & pallore confectum, qui primo aſpectu aperta abſtinentiæ & ſanctitatis veſtigia præ ſe ferebat ſimili immanitate interfecerunt.

Venerandus Eremita lapidib. obruitur. Item alius.

Non multũ proceſſerant, & ecce apparet locus quidam herbarũ & arborum viriditate admodũ amœnus. ad quẽ, celeritate qua potuerũt maxima, contẽdentes,

Digitized by Google

in adoleſcentem quendam præclaris admodum virtutibus, & eximia animi magnitudine præditum inciderunt. Is cum in anguſto ſpeluncæ domicilio latitaret, nec foras egredi, nec vt vitam ſeruaret ſuam, (hoc enim polliciti erant) latentia quędam in ſolitudine monaſteria voluit oſtendere. Quid, inquiebat, adeone puſillo & abiecto animo me eſſe creditis, vt omnis præcedentis vitæ labores, breuiſſimæ huius vitæ amore contaminare velim? Aut mortem, ita me horrere exiſtimatis, vt eius metu ſanctos fraterno amore mihi cõiunctos veſtræ crudelitati prodam? Abſit, abſit. Quare cum plane vobis denegetur id quod ſperatis, ne cũctemini, ea quæ vultis facere. Ego autem ſpeluncæ meæ oſtium non egrediar, ne me aliquando nudun ſubſanneris; Neque enim ipſe vnquam corporis mei nuditatem conſpexi. Intus moriar, vt hæc cauea quæ virtutis ſudores accepit, mihi ſepulcrum ſit. Hac dicendi libertate, Barbari in furorem verſi, certatim in eum impetum fecerunt, tantiſque vulneribus conciderunt, vt nulla omnino corporis pars gladiis eorum fœdanda reſtaret.

Adoleſcentis eremitæ inſignis cõſtantia.

Inſignis pudicitia.

Trucidatur.

Poſt eum, tres alios in ſolitudine obuios habuerunt in quos cædem adhuc ſpirantes, ſumma crudelitate inuecti ſunt; vt acri vindicta, eam, quam à præcedente martyre acceperant verborum iniuriam lenirent. Tenebant adhuc enſes calido & exhalanti ſanguine inquinatos, cum duo ex aduerſo monaſteria contemplantur. Nec mora, tota præda, quam ante collegerãt, in regione relicta, diuiſi ad vtrumque proceſſerunt. Et quidem eos, qui erant ad auſtrum, qua crudelitate inuaſerint, incertum habeo. Ex iis autem, qui erant ad clima boriale, vnus audito eorum aduentu, fuga ſibi ſalutem quærere maturabat; ſed ipſi fugientem conſpicati, iaculis transfixerunt. Cumque propinquiores facti, ſpirantem adhuc & animam agentem inueniſſent inaudita feritate à pube ad thoracem diſſectum, pedib. culcârunt, & ſpirantia adhuc per diſſectionem viſcera, & lateribus circumfuſa delacerârunt.

Item tres alij.

Item alius iaculis cõfigitur.

Digitized by Google

Hucuſque qui è caſtris Barbarorũ fugerat

Hic rurſus Nilus.

Exemplum admirandæ in fœmina conſtantiæ.

Poſt hæc ego quidem aufugi, filio autem tuo quid factum ſit ignoro; niſi quod meam fugam exiſtimem illi acerbiora parituram ſupplicia? Et hic ſane vnus doloris ſcrupulus me conturbat. Et credo equidem, quod iam dudum nimio dolore confectus occubuiſſem, niſi mulieris cuiuſdam admiranda plane & diuina virtus me contra acerbitatis huius magnitudinem mirifice confirmaſſet. Ea autem erat adoleſcentis iſtius genitrix, qui generoſo & inuicto animo in ſpelunca occubuerat. Poſtquam enim illa filium glorioſo certamine interfectum intellexit, protinus ſe ſplendidiſſimo veſtium cultu in conſpectum dedit, & animo vultuque ad lætitiam compoſito, manus in cœlum ſuſtulit, & profuſis præ nimio gaudio lachrymis, immenſas creatori gratias agere Neque enim dicebat, te, ô fili mi, vt mortuum lugebo, ſed quod ab omni peccati periculo liberatus, cælos fœlici certamine conſcenderis, ſempiterna prædicatione celebrabo. Vtinam corpus tuum pluribus conciſum vulneribus fuiſſet; ſcio namque pro plagarum numero, mercedis amplitudinem in cœlo tibi repoſitam eſſe. Et ergo quid ego? Nunquid quia chariſſimo filio orbata ſum, miſeram me exiſtimabo Minime gentium? imo vero inter omnes matres fœliciſſimam, quæ talem Deo dignum athletam genuerim, me reputabo. Hac ego fœminea virtute confuſus, pueri caſum lamentari deſtiti, & admiratione tam excelſi animi permotus, puſillanimitatem meam acriter reprehendi.

Legatio eorum qui Pharan incolunt, ad Regem Barbarorum.

Interea ij qui Pharan incolebant, & cum Rege Barbarorum confœderati erant, cum tam ingentem ſuorum cladem, rupto per ſummum ſcelus induciarum fœdere, auditione percepiſſent, miſerunt ad eum, qui de illata iniuria conquererentur, & ſatisfactionem poſtularent. Rex audita ſuorum crudelitate, præ ſe tulit, grauiſſime ſe ſuorum ſcelere offenſum eſſe, & paratũ, debitum de perfidis ſupplicium ſumere. Quin etiam omnia, quæ per vim & fraudem ablata erant, ſe redditurum cõfirmabat. Proinde eos qui iniuria affecti fuerant,

rant,ad ſe venire iubebat;maxime illos, qui attinebãt ad captiuos adhuc viuentes. Nec mora. Legati ſtatim ex noſtris donis & munerib. inſtructi,ad violata pacis fœdera renouanda miſſi ſunt; Cum quibus & nos hac ſpe egregie confirmati,ſecure nos in viã dedimus. Sed octo dierũ iter emenſi,extrema aquæ penuria laborare cœpimus,eaq; pene deficientes,fontẽ inquirere coacti ſumus,niſi præſens mortis periculũ incurrere vellemus. Ego itaq; lente gradũ faciens,fontem ad collis dorſum conſpicatus,eo properaui;ſed mox Barbarorũ copiis in inſidiis ibidẽ latẽtiũ interceptus,captiuus abductus ſum. Non tamẽ hæc inopinata captiuitas animũ deiecit,vel minima ægritudine affectũ conturbauit. Sperabam .n.fore.vt vel filium,cuius vehemẽti deſiderio tenebar,à miſera captiuitate recuperarem, vel ipſe in captiuitatem ductus, aſſiduo eius aſpectu animũ oculoſq; paſcerem;vel poſtremo,vitã hanc miſerã, illorum crudelitate, cum beata morte mutarem. His ego cogitationibus mirifice confirmatus,malum,quo grauiter premebar,leuius ferebam; cum ex improuiſo quidam ex noſtris viri bellicoſi,in cacumine mõtis apparuêre quibus barbari conſpectis,incredibili timore correpti,relictis omnib. quæ habebant impedimentis in effuſam fugam verſi ſunt. Nos igitur ingenti periculo & præſenti mortis metu liberati, cœpiũ iter alacres proſequuti,poſt quatuor dierum ſpatium,in caſtra deuenimus. Et continuo legati,ad Amanem (hoc Regi Barbarorum nomen erat) introducti,reſponſum ab eo beneuolentiæ plenum retulerunt.

Barbari in fugã verſi.

Hæc ego Nilus audiẽs, cum filij Theoduli ſalus ſuſpenſum me teneret,ingenti cura & ſolicitudine premebar,vt aliquid vel de eius vita, vel de morte certius cognoſcerem. Cumque ex variis,de conditione eius, corde tremulo quæſiuiſſem, tandem eum in ciuitate Eluza cuidam venundatũ intellexi. Nec mora; ſenectutis meæ oblitus, pedibus eo contendi, & filium poſt longa ſuſpiria, non dura captiuitate miſerum, vt ſuſpicabar,ſed cuidam ſacerdoti Chriſti,optimis moribus, & excellenti vitæ integritate prædito, con-un-

Amanes rex Barbarorum.

Eluza ciuitas.

ctum inueni. Quo viſo, incredibili gaudio pene exanimatus, in terram cōcidi. Accurrunt alij & humi ſublatum fouent, refouētque; donec reſumpto ſpiritu verba formare poſſem. Tunc nouo filij mei conſpectu refectus, de omni rerum ſtatu eum percunctari, hortarique, vt diuturnæ captiuitatis ſuæ mala ex ordine panderet. Nam ſicuti poſt morbum ſanitas mire lætificat, ita poſt malorum omnium liberationem, eorum recordatio, magnam voluptatem cum ſingulari vtilitate coniunctam habet.

Nilus ex gaudio filii in deliquiũ cadit.

Tum Theodulus à profundo pectoris gemitu exorſus, Quid iuuat, inquit, ô pater præteritorum omnium malorum reminiſci? quid proderit truculentos ſceleratorum hominum vultus atque manus, quas in nos crudeliter exercuerunt, ad memoriam reuocare? Sed quoniam paterna me auctoritate vrges, libens tuis parebo mandatis; Ea tamen quæ Megadonis filius tibi narrauit, ſilentio præteribo. Viſum erat Barbaris nos diis ſacrificare, iamq; omnia, ara, enſis, libamen, phiala, thus, parata erant, cum ego imminenti mortis periculo, quæ ob oculos verſabatur, admonitus, me totum Deo commendabam, humique proſtratus, aſſiduis lachrymis terram rigans nihil de præſenti vita ſolicitus, Deum precabar, ne me à beatorum ſpe & exſpectatione confunderet. Cumque hoc modo ſpiritum infinitis anguſtiis oppreſſum ſomnus corriperet, non prius quam lucifer ſuo ortu tenebras fugaret, euigilaui. Et quidem euigilans neſciebam vel vbi eram, vel quomodo me ex tumultu, quem auribus hauriebam, tempeſtiue proriperem. Barbari enim, quod hora eorum ſacrificiis opportuna iam præteriiſſet, variis inter ſe clamoribus tumultuabantur, & quod alterum præſentem non viderent, acriter diſceptabant. Tum ad me conuerſi, blandis omnino verbis, præter eorum conſuetudinem, de altero quæſiuerunt. Quibus ego cum nihil de illo me ſcire reſpondiſſem, neque minas neq; vllum iracundiæ ſignum mihi oſtenderunt, ſed ſummo facto ſilentio quieuerunt.

Narrat Theodulus quæ de ipſo Barbari ſtatuerant.

Poſt

Poſt hæc, ad vicum quendam, cui nomen Subaita, deuenimus; vbi cum me venalem expoſuiſſent, nemo qui iuſtum offerret pretium inuentus fuit. Tum Barbari furiis accenſi, nudum plane ante vicum me ſtatuunt, atque ſtrictis gladiis mortem, niſi emptor aliquis inueniatur, mihi minantur. Ego autem tam dira comminatione perculſus, ſupplices ad emptores manus cum lachrymis tendebam, orans atque obſecrans, ne vellent vitam meam exiguo pretio viliorem habere; & ne recuſarent ſanguinem meum de manibus Barbarorum redimere, ſpondebam me pretium iis bona fide reſtituturum, & nihilominus perpetuo ſeruitutis vinculo me obſtrictum iri. His precibus quidam mei miſertus, ægre tandem me ab imminenti clade, perſoluto, quod poſtulabant pretio, eripuit, & in hanc quã vides libertatem abduxit. Hæc quidẽ ego paſſus ſum pater; his perfunctus periculis, mille mortis dolores ſuperaui. Tum ego: Vere fili mi, grauiora ipſa morte ſupplicia pertuliſti. Aſſiduus enim mortis metus, grauiorem doloris ſenſum infligit, quam breuis membrorũ omnium diſſectio. Sed ſingulari Dei beneficio factum exiſtimo, quot tot tantiſq; mortis periculis ſuperatis, patri redditus ſis. Ego enim toto illius afflictionis, tempore perpetuo ſingularis continentiæ voto me Deo obſtrinxi, ſi te aliquando viuum reciperem. Nec fefellit expectationem meam Dominus. Nam voce cælitus dilapſa audiueram, Stabiliet Dominus, ſtabiliet verbum, quod egreſſum fuit ex ore tuo. Et nunc fili ante omnia promiſſum, quod diuino reſponſo confirmatum fuit, cum pietate exp'endum eſt, ne Deus, qui violatæ promiſſionis vindex eſt, maioribus nos calamitatibus inuoluat. Recte & ſapienter dicis ô pater (inquit puer) & quia ego maximum huius beneficij percepi fructum, tecum prompto & alacri animo laborem ſuſcipiam, & promiſſi per omnia ſocius ero. Deus autem debitum nullum, quod noſtras excedit vires, à nobis exiget, nec labores viriũ noſtrarũ imbecillitate ſuperiores requiret. Et hæc quidẽ ita ſe habẽt,

Vicus Subaita

Barbari Theodulo mortem minitantur.

Votum ſub conditione.

Epiſco-

Humanitas Epiſcopi.

Epiſcopus autem illorum qui illic erant, vir pietate & religionis opinione admodũ clarus, poſtquam nos à priori afflictione verbis ſuauiſſimis recreaſſet, vnice nos rogauit, vt quod reliquum erat vitę, apud illum diuinarum rerum ſtudio transigeremus. Et ne, propter perſolutum pretium, vim adferre, vel aliquid ſibi iuris in nos vendicare videretur, integram nobis libertatem ſaluis rebus omnibus, conceſſit. Et quia diuino obſequio, partim ex præcedenti vitæ inſtituto, partim ex voto mancipati eramus, ad ſacrum ſacerdotum munus ſuſcipiendum vel inuitos compulit. Nos enim huius miniſterij dignitatem perpendentes, eo nos indignos reputauimus, vt quod noſtris eſſet viribus ſuperius, & vix ſolis ſanctis, quod ad vitæ gerendæ rationẽ attinet, conueniret. Hoc ergo ſacro ſancti ordinis munere vel inuiti affecti, cum domum proficiſci liberet, liberali nos proſecutus viatico, & cœleſtis gratiæ benedictione munitos dimiſit. Cui certe, præter alia eximiæ humanitatis collata in nos beneficia, vitam filij mei, ab impendente mortis periculo liberatam, acceptam referre debemus.

Sancti viri vt ſe Sacerdotio indignos reputarint.

Cæſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 6. Annal.

VITA S. IOHANNIS CALYBITÆ; EX Simeone Metaphraſte. Claruit temporibus Leonis Imperatoris: qui regnauit Anno Incarnati verbi 457. & ſequentibus. Extat vero peruetuſta ac nobilis memoria eiuſdem, Romæ in Inſula Tiberina.

15. Ianuarii.

FVit in vrbe Roma temporibus noſtris vir quidam Eutropius, cum diuitiarum gloria, tum opinione rei militaris adeo præſtans, vt Romano exercitui cum dignitate ſumma præfectus eſſet.

Patria & parentes eius.

Hic ex coniuge ſua Theodora, tres inſigni virtute filios ſuſcepit; è quibus duo ad Reipublicæ gubernacula prudenter ac liberaliter tractanda deſtinati ſunt; tertius vero quem Iohannem appellabant, ad artium ma-

maximarum diſciplinas, propter ingenij excellentiam magno parentum ſtudio adhibitus fuit. Is vero tantos duodecimo ætatis ſuæ anno in literis progreſſus habuit, vt in omni philoſophiæ genere excelleret, & variis dicendi luminibus, res obſcuras illuſtraret. Erat autem incredibili in perferendis laboribus fortitudine adeo vt omnes adoleſcentis perſeuerantiam obſtupeſcerent.

Accidit autem vt eodem tempore cœnobita quidam Hieroſolymam iter habens, ad domum illam, quam Iohannes ſtudiorum gratia incolebat, iter haberet. Cuius viri habitu & rara pietate motus, poſtpoſito pudore ab eodẽ quæſiuit, quis eſſet, quo pergeret, quoue genere philoſophiæ animum excoleret. Cui ille, pro iuuenili captu, monaſticæ vitæ dignitatem explicauit, & flagrantem pietate animum ad ardentius pietatis ſtudium incitauit. Porro Iohannes ingenita quadam virtute ad præſtantiſſima quæque incitatus, apprehenſa monachi dextera ſeorſum eum duxit; ſeque tam eximiæ diſciplinæ apprime ſtudioſum aperuit. Quin & obteſtatus eſt, vt à reditu ſe ad monaſterij clauſtra abduceret, & cæleſtis philoſophiæ diſciplinis informaret. Nã dicebat, vt vitę huius oblectamenta, ac mundi voluptates omnes, vanas plane & inanes reperio, ita totam beatæ vitæ rationem in Chriſti ſeruitute conſtitutam inuenio. Manet immota menti ſententia, ſpretis diuitiis & honoribus, Chriſti paupertate ac diſciplina delectari. Quare te oro, ô Abba, fac me voti cõpotem cæleſtium rerum amore flagrantẽ. Tum ille tanta admodum adoleſcentis & prudentia & pietate delectatus, nihil non obtulit, ſpondens ſe poſt reditũ, volente Deo, abunde illius votis facturum ſatis.

Ioannes religionis amore inflammatur cuiuſdam Abbatis alloquiis.

Interea adoleſcens ab humana philoſophia ad cæleſtem tranſiens, codicem Euangelicorum à parentib. haud difficulter obtinuit; qui vt filium tanto eruditionis amore accenſum magis magiſque incitarent, exhilararẽtque, librum aureis firmari clauſtris, & mirabili gemmarum ſplendore exornari curârunt; quæ lenocinia,

nia, illius animum cœleſtiam intentum theſauro, nihil vt alias in aliis fieri ſolet, mouerunt, ſed recta contra ad internum hominem vero virtutum ſplendore ex-colendum potius prouocarunt.

Abbas Hieroſoly-mis redit.

Cui rei dum ſedula-mente intendit, forte Hieroſolymis adfuit religioſus ille; quem incredibili animi ſui gaudio Iohannes ex-cepit. Atque vt venientem lætabundus amplexabatur; ita, ne ab recedentis conſortio matris forte lachrymis ac precibus auelleretur, conſilium capiauit, vt clande-ſtinam fugam inirent. Placuit hoc ſingularis ardoris atque pij deſiderij propoſitum cœnobitæ. Quare ad fluminis ripam contendentes nauem conduxerunt, qua ad eorum monaſterium qui Acœmeti vocantur, deueherentur; eaq; paucis poſt diebus clam conſcenſa vela dederunt, & proſpero curſu ad monaſterium de-lati ſunt.

Clam fu-git è patria Iohannes.

Tum frater ille Iohannem Archimandritæ, vt in numerum reliquorum fratrum aſcribi poſſet obtu-lit. Is quamuis præclara iuuenis indole & fama virtu-tum vehementer delectaretur, eius tamen ætati & cor-poris teneritudini diffidere cœpit, quod monaſticæ vi-tæ laboribus par eſſe poſſet.

Nota pru-dentiam antiquorũ patrum & difficulta-tem, admit tendi quẽ-libet in monaſte-rium.

Vnde eum hortari, ne te-mere pedem in ſtadium inferret, è quo forte quam de-decore exiliret. Præterea, inquit, legibus noſtris ſanci-tum eſt, vt quilibet ante quam externis religioſæ mili-tiæ ſignis, tonſura videlicet & habitu, ornetur, quadra-ginta dies ante monaſterij fores in conſideratione no-ſtri inſtituti exigat. Ad hæc Ioannes; Noſtis quo ani-mo huc acceſſerim, & quanta Dei gratia & benignita-te ſpem bonorum temporalium, in qua ab infantia ampliſſimis ſumptibus enutritus ſum, contempſerim; quomodo tenerum etiam parentum erga me amorem deſpexerim; quare te obteſtor ne me diutius deſiderio meo fraudare velis. Ego enim ad omnes labores ſub-eundos, eadem Dei gratia alacrem me & inuictum ex-hibebo.

Inſtantia Iohannis.

Tunc Archimandrita nihil vlterius cunctan-dum ratus, ſancto eius deſiderio fecit ſatis, habitu que indutum & tonſura inſignitum, in religioſæ militiæ certamen admiſit. Ipſe vero tanta animi alacritate cœ-

Tondetur & habitu monaſtico induitur.

leſti

Digitized by Google

leſti diſciplinæ vacabat, vt cæteros, virtutis exemplo, ad æmulationem prouocaret; & quod fidem ſuperare videtur, nihil præter epulum illud cæleſte, quo Ieſu Chriſti precioſum corpus continetur; in cibum admittebat.

Mira eius abſtinentia.

His feliciſſimis virtutum initiis diabolus vehementer prouocatus, poſtquam varijs tentationibus atque inſidiis conſtantiam eius fruſtra fatigaſſet, ingens parentum deſiderium animo eius ingeſſit, tantoque mœrore affecit, vt tabe propemodum conſumptus, iam iam expirare videretur. Archimandrita cum in vltimum vitæ periculum adoleſcentem adductum videret, An non tibi dixi, inquit, Iohannes, tuas huic certamini vires longe inferiores eſſe? Iohannes ſubintulit; Non me ieiunia, non vigiliæ, non labores frangunt debilitantue, ſed perditus ille hoſtis, qui inſidiis me circumuenire nititur. Tanto etiamque parentum amore animum meum inflammauit, vt in hanc, quam vides, tabem corpuſculum hoc miſerum adduxerit; neque vllum ab huius incendij flamma reſpirandi mihi locum concedit; Sed confido, vt, quibus ille me machinis peruertere nititur, iis ego eum grauius premam opprimamque. Et nunc pater mi, te quantum poſſum oro obſecroque vt hanc, quando aliter fieri nequit, veniam fragilitati meæ tribuas, vt veſtris precibus, veſtraque omnium benedictione munitus, parentum conſpectu frui poſſim, ex eoq; certamine, quo me honeſtis in fraudem impellere nititur, clariorem victoriam conſequar. Archimandrita cum ſuis conſilium habuit, vt quid factu optimum in adoleſcentis ſalute procuranda foret, prudenter decerneret. Tandem quãuis omnibus conſilium temeritatis & amentiæ plenum videretur, adoleſcentem ad relictas mundi delicias & ſuaues parentum amplexus, tanquam canem ad vomitum remittere, diuina tamen prouidentia (quæ occulte ſæpe ſalutem ex apertæ perditionis, vt nobis apparet, initio operatur) ſummo fratrum conſenſu, quamuis non ſine multorum lachrymis dimiſſus fuit.

Tentatur immodico parentum deſiderio.

R Cum-

Abſcedit à monaſterio cum bona venia præfecti.

Cumque iam tempus, quo ab eorum complexu auellendus erat, adeſſet, ingenti lachrymarum vi, quanto animi dolore recederet, teſtatus eſt. Iam vero cum gradum facere inciperet, ſingula fere veſtigia profuſis lachrymis rigabat, & attentiſſimo mentis ſtudio, Deum, vt ſibi præclaram de hoſte victoriam concederet, precabatur. Vix dimidium itineris ſpatium confecerat, cum hominem quendam extrema mendicitate miſerum conſpicatur; quem blandis ad ſe verbis inuitans, heus, inquit, frater, veſte iſta lacera te exue, & mea quæſo te indue; ego viciſſim tua facilius me contegam. Hoc charitatis beneficio hilariter præſtito, confidentius multo, cæptum iter proſequebatur; donec ſplendidas & ſuperbas parentum ſuorum ædes contemplaretur. Quibus viſis, lachrymis totus infuſus, Deum, vt ſibi conſtantiam largiretur; ardentiſſime precari; totamq; illam noctem ante fores in precibus exigere.

Venit ad ædes parentum.

Contemnitur à præfecto domûs.

Mane autem facto, familiæ præfectus foras egreſſus, cum lacera eum veſte indutum cerneret, Quis tu, inquit, es, & qua impudentia accedere audes? Ocius te hinc proripe, ne Domini mei mox egreſſuri, tua fœditate grauiter offenſi, nauſeam aliquam concipiant. Cui Iohannes, Quæſo vt graue paupertatis meæ onus te ad miſericordiam inflectat; Ne mihi huius abiecti anguli manſionem inuideas, certam pro ea, mercede à Deo recepturus. Ille hac obſecratione motus abiit. Mox vero parentes eius miro veſtium ſplendore fulgentes egreſſi, acerbiſſimo amoris aculeo cor eius vulnerârunt. Ille autem Chriſti opem cum multis lachrymis implorans, (En (inquit) diabole, En vt ego tuas ſagittas contemno. Tu me immodico parentum amore, à ſuauiſſimo Chriſto Ieſu, Dei mei amore auertere, & in peſtem trahere niteris; Ego vero, dulciſſime Ieſu à tuis me amplexibus, tua gratia adiutus, auelli non patiar. Adiutor meus eſto Domine, ne derelinquas me, neque deſpicias me Deus ſalutaris meus. His dictis, lachrymis totus præ amore perfuſus, in angulum ſe pro-

Nota admirandam animi eius conſtantiã.

Pſal. 26.

proiecit. Pater autem, eius patientia ad miſericordiam inflexus, cibos ei miniſtrari iuſſit. Ea autem erat corporis eius, nimia inedia exhauſti, deformitas, vt nullo modo in agnitionem eius venire poſſent.

Quodam die cum eum mater frigore & ſqualore confectum vidiſſet, graui indignatione commota ſubſtitit, & ad pueros conuerſa, Auferte, inquit, hominem iſtum, qui ſuo tetro aſpectu horrorem mihi incutit. Neque enim tantam corporis deformitatem delicatis oculis aſpicere poſſum, ſtatim igitur ſerui vi eum inde abripuêre. At ille cum longuſcule à foribus depoſitus eſſet, manebat illic. Egrediendi autem aliquando familiæ præfecto; Rogo te, inquit, vt quemadmodum ab initio me miſericordia proſecutus es, ita & nunc vile aliquod tugurium exſtruere velis, cuius tecto & frigoris iniuriam, & veſtræ Dominæ conſpectum à me arcere queam. Annuit præfectus eius petitioni, & benigne inſuper pater, quæ ad victum neceſſaria erant, ei ſuppeditauit. Quæ ita accepit, vt vniuerſa pauperibus, ipſe interim egens & ieiunus permanens, diſtribueret.

Mater eius macie & exhauſti corporis deformitate offenſa, eũ auerſatur.

Moratur in tugurio.

Tertio autem poſt anno, benignus Ieſus ei apparens, verbis ſuauiſſimis ad certiſſimam ſempiternæ ſalutis ſpem excitauit. Iam enim dicebat, ô Iohannes, laborum tuorum certamen completum eſt. Poſt tres nãque dies ego te hoc mortalitatis ergaſtulo ſolutum, ad iuſtorum omnium requiem, & veram ſempiternamque gloriam perducam. Ioannes vero experrectus; Domine, inquit, gratias tibi ago, quod me vilẽ & abiectum homuncionem, ſanctorum requie dignum facere velis; ſed quæſo te, & parentum meorum reminiſcere; eos miſericordia proſequere; vt eorum peccatis tua gratia & benignitate deletis, mecum iiſdẽ, in tua gloria, bonis frui poſſint. Hac oratione ingenti lachrymarum vi completa, familiæ præfectum ad ſe accerſitum his verbis compellauit; Hactenus tu præ cæteris omnibus, ſingulari humanitatis & beneuolentiæ beneficio me proſecutus es; nunc vero ſummis infimiſque precibus à te poſtulo, vt tuam huc ad me domi-

Chriſtus ei apparet.

Moriturus aduocat familiæ præfectum.

Digitized by Google

nam vocare velis. Habeo enim quæ illi indicem. Abiit ille, & pauperis mandatum ei expoſuit. Quod illa animo ſuperbo & indignabunde primum repulit, donec conſulto viro, eo tandem ire proponeret. Sed cum moras necteret, Ioannes ei, poſt tres dies mortis ſibi horam imminere, ſignificauit. Illa audita mortis mentione, ſeruis ſuis, vt pauperem ad ſe perducerent, imperauit.

Item matrem ſuam.

Tum Ioannes lachrymis quidem totus infuſus, Merces tua, inquit, ô Domina completa eſt. Ego vero, rerũ omnium, vt noſti indigus, aliquã tibi paupertatis meæ benedictionem relinquere decreui, ſi vltimam hanc meam voluntatem poſt mortem inuiolatam ſeruare velis. Cumque illa iureiurando ſe voluntatem eius vltimam ſeruaturam confirmaſſet, peto inquit, & per eũ qui iuriſiurandi violati vindex eſt, te obteſtor, vt neque alia veſte tectum, neque in alio quam in huius tugurij loco, ſepelire me velis. Hæc cum dixiſſet, ſplendidũ, quem ab ea acceperat Euangelij librum ei tradidit. Illa autem viſo libro, non parum obſtupuit, cumq; vndique verſans in ſpem venit, ſe aliquid vel de morte, vel de vita filij ſui, auditurum. Nec mora, relicto paupere ad maritum currens Euangelij codicem ei exhibuit. Qui agnito, eundem eſſe, quem ſuo quondam filio tradiderat, par eſt, inquit, interrogare vnde pauper ille hunc librum habeat. Tum vterque incredibili deſiderio filij ſui, quem extinctum putabant, accenſi, Te, inquiunt ad pauperem, per ſanctiſſimam & indiuiduam Trinitatem obteſtamur, vt vndenã hoc Euangelium habeas, & vbi filius noſter Iohannes ſit, vere nobis dicas. Ille cum vim lachrymarum ferre non poſſet, Ego, inquit, ſum Iohannes filius veſter. Ego multarum vobis lachrymarum cauſa; Sed Chriſti deſiderio inflammatus, hactenus ſuaue illius iugũ portaui. His auditis, parentes in amplexus & oſcula eius ruerunt, & à prima ad ſextam vſq; horam, tantis locum illum fletibus impleuerunt, vt omnes ciuitatis incolas, ad ſpectaculum tam ſtupendum & fletũ ſimul prouocarent.

Quæ à matre poſt obitum ſuũ fieri petat.

Iohannes manifeſtat ſeſe parentibus.

In-

Digitized by Google

Interim vero anima illius, corporeis vinculis diſſoluta, ad cœleſtia regna demigrauit. Mater autem immodico filij amore permota & dolore, pannoſo veſtimento protinus cadauer exui, & aureo ornatu contegi præcepit; cum illa derepente humi concidit, ſublataque paralytica vim dolorum perpeſſa eſt, donec eo ſplendore rurſus nudatum, proprio veſtitu corpus induerent. Vnde parentes iuriſiurandi memores, ſacroſanctas reliquias eodem etiam in loco, nulla pompa, nullo funebrio ſumptu condiderunt. Conſtructo autem ibidem viſendi operis templo, ampliſſimis bonis ſuis locum Deo, perpetuo cultu, conſecrârunt. Ipſi vero filii exemplo ad rerum humanarum contemptum acriter prouocati, reliquum vitæ tempus miniſterio pauperum & peregrinorum libenter dedicârunt, omneſque ſuas actiones tam præclare ad Dei gloriam direxerunt, vt nemo non, tantæ nobilitatis familiam, & in vita & in morte, beatiſſimam prædicaret.

Obdormit in Domino

Boni parẽtes ſancto filio templũ conſtruunt & omnia bona ſua illi dedicãt & reliquiis ibidem collocatis.

VITA S. MAVRI ABBATIS S. BENEDICTI diſcipuli; ex ea quæ eſt per Fauſtum eius condiſcipulum. Floruit maxime, vt patet infra, ſub tribus Francorum Regibus; Theodoberto quippe, Theobaldo & Clotario; qui regnârunt Ab Anno Domini 540. & cæt.

Caſ. Baron. Tom. 7. Annal. & In Not. Mart. Romani.

PRæclara religione ac pietate vir B. Maurus, claro inprimis Senatorum genere, patre Eutychio, matre vero Iulia natus, duodennis, parentum voluntate, in S. Benedicti diſciplinam conceſſit. Vnicus enim & pietatis & religioſæ vitæ adamator, ætatem morum maturitate longe ſuperabat; ita vt diuini magiſtri æmulus, non ſolum ſanctitatis veſtigia, ſed & miraculorum gloriam aſſequeretur. Subegerat præclaro certamine carnem ſuam eouſq; Benedictus, vt exiguo cibatu vitam duceret, binaque refectione in qua-

15. Ianuarii.

Clari parentes eius.

Abſtinentia & veſtitus eius.

qualibet hebdomada contentus viueret. Quam virtutem pius æmulator tam ſtrenue imitatus eſt, vt reliquos athletas multis paraſangis ſuperaret. Quadrageſimali tempore rigidior corporis ſui domitor, ſacco tantum indutus cilicino incedebat, quietis aut ſtrati planè ignatus; nam fractum laboribus corpus ſtando aut ſedendo, per breui ſomno fouebat. Mente adeo erat in cæleſtibus continuus, vt ipſe Benedictus fœcunditatem diuinæ gratiæ ſatis mirari nequiret.

Die quodam S. Benedictus à viro quodam egregiè nobili inuitatus, vt vxorem & filium dæmonio obſeſſos orationibus ſuis liberare dignaretur, pro ingenita ſibi charitate, alacriter eo perrexit. Maurus verò, qui tunc abſentis officio cum dignitate fungebatur, ad fruges colligendas, cum fratribus monaſterio egreſſus, puerum quendam pedum & linguæ officio miſere deſtitutum obuiam habuit. Parentes verò pueri, viſo Mauro, protinus eius pedibus prouoluti, multis cum lachrymis, vt ſanitatem filio impetraret, rogârunt. At ille cum nimio pauore deterritus, peccatorem ſe eſſe diceret, neque miraculorum operationem ſibi à Domino conceſſam eſſe, inſtiterunt nihilominus parentes, fratrumque adiuti auxilio & precibus, tandem ad miſericordiam puero tribuendam eum commouerunt. Itaque vir ſanctus obortis lachrymis ſe in oratione proſtrauit, eaque cum ſumma mentis attentione expleta, ſtolam, qua ad miniſterium Leuiticum ordinatus fuerat, de collo ſuo proferens, capiti pueri cum crucis ſignaculo impoſuit, & eleuatis cum inſita pietate ad cœlum oculis, Domine, inquit, Ieſu, qui nos per orationis ſtudium ad dona cæleſtis gratiæ impetranda hortari dignatus es, fideique virtutem clariſſimis ſæpenumero miraculis declaraſti, oſtende etiam nunc eodem fidei munere & nos ſeruos licet indignos tua gratia præditos eſſe. Hæc cum dixiſſet, ad debilem cõuerſus, In nomine, inquit, ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, adiutus ſanctiſſimi magiſtri noſtri meritis, ſta ſanus & incolumis ſuper pedes tuos rectus. Et continuo

Humilitas S. Mauri.

Curat claudum & mutum puerum.

Digitized by Google

nuo ſoſpitati redditus, cœpit inoffenſo pede ante nos gradum facere, ac Dominum voce exultationis & laudis benedicere.

Per idem tempus, legati beatiſſimi Bertigrammi, Genomanicæ ciuitatis Epiſcopi, ad patrem noſtrum cum donis atque muneribus venêre, poſtulantes vt viros pietatis & eruditionis laude præſtantes mittere dignaretur, qui monaſterium illi ædificarent, & optimis ſanctiſſimiſque diſciplinis ad Eccleſiæ ſuæ vtilitatem alumnos inſtruerent. Legati fuêre, Flodegarius Archidiaconus, & Harderadus eius vicedominus, viri clariſſimi. Benedictus igitur diuina reuelatione edoctus, ſummæ religionis virũ Maurum euocãs, ad hanc prouinciã ſuſcipiendam hortari. Et adiunctis illi Simplicio, Antonio, ac Conſtantiniano, me quoque laboris ac peregrinationis comite illi deputato, vt ſupremam Mauri voluntatem omnes ſequeremur imperauit.

Bertigrammus Cenomanenſis Epiſcopus petit Benedictinos monachos.

S. Maurus cum ſociis ad eum in Franciam mittitur.

Igitur nos quinta Epiphaniorum ſabbathi, iter arripientes, primam manſionem in villa Euchelia, (quæ noſtri monaſterij poſſeſſio eſt) habuimus. Ea nocte, celebrantib. nobis diuinarum laudum penſa, duo è fratribus noſtris ſuperuênere, miſſi à S. Patre noſtro Benedicto, vt nobis ſacras quaſdam reliquias traderẽt. Eæ erant, tres ſalutiferi illius ligni partes, in quo humani generis redemptor, pro noſtra ſalute crudeliſſime ſe mactari ſuſtinuit; Sanctæ Dei genitricis; Stephani protomartyris; & beati confeſſoris Martini; quæ nobis contra malorum omnium turbines, ſuprema amoris ſui erga nos pignora, tranſmittebat. His ſacris inſtructi diuitiis Vercellas aduenimus. Quo in loco dum biduo ab ipſius ciuitatis clericis, ſummis eximiæ charitatis & beneuolentiæ indiciis detineremur, Harderadus graui lapſu per gradus altiſſimæ turris corruens, in vltimum vitæ periculum adductus eſt. Quæ res cum nobis, cum Flodegario, præcipuã acerbiſſimi doloris cauſam attulit. Cumque 14. continuos dies, cum aſſiduis morbi & mortis interdum dolorib. luctatus fuiſſet, nec alia ſpes recuperandæ ſalutis reliqua

S Benedictus mittit illis reliquias.

videretur, quam vt medicus ferro & igne armatus accederet. Flodegarius tam dirum dilectiſſimi amici caſum miſeratus, B. Mauri oratorium, in quo vir ſanctus orationi vacabat, concitus irrupit, & per omnes Chriſti labores, perque ſanctitates omnes deprecari & obteſtari, ne amicum ſibi vnum omnium in vita chariſſimum, tam diris cruciatibus, cum aperti ſſimo vitæ periculo torqueri pateretur; ſed vel et precum ſuarum interuentu opportunum extremæ calamitati adferre remedium.

Maurus his precibus, & multo magis infirmi doloribus ad fletum permotus, ante altare in modum crucis ſe proſternens, ſuſpiriis & crebris ſingultibus miſericordiam Domini implorare, acceptaque tandem ſacratum reliquiarum capſula, à S. Benedicto illi tranſmiſſa, ad lectum ægro perrexit, Ibique rurſus oratione præmiſſa, ſalutifero crucis ligno, ſcapulam, quæ maxime laborabat, ſignauit, Deus, inquiens, qui glorioſo viuificæ huius crucis ligno animarum noſtrarum languoribus, atque vulneribus ſubuenire dignatus eſt, eiuſdem virtute ad priſtinam te ſanitatem reducere dignetur. Hæc cum beatus oraſſet, omnis excoctio ſanguinis, qua brachium totum intumuerat, per tria loca decurrere cœpit, Flodegarius tanto viſo miraculo, lachrymas præ gaudio continere non potuit. Æger vero ſequenti die per omnes orationis domos, omnipotenti Deo debitas, pro tam inſigni beneficio gratias agere.

Viuifica crucis ligno, de vita periclitantem ſanat S. Maurus.

Inde vero digreſſi, cum templum D. Mauricio ſacrum orationis gratiâ ingredi vellemus, homo quidã à primo natiuitatis ſuæ die cæcus, vt Maurum, cuius fama ſanctitatis per oras illas cum ingenti omnium admiratione vagabatur, adeſſe cognouit, toto in terram corpore proſtratus, multis obteſtationibus & precibus, vt lumen ſibi oculorum conferret, poſtulauit; Sanctus igitur Domini, auditis eius clamoribus, gradum parũper fixit, cumq; de terra eũ ſurgere præcepiſſet, Dic mihi (inquit) ô homo, quanto tẽpore ſacra hęc

ſan-

ſanctorum limina frequentaſti? Cui ille, cum vndecim fere annis reſpondiſſet, Itane vero, inquit Maurus, & tu exiſtimas ſanctos illos, qui pro Chriſti gloria ſua corpora diris mactanda ſuppliciis tradiderunt, oculorum tibi lumen impetrare non potuiſſe? Iſtos itaque attentius exorando deprecare, quorum magis hoc, quam noſtrum eſt opus, & quorum ipſi non minus quam cæteri indigemus ſuffragiis. Hæc cum dixiſſet, cœpit abire. At cæcus horrendis clamoribus, cum miſerando valde eiulatu, opem illius inſtantius implorare. Tũ vir ſanctus miſericordia motus, ſalutifero crucis ſigno oculis eius impreſſo, Dominus, inquit, Ieſus, qui eſt vera lux, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, te illuminare dignetur. His dictis, ſanguis vbertim ab oculis eius defluere; & continuo pulcherrimum cœli ſydus reſpiciens, Hymno trium puerorum Deum in ſanctis eius benedixit. Huic viro nomen erat Linus; qui deinde in eadem eccleſia clericatûs officio, cum non mediocri eximiæ pietatis opinione, functus eſt.

Cæco ſigno crucis viſũ reſtituit.

Inde ad templum quoddam, ſanctiſſimæ Dei genetrici ſacrum deuenimus; quod dum vir ſanctus, nobis alto ſopore depreſſis, orationis gratiâ ingreſſus fuiſſet, audiuit mulierem quandam viduam Remeiam nomine, filium ſuum, quem ex defuncto nuper viro ſuſceperat, in extremis conſtitutum, acerbiſſime lamentantem totamque noctem plangoribus & eiulatibus inſomnẽ ducentem. Cuius lachrymis vir Dei motus, totum ſe pro filij ſalute, ad deprecandam Domini miſericordiã, compoſuit. Cumque ab oratione ſurrexiſſet, cubiculum noſtrum ſummo ſilentio ingreſſus, Simplicium caute excitauit, ſecumque ad ſocietatem præclari facinoris inuitauit. Veniens ergo cum Simplicio Maurus ante ſtratum filij, morbi vehementia iam pene extinctis Chriſtus Dominus, inquit, & Saluator noſter iiſdem pietatis & miſericordiæ oculis aſpicere te dignetur, quibus viduam illam, cuius extra portam filius efferebatur, quondam aſpexit, cum eum ab ipſis mortis

Vidua Remeia, filiũ ſuum morti vicinum deplorat.

Maurus miſericordia motus à mortis periculo precibus ſuis eum liberat.

Digitized by Google

Luca 7. tis faucibus ad vitam reuocauit; Et hæc dicens, abceſſit. Ille vero qui iam duobus diebus ſine omni ſenſu iacuerat, matrem magnis vocibus inclamare, & lecto incredibili alacritate exiliens, recta ad templum, vbi Maurus matutinos cum cæteris cantabat hymnos ſe conferre, eique ſalutem & vitam acceptam referre. Fama huius facti, cum totam continuo repleret regionē, omnes ad Mauri ſanctitatē multis præconiis celebrandam prouocauit.

Poſthæc cum dies illa appropinquaret, quæ ingenti Chriſtianorum omnium lætitia, in memoriam Chriſti à mortuis excitati, toto terrarum orbe celebratur, profectionem accelerauimus, vt ſacra myſteria apud beatum Romanum eximiæ ſanctitatis virum, & Benedicti antea adiutorem peragerem us. Et quia Maur⁹, de felici Patris noſtri Benedicti tranſitu, diuina reuelatione eodem die futuro certior factus erat, cupiebat ſacras ſanctiſſimi viri exequias pſalmis & orationibus celebrare. Quibus de more Eccleſiæ Romanæ, rite celebratis, mœſtis animis cœptum iter proſequuti, Aureliam feliciter delati ſumus. Sed hic grauiſſimus itineris noſtri ductoribus mœror allatus fuit, nimirum Bertigrammum Epiſcopum, vltimum ſpiritum in complexu ſuorum edidiſſe. Hoc nuncio, cum fructus longinquæ noſtræ peregrinationis interiiſſe videretur, ideoque animis turbatis ſatius eſſe dicerent domum reuerti, quam cum nouo Epiſcopo de noua monaſterij fabrica fruſtra contendere, Maurus memor verborum Benedicti, quibus eum ad rem ſtrenue & prudenter, per ſummas difficultates gerendam præmonuerat, omnes bono animo eſſe iuſſit; dubitarent nihil, quin patris ſui Benedicti precibus & meritis, aliquando ſuauiſſimo laborum illorum fructu fruerentur.

Bertigrāmi Cenom. Epiſ. mors eis nunciata.

His verbis confirmati, ad Domnolum antiſtitem, qui Bertigrammo, in eo dignitatis gradu ſucceſſerat, contenderunt; à quo cum nihil quod in rem eſſet obtinere poſſent, cum Harderato conſilium inierunt, vt ſi maior

Domnolus Epiſcopus Cenomanenſis, ſuc-

ſi maior ſpes nulla affulgeret, domum remearent. At ille, continuo Florum quendam conſobrinum ſuum, qui auctoritate & gratia plurimum apud Theodebertum Francorum Regem pollebat, adiit eique admirandam Mauri ſanctitatem expoſuit, & quantum Vniuerſo regno eius præſentia vtilitatis accederet, declarauit. Florus cum eſſet multis virtutibus egregie ornatus, & nulla re magis quam ſanctorum conſuetudine delectaretur, ſtatim audito Mauri aduentu, incredibili gaudio perfuſus eſt, & non modo à Rege ædificandi poteſtatem obtinuit, ſed vniuerſas ſuas facultates, quæ erant ampliſſimæ, benigne in nouam monaſterij fabricam contulit, & vnicum inſuper filium ſuum octennẽ, Bertulfum nomine, monaſticæ vitę diſciplinis imbuẽdum ei tradidit. His igitur opibus tanta alacritate ædificari cœptum, vt breui temporis ſpatio, opus ad ſummam altitudinem perductum fuerit. Accidit interea res, quæ Mauri ſanctitatem per totam illam regionem celeberrimam reddidit.

ceſſor Bertigrammi, Mauro minus addictus.

Flori inſignis viri encomion.

Clericus quidã, qui cęmentariæ arti præerat, (quẽ Langiſum vocabant (cum in ſupremam ædium contignationem conſcendiſſet, parum caute incedens, retrorſum corruit; omniumque iudicio pro mortuo habitus, ad beati Martini Eccleſiam delatus fuit. Cumq; B. Maurus cum Floro ſuperueniens, hominem ſuo ſanguine miſere fœdatum cerneret, omnibus abire iuſſis, ſolus ipſe remanſit, & ſtatim humi proſtratus, ingentem lachrymarum vim in oratione fudit; deinde colliſa membra ſigno crucis muniens, Surge, inquit, Langiſe, in eius nomine qui hominem de terræ limo formauit, & ſanus eſto. At ille protinus, velut de ſomno excitatus, ſurgens conſtitit, & ad intermiſſum opus alacris rediit. Quo viſo Florus ad pedes beati viri ſe proiecit, tantaque in omni vita reuerentia eum proſecutus eſt, vt propius eum accedere non auderet. At alij illi qui operi inſiſtebant, poſtquam clericum præter opinionem, ſanum & incolumem viderunt, virtutis diuinæ ignari & rudes, multis maledi-

Oratione & ſigno crucis, Maurus colliſum ſanum reddit.

ledictis beati viri nomen conſciderunt, & inter alia quod praua ductus cupiditate, relicto priore monaſterio, in eas oras veniſſet; quodque non diuina virtute, ſed præſtigiis quibuſdam res admirandas gereret, &

Pœna detrahentiū miraculo.

hominum oculis ſcelerate illuderet. Cum hæc inter ſe ſermocinarentur, & alter alterum in odium ſancti viri concitaret, tres ex illis maligno dæmone correpti, tanta crudelitate diſcerpti ſunt, vt vnus animam inter acerba tormenta, cum lugubri valde eiulatu, exhalaret. Quod ad aures beati viri peruenit, ſtatim lachrymis totus infuſus, ad S. Martini oratorium contēdit, vbi tribus horis continuis in oratione exactis, ad homines extrema calamitate miſeros acceſſit, & edi-

Ex eis Maurus, oratione & ſigno Crucis, dæmones expellit.

Luc. 10.

to contra illos crucis ſigno, Filius, inquit, Dei, qui diſcipulis ſuis calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones poteſtatem dedit, ab hac dæmoniaca vos vexatione abſoluat. Cumque illi nihilominus dentibus & oculis furorem ſpirarent, vir Dei propius accedens, digitos vtriuſque manus in ora illorum miſit, & ſtatim dæmones, ingenti furore relicto, ventris egreſſione fugati sūt. Tunc illico ad tertium vita functum ſe conuertit. Curauerat corpus in porticum Eccleſiæ deferri. Noctem vero illam totam ieiunus inſomnem duxit. Mane autē

Sacrificio Miſſæ mortuum ſuſcitat.

ſacrificium cum Simplicio ſumma ſpiritus attentione obtulit, eoque oblato rurſus ad cadauer ſe contulit, ibidemque tam diu in oratione perſeuerauit, donec anima corpori redderetur. Porro ne tam ſtupendum miraculum viro ſancto ſuperbiendi occaſionem præberet, hominem illum, vt ſe protinus ex omnium conſpectu remoueret, admonuit, & niſi in mortis ſupplicium recidere vellet, locum illum nunquam repeteret.

Florus fit monachus.

Igitur octauo, ab aduentu noſtro anno, poſtquam monaſterium omnibus numeris abſolutum eſſet, Florus, cuius filius multis religioſæ vitæ ornamentis tum decoratus erat, eius veſtigiis inſiſtens, contemptis opibus, ſpretis dignitatibus, eodem in loco ſe Mauri diſciplinæ ſubiecit. Quæ res regis animum ita ad pietatis ſtudium commouit, vt præter alia maximi pretij mu-

nera,

ficta, regium fiſcum, quem Boſcum appellabant, cum omnibus villis & ampliſſimis redditibus, monaſterio donauerit. Et vt intelligi poſſit, quanta Reges & viri Principes, tunc temporis, Monaſticæ vitæ cultores, veneratione & amore proſequebantur, non erit abs re huius Theodoberti exemplum in medium proferre.

Quantus honos olim monachis à regibus habitus ſit.

Cum Florus omnibus iam valere iuſſis, ſacris ſe ædibus includere pararet, Rex primo quidẽ à beato Mauro, per quendam è famulis ſuis, enixe contendit, vt ſibi cum optimatib. ac nobilibus ſuis eam facultatem cõcederet, vt ſingula poſſet monaſterij loca contemplari, & ex fratrum conſuetudine aliquem ſanctioris vitæ fructum percipere. Hoc cum benigne conceſſum eſſet, die illo quo Florus capitis comam deponeret, magna nobilium ſtipatus caterua venit; & monaſterium ingreſſus, poſtquam ſingulari beneuolentiæ & amoris ſignificatione à beato Mauro, totaque ſocietate exceptus fuiſſet, ſpreta dignitate regali, purpura indutus, omnium fratrum pedibus ſe proſtrauit, & lachrymis totus perfuſus, vt ſe ſuumque filium orationum ſuarum omnium participem facere dignarentur, humillime rogauit. Cumque Maurus è pauimento eum eleuare vellet, benedictionem viri ſancti poſtulauit, qua percepta, lætus Andegauis reuerſus eſt.

Olim etiã monachi futuri, capitis comã deponebãt.

Poſt hæc Maurus, vt fiſcum, liberalem Regis donationem, reciperet, egreſſus eſt. Cumque in villa biduo moram traxiſſet, homo quidam lecto affixus, & omnium membrorum officio, totos 7. annos penitus deſtitutus, ei deportatur. Cui cum benedictionis gratiâ manus imponens, integram ita ſanitatem reſtituit, vt nulla vnquam infirmitate detentus fuiſſe videretur. Porro Rege Theodoberto vita functo, haud minora S. Mauro fuere exhibita pietatis officia collataque beneficia, ab eius filio Theobaldo, & qui ei ſucceſſit Rege Clotario; ita vt locus ille & perſonarum & virtutum numero indies mirifice illuſtraretur. Sed enim tandem congregatio centum quadraginta fratrum illic adunata fuit, inter quos multi ſtemmate clari.

Maurus paralyticũ ſanat.

Cæte-

Lucæ 7. ris faucibus ad vitam reuocauit; Et hæc dicens, abceſſit. Ille vero qui iam duobus diebus ſine omni ſenſu iacuerat, matrem magnis vocibus inclamare, & lecto incredibili alacritate exiliens, recta ad templum, vbi Maurus matutinos cum cæteris cantabat hymnos ſe conferre, eique ſalutem & vitam acceptam referre. Fama huius facti, cum totam continuo repleret regionẽ, omnes ad Mauri ſanctitatẽ multis præconiis celebrandam prouocauit.

Poſthæc cum dies illa appropinquaret, quæ ingenti Chriſtianorum omnium lætitia, in memoriam Chriſti à mortuis excitati, toto terrarum orbe celebratur, profectionem accelerauimus, vt ſacra myſteria apud beatum Romanum eximiæ ſanctitatis virum, & Benedicti antea adiutorem perageremus. Et quia Maurꝰ, de felici Patris noſtri Benedicti tranſitu, diuina reuelatione eodem die futuro certior factus erat, cupiebat ſacras ſanctiſſimi viri exequias pſalmis & orationibus celebrare. Quibus de more Eccleſiæ Romanæ, rite celebratis, mœſtis animis cœptum iter proſequuti, Aureliam feliciter delati ſumus. Sed hic grauiſſimus itineris noſtri ductoribus mœror allatus fuit, nimirum Bertigrammum Epiſcopum, vltimum ſpiritum in complexu ſuorum edidiſſe. Hoc nuncio, cum fructus longinquæ noſtræ peregrinationis interiiſſe videretur, ideoque animis turbatis ſatius eſſe dicerent domum reuerti, quam cum nouo Epiſcopo de noua monaſterij fabrica fruſtra contendere, Maurus memor verborum Benedicti, quibus eum ad rem ſtrenue & prudenter, per ſummas difficultates gerendam præmonuerat, omnes bono animo eſſe iuſſit; dubitarent nihil, quin patris ſui Benedicti precibus & meritis aliquando ſuauiſſimo laborum illorum fructu fruerentur.

Bertigrãmi Cenom. Epiſ. mors eis nunciata.

His verbis confirmati, ad Domnolum antiſtitem, qui Bertigrammo, in eo dignitatis gradu ſucceſſerat, contenderunt; à quo cum nihil quod in rem eſſet obtinere poſſent, cum Harderato conſilium inierunt, vt ſi maior

Domnolus Epiſcopus Cenomanenſis, ſuc-

ſi maior ſpes nulla affulgeret, domum remearent. At ille, continuo Florum quendam conſobrinum ſuum, qui auctoritate & gratia plurimum apud Theodebertum Francorum Regem pollebat, adiit eique adm~dam Mauri ſanctitatem expoſuit, & quantum Vniuerſo regno eius præſentia vtilitatis accederet, declarauit. Florus cum eſſet multis virtutibus egregie ornatus, & nulla re magis quam ſanctorum conſuetudine delectaretur, ſtatim audito Mauri aduentu, incredibili gaudio perfuſus eſt, & non modo à Rege ædificandi poteſtatem obtinuit, ſed vniuerſas ſuas facultates, quæ erant ampliſſimæ, benigne in nouam monaſterij fabricam contulit, & vnicum inſuper filium ſuum octennẽ, Bertulfum nomine, monaſticæ vitę diſciplinis imbuẽdum ei tradidit. His igitur opibus tanta alacritate ædificari cœptum, vt breui temporis ſpatio, opus ad ſummam altitudinem perductum fuerit. Accidit interea res, quæ Mauri ſanctitatem per totam illam regionem celeberrimam reddidit.

ceſſor Bertigrammi, Mauro minus addictus.

Flori inſignis viri encomion.

Clericus quidã, qui cęmentariæ arti præerat, (quẽ Langiſum vocabant (cum in ſupremam ædium contignationem conſcendiſſet, parum caute incedens, retrorſum corruit; omniumque iudicio pro mortuo habitus, ad beati Martini Eccleſiam delatus fuit. Cumq; B. Maurus cum Floro ſuperueniens, hominem ſuo ſanguine miſere fœdatum cerneret, omnibus abire iuſſis, ſolus ipſe remanſit, & ſtatim humi proſtratus, ingentem lachrymarum vim in oratione fudit; deinde colliſa membra ſigno crucis muniens, Surge, inquit, Langiſe, in eius nomine qui hominem de terræ limo formauit, & ſanus eſto. At ille protinus, velut de ſomno excitatus, ſurgens conſtitit, & ad intermiſſum opus alacris rediit. Quo viſo Florus ad pedes beati viri ſe proiecit, tantaque in omni vita reuerentia eum proſecutus eſt, vt propius eum accedere non auderet. At alij illi qui operi inſiſtebant, poſtquam clericum præter opinionem, ſanum & incolumem viderant, virtutis diuinæ ignari & rudes, multis male-

Oratione & ſigno crucis, Maurus colliſum ſanum reddit.

lędi-

ſecta, regium fiſcum, quem Boſcum appellabant, cum omnibus villis & ampliſſimis redditibus, monaſterio donauerit. Et vt intelligi poſſit, quanta Reges & viri Principes, tunc temporis, Monaſticæ vitæ cultores, veneratione & amore proſequebantur, non erit abs re huius Theodoberti exemplum in medium proferre. Cum Florus omnibus iam valere iuſſis, ſacris ſe ædibus includere pararet, Rex primo quidē à beato Mauro, per quendam è famulis ſuis, enixe contendit, vt ſibi cum optimatib. ac nobilibus ſuis eam facultatem cōcederet, vt ſingula poſſet monaſterij loca contemplari, & ex fratrum conſuetudine aliquem ſanctioris vitæ fructum percipere. Hoc cum benigne conceſſum eſſet, die illo quo Florus capitis comam deponeret, magna nobilium ſtipatus caterua venit; & monaſterium ingreſſus, poſtquam ſingulari beneuolentiæ & amoris ſignificatione à beato Mauro, totaque ſocietate exceptus fuiſſet, ſpreta dignitate regali, purpura indutus, omnium fratrum pedibus ſe proſtrauit, & lachrymis totus perfuſus, vt ſe ſuumque filium orationum ſuarum omnium participem facere dignarentur, humillime rogauit. Cumque Maurus è pauimento eum eleuare vellet, benedictionem viri ſancti poſtulauit, qua percepta, lætus Andegauis reuerſus eſt.

Quantus honos olim monachis à regibus habitus ſit.

Olim etiā monachi futuri, capitis comā deponebāt.

Poſt hæc Maurus, vt fiſcum, liberalem Regis donationem, reciperet, egreſſus eſt. Cumque in villa biduo moram traxiſſet, homo quidam lecto affixus, & omnium membrorum officio, totos 7 annos penitus deſtitutus, ei deportatur. Cui cum benedictionis gratiā manus imponens, integram ita ſanitatem reſtituit, vt nulla vnquam infirmitate detentus fuiſſe videretur. Porro Rege Theodoberto vita functo, haud minora S. Mauro fuere exhibita pietatis officia collataque beneficia, ab eius filio Theobaldo, & qui ei ſucceſſit Rege Clotario; ita vt locus ille & perſonarum & virtutum numero indies mirifice illuſtraretur. Sed enim tandem congregatio centum quadraginta fratrum illic adunata fuit, inter quos multi ſtemmate clari.

Maurus paralyticū ſanat.

Cæte-

Digitized by Google

Cæterum vir ſanctus domum reuerſus, cum triginta & octo à monaſterij fundatione annis, ſanctiſſimæ congregationi cum admiranda ſanctitatis opinione præfuiſſet, & terminum vitæ ſibi inſtare præſentiret, vt vltimum vitæ actum à rebus caducis alienum cum ſolo Deo tranſigeret, paruum ſibi tugurium, iuxta B. Martini ſacellum, ædificari curauit. Quo cõſtructo B. Bertulfum Flori filium, ſumma fratrum omnium voluntate, ſibi in regimine ſucceſſorem conſtituit.

Maurus Bertulſum ſibi ſucceſſorem accipit.

Cumque duos cum dimidio in aſſidua rerum diuinarum contemplationem ibidem exegiſſet annos, nocte quadam beati Martini ſacellum ingredi volentem diabolus magna infernalium caterua ſtipatus, ab ingreſſu prohibere conatus eſt; & vt virũ ſanctum à ſua in Deum fiducia depelleret, inſultando, ingentem ei ſtragem futuram prædixit. Quem vir ſanctus cum diuinorum virtute verborum in fugam conuertiſſet, tanto fragore monaſterij fundamenta concuſſa ſunt, vt fratres, ingenti pauore perculſi, ſtratis illico exilientes, ad Eccleſiam conuolarent, vt imminentem cladem precibus ſuis auerterent.

Diabolus S. Mauro inſultat.

Interea Maurus quamuis dæmoni fidem non adhibendam ſciret, præſagiens tamen afflictionem aliquã toti congregationi imminere, attentius Dei miſericordiam, pro ſuo grege nocte quadam implorare. Cui Angelus Domini, candidiſſimo amictus habitu, aſtitit atque blandis eum verbis à mœrore, quo premebatur, ad animi ſerenitatem reuocauit. Nam quæ Dei conſilio, dicebat, & ſapientia definita ſunt, non ad perniciẽ ſed ad ſalutem vobis euenient. Maxima enim congregationis huius pars, breui tempore mortis imperio ſoluenda, ad ſempiterna gaudia à Domino vocabitur; non autem, vt diabolus mentitur, ipſe de quoquam victoriam reportabit. His dictis Angelus diſparuit. Maurus autem mane facto & viſionis ſeriem fratribus narrauit, & vt Dei voluntatem paratis animis expectarent omnes eſt hortatus. Non multo vero poſt, peſtis monaſterium, inuaſit, cuius contagione, quinque men-

Angelus Domini S. Maurum conſolatur.

Digitized by Google

menſium ſpatio centum & ſexdecim fratres è vita fuere ſublati, qui cum antea à S. Mauro admoniti fuiſſent, præclaris actionibus viam in cœlum muniêrunt. S. vero Maurus paulo quoque poſt lateris dolore grauiſſimo corripitur. Quare ad Baſilicam S. Martini properãs ante altaris ſupercilium, ſeſe ſtrauit, cumque exitũ ſuũ viuifico muniſſet viatico, viam vniuerſę carnis ingreſſus eſt. Eluxit in viro illo ſanctiſſimo egregiũ virtutis & religionis ſpecimẽ, tantiſq; miraculorum operationib. excelluit, vt ſuo magiſtro Benedicto inferior non fuiſſe videatur. Traditus fuit Benedicto in diſciplinam, puer duodecim annorum; Vixit cum eo annis viginti; Monaſterio vero ſuo præfuit annis 45. & diebus quatuordecim. Qui ſimul faciunt Anni 72. Dies 14.

Centum & ſexdecim, ex 140 fratres in monaſterio quinq; mẽſium ſpatio moriuntur.

Porro Sacrum corpus eius, tẽporibus perſecutionis Nortmannicę, inde per varia loca deportatũ, miraculis eximiis paſſim coruſcum, tandem Anno Partæ ſalutis 845. ad Cœnobium Foſſatenſe delatum, ibidem depoſitum, atque honorifice reconditum fuit.

Translatio Reliquiarũ eius.

C. Baron. Tom 10. An. & 10. Mol. in Not. Mart. Vſuardi. C. Baron. In Not. in Mart. Rõ. & Tom. 8. Annal.

VITA S. BONITI ARVERNORVM EPISCOPI; ex ea quæ integra fide extat apud R.P. Suriũ. Claruit temporibus Theodorici 4. Francorum Regis; qui regnauit anno Domini 685. & ſequentibus. Ponitur in Tabulis epiſcoporum Aruernenſis Eccleſiæ, quadrageſimus primus eius ſedis Antiſtes.

BOnitus inclyta Aruernorum ſtirpe progenitus, patrem habuit Theodatum, matrem Syagriam, claris Romanorum Senatorum ortos natalibus. Puer autem in lucem, non ſine præſagio futuræ ſanctitatis editus, mox literis adhibitus eſt; in quibus coætaneos, & eruditione & ingenio multum ſuperauit. Adoleſcens deinde penetralia iuris ciuilis exacte perſcrutatus, demortuo paulo poſt patre, ad regis aulam & mi-

15. Ianuarij

Patria & Parentes eius.

& miniſterium conceſſit; vbi poſt alia atque alia dignitatis & honoris officia dextre admodum obita, accepto à Regis manu annulo, illud eſt & officij adeptus, quo Referēdariis, vt vocant, attribuitur. Eo autem Rege defuncto; tanta quoque gratia apud ſucceſſorem fuit, vt Præfecturam Maſſilienſem primæ Prouinciæ illi demandârit: vbi tanta æquitate & dexteritate commiſſas ſibi cauſas tractauit, perorauitque, vt omnium ſermone eximiæ illius virtutes mirifice celebrarentur. Flagrabat mira erga miſeros pietate; exules vero præcipua quadam charitate fouebat. In captiuos autem munificam eius largitatem quis pro dignitate explicare valeat? Si quos namque in ſeruitutem redactos, reperire poterat, tradito pretio in libertatem reſtituebat. Nullum quoque vnquam venundari vel exilio mulctati permiſit. Hac miſericordia erga alios affluebat, ſeuerus proprij delicti exactor. Carnem namque continuis vigiliis atque ieiuniis ſpiritui ſubdebat, & animum cœleſtium rerum contemplationibus ad æterna erigebat.

Fit Præfectus Maſſiliæ.

In pauperes & captiuos miſericors.

Sibi rigidus.

Per idem tempus frater eius germanus, Auitus nomine, Aruernenſi Eccleſiæ Pontifex præſidebat, & annis quindecim cum maxima virtutis opinione, vir humanioribus & ſacris litteris egregie inſtructus, ſedem illam adminiſtrauerat. Cum vero morbo correptus, gregi ſuo à lupis timeret, Bonitum fratrem ſuum euocauit, & curam Eccleſiæ ſedulo commendauit. Bonitus quamquam ſacris muneribus, propter humilitatis ſtudium, ſe indignum reputaret, admodum reniteretur, Cleri tamen, totiuſque populi voluntate, accedente Regis calculo, honorem illum admittere coactus eſt. Itaque magna omnium lætitia & fauore in Cathedra collocatus, & ſacra Vnctione delibutus, maxima fide & ſtudio, animarum curam ſuſcepit. Erat cunctis viuum quoddam virtutum omnium exemplar; honore pontificij ita ornatus, vt pompis & omni faſtu calcatis, onus immenſum humeris ſuſtineret. Mens tanto ardore ad cœleſtia & æterna æſtuabat, vt corpus triduano

Auitus frater eius epiſcopus Aruernenſis.

Succedit Auito fratri in Epiſcopatu.

Digitized by Google

no frequenter ieiunio exhauſtum, nullas omnino moleſtias ſentiret. Amicus ſilentij & ſolitudinis cœleſti papulo ſpiritum paſcebat, eas ſine fide delicias experiés, quæ ex ſacro eloquio deſumptæ impinguant animam.

Exemplaris eius vita.

Hinc iam ad miraculorum gloriam eius virtutes erupêre, patrâruntque mirabilia; quæ & populo ſalutẽ reb. in aduerſis conferebãt, & Pontifici ſummam apud omnes auctoritatem conciliabant. Vſitatum erat viro ſancto, in Eccleſia coram altiſſimo, non reuerendus & ſublimis, ſed pauper & deſpectus apparere; probre intelligens, orationem humiliantis ſe, nubes penetrare. Præſulatus inſignia, tantum in loco iudicij referebat; ſcilicet ne iudicis dignitatem atque auctoritatem, nimia abiectio vel violaret vel imminueret. Summus in tanta diuitiarum licentia paupertatis amator, & peregrinorum ac pauperum ſuſceptor munificus, ac liberalis. Sed cum nihil prius haberet in votis, quam vt abiectis curis omnibus, vni ſolique Deo per contemplationis ſtudium aſſiduo vacare poſſet abdicato Epiſcopatu ad magnilocenſe cœnobium eſt profectus; vbi aliquãdiu in ſanctæ religionis habitu gratiſſimam Deo ſeruitutem exhibuit. Inde vero Romam, SS. Apoſtolorum, Martyrumque loca viſitaturus contendit. Ibidem autẽ votis Deo redditis, plurimiſque in itinere paſſim editis miraculis, Lugdunum reuerſus, annos illic quatuor, plenus deſiderio & amore cœleſtium æternæ vitæ gaudia prælibauit. Non multos vero poſt dies podagræ dolore conſtrictus, lecto decubuit, ac vi morbi quotidie ingraueſcente, tandem carne ſolutus, ad beatam immortalitatem emigrauit. Corpus eius Lugduno, Aruernas (admirandis quamplurimis interim coruſcans ſignis) translatum, in Æde S. Mauritij, iuxta altare Beatorum Petri, Pauli atque Andreæ Apoſtolorum, conditum eſt. Ibidem vero ægrotis & male affectis, hactenus eximia diuinitus conferuntur beneficia.

Claret miraculis.

Profunda eius humilitas.

Eccleſ 35.

Reſignat epiſcopatum

Fit monachus.

Moritur miraculis ingib. clarus.

Transfertur ſacrum corpus Lugduno Aruernas.

VITA S. HONORATI ARELATENSIS Epiſcopi, ex ea quam S. Hilarius eius ſucceſſor, luculento ſermone in die Natali eius, deſcripſit. Præfuit Arelatenſi Eccleſiæ, temporibus Theodoſij iunioris, & Valentiniani tertij Imp. cum Romanam Eccleſiam regeret Cæleſtinus, & poſt eum Sixtus. Anno videlicet Dominici Natalis 426. & ſequentibus.

Cæſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 5. Annal.

16. Ianuarij

Summa nobilitas quæ.

CVm ſummum nobilitatis faſtigium ſit, inter filios Dei computari, nemoque in cœleſtibus glorioſior ſit, quam qui repudiato parentum ſtemmate elegit ſola Chriſti paternitate cenſeri, prætermittimus auita, viri huius ſanctiſſimi, ſecularium honorum inſignia commemorare, (qui familiæ ſuę nobilitatem, vſque ad conſulatûs dignitatem prouectam maiore pectoris generoſitate faſtidiuit) quo admirandas eius virtutes, quibus in vita fuit clariſſimus, clarius nobis ante oculos proponamus.

Parentes eius clari.

Poſtquam in primis adoleſcentiæ annis, baptiſmi gratiam proprio concupierat arbitratu, tantis virtutũ incrementis quotidie profecit, vt diuino quodam pædagogio educatus putaretur. Cum eſſet iuuenis magna ingenij felicitate præditus, & pater eum, quæ ſemel animo magno ſuſceperat, ab iis nullis difficultatibus retrahi, nullis periculis deterreri poſſe perſpiceret, à baptiſmate eum quamdiu potuit, auertit; timens ne totus, ſicut conſecutum eſt, religionis amore raperetur. Sed cum & Chriſti amor & cœleſtis patriæ deſiderium, virtutiſque ſtudium firmam in eo ſedem elegiſſent, ita ſe adhuc catechumenus inter prima fidei rudimẽta formauit, vt quiuis facile, quid animo moliretur, intelligere poſſet. Hinc prouidus pater, teneræ pietatis ſuſpicione ſolicitus, variis eum oblectationibus prouocare; ſtudiis iuuentutis illicere; diuerſis mundi voluptatibus irretire; & quibuſcunque tandem potuit

Pater eum à baptiſmo auertere conatur.

Nititur eũ & mundi vanitatibus implicare.

ſuit modis, ad ſola mundi huius oblectamenta, vitæque ludibria inuitare.

Verum illi maior inter hæc omnia erat cuſtodiendi baptiſmatis cura; faſtidiebat adoleſcens, quo grandæuus oblectabatur pater, tali ſe ſemper adhortatione compellans; Delectat hæc vita; ſed decipit alia in Eccleſiis præcepta recitantur; alia ibi in auribus meis mãdata ſonuerunt; illic modeſtia, continentia & pudor traditur, hic effręnata luxuria nutritur; ibi pietas viget, hic exercitatio corporalis; illic ad æternum Chriſtus inuitat, hic diabolus ad temporale ſollicitat; Omne quod in mundo eſt, vanitas eſt, & concupiſcentia oculorum, & mundus tranſit, & concupiſcentia eius Qui autem fecerit voluntatem Dei, manet in æternum, ſicut & Deus manet in æternum. Feſtinemus ergo erui ab his laqueis, dum adhuc minus tenemur; difficile diu illigata ſoluuntur. Facilius eſt tenera euellere, quã robuſta ſuccidere. In monte ſaluam fac animam tuam, ne forte apprehendant te malæ cogitationes; cito ſerpit voluptatis venenum. Seruanda eſt Chriſto, per Chriſti gratiam ſumpta libertas; alij aurum argentumque mirentur; dominantur, vt video, metalla dominantibus. Alij prædia atque mancipia non ſine animi ſui captiuitate poſſideant, & honorem diuinæ in ſe imaginis premant; Mihi ſatis eſt, mancipium non eſſe vitiorum; mihi ſalus gaudium; mihi coniunx ſapientia; mihi in virtutibus voluptas; mihi Chriſtus theſaurus eſt. Qui penſabit gaudia caduca melioribus; dabit in hac vita ſtudiis diſciplinæ me oblectari, & ornari; & inter hæc dignum fieri cœleſtibus regnis.

Ille omnia contemnit, & præclare ſe ad Chriſti ſeruitutem animat.

1. Ioan 2.

Alludit ad id quod eſt Geneſ. 19.

Nec longas talis meditatio pertulit moras, ſed illico in flammã conuerſionis nutrita, huiuſmodi fomentis ſcintilla prorupit. Iugum Dominicæ ſeruitutis ſubdita ceruice ſuſcipiens, iugum prauæ libertatis excuſſit; intelligens ſummum eſſe captiuitatis genus, licentiam iuuentutis. Redigũtur ad breues capillos, luxuriãtes comæ; membrorum vigor animi vigore mutatur,

Religionem ingreditur.

 palleſ-

Digitized by

pallescit ieiunio ſpecioſa facies, & prius ſucci plena, fit plena grauitatis. Et quid plura? tota repente totus alius ex alio oſtenditur, vt non aliter genitor ipſius, quam orbatus filio pater lamentaretur. Condemnari itaque ſe ſenectus patris ætatis illius conuerſatione credebat; occurrit, renititur, comminatur; nec tamen vllo hoſti, Deo pueritia freta, concutitur.

Conſtantia eius.

Aſſiſtit tyroni ſuo Dominus conſolator, nec diſtulit vnum ei ex germanis in collegium ſuſcitare, qui exemplo ipſius ad conuerſionem vocatus, & ſenior iuniorẽ ſecutus, in ipſo breui, quo vixit, tempore, ſicut collegio illum, ita etiam virtute comitatus eſt. Hinc iam inter illos certamina grata propoſiti, cuius mens ad pietatem mollior, cuius cibus durior, cuius ſermo blandior, cuius amictus aſperior. Quem minus delectaret lectus, quem magis lectio, quem minus moueret inuidia, quem magis miſericordia. Quis daret promptius quod ſibi detraxiſſet, quis libentius hoſpiti ſtratum cilicij, & ceruical illud conſueti lapidis offerret. Quis peregrinum promptius ante eleemoſynæ diſpenſationem lachrymis foueret, & affectu prius Chriſtum, quam aduenam conuiuio paſceret; cui in ore rarior mundus, cui frequentior Chriſtus. Ornabant itaque omnem patriam, & quantum apud animos multorum manet, cuſtodiebantur aliorum ab illis corpora, aliorum ſpiritus; prout quiſque indigens erat, aut veſtimentis, aut doctrina, aut ſumptibus veſtiebantur, inſtruebantur, alebantur. Nullus illuc peregrinationis labore defeſſus, non tanquam ad patriam & patrimonij ſui iura peruenit.

Frater S. Honorati, eius exemplo conuertitur.

Lapis illi pro ceruicali.

Magnum hoſpitalitatis ſtudiũ

Interea amor in illos omnium creſcebat, totaque erga illos patria obſequiis & amore ac honore certabat; peruenire illis ad ignobilitatem & paupertatem non licebat. At illi pauebant gloriam ſuam, & odorem bonæ conuerſationis longe lateque diffuſum, licet ad Dei laudem referrent, ſibi tamen vanitatis periculum inferre metuebant; percepiſſe ſe in vita ſua mercedem ſuam

Creſcit fama illorum dum latere cupiunt.

ſuam

Digitized by Google

ſuam reputabant, humanam conuerſationem, & gratiam faſtidientes, eremi amore flagrabant. Inito itaque conſilio & quodammodo paſſi honoris ſui perſecutionem, ad peregrina contendunt. Iterum patria conſurgit, iterum propinqui reluctantur; Spoliari ſeſe hoc ſimul lumine metuunt omnes. Quod illic, Ieſu bone, certamen fidei atque amoris fuit, qui tunc conſiliorum qui precum, qui lachrymarum ambitus? quis non illic ſibi officium propinqui vendicauit? aut cuius lachrymæ, non cum lachrymis patris certauerunt? Amittere enim ſe omnis patria in iuuenibus illis patres ſentiebat & vere erat in illis ſenectus, non annis cana, ſed gratiis, non carioſa artubus, ſed moribus vetuſta. O quanta Domine, diſpenſatio procurationis tuæ, qui lampades tuas, fidei igne fulgentes, non loco fixas ſtare pateris, ſed pręfers eas diuerſorum illuminationi locorum, inſpirans migrandi voluntatem, & fugiendi gloriam, quæ vtique multiplicanda erat ipſo per ſuſceptam peregrinationem virtutis argumento. Diripitur itaque duorum vario miſericordiarum opera vexata ſubſtãtia, ſed larga tamen adhuc, & quæ pauperum inopiæ miniſtre conſulebat. *Diſtrahũt res & facultates ſuas*

Exeuntes igitur de terra & de domo & de cognatione ſua, ne quid iuuenili auſu ab ipſis temere inceptum putaretur, aſſumunt ſenem perfectę conſummatæque grauitatis S. Capraſium, angelica conuerſatione in inſulis degentem. *Capraſium ſibi patrem aſciſcunt.* Quęritur ergo peregrinationis latebra, fugitur fama virtutis; at vbicunque itur, ibi alia velint, nolint, fama pariebatur. Spargitur vbique ſubſtantia, & in omni acceſſu eorum bonus Chriſti odor fragrat; expetũt littora, quibus Barbara eſſet etiam illa, quæ plurima in ipſis erat, Romana eloquentia. Intrepide ab illis pro Chriſti deſiderio maris reuma toleratum, ſqualor ac ſterilitas Achaici littoris expetita; vſq; adeo vt germanus eius Venantius, diuturna maris iactatione nimiũ fatigatus, Metoniam æger delatus, vitam cum morte ibidem commutauerit. *Venantius frater S. Honoratij Metonæ decedit.*

Hinc Honoratus in Italiã reuertitur, & quem è pa- *Honoratus*

In Italiam reuertitur. tria eremi deſideria prouocârant, hunc in eremum vrbi propinquam; Chriſtus inuitat. Vacātem itaque inſulā Lirmenſem ob nimietatem ſqualoris, & inaccèſſam venenatorum animalium metu, Alpino haud lōge iugo ſubditam petiit. Cumque circumiecti accolæ illum ab ingreſſu loci illius vehementer deterrerent, & terribilem vaſtitatem ei denuntiarent, illæ humanæ conuerſationis impatiens, ingreditur impauidus, & pauorem cæteris ſecuritate ſua diſcutit. Fugit horror ſolitudinis; cedit turba ſerpentium. Inauditum vere illud, & *Inſigne miraculum.* inter miracula ac merita illius plane mirandum reor, quod tam frequens, vt vidimus, in illis ariditatib. ſerpentium occurſus, marinis præſertim æſtibus excitatus, nulli vnquam non ſolum periculo, ſed nec pauori fuit. Quid longius morer? Omnibus quæ prius deterruerant ſuperatis, Honoratus caſtra quædam Dei illic collocat; & qui locus homines dudum à ſua commoratione repulerat, angelicis iam illuſtratur officiis. *Initiatur Sacerdotio.* Hic primū ad eū dignitas, quam remis veliſque vitauerat venit: hic ſacerdotalis eum infula texit. Induſtria illico ſua, ſufficiens electis Dei templum excitatur: apta monachorū habitaculis tecta conſurgunt: negatæ à ſeculis aquæ, largiter fluunt. *Lirinenſe monaſteriū conſtruitur* Itaque certatim eo vndique omnes confluebant, vt Honoratum viderent, eiuſque ſuauiſſimo eloquio & cœleſti diſciplina imbuerentur.

Etenim quam ille Barbariem non mitigauit? quæ animorum peſtes ipſius exhortatione non fugatæ? Omnium ille paſſiones ſuas credidit, & tanquam ſuas fle- *Monachos ſuos præclare inſtituit* uit: profectus, laboreſque omnium, ſuos computauit, & vitia & virtutes omnium, in meriti ſui cumulū trās ferebat. Incredibile eſt, quantæ illi curæ fuerit, ne quē triſtitia affligeret: ne cogitatio ſecularis vrgeret. Omniū vires, omniū animos, omniū ſtomachos, inſtinctu credo Dei nouerat: vere ſeruus omnium factus, propter Ieſum Chriſtum. Hæc illius iugis opera, iugis intentio erat, leuigare omnibus iugum Chriſti, & quicquid diabolus inieciſſet, auertere: diſcuſſo culparum nubilo, virtutum ſerena reuocare: amorem Chriſti & proxi-

morum

Digitized by Google

morum amando inſerere, & mentes omnium tanquã pectus ſuum excolere: innouare gaudia, & ad Chriſti ſemper deſiderium, tanquam primo conuerſionis die inardeſcere Hinc illud erat, quod omnis congregatio illa, ex tam diſſonis linguis & moribus conflata, in amorem illius conſpiraret. Omnes Dominum, omnes patrem vocare: in illo ſibi patriam, propinquos, & omnia ſimul reddita computare.

Conuentuales omnes mire eũ amant.

Magna illi inter hæc omnia erga aduenas & hoſpites cura. Aderat munificenti animo par ſubſtantia, pari fide miniſtrata. Hinc ad eum frequens ille ex diuerſarum regionum vaſtitate concurſus: & vere is ille erat, qui non vt parcus diſpenſator aut timidus, reſpectu ſibi creditæ & creſcentis quotidie congregationis aliqua tribueret, plura ſeruaret, ſed qui nihil ſibi, nihil ſuis, præter præſentium dierum victum & veſtimentum reſeruaret. Exhauſta eſt aliquando diſpenſationis ſubſtantia, fides nunquam. Quadam vice, cum vnum, ex multis millibus, aureum nummum, proflua ad munificentiam arca retineret, hunc etiam ipſum in multarum rerum defectu, ingenti cum fiducia pauperi tranſeunti dedit, & mihi atque aliis aſtantibus dixit: Certum eſt iam appropinquare qui deferat, ſi iam non habet munificentia noſtra quod proferat. Vix trium aut quatuor horarum ſpatium, die fluente tranſierat, & continuo qui verbis ſuis fidem faceret occurrit. Plurimos multis in locis probatiſſimos viros habuit, quorum ſemper manibus, quod ſibi deferebatur, expenderet.

Magnum eius erga peregrinos ſtudium.

Eximia ei⁹ liberalitas, & fiducia in Deum.

Interea autem dum multimodam eius in omnes gratiam commemoro, eiuſdem in me infinitam curam prætermitto: cum ea vtique non minus in Chriſto mihi ſalutis attulerit, quam amor inter vos ornamenti & honoris reliquit. Mei enim gratiâ, quod ad meritum eius, & iudicium meum pertinet, patriam quã faſtidierat nõ dedignatur accedere, nec refugit laborẽ tanti itineris, ſuis præcipue multis iã dudũ infirmitatib. grauẽ

Hilarii lucrandi gratia, quæ fecerit.

Digitized by Google

Venit; meque in illis iam annis nimis amicum ſeculo & contumacem Deo, vt ſeductor, & verax, ad amorem Chriſti blanda manu tentat. Sed cum parum in aures noſtras pietatis illius verba deſcenderent, ad ſolida orationis præſidia conuertitur, & affectûs ſui clamor duritia mea repulſus, piiſſimas Dei vſque ad miſericordiam pulſauit & penetrauit aures. Et ô quamdiu mollire duritiam meam nixus eſt imbre lachrymarum? quam piis mecum pro ſalute mea amplexibus oſculiſque certauit? Qui tunc in corde meo fluctus, quæ tempeſtates diuerſarum, & inter ſe compugnantium voluntatum excitatæ ſunt? Quoties ſibi in animo meo velle & nolle ſucceſſit? Et quid plura? Abſente illo partes in me ſuas Chriſtus exequitur; & poſt biduum, orationibus illius, per miſerationem Dei mea contumacia ſubiugatur; fugauerat enim ſomnium cogitatio; & inuitante me pio Domino, totus eminus cum voluptatibus ſuis mundus adſtabat. Quid expetendum, quid relinquendum ſuaderet animus mecum meus, tanquam collatis apud amicum tractatibus, ventilabat. Gratias tibi, bone Ieſu; gratias tibi quid dirupiſti vincula mea, famuli tui Honorati pia ſupplicatione permotus; & inieciſti mihi vincula amoris tui; quibus ſi tenear, nunquam peccati vincula recaleſcent. Occurro itaque ſubditus, qui ſuperbus abſceſſeram; & omni contradictione depoſita, nouus precator accedo. Educit me ſecum ſuam prædam; gaudet, triumphat, exultat. Eremo me iam tum exemplo ſuo ſecreti cupidum feſtinat includere. Alit primum lacte & poſtmodum cibo. Iam vero proflua illius in omnes charitas, quod ſine inuidia dixerim, quantũ leue illud Chriſti iugum, mihi leuius blandimentis ſuis fecerat? Quoties mentem meam, quoties animũ, quoties linguam nominabat? Quam impatiens abſentiæ, quã ſemper indigniſſimi conſpectûs mei cupidus erat?

Quas in animo ſuo pugnas ſenſerit Hilarius.

Demum ſequitur Honoratũ

Sed vnde illud quæſo, quod tam è longinquo, tam ignotus à vobis Antiſtes expetitur? Quis illã abſentis,

Expetunt Arelatẽſes

nec

nec prius viſi gratiam veſtris pectoribus affixit? quis illud deſiderium ſuſcitauit, vt probatis iis, quibus à Domino apud eremum indultus erat, vobis naſceretur? Ille vtique qui cuncta diſpenſat; ille qui eum patriæ ſuæ quamdiu congruum videbat, indulſit; & per maria & per terras ad vtilitatem videntium, hanc tantam cultoris ſui gratiam circumegit. Vidiſtis in breui illo, quo vobis indultus eſt tempore, illam ſolicitudinis vigilantiam; illud diſciplinæ ſtudium; illas pietatis lachrymas; illam iugem ac perpetuam mentis ſerenitatem; cuius teſtimonium vultûs immutabilis erat. Audiſtis quoque os illud congruens vitæ; in quo erat, cõſentanea puritati pectoris, ſermonis luculentia. Vidiſtis illam latitudinem charitatis; quæ tanta in illo fuit, vt ſi arbitrio hominum exprimenda eſſet, Honorati potiſſimum pingi vultu debere videretur. Quis ita mixtam lætitiæ diſciplinam propinauit? Quem non cum ipſius gaudio qui corrigebatur, correxit? Iam vero ſub exhortatione ipſius, quis anxius non dolorem ſuum ſpreuit? Quis feris moribus, non inſaniam ſuam execratus eſt? Quis arrogans, non plus quam omnes ſuperbiam ſuam ipſe abominatus eſt? Quis laſciuus, luxuriam non deteſtatus? Et quid plura? Omnibus omnia factus, communis omnium medicina erat. Denique vt primum ſanctæ huius Eccleſiæ regimen accepit, prima ei cura concordiæ fuit; & præcipuus labor fraternitatem diſſidentem mutuo amore connectere. Studebat præterea amore potius regere, quam terrore dominari; vt voluntaria magis, quam coacta correctio hunc quoque ſubditis adiiceret ornatum, ne ad officium ſuum compulſi putarentur. Floruit igitur ſub illo Chriſti Eccleſia, ſicut monaſterium ante floruerat; creuit gratiis, decreuit metallis; nam quæ ociose diu congeſta fuerant, dignis tandem vſibus deputauit; dudum defunctis theſauros ſuos miſit. Hoc ſolum quod miniſterio ſufficiens erat, reſeruauit; ſed ſi exegiſſet vſus, nec miniſterio, vt reor, pepercisſet. Iam vero quo

Honoratus Epiſcopum.

Charitas eius eximia, & induſtria.

1. Cor 9.

Studium concordiæ.

Prouidiſſime theſauros Eccleſiæ diſpenſat.

ordine illud S.Spiritûs receptaculum conquieuerit, dignum eſt audire.

Mentis vigor. Incredibile eſt, quam integrum impollutæ mentis vigorem vſque in extrema ſeruauerit. Vltimum, doloribus iam reluctantibus, Epiphaniorum die in Eccleſia ſermonem habuit; neſciens vnquam, colluctante cum infirmitatibus fide, dolori magis corporis, quam ſpiritûs feruori acquieſcere, ſeruiuit deſideriis veſtris ſupra vires ſuas. *Animi fortitudo.* Non illum ſiquidem aliqua extrinſecus ſuperueniens ægritudo, non ſubitus febrium æſtus abſorbuit, ſed diu dilata infirmitas, nimio dudum propoſiti rigore contracta, & adhuc remiſſioni parum acquieſcendo ingraueſcens, octauo eum vel nono die à ſolennitate prædicta paulatim extenuando confecit. Ac primum ſemper vberrime ſuos conſolatus eſt, & ſermone condito circumſtantium abſterſit lachrymas; quas tamen quo magis abſtergit, abundantius irritat. Quadam vice cum comprimere lachrymarum meatum tempeſtatem, & abrumpere riuos fletuum laboraret, Quid, inquit, fles ineuitabilem humani generis neceſſitatem? Imparatum ergo te inuenire meus tranſitus debuit, cum me non inuenerit imparatum? Et quid ego, inquit, minimus omnium fero ad ea, quæ ſanctorum plurimi, in ſupremis ſuis acerbiſſima pertulerunt? & commemoratis aliquot adiecit quod credo alicubi legerat; *Præclara ſententia.* Magni inquit, viri multa patiuntur, & vt alios pati doceant, nati ſunt in exemplum.

Oratio eius ad præfectũ &c. efficaciſſima. Confluentibus autem ad ſe poteſtatibus, præfecto & præfectoriis viris, quam feruentia ſub mortali iam frigore mandata deprompſit, ab ipſo exitu ſuo ſumens acerrimum exhortationis exordium? Videtis, inquit, quam fragile habitamus hoſpitium; Ab hac neceſſitate neminem honores, neminem diuitiæ liberant; hæc iuſtis & iniuſtis, hæc potentibus humilibuſque communis eſt. Sic ergo vitam agite, ne vitæ extrema timeatis; & hoc quod mortem appellamus, quaſi cõmigrationem expectetis. Mors pœna non eſt, ſi non ad

ſup-

Digitized by Google

ſupplicia deducit. Dura quidem eſt carnis animæque diuiſio; ſed multo durius in gehennæ flammis erit carnis animæque conſortium, niſi in omni vita generoſitatem ſuam ſpiritûs recognoſcens, bellum corpori, & corporalibus vitiis certamen indixerit, & felici diſcretus à carnis colluuione diuortio, æternæ paci impollutam ſeruet vtramque ſubſtantiam, illic feliciter copulandam; vbi exultabunt ſancti in gloria, lætabuntur in cubilibus, hoc eſt, in corporibus, tanquam in receptaculis ſuis; cum ea quæ iuſtitiæ dedicauerant membra ſocialia, tanquam conſueta hoſpitia recognoſcẽt. Hoc itaque agite; Hanc vobis Honoratus veſter hæreditatem relinquit; ſupremo halitu ſuo ad hæreditatem vos regni cæleſtis inuitat. Nullus nimium mundi huius amore teneatur; optimum eſt, vt voluntate faſtidias, quo te vides neceſſitate cariturum. Nemo opibus diffluat; nullus pecuniæ deſeruiat; neminem diuitiarum pompa corrumpat: Scelus eſt, precium ſalutis, in materiam perditionis aſſumere, & illo capi quemque, quo redimi poteſt. Plus interea vultu, plus oculis emicante in cœlum ſenſu monebat, & noua ſemper mentis gratia, deficiente membrorum miniſterio, pullulabat.

Alia ſententia. Opes, ſi bene vtaris, pretium ſalutis ſunt

Ordinatis itaque omnibus (neque enim multa in actibus ſuis minus plena reſtabant) cum omnes charos ſuos mente percurreret, grauior illum ſomnus oppreſſit; quem cum interdum pauidi interpellaremus, & ſuſpectis omnibus ſedere eum in vltimo prohiberemus, ioculari, vt erat ſolitus, blandimento, & conſuetudinaria mentis ſerenitate, reſpondit, quod moleſtos nos in hac ſolicitudinis parte pateretur.

Sub mortẽ graui ſomno premitur.

Somno deinde vltimo exceptus, in mortis quietem dormiens tranſiit, ſine vllo, vt ſeſe habent extrema, luctamine: nullas difficiles obitûs moras ſenſit. Angelicis choris anima illa ſancta, generoſa, ſincera, & ab omni contactu mundi incontaminata ſuſcipitur. Multorum interea variis viſionib. ſomnus incutitur: quarum tamen omnium vna facies erat, quod ſcilicet ſan-

Suauiter & fœliciter obdormit in Domino.

ſancto illi occurrerent officia ſanctorum. Relinquitur vegetatum ſemper ſpiritu, plenum gratiæ corpus exanime; integrum ſiquidem vultus decorem facies omnibus grata ſeruabat. Nemo non pretioſiſſimi muneris loco habuit, aliquam de velaminibus illius fimbriam decerpſiſſe. Pro magno munere habitum eſt, lecticæ manum admouiſſe, aut ceruicem ſubieciſſe. Vidiſtis non ſine gloria veſtra, gloriam eius. O magna & inclyta, Honorate tua gloria, non indiguit meritum tuum ſignis probari. Ipſa enim conuerſatio tua plena virtutibus, & admirationis nouitate præcelſa, perpetuũ quoddam ſignum miniſtrauit. Et quod maius ſignum virtutis eſſe poteſt, quam ſigna fugere, & occultare virtutes? Et vere tam familiaris quodammodo oratio tua Chriſti auribus erat, vt efficaciſſimis precibus impetratum putem, ne virtutem tuam ſigna clamarent.

Auidiſſime decerpuntur fimbriæ velaminũ eius.

Habet & pax martyres ſuos; Chriſti enim perpetuus quamdiu in corpore moratus es, teſtis fuiſti. Illud enim ſtupendum quondam adoleſcentiæ tuæ robur, perpetuo abſtinentię rigore tenuatum, & in illam, quã vidimus, aſpectus licet decore ſeruato, exilitatem redactum, crux vtique quotidiana conſumpſit. Nunquã in tuo ore, niſi pax, niſi caſtitas, niſi pietas, niſi charitas: nunquam in corde, niſi horum omnium fons Chriſtus habitauit. Nulla tibi maior quam in orationibus & pſalmis voluptas. Tuis in tantum medullis Chriſtus inſederat, vt interdum, quod expertus loquor, membris tuis placido ſopore deuinctis, illum etiam in ſomnis officio ſolito tua lingua reſonaret. Et vere puto neminem diffiteri, tibi ad martyrium tempus, non animum defuiſſe. Sæpe enim dormiens referebas ſomnia, non aliquid præſagientia, neque aliqua in futurũ anxietate ſolicita, ſed inquietis animæ deſideriis excitata, martyrium ſcilicet, quod ſemper meditatione guſtabas; credo, interdum alludente & prouocante cupiditatem tuam Domino, tanquam excitata in fidem tuam perſecutione, peragebas.

Fuit martyr Chriſti perpetuus.

Quam fuerit martyrii cupidus.

VITA

VITA S. FVRSEI CONFESSORIS; cuius præclare & prolixe meminit Venerabilis Beda lib. 3. cap. 19. de geſtis Anglorum; Ex ea quæ eſt apud V. P. Surium. Claruit ſacer Confeſſor Anno Domini 644. & ſequentibus.

Cæſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 8. Annal.

FVrſeus, vir vita venerabilis, ſeculi dignitate inter ſuos clarus, à primis annis, ſpreto faſtu, animum ad rerum cœleſtium ſtudia intendit. Inſtructus enim maximarum artium cognitione, & monaſticæ vitæ diſciplinis præclare excultus, monaſterium condidit, vt quam plurimos ad eandem vitæ rationem induceret, palanteſque pietatis ſtudioſos congregaret. Nec defuit numerus, ſplendore virtutum eius & morum ſuauitate allectus. Itaque confluente ad ſacra illa caſtra multitudine, Furſeus cum parentibus conſilium inire decreuit, vt quam commodiſſime ſecuriſſimeque ſacer ille grex Chriſto militaret. Hac pia ſolicitudine agitatus, itineri ſe dedit; ſed mox languente corpuſculo, ex itinere ad proximam quandam caſam delatus eſt. Ibi præualente ægritudine, anima illius è corporis ergaſtulo migraſſe, & mirificam viſionem hauſiſſe fertur. Denſa enim caligine circundata, vultus conſpexit angelicos; è quorum numero vnus, candido ſcuto & fulgureo armatus gladio reliquos præcedebat. Subſequebantur alij duo pari candore fulgentes; qui mira ſuauitate animam illius oblectabant. Quin & multorum Angelorum millium, viſus ſibi concentum audire; quo tam ſuauiter afficiebatur, vt corporeę plane cõſuetudinis oblitus, cœleſti gloriæ ſe intereſſe crederet. Dum hæc fiunt, anima illius, iam contubernio corporis ſoluta, Angeli vnius miniſterio ad corpus reducta fuit. Quæ quo modo quoue ordine confecta fuerint, intelligere non potuit, niſi quod corporea ſarcina ſe antegrauatum, quam tam dulci Angelorum ſocietate deſti-

16. Ianuarii — *Illuſtres Natales eius.* — *Conſtruit monaſterium.* — *Viſio mirabilis.* — *Anima eius corpori reſtituitur.*

Digitized by Google

deſtitutum ſciret. Tunc vero momento temporis pro ſuaui melodia planctum lugubrem cum eiulatu audiuit; vnde attonito ſimilis exclamauit: Quid agitis? At illi ſuſcitati corporis ſtupore defixi, totam rei ſeriem ei expoſuere, conteſtantes corpus exanime iacuiſſe: tumulo, de more, iam iam inferendum. Ille vero præter ſuſpiria nihil ædens, languentes corporis vires ſacris myſteriis refecit.

Rurſus mira ei offertur viſio.

Porro toto adhuc biduo languentem & graui ægritudine periclitantem parentes & cognati pie ſolabantur, cum ecce, irruentibus repente tenebris, graui denuo ſopore opprimitur, & à corporis conſuetudine rurſus auellitur. Aderat ſplendidum Angelorum agmē cum horribili valde cacodæmonum caterua: quos pro humana fragilitate vt vehementer formidare cœpit, Angeli mox hortatu confirmatus eſt, ne trepidaret: ſed vera fide, quæ in Chriſto Ieſu eſt, eorum calumnias & improbos conatus deſpiceret. Trepidantem nihilominus vrgebant hoſtes animarum, premebantque: & ſempiterno ſupplicio digniſſimum clamitabant. *Non ſolum enim,* dicebant, *qui faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus, digni ſunt morte.* Ocioſos ſermones ſæpe protulit, & nullam de his rationem reddet? Dicit Chriſtus: *Niſi remiſeritis hominibus peccata eorum, nec pater veſter cœleſtis dimittet vobis peccata veſtra.* Vbi eſt iuſtitia Dei? Si Deus iuſtus, nunquam hic cœleſti gloria fruetur. Nunquid ſcriptum, *Niſi efficiamini ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum*? Vbi aut quando hanc perfectionis virtutem declarauit? Et adhuc vos noſtris eum manibus præripietis? Et adhuc in iniuria perſeuerabitis? His aliiſq; cum Furſeum aduerſarij rationibus oppugnarent, Angelus ſua eos virtute conterēs, ad iuſtum Dei iudicium prouocauit: & Furſeo vt oculos in mundum conuerteret imperauit.

Rom. 1.
Matth 6.
Ibid 18.
Dæmones horrende eum accuſant.
Ibid.
Ab Angelo defenditur.

Tunc vir ſanctus vallem ſub ſe poſitam, è qua quatuor flammæ in quatuor mundi partes ſpargebantur, vidit, quæ ſua ſæuitia terram vndique populabantur.

Tum

Digitized by Google

Tum Angelus, noſti, inquit, viſionis huius myſterium? Furſeus cum ſe ignorare reſpondiſſet, Hę, inquit, ſunt, quæ mundum prauis cupiditatibus inflammant, & homines in ſempiternam peſtem perniciemque trahere nituntur.

Quatuor ignes mundum inflãmantes.

Nimirum: Mendacium: Cupiditas: Diſſenſio: Impietas. Cumq. paulatim ignis magis magiſq. ſæuiret, tandē & ipſo Furſeo appropinquare viſus eſt. Qui periculi imminentis magnitudine pauidus, ſupplex ad Angelum ſe recepit: qui hinc inde diſcerſſis flammis, ſecuro eum animo eſſe iuſſit: nam inquit, quod non accendiſti, nequaquā in te ardebit. Vniuſcuiuſq. enim opus, pro meritorū ratione, ignis hic examinat. Cumq. hoc modo, Angelo duce, per medias flammas graderetur, quatuor rurſus cacodæmones horrendū voce ferātes, minutiſſima quæq. & leuia delicta replicabāt, ſupplicioque ſempiterno ea plectenda dicebant. Sed Angelus denuo, obiecta diluens, ad iuſtū Dei iudiciū prouocauit. Cui rurſus calumniator: Si Deus, inquit, iniquus nō eſt, & ſi mendaciū, & mandatorū illius tranſgreſſio ei diſplicet, vir iſte pœnarum expers non erit. Cū enim ſeculi vanitatib. ſemel nunciū miſerit, adhuc ſe paſſus eſt ſordibus eius inquinari. Et cūm Deus vnicuique de proximo ſuo mandauerit, ille ſæpe diuinæ legis tranſgreſſores, neq. de iniquitate corripuit, neq. diuini iudicij terrore à ſcelere reuocauit. Hæc aliaque improbi magna contentione vrgebant, inſtabāt: & vim etiam interdum inferre conabantur. Quos Angelus Domini, tanquam blaſphemos in Deum, fudit tandē fugauitque: & Furſeum immenſa claritate circumfuſum, Angelorum agminibus ſociauit.

Aliæ improba dæmonū Accuſationes.
Eccl. 17.

Is autem ſublatis ſurſum oculis, innumera Angelorum agmina, eximia claritate fulgentia, conſpexit: inter quæ duos venerabilis vitæ Epiſcopos, qui non ita diu ad illam gloriam vita functi commigrarant, obuios habuit. Horum nomina erant Boeanus & Meldanus: qui ob inſignem vitæ ſanctitatē miro omnium præconio in Eccleſia illa celebrabantur. Hi Furſeum

Boeanus Meldanus Epiſcopi, cum eo loquuntur.

vt ſe

vt ſe ad relictum corporis contubernium reciperet, monuerunt, atque vt maxima vocis contentione populum infinitis ſceleribus inquinatum, à mentis furore ad virtutis ſtudium & diuinæ legis cultum reuocaret, hortati ſunt. Atque vt diligentius & maiore cum fructu in eo pietatis officio verſari poſſet, de humani cordis prauitate, de virtutum vitiorumque natura, luculenter admodum multa diſſeruerunt. Poſtremo addiderunt, duo genera famis terram vniuerſam inuaſiſſe; vnum, in abundantia ſapientię intelligendi verbum Dei & non implendi; aliud vero, tenacia mentis, in abundantia diuitiarum. Et quamuis multis magniſque populi totius ſceleribus, ad iracundiam prouocatus eſſet Dominus, eius tamen furor longe acerbius in viros principes & Eccleſiæ doctores accenſus eſſet. Nã cum illi prophetarum monitis eruditi, bonum à malo, & malum à bono diſcernere deberent, eo tamen intoleranda quadam mentis cæcitate prorupiſſent, vt cum miſeranda quadam religionis ſuperſtitione conflictãtes, inanem tantum ſanctitatis ſpeciem ſequerentur. Sunt enim nonnulli, qui ſpiritualibus vitiis impugnãtur, ſed cum iis rite confligere, omnino negligunt. Nocturnas quidem illuſiones pati, crimen ingens, diriſq; pœnitentiæ laboribus expiandum, ſtatuunt; ſuperbiæ vero & inuidiæ peſte agitari, pro nihilo ducunt. Sunt & alij, qui in aſſiduis precibus ſine mente prolatis, & in ciborum abſtinentia magnam ſanctitatis opinionem habent, in vera autem ſanctitatis laude & ab omni falſa religionis ſpecie remota, nullam omnino operam locare volunt. Quare age & hæc auribus eorum inculca; ne dum honeſtam ſpeciem fictæ ſanctitatis opinioni prætendunt, tanto grauiores pœnas luant, quãto vitia hæc leuiora eſſe credunt.

Famis duo genera.

Hypocritarum conditio.

His dictis, ſancti illi viri cum vniuerſo Angelorum agmine in cœlum recepti ſunt; Furſeus vero cum trib. Angelis ad corpus redire iuſſus. Cumque voracibus iterum flammis appropinquarent, per medium quidẽ, hinc inde diſcuſſis, gradiebatur; ſed vir quidam, illi nõ igno-

Reducitur anima Furſei ad corpus.

ignotus, ex igne proſiliens, maxillam eius humerumque exuſſit; & dæmone, vt eum acrioribus afficeret ſuppliciis vrgente & vim intentante, Angelus obſtitit; ac pertinacem in flammas proſtrauit; conuerſuſque ad Furſeum, Quod incendiſti, inquit, hoc in te arſit. Si enim viri huius veſtimentum, in peccatis mortui, non ſuſcepiſſes, nullam in te pœnæ illius vim exercere potuiſſent. Sed hoc iam ſupplicio eruditus, caue ne deinceps donis muneribuſue, ex teſtamentis ſceleratorum, & in peccatis morientium contamineris; quin potius legata eiuſmodi, pauperibus iuxta ſepulchrum erogãda curabis. His aliiſque documentis ſalutaribus inſtructus, rurſus mortalitatis ergaſtulum ab Angelo introire iubetur. Cumq; moras necteret, & corporeis iterum conſtringi vinculis formidaret, Noli inquit, Angelus timere, ſed reuiuiſcens corpus fontana abluatur, & dolor omnis, concremat onis ſolo remanente fugabitur. Inde Furſeus, quaſi è profundo ſomnio ſuſcitatus, ſublatis oculis, parentes, vicinos ac clericos aſtare conſpiciens, viſa auditaque ex ordine pandit, cumque viua ſuperfuſus fuiſſet aqua, cicatrices incendij quo illum vir iniquus afflixerat, & in faciẽ, & inter ſcapulas eius apparuerunt. Nec mora Eccleſiaſtes officium aggreſſus, omnibus maxima contentione diuini iudicij ſeueritatem annunciare. Erat vero incredibili quadam gratia præditus, ita vt omnes nõ minus ad ſui amorem quam admirationem traheret. Ex obſeſſis corporibus dæmonia fugabat; peccatores, & longa peccandi conſuetudine in ſceleribus obduratos, ad mentem reducebat; pauperes & ægrotos præſenti ope ſubleuabat; omnibus denique egregium charitatis beneficium impendebat; Dumq; vnius anni ſpatio, Hyberniæ populos, ad omnem pietatis & virtutis rationẽ informaſſet, anniuerſarius inſtabat dies, quo carne ſolutus viſionem viderat. Multis igitur viris præſtanti religione præſentibus, rurſus haud vulgari languore corporis proſternitur, eoq; deducitur, vt in ſolo pectore vitalis ſpiritus palpitaret. Eo vero momento Angelus

Magna in Furſeo concionandi gratia.

Miracula eius.

Rurſus ex-

taſim patitur & Angelus ei iterum apparet.

lus Domini adfuit, & omnia quæ ad diuini verbi miniſterium ſpectabant, diligenter expoſuit; hortatuſque eum eſt, ne vllis periculis frangeretur vel laboribus; nam duodecim adhuc annos multis ſudoribus ſuperandos eſſe: quibus expletis, optatiſſima beatorum requie, quam viderat ſe fruiturum.

Inſtitit igitur multo ardentius vir ſanctus diuini verbi prædicationi; importune, opportune, vnumquemque, ſine perſonarum acceptione, commonefaciens.

Hanc Saxoniã vocat Beda, prouinciã orientaliũ Anglorum.

Completis vero annis decem, relictis omnibus, quæ habere videbatur, paucis cum fratribus, ad inſulam quandam in mari ſitam profectus eſt; atq; inde paulo poſt in Saxoniam tranſuectus; vbi à Sigeberto rege, ſummo honore exceptus, diuini verbi ſemina vberrimo cum fructu paſſim ſparſit. Et quia inſignis quidam locus in caſtro quodam ſitus, ædificando monaſterio valde idoneus, traditus ei fuerat, eo accelerauit, ne mortis forte aduentu, opus impediretur.

In Anglia monaſteriũ condit.

Eo autem conſtructo, & à rege Anna, eiuſque nobilibus multis ornamentis egregie illuſtrato, vno ibidem anno cum duobus germanis Foillano & Vltano ſanctiſſime philoſophatus eſt. Deinde cum gentilium incurſione, vniuerſæ inſulæ vaſtitas immineret, ad Galliarum litora dimiſſus, à rege Francorum Clodoueo & patritio Erchenaldo honorifice ſuſceptus, nouum in loco, quẽ Latiniacum nuncupant, monaſterium conſtruxit.

Item & in Gallis.

At non multo poſt cum rege & patritio iter agens, infirmitate correptus vltimum in eorum complexu, cum inſigni eximiæ ſanctitatis ſignificatione, creatori ſpiritum reddidit.

Obitus eius.

Corpus eius poſt 4. annos incorruptum repertum, miraculis glorioſum.

Corpus vero ab illuſtri viro Erchenaldo patritio in nouam quam ibidem exſtruebat Eccleſiam illatum, inibi, iuxta morem, prope altare reconditum fuit; poſtquam vero annis quatuor ibidem quieuiſſet, ab Epiſcopis Eligio & Autberto ad aliud quoddam Eccleſiæ ſacellum, ſine vllo corruptionis indicio tranſlatum eſt; vbi illius merita cum admiranda miraculorum virtute egregie clareſcunt.

EGRE-

EGREGIVM CERTAMEN BEATORVM Martyrum Berardi Petri, Accurſii, Adiuti & Ottonis; diſcipulorum S.P. Franciſci. Occubuerunt pro fide Orthodoxa, Anno Domini 1220. Inter Sanctos relati à Sixto 4. Anno 1481. *Caſ. Baron. in Not. Martyr. Rom.*

EGregius plane vir, ſapientum ſapientiſſimus B. Franciſcus, haud ignarus quanta excellentia & pulchritudine ſint animæ, Chriſti ſanguine redemptę, tanto earum zelo flagrauit, vt etiam impiiſſimos quoſque, atque adeo Mahometicæ perfidiæ ſectatores, à pernicie in viam ſalutis deducere cuperet. Vnde anno, à ſua conuerſione, vndecimo; periculorum impauidus, vt ipſius Sultani expugnaret perfidiam, & Mahometanas tenebras fidei lumine illuſtraret, iter aggreſſus, ſibiquidem Orientis prouinciam deſumpſit, quinque vero hiſce fratribus, iam ante diuina virtute & rerum geſtarum gloria illuſtribus, Occidentis deſtinauit. Præfectus erat reliquis P. Vitalis, inſigni ſanctitate & prudentia vir; quorum ductu ad omnes labores & obedientiæ meritum alacres, in Aragoniam primum peruenerunt. Vbi P. Vitalis vi diutini languoris oppreſſus, hærere coactus eſt; reliquis interim Chriſti amore flagrantibus, & moram itineris ægre ferentibus, in opus animarum dimiſſis. Et quidem Colimbriam Portugaliæ vrbem delati, ad Oracham reginam diuerterunt; quæ conſpectu ſanctorum mirifice exhilarata, humilibus precibus ab iis flagitauit, vt diuinam voluntatem conſulerent, quando hoc corporis domicilium relictura eſſet. Illi, vt erant dono prophetiæ inſtructi, & martyrii ſui ordinem, & reliquias ſuas Colimbriam deferendas, atque ab eadem Regina prius honorifice ſuſcipiendas denunciârunt, quam è corporis domicilio migraret. Neque tamen longa poſt vitæ vſura fruеretur. Prædicta euentus confirmauit. Siquidem paucis à diebus, quibus ſacra eorum

16. Ianuarii.

Alias vndecimo.

S Franciſcus proficiſcitur ad Orientem ipſi ad Occidentem.

Colimbriæ ad Oracham reginam diuertunt.

Clarent dono prophetia.

oſſa Colimbriam delata, & à Regina in monaſterium S. Crucis condita fuêre, illa debitum humanæ carnis exſoluit.

Itaque Apoſtolici viri inde recedentes, Alanquearum, ad Sanctiam, Sanctij regis filiam, reginam vtique Deo deuotam peruenerunt; quæ ex eorum aduentu magnam animi voluptatem hauſit; & quia in ſacro habitu Hiſpalim, (quæ nunc * Sibilia dicitur) tranſeundi difficultas erat, ſæcularibus eos veſtibus benigne iuuit. Eo vt peruentum, reſumptis iterum religioſę vitæ indumentis, ad infidelium Meſquitam, vt ibi prima diuini verbi ſemina ſpargerent, acceſſerunt. Sed ſcelerati homines, impetu in eos facto, pluribus verberibus laniârunt, non tamen robur ita fregerunt, vt aliquid de concepto ſpiritûs feruore remitterent; ſed diuina virtute egregie confirmati, ipſum perfidiæ caput, regem inquam aggreſſi ſunt. At ille furiis exagitatus, confeſtim eos capitis ſupplicio plecti iuſſit; ſed filius eius naturali quadam affectione motus, compreſſo patris furore, à præſenti mortis periculo eos eripuit, & carceri mancipauit. Paucis vero poſt diebus Rex eos ad ſe adduci iuſſit, & ſumma contentione, vt abiurato, Chriſti, in Mahumetis iurarent, nomen incaſſum laborauit. Cui illi, Age, inquiunt, corpora nobis eripere potes, animas autem ſiderea loca detinebunt. Stat nobis firma promiſſio; pro præſenti morte immortalitatis dono fouebimur. Tunc Rex inſuperabilem eorum conſtantiam cernens, Marochium eos cum quibuſdam Chriſtianis deſtinauit.

** Sibiglia.*

Concionãtur Mahumetanis.

Carceri mancipantur.

Inter cæteros, qui Marochij morabantur, Chriſtianos, erat Dominus Petrus Infans Portugaliæ regis frater, qui vniuerſo regis Marochiorum exercitui cum poteſtate ſumma præerat. Hic fratres illos ſummo charitatis affectu excepit, & benigne admodum apud ſe habuit. At illi interim omni periculo poſthabito, Saracenis, vbicunque ſe offerret occaſio, Chriſtum conſtanter annunciabant, & ſceleratam impuri Mahometis legem conuellebant. Contigit autem Regem Miramoli-

Prædicant Saracenis Chriſtum.

Digitized by Google

molinum verba quædam eorum, quibus ingens & nõ ferendum conuicium Mahumeti factum putabat, audire: quare furore nimio ſuccenſus, confeſtim eos expelli, & datis à Petro Infante comitibus, ad Chriſtianorum terras deduci iuſſit. Verum illi, incredibili martyrij deſiderio flagrantes, dimiſſis in via comitibus, iterum Marochium ſunt reuerſi. Quo audito Rex teterrimo eos carcere concludi, & fame ſitique necari imperauit; ſtabant igitur athletæ vinculis innodati, Deum laudãtes; qui viginti eos dies, omni corporali cibo deſtitutos, cœleſti conſolatione ita refecit, vt fortes & alacres apparerent. Infideles vero Mahumetanos, tanta caloris & aeris intemperie attriuit, vt miraculo edocti diuinam vltionem faterentur, & miſſos eos continuo faciendos eſſe clamarent.

Mittuntur ad terras Chriſtianorum, ne amplius prædicent, ſed illi redeunt ſolo martyrii deſiderio.

Secundo itaque ad Chriſtianorum plagas deſtinati, primo itineris ingreſſu relictis comitibus Marochium redierunt. Opportune accidit, vt rex contra rebelles aciem inſtructurus, Petrum Infantem expeditioni pręficeret: qui vt inſtans periculum à fratribus iſtis auerteret, ſecum eos abduxit: vbi rurſus nouo miraculo vitę illorum ſanctitas emicuit. Saraceni enim Chriſtianis mixti, vt victores è prælio redierunt, extrema aquę penuria, de vita periclitari, ad vnum omnes cœpêre. Quorum calamitatem Berardus pro inſita manſuetudine miſertus, ad orationis confugit arma, fontem impetraturus. Nec defuit orationi virtus: nam paxillo terram ſcalpens, tantæ aquæ copiam, ingenti omnium ſtupore elicuit, vt hominum pariter, & iumentorum ſitim depulerit. Hinc benignius habiti Marochi, à ſolo prædicationis officio, ſumma Regis vigilantia arcebantur, trepidantis ſane, ne prodigiorum virtute, Mahometis doctrinam penitus obſcurarent, & Crucifixi trophæa, illuſtri victoria, in vniuerſum regnum inferrent. Igitur libera cuſtodia detenti, feria quadam ſexta, in publicum eruperunt, & conſuetum pietatis officiũ tam ſtrenue in populo exercuerunt, vt tanquam regij mandati tranſgreſſores capitis ſententia damnarentur.

Petrus Infans ſecum eos ad prælium ducit.

Fontem impetrat à Deo S. Berardus.

Iterum prædicant inuito Rege.

 Prin-

Fœde laniantur SS Martyres.

Principi cuidam hoc mandatum officij: qui ferox ingenio, multis oneratos iniuriis carceri mancipauit. Atque vt animi ferocitatem, eorũ ſuppliciis ſatiaret, poſt triduum, reuinctis in tergum manibus, nudos diris flagris concidi, ſuoque tribunali membris omnibus fœdatos offerri iuſſit. Ibi inuicta eorum virtute & conſtantia prouocatus, continuis flagellis oſſa eorum viſceraque carnibus nudari imperauit. Inde feruenti oleo & aceto vulneribus infuſis, tota nocte ſuper teſtas volutati, & ſuccedentibus ſibi inuicem crudelitatis miniſtris, acerbiſſime afflicti ſunt. Nocte autem illa inſolitum quoddam lumen cuſtodes carceris vehementer exterruit, martyres vero cœleſti conſolatione perſudit.

Conſolantur diuinitus.

Primo autem diluculo, Rex ipſe eorum conſtantia permotus, conſpectu illorum & colloquio perfrui voluit. Itaque miniſtri, ne ſegnes ad inferenda ſupplicia manus habere viderentur, toto illo itinere, in corpora eorum flagellis ſæuierunt, & execranda crudelitate ad regem propulſarunt. In ipſo autem itinere, princeps quidam Mahometana perfidia egregius, athletis occurrit, Chriſti contemptum, cultumque Mahometis inculcans. Cuius impudentiam Otto redarguit, proiecto etiam in terram ſputo, in contemptum profanæ legis. Quam contumeliam frendens alapa vindicauit, tanta Ottonis manſuetudine, vt ſereno vultu, impio percuſſori, alteram etiam maxillam ſimili plaga afficiendam præberet. At vero vt regis in conſpectum ventum eſt, ille fraudulento animo plagas eorum & ſupplicia miſeratus, verbis blandiſſimis primum affatus eſt, hortans vt concordibus animis Mahometis legi conſentirent. Ab hac monitione, vt ſerpentina ita perbreui, corpora eorum omni medicamentorum genere foueri, plagaſque ſanari iuſſit. Nec defuêre deliciæ, ac variæ voluptates, quibus inuictum eorum robur eneruare ſperabant. Quin & poſtremo ampliſſima munera, opes, & ſpecioſa inprimis forma mulieres propalam adductæ, vt vel iis ineſcati impuram ſce-

Rex eos à fide auertere nititur ſuis blanditiis.

ſceleſtiſſimi hominis doctrinam amplecterentur. Sed martyres, iis dæmonis armis, inſidiiſque, ad prælium, pro Chriſti gloria, virilius ineundum excitati, Regi reſponderunt; Sint tibi tua æternæ perditionis inſtrumenta; fruere diuitiis; fruere impudicis mulierū amplexibus; nobis noſter Crucifixus relinquatur, cui nos totos ſemel conſecrauimus. Adhibe vincula, carceres, equulea: omnis nobis leuis eſt pœna, cum de cæleſti gloria cogitamus.

Admiranda martyrum conſtantia & fortitudo.

Rex hoc tam libero & conſtanti reſponſo exagitatus, & ab impotenti furoris ſui impetu victus, arrepto gladio capita ſingulorum per frontem diſſecuit, & truculenta manu manſuetiſſimas ad ſuū Creatorem animas tranſmiſit. Hoc tam illuſtri martyrij genere, poſt varios pro fide exantlatos labores, poſt carceris ſqualores, & crudelia tormenta coronati ſunt, anno Domini 1220. decimoſeptimo Kalend. Februarij; ſexto ante obitum B. Franciſci anno. Corpora eorum mandato regis variis ludibriis affecta, poſtremo extra vrbis portas in campi planiciem fruſtatim conciſa ſunt ac feris obiecta. Fideles vero noctis beneficio freti, dum ad colligendas reliquias certatim ruunt, ab excubitoribus Saracenis denſo lapidum imbre repulſi ſunt; & ne quo honore aliquando extollerentur, reliquiæ flammis traditæ; ſed nulla omnino ignis iniuria affectæ fuere; imo è capitibus vnum iterato in pyram iniectū, ita integrum exiliuit, vt ſuo etiamnū capillitio ornatū demonſtretur. Poſtea vero Saraceni, munerum & pecuniarum largitate ineſcati, eaſdem Chriſtianis vendiderunt. Petrus Infans, qui eximiam eorum ſanctitatem multis indiciis cognouerat, magna eas reuerentia ſuſceperat, vt deſiccatas & aromatibus conditas à corruptione præſeruaret. Accidit autem vt dum quidam, fœdæ libidinis mancipium, manu eas contingere vellet, illæ (dictu mirum) in aera ſubito eleuatæ impuri hominis contactum aperte deteſtari viſæ ſunt. Vnde iuſto ſcelerū ſuorum dolore proſtratus, ſacra ſe cōfeſſione expiauit; ac ſic tandē ad reliquias acceſſū inuenit,

Rex eos ſua manu crudeliter trucidat.

Quo anno paſſi.

Illuſtre miraculum reliquiarū.

Aliud.

Petrus vero martyrum precibus & virtuti confiſus, nõ deſtitit illorum opem die ac nocte implorare, vt à diutina captiuitate reditum ſibi in Luſitaniam impetrarent. Quorum meritis & orationibus indubie factum, vt Rex eum cum ſuis, magna multorum admiratione, miſſum faceret. Cæterum ipſe facultate abeundi accepta, ignarus viarum, errabundus vagabatur: à primo occurrente Saracenorum manipulo pro certo mactandus. Tunc in re deſperata, rurſus à pietate conſilio capto, iumentum ſacris onuſtum reliquiis ante ſe egit, ſine vlla trepidatione: cum trepido tamen agmine, illud ſequens. Factumque vt eius ductu, & Saracenorum inſidias euitarent, & ſine vllo errore ad Septam vrbem deuenirent. Inde ingenti præſentis naufragij periculo erepti, Hiſpalim delati ſunt. Poſtremo pleni lætitia & exultatione, Colimbriam appulêre: vbi à regina Orocha, & vniuerſa multitudine, feſtiuo gaudio excepti, ſacrum ſanctarum reliquiarum theſaurum depoſuerunt: quas regina in monaſterio, S. Crucis honorifice collocauit, multis miraculorum indiciis ibidem claras.

Petrus Infans eorum precibus à captiuitate liberatur.

Coruſcant miraculis poſt obitũ.

Caſ. Baron. 2. Tom. Ann. Eccl. & Notat. in Mart. Rom.

IN SIGNE MARTYRIVM SS. TERGE- *minorum, Speuſippi, Eleuſippi, & Meleuſippi, itemque S. Leopillæ auiæ eorum. Neonis item, qui hac geſta conſcripſit, & Turbonis. Paſſi ſunt anno Saluatoris 179. Soteris Papa V. M. Aurelii Imp. decimo ſeptimo.*

17. Ianuarii.

S. POlycarpus Smyrneorum antiſtes, vir amplificandæ Chriſtianitatis admodum ſtudioſus, vt intellexit Satanam noua tempeſtate Gallicanas Eccleſias quaſdam exagitare, confeſtim eximia pietate viros & Chriſtiano robore bellatores, Andochiũ & Benignũ, Sacerdotes & Thyrſum Diaconũ eo deſtinauit vt propulſato fidei virtute hoſtiũ impetu, deiectos fidelium

S. Polycarpus mittit ſuos ad fideles confirmandos tẽpore perſecutionis.

Digitized by Google

ſium animos erigerent, cõfirmarentque. Qui nullum pro Chriſti gloria periculum recuſantes, primum ad Maſſilienſium litora, inde Eduam proſpero curſu delati ſunt. Erat ibidem Fauſtus quidam occulte Chriſtianus, non ſolum antiqua generis nobilitate, ſed & ſenatoria dignitate apud ſuos honoratus; qui aduentantes Chriſti miniſtros lauto ac ſplendido excepit hoſpitio, familiamque patria ſuperſtitione adhuc conflictãtem, luſtralibus aquis expiandam tradidit. Erat ei & filius Symphorianus nomine, ſummæ ſpei adoleſcens, qui ab Andochio ſacro fonti admotus, à Benigno luſtratus eſt, & Chriſti ſeruitio ſumma parentis voluntate ac gaudio, perpetuo conſecratus. Et quidem Fauſtus, vt erat ardenti in Deum fide, cognita egregia ſacerdotum prudentia, oblata occaſione vtendum ratus, orare eos & obſecrare vt ad Leonillam ſororem ſuam, ciuem vrbis Lingonicæ proficiſcerentur, nepoteſque eius ex filio, Tergeminos fratres, præclara indole iuuenes ad Chriſtum aggregarent. Nec mora. Partito inter ſe munere, Benignus Lingonium, Andochius & Thyrſus Auguſtodunum contendunt. Et hi quidem infidelibus multis ad Chriſti ouile congregatis, poſtremo inclytam martyij coronam adepti ſunt. Ille vero à Leonilla incredibili gaudio exceptus, rem pari alacritate ac fide peregit. Sed enim vt primum ad ædes piæ matronæ deuenit, nepotes in agro Paſmaſio, prophano forte ſacrificio occupati, ſimulachro deæ Nemeſis litabant, reliquias impuri libaminis ad auiam deferentes; quas illa, præſente Benigno, canibus indignabunda proiecit, inflammatoque Chriſti amore animo, talem fere ad nepotes orationem inſtituit; Dulciſſimi nepotes, quãdiu cum execranda religione hac adhuc conflictabimini? An ignoratis vos dæmonum mancipia, ficta formataque ab hominibus opera, inani ſuperſtitione colere? Adeone dementes eſtis, vt credatis ligno, & lapidi diuinitatem ineſſe? Quare non potius ad cœli terræq; Conditorem, verum & æternum Deum, mentem elegatis? Quid iuuat tantopere tenebris, ſpreta luce, delectari?

Fauſtus quidam occulte Chriſtianus eos excipit hoſpitio.

Fauſtus eos Lingonas, ad Leonillã mittit.

Leonilla ad nepotes oratio.

ctari? Conuertite animum ad communem omnium noſtrûm Saluatorem, Chriſtum Ieſum; cuius immenſam in nos bonitatem, hîc Dei Sacerdos (Benignum autem demonſtrabat) vobis luculenter explicare poterit. An creditis idola certam vobis ſalutem, opemue, in rebus afflictis præſtare poſſe? Hæc aliaque Leonilla nepotibus ſuis magna contentione inculcante, illi in mutuos defixi intuitus, tandem in has voces prorupe-

Reſpondent Tergemini Leonillæ.

runt; Quid eſt, quod hactenus rem tantam tam pertinaci ſilentio compreſſam tenuiſti? Quare nos toties impuris ſacrificiis contaminari voluiſt? Et quidem idolorum vanitas nullo nõ tempore nobis ſuſpecta fuit; ſed errantes quis vnquam in viam reuocauit? quis Saluatorem Chriſtum auribus inculcauit?

His auditis Leonilla ſublatis in cœlum manibus, immenſas Deo gratias agere, lachrymas præ gaudio fundere, dulciſſimis oculis nepotes intueri; denique iſtiuſmodi reſpõſum reddere; Noſtis mea viſcera, quãta mentis pertinacia parens veſter, filius meus, diuinæ gratiæ ſemper reluctatus ſit; quam vehementer infœlix à ſtudio veræ pietatis abhorruerit. Illo autem viuo, nunquam de vobis tantum ſperare potui, quantum nunc Chriſti gratiâ ſubito collatum video. Agite igitur, & ſitientes ad cœleſtem diuini huius viri doctrinã aures exhibete. Illi piis auiæ monitis parentes, ita ſe Chriſti ſacerdoti dociles præbuerunt, vt non modo

Baptizantur Tergemini.

baptiſmate expiati pietatem ſectarentur, ſed multis admirandæ virtutis documẽtis perceptum fidei lumẽ omnibus patefacerent. Porro Benignus, ardẽs fidei lu-

Benignus martyr.

cerna, cunctis in circuitu gentibus lumen fidei inferebat: donec apud Diuionem à ſceleratis idolorum cultoribus apprehenſus, pręclara martyrij palma, præmiũ laborum ſuorum percepit.

Tergemini idola cõfringunt.

Cæterum Tergemini fratres comminuto Nemeſis ſimulacro, faniſque duodecim funditus euerſis & idolorum ſtatuis in fruſta conciſis, iam Lingonium fama compleuerant. Nec mora, primores ciuitatis ad eorum domicilium aduolantes, percunctati ſunt

quâ

quâ vel audacia vel temeritate in eam mentem impulſi eſſent, vt in deos iniurij, fana & ſimulacra eorum diruiſſent? Illi reſponſum ſuis virtutibus dignum reddiderunt, arguerunt que illorum dementiam, arguentes quod ſaxa & metalla, hominum manibus formata Deorum nomine dignarentur. Vnde inter eos quidam nomine & re Quadratus, iracundia commotus, Speuſippo & Eleuſippo alapas inflixit. Meleuſippus vero, Cur, inquit, & me iſtius beneficij cum fratribus participem non facis? An me exiſtimas ab horum fide ac pietate degenerem, veſtro adhærere conſortio? Cui Quadratus, furore æſtuans, Hodie variis excarnificati ſuppliciis, acerbiſſimę mortis deguſtabitis aculeos. Et hoc eſt, inquit Eleuſippus, quod toto deſiderio exquirimus nam pro ſuppliciorum grauitate, præmia à Deo ampliora conſequemur. Aderat Palmatus quidam, diligẽs idolorum cultor, qui deorum infamiam extimeſcens, Niſi, inquit, horum linguas præciderimus, non deſinent eas petulanter in deos exercere. Cui Speuſippus reſpondit; & præciſis linguis, fides noſtra in Chriſtum perſtabit, & ſpiritus, ipſa eius magnalia prædicabit. Tunc Palmatus & Hermogenes exclamârunt; O infelices ad vitæ interitum cæca mente ruentes. Quibus Speuſippus; Mori pro Chriſto glorioſum eſt; inde enim ad beatam immortalitatis gloriam deueniemus.

Meleuſippi egregia virtus.

Mori pro Chriſto glorioſum.

Hac inuicta eorum moti conſtãtia Palmatus, Quadratus, & Hermogenes, inito interſe conſilio, Leonillam aduocârunt, modeſtis & blandis verbis eam inuitantes, vt monitis ſuis, nepotes ab imminenti ſuppliciorum atrocitate eriperet, ad contemptaque deorum ſacrificia reduceret. Illa ſpoſpondit, ſe eos à ſuppliciis abducturam, eaque quæ ad ſalutem eorum facerent, perſuaſuram. Nec mora: ad pios robuſtoſque athletas incredibili irruẽs gaudio, vim lachrymarum fudit; oſculis & amplexibus eorum inſatiabilis. Vocem deinde gaudij pleniſſimam promens, Filioli, inquit, quam magno vos breui à Deo dotandi

Leonilla nepotes ſuos in Chriſti confeſſione confirmat.

eſtis

eſtis munere? quis tota in familia noſtra vobis illuſtrior? Hodie enim immortali eam, vt ſpero, nomini conſecrabitis. Suſcipite conſtantes certamen; nulla vos aduerſitas frangat; nullæ minæ, nulla tormentorum ſupplicia exterreant. Momentaneis laboribus ſplendidiſſimam æternæ vitæ coronam promerebitis. Ab hiſce aliiſque ſermonibus, Leonilla domum eſt reuerſa. Sancti vero ad certamina protinus aduocati fuêre. Et quidem vt Leonillæ verbis plurimum roboris eorum conſtantiæ acceſſiſſe compertum eſt, ilico in equuleũ tanta crudelitate extenſi ſunt, vt ſolutis membrorum compagibus, animam efflare putarẽtur. Inde eodem animi robore in Chriſti Confeſſiones perſiſtentes, & iudicum tyrannidi inſultantes, in pyram præcipitati ſũt. Sed ignis, exuſtis tantum vinculis, eos illæſos reliquit. Hoc miraculum ingens populi clamor excepit, miniſtri vero tyrannidis, comportatis certatim lignis, Sanctorum exuſtionem accelerabant. Verum flammæ nõ ſolum eis refrigerium, ſed etiam eximiam pulchritudinem cum admirabili claritate coniunctam præſtitêre. Itaque redacta in cineres pyra, plebs circumfuſa ſanctos tanto decore nitentes ſine fine obſtupuit. Quibus illi; Quid obſtupeſcitis, aut hanc virtutem tantopere admiramini? Chriſti hæc potentia eſt, qui pro ſua in vos clementia nos illæſos conſeruat; vt tanta miraculorum virtute edocti, deorum vanitatem tandem aliquando agnoſcatis. Hæc cum dicerent, derepente chorum Angelorum ad ſe venientem viderunt. Vnde ſupplices in orationem proſtrati omnes, corporeis erepti gurguſtiolis ad cœlos emigrârunt. Corpora eorum fuêre à fidelibus ſecundo ab vrbe Lingonico milliario ſepulta, in vico, Vrbatum nomine, miraculis inſignib. ibidem glorioſa. Cæterum eorum exemplo ad ſimile certamen plurimi exarſerunt, & propagandæ fidei cupidi, pari alacritate martyrij palmam ſunt adepti. Et quidem matrona quædam, ſpectata pietate, Iouilla nomine, tam præclaro martyrum agone excitata, ſpreto maritali conſortio, & vnico filio à maternis amplexibus

Horrenda Tergeminorum ſupplicia.

Obdormiunt in Domino.

Martyriũ S. Iouillæ.

xibus

xibus conſtanter excuſſo, in medias infidelium turbas, furorem in Chriſtianos ſpirantes, peruolauit; intrepida voce Chriſtianam ſe, & Chriſti ancillam exclamans. Preſſa igitur, & à capillis crudeliter ſuſpenſa, variis ludibriis & ſupplicijs eſt affecta. Quæ in Chriſti confeſſione inuicta perſiſtens, tandem cum B. Leonilla, gladio perempta, glorioſum martyrij certamen peregit. Harum quoque virtute prouocatus Neon, huius hiſtorię veridicus ſcriptor, codicem ſuum Turboni tradens & in medias perſecutorum turba exiliens, Chriſtum cõſtanter confeſſus eſt. Vnde multiplicatis ictibus à gentilibus mactatus, glorioſo certamine itidem occubuit. Poſtremo & ipſe Turbo, æmula virtute incenſus, eodẽ fine, beato agmini aſſociari meruit. Porro Sacra Tergeminorum corpora, Lingonis, vna cum S. Benigni, Diuione, in Sueuiam à Duce quodam Alemanno translata fuere, atque in Baſilica recens excitata, in loco S. Viti Cella nuncupato, prope regale cœnobium Eleuuange, depoſita. Anno vero Dominicę Incarn. 1073. S. Benigni, inde, procurante S. Annone Archiepiſcopo, Coloniam delatum, ab eodem maxima Solennitate, trans Rhenum, In Sigeberg translatum ac in Abbatia ibidem reconditum fuit.

Item Leonilla, Tergeminorũ auia.

Neonis & Turbonis.

Ex Vita S. Annonis Archiep. Colo 4. Decembris.

VITA S. ANTONII ABBATIS; EX EA quæ eſt ab Athanaſio Epiſcopo Alexandrino conſcripta. Floruit maxime ab Conſtantino Imperatore Anno Chriſti Domini 328. & ſubſequentis.

Ceſ. Baron. Tomo 3. Annal. Eccle. & in Not. Mart. Rom. 17. Ianuarij

S. ANtonius Ægypto oriundus, à parentibus cum generis nobilitate tum vitæ religione minime obſcuris, tanta eſt cura enutritus, vt præter illos, domũque cognoſceret nihil. Veruntamen nulla animi mollitie fractus, diuino inprimis flagrabat amore; adeo cœleſtium rerum ſtudioſus, vt ineptas non modo fabulas,

Adhuc

Puer abhorret omnia profana. bulas, ſed & profanas diſciplinas, remis, quod aiunt veliſque fugeret. Hoc pietatis igniculo, per quotidiana incrementa, magis magiſque ſcintillante, pij parentes mortis ſoluêre debitum, ipſo iam annum agente octauum decimum, aut vigeſimum: quæ ætas, matura haud quaquam deſtituta prudentia, & œconomiæ domûs, & ſororis paruulæ curæ, idonea inuenta fuit. Cęterum ſexto ab obitu parentum mēſe, terreni pulueris pertæſus, Apoſtolicæ vitæ puritatem ardentius recolere. Et qua erat animi generoſitate, nimis abiectum putabat, cumulandis opibus ſe totum dare, mentemque ad contemplationem rerum cœleſtium à Deo formatam, in terram deprimere. Itaque curis aliis abiectis limina eccleſiæ frequentius terere: orationis ſtudio diligenter inhærere: doctrinam Euangelicam ſitibundis auribus haurire. Accidit autem, vt die quodam, locus ille Euangelij recitaretur, quo Dominus diuitem compellans ſuadet, vt omnia diuendat, ſi perfectæ vitæ rationem aſſequi velit, ac pauperibus diſtribuat: opulentum in cœlis theſaurum, pro perituris opibus inuenturus. Quo Domini conſilio adeo pie affectus eſt, vt bona facultatũm ſuarum parte protinus diſtracta, nudus iam Chriſtum ſequutus fuiſſet, niſi ſoror & ſexu & ætate infirmior obſtitiſſet. Verum enimuero cum alias in Eccleſia religioſas Euangelio aures præberet, locumque illum, quo Dominus nihil nos de craſtino ſollicitos eſſe iubet, audiret, reliqua bonorum portione pauperibus erogata, ſororem ſacris virginibus ſociauit, ſeque totum terrenis vinculis expediuit.

Animi altitudo.

Pietatis initia.

Matth. 19.

Matth 6.

Omnia ſua pauperibus diſtribuit.

Erat vicino in agello deuexa ætate vir, ſolitariæ vitæ à primis annis nobilis ſectator, (celeberrima enim illa crebraque in Ægypto monaſteria needum viſebantur.) Hunc Antonius pia æmulatione, in locis à villa paululum remotioribus, haud ſegniter obſeruabat, illiuſque per omnia vitæ inſtitutionem imitatus, animum pariter in eos intendebat, quos in hoc certamine ſtrenuos nouerat. Itaque cuſtos

Æmulatur vitam ſolitariam.

Digitized by Google

ſtos ſuæ cellulæ, inſtar apis, ex gurguſtio ſuo procedebat, aliorum vitæ exempla & virtutes hauſurus; vt eadem in ſe viua imagine exprimeret. Hiſce egregiis virtutum initiis, pectus ita contra inimicorum ſibila obfirmauit, vt paternarum opum facile oblitus, totus in Chriſti amore ac æternorum deſiderio liqueſceret. Iungebat præterea aſſiduo orationis ſtudio manuale opus; quo & ſibi & indigẽtibus opportune ſubueniebat. Mercedem operis, precio panis excepto, egentibus largiebatur. Et quamuis literarum rudis eſſet, non tamen propterea ſacrarum ſcripturarum cognitionem negligebat; imo tanta animi firmitate audita complectebatur, vt memoriam pro libris haberet. Sic vitæ curſum inſtituebat, vt puro ab vniuerſis affectu diligeretur. Omnibus, ad quos diſcendi ſtudio pergebat, & modeſtum & obedientem ſe præbebat; ſingulorum virtutes ſagaci mentis ſtudio interim hauriens. Huius continentiam, illius ſectari iucunditatem; iſtius lenitatem, illius vigilantiam, alterius legẽdi æmulari induſtriã; iſtum ieiunãtem, illum mirari humi quieſcentẽ; Iſtius patientiam, alterius prædicare manſuetudinem; atque hoc modo omnibus maximarum virtutum exemplis irrigatus, ad ſedem propriam remeare. Ibi demum animo libero, & ab omnibus curis vacuo, vniuerſa pertractans, omnium in ſe bona nitebatur exprimere. Neque vero aduerſus coæquos aliquando mouebatur; ſed ea tantummodo cura egregio viro verſabatur in pectore, ne ſecundus, quiquam in prædictis operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, vt cum omnes gloria anteiret, omnibus tamen mirifice charus eſſet. Nam & vicini, & monachi, ad quos ſæpe veniebat, Antonium videntes, Deicolam nuncupabant, in multiſque naturæ vocabulis, quidam vt filium, alij vt patrem diligebant.

Aliorum virtutes in ſe exprimit.

Dum hæc præclare gereret Antonius, Chriſtiani nominis inimicus, tantas in adoleſcente haud ferens virtutes, veteranis eum aggreſſus eſt fraudibus. Et primo quidẽ generis nobilitatem, ampliſſimas poſſeſſiones,

Diabolis infeſtatur inſidiis.

nes,

nes, ſororis in orbitate relictæ defenſionem, fluxam ſeculi gloriam, atque reliqua vitæ remiſſioris blandimẽta proponere: deinde arduam virtutis ſemitam, & imbecillam naturam, & prolixa ætatis ſpatia; quibus illi ſine vlla intermiſſione cum infeſtis hoſtibus decertandum eſſet, ſuggerere: tantaque cogitationum caligine animum eius interdum inuoluere, vt omnis diuinæ conſolationis radius ereptus videretur. Non potuit tamen tam vehementes tentationum procella, à recto eũ itinere reuocare: quare validioribus armis eum aggreſſus, nocturnis tentare ſubuertere illecebris. Erat ſane acerrimum inter vtrumque certamen. Ille ſenſus naturali carnis ardore titillabat: hic fide, vigiliis, & ieiuniis corpus omne vallabat. Ille per noctes in pulchræ mulieris vertebatur ornatum, nulla figmenta laſciuiæ omittens; hic vltrices gehennæ flammas, ingeſtæ ſibi libidini opponebat. Ille lubricum adoleſcentiæ iter, & ad ruinam facile proponebat: hic æterna futuri iudicij tormenta conſiderans, illæſam animæ puritatem per tentamenta ſeruabat. Poſtremo cum nullis machinis Antonium draco iſte deiicere poſſet, in horrida & tetra pueri ſpecie apparens, & ad eius ſe genua prouoluens, miſerabili valde eiulatu clamore. Multos ego ſeduxi: plurimos callida circumuentione deieci: nunc autem tuo ſuperatus labore proſternor. Quem Antonius, quiſnam eſſet, cum interrogaſſet, reſpondit: Ego ſum fornicationis amicus; qui primum adoleſcentiæ florẽ turpitudinis ſpiritu conculco, & impuriſſimæ libidinis contagione inficio. Quantas ego virtutẽ mea animarum ſtrages edidi? Quam multos à puritate ad priſtinas redire ſordes compuli? & nunc, me miſerum, tua virtute proſtratus iaceo. His auditis Chriſti miles, re- uera, inquit, & ætas & obſcuritas, & cætera infirmitatis tuæ ſigna, te nulla prȩditum virtute declarant, meritoque te deſpicabilem reddunt. Ad hanc vocem phãtaſma ſtatim euanuit.

Certamen eius cum diabolo.

Turpiſſima ſpecie apparet ei fornicationis ſpiritus

Sed neque quam Antonio ſecuritatem dedit hic vnus triumphus, nec diabolo ſemel fractæ defecère vires.

Digitized by Go

res. Quare contra imminens certamen, ſe multo diligentius muniendum ratus; indefeſſo ſtudio, voluntariæ ſeruitutis laborem; in naturam vertit. Inediæ & vigiliarum in tantum conſuetudine patiens effectus, vt fidem prope omnium ſuperaret. Pernox in oratione inalbeſcentem ſæpe diem expectabat; nec prius exhauſta refouebat cibo membra, quam veſpera noctem traheret. Interim triduano ieiunio frequenter ſe exercebat, ſolo pane, & aquæ potu contentus. Longis vigiliis & laboribus membra laſſa, præter iuncum & cilicium; lectum ignorabant. Et quidem ſic demum animi ſenſum reuiuiſcere poſſe aſſerebat; ſi probè corporis impetus fatigaretur. Vnde nec temporum longitudine laborum merita penſabat; ſed amore & famulatu ſpontaneo, ſemper tanquam in principiis conſtitutus, ſeipſum excitabat; vrgebatque. Hinc vt diuini numinis metum etiam in ſe augeret, ad ſepulchra, & ſarcophagos non longè à villa remotos; ſecedebat; cura interim alimentorum vni ex cognatis ſtatuto tempore demandata. Ibi cum planè ſolitarius ad aliorum etiam inſtructionem ſedulo ſe exerceret, inimicus humanæ ſalutis veritus ne eremum ſimilibus quandoque bellatoribus repleret, aggregatis ſibi ſatellitibus tam diſtricta eum cæde mactauit; vt & voce & motu deſtitutus; cognati humeris ad villulæ domicilium reportari debuerit. Nemo non viciniorum; Antonium iam in mortis periculo numerabat; cum ecce vir diuinus media nocte, cæteris alto ſopore depreſſis; cognatum aduocat; orans obſecranſque; vt ſe quam primum ad eundem certaminis locum deferat. Ille; licet inuitus, paruit tamen; & Chriſti athletam, pedibus; propter multiplices plagas, inſiſtere non valentem, in humeros ſublatum, eò detulit; humique depoſuit. Ibi vir Sanctus proſtratus orans, clara voce, fuſis precibus inclamabat. Ecce ego hic adſum Antonius; non fugio veſtra certamina; etiamſi maiora faciatis; nullus me ſeparabit à charitate Chriſti; Pſallebatque dicens; *Si conſiſtant*

Inedia, vigilia & orationes S. Antonij.

Acerrimè verberatur S. Anton. à dæmonibus.

Pſalm. 26.

ſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Dæmon vero frendens gemenſque, tam vehementi parietes concuſſit ſonitu, vt extremum exitium adeſſe videretur. Inde tetra cacodæmonum caterua, horribili & valde metuenda ſpecie apparuit. Alij leonum, alij taurorum, lurorum alij: aſpidum denique & ſerpentium referebant formas. Truces erant omnium vultus; voces vero clamoreſque auditu horrendæ. Porro Antonius totus vulneribus conciſus, inanes eorum terrores irridebat. Nec tamen ea propter dentibus in eum frendere deſinebant, quoad ſplendidiſſimus quidam lucis radius cœlitus deſcendens, & truculentas belluas fugaret, & ſeruo Dei miram conſolationem adferret. Nec mirum; Ipſe enim Soſpitator famulum ſuum roboratus aderat; cuius ſuauiſſima præſentia à plagis omnibus repente ſanatus Antonius, Domine IESV, inquit, vbi eras hactenus? cur has plagas non ante ſuſtuliſti? Cui Dominus; Aderam equidem tui certaminis ſpectator Antoni, & quia tanta virtute & inuicta animi conſtantia pro mei nominis gloria decertaſti, ego te viciſſim toto orbe celeberrimum reddam.

Dæmones in variis beſtiarum forma apparent.

Fugat dæmones Chriſtus, & cõſolatur. S. Antoniũ

Annum tunc agebat quintum ſupra trigeſimum. Quo tempore ad multo glorioſius certamen roboratus, ad inculta deſerti loca contendit; multis viam vitæ in eremo panſurus. Non hæc latebant communem hoſtem, qui vt eo tendentem, ab ea mente reuocaret, in ipſo itinere rutilantis auri argentique inanem obiecit ſpeciem; quam dæmonis fraudem facile animaduertens, S. Antonius ſpretim pertranſiit. Inde tranſuadato flumine, ad deſtinatum vaſtæ ſolitudinis montem perueniens, caſtellum quoddam deſertum, incolatu ſerpentium, & noxiorum animantium admodum horridum ingreſſus eſt; quæ ſuo aduentu illico fugauit. Obſtructo vero lapidibus introitu, annis ibidem viginti, bis in anno per tectum panes accipiens, & exiguum habens aquæ, contra pertinaces dæmonum inſultus perſtitit ſolitarius. Cumque tam excel-

Pergit in eremum S. Antonius.

Annis 20. degit omnino ſolitarius.

excellens vitæ ratio, & in omni genere virtus neutiquam latere poſſet, ingens hominum concurſus ad eum fieri cœptus; tanta ipſius videndi cupiditate incenſus, vt niſi acceſſum præbuiſſet, vim foribus, lapidumque aceruo intuliſſet. Prodiit igitur tanta oris gratia & corporis dignitate, vt vniuerſos in ſui admirationem raperet. Nam neque horrida ſolitudo, neque tabifica ieiunia, neque quotidiana cum hoſtibus bella, priſtinum corporis decorem minuerant. Itaque & miraculorum virtute, & oris facundia ſpectabilis, ſermonem inſtituit ad circumfuſam concionem, tam efficaci doctrinæ cœleſtis copia affluentem, vt plurimis habitandæ eremi occaſionem præbuerit. Excitata enim ſunt protinus in ipſo monte, diuerſa à diuerſis habitacula, & gurguſtia; quæ paulatim ad formam & diſciplinam monaſteriorum redacta fuêre. Iucundo imprimis ſpectaculo pſallentium chori, certis diei noctiſque horis audiebantur. Sacræ lectiones dulci præceptoris eloquio crepitabant. Vigebat oratio; denique virtutum omniũ ſplendor, ita longe lateque ſeſe diffundebat, vt plurimi quotidie certatim ad eandem vitæ ſocietatem confluerent.

Ad eius diſciplinam multi confluunt. Condũntur per eremum monaſteria.

Dum autem hæc fiunt, Antonius & inſita virtutis præſtantia & exemplo aliorum excitatus, aliquid inſuper ad cumulum laborum ſuorum addendum cogitauit. Igitur à fratrum conſortio & omni humana conuerſatione ſegregatus, ſeſe rebus cœleſtibus tanta puritate exercuit, vt plane pudibundus ad naturæ neceſſitates deſcenderet; ingemiſcens frequenter quod tanta animi libertas, volens nolens carnis fragilitati ſubdita eſſe cogeretur. Vnde huius vitæ quodammodo pertæſus, laborantem Maximini tyrannide Eccleſiam, præſentis martyrij gloria illuſtrare decreuit. Relicto igitur monaſterio Chriſti ſe martyribus ſociauit; eorum neceſſitatibus in metallis & carceribus fideliter miniſtrans. Quin & Alexandriæ, decertantes in agone athletas, magna animi libertate, con-

Flagrat martyrio. Miniſtrat Martyr. & Confeſſoribus in carcere, &

Confortat eos in agone martyrij firmabat; atque illis felici cruore damnatis, quaſi victor ipſemet exultabat. Tendentes ad palæſtram vltimi certaminis bellatores, intrepide ſequebatur; dictis pariterque factis vnumquemque ad conſtantiam roborans. Qua re commotus Iudex, monachis vniuerſis ciuitate interdixit. Et cæteris quidam timore latentibus, Antonius die quodam, ſplendido cinctus amictu, in loco conſtitit eminentiori, procedentem Iudicem ſuo prouocabat aſpectu, flagrans cupiditate martyrij. Sed Deus Antonium ampliſſimo monachorum per eremum ſeruabat cœtui. Igitur vir Sanctus cupita diu martyrij palma fruſtratus; ceſſante iam perſecutionis turbine, ad conſueta monaſticæ diſciplinæ

Redit ad ſolitudinem. exercitia ſe recepit. Cumque ab omnium remotus conſpectu, in intimo clauſtro lateret ſolitarius, Chiliarchus quidam Martinianus nomine, importunis oſtium Monaſterij cœpit infeſtare pulſibus; orans & obſecrans, vt filiam ſuam ſæuo agitatam dæmonio ſanare dignaretur. Cui Antonius per feneſtram proſpiciens, Homo, inquit, quid meum flagitas auxilium, an ignoras & me mortalem, tuæque fragilitatis eſſe ſociũ?

Sanat dæmoniacam. Vade, & ſi quidem firma in Chriſtum es fide, cui deſeruio, illum deprecare, & ſanitatis beneficium conſequetur filia tua. Ille beati viri verbis credulus abiit; & inuocato Ieſu nomine, filiam reduxit incolumem. Hinc iam languentium & obſeſſorum multitudo quotidie ad eum cõfluere, quos quidem omnes ingenita ſibi ſanabat miſericordia; ſed veritus ne vel dulci ſolitudinis fructu penitus fraudaretur, vel miraculorum gloria tumidus, elationis quandoque vento extolleretur, ſuperiorem Thebaidem animo cogitare; vt omnibus ibidem incognitus, optata quiete frueretur. Nec mora, paucis inſtructus panibus in ripa fluminis nauis tranſitum præſtolari, cum ecce dilapſa cælitus vox eum appellans ait, Antoni, quo pergis? & quare? At ille intrepide, quaſi voci aſſuetus, Inquietat me populus, fragilitatis meæ ignarus: idcirco ſuperiorem Thebaidẽ meditor, ſolita pace ibidem fruiturus. Tum vox ad illum;

The-

Thebais non quietem tibi conciliabit, vt exiſtimas: ſed labores multiplicabit. Ideoque intima potius deſerti pete: optata ibidem quiete gauiſurus. Illo hæſitante & quærente quo ductore eo penetrare poſſet, Vox Saracenos indicauit, qui mercandi gratia Ægyptum petebant. Tum Antonius ſe iis ſocians, triduano itinere ad montem immani altitudine peruenit: ſcaturigine aquę dulcis, ad ipſas radices admodum amœnũ, & campo in circuitu montis mediocriter magno, palmuliſque conſito, longe iucundiſſimum. Hunc locum habitationis amplexus, alimonia vitæ ab ipſis Saracenis aliquãdiu accepit. Donec fratres, agnito loco, tãquam ad patrem, filij alimenta ſollicite tranſmitterent. Verum cum videret ob ſuum refrigerium, multis onerosũ indici laborem, ex agricultura pertenuem ſibi victũ quæſiuit: ex operibus manuum ſuarum, aliorum inopiæ inſuper conſulens.

Monetur cœlitus, vt petat intimam ſolitudinem.

Viuit ex labore manuum ſuarum.

Accidit autem vt beſtiæ in meſſem illius populabũdæ quandoq; irruerent: è quibus vnam apprehendens, Cur, inquit, me læditis, nihil à me læſæ. Abite, & huc in nomine Domini, ne appropietis vlterius. Dictu mirum. Ex eo tempore, beſtiæ meſſi deſiêrunt eſſe infeſtę. Porro in auia ſolitudine duriſſimo vitæ genere, inedia, vigilia, nuditate, frigoris æſtuſque patiẽtia, contra aerias poteſtates decertanti, ingens lucta ſuſtinenda fuit. Frequenter mons cacodæmonũ plenus, incõdito clamore ſonituque armorum perſtrepebat. Quin & feræ è ſpecub. proſilientes, ſtrenuum quemlibet bellatorem in effuſam fugã vertere potuiſſent: ſed Antonius tranquilla animi firmitate immobilis, & dæmones fugabat, & feras ſecũ pacificabat. Dæmonibus. n. truculẽtatũ forma beſtiarum in eũ irruentibus, & laniatum minitantibus dicere ſolebat? Si quæ vobis in me à Domino eſt conceſſa poteſtas, deuorate cõceſſum. Sin aũt dęmonũ veniſtis impulſu, quantocyus recedite, quia Chriſti famulus ſum. Cæterũ quę dæmonũ ferocitas à deſerto auellere, non potuit, fratrum preces abduxêre. A monachis namq; rogatus, vt congregationes fratrum inuiſere di-

Dæmones eum vehementer infeſtant.

Pro faciẽda fratrum viſitatione

eremo egreditur.

re dignaretur, haud difficilem ſe itineris præbuit comitem. Sed in medio viæ ſpatio vt bibendi ſubſidia defecerunt, cunctis mortis horror inuaſit. Cumque deſperabundi huc illuc vagarentur, & vitæ aliquod ſolatium quærerent, Antonius tanto eorũ diſcrimine motus, ab eis paululum ſecedens, humi genua fixit, ſupplicesq; ad Deũ cum lachrymis manus tendens, eodẽ in loco fontem impetrauit: cuius dulci ſcaturigine, & ipſi & camelus eorũ refocillati ſunt. Inde ad monachorum contubernia proſpero itinere delati, obuiis ab iis vlnis excepti ſunt. Quibus Antonius xenia ſpiritalia diuidens, dulciſſimis verbis cunctos ad certamen cum animarum hoſtibus fortiter ſuſtinendum hortatus eſt. Laudabat veterum ſtudia, hortatur nouorum. Poſt quę cupidus ſolitudinis, feſtine montẽ repetiit, magna fratrum comitante caterua: quibus inter cætera ſpiritalis vitæ documenta, dicebat, magnam eſſe ad virtutem viã ſi ſinguli vel obſeruarent quid gererent, vel vniuerſas mentium cogitationes fratribus referrent: non enim poſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet, ad alium quæcunque peccaſſet, & ſubire pudorem in publicum turpia proferendi. Denique nullum peccantem coram alio audere peccare; & ſi peccet, tamen teſtem vitare peccati. Igitur quaſi ſub oculis aiebat noſtris, & cogitatu confundimur, & actu, ſi omnia referenda faciamus multo autem magis, ſi peccata noſtra fideliter deſcribentes, digeramus in ordinem. Ita plane vir diuinus pernicioſas Diaboli cum in ſe, tum in aliis conterebat inſidias.

Impetrat moribundis fratribus aquam

Egregia ei⁹ ad fratres documenta

Obſeſſum curat.

Eximia illius in omnes charitas, nullo non tempore inſtar faculæ flagrabat. Fronto quidam Palæſtinus ſæuo vexatus dæmonio, opem B. senis petiturus, ad montem venit. Cui Antonius; Vade, inquit, & curaberis. At ille perſtitit, primo incredulus: inde ſancto vrgente, & ſanitatem ad primum Ægypti conſpectum ſpondente, abiit & optata ſalute fruitus eſt. Alia multiplicia eius in varias calamitoſos, enarrare beneficia, breuitas non patitur: veniamus ad vitæ ipſius exitum,

præ-

Digitized by Google

præclaris Catholicæ fidei & pietatis documentis ornatum.

Die quodam orationi deditus, ſubito à corpore auulſus & angelorum miniſterio in ſublime eſt delatus. Adfuêre illico dæmones, pertinaci contentione tranſitum ei per aera negantes, Angelis autem ſciſcitantibus, quid homini ab omni peccati contagione puro obmolirentur, illi audaciter, ab ipſo vitæ exordio, eius peccata replicare: minimas etiam labes obiicere: ac pertinaciter aſſerere, nihil vel tenui labecula inquinatum, ſurſum tẽdere debere. Angelis vero reſpondentibus, crimina iuſto dolore & Chriſti benignitate deleta, replicari non debere, illi nihilo minus procaciter reſtitêre: minuta quęque producentes, & calumniis Antonium deprimere conantes. Sed angelorum virtute tandem repulſi, vel inuiti viro ſancto tranſitum ad cœlos permisêre. Hac viſionis ſpecie abreptus aliquamdiu, tandem ſibi reſtitutus, tota nocte copioſo lachrymarum maduit imbre, continuis ſe lamẽtis conficiens: reputans ſecum hoſtium humani generis multitudinem, & colluctationem tanti exercitûs, laborioſumque animarum iter per aerias poteſtates in cœlum. Interrogantibus quandoque fratribus, qui ſe anima corporeis expedita vinculis gereret, quiſue ei locus aſſignaretur, vidit proxima nocte terrum quendam & terribilem, vertice ad cœlos vſque pertingentem: qui pennatos quoſdam celeri volatu ad cœli faſtigia tendentes, extenſis manibus præpediebat: & alios quidem ad terram eliſos conculcabat; alios libero volatu ad cœlum abeuntes, toruo vultu reſpectabat. Qua viſione, maximum gaudium graui tamen dolore mixtum hauriebat: vnum vero eũdemque ſemper ſeruabat vultum, tanta ſerenitate nitẽtem, vt mentis animæque candor mirifice ex eo eluceret. Et quanquam tot, tantiſque virtutum ornamentis excultus eſſet, neminem tamen vnquam præ ſe contempſit: imo omnibus ſe humilem, omnibus obedientem præbuit. Clericis in orationis officio ſẽper primas detulit: Epiſcopos &

Rapitur in ſpiritu.

Quæ dæmones in ipſum moliri.

Viſio eius.

Defert vbique clericis.

pos & presbyteros demiſſo corporis habitu, vbique locorum veneratus eſt. Diaconos de rebus diuinis diſſerentes, attentiſſimo mentis ſtudio audiuit. Hæreticorum vero conſuetudinem, vt teterrimam contagionem vitauit. Sermonẽ cum eis conferre recuſauit: niſi forte aliqua ſpes ſalutis eorum affulgeret. Aſſerebat namque perniciosam eorũ familiaritatem, certiſſimũ ad ruinam laqueũ eſſe. Arianos tanto animi ardore deteſtabatur, vt die quodam, cum illi ſparſo in vulgus rumore, eum ſuæ perfidiæ conſortem facere aggrederentur, Alexandriam contenderit: ibi denique in celebri concione, nefarios eorum errores deteſtatus fuerit, tãtaque verborum vi & ſententiarum grauitate perfidos arguerit, vt exprimi non poſſit, quantum ad fidem populos roborauerit. Nulla tunc ætas, nullus ſexus domi remanſit. Pagani ipſi & idolorum ſacerdotes, magno gaudio illius conſpectu fruebantur. Celebre erat in ore omnium nomen Antonij. Morbi ad eius aduentum ceſſabant: fugabantur dæmones; mentes in erroris ſcelere pertinaces illuſtrabantur. Quocunque in loco degebat, ibi gaudium & exultatio: & lætitiæ voces perſonabant. Ille vero hominum conuictu mœſtior, ad amicam ſolitudinẽ perpetuo aſpirabat. Alexandria vero egredienti, mulier lugubri eiulatu occurrit: orans obſecransque, vt gradum tantiſper figeret, donec filia eius atrociſſimo vexata dæmonio adduceretur. Illo ſubſiſtente miſera virguncula adducta fuit: quæ ad primam Antonij cõminationem impuro ſpiritu liberata eſt.

Hæreticos vitat. *Deteſtatur Arianos.* *Pollet magna facundia.* *Miracula eius.* *Dæmoniacam liberat.*

Philoſophi tentant Antonium

Erant duo Philoſophi gentiles, denſa inanis prudentiæ nube inuoluti, qui virum ſanctum nullo negotio circumueniri, & in errorũ labyrinthum abduci poſſe exiſtimabant. At Antonius viſis illis mox per interpretem quæſiuit, Quare homines ſapientes tam moleſto itinere, ſtulti cauſa, ſe fatigare voluerunt? Illis reſpondentibus, non ſtultum eum, ſed magnæ ſapientiæ opinione celebrem eſſe, dixit: Profecto, ſi ad ſtultũ veniſtis, inanẽ vos laborem ſumpſiſſe palam eſt. Si ad ſapientem, meque haud vulgaris ſapientiæ eſſe iudicatis,

tis, imitamini quod probatis; bona enim ſummo ſtudio amplexanda eſſe non ignoratis. Philoſophi hoc dilemmate præter expectationem confuſi, cum ingenti & ingenij eius & virtutis admiratione receſſerunt. Pari prudentia, modeſtiaque alios quoſdam vana literarũ confidentia tumidos colligauit. Reſpondete quæſo (ait) quid prius, ſenſus, an literæ? Et quid cuius exordium? Senſus ex literis, an literæ ex ſenſu? Illis aſſerentibus, ſenſum vtique literarum eſſe auctorem, ſubintulit; Igitur cui ſenſus incolumis, hic literas non requirit. His Antonij dictis ſtupefacti, ſagacitem animi in literarum imperito, ſine fine admirati ſunt. Longe enim aberat à ſtoliditate ruſticana vir diuinus; quinimo horrida ſolitudo multarum rerum ſcientia eum afflauerat, moribuſque adeo ſuauibus ornauerat, vt omnes certatim ſermonem eius ſale conditum expeterent.

Ita alij viri doctiſſimi.

Eos egregie ſuperat & ædificatos dimittit.

Nec caruit admiratione præcipua, quod ſolitarius, & rerum omnium inops, ab ipſis etiam Monarchis in extremo orbis angulo celebrabatur præconio. Conſtantinus enim, eiuſque filij Conſtans & Conſtantius; ſuis eum literis dignabantur; quas ille nullo animi tumore acceptabat; forte nec ad animum admiſſurus, niſi contemptum regum ex Dei præcepto impium pertimuiſſet. Igitur reciprocis eos ſalutans, hortabatur ad rerum terrenarum contemptum, cæleſtiumque amorem. Conuocatis autem fratribus regias literas admirantibus dicebat; Quæ cauſa admirandi, quod principes & orbis terrarum reges, nos ſuis literis honorant? Nam licet dignitas diuerſa, eadem tamen eſt naſcendi moriendique conditio. Illa cum admiratione veneremur; quæ nobis cæli terræque Conditor conferre dignatus eſt. Ille non inania literarum monumenta, ſed diuinas ad nos leges tranſmiſit. Ille ſacro ſuo nos inſtruxit eloquio. Ille viles nos vermiculos, fœdere ſanguinis filij ſui nobiſcum icto, in filios adoptauit. Hæc aliaque an vobis cum regum literis & honoribus conferenda videntur? Maiores ſumus, & ad maiora voca-

Antonium Imperatores & aulici celebrãt.

Digitized by Google

vocati, quam vt terrenis honoribus extolli debeamus.

Viſio S. Antonij triſtiſſima. Hac animi altitudine mundi honores, purpuramq; regalem ſpernens Antonius, in vaſta ſolitudine opus ſuum manibus texebat; cum ecce ſublatis ad ſidera oculis, graues è pectore prorumpunt gemitus; longiſque ſuſpiriis ſubſequentibus, derepente ſe in genua prouoluit, mœſtam ad Deum cum crebro fletu orationem fundens. Vnde fratres viſione quapiam eum admonitum intelligentes, tantarum lachrymarum cauſam ſciſcitari. Quibus ille dum vocem parat, crebro ſingultu præpeditam, vix tandem cum luctuoſa vociferatione hæc edixit; Melius erat, ô filioli, impendens piaculum cita morte lucrari. Magnum quoddam & à ſeculis omnibus inauditum imminet nefas. Magno fides Catholica turbine quatietur, & homines iumentorum ſimiles Chriſti ſancta diripient. Vidi enim altare domini impiorum multitudine circundatum; qui crebris calcium ictibus omnia diſſipabant; hæc cauſa gemituum, hæc occaſio lamentorum. Nec mora Secundo ab ipſa, viſione anno, inſana Arianorum erupit perfidia; quæ eo impietatis (vt cętera ſileam) prorupit, vt non contenta rapinis bonorum Eccleſiaſticorum, ipſis etiam virginibus matroniſque eriperet pudicitiã. Quin etiam fuſo fidelium ſanguine, ſacra reſperſit altaria; vitales aquas pro gentilium voluntate ſcelerate polluẽs. Huius expectatione cladis, in grauem mœrorem deiectos fratres, hac ratione mox conſolatus eſt Antonius, quod Eccleſia hac perſecutione, tanquam ab omni, peccati ſcoria rite expurgata, multo deinde ſplendidior exurgeret. Ibi tunc ſuos etiam atque etiam hortatus eſt, ne fidei eorum ſinceritas Ariana labe ſordeſceret; certi quod ſerpentibus ad foueas ſuas redactis, religio longius propagaretur. Ipſe vero ſui propoſiti mirabiliter tenax, cum inuitus interdum à mente, ad iudicia vocaretur fletibus miſerorum victus mox repedabat; magnatibus & Iudicibus diuturniorem eius præſentiam nequidquam flagilantibus.

Arianorũ impietas & ſæuitia.

Nam

Nam dicebat, (grato vſus exemplo) ſicuti piſces ab aquis extracti, in arida mox ſpiritum exhalant, ita & monachi à vitali ſolitudine abducti, ſi diutius negotiis ſecularibus impliciti, in mediis hærent populis, omni propoſiti ſanctioris rigore ſoluuntur, tepidique ad vanas mundi conſolatiunculas reuertuntur.

Frequens monachorum cum Secularib. conuerſatio, monaſticæ vitæ interitus.

Ita plane Antonius, licet miſerorum calamitatibus, interrupta ſolitudine, frequenter ſubueniret, nunquam tamen ad longum tempus eam deſerebat; quare & literarum internuncio, laboranti Eccleſiæ ſæpius aſſiſtebat; & perfidorum impietatem acriter reprimebat. Erat Balatius Dux quondam Ægypti, ſub Neſtorio Alexandriæ præfecto; homo Ariana perfidia ſceleratus; immani in virginum præcipue monaſteria, odio ſæuiens; Satanicus pudicitiæ oſor; quem Antonius per literas admonuit, vt manum à nefaria perſecutione, ſi diuinam vellet euadere vindictam, retraheret. At ille ſannis ludibriiſque pia monita excipiens, inſuper pedibus literas conculcauit; cuius impietatis diuina mox vltio pœnas popoſcit. Quinque enim poſt diebus, equeſtri itinere, vna cum Neſtorio, ad primam Alexandriæ manſionem Chæreus dictam, tendens, fuit ipſius Neſtorij equi rabido morſu ita miſere laniatus, vt tertio deinde poſt die infelicem animam exhalârit.

Antonius Solitarius literis aſſiſtit Eccleſiæ.

Balatius perſecutor Eccleſiæ.

Balatii interitus.

Cæterum miti plane, manſueto ac pio in proximos fuit ingenio Antonius. Incredibilis hominum multitudo, ad eum confluens, vberrimo operæ ſuæ fructu, gaudens ab eo recedebat. Veniẽtes Angelica quadam ſuauitate excipiens, demum abeuntes tota mente in diuinæ pulchritudinis ac bonitatis amore defixos dimittebat. Pauperum patronus, impotentẽ principum dominatum, mira virtute ab eis repellebat. Magnus pietatis vindex, plurimos ab interitu ad æternæ vitæ diſciplinam transtulit. Itaque Centenarius quinquennio maior, vir omnibus eximiæ ſanctitatis ornamentis excultus, ad cœlos migraturus, vltima ad fratres habita

Ætas S. Anthonii 105. Annorum.

bita oratione, de terrenarum rerum contemptu, de extremo iudicio futuro, de ſempiternis præmiis atque ſuppliciis. Poſtremo duo hæc, vt tenaci mente ſeruarẽt & in vitam moreſque transformarent ardentius cunctos eſt hortatus; Videlicet vt deſidiam, religionis tineam, manibus pedibuſque à ſe propulſarent; & contagioſam hæreticorum familiaritatem cane peius & angue fugerent; ni facerent, ſtatum mentis, cuiuslibet etiam ſanctiſſimis diſciplinis fundatum, cito ſubuertendum iri.

Antonius morti vicinus, duo ſuis præcipue commendat.

His dictis præcidit ſermonem, & celeri contentione ad antiquum domicilium tranſuolauit; vt ſolitarius ex huius mundi carcere migraret; ſalutari præcipue timore correptus, ne Ægyptiaca ſuperſtitione funus curarent. Ægypti enim inolita conſuetudine, cadauera linteamine inuoluta, non humo tumulabant, ſed ſuper lectulos poſita, precioſis condita aromatibus, domi ſtudioſe reſeruabant. Cuius ſuperſtitionis metu (præter alias cauſas) Antonius, in intima ſe deſerti proripuit, vanos ſui funeris honores fugibundus. Erant 18. diſcipuli duo, haud infima ſanctitate conſpicui; quibus hoc mandati ſerio datum, ne quando ſuas ad Ægyptum reliquias transferrent; neue tumuli locum, mortalium cuiquam oſtenderent. Promiſſione facta, eaque accepta, tale deinde condidit teſtamentum; Veſtimẽtorum meorum ſit iſta diuiſio; Melotem & pallium tritum, cui ſuperiaceo, Athanaſio Epiſcopo date; quod mihi nouum ipſe detulerat. Serapion Epiſcopus aliam accipiat melotem; Vos cilicinum habitote veſtimentum, & valete viſcera mea; Antonius enim migrat, & iam non erit in præſenti ſeculo vobiſcum. Verba finierat, & oſculantibus ſe diſcipulis, extenſis paululum pedibus, mortem lætus aſpexit; ita vt ipſa vultûs hilaritas, Angelorum præſentiam haud obſcure indicarent. Funus à diſcipulis in ignotum hactenus ſarcophagũ (vti viuus fieri mandarat) illatum fuit.

Ægyptiorũ mos circa defunctos.

S. Antonius pompam funeris vitat.

Teſtamentum eius.

Animam cœlo reddit S. Antonius.

Sepulchrũ

Hic Antonio vitæ terminus; iſta principia meritorum.

Digitized by Google

ſum. Reliquit vir Dei toti Ægypto magnum deſiderium, cum multis lachrymis coniunctum. Incredibili vitæ duritie, in ſuſcepto ſemel pietatis inſtituto, ad extremum vitæ diem perſeuerauit. Inuicta mentis conſtantia, neque languori, neque longeuæ ætati quidquam aliquando conceſſit. Et in hac auſteritate, cõtra iuta quodammodo naturæ, priſtinum corporis vigorem, decorem que retinuit.

eius hactenus incompertum. Firmitas corporis eius ad obitum vſque.

VITA S. SVLPITII, COGNOMENTO Pij, Bituricenſis Epiſcopi; ex ea quæ eſt apud V.P. Laurent. Sur. optima fide. Deſiit ab humanis, Anno Incarnati verbi plus minus, 594. Childeberti vero Francor. Regis 16.

Caſ. Baron. in Not. Martyr. Rom Item Tom. 7. Ann. & 8.

SVlpitius quamuis claris admodum natalibus ortus, & regio ſplendore enutritus, magnas haberet ad omnem peccandi licentiam occaſiones, tanta tamē à primis annis Chriſti militiam complexus eſt conſtātia, vt ad extremum vitæ ſpiritum, egregia eam virtute pietateque ſit tutatus. Sed enim erat in eo, tam ardens & excellens capeſſendæ religionis cupido, & feruor ſpiritûs, vt eius cauſa, ſi oblata fuiſſet à perſecutore occaſio, vltro ſe ſuppliciis obieciſſet. Cœpit interim ad omnem ſe virtutem exercere, & artium maximarum diſciplinis animum excolere, & tam eximiis ſapientię & virtutum omnium exemplis florere, vt paſſim tam ſenes, quam iuuenes ad eum confluerent, quod admirandam eius doctrinam, cæleſti quadam ſuauitate mixtam, auribus haurirent, & perfectam vitæ, quam ſtudioſe ſectabatur, inſtitutionem imitarentur.

17. Ianuarij Eius genus clarum.

Feruor ſpiritus eius, aliaque virtutes.

Præter alias, quas indefeſſo ſtudio exercebat, virtutes, incredibili quodam amore erga pauperes & inopes flagrabat; vt eorum curam non ſecus, quam pater filiorum, ſuſceperit. In vinculis coniectos non modo orationis ſuauitate ad patientiam erudiebat, verum etiam

Eximia illius cura erga pauperes & Vinctos.

etiam opera ſua & officio ex carcerum ſqualore libe-rabat. Diem itaque totam proximorum ſaluti, noctem vero precibus conſecrabat. Erat haud procul à domo paterna templum quoddam; quo mutata veſte, vt omnem inanis gloriæ occaſionem vitaret frequentabat. Accidit autem, vt cum nocte quadam, cum duobus puerulis precibus in eo vacaret, duo teterrimi & immanes ſpiritus, apprehenſos pueros per vim extrahere niterẽtur; qui ſublato clamore eius opem implorantes, periculum in quo verſabantur tremendo eiulatu ſignificabant; quos vir ſanctus, vt audiuit, dœmoneſque conſpexit: protinus contra eos expreſſo crucis ſigno, in fugam vertit.

Crucis ſigno pellit dœmones.

Alia eius Miracula.

Ex eo tempore Sathan ſummis inuidiæ ſtimulis in eum concitatus, quibuſcunque potuit machinis eum oppugnauit; quem ille non modo contempſit, ſed tanta etiam virtute cõtriuit, vt ex obſeſſis paſſim eum fugaret: & ægros ſuis precib. ab omni languore curaret. Quanquam vero hæc omnia occulte gereret, & enixe operã daret, ne ad populares manarent aures, virtutis tamẽ ſplendor tam ſtudioſe occultari non potuit; quin radij hinc inde in vulgus erumperent. Vnde Biturcenſis antiſtes captus viri ſanctitate, publicum ei docendi munus in Eccleſia detulit. In Leuiticum igitur ordinẽ adoptatus, & doctrina & ſignorum virtute indies clarius effulſit: prorſus vt Rex eum ab Antiſtite pro ſua ſuorumque ſalute in caſtris poſtularet Abbatem. Ibi vero, cum ei eiuſque comitatui alimenta in triduum aſſignata eſſent, ille vnius diei ſeruatis expenſis, cætera pauperibus erogauit. Qua re, conturbatis familiaribus, & famem timentibus, ille diuino confiſus promiſſo, quæſo, inquit, filioli, oculos ad Deum referte, eiuſque regnum & iuſtitiam primum quærite, & omnia apponentur vobis: Recordamini iſtius prophetici: *Inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.* Illis nihilominus trepidantibus de annona, ecce ſubito tanta ad eum copia allata eſt, vt erogata, centuplicato fœnore, ſe recepiſſe citra iactantiã gloriaretur.

Fuit is Remigius iuxta Baron.
Fit Leuita.
Habet Surius Clotarium, ſed Baronius cenſet factum, ſub Gunthrãno Franc. rege. Annal. tom 7. & in Not. Mart. Rõ.
Matth. 6.
Pſal. 33.

Inter

Inter hæc Rex lethali corripitur morbo: regina nō ſolum in lachrymis mœſta, viri ſui caſum deplorante, ſed & monilia abiiciente, veſtes lacerante, capillos vellente, genas diſcerpente, regemque haud aliter quam extinctum lamentante. Omnis regia, lachrymis luctuque fœdata, ſilentio mœrebat extremo, vnica quidem ſpe in precibus viri Dei repoſita. Tunc Sulpitius & reginę & procerum permotus lachrymis, ad preces confugit, toto quintiduo omnis alimenti expers: cum interim deplorata regis nunciatur ſalus. Illo nihilominus perſeuerante, & vigilias inediamque proſequente, orant eum proceres, vt ſe vigiliis & ieiuniis macerare deſinat: de regis enim ſalute conclamatum eſſe. Quib. fortiter reſiſtens vir ſanctus, Confidite, inquit: nam ſeptimo ieiuniorum die, vna cum principe ſanitati reſtituto, cibum capiam. Hoc reſponſo, dubij omnium animi, expectatione ſeptimi diei pendent. Quo aduentante, rex repente conualeſcens, incredibili optimatū omnium gaudio, eum honorifice conuiuio excepit. Quæ res admirabilem ei apud ſummos infimoſque auctoritatem conciliauit: ita vt Antiſtite è vita ſublato, ſumma omnium voluntate ad illud honoris faſtigium eueheretur. Ille vero faſtigium magno conſcendens faſtidio, non honori ſed oneri ſuas ſubmiſit ceruices: ieiuniorum, vigiliarum, laborumque omnium pro Eccleſia patientiſſimus. Feſſa laboribus membra non molli ſtrato, ſed ſtorea cilicio conſtrata laxabat.

Gunthrãnus, iuxta Baron.

Suis precibus regem deploratū ſanitati reſtituit.

Remigio nempe, iuxta Baron.

Fit Epiſcopus Bituricenſis.

Erant in eo virtutes ſane eximiæ, admiranda vitæ caſtimonia claræ: quibus tantum apud populum, Iudaica perfidia contaminatum potuit, vt eorum plurimi, deteſtata perfidia, ad Chriſti gratiam ſupplices confugerent, & ſcelerum ſordes vitali fonte libenter abluerent. Quos enim doctrina non mouebat, admota ſignorum virtute, tanquam ariete, protinus ſternebat.

Conuertit multos Iudæos.

Oppreſſerat dira fames omnes Aquitaniæ prouincias, cum puer quidā ſuorū ope deſtitutus, & extrema

in-

Digitized by Google

inedia confectus, ad Pontificis miſericordiam confugit ſupplex. Qui pro ingenita ſibi clementia, eum Oeconomo ſedulo commendauit. At ille negotiorum multitudine obrutus, puerum, vt fieri ſolet, negligentius habuit; ita vt frigore, & inedia confectus, interierit cum non multo poſt Epiſcopus de puero inquirit. Oeconomus de concredito ſibi pignore male conſcius quod reliquum erat, admiſſi criminis veniam poſtulare. Vir autem Dei in ſuum ſe cubile recipiens, obfirmato in preces & vigilias animo, non prius in publicum prodiit, quam puer vitali ſpiritu reſumpto, ſanus obambularet. Non fuit hoc infrequens viro ſanctiſſimo, vt vel defunctos ſuſcitaret, vel calamitoſis optata ſalutem daret. Erat in Virisionenſium agello gurges quidam, dæmonibus ſacer; in quo plurimi inſidiis eorum circumuenti, miſerabiliter interierant. Viro autem ſancto illuc forte iter habente, incolæ loci calamitatem ſuam lugubri oratione ei expoſuerunt. Vnde commotus, chriſma oleo & aqua mixtum, cuidam ſuo tradidit diſcipulo, præcipiens vt minime hæſitabundus id in aquas mitteret, cum ea verborum prolatione; qua olim Eliſæus contra aquæ ſterilitatem vſus fuerat; *Sanaui aquas & non erit in iis vltra mors, neque ſterilitas.* Quo facto, ſalutares aquæ, fugatis confeſtim dęmonibus, copia inſuper piſcium ſcatuêre. Verum enimuero fugatus è gurgite malignus, aerem protinus vindictam meditari; florentis Eccleſiæ pacem interturbare; inteſtinis bellis lacerare. Sed enim Rex hoc dæmonis afflatus ſibilo, per fas perque nefas, à Bituricenſi clero ingentem pecuniæ vim extorquere meditabatur. Miſſus ab eo ex familiarib. quidam, homo bifida lingua, exitiale vibrans venenum, incautum populum in miſeram ſeruitutem redigere cogitabat. Illi vero ſui Pontificis confiſi patrocinio, opem eius flebili voce implorare, obteſtantes ne deſolatis ouibus pius paſtor ſubuenire grauaretur. Nec ſpreuit ſuorum preces pientiſſimus antiſtes; ſed indicto omnibus ieiunio, ante omnia blandis monitis regis familiarem aggreſ-

Excitat à morte puerum.

Sacro chriſmate dæmonẽ pellit.

4. Reg. 2.

Dæmon ipſius Eccleſiã turbare nititur.

ſus

Digitized by Google

ſus eſt. Cumque ille ſpretis monitis magis inſoleſceret, populumque exagitaret, ad conſueta orationum confugiens præſidia, à Deo vir ſanctus obtinuit, quod pertinax homo negabat. Poſt preces enim lachrymaſque, nihil de Chriſti miſericordia hæſitans, Ebregiſilum eximia ſanctitate ſolitarium, ad regem deſtinauit; qui redarguta ipſius crudelitate, repentinum ei interitum nunciabat, ni ad meliorem ſe protinus frugem reciperet, ſubditoſque iniqua exactione opprimere deſineret. Rex ſanctiſſimi viri comminatione grauiter perculſus, in lachrymas effuſus eſt: abiectaque purpura vere pœnitens, non modo ab exactione ceſſauit, ſed & populum nouis priuilegiis exhilarauit. Exactor autem in nefario opere pertinaci contentione perſiſtens populumque ad defectionis inſuper ſcelus ſolicitans; cita morte, cum perpetua infamiæ nota, pœnas dedit. O vere beatum antiſtitem, qui aduerſus hoſtiles furores, nunquam ſe vel armis, vel manu defendit ſua: ſed ieiuniis & vigiliis continuis, ita eorum impetus proſtrauit, vt ſemper victoriam cum ampliore ſanctitatis opinione, & Eccleſiæ totius ædificatione reportaret. Porro ſi nos reliquas eius in omni genere virtutes cōmemorare velimus, nec præ ſermonis inopia poterimus, nec fidem dictis noſtris habituri ſunt, niſi qui ea propriis aſpexere oculis.

Ebregiſillinus eremita.

Rex monitus à Sulpitio antiſtite publice pœnitet.

Diuinitus punitur exactor inſolens.

Quibus armis vir ſanctus hoſtes ſuos deuicit.

Quadam nocte homo ſceleſtus, & inops, in penu beati viri ſe per vim ingerens, furto quædam inde auferre nitebatur. Sed cum perpetrato crimine in tutum ſe recipere vellet, omnem ſibi exeundi facultatem ablatam; & tanquam carcere concluſum vndique ſe vidit. Tota igitur nocte errabundus, qui facilem ſibi aditum parauerat, exitum inuenire non potuit. Sole interim ſuos radios ſpargente, vir Dei vnum è ſuis cuſtodibus ad ſe accitum ad cellam miſit penariam, vt ſi quem illic offenderet multa laſſitudine fatigatum, & quaſi nexibus quibuſdam irretitum, eum inde educeret. Abiit ille e veſtigio, ſocioque ſibi adiuncto, cum hominem ambo vellent comprehendere, ille inſtat

Diuina vltio in furē.

anguillæ ex eorum manibus mira lubricitate elapſus eſt; ſed cum ſe in flagranti facto deprehenſum, turbiſque vndique vallatum ſe cerneret, malletq; repentina morte perire, quam acerbas flagitij pœnas luere, in puteum octoginta fere cubitorum altum, ſe præcipitem dedit; interim nihilominus in ipſo puteo beati antiſtitis ſuffragia implorans. Mox igitur vir ſanctus eo aduolat, & puerum funibus colligatum, ad præcipitatum demittit, vt diligenter apprehenſum ſecum educat. Clamantibus vero cunctis, vitam eius iã plane deploratam, pergit vrgere vir ſanctus, vt puer ipſius iuſſa ſine mora capeſſat. Deſcendit igitur famulus in puteũ, ſigno, ab Epiſcopo ipſi impreſſo munitus, cernitque incolumem, quem iam omnes extinctum arbitrabãtur; iniectiſq; illi funibus ſurſum vna ſecum attrahit. Accurrit ad huius rei ſpectaculum, vniuerſa pene ciuitas. Fit vnus omnium plauſus & gratulatio; mirantur que ſoſpitem, quem in tantam profunditatem per præceps collapſum, omni vitali ſpiritu prorſus deſtitutum exiſtimauerant. At miſer ille ſui ſceleris conſcientia confuſus, ad ſancti Pontificis ſeſe pedes proſternens, petit maleficij veniam. Ille vero pietatis viſceribus affluens, ignoſcit celeriter; addit etiam vitæ ſuſtentandæ neceſſaria: crebroque admonet, vt petere malit, quam rapere: & ex beneficio potius alieno, quam furto ſuo ſibi parare vitæ ſubſidia. Diſcimus ex his, ſancti viri perfectam humilitatem: benigne faciendi diſciplinam, cum ſumma manſuetudine coniunctam: & ſanctam ſimplicitatem, inſigni prudentiæ laude ornatam. Neque minor in eo fuit patientiæ & longanimitatis laus vt ſequentia declarabunt.

In puteum altiſſimum inſiliens, manet incolumis.

Eximia Sulpitij benignitas in perditos & calamitoſos.

Diaconus quidam cum ab illo in patriam redeundi copiam poſtulaſſet, & vir Dei longinqui itineris occaſione, periculum ei metueret, noluit ei diſcedendi poteſtatem facere. Ille vero ſpiritu ſuperbiæ agitatus, in ipſa nocte arrepto vehiculo, celeriter fugam arripuit: ſed miſer cæcitate percuſſus, poſt multos tota nocte vltro citroque exantlatos labores, mane ſe eo-

Inobedientia caſtigatur.

dem

dem in loco, vnde aufugerat, conſtitutum videt. Quare à ſacerdote ſanctiſſimo, quem nihil horum latuiſſe puto, veniam ſupplex petiit, eiuſque adhærens genibus, totam rei geſtæ ſeriem expoſuit. Vir pius, nihil eius irritatus pertinacia; libenter ignouit culpam agnoſcenti.

Multas vir Dei pertulit ab antiquo hoſte inſidias, multas infeſtinationes, quas tamen inuicta mentis cõſtantia & inſita pietate ſemper eluſit. Miſerat quandoque puerum quendam, Anſulphum nomine, mira ingenij & morum ſimplicitate præditum, ad locum quendam, vbi fratribus & pauperibus victui neceſſaria præpararet. Porro dœmon piis ſancti viri inſtitutis vehementer reluctans, puerum illum in via è curru exturbatum, flagris tam crudeliter cæcidit, vt ſemiuiuũ fratres domum reportarent. Cum ea res ad iniuriam ſancti Pontificis pertineret, nemo ei, quid actum eſſet, voluit indicare. Tandem de re diuinitus edoctus, (habebat enim etiam prophetiæ ſpiritum) cum puerum continuis decem diebus cæcum, mutumque permanere videret, membriſque omnibus præmortuis, in vltimum vitæ diſcrimen adductum, lachrymas præ dolore continere non potuit; & grauiter tantos miſeræ ſuæ oniculæ dolores ferens, humi ſe proſtrauit; enixe Deum deprecans, vt miſericordiæ ſuæ opem ei exhibere dignaretur. Vix orationem compleuerat, cũ plenus fiducia, panis buccellam cum vino, animam iam prope exhalanti offerri iubet. Res ſane mira. Ille qui iam mortis acerbitate oppreſſus ſpiritum tradere putabatur, ſtatim ad priſtinum vigorem reuocatur, & integris corporis animique viribus, quanta ſit Dei erga fideles ſeruos ſuos benignitas palam declarat.

Dœmon eius famulum atrociter cædit.

S. Sulpitius claret prophetiæ ſpiritu.

Curatur prope extinctus.

Die illa, quæ Chriſti à mortuis excitati memoriam nobis repræſentat, & ſingulari ceremoniarum ſanctitate ab omnibus celebratur, ruſticus quidam, in opus incumbere non eſt veritus; ſed mox manu eius exareſcente, cruciatu intolerabili diras violati feſti pœnas luit. Tum vero primum temeritatis & inobedien-

Pœna violantis diẽ Dominicæ reſurrectionis.

anguillæ ex eorum manibus mira lubricitate elapſus eſt; ſed cum in flagranti facto deprehenſum, turbiſque vndique vallatum ſe cerneret, malletq; repentina morte perire, quam acerbas flagitij pœnas luere, in puteum octoginta fere cubitorum altum, ſe præcipitem dedit; interim nihilominus in ipſo puteo beati antiſtitis ſuffragia implorans. Mox igitur vir ſanctus conuolat, & puerum funibus colligatum, ad præcipitatum demittit, vt diligenter apprehenſum ſecum educat. Clamantibus vero cunctis, vitam eius iã plane deploratam, pergit vrgere vir ſanctus, vt puer ipſius iuſſa ſine mora capeſſat. Deſcendit igitur famulus in puteũ, ſigno ab Epiſcopo ipſi impreſſo munitus, cernitque incolumem, quem iam omnes extinctum arbitrabãtur; iniectiſq; illi funibus ſurſum vna ſecum attrahit. Accurrit ad huius rei ſpectaculum, vniuerſa pene ciuitas. Fit vnus omnium plauſus & gratulatio; miranturque ſoſpitem, quem in tantam profunditatem per præceps collapſum, omni vitali ſpiritu prorſus deſtitutum exiſtimauerant. At miſer ille ſui ſceleris conſcientia confuſus, ad ſancti Pontificis ſeſe pedes proſternens, petit maleficij veniam. Ille vero pietatis viſceribus affluens, ignoſcit celeriter, addit etiam vitæ ſuſtentandæ neceſſaria: crebroque admonet, vt petere malit, quam rapere: & ex beneficio potius alieno, quam furto ſuo ſibi parare vitæ ſubſidia. Diſcimus ex his, ſancti viri perfectam humilitatem: benigne faciendi diſciplinam, cum ſumma manſuetudine coniunctam: & ſanctam ſimplicitatem, inſigni prudentiæ laude ornatam. Neque minor in eo fuit patientiæ & longanimitatis laus vt ſequentia declarabunt.

In puteum altiſſimum inſiliens, manet incolumis.

Eximia Sulpitij benignitas in perditos & calamitoſos.

Inobedientia caſtigatur.

Diaconus quidam cum ab illo in patriam redeundi copiam poſtulaſſet, & vir Dei longinqui itineris occaſione, periculum ei metueret, noluit ei diſcedendi poteſtatem facere. Ille vero ſpiritu ſuperbiæ agitatus, in ipſa nocte arrepto vehiculo, celeriter fugam arripuit: ſed miſer cæcitate percuſſus, poſt multos tota nocte vltro citroque exantlatos labores, mane ſe eodem

dem

dem in locũ, vnde aufugerat, conſtitutum videt. Quare à ſacerdote ſanctiſſimo, quem nihil horum latuiſſe puto, veniam ſupplex petit, eiuſque adhærens genibus, totam ei geſtæ ſceleris ſeriem expoſuit. Vir pius, nihil eius immemor pertinaciæ; libenter ignouit culpam agnoſcenti.

Multas vir Dei pertulit ab antiquo hoſte inſidias, multas infeſtinationes; quas tamen inuicta mentis cõſtantia & inſita pietate ſemper eluſit. Miſerat quandoque puerum quendam, Anſulphum nomine, miræ ingenij & morum ſimplicitate præditum, ad locum quendam, vbi fratribus & pauperibus victui neceſſaria præpararet. Porro dæmon piis ſancti viri inſtitutis vehementer reluctans, puerum illum in via è curru exturbatum, flagris tam crudeliter cæcidit, vt ſemiuiuũ fratres domum reportarent. Cum ea res ad iniuriam ſancti Pontificis pertineret, nemo ei, quid actum eſſet, voluit indicare. Tandem de re diuinitus edoctus, (habebat enim etiam prophetiæ ſpiritum) cum puerum continuis decem diebus cæcum, mutumque permanere videret, membriſque omnibus præmortuis, in vltimum vitæ diſcrimen adductum, lachrymas præ dolore continere non potuit; & grauiter tantos miſeræ ſuæ oueculæ dolores ferens, humi ſe proſtrauit; enixe Deum deprecans, vt miſericordiæ ſuæ opem ei exhibere dignaretur. Vix orationem compleuerat, cũ plenus fiducia, panis buccellam cum vino, animam iam prope exhalanti offerri iubet. Res ſane mira. Ille qui iam mortis acerbitate oppreſſus ſpiritum tradere putabatur, ſtatim ad priſtinum vigorem reuocatur, & integris corporis animique viribus, quanta ſit Dei erga fideles ſeruos ſuos benignitas palam declarat.

Dæmon eius famulum atrociter cædit.

S. Sulpitius claret prophetiæ ſpiritu.

Curatur prope extinctus.

Die illa, quæ Chriſti à mortuis excitati memoriam nobis repræſentat, & ſingulari ceremoniarum ſanctitate ab omnibus celebratur, ruſticus quidam, in opus incumbere non eſt veritus; ſed mox manu eius exareſcente, cruciatu intolerabili diras violati feſti pœnas luit. Tum vero primum temeritatis & inobedien-

Pœna violantis diẽ Dominicæ reſurrectionis.

Digitized by Google

tiæ ſuæ ſibi conſcius, quod reliquum erat, ad patroci-nium S. Antiſtitis ſupplex confugit. Sulpitius vero quamquam admiſſum deteſtaretur flagitium, hominem tamen ſolita pietate miſeratus, vna ſecum ad Eccleſiam abduxit. Ibi ſub ara proſtratus ſacerdos Dei preces iungit precibus; deinde domum rediens, totam noctem cum multis lachrymis in oratione tranſmiſit. Mane autem facto cum debitas Deo preces perſoluturus ad templum veniſſet, promiſcuum cernit vulgus hominem illum cum ſecuri intuentem; at ipſe iterum ſe pronum abiiciens, pro ſalute miſeri Dominum deprecatur. Tum miſer ille doloris acerbitate victus, tam immanes, cum lugubri admodum fletu, clamores edidit, vt omnes immenſo pauore correptos in fugam verterit; Viro autem ſancto preces ſuas non remittente, ſacrilegi manus ſanitatem recepit; & reus fuſis cum peccati ſui confeſſione lachrymis, ab omni reatu abſolutus.

Idem precibus S. Sulpitii ſanatur.

Hæc & alia admirandæ ſanctitatis opera, quamuis illum per vniuerſam regionem valde celebrem redderent, non tamen à recto virtutum tramite in ſcopulos ſuperbiæ impellere potuerunt; ſed quo maioribus virtutum ornamentis decoratus, aliis admirabilior videbatur; eo ſeſe ſubmiſſius humiliuſque gerebat. Quæ res eum omnibus adeo gratum reddidit, vt plurimi ſeſe ardenti ſtudio ad eius diſciplinam aggregarent. Conſtruxerat vir Sanctus, innumerabilium clericorum ac Monachorum pater effectus, monaſteria non pauca, aliaque pietatis domicilia plurima; in quibus non modo caſtam, & ab omni prophanorum hominum conſuetudine remotam vitam degebant, ſed etiam tam excellenti cœleſtis diſciplinæ deſiderio inflãmatam, vt multi ſacrarum literarum dulcedine capti, exemplo beati viri, poſt triduum tantum cibum caperent. Hoc enim vir ſanctus inprimis & ſibi & ſuis diſcipulis proponebat, vt corporis non modo motus ratione vacuos, & prauas cupiditates reprimerent; ſed vt omnes ſapientiæ & ſcientiæ opibus excellenter inſtru-

Multa cõdidit loca ſacra.

ſtructi, alios ad ſimile pietatis ſtudium allicerent. Eiuſmodi autem filiorum ſtudiis pater ſanctus adeo delectabatur, vt neque in vltimo ferè ſpiritu, ab iis ſe auelli pateretur. Vires illi, graui ſenecta exhauſtæ, deficiebant, cum multo inſignium meritorum ſplendore coruſcans, ita è vita exceſſit, vt omnibus ad eum cõfluentibus, maximum ſui deſiderium reliquerit. Funus fuit multorum lachrymis procuratum, & in baſilicam, quam iam ante exſtruxerat illatum. Vbi autem ſacrum corpus tumulo inferendum eſſet, plebs vniuerſa paſtoris ſui orbitatem non ferens, humi proſtrata voces admodum lugubres edere, & multis lachrymis queremoniiſque, quantum ex eius morte dolorem caperet, teſtari. Sed vir ſanctus, vt pias ſuorum lachrymas abſtergeret, & ſe nequaquam paſtoralem ſimul cum corpore curam depoſuiſſe oſtenderet, mox eos ſpiritu inuiſit, & homines variis languoribus & morbis oppreſſos ibidem præſentes, inſigni clariſſimoque ſanitatis beneficio affecit. Eius rei fama cum per varias non modo ciuitates, ſed regna etiam terrarum vagaretur, innumerabilem hominum multitudinem variis calamitatibus miſeram, ad beati viri ſepulchrum inuiſendum excitauit, & in maximam ſimilis conſequendi beneficij ſpem adduxit. Quæ ſane ſpes cumulate eis, quod deſiderabant, præſtitit. Nunquam enim eos, qui debita fide in quauis neceſſitate Christi opem, eius patrocinio implorârunt, inanes à ſe demiſit; ſed tantis & tam magnificis beneficiis auctos & amplificatos extulit, vt omnes eius ſanctitatem eximiis præconiis vbique celebrarent.

Obitus ſancti viri.

Miracula poſt obitũ.

DE CATHEDRA S. PETRI APOSTOLI, *quæ primum Romæ ſedit; ex iis quæ extant apud C. Baron.*

In Not. ad Mart. Rõ. & Tom. 1. Annal. Eccl. 18. Ianuarii.

ANtiqua in Eccleſia conſuetudine, eaque laudabili ſtatutum erat, vt anniuerſaria dies, qua quis alicui ſedi præfectus eſſet Epiſcopus, feſtiuo gaudio celebra-

merito vniuerſalis Eccleſia eandem in vniuerſo Chriſtiano orbe agit ſolēnitatem. Cæterum aſſeruatur hactenus in Baſilica Vaticana ipſa cathedra lignea, in qua olim Romæ Petrus ſediſſe perhibetur. Nec quis hoc miretur. Si enim ſedes ipſa lignea, Cathedra Iacobi Apoſt. Hieroſolymitani Epiſcop. poſt tot tantaq; populi Iudaici naufragia, poſt illud pauendum Hieroſolymorum excidium, ſeruata nihilominus eſt integra, vſque ad tempora Conſtantini magni Imp. quam & ſucceſſores Epiſcopi, decenti honore cuſtoditam ſunt venerati, quid tam mirū, Apoſtolorum verticis cathedram, pari ſaltem fuiſſe diligentia conſeruatam? Ipſa etenim, quis ſuper ſe ſederit virtute miraculorum prædicat, in ligno arido viridem gratiam curationum cōſecuta; cum per eam Deus, diuinam opem implorantibus, beneficia præſtare non deſinit. Conſeruatam non minus etiam Alexandriæ, Cathedram Marci, Petri diſcipuli; in qua ſucceſſores ob cœleſtem in ea ſplendorem diuinitus oſtenſum, inſidere inpoſterum non ſunt auſi. Porro B. Petrum anno 2. Claudij Imp. Romam veniſſe, communis omnium ſententia eſt. Id enim Euſebius in Chronico, inprimis teſtatur; idipſum *a* Hieron. ac denique cæteri omnes, qui de eo hiſtoriam conſcripſerunt hæc enim habet *b* Euſebius; Anno 2. Claudij, Petrus Apoſtolus, cum primum Antiochenam fundaſſet Eccleſiam, Romam proficiſcitur, vbi Euangelium prædicans, 25. annis, eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat. Et D. Hieronymus; Petrus, inquit, poſt Epiſcopatum Antiochenſis Eccleſiæ, & prædicationem diſperſionis eorum, qui de Circunciſione crediderunt in Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia & Bythinia, ſecundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem magum Romam pergit, ibiq; viginti quinque annis, cathedram Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis. Eadem, de tempore & cæteri quoque conſcripſere, vt nulla de his relicta ſit dubitatio. Cæterum Petri Romam aduentum, omnes fere rerum Eccleſiaſticarum veteres ſcriptores,

Extant de ea duo ſerm. S. Auguſt. 15. & 16. de Sanctis.

Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 14.

a *De ſcriptoribus Eccleſ. in Petro.*

b *In Chronico.*

lebraretur. Qui vtique vſus tam in Occidentali quam Orientali Eccleſia, à cunctis fidelibus receptus, in annos ſingulos repetitus (licet interdum alicubi prætermiſſus, ſed reſtitutus) in hodiernum vſque diem ſanctiſſime perſeuerat. Et quidem de conſuetudine Romanæ Eccleſiæ, cum innumera fere extent exempla, tum S.Leonis Papæ luculenti ſermones, egregie teſtatum faciunt, quanta feſtiuitate dies illi peragerentur. Confirmat eadem S.Paulinus, *a* & Hilarius Pontifex ad Aſcanium, ac cæteros prouinciæ Tarraconenſis Epiſcopos ſcribens. De aliarum vero Eccleſiarum vſu *b* Ambroſius, itemque Auguſtin. præclaris teſtantur monumentis, quam feſtiua dies illa fuerit anniuerſaria, quâ ad Eccleſiarum regimen, ſacri Antiſtites prouecti ſunt. De Orientalis vero Eccleſiæ conſuetudine ſatis monent Græcorum menologia; in quibus S. Baſilij, Ioannis Chryſoſtomi, & aliorum agitur ſedis anniuerſaria dies.

a Epiſt.16 ad Seuerũ.
b *De Felice Commẽſſ. Epiſcopo lib.8. Epiſt. 60. edit. Rõ.*
c *De die Natali Aurelii Epiſcopi Cartha. ſer. 32. de verbis Domini in fine. Item de ſua ipſius Anniuerſ. die Ordinatio. homil.24. & 25.*
Lib 3.c.3.
Matth. 16.

Si igitur laudabilis hic vſus, ab omnibus Eccleſiis receptus, adeo ſolemnis erat, quanta maiori feſtiuitate par erat diem illum celebrare, quo primum S.Petrus, Romæ, diuino conſilio ſedere cœpit; tranſlata illuc ſede, quam 7.annos Antiochiæ tenuerat? Porro tanto celebrior, hæc eſt ſolemnitas, illa qua Antiochiæ ſedit, quod mobilis illa vel ad tempus tantum, ac quaſi per tranſitum ſita fuit. Romæ vero ſtabiliuit, firmauitque Deus eandem, in æternum in Petri ſucceſſoribus permanſuram; quam, vt tradit Irenæus, doctrina munitã, traditionibus locupletatam, meritis illuſtratam, donis auctam, idem Apoſtolus vna cum Paulo etiam ſanguine conſecrauit. Verum hac die non illa tantum ſolemnitas agi videtur, qua Petrus Romæ ſedere cœpit, ſed etiam ſacroſancta illa recolitur inſtitutio, qua à Domino, Petrus, petra fundamentalis Eccleſiæ conſtitutus, perpetuæ ſtabilitatis promiſſionem, & claues regni cœleſtis accepit.

Et quoniam Petrus non vrbis tantum, ſed totius Catholicæ Eccleſiæ à Chriſto eſt inſtitutus Epiſcopus

me-

Digitized by Google

merito vniuerſalis Eccleſia eandem in vniuerſo Chriſtiano orbe agit ſolẽnitatem. Cæterum aſſeruatur hactenus in Baſilica Vaticana ipſa cathedra lignea, in qua olim Romæ Petrus ſediſſe perhibetur. Nec quis hoc miretur. Si enim ſedes ipſa lignea, Cathedra Iacobi Apoſt. Hieroſolymitani Epiſcop. poſt tot tantaq; populi Iudaici naufragia, poſt illud pauendum Hieroſolymorum excidium, ſeruata nihilominus eſt integra, vſque ad tempora Conſtantini magni Imp. quam & ſucceſſores Epiſcopi, decenti honore cuſtoditam ſunt venerati, quid tam mirũ, Apoſtolorum verticis cathedram, pari ſaltem fuiſſe diligentia conſeruatam? Ipſa etenim, quis ſuper ſe ſederit virtute miraculorum prædicat, in ligno arido viridem gratiam curationum cõſecuta; cum per eam Deus, diuinam opem implorantibus, beneficia præſtare non deſinit. Conſeruatam nouimus etiam Alexandriæ, Cathedram Marci, Petri diſcipuli; in qua ſucceſſores ob cœleſtem in ea ſplendorem diuinitus oſtenſum, inſidere inpoſterum non ſunt auſi. Porro B. Petrum anno 2. Claudij Imp. Romam veniſſe, communis omnium ſententia eſt. Idenim Euſebius in Chronico, inprimis teſtatur; idipſum *a* Hieron. ac denique cæteri omnes, qui de eo hiſtoriam conſcripſerunt hæc enim habet *b* Euſebius; Anno 2. Claudij, Petrus Apoſtolus, cum primum Antiochenam fundaſſet Eccleſiam, Romam proficiſcitur, vbi Euangelium prædicans, 25. annis, eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat. Et D. Hieronymus; Petrus, inquit, poſt Epiſcopatum Antiochenſis Eccleſiæ, & prædicationem diſperſionis eorum, qui de Circunciſione crediderunt in Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia & Bythinia, ſecundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem magum Romam pergit, ibiq; viginti quinque annis, cathedram Sacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis. Eadem, de tempore & cæteri quoque conſcripſere, vt nulla de his relicta ſit dubitatio. Cæterum Petri Romam aduentum, omnes fere rerum Eccleſiaſticarum veteres ſcriptores,

Extant de ea duo ſerm. S. Auguſt. 15. & 16. de Sanctis.
Euſeb. hiſt. lib. 7. c. 14.

a *De ſcriptoribus Eccleſ. in Petro.*
b *In Chronico.*

a *Lib. 1. c. 3* & confirmârunt & perpetuis monumentis decorârunt;
b *De præſcr.* vt a Irenæus, b Tertullianus, c Hippolytus, d Cy-
c *Apud* prianus, e Arnobius, f Lactantius, g Optatus, h Hie-
Prudent. ronymus, i Ambroſius, k Auguſtinus, l Seuerus,
in periſtep. m Prudentius, n Philaſtrius, o Oroſius, p Proſper,
d *De vni-* q Maximus Taurinenſis, r Petrus Chryſologus, ſ A-
tate Eccl. rator, ac cæteri latinorum, qui de rebus Eccleſiaſticis
& aliis lo- commentarios edidêre. Ex Græcis verò, t Papias,
cis. u Caius, x Dionyſius Corinthiorum, y Petrus Alexan-
e *Aduerſus* drinus, z Euſebius, a Chryſoſtomus, b Cyrillus Ale-
gentes, & xandrinus, c Theodoretus, d Sozomenus, ac cæteri in-
in Pſ. 106. numeri. Ac denique ne in re, toto cœlo perſpicua labo-
f *Lib. 4. ca.* remus, idipſum Sacroſancti Oecumenicæ ſynodi, idem
21. etiam Romani Pontifices ſuis epiſtolis; Imperatores
g *Cont.* ſuis edictis confirmârunt. Et ſic quidem, tanta de Petri
Parmen. Romam aduentu memoria, omni ſcriptionum gene-
lib. 2. re meruit conſecrari, vt nec cuiuſuis perfrictæ frontis
h *De Scrip.* hæreticus vel ſchiſmaticus, eorum, qui ante noſtra ſe-
Eccleſiaſt. cula vixerunt, auſus fuerit de eo vel leuiter quidem
i *Serm. in* dubitationem mouere.
Nat. apoſt.

k *Ser. 7 in Natiui. Apoſt.* l *Hiſtor. li. 2.* m *In Periſteph.* n *De hæreſ. c. 30.* o *Lib. 7. c. 6.* p *De prædic. lib. 4. c. 13.* q *Serm. 1. & 5. in Natiuit. Apoſt.* r *Serm. in Nati. Apoſt.* ſ *In Acta Apoſt.* t *Apud Euſeb. lib. 2. ca. 13.* u *Apud Euſeb. lib. 2. cap. 24.* x *Dionyſ. apud Euſeb. lib. 2. ca. 24.* y *Can. 3.* z *Lib. 2. c. 13 & 14.* a *Homil. de Petr. & Paul.* b *Epiſt. ad Cœleſtin.* c *Lib. hæreſ. fab. in Simone, & Ep. ad Leon.* d *Lib. 4. C. 14.*

Cæſ. Baron. in Notat. Marty. Rom.

VITA S. LEOBARDI, RECLVSI IN maiori Monaſterio prope Turones; Ex ea quæ eſt per Gregorium Turonenſem Epiſcopum: Floruit hic Sanctus circa annum Domini 583. Cum ipſe au- ctor præſideret Eccleſiæ Turonenſi.

18. Ianuarii.

Genus Leo- B. LEobardus Auernici indigena territorij, non quidem glorioſis aut aliqua dignitate claris, ſed

ſed ingenuis admodum & ſpectata probitate natalibus ortus eſt, quos ipſe deinde meritorum ſuorum gloria egregie illuſtrauit. Cum poſt multa virtutum & literarum ornamenta, ætas connubio apta accederet, pater, ne poſſeſſiones, quæ erant ampliſſimæ, ad externos deuoluerentur, ſine mora eum liberis procreandis operam dare voluit. Quid enim, dicebat, mi fili, hactenus tanto labore cumulandis diuitiis & agrorum poſſeſſionibus inſudaui, ſi poſſeſſor ex genere noſtro ad fruendum defuerit? At filius, quamuis toto animo dura matrimonij vincula reſpueret, ne tamen patris voluntatem deſpicere, & parum ſanctam habere videretur, paſſus eſt ſe iis alligari.

bardi haud obſcurum.

Ducit vxorem.

Interea vtroque parente feliciter demortuis, vt exequias lugubri habitu rite celebrauit, iuſtumque dolorem compleuit, nuptiali decore ſplendidus ad domum fratris ſui perrexit; quem adeo vino ſepultum inuenit, vt neque fratrem agnoſceret, neque domo ſua recipere vellet. Ille igitur pro hoſpitio multis iniuriis & contumeliis à fratre acceptus, ad quoddam vile declinauit tugurium, vt ibi membra multis itineris vexata incommodis, grato vtcunque ſomno recrearet. Media autem nocte expergefactus, cœpit multiplicia Dei beneficia grata mente recolere, & aciem totam in diuinã bonitatem defigere. Quæ meditatio tantos in eius pectore amoris igniculos excitauit, vt ingentem lachrymarum vim profunderet; & ſublatis cum inſita pietate ad cœlum manibus Dominum enixe precaretur, vt ſibi, quo certo vitæ genere, gratum vlli obſequium præſtare poſſet, dignaretur oſtendere. Tandem poſt longa ſuſpiria, poſt dulces lachrymas; ô anima, inquit, mea, quid agis? quid in ambiguo ſuſpenſa teneris? quid fluctuas? quæ eſt huius mundi gloria, vt ei toto vitę tuę curriculo ſeruire velis? Nunquid non vana ſunt omnia & breuiſſimo temporis ſpatio circumſcripta? & quæ ſunt corporis deliciæ cum ſuauiſſimis mentis deliciis collatæ? Eia igitur rumpe moras, & ſuauiſſimũ Chriſti iugum tota mente amplectere.

Eius parentes moriuntur.

Recolit diuina beneficia noctu.

Seipſum excitat ad mundi contemptum.

Hæc cum effatus eſſet, & mens eius diuino amore mirabiliter æſtuaret, prima luce aſcenſo equo iter ingreſſus eſt, incertus omnino, vel quid ageret, vel quo tẽdere deberet. Tandem ei opportune ſepulchri S. Martini multis magniſque miraculis admodum celebris in mentem venit; quod miro pietatis ſtudio inuiſit, & paucis diebus ſancti illius patrocinio inuocato, ad cellulã, tranſmiſſo amne, maiori monaſterio propinquam (de qua Alaricus quidam receſſerat) deuotus acceſſit; in qua tam excellenti vitæ integritate annos viginti & duos verſatus eſt, vt miraculorum virtute clarus admodum euaſerit. Mentem ſuam continua rerum diuinarum meditatione ad cœleſtem puritatem formabat; ieiuniis, vigiliis, ſilentio & oratione in tantum delectabatur, vt neque ad momentum ſe auelli ab iis pateretur. Porro diuinarum cognitione literarum tam excellenter inſtructus erat, vt non modo ſe contra improbi hoſtis inſidias tueretur, ſed multos etiam alios ad virtutis & honeſtatis ſtudium inflammaret, multos à prauitate vitæ & horrendis peccatorum tenebris, ad clariſſimam veritatis lucem & Chriſti amorem traduceret. Erat ei aſſidua pro populis ſolicitudo, parumque eſſe putabat, ſi ſe tota die ab omni peccati contagione purum & immaculatum ſeruaret, niſi etiam alios orationibus, & piis ſermonibus à dura peccati ſeruitute, in veram libertatem vendicaret.

Inuiſit ſepulchrum S. Martini, & cellulam quandam incolit.

Eius inibi pia exercitia.

His pietatis charitatiſque operibus tantam Domini gratiam conſecutus eſt, vt puſtulis malis ſaliua oris ſui perunctis, vim veneni ſæuientis opprimeret. Febres vero nunc frigore, nunc æſtu ſæuientes, per poculum vini, charactere Crucis ſanctificatum, ita diſcuſſit, vt omnes latentem in eo quandã diuinæ virtutis vim agnoſcerent.

Inſignia item miracula.

Quodam tempore cæcus quidam audita fama virtutum eius, ſupplex ad eum venit, vt contactu dexteræ ſuæ lumina clauſa aperiret. Quod vir ſanctus cum primo conſtanter renuiſſet, fletibus tandem hominis victus, triduo pro eo orationem fudit; quarta vero die ſigno

Digitized by Google

ſigno Crucis oculos eius impreſſo, pulſis tenebris, lucem reſtituit. Huius virtutis teſtimonio, Euſtachius Abbas coſtipulator aſſiſtit. Denique longa ieiunij auſteritate confectus, & oratione indeſinenti debilitatus, obitus ſui diem diuina reuelatione cognouit. Aduenerat dies Dominica, cum vocato ad ſe miniſtro, vt ſibi quiddam præpararet, mandauit. Quo celeriter parato, eique allato, Heus, inquit, egredere foras, & vide ſi miſſarum ſolennia iam peracta ſunt. Hoc autem vir ſanctus dicebat, vt ab omni humano conſortio ſeparatus, Angelorum ſeptus præſidio, ſuauius liberiuſque è corporis ergaſtulo migraret. Quod etiam factum eſt, nam miniſter reuerſus dulciſſimo mortis ſomno eum ſopitum inuenit. Vnde non mediocriter turbatus, maximo fletu reliquos fratres ad triſte ſpectaculum excitauit; qui funus multis cum lachrymis procurantes, illud in ſepulchro, quod ipſe ſibi in cellula ſua ſculpſerat, condiderunt.

Excedit è vita, & in cellula ſua ſepelitur.

VITA S. LAVNOMARI ABBATIS TVRbionẽſis & Confeſſoris; Ex ea quæ eſt apud V.P. Laurentium Sur. ab eius quodam æquali omni fide conſcripta; Claruit maxime ſub Chilperico Francorum Rege, Clotarij filio, Anno Redempti Orbis 567 & ſubſequentibus; Imperante Iuſtino Iuniore.

Alias Corbionenſis.

Caſ Baron. Annal. Tõ. 7.

CVm Franci Gallias occupaſſent, abiectoque teterrimo dæmonum cultu, Chriſtiana religione initiati eſſent, ea tempeſtate, qua Clotarius, filius magni illius Clodouei, qui primus ex regibus illius gentis in Chriſtum credens, à beato Remigio Rhemorum epiſcopo baptizatus eſt, regnum obtinuit; intra Galliam Lugdunenſem Launomarus apud Carnotenſes parentibus eſt Chriſtianiſſimis editus in hanc lucem. Qui cum etiam,

19. Ianuar.

S. Launomari Patria.

num

Digitized by Google

num puerulus in paternis ædibus verſaretur, demandata illi cura eſt paſcendi pecoris; id quod ſedulo fecit, inſtar Iacob aut alicuius è cæteris patriarchis. Interim vero pius puer iam bonæ ſpei præ ſe ferebat initia, virtutiſque haud obſcura argumenta; quandoquidem ex victu quotidiano, quem parentes illi ſuppeditabant liberaliter impertiebatur vel egenis, vel peregrinis; aut certe coætaneis pueris, in paſcendo pecore occupatis; cumque necdum præceptorum Dei haberet notitiam, diuina in eo relucens gratia id illi contulit, vt in tenera ætate & puerili corpuſculo, pectus ſenile circunferret. Et quia ea, qua diximus, erga conſodales pueros & inopes, ardebat dilectione, in ipſa pueritia iam cœpit ſe parſimoniæ ſtudiis accommodare, vt illis poſſet benigne facere ac opitulari. Faciebat enim charitas, qui iam tum ſic affluebat, vt pauperum iuuandorum pia quadam teneretur ſolicitudine; licet interim corpuſculum illud ſuum in tantilla ætate ieiuniis afflictaret, atque ſibi ipſi rigidus eſſet & parcus. Sociis vero ſuis non ſe aſperum, non incommodum, non durum & tetricum, ſed ſermone affabilem, moribus ſuauem, vultu iucundum & alacrem, beneuolentia & amore, pro eius & ætatis & facultatis captu, præſtantiſſimum exhibebat. Euangelium quidē nondū didicerat, ſed in corpore delicato crucis mortificationem perferre geſtiebat, ad ſolis vſque occaſum ſæpe ieiunus permanens.

Pietas & liberalitas puerilis.

Ieiuniis ſe macerat adhuc puer

Sed cum parentes in ipſo primæ ætatis flore, illum viderent corporis curam negligere; lubricæ voluptatis illecebras rigore abſtinentiæ conterere: non ſine ſtupore & admiratione cogitare cœperunt, vnde in illa tam imbecilla pueritia, tanta morum grauitas ſubito extitiſſet; tacite vero paulatimque pueri vitam & viuendi rationem explorantes, cum illum mundi huius impuram colluuionem excelſo animo faſtidire & reſpuere viderent, eius profectus non ſolum non retardare, ſed longe potius vrgere voluerunt. Itaque in ipſa adhuc agentem pueritia, literarum ſtudiis admouerunt; & cuidam

Aliæ virtutes eius.

Adhibetur literis.

dam

dam vitæ venerabilis ſacerdoti Chetimiro inſtituendũ commendârunt; qui id temporis in Carnotenſi vrbe degens, ob vitæ integritatem celebris habebatur. Is vero in ſuam curam ſuſceptum puerum tenere fouebat, ſenſimque tum ad literarum cognitionem, tum ad veræ ſanctitatis ſtudia incitabat. Sed diuina gratia, quæ membris puerilibus iam maturæ ætatis animum indiderat, egregiam quandam diſcēdi induſtriam illi contuliſſe videbatur. Cernens autem presbyter ille, cum ętatis incremento ſimul in puero etiam religionis & pietatis creſcere deſiderium, animumque capeſſendæ doctrinæ magis magiſque fieri idoneum & opportunum, intra ſe lætabatur, bonæ ſpei permotus indiciis, ſperans talem eum quandoque fore, per quem multorum poſſet ſalus promoueri; quod quidem non multo poſt re ipſa comprobatum eſt.

Maximopere in pietate & literis profecit.

Porro ſimul atque ad eam peruenit ætatem, qua iã poſſet ſapere, vbi vocem Saluatoris Chriſti & corporis & cordis auribus accepit, nihil à parentibus admonitus, ſed diuina intus gratia inſtigatus, omnibus ſuis renunciauit rebus & facultatibus; vt in illa beate viuentium terra portionem poſſet obtinere hæreditatis nunquam amittendæ. Neque deinde ad mundanos voluit redire ſtrepitus, ſciens dictum eſſe à Domino, *Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei*; ſed doctrinæ ſacræ verborumque cœleſtium pabula ardenti deſiderio hauriens, illorum iugi meditatione adoleſcentis ætatis annos caſtis moribus ornabat. Eodem tempore diuini amoris flammis incenſus, captandæ ſolitudinis magno feruebat deſiderio; ſed ad tempus animi propoſitum celans, cum adhuc in Carnotenſi vrbe degeret, ad presbyterij gradum Dei benignitate promotus eſt. Nec multum interceſſit temporis, cum à fratribus, apud quos verſabatur, & cũ quibus pariter ad cœleſtia anhelabat, rei familiaris diſpenſator eſt inſtitutus. Quo in officio cunctam ſubſtantiam, omnemque penum ſolicitus curabat; ſummaque prudentia & moderatione paternoque affectu

Matt. 19.

Mõnaſticũ amplectitur inſtitutum.

Luc. 9.

Fit presbyter.

Item Procurator.

cun-

Digitized by Google

cunctis fratribus ita ſubminiſtrabat res neceſſarias, vt nec quicquam ex illis ſubtraheret, nec cuiquam prodigum ſe præberet. Erat iam longa ſpiritualiũ exercitiorum eruditione firmatus, & in ſacerdotio ſuo ita ſtuduit ſe gerere, vt dignum Deo miniſterium exhiberet, apoſtolico quoque doctus exẽplo, ad primæ Eccleſiæ formam ſe componere intebatur, de qua ſcriptũ eſt, *Diuidebatur autem ſingulis, prout cuiq; opus erat.* Deinde vero aliquot iam elapſis annis ab eo tempore quo hoc ei fuerat munus delatum, cordis ſui deſiderium tandiu celatum, Domino authore & cooperatore, obtentaque ab Abbate facultate, in opus contulit. Intẽpeſtæ enim noctis captans ſilentia, cunctiſque alto preſſis ſopore, ſcipionem apprehendens, poſthabito rerũ temporaliũ curandarum officio, ad optatam ſe eremum contulit. Nõ defuiſſent illi, ſi priori in loco hærere voluiſſet, quibus ſe poſſet oblectare, ſibiq; indulgere; ſed ſancto quodam impatientis erga Deũ amoris zelo permotus, mũdum ſpreuit cum vniuerſis oblectamentis & voluptatibus eius, fortiterq; calcatis fluctibus illius, ab hominũ ſe frequentia ſubduxit, vt angelico poſſet frui conſortio per ſublimem rerum cœleſtium contemplationem.

Act. 4.

Eremum petit.

Locus autẽ, in quem ſe vir ſanctus recepit deſiderio viuendi & vacandi ſoli Deo, procul ab vrbe fuit in abditiſſima ſolitudine ſyluæ illius, quæ Pacticus appellatur. Ibi tota animi intentione & ab ipſis intimis cordis medullis Domino familiarius inhærebat. Conſtruxit autem eodem in loco ex frondibus tuguriolũ, & cũ nocte quadam diuinis hymnis & ſanctæ meditationi inſiſteret, à latronibus diu laborioſiſſime quæſitus eſt ſpe prædæ, quod putarent eum apud ſe habere aliquã auri copiam; & tandẽ poſt longos totius noctis errores, mane ab illis conſpectus & inuentus eſt, nimioque timore eos corripiente, ſic ab eis compellatus eſt, cum ad eius pedes corruiſſent: Parce nobis, vir Dei, parce: facinus noſtrum agnoſcimus, veniamque precamur. At ille obſtupefactus, Quid eſt, inquit, fratres, quid eſt, quod

Latronum eum quærentium errores.

à me

à me petitis? aut quæ vos ratio ad nos vſque accedere compulit? Tum illi, quid cõtra illum cogitaſſent, quidue moliti eſſent, ei confeſſi ſunt. Quibus vir ſanctus ita reſpondit: Et ego machinationes veſtras, filij, non ignorabã. Miſereatur veſtri clemens & benignus Deus. Abſcedite hinc cum bona pace, & tandem à veſtris flagitiis animum reuocate. Faceſſant cædes & latrocinia: manus à rapinis feriientur: vt quandoque poſſitis diuinam experiri miſericordiam. Mihi quidẽ nihil nũmorum eſt: ſed diuitiæ meæ, Chriſtus eſt. His illi beati viri ſermonibus ad meliora prouocati, ab illo receſſerũt: & vix poſt triduũ ad ſua domicilia ſũt reuerſi. Cœpit autẽ ſancti viri iã nomẽ celebrari, & ad eũ frequẽtes confluxere, qui eius exẽplis & inſtitutionib. cuperẽt renouari ſecundũ animum & hominẽ interiorẽ, & ſpiritu mentis ſuæ, ſicut dicit Apoſtolus, & induere nouũ hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt. Itaque breui tempore inſtar monaſterij cœperũt in illa vaſta ſolitudine habitacula conſtruere: vbi ſane etiam multi viri ſancti miraculis coruſcârunt. Multi enim ad eius preces ab ægritudinibus corporum ſe ſenſere liberatos: multi etiã interioris hominis, quod longe præſtantius eſt, ſanitati ſunt reſtituti: qui ad Dei caſtra ſe conferẽtes, didicerunt cõtra antiqui hoſtis tela ignita ſcutũ fidei obiicere, & eius inſidiis fortiter reluctari. Claudum ibidẽ, oblato ſacro Miſſæ Sacrificio, impertitoq; panis benedicti fragmento, curauit. Fores Oratorij cũ quandoq; inueniſſet clauſas, clauesq; æditituus amiſiſſet, oratione ſola reſerauit. Incendiũ fortuitũ meſſas ſegetes ædesq; vicinas depaſcere incipiens, edito è contra Crucis ſigno fuſiſque ad Dñm ardentib. precibus, veluti imber largiſſimus, penitus extinxit. Porro nocte proxima cũ ante tẽpus ad orationẽ ſurrexiſſet, inter ipſas ſacras vigilias inuidus ſatã virũ ſanctũ infeſtare cœpit: & quia ab illa luce ſempiterna miſer in æternas tenebras corruit, ter lampadis lumen tanquam lucis inimicus extinxit. Sed ſenſit militem Chriſti ſuis machinis & inſidiis ſuperari non poſſe. Nam quoties ille malignus lucem extinxit, non intermiſit vir Dei offi-

Multi ad eum confluunt.

Ephes. 4.

Claret miraculis.

cium ſuum: immo vero Dominum obnixe deprecans per veram atque ſempiternam lucem, quæ Chriſtus eſt, lampadem extinctam rurſus accendit.

Vir quidam, Sicaptus nomine, genere nobilis, prædiorum ampla poſſeſſione valde locuples, dæmone infeſtante miſere exagitabatur cum vir Dei miſeratus, conſignans, totum olei vnctione perfudit, manuſque illi imponens, malignum dæmonem abſcedere coegit.

Ambulabat quandoque in ſolitudine iuxta monaſterium ſuum, & ſecum neſcio quid de ſcripturis ruminans, in occurſum ſuum properantem conſpicatus eſt ceruam luporum infeſtam rabiem pennigero volatu effugere cupientem. Vt vidit autem lupos illos, miſertus ceruæ, exclamauit; Ceſſate immanes & cruentæ beſtiæ ab infeſtatione animantis huius, & ad deſerta loca diſcedite. Ad has viri Dei voces ilico ſubſtiterunt lupi, miſſaque ceruæ inſectatione, in ſuas latebras aufugerunt. Cerua autem illud, quo venerat, iter repetere reformidans, liberatorem ſuum comitata eſt, præceſſitque illum in oratorium; cumque eam vir ſanctus blande palpâſſet manu ſua, poſt duas fere horas dimiſit eam in ſolitudinem.

1. Pet. 5.

Alio tempore quidam Laudocramnus, ſtirpis nobilitate clarus, grauiſſima paralyſis moleſtia adeo vexabatur, vt membra omnia vigore deſtituta, ſuum nollent officium facere. Eum vir ſanctus ad ſe perductum ſalutifero muniit ſigno, oleoque ſacro delibutum, paralyſi celeriter profligauit, priſtinæ ſanitati reſtituit. Poſt annos aliquot, fama virtutum eius longe lateque iam increbreſcente, vir ſanctus humanas laudes & fauores refugiens, cupienſque neſciri & latere homines, illa relicta cellula, cum ſociis ſuis ad alium commigrauit locum, quem iam olim alij conſtruxerant & incoluerant, & nunc plane incultus, ſentibuſque & virgultis vaſtiſque arborum frondibus obrutus viſebatur. Id temporis in ea prouincia vir erat illuſtris, opulentus & latiſſimorum fundorum dominus, nomine

Ragno-

Digitized by Google

Ragnoſointhus. Is vt conſpexit Chriſti militem in eo, quē diximus, incondito & horrido loco aliquid moliri velle, quod futuris tēporib. aliis quoq; vtilitatē eſſet allaturū, explorata eius ſanctitate, & indefeſſo in diuinis rebus ſtudio ac labore, cœpit venerari illum & toto deſiderio complecti; accēſuſq; flāma amoris illius, quē in Dei homine cōperit & arctius amplectebatur, locum hūc illi donauit, iuſq; ſuū omne in illum, eiuſq; paſtores tranſtulit, vt perpetuis tēporib. illū occuparent, certis vndiquaque deſcriptis accurate limitibus; quemadmodū, ſi quis id nôſſe velit, ex ſcriniis huius ſancti cœnobij abunde doceri poteſt. Cœpit igitur eo in loco vir Dei ad laborem ſe accingere. Deoque iuuante illū repurgare, *Turbionis priſtino permanēte vocabulo, ſtatuitq; ibi oratoriū, inſtarque cœnobij cellulas ędificauit, in iis cū ſuis habitans. Factū hoc eſt anno ſecundo Chilperici regis, qui fuit filius Clotarij ſupradicti. *Corbiēis. Conſtruit monaſteriū

Die quadā monachi venerādi patris, vetuſtā quercū amputārūt, ceſſurā in ſtructurā oratorij. Vbi autē hora cibi capiēdi aduenit, vir Domini illos iuſſit abſcedere; ipſe vero cum ſuo miniſtro in opere permanſit. Erat arbor illa loco importuno ſita, vt à fratribus neq; ſecuri, neq; dolabris aptari poſſet ad vſum ædificij. Itaq; ſeruus Dei ad ſolitum præſidium recurrens, precibuſque pulſans Dominum, illius virtute & ope fretus, arborem immenſæ molis & roboris, quo illi collibitū fuit, tranſpoſuit. Fertur autem ea arbor tantæ fuiſſe vaſtitatis, vt vix quadraginta viri illi deportandæ ſufficerēt. Pręcepit autem vir ſanctus miniſtro ſuo, vt venientib. fratribus diceret, à prætereuntibus allatā fuiſſe opem. Neque ea propter quiſquam eum eſſe mentitū dicere poteſt; cum prętereuntes, quis rite dixerit ſanctos Angelos viatores; qui ipſorū apparitiones factas Abrahæ Loth, atque Thobiæ in memoriam reuocârit. In cunctis.n. operibus ſuis, valde id ſtudebat, vt hominum fugeret notitiā & ſpiritum vanitatis atque iactantiæ; admonebatq; vt omnis laus vni Deo tranſcriberetur: cuius etiam reuera totum eſſet, quicquid feciſſet boni. *Immanem quercū precibus trāsfert.*

Fuit poſt hęc vir quidam nobilis, Ermoaldus nomine, qui iam ad extrema perductus, mortis angoribus premebatur. Miſit igitur ad virum Dei ſolidos quadraginta, obnixe rogans, vt ipſi iam in ſupremo conſtituto ſpiritu, velit benignus opitulari; & ſuis apud Deũ precibus efficere, vt ſpes obtinendæ ſanitatis ipſi prędtetur. Illã pecuniam vir ſanctus prorſus recipere noluit; attamẽ vrgente latore, tandem accepit illam quidẽ, ſed ingreſſus in oratoriũ, fudit preces ad Deũ, vt accepta foret in cõſpectu illius, oblatio hominis; imponenſq; altari pecuniam, & multo ſtudio ſingulos appendẽs ſolidos & manu reuerſans, crebroq; flectẽs genua & orãs Dñm, ad extremũ non niſi vnũ ex omnib. ſibi retinuit ſolidũ; quem per ſpiritũ cognouit non rapina, ſed iure partum eſſe. Reliquos aũt reſtituens illi, qui eos attulerat, ait; Hæc pecunia per iniquitatem conflata eſt, nec poteſt mutare ſententiã Dei, nec vitæ ſpatia producere, nec peccatorum veniam impetrare, ſcriptum eſt enim; *Victima impiorum abominabiles Domino; vota iuſtorũ placabilia.* Hinc eſt illa prophetę exprobratio; *Sacrificate de fermento laudem.* De fermento quippe laudem immolat, qui Deo ſacrificium de rapina parat. Tu ergo frater celeriter annuncia domino tuo, vt pro animę ſuæ ſalute ſit ſolicitus, iniuſteque aliis ablata reſtituat; noueritque hoc modo vitam ſe amiſſurum tẽporaliã. Nos vero, Chriſto propitio, bonis omnibus abundamus, nec quidquam nobis in Chriſtum firmiter credẽtib. poterit deeſſe. Dominus tecum ſit, fili; vade in pace. Ille his auditis, abiit ad dominum ſuum: quẽ tum quidem adhuc viuentem reperit, ſed idem tamen, inualeſcente morbo, exceſſit è viuis.

Pecuniam male partã reſpuit.

Prou 15.

Amos 4.

Prædicit cuidam obitum.

Venerunt aliquando fures ad ſancti patris cellã, ingreſſique nocte, quæ ſemper id genus maleficis hominib. amica eſt, bouem à præſepio abduxerunt. Id vbi ad monachorum notitiã mature perlatum eſt, ad ſanctũ virum querelas detulerũt. Ille vero timens, ne ab accepto temporali incommodo animi eorum à ſuo ſtatu nonnihil dimouerentur, & quadam impatientia perturba-

turbarentur, ait ad illos; Patientes eſtote, fratres, & propter iacturam rei caducæ, nolite Dei in vobis ſimilitudinem corrumpere. Memores eſtote illius beati Iob, qui cum res & facultates omnes repente perdidiſſet, filiis quoque omnibus vno momento orbatus, atq; inſuper ſæuiſſimo vulnere percuſſus eſſet, ita de illo ſcriptura loquitur: *In omnibus his non peccauit Iob labiis ſuis, neq; ſtultum quid contra Deum locutus eſt.* ſed potius ait: *Dominus dedit, Dominus abſtulit; ſicut Domino placuit, ita factum eſt, ſit nomen Domini benedictũ.* Neque igitur res proſperæ, ſi adſit copia eorum quæ ad vitam degendam ſunt neceſſaria, nos debent animis extollere; nec diſpendia terrena perturbare vel deiicere vt poſſimus ad eius quãdam accedere ſimilitudinẽ, de quo pſalmographus dicit: *Sicut tenebræ eius, ita & lumẽ eius.* Interim vero fures illi, qui bouem tulerãt, magno labore tota illa nocte & ſequenti die ſe miſere cõfecẽre, nuſquam valentes inuenire viam, per quam extra illam ſolitudinem ſe proriperent. Altera iam nox aderat, & immodica fatigatione exhauſti, poſt tot exantlatos labores, cernunt ſe illum in locum redactos, vnde bouem abſtulerant: cumque monachorum pſallentiũ audirẽt voces, verſi in ſtuporẽ, Quid, inquiunt, accidit nobis? En in eo iam cõſiſtimus loco, vnde hoc animal abegimus. Itaque ſua ſe ſpe fruſtratos, conatumq; improbum male ſibi cedere conſpicati, ſtatuũt ſecum reſtituere ablatum bouem.

Hortatur ſuos ad tolerantiam.

Iob.1.

Pſal.138.

Fures non poſſunt eius bouem abigere.

Porro nocturnis expletis hymnis, vir ſanct' pro cõſuetudine ſua exiit, vt in circuitu luſtraret Cellulã. (ita enim vocatur ab illo, qui ſcripſit hanc vitam.) Et ecce obuios ſe illi præbent infauſti prædones, ſcelusque ſuũ & verbis confitentur, & manibus produnt. At vir pius libenter illis culpam omnem condonauit, aitque ad illos: Recte facitis filij, quod tandem poſt multos ſudores crimen veſtrum agnoſcitis. Deinceps, quæſo, ab huiuſmodi maleficiis abſtinete: & quia multos tuliſtis labores, venite & cibum ſumite, vt poſſitis celerius ad veſtra redire. Cauete autẽ, ne vel monachi vel paſtores

vos videant. Poſtea cum illi iam abiiſſent, reddidit fratribus bouem, quem ſollicite perquiſierãt; diſſimulãſque ſe nôſſe quæ geſta eſſent, nõ illis indicauit rem totam, ſed quaſi paſtorũ negligentia bos aberrâſſet, dicebat ſe illum errabundum præ foribus offendiſſe. Verũ poſt eius felicem obitũ miniſter eius, cuius fidei multa familiariter committebat, rei expoſuit veritatem.

Cruce & chriſmate curat pene mortuam.

Quędam nobilis materfamiliâs, Vulphrada nominẽ in adoleſcentia ſua morbo grauiſſimo, membra omnia tabefaciente adeo laborabat, vt vitalis calor in ſolo pectuſculo palpitare videretur, atque, vt ipſa referre ſolebat, iam pene exanimis, non in pedes erigi. Ea igitur famulorum manibus, obtinendæ ſalutis cauſa, ad ſanctũ Dei, hominem adducta eſt: qui chriſmate eam perungens, & ſignum ei crucis imprimens, ſanam à ſe dimiſit Multis ea poſtea annis vixit in pace, & poſt venerandi patris deceſſum eius cellulam ſuis muneribus præclare auxit & fouit.

Luc.21.

Circa extrema quã ſolicitus pro ſuis.

Et quidem beatus pater, virtutibus & gratia locuples, gregem monachorum, quos Domino lucratus erat, in diuturna pace rexerat. ſed ad alia iam mentis deſiderio feſtinans, & de ſua emigratione ſolicitus, hortabatur eos quotidie, vt ad diuina exequenda mandata ſemper promptiores ſe exhiberent, nec inertiæ & ignauiæ dediti, à cœpto curſu ſe ſinerent retardari: ſed vigilarent omni tempore, vt digni haberentur fugere venturam iram extremæ damnationis, & ſtare ante filium hominis. Id genus ſanctis exhortationibus, inuicta animi conſtãtia & paterna ſolicitudine, oues ſibi creditas contra luporum inſidias communire non deſtitit.

Per id tempus eccleſiæ Carnotenſis præſul erat Malardus; qui comperta fama viri Dei, & eius meritis & ſanctitati congratulans, optabat eius ſanctis colloquiis crebro frui. Eo nomine ab illo accerſitus vir Dei, cum etiam non ignoraret propinquum eſſe vitæ ſuæ terminum, iam grandæuus ad Carnotenſem vrbem properauit; vbi aliquot moratus dies, febris moleſta exagitatione

tione laborare cœpit. Audiens vero epiſcopus eũ grauiter teneri morbo, feſtinus venit ad illum, animique ſui dolorem lachrymis prodens, Heu me, inquit, venerande pater & præcipuo affectu colende, cur amicum & in fide Chriſti ſocium, inter huius mundi procelloſi naufragia ſolum deſeris? Magna mihi ſane erat ex te cõſolatio; ingens me obtinuit amor tui; à quo me leuatum iri ſperabam inter curarum & ſolicitudinum irruentes fluctus ac tempeſtates, cuius iucundis & ſuauib. colloquiis me ſentiebam ad cœleſtia appetenda incitari & inſtaurari. Cui vir ſanctus ita reſpondit; Ceſſa à lachrymis, pater beatiſſime. hæc eſt rerũ conditio humanarum, hanc vitæ metam prætergredi nemo poteſt.

Ego quidem lætiſſimo animo ineffabilem Dei mei miſericordiam appello, vt ianuam pietatis ſuę mihi velit patefacere, meamque ſpem & expectationem certa promiſſionum ſuarum remuneratione ſolari. Quod ſi vero etiam optio mihi detur, liceatque hîc adhuc permanere, ſcias reuerende pater, amarum eſſe hic viuere, huiuſque regionis clades & excidia videre: ciuium neces & cruciatus cernere: ſacrorum locorum ab hoſtibus impendentes prophanationes intueri. Atque hæc quidem omnia huic loco euẽtura ſunt; & ſola vexatio hoſtiliſque vaſtitas intellectum dabit auditui. Nã propter immania hominum facinora, Deo permittente, crudeles dominos patientur. Tu vero, homo Dei ne timeas. non enim viſurus es mala, quæ Dominus in terræ hui⁹ habitatores immiſſurus eſt. Ante enim, quam vrbs hęc hoſtium obſidione prematur, tu militiæ tuæ curſum feliciter abſolues, & ad patres tuos adiungeris. Poſtquã igitur Epiſcopo hæc locutus eſt, illeque abiiſſet, vir sãctus obitum ſuum, in Dei miſericordia confidens, intrepidus expectabat; cumque incrementis quotidianis aucta febris eius vires contereret, in eadem vrbe iam ſenex & plenus dierum vita functus eſt: eiuſque ſpiritus ad cœnam nuptiarum agni vocatus, recumbit cum Abraham, Iſaac & Iacob in regno cœlorum. Obiit 14. Calend. Februarij, & conditus eſt in baſilica S. Martini;

Prædicit futuras clades.

Obitus ſancti viri feliciſſimus.

Locus ſepulturæ eius.

Digitized by Google

vbi etiam S. Labinus eiuſdem vrbis antiſtes humatu
eſt.

VITA S. VVOLSTANI, VVIGORNIENſis Epiſcopi, & Confeſſoris; Ex iis quæ extant per V. P. Laurent. Sur. & C. Baron. Claruit maxime Anno Partæ ſalutis 1062. ſub Eduardo Anglorum Rege &c.

Caſ. Baron. Annal. Eccl. Tom. 11.

AMabilis Deo Vuolſtanus in prouincia Vuareuuicſi oriũdus, & in monaſterio de Burgo literis & officiis eccleſiaſticis inſtructus, Miſſã moroſe cantabat, aliaſque orationes adiiciẽs, ſolis fideliũ oblationib. contẽtus erat. Hic virgo exiſtens, ſuperflui potûs ſemper expers, eſui carniũ indulſit: quibus tamẽ ſpernẽdis occaſio talis fuit. Die quadã cũ ad placitũ quoddã exiturus, Miſſa celebrata cibũ ſumere ſtatuit, appoſita igitur auca, nidor aduſtæ carnis nares celebrantis oppleuit, odor mentem auocauit. Sed cum diu reluctãs, cogitationem auertere nõ poſſet, iuramẽtum ad ſacramenta quæ tractabat, fecit, nullo ſe amplius pacto id genus cibi comeſturum. Cõpleta vero Miſſa, ieiunus ad negotium diſceſſit. Seculo tandẽ relicto, in monaſterio Vuigornienſi, in quo pater ſuus ſeruierat, monachus effectus, per omnia pene loci officia gradiens, ad Prioratũ aſcendit. Ieiuniis, vigiliis & orationib. iugiter indulſit: ſuper ſcamnũ in eccleſia, libro, in quo orabat, capiti ſuppoſito, dormire conſueuit. Nocte aũt quadam ante altare in eccleſia orans, dæmonẽ ad luctam cum importune prouocantẽ, quãuis paſſione fatigatus, illum fortiter complectens proſtrauit. Apparuit autẽ illi in forma ſeruientis cuiuſdam de curia: quem poſtmodũ quoties Vuolſtanus videret, expalluit: ad cætera ſemper timoris vacuus. Affirmabat enim ſe neſcire, quid eſſet timor. Pro fractura pontis equum nunquam deſcendit, qui etiam in ſummitate fabricarum anguſtarum ſecurus incederet. Cum matrona quædam pulcherrima, nobilis

19 Ianuar.

Patria eius

Renunciat eſui carniũ.

Fit monachus & proceſſu tẽporis Prior.

Pia exercitia eius.

lis ac diues, in concupiſcentiam eius inſano amore ac illicito decepta, in tantum vexaretur, vt tentationi reſiſtere nõ valeret, deſiderium ſuũ ei aperit, ſuſpirando rogat & orat, vt cubile ſuum paululũ rigore poſtpoſito, ingredi dignaretur. Ille vero vocẽ funeſtam vlterius non ferẽs, ſermone loquẽtis interrupto, & facto fronti crucis ſignaculo, dixit: Fuge fomes laſciuiæ, mortis filia, vas ſatanę: alapamque mulieri ſuę tanto niſu impegit, quod crepitus illiſæ palmæ circunquaque auditus fuit. Sicque alter Ioſeph muliebrẽ laſciuiam animo reſpuẽs, manu cõpeſcebat. Solebat autem ſedula deuotione omni Dominica populo verbum Dei prædicare: quem frater quidam increpans, ſolius aſſeruit eſſe põtificis prædicare, monacho ſilentium & clauſtrũ cõpetere. Cui ſanctus reſpondit; Verbum Dei non eſt alligatũ, nihilque Deo gratius, quam Chriſtum annũciare, populumq; ab errore vitæ ſuæ reuocare: ideoque ſe non omiſſurũ. Nocte ſequente frater ille ad tribunal ignoti iudicis in viſione ductus, & cur ſeruum ſuũ obiurgâſſet, redargutus, in pauimẽtum iuſſus eſt ſterni & cædi. Lachrymæ vero in maxillis, & liuores euidẽter in ſcapulis euigilãtis apparuerũt. Cuius calamitate mot⁹ vir Dei, benedictionem ei dedit, & ſtatim ſanitas ei rediit, omneq; doloris veſtigiũ conquieuit. Cum quidam de campanili præceps rueret, Vuolſtanus eminus ſtans & intuens, condoluit, & ſignum crucis oppoſuit, caſuſque ruentis corpus non ſolum non attriuit, ſed nec animum frigente ſanguine, vt ſolet, hebetauit. Surrexit incolumis, ſuę temeritati imputãs, quod cecidit, & Vuolſtani ſanctitati, ꝙ euaſit. Trib. in hebdomada dieb. oĩs cibi abſtinẽs, ꝑpetuo linguã cohibuit ſilẽtio: reliqs trib. porros vel caules elixos & panẽ hordeaceũ comedebat. Cõtigit inter hæc Legatos à Sede Apoſtolica in Angliã mitti: q cũ ad Eduardũ Regẽ veniſſẽt, regio præcepto Vuigorniç ꝑ totã pene quadrageſimã hęſere, expectantes reſpõſũ legationis ſuę, de eligẽdo Vuolſtano in Vuigorniẽſis Eccleſiæ Antiſtitẽ. Hi videntes dũ ibi moriũt, ei⁹ laudabilẽ vitã, in eius electionẽ non tantum conſentiebat

Contemnit mulierem nobilem, ad ſcelus inuitantẽ.

2. Tim. 2.

Nota vim crucis.

Mira eius abſtinentia.

Eligitur, & conſecratur inuitus plane in Epiſcopũ Vuigorniẽſem Vuolſtanus.

tiebant, verumetiam tam Clerum quam plebē maxime ad hanc inſtigabant, ſuaque auctoritate electionem confirmabant. Illo vero penitus renuente, ſeque indignū acclamāte, cū ſæpe à viris religioſis ſuper hoc conuētus, ad cōſentiendū minime perſuaderi poſſet, tandem à viro Dei Vulſio Incluſo, qui tunc plus quadraginta annis ſolitariā vitā egiſſe noſcebatur, acriter pro inobediētia & obſtinatione correptus, diuino etiā oraculo territus cōſentire, cū maximo cordis dolore cōpulſus eſt: & Epiſcopatu ſuſcepto, Dominico die, quo ſanctæ Mariæ Natiuitas celebratur, ab Aldredo Eboracenſi Archiepiſcopo conſecratus, vita & virtutibus clarus VVigornienſis Eccleſiæ Præſul effulſit.

Alias Vuolſino.

Multo vero poſt tempore, cum Rex VVilhelmus, literaturæ inſufficientiā & Gallici ſermonis imperitiam prætendens, Vuolſtanū officio priuare niteretur, conuocato concilio, iubet Lanfrancus archiepiſcopus venerabilē virū baculū reſignare cum annulo. Vir autem Dei nec vultu mutatus nec animo, erexit ſe, & virgam paſtoralē manu tenēs, dixit: Vere domine archiepiſcope, vere ſcio, quia nec hoc honore dignus ſum, nec huic aptus oneri, nec ſufficiēs labori. Sciebā .n. hoc, cū me clerus eligeret, cū epiſcopi cogerent, cū me Dominus meus ad hoc officiū inuitaret. Ipſe authoritate ſedis Apoſtolicæ in meos humeros hoc onus refudit, & per hūc baculum, me epiſcopali gradu inueſtiri præcepit. Nūc tu paſtoralē virgam exigis, quā non tradidiſti: officium adimis, quod non contuliſti. Et ego quidē inſufficientiam meam non ignorans, & huic ſanctæ ſynodi ſententiæ cedēs, reſignabo quidem baculum, ſed non tibi: ſed potius ei, cuius eum authoritate ſuſcepi. His dictis, accedens ad tumulum S. Eduardi, & ſtans ante ſepulchrum, dixit: Tu ſcis domine mi, quam inuitus hoc onus ſuſceperim, quoties ſubterfugerim, quoties me, cum quærerer, abſentauerim. Fateor, inſipiēs factus ſum: ſed tu me coegiſti. Nam licet non deeſſet fratrum electio, plebis petitio, epiſcoporū volūtas gratia procerum, his tamen omnibus præponderabat tua authoritas: tua magis vrgebat voluntas. Et ecce nouus

VVolſtani iuſta increpatio.

Digitized by Google

rex, noua lex, nouus pontifex, noua iura condunt, nouas ſententias promulgant. Te erroris arguunt, qui iuſſiſti; me præſumptionis, qui conſenſi. Et tunc quidẽ falli potuiſti, vt homo; ſed nunquid modo coniunctus Deo? Non igitur illis, qui exigunt, quod non dederunt, qui cum ſint homines, fallere poſſunt & falli, ſed tibi, qui dediſti, iam deductus in ipſam veritatem, ignorantię vel erroris tenebras euaſiſti, tibi reſigno baculum, tibi curam eorum, quos mihi commendaſti, dimitto. Tibi ſecure eos committo, cuius ego merita non ignoro. Hæc cum dixiſſet, eleuata paululum manu, in lapidem, quo ſanctum corpus tegebatur, baculum infixit, dicens; Accipe domine mi rex, & cui libuerit, trade illum. Et exutus pontificalibus, inter monachos ipſe iam monachus ſimplex reſedit. Admirabantur omnes, cernentes virgam lapidi immerſam, & quaſi radicibus vteretur, non moueri. Cumque baculum tentantes, nulla ratione euellere poſſent, res defertur in ſynodum, & Gundulfus Roffenſis Epiſcopus, à Lanfranco miſſus eſt ad ſepulcrum; qui cum baculum nullatenus mouere valeret, Lanfrancus nouitate miraculi ſtupefactus, vna cum Epiſcopis & rege ad tumulum properans, facta oratione, manum fruſtra ad eruendũ baculum appoſuit. Exclamat rex, orat pontifex, & ad ſanctum ait; Vere iuſtus Dominus, & cum ſimplicibus graditur, & cum humilibus ſermo eius. Deriſa eſt à nobis, frater, tua ſancta ſimplicitas; ſed eduxit quaſi lumen iuſtitiam tuam. Errauit in te iudicium noſtrum & ſimplicitatem tuam Deo gratam omnibus propalauit. Authoritate proinde, qua fungimur, immo diuino iudicio, quo conuincimur, curam, qua te inconſultius exuimus, iterum tibi committimus & imponimus. Ille autem impoſſibilitatem ſuam, & onus ſupra vires prætendens, aſſerit in loco ſancto miniſtrum ſanctum ſtatuendum. Victus tandem precum inſtantia, coram omnibus ad ſepulcrum acceſſit, virgam manu tetigit, & mox manum eius ſecuta, ac ſi in molli luto fuiſſet impreſſa, deſiliit. Lanfrancus ergo ad pedes eius pro-

Wolſtanus iniuſto iudicio depoſitus, magno Dei miraculo reſtituitur.

1. Cor. 1. uolutus, fatetur delictum, veniam implorat, dicens ſimplicitatem eius Deo acceptam & beneplacitam, qui ſapientiam huius mundi ſtultam facit, vt fortia cõfundat, & gratiam infundat humilibus. Mulierem quandam à dœmonio vexatam, per camporum deuia ſpiritûs impetu vagantem, ſua benedictione valetudini priſtinæ reſtituit, ac præcepit, vt non Vvolſtanum, ſed Deum benediceret; virtutes amaret, pudicitiam non perderet, ne deterius ei aliquid contingeret. Mulier ergo eius monita ſequens, in ſanctimoniali habitu placentem Deo vitam egit. Dœmoniacus quidam, ferreis catenis poſti alligatus, tanta vocum variarum confuſione locutus eſt, vt ex vno ore quaſi exercitum loqui crederes. Viſo autem pontifice, totis intremiſcens membris, ſtridebat dentibus; patulo rictu ſputa euomens, magno hiatu obſtrepere cœpit. Tanto in commodo ſacerdos impalluit, & expanſis in cœlum manibus, orauit, & infirmus ſtatim conualuit. Leproſus quidam viſu horridus, carne maculoſus, aqua lotionis manuum ſancti viri in balneo poſita ſe lauit, & puſtularum continuo tumor reſedit; mortiferum virus effluxit; omniſque caro in puerilem puritatem breui refloruit; & impetigine & ſcabie capitis abolita, Cæſaries ſuccreſcentibus capillis reformatur. Gunnildis ſanctimonialis, regis Haraldi filiæ, tumor infeſtus oculos inuaſit & moles palpebrarum viſum obducens, maſſa carnea oppleuit. Suſcepta vero Epiſcopi ſancti benedictione, deiectis & erectis palpebris, lucem ſerenam virgo conſequitur. Elſinus regis Eduardi quõdam miniſter, ad conſecrandam Eccleſiam Epiſcopum precibus aduocauit. Erat autem in cœmeterio arbor nucea, patulis frondibus vmbroſa, quæ luxuriante ramorum amplitudine, luminibus officiebat Eccleſię. Solebat autem vir ille aleis & epulis ſub eadem arbore vacare: & cum iuſſiſſet eam Epiſcopus abſcindi, mâluit Eccleſiam non dedicari, quam arborem inde penitus deponi.

Sanat dœmoniacã.

Item dœmoniacũ.

Leproſus mundatur.

Vir ergo ſanctus maledictionis iaculum in arborem

rem offenſus intorſit, & illa quaſi vulnerata, paulatim ſterileſcens, radicitus exaruit; & fructu caruit. Exacerbatus inde dominus, eam abſcindi iuſſit, & dixit: Nihil VVolſtani maledictione amarius, nihil eius benedictione dulcius poterit inueniri.

Arbori cui maledixiſſet, exaruit

Cum quidam de Anglia verſus Hyberniam nauigarent, mutata cœli clementia, flauit ſpiritus procellæ; inhorruit fragor ventorum; factaque eſt tempeſtas valida. Diruptis rudentibus & malo effracto, inuocato S. Vvolſtani ſuffragio, quidam in eius effigie apparens armamenta conſolidat, rudentes coaptat, & vt animos reuocarent exhortans, erigerent antennas, quia tranquillitatem daturus eſſet Dominus. Et confeſtim ſerenitate redita, mare tranquillum efficitur.

Tempeſtatem ſedat.

Vilioribus indifferenter vtebatur pellibus; magis tamen agninis, frigus depellens. Vnde & cuidam ſuggerenti, vt pelles ſaltem catinas admitteret, ait; Crede mihi, cantari non audiui, Catus Dei, ſed, Agnus Dei; ideo agno volo calefieri. Legebantur ad menſam eius ædificationum libri, cunctis interim ſummum præſtantibus ſilentium. Quiete vero epulis data, vt cœleſtem impartiret alimoniam, quib. miniſtrauerat corporalem, lectionem patria lingua exponebat. Cum vero poſt prandium ſecundum morem potus porrigeretur, ipſe aquam puram, ſolo miniſtro conſcio, ſumere conſueuit. Primis quidem annis meram hauriebat aquam; confectus ſenio, vino vel ceruiſia mixta. Diſciplinam domûs ſuæ tam in laicis quam in clericis ſeueriſſime exercens, legem ſtatuit, vt omnes tam Miſſæ quam omnibus Horis intereſſent. Cuſtodes ad hoc conſtituit, vt nullum impune ridere ſinerent; alioqui aut potu eo die caruit, aut palma ictum ferulæ excepit.

Lectio ad menſam eius.

Diſciplina domus eius.

Laicum nullum de ſuis quoquam miſit, cui non preces ſepties in die dicendas iniungeret; hoc aſſerens, vt ſicut clerici ſeptem Horas, ita laici ſeptem orationes DEO libarent. Si quis ante

cum

eum iuraret, ſtatim ferulæ vindicta ſequebatur. Indigne ferebat, ſi quis coram eo aliorum vitam roderet, vel carperet mores; quoniam hoc ſummæ malitiæ deputabat. Noctibus autem poſt modicum ſomnum ſurgens, pſalterium dicebat, nonnunquam ſolus, ne aliorum quietem impediret; quandoque cum ſocio, quem cæteris vigilantiorem depræhēdit. Et cum ſomnolentiam cuiuſdam fratris, nutu nocte quadam argueret, & ille oſcitabundus & inuitus reſideret, cum corpus quieti daret, magna vi per viſum concuſſus, flagris cæſus, inconſultæ temeritatis pœnas pertulit. Dat poſtremo fidem, quod nunquam vlterius virum Dei à bono opere impedire præſumeret. Miſſas duas ad minus quotidie audire, & ipſe tertiam cantare ſolebat. Aſſcenſo equo, pſalterium incipere, nec pauſam, niſi ad finem, facere conſueuit. Eius cubicularius præſto eleemoſynam deferebat, nulli egenti denegandam. Vbicumque iaceret, ſtaret vel ambularet, ſemper in ore pſalmus, ſemper in corde Chriſtus. In ſingulis villis ſuis habebat ædiculas, in quibus ſe à mane poſt Miſſam incluſit, donec clericus pulſatione oſtij, tempus prandij vel Horarum nunciaret. Quando erat Vuigorniæ, Miſſam maiorem loco hebdomadarij quotidie fere cantabat, à quo, vt dixit, officio pro Epiſcopatu reſignando noluit abſolui. Collationi monachorum interfuit, & confeſſione dicta, & benedictione data, ad ſua rediit. Dum quadam vice monachi ſui ad maiorem Eccleſiam migrarent, quam ipſe conſtruxerat, & videret Eccleſiam antiquam deſtrui, quam S. Oſvvaldus conſtruxerat, lachrymas fudit. Super quo modeſte redargutus, quod potius gaudere deberet, quod ſe ſuperſtite tantus honor Eccleſiæ ſuæ accidiſſet, quod multiplicatis monachis ædificia augerentur, dixit; Ego longe aliter intelligo, quod nos peccatores & miſeri opera ſanctorum deſtruimus, vt nobis laudem comparemus. Non nouerat illa ætas pompatica conſtruere, ſed ſub qualicunque tecto ſeipſos Deo immolare, ſubiectoſque ad exemplum attrahere. Nos econ-

Eius nocturnæ preces.

Nota ſancti viri eximiam humilitatem.

écontra nitimur, vt curam animarum negligentes, cumulemus lapides. Dum tempore quodam S. Vuolſtanus ſermonem de pace faceret, & multi ad concordiam redirent, vnus inter eos nullo ſuaſu, nec etiam Epiſcopi rogatu, pro fratris nece homicidæ veniam petenti indulgere voluit. Huic in medium adducto, dixit Epiſcopus; Beati pacifici, quoniam, filij Dei vocabũtur. Cõſtat ergo, ꝙ pacifici, ſunt filij Dei & beati; & diſcordantes, ſunt miſeri & filij diaboli. Illi igitur, cuius es, te committo, & trado carnem tuam ſatanæ. Statim ille mancipium hoſtile effectus, dentibus ſtridere, ſpumas iacere, caput rotare cœpit. A Vuolſtano demum ſatanus, cum pacem adhuc repudiaret, iterum & tertio arreptus eſt, quouſque ex corde iniuriam & offenſam remitteret. Ailuuinus quidam apud ſaltum Maluerniæ anachoretice degens, deſiderio Hieroſolymitani itineris ſæpius afflatus erat. Quod cum Vuolſtano panderet, diſſuadens Epiſcopus, aixit; Deſiſte ſodes Ailvuine; crede mihi, mirateris, ſi ſcires quæ per te Deus facturus ſit. Acquieſcens ille, in loco illo ad numerum tricenarium monachos congregauit, & Maluerniæ monaſterium fundauit.

Matth. 5.

Quidam nomine Feuolſus dum ſæpius eadem peccata Epiſcopo panderet, ait Epiſcopus; Opportunitas. vt video, latronem facit; ideo conſulo, vt monachus fias; & ſic vitiorum importunitate carebis. Cum vero ille pro rigore ordinis hoc renueret, Vade, inquit, monachus fies, velis nolis. Tandem ille ſeneſcens, & apud Malmesbiri tonſuratus, quoties dictum Vuolſtani menti ingeſſit, mitius ſe habuit.

Spiritu prophetiæ claret.

Dum alumni ſui Nicolai caput palparet, qui iam iuuenis calueſcere cœpit, ait ad eum; Puto fili, quod cito caluus eris. Et ille; Quare pater non tenes crines meos? Cui Epiſcopus; Crede fili, quamdiu vixero reſidui non deficient. Et factum eſt ita. Hebdomada namque illa, qua Epiſcopus obiit, omnes capilli eius ita euanuerunt, vt quaſi nudam cutem relinquerent. Anno autem Domini milleſimo ſexageſimoſeptimo, Epiſcopatus

Mors ſancti pontificis.

Digitized by Google

Mors ſancti pontificis.

patûs ſui triceſimoquarto, ætatis ſuæ octogeſimoſeptimo, quartodecimo Calend. Februarij defunctus ſeculo, viuere cœpit in Chriſto. Annulus autem, quem in conſecratione acceperat, multis annis digito eius hærere non potuit, & crebro lapſus, nunquam amiſſus fuit. Quippe caro digitorum ita exinanita fuerat, vt vix pellicula oſſibus inhæreret, fertur enim ſæpius ipſum dixiſſe: Annulum, quem ſine ambitu ſuſcepi, inſeparabilem mihi in humum portabo. Poſt obitum eius quidam annulum digito ſubtrahere inuanum tētauerunt, ita enim pellis plena, protuberantes articuli, neruorum integritas reſtituta videbantur mortuo, quę præ abſtinentia, exinanita fuerant viuo. Elapſis autem poſt obitum eius annis cētum, dum transferretur corpus eius, & in ſcrinio precioſo collocaretur, repertum eſt vna cum veſtimentis pontificalibus integrum & incorruptum.

Corpus eius poſt annos centum manſit incorruptum.

Varia eius inſignia alia miracula.

Inter multa vero miracula pro famulo ſuo à Deo patrata, mulierem quinque annis incuruatam ac inclinatam, humique accliuem curauit; linguam pueri à nouerca abſciſſam reparauit; cæcos quinque illuminauit; dæmoniacos quinque ſanauit; mutis quatuor loquelam reddidit; mortuos tres reſuſcitauit; leproſos duos mundauit; & hydropicis duobus ſanitatem contulit. Infra triduum vice quadam triginta quinque variis morbis oppreſſi, ſalutem conſecuti, gratias Deo & ſancto eius referebant.

Oculos iuuenis cuiuſdam, ab æmulis effoſſos, & in campum proiectos, ſanauit. Non autem illi proprios reſtituit, ſed nouas & modicas in foſſarum profunditate pupillas tanquam duas poſuit prunulas, & quas varias habuit à natura, nigras recepit ex gratia. De die autem in diem vſque ad quantitatem competentem creuerunt. Teſticuli eiuſdem iuuenis ab eiſdem æmulis à follibus ſuis eruti & præciſi, longiuſque proiecti, eidem ſunt reſtituti, vulneraque omnia, diuerſis corporis locis accepta, in momento ſunt curata. Iuuenis iſte Thomas nomine, cum pecuniam multam congregaſ-

gâſſet, quædam domina mutuo pecuniam ab eo recepit, & tandem ad fornicandum cum ipſa allexit. Qui tandem compunctus, cum digne pro commiſſo ſatisfeciſſet, illa contemptam ſe dolens, & repulſam erubeſcens, quendam iniquum & malefactorem in maritum aſſumpſit, & ad ſupradictum opus nefarium eum inſtigauit.

MARTYRIVM S. PONTIANI SPOLEtani; Conſummatum ſub Antonino Imperatore cuius imperii Anno 15. Maxime Gentilium in Chriſtianos ferbuit perſecutio. Ex eo quod extat apud V. P. Laurent. Surium; ex antiquis manuſcriptis Codicibus 14. Ianuarii. Sunt & alii hoc nomine martyres, ſub aliis Imperatoribus paſſi, ne quis in hiſtoriis labatur: aut haſitabundus de fide earum dubitet.

Caſ. Baron. Tom. 2. Annal. Eccleſ. & Notat. in Mart. Rō.

GRauis & tremenda temporibus Antonini perſecutionis extitit tempeſtas; cum Fabianus præfectus, eiuſdem Imperatoris mandato Spoletum profectus, inter cæteros Christiana religione ac fide præſtantes, Pontianum quoque comprehendit. Quem ſuum ad Tribunal perductum, quo nomine appellaretur interrogauit. Cui Pontianus; A parentibus quidem meis Pontiano mihi nomen impoſitum eſt; ſed ego aliud maius & præclarius, nempe Chriſtiani habeo nomen. Tum Fabianus; Abiice iſtam animi vanitatem, & noli te tuamque familiam ſempiterno dedecore afficere Tu hominem maleficum, & à Iudæis in crucem actum pro Deo colis, & deos noſtros, quorum beneficio conſeruaris, impie negas? Ne patiaris te præſtigiis illudi; ille enim Deus tuus nequaquam te de manibus meis eripere poterit. At ſanctus Pontianus, ſumma quadam vultûs grauitate in eum reſpiciens, Non tu, inquit, me impuris ſermonibus, à ſum recta

19. Ianuarij

Pontianus à Fabiano præfecto comprehēditur.

Pontiani fortitudo, & præclarū reſpō

tecta in Deum fide, in fraudem, & peſtem ſempiter-nam impelles. Nec Imperator vnquam me à Chriſti Ieſu amore, ad vanum inanium deorum cultum traducet.

Atrociſſime flagellatur. Hac Pontiani conſtantia vehementer commotus iudex, iuſſit eum veſtibus nudatum virgis cædi, tanta crudelitate, vt terram vndique ſuo ſanguine rigaret. Cum autem miniſtri vehementius inſtarent, vt inui-ctum eius animum frangerent, Non te, inquit, ô homo ſceleſte, cum diis tuis pudet tui, quod videas me Chriſti Ieſu mei benignitate inſuperabilem; pœnas tuas contemnere? Iratus Fabianus, præcepit vt nudis plantis ardentiſſimas prunas inambularet. At ſanctus

Super prunas ambulat illæſus. martyr, impreſſo ſibi crucis ſigno, nudis pedibus illæ-ſus ambulans, iudicem hac voce compellauit; Ecce ego in nomine Domini mei Ieſu Chriſti nudis plantis calco carbones; tu quoque manum tuam in feruentis aquæ dolium immitte, & vide, num Iupiter tuus ſimi-

Suſpenditur in equuleo. li virtute præditus, illæſum te ſeruare poſſit. Tunc Fabianus ira inflammatus, ſuſpendi eum in equuleum iuſſit. Cumque carnifices plagas illi imponere conarentur, viribus protinus deſtituti clamare cœperunt; Væ nobis, quia maiore nos, quam ille, cruciatu afficimur. Manus noſtræ elanguerunt; vnci ſunt fracti; & omnes denique conatus noſtri in nihilum reciderunt.

In carcerē mittitur. Tum iudex mente plane & conſilio deſtitutus, in carcerem eum compingi iuſſit; vbi frequenti religioſorū hominum concurſu, ad martyrij conſtātiam, pro fidei defenſione, ad vltimum ſpiritum retinendum mirifice confortatus eſt.

Leonibus in amphitheatro obiicitur. Audiens hoc Fabianus, iuſſit eum è carcere in amphitheatrum adduci, vt ſuo ſanguine duorum leonum ſæuitiam ſatiaret. Confluxerat eo innumerabilis hominum multitudo, vt crudele ſpectaculum intuerentur, & animos tam miſerabili Chriſti martyris interitu paſcerent. Sed ecce immanes feræ, quamuis dira fame exagitatæ, viſo Pontiano adeo ſunt manſuefactæ, vt demiſſis ceruicibus S. Chriſti martyrem venerarentur.

tur. Quo viſo, populus, ſublatis in cœlum vocibus, exclamauit; Vere magnus eſt Chriſtianorum Deus; dignum eſt vt ſanctus Dei dimittatur. Fabianus ex populi clamoribus ſeditionem veritus, confeſtim eum iterum firmiſſimis vinculis conſtringi, & cibo omni, potuque deſtitutum, carceris ſqualore necari mandauit. Cumque duodecim in eo dies hoc modo exegiſſet, noctis intempeſtæ ſilentio, Angelus Domini cœleſti eum cibo refecit, atque ad certamen, inuicta virtute ſubeundum hortatus eſt. Miniſtri autem cum iam certo eum extinctum putarent, voluerunt corpus eius, ne peſtilenti contagione locum inficeret, humo mandare. Cumque prętet opinionem pſallentem eum inuenirent, ſtupore oppreſſi renunciârunt Fabiano, Chriſti martyrem optima corporis valetudine præditum eſſe. Fabianus maiori admiratione perculſus, & ira ſimul inflammatus, feruenti plumbo eum perfundi imperauit.

Ab Angelo in carcere confortatur.

Miniſtri, his auditis, quæ ad tantæ rei crudelitatem neceſſaria erant, ſumma celeritate parârunt. Tum Fabianus, vt pœnæ acerbitate ob oculos poſita martyris conſtantiam frangeret, primo eum in lecto ferreo extendi, & nunc blanditiis nunc horribilibus minis, vt diis ſacrificaret, excitari iuſſit. At martyr, cum iſtos Syrenarum cantus ſurda aure exciperet, plumbo feruenti perfuſus eſt; quod non aliter in eius dorſo, quam aqua in marmore enatauit. Tum martyr rurſus ad impium iudicem; Ecce omnibus tuis conatibus eluſis, ſupplicia Dei mei virtute fracta ſunt, & adhuc in impietate tua perſeuerabis? Erubeſce tandem & Chriſti Dei mei virtutem agnoſce. Contra autem Fabianus? Audi me Pontiane, & animam tuam à maiore ſuppliciorum atrocitate liberato, & diis patriis debitum honoris ſacrificium deferto. Cui Pontianus; Adhuc tu auribus meis hanc iniuriam irrogare pergis, vt ſurda & muta idola, atque adeo dœmonia deos eſſe credam?

Plumbo liquefacto perfunditur, ſed minime læditur.

Audiens hæc Fabianus, ita ferueſcēs, ſententiam in

eum tulit, vt gladio feriretur. Nec mora, crudelita miniſtri arreptum foras eduxerunt; Ipſe vero ſumı animi alacritate ad locum ſupplicij pergens, poſi humi genibus, gratias creatori ſuo egit, quod præcl ro certamine ad martyrij gloriam eum vocare dign retur, Domine, inquit, Deus omnipotens, ſit nom tuum ſanctum in omni ſeculorum æternitate bene ctum, qui me deuicto humani generis hoſte, per pa ſionis agonem ad te venire iubes. His dictis, collu generoſo animo feriendum præbuit; & agonem cu admiranda virtutis opinione conſummauit, decim nono Calendas Februar. Corpus eius fuit noctu Chriſtianis à ponte ſanguinario ſublatum, & in fu do, qui Lucianus dicitur, non longe à muro vrbis Sp letanæ ſepultum, decimoquinto Calend. Februarij.

Plectitur capite.

MARTYRIVM S. FABIANI PONTIFI *cis maximi; quod conſummauit ſub Decio Imp. q regnauit, Anno Chriſti Saluatoris 253. Ex iis quæ extant apud Caſ. Baron.*

Tom. 2. Annal. Eccleſ. & Not. Mart. Rom.

POſt Anteri mortem, Fabianus natione Romanu vna cum aliis ex agro Romam commigrans, il ſua collocauit domicilia, vbi diuina & cœleſti grati largiente, ad cleri adminiſtrationem, mirandum i modum euectus eſt. Nam cũ omnes fratres, cauſâ de ligendi eius qui Epiſcopatum gereret, in Eccleſia con ueniſſent, & multi de multis illuſtribus & præclari viris, ad illud munus obeundum idoneis cogitaren quanquam Fabianus, qui tum forte præſto erat, nemi ni in mentem venerat, derepente tamen columbam ſublimi deuolantem, quæ ſimilitudinem Spiritûs ſan cti, ſuper Saluatorem in ſpecie cloumbæ deſcendenti repræſentare videbatur, eius capiti inſediſſe memo rant; ac propterea populum vniuerſum, pariter vn ſacra

20. Ianuarij. Patria eius.

Matth. 3. Columba cœlitus in caput eius deſcendit.

Digitized by Google

ſacrati Spiritûs inſtinctu commotum, magna cum alacritate, & vno animorum conſenſu, eum dignum eo dignitatis gradu acclamaſſe, & abſque mora abreptũ, in ſede Pontificia collocaſſe. *Creatur ſummus Pontifex.*

In quæ vero difficillima tempora Fabiani ſedes inciderit, tum Herodianus, tum etiam Iulius Capitolinus, in rebus geſtis Maximini demonſtrant. Poſt innumeras autem cædes, à Maximini miniſtris, in quoſcunque licet innoxios immaniter perpetratas, rerum ſtatus ex inſperato mutatur. Nam delectis hoc anno in Africa Gordiano Proconſule, eiuſque filiis Imperatoribus, eoſque approbante Romano Senatu, Maximinumque hoſtem iudicante, primus omnium, Vitalianus præfectus Prætorio, qui ciuium ſanguinem ferociter deſæuierat, nec non etiam Sabinus vrbi præfectus, iiſdem moribus comparatus & ad Maximini voluntatem ambo egregie accommodati, occiſi ſunt. Sed & poſt hæc, inter Prætorianos milites, qui ſtabant à Maximino, atque populum eos inſectantem, eoſque ſæpe impetum facientem, ingens diſſidium conflatum eſt. His enim eos inuadentibus, illis autem reſiſtentibus ac valide repugnantibus, magna facta eſt vtriuſque partis occiſio, vſque adeo vt vrbs ipſa à militibus inflammaretur; cum interea ambobus Gordianis, agente contra eos Capeliano Numidiæ ac Mauritaniæ Præfecto, extinctis; à Senatu Clodius maximus, Pupienus & Cælius Balbinus, qui ſubeant curam imperij deliguntur; à quibus & cooptatus eſt Gordianus, ſemeris Gordiani nepos, puer in Cæſarem. Cæterum has adeo immenſas atque pauendas cuique turbas ipſumque atrociſſimum ac periculoſiſſimum ciuile bellum, quo non Romæ ſolum, ſed & in toto propemodum Romano imperio facta eſt mutatio magiſtratuum, cohibuiſſe credimus Maximinum, à ſæuiſſima illa fidelium perſecutione; coactum nimirum ſua curare negotia. *Lib. 7. In vita duorum Maxi. Seditio magna Romæ. Bello Ciuili retrahitur Maximinus à Christianorum perſecutione.*

Porro nec multo poſt, Maximinus cum ex Germania in Italiam, ſuperatis Alpibus, Aquileiam vrbẽ mu-

Digitized by Google

nitiſſimam expugnaturus veniſſet, & reſiſtentibus fortiter ciuibus, omnia fruſtra tentaret, à militibus ſæuitiam illius pertæſis, vna cum filio obtruncatur. Quorum capita à ceruicibus abſciſſa, & Romam tranſmiſſa, perterrefactam vrbem, proximoque eius aduentu penitus fractam & conſternatam, erexerunt. Extinctis igitur duobus Maximinis patre ſimul & filio auguſtis, Maximus Pupienus & Clodius Balbinus liberas imperij capeſſunt habenas; ſumma animorum concordia. Sed & illis à militibus poſt varia ludibria & cruciatus, trucidatis, Gordianus, Cæſar antea creatus, annum tunc agens Sextumdecimum, ab iiſdem militibus Auguſtus acclamatus eſt. Cuius ſub imperio extinctis penitus bellis ciuilibus, ſummum otium, & pax tranquilliſſima, in Eccleſia nata eſt.

Summa pax in Chriſti Eccleſia ſub Gordiano Imp.

Qua in primis pace & occaſione, Eccleſiarum præſides bene vſi, Chriſtianam religionem propagare, propagatamq; illuſtrare ædificiis, pro viribus studuerunt. Hinc factum, vt Fabianus multa in cæmiteriis ædificia fieri iuſſerit. Quæ enim ſubtus terram latebant in cryptis ſanctorum martyrum ſepulchra, erectis deſuper ædificiis, reddita ſunt clara atque conſpicua, Chriſtianorumque vſui opportuna; qui ex more eadem cæmiteria, vt orarent, adire ſolerent. Hac eadem pace, omnem nauârunt operam ſacri Antiſtites, vt hæreticos à Dominico grege fugarent. Qua de cauſa congregatum eſt in Africa Concilium nonaginta Epiſcoporum aduerſus. Priuatum hæreticum, ſicque omnium ſententia damnatum, Fabianus quoque Rom. Eccleſiæ Pontifex, & Donatus qui his temporibus præfecturam Carthaginenſis Eccleſiæ adminiſtrabat, paribus votis impium hominem ſuis litteris infamiâ ſugillatum, Priuatum, Eccleſiaſtica communione priuârunt.

S. Fabianus erigit Eccleſias.

Hæreſes profligantur.

Concilium Africanũ aduerſus Priuatum hæreticum qui damnatur & excommunicatur.

Poſt hæc vero, cum vehementes in Gordianum, iræ militum famis cauſſa, exortæ eſſent, iuſſu Philippi, cui præfectura prætorij, magiſtratus ampliſſimus, collata fuerat, crudeliter atque turpiter occiditur; Imperiumq; ab

Gordianus Imp. trucidatur.

ab homine regnandi cupido occupatur. Cęterum cum vrbis Natalis milleſimus ageretur, anno Imperij ſuo quarto, inani religionis ſuperſtitione conflictans, deorum numina ſibi propitianda eſſe exiſtimauit, grateſq; agendæ, quod eorum, vt putabat beneficio, in annum illum perueniſſet. Pontius eo tempore inſigni prudentia & religione vir, præfecturam adminiſtrabat, duobuſq; Philippis Imp. patre nimirum & filio, admodũ vtebatur familiariter. A quibus ad eandem impietatẽ cum inuitaretur, neque poſſet rogantes vt amicum, & cogentes vt ſubditum, ſubterfugere Imperatores, credens ſibi oblatam à domino occaſionem, O piiſſimi inquit, Imperatores, cum à Deo vobis collatum ſit auguſtum in homines imperium, cur non eum potius adoratis, à quo tanto aucti eſtis beneficio? Cui Philippus; Ego vero, ea de cauſa, magno Deo Ioui ſacrificare cupio, quod ab illo hæc mihi collata ſit poteſtas. At Pontius ſubridens; Ne erres, inquit, ô Imperator; eſt Deus Omnipotens in cœlis, qui omnia condidit verbo ſuo, & ſpiritûs ſui gratia animauit. Quid plura? Imperatores his & aliis eius ſermonibus permoti crediderũt? & à S. Fabiano Papa baptizati ſunt. Porro Fabianus & Pontius Pani iouis idola confregerunt, ipſoq; templo funditus euerſo, magnam populi multitudinem ſalutaribus vndis expiârunt.

Duo Philippi pater & filius Imp.

Duo Philippi à Põtio præfecto ad Chriſti fidem conuertuntur & à S. Fabiano baptizantur, cum turba copioſa.

Cæterum vir ſanctiſſimus, cum tota mente viribuſque, Chriſti Eccleſiam propagaret, ornaretq; inter alia eximiæ pietatis officia, ſeptẽ diaconis regiones diuiſit; ſingulis binas aſſignans, vt pauperum in eis degentiũ curam gererent. Vnde eſt nomen ex munere inditum; nempe vt iidem Diaconi Regionarij dicerentur: qui etiam in Concilio Rom. ſub Syluestro nominati reperiuntur Diaconi Cardinales: quod licet diuerſis in locis agerent, vnius tamen Eccleſiæ, eiuſdemque primariæ, cardine continerentur: cum alioqui non deeſſent aliarum Eccleſiarum in vrbe exiſtentium Diaconi: in ſingulis ſaltem duo: vt eiuſdem Sylueſtri Papæ in Romano Concilio inſtitutio edita oſtendit.

S. Fabianus ordinat Diaconos Regionarios alias Cardinales, pro cura pauperum.

Concilium Rom. 2. c. 6.

Origines primo ſcriptis cauſam agit, apud Fabianum Papam, deinde etiam coram.

Igitur Philippis Impp. ad Chriſti caſtra hoc modo translatis, pax multo adhuc maior Eccleſiæ conceſſa eſt. Qua occaſione, vltro citroque dandis inter ſe litteris tutiori patefacta via, Origenes, Fabiano primum Rom. Pontifici, aliiſque permultis Eccleſiarum præſidibus ſuam rectam & orthodoxam de fide Chriſti ſcripſit ſententiam. Nec contentus eo, forte quod Fabianus ſcriptæ cōfeſſioni non acquieſceret, ipſe Romā contendit, & cauſam ſuam perorauit. Dionyſius namque, licet eiuſdem Origenis olim fuiſſet diſcipulus, attamen veritatis æſtuans ardore, nullam eius rei ducens rationem, & Deo cuncta poſthabens, ipſum Originē, qui iam ſcripta ſua multis erroribus aſperſa euulgârat cœperat acriter impugnare, & in multis hæreſeos accuſare.

Vterque Philippus Imp. necatus.

Atrociſſima in Chriſtianos perſecutio initio regni, Decii Imp.

Cæterum vtroq; Philippo miſerabili nece poſt hæc ſublato, cum Decius Chriſtianorum perſecutor acerrimus, imperium inuaſiſſet, Gentilium ille furor natiuus, inueteratumque in Chriſtianos odium, Philipporum auctoritate diu repreſſum, ipſorum morte, mox veluti rupto aggere, magno ſeſe impetu in Chriſtianos effundere, omneſq; ſub Romano Imperio ſitas inundare Eccleſias. Continuo enim ſummos Eccleſiæ vertices, qui videbantur eſſe columnæ, violento quodam impulſu ſecum abripuit; inter cæteros quidem clarum hunc per omnia, multiſque eximiæ ſanctitatis ornamentis decoratum, Romanum antiſtitem Fabianum; ſicque temporaria hac vita depoſita, diuinæ victoriæ præmia reportauit. Pontificiam vero dignitatem cum ſumma laude adminiſtrauit, Annos 15. & dies 4. fecit ordinationes 5. per menſem Decembrem Presbyteros 22. Diaconos 7. Epiſcopos autem per diuerſa loca 11. Sepultus eſt in Cœmiterio Calliſti, via Appia. Vacauit ſedes eius Anno 1. & amplius. Inde vero translatus eſt à Sergio Iuniore, in Titulum Equitij; vti vetus docet inſcriptio, quæ in eadem Eccleſia aſſeruatur

S. Fabianus Martyrio occūbit.

Ordinationes eius

Locus ſepulturæ eius.

ILLV-

Digitized by Google

ILLVSTRE CERTAMEN B. SEBASTIAni martyris, & aliorum plurimorum; ex eo quod eſt apud V. P. Laurent. Sur. fide digniſſimum. Decertarunt in agone, ſub Dioclet. & Maximin. Imp. qui regnarunt Anno Chriſti Domini 256. &c.

Caſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 2. Annal.

SEbaſtianus ciuitate Narbonenſi oriundus, vir Chriſtianæ Religionis præſtantia ornatiſſimus, vt Mediolani animum omnibus maximarum artium diſciplinis excoluit, ſpectata virtute ſua, Diocletiano & Maximiano Imperatoribus ita charus euaſit, vt ab iiſdem honorifice inter Prætorianos milites aſſumptus, principatu inſuper primæ, cohortis decoratus fuerit. Erat iuſtitiæ ornamentis ita præclare excultus, vt milites haud ſecus ac parentem eum venerarentur; vniuerſique, qui palatio præerant, ſummo amoris & beneuolentiæ ſtudio complecterentur. Haſce autem virtutes, occulta in Deum pietas, tanquam facula quædam illuſtrabat; eumque indies magis magiſque cunctis amabilem reddebat. Chriſto enim Domino nocte dieque ſedulo Religionis deſeruiebat officio; prudenter ſacrilegos fidē ſuam cęlans; vt ſub terreni Imperij chlamide, cœleſtem interim militiam excoleret; infeſtaq; dœmonum ſigna à Chriſtianis propulſaret. Multi enim, ſuppliciorum tempeſtate acrius ingruente, perfidi à Chriſti caſtris reſiliebant; multi timore proſtrati congreſſum certaminis formidabant. Agonotheta Sebaſtianus, quamuis martyrij gloria vehementer flagraret, ſeſe tamen continuit; illumque pietatis ac fidei ſuæ igniculum ſtudioſe occultauit; vt nutantes bellatores, ſuis ſermonibus confirmaret; ſtratos erigeret; denique quam plurimos martyrij palma coronatos, ad cœleſtem gloriam tranſmitteret. Quod qua ratione acciderit, non erit abs re paulo fuſius explicare.

20 Ianuarij.

Patria eius.

S Sebaſtianus dux primæ cohortis.

Præcipuo in honore habetur ab omnibus.

Celat fidē ac pietatē ſuam Imp.

Digitized by Google

Marcellianus & Marcus egregii martyres.

Erant eodem illo tempore gemini fratres Marcel lianus & Marcus: qui claris admodum orti natalibus Tranquillino patre, matre vero Martia, generis di gnitatem & ſplendorem Chriſtianæ fidei lumine lon ge ſuperabant. Pro CHRISTO enim in vin cula conieсti, carceris ſqualorem, Sebaſtiani maxim hortatibus confirmati, inuicta pietate ſuſtineban Itaque præſenti vita facile ſpreta, damnationis exce pêre ſententiam; ea tamen conditione, vt ſi vel in vlti mo vitæ termino conſtituti, Deos agnoſcere vellen pristinæ libertati, parentibus, vxoribus, liberis: & om nibus facultatibus reſtituerentur. Tendebant interir alacres ad agonem, patre, matre, coniugibus, liberis, ingenti cognatorum caterua eos cum luctu ac lachry mis ad certamen proſequentibus. Et quia nataliur ſplendore præſtabant, parentes haud difficulter ab A greſtio Chromatio vrbis præfecto, triginta dierur inducias impetrârunt, vt eo interim tempore ad ſacr ficandum illos inuitarent. Interea vero amici dæmo nis inſidiis certatim inſtructi, nullis non verborui lenociniis, ac lachrymis, animos eorum tentare: du cem lucis vſuram, antiqui ſerpentis ſibilo inſtillar miſerandam parentum, coniugum, ac dulcium præc pue pignorum orbitatem proponere: denique nih non moliri, vt inuictum ad illam diem Chriſtianæ pi tatis robur: in ſacris frangerent pectoribus. Amic autem hoc modo eos impugnantibus, ſuperuenit ge nitrix, flebili eiulatu miſeram ſe clamitans. In conſp ctum vero filiorum adducta, ſolutis crinibus canos ſı ſenectutis oſtendere: ſciſſaque qua pectus tegebatı veſte, cunctis lachrymantibus, marcidas, laxis iai pellibus, quas ſuxerant nudare mammas: blandimẽt quæ illis adhuc infantibus exhibuiſſet, multum eiı lans commemorare.

Tentatio vehemens iniicitur SS. Marco & Marcelliano à cognatis. A Matre.

A Patre.

Interim dum illa ſuas proſequitur lamentatione ecce iam ſenio grauis, ſeruulorum manibus adducitı pater: qui cygnæum caput puluere aſperſus & lamei tabiles admodũ edens voces, cunctos ad ſuæ miſeriç a

plo

ſatus inuitabat conſortium. Quæ dum fiunt, amborũ coniuges cum infantulis, matrum amplexibus tenere inhærentibus, aduolârunt muliebri eiulatu ac fletu, robuſtorum animos emollituræ. Quid multis? Ea fuêre earum lenocinia, deplorationes ac lachrymæ, vt Chriſtianorum militum robur paulatim eneruarent, ac ſacrilegum dolorem factis animis ingererent. Huic ſpectaculo Sebaſtianus forte intererat; qui vt Chriſti athletas immenſo certaminis pondere prægrauatos animaduertit, illico in medium proſiliens, vultu inflammato talem ad eos orationem inſtituit; Hactenus diuini præſidij bellatores, inuicta animi virtute, egregiũ de mundo, carne, & Satano triumphum egiſtis, & nunc ſempiternam cœleſtis gloriæ coronam fœmineis victi eiulatibus deſpiciatis? Nolite victoriarum veſtrarum inſignia per mulierum blandimenta abiicere, & ſubiectas pedibus veſtris hoſtis deuicti ceruices, ad rediuiua iterum bella laxare. Erigite igitur à terrenis affectibus glorioſum veſtri certaminis trophæum; & nolite illud amittere ob fletus paruulorũ. Iſti quos plorantes attẽditis, gauderent hodie, ſi poſſent ſcire quæ noſtis. Si enim ſcirent aliam eſſe vitam mortis ignaram, triſtitiæ neſciam, in qua beata immortalitas ſine fine regnat, profecto ad illam vobiſcum feſtinarent pertingere, & hanc vitam breuiſſimo temporis ſpatio circumſcriptã, & mille doloribus circumuentam pro nihilo reputantes illam apueterent, quæ incredibili gaudio circumfuſa, in omni ſeculorum æternitate permanet. Hæc autem præſens vita quid quæſo habet, quod tanto ſtudio tantaque auiditate retinenda vobis videtur? Nunquid non eſt plena fallaciis & dolis, & vſque adeo infida, vt neque ſuî amatoribus fidẽ ſeruare potuerit vnquam? Certe ab ipſa mundi origine in ſe fidentes fefellit; omnes ſuî cupidos deluſit; cunctos de ſe præſumẽtes irriſit; & plurimos nimium ſuî amantes in peſtem & perniciem ſempiternam impulit.

A Coniugibus & liberis.

Molleſcunt animi martyrum S. Sebaſtianus animos eorum erigit.

Hæc eſt vita, quæ vos fallit, ô amici chariſſimi, vt amicos veſtros ad veram ſempiternamque vitam euntes,

S. Sebaſtianus Con-

uertit orationem ſuã ad parentes & amicos martyrum.

tes, iniuſto conſilio reuocetis. Hæc vos inſtigat ô parentes ſanctiſſimi, vt filios veſtros ad cœli comitatum proficiſcentes, ſtultiſſimis lamentationibus retrahatis. Hæc eſt, quæ vos ô caſtiſſimæ coniuges beatorum, ſub pietatis prætextu, ad impietatem mentes martyrũ fecit impellere, & mortem pro libertate illis adferre. Si enim impijs veſtris perſuaſionibus conſenſum præbuerint, pauco quidem tempore vobiſcum falſis huius mundi voluptatibus perfruentur, at poſtea neceſſe erit vos mortis imperio ſeparari; & ita ſeparari, vt non niſi mutuo conſpectu inter perpetua tormenta cruciabimini; vbi edax flamma incredulorum animas deuorat; vbi dracones tartarei blaſphemorum labia comedunt; vbi vlulatus & gemitus horrendus perſonat; confuſuſque clamor diſſonis vocibus excitatus dolorum acerbitatem auget. Hæc autem calamitas, quæ pro minima ſua parte explicari non poteſt, nullo vnquam termino definitur: nullo fine concluditur; ſed miſeri illi in flammarum atrocium combuſtione corroduntur, vt ad rediuiua ſemper incendia, qui aduſti fuerant, reparentur. Has igitur pœnas & hos ſinite euadere, & voſmetipſos ab illis eripere conamini; permittite interim hos felici certamine ad præparatam gloriam pertingere. Nolite timere; neque enim, vt vos putatis, à vobis ſeparabuntur; ſed vadunt vobis ſidereas in cœlo præparare manſiones; in quibus vna cum illis, & cum filiis veſtris ſempiterna felicitate perfruamini.

Proponuntur eis futura gehẽna ſupplicia

Item gaudia cœleſtia.

Si ergo vos domus veſtræ ex lapidibus conſtructæ delectant, quanto magis illarum vos debet pulchritudo inuitare domorum, vbi ſunt triclinia auro radiantia, ſuoque ſplendore oculorum aciem perſtringentia. Si diuitias diligitis, tantoque labore eas quęrendas eſſe putatis, vt nulla propter eas pericula recuſetis, vbi quęſo tutius eas collocabitis, quam apud eum, qui eas amplificatas & auctas reſtituere vobis poteſt? quare ſi vere diuitias veſtras amatis, ipſi cuſtodiendas tradite, qui vobis eas largitus eſt; quas ſi illi credere nolitis, certe eda-

Diuitiæ cui credendæ.

Digitized by Google

te edacitas gulę eas inuadet, aut luxuria libidinum mater, vobis eripiet; aut ſine dubio, quod nôſtis optime, mors de improuiſo aggrediens, ita eas vobis extorquebit, vt neque illas deinceps habere, neque videre poſſitis.

Reſtat nunc, vt hoc modo diuitiis veſtris in tuto repoſitis, ad delicias veniamus: quas qui vere amēt eas ſibi hac ratione philoſophantes audiant: Si vere amatores noſtrî eſtis, illi nos commendate, qui nos vobis integras illibataſque in illa regione reſtituat, in qua nulla aduerſitas, nullaque ægritudo nos vobis pręripere poteſt. In hac enim vita caduca, ſi nos vobis obſequi volueritis, quaſi hic expenſæ & exhauſtæ, ibi vobis omnino negabimur. Et quæ eſt vitæ huius longinquitas, in qua cum mille doloribus nobis obſequi vultis? Eſto quod vita hæc per centum tendatur annorū ſpatia; an non, vbi extremus aduenerit dies, tanquam fumus ad modicum apparēs videbitur fuiſſe, & inſtar hoſpitis, vno apud nos die manentis, veſtigia reliquiſſe? Illa autē vita, quæ nunc conſtanter & prudenter eſt inquirenda in omni æternitate perſeuerat, anniſque labentibus iuueneſcit, & pullulat: inde renouationis ſumit initium, vnde finis accipitur. O vere illum degenerem & omnis boni expertem, qui huius tam formoſæ vitę amore nō capitur; qui timet hanc perituram perdere, & illam accipere, quæ perire penitus non nouit.

Voluptates reſpuendæ.

Nolite ergo, ô amici, ô parentes, ô coniuges venerandæ ſanctorum, nolite à vita ad mortem, quos diligitis reuocare; à gaudio ad luctum decedere; & ab æterna requie, ad pœnas ſempiternas accerſire. Hoc eſt enim cum Diabolo, quaſi piſcibus hamum tendere, & ad exiguam hauriēdam ſuauitatem allicere, in qua intus dirus lateat viſcerum cruciatus, & mors interiorū tormentis exorta. Sed fortaſſis opponitur nobis, quãobrem Chriſtianus tormenta non metuat, & præſētis non terreatur pœna tortoris. Nimirum idcirco non frangitur metu; ideo dolores nō pertimeſcit; quia ſcit ſe per breues cruciatus & momentaneam tribulationem,

Ratio conſtantiæ Chriſtianorum.

nem, ad perennem fœlicitatem & ſempiternam lætitiæ peruenturum.

Sed ſi tamen dolor omnino timendus eſt; ſi carnifex, ſi noua & exquiſita pœna tortoris; quæ magis metuenda, quæ horrenda & fugienda magis? Iſtane quæ hodie exardeſcit, & cras refrigeſcit? quæ ſub vna hora inducitur, & ſub vna hora excluditur? an illa potius, quæ nullo fine concluditur, nullo tempore extinguitur, nulla prorſus vetuſtate conſumitur? Nam præſens dolor, aut leuis eſt, & poteſt tolerari; aut grauis eſt, & cito glorioſo certamini adfert finem. Ille autem pœnarum dolor, & cruciatus incendij, qui huius vitæ amatores manet, cum ſit quouis tormentorum genere vehementior, nunquam finiendus aggreditur, & acrius ſubinde quam inchoauerit, ſæuit. Ab hoc ergo interitu hortemur euadere quos amamus, & noſipſos ad euadẽdũ fortiter præparemus: nec timeamus vna hora ferre dolorẽ in corpore, qui optamus æternum gaudere cũ Chriſto.

S. Sebaſtianus ab Angelis candido amicitur pallio.

Hæc aliaque, quæ breuitatis gratia omittimus. B. Sebaſtianus cum peroraret, indutus chlamide, accinctus balteo, ſubito tam eximio ſplendore cœlitus perfuſus eſt, vt candidiſſimo pallio ab Angelis amictus dicatur. Hæc autem in domo Protoſcrinarij nomine Nicoſtrati gerebantur: cuius coniux quam Zoen appellabant, ante annos ſex vehemẽti morbi cuiuſdã infeſtatione, linguæ beneficio priuata fuerat. Hæc attẽtiſſima Sebaſtiano peroranti præbuerat aures; certam interim in ſpem adducta, ſe illius virtute amiſſum linguæ recuperaturam beneficium. Itaque vt peroratum eſt, illa genibus nixa ſupplices ad eum protendere manus; rancidam ædere vocem, profuſis lachrymis opem expoſtulare. Cui vir diuinus, cognita ex aliis miſeriarũ cauſa, benignam porrexit manum; conuerſuſque ad cœtum. Ecce, inquit, equidem ſi verus Ieſu Chriſti ſeruus ſum, & vera ſunt omnia, quæ ex ore meo hæc mulier audiuit & credidit, redeant ad eam, eiuſdem Domini virtute, officia labiorum; conſignanſque eam

Nicoſtrati uxori loquelam re-

cruçis

crucis trophæo, protinus eius ſexennio iam conſtrictæ linguæ, diſſolutæ ſunt fibræ. Quo affecta beneficio mulier, grata vtique voce in Dei laudes prorupit: ac tota mentis virtute Chriſti fidem amplexa, in eiuſdem miſericordia ac bonitate mirifice exultauit. Nicoſtratus vero, viſa miraculi magnitudine, ac Chriſti potentia, confeſtim ſanctis martyrib. Marco & Marcelliano, vincula detraxit, ſupplexque ad genua eorum cum lachrymis prouolutus, tanti criminis veniam poſtulauit. Quem martyres ad alacritatem & conſtantiam fidei hortantes conſolati ſunt. Illo autem vrgente & inſtante, vt ſoluti in tutum ſeſe reciperent, ac imminentem ſuppliciorum atrocitatem fugâ redimerent, martyres ſubintulerunt; Si tu fidei gloriam, cuius hactenus expers fuiſti, ſingulari Dei dono accepiſti quomodo nos hoc cœleſte donum quo ab infantia dotati ſumus deſerentes, tibi paſſionis noſtræ calicem dabimus, quem propinare quidem poſſumus, dare certe nō poſſumus? Diues autem in omnibus eſt Chriſtus, qui larga vbertatis ſuæ affluentia omnibus ad ſe venientibus meliora præſtat, quam rogatur. Si ergo vobis incredulis lumen veritatis collatum eſt, quanto magis iam credentibus; omnia quæcunque petieritis, largietur? Fides veſtra à magiſterio ſumpſit exordium, & omnia quæ annoſa eruditio vix confert, vnius horæ ſpatio cepiſtis. Nulla vos parentum impedit memoria, nullus teneræ prolis reuocat affectus; contemnitis ſubito, quod inſano amore hactenus poſſediſtis, & quæritis quod nunquam ſciuiſtis. Perorantibus hæc aliaque martyribus, ingens omnium fletus, ac vera animorum pœnitudo conſecuta eſt: quos Marcus hac oratione in Chriſti amorem magis magiſque confirmauit; Diſcite parentes chariſſimi & coniuges dulciſſimæ, aduerſus pugnam Diaboli & contra omnes carnalium deſideriorum ſagittas clypeum virtutis opponere, State inuicti, & omnia tela nequitiæ conſtanter repellite. Inſurgant ac ſæuiant quantum volunt, dæmonum ſatellites: omni pœnarū genere ſolida hæc membra, & breui nihilominus intetitura

ſtituit; quâ fit Chriſtiana.

Nicoſtratus conuertitur ad Chriſtum poſt vxorē.

Marci & Marcelliani martyrum conſtantia.

Præclara Marci adhortationes ad Parentes &c.

ritura concidant, dilanientque, certe animas, quò minus ad ſuum tendant Creatorem, prohibere non potuerũt. An ignoratis ſuſcepta pro Imp. vulnera, milites reddere glorioſos? Et ideo animarũ hoſtis, tyrannidis ſuæ furore percitus nunc ſæuit, quia ex perſeuerantiæ noſtræ trophæo, ſuũ præuidet tormẽtũ; & ideo ſupplicia infert, ne ſpes eius pereat; mortẽ minatur, vt terreat; vitam promittit, vt eripiat; ſecuritatẽ pollicetur, vt tollat: hæc vniuerſi moles belli, hoc fraudis cõſilium; vt corp⁹ à ſuppliciis eripiat, animã vero in vitiorũ omnium ſentinam deiiciat. Et cur quæſo fortiſſimi Ducis bellatores, timidis & nulla virtute præditis, terga vertant, & in eo bello deficiant, in quo poſſunt eſſe victores? Cur mortem expaueſcant, qui ſciunt hanc cunctis mortalibus à natura, non pœna conſtitutam? Cur mortem ſubterfugiant, qui credunt præſentem vitã fallacem & mille caſib obnoxiã eſſe? nec veram apprehendi poſſe, niſi qui, ſpretis temporaneæ vitæ illecebris, tota mẽtis virtute eã concupiſcit? Quid præſẽs vita, niſi ſcelerum omnium ſentina? quæ facinora ſuadet, crimina ingerit, menti tenebras & obliuionẽ æternitatis offũdit, vt miſeros in ſempiternũ interitum præcipitet; hãc ciuẽ igitur tã pertinaciter adamabimus, cuius amatores grauis frequenter ruina opprimit: fulmen percellit; naufragia perdunt; vorax Charybdis abſorbet: gladius iugulat? Et quidẽ prẹſẽti hac vita hoc modo amiſſa, remẽdũ, quod miſeri iſti ad alterã raro perueniũt. Ad illã.n. nõ pœna, ſed cauſa perducit. Vno.n. eodẽque pœnarũ genere, & innocẽtibus ſalus æterna cõfertur, & delinquẽtib. atrox ſuppliciũ irrogatur. Hæc Marco ardẽti ſpiritu ꝓſequẽte, oẽs infuſi lachrymis nouo dolore teſtati sũt, quãto Dei amore tenerẽtur: pudore inſuper ſalutari perfuſi, ꝙ martyres ſuis blãditiis, à martyrij corona auocare tentaſſent. Itaque omnibus ſua nomina certatim Chriſto cõferentibus Nicoſtratus, vna cũ cõiuge tãto fidei exarſit ardore, vt cibũ potũque ſe admiſſurũ negaret, niſi omnib. prius Chriſtianæ fidei myſteriis initiatus foret. Cui S. Sebaſtianus: fac ocyus, vt mutata dignitate, iam dein-

Digitized by Google

Quanta Dei gratia & benignitas in peccatores.

deinceps non Vrbis Præfecti, ſed Chriſti Protoſcriniarius inueniaris. Vinctos oẽs pariter adducito, vt cũ iis, qui ſacra myſteria ſuſcipere volũt, vitalis aquæ particeps fias. Ea .n. eſt Dei noſtri benignitas, vt quibuſuis etiã ſceleribus inquinatos recipiat, abſterſaque peccatorum omniũ fœditate; diuinis iuſtitiæ muneribus exornet. Nec mora. Nicoſtratus ad Claudium Commẽtarienſem cõtendẽs, vinctos omnes ab eo recepit: hoc videlicet prætextu, quod Prætorio examini ſiſtendi forẽt. Adductos vero in cõſpectũ ſanctorũ, Sebaſtianus pia inprimis oratione ad ſcelerũ pœnitudinẽ hortatus eſt: deinde Chriſtum ac fidei donum illorũ ingerẽs aurib. ita concluſit: Si ea mẽtis inſania fuiſtis, vt relicto Creatore veſtro, dæmoni inſeruiretis, qui hac vos nũc mercede remunerat, vt lethali exitu, ex hoc mundo ad æterna ſupplicia tranſeatis, quanto magis ad eum redire conuenit, qui tam tenero nos amore dilexit, vt filium ſuum vnigenitum daret, eiuſque paſſione ac morte ab æternis nos ſuppliciis eriperet. Hæc Sebaſtiano dicente, vinctorum turba in lachrymas profuſa, magno eiulatu admiſſorum criminum pœnitudinem teſtata eſt: parata deinceps ſub ſignis Chriſti militare. Quos vinculis exemptos, B. Sebaſtianus ad fidei ſignacula percipienda adaptauit. Iamque animis eorum rite præparatis, Polycarpum inſigni ſanctitate presbyterum adduxit: qui viſa multitudine incredibili gaudio exultauit.

S. Sebaſtianus homines ſceleratos & mortis reos ad Chriſtum conuertit.

Interea vero Vrbis præfectus certior factus, de reorum omnium ad domum Nicoſtrati tranſlatione, indignabundus eum ad ſe citauit, vt vel rationem facti ſui redderet, vel pœnas audaciæ confeſtim lueret. Nec expiauit quidquam nouus Chriſti miles: ſed pia hac fraude Præfecto impoſuit: Quandoquidem, inquit, Chriſtianorũ cuſtodia à T. Amplitud. mihi concredita fuit, decreui equidem eos omnes, mortis ſupplicio damnatis ſociare, vt ſi proprio motu iuſſioni veſtræ noſtræque perſuaſioni conſentire nolint, ſaltem alieno admoniti periculo, acquieſ-

Digitized by Google

quieſcant: ac metuant ne ſimilis eos pœna concludat.

Gratum ac ratum habuit hoc Præfectus: haud exiguo eum præmio afficiendum aſſerens, ſi Marcum & Marcellinum à Christi confeſſione auellere poſſet. Miſſus itaque factus à Præfecto Nicoſtratus, recta domum abiit, Claudio Commentarienſi comitatus; cui in itinere cuncta ex ordine narrauit; & Sebaſtiani pietatem ac fidem, & immenſam claritatem, qua cœlitus circumfuſus fuerat, & miraculum quo vxori ſuæ linguæ beneficium reſtituerat. Quæ Claudium ita permouerunt, vt prouolutus ad genua Nicoſtrati, ſupplex pro ſanitate filiorum ſuorum precaretur. Ex amiſſa.n. coniuge filiorum alter hydropis morbo fatigabatur: alter diuerſis vulneribus fœdatus, extremæ parenti calamitati erat. Igitur concepta ſanitatis fiducia, Claudius vtrumque fideli miniſterio in cœtum ſanctorum intulit, magna voce conteſtans ſe Chriſtum verum Deum credere, eiuſque beneficio filios ſuos ſanitatem conſequi poſſe. Aderat myſteriorum fidelis miniſter Polycarpus: qui ad ſacramenti gratiam aſpirantium nomina excepit. Inprimis Tranquillini: Marcelliani & Marci patris, quem ſex eorum amici, Ariſton, Creſcentianus, Eutychianus, Vrbanus, Vitalis & Iuſtus ſecuti ſunt.

Nomina eorum qui à Sebaſtiano ad Chriſtum conuerſi ſunt.

Hos Nicoſtratus cum fratre ſuo Caſtorio: & Claudius Commentarienſis: eiuſque filij Feliciſſimus & Felix. In de illuſtri pietate ac genere matronæ tres Martia genitrix Marci & Marcelliani: Symphoroſa coniux Claudij: & Zoe vxor Nicoſtrati: horum fidem ardoremque pietatis, familia deinde omnis pari virtute imitata eſt: promiſcui ſexûs & ætatis numero triginta tres. Poſtremo vincti omnes, è carceris ſqualore adducti ſexdecim. Hi à Sebaſtiano luſtralibus admoti aquis, à Polycarpo expiati ſunt Ante alios Claudij filij, vt ſalutari vnda perfuſi ſunt, ita ſani & incolumes aſtitêre, vt ne veſtigium quidem morbi appareret. Tranquillinus vero eiuſdem lauacri virtute, à podagra & chiragra ita ſubito curatus eſt, vt præ gaudio, lachrymabundus in

Claudij filij baptiſmate etiã à corporeis morbis curãtur Item Trãquillinus.

Chri-

Chriſti confeſſionem erumperet. Quæ miracula omnium animos ad martyrij gloriam incredibili ardore accenderunt.

Inter hæc, diebus acceptæ dilationis expletis, Agreſtius Chromatius vrbis Præfectus, Tranquillinum acceſſit; cupidus audiendi, quem fructum apud filios feciſſet. At pius & fidelis ſenex, diuino plenus ſpiritu, Chriſtianæ fidei myſteria, pro ea qua pollebat facultate, ei proponere; deorum vanitatem arguere; Chriſti potentiam ac benignitatẽ mirifice extollere; fidei ſuæ ardorem dictis pariter ac factis oſtendere. Præfectus vero, etſi vim myſteriorum non perciperet, contemplatione tamen ſanitatis, qua Tranquillinum cum ingenti admiratione integre frui cernebat, vehementer mouebatur, tactus quadam fiducia idem beneficium conſequendi. Igitur cum acerrimis podagræ doloribus ererceretur, nocte concubia Tranquillinum ad ſe vocauit; oblatoque immenſo auri pondere, dic inquit, quo medicamine ſanitatem comparâſti, amplioribus à me afficiẽdus muneribus, ſi miſerum à podagræ cruciatu pariter liberaueris. Cui Tranquillinus, reiecto auro, Chriſtum inculcauit; conſtanter affirmãs ſeipſius gratia ſolius incolumitatem adeptum. Tunc Chromatius non tam fidei amore, quam ſpe ſanitatis impulſus, Polycarpum vna cum Sebaſtiano aduocauit, qui eum triduano ante omnia ieiunio præparatum, catecheſi inſtruxerunt, inſtructumque ad idolorum contritionem hortati ſunt. Annuente Præfecto, vna orationis virtute, ducenta illico proſtrauerunt, Chromatio nihilominus in morbi cruciatu permanẽte. Qua re Polycarpus & Sebaſtianus ſtupefacti, Chromati, inquiunt, niſi alio infidelitatis ſcelere alligatus fores, iam omnis vis morbi, quæ te exagitat, fugata eſſet. Dic igitur, ſi quæ alia in domo habes idola? Tum illis cubiculum vitreo opere oſtendit; in quo omnis ſtellarum diſciplina, diſtinctis cœleſtium ſignorum figuris, viſebatur; quæ ad inſaniam vſque propter futurorum cognitionem adamabat. Sebaſtianus vero dicebat;

Tranquillinus agit cum Agreſtio Præfecto.

Præfectus fit catechumenus.

cebat; Si hæc integra manere volueris, teipſum integrum habere non poteris. Itaque recuperandæ ſalutis impatiens, ea quoque demolienda tradidit; repugnante acriter eius filio Tiburtio, quod auus eius Tarquinius, plus, quam ducenta auri pondera illud in opus expendiſſet. Sed Sebaſtiano & Polycarpo præualentibus, cum in ipſo demolitionis ſudore, Chromatij ante oculos iuuenis flammeo aſpectu appareret, parentemque ab omni ægritudine liberaret, Tiburtius Polycarpi aduolutus pedibus, Ieſu Chriſti nomen, ſanctum, verum, omnipotens, & in ſecula benedictum exclamauit. Tunc Sebaſtianus pietate, de more, incaleſcens, luculenta eos oratione ad Chriſti militiam hortatus eſt, mundi ac vitæ huius vanitate ob oculos poſita. Nec caruit operæ pretio illius oratio; nam Chromatius Præfectus, paucis diebus in ardentiſſimo pietatis ſtudio conſtanter exactis, omnibus mundi bonis valere iuſſis, totum ſe vni Deo & Domino noſtro Ieſu Chriſto conſecrauit, famulis & ſeruis promiſcui ſexûs ad 1400. fidem ſui Domini, præclaro virtutis teſtimonio, imitãtibus; quos haud leuibus donis ac muneribus inſtructos libertate donauit.

Præfectus cum filio ſuo Tiburtio credit in Chriſtũ.

Præfectus cum 1400. ſeruis baptizatur.

Ea tempeſtate ſummam Pontificij dignitatem Romæ adminiſtrabat Caius, vir ſingulari prudentiæ opinione & religionis laude præſtans; Imperium vero Carinus & Diocletianus. Et quia Carinus affines quoſdam titulo Chriſtianæ confeſſionis decoratos habebat, perſecutio pro magna ſui parte quieſcebat. At poſtquam Carinus ad Margum occiſus fuit, tam immanis in omnes ſinceræ fidei cultores, Maximo & Aquilino conſulibus, tempeſtas exarſit, vt nemini vel emendi vel vendendi poteſtas fieret, niſi paruis quibuſdam ſtatuis, in omni platearum angulo eam in rem conſtitutis, thura offerret. Itaque Caius, qui teneris, in ſtudio pietatis, fidelium mentibus conſultum volebat, ſtatuit vt Chromatius Præfectus, Chriſtianos omnes in domo ſua ab hac ſacrificandi neceſſitate ſubtraheret, & benigne ibidem fraterno amore haberet.

Caius Pontifex.

Saua perſecutio in Chriſtianos.

Chromatius Præfe-

Quod

Digitized by Google

Quod ille tanto cum animi ſui gaudio executus eſt, vt cum domus alioquin ampliſſima & regio ſumptu exſtructa anguſtior eſſet, quam vt infinitam illam multitudinem capere poſſet, cum omnibus illis in Campanum littus, vbi lati ceſpitis Dominus erat, profectus ſit. Remanſerunt autem cum venerabili Papa, Marcellianus & Marcus; & pater eorum Tranquillinus. Item B. Sebaſtianus & Tiburtius: iuuenis cum corpore, tum mente pulcherrimus. Nicoſtratus quoque cum fratre ſuo Caſtorio & coniuge Zoe. Claudius etiam cum fratre ſuo Victorino & filio Symphoriano eximia pietate adoleſcente. Porro Caius Marcum & Marcellianum Diaconi honore ſanctificauit; Patrem vero eorũ Tranquillinum presbyterum conſecrauit: & Sebaſtianum, qui ad multorum profectum ſub ſpecie militiæ latebat, Eccleſiæ defenſorem conſtituit; cæteros vero Subdiaconos fecit. Hi omnes apud Caſtulum, palatij Zetarium, virum Chriſtianæ religionis amantiſſimum, morabantur: & diu noctuque ieiuniis, orationibus, & cœleſtium rerum commentatione ad martyrij palmã aſpirabant: atque interea admirandis virtutibus omnes ad ſe venientes Dei amore inflammabant; variis calamitatibus & languoribus oppreſſos ſanitati reddebant: cæcos ſuis precibus illuminabant; & impotentem dæmonum vim confringebant, eoſq; de obſeſſis corporibus fugabant.

ctus, nouellus Chriſtianus, quid fidelibus contulerit.

Exercitia futurorum martyrum & miracula.

His ſtudiis dum quiſque, pro gratia ſibi diuinitus conceſſa, intenderet, Tiburtius in hominem quendam de alto lapſum, & morti quaſi vicinum incidit. Cumque parentes cum circumfuſa multitudine eum deplorantes cerneret, ipſe concepta de Chriſti benignitate & virtute fiducia, orationem Dominicam cum ſymbolo ſuper membra quaſſata legit, & protinus integrã corpori ſanitatem impetrauit. Quo miraculo parentes cum filio excitati, ad Chriſti ſeruitutem læti alacreſque acceſſerunt. Alia inſuper multa admirandæ virtutis opera ſancti iſti ædiderunt, ſed quia nimia prolixitate lectorem onerare nolumus, reliquum

Tiburtij inſigne miraculum.

 eſt,

eſt, vt quo modo ſinguli ad palmam martyrij peruenerint, explicemus.

Zoe orat ad confeſſionem S. Petri.

Itaque B. Zoe, cum in Apoſtolorum natali, ad confeſſionem S. Petri oraret, paganorum repente arctata inſidiis, ad patronum regionis Naumachiæ adducta eſt; qui eam paruæ Martis ſtatuæ thura offerre compulit. Quod cum illa, Chriſti virtute freta, conſtantiſſime recuſaret, primo ſex diebus tetro carcere ſine omni cibi potûſque ſolatio concluſa eſt: deinde è capillis in arbore ſuſpenſa, in confeſſione Domini emiſit ſpiritum. Corpus eius grandi alligatum ſaxo, in Tiberim demerſerunt. Hanc Tranquillinus, octaua Apoſtolorum die, à populo lapidibus obrutus, felici agone ſecutus eſt.

In arbore ſuſpenſa moritur.

Tranquillinus lapidatur.

Alij quinq; ſubmergũtur.

Horum corpora dum Nicoſtratus & Caſtorius vna cum Claudio, Victorino & Symphoriano, per ripas Tyberis quærunt, à paganis tenti, & ad Vrbis præfectum Fabianum perducti ſunt; qui cum eos neque minis, neque blanditiis, à conſtantia fidei dimouere poſſet, immenſis conſtrictos ponderibus in mare præcipites dedit.

Torquatus homo fraudulentus.

Interea Torquatus quidam homo totus ex fraude & mendacio compoſitus, cum ſe ſimulata pietatis ſpecie Caio ſociaſſet, & interim moribus & vitæ ratione, à Chriſtiana pietate vehementer abhorreret, Tiburtius cum eſſet vir nobilis & ſacrarum literarum cognitione præclare inſtructus, acriter in eũ euectus eſt. Quod cum Torquatus animo periniquo ferret, fraudem molitus, Fabiano eum prodidit; qui poſtquam variis eius conſtantiam ſermonibus tentaſſet, & Tiburtius multiplicem impietatis rationem diuinis quidem ſermonibus confutaſſet, tandem ait: Vnum tibi è duobus elige ô Tiburti: Aut thura his carbonibus impone, aut nudis pedibus ſuper eos incede. Cui Tiburtius: vt, inquit, Chriſtum Ieſum verum Deum eſſe cognoſcas, cui omnis creatura famulatur, ecce faciã quod iubes; & mox edito crucis ſigno, illæſis plantis eos inambulauit. At Fabianus, hoc miraculo non modo infidelitatis rationem

Prodit Tiburtium.

Tiburtius prunas il-

Digitized by Google

pem non depoſuit, ſed ſanctum Chriſti martyrem gladio feriri iuſſit. Ductus igitur in viam Lauicanam, tertio ab Vrbe milliario, vno gladij ictu cæſus, migrauit ad Dominum.

Ieſus calcat pedibus Capite trũcatur.

Poſt hæc Torquatus acerbiore in ſanctos odio inflammatus, vt Caſtulus ſanctorum hoſpes apprehenderetur egit; qui tertio appenſus & tertio auditus, cum in confeſſione Domini perſeueraret, in fouea quadam, arena obrutus, martyrij palmam adeptus eſt. Tenentur deinde Marcellianus & Marcus: qui duris ad ſtipitem conſtricti vinculis, & pedibus acutis transfixis clauis, die vna & nocte in pſalmis & hymnis læti perſeuerârunt. Cumque admirabili virtute impios confunderent, ambo lanceis per latera verberati, beatum Chriſto ſpiritum reddiderunt. Sepulti vero ſunt via * Appia, ſecundo ab vrbe milliario, in loco qui vocatur ad arenas: quia cryptæ arenarum illic erant, ex quibus Vrbis mœnia ſtruebantur.

Caſtuli martyriũ.

Item Marci & Marcelliani.

**Alij habẽt Ardeatina.*

His expletis, vnus adhuc Sebaſtianus, virtute & pietate præſtantiſſimus reſtabat; cuius nomen vt primum ad Diocletianum Imper. delatum eſt, ingentem ipſi admirationem commouit. Nec mora. Vocatum ad ſe Diocletianus tali fertur oratione allocutus: Ego te, ô militum fortiſſime, propter inſignem virtutem & ſingularem prudentiæ opinionem, primo ſemper honore in palatio meo dignatus fui, & tu contra ſalutem meam, in deorum iniuriam, hactenus per ſummam ſimulationem latere voluiſti? Cui breuiter Sebaſtianus; Ego cum prudenter conſiderarem inſanæ mentis eſſe, à lapidibus auxilium petere, Chriſtum pro ſalute tua, & pro orbis Romani ſtatu ſemper colui. Hoc reſponſo Diocletianus vehementer exagitatus, iuſſit eũ extemplo amoueri, & in campo ad ſtipitem ligatum ſagittis transfigi. Factum eſt hoc tanta crudelitate ab iis, vt inſtar hericij ex ſagittarum denſitate hirſutus videretur. Cumque eum iam certo certius exſtinctũ putarent, eo relicto abierũt. Irene vero, Caſtuli Zetarij mar-

Sebaſtiani inſigne martyriũ.

tyris relicta, noctu abiit, vt sacrũ corpus debito ſepulturæ officio proſequeretur. Cumque præter opinionẽ viuentem eum inueniret, immodico perfuſa gaudio, ſecum eum in palatium clã adduxit; vbi paucis poſt diebus, integerrimam membrorum omnium ſanitatem recuperauit. Interea Chriſtiani cum præclarum Chriſti martyrem rogare non deſiſterent: vt ſe in tutum reciperet, ille facta oratione deſcendit, & ſtans ſuper gradus *Elagabili, venientibus Imperatoribus dixit: Vos quidem peruerſis Pontificum veſtrorum perſuaſionibus inducti, prauam de Chriſtianis omnibus opinionẽ fouetis, quaſi illi cladem ingentem huic veſtro imperio inferant, & ſcelere ſuo tranquillum Reipub. ſtatum perturbent: at illi ſunt, qui ſanctiſſimus die nocteque pro veſtra & totius imperij ſalute preces offerunt, & imminentem ſæpe peſtem auertunt. Hæc aliaq; multa martyr cum proſequi vellet, Diocletianus attonito ſimilis, Tunc es, inquit, ille Sebaſtianus, quem nos dudum ſagittis interfici iuſſeramus? Imo, inquit Sebaſtianus, ille ego ipſus ſum, quem Chriſtus Ieſus à mortuis excitauit, vt vos ab iſto mentis furore ad ſanitatem & clariſſimam veritatis lucem reuocem. Tunc Imperator cõfeſtim eum in palatij Hippodromum duci, & tamdiu fuſtibus mactari iuſſit, donec in Chriſti confeſſione ſpiritum exhalaret. Tum vero, vt obliuione ſempiterna memoriam eius ſepelirent, in mediis noctis tenebris corpus eius in maximam cloacam proiecerunt.

Sagittis cõfectus, ſanatur diuinitus.

Alias Heliogabalus.

**Elagabalus.*

Idolum fuit in Palatino monte, iuxta ædes Imperatorias, quod colebat Antoninus cui & ibidem fanũ cõſtruxit.

Fuſtibus cæſus reddidit ſpiritum.

Porro Chriſti martyr in ſomnis, Lucinæ inſignis admodum pietatis matronæ, apparuit, atque mandauit, vt ſacrum corpus cloaca, quæ iuxta Circum eſt extractum, ad Catacumbas perduceret, ibidemque iuxta veſtigia Apoſtolorum in initio cryptæ ſepeliret. Itaque beata Lucina cum ſeruis ſuis media nocte ſacras reliquias in præfatum locum debito cum honore intulit: & triginta continuos dies in precibus & votis ibidem exegit: & aliquot poſt annos pace Eccleſiæ reddita, domum ſuam in eccleſiam mutauit, & omnes facultates ſuas

Apparet Lucinæ S. Sebaſtianus.

Locus ſepulturæ eius.

Qualiter S.

Digitized by Google

ſuas pro Chriſtianorum conſolatione illi conſecrauit. Eſt ea vna ex ſeptem vrbis Eccleſiis celebrioribus: non tantum vrbi, ſed & orbi Chriſtiano notiſſima. Extat etiam in titulo Eudoxiæ, ad vincula Sancti Petri, egregium Sancti Martyris monumentum: veneranda quippe eius imago, opere muſiuo expreſſa, atque hactenus integra: ſenili aſpectu & Barba. Quod pictores admoneat: qui eum iuuenem palo alligatum perperam pingunt. Erectum eſt ibidem & altare, diuino monitu, temporibus Agathonis Papæ, ad luem propulſandam. Vnde etiam prouenisse videtur, vt poſteri fideles eundem ſanctum, ad auertendam imminentis peſtis cladem, Patronum habere conſueuerint. Reliquias aliquas huius Martyris in Galliam translatas, teſtantur Ado Viennenſis in Chron. Anno 815. Sigebertus in Chron. Anno 825. & Marian. Scot. Anno 828.

Sebaſtianus depingi debeat.

Ad euertēdam peſtē S Sebaſtianus inuocari conſueuit.

Reliquiæ eius aliquæ in Galliam translatæ.

VITA S. MAVRI CÆSENNATIS Epiſcopi; ex ea quæ eſt per D. Petrum Damianum, Epiſcopum Oſtienſem. Miſſus eſt in Legatum, ab Archiepiſcopo Rauennate, Mauro itidem nominato, ad Synodum Romanam à S. Martino Papa & Martyre celebratam, Anno Domini 649. Martini Pontificis præfati 1. Conſtantis Imperatoris 8.

C. Baron. Tom. 8. Anna. Eccl. & In Not. Mart. Romani.

20. Ianuar.

B. MAurus quanquam, cum priuatam adhuc perſonam ageret, omnibus eſſet & virtutis & prudentiæ laudibus ornatiſſimus, poſtquam tamen ad Cæſennatis Eccleſiæ cathedram diuina prouidentia prouectus fuit, tam admirabili virtutum omnīū ſplēdore, ſibi ſuiſque præfulſit, vt cum eo, lux eccleſiæ illius pariter extincta putaretur. Ita namque cōmiſſam ſibi eccleſiā gubernabat, vt nunquam vel ad momentū mentis ſuæ oculos, à rerum diuinarum contemplatione auerteret. Conſtruxerat ſibi vir ſanctus cellulam quan-

S Maurus Cæſennæ præficitur Epiſcopus.

Conſtruit.

ſibi cellulā in quodam monte.

quandam, & ædiculam in monte quatuor fere ſtadiis ab vrbe ſemoto; vnde per totam diœceſim commodus admodum proſpectus patebat; in qua ſacro quadrageſimali tempore ieiuniis & orationibus ſtrenue operam dabat; & ſi quãdo de Eccleſiaſticis negociis furari quid poterat, ad eandem cellulam velut ad dulcium epularũ conuiuium recurrebat. Illic denique fluentum diuinæ contemplationis, auidis mentis ſuæ faucibus hauriebat; vnde poſtmodum arentia proximorum pectora, ſanctæ prædicationis poculo recreabat. Illo plane loco quaſi pro balneo vtebatur: ibi enim curabat abluere, ſi quam ex ſecularium hominum collocutione aut verbi aut cogitationis maculam contraxiſſet, & puluerem mundanæ conuerſationis, ſine quo hæc humanę mortalitatis via nõ carpitur, crebris illic lachrymarum fontibus abſtergebat. Ille igitur locus, qui ſancto viro in vita tam dilectus & familiaris extitit, poſt mortẽ quoque eius ſepultura meruit inſigniri. Nam corpus eius in ſaxea arca reconditum, iuxta paruam baſilicam, quam ipſe conſtruxerat eſt collocatum. Eſt autem nũc celebre monaſterium in prædicto monte, in quo vir Dei orare conſueuerat, ad honorem beatæ virginis cõſtructum: quod mons Mauri ex antiqua populi conſuetudine dicitur: & quidem non immerito.

Quæ inibi eius exercitia.

Vbinam conditum eſt corpus eius.

Mõs Mauri, Cœnobium celeberrimum.

Cum igitur arca illa, vbi beati viri corpuſculum claudebatur, iuxta præfatam Eccleſiam, terræ vndique creſcente congerie, deliteſceret, & vix ſaxi ipſius ſummitas ſolo tenus emineret, contigit vt homo quidam cum litaniis adueniens, ſoluta caligæ ligula, repente illic pedem poneret, & nil tale exiſtimans: ſecure ligaret. Vincto igitur talo, cum iam vellet abſcedere, pedem nullo modo põtuit amouere. Cumque diu conaretur, & omnia tentans, huc illucque ſe verteret, pes nihilominus ſtabat immotus, & velut quibuſdam clauis ſaxo tenebatur affixus. Stabat miſer ignoti criminis reus donec repentino populi aduentante cõcurſu, alij malleis, alij ſecuribus geſtientes, partem lapidis præciderunt, & poſt multa, vix hominem de ſaxo exſculpere po-

Miraculũ, ad tumulũ eius.

Digitized by Google

potuerunt. Mox lætantis turbæ clamor exoritur; mira Dei virtus extollitur, & beati Mauri tumulus dignus reuerentia indicatur. *Tumulus ſancti viri innoteſcit.*

Erat prædicti cœnobij monachus quidam Tenzo qui grandæuus iam & ipſa canitie venerabundus, acerrima vi febrium vrgebatur. Cumque nulla medicinali cura, nullo humano ſtudio ad incolumitatis ſtatum redire potuiſſet, cuidam ſuæ materteræ, religioſæ videlicet ſanctimoniali, nocturno ſilentio B. Maurus apparuit, eique dixit; Si vis, inquit, nepotem tuum ex ea, quam patitur ægritudine conualeſcere, denuncia ei, vt ſepulchrum meum ſacroſancto crucis ſigno honoret, omnique anno ſolennitatem mihi celebrare deuoueat. Cumque ille gratanter, beati viri oraculum impleret, commotis viſceribus precipitanter euomuit, omnemque ignei languoris vim proiecit; & mox priſtinæ ſanitati reſtitutus, dignas Saluatori Deo gratias agere, & B. Mauri miraculum, quod in ſe expertus fuerat, ad gloriam Dei, multis enarrare. Iam igitur celebri vtriuſque ſigni fama volitante per populum, cœperunt multi ad ſacras beati viri reliquias deuote concurrere, piiſque eius meritis ſuas animas attentius cõmendare. Nonnulli etiam diuerſis morbis laborantes, dum vel detritam ſepulchralis marmoris limaturam biberent, vel beati confeſſoris miſericordiam fuſis tantummodo precibus implorarent, ſani & incolumes ad propria ſunt reuerſi. Videres miſerabilium languidorum ſoluta cadauera, alieno prius adminiculo ſuſtentante eo deferri; qui mox cum magna exultatione atque tripudio inde remeabant, ſaluti priſtinæ reparati *Liberatur febricitans miro modo.* *Multi curantur morbidi.*

Tempore quodam ad B. Mauri tumulum delatus eſt ruſticus, gemina morborum paſſione depreſſus; contractus videlicet ac cœcus; ſed poſtquam eſſet oratum, & lux amiſſa ad oculos rediit, & rigida membra fugatus languor abſoluit. Videns ſe homo ſanitati tam mirabiliter redditum, quas valebat gratias agens, beato ſe in eius ſeruum perpetuo iure contradidit, man- *Sanatur cõtractus, idemque cœcus.*

 ſu-

Digitized by Google

ſurumque ſe in eius obſequio donec aduiueret, deuouit. Qui perceptæ ſalutis munere, pene per decennium fruens, poſtmodum fragilitati carnis enormiter ceſſit, vxoremque ſibi non fauſto coniugio copulauit. Mox enim vt luxuriandi voluptate potitus eſt, oculorum lumen funditus perdidit, & quamdiu vixit in eadem cæcitate permanſit.

Idem voti fragus diuinitus punitur.

Alio quoque tempore dœmoniaca quædam ad altare beati viri deducta eſt; quam tanto peſtifer ſpiritus furore repleuerat, vt eam ſibi quaſi organum faciens, multa per os eius, ſacrilega inſania proferret; diras voces emitteret; & velut canis rabida crebris naubatibus elatraret. Triduo autem poſtquam illuc perducta eſt, vehementi quodam impetu ſanguinem vomuit, & ita malignum ſpiritum, à quo tenebatur, eiecit. Alia quædam mulier, neceſſitati rei familiaris pluſquam deberet intenta, in feſtiuitate S. Zophili triticum purgare non timuit; quæ illico diuino percuſſa iudicio, brachiis attractis obriguit; & eodem modo ac ſi capiſtrum adhuc ventilare videretur, tremere infeliciter cepit. Hæc itaque cum ante B. Mauri altare deducta fuiſſet, & nũquam ſe vlterius quippiam tale facturum polliceretur mox omnipotentis Dei miſericordia, ſtupida mulieris brachia ad libertatem proprij vigoris reformauit. Rurſus alia mulier, quæ profluuio ſanguinis inſanabili plaga vexabatur, tandem in extremis anguſtiis conſtituta, nitido linteo B. Mauri mauſeolum cooperuit; & ita diuinitus liberata, omnem prorſus moleſtiam lucidi languoris euaſit.

Liberatur dœmoniaca.

Punitur mulier, feſtum diem Violans.

Eadem reſipiſcens, Sanatur.

Item alia.

Item alia mulier ita erat violentiſſimi languoris immanitate contorta, vt ſoluto naturæ ordine, ora teneret poſt ſe, ceruicem faceret ante ſe. Quæ ſimiliter ſuper B. Mauri memoria linteum poſuit; & protinus ſanitate recepta, quibuſque membris ius ſuum natura reſtituit. Alia quoque mulier, amiſſo lumine, de Aquitaniæ finibus deducta, obſtinatiſſime teſtabatur, quod nunquam inde recederet, niſi per B. Mauri merita lumen, quod amiſerat, recepiſſet. Sic magno fidei feruore ſuc-

Rurſus alia.

Digitized by Google

re ſuccenſa, breue tuguriolum iuxta Eccleſię parietem compilauit, vt quodammodo potius habitaculum, quam præparare videretur hoſpitium. Cumque per octo dies inſtantiſſime fuiſſet oratum, lumen quod quærebat, diuina gratia largiente recepit; & dignas illuminatori ſuo Deo, & Mauro eius famulo gratias retulit. Hæc de virtutibus, quas omnipotens Dominus per beatum confeſſorem ſuum Maurum operari dignatus eſt, pauca perſcripſimus; vt ad glorificandam diuinæ maieſtatis potentiam, veſtræ charitatis ſtudium incitemus. *Cæca reſtituitur lumen.*

VITA S. EVTHYMII ABBATIS, COgnomento Magni; ex ea quæ eſt per Cyrillum, Monachum eius diſcipulum, Claruit maxime Anno Salutis humanæ, 452. Temporibus Marciani Imp. & ſubſequentibus. Fuit & alius eiuſdem nominis Monachus; qui clarus habitus eſt in Ægypto, temporibus Arcadii Imperatoris; lapſus poſtea in Origeniſmum.

Cæſ Baron. Tom. 6. Annal. & Notat. in Mart. Rõ.

VT Valens gubernacula attigit Imperij, Iuliano apoſtata, miſere paulo ante è vita ſublato, Gentilium tunc quidem perſecutione ſopita, Ariana perfidia ab inferis excitata, magno furore Eccleſiam inuaſit. Quo tempore Satanas cum contra fidelium cætum, nouam hanc obarmaret furiam, tum clemens ac miſericors Deus, præter alia militantis Eccleſiæ robora, nouum quoque Ducem excitauit, qui ſe furori ac libidini Arianæ perfidiæ opponeret. Erat Melitenæ (quę eſt vrbs Armeniæ ad Euphratem) ſpectata probitate vir quidam, Paulus nomine; cui vitæ conſors Dionyſia erat; claro vterque genere ac virtute. Fortuna ſplendida & opulenta, morumq; probitas, otioſam & tranquillam im-

20. Ianuarij.

Arianiſmus recrudeſcit, Iuliano demortuo.

Patria & Parentes S. Euthymij.

Digitized by Google

imprimis concedebant vitam, nî vnica ſterilitatis moleſtia, piam matronam afflixiſſet. Cum vero ſtudio pietatis apprime dedita eſſet, non deſtitit in propinquo D. Polyeucti martyris, vna cum marito diuinam implorare miſericordiam, vt ſoluto ſterilitatis vinculo, fructum Deo dignum concipere mereretur. Exauditæ amborum preces, & promiſſio filij admirabili viſione confirmata. Vox namque cœlitus ad eos delata prolem ſpoſpondit; quę ab Euthymia nomen acceptura, dignis Deo moribus prædita foret. Illi viſionis nouitate lætabundi, fructum Deo illico deuouerunt; qui quarto Gratiani conſulatu in lucem æditus, Euthymij nomen accepit. Eo nato Eccleſia à difficili tempeſtate reſpirare, pacemque amiſſam recuperare cœpit.

Mater eius ſterilis. *Exauditur pro prole.* *Euthymius naſcitur.*

Tertio autem poſt anno, Paulo eius parente ad beatam immortalitatem aſſumpto, pia genitrix dulce pignus ſuum Otreto Melitenenſi antiſtiti obtulit, qui pueri ingenio delectatus, tenere eum habuit, expiatumque ſacro fonte, matura ætate in ordinem Lectorum cooptauit; matrem vero, vtpote rebus diuinis perpetuo intentam, Diaconiſſam ordinauit. Vt vero ex ephebis exceſſit, litterarum magiſtris, Acacio & Synodio, egregia nobilitate & prudentia viris traditus, eorum virtutes ſane eximias ſedulo æmulatus eſt. Erant enim in Eccleſia Melitenenſi multis & admirandis fidei ac pietatis documentis viri illuſtres; quorum imaginem in ſe viuam exprimere nitebatur Euthymius. Cibi potuſque ante omnia mire parcus, mentem diuinis eloquiis ſtudioſe accurateque ſaginabat.

Offertur Epiſcopo Melitenenſi inſtituendus. *Fit Lector, & mater eius Diaconiſſa.* *Magiſtri eius.*

Hinc quotidiana virtutum incrementa omnium oculis ita grata ac iucunda accidêre, vt magna omniũ voluntate ſacerdotio initiatus, cunctis in ciuitate Monaſteriis præficeretur. Ea functio quantumlibet pia, tamen quia ad perfectionis culmen impedimento videbatur, minus grata ei exſtitit. Itaque vitæ ſolitariæ cupidiſſimus, clandeſtina fuga ſibi conſuluit; anno ætatis

Factus Sacerdos Præficitur monaſteriis. *Fugit clam Hieroſolymam.*

Digitized by Google

ætatis ſuæ vigeſimo nono, ad loca ſacra Chriſti paſſione veneranda profectus. Eo autem in itinere, tantam ex contemplatione patrum in eremo degentium, hauſit voluptatem, vt eiuſdem inſtituti auidus, ad Pharam Lauram, ſex milliaribus Hieroſo'ymis diſtantem confugeret; cellulamque quietis ac ſilentij amicam eligeret; in qua Deo deuotus palmarum ramos texens, labores ſuos communes faciebat ſibi & egentibus. Erat ei vicinus Theoctiſtus quidam, monaſticis diſciplinis præclare excultus, eique cum primis charus; qui maiori pariter flagrans ſolitudinis deſiderio, in vaſtam cum eo eremum conceſſit. Ibi ab omni hominum cõſuetudine penitus remoti, in ſpelunca, ſolis herbarum radicibus vitam ſuſtentabant. Erat è regione ſpeluncæ torrens, qui dulcem eis potum præbebat. Nihil ad vitæ iucunditatem deeſſe videbatur, ſi modo iſta ſolitudinis dulcedine perpetuo frui licuiſſet. Sed paſtores Lazarij, oues ſuas ad torrentem ducturi, vt ſanctos eremicolas in ſpelunca præter opinionem latentes conſpexêre, primo territi ſpectaculo in effuſam fugam verſi ſunt; ſed leni mox ac blanda voce reuocati, cum admiratione ſpectatam eorum ſanctitatem longe lateque diuulgârunt. Fama igitur virtutum, vt ad Pharæ habitatores peruenit, Marinum quoque & Lucam eo pertraxit, quos ingens diſcipulorum numerus paulatim ſubſecutus eſt, Euthymij maxime ſuauitate ac vitæ ſanctimonia captus. Et quia iam ſpelunca multitudinis capax non erat, cœnobium condidit vir diuinus, cuius cura Theoctiſto commiſſa, ſibi animarum curam reſeruabat.

Fit Solitarius.

Cum Theoctiſto petit intimam ſolitudinẽ.

Qualis eorum ibidẽ vita.

Adiungũt ſe eis alij.

Conſtruit cœnobium S. Euthymius.

Ea tempeſtate, Magi funeſta perſecutione, Chriſtianos circa fines Iſdigerdis Perſarum regis, premere cœperunt. Vnica & ſola cura excubabant, vt Chriſtiani ad vnum omnes vinculis conſtringerentur. Hinc præfectis tribuum id negotij datum, vt exacta cuſtodia vias omnes obſiderent, ne quis ad Romanum Imperium confugeret, ſupplcíumque euaderet.

Magi excitant perſecutionem in Chriſtianos in Perſia.

Porro

Aſpebeti in Chriſtianos humanitas.

Porro inter præfecto, haud exigua auctoritate præſtabat Aſpebetus, dux quondam Saracenorum tribûs qui tam iniquam Chriſtianorum ſortem miſeratus, vias omnes elabendi eis aperuit, manuſque adiutrices benigne inſuper præbuit. Cuius rei apud regem accuſatus, matura fuga & ipſe ſibi conſulere coactus, aſſumptis facultatibus, cognatis, & filiolo Terebone, ad Romanos venit; gratus vtique & mirifice acceptus Anatolio Orientis præfecto; qui eum noua pariter honorauit dignitate. Facile itaque is honos exilium ſolabatur; ni impubes filius quotidianas calamitates, præmortua corporis parte dextera, ingeſſiſſet. Medicorum ars, opum ac facultatum ſanguiſuga, fruſtra diu multumque in eo deſudauerat. Igitur fluctibus cogitationum ſuarum æſtuabundus Terebon, deſperata iam ſalute, noctu ad Deum ſupplex confugit; Chriſtiana ſe ſacra ſuſcepturum vouens, ſi pij Saluatoris beneficio ſanitatem conſequeretur. Votum ſomnus, ſomnum viſio quædam mirifica conſecuta eſt. Aſſiſtebat ei veneranda grauitate monachus, qui promiſſi fidem poſtulans, eum ad ſe in Orientali ſolitudine venire iuſſit; deſideratam ſalutem confeſtim accepturum. Excitatus è ſomno Terebon, parenti ſuo viſionis ſeriem enarrauit; effecitque vt poſthabitis omnibus, magna barbarorum ſtipatus caterua, eo contenderet. Nec mora: ſuperata itineris difficultate, Euthymium inuenerunt; qui venientes ſumma humanitatis & beneuolentiæ ſignificatione excepit, puerumque Crucis ſigno ab omni languore protinus curauit; barbaris ad tantæ rei miraculum ſtupentibus, & expiationem peccatorum ſincera fide efflagitantibus.

Aſpebetus fugit ad Chriſtianos cum filio Terebone debile.

Votum & Viſio Terebonis.

Sanat Terebonem S. Euthymius & barbari credunt in Chriſtum.

Celebris fuit continuo miraculi rumor; ita vt ingens iam turba variis morbis & languoribus miſera, eo confluerèt; quam ille prompta ac facili manu curabat. Sed cum hic rurſus amicum diuinis rebus ſilentium interturbari cerneret, clanculum fugam init, & de ſolitudine in ſolitudinem commigrans, tandem ad

Multi curantur ægri.

ſpe-

ſpeluncas illas, in quibus Dauid Saulis perſecutiones olim declinaſſe perhibetur, peruenit. Erat iis in locis homo quidam maligno obſeſſus ſpiritu; qui cum grauius torqueretur, Euthymij nomen ſemper in ore habebat, & aduentum illius vehementer formidabat; cuius etiam virtute fugatus eſt. Miraculum hoc, cum ſua celebritate ſolitudinem illam peruaſiſſet, vicini ad eum frequentes concurrerunt, & monaſterium ei conſtruxerunt; quod ille, postquam viris religione & pietate præſtantibus repleuerat, protinus reliquit, & in intimos ſolitudinis receſſus ſe recepit; vbi tam excellenti vitæ & mentis puritate Deo famulabatur, vt feræ beſtiæ quibuscum agebat, nihil illi nocerent. Poſtquam autem hic quoque multos vidit confluentes, rurſus reuerſus eſt ad fratres, & beatum Theoctiſtum; & quia in ſpiritu præuidebat, ſolitudinem illam monachorum incolis celebrem futuram, omnes ad ſe venientes benigne excepit; & aſſidua rerum diuinarum commentatione, ad mundi contemptum, & cœleſtis patriæ amorem inflammauit. Inter reliquos autem tres ſuos germanos Coſmam, Chryſippum, & Gabrielem, illum viſitantes, tanta ſermonum ſuauitate demulſit, vt protinus relictis mundi honoribus, ſpretis opibus, contemptis denique iis omnibus, quæ magno antea ſtudio conquiſierant, eius ſe diſciplinis imbuendos traderent. Hos autem alij atque alij, & generis & diuitiarum gloria præſtantes ſecuti ſunt; adeo vt vir ſanctus iis omnibus cellulas, pulchro inter ſe ordine diſtinctas ædificârit, Lauramque ea quæ eſt in Pharan, nihilo inferiorem, excitârit. Contigit autem hoc in loco miraculũ, inter cætera, ſane celeberrimum: credo, vt magni illius & admirabilis Euthymii virtus, omnibus ad Dei gloriam clarius innoteſceret. Accidit enim vt ingens Armeniorum multitudo (quæ quadringentorum numero fuiſſe fertur) à ſancta ciuitate deſcendens, ad Lauram illam, vt à labore itineris aliquantiſper ſe reficeret, diuerteret. Quos cum ſanctus vidiſſet, euocato protinus Domitiano, cui Lauræ

Fugit de ſolitudine in ſolitudinem.

Dæmoniacus curatur.

Conſtruitur illi monaſterium.

Tres fratres eius, veniunt ad Euthymium, & fiunt monachi.

Item complures alij.

Inſignis eius benignitas erga hoſpites.

Digitized by

Lauræ diſpenſatio credita erat, mandauit, vt eos benigne exciperet, & cibo potuque recrearet. Domitianus autem cum cauſaret inopiam & rerum omnium egeſtatem, vt ne fratribus quidem alimenta ad diem vnum ſufficerent, difficilem ſe præbuit. Tum Euthymius, Vade inquit, ad arcam panariam, & diſce non humanis cogitationibus, ſed diuinæ prouidentiæ acquieſcere. Domitianus igitur aliis aduocatis fratribus panarium ingreditur, & ecce tantam ibi non modo frumenti, ſed & vini, & olei inuenit copiam, vt in ſtuporem verſus, ſupplex ſe ad pedes viri ſanctiſſimi demitteret, & tenacitatis ſuæ veniam flagitaret.

Præclarum ſane miraculum.

Cyriacus, Euthymij vitæ ab ineunte ætate inſpector, referre ſolitus erat, optimum & ſanctiſſimum patrem cibi potûſque perpetuò expertem manſiſſe, Sabbathis tantum ac Dominicis exceptis. Verborum adeo parcum, vt niſi neceſſitas poſtularet, vſum linguæ ignoraret; Somni verò ita fugacem, vt cubans nunquam; ſed vel ſedens vel ſtans huic neceſſitati pareret. Præclaras enim magni Arſenij virtutes ſibi imitandas propoſuerat, quas aſſidua mente ita æmulabatur, vt pertinaci labore eas in naturam moreſque transferret.

S. Euthymii vita quotidiana.

Victûs ſomnique parcitas.

Arſenij virtutes imitatur.

Porro quanquam eſſet mira animi lenitate præditus, & ſermonis dulcedine animos omnium aureſque demulceret, tanto tamen tamque ardenti zelo aduerſus omnes, qui prauis opinionibus à Catholicæ fidei vnitate deſciuerant flagrabat, vt cum aliquando ſub magno pietatis prætextu Manichæi ad eum venissent, tanquam leo aduerſus vulpes ſermone inexpugnabili deſæuierit. Qui etiam aduerſus eos, qui Arij & Sabellij laborabant inſania, ingentis erat ſpiritûs, perfectoque eos, vt Propheta ait, odio perſequebatur. Anno ætatis eius ſeptuageſimo & quinto, congregata fuit Synodus Chalcedone; ad quam pene omnes totius orbis terrarum conuenerunt Pontifices. Inter cæteros autem, aderant etiam Euthymij diſcipuli duo, Stephanus Iamneæ, & Ioannes Saracenorum antiſtes. Qui

Lenitas animi.

Zelus pro fide Catholica.

Pſalm. 138.

Chalcedonenſis Synodus.

Qui editam fidei formulam, celeberrimo illo in Conuentu, non prius ſua ſententia comprobare voluerũt, quam eorum magiſter Euthymius ei accederet. Nec mora. Oblata & ad Lydium lapidem excuſſa decreta approbauit Euthymius; nutanteſque multorum, per eremum animos, in Catholicæ fidei ſinceritate confirmauit.

Euthymius ſubſcribit Synodo.

Vnus erat Theodoſius, habitu quidem monachus, ſed moribus præſtigiator importuniſſimus; qui improbo conatu ſe ei opponebat, & argumẽtis mira diaboli verſutia concluſis, impia Neſtorij dogmata ſuſcitabat; ac ipſam tandem Eudociam, quæ tunc in Palæſtina verſabatur, in errorem pertraxit; & deinde etiam Sedem Hieroſolymitanam inuerecunde & impudenter inuaſit; & cum ex poteſtate accepiſſet facultatem, bellum geſſit aduerſus diuinos canones & leges, eoq; rem deduxit, vt homines probi & veræ pietatis cultores ſedibus ſuis pellerentur; lociſque ſacris ſanctorum Pontificum ſanguine (pro nefas) pollutis, ſoli malefici & homines ſcelerati, huius exitioſi potentia, auctoritatem obtinerent. Quid tandem? omnes pene eremi incolæ, verſutiis illius in fraudem pulſi, eum ſequebantur, eum colebant; ſoli magni illius Euthymij ſectatores, fidei puritatem conſtanter retinebant. Nec veritus eſt impoſtor ille Theodoſius, Euthymium aggredi, vt eum in ſceleratam ſuam ſententiam pertraheret; miſſis enim legatis Elpidio & Gerontio, ad colloquium eum euocauit. Sed Euthymius cum nefas eſſe exclamaret, cum homine nefario & ſacro ſacerdotum ſanguine polluto, ſermonem miſcere, in vaſtã ſe ſolitudinem cum multis aliis recepit; vbi latitando plures quam acri verborum contentione pugnando, à peſtifero errore ad veritatis agnitionem reduxit.

Theodoſius pſeudomonachus oppugnat Synodũ Calchedonenſem.

Eudociam imperatricem & omnes fere eremi cultores ſecum in errorem trahit.

Cæterum quia inuiſa Deo impietas firmis diu viribus ſtare non poteſt, Theodoſius, ſecundo à receſſu Euthymij anno, ex hac vita ſubtractus eſt; & Euthymius ad Lauram reuerſus, collapſa religionis pietatiſque fundamenta reſtaurauit. Eudocia autem, quam im-

Theodoſius pſeudo monachus moritur.

Genſericus capta Roma id fecit. improbi Theodoſij laqueis captam fuiſſe diximus, poſtquam intellexiſſet generum ſuum in Thracia interemptum, filiamque cum liberis captiuam abduci Carthaginem, ſtatuit diuinis viris aures præbere, ſeque totam eis regendam tradere atque committere. Hac de cauſa ſtatim nuncios, ad magnum illum Simeonẽ in columna habitantem, direxit, vt ab eo, quæ ad ſinceram fidem facerent, diſceret. Simeon autem datis ad eam litteris breuiter reſpondit, quod malignus, videns opus virtutum eius, expetiuiſſet eam cribrare ſicut triticum, & per peſtiferum illum Theodoſium, piam ac religioſam eius corrupiſſet animam. Se valde mirari ſe quod cum propinquus illi fons eſſet, eo deſpecto, eandem procul expeteret aquam. Habere enim eam diuinum Euthymium; cuius ſi ſequeretur doctrinam à ſalute haud aberraret.

Simeō ſtylites monachus ſcribit imperatrici Eudociæ. Vitam S. Simeonis reperiet. lector 5. Ianuarii.

Eudocia excipit S. Euthymiũ in turri. Hiſce acceptis, Eudocia ſalutis ſuæ minime negligens, Euthymium indagauit, & quia publicæ lucis inſolentem audiebat, turrim in Orientali parte ſolitudinis extruxit; in qua eum rara quadam humilitate excepit. Prouoluta enim ſancti viri genibus Imperatrix, adeo in Dei benignitate exultauit, vt nihil iam de certa æternæ ſalutis via dubitaret. Porro Euthymius ſalutaribus documentis inſtructam, ac ſolita benedictione munitam dimiſit; quæ fidei accenſa ardore Hieroſolymis ante omnia diſruptam Eccleſiæ pacem reſtituit; frequentemque monachorum & laicorum turbam ſuo exemplo ab errore reuocauit. Quin inſuper templa, monaſteriaque noua excitauit; multiſque egregiæ pietatis indiciis fidem ſuam orthodoxam teſtata eſt. Cumque maximam pecuniarum vim Euthymianæ Lauræ afferret, vir diuinus accepta voluntate pecunias reiecit, piis eam monitis excitans, vt imminentem mortis horam pacata mente, animoque reſignato exciperet; quæ paucis deinde poſt diebus ſecuta, ad beatam eam immortalitatem præmiſit.

Pietas Eudociæ Imperatricis.

Euthymius ei obitum prædicit.

Secundum ab octogeſimo agebat annum vir diuinus, cum Sabas adhuc imberbis, eius in diſciplinam

con-

Digitized by Google

conceſſit. Nonageſimo vero Theoctiſtus beatum patrem relinquens, ad cœleſtem patriam commigrauit; quem vti prædixerat nono deinde anno luculenta ad ſuos præmiſſa oratione, S. Euthymius ſequutus eſt fuit is Annus Domini noſtri Ieſu Chriſti in carne aduentûs 465. *S Sabæ diſcipulus S Euthymij. Obitus S. Euthymii iuxta acta Anno Domini 465.*

Funus multis omnium lachrymis procuratum fuit. Corpus in tanta vitæ aſperitate, viuido colore, gratum & iucundum cunctis præbebat aſpectum. Vt vero fama obitûs eius, regionem peruaſit, tanta omnis generis atque ordinis multitudo ad funus cohoneſtandum confluxit, vt militum gladiis ſubmoueri debuerit, ne impreſſione mutua ſeſe conculcarent. Vicini patres præclarum Agonothetam & orthodoxæ fidei defenſorem eximium, ſingulari monumento honorârunt. Patriarcha vero Hieroſolymitanus, noua deinde æde ſacra eius excepit reliquias; quæ in hodiernum vſque diem ſignis ac virtutibus clareſcere dicuntur. *Iuxta Baron. Anna. Tom. 6. 472. Patriarcha Hieroſolymitanus S. Euthymio templum ædificat, eiuſq. reliquias ibidem transfert.*

MARTYRIVM S. AGNETIS VIRGInis; *ex eo quod eſt à D. Ambroſio Mediolanenſium Antiſtite luculenter conſcriptum. Paſſa eſt circa Annum Saluatoris 304. In vltima pene Eccleſiæ perſecutione. Certus ſiquidem annus nullibi habetur expreſſus.*

Cæſ. Baron. Tom. 2. Annal. & Not Mart. Rom.

EXimia ſpecie & pulchritudine virguncula Agnes, à teneris, pietatis ſtudio & optimarum artium diſciplinis dedita, cum die quodam è ludo litterarum domum properaret, Vrbis Præfecti filius formæ illius pulchritudine tam inſano amore captus eſt, vt conſpectu eius inſatiabilis, nulla requie frueretur, niſi proſapiam virginis ædeſque requiſiſſet. Cognito autem familiæ eius ſplẽdore ac nobilitate, miſer ille tã ſæua amoris flamma correptus fuit, vt cupidinis im- *21. Ianuarij. Agnes virgo adamatur à Præfecti vrbis filio.*

patiens, connubialem thorum nunc blanditiis, nunc maximarum opum promiſſis expeteret. Totum ſibi hominem crudelis amor tam pertinaciter vendicauerat, vt nihil non tentaret, quo furioſæ libidinis flammā extingueret. Ingerebat virginis conſpectui rutilantis auri gemmarumque ſplendorem; amatoria leuitate ſine fine blandiens, & ſtulto verborum lenocinio animum eius demulcens. Quæ omnia cum virgo, pro ſua in Deum pietate, deſpiceret, iuuenis quotidiano Amoris fomento exæſtuans, immodicis totus ardoribus adurebatur. Cuius inſaniam furiaſque miſerata virgo, tali eum oratione compellaſſe fertur; Diſcede à me fomes peccati, pabulum mortis. Quid ſtulto & inani labore fatigaris? quid opes tuas nullo cum fructu in me profundis? Neque enim fieri vlla ratione poteſt, vt noſtris quandoque amplexibus fruaris. Iam enim alij ſponſo, qui te & nobilitate & diuitiis longe ſuperat, cōſecratus ſum. Is plurimis inæſtimabilis pretij gemmis me decorauit, & iam noſtrum ad ſe amorem totum rapuit. Accedit quod amplioribus inſuper me oneratā promiſſis fouet, admirandis ſat ſcio donis muneribuſque decorandam, ſi illi amore fida adhæſero, quem ego & amans caſta, & tangens munda, & accipiens virgo ſum. Cuius mater virgo eſt, cuius pater fœminam neſcit. Poſtremo ea eſt pulchritudine ac decore, vt cœli etiam ſydera illud ſtupeſcant.

Oratio Agnetis ad filium Præfecti.

His auditis, iuuenis venenatis Cupidinis telis vndique ſaucius, ſternitur, medicorum opem per alta ſuſpiria fruſtra implorans. Cognita vero ægritudinis cauſa pater, virginem adit, auctoritate ſua vt putabat, animum eius ad filij conſenſum impulſurus. At illa conſtans animi, negabat abſque nefario ſcelere fieri poſſe, vt ſacra prioris ſponſi fœdera violaret. Contra Præfectus, neminem ſibi præferri debere contendebat, quod in faſcibus Præfecturæ ageret. Virgo vero propoſiti tenax, ſurdas Præfecto præbebat aures; qui vt blanditias promiſſaque irrita ſenſit, prioris ſponſi nomen, familiamque ſcire voluit. Aderat forte tunc quidam

Decumbit ex impuro amore, præfecti filius.

Digitized by Google

dam paraſitus, qui Chriſtianis eam ſacris ab infantia imbutam dixit, eoque amentiæ redactam, vt Chriſtum ſponſum ſuum eſſe crederet. Tunc Præfectus, immatura animi lætitia exultans, quaſi re confecta filio ſuo gratulatus eſt. Sperabat enim minimo ſe negotio eam à Chriſtianæ fidei conſtantia abducturam. Nouis igitur promiſſis, nouis blanditiis ad nauſeam vſque certatum eſt; quin etiam minę terribiles adhibitæ; quæ pari virtute à virgine irriſæ ſunt. Quid multis? Symphronius (hoc namque Præfecto nomen erat) virilem in tenera ætate conſtantiam admirans; parentes eius aggreſſus eſt; quibus qua nobilitate præſtantibus vim inferre nequiebat, Chriſtianæ fidei profeſſionem obiecit.

Igitur inſequenti luce, citata iudicio Agnes, comparuit vultu animoque intrepida. Quæ verborum lenociniis ad reciprocum iuuenis inuitata amorem, non modo abnuit, ſed etiam ſuæ conſtantiæ maiora argumenta dedit. Ibi tum decretum, vt caſta virgo nefariæ Deæ Veſtæ in virginitatis propoſito deſeruiret. Tunc Agnes ad Præfectum: Si filium tuum impuræ libidinis cupiditate incenſum, rationis tamen capacem, & ad immortalis Dei imaginē fictum formatumque, Chriſti amore recuſaui, quęſo te, qua ratione falſa Deorum numina, nullo ſenſu prædita colerem, eiſque, ad grauem ſummi Dei iniuriam, diuinos honores deferre potero? Cui Symphronius: Certe Agnes, niſi tuæ infantiæ conſultum cuperem, iam iam acerbas temeritatis iſtius pœnas expeterem. Agnes autem, Noli, inquit, infantiam meam deſpicere: Nec enim fides in annis, ſed in ſenſibus conſiſtit: & Deus omnipotens mentes magis comprobat, quam ætates. Verum quoniam ad hoc video te tendere, quod impetrare non poteris, quidquid tibi videtur exerce. Symphronius non ferens hanc Agnetis magnanimitatem, Alterum inquit, ocyus elige: Aut deæ Veſtæ ſacrifica, aut impurum meretricum ingredere contubernium: vt fœdæ libidinis contagionę polluta, diſcas poſthac ſubmiſſius loqui.

Agnes iudicio ſiſtitur.

Sapienter admodum præfecto reſpondit.

Digitized by Google

Ad hæc Agnes, ô os impudens; tu ſi Dei mei virtutem probe cognitam, exploratamque haberes, verba iſta nefaria, tanta impudentia, non proferres. Eſt enim ei curæ corporis mei caſtitas; nec patietur me alienis ſordibus polluí. Adeſt mihi cuſtos corporis mei Angelus bonus, qui nefariis conatibus veſtris reſiſtet: quare de Chriſti potentia & bonitate confiſus, inanes minas veſtras contemno.

Nudata ducitur ad lupanar.

Tum vero Iudex ab impotenti furore victus, veſtibus eam ſpoliari, ſpoliatamque ad fornicem pertrahi iuſſit. Sed fuit ipſius nuditas repente tanta capillorum denſitate, aureo ſplendore micantium veſtita, vt omnium oculi ſtupore in eam defixi hærerent. Præualuit nihilominus Præfecti furor; qui eam in lupanari nefariis, prô ſcelus, contaminandam detruſit. Sed primo ingreſſu ab Angelo excepta, tam immenſo eſt lumine circumfuſa, tantoque decore ornata, vt nemo oculorū aciem in eam intendere poſſet. Cumque fixis in terram genibus, incredibili mentis gaudio in tanta Dei benignitate exultaret, vidit ſtolam miro candore fulgentem ante oculos poſitam; quam manu apprehendens corpuſculo ſuo aptiſſimam inuenit, eaque indulta, ſuis precibus & aſſiduo diuinarum laudum ſtudio, ex impuro nefandorum ſcelerum domicilio, caſtiſſimum Dei habitaculum effecit. Nam qui fœdi facinoris perpetrandi cupiditate eo confluxerant, ſumma mentis puritate egrediebantur. Interea Præfecti filius, qui ſceleris auctor extiterat, ingenti ſodaliū ſuorum ſtipatus caterua, aduolauit; videnſque alios atque alios ſumma admiratione perculſos, compoſitis ad omnem modeſtiam motib. egredi, cœpit eis ſumma verborum petulantia impotentiam exprobrare; ſublatoque cachinno, in lupanar, nihil cœleſte lumen veritus, irruit, cuius audaciæ & temeritatis, repentina morte pœnas luit. Interim ſodales præ foribus præſtolantes, voti compotē factum, moras nectere exiſtimabant; ſed vt eorum vnus, moræ impatiens, gradū intulit, lugubri mox eiulatu infauſtum miſerrimi adoleſcētis caſum indicauit.

Accipit cælitus veſtē.

Præfecti filius à diabolo præfocatur.

Illi-

Digitized by Google

Illico ea fama vagante, fit concurſus populi ad theatrū, diſſoniſque in cœlum vocibus alij magam, alij innocentem, alij rurſus ſacrilegam conclamare. Præfectus vero haud ſui compos, horrendis ſanctiſſ. virginem maledictis inceſſere; mortiſque cauſam indignabundus inquirere. Cui Agnes; Cæteri diuinum lumen reueriti incolumes egreſſi ſunt; tuus vero filius, furibunda mente angelo corporis mei cuſtodi inſultans, pœnas quas vides temeritatis luit. Rurſus Præfectus: Poterit verbis tuis fides adhiberi, ſi angeli virtute quem prædicas, filium mihi excitaueris. Quanquam, reſpondit Agnes, multiplex tua impietas hoc non mereatur, tamen vt diuina Domini mei Ieſu Christi potentia omnibus innoteſcat, voluntati tuæ parebo. Nec mora. In oratione proſtrata vim lachry- *Redit ad* marum profudit: ſtatimq. angelus domini conſolator *vitam pre-* aſſiſtens, iuuenem ad vitæ officia reuocauit: qui voce *cib. S. Vir-* magna in Chriſti Ieſu confeſſionē, laudeſque prorupit. *ginis.* Quæ res varios in populo motus excitauit. Deorum Pontifices, & qui augurijs rem faciebant, iuſtam malitiæ necem accelerandam conclamabant. Populus ſententijs fluctuans, nunc hoc, nunc illud decernendum vociferabatur. Præfectus accepto beneficio, & miraculi ſtupore mollitus, virginem à mortis periculo liberatam cupiebat: ſed obſtabat Pontificum furor, & fluctuantis populi metus. Vnde vicario ad ſeditionem populi iudice relicto, plenus triſtitiæ ac mœrore abſceſſit.

Porro vicarius, Aſpaſius nomine, copioſo confe- *S. Agnes* ſtim igne excitato, voracibus eam flammis obiecit. *mittitur* Sed flammæ angelicam in virgine puritatem veritæ, magna incircumfuſam plebem ſæuitia conuerſæ ſunt. Victrix vero Agnes in medio rogo illæſa conſiſtens, *Gladio per-* dum expanſis ad orationem manibus, ingenitæ pieta- *cutitur.* tis virtutiſque, cum omnium admiratione, ſignificationem dat, gladio in guttur tranſfixo, martyrij palmam conſecuta eſt: egregio plane de cunctis hoſtibus inclita triumpho. Parentes peracti certaminis gloria

lætabundi, ſacrum eius corpuſculum in prædiolo ſuo, via Numentana, condiderunt.

Quo cum ingens fidelium turba conflueret, & gloriam virginis præclaris in cœlum laudibus extollerent per inſidias à Paganis in fugam quandoque compulſi ſunt. Accidit autem, vt Emerentiana Virgo, quæ cum ea pariter diſciplinis imbuta fuerat, eius tunc tumulo adſtaret: cumque omnes Paganorum furore in fugam conuerſi fuiſſent, manſit illa ſola intrepida, & magna animi conſtantia facinus eorum reprehendit. Illi vero, qua erant impietate, Virginem in Chriſti confeſſione perſeuerantem lapidibus obruerunt: quę ſanguinis ſui effuſione Chriſti gratiam, & gloriam ſempiternam adepta eſt. Vix illa obdormiuerat, cum ſubito terra ingenti motu concutitur: cœlumque maximo fragore emiſſis ignibus, offuſis tenebris, aliiſque multis metuendis ſignis, omnes in fugam vertit, & alios quidem metu exanimat, alios vero horrendo mortis ſupplicio interimit.

Emerentiana lapidatur ad ſepulchrũ S. Agnetis.

Parentes autem Agnetis, Emerentianam martyrem omni funeris honore proſecuti ſunt: eamque haud procul à filia pie condiderunt.

Interim cum nullo vnquam tempore ſacras ad ſepulchrum eius vigilias intermitterent, ſed precibus & hymnis excubarent, contigit vt medio noctis ſilentio innumerabilem virginum exercitum, eximio decore fulgentem, compoſitis ex ordine gradibus tranſeuntem viderent. Inter quas B. Agnes ſpecie & pulchritudine excellens, mentes eorum in ſtuporem vertit, & à cæteris virginibus facultate ſubſiſtendi nonnihil impetrata, conuerſa ad parentes ait: Videte ne me quaſi mortuam, & ſempiternis inuolutam tenebris lugeatis; quin potius feſtos dies agite, & infinitam omnipotentis Dei bonitatem hymnis & canticis celebrate: cuius gratia & clariſſimam de cunctis inimicis victoriam, & ſempiternam cæleſtis glorię coronam conſequuta ſum. His dictis cœptum iter carpentes tranſierunt.

Vigiliæ ad tumulum S. Agnetis: & quæ ibidem oſtenſa viſio.

Con-

Continuo autem rumore diſſipatum fuit, Agnetem virginem, manifeſta viſione gloriam ſuam reuelaſſe; cumque indies magis magiſque omnium præconio celebraretur, factum eſt vt ad Conſtantiam Conſtantini filiam, fama præclari huius certaminis & gloriæ perueniret. Conſtantia autem intolerabili quodam cruciatu ita vexabatur, vt nulla corporis pars à vulneribus immunis eſſet. Et quanquam à Chriſti ſacris aliena, cæcis ignorantiæ tenebris inuoluta eſſet, humanæ tamen prudentiæ opinione præſtans, animum ad quandam ſalutis ſpem excitabat. Nec mora, habito conſilio iter capeſſiit, & ad ſacrum B. Agnetis tumulum excubans, opem eius aſſiduis precibus implorauit, donec repentino correpta ſopore, virginem ſibi adeſſe & hiſce fere verbis alloquentem audiuit; Conſtanter age, Conſtantia. Crede Ieſum Chriſtum Saluatorem tuum cuius bonitate modo integram corporis tui ſanitatem conſequeris. Ad hanc vocem protinus euigilans, vt ſenſit ſe ab omni membrorum ægritudine liberatam, non potuit continere ſe, quin ingentem lachymarum vim præ gaudij magnitudine funderet, & Chriſtum in Agnete, ardenti fide amplecteretur & prædicaret.

Conſtantia ad tumulũ eius orans ſanatur.

Domum autem reuerſa, parentibus & fratribus incredibilem lætitam attulit, & vt accepti beneficij magnitudinem cunctis declararet, ſempiternaque memoria conſecraret, templum D. Agneti ſacrum conſtrui, & mauſeolum ſibi in eo collocari præcepit.

Conſtantia D. Agneti Ædem ſacram ædificat.

Fama interim præclari adeo miraculi diuulgata, hominum ſermone longe lateque vagabatur; omneſque variis languoribus oppreſſos, ad ſimilem ſalutis ſpem excitabat. Nec quiſquam vnquam ſua ſpe fraudatus inde abſceſſit.

Miracula ad ſepulchrum S. Agnetis.

Conſtantia autem ſempiternæ dignitatis amore omnimodis incenſa, Chriſto ſe perpetuo caſtitatis vinculo ſociauit; cuius ſpiritu omnes incontinentiæ motus non tantum in ſe oppreſſit, ſed & alias plurimas in-

Conſtantia virgo, multas ad virginitatis

votũ perduxit. inſigni nobilitate virgines, præclaro virtutis exemplo, ad ſuum inſtitutum aggregauit. Cæterum de Reliquiis S. Agnetis Conſtantinopolim tranſlatis, ſub Pulcheria Augusta, temporibus Marciani Imperatoris, ſcribit Theodorus lector libro ſecundo Collect. & Nicephorus libr. 14. cap. 10.

*Alias Papienſis. Caſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. & Tom. 6. Annal. Eccleſ. 21. Ianuar. Alias Mario. *Blondus Aquileienſem facit. Epiphanij patria & parentes clari. Fit lector, Annorum ferè octo. Criſpinus, Ticin. Epiſc. quartus, poſt Syrium, Põpeium, & Iuuentiũ. Signum notabile in infantia eius.*

VITA S. EPIPHANII TICINENSIS Eccleſiæ Antiſtitis; Ex ea quæ eſt per B. Ennodium eius ſucceſſorem; quam & R. P. Andreas Schottus Societ. IESV, recenſitam recens publicauit. Claruit Temporibus Anthemij & ſubſeq. Imp. Anno Christi Domini 471. & Reliq. Vixit eodem ſæculo alter Epiphanius, cognomento ſcholaſticus: Caßiodoro admodum familiaris; cuius meminit lib. 1 Inſt. Diuinar. Lection. & in Præfation. ad Hiſtoriam Tripartitam.

S. EPiphanius, vir præcellentiſſimus oriendo, Ticinenſis* oppidi indigena fuit; patre *Mauro* generatus, & matre *Focaria* editus: quæ Sancti etiam Myrocledis Confeſſoris, & Epiſcopi tangebat proſapiam; hominibus ex liquido ingenuitatis fonte venientibus. Sed quid illorum retexam ſanguinis prærogatiuam, quorum familiæ & nobilitatis caput eſt filius? Qui ſub deceſſore ſuo, viro integerrimo *Criſpino* Pontifice, cœleſtis militiæ tirocinium ſortitus, annorum fermè octo Lectoris Eccleſiaſtici ſuſcepit officium; ſigno ante cœlitus demonſtrato. Nam dum eſſet in crepundiis lactantis infantiæ, fulſiſſe eius cunabula ſuperno lumine vidêre complurimi; vt futuram mentis claritatem, luſtrans eum & præcedens fulgor oſtenderet, ſecuturumque ſplendorem in moribus iam tunc typica luce ſignaret. Notarum in ſcribendo compendia, & figuras, varias verborum multitudinem comprehendẽtes breui aſ-

pi aſſecutus, in exceptorum numero dedicatus enituit; cœpitque iam talis excipere qualis poſſit ſine bonorum oblocutione dictare. *Notariorũ vt vocat Leo PP. epiſt. VI. ad clerum, & pop. C. P.*

Igitur proceſſu temporis, & laboris, ad ſextum decimum ætatis annum diuino fauore perductus cana cōſilia in annis puerilibus meditabatur. Vernabat in illo præ cęteris mater bonorum operum *Verecundia*; ita ſamulabatur Antiſtiti libens, vt ſi quid operis gereretur ab altero, grauiter ferret, ſubreptum ſibi fuiſſe ſeruitium. Accipiebat ſenes grauiter; iuuenes comiter; & coercebat iam tunc facinoroſos audacter. Erat primis ſubiectus; prioribus ſancta iniungentibus obſecundans; æqualibus blandus atque officioſus; ſequentibus mira caritate communis: nulli ſe præferens. Cum religioſo curſu per cœleſtem tramitem omnibus anteiret, laudationis amore vacuus; cum quotidie in eo laudanda adoleſcerent, cumque res gloria digna per horarum momenta cōſummaret, perire fructum gloriæ opinabatur, atque mercedem, ſi prętuliſſent homines, quod ſoli Deo exhibebat abſcondite. In ſumma; Apoſtolici memor oraculi, aſſentationes reſpuens in ſemetipſo, teſte conſcientia, pro boni operis recognitione plaudebat. *Eximia in eo virtutes.* *2 Cor. 10. 18*

Illud vero libandum eſſe non abnuo, quod formoſitas in illo lucis corporeæ, index animæ fuit: & tantũ contra ſtudium illius formæ decus emicuit, vt nec forti viro poſſit oppugnante ſubuerti. Ridebant genæ etiam cum animus mœſtitudine torpuiſſet: nitida ſimul labia commendabant dupliciter mella ſermonum; nec non quocunque vertiſſet oculos, ſerenitatem mentis nunciabat aſpectus; frons cereæ pulchritudinis, & candoris illius, quæ Solis paſſa radios colorem traxit ab æthere; nares in tanto naturaliter ſplendore formatæ, vt illas nequiret imaginibus corpora repræſentans pictor æmulari; manus teretes; prolixi digiti: de quib. aliq d & alienigenæ gaudeāt accipere; ſtaturę pceritas decēs: quę eminentiā ſecuturæ dignitatis pfiguraret in mēbris: nec tamē modũ ornatiſſimæ plixitatis excederet. *Dotes corporales in eo excellētes.*

Vox

Vox erit ei ſonora; ſucco virilis elegantiæ condita; nec tamen agreſtis ac ruſtica; nec infracta, gradatimq; à maſcula ſoliditate depoſita. Illum quicunque vidit, cum necdum dignitatum aliquod limen intrâſſet, omnia tamen eum transiſſe credidit, quæ ſequebantur *Fit Subdiaconus, 18. Anno.* inſignia. Talis iam ad octauum decimum annum ætatis ſuæ peruenit, in quo, alio à Leuitis numero dedicatus, ſenum cœtibus adiunctus eſt. Stupuerunt plurimi, ſed externi, qui mores illius cum ætatis immaturitate iungebant; ſeram credebant dignitatem hanc redditã *Criſpini Antiſtitis in directione Epiphanij induſtria.* eſſe, qui eum nouerant. At ille venerabilis *Criſpinus Epiſcopus*, fauoris neſcius, pertinaci tenens diſtrictione cenſuram, & quæ nunquam niſi bona conſcientia duxit ad gratiam, ſic eum mulcebat ſenſibus, vt morderet obtutu; & ſub ſpecie frontis rigidæ, clandeſtinum circa diſcipulum nutriebat affectum; paſcebatur alumni ſui optabili conuerſatione pater, & in omnibus eius actibus, oculos amœnabat. In quo tamen ille ſubdiaconum ordine, nihil amplius quam biennio commoratus, meritorum ſuorum ſaltibus euectus exiliuit; nec ſe diu intra anguſtias modici honoris animæ eſt dimes paſſa refrænari. Feſtinabat ad Leuiticam dignitatem conſcientia, quam nunquam vota præſumpſerant, exigebat conuerſatio, quod deſideria penitus ignorabant, circa metas præfati honoris & terminum.

Vnum eius opuſculum ſummotenus libet attingere. Vocitatur ager, Summias, qui in eo loco ſitus eſt, in *Padus flexuoſus.* quo terrenum marginem, guloſus Padani gurgitis morſus arrodit; & flexuoſe ſerpens fluctus largitur in compendio alterius, quod furatur ab altero, ſimulque fit lucrum finitimi, aliena calamitas. De huius prædij finibus antiqua cum clericis Burco quidam lite certabat, ad quod iurgium dirimendum ſenile [illegible], & propter quam conijci poſſit annoſum, adhuc puer iſte diriгitur. Electus eſt enim qui & fortiter illatas intentiones exciperet, & maturitate conſilij inferendas temperaret; attulit tamen, quod ſolet omnium criminum *Epiphanius* mater, intentio. Nam proceſſu ſermonis, & ſcandali,

ipſe

ipſe Burco, qui malitiæ ſuæ ſordido lenocinaretur aſſenſu, ſummum facinus ſine aliquo timore commiſit. Nam ſanctum virum ita fuſte percuſſit, vt ſanguis protinus ebulliret. At ille paratiſſimus dextra repreſſit; nec vindictæ ſpe prouocatus efferbuit; turbatumque potius & attonitum percuſſorem blandiſſimo deliniuit affatu. Illico miſeram ſe clamans, & orbatam filio, ob atrocitatem facti, Capraria Burconis mater occurrit. Crederes eam circa funus pignoris ſui illa, qua fugatur omne conſilium in carorum mortibus, lamentatione iactari. Lambebat veſtigia ſanctiſſimi iuuenis eiulans mater: & parce clamabat illi, quem nunquam ad indignationem vis vlla compulerat. At ille ſupplicantem prohibebat, ne ſibi inuidiam rogando concitaret; ne ſe non merentem delati honoris ſarcinis impediret. Turbata eſt repente ciuitas; omnium Chriſtianorum in furorem verſæ mentes; Burco ad exitium poſcebatur, & in tanta hominum multitudine nemo placidus, niſi qui iniuriam fuerat paſſus, inuentus eſt. Flebat egregius Pontifex de infirmitatibus ſuis & moleſtiis, gaudente diſcipulo. Nam ita ſatisfaciebat pro eo qui putabatur inimicus ſingulis, vt nec gloriam parcendo iactanter quæreret, nec vindicando mandata cœleſtia præteriret.

haud vindictæ cupidus.

Breui poſt, ad Diaconij euectus infulas, viceſimum annum ætatis ſuæ aſcendit: facie necdum bene barbata. Turbabatur ſuſcepti honoris tirocinio homo, qui iam ducem poterat implere Chriſtianum: ſingulorum pro pudore declinabat aſpectus, quem vniuerſa ciuitas, quaſi Salutis ſignum aliquod attendebat. Interea ſupradictus Antiſtes omnem Eccleſiaſticam ſubſtantiam, & diuitias pauperum ſuorum, in eius poteſtate committit: volens ante Epiſcopatum cognoſcere, qualem futuris temporibus præpapararet Epiſcopum: & cũ vix fit vt ab eorum perſonis, de quibus ſucceſſionis ſentitur quantulacunque ſuſpicio, inuidia temperetur, in iſtius gratia ſibi credebat perire ſanctus Papa, quicquid minus fuiſſet exhibitum. Quædam in illo ſua: quædã vo c-

Diaconus fit Epiph. anno. 20.

Magni fit ab omnibus.

Hic ſæpe Papa pro

Epiſcopo & apud Sidonium.

volebat eſſe maiora; at iſte quotidianis profectibus, etiam cupidiſſimi in oratione genitoris vota tranſcenderat.

Epiphanij caſtitas eximia.

Iam vero de pudicitia iuuenis quid loquar? in quo domum ſibi ſtatuerat Caſtitas & Continentia radices fixerant in profundum! Virum ſe eſſe, niſi per laboris patientiam, ignorabat: carnem habere niſi cum moriturum ſe eſſe meminerat, neſciebat. Quoties tamen illum corporeus appetitus, ſicut ab ipſo didici, ludebat imaginibus ſomniorū, illico ad vigilias ſanctas, continuata ieiunia, ſtandi diutiſſime neceſſitatem, plena auiditate currebat: talemq; bellatrix dextera animæ ſuis certaminibus reddebat carnem, vt illi opus eſſet poſtea pro neceſſitate ſuccurri: nec tamen refecto corpuſculo indulgebat otio: vtebatur lectione pro requie: librorūq; venerabiliū pro blandimentis inſtrumenta ſuſcipiens, memoriter ſemel tranſcurſa egregie reddebat: & ne crederetur Scripturarū diuinarum tramitē verborū tantūmodo celeritate tranſuolaſſe, pingebat actib. ſuis paginam quam legiſſet. Si propheta fuiſſet in manibus prophetantem videres codice amiſſo lectorem. Si Teſtamenti veteris recenſuiſſet volumina, Moyſi dignus æmulator incedebat: taliter ac ſi illum Iſraelitica per deſertum agmine ſequeretur. Si Apoſtolicū lac verborū, & mel Dominicæ paſſionis, ſuauitatem legis condiens ſcriptura index reuelaſſet, continuo ex ore ipſius dulciora fauis verba fluxerūt. Poſtremo quid libri docuiſſent vita ſignabat.

Aſcetica Epiph. exercitatio.

Lectio quomodo fructuoſa reddenda.

Optimus œconomus Epiphani⁹.

Domum taliter regebat Eccleſiæ, vt nec profuſione immoderata cōmiſſam penſi exhauriret, nec odia ſordēti parcitate cōtraheret, interceſſionum etiā tūc certamina præludebat. Nā vbicunque pro remediis miſerorum Epiſcopi mittebatur imperio, tāta exigebat beneficium arte ſupplicandi, vt ſentirent ſibi in cauſis profuiſſe compluirimi, ipſum per ſe Epiſcopum non veniſſe.

Ingens populi erga eum ſtudiū & amor.

Augebatur circa eum per dies ſingulos popularis affectus, & magnis ſucceſſibus cumulabatur amor, qui ex iudicio deſcendebat. Deſiderabatur in eo ſacerdotium, cum

Digitized by Google

cum nemo nutritoris eius optaret interitum. Ipſum tamen ne odor quidem huius opinionis afflauerat: arbitrabatur namque ad profectum ſuum ſufficere, ſi cum bona ſemper exiſtimatione ſeruiret. Poſtquam tamen inualida ſenectus, & ſemper de infirmitatibus querula Beatum virum *Criſpinum* Pontificem occupauit, iſtius ſuſtentabatur manibus: in huius nitens erigebatur amplexus: pes illius erat: oculus, dextera: cuius miniſterio quidquid optaſſet fieri, ante iuſſionẽ ſuam videbat impletum. Præſentiunt enim bonæ mentes eorum deſideria, quibus cum integritate famulantur. Talis in diaconatu, à vigeſimo incipiens, octo annos impleuit.

Diaconus annis octo, Epiphanius

Et quidem tunc ſtatus Eccleſiæ Ticinenſis bona clericorum fruge pollebat. Erant cœleſtes viri: quos iſte à perfectione incipiens, nihilominus anteibat. Fuit *Syluester Archidiaconus*, ea tẽpeſtate homo in diſciplinarum inſtructione probatiſſimus: fuit vir inſigniſſimus *Bonoſus Presbyter*, tã nobilis ſanctitate, quam ſanguine Gallus quidem proſapia, ſed cœleſtis indigena: Fuerũt alij, & numero plures, & virtute præſtantes: quorum idcirco facio mentionem, quia parua laude dignus eſt, qui tantum miſeris antefertur. Circa finem tamen vitæ, quem ſpiritu prænidebat S. Antiſtes, Mediolanum vicinam expetiit ciuitatem: vbi nobiliũ germina, meſſe quadam mundæ ingenuitatis excreuerant: quos viſitationis gratiâ requiſitos, talibus vir Dei ſermonibus appellauit. *Ecce filij, iam me ætas compellit ad tranſitum; iam originariam ad ius ſuum reuocat terra particulã; commendo ciuitatẽ, cõmendo Eccleſiam; commendo hũc cuius labori & gratias debeo, quod vſq; ad hoc tempus vixi & grandæuus, & debilis; cuius corporea ſoliditas, & virtus animæ, imbecillitatẽ meã portauit ſine faſtidio; cuius ambulaui pedibus; tenui aliquid manibus; vidi oculis; ordinaui ſermone, duo videbamur intuentibus, cũ vnus per concordiam fieret ex duobus.* Hæc Ruſticio illuſtri viro dicta penitus inſederũt; qui in omni dicendi genere exercitatiſſimus, tali eſt orſus eloquio: *Scimus, ſãcte Pater: ſcimus, & profũda cõſideratione perſpeximꝰ, inue-*

Criſpini Antiſtitis circa tempus obitus ad Mediolanenſes pro Epiphanio commendatitia valedictio.

Quid Ruſticius vir illuſtris ſubiotulerit.

iuuenem iſtum non oportere pro ætatis immaturitate cenſeri; nec debere grauis conſily hominibus, teneros pro quadam obice annos adferri. Vir namque tana morum integritate probabilis, geminata laude dignus eſt, ſi illi ad bona mentis imperiũ puerile corpus obtẽperet; viue tu tamen, viue exemplum, & forma bonorum operum, & vberiores in eo, ſi adhuc poſſunt creſcere, lucida conuerſationis fructus adiunge. His dictis cõticuit: at ille piiſſimus Pontifex beneuolentiæ eius impendens gratias, quod ſecum pari de diſcipulo exiſtimatione ſentiret, dicto vale, diſceſſit, atque Ticinum quaſi ad ſepulcrũ feſtinans regreſſus eſt: qui aliquantis diebus emenſis, morbo regio perfuſus, lucem ſeculi noſtri ſuperna habitatione commutauit.

S. Criſpini Epiſc. mors In Martyrol. Rom. 7. Ianuarij.

Ex templo in iſtum bonorum omnium conſenſus adducitur: magnus illico in tota vrbe concurſus: rapitur à lamentatione funebri, in gaudium populi conſecrandus Antiſtes. Flebat iſte intẽperanter dolore mortis paternæ: cui reddi debitas lacrymas, promiſcuæ multitudinis lætitia non ſinebat. Reſiſtebat in quantũ poterat, & indignum ſe iam Apoſtolica imitatione clamitabat: ſed tantum magis ſurgebat in eo dilectio cũctorum, quantum in multitudine magna ſolus erat, qui ſe vocitaret indignum. Nunc quid pluribus vtar, qui omnia explicare non valeo? Finitimatum ciuitatũ iunguntur ſtudia: & attrahitur tanta collectio, ac ſi initiandus eſſet totius orbis Epiſcopus Ducitur Mediolanum adhuc reluctans, & magna, ſi dimitteretur, munera promittens, qui vt fieret, noluit ſpondere vel minima: conſecratur cum omni celebritate cunctorum: exultabat mundus de tantis ſanctæ ordinationis inſignibus. Extraneatum habitatores vrbium tanto ſe tripudio iactabant, quaſi ipſis propriè profuturas inſulas ſacerdotales ſuſcepiſſet: aliquos tamen magnatum vrbium incolas edax conſumebat inuidia, quod tantum oppidi Ticinenſis anguſtia habere meruiſſet Antiſtitẽ. Ille vero exacto dedicationis ſuæ die, Ticinum rediit: conuocatiſque vniuerſis presbyteris ac miniſtris, ſalutatibus

Epiphanius inuitus, o-

Digitized by Google

libus eos inſtruxit, conſolatus ac confortatus eſt eloquiis. Tũc ſurrexerũt omnes, & cõſona quaſi ex priſtina meditatione, ſub momẽtanea tamẽ voce dixerũt; *Aue pater probatiſſime, aue Põtifex ſingularis; bonũ te quidẽ vniuerſorum ſenſit electio, ſed optimũ etiam tua teſtantur alloquia. Creſcis ſanctis meritis apud conſcientiam noſtram, & operiris luce operum ſupra quam porrigebatur opinio.* Quibus breuiter perſtrictis, ſuſcepto munere, omnes diſceſſerunt.

omnium applauſu Epiſc Ticinẽſis ordinatur an. Chriſti 466 calculo Card. Baronij. Tom. 6. Annal.

Ticinenſis Cleri conſalutatio, in ſuſceptione Epiphanij Epiſcopi.

Mox ſibi B. Antiſtes proprio ore leges, quibus ſe poſſet tenere, dictauit. *Primum* ſtatuit non lauandum, ne nitorem animæ, & interioris hominis fortitudinem balnea, magis ſordibus amica, confringerent; dein decreuerat nunquam eſſe prandendum. Sed ne propoſiti ſententiam ſuperuenientium vis vlla temeraret, & aut iactantiæ nebulis, aut auaritiæ fama læderetur, definiuit nunquam ſibi cœnandum, vt autem commutatio horarum, ac per hoc ſemel in die reficiendi tempus afferret; cibos iuſſit ſibi placere viliores, nihilque in apparatione ferculorum nares ſaporemque ſuum poſſe offendere, niſi quod aromatibus condiretur. Olerum & leguminis paſcebatur epulis; ſed neutrum horum vſque ad ſatietatem; capiens vini quidem parum: quam tamen exiguitatem Apoſtolicæ admonitionis memor ſumebat, ob ſtomachi cauendam debilitatem. Procedendum cenſuit omnibus in quolibet aeris tenore maturius; ita vt vigiliarum formam Lectoribus antecedens ad Eccleſiam præberet Epiſcopus. Poſtquam vero ad altaris confinia perueniſſet, nullam deliberauit futuram eſſe neceſſitatem, qua inde niſi impletis ſolennibus poſſet abduci. Iunctis pedibus vſque ad conſummationem myſtici operis ſtare ſe debere conſtituit; ita vt humore veſtigiorum locum ſuum depingeret, & longe aſpicientibus indicaret. Interceſſionum tantam ſibi propoſuit curam, vt ipſam ſe miſeris inferre crederet moleſtiam, quam per negligentiam à quibuſcunque permiſiſſet inferri. Ad patientiam laboris, tempore ocij & neceſſitatis, vt ſufficeret,

Victus eius ratio.

1. Tim. 5. 23.

Eius feruor in diuinis.

ficeret, corpus prudenter aptauit. Hoc ſibi pragmaticũ vel diſciplinæ dogma propoſuit aggreſſus eſt; ſeruauit, impleuit. Mox vero per vniuerſum mundum ſanctam illius conuerſationem illa, quæ licet in glorioſis actibus tardior eſſe ſolet, fama non tacuit, ſed ad aures Ricimeris, qui tunc ſecundis ab Anthemio Principe habenis Rempublicam gubernabat, detulit. Nam Imperatore Romæ poſito, ſeminarium inter eos iecit ſcandali illa, quæ dominantes ſequeſtrat, Inuidia; & * par dignitas, cauſa diſcordiæ. Surrexerat enim tanta rabies atque diſſenſio, vt mutuo bella præpararent; & præterquam origo iratum proprios ſuggerebat ſtimulos, lis ipſa circumſtantium conſilio nutriebatur. Nutabat ſtatus periclitantis Italiæ, & affligebatur ipſis diſcriminibus grauius, dum expectabat futura diſcrimina.

Ricimeris patricij Mediolan. ſimultas cũ Anthemio Imp.

**Lucan Omniſq; poteſtas Impatiens cõſortis erit.*

Interea apud Ricimerem, Patricium Mediolani ea tempeſtate reſidentem; fit collectio Ligurum nobilitatis; qui flexis genibus, ſoloque proſtrati, pacem orabant Principem; & vt à ſcandalo vtræquæ partes deſinerent, precabantur. Quid plura contexam? mutatur Ricimer, & velle ſe reparare concordiam, permotus multorum fletibus pollicetur. *Sed quis*, ait, *potiſſimum huius legationis pondus excipiet? quem tanta molis cura manet? quis eſt, qui Galatam concitatum reuocare poſſit, & Principem? Nam ſemper cum rogatur exuberat, qui iram naturali moderatione non terminat.* Tunc vno omnes ore reſponderunt: *Veſter tantummodo ad pacem declinetur aſſenſus. Eſt nobis perſona nuper ad ſacerdotium Ticinenſis vrbis aſcita, cui & bellua rabida colla ſubmittant; Cui ante preces offeratur beneficium, quod à quolibet periturus aduenerit; Cui eſt vultus vita ſimilis; quem venerari poſſit quicunque, ſi eſt Catholicus, & Romanus; amare certe, ſi videre illum mereatur, & Graculus. Iam ſi ad ſermonem illius veniamus, nunquam ſic diras aſpides verborum digitis incantator Theſſalus violentis poterit euocare carmi-*

Sententia notabilis.

Eloquentia vis in Epiph.

Digitized by Google

carminibus, quomodo ille effectum petitionis ſua etiam à negaturis extorquet? Pendet in arbitrio eius, cum loqui cœperit, ſententia audientis. Perdet ius ſuum, qui excuſare diſpoſuit, ſi illi allegandi copia concedatur. Tunc patricius Ricimer ita reſpondit: *Detulit ad me hunc hominem, quem exponitis, fama glorioſum; & in hoc magis admirationi mihi eſt, quod omnes habeat laudatores; nullos enim, quibus per inuidiam abundare ſolet nouitas, prodit inimicos. Ite ergo & rogate hominem Dei, vt ambulet. Iungite meas etiam preces.*

Epiphanius deligitur Legatus ad Anthemiũ à Ricimere

Egreſſi de Concilio, ſtatim Ticinum petunt; cauſam narrant fuſius: vt iſtum laborem ſuſciperet Beatus *Epiphanius* rogatur lacrymis. Qui ne extenuaret beneficium, ſi filios diutina ſupplicatione torqueret, anteceſſit deſiderium poſtulatum; Quos tamen taliter allocutus eſt; *Quamuis tanta rei neceſſitas probatiſſimæ perſonæ pondus inquirat, & titubet ſub graui faſce portitor immaturus, affectum tamen, quem debeo patriæ, non negabo.* Quibus breuiter narratis, quoniam erat loquendi parcus, ad Ricimerem Patricium perrexit; à quo ſimul viſus & electus eſt. Mandato ergo ſibi legationis ordine, Romam petiit. In quo itinere quid moleſtiarum ſuſtinuerit, quidue virtutum geſſerit, feſtinans ad maiora prætereo, mox tamen vt ſupradictæ vrbis portas ingreſſus eſt, fama, quæ, abſentem illum notum fecerat, digito cœpit oſtendere; conuerſis illico in eum omnium oculis, ſtupuere mentes attonitæ. Inexpiabilis ſe culpæ reum fatebatur quilibet potentum, ſi tantum genua eius amplexus eſſet. Tollebatur clamor in cœlum. Nemo illum mortalium numero computabat, cui omnia cœleſtis gratiæ videbant bona conſtare. Perfertur ad Principem Anthemium, ſtudio legationis, Epiſcopum veniſſe Liguriæ; hominem, quem nullus poſſit etiam diues eloquio, ſufficienter exponere. At ille: *callida mecum Ricimer, & in Legationibus ſuis, arte decertat. Tales dirigit, qui*

Romæ quãta veneratione ſuſceptus.

In quanta ibidem exiſtimatione habitus.

ſupplicatione expugnent, quos ille laceſſit iniuriis. Perducite tamen ad me hominem Dei: qui ſi poſſibilia precatur, admittam: ſi difficilia, ſupplicabo, ne excuſationem meam grauetur accipiat. Dubito tamen, an Ricimer apud me, quod poſcit, obtineat: cuius ſcio votorum intemperantem eſſe perſonam, & in conditionibus preponendis rationis terminum non tenere. Sed veniat directus Antiſtes, & laudatam iampridem præſentet effigiem.

Egrediuntur officia Palatina totâ vrbe, vbi rogatus adueniebat Epiſcopus. At venerabilis & ſeculis omnibus probatus Pontifex, poſteaquam introgreſſus eſt, proferendi ſermonis donatus licentia, fugitiuæ poteſtatis inſignia, oſtrum, gemmaſque rutilantes, reuerendæ imaginis fulgore compreſſit. Etenim quaſi abſente Imperatore, ita in ſe oculos traxerat ſingulorum. Sacer vero Antiſtes inter hæc, oris ianuam reſerans, tanto verborum pondere legationis expoſuit rationem, eaq; facundia coram Auguſto perorauit, vt tandem voti omnimodis effectus compos, accepto etiam pro Concordiæ firmitate ab Anthemio ſacramento, ouans diſceſſerit, feſtinans ad Liguriam reuerti, quoniam Reſurrectionis Dominicæ tempus inſtabat; per quod maceratis ieiuniorum cruce corporibus, carne frigida, ſpiritus hilaris recaleſceret; dum à Redemptore noſtro moriendo mors vincitur, fidelis ſpei cibis anima ſaginatur. Tanta vero iter celeritate confecit, vt quarto decimo die improuiſus, & famam præueniens, Ticinum ingrederetur; comitibus ſane plurimis in via derelictis, quia nec abſtinentiam eius ſuſtinere poterant, nec laborem. Ecce concurſus præſtolantium tanti Antiſtitis aduentum, domi poſitum videre, quem nondum Romam egreſſum fuiſſe cognouerant. Lætæ vrbis tripudia attonito Ricimeri indicârunt pacem factam; conſono omnes ore clamitabant. Exultatio infinita Prouinciarum, &, ſicut hominum mos eſt, gratius habere quod redditur, quam ſi omnino non poterat, dulcior erat Concordia, quæ poſt litem reuocabatur, & Pax,

Epiphanius impetrata Ricimeri venia & pace, Ticinũ reuertitur.

Quanta celeritate iter confecerit.

Quã gratus Epiphanij reditus.

quæ

Digitized by Google

quæ iam pene deſperata contigerat. Euocabatur Reuerendus Pontifex, vt diu exſpectatum Mediolanenſibus præſentaret aſpectum. At ille, ne velut debitas gratiarũ actiones præſens videretur exigere, viſitationes eorum ſub colorata ſpecie declinabat. Igitur proceſſu temporis, & laboris, quotidianis ſucceſſibus vitæ meritum geminabatur.

Vitat vanos hominum applauſus.

Erat illi germana natu minor, religione non impar, *Honorata* nomine; cuius vitam per ſingula virtutum genera longum eſt eloqui; ſufficit tamen ad laudum eius cumulum dignam tanti viri ſororem dixiſſe. Hãc in ipſo, quo è Legatione rediit, conſecrauit anno; quam tamen imbuendam diſciplinis cœleſtibus, quaſi ſcientia illi natura non ſufficeret, *Luminoſa* cuidam feminæ ſtupendæ ſanctitatis, & ſingularis exempli, commiſit. Cuius oporteret fortaſſis natalium conculminate legi, niſi inſignior fuit vitâ quam ſanguine. Hæc enim fuit talis, de qua ſe crederet habere & ipſe quod diſceret, cui erudiendam conſortem vteri committebat. Nam breui apud hanc depoſitum Antiſtitis pignus effloruit, & ad maturitatẽ bonæ frugis plantaria honeſta perduxit. Interea per propoſitum ſibi callem, vitæ curſu præpeti Sacerdos venerabilis incedebat, eleemoſynæ ſine retractatione operam dans: quod munus accipientibus vultu & animo blandiſſimo commendabat, ita vt cuicumque ſermonis ſolius gratiam præſtitiſſet, nequaquam ſe indonatum putaret abſcedere. Erat enim ſummum præmium talem ſaltem vidiſſe Pontificem. Creſcebat in dies ſingulos fama glorioſis ſucceſſibus, & totum pene mundum illius prædicatione complebat.

Honorata, Epiphanij ſoror. Eius oſſa Papiæ in ſacello monaſterij Hiſtoriarũ dicti, condita ait Bern. Saccus lib 7. rer. Ticinẽſ. cap 15

Luminoſa, ſancta fœmina,

In pauperes benignus Epiphani⁹.

Defuncto tunc* Ricimere, vel Anthemio, ſucceſſit *Glycerius*; qui in ipſis exordiis diem clauſit extremum. Poſt hunc *Glycerius* ad regnum accitus eſt; apud quem quanta pro ſalute multorum geſſerit, ſtudio breuitatis incido. Nam ſupplicante ſancto viro, illatam matri à ditionis ſuæ hominibus conceſſit iniuriam; cum apud

**Anno Chriſti 472. Ricimer ſocerũ ſuum Anthemium Imp. Aug. Romæ abdicato imperio priuatim de-*

Digitized by Google

gentem occidit, & mox pœnas parricidij luit. Caſſiodo. Bern. Saccus lib. 7. c. 4.

Olybrius Imp. occiſus an. 473. Caſſiod. in Chron.

Glycerius à Nepote imperio detectus, attonſus eſt.

Iulius Nepos, Ro. patricius Dux Leonis Imp. Conſtant. poſt etiam Imperator, an. 474.

Euaricus Gothorum Rex, Toloſæ in Gallia

Epiphanij pro Nepote Legatio, ad Euaricum Gothorum in Gallia Regem.

pud illum reuerentia præfati Sacerdotis, eſſe etiam deceſſore ſublimior. Poſt quem ad regnum Nepos acceſſit. Tunc inter eum & Toloſæ alumnos Getas (quos ferrea Euaricus Rex dominatione gubernabat) orta diſſenſio eſt: dum illi Italici fines imperij, quos trans Gallicanas Alpes porrexerat nouitatem ſpernentes, non deſinerēt ineſſere. E diuerſo Nepos ne in vſum præſumptio maleſuada duceretur, diſtrictius cuperet commiſſum ſibi à Deo regnandi termi num vindicare. Hinc vtrimque litium cœperunt fomenta conſurgere, & dum neutræ partes conceptum tumorem vincendi ſtudio deponunt, ſic exuberabat cauſſa diſcordiæ. Attigerat iam beatiſſimus vir octauū in ſacerdotio annum, cum repente Nepotis animum ſubmouendæ diſſenſionis amor infudit, vt repulſo ſimultatis veneno, ſeruaret inter Reges caritas, quod tueri arma vix poterant. Euocantur ad conſilium Liguriæ lumina, viri maturitatis, quorum poſſit deliberatione labans Reip. ſtatus reuiuiſcere, & in antiquum columen ſoliditas deſperata reſtitui. Tantique ad tractatum coiêre ex iuſſu Principis, quanti poterant eſſe rectores. Seritur de ordinanda Legatione ſermo; in beatiſſimum virum EPIPHANIVM mentes omnium & oculi diriguntur. Fiunt cunctorum ſententiæ; quaſi vnius & ore proferuntur & pectore. Quid pluribus? Cum lętitia CHRISTI m les occaſionem laboris amplectitur, & ſpe effectum percepit; de negotii æſtimatione confidens, agendi ſpeciem melioraturus inquirit; actionem pene conclamatam, & valde difficilem cæleſtis potentiæ præſidio percontatus eſt; ſuſcepit, impleuit. Cuius itineris moleſtias, neceſſitateſque non valeam per ordinem digerere, nec ſi mihi centum linguarum fluminibus, per meatus irriguos verba fundantur.

Nam egreſſus de Ticinenſi oppido, donec ad deſtinata loca pertingeret, tali viæ ſuæ fatigationē arte geminauit: vt ſi temperius iumentorum defectū conſiderantes, in futuræ manſionis diuerſoria accederent, præter

Digitized by Google

præter Pſalmorum continuationem, præter lectionis perſeuerantiam, (quorum nihil niſi ſtandũ faciebat) eligebat receſſum nemorea fronde concluſum, vbi connexis arborum brachiis nox domeſtica texeretur; quod ſolum refugus per vmbracula opaca Sol neſciret & thorum viridanti ceſpite gratia naturalis ſterneret. Ibi profuſus in oratione, continuis fletibus exſortem pluuiarum terram oculorum imbribus irrigabat. Reddebantur arua illa fœcunda orationum copia, quæ frugum eſſe non poterant. Tali exercitio ſe macerans, Toloſanam, in qua Euaricus tunc Rex degebat, vrbem ingreſſus eſt: quem iam præuia opinio Gallorum auribus, qualis eſſet, intimauerat; ſacerdotibus præcipue eiuſdem regionis: quos attonitos de aduenientibus inquiſitio profunda ſollicitat. Erat præterea eadem tempeſtate conſiliorum Principis moderator & arbiter Leo nomine: quem per eloquentiæ meritum non vna iam declamationum palma ſuſceperat; qui cum ſummo gaudio aduentum Pontificis indicauit notitiæ publicæ. Euocatur ex tempore Regi præſentandus Antiſtes; ad quem illico vt ingreſſus, vidit; ſalutauit; adgreſſus eſt; ea quidem ſermonum grauitate ac potentia, vt Euaricus mollitum ſe adhortationibus eius, vultûs ſui ſerenitate ſignificarit;

Qualiter in itinere ſe habuerit

Venit Toloſam.

Leo orator, & interpres Euarici Regis de quo illi munere gratulatur Sidonius Apollinaris lib. 8. epiſt. 3 & lib 4. ep. 22. Baron. Tom. 6. pag. 306. 307. 308. Plant.

Ac demũ, Facio, inquit, venerande Papa, quæ poſcis; quia grãdior eſt apud me Legati perſona, quã potentia deſtinantis. Accipe nunc fidem, & pro Nepote pollicere, quod ſeruet intemeratam Concordiam: quoniam te promiſiſſe, iuraſſe eſt. His & aliis dictis, initio etiam pactionis vinculo, Reuerendus Põtifex Vale dicto diſceſſit. Ad quem ſtatim peccatorum turba dirigitur, vt ſecuturo die Regis epulis intereſſet; quem ille iam comperferat iugiter per Sacerdotes ſuos polluta habere conuiuia; erat enim Arianus ſecta. Cui excuſauit; dixitque ſibi non eſſe in more poſitum, alienis aliquando prandiis veſci; perendie ſe magis velle proficiſci.

Euaricus, perſuaſus ab Epiph. Pacem cõcedit Nepoti.

Quod conſtitutum maturauit implere: & Toloſam tantis

Toloſano-

rum erga Epiphaniū beneuolentia.

tantis comitantibus egreſſus eſt, vt pene deſerta vrbs diſcedente noſtro Pontifice, cerneretur. Tantos enim in breui ſibi deuinxerat caritate ſincera, vt captiuitatē flerent, quod apud patriam remanere neceſſitas conſtringebat. Inde tamen regrediens ſingula ſanctarum habitationum loca viſitauit. Medianas inſulas, Cycladas, Lerum, ipſamque nutricem ſummorum montium planam *Lerinum* adiit: vnde ſingulos vitæ floſculos decerpſit ex omnibus, quos in ſe boni germinis fomes inſereret, & ad maturitatis tempus grauida pomis cœleſtibus arbor adduceret. Interea expectatum Italis lumē redditur: & reuertente ſingulari Sacerdote per ſudum rutilans iubar aperitur: Ticinum diu deſideratus ingreditur: Nepoti effectum peractę Legationis inſinuat, & creſcente laudum cumulo, humilitas in eo pariter ſenſit augmentum.

Lerinum Galliæ.

Ticinum ad Nepotē reuertitur Epiphan.

Igitur dum talibus ſe diſciplinis & laboribus Chriſti & Domini noſtri operarius exerceret, ecce ille quietis neſcius, & ſcelerum patrator inimicus, magna dolorum incrementa conglutinat, & inquirit, quibus virum integerrimum paſſionibus laceſſeret. Exercitum aduerſus Oreſtem Patricium erigit, & diſcordiæ crimina clandeſtinus ſupplātator interſerit. Spe nouarū rerum perditorum animos inquietat. Odoacrem ad regnandi ambitum extollit, & , vt hæc pernicies in Ticinenſi ciuitate contingeret, Oreſtem, ad eam fiduciâ munitionis inuitat: Epiſcopus cum omnibus ad ſe pertinentibus præſens inuenitur: Fit maximus in vrbe concurſus: prædandi rabies inardeſcit.

Odoacer Erulorum Rex. Ticinum capitur & incenditur. Vide Blondum: Sabellicum: Platinam: Bern. Saccum lib. 7. cap. 7. Baron ad annum Chriſti 475.

Luctus vbique, pauor, & plurima mortis imago diſcurrebat. Ille ſollicitus paſcebatur ad pœnam, cuius ſubſtantiam notiorem fecerat amicitiarum fides antiquior. Alij flammas ruituris ædibus ſupponebāt: alij ad exitiū poſcebāt dominum, pro cuius conuenerat ſalute pugnare. Currunt ad Eccleſiæ domū, totis direptionis incendiis æſtuantes, dū, quē videbāt erogare plurima, per immenſa ſuſpicabantur abſcōdere. Proh nefas! theſau-

Capitur & diripitur. Epiphaniꝰ.

Digitized by Google

theſauros dura Barbaries quærebat in terra, quos ille ad cœleſtia ſecreta tranſmiſerat. Diripitur etiam ſancta eius germana; & ſeorſim ab eo captiuitatis ſorte deducitur. Omnes nobilium à ſuis familiæ ſequeſtrantur. *Luminoſa*, glorioſiſſima femina parili neceſſitatis conditione conſtringitur. O dolor! vtræque Eccleſiæ flammis hoſtilibus concremantur; tota ciuitas quaſi vnus rogus effulgorat. Cunctorum voces Sacerdotem requirentium audiuntur; nemo periculi ſui meminerat, dum maior ab illis ſalutis portio diuideretur. Cui quamuis confuſa in ſingulorum exitia turba fremeret, honor tamen & inter gladios impendebatur. Nam ilico non fuerunt, quos potuit videre captiuos. Venerabilem germanam ſuam prius quam in veſperam diei illius lux funeſta laberetur, eripuit; plurimos etiam ciuium abſoluit precatu ſuo, antequam duriſſimæ cōditionis vincula ſentirent; matresfamilias præcipue, quas immanior in hac neceſſitate poterat manere cō moratio. Poſtremo, ſtatus ciuitatis, quam multitudo barbarica ſuccidebat, vnius fortiſſimæ columnæ ſuſtentatus reſurgebat auxilio; nec tantum ad delendum ſufficiebat exercitus, quantum ad reparandum vnius perſona Pontificis. Sublato tamen Oreſte, & propter Placentinam vrbem extincto, deprædationis impetus conquieuit.

Item Germāna eius, vna cum ſpiritali matre luminoſa. Templa duo Ticini incenſa.

Redimit Honoratā ſororem, & matronas iniuriis obnoxias Epiphanius.

Oreſtes ad Placentiā occiſus. Bern. Saccus lib. 7. cap. 10.

Poſt quem adſcitus in regnum * Odouacres tanto cultu inſignem virum cœpit honorare, vt omnium decefforum circa eum officia præcederet. Interea ne diu fauillis domicilia diuina premerentur, ante glorioſus Antiſtes reædificandi ſumpſit animum, quam expenſas aut ſubſtantiam præparandi; ingentis precij fabricas ſine nummorum attollere collectione non expauit, Apoſtolicæ admonitionis haud inſcius; quod cœleſtia regna quærentibus indeficiens iugiter cenſus exuberet; & de pleno ſemper impertiat, quem non opprimet in largiendi voluntate paupertas. Dicebat enim, vix eſt vt animum diuitem poſſibilitas deſerat; & difficillimum vt ſequatur abundantia hominem, mēte men-

** alius Odoacer hic Gothus nominatur.*

Templa incenſa inſtaurat Epiphan.

2. Cor. 9. 8. Galat. 6. 9. 2. Theſ. 3. 13 Heb. 13. 16.

Digitized by

mendicum. Iamiamque tamen faſtigia perfectionis maioris Eccleſiæ opus attigerat ædificio, & dedicationis inſignibus adornato extemplo alterius Eccleſiæ, cum columnatus repente paries impulſu callidi ſerpentis eiectus eſt: volentis experiri, ſi multiplici eius poſſit vexatione ſubuerti. At ille violentior, ne malis eius cederet, aſſurgebat, & continuo ſine alicuius paſſionis indicio ad reparationem ipſius plena ſe auiditate ſuccinxit.

Inſigne miraculum.

Nimio tamē vniuerſitas tenebatur miraculo, quod ab ipſo templi tolo artifices cum ingenti machina corruerunt: nullus tamen eorum aut crure debilis factus eſt, aut aliqua membrorum parte truncatus: quod orationibus Epiſcopi contigiſſe cunctorum ſenſibus patuit, vt moles propriam ruinam ſuſtineret, & acceſſu ſuo lapides ſuſpenderentur. Stupendo tandem ordinationis eius curſu ſupradicti operis perfectionem labor accepit. Nam conſummato maioris Eccleſiæ reparationem orditus, raptim ad faſtigia priſcæ incolumitatis ſurrexiſſe conſpexit domum Domini, qui needum compererat inchoatam: quibus tamen ab eo celeriter exactis mox ſe in illum diuinus fauor oſtendit.

Dæmonas pellit Epiphanius.

Nam in eiuſdem anni curriculo, ſumma dæmonum turba de obſeſſis cœperunt clamare corporibus, flagris ſe, & cruciatibus nimiis, vt fugerent, Sacerdote EPIPHANIO imperante compelli: quos ille modica cum fletu oratione profuſa, ad extima terrarum confinia tranſmittebat, ac diuerſis vocibus eiulantes meritorum ſuorum vrgebat imperio. Sed cum talia per gratiam CHRISTI iugiter faceret, nihil ſibi de præſumptionum flatibus aſſumebat. Tollit enim illis boni meriti potentiam, quibus ſupercilium fiducia benignitatis attulerat.

Ticinenſibus vti cōſulat Epiphanius.

Interea ne ſolis ciuitatem templorum ædibus videretur ornaſſe, feſſis eiuſdem vrbis habitatoribus remediorum vtilitate proſpexit. Nam directa Legatione ad Odouacrem, quinquennij vacationem fiſcalium tri-

Digitized by Google

tributorum impetrauit: ad quæ beneficia per ſingulos diſpertienda tanta ſe caſtitate continuit, vt nemo ex his minus acciperet, quam is quo fuerant impetrante conceſſa. Dum hæc tamen gererentur, in perniciem Liguriæ poſſeſſorum, Pelagij, qui ea tempeſtate Prætorio præfectus erat, repoſitus malitiæ ardor efferbuit. Nam coemptionum enormitate grauiſſima tributa duplicabat: reddebatque onus geminum, quod ſimplex ſuſtineri non poterat. Vnde mox ad Sanctum virum oppreſſorum turba confluxit: qui lætus ſuccurrendi occaſiones amplectitur, & pro cunctorum neceſſitate alacer ambulauit: popoſcit: obtinuit. Sed quid fruſtra geſtio ſingulorum ſpecies laborum eius vel formas eloqui? dum quod non explicat poſſibilitas, præſumit affectus: datque terminum lætiora opinantibus ſermonis anguſtia. Fuerunt tamen iſta ſacratiſſima * vatis deſideria, vt cum innumerabilia faceret, optaret de laudibus ſuis, aut nulla, aut pauca perſtringi.

Poſt multas autem quas apud Odouacrem Regem Legationes violentia ſupplicationis exegit, diſpoſitione cœleſtis imperij, ad Italiam *Theodoricus Rex* cum immenſa roboris ſui multitudine commeauit. Ad quem vir integerrimus, dum Mediolani iam poſitus eſſet, excurrit. Quem cum ille Regum præſtantiſſimus cordis oculis inſpexiſſet, & ſolita iudicij ſui Sacerdotem noſtrum libra penſaret, inuenit in eo pondus omnium conſtare virtutum: cuius integritatem velut fabrilibus lineis ad perpendiculum mentis emenſus eſt, quique tali apud ſuos de illo ſermone vſus eſt: *Ecce hominem, cuius totus Oriens ſimilem non habet: quem vidiſſe præmium eſt: cum quo habitare ſecuritas. Fortiſſimo muro ciuitas Ticinenſis, incolumi iſto, vallatur: quos oppugnantium nulla vis poſſit obruere: quos nequaquam Balearis funda tranſcendat excurſus. Si qua neceſſitas inter vndas certaminum acceſſerit, tutum eſt apud iſtum matrem, familiaſque deponere.*

Interea perduelles animos dedititij exercitûs mutatio-

** Vates pro Præſule, vt ſæpe in Poematis inf. al. Sacerdos Presbyter etiam pro Epiſcopo.*

Theodoricus Rex Gothorum Italiam occupat.

Bern. Saccus lib. 7. de reb. Ticin. cap. 10.

Theodorici Epiphanio iudicium.

a Hilba, dux Gothici exercitus vocatus à Bern. Sacco lib. 7. cap. 11.

Gothorum exercitus, Ticinum applicat.

tationum incendit ambitio; quorum caput *a* Tuſa fuit; homo in perfugarum infamia notitia veteri pollutus, qui concepit mente vt ſe deſperantibus partibus cum ingenti multitudine redderet. Quod cum Theodoricus Rex Principali ſollicitudine cognouiſſet, continuo omnem illam, quam totus Oriens vix ſuſtinuit, contraxit manum, atque ad Ticinenſis ciuitatis ſe anguſtiam contulit. Videres vrbem familiarum cœtibus ſcatētem; domorum immanium culmina in anguſtiſſimis reſecata tuguriis; nec ad recipiendam habitantiū denſitatem, ſolum pene ipſum poſſe ſufficere.

Laus ſingularis Epiphanij Episc.

Inter hæc ille in bonis vir exercitatiſſimus, in quo animorum amplitudo cunctis pandebat acceſſum, opportunum ſibi coniiciens tempus offerri, quo benignitatis ſuæ pleno Auſtro vela laxaret, & portum gloriæ per variatum notitiam gentium, & actuum celebritatem, ſecunda nauigatione pertingeret, primiore in loco (quod nullæ chartæ veterum, nulli librorum, de quocunque loquuntur, Annales; quod cum ſtupore relator affirmet, vel cum admiratione lector admittat) vt cum ſagaciſſima gente habitans, ad quam nulla ſuſpicionum aura præteruolat, in rebus dubiis, quando metus periculi, etiam mitia, contra quoslibet corda ſollicitat; ſic illis fideliſſimus extitit, vt inimicos eorum toto deuinctos teneret affectu, & inter diſſidentes Principes ſolus eſſet, qui pace frueretur amborum. Applicabat enim ad compendium vnius, quidquid præſtabatur ab altero; & reuerentia perſonæ ſuæ atque dulcedine ſic largientis temperabat animum, vt nullatenus accenderetur, ſi aliquid à ſe beneficij per Epiſcopum & inimicus acciperet. Ille fuit, circa quem concordiam etiam pugnantes ſeruarent, & cuius quietem bella non læderent. Iam ad illud veniamus, quod quotidiana & ipſos paſcebat humanitate raptores, & illis intra ciuitatem ſumptuum neceſſaria miniſtrabat qui foris prædia illius continua vaſtitate deleuerant. Nam tot millia hominum vno eodemque tempore, cum diuerſa poſcerent, reficiebat blanditiis, humiliabat

Eximia eius in agendo dexteritas.

bat alloquio, paſcebat muneribus. Si cuius liberi, vxorque inimicis, à qualibet parte, fuiſſent intercipientib. occupati, ilico ſupplicationis illius precio reddebantur ſuis, quos auri redimere non potuiſſet effuſio. Regi acceptiſſimus, & præ ſanctis omnibus venerabilis exiſtebat, vt quoſcunque Romanorum, bellandi licentia hominum, eius feciſſet eſſe captiuos, mox illi reſtitueret, quem ſola intelligebat aliorum libertate ditari. Iam ſi illa retexam, quas inimicorum ſuſtinuit inſolentias; quibus laborauit in miſſionibus; quali procellas peſſimorum virtute contempſit; Ad hæc enarranda lingua non ſufficit; Iuuat enim certa quæque decerpere, vbi ſunt omnia admiranda, quæ referas. Sub tali cruce triennium duxit, ſoli Deo dolorum ſuorum ſecreta manifeſtans, à quo miniſtrari ſibi clandeſtinum poſcebat auxilium.

Aduerſa ineff-bilia ſuſtinuit Epiphan.

Poſt hinc digreſſis Gothis, ciuitas Ticinenſis Rugis eſt tradita; hominibus omni feritate immanibus, quos atrox & acerba vis animorum ad quotidiana ſcelera ſollicitabant. Diem putabant periiſſe, qui illos ſine facinore, caſu aliquo interueniente, fugiſſet. Quos tamen beatiſſimus Antiſtes ſermonum ſuorum melle deliniebat, vt effera corda auctoritati ſubmitterent Sacerdotis, & amare diſcerent, quorum pectora odiis ſemper fuiſſe dedita cognouimus. Mutata eſt per meritum illius peruerſitas naturalis; dum in horum mentibus, radix peregrinæ apud illos affectionis inſeritur. Quis ſine grandi ſtupore credat dilexiſſe & timuiſſe Rugos Epiſcopum, & Catholicum, & Romanum, qui parere Regibus vix dignantur? cum quibus integrum pene biennium exegit taliter, vt ab eo flentes diſcederent, etiam ad parentes & familias regreſſuri. Poſtquam vero perfuncta res eſt miſero exitialique bello, & vicit is, cuius poſt triumphum, ſpoliatum vagina gladium nullus aſpexit, qui præſumptionem exercitûs ſui cum prælio terminauit; ilico aggreſſus eſt venerandus Pontifex de vrbis ſuæ reparatione tractare; quam vt primum dignis compleret habitatoribus, ſpiritalis pro-

Rugi, immanes, Ticinum occupant.

Eos placat Epiphan.

Ticinum inſtaurat Epiphan.

proſpexit deliberatione conſilij. Et, licet eam, precatu illius faciente; nullus in vaſtitatem temporalis procellæ turbo diſpulerat, parum tamen credebat poſſe ſufficere, ſi poſt ruinam omnium Liguriæ ciuitatum, Ticiniis ſuis tantum contenta indigenis exultaret, cœpit ergo finitimarum vrbium certos quoſque de ciuibus floſculos legere, atque in ſuos hortos cultor diligens plantaria iam probata portare; de quibus fruges idoneas & aptiſſima caperet poma poſſeſſor.

Theodorici lex, aduerſus Erulorum fautores.

Interea ſubita animum præſtantiſſimi Regis *Theodorici* deliberatio occupauit, vt illis tantum Romanæ libertatis ius tribueret, quos partibus ipſius fides examinata iunxiſſet. Illos vero, quos aliqua neceſſitas diuiſerat, ab omni iuſſit & teſtandi, & ordinationum ſuarum ac voluntatum licentia ſubmoueri. Qua ſententia promulgata, & legibus circa plurimos tali lege calcatis, vniuerſa Italia lamentabili iuſtitio ſubiacebat. Itur rurſus ad illum, qui manu medica publicis conſueuerat ſubuenire vulneribus; cuius fonte ærumnarum ſæpe fuerat ardor extinctus; Qui dum ſe diceret ſolum ad tantam ſarcinam ſuſtinendam non poſſe ſufficere; rogatur pariter venerabilis *Laurentius* Mediolanenſis Epiſcopus. Qui profecti vna Rauennam, etiam pariter peruenerunt, ſuſcepti reuerenter. Poſtquam illis agendi aditus recluſus eſt, B *Laurentius* neceſſarium duxit, illi potiſſimum perorandi copiam dare, cuius veſtigia frequentium Legationum laborioſus callis attriuerat, & per tramitem huiuſcemodi itineris curſitantem, non ſemel hiſpidum caſtrenſis puluis effecerat.

Epiphan. & Lauren. Mediolan. Epiſc. Theodoricum adeunt.

Vrbicus leges fert indulgentia, prioribus abolitis.

Itaque vir Diuinus ea eloquentiæ præſtantia, apud Theodoricum cauſam egit, vt eueſtigio eum in ſuam pertraxerit ſententiam. Proinde virum Illuſtriſſimum Vrbicum Rex acciri iubet, qui vniuerſa Palatij eius onera ſuſtentans, Ciceronem eloquentia, Catonem æquitate præceſſerat; cui præcepit, vt *generalis indulgentia pragmaticum* promulgaret. Quod ille ad omnem

be-

benignitatem paratiſſimus, ilico tanta breuitate, & luce contexuit, vt & illa culparum genera cognoſcerẽtur abolita, quæ putabantur fuiſſe reſeruata. Interea ſecretius Rex præſtantiſſimus Sacerdotem venerandum *Epiphanium* imperat euocari; Quo cum poſt præcellentiſſima dicta encomia, de legatione ad Gondouadum Burgundionum Regem mittenda, pro captiuorum Redemptione fuſius contulit; ac denique ad eam ſuſcipiendam prouinciam, ſacrum Antiſtitem induxit, Hæc quidem ſubinferentem; *Deus bone, in quanta remuneratione hoc factum ſuſcipis, pro tot millibus oppreſſorum libertate tractans Perage ergo cœpta feſtinus, & felicitatis tuæ oblationem lætus apporta: meque quamuis ſim paratus, ſtimulo, ne in offerendo tam odorato ſacrificio tarditatis obice refraneris. Chriſti Redemptoris noſtri erit concedere (ſicut ex operibus futurum coniicimus) vt vere holocauſta tua per manus meas poſſis offerre. Precor tamen, vt indultu Clementiæ tuæ* Victor, *Taurinatis vrbis Epiſcopus comes mihi & particeps huius itineris adiungatur: in quo clarum eſt epitomem omnium conſtare virtutum: Quo ſocio adhibito de Domino noſtro ſecurus ſpondeo, nullum effectum propriis petitionibus abnegãdum.* Quibus auditis, Rex eminentiſſimus annuit; ac tremendus Pontifex, vale dicto, diſceſſit. Ex tempore portandæ pro redemptione pecuniæ deſtinantur; ſuſcipiuntur: Egreditur Ticinum impiger; vadit; & quamuis adhuc hiemali tempore Martius menſis glaciales fluminib. frænos imponeret, & cana niuib. iuga Alpium tranſituris minarentur exitium, mortiferum attamen frigus, & concretas algore glebas, Fidei ardor exuperabat. Numquã in gelu labitur, cuius fundamentum petra ſolidauit.

Gundebaldum.

Victor Epiſ. Taurinenſis.

Epiphanio ad Burgũdionum Regem Legatio mandatur. Lugdunum Galliæ.

Ordinato igitur itineris ſui viatico, profectus eſt, diceres quod vniuerſa impelleret, quæ poterat retinere neceſſitas; nec cibi ipſius capiendi mora retinebatur. Et cum ſingulos cum ipſo poſitos ille plenus diſcriminibus calles turbaret, ſolus inter pericula timere non nouerat, quem ſpes vitæ certa comitabatur. Interea illa, quæ itineris eius fuit ſemper

Digitized by Google

præuia, & in apparatu diligens præceſſit fama, & tanta Gallos inſignium relatione compleuit, vt quaſi ſuperni numinis aduentu aut præſentia turbarentur: Concurrebat omnis ætas & ſexus; Et quos à vicinitate viæ ipſius lõga interualla ſeiũxerant, ardor animi ꝓximabat. Quidquid habuit quiſque precioſum obtulit; & ſi non habuit aliunde mercatus eſt. Patria vbique, vbiq; opulenta diffuſio; inemptis dapibus menſæ cumulabantur peregrinorum; & illis, quas niſi comparatas [incolæ] habere non poterant, eſcis ſine precio vtebãtur externi. Tunc quoſcunque indigentum reperit, illis quæ erant donata, diſperſit: domi foriſque paſcebat miſeros. Neque fieri potuit, vt quod ad ipſum delatum eſt, pauperum vſibus ſubtraheretur.

Honore maximo à Gallis paſſim ſuſcipitur Epiphan.

Eius in pauperes liberalitas.

Hoc ordine, mira celeritate Lugdunum ingreſſus eſt: vbi *Ruſticius* tunc Epiſcopalem cathedram poſſidebat, homo, qui & in ſæcularis tituli præfiguratione Sacerdotem ſemper exhibuit, & ſub prætextu fori gubernationem geſſit Eccleſiæ: qui trans Rhodanum fluuium aduentui ipſius ſpiritalis lætitię copia repletus occurrit: cauſam commeationis inquirit: quæ eſſent aſtutiæ Regis edocuit: Quem ne inopinantem obiectionum aut reſponſionis calliditas inueniret, intra penetrale pectoris, certaminum ſe proluſione firmabat. Quem poſtquam *Gundouadus*, terræ illius Dominus, veniſſe cognouit: *Ite* (inquit ad ſuos) *& videte hominem, quem & meritis, & vultu ſemper ego Laurentij Martyris perſona coniunxi. Qui quando nos videre vellet, inquirite: Et cum iuſſerit, indicate.* Mox ad eum omnis Chriſtianorum Principi adſiſtentium turba cõfluxit: qui affatim admiratione capiebantur, quod illa tot linguarum fama, tamen minorem ſe in iſto, quãuis etiam ampla, monſtraret: cui numquam ſufficeret pauperrtas ſermonum: quamuis ditior iuſto eſſet in reliquis. Conſtitutus ergo videndi Regem dies: ad quem eum ingreſſus eſt, ſalutauit & ſua vtrique viſione lætati ſunt. Dedit ſummo viro Victori licentiam, ſi iuberet ipſe, principium Legationis ordiri: qui ad illum omne pon-

Venit Lugdunum.

Ruſticius Lugdunẽſ. Epiſc. S. Patienis ſucceſſor, ad quem Sidonius lib. 2 epiſt. 11.

S. Laurentius Martyr.

Siſtit ſe Regi Gondouado Epiphanius.

Digitized by Google

pondus retulit, & fuit ad cunctam humilitatem paratiſſimus. E veſtigio decus Italiæ, Antiſtes noſter, Regem verbis adortus eſt, ea quidem ſententiarum copia vt poſt varios vltro citroque collatos ſermones, optatũ tandem petitionis effectum obtinuerit. Vocato igitur ad ſe Rex Laconio intimo ſuo conſiliario, viro præſtantiſſimo, *Vade inquit, Laconi, & tota votorum tuorum vela ſuſpende: & Sacerdos à nobis, & B. Epiphanius libenter auditus eſt: cuius te precibus fuiſſe permotum, cum apud nos verba faceret, animorũ indices lacryma teſtabantur. Vade, & pleno pectore dicta ſententias, per quas pactionis illius duriſſima nexos irrumpat: liceat omnibus Italis, quoſcunque Burgundionum noſtrorum metus captiuitatis fecit, eſſe captiuos, quos famis neceſſitas, quos periculorum timor aduexit, poſtremo quoſcunque conceſſit aut addixit, conſenſus Principis ſui, noſter abſoluat. At paucos quos quaſi ardore præliandi tũc ab aduerſariorum ſuorum dominatione rapuerũt, pro illis precij quantulumcunque percipiant: ne deteſtabiles apud illos fiant certaminum caſus: quorum cum diſcrimina ſuſtinuerunt, lucra non ſentiant.* Poſt præceptũ venerandi Regis, impiger ille verborũ ſaltibus indulgentiæ ſpecies aut formas expoſuit, & chartas ad inſignem Antiſtitem detulit; quas ille cum expectatiſſima deuotione ſuſcepit, & portitorem tãti doni ambienter amplexus eſt. Qui poſtquam rumor innotuit, tantæ iſtius iam liberæ multitudinis frequentia ſubito adſtitit, vt deſolata crederes eſſe etiam incolis rura Gallorum. Nam teſtis huius rei ego ſum, per cuius manus pactacia occluſuras iuſſio Sacerdotis elicuit. Quadringentos homines die vna de ſola Lugdunenſi ciuitate redituros ad Italiam fuiſſe dimiſſos; identidem per ſingulas vrbes Sabaudiæ; vel aliarũ prouinciarum factum, indubitanter agnouimus, ita vt iſtorũ, quos ſolę preces Beatiſſimi viri liberârunt, pluſquã ſex millia animarum terris patriis redderentur. Eorũ vero qui redempti auro ſunt numerũ ad liquidũ cognouiſſe non potui, quia inter eos etiam multos fuga eripuit. Sicti-

Sex millia captiuorũ Italorum à Burgundionibus, ab Epiphanio liberati.

Syagria matrona ſanctiſſima.

factum eſt, vt tunc ad liberationem omnium ſubiugatorum tranſeundi occaſio conceſſa ſufficeret. Poſtquam tamen pecuniarum ille cumulus effuſus eſt, cõtinuo ad expenſas redemptionis ſuggeſſit neceſſaria illa, quæ ibi eſt theſaurus Eccleſiæ Syagria; cuius prolixam quærit vita narrationem; ſufficit tamen, vt ex operibus agnoſcatur, quam verba tranſcendant. Dedit etiam præſtantiſſimus inter Gallos *Auitus, Viennenſis Epiſcopus*; in quo ſe peritia velut in diuerſorio lucidæ domus incluſit: Quid pluribus? auro illorum ex maxima parte actum eſt, ne Gallis diutius ſeruitum pubes Ligurum duceretur. Nec in vno loco ſummus vir in illa ſe regione continuit, ne forſitan in longinquo degentes dominorum feritas impediret. Fuit Genabę, vbi *Godigiſclus* germanus Regis, larem ſtatuerat; qui formam fraternæ deliberationis ſecutus, bonis operibus eius ſe ſocium dedit. Breui itaque tantæ liberatorum phalanges remiſſæ ſunt, vt videres longe lateque agminibus feruentia itinera, cum laude Dei noſtri, tũ etiam ſplendidiſſimi Sacerdotis *Epiphanij*, cuius miniſterio atque labore erepti fuerant, redeuntium. Et ne tanti lux noſtra trophæo muneris priuaretur, atque ab oculis ipſius pulcherrimum ſpectaculum tolleretur, ipſe cum his remeauit. Videres duci in triumphis cœleſtibus vulgus liberum, & pro mactandorum ſanguine terram madefieri lacrymis exultantium; cum Eliæ currum iſtarum cohortium ductor ſcanderet, & quadriiugum ad cœleſtia pro merito ſuo raperetur excurſu. Non ſic Pellæus Princeps Alexander, quem pacatorem orbi ſuo canit vana laudatio, captum gentium duxit examen, vt iſte reuocauit. Ecce tunc comperimus armatorum mentes ſanctitate ſuperatas; & ceſſiſſe precibus electi Legati Principem, qui obuium ſemper lanceis pectus ingeſſit. Quantum acutior fuit verborum, quam ferri lamina hinc Lector agnoſce: Expugnauit ſermo, cui ſe gladij ſubduxerunt.

Auitus Alcimus, Viennenſis in Gallia Epiſc. Baron. ad annum Chr. 494 & 509.

Genaba, in Gallia: Geneua Bar.

Godigiſclus Regis frater, ſuos relaxat captiuos.

4. Reg. 2.

Dum ergo tertio menſe cum tali trophæo Ticinũ re-

remearet Antiſtes, vt Tarantas iam venit; (ſic enim vocitatur oppidum Alpibus vicinum) ibi quædã mulier graui immundi ſpiritûs vexatione laborabat; quæ continuo, percepta benedictione, abſoluta diſceſſit; ipſe tum ſuis inopinatus, nec ſuſpicantium oculis adſtitit. Viſus eſt ſubito; de quo vix credebatur aliquis poſſe rumor audiri. Mox tamen vt rediit, curis ex more animum fatigat, ne forte quibus abſolutionem Deus noſter per illum dederat, proprij cenſus poſſeſſio ne turbarentur; præcipue ob nobilium conſiderationem perſonarum, quibus immanior apud ſuos poterat conſtare calamitas, ſi vitam inopem reduces ſuſtinerent, & de peregrinationis incommodis ſola miſericordiæ ſolatia perdidiſſent. Ad Regem inuictiſſimum *Theodericum* per ſe mox ire noluit, ne forte laboris ſui viciſſitudinem in relatione gratiarum, aut exhibitione munerum coram poſitus videretur exigere. Flagitat enim quaſi debitam remunerationem, qui profligatis Principum iuſſionibus, ipſe quid actum ſit actor annunciet.

Taranta, Alpibus vicinum oppidum. Dæmoniacam curat vir ſanctus. Lugduno Ticinum reuertitur cum multitudine redemptorum.

Hoc ergo ille totius acuminis vir proſpiciens, declinare geſtiebat. Scripſit tamen, & quæ geſta ſint, loqui commiſit epiſtolis; ne aut tacendo contemptor, aut occurrendo per arrogantiam pronunciaretur intemperans. Quantum tunc, admirande Pontifex, tua plus egit abſentia, quantum imperauit humilitas deprehẽſa, illi dicant, quos de exulibus ditiſſimos reddidiſti. Igitur omnia quæ à piiſſimo Rege pro miſeris per paginam petiit, ſingularis Antiſtes incunctanter obtinuit. Serenus præſtitit copiam ſupplicanti; cui pro compenſatione laboris ſui hoc credebatur poſſe ſufficere, quidquid per illum beneficij redemptus & pauper acciperet.

Scriptis certiorem reddit Theodericum Regẽ de Legatione feliciter perfuncta.

Poſtquã tamen omnes, qui reuocati fuerant, indultu præferendi Principis, iure ſuo donati ſunt, perfunctam moleſtiarum ſuarum molem admirabilis cenſebat Epiſcopus, cum necdum biennio exacto à deliberatæ quietis gremio, tanquam è portu cymba, illa-

Anno Chr. apud Baronium, 496.

ta tempeſtate propel.itur. Nam infirmis Ligurum & labantibus humeris vix ferenda tributorum ſarcina mā labatur. Rurſus ad te, afflictorū conſolator, accurritur. Doceris fruſtra reddidiſſe patriæ ciues, ſi illis in ſolo auito periclitantibus non adeſſes; & quia apud te nunquam fatigatus eſt qui rogauit, ſuſcepiſti cauſas infelicium, & te protinus ad te diuina onera præparaſti; Rauennam pro nobis Regem rogaturus excurris; Quam, ne te ibi quiſquam poſt Gallicana inſignia laudaret, effugeras. Minas cœli, procellarumque diſcrimina adhuc quaſi æui integer, aut valenti corpore munitus exuperas. Numquam tibi ad officium animorum ſe membra quamuis inualida ſubduxerunt. Frigus, pluuiæ, Padus, ieiunia, nauigatio, pericula tonitruum, ſine tecto manſio in ripis fluminis incerti, pene ſine terra portus, virtuti tuæ dulcia fuerunt & grata ſucceſſui. Conſolatus eſt de præſentia tui & ille eminentiſſimus Rex, qui te videre ambienter optauit; expoſuiſti neceſſitates noſtras aduentu tuo, antequam diceres: & quales ſecum habitantium lacrymæ te compulerunt, docuerunt ſuperata diſcrimina. Aſt vbi ad Principem eſt ingreſſus ea dicendi excellentia orationem inſtituit vt Rex votis Pontificis benigne annuens, tale ei reddiderit reſponſum: *Licet nos immanium expenſarum pōdus illicitet, & pro Ligurum ipſorum quiete Legatis indeſinenter munera largiamur, tamen vis meritorum tuorum tractatibus noſtris reuerenter interuenit, opus eſt fieri quidquid iniunxeris: iuuat omne quod præcipis. Æſtimamus enim compendiis noſtris adiici illud, quod ipſe decerpſeris. Nibil tu quaſi ex accidente depreceris, qui habes in nobis plurima quæ repoſcas. Duas tamen præſentis in dictionis fiſcalis calculi partes cedimus: tertiam tantummodo ſuſcepturi: ne aut ærarij noſtri anguſtia Romanis pariat maiora diſpendia: aut ſupplicatio tua expectata patriæ gaudia non reportet.* Taliter præfato Regi, egit gratias ſummus Antiſtes; à quo valedicens diſceſſit.

Poſterior legatio Epiphanii ad Theodoricum Regē.

Liguriæ anni immunitatē impetrat Epiph.

Magni facit Rex Epiphaniū.

Quomodo

Heu, dolor atque gemitus omnibus quaſi ſupremi offi-

officij vel vltimæ viſitationis ſtudio impiger occurrebat, & cum domus ipſius Chriſtianæ multitudinis turbas euomeret, ipſe tamen omnium penetralia adibat. Nullum humanæ mentis craſſitudine hebetatum tãgebat tam funeſta ſuſpicio, quod inſtaret trãſitus eius, quem ille ſpiritus reuelatione cernebat. Ningido aere, & quali ſolent homines ad tecta confugere, Rauẽnam egreſſus eſt, & per Æmiliæ ciuitates celer venit, tanquam ad ſepulcri receptaculum properans; omnibus ſacerdotibus in itinere poſitis munificus, communis, affabilis, & quaſi Euangelia relinquens, ſe ipſo præſtantior. Vt Parmam tamen eiuſdem viæ ingreſſus eſt ciuitatem, continuo eum coagulatus in vitalibus humor infudit, quem cathattum Medici vocant; qui ſe medullitus inſerens in ruinam publicam ſæuiebat. Porro dum ſe oppido Ticinenſi, nunc miſero, propinquauit, quaſi alacer & ſanus apparuit; quod licet cum omnium exultationibus ob reditum ſuum introiſſet, ilico gaudia vertit in lacrymas, ægrum ſe eſſe die ipſa ſignificans, altera grauiorem, & cum grandior per dies appareret infirmitas, adiuta eſt imperitia Medicorum. Stabant muſſitantes & attoniti populi, caſum in vno homine totius Prouinciæ conſiderantes, & funus mũdi metuentes. Septimo tamen die inopinatum ſcelus, ineffabilis calamitas, inexplicabilis luctus acceſſit. Sed cum beatiſſimus cerneret Pontifex ſarcina carnis abiecta maturius ſe ad purum ætheris euolare fulgorem, cuius vox ſemper illa fuit, *Mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum*, læto animo ac vultu ſereno illos verſiculos Dauidicos ſæpius repetebat; *Miſericordias tuas, Domine, in æternum cantabo: in generatione & progenie annunciabo veritatem tuam in ore meo.* Et illud? *In manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum.* Nec non adiiciebat de perfectione ſecurus; *Confirmatum eſt cor meum in Domino, & exaltatum eſt cornu meum in Domino ſalutari meo?* Vt hymnis & canticis, & in morte reſonans ad ſedem ſuam cœleſtis anima remearet; qui quinquageſimum octauum ætatis annũ du-

reditum inſtituerit.

Rauenna.

Parma.

Ad Phil. 1. 21.

Pſal. 88. 1.

Pſal 30. 6.

1. Reg. 2. v. 1.

Vulg. Exultauit cor meum in

Digitized by Google

Domino, &c.

S. Epiphan. annno ætatis 58. moritur Ticini Chr. an. 496.

Suffectus Maximus.

duxit ad tumulum; triginta in hac Sacerdotali; qualem etſi excerptim Lector attendis, ſcalptam conuerſatione exemit. Illud namque ſilentio præterire non debeo, quod eius ſanctæ reliquiæ vſque in diem tertium, quo cum ſumma veneratione reconditæ dinoſcuntur, tanto lumine ac decore veſtitæ cunctorum viſæ ſint oculis, vt ſplendorem vitæ, vt vultus ſignaret defuncti; & depoſitam gloriam iam nunc percepiſſe glorioſum vas crederetur, in quo vere fuit theſaurus magni Regis incluſus.

Iuxta Baron. An. Tom. 6.

Miraculũ.

Luctus piorum in funere Epiphanii.

Quæ ibi fuerunt flumina lacrymarum, quanti plãctus, ſilebo; ne poſt annoſa curricula nouellum dolorem ſcriptor incutiam. Quæcunque ibi mater venit, liberatum clamabat ab eo filium; quæcunque vxor, maritum; quæcunq; ſoror, fratrẽ; qui cœlebs, ſeipſum. Poſtremo è tanta hominum multitudine, & conuentu vt audenter dicam, totius orbis, nemo fuit, qui beneficiis illius aliquid non deberet. Sed, quæſo, iam temperemus à luctibus; contractam triſtitia reſoluamus frõtem. Excelſa cum Domino poſſidet, ob cuius obitum mœremus in terris. Sed quid faciam? quod remediatoris veſtri ſingultus verba * diſſiciunt; lacrymæ ora perfundunt. Mugitum reddat omne quod loquor, & intelligo quod *numquam* ad flentem, flens bene veniat conſolator. Hæc ſancto Patri & doctori peritiſſimo idoneus affectu, non ſcientia impendi, vt aliquos de conuerſatione illius floſculos relegerem; vt eſt longum iter agentib. in vſu poſitum, qui non omnes obuios conſalutant. Tu mihi anima apud Redemptorem noſtrum præpotens tribue, vt cura vacuus, & pectore liber munda tibi, ſicut debentur, præconia mũdus exoluam. De cetero, habentem in te poſt Dominum fiduciam non relinquas, & quem Religionis titulo inſigniſti, Religioſorum in Diuinam repromiſſionem redde participem.

** Diſſicere pro diſſicare, vox priſca: Cicer. Maroni, & Lactantio familiaris, vt in orat pro M. Cælio Cic. notat Lambin.*

Ennodius S. Epiphan. inuocat.

MAR-

MARTYRIVM S. PATROCLI; EX EO quod optima fide extat apud V. P. L. Surium. Decertauit autem pro fide in Galliis Anno Redemptoris 275. Eutych. Rom. Pontif. 1. Aureliani vero Impera. 5. Clarus etiam in Galliis eſt habitus Patroclus alius; qui tempore Childeberti Regis Francorum, emicuit ſanctitate: De quo Gregor. Turon. de geſtis Francorum lib. 5. Cap 10.

Caſ Baron. Tom 2. Annal. & Not in Mart. Rõ.

PAtroclus nobilibus & diuitiarum gloria valde celebribus ortus parentibus, facile ex animæ dignitate, quam nocte dieque contemplabatur, huius mundi honores, & opes deſpexit. Adeo namque diuinorum eloquiorum amore capiebatur, vt hora tantum diei vltima, cibum potumque ſumeret; & quidquid à reliquis pietatis charitatiſque operibus; quæ aſſiduo in proximum conferebat, temporis ſupererat; id totum cœleſtium rerum meditationi dabat. Signis & admirandis rerum factis clarebat; ita vt dæmonia ab obſeſſis corporibus fugaret, & infirmis quibuslibet, optatæ ſanitatis remedium conferret. Orta autem ſub Aureliano Auguſto ſæua perſecutione, cum fama Patrocli virtutum, per Trecaſſin Galliarum oppidum cum admiratione vagaretur, & Aurelianus Chriſtiani nominis perſecutor acerrimus, de vita eius, fide & rerũ humanarum contemptu multa audiret, maximis inuidiæ ſtimulis concitatus, ſuo eum tribunali ſiſti iuſſit. Cui oblatus Patroclus, & de nomine & religionis inſtituto quæſitus, reſponſum quidem inuicto martyre dignum dedit: dixitque tantas nullas eſſe pœnas vel ſupplicia, quæ eum à Chriſti confeſſione auellere poſſent. Hac conſtantia incredibiliter irritatus Aurelianus, iuſſit eũ vinctis poſt tergũ manib. in cuſtodiam dari; in qua triduo, cæleſti perfuſus gaudio permanſit, & inſuperabili animi fortitudine varias miniſtrorũ iniurias pertulit. Poſt tertiũ autẽ diẽ in publicũ deductus, iuſſus eſt ab

21. Ianuarij. Patroclus nobilibus ortus parẽtibus, opes contemnit.

Miracula eius.

S. Patroclus ſiſtitur Aureliano.

Mancipatur carceri.

Iterum

Aureliano ſiſtitur Patroclus.

Aureliano diis ſacrificare, ſi ſe vellet ab imminēti ſuppliciorum atrocitate liberare. Beatus vero Patroclus, vultu ad grauitatem, hilaritatemq; compoſito, O miſer, inquit, & infœlix, quæ te dementia capit; quæ ſtultitia exagitat; vt mihi tua ſupplicia ad horam duratura minteris; & ea interim, quæ tibi in omni ſæculorum æternitate parata ſunt, non videas? Quæ eſt hæc tanta cæcitas, vt falſa numina, & ſceleratorum hominum ſimulachra pro diis colas? Tu Iouem adoras, quem omnes, hominum omnium, quos ſol vidit vnquam ne-

Simulacrorum vanitatem demonſtrat.

quiſſimum, raptorem & adulterum fuiſſe ſciunt. Apollinem accepimus à maioribus noſtris, Admeti Regis pecora pauiſſe: & non ſolum gregis detrimentum perpeſſum fuiſſe, ſed etiam ipſa tela perdidiſſe. Dianam, quam dicis eſſe matrem Deorum, quis neſciat eſſe dæmonium? O miſeranda hominum dementia, qui ſtultiſſima mentis opinione vanitates has colunt: quæ nec ſibi nec aliis prodeſſe poſſunt.

Aurelianus hæc dicente libertate vehementius excandeſcens, niſi, inquit, tu ô Patrocle, Apollinem, & Iouem, & Dianam matrem Deorum adoraueris, diuerſis hodie pœnis affectus, vitam hanc cum morte

Conſtantia eius eximia.

Dānatur capitis.

crudeli commutabis. Cui Patroclus: O te miſerum, ô cæcum: corpus quidem hoc variis affectum ſuppliciis morti tradere potes, animam autem lædere omnino non vales. His auditis Aurelianus, furore repletus, capitis eum ſententia condemnauit. Excepit eam vir ſanctus incredibili animi ſui gaudio, & lætus cum miniſtris crudelitatis ad ripam Sequanæ contendit. Quo cum peruentum eſſet, Domine, inquit, Ieſu, ne patiaris corpuſculum meum in hoc aquoſo loco demergi, ſed da gloriam nomini tuo, vt magnificetur in conſpectu inimicorū tuorum: ne vnquā dicant in gentibus,

Pſal. 68.

Flumen tranſit illaſus.

vbi eſt Deus eorum? Exaudi me Domine, & eripe me de luto vt non infigar, & præbe mihi liberum in nomine tuo per hoc flumen tranſitum. Hæc cum oraſſet, flumen ſiccis pedibus pertranſiit, & impios miniſtrorū conatus Dei virtute illuſit. Illi interim metu & ſtu-

Digitized by Google

ſtupore ſimul oppreſſi, inter ſe altercabantur. Alij Dei virtutem celebrabant; Alij non hominem verum, ſed phantaſma fuiſſe dicebant. Illis ſic contendẽtibus, mulier quædam ſeditioſa ſuperueniens dixit; Quid agitis? Hominem iſtum Chriſtianum, de quo inter vos contentio eſt, ego vltra flumen in monte, proſtrato humi corpore, Deum ſuum adorantem vidi. *Proditur à mulier cula*

His auditis miniſtri furore perciti, eo aduolârunt: & vnus ex illis, Iam inquit, duplici nomine reus es, & quod Deos contempſeris, & quod manus noſtras effugere volueris. Quare ſcito te iã iã mortis ſuppliciũ ſubiturũ. Cui, Patrocl⁹ quid tu mihi, inquit, mortẽ minitaris? Chriſtus Ieſus ſuo nos ſãguine de interitu & morte æterna liberauit. *Siue* igitur *viuimus, ſiue morimur, Domini ſumus*; & dignum eſt vt pro eius nomine patiamur. Quicunque autem ſacrificauerit dæmonibus, cum iiſdem, ſempiternis gehennæ ſuppliciis, cruciabitur. Hęc cum magna animi conſtantia diceret, Egius miniſtrorum maior furore commotus, iuſſit eum vinculis conſtringi, & gladio feriri; Patroclus autem genua flectens, dum à carnifice percuteretur, Domine, inquit, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Tu enim ſcis quod propter tui nominis gloriam, has pœnas ſubeo. Hæc dicens, ictu accepto, beatum Deo ſpiritum tradidit. Caput fuit à corpore longo ſatis interuallo proiectum, & ſine cuſtodia relictum; quod duo viri pietate & ætate venerandi qui frequenter in vita ſancti martyris, beneficiorum eius participes fuerant, non ſine magno metu acceperunt, & ad veſperam vſque cuſtodierunt. Nocte vero ſequenti Euſebius Archipresbyter cum Liberio diacono, paucis luminaribus accenſis illud in ſarcophagum intulêre, exſtructoque deſuper ſacello, ſibi iuxta ſacrum corpus ſepulturam popoſcit, vt confeſſor Domini, ſancti ſſ. martyri vicinus eſſe mereretur. *Rom. 14.* *S. Patrocl⁹ decollatur.* *En veneranda antiquitatis veſtigia, de cultu martyrum.*

Porro Imperator, qui paulo ante putabat ſe diuini nominis gloriam, inter homines exſtinguere poſſe, nomen, familiam, vitam, ipſamque ſalutis ſpem perdidit; *Ex 2. Tom. Anna. Baro. anno*

Domini 278. quæ credentes in Chriſtũ nec in morte relinquit. Nam ipſe qui immanibus, crudelibuſque eccleſiam ſupplicij vexauerat, dum denſo ſtipatus agmine iter faceret, fulminis ante ſe vehementiſſimi terrorem ſentiens obſtupuit. Deinde, præmiſſo hoc infauſto omine, in eodem itinere à ſuis interemptus eſt. Quo mortuo, perſecutio conquieuit; *quæ quam immanis & horrenda fuerit, ex eius in proprios milites tyrannide, coniectare licet. Nam militem quendã (inter alia crudelitatis inſignia) ob violata hoſpitij iura, duobus duris arborum ramis deorſim inflexis, manibus pedibuſq; ligatũ, relaxato mox illorũ naturalis roboris impetu, ſcidit medium. Si hæc in ſuos, de Republ alias optime meritos, pœnarum genera commentus eſt, quid in Chriſtianos, quos deorum hoſtes, & Imperij perduelles exiſtimabat, feciſſe putandum?*

Imperator diuinitus punitur.

Ex Notat. Caſ. Baro. in Marty. Rom.

MARTYRIVM SS. FRVCTVOSI Tarraconenſis Epiſcopi; Augurij & Eulogij Diaconorum quod in Hiſpania præclare conſummarunt, anno Chriſti 262. Dionyſij Papæ 2. Valerian. & Gallia. Imperat. 8 Ex eo quod eſt pene V.P. Laur. Suri.

Caſ Baron. Tomo 2. Annal Eccleſ.

21. Ianuar. Die Dominico Fructuoſus Epiſcopus cum Augurio & Eulogio Diaconibus comprehenſus, miſſus eſt in carcerem, in quo altera die Rogatianum baptizauit. Cumque dies ſex in continuis precibus ibidem exegiſſent, & ad futuri certaminis brauium egregie ſeſe præparaſſent, oblati ſunt iudici Æmiliano. Qui poſtquam eis Imperatorum præcepta propoſuiſſet, vt diis ſacrificarent, & illi vnanimi conſenſu reſpuerent, falſaque Deorum numina contemnerent, iuſſit eos viuos flammis exuri. Cumque Fructuoſus Epiſcopus cum Diaconibus ſuis ad amphiteatrum duceretur, populus tam ethnicus, quam Chriſtianus, qui magno cum amore proſequebatur, lachrymas tenere nõ potuit. Talis e-

Martyres in carcerẽ truduntur.

Siſtuntur Iudici.

Fructuoſus Epiſcopus etiã ethnicis charus.

lis enim erat, qualem Spiritus ſanctus beatum Paulum Apoſtolum, vas electionis, & doctorem gentium debere eſſe, declarauit; propter quod fratres qui ſciebant cũ ad tantam gloriam pergere, gaudebant potius, quam dolebant.

Igitur in porta amphiteatri conſtitutus, cum iam prope eſſet, vt ingrederetur ad coronã immarceſſibilẽ potius, quã ad pœnam, Fructuoſus conuerſus ad eos, qui circũſiſtebant fratres, Bono, inquit, animo eſtote; Nõ deerit vobis paſtor; nec deficere poterit charitas & repromiſſio Domini, tã hic, quam in futurum. Hoc enim quod videtis, vnius horæ eſt infirmitas. His verbis breuiter fraternitatem conſolatus, ingreſſi ad ſalutẽ, ſimiles Ananiæ, Azariæ, & Miſaeli ſteterunt in mediis flammis illæſi; vt etiam in illis tribus diuina, miracula cernerentur. Exuſtis autem faſciolis, quibus manus eorum fuerant conſtrictæ, Fructuoſus conſuetudinis memor, fixis humi genibus, orationem fudit, de corporis & animæ reſurrectione ſecurus. Illo autem orationi toto ſpiritu ardenter intento, ſolita Domini adfuêre magnalia. Aperto enim cœlo, animæ illorum ſpectantibus Babylone & Mygdonio fratribus, ab Angelis receptæ ſunt. Quod & Æmiliani Præſidis filia, ſuis ipſa oculis tunc pariter contemplari meruit: Æmiliano indignante, & ſcelerum tenebris excæcato, miraculi fidem non capiente.

Ingrediuntur rogum ſãcti martyres, permanent vero illæſi, quoad vſq; expiraſſent Daniel. 3.

Aperto cœlo recipiuntur in gloriam.

Porro fratres tam præclari agonis ac fidei memores noctis vſi beneficio, in amphitearum irrepſerunt, vt ſemiuſta corpora vino refrigerarent. Cumque certatim cinerum reliquias quiſque ad ſe raperet, nocturna viſione apparens Fructuoſus, monuit vnumquemque, vt quæ per charitatem abſtulerant, ſine mora reſtituerent vnoque in loco ſimul conderent. Quin & Æmiliano Præſidi viſione terribili candidis amicti ſtolis itidẽ apparuere; hominis amentiam ſeuere redarguẽtes, quod immortales animas cum brutis corporibus extingui putaret.

Colligũtur eorum cineres.

Apparent Æmiliano Præſidi, eique inſultant.

VITA

Digitized by Google

Alias Meinardi. Cæſ. Baron. in Not. Mart. Rõ.

VITA ET MARTYRIVM S. MEINRADI Eremitæ; Ex iis quæ exſtant apud V. P. Laur. Surium fide integra. Obcubuit temporibus Ludouici 4. Imp. anno Domini 860.

21. Ianuarij Patria & Parentes eius.

MEinardus in Alemannia, pago Sulichgeuue oriũdus, parentes habuit morum nobilitate magis, quam perituris diuitiis conſpicuos. Pater qua erat in Deum pietate, idoneum literarum diſciplinis filium, mox in inſulam quandam, Sindles Augia nomine monaſterio S. Pirminij celebrem deduxit, & Erlebaldo ibidem monacho cum literis, tum pietate imbuendum contradidit. Cuius diſciplinis tam excellenter informatus fuit, vt ſcripturarum diu narum haud ignarus, anno ætatis ſuæ vigeſimo quinto ad Diaconatum, nec multo poſt, ad ſacerdotij dignitatem aſſumeretur.

Traditur Erlebaldo monacho literis imbuendus. Fit Sacerdos.

Accidit interea, vt Erlebaldus, Hattone prædeceſſore reſignante, communi fratrum electione, ad Abbatis officium dignitatemque, Ludouico Imperatore, conſentiente, vocaretur; qui Meinrado mox auctor exſtitit, vt à fallacis mundi dulcedine, ad religioſæ vitę inſtitutum confugeret. Vir ſanctus cum inſita pietate iam eo ferretur, ſalubri conſilio paruit; emiſſoque profeſſionis voto, iuuentutem litterarum diſciplinis, Abbatis voluntate, inſtituendam, ſuſcepit. Cæterum ea functione cum laude aliquandiu obita, die quodam candidatos quoſdam, ad laxandos animos in eremum deduxit: cuius amore atque dulcedine ita inflammatus eſt, vt viam omnem modumque, eam deinceps habitandi, apud cogitationes ſuas volueret. Accidit autem vt in reditu, ad matronam quandam egregie piam diuerterent, feſſa exercitatione membra refocillaturi. Ex verbis autem vltro citroque habitis, notauit in ea raras quaſdam virtutes Meinradus, prorſus vt in ſpem veniret,

Fit monachus S. Meinradus

ret, ſe eius beneficiis adiutum iri, vt deſideratum pietatis curriculum in eremo peragere poſſet. Nec mora. Nactus, in partem colloquij clandeſtinam tutamque, matronam, fit voti compos; illa, alacritate & gaudio admirabili, vniuerſa neceſſaria ſpondente. Lætus tanta promiſſione, tecto interim adhuc animi ſui conſilio, ad cellulam priſtinam reuerſus eſt; continuis precibus & ieiuniis propoſiti ſui conſtantiam à Deo poſtulans.

Tum vero obfirmato ad omnes labores & pia certamina animo, bona Abbatis venia, ad ſtadium perrexit; conſtructoque tuguriola, in extrema vitæ inedia, ſanctam atque operoſiſſimam mentis exercitationem auſpicatus eſt. Cumque per annos ſeptem vitam in omni ſanctitate exegiſſet, ingens populi multitudo, fama virtutum eius excitata, eo confluere cœpit; quod ille minime ferens, habitationem ſuam, ad planitiem quandam, inter montes quatuor inde paſſuum millibus diſtantem, tranſtulit: atque ibi quod reliquum erat vitæ, in admiranda ſanctitatis opinione peregit. Inter hæc quadam die, eo orante, tanta multitudo dæmonum circa illum vndique diffuſa eſt, vt nec ipſam lucē diei, illis tenebrarum miniſtris tetram caliginem offundentibus, cernere poſſet. Qui cum minis horribilibus & horrore nimio eum fatigarent, in orationem proſtratus, pugnam viriliter ſuſtinuit. Conſtantiam ei⁹ Orientalis lux ſubito effulgens conſolata eſt; & angelus Domini, pulſo in effuſam fugam teterrimo agmine, in ſpe cœleſtis gloriæ mirifice eum confirmauit.

Incipit eremum incolere.

Dæmones ei infeſti ſunt, ſed ab Angelis repelluntur.

Cum autem viceſimum ſextum in illa eremo ageret annum, duo ſcelerati homines, furiis mentis agitati, mortem illi machinati ſunt. Vnus eorum genere Alemannus, Richardus dicebatur; alter vero Petrus; Rhetianorum genere procreatus. Hi facta conſpiratione, venientes ad cellulam eius, ſolitis precibus incumbentem, & ſacra myſteria Deo litantem inuenerunt. Ille vero, quamuis ſcelerata eorum mens minime eum lateret,

Latrones ei mortem machinantur.

teret, tanta ſermonis ſuauitate eos accepit, vt vel ferreũ pectus mollire potuiſſet. Inſuper cibo eos & potu benigne recreauit, & cucullam etiam cum tunica tradidit. Hæc omnia cum eis ſumma charitatis ſignificatione præſtitiſſet, Hæc, inquit, de manibus meis percipite; Meditato autem opere expleto, poteſtis quæ libet per vos tollere. Scio enim quod necem mihi molimini. Interim hoc me, quæſo, beneficio afficite, vt corpuſculũ meũ vita ſpoliatum, duabus hiſce candelis honoretis accenſis; vna ad caput, altera vero ad pedes repoſita.

Præſciuit eos veniſſe ad mortem ipſi inferẽdam.

His dictis Richardus pollutis manibus beatum virum medium comprehendit, maceratumque ieiuniis corpuſculũ fortiter brachiis ſtrinxit, ſocioque minaciter innuit, vt virum ſanctum fuſte percuteret. Qui cũ diu eum feriendo circa latus & ſuras debilitaſſet, alter ſegnitiẽ increpans, apprehenſo furibũ de fuſte, magna vi, ictum in caput eius liberauit: eoq; vir ſanctus corruens, continuo impiorum manibus ſtrangulatus eſt. Corpus eius in lectulo honeſte ſatis collocârũt. Tãtus autem ſuauitatis odor cellulam compleuit, vt omnium aromatũ fragrantiam vinceret: & cum nefarij celeriter ad ſacellum currerent, vt poſitas ex mandato eius candelas accenderent, reuerſi inuenerunt candelã accẽſam & tantus eos timor inuaſit, vt nihil de rebus ad altaris officia pertinentibus contingere auderent. Veſtes vero & ſtramenta quædam lectuli eius rapientes, feſtini in pedes ſe coniecerunt. Eis autem inde fugientibus, corui, qui more ſolito ad famulum Dei viuentem venire conſueuerant, & annonam de manibus eius accipere, quaſi vindictam de ſcelere nefario expeterent, ſequebantur latrones: & perpetratum facinus, capitibus eorum aduolantes, crocitando prodebant. Vnde maligni nõ multo poſt compræhenſi, tãtę atrocitatis pœnas incẽdio luerũt. VValtherus autẽ Abbas poſtquam perpetratam cædem intellexit, corpus viri Dei ex eremo ad monaſterium Angliæ detulit: ibidemque digno cum honore ſepeliuit.

Strangulatur, fuſte primo percuſſus.

Corui latrones produnt.

Viui flamĩnis cremãtur latrones.

VITA

MARTYRIVM GLORIOSVM INVICTISSIMI athletæ, S. Vincentij Leuitæ natione Hiſpani; ex eo quod eſt penè V. P. Laur. Sur. fideliſſime conſcriptũ. Agonem compleuit circa annum Chriſti 303. Diocletiani & Maximiani perſecutione maxime vigente.

Caſ. Baron. Tom. 2. Annal. & In Not. Martyr. Rom. 22. Ianuar.

DAcianus è Græcia oriundus, exeſa omni manſuetudine vir, totus in ſanguinem humanum efferatus, cum Imperatorum beneficio, ad tractandã Hiſpaniæ, Prouinciæ Tarraconenſis gubernacula aſſumptus eſſet, illico immani crudelitate in Chriſtianæ fidei profeſſores debacchatus eſt: Ea quidem tempeſtate, quã epiſcopalem dignitatem in ciuitate, quæ Cæſar Auguſta in ligitatur, cum magna ſanctitatis laude adminiſtrabat Valerius: cui pari pietate ac religione, generis nobilitate cum primis clarus, Diaconus perpetuo aſſiſtebat Vincentius. Hic quo erat fidei calore ac robore ſanctitatis, cum tyranno in certamen deſcendere non trepidauit. Itaque animo in Chriſti gloriam acriter inflammato, rabidi hoſtis atq; in Chriſtum ſæuientis inſaniam interritus adiit: modeſtus ſuſtinuit: ſecurus irriſit: ſciẽs paratus eſſe vt reſiſteret: neſciens elatus eſſe quo vinceret. Dacianus igitur primo aſpectu certo colligẽs, tam robuſtũ pectus cuibus expugnandum non eſſe tormentis, iuſſit Vincentium vna cum Valerio Epiſcopo, multis oneratos iniuriis, Valẽtiam duci, ibidemq; diutino carceris ſqualore ita grauiter vexari, vti plane confideret victos eos manus daturos Sed cum poſt multum temporis, multis affectos incommodis ſibi præſentari iuſſit, vidit eos, præter omnem opinionem, integris corporis viribus, vultibuſque ad omnem hilaritatem compoſitis, multo maiorem animi magnitudinem conſtantiamque adferre. Vnde mox furore & amẽtia præceps, ad carceris cuſtodem,

Dacianus Hiſpaniæ Præſes atrociſſimus.

Valerius Epiſcopus Cæſar Auguſtæ, in Hiſpania citeriore. Eius Diaconus S. Vincentius ſe iudici ſiſtit.

Mittitur cum Epiſcopo Valentiam ad carcerem.

dem, tu, inquit, ſceleſte, quare iſtos cibo potuque recreaſti, & in delitiis habuiſt? Et vnde tantã pulcritudinem corporum, vultuumque ſplendorem conſecuti ſunt? Deinde vultu truculento, & voce minarum plena; Valeri, inquit, qua animi audacia tu per religionis ſpeciem, Imperatorum mandata contemnis? Valerius cũ animo valde ſedato reſponderet, Vincentius ſermonẽ excipiens, Curnam, inquit, ô Pater, voce ita leni muſſitas? Non ita decet, quin potius Chriſti potentiam adinuicem implora, vt huius tyranni rabies voce libera & cum authoritate prolata refrenetur; eiuſque contra ſancta Chriſti myſteria ferocitas comprimatur. Hic enim ille eſt ſerpens, qui aduerſus primi hominis gloriã inuidia excitatus, ſe armauit. Hic ille eſt, quem diuini nominis inuocatione, ſępe ab humanis corporibus expulimus. Itane vero? Putatne nos minis exterrere, & ſuis ipſe viribus Chriſti potentiam expugnare? Accedat, omneſque pugnæ ſuæ machinas in me commoueat, & intelligat tandem inuictam Chriſtianorum virtutem eſſe; cruciatus, quoſcunque ſcelerata mens excogitare poteſt, adhibeat; ſentiatque ſuis nos ſuppliciis non modo non frangendos: ſed nouo etiam robore à Chriſto Domino confirmandos.

Inſignis cõſtantia & plane heroicus animus Vincentij.

Hac libertate vocis, incredibili furore agitatus Dacianus, Abducite, inquit, hinc Epiſcopum, & hominem iſtum inuictiſſimorum Imperatorum proſcindentem, in ligno ſuſpendite: eiuſque membra diſcerpite: ac totum corpus contundite: vt priuſquam aliis cruciatibus affligatur, ſe laceratum conſumptumque videat. Præſidis mandato, dicto citius, à miniſtris crudelitatis fuit obtemperatum. Cumque multis horis in tenerũ martyris corpuſculum ſæuiiſſent, Vincenti, inquit Dacianus, quid ais? Putaſne illam tui pectoris fortitudinem concidiſſe? Sic ſic illam vocis tuæ libertatem frenabimus. Tum Vincentius ſubridens, hoc eſt inquit, quod toto animo expetebam: En vt ad ſublimiora conſcendo: En vt cœleſtes res attingo. Tu igitur ne ab iſta tua crudelitate deſiſtas. Perge fortiter: ne quo modo glo-riam

Daciani furor in Vincentiũ.

Laceratur corpus S. Vincentij.

Irridet tyrannum.

Digitized by Google

tiam meam imminuas, & damnum aliquod noſtris laudibus afferas. En ego Chriſti ſeruus, paratus ſum omnia ſuſtinere, pro nomine eiuſdem Domini mei Ieſu Chriſti. Quibus autem minis & cruciatibus me vexãdum eſſe opinaris, illis tu ipſe acerbius cruciaberis.

Hoc reſponſo martyris tàm conſtanti & inuicto, Præſes vix ſui præ rabie compos, in ipſos irruit carnifices: verberibus vindictam capiens, quod martyrem ad ſacrilegam obedientiam non impuliſſent. Athleta autem in ligno pendulus, ſic Iudicem affatus eſt; Quid ais Daciane? En pœnas recipio ab ipſis meis carnificibus ac tortoribus: & tu ipſe mihi vltor extiſtis. *Iudex cædit carnifices.*

His dictis Iudex magis magiſque ſe crucians, nunc minis terribilibus, nunc promiſſis & verbis blandis, carnifices ad inferenda ſupplicia, & frangendam martyris conſtantiam excitare. At illi exanimati laboribus multoque perfuſi ſudore, obriguerant: & manus ad inferenda ſupplicia diſſolutas gerebant. Dacianus igitur pallidis tremebundus furiis, nullum iræ modum ſtatuere poterat, rurſuſque in carnifices incondito inſaniens clamore, Quidnam agitis inquit? Sæpe homicidatum ſæuitiam à vobis proſtratam cognoui: ſæpe latronum ferocitatem manibus veſtris expugnaſtis, & veneficorum arcana, in imo corde latentia, extraxiſtis: ſæpe mortem ipſam irridentes, nondum illata morte, ingenti formidine perculiſtis: & iſtius debacchantis procacem linguam cohibere nõ poteritis? *Inſania Iudicis.*

Ad hæc Hilari vultu ſubridens Vincentius, Tune, inquit, hominum omnium, crudeliſſime, me illum Deum negare cogis, quem vniuerſarum rerum opificem ac Saluatorem eſſe teſtor? Hunc ego verum Deum eſſe confiteor. Atqui merito cruciatibus afficiendus eſſem, ſi Imperatores veſtros, falſaque numina, Deos dixiſſem. Nunc vero quia in Chriſti veri ęternique Dei confeſſione perſeuero, perge iſtam ſeuere in me crudelitatẽ exercere, quo clarius Chriſti virtutem *Martyr redarguit tyrannum.*

Digitized by Google

agnoſcas; ſi tamen nefarius ille ſpiritus, qui te exagitat à te parumper receſſerit.

Hæc inuicto robore martyre dicente, Iudex inops conſilij, amenti ſimilis conſiſtebat. Nam & carnifices verbera verberibus tanta ſæuitia multiplicauerant, vt nihil in toto martyris corpore vltra laniandum reſtaret; Fortiorem vero martyrem faciebant tot tormēta. Itaque fugientem victoriæ ſpem fruſtra ſuppliciis inſequi ſe videns, mutata illico ratione, viri iuſti mentem lenitate & miſericordia, mira calliditate compoſita, expugnare aggreſſus eſt.

Iudex martyri blādītur.

At Vincentius inſidias magis, quam ſupplicia pertimeſcens, hoc reſponſo blandicias ſubmouit; Cruciatus tui, ô Daciane, nullam mihi timoris cauſam adferre potuerunt: illa autem ſimulata miſericordiæ verba, non mediocrem mihi terrorem incutiunt: quare miſſa iſta facito, & omni ſuppliciorum genere decerta. Experire, num Chriſtianorum vires Chriſti ſanguine fundatæ, vel frangi, vel debilitari poſſunt.

Martyr blandicias magis extimeſcit, quā tormenta.

Dacianus dedecus ſuum & ignominiam diutius nō ferens; mortis ſententia martyrem damnauit, vt ſceleratorum hominum pœnis excruciatus conſumeretur. Et ſtatim ſatellites cruci ſuffixum, membratim cæſum excarnificârunt; dein à vinculis ſolutum, è ligno detraxerunt. Martyr autem Spiritus ſancti ope adiutus, ſeipſum à carnificibus abſtraxit, & ad crucem, è qua deiectus fuerat, ipſo etiam hoſte terrefacto, reſiliit: eamq; arctiſſime amplexans, quid, inquit, tardiores facti à ſuppliciis ceſſatis, quid certamina remittitis? Agite & totis viribus principis veſtri crudelitatem exercete.

Suſpēditur in equuleo.

Eximia martyris fortitudo.

Hoc nouo ſpectaculo ad inſaniam Dacianus excādeſcens, tota mente in nouis ſuppliciis excogitandis deſudabat. Aderant recentes flamma ferroque crudeliter armati tortores. Et alij quidem diuerſis flagellis & ferreis vnguibus eius carnem lacerabant: alij ignitis virgis pectus eius flammis, alij latera eius aſſidue combure-

Digitized by Google

burebant: alij, cum nihil in toto corpore inuenirent, quod torquendum reſtaret, ardentiſſimas prunas, furoris ſui iudices, in eum iaciebant.

Erat viſu horrendum corpus martyris, tantis affectum ſuppliciis, ſed mens, eximio ornata decore tam horribili ſuppliciorum tempeſtate obſcurari non poterat, inuicta triumphans. Itaque militaris cohors conſtantia athletæ perculſa, retulit Daciano, martyrem, multiplici tormentorum copia egregie ſuperata, clariſſimam de carnificibus victoriam conſequutum eſſe, quare, inquiunt, impone inferendis ſuppliciis finẽ, ne dedecoris ſempiterni notam inde contrahas. Tunc Dacianus animum, vultumque in omnẽ partem verſans, Heu, inquit, victi ſumus; ſed vnum adhuc reſtat, vt cum corpus nullis ſuperare cruciatibus valeamus, mentem animumque iis doloris ſtimulis configamus, quibus nullum adhiberi remedium poteſt. *Carnifices cruciando defatigati.*

Nec mora; locus horrenda tenebrarum caligine formidabilis exquiritur, teſtiſque ex vtraque parte acutiſſimis ſubſternitur, martyremque inibi includunt, vt & lucis & quietis beneficio deſtitutum, aliquid de inuicta animi conſtantia remittere cogerent. Stabat in hac acie toto corpore laniatus martyr; & ecce nocte concubia, cuſtodibus alto ſopore oppreſſis, Angelorũ multitudo adfuit; quæ nouo & inſolito lumine tenebras illuſtrauit, & corpori, cum integro ſanitatis beneficio, eximiam pulchritudinem contulit. Cuſtodes è ſomno excitati, ingenti timore correpti ſunt; exiſtimabant enim martyrem fugiſſe; ſed vt diuino beneficio & tenebras fugatas, & martyrem integram corporis ſanitatem cum ſingulari decore coniunctam aſſecutum viderunt, ingenti ſtupore oppreſſi, Daciano cuncta retulerunt. Ille ignominiam nulla vnquam temporis longinquitate delendam vehementer pertimeſcens, fraudibus occurrendum ſtatuit. Nam Vincentium, ne in pœnis vincens gloriam martyrij obtineret, poni iuſſit in lecto, regio ſplendore ornato, cum ſumma læ- *Includitur in carcerẽ obſcuriſſimum.* *Viſitatur ab Angelis.* *O Satanæ verſutiam.*

titiæ ſignificatione; ſcilicet vt ſi amoto paululum carnifice animam quietus exhalaret, diceretur non eſſe occiſus ſed mortuus. Sed diuina bonitas, quæ nefario ſemper ſceleri reſiſtit, conſilium ex fraude & mendacio conflatum diſſoluit; martyremque ex corporis ergaſtulo ad cœleſtem gloriam quamprimum euocauit.

Moritur fortiſſimus Chriſti miles.

Dacianus ab omni victoriæ ſpe deiectus, vt ſempiterna obliuione tam præclarum martyris certamen, cũ ſui nominis dedecore, inuolueret, corp⁹ eius feris & volucrib. in cãpo, cũ valida cuſtodum manu eſcam exponi iuſſit. At vero cum magno volatu diuerſæ volucres illuc irruerẽt, Coruus quidam atro colore tanquã pulla indutus veſte luctum præferens impigre eas perſequens, cunctas è loco illo abigebat. Sed & lupus repentino curſu prædam expetens, non tam corui perſecutione, quam corporis ſanctitate in fugam verſus eſt. Dacianus autem nouis iis perculſis miraculis exclamauit; Ecquid eſt hoc? Ergone & à mortuo ludibrium patiemur? Sed cito maris fluctibus eum obruite, ne viuens videnſque peream; Et ne quam præterea moleſtiam exhibeat, noſtriſque conatibus inſultet, ſaxi immanis pondere oneratum demergite. Vix effatus fuerat, cum Eumorphius quidam, omni ſcelerum impuritate contaminatus; hanc ſibi prouinciam à iudice vltro depoſcens, collecta nautarum manu, ſacrilegam ſententiam executus eſt. Statimque peracto ſcelere, lætabundus ad Dacianum recurrit, ſpe alicuius præmij patrati facinoris ineſcatus. Sed cum reliquiæ per vaſtos & immanes maris fluctus, Dei beneficio, ad aridam redirent, Eumorphius, præter diras Conſcientiæ furias, tulit nihil.

Coruus tuetur corpus exanime.

Iactat corpus eius in mare, ſed enatat.

Glorioſus vero martyr, nocturna viſione, ſpectatæ probitatis viro apparens, eidem reliquiarum ſuarum ſepulturam commendauit. Qui puſillo animo, minarum Præſidis plus æquo pauidus, odioſam in tam egregio pietatis officio moram traxit. Vnde martyr cuidam

Apparet cuidam in ſomnis.

Digitized by Google

ſdam viduæ, eximiæ pietatis ac raræ fidei, idem officium iniunxit; quæ moræ impatiens, ſacras reliquias magnifico ſumptuum apparatu, in templum intulit; quod deinde ab ipſo martyre Vincentio, nomen retinuit.

Item cuidã viduæ: quæ Sac. eius reliquias ſepulturæ mandauit.

VITA ET CERTAMEN B. ANASTASII Perſæ, ex eo quod eſt à Metaphraſte æditum. Paſſus eſt anno Domini 627. Heraclij Imperatoris 18. Honorij vero Papæ ſecundo; ſub Coſrhoe Perſarum rege.

Caſ. Baron. in Notat. marty. Rõ. & Tom. 8. Annal. Ecclеſ.

22. Ianuar.

VAriis litterarum diſciplinis excultus Anaſtaſius, fertur oriundus è vico Raſnuni; regionis Razech in Perſide; vbi parens eius, Baudictus, opinione Magicæ ſcientiæ præſtantiſſimus, publica artis eiuſdem profeſſione rem faciebat; ac iuuentutem ad omnem abditarum rerum cognitionem erudiebat. Porro filius eius in diſciplina Magica nulli ſecundus, iuuenilis robore ætatis prouocatus, mox ad militiam animum appulit; à rapinis & ſordida præda ſemper alienus. Nam eodem illo tempore, cum inclyta Saluatoris noſtri trophæa, ea in regione, miro omnium præconio celebrarentur, ob partam eorundem virtute contra hoſtiles infidelium cuneos in bellis victoriam, Anaſtaſius admiratione & amore captus, multa de iis ſciſcitari; multa in intimum mentis ſinum recondere. Tandem clariore diuini numinis cognitione illuſtratus, relicta protinus terrena militia, ardentiori animo ad ſpiritâlem confugit. Venit primum Hierapolim, ad Perſam quendam aurifabrum, Chriſti ſacris non modo initiatum, ſed diſciplinis etiam cœleſtibus ſic ſatis imbutum; cuius familiaritas maximo illi ad omnem religionem ac pietatem adiumento fuit. Cum enim cum eo templum frequentaret, & egregiis martyrum

Patria & Parentes eius.

Fit miles.

Relinquit militiam, Chriſti amore.

 tyrum

Vide quid faciant Sanctorum imagines

tyrum certaminibus egregio artificio in tabulas ibidem depictis animum diutius paſceret, conſideratione tantæ virtutis adeo in Dei amorem exarſit, vt relictis omnibus, ſe totum ei deuoueret. Talibus itaque ſtimulatus igniculis, Hieroſolymam profectus eſt; vbi non modo baptiſma, ſed et monaſticæ vitæ inſtitutum ſuſcepit. Inibi vero quondam conſpecta, iam autem ſtudioſe perlecta martyrum certamina, mentem illius nocte dieque tenaciter adeo occupabant, prorſus vt incredibili ardore ad ſimilem gloriam aſpiraret.

Viſio eius futuri martyrij.

Igitur poſt multa ſuſpiria, poſt preces & lachrymas, viſus ſibi nocte quadam in ſomnis excelſum conſcendere montem, in quo aureo quidam inſtructus poculo conſiſtebat, eumque ad hauſtum benigne inuitabat. Ille vero alacriter ebibit; ſtatimque è ſomno excitatus, viſionis myſterium intellexit. Nec mora; Primo diluculo in Eccleſia ad magiſtri pedes proſtratus, gratas egit gratias, pro inſtillato maioris pietatis ſucco; ſeque eius commendans precibus, celeri fuga Dioſpolim tranſuolauit; inde Cæſaræam Paleſtinæ delatus, in templo Deiparæ ſacro, biduo in precibus perſeuerauit; nihil præter martyrij palmam flagitans. Poſt hæc loca ſacratiora venerabundus perluſtrans, venit in S. Euphemiæ; vbi in quoſdam magicis occupatos præſtigiis inuectus eſt. Illi autem artis ſuæ contemptu vehementer commoti, eum in vincula coniecerunt. Ij erant Caballarij, opinione magicæ ſcientiæ apud Perſas celebres, & quadam auctoritate pollentes. Qui triduana vexatum inedia Marzabanæ obtulerunt. Is Chriſtianæ ignarus virtutis, conſtantiam eius ſeueriore vultu debilitare putabat: ſed martyr intrepidus non vultu tantum, ſed & verbis animi altitudinem declarabat. Tum Marzabanas defixa in eum oculorum acie, Tu, inquit, cuias es? Reſpondit athleta; verus ſum Chriſtianus Perſa genere, ex regione Razech, vico autem Raſunni.

Peregrinatio eius.

Corripit magos, Capitur.

Vexatur inedia.

Magnanimitas eius.

ſunni. Et quidem hactenus artis magicæ præſtantia non infimus fui, & ipſe Caballarius, ab errore, Chriſti IESV beneficio, ad veritatem translatus. Marzabanas haud dubia victoriæ ſpe inflatus, muneribus & amplioribus multo magis promiſſis, martyris conſtantiam tentauit. Cuius munera ac blandicias deteſtans Anaſtaſius, oculis ad cœlum ſublatis ait; Abſit, ô Rex Chriſte, vt tanto nomen ſanctum tuum dedecore afficiam, & beatam confeſſionem falſam Marzabanas, vt eum inſigni aliqua ignominia notaret, Placetne, inquit, tibi hoc habitu, quo nunc indutus es, in publicum procedere? Cui martyr; Quid ni placeat: Imo tanti ego hunc habitum quanti tu tuam dignitatem facis. Hoc reſponſo ira commotus Marzabanas, Certe, inquit, tu non hominis, ſed dæmonis verba loqueris, qui te ſuis vinculis conſtrictum tenet. Ego vero, reſpondit martyr, non dæmonis, ſed Chriſti Ieſu ſummi & æterni Dei verba loquor. Cui Marzabanas; Quid ergo? Non times, ne hæc ad Regem referantur, qui te diris excarnificatum ſuppliciis, morti tradere poteſt? Quomodo, inquit Anaſtaſius, hominem timerem, in quem idem omnino interitus cadit. Nam etſi corpus ſuperare poteſt, animę tamen nullum detrimentum inferre poteſt.

Hanc animi libertatem non ferens Marzabanas, eum ferreo vinculorum pondere oneratum, ad ſaxa damnauit. Quod cũ ille ſumma animi alacritate exequeretur, & vultu, atque adeo re ipſa oſtenderet, nullum ſibi pro Chriſto laborem, nulla ſupplicia grauia eſſe, cognati & affines (quorum non minimus erat numerus) conſtantiam eius multis ludibriis tentârunt; & ſumma contentione, vt eum à Chriſti confeſſione abducerent, laborârunt. At ille cum impios eorum conatus contemneret, Marzabanas rurſus ei minas intẽtare, & Regis ſæuitiam proponere. Cumque eas maiore animi magnitudine, quam prius, deſpiceret, iratus vehementer, iuſſit eum humi extenſum tamdiu verberari, donec animo fractus ſuccũberet. Ille autem cum

Damnatur ad ſaxa ferenda.

Affligitur à ſuis.

carnificum manibus crudeliter extenſus verberare-tur, & æquo imo lubenti animo ictus multiplices exciperet, Sinite, inquit, me; Neque enim opus eſt, vt tanquam reluctātem teneatis: ſicut namque ceruus in mediis caloribus ſiti confectus fontem deſiderat, ita ſane has delicias & voluptates ſemper expetiui. Hoc tantū à vobis enixe contendo, vt ſacris me veſtibus exutum contundatis: ne venerandus monachorum habitus probro affectus videatur. Hęc cum dixiſſet, corpus ſuū flagris lacerandum præbuit, tanta animi & corporis immobilitate, vt Dux admiranda eius fortitudine victus, in carcerē eū reduci mandaret: vbi inuictus agoniſta, aſſiduis precibus, & ſpe futurorum bonorum ad multo grauiora ſeipſum accendebat certamina. Nulla poterat eius conſtantia laboribus fatigari, nullis ſuppliciis frangi. Interdiu ſaxorum oneribus fatigabatur: noctu vero teterrimo carcere concluſus, non ſomno defeſſa membra recreabat, ſed ſtando & orando animū ad diuina promiſſa excitabat.

O inſignem Chriſti martyrem.

Eximia martyris virtus infractuſque animus.

Marzabanas igitur poſt alia multa, cum minarum, tum blanditiarum certamina adhibita, cum omnes ſuos conatus in nihilum recidere, & quod indigniſſime ferebat, ſuam dignitatem, ea martyris conſtantia in cōtemptum adduci cerneret, Ecce inquit, iuſſus ſum te ferreis conſtrictū vinculis in Perſidem ad Regem trāſmittere. Cui martyr, Ecquid opus eſt, inquit, vinculis me conſtringere, qui etiam lætus ſine vinculis eo abire & grauiora excipere ſupplicia, pro Chriſti nomine, paratus ſum: Marzabanas vlterius non contendendū ratus, ſtatim eum cum firma cuſtodia in Perſidē ad Regē Coſrhoen tranſmiſit. Rex cum multa de eius virtute intellexiſſet, iuſſit eum ſuo cōſpectui offerri, quæſiuitque, qua de cauſa auitam religionem abiuraſſet. Cui martyr: Quia, inquit, ô Rex, nihil præter ſceleratā dæmoniorum doctrinam continet: qui non ſalutem, vt tu exiſtimas, ſed manifeſtum exitium & peſtem ſempiternam ſuis adferunt cultoribus.

Mittitur in Perſidē ad Regem Coſrhoen.

Blanditur

Magiſtratus, qui Regem corona cingebat, cum hæc audi-

audiret, multis eum blanditiis aggreſſus eſt; Quid agis dicebant, ô hominum omnium infœliciſſime, quæ de dementiæ inuaſerunt, vt dira ſupplicia ſummis dignitatibus præponas? Redi ad mentem, & te iſtis præſtigiarum nexibus, quibus miſere vinctus teneris, abſolute, ne ſuauiſſimam hanc vitam, cum crudeliſſima morte mutare cogaris. At ille nihil effœminatum, nihil quod ſit puſilli & abiecti animi, nihil quod eſſet indignum iis, quæ præceſſerant, præ ſe ferens, cum illa conſueta & iucundiſſima morum ſimplicitate, Ne labores inquit, neque defatigeris Domine Præſes. Mihi enim qui ſum mei Chriſti gratia confirmatus, non perſuadebis, vt à pietate deficiam. Fac ergo quæcunq; vis, à nullo abſtinens. *ei diabolus per ſuos miniſtros.*

Tunc magiſtratus vinctum eum more Perſico virgis crudeliter cædi iuſſit, & tibias eius, à viris quibuſdã ætatis & roboris vigore præſtantiſſimis, lignis intermediis immaniter premi. Sed ille cum hæc omnia animo maximo & excelſo toleraret, rurſus ab iſtis ſuppliciis in carcerem receptus eſt. *Premũtur eius tibiæ horrẽdum in modum.*

Non multum temporis interceſſerat, cum rurſus magiſtratus, velletne iuſſis regiis parere, eum interrogauit. Quibus martyr cum nihil ſe Chriſto & pietati prælaturum reſpondiſſet, clauis eſt atrociſſime verberatus; deinde relaxatus à vinculis quibus conſtrictus tenebatur, ex altera manu ſuſpenſus eſt, lapide grauiſſimi ponderis ex altero pede pendulo corpuſculi compagem diſſoluente. Cum ſic duabus horis tortus, & membra à ſuis iuncturis eſſent diuulſa, & ipſe nihilominus in Chriſti confeſſione exultaret, magiſtratus tam inuicti animi admiratione perculſus, eo relicto, ad Regem abiit; conſuluitque ne vlterius in Anaſtaſio ſuperando periculum faceret, ne quod futurum dicebãt, imperij magnitudo ab vnius viri conſtantia ſpreta, atque ſuperata videretur. *Aliud Atrox ſupplicium.*

Igitur omni ſuperandi martyris ſpe penitus amiſſa, Rex quinto poſt decimo die deſtinauit miniſtros ſuæ crudelitatis, vt non modo ſanctum hunc, verumetiam *Multi martyres ſuffocantur.*

 alios

Digitized by Google

alios omnes, Chriſti nomine in vinculis detentos, mortis ſupplicio afficerent. Fuerunt tunc non pauciores quam ſeptuaginta fune in collum iniecto ſuffocati, & in flumine ſubmerſi; eo ordine & modo, vt ſinguli aliis ſua internecione formidinem incuterent. Sed vir ſanctus animum illis diuino ſermone addebat, & ſublatis ſubinde ad cœlum oculis, immenſas creatori gratias agebat, quod martyrij gloria dignus inueniretur. Deinde quoque conuerſus ad carnifices: Optabam ego inquit, pro nomine Domini mei IESV CHRISTI, non vulgari aliquo ſupplicio vitam profundere, ſed vel membratim conſcindi, vel noua aliqua & inaudita morte certamen finire. Sed quia ipſi viſum eſt, hunc martyrij honorem nobis ſine magno aliquo labore conferre, eſt quod illi immortales gratias agamus. Hæc cum dixiſſet cum reliquis eſt conſummatus.

Habet Melogiū Græcorum teſte Baron. Eum Securi percuſſum eſſe, laqueo prius ipſius collo ita aſtricto vt reſpirãdi facultatem non haberet. Truncatur capite poſt conſummationem.

Carnifices autem, vt aliquod crudelitatis ſuæ præmium conſequerentur, ſacrum caput amputârunt, & Regi gratum munus obtulerunt. Porro corpus fuit ingenti pecuniæ ſumma redemptum, & à filiis Ieſdin, debito cum honore, in loco ſeparato ſepultum. Nono autem, à peracto certaminis curſu, anno ſacræ reliquię in Vrbem Romam translatæ ſunt.

Caſ. Baron. in Not. Mart Rō.

GLORIOSVM CERTAMEN S. CLEmentis *Epiſcopi Ancyrani, ex eo quod prolixe ac ſincere à Metaphraſte eſt æditum; Quod tandem cum annis 28. continuis vexationibus, ob Chriſti fidem à Gentilibus eſſet agitatus, inuicto animo compleuit, ſub Diocleт. & Maximiano Impp. circa annum Domini 303.*

23. Ianuar. Patria & parentes S.

S. CLemens, Ancyra Galatarum prouincia oriundus, oliua in domo Dei prodiit fructifera. Erat ei parens inſano ſimulachrorum cultui deditus, & à Chri-

Chriſtiana pietate omnino abhorrens. Mater claro, æque vt maritus, ſtemmate progenita, generis dignitatem nobilitate morum ac vitæ ſanctimonia inſuper illuſtrabat. Erat ei nomen Sophia; quæ ab vtroque parente fidem Chriſtianam, ac omnem pietatem edocta, nihil non faciebat, vt maritum ab impuro dœmonum obſequio ad Christi obedientiam traduceret. Sed ille pertinax errorum impietatiſq; defenſor, occulto Dei iudicio, in ſuo ſcelere periit, vt antea cultu, ita poſt dæmonum perpetua habitatione ſocius factus.

Pater moritur in gẽtilitatis errore.

Mater autem orba marito, omnem ſuam curam & cogitationes omnes in filium tranſtulit, magna animo concepta fiducia, eum quandoq; veram in Eccleſia Dei palmitem futurum; quæ vitalem pietatis ſuccum, in alios pariter transfunderet. Itaque deuexa iam fere ætate matrona, cum ad patriam cœleſtem auidius aſpiraret, huiuſmodi fertur filium monitis ad omnia religionis ac pietatis officia excitâſſe.

Matris ad filium oratio.

Fili mî, chariſſime fili, qui prius orbitatem, quam parentem nouiſti; quique diuino fidei munere à Deo locupletatus, ipſa orbitate ad fœlicitatem vſus es, ego te quidem in hunc mundum produxi corpore; Chriſtus autem regenerauit ſpiritu; cognoſce quæſo tuum patrem Deum omnipotentem, qui te vnigeniti ſui, CHRISTI IESV ſanguine redemit; & de morte ad vitam tranſtulit. Ne, te quæſo, in perituris opibus & vana huius mundi gloria, fœlicitatem vnquam conſtituas, ſed in vno Chriſto Ieſu Domino noſtro; qui ſolus veram nobis ſalutem & immortalitatem largiri poteſt. His dictis paululum conticuit, & mox vberrimis ſuffuſa lachrymis, Fili, inquit, hanc vnam à te pro omnibus, quos ſedula in tui educatione impẽdi labores repoſco gratiã, vt conceptos pietatis igniculos, ſine vlla ĩtermiſſione ſtudioſe nutrias, & teipſum animo maximo ad virtutẽ incites; ne ſęua pſecutionis tẽpeſtas q̃ imminet, te imparatũ inueniat, vel parũ cautũ à fidei cõſtãtia trãſuerſũ abripiat, & ĩ imũ demergat. Magna, fili mi aduerſus Chriſti fideles procella tonabit; & multos ſæ-

uiſ-

piſſimis ſuppliciorum fluctibus inuoluet. Quare præbe te virum, fili mî, & ad extremum vitæ ſpiritum pro Chriſti nomine conſtantiſſime certa. Non enim aduerſus hoſtes contemnendos, neque de rebus leuibus eſt decertatio. Sed ſunt aduerſarij maligni & infernales dœmones, illorumque miniſtri & ſatellites; agitur autem non de mortali & fluxa gloria, ſed de vita æterna, & honore cœleſti: aut rurſus de dedecore & ſupplicio, nulla vnquam temporis longinquitate finiendo.

Hæc mater pio filio, & prudentia cano, quotidie inculcabat, & omnia illius membra interdum deoſculabatur dicens; Vna mulier Hebræa aliquando ſeptem produxit martyres, & in corporibus ſingulorum decertauit. Tu autem ô fili mî, vel ſolus mihi ſufficiens es ad gloriam; & beata ero quæ per te de hoſtibus triũphum agam. Cum autem pia mater tempus adeſſe intelligeret, quo carnis ergaſtulo ſoluenda erat, eadem repetere non deſtitit; & hanc à filio vnicam cum lachrymis in vltimo complexu gratiam precabatur, vt certaminis tempore vellet declarare, quantum apud illum piæ matris adhortationes põdus habuiſſent. Nec ille ſe degenerem præbuit; ſed mox vt matri iuſta ſplẽdide atque magnifice perſoluit, vitam ſuſcepit monaſticam, & animum aſſiduis diuinarum rerum meditationibus ad omnem virtutis & futuri certaminis exercitationem exacuit. Eodem tempore dira fames Galatiam inuaſit; & omnibus ſimiliter, tam hominibus, quam iumentis, exitium, cum multis & valde miſerandis calamitatibus coniunctum attulit. Gentilium infantes orbati parentibus per omnes vias diſperſi iacebant, & lugubri valde eiulatu aera complebant, nec erat, propter extremam rerum omnium inopiam, qui miſeris miſericordiam tribueret. Clemens igitur hanc ſibi prouinciam à Pręposito popoſcit, vt liceret ſibi miſeros illos piſſimæ matronæ Sophiæ pecuniis recreare, & cibo potuque ab imminenti mortis periculo eripere. Quo obtento, præſtitit id adoleſcens tanta pietatis,

2. Mach. 7.

Clemens vitam ſuſcepit monaſticam.

Dira Fames in Galatia.

Clementis inſignis charitas in proximos.

Digitized by Google

tis, charitatiſque ſignificatione, vt plurimi tam excellenti Chriſtiani hominis officio & exemplo moti, è tenebris ad lucem tranſirent; & ſeſe Clementi in diſciplinam traducerent, à quo tam admirabilem, procedente tempore, fidei conſtantiam hauſerunt, vt eadem ſanguinem ſuum profundere non dubitauerint.

Porro Clemens cum tanto iam virtutum ſplendore fulgeret, vt aliorum etiam tenebras fugaret, communi omnium ſuffragio & ſententia, qui erant in Galatia, ad presbyterij gradum vocatus eſt; quem vt biennio admiranda virtutis opinione adminiſtrauit, anno ætatis ſuæ vigeſimo Epiſcopalem cathedram aſcendere coactus fuit. Qui licet iuuenis eſſet, cana tamen prudentia, ſeque ſuoſque in viam ſalutis præclare dirigebat. Et primo quidem orphanorum curam ſuſcepit; quos optimis ſanctiſſimiſque diſciplinis aſſidue imbuebat, tanta fide & diligentia, vt parentes ei ſuos filios, ſimili pietatis ratione imbuendos, certatim traderent. Erat enim vir ſanctus ſumma lenitate & amabili morum ſuauitate præditus; & qui mentem ſuam ſacris literis die noctuque paſcebat. Alimentum corporis, ſola ei legumina præſtabant. Ab animatis enim omnino abſtinebat, memor illorum trium puerorum; quorum corpora cum ieiunium acuiſſet, effecit, vt à flamma vitiorum, & ab igne fornacis expugnari non potuerint.

Fit presbyter.

Anno ætatis ſuæ vigeſimo fit Epiſcopus.

Cibus eius.

Daniel. 3.

His egregiis virtutum ſtudiis cum admodum iam clarus euaſiſſet Clemens, Diocletianus ad Romanum euehitur Imperium ſtabilitatem regiæ dignitatis præcipua in omnes fideles crudelitate meditans. Exiſtimabat enim Chriſtianos Imperij hoſtes eſſe; quibus internecione deletis, ſtabilem ſibi ſecuritatem promittebat. Itaque Domitianus, qui in partibus Galatiæ, Vicarij gerebat magiſtratum, cum multa de Clemente admiratione digna audiuiſſet, & quomodo ingentem multitudinem Gentilium, ad Chriſti fidem à cultu deorum traduxiſſet, iuſſit eum ſuis conſpectibus præ-

Diocletianus fit Imp.

Diocletianus fit Imp. & ſæuit in Chriſtianos.

Clemens ſiſtitur Domitiano.

præſentari. Quem iudex vt vidit vultu & ſpecie admodum liberali præditum, profecto, inquit, ego quæ de te aliorum relatu intellexi, à veritate penitus abhorrere exiſtimo. Quomodo enim perſuaſum mihi habere poſſum, te hominem prudentem & ingenuum, mẽte furibunda in peſtem & exitium ruere velle? Noſti enim, omnes, qui Imperatoris edicto parere recuſant, acerbiſſimo mortis ſupplicio adiudicatos eſſe. Martyr autem, cum facile quorſum illa verba ſpectarent, intelligeret, leniter ſubridens; Miſſum, inquit, facito ſermonem iſtum, & ſcias ita me animo & mente conſtitutum eſſe, vt ſummam prudentiam in eo reponam, atrociſſima quęque pro Chriſti nomine ſupplicia excipere.

Præclara martyris vox.

Dire cruciatur martyr.

Domitianus hoc reſponſo commotus, latera eius continuo laniari iuſſit; tanta ſæuitia, vt coſtæ carnibus nudatæ; miſerandum valde ſpectaculum præberent. Cumque defeſſis lictoribus recentes ſuccederent, & ſumma contentione in eo laborarent, vt inuictũ martyris robur frangerent; ille animo imperterrito ſtetit, & impij iudicis conatus generoſo vultu deriſit. At ille partim admiratus martyris conſtantiam, partim pudore affectus, depoſitum de ligno (eo namque in altum ſublatus erat) blandis cœpit pollicitationibus demulcere, & rogare, ne vellet in re vana egregiam animi fortitudinem, inani quodam tumore, oſtentare; & immaturam, crudelemque ſibi mortem inferre. Ad hęc martyr; Nequaquam hæc mors immatura aut crudelis videri debet, quæ animæ mihi immortalitatem pręſtabit. Quare cum ſcias, quænam ſit mihi ſententia, noli verbis & minis mecum certare; ſed tibi ad opus perducantur omnia; & à nulla re abſtineas, quæ ſit aſpera & difficilis.

Admirãda martyris fortitudo & prudentia.

Domitianus deſperat ſe tantam martyris fortitudinem ſuppliciis vincere poſſe.

Domitianus hoc reſponſo intelligens, nullam ſupereſſe ſpem conſequendæ de martyre victoriæ, genas eius & os fuſtibus contundi iuſſit, ne tantam dicendi libertatem impunitam reliquiſſe videretur. Deinde, datis ad Diocletianum literis, Romam eum tranſmiſit,

miſit, & accurate quantis ſuppliciis eum fatigaſſet, expoſuit. Imperator autem vt primum alacrem & generoſum martyris vultum aſpexit, admiratione quadam diu detẽtus; Tunc es, inquit, celebris ille Clemẽs, cuius animi magnitudo nulla ſuppliciorum atrocitate frangi poteſt? Age virorum fortiſſime, laudo generoſitatem, animique magnitudinem, ſed quia animo parum prudenti in re vana eam fortitudinem exhibere voluiſti, nunc tandem, mutata ratione, debitum diis noſtris honorem deferto, vt tu quoque per omnia Imperii noſtri loca honoribus afficiaris. Hæc cum diceret, ingentem auri vim ei propoſuit, & veſtes regias, omniaque, quæ ad huius mundi honorem & luxum facerent, in medium attulit, vt iis lenociniis martyrem in perniciem traheret. At ille ſubridens, ne ſuo quidem aſpectu eas dignatus eſt. Tum Imperator ira cõmotus, varia tormentorum inſtrumenta, manus ferreas, grabatos, rotas & pectines, craticulas, lebetes, obeliſcos, ſartagines, graues catenas, & alia multa ſpectaculo ſane terribilia, adduci iuſſit, & ait; Quandoquidem te noſtra clementia ad mentem reducere non poteſt, hæc certe ô Clemens, animi tui pertinaciam expugnabunt.

Imperator, primum blanditiis eum à fide auertere nititur.

Deinde Minis tormentorum eum terrere nititur.

Martyr autem ſublatis primum ad cœlum oculis, ô Imperator, inquit, Si hæc tua dona, quæ mihi proponis, tanti faciendi eſſe exiſtimas, quanti tandem ea eſſe putas, quæ ſolius Dei ſunt, & ſuo ſplendore & magnificentia omnem humanæ mentis intelligentiã vincunt? Et ſi rurſus tua ſupplicia, quæ ad horam ſunt, adeo formidanda putas quomodo non multo magis ea, quæ omnibus improbis, à iuſtiſſimo iudice Deo, in omni ſeculorum æternitate conſtituta ſunt, expaueſcis?

Præclara martyris argumentatio.

Imperator tantæ virtutis impatiens, rotæ eum alligari, & virgis concidi iuſſit. Adeo in eum tunc ſæuitum eſt, vt contritis oſſibus, horribilis rotæ ſtridor circumſtantes etiam perterreret. Cumque in iſtis tormentis animam efflare putaretur, martyr tota men-

Diriſſime torquetur.

Digitized by Google

mente ad Chriſtum conuerſus, Domine Ieſu Chriſte, inquit, leua me hoc pondere ſupplicij, ad nominis tui gloriam multo clarius illuſtrandam, & ad maiorem inimicorum tuorum dedecus & ignominiam. Hæc cũ oraret, machina illa protinus diſſoluta eſt, & multi Romanorum, qui crudeli intererant ſpectaculo, ſublatis vnanimiter vocibus, Magnus eſt Deus Chriſtianorum exclamârunt. Clemens vero immenſas omnipotenti Deo gratias egit.

Machina tormenti ad preces martyris ſoluitur.

Hæc cum Diocletiani animum acrius inflammarent, videretque martyrem cum ſummo gaudio & exultatione diuinam benignitatem collaudantem, iuſſit ſacrum illud os ferreis ſtylis contundi ac confringi. Excuſſis itaque dentibus, & maxillis diſſolutis, martyr tamen in confeſſione & laude Chriſti immobilis perſtitit; & voce maxima, non ſine ingenti omnium admiratione, omnibus Chriſti virtutem & veritatem prædicauit. Igitur Imperator admiranda martyris fortitudine victus, dedecus ſuum non ferens, iuſſit eum ad carcerem reduci. Interea multi qui rotæ miraculo fidem receperant, nocte ad eum venerunt, vt veteris vitæ delicta, ſacro baptiſmate expiarent. Fuit haud exiguus horum numerus, qui datis Chriſto nominibus, viuificis corporis & ſanguinis eiuſdem myſteriis, contra tyranni rabiem ſeſe munierunt; ſolido ſane fidei fructu & magno Clementis gaudio; nam ea res, vt diſſipato rumore, ad Imperatoris deuenit aures; ille iræ plenus atque furoris; immiſſa in eos militum manu, omnes ad vnum comprehendi iuſſit & trucidari.

Rurſus dire cruciatur.

Ad carcerẽ reducitur.

Multi ad Chriſti fidem conuertuntur & necantur.

Deinde cum admiranda illa Clementis virtus mentis eius oculis aſſiduo obuerſaretur, rurſus eum blanditiis eſt aggreſſus, vt tam egregiam animi magnitudinem, ad nominis ſui gloriam illuſtrandam conſeruaret. Sed cum vidiſſet in vanum ſe niti, fictam iterum perſonam abiecit, & martyrem crudeliter in ligno extenſum, ferreis iuſſit vngulis diſcerpi, donec vel inuictum illud animi robur frangeretur, vel certe in illis ſup-

Rurſus Imperator blanditur Martyri & poſtea ad cruciatus cõuertitur.

ſuppliciis vitam amitteret. At Chriſti athleta, cum oſſa iam ſuis eſſent carnibus nudata; An tu putas, inquit, victum me & ſuperatum eſſe? Ignoras quod Chriſtus alia me carne veſtire poteſt, qui priorem, propter nominis eius gloriam libenter exui? Neque enim lutum defuerit figulo.

Ecce quanta ſpes martyris in Chriſtum.

Cum hæc dixiſſet, Diocletianus ignitas faces lateribus eius applicari iuſſit; ſed cum hæ eſſent tanquam lux, quæ vim ignis non haberet; Profecto, inquit Diocletianus, nunquam ego hominem tam magno & excelſo animo præditum vidi. His dictis ſpe omni victoriæ exutus, Nicomediam eum ad Maximianum tranſmiſit, vt ſi à ſententia vel blanditiis vel ſuppliciis amouere non poſſet, beſtiis traderet, vel acerbiſſimis tormentis è medio tolleret.

Nicomediã mittitur.

Fuit continuo martyr ad nauem cum multis ſuorum lachrymis deductus. Interea Romanus quidam, Agathangelus nomine, qui cum reliquis antea in carcere CHRISTO nomen dederat, & in certum qua tatione martyrii palmam tunc cum aliis conſequutus non fuerat, martyri ſe eadem in naui ſociauit, vt cum eo præclarum pro nomine CHRISTI certamen ſubiret. Cum autem diu noctuque preces multiplicarent, & omni corporali cibo deſtituti eſſent, fuit eis cœlitus alimentum, panis, inquam, Angelorum præſtitus, donec proſpero curſu Nicomediam appuliſſent.

Clementi Roma abeunti Agathangelus ſe adiungit.

Quo mox vt ventum eſt, deducti ſunt ad Maximianum; qui cum lectis literis admirandam Clemẽtis fortitudinem intellexiſſet, & primo aſpectu, ex ipſo vultu, animi generoſitatem conieciſſet, noluit eum ſuis quæſtionibus ſubdere, bellicas videlicet occupationes cauſatus, ne ſummam prudentiæ laudem, qua in iudicandis cauſis plurimum eum valere opinio erat obſcuraret, & ex martyris conſtantia, pro laude, inſigne ſibi dedecus cõpararet. Igitur eũ præfecto Agrippino commiſit: Agathangelus autem nequaquam ſe ab eo ſeparari paſſus eſt. Vterque itaque de nomine &

Veniunt Nicomedia

 con-

Digitized by Google

Martyres crudeliſſime verberantur.

conditionis qualitate interrogatus, cum ſe intrepide Chriſti ſeruos eſſe reſpondiſſent, & paratos pro eius nomine atrociſſima quæque ſupplicia ſubire, primum eos boum neruis crudeliſſime verberari iuſſit: ſed cum leuiora ea tormenta eſſe cerneret, quam vt eorũ virtutem frangere poſſent, eos carceribus mancipauit, vt altera die exquiſitiſſimis ſuppliciis fatigaret. In carcere autem conſtitutis Angeli protinus adfuère, qui eos ad martyrij palmam inuictis animis percipiendam hortati ſunt. Aderant vincti alij non pauci, qui viſa Angelorum præſentia, ita animis commoti ſunt, vt ſeſe humiliter ad Clementis pedes abiicerent, & obnixe rogarent, ne vellet eos propter anteactæ vitæ ſcelera deſpicere, vel è Chriſti gratia excludere. Iam enim dicebant, certo certius agnoſcimus, non eſſe alium in cœlo & in terra, præter vnum Chriſtianorum Deum.

Vincti carceris ad Chriſtum conuertuntur.

Suſcepit eos benigne Clemens, & ſacro baptiſmate expiatos, numero fidelium aggregauit; & quia fortaſſis adhuc imbecilliores ad decertandum pro Chriſti gloria erant, ſola oratione, carceris ianuam eis reſerauit, & lætus lætos à ſe dimiſit; ipſe autem ſolus cum Agathangelo in cuſtodia remanſit.

Obiiciuntur beſtiis.

Hæc Agrippinum tanto furore commouerunt, vt inſtar leonis rugiens, confeſtim eos in theatrum abripere ret, & feris atque leonibus obiiceret. Qui poſita omni feritate, non ſecus quam canes ſuis Dominis, martyribus blanditi ſunt.

Horrendi cruciatus.

Agrippinus hæc videns, ab impotenti mentis furore victus, iuſſit candentes ſubulas per medios vtriuſque manûs digitos martyrum, infigi. Populus hoc ſpectaculo vehementer commotus, non tulit eam crudelitatem; ſed ingenti clamore ſublato martyres liberari poſtulauit. Agrippinus autem acriore ſuccenſus furore, iuſſit alias inſuper ſubulas, ſub eorum axillis ad humeros vſque transfigi; ita vt nidor & fumus aerem replerent.

Populus eos liberat à tyrannide.

Tunc populus non diutius tantam ſæuitiam ferendam ratus, miſſis vndique in magiſtratum lapidibus, cum valido clamore, magnus eſt Deus Chriſtianorum, omnes in effuſam fugam co

conuerterunt, & martyribus liberam facultatem ad montem Pyramin præbuerunt.

At vero compreſſa populi ſeditione, Agrippinus, per ſuos ſatellites eos multos dies diligenter quæſiuit, denuoque apprehenſos ſaccis inſuit; & graui pondere lapidum prægrauatos, per montis latera deturbauit, tanto impetu, vt in profundum maris per litora dilaberentur. Nemo non eos extinctos credebat, ſed Angelorum miniſterio è mediis fluctibus ſalui & incolumes educti, cœleſti alimento refecti ſunt, & ſuauiſſimis eorum ſermonibus contra tyrannidem Præfecti, mirifice confirmati. Inde vero in ciuitatem regreſſi, cunctis Dei magnalia prædicârunt; cumque duos cæcos obuios habuiſſent, & alium quendam paralyſi diſſolutum, Clemens ſolo manuum ſuarum contactu, ſanitatem eis contulit, & alios inſuper variis languoribus oppreſſos ſanauit.

E mari ab Angelis liberantur.

S. Clemens multa perpetrat miracula.

Hæc omnia cum Præfectus auditione percepiſſet, animum abiiciens, Martyres ad Maximianum direxit; qui & ipſe congreſſum eorum formidans, cum accepiſſet eos Galatas eſſe, Ancyram ad Ducem Curicium tranſmiſit. Is exiſtimãs ſe præclaram gloriæ materiam nactum eſſe, mira quadam diaboli verſutia eos aggreſſus eſt; atque vt eos à fidei conſtantia dimoueret, finxit ſibi admodum diſplicere, tot tantaque ipſis illata fuiſſe tormenta; ſe quoque animo affici, & vel ſola eorum auditione frangi; omniumque calamitatum, quas perpeſſi erant fieri ſocium; gaudere vero quod tandem tam multis defuncti periculis; patrio ſolo, & ciuitati, quæ Clementem genuerat, redditi eſſent; ideoque & ciuitati, & ſibi, qui eos tam benigne ſuſciperet, gratias monebat agendas, & diis de more ſacrificandum, Sed Clemens cum ne ad aures quidem ſuas iſtiuſmodi ſermonis blanditias admittere dignaretur, & ſe nulla re magis quam periculis & ſuppliciis pro CHRISTO toleratis delectari teſtaretur, Curicius grauiter efferatus, Bene, inquit, ſe habet, ſi cruciatib. delectaris, ego liberaliter & magni-

Remittuntur ad Maximianum & inde Ancyram.

Rurſus crudeliſſime torquentur. fice tuo deſiderio faciam ſatis. His dictis ſtatim candentes laminas Clementis axillis ſubiici, & Agathangelum ſublimem à lictoribus ſuſtolli, ac poſtremo latera & tibias vtriuſque crudeliter cædi iuſſit. Clemens autem cuncta contemnens illud Pauli, Duci reſpondiſſe fertur; Quantum externus homo noſter corrumpitur, tantum internus renouatur. *2. Cor. 4.* Dux itaq; ſummam illius tollerantiam ſummis ſuppliciis ſuperare contendens, ferream galeam vehementer ignitam ſacro martyris capiti impoſuit; ita vt fumus per os, per nares, per aures vaporaret. *O immanitatem.* Eo tormento Chriſti martyr profunde ingemuit, & oculis ad cœlum ſublatis; O aqua, inquit, viua, imber noſtræ ſalutis, ipſe tuum mihi rorem inſtilla. Nos quidem prius ex aqua eduxiſti, & nunc ex igne educ in refrigerium. Dum hæc precaretur paulatim frigida euaſit machina; & qui interendis Agathangelo ſuppliciis occupabantur, defeſſi ſunt. Hæc Curitius videns, timore pariter & admiratione correptus, iuſſit ſanctos, inops conſilij, in carcerem, *In carcerẽ mittuntur.* prætextu quodam miſericordiæ abduci. Inde vero ad Ameſenorum ciuitatem à militibus ad Domitium deducti ſunt; qui cæteris Iudicibus truculentior, in ciſternam calce viua ſcaturientem demiſit; *Mittuntur in ciſternã calce plenam.* & ne quo Chriſtianorum auxilio ab iis ſuppliciis liberarentur duos milites fortiſſimo robore cuſtodes adhibuit. Sed cum illi totam diem nullo malo affecti, diuinam virtutem bonitatemque miris laudibus extuliſſent, veſper lux cœlitus demiſſa, eos circumfuſit. Qua viſa, milites alacriter in calcem inſiluere, ſeque Chriſtianæ militię deinceps conſortes eſſe velle cõſtanter teſtati ſunt. Prima luce vicarius, qui eos iam plane conſumptos credebat acceſſit, atq; vt illæſos cum militibus in laudibus Chriſti exultantes offendit, milites quidem (quorum nomina erant, Pſengo & Eucarpus) cruci affixit; *Pſengo & Eucarpus milites martyres.* Clementem vero & Agathangelum, in grabatos ferreos igne copioſo accenſos depoſuit; & ne quid ad ſupplicij atrocitatem deeſſe videretur, oleum, picem, & ſulphur infudit: *Vide cruciatus inauditos.* Flamma autem & fumus ta

Digitized by Google

tam caliginem omnium oculis offudit, vt aſpectum penitus adimeret. Interea martyres doloris omnis expertes, & quaſi in herba molli & odorifera quieſcentes, CHRISTVM Agonothetam ſuum venientem conſpexerunt; qui eos forti & inuicto animo eſſe iuſſit.

Christus eis apparet.

Domitius cum eos, præter opinionem, tam ſæua ignis tormenta ſuperaſſe vidiſſet, intellexit tandem ſe oleum & operam perdere; quare eos ad Maximianum, qui tunc ex Tarſo Ancyram reuertebatur, remiſit. Clemens autem tanto patiendi propter Christum deſiderio flagrabat, vt vitam omnem in ſuppliciis traducere, & membra ſua quotidie Christo ſacrificare cuperet. Hoc enim quotidianum erat orationis ipſius exercitium, hoc tam ardenti deſiderio flagitabat, vt vox cœlitus auribus illius inſonuiſſe feratur; quæ eum non modo voti compotem futurum, ſed totos viginti octo annos in variis martyrij certaminibus exacturum denunciârit. Quo promiſſionis pignore è cœlis accepto, fidenter ad Ancyranorum ciuitatem vna cum Agathangelo rurſus acceſſit, cupiditate gloriæ cœleſtis iam incredibiliter accenſus. Milites autem ſpe præmij alicuius & vanæ gloriolæ cupiditate pariter ineſcati, martyres omni feſtinatione ad Imperatorem, qui Tarſis Ciliciæ tunc verſabatur, perduxerunt.

Ardentiſſimum patiendi deſiderium in Clemente. Idem habet Nicephor. Eccl. hiſt. lib. 7. c. 14.

Tum Imperator nullum non mouere lapidem, vt eos à fide Christi in ſuam ſententiam abduceret. Et primum quidem poſtquam multis blanditiis, atque muneribus fruſtra certatum eſſet, ad ſupplicia rurſus ventum eſt. Fuit continuo fornax aſpectu horribilis accenſa; In quam cum martyres ſancti iniecti eſſent, cœleſti protinus rore perfuſi, totam noctem & diem in diuinis laudibus læti traduxerunt. Eius rei certior factus Maximianus admirans accurrit, atque vt ſanctos incolumes ſublatis in cœlum manibus Deum benedicentes conſpexit, ſumma conſilij inopia implicatus, raptim eos inde in carcerem abripuit, & quadrennali

Iactantur in fornacē, ſed nihil læduntur.

Quatuor annis ſunt in carcere.

ſqualore condemnauit. Sperabat enim fore, vt quam atrocia tormenta animi magnitudinem ſuperare non valuerant, diuturni ſqualores tandem aliquando frangerent. Sed hanc quoque calamitatem, vt cætera omnia, ſpes futurorum facilem eis reddidit; & ardens Chriſti deſiderium effecit, vt carcerem non ſecus ac magnificas ædes & regium palatium reputarent. Quamuis enim corpore eſſent in loco tetrico, mente tamen in cœlis verſabantur; & inter Angelorum agmina, aſſiduas Deo laudes concinebant.

Exacto autem præſcripto tempore, Maximianus concilium ordinum indixit, vt quid tandem de martyribus iſtis fieret, communi omnium ſententia decerneretur. Erat inter eos ſacerdos quidam nefandus, qui cum perſuadendi facultate multum valeret, tum vero impietate atque in inferendis ſuppliciis tantum poterat, vt multos iis rationibus à fidei conſtantia in peſtem & exitium pertraxerit. Huic omnes ſtatuunt martyres iſtos eſſe committendos, vt ſi non poſſet dicendi facultate, grauitate ſuppliciorum à conſtantia deiiceret, vel certe internecione crudeliſſima deleret. Fuit diu verbis certatum, diutius autem ſuppliciis ſæuitum, donec martyres præclara de tyrannide victoria potiti, ad carcerem redire coacti ſunt. Porro dux quidam, qui apud Imperatorem auctoritate pollebat Maximus nomine, cum multa de admiranda martyrum fortitudine & conſtantia audiuiſſet, turbine quodam vehementis iræ commotus, popoſcit ab Imperatore, vt ſibi ſuæque poteſtati martyres traderentur aſſerens ſe eos Imperatorum legibus ſubditurum, v[el] tanta crudelitate ſuppliciorum fatigaturum, quod c[æ]teri timore perculſi, nullo negotio Chriſti religione[m] desererent. Hic erat carnifex eorum octauus, qui martyrum conſtantia fatiganda, nequicquam deſud[a]uerant.

Impiiſſimo ſacerdoti dæmonum traduntur.

Octauo carnifici martyres traduntur.

Hic igitur primum per blanditias, fraudes m[a]chinari, & per ſummam ſimulationem pietatis, [in]ſidias eis ſtruere. Sed cum iis Sirenarum vocib[us]

Digitized by Google

martyres aſſueti, in fraudem pelli non poſſent, aperto eos marte aggredi.

Primo furoris impetu, obeliſcos extrema parte acutos in terram defixit; quos ſuper reſupinatum antiſtitem lignis craſſiſſimis vehementiſſime contudit. Agathangelum autem liquefacto plumbo perfuſum non minori cruciatu affecit. Sed cum martyres hæc omnia, eadem qua prius conſtantia ſuperarent, & inter tam horrenda ſupplicia arcano quodam Dei conſilio vitam retinerent, Maximus miraculo obſtupefactus, ſpem ſuperandi eos abiiciens in carcerem reduci iuſſit, vt ibidem omni ſolatio deſtituti vitam finirent.

Atrociſſime cruciātur.

Reducuntur ad carceres.

Erat tunc Perſa quidam Aphrodiſius nomine; qui multa ſæpe tormentorum genera aduerſus Chriſtianos excogitauerat; qui vt nouam aliquam apud Imperatorem gratiam iniret, martyres ſibi tradi poſtulauit, affirmans ſe viam modumque inueniſſe, quo eorum inuictam fortitudinem ſterneret, & legibus Imperatoris ſeruire cogeret. Conceſſa igitur ſibi ab Imperatore poteſtate, domum eos ſecum adduxit, & cœna opipare inſtructa excepit; credens iis ſe rebus & verborum lenociniis inuictos martyres mollitur um. At poſtquam didicit eos terrenas epulas reſpuere, & ſolis delectari cœleſtibus, vehementer commotus è ſuo conſpectu ſubmotos in cuſtodiam tradidit; Poſtridie autem duobus immani pondere lapidibus alligatos cum ſumma ignominia, vt ille quidem exiſtimabat, per mediam ciuitatem deduxit. Sed cum hoc modo ducerentur, accidit vt non minima populi multitudo, eorum confeſſione, & inuicta animi virtute permota, ad Chriſtum tranſiret, & inanes illos Deos, nullaque virtute præditos clamaret, qui mortalem vnum hominem ſuperare non poſſent. Maximianus his auditis, extremo pudore ſuffuſus, perpetui eos carceris damnauit; ne tanta eorum virtus atque conſtantia, cū præſenti Imperatoris dedecore, mortaliū conſpectui deinceps appareret. Poſt diuturnas autē in carcere ma

Nouus eis accedit tyrannus.

Ethnici multi fidē amplectūtur.

Damnantur ad perpetuum carcerem.

cerationes, & ſqualores, cum Maximinus Maximiano in imperio ſucceſſiſſet, vtrumque ergaſtulo eduxit, & Ancyram ad Præſidem Lucium deſtinauit. Qui immani crudelitate vir, Agathangelo à Clemente abducto, ignitas per aures iniecit fibulas, lateribuſque ardentibus facibus crudeliter exuſtis, poſtremo caput gladio amputauit. Atque hic quidem Agathangeli finis; qui martyrij gloria inclytus, quinto Nouembris, Angelorum choris ſociatus eſt. Funus fuit à Sophia martyrum amantiſſima honorifice curatum; inque profundiſſimum ſarcophagum illatum. Porro B. Clemens, qui ferro vinctus in carcere adhuc detinebatur, centum quinquaginta plagis quotidie afficiebatur, ita vt ſanguinis riui per terram decurrerent. Sed nec in hoc certamine Angelica defuit conſolatio. Nam eorum miniſterio à plagis ac liuoribus curatus, nouo inſuper decore apparuit conſpicuus.

Agathangelus, poſt immanes cruciatus, capite trūcatur.

Vide Iudicem ſanguinariū.

S. Clemens ab Angelis à plagis curatur.

Cum vero iam inſtarent Chriſtianis feſta; Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti Theophania, Sophia incredibili martyris deſiderio ſtimulata, anteluculo carcerem ingreſſa, cuſtodibus muneribus demum delinitis, detractiſque Clementi vinculis, ad Ædem ſacram clam eum ſecum eduxit. Clemens vero, die ſalutari, iucunde iam & ſuauiter illuceſcēte, cum ſacrum miniſterium admirabili admodum ſanctitate celebraſſet, intemeratoque & incruento ſacrificio circumſtantes impertiiſſet, eorum inſuper corda Euangelica erudiuit doctrina. Plurima quoque quæ erant poſt propriam inſtantem conſummationem euentura, ſuauia ac proſpera, palam eis edixit. Sicque perturbatos prius ac timore affectos, erectis iam ſpiritibus & confirmatis lætos ad propria dimiſit. Duodecim autem diebus cum fidelibus feſtiue & hilariter tranſactis, cum præſtitutus, qui athletam, è præſenti vita euocabat (erat is dies Dominicus) adeſſet, oblato denuo eximia pietate Sacroſancto Sacrificio, fidelibuſque rite communicatis derepente ſcelerata militum corona B. Martyrem

Feſta Theophania.

Sophia B. Clementē è carcere educit.

Incruentū Sacrificiū offert Clemens.

Claret prophetia ſpiritu.

eſt adorta; quos Alexander, quidam è Magiſtratu, in eum immiſerat;quorum vnus nefaria manu, ex ducis præcepto,ei ceruices præcidit. Deinde etiam ſacrilegi, auſu nefaſto, in ſacra myſteria irruentes, pedibus ea (prôh ſcelus) conculcârunt.B. vero Sophia ſacrũ martyris corpus precioſis inuolutũ linteolis, in ſepulchrũ quod apud Cryptos eſt, (vbi etiam prius depoſuerat Agathangelum) honorifice intulit. *S. Clemẽtis ad aram amputatur caput.*

VITA S. ILDEFONSI, TOLETANÆ vrbis Epiſcopi; ex ea quæ eſt per Iulianum Pomerium eiuſdem vrbis Epiſcopum. Claruit maxime Anno Dominicæ Incarnationis ſexcenteſimo quinquageſimoſeptimo Recceſuinthi vero Hiſpaniarum Regis 9. & Reliquis. Seditque annos 9. & menſes 2.

Alias Illefonſi & Alfonſi & Hildephõſi; Caſ. Baron. Tom 8. Annal. Eccleſ. & Not. Marty. Rõ. 23. Ianuar.

ILdefonſus nobiliſſimo inprimis ſtemmate, à primis incunabulis non vanam mundi gloriam, ſed ſacras optimarum artium diſciplinas ſtudioſe ſectatus eſt. Splendida ac copioſa Chriſtianæ eloquentiæ facultate inſtructus,cum ſibi iam ſciolus videretur, fuit ab Eugenio Toletanæ vrbis antiſtite ad Iſidorum Hiſpalenſem Archiepiſcopum deſtinatus, vt puriſſimos eximij Doctoris latices clientulus hauriret. Vt vero imbutus ſcientia haud vulgari,ad Eugenium rediit,fuit ab eo ad Diaconi miniſterium in eccleſia aſſumptus,& ad omnem ſanctitatem rite excultus. Interim externis ceremoniis abſconditos pietatis igniculos fouentibus atq; excitantibus, Ildefonſus monaſticæ vitæ ſanctimonia delectatus, Agalienſe cœnobium petiit:in quo multis annis ſtrenuũ ſe Chriſti militem exhibuit.Et quia lauta adhuc reſtabat hæreditas, ex eadem virginum cœnobium inDeibrenſi villa conſtruxit, propriiſque opibus locupletauit.Inde iam pietate & morum ſuauitate omnibus charus, ad Agalienſis monaſterij præfecturã ele-

Ab infantia amat diſciplinam

Fit diſcipulus Iſidori Epiſcopi.

Fit Diaconus.

Fit Monachus.

Conſtruit monaſteriũ Virginum.

Fit Abbas.

Digitized by Google

electus eſt; quam ille taliter adminiſtrauit, vt rex viri ſanctimonia ac prudentia permotus, cum poſt mortẽ Antiſtitis Eugenij epiſcopatu Toletano ſubrogarit. Tũ vero enucleata virtus eius, in ſede Romuleo refulſit egregie, & veluti ardens facula, omnem Heſperiam perluſtrauit. Fuit enim eximia eruditione & præcipua dicẽdi facultate præditus; æditque plurima, ſane luculẽta tũ pietatis, tũ admirãdę eruditionis monumẽta.

Fit Epiſcopus Toletanus.

Cæterum cœleſti dono mirabiliter afflatus, magno meruit illuſtrari miraculo, in S. Virginis Leochadiæ reliquiis; nam eius ante tumulum cum in genua procũbens, præſente rege, orationem faceret, tumulus ipſe protinus ebulliit, & cooperculum ſarcophagi, immane pondus, triginta iuuenum robuſtorum viribus ſuperius, angelicis eſt eleuatũ manibus; volumque, quo ſacrum virginis corpuſculum tegebatur, foras protruſum, veluti hominum manibus expanſum apparuit Forte ipſa tunc virgo eius conſpectui obuiam proceſſit; nam velum, epiſcopo partem præſcindere conante, rettahebat, quamuis nihilominus quod læua tenebat dextra præcidit; partemque præciſam vna cum cultello (quem rex Receceſuinthus ei obtulerat) in thecis argenteis recluſit.

Reliquiæ S. Leochadiæ diuinitus declarantur.

Aliis eum miraculis plurimis diuinum decorauit nũmen; ſed vno è multis contenti firmam eius fidem à lectore precamur. Inſtante Virginis glorioſæ Aſſumptione, eidem Virgini incredibiliter deuotus, ſingulare Miſſæ officium in eius laudem artificioſe compoſuerat, multaque ad eius feſti ſolennitatem omni ſanctimonia & celebritate peragendam, haud exiguo labore molitus fuerat; quin & regem, populumque vniuerſum iam ante, ad feſti dignitatem benignis admodum monitis inuitauerat. Cumque iam matutinas horas ſacra vigilia præuenire vellet, clero accenſis ante eum facibus ad templum præcedentibus, ecce tibi, reſerato eccleſiæ oſtio, cœleſtem conſpiciunt in templo ſplendori tanta radiorum claritudine, vt omnes metu pene exanimati, relictis facibus, in effuſam fugam conuerſi ſint

Variis coruſcauit miraculis. Eſt maximus cultor D. Virginis

Solu

Solus antiſtes pedetentim ad Virginis altare procedēs, ipſam virginem in cathedra reſidentem inuenit; ſacris virginibus in circuitu, incredibili ſuauitate Dauidica cantica modulantibus. Interim ſacer antiſtes plenus gaudij atque ſtuporis, huiuſmodi à Virgine vocem accepit; Propera in occurſum ſerui Dei, & accipe, quod è theſauro filij mei tibi trado munuſculum. Sic enim decet, vt hoc benedictionis tegmine, noſtra tantum in feſtiuitate vtaris. Et quia noſtrarum laudum ſtudioſus es, in hac vita, ſacris Eccleſiæ decoratus veſtimentis, in futura, immortalitatis indumento cum aliis Dei ſeruis lætaberis His dictis, B. Virgo cum cœleſti virginum agmine repente ab eius conſpectu euanuit. Fidem huic miraculo, cum alia multa, tum veſtis ipſa facit, miræ ſubtilitatis, miriquecandoris, in Eccleſia Toletana ſeruata. Præterea Cathedra epiſcopalis, ſeſſione ipſius Deiparæ ſanctificata, ab omnibus deinde epiſcopis intacta permanſit. Solus Sigebertus cum temerario auſu hoc ſibi tribueret, amiſſa ſtatim ſede, exilio damnatus eſt. Cæterum S. Ildefonſus expletis in ea functione cum omni ſanctitatis laude annis nouem & menſibus fere duobus, plenus gratiæ & bonorum operum ad cœlos migrauit; cuius corpus in B. Leochadiæ honorifice fuit tumulatum.

Viſio admiranda.

S. Virgo ei veſtem ſacram donat, æternamque ſalutem addicit.

Veſtis à B. Virg. S. Idelfonſo donata, mira ſubtilitatis & candoris.

Excedit è vita.

VITA ET RES GESTÆ S. TIMOTHEI Apoſtoli, & diſcipuli S. Pauli; ex C. Baron. & Metaphraſte. Creatus eſt à S. Paulo Epiſcopus Ephesiorum, anno Domini quinquageſimo, Neronis Imper. 1. fuitque primus eius ſedis antiſtes.

Caſ. Baron. Tom. 1. Annal. & Not. Martyr. Roma.

SAnctus Timotheus ciuitate Liſtris in Lycaonia oriundus, auiam habuit Loidem, matrem vero Eunicā, eximia pietate ac sāctimonia matronas; quarū ab ingenio alienus plane parēs, cæcis gētilitatis implicat⁹ erro-

24. Ianuar.

Patria & parentes eius.

erroribus deceſſiſſe fertur. Porro Timotheus à matre Chriſtianis diſciplinis contra Iudæorum perfidiam imbutus, ſumma parentum voluntate vna cum Barnaba ſe Paulo informandum tradidit; qui eo tempore, Lycaoniæ, cum inſigni ſanctitatis opinione & ſtupenda miraculorum virtute agebat. Cæterum Apoſtolus inde profecturus, ad euangelij ſemen aliis pariter ciuitatibus impartiendum, ipſum Timotheum itineris laborumque ſocium habiturus, primo circumcidit, propter Iudæos, quos minime latere poterat, cum gẽtili patre natum eſſe. *Circuncidit a. vt circumciſionem tolleret; nam Timotheus licet in præputio vocatus eſſet, tamen quia matre Iudæa natus erat, ad cognatorum perfidiam expugnandam, oſtendere eis debuit, non hoc ſe didiciſſe in diſciplina Chriſtiana, vt illa ſacramenta quæ legis veteris erant, abominaretur.*

Fit S. Pauli diſcipulus.

Circunciditur Timotheus

a Chryſoſt. homil. 34. in Act.

b. Auguſt. li. de mend. ad Conſen. c. 5.

b. Prudenter igitur Paulus, vt demonſtraret Iudæis, Gentes non ideo ea non ſuſcipere, quia mala ſunt, & perniciose à Patribus obſeruata, ſed quia iam ſaluti non neceſſaria poſt aduentum tanti ſacramenti quod tam longa per tempora, tota vetus illa ſcriptura propheticis figurationibus parturiuit. Nec dubitaſſet hac eadem ratione & Titum circuncidere, vrgentibus præſertim hoc ipſum Iudæis, niſi falſi fratres ſubintroducti, ideo fieri voluiſſent, vt calumniandi anſam habuiſſent, tanquam eorum veritati ceſſerit; qui ſpem ſalutis Euangelicæ, in circunciſione carnis, atque huiuſmodi obſeruationibus eſſe prædicarent, & ſine his nemini Chriſtum prodeſſe contenderent; cum contra nihil prodeſſet Chriſtus eis, qui eo animo circunciderentur, vt ibi eſſe ſalutem putarent.

Ratio quare D. Paulus Timotheum circunciderit. Titum vero non.

Hinc* igitur cum eo digreſſus Timotheus primum apoſtolicis animum excoluit virtutibus, ſui præceptoris obſeruantiſſimus; qui egregium Chriſti militem illico ad Diaconi officium promouit. Quod ille tanta fide atque virtute adminiſtrabat, vt Apoſtolus modo illum filium in Domino dilectum & fidelem, modo fratrem & Euangelij cooperatorem appellaret. Et licet virtu-

**Lycaonia.*

Fit Diaconus.

Quam tenere Paulus eum di-

Digitized by Google

virtutum robore contra animarum hoſtes iam ſatis videretur munitus, tamen ſibi ſuiſque per omnia viribus diffiſus, tam accuratis ſe diſciplinis domabat, vt in virginea puritate, vitam hanc exegiſſe certo credatur. Immo tanto rigore corpuſculum conſtringebat, vt Apoſtolus à ſeueriore vitæ genere eum reuocare, atque vini vſum præſcribere cogeretur. *[...]lexerit. Timotheus virgo permanſit. S. Ignatius in epiſt. ad Philadelp.*

Et quidem ſtomachi debilitate languidus, nihil non animi generoſitate ſuperabat. Modo Epheſum, modo Corinthum trâuolabat. Paulini vero itineris vt plurimum comes, vniuerſam terram peragrabat. Et quia Chriſtianæ facundiæ viribus non parum præſtabat, credendum ſane eum vberrimos ſuæ prædicationis fructus tuliſſe. Vnde etiam Apoſtolus viſa viri pietate ac robore, non dubitauit eum Epheſi antiſtitem conſtituere; qui primus omnium eam dignitatem tanta cura ac vigilantia adminiſtrauit, vt eâ Eccleſiâ, quam Paulus & Ioannes Apoſtoli fœliciter erexerant, nihil in terris diuinius putaretur. Extollit eam haud vulgari præconio S. Ignatius; cum eorum in ſortem ſe adoptari vehementer deſiderat. *Timothei vita auſteritas. 1. Epiſt. c. 5. Creatur Epheſioru Antiſtes S. Timoth. In quadam epiſt ad Epheſios.*

Porro Timotheus diuinæ gloriæ vbique ſtudioſiſſimus pro eiuſdem defenſione præclaro fertur martyrio occubuiſſe. Epheſij enim cum aliis multis errorum cōflictarentur inſaniis; tum Catagogium quoddam feſtum, tanto mentis furore celebrabant, in honorem dęmonis, vt clauis fuſtibuſque armati, obuios quoslibet ad necem expeterent. Immane & crudele facinus. Innoxij repentino verbere ſternebâtur, ipſis ſimulachris, quæ pariter circumferebantur, immolandi. Quam impietatem Timotheus non ferens, conſtanter ad eos gradum intulit; plena grauitatis oratione conteſtans, iis ſacrificiis, Deo & hominibus inuiſis, non ſalutem ac dignitatem ſed peſtem atque exitium comparari. *Martyriū S. Timoth. Feſtum apud Epheſios plane diabolicum. Inſaniem Epheſioru increpat S. Timoth.*

Cumque ferrea pectora dictis pariter ac factis emollire ſtuderet, illi furibunda in eum mente inſilientes grauiter conuulnerârunt; quem illico fideles ſui an *Grauiſſime vulneratur.*

tiſtitis

Vita fungitur. tiſtitis amantes, ſemiuiuum è populi tumultu rapuerunt, ægreque trahentem ſpiritum quem cum paulò poſt Deo commendatum emiſiſſet, ſactum corpus in loco, Pion dicto honorificè condiderunt. Fuit autem *Translatio reliquiarũ eius.* id à Conſtantio, anno Imperij eius 21. Conſtantinopolim in baſilicam Sanctorum Apoſtolorum translatum; vbi clarum miraculis conquieſcit. *Claret miraculis poſt obitum.*

ILLVSTRE MARTYRIVM. S. BABYLÆ, Epiſcopi Antiocheni; Ex eo quod eſt per D. Io. Chryſoſt. qui teſtis oculatus, præclaro illi miraculo interfuit, quod tempore Iuliani Apoſtatæ, in translatione reliquiarum eius contigit. Paſſus eſt ſub Decio Imper. Anno eius Imperij primo, Chriſti vero Saluatoris ducenteſimo quinquageſimo tertio, ſede vacante; cum ſumma laude Epiſcopalem adminiſtraſſet dignitatem annos duodecim.

C. Baron. Tom 2. Annal. & Not. Mart. Rom.

24 Ianuar. MAiorum noſtrorum temporibus Imperator quidnam fuit, tanta morum ſæuitia, crudelitate, ſcelere, audacia, atque improbitate, quãtum nulla vis orationis explicare poteſt. Nam cum gens quædam, cum illo bello decertaret, cuperetque vehementer certo aliquo pacis fœdere conſtituto, reb. ſuis pacate frui, vltro Imperatorem adire non dubitauit, multis rationib. fidem faciens, quantum vtilitatis vtriq; parti, ex iuſta ac firma cõcordia accederet. Quid multis? Dato acceptoq; iureiurando, pax firmatur, ea lege & conditione, vt Rex gentis, filiũ ſuũ obſidem daret, tenera ætate puerũ, ne iſta pacis fœdera, quoquo modo violarẽtur. Rex quanquam filiũ tenerrimo complecteretur amore, ne tamẽ ſubditorum ſalutem præ filij amore negligere videretur, eũ dedidit, atq; Imperatori obſidẽ rite inſtituẽdum tradidit; orans obſecranſque, vt maiorũ ſuorum nobi-

nobilitate dignus, per omnia euadere poſſet. At imperator occulto in pectore perfidiam fouens, acceptum ſacroſancta amicitiæ ac fœderis lege, regium puerum ſecum abduxit; non quidem dignis ſua nobilitate moribus imbuendum, ſed hoſtili ferro crudeliter trucidandum. Mox namque iuſiurandi oblitus cædem cædium omnium ſceleratiſſimam patrauit; filiumque obſidem, fidem illius nequicquam implorantem, crudeli dextra perfidus mactauit. Cumque patrato immani ſcelere, manus adhuc innocentis ſanguine ſtillantes haberet, effrons plane, ſaxiſque durior, ad Chriſtianorum templum, furibundo ſimilis properauit.

Crudelitas & perfidia. Decij Imp. plane execranda.

Ea tempeſtate magnus plane vir & omni ſanctitatis laude conſpicuus, Antiochenæ Eccleſiæ Babylas præſidebat; Antiſtes, inter omnes Orientalis Eccleſiæ patres clariſſimus. Qui futuræ perſecutionis præſcius, non viros modo, ſed & pueros, quos Chriſtianæ fidei imbuebat elementis, ad ſubeundum egregie pro Chriſto martyrium, aſſiduis ſermonibus inflammabat. Is audito tyranni facinore, Iohannem Chriſti præcurſorem ſtrenue æmulatus, non paucarum ciuitatum Tetrarcham quendam, neque gentis vnius regem, ſed eũ qui præcipuam orbis totius partem imperio obtinebat, hunc ipſum homicidam, de quo nobis ſermo eſt, eundem multarum gentium, multarum ciuitatũ, immenſi item exercitûs Dominum, tum ab Imperij amplitudine, tum à morum ferocitate terribilem, aggreſſus eſt: & quaſi vile quoddam atque nullius pretij mãcipium à Chriſti templo repulit, tantaque conſtantia atque ſedulitate, quanta paſtor ſcabioſam ac morbidam ouem ab ouili excludit, abegit.

Encomium S. Babylæ, Antiſt.

Suos omnes etiam pueros ad martyriũ accendit.

Eximius zelus S. Babylæ.

Quo autem animo, truculenta bellua, præclarum hoc ſanctiſſimi viri facinus tulerit, quibus oculis zelantem Chriſti legem, Antiſtitem aſpexerit, quis explicare valeat? Voce, vultuque vindictam ſpirans, ad templum flamma ferroque vaſtandum ſatellites properare iubet. Babylam vero colũnæ inſtar immotũ permanẽtem,

Comprehẽditur & incarceratur. tem, ferro crudeliter vinctum; teterrimo carceri mancipari, maleficorum hominum vinculis, miſeriis, calamitatibus & ærumnis fatigari. Sed hæc Babylæ fiduciam non modo non frangebãt; quin potius ad maiora, maiori animo ſubeunda prouocabant. Poſt diuturnos vero carceris ſqualores, & varios cruciatus; productum tandem tyrannus interrogat; num quos Chriſtiani dogmatis aſſertores habebat. Cui Babylas, de ſuorum virtute & conſtantia ſecurus, tres pueros ſe habere dixit, fidei documentis præclare inſtructos, & pro Chriſti nomine decertare paratos. Hi erant Vrbanus; †Prælidanus, & † Apollonius; ætate quidem pueri, at mente & ſapientia cani. Nec mora. Tyrannus vinctos cum matre Theodulla cruciatibus affici, inuictamque virtutem ſuppliciis fatigari mandat. Vincti itaque cruciantur ante ora parentis, alapis cęduntur, torquentur; & ad numerum annorum plagæ cuique infligũtur Alij duodecim, alij Nouem, alij ſeptem. Sed matris & Epiſcopi hortationibus roborati, præmii ſempiterni admoniti, ſpretis tyranni minis ſuppliciiſque, conſtantes in Chriſti confeſſione permanſere. Hinc tyrannus dolore incenſus & rabie, Babylam vna cum pueris vltimo ſupplicio tradi iubet. Aduolant protinus carnifices, & fortiſſimos athletas variis cruciatibus exercens, atque inter tormenta conſtanter Chriſtum confitentes, capitum obtruncatione tandem coronant. Porro vir ſanctus morti propinquus, ſedulo ſuis mandauit, vt ferrea vincula vna cum corpore in ſepulchrum inferrent; cunctis Chriſtianis teſtatum faciens; quæ ignominioſa videntur, quoties propter Chriſtum fiunt, honorifica eſſe & ſplendida. Hac quidem in parte magnum illum Paulum imitatus, qui ſurſum deorſum ſtigmata, vincula, catenam verſabat; ea ob ipſa gloriabundus, & ſibi placens, quorum alios puderet. Verumenimuero quæ virtutis opera, poſt glorioſum martyris certamen euenêre, digna ſunt, in quibus commendandis immortalitati, ſcriptorum omnium certet induſtria. Etenim humani generis conditor Deus, qua eſt in nos benignitate,

** Alias Prilidianus.*
** Epolonius*
Triũ puerorum inuictum animi robur
Plectitur capite Sacer Antiſtes, cum tribus pueris.
Iubet vir ſanctus ſe cum ſepeliri catenas.
Actor. 28. Epheſ. 6. 2. Timoth. 1.

Digitized by Google

te, inter alios, quos nobis ad virtutis exercitatione; reliquit ſtimulos, haud poſtremus ille videtur, qui Sanctorum exemplo nobis exhibetur; & ex ſacris eorum reliquiis, ſtupendis rerum ſignis & miraculis claris, frequenter ob oculos ponitur. Nam poſt ſermonis facultatem, ipſa certe ſanctorum ſepulchra, proximum obtinent locum, ad intuentium animos, ad earũdem virtutum æmulationem prouocandos. Quid ſepulchra dico, cum & veſtes, & laceri panni; ſacro cruore martyrum conſperſi, interlabentem refricent memoriam, animoſque ad ſubeunda pro fide certamina excitent? Et quidem, quam aliam prætẽdere cauſam poſſumus, quod tot tantiſque miraculis & honoribus ſanctorum ſuorum reliquias ipſe conditor Deus honorat, niſi noſtri gratiâ; quo contemptis huius mundi honoribus, & noxiis blandimentis, ad veros ſolidoſque honores cõſurgamus? Quanta vero ſancti huius Babylæ corporis, longum poſt temporis interuallum, extiterit gloria, attendite. Neque enim ſimul cum ipſa morte, finis eius fuit certaminis, quin velut rediuiuus, grauiores contra gentiles aggreſſus eſt pugnas. Nam & more Sampſonis oſſibus pugnans, in fugam vertit Philiſtæos.

Sanctorum exempla ac reliquia, ad quid proſint.

Iudic. 15.

Daphnes locus in ſuburbiis eſt Antiochiæ, pulcher ſane atque amœnus: ſuaque temperie homines mirifice oblectans. Porro humanæ ſalutis hoſtis (cuius ea eſt natura, vt nos Dei muneribus turpiter in noſtram perniciem abuti faciat) locum eundem cum occupaſſet, effinxit per nequitiæ ſuæ miniſtros, infamem quandam fabulam, per quam ſuburbij decor atque amœnitas, non ad Deum, ſed dæmonem ſcelerate referebatur. Hinc iuuenes permulti commeſſationibus, & impudicitiis locum contaminare; cædes & immania ſcelera patrare; alios quoslibet ad facinorum ſuorum communionem allicere; & idolo Apollini, cui rex templum ibidem erexerat, nefanda admodum ſacrificia facere. Occupatum vero hoc modo adoleſcentum intemperantia locum, & tyrannide dæmonis

Daphnes locus in Suburbio Antiocheno, dæmoni conſecratus

Gallus Cæſar reliquias S. Babylæ transfert in Daphnes vt dæmonẽ inde expellat.

Huic miraculo oculatus teſtis interfuit. S. Ioh. Chryſoſt. vt teſtatur in Orat. contra gent. & hom. 4. de laudibus Pauli.

Iulianus Apoſtata inde aufferri curat eaſdem reliquias: Apollinis ſimulachrũ diuinitus contritum, fanumque crematum. C. Baron. Tom. 4. Annal. eccleſ. 25. Januar.

obſeſſum, Gallus Cæſar vt liberaret, non arma, non militem, non edicta tranſmiſit, ſed Babylæ corpus eo trã ſtulit; ratus eius virtute, dæmonis prçſtigias ac fraudes protinus elidendas. Nec eum ſpes, quam in martyre repoſitam habebat, fefellit. Nam ſimulac ſacræ reliquiæ ſuburbium attigẽre, & loquax illud Apollinis oraculum obmutuit, ſuppreſſaque voce latrare deſiit; & inolitæ Græcorum ſuperſtitiones, effuſo delitiarum luxu extincto, penitus ceſſârunt. Cæterum eo Imperatore, qui reliquias tranſtulerat, vita functo, Iulianus Apoſtata ille, firmato imperio, vt ſilentis Apollinis linguam ſolueret, inde tollendum Babylæ corpus curauit. Quo ſublato, & in locum priſtinum reſtituto, mox mutum idolum, non niſi ſui ſilentij cauſam fari permiſſum, illapſo de cælo fulmine contritum eſt; ingenſque eius ædes, cœleſti illo igne conflagrauit. Et hæc quidem pauca ex multis præclariſſimis Babylæ virtutibus ac miraculis; qui & in vita & in morte vtrobique illuſtris, Dei leges ab iniuria vindicauit; mundi faſtum contempſit; Reges docuit; & corpus pro fidei & pietatis defenſione intrepide morti ſubiecit; dæmonis robur eneruauit; gentilium impoſturam coarguit; vaticinij delitamenta detexit; perſonam eius contriuit, ac magna vehementia oppreſſit.

EGREGIVM CERTAMEN SS. MILItum Romanorum, Iuuentini & Maximi. ex S. Ioannis Chryſoſto. homilia, in ipſorum die natali habita. Occubuerunt autem anno Redemptoris 362. Liberij Pontificis 11. Iuliani Imperatoris ſecundo.

IVlianus apoſtata, qui omnes Imperatores impietate facile ſuperauit, cum videret Chriſtianorum res præclaris martyrum certaminibus indies magis magiſque illuſtrari, eaque de cauſa non ſolum vio-

Digitized by Google

ros, ſed teneros etiam pueros, virgineſque nondum nubiles, pro religionis conſtantia ad mortem proſilire, incredibili animi dolore cruciabatur. Et quanquam omnes internecione deletos cuperet, ſanguinemque eorum auidiſſime ſitiret, ne tamen triumphos, victorias & coronas illis pararet, & aperta crudelitate nomen eorum ſempiternæ memoriæ conſecraret, miris quibuſdam inſidiis eos ſubuertere conatus eſt. Medicos & milites & oratores omnes vel à poſſeſſionibus ſuis diſcedere, vel fidem ſuam abiurare iubebat. Multas inſuper & varias cauſas mira diaboli verſutia inuentas habebat, quibus ſi non à fidei conſtantia, religionis puriſſimæ cultores dimoueret, ſaltem martyrij gloriam obſcuritate inuolueret; atque omnes hoc modo ab ardenti martyrij cupiditate qua vehementer flagrabant, retardaret.

Summa Chriſtianorum in fide conſtātia ſub Iuliano.

Verſutia Iuliani apoſtatæ.

Hæc cum ita ſe haberent, accidit vt militibus conuiuium præclarum inſtructum eſſet; cui etiam & martyres, quos hodie colimus, intererant; Cumque inter pocula, varij, vt conuiuarum mos eſt, ſermones vltro citroque miſcerētur, martyres noſtri inter ſe, ſui ſeculi mala deplorabant, ſacras leges conculcatas; pietatem extinctam; & creaturarum omnium Dominum nefarie contemptum. Cui, dicebant, vita vltro allubeſcat, cum neque aerem niſi impuris impietatum ſacrificiis haurire liceat? Omnia nidore plena ſunt, & fumo; omnia ſacrificiis immundis referta. Dicta vero hæc perfunctorie non ſunt tranſeunda, ſed mature conſideranda, quando ea locuti ſunt, & quanta pietate. Nam ſi in militari ſympoſio, vbi regnant ebrietas & intemperātia; vbi certatur de prodigalitate; vbi agon eſt ſtuporis & inſipientiæ, ſic ingemiſcebant & lugebāt, quales erāt, domi, cū ſoli inter ſe agerent? quales erant in precibus ac ieiuniis, qui delitiarum tempore, tā humiliata & Apoſtolica præſeferebant pectora? Gaudebant alij, hi vero lugebāt. Impie agebant alij, hi vero zelo vrebātur. Verum enimero haud clādeſtinū fuit, talia eos dixiſſe. Nā

Epulum quippe publicum à Iuliano paratum.

Conquerūtur milites inter ſe de pietate profligata.

Eximia martyr. pietas.

Produntur

ex ſodalibus & conuiuis adulator & irriſor quidam, obſequium Imp. facturus, omnia vt dicta erant detulit. Imp. autem accepta occaſione iam diu quæſita, cauſatus eſt ex verbis illis affectatam tyrannidem, vt ita eos martyrij corona priuaret. Primo igitur omnibus eorum facultatibus in fiſcum delatis, nudos eos in carcerem coniecit. Illi incredibili gaudio perfuſi, non ſecus in carcerem, quam homines in patriam migraturi, properârunt. Cum autem eſſent omnibus, propter ſpectatam probitatem, & pietatem admodum chari, omnis pene ciuitas ad eos confluxit; vnde multi, piis eorum ſermonibus & vitæ innocentia, à perfidia ad Chriſtum tranſiêre; & ſanguinis ſui effuſione conſtans de eo teſtimonium præbuêre.

Mancipātur carceri.

Conſtantia martyrum & pietate multi ad Chriſtum conuertuntur.

Ea vt ad aures Iuliani peruenêre, & ardenti eorum pro Chriſti nomine decertandi cognita cupiditate, variis fraudibus & illecebris eos in ſuam perfidiam pertrahere conatus eſt. At illi cum omnes illius impios conatus & fraudes illuderent, munera & mundi huius honores qui offerebantur, contemnerent; furore percitus, iuſſit media nocte eos in barathrum abduci, atque in denſis tenebris decollari; ne inuicta eorum conſtantia, ad aliorum notitiam cum ſempiterna gloria perueniret. Cæterum capita detruncata, iam diabolo magis terribilia erant, quam cum adhuc vocem darent.

Tentantur martyres.

Plectuntur capite.

Nam cum quidam, cum aperto etiam ſalutis diſcrimine, fortiſſimos illos athletas ex impiorum manibus raperent, neque paterentur vllo modo ſacra illa corpora permanere inhumata, conſtans tenet fama, ab oculatis profecta teſtibus eadem in Sarcophago depoſita; cœleſti quadam gratia ſplenduiſſe; Protomartyris Stephani Iudæis reſponſuri haud abſimili. Et quidem aſpectus ita omnes affeciſſe dicitur, vt nemo non pio quodam horrore perfuſus aſtaret. Nos porro illos & columnas & ſcopulos & turres, & candelabra, & tauros ſimul haud immerito dixerimus. Chriſti etenim eccleſiā ſicut columnæ ſuſtinent; ſicut turres muniunt;

Actor 6.

Miraculū.

Præclarum Martyr.

ſicut

ſicut ſcopuli, vndarum ſpiritualium aſſultus repellunt; ſicut luminaria tenebras impietatis diſcutiunt, & ſicut tauri, eadem anima & promptitudine, ſuaue Chriſti iugum dum viuerent, traxêre. *Encomium*

VITA S. PROIECTI ARVERNORVM Epiſcopi & martyris; & ſocij eius. Ex V. P. Laur. Sur. Necati ſunt anno Domini 670. ſub Childerico ſecundo Francorum Rege.

Cæſ. Baron. Tomo. 8. Anna. Eccleſiaſtic. & Notat. Mart. Rom

B. Proiectus claris apud Aruernos ortus natalibus, parentes habuit Gondolenum atque Elidiam: & quidem cum necdum eſſet, in lucem editus, cœleſti reuelatione indicatum eſt, quis quandoque futurus eſſet. Cum autem natus eſſet puer admodum elegans, ſtatim primis infantiæ annis ſuperatis ad Iſiodorenſes, literis imbuendus profectus eſt. Vbi cum præ cęteris condiſcipulis haud contemnendos in literis progreſſus feciſſet, parentes eum Geneſio Archidiacono, poſtea autem Aruernorum Epiſcopo, commendârunt. Qui cum præclaro illum ingenio & ſpectata indole præditum animaduerteret, primo illius fidei tradidit pecunias; vnde pauperes alebantur. Poſtea vero maiori accedente eruditione, non raro ſuis eum conſultationibus adhibuit. *25 Ianuar.* *Patria & parentes eius illuſtres.* *Traditur Geneſio Archidiacono literis imbuendus*

Porro cum optimis polleret moribus, & vitæ integritate plurimos ad virtutis ſtudium excitaret, antiſtes eum Iſiodorenſibus præfecit. Itaque videre licebat eũ caſtitatis ſtudio conſpicuum; charitate eximium: ieiuniis deditum; & aſſiduæ rerum diuinarum contemplationi, & ſcripturis lectitandis intentum. Ipſis autem Quadrageſimæ diebus, multo attentius pietati & eleemoſynarum largitati operam nauabat. Vt autem die quodam, ſolito plures pauperes ad eum confluxerũt, & vir ſanctus ex miniſtro ſuo duos tantum aureos ſupereſſe, *Præficitur Iſiodorenſibus.* *Virtutes eius.*

 pereſſe,

pereſſe intellexit, totum ſe ad Chriſti Ieſu benignitatẽ implorandam conuertit, vt quod indigentibus vlterius ſuppeditare poſſet, largiri dignaretur. Tacitis hæc ſecum precibus agebat; cum protinus pauciſſimos illos nummos intra crumenam cœleſti benedictione vſque adeo ſenſit auctos, vt toti ad fores conſiſtenti pauperũ catervæ ſufficerent abunde.

Miraculũ inſigne.

Aliquanto deinde euoluto tempore, Felix qui tunc Aruernorum Epiſcopatum adminiſtrabat, Candidinẽſis cœnobij præfecturam Proiecto demandauit. Ibi vir ſanctus cum tam animarum lucra, quam ædificiorum ſtructuras in melius prouehendas curaret, parietem domûs cuiuſdam, ruinam minitantem reſtaurare voluit. Sed cum rimas ex omni parte duxiſſet, accidit, vt repente ab ipſis fundamentis collapſus, vnum ex operariis miſere oppreſſerit, ſuiſque ita ruderibus abſconderit, vt nemo eſſet qui non eum ſuffocatum crederet. Ea res virum Dei tam grauiter perculit, vt ingentem lachrymarum vim profunderet; & quia de corporis ſalute deſperabat, pro ſempiterna animæ eius ſalute enixe Chriſtum rogauit. Interea iuſſit vir ſanctus, vt amota lapidum congerie, quaſſatum cadauer ad ſepulturã inquireretur. Ecce autem diſiectis lapidibus, homo ille adeo ſanus & incolumis inuentus eſt, ac ſi ab illa parietis ruina procul abfuiſſet. Nemo fuit, qui non hoc, præclaris ſanctiſſimi Proiecti meritis aſcribendum putaret.

Præficitur monaſterio Candidinenſi.

Aliud præclarum miraculum.

Porro Felice Pontifice vita functô, cum maxima pars Cleri populique in Proiectum propenſis eſſet animis, cuperentque illum habere Antiſtitem, Archidiaconus ciuitatis illius, Giroaldus, mala cupiditate incenſus, contempto Clero, laicorum quorundam vſus conſilio, ad cathedram illam largitione ſibi aditum parauit; ſed non niſi diebus quadraginta tam male parta perfruitus dignitate, vitã vna cũ cathedra perdidit. Rurſus igitur Aruerni de eligẽdo Præſule tractaturi, virum inclytum & Senatorij ordinis dignitate nobilem paſtorem ſibi poſtulârunt. At ille non minus pru-

dens

Digitized by Google

dens animo, quam opibus potens, noluit temere eum honoris gradum appetere; ſed palam, ea ſe indignum ingenue confeſſus, hortatus eſt ciues, vt Proiectum ſibi à Rege Pontificem peterent. Nec mora; Populus, eius conſiliis obtemperans, communibus ſuffragiis, accedente Regis conſenſu & decreto, Proiectum eligunt. Ille vero magna morum ſuauitate, & tã admirabili virtutum omnium ſplendore, commiſſum ſibi munus adminiſtrabat, vt populus manus in cœlum tolleret, & immenſas Deo gratias ageret, quod talem Eccleſia Põtificem haberet.

Creatur Aruernorum Epiſcopus Proiectus.

Inciderat quandoque negotium, cuius causâ adeũdus eſſet viro Dei Childericus Rex. In ipſo autem itinere cum perueniſſet ad locum, qui Clatoangus dicitur, in Marago, & apud Chriſti milites, monaſticæ vitæ ſtudio claros, Patrem monaſterij, Marinum febre diuexatum inueniſſet, mox ad ſolita pietatis ſe arma recipiens, edito in ægrotum Crucis ſigno, febrem fugauit, & Marinum incolumem reddidit. Deinde poſtquam apud Regẽ negocia ſua ex animi ſententia peregiſſet, & multis inſuper affectus honoribus ad Aruernos rediiſſet, Marinus cũ charitatis ſtudio, tum multo magis occulto quodam diuinæ prouidentiæ conſilio inuitatus, Aruernos ſimiliter ad Proiectum profectus eſt; credo ſane vt illi qui magno inter ſe amore deuincti, magnaque beneuolentia erant coniuncti, pariter etiam martyrij coronam perciperent.

Is eſt Childericus 2. regnauitq́ circa annũ Dom. 668.

Sanat febricitantẽ.

Cum autem aliquanto tempore, ſancte & religioſe contractam prius amicitiam ſtabiliuiſſent, & eximiis ſe pietatis operibus, ad futura certamina, quæ diuinitus ad maiorẽ illis gloriam parata erant, præparaſſent: malignus dæmon antiquæ inuidiæ ſtimulis percitus, ſuos miniſtros in eos concitauit. Erat in iis vir quidam primarius Agritius nomine: qui peſtiferis perſuaſionibus, Aruernorum proceres in ſanctorũ virorum necem inflammauit. Erant autẽ pariter Poiectus & Marinus in loco quodam, quem Volonicum appellãt. Ibi in eos ſimul irruunt nefarij cum fremitu & clangore tubarum

Digitized by Google

Marinus necatur. Quo audito Marinus vt furorem eorum leniret foras egredi voluit. Id vbi ſenſit Proiectus eum detinuit, dicens; Noli ô pater oblatam martyrij differre coronam; quâ ſi modo non potiris, nũquam fortaſſis poſtea cõſequeris. His auditis, mutata ſententia ſubſtitit, & à duobus ſicariis magna vi irruentibus mortem conſtãter excepit. Et illi quidem ſanguinarij. Proiectum ſe trucidaſſe putantes, ad ſuos læti regredi parabant, cum Proiectus his vocibus eos compellare cœpit, Quo fugitis? ecce quem quærebatis, hic eſt; facite quod optatis.

Tum vero vnus ex iis, natione Saxo, Radebertus nomine, furibunda mente irruens, magna vi gladium in pectus adegit. At ille roſea ſui ſanguinis vnda perfuſus, ſublatis ad cœlum oculis inſita pietate, exemplo Stephani, Dominum precabatur, ne illis hoc peccatum ſtatueret. Eo autem ſic precante, cruentus latro gladiũ in caput eius vibrans, cerebrum excuſſit; atque ita ſancta illa anima corporeis vinculis ſoluta, ad cœlos emigrauit.

Actor. 7.

Proiecti cædes.

Haud procul aberant, cum hæc cædes fieret, ſenatores duo, Bodo & Placidus, qui in ſancti viri necem conſenſerant. Ij de improuiſo tres conſpexerunt ſtellas mirabili fulgore ſupra domum illam, in qua Sanctorũ corpora iacebant, micantes: è quibus vna cęteras claritate anteibat. Illi viſis ſtellis ingẽti timore correpti, dolere cœperunt, quod in tam nefarium facinus conſenſiſſent. Porro ſceleſtus ille Radebertus, qui cædem ipsã patrârat, viuus à vermibus conſumptus, indignam vitã digna morte finiuit. Aduenerunt autẽ paulo poſt multi presbyteri, qui ſanctorum corpora Proiecti, Marini, & Elidij, (qui vnus ex Proiecti miniſtris ſimul cũ illo occubuerat) auferentes, digno cum honore tumularunt. Vt vero Deus oſtenderet, quam pretioſa eſſet in conſpectu ſuo mors Sanctorum eius, ad ſacras illorum reliquias cęcis amiſſa lumina reddebãtur: claudorũ greſſus reformabãtur: leproſis natiu⁹ color, abſterſa fœdiſſima ſcabie, reſtituebatur: dęmones ab obſeſſis corporibus

Vltio diuina in ſicarium.

Inſignia miracula ad Sanctorum reliquias.

Digitized by Google

bus fugabantur: & omnibus denique quauis calamitate oppreſſis, cœleſtis conſolatio præbebatur.

Quidam ex illis, qui necis ſanctorum authores fuerant, Vrſi nomine, venationis ergô obequitans, humi corruit, fractoque brachio, cætera etiam membra tam grauiter colliſit, vt nulla medicorum arte ſanari poſſent. Ille igitur ſalutis conſequendæ deſperatione fractus, facinus ſuum agnouit, & communicato cum vxore conſilio, eam ad ſancti viri ſepulchrum miſit, vt ipſi veniam precaretur, & de oleo, quod perpetuo illic lumine lampadem fouet, quidpiam reportaret, vt debilia membra illo peruncta ſanitatem reciperent. Quibus rite peractis, dicto citius membra fuere priſtino reſtituta vigori. Hoc ſtatim cum celebri admodum rumore diuulgatum eſſet, reliqui qui ſceleris commiſſi participes fuerant, ad pœnitentiæ remedia confugerũt, & auro argentoque ſanctorum martyrum ſepulchra exornârunt.

Vrſionis caſtigatio. *Eiuſdem pœnitentia.* *Item curatio.*

VITA S. POPPONIS ABBATIS STAbulenſis; ex ea quæ eſt fideliſſime per Euerhelmum Abbatem Altimontenſem. Obiit Anno Incarnati Verbi 1048. Ætatis ſuæ, ſeptuageſimo.

Caſ. Baron. Tom. 2. Annal. & Not. in Mart. Rō.

B. POppo in Liſtrogaugij partibus, Chriſtianis admodum & ingenuis parentibus, patre Tizekino, matre vero Adalunif fœmina illuſtriſſima natus, ſeptimo conceptionis ſuæ menſe, præter ſolita naſcentium tēpora, hac luce eſt potitus. Pater eius cum eſſet militaris gloriæ ſupra modum appetens, & præclara ſæpe in bello facinora edidiſſet, tandem in Hasbaniẽſi bello viribus & audacia omnibus admirandus occubuit, filiumque quinta natiuitatis ſuæ ſeptimana, cum matre vidua pupillum reliquit. Is autem vt primum

25. Ianuarÿ. *Patria & parentes eius.* *Singularis natiuitas eius.*

 ado-

Digitized by Google

adoleſcentiæ florem attigit, cœpit eadem, qua olim pater eius, gloriæ cupiditate flagrare, atque eius inſiſtens veſtigiis, intrepide ſeſe in quoduis periculum inferre; vt militaris gloriæ palmam cunctis præriperet, & partum maiorum virtute gloriæ patrimonium adaugeret. Sed cum paulatim omnem mundi huius pompam vanam eſſe conſideraret, quodque multi ea ipſa in peſtem & exitium ſempiternum ruerent, cœpit pedem retrahere, & animum ſub militari gloria ad ardētiſſimum pietatis ſtudium adiicere.

Dat ſe militiæ.

Igitur cum concepta pietatis fomenta in dies magis magiſque nutriret, ardentior quidam amoris diuini igniculus eum prouocauit, vt cum Roberto & Lauſo, viris pietate & virtute præſtantibus, loca domini noſtri paſſione ac ſepultura ſanctiſſima viſitaret. Quo itinere, omni cum ſanctimonia, completo, Robertus in cœnobio Vvaſſoy, ſiue Beloacus vocitato, monaſticæ conuerſationis habitum ſumpſit, ſub venerando Abbate Richardo, omnibus pene ſeculis, iuſtitiæ & probitatis ſuæ nomine iam celebrato: Lauſus vero Gandaui Eccleſiam S. Ioannis à fundamentis erexit, & pluribus pietatis & iuſtitiæ operibus clarus, in eadem ſibi funereæ quietis locum elegit.

Adit Sepulchrum domini.

Eccleſia S. Ioannis Gandaui a quo conſtructa.

At Poppo ingenti ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli amore flagrans, ſacra eorum limina venerabundus acceſſit, vbi poſtquam ſuo deſiderio ſimili pietatis ſtudio feciſſet ſatis, reuerſus eſt. Illis forte diebus Balduinus Marchiſus in faſcibus comitatum agebat, & Flandriç populis iuſtis legibus imperabat. Huic principi Beatus Poppo cum mirifice, propter religionis & iuſtitiæ opinionem charus eſſet, tum Frumoldus quidam apprime nobilis, qui principis lateri, loco pæne proximo, adhærebat, tanta beatum verum beneuolentia & amore complectebatur, vt ei filiam ſuam eximia forma, & cæteris, quas habebat præſtantiorem, vehementer connubio tradere cuperet. Cuius votis vir Dei primum quidem data vtrinque arrha, aſſenſum præbuit, ſed poſtea promiſſi pœnitens animo fluctuare

Inuiſit limina SS. Apoſtolorum.

ctuare cœpit, cui potiſſimum vitæ generi ſe tradere vellet. Tandem ne parum conſtans in ſeruanda fide videretur, ſtatuit in Sithin (ſic locus appellabatur in quo Frumoldus domicilium habebat) iter dirigere, vt quẽadmodum conſtitutum erat, familiaris viri gener fieret. Ad euitandos autem immodicos ſumptus, luxumque, ac pompæ præcipue celebritatem, noctis intempeſtæ ſilentio viam illam ingreſſus eſt.

Lux eum cœlitus illuſtrat intus & foris.

Ecce autem cum noctis medio paucis ſtipatus comitibus iter carperet, lux cœlitus emiſſa, admirabili quodam ſplendore eum equo inſidentem circumfulſit, & non minus mentem quam corpus illuminauit. Qua re inopinata tremefactus, obtutus huc illuc non ſine admiratione circumegit, viditque lanceam, quam gerebat, in modum faculæ nimio fulgore radiantem. Nec mora; hoc ſatis ſuperque monitus prodigio vir Dei, acclamat viæ ſuæ comitibus; Siſtite gradum cõmilitones mei, alia enim via inſiſtendum eſt. Opportunum video, finem vitiis cum cupiditatibus his imponere, & quo diuinitati placet, toto conatu intendere. Poſthæc proiectis armis militaribus, mente ad meliora mutata, meliori viâ rediit ad ꝓpria, & e veſtigio ad S. Theodoricum Stabulenſis cœnobij Abbatem contendit, eiuſque ſe diſciplinis, ſumpto habitu monaſtico, ſubiecit. Vbi breui tempore ſanctiſſimis monaſticę vitæ inſtitutis & artium maximarum cognitione egregie inſtructus, aliis etiam iuſtitiæ ſemitam demonſtrauit.

Monaſticũ complectitur inſtitutum, poſthabitis nuptiis.

Iob 31.

Fuit ei continuo pauperum in Xenodochio recipiendorum cura demandata; quam tanta humanitatis charitatiſque ſignificatione adminiſtrauit, vt merito cum B. Iob dicere poterat; *foris non manſit peregrinus, oſtium meum viatori patuit.* Et, *Si comedi buccellam meam ſolus, & non comedit pupillus ex ea.* Quadam die inter cæteros ab ipſo in Xenodochium introducendos & alendos, aduenit vir quidam tam horribili lepra deformatus, vt cæteri eius aſpectum vix ferrent. Quem vir DEI tanta maiori cura

Charitas eius erga lepr oſum.

excepit, fouitque, quanto reliqui eum vehementius horrebant. Poſtremo nocturnis tenebris ingruentibus, apud ſe detinuit, & ſuo tegmine, quo ipſemet in ſtrato ſuo vti ſolebat, à nuditatis & frigoris iniuria defendit. Ille autem hoc tegumento coopertus, primum cum vbertim ſudoris guttas emiſiſſet, tum eueſtigio lepra fugata, ſanitatem integram eſt conſecutus. Mane autem facto ad virum Dei venit, & pro duplici pietatis bono ſibi præſtito immenſas gratias egit. At vir ſanctus ſtupore pariter & timore correptus, rogare eum cœpit, ne factum hoc propalaret; ne ad ruinam ſui, fauor eum popularis paſceret. Inter hæc cum fama virtutum eius, in ore omnium cum admiratione verſaretur, Richardus, (cuius paulo ante mentio facta eſt) eius amore acriter inflammatus, eum ſecum ad Virdunenſe monaſterium abduxit; vbi præclara admodum monaſticæ vitæ perfectionis documenta omnibus exhibuit.

Leproſus ſanatur tegumento S. Popponis.

Vitat applauſum populares.

Cum autem hoc modo aliis omnibus virtutis, & doctrinæ exemplo præluceret, & plurimos ex mediis mundi vanitatibus fluctibuſque ad tutiſſimum religionis portum deduceret, tum ſedulo varia cum mente ſua conſilia pertractabat, quomodo dilectiſſimam matrem, marito iamdiu orbatam, ad eandem religioſæ vitæ felicitatem (qua ſe cum incredibili gaudio in Domino frui ſentiebat) pertraheret. Mater cum eſſet pietatis ſtudio valde dedita, facile huic filij ſui conſilio acquieuit, & omnibus ſui iuris tam liberis, quam mãcipiis poſthabitis ad cœnobiticæ vitæ callem cum eo migrauit. Virdunum igitur ſe contulit; vbi facto ſuarum virium, certaminumque periculo, tandem arduũ ſolitariæ vitæ inſtitutum ſuſcepit, & reliquum vitæ curſum ab omni familiari hominum congreſſu ſecluſa in pace peregit.

Matrem ſuam ad vitam cœnobiticam perducit.

Non multo poſt Richardus Abbas ad ſancti Vedaſti regimen, in locum Folradi, aſſumptus, Popponem ad ſocietatem regiminis euocauit, certiſque de cauſis ad Imperatorem Henricum deſtinauit. A quo regia

Digitized by Google

regia magnificentia, exceptus, magnam ſibi protinus, vitæ ſanctimonia, auctoritatem conciliauit. Accidit interim vt regia Hiſtrionicis ludis perſtreperet, & ſpectaculis inſoleſceret. Pugil quidam mẽbra melle perunctus, in certamen cum vrſis nudus deſcendebat, ingenſque vitæ periculum cum maxima regis voluptate ſubibat. Quod ilico vt intellexit Poppo, regiam indignationem nihil veritus, voce maxima tam eum, quã optimates redarguit, & grauitatem, ſceleris ſeuere illis ob oculos poſuit. Tu, dicebat ad regem, aliorum ſanguine oculorum tuorum voluptati deſeruies? Quid multis? Arguendo & obſecrando, apud Imperatorem effecit, vt eliminatis huiuſmodi ſpectaculis, moribus vero Imperatore dignis aula niteſceret. Eo autem ex monaſterio, in quo præclaram cum ſumma prudentię laude operam nauauerat, Virdunum remiſſus fuit; patrum quidem conſilio, vt ad rerum infimarum adminiſtrationem reiectus, ſeſe deprimeret, & infimis æquè vt ſummis delectari aſſueſceret. Nihil fuit viro ſolidis fundato virtutibus facilius. Sui ipſius contẽptor præcipuus, viliſſima lubens obibat miniſteria; paratus ad extremum vitæ ſpiritum ſeruitiis incumbere. Qua animi modeſtia ab omnibus iam ſatis ſuperque perſpecta, fuit ad Sancti Mauritij Abbatiam cum dignitate adminiſtrandam condignè aſſumptus. Quæ cum ædificiis vilior, ruinã inſuper multis in locis periclitaretur, S. Poppo funditus dirutam, modeſtis eam ædificiis inſtaurauit; mutatoque priore nomine Vvaploi, Beloacum deinceps vocitauit.

S. Poppo Henricum Imp. reprehendit.

Probatur eius humilitas & patientia.

Fit Abbas S. Mauritij.

Inter hæc tam grata religioſæ vitæ incrementa, apud Argentinam, Imperatorem Henricum aditurus, nouo fuit vir diuinus illuſtratus miraculo. Lupus è latebris forte ſyluarum proſiliens, paſtorem è regione greges paſcentem inuaſit, & per colli nuda acceptum, ad ſyluam pertrahere conabatur. Quam viri ſancti comites inſecuti, decore Lupi eruunt, ſuoque in ſanguine volutatum, in conſpectum eius deferunt. Qui intimo mentis ardore pro ſoſpitate viri Deum deprecans, benedi-

Lupus paſtorem necat.

Digitized by Google

A S. Poppone ſuſcitatur.

nedictionis remedio eum ad priſtinum corporis vigorem ſuſcitaſſe fertur. Fuit hoc celebri omnium ſermone diuulgatum; & cicatrices, quas vir ille retinuit, omnibus omnem dubitandi occaſionem adimebant.

Fit Abbas Stabulenſis.

Poſt hæc cum Stabulenſis monaſterij Abbas Bertrannus, mortis debitum perſoluiſſet, Poppo ad eam dignitatem, ſumma Henrici Imperatoris voluntate capeſſendam, coactus fuit. Ibi dum ille fluxos quorundã monachorum mores ſeueriore diſciplina deuincire vellet, grauiſſimum multorum in ſe odium concitauit; ſed vir Dei nullas hominum minas vel inſidias timens perrexit ſtrenue, cum omni tamen modeſtia & manſuetudine, collapſa pietatis & monaſticæ vitæ fundamenta reſtaurare.

Fit Abbas S. Maximini.

Biennium ea in vinea laborauerat, cum Herichoni Treuirenſium apud S. Maximinum Abbati ſuccedere, Imperatoris mandato cogitur; vbi ſimilis in eum, imo grauior quorundam, cum inſidiandi copiis, inuidia proceſſit; eorum videlicet, qui à monaſticis obſeruationibus per abrupta deflexerant. Cum enim illicita ſibi ſub eo non licere conſpicerent, conſilia iniquitatis & ſceleris plena de morte eius machinari cœperunt. Et quidem præter alia, non dico religioſorum, ſed prophanorum etiam hominum auribus indigna, eo impietatis proceſſerunt, vt recuperandæ libertatis pernicioſæ ergo, toxico qua cibo, qua potu non ſemel oblato, vitæ illius inſidiarentur. Ille vero fruſtrata omni iniquorum malitia, lethalem cibum ſine læſione aliquoties ſumpſit.

Porrectum aliquoties Venenum Viro Dei non nocet.

Eadem illa tempeſtate; Imperij dignitas in diſcrimen armorum pene deuenerat. Contradus enim Henrici in imperio ſucceſſor, Henricum Galliarum regem eiuſdem dignitatis ac gloriæ petitorem ægre ſuſtinebat, nec erat qui hoſtili animo de imperio contendentes, in concordiam redigere poſſet. Magnatum, procerum, & doctorum omnium induſtria in eo fruſtra deſudabat; cum ecce S. Poppo non tantum eos ab inteſti-

teſtinis bellis ad ſanctiſſima pacis fœdera traduxit, ſed Henricum regem adeo in ſui amorem inflammauit, vt quidquid ab eo vellet, ſolo nutu impetraret. Conradus vero, vt re ipſa amoris magnitudinem erga Popponem declararet, Argentinæ ciuitatis Epiſcopatum ei detulit; ſed vir ſanctus, qui tota mente honores omnes reſpuebat, non minus callide quam humiliter eum dignitatis gradum declinauit. Cum enim Imperatoris auctoritate vehementer ſe vrgeri cerneret, non dubitauit dicere, ſe clerici filium eſſe; atque id eo canonicis ſanctionibus à Pontificiæ dignitatis gradu arceri. Rex cum huius excuſationis fictione erubeſceret, tunc quidem conticuit; ſed poſtquam longe aliter ſe rem habere, & filium laici, militaris gloriæ laude præſtantiſſimi, eſſe intellexit, acriter eum redarguit. Quod quidem ille tulit patientiſſime. Quare Imperator cum cerneret eum omnibus virtutum ornamentis egregie decoratum, curam ei plurimorum monaſteriorum delegauit; quæ admirabili quidem monaſticæ diſciplinæ ſplendore inſigniter illuſtrauit.

Subterfugit Epiſcopatum Argentinenſem.

Tandem poſt multos variis in locis exantlatos labores, Atrebatenſis quoque monaſterij curam, Imperatoris mandato ſuſcepit. Vbi cum pari omnium affectu, & ſumma beneuolentiæ & amoris ſignificatione exciperetur, obitus ſui diem haud procul abeſſe diuina reuelatione intellexit. Quare ſtatim ad Stabulēſe monaſterium repedauit; vt locus ille, in quo primo monaſticæ vitæ fundamenta iecerat, eum etiam ex hac vita migrantem ſuſciperet, & corpuſculum ſuo gremio contineret. In itinere autem fuit à Marchiſo, benigne ad monaſterium, Martianas, inuitatus, vt curam eius ſuſciperet; Quod quidem oneris magis inuitus, quam ſpontaneus ſubiit. Ibidem vero variis dœmonum infeſtationibus eius conſtantia tentari cœpit; quas ille iugiter inſita virtute prudenter eluſit, donec valida febrium vi correptus, atque in exhauſtis doloribus fatigatus, rebus tandem omnibus rite diſpoſitis & Sacramentis Eccleſiaſticis cōmunitus, Deo ſpiritū reddidit.

Fit Abbas cœnobii Atrebatēſis.

Martianenſe cœnobium ei committitur.

Moritur feliciter.

Fuit

Digitized by Google

Fuit ſane hic ſanctus admirandis virtutibus clarus; adeo vt poſt mortem, gratiſſimæ ſuauitatis fragrantia, ex ſacro eius corpore manauerit; quæque olim viuenti, in virtutibus amplius flagrârat, & nunc in carne ipſius redolere non ceſſauit. Funus fuit multorum lachrymis ex eo loco in Stabulenſe monaſterium inductum; & omnibus in locis quo tranſeundum erat, ab vniuerſis ſummis honorum indiciis, & admirabili celebritate exceptum. Tandem vt ad Stabulenſe monaſterium peruentum fuit, ingens clamor & eiulatus tam laicorum quam monachorum exortus fuit; nemoque fuit qui non orbitatem ſuam in morte ſancti viri teſtaretur.

Odor ſuauiſſimus ex corpore defuncti.

Cæterum quamuis corporali præſentia ſuis ſubtractus eſſet, ſpiritu tamen & miraculorũ virtute præſens eis adfuit; quod ſane plurima ſanitatum beneficia, quæ per eum Dominus operatur, abunde teſtantur. Febricitantes, dæmoniaci, & aliis quibuſcunque oppreſſi languoribus, ad ſepulchrum eius, Deo cooperante curantur. Vnum ex multis, quod omnibus pene notum eſt, in medium proferam, vt ex hoc fides credentium incaleſcat. Æger quidam hydropico morbo diu vexatus, ab occidenti plaga, adductus eſt in Baſilicam ſancti & Apoſtolici viri Remacli; qui multis virtutibus ſuam præſentiam ibidem ſæpe declarabat. Hic igitur cum ibidem magna fiducia cupitam diu ſalutem præſtolaretur, accidit vt nocte quadam ſopore depreſſus, B. Remaclum nimio ſplendore radiantem ſibi aſſiſtere conſpiceret, qui eum admonebat vt B. Popponis Abbatis ſepulchrum peteret, & certiſſimam ab eo ſalutem reciperet. Æger igitur euigilans, eo protinus vtcunque potuit, perrexit, & ardentiſſimis precibus diuinum auxilium & miſericordiam, eius interuentu, implorare cœpit; cum ſubito virus omne, quod per membra ac vitalia diffundebatur, conglomeratum, magno vomitu per gutturis prorupit meatum. Statimque homo, qui pene deſperatus aduenerat, incolumis ſurrexit; & gratias agens Deo in ſanctis eius Confeſſoribus, lætus ad propria repedauit.

Variis poſt obitum claret miraculis.

Digitized by Google

ILLVSTRE MARTYRIVM B. POLYcarpi Smyrnenſis Epiſcopi: ex eo quod Euſebius, Pamphilus, Lib. 4. c. 14. hiſto. Eccleſiaſt. ſcriptum reliquit. Occubuit autem glorioſo certamine, anno Redemptoris noſtri 169. Marci Aurelij & Lucij Veri Impp. 7. Aniceti vero Pontif. Rom. 3. *Caſ. Baron Annal. Tom. 2.*

B. POlycarpus ſacroſanctæ fidei myſteriis ab ipſis Apoſtolis imbutus, & ad Smyrnenſis Eccleſiæ Epiſcopatum deſtinatus, dignum inſtitutione Apoſtolica & doctrina curſum peregit. Dum Anicetus Romanæ Eccleſię gubernacula moderaretur, Romam ipſe aduenit; ortam de celebrando Paſchatis die controuerſiam ſopiturus. Nec fuit inanis labor, vtpote qui Romæ non ſolum exemplo virtutum & eximia vitæ ſanctimonia cunctis præluxerit, ſed hæreticorum plurimos ad veram orthodoxamq; fidem reduxerit. Teſtabatur, id quod res erat, ſe puriſſima veræ fidei documenta ab ipſis hauſiſſe Apoſtolis, hortabaturq; errantes mortalium greges, vt peſtiferas ſectas, animarum peſtes omni ſtudio & cautela deuitarent. Hinc & ipſe hæreſiarchas omnes cane peius & angue deuitans, Marchioni ad ſe quandoque venienti, rogantique; Noſce nos amabo? reſpondit; Noui equidem primogenitum Satanæ. Hauſerat hoc dubio procul vir diuinus ab Apoſtolis; qui hominem hæreticum & Catholicæ fidei quemlibet adulterum, omni ſtudio vitandum cenſuerunt. Sic plane dilectus domini, cum Epheſi ad balnea ſe conferret & Cerinthum intus conſpiceret, tactus quaſi ab angue, ſolo conſpectu pedem retraxit, hortatuſque eſt alios, vt inde ſe ocyus proriperent, ne balneum in quo veritatis aduerſarius agebat, ſubita ruina omnes opprimeret. Pari cautione Gentium Doctor, perfidos Eccleſiæ filios deuitandos docet; nam euerſo ſalutis fundamento, obdurata mẽ-

26. Ianuar. *Polycarpus venit Romam.* *Hæretici ſummo ſtudio deuitandi. Tit. 3.* *Ioannes Apoſtolus quam vitarit Cerinthum. Ad Tit. 3.*

Digitized by Google

te, in peſtem perniciemque properant ſempiternam. Vnde ſtrenue ſemper diuinus Polycarpus tum dictis, tum ſcriptis peſtiferas opiniones inſectatus eſt; puriſſimumque doctrinæ Apoſtolicæ laticem in populum effudit. Inter alia præclara illius ad Philippenſes eſt epiſtola; ſinceræ fidei radians lumine; quam etiam conſtanti ſanguinis ſui effuſione cõſignare non dubitauit.

Eximia martyrum conſtantia in Aſia.

Nam cum Aſia maximis perſecutionum procellis turbaretur, ille fidei ac veritatis columna animo non ſolum ſtetit, ſed nutantes egregie confirmauit. Raptabantur enim certatim ad horrenda valde ſupplicia fideles; qui tam celſis & erectis animis fidei certamen ſuſtinebant, vt in maximam ſui admirationem & ſtuporem gentiles adducerent. Nam qui tam iniquo & crudeli ſpectaculo intererant, cum cernerent alios flagris ad intimas vſque venas & arterias dilaceratos, ſic vt iam viſcera, aliaque occultiora membra, intimis corporis receſſibus abdita, oculis ſubiicerentur; alios buccinorum teſtis è mari deportatis, & lapillis quibuſdam præacutis ſubſtratis afflictos, & per quodque ſuppliciorum genus raptatos; beſtiis denique immanibus ad dilaniandum traditos; cum, inquam, hæc inuicta animi virtute, eos ſuperare cernerent, incredibili prope admiratione obſtupeſcebant. Inter quos Germanicum quendam eximia & ſingulari conſtantia, facile primas tuliſſe memorant. Nam cum proconſul ætatem illi ſuam proponeret, & blandiens flagitaret, vt in ætatis flore ſuiipſius miſericordiam caperet, ille abiecta cunctatione feram parato animo ad ſe attraxiſſe, & prope vi in corporis ſui laniatum impuliſſe fertur, quo celerius iniuſtæ & impiæ huius vitæ vinculis ſolueretur. Verum quanquam vniuerſa multitudo cum diuini huius martyris, tum reliquorum omnium athletarum virtutem vehementer ſuſpiciebant, tamen phanatico quodam ſpiritu cõclamabant; Tolle impios quæratur Polycarpus. Cumque in conquirendis vndique Chriſtianis turba perſeueraret, Phryges quidam, nomine Quintus, qui nuper è Phrygia aduentauerat,

Varia ſuppliciorum genera.

Germanici martyris magnanimitas.

Phryges quidam Quintus.

viſa

viſa ferarum immanitate, & terribili martyrum cruciatu, molli & fracto animo prodita ſalute manus præ ignauia dedit. Certe non ille prudenti prouidoque animo, ſed temere & repentino quaſi vento incitatus cũ aliis ad tribunal iudicis aſcenderat; qui deprehenſus prima fronte, deplorandum & euidens omnibus exẽplum propoſuit, ne inconſiderate & imprudenter huiuſmodi rebus ſe aliquando quis obiiciat.

nomine, timore cruciatuum defecit à Chriſti fide.

Cæterum Polycarpus qui maximam omnibus admirationem ſui excitabat, auditis hiſce martyrũ certaminibus, pacato & tranquillo animo per omnia ſui ſimilis perſtitit. Et quamuis immota animi ſententia nequaquam ciuitatem deſerere decreuiſſet, victus tamen familiarium precibus ad villam non longe ab vrbe diſtantem conceſſit; vbi conſuetis precibus, die noctequè tranquillam à domino pacem Eccleſiis flagitabat. Et quidem triduo ante, quam prehenderetur, inter ardentiſſimas preces ſomno oppreſſus, vidit ſecundum quietem, ceruical flammis accenſum derepente conſumi conficique. Qua quidem viſione è ſomno excitatus, futurorum haud ignarus, ſuis prædixit neceſſariis, ſe flammarum incendiis corpori circumiectis, vitam pro Chriſto profundere oportere.

Virtus & Conſtantia Polycarpi.

Viſio Polycarpi.

Martyriũ ſuum prædicit.

Igitur cum dæmonum ſatellites nullis non inſidiis ad necem eum inquirerent, ille, quanquam martyrij auidus, rurſus tamen fratrum ceſſit amori; aliamque ſeſe in villam tranſtulit. Quo vt furibunda mente indagabundi peruenerunt, duos loci iſtius pueros comprehenderunt; è quorum altero, immani crudelitate ſanctiſſimi viri proditionem extorſerunt. Nec mora; Impetu in hoſpitium facto, intellexerunt eum in ſuperiori conclaui aſſidere. Ille vero cognito eorum aduentu, patentem non modo fugam non arripuit, ſed vltro per gradus eis obuiam proceſſit, tam placido vultu atque ſereno, vt impietatis miniſtri ſtupore defixi, ſibi mutuo dicerent; Tantane feſtinatio in hoc ſene comprehendendo ſuſcipienda erat? Grandæua enim ætas, venerandis canis vndiq; aſperſa, ipſo conſpectu, eorum

Proditur.

Digitized by Google

Benignitas eius in Lictores.

petulantiam comprimebat, & ſermonis præcipue grauitas eos commouebat. Cæterum hilari animo menſam ipſis actutum apponi, & large omnia ſuppeditari iuſſit; hoc interim temporis ſpatio ardentiſſimis precibus Domino certamen ſuum commendans. Facto precandi fine, & reductis ad memoriam omnib. quæcunque ſibi in vita quandoque contigiſſent, ſiue magna illa, ſiue exigua, ſiue glorioſa, ſiue inglori a, & tota denique Eccleſia per orbem precibus. Deo commendata, ad ſatellites rediit; tanta tamque eximia cumulatus gratiâ, vt plurimi tali virtute ſenem ad mortem rapi vehementer condoleſcerent. Porro inſtante iam abeundi hora ſatellites cum aſino impoſitum, vrbem verſus die feſto magni ſabbathi deduxerunt. Prodierunt obuiam illi Herodes qui præfectus pacis dicebatur, & parens illius Nicetes; qui vt illum in rhedam ad ſe tranſtulerunt, propter eum aſſidentes perſuadere conati ſunt, vt ſacrificaret. Illo vero nullum primo reſponſum dante, acrius inſtitere. Inſtantibus autem Polycarpus impia eorum conſilia nullatenus ſe admiſſurum edixit. Tunc vterq; ſanctum contumeliis oneratum è curru præcipitârunt, tanta vehementia, vt tibiā poſt ſe laceram læſamque traheret. At ille tantillæ iniuriæ negligens, ductatus deinde à ſatellitibus alacri animo ad ſtadium profectus eſt. Ingredienti ſtadium vox cœlitus delata fertur; fortis eſto Polycarpe & excelſo animo rem gere. Et quidem audita à multis vox, ſed viſus nemo. Inter hæc, illo ad iudicem deducto, vt innotuit Polycarpum eſſe comprehenſum, ingens tumultus excitatus eſt. Protinus adfuit Proconſul qui ſciſcitatus eſt. Tune es Polycarpus? Polycarpus ſe eundem eſſe fatebatur. Tum ſuadere Proconſul, vt Chriſtū negaret, ſic locutus; Reuerere ætatem tuam; & alia his ſimilia, quæ ab eiuſmodi viris dici ſolent. Iura per Cæſaris fortunam; Reſipiſce; dic; Tolle impios.

Præcipitatur inhumaniter de curru.

Confirmatur voce cœlitus delapſa.

Siſtitur tribunali Polycarpus.

Polycarpus graui & conſtanti vultu in vniuerſam multitudinem, quæ erat in ſtadio, intuens, & manum verſus eos intendens, cum gemitu oculis in cœlum

ſub-

Digitized by Google

ſublatis, dixit; Tolle impios. Præſidi cum amplius inſtaret, diceretque, Iurato; conuiciis CHRISTVM afficito; & te dimittam; reſpondit Polycarpus; Octoginta ſex annos illi iam inſeruiui, & nullo me hactenus affecit incommodo, quomodo igitur regem meũ, qui me ad hoc vſque tempus ſeruauit incolumem, contumelioſis verbis poſſum afficere? Proconſule denuo vrgente ac dicente, Iura per Cæſaris fortunam. Polycarpus; ſi inquit, ad inanem oſtentationem requiris, vt per Cæſaris fortunam iurem (ſic enim vocas) & me qui ſim ignorare præ te fers, ſic, vt libere & ingenue loquar, accipito; Chriſtianus ſum. Quod ſi placet Chriſtiani profeſſionem cognoſcere, da mihi diem, & audies, Tum pro conſul, Iſtud, inquit, perſuade populo. Tibi equidem, inquit, Polycarpus, rationem & ſententiam meam (magiſtratibus enim & poteſtatibus à Deo conſtitutis, eum honorem, qui noſtrorum animorum ſaluti, noſtræque religioni nihil afferat detrimenti, pro dignitate tribuere docemur) impertire non grauabor; ſed illos non ſatis dignos exiſtimo, quibus de fide noſtra per reſponſum ſatisfaciam. Et proconſul, Beſtias, inquit, habeo in promptu, iſtis te obiiciam laniandum, niſi te mature pœnituerit. Accerſe, inquit; nam nobis rata ac decreta ſtat ſententia, & multum ab eo abſumus, vt aliquando animo mutato nos meliorũ pœniteat, quo deteriora ſequamur. A ſæuitia & crudelitate ad æquitatem & modeſtiam traduci, eſt ſane pulchra mutatio.

Præclarum eius reſpõſum.

Ad quem rurſus proconſul: Te, inquit, ardentibus flammarum incendiis, domitum & manſuetum reddam, ſi beſtiarum laniatus contemnas, & nõ reſipiſcas ocyus. Tum Polycarpus, Ignem, inquit, mihi minitaris, qui ad tempus exardeſcit quidem, ſed paulo poſt penitus extinguitur. Verum ignem illum futuri iudicij ad perpetuum impiorum ſupplicium, & cruciatum reſeruatum, omnino ignoras. Sed quid cunctaris? profer beſtias, aut aliud quod lubet. Iſta & alia complura locutus, tanto vultus decore & gratia imbutus eſt, tan-

Mira vultus gratia inter minas.

tantaque animi fidentia & alacritate expletus, *vti his* quæ eſſent ei tam minaciter obiecta, non modo non conturbatus ſuccumberet, ſed contra, ipſum proconſulem, admirabili ſua conſtantia & grauitate prorſus obſtupefaceret. Proconſul præconem nihilominus miſit, qui in medio ſtadio iſtud ter prædicaret; Polycarpus profeſſus eſt ſe Chriſtianum eſſe. Quæ vox cum eſſet à præcone emiſſa, vniuerſa tum gentium, tum Iudæorum multitudo, qui Smyrnam incolebant, animi impetu & bile effrenata exardeſcēs, alta voce clamare; Iſte eſt Aſiæ doctor; iſte Chriſtianorum pater; iſte noſtrorum Deorum euerſor; iſte deniq; eſt, qui adeo multos perdocuit, vt neque diis ſacrificent, neque eos adorent. Quæ cum eſſent locuti, vociferari & rogare Philippum munerarium, vt leonem, qui Polycarpum diſcerperet, emitteret. Hic vero reſpondere, non eſſe ei integrum; quoniam iam ferarum certamina confecta erant. Tunc illis viſum eſt, vno conſenſu clamando inſtare, vt Polycarpus viuus in rogum coniiceretur. Ita enim factum oportuerat, vt viſio, quæ de ceruicali ei apparuerat, compleretur. Frequens itaq; hominum turba, & ex officinis & ex balneis ligna ſermentaque actutum coaceruabant; & Iudæi quidem ad hoc facinus (ſic enim illorum mos in eiuſmodi negotio erat) operam propenſiore animo conferebant.

Clamor gentilium, & Iudæorum contra Polycarpū.

Verum vbi rogus extructus & paratus erat, Polycarpus ſoluto cingulo & omnibus veſtibus exutis, calceos etiam ſibi extrahere cœpit; quod quidem antea non aliquando facere conſueuerat; propterea quod ſinguli fideles magno ſtudio inter ſe contendebant, quis primum ei in eo munere inſeruiens, corpus illius poſſet contrectare.

Honeſtiſſima Polycarpi vita.

Nam in toto ætatis curriculo: etiam ante canitiem, propter vitam honeſte actam, probeque moratam, magnopere colebatur. Porro paulo poſt inſtrumenta, quibus in rogo firme teneretur, apparata corpori illius circumiiciuntur. Et cum illum clauis vellent affigere,

gere; dixit; Sinite me hoc modo. Nam qui mihi patientiam ad ignis flammas ſuſtinendas pro ſua clementia largitur, largietur etiam, vt ſine commiſſuris clauorum, quibus me affigere ſtatuitis, conſtans abſque vlla corporis commotione, rogo adhæreſcam. Idcirco cum non clauis, ſed vinculis ſolum colligârunt. Itaque manibus à tergo circumplicatis conſtrictiſque, tanquam aries inſignis ex immenſo grege delectus, vt holocauſtum gratum acceptumque fieret Deo omnipotenti, ſic locutus eſt: Pater dilecti & benedicti filij tui IESV CHRISTI, per quem tui cognitionem accepimus: Deus Angelorum & Poteſtatum: Deus totius creaturæ, & iuſtorum cuiuſque generis, qui viuunt in conſpectu tuo, gratias tibi ago, quod me huius diei & horæ celebritate donaſti: in qua cum in martyrum numero, tum in calice paſſionis Chriſti tui, tormentorum particeps fiam, in reſurrectionem vitæ æternæ, tam animæ quàm corporis, per immortalem Spiritus ſancti virtutem: inter quos quæſo martyres hodie in cõſpectu tuo pro hoſtia pingui & accepta admittar, ſicut præparaſti, præſignificaſti, & iam tandem compleuiſti, qui verus Deus es, & omnis mendacij expers. Ac propterea præ cæteris omnibus te laudo, te benedico, te glorifico, per Ieſum Chriſtum dilectum filium tuum, Pontificem æternum: per quem tibi cum eo in ſpiritu ſancto gloria nunc & in futura ſecula ſeculorum. Amen. *Oratio S. Polycarpi.*

Hac voce Amen emiſſa, & orandi fine facto, carnifices, quibus ignis extruendi cura imponebatur, rogum incenderunt. Qui vbi ardentem flammam effuderat, miraculum ingens illis, quibus idem videre à Deo conceſſum fuit, quiq. ad ea, quæ gerebantur, cæteris fidelibus vere in poſterum narranda, erant reſeruati viri, viſum eſt. Ignis enim fornicis ſpeciem gerens, tanquam velum nauigij ventorum flatibus turgeſcẽs, corpus martyris vndique obuallabat. Ille in medio conſtitit, non tanquam caro exuſta, ſed tanquam aurũ & argentum, in camino, ignis ardore probatum. Quin *Inſigne miraculum.*

etiam tantum & tam fragrantem odorem inde hauriebamus, vt idem velut ex thure odorifero, aut alio quouis precioſo aromate, efflatus videretur. Ad extremum igitur, cum nefarij & impij homines eius corpus ab igne minime poſſe conſumi viderent, carnifici mandata dederunt, vt propius ad rogum progreſſus, illum enſe ſtricto confoderet. Qua re confecta, tanta cruoris copia effluxit, vt ignem prorſus extingueret, & vniuerſa multitudo quęreret ſecum magna cũ admiratione, vtrum tantum eſſet diſcriminis inter infideles & electos, ex quorum numero iſte Polycarpus vnus erat; vir noſtris temporibus omnium facile præſtantiſſimus: Catholicæ Smyrnenſis Eccleſiæ Epiſcopus: Doctor Apoſtolicus & Propheta pius. Nam quodcunque verbum ex eius ore exibat, idem vel iam expletum erat, vel poſtea pro certo explendum. Inuidus, odioſus, & iuſtorum hominum generi ſemper infeſtus diabolus, cum martyrij eius amplitudinem, incorruptamque & integram vſque à teneris vnguiculis viuendi rationem immortalitatis corona remuneratam, cũque ipſum propterea ſtabili & certo præmio vitæ æternæ donatum cerneret, omni cura & cogitatione eo incubuit, ne corpus eius à nobis inde auferretur: idque adeo cum permulti è noſtris permagna cupiditate ducerentur, & huius rei efficiendæ, & ſanctæ illibatæque carnis perfruendæ.

Non læditur ab igne

Enſe confoditur.

Chriſtianorum feruor in conſeruandis reliquiis.

Nam certi homines Nicetem, patrem Herodis, Dalcæ fratrem, ſubmonebant, vt Præſidem exoraret, ne corpus eius cuiquam daret: ne Chriſtiani dicebant, Crucifixo illo derelicto, hunc venerari incipiant. Atq; hæc Iudæis ſubmonentibus, obnixeque inſtantibus, aggreſſi ſunt. Iudæi autem nos, quibus in animo erat illum ex igne eximere, accurate obſeruabant. Centurio autem cum videret Iudæos inſtare contentius, corpus martyris in medio poni, & vt gentium mos fert, igni comburi iubet. Sic nos poſtea oſſa eius potiora, lapillis precioſis auroque puriora, ex cineribus ſelecta eo loco repoſuimus, qui illis erat decorus conſentaneuſ-

Cadauer eius igne conſumitur.

Oſſa eius reuerenter reponũtur.

Digitized by Google

neuſque Iſta de beato Polycarpo, qui Smyrnæ martyrium obiuit, cum aliis duodecim ex Philadelphia profectis, qui idem genus mortis lubentes pertulerunt, literis mandata ſunt. Qui ſolus præ cæteris multo maxima nominis celebritate apud omnes floruit, vſq; adeo vt ipſis gentibus vbique locorum frequens in ore & ſermone verſetur. Talem quidem exitum res ab admirabili & apoſtolico Polycarpo geſtæ, tandem conſecutæ ſunt.

VITA S. BATHILDIS REGINÆ FRANCIÆ; ex ea quæ eſt penes V. P. Laurent. Sur. Tom. 7. Claruit Anno à Partu virgineo 665. & Reliquis.

C. Baron. Tom 8. Ann. & in Not. Mart. Rom. 26. Ianuar.

B. Bathildis de partibus tranſmarinis deprædata, à Principe Francorum clariſſimo Erchinoaldo, qui tunc palatium gubernabat, exiguo fuit pretio redempta. In cuius miniſterio ipſa adoleſcens ita decētiſſime conuerſata eſt, (vtpote quæ claro ſanguine Saxonum eſſet progenita) vt matrona ſupradicti Erchinoaldi defuncta, hæc eſſet eidem Principi ſocianda. Sed ſubtraxit ſe virgo beata ab eius adſpectibus, donec alteram duxiſſet. Quod diuino nutu factum videtur. Nam quæ Principis prius nuptias deuitauerat, poſtea Clodoueum Dagoberti quondam filium in coniugem accepit, vt magis poſſet Eccleſiis & egenis prodeſſe. Hæc, collata ſibi à Deo prudentiæ gratia, Regi obtemperabat vt Domino; Principibus ſe oſtendebat vt matrem; ſacerdotibus vt filiam; eidem Regi humiliter aſſidueque pro Eccleſiis & pauperibus ſuggerens. Iam tum enim ſub ſeculari habitu Chriſto militare cupiens, frequentabat etiam orationem, quotidie commendās ſe cum lachrymis Chriſto. Cui Rex pius conſulens iuxta fidem & deuotionem eius, vt plenius hæc, quæ mēte conceperat, perficeret, venerabilem etiam virum Geneſium Abbatem, Lugduni poſtea Epiſcopum, ad ſub-

S. Bathildis captiua de partibus tranſmarinis, ſtemmate claro orta.

Nubit Regi Clodoueo, Dagoberti filio.

Munifica.

Digitized by Google

circa Eccleſias & pauperes.

leuamen ac ſupplementum adiutorij ei cõtulit. Per cuius manus miniſtrans ipſa ſacerdotibus & pauperibus, paſcebat egenos, & induebat veſtibus nudos, ſtudioſeque ſepeliri ordinabat mortuos. Dirigebat quoque per ipſum ad cœnobia virorum & ſacrarum virginum auri vel argenti non modica pondera.

Moritur Rex Clodoueus.

Interea vero dominus Rex Clodoueus, vir eius, gratia euocante diuina, decimo ſeptimo regni ſui anno, rebus exemptus humanis, migrauit à ſeculo; relictaque ſobole filiorum, cum matre ſuſcepit illico filius eius Lotharius Francorum regimen; Auſtraſij vero pacifico ordine receperunt filium eius Childericum Regem, factique ſunt Burgundiones & Franci ex illo tempore vniti. Quæ credimus per magnam fidem dominæ Bathildis accidiſſe. Sed & factum eſt præterea per eam, nutu Dei, exhortantibus ſacerdotibus, vt hæreſis Simoniaca, quæ prauo vſu maculabat tunc Eccleſiam Dei, à Catholicis viris penitus pelleretur. Largiebatur vero per religioſorum cœnobia integra prædia & ſyluarum aditus, quo pacto cœnobium Kale ſanctimonialium virginum in pago Pariſiaco, vnda circumfluente Matronæ fluminis, decentiſſime ædificauit, villis ampliſſimis cum earum redditibus illud exornans; Deique famulam Bertiliam (quam ex monaſterio Iodro euocauerat) in locum matris ibi primam conſtituens: vbi & ipſa poſtea Deo acceptabilis Bathildis, vt dicemus, ſub religionis regula in pace quieuit. Monaſterium etiam, cuius vocabulum eſt Corbeia, in pago Ambianenſi, ſuo opere, fundo tenus ſtruxit, ac deuotum gregem monachorum ibi eſſe conſtituit, ſub venerabili Theofredo tunc Abbate, * nunc Epiſcopo, quem de Luxouio monaſterio expetierat, ipſum monaſterium villis & prædiis, omnibuſque ſumptuum neceſſitatibus fundans.

Burgũdiones & Frãci vniti per hanc ſanctam Reginam.

Conſtruit monaſterium Kalenſe.

Item Corbeiam in territorio Ambianẽſi.

**Nota ætatem Auctoris.*

Domino etiam Philiberto Gemmeticenſis monaſterij,

ſterij Abbati ſyluam magnam ex fiſco, vbi ipſum cœnobium fratrum ſitum eſt, magnaque munera, & paſtus de fiſco Dominico ad ipſum monaſterium conſtruendum conceſſit. Multa quoque talenta argenti vel auri domino Laygoberto Curbionenſis monaſterij Abbati, cum villa quadam, ad opus ſeruorum Dei illic habitantium contulit. Sed & ipſum regale, quo cingebatur cingulum, à ſacris lumbis abſtulit, fratribuſque in eleemoſynam dedit. Similiter & ad Fontinellam & Logium plura conceſſit beneficiorum compendia. Ad Luxouium etiam, & ad reliqua Burgundiæ monaſteria, villas perplures ad integrum conceſſit, & pecuniam innumerabilem direxit. Ad Iotrum quoque monaſterium, vnde ſacras virgines cum præfata domina Bertilia Abbatiſſa ad cœnobium Kalenſe accerſiuit, villam nouam ſitam in pago * Vermandenſi, cum pluribus aliis muneribus, quibus ipſum honorauit, deuote contulit. Monaſterij quoque ſanctæ Faræ non immemor fuit, villam quandam cum ſæpe datis muneribus ac largiſſimis donis eidem delegans. Ad baſilicas quoque, nec non & Eccleſias, ſeu ad monaſteria ſanctorum virorum, ſacrarumque virginum Pariſiacæ vrbis, itidem villas laudabiles ac multas condonauit, & muneribus pluribus amplificauit. Sed enarrare non valemus, vel ſcilicet media dicere per ſingula.

Ipſum ſuū cingulum regale largitur fratribus in eleemoſynā.

**Viromādenſi. Multa largitur paſſim omnibus Eccleſiis Gallicanis.*

Quin etiam baſilicas ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli Romæ poſitas, propter eorum amorem decentiſſime muneribus honorauit; Romaniſque recluſis & pauperibus ſæpius largiſſima dona direxit.

Mittit & Romam ſuas eleemoſynas.

Creſcebat autem quotidie eius ſancta deuotio, & omnimodis ſatagebat, vt cœnobialem vitam, in monaſterio quod ipſa ædificauerat, duceret. Quod eius deſiderium Primores & Proceres Francorum diſ-

ſero-

ferebant primo; quia ſcilicet eius ſapientia palatium regebatur; poſteà autem conceſſerunt; nimirum, poſtquam metuebant beatam Regiam, propter Sigebrandum Epiſcopum contra voluntatem eius indiſcuſſum & contra legem interfectum. Itaque ſancta eius deuotio per quamlibet occaſionem Chriſto gubernante eſt adimpleta; eſtque ipſa deducta ab aliquibus Seniorum Principibus ad præfatum monaſterium diu deſideratũ Kalam. Vbi ſane ipſa beata mater piiſſimo affectu diligebat ſorores, nimirum vt proprias filias: & ſanctæ, quam ſibi præfecerat, Abbatiſſæ obediebat vt matri; omnibus non vt domina, ſed ſicut ſagax ancillula ſancta deuotione miniſterium obſequij exhibens. Atque adeo, ita humilitatis magnæ forti animo omnibus miniſtrabat exemplum, vt ipſa quoque in officio coquinę miniſtraret ſororibus; ipſas munditias omnes faceret.

Ingreditur monaſteriũ Kalenſe. Quanta eius obedientia & humilitas, aliaque virtutes.

Inſiſtebat etiam aſſidue orationi deuotæ cum lachrymis, & diuinam lectionem ſæpius frequentabat: necnon & conſolationem continuam per ſanctam exhortationem, & frequentem viſitationem infirmis impendebat. Studio enim charitatis cum dolentibus dolebat, ac pro debilibus & infirmis, vt cõſolationis ſubſidium animæ & corporis eis adminiſtraretur, ſæpiſſimæ dominæ Abbatiſſæ humiliter ſuggerebat. Tandẽ autem cœpit & ipſa domina Bathildis corpore infirmari, & viſcerum inciſione, peſſimo infirmitatis vitio (quod medici Ileos vocant) grauiter laborare. Attamẽ licet per tenera membra vi doloris torqueretur, ſemper tamen cœleſti medico, qui ſubuenit in tribulatione laborantibus, ſancta conſcientia gratias non ceſſabat agere. Appropinquabat autem dominæ Bathildis obitus; cum viſio præclara & ei conueniens fuit oſtenſa. Scala ſiquidem recta videbatur adſtare ante altare ſanctæ Mariæ; cuius culmen cœlos contingebat: & quaſi Angelos Dei benigne comitantes ſecum ſecreta cœleſtia penetrare; quod tamen ſileri à ſororibus, quæ conſciæ huius mirabilis viſionis fuerant, præcepit. Nec multo

Grauiter torquetur iliaca paſſione.

Viſio ei ante obitum oſtenſa.

multo poſt, Ecce conſignans ſe confidemer, & pios oculos ac ſanctas manus ad cœlum eleuans, ſanctam illam animam à corporis vinculo in pace reſoluit, obuiāte ſibi fideliſſimo amico Geneſio Epiſcopo; qui viſus eſt adſtantibus inter agmina Angelorum, tertio Calēdas Februarij. Porro corpus ſacrum in eodem monaſterio eſt conditum; ad quod plura per ſuam famulam efficit Deus miracula. *Obdormit in Domino. clara miraculis poſt obitum.*

VITA S. PAVLÆ NOBILISSIMÆ ROMAnæ Viduæ; ex ea quam B. Hieronymus ad filiam eius Euſtochium epiſt. 27. præclare conſcripſit. Obijt autē Anno à partu virgineo 404. Innocentij Rom. Pontif. 3. Ætatis vero ſuæ circa 57. Arcad. & Honor. Imperatorum 10.

Ceſ. Baron. Ann. Tom. 5. & Not. in martyr. Rom.

SAncta ac venerabilis Paula nobilis genere, ſed multo nobilior ſanctitate; potens quondam diuitiis, ſed nunc Chriſti paupertate inſignior. Gracchorum ſtirps; ſoboles Scipionum; Pauli hæres; cuius vocabulum trahit, Martiæ Papyriæ, matris Africani, vera & germana progenies, Romæ prætulit Bethleem; & auro tecta fulgentia, informis luti vtilitate mutauit. Quæ quamdiu in corpore fuit, peregrinata eſt à Domino, & voce ſemper flebili conquerebatur; *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt, habitaui cum habitantibus Cedar multum peregrinata eſt anima mea. Cupio diſſolui & eſſe cum Chriſto.* Quoties autem infirmitate corpuſculi (quam incredibili abſtinentia & duplicatis contraxerat ieiuniis) vexabatur, hoc in ore voluebat; Subiicio corpus meum, & in ſeruitutem redigo, ne aliis prædicans, ipſa reproba inueniar. Inter doloris aculeos, quos mira patientia ſuſtinebat, quaſi apertos ſibi cœlos adſpiceret, loquebatur; *Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam?* Vis lector breuiter eius ſcire virtutes? Omnes ſuos pauperes, pauperior ipſa dimi-

27. Ianuar. Genus S. Paulæ & patria.

2. Cor. 5. Deſideriū moriendi. Pſalm. 119. Philip. 1. Admiranda eius abſtinentia. 1. Cor. 9. Eximia eius patientia. Pſalm. 54.

Digitized by Google

Voluntaris paupertas eius. dimiſit. Nec mirum de proximis & familiola, quam in vtroque ſexu de ſeruis & ancillis in fratres ſororeſque mutauerat, iſta proferre, cum Euſtochium Virginem & deuotam Chriſto filiam, procul à nobili genere, ſola fide & gratia diuitem reliquerit.

Alij altius repetant, & à cunabulis eius, ipſiſque (vt ita dicam) crepundiis matrem Bleſillam & Rogatum proferant patrem; quorum altera Scipionum, Gracchorumque progenies eſt: alter per omnes fere Græcias vſque hodie ſtemmatibus & diuitiis, ac nobilitate Agamemnonis fertur ſanguinem trahere; qui decennali obſidione Troiam deleuit. Tali igitur ſtirpe generata, iuncta eſt viro Toxotio Æneæ & Iuliorum altiſſimum qui ſanguinem trahit. Vnde etiam filia eius Chriſti Virgo Euſtochium, Iulia nuncupatur, & ipſe Iulius à magno demiſſum nomen Iulo. His, inquam, orta maioribus & fœcũditate ac pudicitia probata, primum viro, deinde propinquis & totius vrbis teſtimonio, quinq; liberos edidit; Bleſillam; ſuper cuius morte eam Romæ conſolatus ſum. Paulinam; quæ ſanctum & admirabilem virum, & propoſiti, & rerum ſuarum Pammachium reliquit hæredem. Euſtochium; quæ nunc in ſanctis locis virginitatis & Eccleſiæ monile pretioſum eſt: Ruffinam; quæ immaturo funere pium matris animum conſternauit, & Toxotium.

Illuſtriſſimi natales S. Paulæ.

Iungitur Toxotio viro.

Liberi eius.

Poſtquam vir eius mortuus eſt (quem ita planxit, vt prope ipſa moreretur) ita ſe conuertit ad Domini ſeruitutem, vt omnes pene diuitias in pauperes erogaret. Quis inopum moriens, non illius veſtimentis obuolutus eſt? Quis clinicorum non eius facultatibus ſuſtentatus eſt? quos curioſiſſime tota vrbe perquirẽs, damnũ putabat ſi quiſquam debilis & eſuriens cibo ſuſtentaretur alterius. Spoliabat filios; & inter obiurgantes propinquos, maiorem ſe eis hæreditatẽ Chriſti miſericordiam dimittere loquebatur. Quid in cunctos clementiſſimum animum & bonitatẽ etiam in eos, quos nunquam viderat, euagãtem commemorem? Nec diu potuit excelſi apud ſeculum generis & nobiliſſimæ familiæ

Summa eius benignitas in pauperes.

Digitized by Google

militiæ viſitationes & frequentiam ſuſtinere. Mærebat honore ſuo, & ora laudantium declinare ac fugere feſtinabat. Cumque Orientis & Occidentis epiſcopos ob quaſdam eccleſiarum diſſenſiones Romam Imperiales literæ contraxiſſent, vidit admirabiles viros, Chriſtiq; Pontifices Paulinum, Antiochenæ vrbis epiſcopum: & Epiphanium Salaminæ Cypri, quæ nunc Conſtantia dicitur: quorum Epiphanium etiam hoſpitem habuit: Paulinum in aliena manentem domo, quaſi proprium humanitate poſſedit. Quorum accenſa virtutibus, per momenta patriam deſerere cogitabat: non domûs, nõ liberorũ, non familiæ, non poſſeſſionum, non alicuius rei, quæ ad ſeculum pertinet, memor: ſola ſi dici poteſt & incomitata ad eremum Antoniorum atque Paulorũ pergere geſtiebat. Tandemque exacta hyeme, aperto mari, redeuntibus ad eccleſias ſuas epiſcopis, & ipſa voto cum eis ac deſiderio nauigauit. Quid vltra differo? Deſcendit ad portum, fratre, cognatis, affinibus, & quod his maius eſt, liberis proſequentibus, & clementiſſimam matrem pietate vincere cupiẽtibus. Iam carbaſa tendebantur, & remorum ductu nauis in altum protrahebatur: Paruus Toxotius ſupplices manus tendebat in littore: Ruffina iam nubilis, vt ſuas exſpectaret nuptias, tacens fletibus obſecrabat: & tamen illa ſiccos ad cœlum tendebat oculos, pietatẽ in filios, pietatẽ in Deum ſuperans. Neſciebat ſe matrẽ, vt Chriſti ſe probaret ancillã. Torquebãtur viſcera, & quaſi à ſuis membris diſtraheretur, cum dolore pugnabat, & amorẽ filiorũ maiore in Deum amore contemnens, in ſola Euſtochio, quæ & propoſiti & nauigationis eius comes erat, acquieſcebat. Sulcabat interim nauis mare: & cunctis qui cum ea vehebantur littora reſpicientibus, ipſa auerſos tenebat oculos: ne videret, quos ſine tormento videre non poterat. Fateor nulla ſic amauit filios: quibus antequam proficiſceretur, cuncta largita eſt exhæredans ſe in terra, vt hæreditatem inueniret in cœlo.

Aliena ab Ambitione.

Epiphani Hoſpes S. Paula.

Roma cum Euſtochio filia diſcedit S. Paula.

Nota fortitudinem animi in tanta matrona.

Delata eſt ad Inſulam Pontiam, quam clariſſimæ quondam

quondam fœminarum ſub Domitiano Principe pro confeſſione nominis Chriſtiani, Flauiæ Domitillæ nobilitauit exilium; videnſque cellulas in quibus illa lõgum martyrium duxerat, ſumptis fidei alis, Hieroſolymam & ſancta loca videre cupiebat. Tandem poſt Rhodum & Lyciam, vidit Cyprum; vbi ſancti & venerabilis Epiphanij pedibus prouoluta, decem ab eo diebus retenta eſt, non in refectionem, vt ille arbitrabatur, ſed in opus Dei, vt re comprobatum eſt. Nam omnia illius regionis luſtrans monaſteria, prout potuit, refrigeria ſumptuum fratribus dereliquit, quos amor ſancti viri de toto illuc orbe conduxerat. Inde breui curſu transfretauit Seleuciam: de qua aſcendens Antiochiam, ſancti Confeſſoris Paulini modicum charitate detenta, media hyeme, calente ardore fidei, fœmina nobilis, quæ prius Eunuchorum manibus portabatur, aſello ſedens profecta eſt. Omnia deinde loca, quæ ſacris voluminibus continentur, eximia quadam pietate & incredibili in ſanctos munificentia viſitauit. Per ſingulos ſanctos Chriſtum ſe videre credebat: & quicquid in illos contulerat, in Dominum ſe contuliſſe lætabatur. Mirus ardor & vix in fœmina credibilis fortitudo. Oblita ſexûs & fragilitatis corporeæ, inter tot millia monachorum cum puellis ſuis habitare cupiebat: & forſitan, cunctis eam ſuſcipientibus impetraſſet, nî maius ſanctorum locorum retraxiſſet deſiderium. Tãdem in ſanctam Bethleem læta perueniens, ibi perpetuo manſura, anguſto per triennium manſit hoſpitiolo donec extrueret cellulas ac monaſteria, & diuerſorum peregrinorum iuxta viam conderet manſiones, in qua Maria & Ioſeph hoſpitium non inuenerant.

Vbi quondam Flauillia Domitilla exilij locus.

Peregrinationes eius.

Sancta loca & monachorum cellulas S. Paula viſitat.

Condit monaſteria in Bethleem.

Ibi demum tanta ſe humilitate deiecit, vt qui eam non vidiſſet, & pro celebritate nominis videre geſtiſſet, ipſam eſſe non crederet, ſed ancillarum vltimam: & cũ frequentibus virginum choris cingeretur, & veſte, & voce & habitu & inceſſu minima omnium erat; Nũquam poſt viri mortem vſque ad diem dormitionis ſuæ, cum vllo comedit viro, quamuis eum ſanctum & in

Eius humilitas.

Digitized by Google

in Pontificali ſciret culmine conſtitutum. Balneas, niſi periclitans, non adiit. Mollia etiam in grauiſſima febre, lectuli ſtrata non habuit, ſed ſuper durisſimam humum ſtratis ciliciolis quieſcebat; ſi tamen illa qu es dicenda eſt, quæ iugibus pene orationibus dies noctesque iungebat. Leuia peccata ita plangebat, vt eam ſgrauiſſimorum criminum crederes ream. Cumque à nobis crebrius moneretur, vt parceret oculis, & eos ſeruaret euangelicæ lectioni, aiebat; Turpanda eſt facies, quam cõtra Dei præceptum purpiriſſo & ceruſſa, & ſtibio ſæpe depinxi. Affligẽdum corpus, quod multis vacauit delitiis. Longus riſus, perpeti compenſandus eſt fletu. Mollia linteamina, & ſerica pretioſiſſima, aſperitate cilicij commutanda. Quæ viro & ſeculo placui, nunc Christo placere deſidero. *Stratũ eius* *Digni Pœnitentiæ fructus.*

Si inter tales tantaſque virtutes, caſtitatem in illa prædicare voluero, ſuperfluus videar; in qua etiam cũ ſecularis eſſet, omnium Romæ matronarum exemplum fuit; quæ ita ſe geſſit, vt nunquam de illa etiam maledicorum quicquã auderet fama confingere. Nihil animo eius clementius, nihil erga humiles blandius fuit. Si pauperem videbat, ſuſtentabat; ſi diuitem, ad benefaciendum hortabatur. Liberalitas ſola excedebat modum. Fateor errorem meum. Cum in largiẽdo eſſet profuſior, arguebam illud proferens de Apoſtolo; *Non vt aliis ſit refrigerium, vobis autem tribulatio; ſed ex æqualitate in hoc tempore: vt veſtra abundãtia, & ad illorum inopiam, & illorum abundantia ſit ad veſtram inopiam* Et prouidendum eſſe, ne quod libẽter faceret, ſemper facere nõ poſſet; & multa huiuſcemodi; quæ illa mira verecundia & ſermone parciſſimo diſſoluebat; teſtem inuocans Deum, ſe pro illius nomine cuncta facere, & hoc habere voti, vt mendicans ipſa moreretur, & vnum nummum filiæ non dimitteret, & in funere ſuo aliena ſindone inuolueretur. Ad extremũ ſic inferebat; Ego ſi petiero, multos inueniam, qui mihi tribuãt; iſte mendicans ſi à me non acceperit, quę ei poſſum etiam de alieno tribuere, & mortuus fuerit, *Caſtitas inſignis.* *Liberalitas* *2. Cor. 8.* *Volũtaria paupertas.*

à quo eius anima requiretur? Ego cautiorem in re familiari eſſe cupiebam; ſed illa ardentior fide, toto Saluatori animo iungebatur, & pauperem Dominũ pauper ſpiritu ſequebatur, reddẽs ei quod acceperat, pauper pro ipſo effecta. Tantæ continentiæ fuit, vt prope menſuram excederet, & debilitatem corporis nimiis ieiuniis ac labore contraheret. Quæ, exceptis diebus feſtis, vix oleum in cibo caperet; vt ex hoc vno exiſtimetur quid de vino & liquamine; piſcibus, & lacte, & melle, & ouis, & reliquis, quæ guſtui ſuauia ſunt, iudicârit.

Sobrietas.

Inuidia virtutum comes.

Semper quidem virtutes ſequitur inuidia, feriuntque ſummos fulgura montes. Suſcitauerat ei Dominus Adad Idumæum, qui eam colaphizaret, ne ſe extolleret; & quaſi quodam ſtimulo carnis ſæpius admonebat, ne magnitudo virtutum altius raperet, & aliarũ vitiis fœminarum ſe in excelſo crederet conſtitutam. Ego aiebam, liuori eſſe cedendum, & dandæ inſaniæ locum; quod feciſſet Iacob in fratre ſuo Eſau, & Dauid in pertinaciſſimo inimicorum Saul; quorũ alter in Meſopotamiam fugerit, alter ſe Allophylis tradiderit; malens hoſtibus, quam inuidis ſubiacere. At illa reſpondebat; Iuſte hæc diceres, ſi diabolus contra ſeruos Dei & ancillas non vbiq; pugnaret, & ad omnia loca fugiẽtes non præcederet; ſi non ſanctorum locorum amore retineret, & Bethlehem meam in alia poſſem reperire parte terrarum. Cur enim non patientia liuorem ſuperem? Cur non humilitate frangam ſuperbiam, & percutienti maxillam offeram alteram? Nõne apoſtoli gloriabantur, quando pro Domino ſunt paſſi contumeliam? Beati dicuntur in Euangelio, qui perſecutionẽ patiuntur propter iuſtitiam. Secura ſit cõſcientia quod non propter peccata patiamur; & afflictio in ſeculo materia præmiorum eſt.

Geneſ. 27.
1. Reg. 7.

Patientia & manſuetudo.

Actor. 5.
Matthæi 5.

Suſurrones perniciosiſſimi.

Noui ſuſurronem quendam (quod genus hominũ perniciosiſſimũ eſt) quaſi beneuolum nunciâſſe, quod pro nimio feruore virtutum quibuſdam videretur inſana, & cerebrum illius dicerent confouendum. Cui illa re-

Digitized by Google

la reſpondit; *Theatrum facti ſumus mundo, & angelis & hominibus.* Et, *Nos ſtulti propter Chriſtum: ſed ſtultũ Dei, ſapientius eſt hominibus.* 1. Corint. 4. 1. Corint. 1.

Dicam & de ordine monaſterij, quomodo ſanctorum continentiam in ſuum verteret lucrum. Seminabat carnalia, vt meteret ſpiritualia; dabat terrena, vt cœleſtia tolleret; breuia concedebat, vt pro his æterna mutaret. Poſt virorum monaſterium, quod viris tradiderat gubernandum, plures Virgines, quas è diuerſis prouinciis congregârat, in tres turmas monaſteriaq; diuiſit; ita dũtaxat, vt in opere & in cibo ſeparatæ, pſalmodiis & orationibus iungerẽtur. Mane, hora tertia, ſexta, nona, veſpere, noctis medio, per ordinẽ Pſalteriũ cãtabant; nec licebat cuiquã ſororum ignorare pſalmos, & non de ſcripturis ſanctis quotidie aliquid diſcere. Vnus omnium erat habitus. Linteamine ad tergendas ſolum manus vtebantur. Si qua tardior vel veniebat ad pſalmos, vel erat in opere pigrior, variis eam modis aggrediebatur. Si erat iracunda, blanditiis; ſi patiens, correptione. Excepto victu & veſtitu, nullam habere quicquam patiebatur. Iurgãtes inter ſe, ſermone leniſſimo fœderabat. Laſciuientem adoleſcentularum carnẽ crebris & duplicatis frangebat ieiuniis; malens eis ſtomachum dolere, quam mentem. Quod inter ſeculi homines vel leue putatur vel nihili, hoc in monaſteriis grauiſſimum dicebat eſſe delictum. Quid memorem clementiam & ſedulitatem eius in ægrotãtes, quas miris obſequiis & miniſteriis confouebat? Cumque aliis lãguentibus large præberet omnia, & eſum quoq; exhiberet carniũ, ſi quãdo ipſa ægrotaſſet, ſibi non indulgebat; & in eo inæqualis videbatur, quod in aliis clementiã, in ſe duritiã commutabat. Referam quod expertus ſum. Menſe Iulio feruentiſſimis æſtibus incidit in ardorem febris, & poſt deſperationem, cũ Dei miſericordia reſpiraſſet, & medici perſuaderent ob refectionem corporis vino opus eſſe tenui & parco, ne aquã bibens, in hydropem verteretur, & ego clam beatũ Epiphaniũ rogarem, vt eam moneret, imo compelleret vinum bibere,

Multas virgines colligit in monaſteriis.

Frequentant Pſalmodiam.

Induſtria eius, in regimine.

Humanitas in ægrotos.

Erga ſe ſeueritas.

Digitized by Google

bere, illa vt erat prudens & ſolertis ingenij, ſtatim ſenſit inſidias, & ſubridẽs meum eſſe quod ille diceret, intimauit. Quid plura? Cum beatus Pontifex poſt multa hortamenta exiſſet foras, quærenti mihi quid egiſſet, reſpondit; Tãtum profeci, vt ſeni homini pene perſuaſerit, ne vinum bibam.

Ingenij eius præſtantia. Nihil fuit ingenio eius docilius. Tarda erat ad loquendum, velox ad audiendum. Scripturas ſanctas tenebat memoriter. Denique compulit me, vt vetus & nouum inſtrumentum cum filia, me diſſerente, perlegeret. Loquar & illud quod fortaſſis videatur incredibile; Hebræam linguam diſcere voluit, & conſequuta eſt; ita vt pſalmos Hebraice & ſermonem abſque vlla Latinæ linguæ proprietate perſonaret. Non debeo ſilentio pręterire, quanto exultauerit gaudio, quod Paulam neptem ſuam, ex Læta & Toxotio genitam, immo voto & futuræ virginitatis repromiſſione conceptam, audierat in cunis & crepitaculis balbutiente lingua, alleluia cantare. *Verus amor eius in nepotes.* In hoc enim ſolum patriæ deſiderium habuit, vt filium, nurum, neptem renunciaſſe ſeculo & Chriſto ſeruire cognoſceret.

Quid agimus anima? Cur ad mortem eius venire formidas? Hucuſque proſperis nauigauimus ventis, & criſpantia maris æquora labens carina ſulcauit; nunc in ſcopulos incurrit oratio, & tumentibus fluctuum motibus, præſens vtrique noſtrum intentatur naufragium. Quis enim ſiccis poſſit oculis Paulam narrare morientem? *Infirmatur* Incidit in grauiſſimam valetudinem, imo quod optabat, inuenit, vt nos deſereret, & plenius Domino iungeretur. Quid diu immoror, & dolorem meũ differendo facio longiorem? Sentiebat prudentiſſima fœminarum, adeſſe mortem, & frigente alia parte corporis atque membrorum, ſolum animæ teporem in ſacro pectore palpitare; & nihilominus quaſi ad ſuos pergeret, alienoſque deſereret, illos verſiculos ſuſurrabat; *Pſalm. 25.* *Domine dilexi decorem domus tuæ, & locũ habitationis gloriæ tuæ.* *Pſal. 83.* Et, *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiſcit & deficit anima* *Tendit ad*

mea

Digitized by Google

meain atria Domini. Et, *elegi abiecta eſſe in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.* Cumque à me interrogaretur, cur taceret, cur nollet reſpondere, an doleret aliquid, Græco ſermone reſpondit, nihil ſe habere moleſtiæ, ſed omnia quieta & tranquilla perſpicere. Poſthæc obmutuit, & clauſis oculis, quaſi iam mortalia deſpiceret, vſque ad expirationem animæ, eoſdem repetebat verſiculos, vt quod dicebat, vix audire poſſemus, digitumque ad os tenēs, crucis ſignum pingebat in labiis. Defecerat ſpiritus, & anhelabat in mortem: animaque erūpere geſtiens, ipſum ſtridorē, quo mortaliū vita finitur, in laudes Domini conuertebat. Aderāt Hieroſolymarū & aliarū vrbiū Epiſcopi & Sacerdotium inferiores gradus, ac Leuitarum innumerabilis multitudo. Omne monaſterium, virginum & monachorum chori repleuerant. Cumque alij Pontifices, lampades, cereoſque præferrent: alij choros pſallentium ducerent: in media Eccleſia ſpeluncæ Saluatoris eſt poſita. Tota ad funus eius Palæſtinarum vrbium turba conuenit. Sacrilegium putabant, qui non tali fœminæ vltimum reddidiſſet officium. Viduæ & pauperes, in exemplū Dorcadis, veſtes ab ea præbitas oſtēdebant. Omnis inopum multitudo matrem & nutritiam ſe perdidiſſe clamabant. Quodq; mirū ſit, nihil pallor mutauerat faciem: ſed ita dignitas quædam & grauitas ora compleuerat, vt eam putares non mortuā ſed dormiētem, Hebræo, Græco, Latino, Syroque ſermone pſalmi in ordine perſonabant, non ſolum triduo donec & ſubter Eccleſiam, & iuxta ſpecum Domini conderetur, ſed per omnem hebdomadam, cunctis qui venerant, ſuum funus & proprias credentibus lachrymas. Venerabilis virgo filia eius Euſtochium, quaſi ablactata ſuper matrem ſuam, abſtrahi à parente nō poterat: deoſculari oculos: hærere vultui; totum corpus amplexari: & ſe cum matre velle ſepeliri.

extrema.

In ſupremo ſpiritu, Crucis ſignum ſibi imprimit.

Actor. 9.

Pulchritudo vultus eius poſt mortem.

Amor filiæ in matrem

Secura eſto Euſtochium, magna hæreditate ditata es. Pars tua Dominus; & quo magis gaudeas, mater tua longo martyrio coronata eſt. Non ſolum enim effuſio ſangui-

Martyriū

quotidianum. ſanguinis in confeſſione reputatur, ſed deuotæ quoque mentis ſeruitus immaculata, quotidianum martyrium eſt. Illa corona de roſis & violis plectitur, iſta de liliis. Vale. ô Paula, & cultoris tui vltimam ſenectutem orationibus iuua. Fides & opera tua Chriſto te ſociant; præſens facilius quod poſtulas impetrabis. Exegi monumentum tuum ære perennius, quod nulla deſtruere poſſit vetuſtas. Incidi elogium ſepulchro tuo quod huic volumini ſubdidi, & quocunque noſter ſermo peruenerit, te laudatam, te in Bethlehem conditam lector agnoſcat.

D. Hieronymus inuocat S. Paulam.

Titulus Sepulchri.

Epitaphiū S. Paulæ.

Scipio quam genuit, Pauli fudêre parentes,
Gracchorum ſoboles, Agamemnonis inclyta proles,
Hoc iacet in tumulo: Paulam dixêre priores:
Euſtochij genitrix, Romani prima Senatûs,
Pauperiem Chriſti & Bethlemitica rura ſequuta eſt.

In fronte Speluncæ.

Aſpicis anguſtum præciſa rupe ſepulchrum?
Hoſpitium Paulæ eſt, cœleſtia regna tenentis.
Fratrem, cognatos, Romam, patriamque relinquens.
Diuitias, ſobolem, Bethlemiti conditur antro.
Hic præſepe tuum Chriſte, atque hic myſtica Magi
Munera portantes, hominique Deoq; dedêre.

Vixit in ſancto propoſito. Romæ annos quinq; Bethleem annos viginti. Omne vitæ tempus impleuit annis quinquaginta ſex, menſibus octo, diebus viginti & octo.

INSIGNE

Digitized by Google

*INSIGNE MARTYRIVM SS. *LVCII, Thyrſij, & Callinici, ex Metaphraſte; Quod inuicto animo conſummârunt, Anno Chriſti Domini 254. Sede vacante, Decij Imp. 2. vel circiter.*

** Alias Leucy.*
Caſ. Baron. Ann. Tom. 2. & in not. martyr. Rom.

IIs temporibus quibus Decius Imperator crudele pietati bellum indixerat, eiuſque cultores grauiſſimis ſuppliciis perſequeretur, fortiſſimi athletæ Lucius, Thyrſus & Callinicus, inclyta Bithynorum regione oriundi, cum generis dignitate, tum rerum à ſe geſtarum gloria admodum clari, ſtatuerunt diuinis legibus ſumma impietate calcatis præclaro aliquo certamine opem ferre. Venerat iſtis forte diebus Nicomedia ad altricem martyrum ciuitatem Cæſaream Cumbricius quidam homo nefarius; qui non ipſe tantum impura dæmonibus ſacrificia offerebat, ſed quoſuis alios vel minis, vel promiſſis ad eandem impietatis rationem pertrahebat. Lucius cum hæc animaduerteret, & eſſet inſigni prudentia & eruditione præditus, & æquis oculis nefaria ſacrificia aſpicere nequiret, animo maximo ipsũ impietatis auctorẽ aggreſſus eſt, & quã hactenus pietatem intimis animæ viſceribus recluſam tenuerat, tanquam fulgur quoddam, rupta cum horrendo fragore nube, in medium protulit. Cur, inquit, tu ô Cumbrici, tuam ipſius animam tãta impietate contaminas, vt ſurdis & nullo ſenſu præditis ſimulachris diuinos honores deferas, & multos inſuper alios ad infauſtæ huius ſuperſtitionis ſocietatem per ſummũ ſcelus adducis? Quin potius relicto tenebrarum errore, verum Deum & Seruatorem tuum agnoſcis?

28. Ianuar.

Patria eorum.

Cumbricius Cæſaream venit, vt Chriſtianos deleat.

Lucij oratio ad Cũbricium.

Hæc cum admiranda quadam grauitate dixiſſet, Præſes animo grauiter commotus, ſtatim tergo eius plagas infligi iuſſit, ratus ſe martyris conſtantiam frãgere poſſe. Sed martyr Chriſti, cum plagas illas lubenti

Cæditur Lucius.

 animo

animo vultuque imperterrito exciperet, & fortitudine ſua lictorum potius robur fatigaret, tum indefeſſis precibus orabat, vt ad Deum reſolueretur, illum conuenire deſiderans. Quare Præſes: Quoniam ergo, inquit, ô Luci mors tibi grata eſt, age nos tibi largiemur quod deſideras: ac ſtatim dictata in eum capitis ſententia, martyr foras productus, incredibili animi gaudio præciſa ceruice curſum peregit. Eo hoc modo coronato, cũ nihilominus Cumbricij tyrannis populabunda vagaretur, & Chriſtiani timore ſuppliciorũ latibula quærerẽt, Thyrſus fidei patrocinium vbique fere deſertũ ingemiſcẽs, magno & excelſo animo è regione Bithynorum, ipſi tyranno obuiam venit, ſalutem prima fronte haud fictam impartiẽs. Cui Cũbricius parem quoque ſalutationem vt reddidit, Licetne, inquit Thyrſus, vobis qui magiſtratũ geritis, libere loqui, an oportet mãdatis veſtris æquis iniquis ſubditũ ſcenæ deſeruire? Cui Cumbricius, nequaquam, reſpõdit, ſed libera dicendi facultas quæ in rẽ ſunt Reipublicæ cuiuis permittitur. Tũ Thyrſus: & quænã vtiliora dici poſſunt iis; quæ nõ ad corporis ſed ad ſempiternã animæ ſalutẽ pertinent? Ego enim vidẽs te cæco mentis impetu multos mortaliũ à vera ſalute in peſtẽ & exitiũ, ſempiternũ pertrahere, & eo ſcelere tibi ipſis ignis gehennam conſtruere, duxi expedire, cum ea quæ par eſt fiduciã, tecũ agere, tecũque diſſerere, & ex te ſcire quanã de cauſa ſtatuiſti, contẽpto cœlo terręq; Domino, opera manuũ adorare, & omne ſtudiũ, omnes cogitationes ad impuriſſimum ſimulachrorum cultum conferre?

Lucius capite plectitur

Thyrſi magnanimitas

Cumbriciũ Thyrſus conſtanter reprehendit.

Adhæc præſes: Importuna hæc & nimia dicendi liberalitas, oſtendit te laborare morbo eorum, qui Chriſtiani dicuntur. Verum enimuero harũ interrogationũ ſolutiones iis qui in ſcholis ſedent relinquito, & iuſſis cede Imperatoris: ſin minus, importunorum verborũ opportunam inuenies tormentorum remunerationẽ. Cui Thyrſus, Cum ſitis, inquit, Dei figmenta ratione prædita, nihil ſtulte & contra rationem agere oportet, ſed iudicio & diligenti examinatione omnia permittere,

Mira eius conſtantia.

mittere. Sin autem vis ipſe ea ſequi quæ citra vllam rationem decreta ſunt ab Imperatoribus, cum mihi nunc non ſit perſuaſum à Chriſtianæ fidei confeſſione recedere, fac ipſe quod eſt tibi conſtitutum. Cumbricius vero, forte, inquit, quod tecum benigne & leniter agamus, inſolentiorem te ideo effecimus; ſed ſuadeo ne noſtra lenitate abutaris, & diis quæ iuſta ſunt; reddas, quo magnos à magno Imperatore honores cõſequaris. Ad quæ Martyr, Ego fluxos & perituros huius mundi honores iam diu prudenti ſatis animo mecum perpendi, nec eos maioris facio quam faciendi ſunt, iiſque omnibus veram Chriſti fidem, quam amplexus ſum, antefero. Quare ſi quod tibi contra nos ab Imperatore permiſſum eſt, ne ſis negligens.

Ceditur Thyrſus. His dictis præſes iracundia inflatus, iuſſit pugnis cædi martyrem. Erant adoleſcentes aliquot viribus robuſtiſſimi, qui inſultantes è ſummis manuum & pedum digitis cum loris alligârunt, tantaque violentia vtrinque diſtraxerunt, vt ſolutis articulorum compagibus membratim diſcerperent. *Membratim diſcerpitur.* Nec his crudelitatis auctor ſatiatus cruciatibus cilia eius & oculos ferro confodi iuſſit. At martyr eo ſupplicio non modo non fractus animum demiſit, quin potius diuina quadam audacia repletus, præſidem maiori libertate redarguit.

Aliud ſupplicium. Ad hæc autem vir ille peſtifer cum non haberet, quod ageret, nec poſſet loquendi libertatem reprimere, iuſſit glandibus æneis maxillas vna cum dentibus excuti. Tulit hoc martyr tanta animi fortitudine, vt præſes ipſe in admirationem raptus diceret; putaſne ô Thyrſe, te omnia iam ſupplicia ſuperaſſe? Parua hæc quæ præceſſerunt, fuere, alia certe tibi parata ſunt. Martyr autem, Euge, inquit, ne alia quæſo grauiora nobis inuideas. Non inuidebo, ſubintulit præſes, ſed ea tibi affatim & munifice ſuppeditabo. *Horrendũ ſupplicium ei ad terrorem proponitur.* Statim autem lectus ei paratus eſt; in quo cum extenſus fuiſſet, ex vna quidem parte, ad terrorem, plumbum igne liquefactum propoſitum fuit, ex altera vero præſtigiatores

Digitized by Google

quidam, qui ſuadendi artificio plurimum valebant; qui totis viribus eam in rem incumbebant, vt martyrem à Chriſti confeſſione deducerent. Et nunc quidem ſupplicij ante oculos poſiti atrocitatem, nunc vero naturæ imbecillitatem ei inculcabant. At martyr cum ſurda aure voces illorum exciperet, & eis ſupplicia ſempiterna, omnibus impiis à iuſto Iudice Deo conſtituta proponeret, illi furore præcipites, feruens plumbum in tergum eius effuderunt. Sed Illud martyri quidem refrigerium, incredulis autem interitum attulit; nam plumbum inſtar aquæ diffluens, vires ei maiores præbuit; adeo vt lecto ſurrexerit, & ingenti tam præſidem quam reliquos omnes qui aderant, timore affecerit. Sed præſes rurſus à timore ad furorem conuerſus, verbis factiſque ſimul, illatum ſuo nomini; vt ipſe interpretabatur, dedecus vindicare inſtitit. Supplicia igitur ſuppliciis addidit; ſed cum videret ea omnia in nihilum recidere, vinctum eum in cuſtodiam dedit. Ibi tum martyr; quia nondum ſacris erat myſteriis initiatus, Chriſtum ardentiſſimis votis precatus eſt, vt per baptiſmum ab eo in filium adoptaretur. Ad hanc precationem, ianuæ carceris ſua ſponte apertæ ſunt, & liberum ei egreſſum ad quendam Phileam Cæſareenſium Epiſcopum prębuerunt; qui cum multa ſatis de eius libertate & animi magnitudine audiuiſſet, ſumma cum reuerentia baptiſmatis ei gratiam contulit. Inde vero Thyrſus ne optatiſſima martyrij corona fraudaretur, rurſus ſe ad carcerem Angelorum comitatus obſequio recepit.

Feruens plumbum nihil ei nocet.

Mancipatur carceri.

Ianua carceris martyri oranti ſponte aperiuntur.

Thyrſus baptizatur & iterum ſponte ad carcerem redit.

Interea cum alij alios crudelitate vincere conarentur, & Imperatori maiore improbitate gratificari vellent, Syluanus quidam genere Perſa, dignitate autem Comes, in ſuppliciis vero, piis inferendis nulli ſecundus, petiit ab Imperatore, vt ſibi ſummam in Chriſtianos excarnificandos poteſtatem faceret. Qua accepta, Nicæam venit; vbi cum multa eaque admiranda de Thyrſi conſtantia audiret, ſtatim eum ſuis tribunalibus ſiſti iuſſit, & tam minis quam blanditiis con-

Syluani crudelitas.

Thyrſus ſiſtitur Syluano.

contra eum pugnauit, vt diis ſacrificaret. Thyrſus poſtquam ſe vni & æterno Deo ſacrificare dixiſſet, tandem ſubintulit; Si velis, omiſſa vi & crudelitate, ratione & iudicio mecum contendere, dic mihi cuinam, & quemadmodum me vis ſacrificare. Ego autem ſi nihil potero contradicere parebo lubens, & nequaquam aduerſus res validas inaniter decertabo.

Hoc Syluanus reſponſum lætus excipiens, Eamus, inquit, in templum, & tunc tibi erit manifeſtum, cui ſis ſacrificaturus. Igitur cum in proximum Appollinis templum iuiſſent, Syluanus, Ecce, ait, Deus noſter; quem cum tuo ſacrificio placaueris, aliorum deorum beneuolentiam tibi conciliabis. Tum martyr; videte, inquit, quodnam ei ſacrificium offeram, & qua ratione eum placabo. Cum omnes animum oculoſque in eum conuertiſſent, ille ſublatis ad cœlum manibus ineffabilem Dei virtutem inuocauit, & repente horrendo tonitru è cœlo erumpente, ſtatuam proſtrauit, & in puluerem redegit, Conuerſus deinde martyr ad eos qui circunſiſtebant; Videtiſne, dicebat, deos veſtros plane vanos & nihili eſſe; qui ne ſolam quidem veri Dei inuocationem ſuſtinere valent? Ad hæc ira inflammatus Syluanus; Ego præſtigias tuas omnino conteram & delebo, & oſtendam quam eæ tibi vtilitatem adferunt. His dictis ferrea eſt adducta machina: in qua pectines ferrei mira diaboli verſutiâ compoſiti, carnes martyris articulatim conſcindebant; adeo vt viribus plane deſtitutus animam agere videretur. Tum Syluanus inſultans; Thyrſe, inquit, vbi nunc Deus tuus, quem colis, & quem adiutorem tuum eſſe gloriabaris? Cui martyr; Quid tu Chriſti virtutem in me non ſentis, quæ me aduerſus hos inſultus confirmat? Quo modo enim corpus hoc tam fragile, talibus poſſet reſiſtere difficultatibus, ſi non ei ſupernum præſto eſſet auxilium? Tum tyrannus maximum iuſſit afferri lebetem, feruentis aquæ liquore bullientem; in quem martyrem capite deorſum

Thyrſus idolum Apollinis oratione ſubuertit.

Horrendũ ſupplicium.

Inſignis animi fortitudo.

Aliud ſupplicium.

ſum demiſit. Martyr autem ſolo Chriſti nomine tutus, & hæc, vt priora omnia, ſuperauit; lebes enim protinus diſruptus aquam effudit, & martyrem illęſum & incolumem reliquit.

Quo viſo, Iudex ingenti pudore affectus, rurſus cũ in cuſtodiam dedit; donec non multo poſt, Apameam maritimam quandam ciuitatem cum loci illius præſide profecturus, vinculis iniectis pone eum trahi iuſſit. Nondum ad ciuitatem ventum erat, cum Syluanus mortis ei ſupplicium, ni ſacrificaret, minitaretur. Cui martyr, cum prioribus conſequens dediſſet reſponſum ſubiunxit; Vos quidem mihi mortem minitamini, ſed videte ne mox ingenti lachrymarum vi, propriam deplorare calamitatem incipiatis. Nondum ad ciuitatẽ peruentum erat, cum martyris plagis grauiſſimis onerati prædictio euenit Nam Syluanus membris repente ſolutus eſt; Cumbricius autem vehementi febri correptus; & ſic demum vterque, quarto die, vitam cum morte miſerabiliter commutauit.

Syluanus & Cumbricius diuinitus puniuntur.

His tam infeliciter è vita ſublatis, alius quidam crudelitate illis nequaquam inferior ſucceſſit; qui barbara lingua Pandus dicebatur. Hic cum Apamæam veniſſet, atque diligenti ſingularum actionum habito examine, intellexiſſet inuictam Thyrſi conſtantiam, eum protinus in medium adduci iuſſit. Deinde, tune, inquit, es Thyrſus ille, qui ſpreto Imperatorum imperio, magni Dei Apollinis ſtatuam contriuiſti? Ille vero, Ego ſum, inquit, qui non parco iniquis edictis, neque operibus manuum hominum, ſacrificium offero, ſed ſoli Chriſto ſacrifico, eumque verum & æternum Deum nomino. Hæc non mediocriter præſidis animum conturbabant, & quia facile primo aſpectu inſuperabilem animi eius fortitudinem colligebat, blanditiis eum aggreſſus eſt, orans & obſecrans vt aliqua ſui miſericordia caperetur. Cumque blanditias æque vt minas contemneret, protinus ſacco inſutus, triginta à littore ſtadiis in mare præcipitatus eſt. Sed ſacco repente diſrupto, martyr à choro virorum mirabili ſplẽdore

Thyrſus examinatur à Pando præfecto.

Digitized by Google

dore micantium exceptus, & in terram deductus eſt. Quo viſo crudelitatis miniſtri tremebundi ad præſidem venerunt, & rem ei totam ex ordine panderunt. At ille, concito gradu, lingua oculiſque furorem & cædem ſpirans, ad littus tetendit; & martyrem, ibidem ſtantem cernens, Ecquid hoc eſt, inquit, mira ſane præſtigiarum virtus; ſed ego tamen celeri & crudeli morte his finem imponam. Tum conuerſus ad ſeruos; Cito, inquit, Cæſaream me feſtinantem; hunc flagris ſequi compellite; vt ibi tandem debitas præſtigiarum ſuarum pœnas luat.

In mare præcipitatus, ſaluus euadit.

Cæſaream abducitur.

Quo quidem vt ventum fuit, præſes primum ad diis ſacrificandum templum ingreſſus eſt, & martyrem ad idem impietatis ſtudium inuitauit. Ecce enim, dicebat, ſumma te hucuſque beneuolentia proſecuti ſumus, at nunc niſi Imperatorum iuſſis parueris, crudeliſſimis te feris obiiciemus. Martyr vero fingens ſe pœnitentia ductum, non Apollini, ſed Ioui ſacrificare velle, ſummo præſidem gaudio perfudit, & ante Iouis ſtatuam adductus eſt. Cumque quaſdam ſummo æternoque Deo preces fudiſſet, repente, Iouis ſtatuam horribilis quidam terræ motus humi deiecit, & ingentem infidelium turbam, nimio terrore perculſam, in effuſam fugam compulit. Præſes eo facto acriter irritatus, feris eum beſtiis dira fame triginta dierum irritatis, ac pene in rabiem actis, obiecit. Sed ecce feræ, præſide ipſo humaniores factæ, martyri amice blanditæ ſunt. Tum Chriſti athleta ſublatis in cœlum manibus & profuſis præ nimio gaudio lachrymis, Domine, inquit, Ieſu, gratias tibi ago quas poſſum maximas, quod eandem nominis tui gloriam, quam olim Danieli, mihi indigno famulo exhibere dignaris. Et nunc Domine Deus, cui omnis creatura deſeruit, effice vt hæ feræ ad ſua habitacula ſine vlla feritate redeant. Hac precatione finita, beſtiis in nomine veri Dei, vt ſua luſtra repeterent, imperauit. Protinus igitur illæ, impetu facto, eruperunt, & ad ſyluas incredibili celeritate contenderunt. Hoc ſpectaculo multi, impia deorum

Precibus ſuis, Iouis ſtatuam ſubuertit.

Feris obiicitur.

Dan. 6.

Feris imperat vt ſua luſtra repetant.

Multi ad Chriſti fidem conuertuntur.

Digitized by Google

rum ſuperſtitione abiurata, Chriſto nomina dederunt.

Præſes interim dedecore affectus, animum in omnem partem verſabat, frendens gemenſque quod hominem mortalem vincere nequiret. Paucis autem poſt diebus cum Apolloniam ei abeundum eſſet, martyrem infinitis militum iniuriis vexatum ſequi iuſſit. Vt autem in ciuitatem ventum fuit, præſes aliquod crudelitatis ſuæ trophæum captans, martyrem ante Apollinis aram virgis crudeliſſime cædi iuſſit. Ille vero tota mente in Deum abſorptus, omnis doloris expers precabatur, vt dexteræ ſuæ potentiam, cum ampliſſima nominis ſui gloria, & inimicorum confuſione declarare vellet. Et ecce, hæc illo precante, horribilis fragor ciuitatem repente concuſſit, ac multo maiorem idolorum multitudinem in terram proſtrauit, Iudice ingenti pauore rei exitum trepidante. Thyrſus vero glorioſo fidei triumpho exultans; Cur, inquit ad præſidem, diis tuis tam miſerabiliter humi proſtratis manum non porrigis?

Apolloniā ducitur.

Cæditur virgis.

Thyrſus præſidem irridet.

Huic ſpectaculo intererat vir quidam Callinicus, nobilitate & prudentiæ opinione admodum clarus, & ſupremus nefandiſſimorum ſacrorum antiſtes; qui viſa admiranda omnipotentis Dei, quæ per Thyrſum agebatur, virtute, ſtatim comam barbamque ſibi præſcidit, veſtemque detraxit; quæ in vnum conglomerata præſidi obiecit. Accipe, inquiens, pilos & veſtes, quæ nidore ſacrificiorum & impuriſſimis dæmonum myſteriis polluta ſunt. Nam cum eis nefandum errorem abiicio, & Chriſtum Ieſum vnum, verum, & æternum Deum tota mente amplector.

Callinicus ad Chriſtū conuertitur.

Præſes repentina illa mutatione obſtupefactus, Ecquid eſt hoc, ait, vt tu deorum miniſter atque ſacerdos vnius hominis præſtigiis in fraudem & peſtem abduci te ſinas. Ad quæ Gallinicus: nulla quidem hæc fraude, ſed vera Chriſti virtute aguntur. Si libet experimentum illius cape: & quia grauiſſimo doloris ſenſu cruciaris, accedamus pariter ad magnum Æſculapium,

Digitized by Google

pium, vt communibus precibus ſalutem ab eo impe-tremus. Præſes cum hæc Callinicum pœnitentia ductum dicere exiſtimaret, lætus cum eo ad templũ perrexit. Callinicus autem, primo fani execrandi ingreſſu vnius Dei potentiam inuocans, dilapſa cœlitus voce ad certaminis gloriam mirifice confortatus eſt. Vnde animo erectior, repetito ſæpius IESV CHRISTI nomine, ipſum Æſculapij idolum proſtrauit. Quo facto præter expectationem præſes furore exarſit, ac mortis ſententiam in vtrumque tulit: in Callinicum quidem capitis, in Thyrſum vero ſerræ acutiſſimæ: qua viuus capſa quadam lignea incluſus articulatim ſecandus erat. Et quidem Callinicius glorioſa morte ſtatim certamen finiuit. Generoſus autem athleta Thyrſus, improbis eorum conatibus ſuperari non potuit. Trahebant illi quidem ſerram, ſed lignum, cui martyr incluſus manebat, nullo eorum labore ſecari potuit: cumque ſummis viribus & clamoribus pariter inſtarent, & vrgerent, capſa ſua ſponte ſoluta eſt, & martyr quaſi cœleſti quodam gaudio perfuſus lætus & alacris exiliuit. Quo viſo, cuncti qui circumſiſtebant ſtupore & admiratione capti, pedem retrahentes martyri ceſſerunt.

Callinicus cœlitus cõfortatur.

Æſculapij ſimulachrũ ſubuertit.

Callinicus capite obtruncatur.

Thyrſus nequit lædi ſerra.

Martyr autem oculis & manibus cum eximia pietatis ſignificatione ad cœlum ſublatis, Domine, inquit, IESV CHRISTE, benedictum nomen tuum in omni ſeculorum æternitate, qui me indignum famulum tuum tua hæreditate, & choro eorum, qui tibi placuerunt, dignatus ſis. Et nunc Domine accipe animam meam. Hæc cum dixiſſet, & vndique ſe CHRISTI ſignaculo muniuiſſet, in manus illius ſanctam animam depoſuit.

Agit Christo Domino gratias.

Reddit ſuauiter Spiritum.

VITA

Caſ. Baron. in Not. Mart. Rõ.

VITA S. IACOBI EREMITÆ COMpunctiua valde; *ex ea quæ eſt per Simeonem Metaphraſten. Claruit hic ſanctus in Palæſtina.*

28. Ianuarÿ.

Quindecim annis in ſpelunca degit.

FVit vir quidam, Iacobus nominē, qui ingenti ſolitariæ vitæ deſiderio captus, prope oppidum Porphyrionem in ſpelunca quadam quindecim annos cũ admiranda quadam ſanctitatis opinione habitauit. Ea enim erat virtutum eius fama, vt multi ex variis partibus ad eum confluerent. Cum autem plerique ex eorum eſſent genere, qui cum impia Samaritarum ſuperſtitione miſerrime conflictantur, vir Dei Iacobus ex diuinarum lectione literarum plurimos ab errore liberabat, & ad Chriſti libertatem à miſerrima diaboli ſeruitute transferebat. Hæc cum humani generis hoſtis inique admodum ferret, ſtatuit eum per ſuos aggredi ſatellites, & ex iis locis, quæ virtutum maximarum ſtudio florentiſſima reddiderat, expellere. Et quidem Samaritarum vnus, ſcelere ante alios inſignis, maximam amicorum & conſanguineorum turbam conuocauit, orans & obſecrans ſanctiſſimis Iacobi conatibus vt occurrant, eumque de finibus illis per inſidias expellant; ni faciant, breui de patria religione conclamatum iri. Nec mora; poſt varias vltro citroque conſultationes habitas, vna omnium ſententia concluſum fuit, vt impudentem & meretricia arte inſignem muliérculam ad ſe accerſirent; cui viginti aureos nummos darent, totidemque alios ſe illi daturos promitterent. Quid multis? Auri ſplendor flammeus ilico cepit mulierem, & promiſſa inſuper alia decora monetæ lumina, ad accelerandum opus nefarium eam impellebãt. Itaque execrando ineſcata metallo, genuina leuitate, ad ſanctiſſimi viri cellulam trauolauit; infimis precibus hoſpitium deprecans. Ille vero, quâ erat in miſeros benignitate, reſeratis foribus precantem admittere decre-

Samaritani ei inſidiantur.

Meretrix ſubornata ad eum venit.

Digitized by Google

treuerat; ſed conſpicatus fœminam, mox fores cum impetu præcluſit; & pauidus ad orationem confugit. At illa in fletus & eiulatus prorumpens, Miſerere, inquit, mei ſerue Dei, ne infelicis rapinæ præda hic efficiar; Quid enim reſtat, niſi vt à feris beſtiis hic miſera dilaniar. Hiſce delinitus fletibus vir diuinus, reſeratis eam ianuis excepit; appoſitoque pane & aqua in interiora cellulæ clauſtra feſtinantius ſe recepit. Illa vero guſtato cibo, aſtutia quadam humi ſe abiecit, & miſerandis valde lamentis conceptum animo flagitium promouebat. Simulabat ſe mortifero cordis agitari dolore; ac opem ſancti viri ingeminans, tandem effecit, vt proſiliret, excitatoque igne mulierem foueret. Sed quanto interim timore fœmineos expauerit dolos, plane è re noſtra eſt ſtudioſe aduertere. Cum dextera ſacrum ſumeret oleum, pectuſque mulieris liniret, non dubitauit ſiniſtram ardentibus iniicere flammis, ita vt ſtillæ adipis in ignem defluerent, eoque dolore naſcentem voluptatem reprimeret. Quo ſane ſpectaculo admirabili, ipſum iſtud dæmonis mancipium ad fletus & eiulatus commotum fuit; deteſtanſque execrandum facinus, ad ſanctiſſimi viri pedes ſe abiecit, haud fictis lamentis & pectoris tunſionibus ſceleratæ vitæ renuncians. Quin & humili confeſſione cuncta ſua flagitia, & Samaritarum inſidias aperiens, eremicolam ita emolliuit, vt votis precibuſque ſalutem mulieri à Deo poſceret; quam deinde ſalutaribus inſtructam monitis ad Alexandrum antiſtitem deſtinauit; qui eam à veteris vitæ delictis expiatam, ad ſuauiſſimum Chriſti iugum traduxit.

Magna S. Viri virtus, & cautela.

Meretrix conuertitur.

Poſt hoc tam egregium trophæum, cum fama virtutum eius longius cum admiratione vagaretur, accidit vt filia viri cuiuſdam, qui principem in ſenatu obtinebat locum, impuro agitata ſpiritu, Iacobi nominatim opem imploraret. Quid multis? Miſeri parentes, miſerrimæ filiæ calamitatibus excitati, non dubitârunt ad eremicolam eam adducere, qui ſolo manuum ſuarum contactu, fugato dæmone puellam dimiſit in-

Sanat dæmoniacã.

Digitized by Google

Operatur varia alia miracula. incolumem. Fuit illi à parentibus argenti pondus pro munere oblatum; quod accepta eorum pia voluntate conſtanter recuſauit, hortans vt inopiam pauperum ea benignitate ſubleuarent. Cæterum Iacobus curationis beneficio in omnes promptiſſimus, plurimos variis morbis oppreſſos, ſanos & incolumes, mira facilitate reddebat. Quæ res vt magnos ei apud ſummos infimoſque honores conciliauit, ita ſalutarem viro diuino repentini lapſus timorem iniecit. Quare fugâ periculum deuitandum ſtatuens, ad ſpeluncam quadraginta ab eo loco miliaribus diſtantem abiit; in qua continuos quadraginta annos cum incredibili vitæ auſteritate delituit. *Quadraginta annis habitat in ſpelunca.* Ingens erat apud omnes de eximia illius ſanctitate opinio; quæ copioſa in multos benedictione conſtabat.

Verum enim vero vir talis ac tantus & admiranda vitæ ſanctimonia venerabilis & ſtupenda ſignorum claritate illuſtris, ſuo nos exemplo docuit, nihil eſſe in hominibus ſtabile, nihil firmum; nihil tam ſanctum atque ſyncerum, quod interdum ab humana fragilitate fœdius non conſpurcetur. *Humana quanta ſit fragilitas.* Quis à lethali lapſu mortalis ſe immunem putabit, cum hic longe ſanctiſſimus in lapſum omnium grauiſſimum deciderit? Erat prædiuitis cuiuſdam viri filia dæmonio obnoxia, *Alia dæmoniaca ſanatur.* quæ & ipſa ad S. Iacobi opem ſæpius ſuſpirabat. Non defuêre puellæ ſuſpiriis clamoribuſque pij parentes; deſerta itaque loca peragrantes, inuento tandem Iacobo filiam obtulere ſanandam. Sanatur illa vi precum lachrymarumque viri ſanctiſſimi; quæ tanta fuit, vt locus in quo ſtabant contremuiſſe dicatur. Interim parentes collatam filiæ ſanitatem gratulantes, Iacobum deprecati ſunt; vt duobus ſaltem diebus apud ſe eam foueret, ne forte domi hoſtis eam rurſus inuaderet. Haud grauate eas preces vir ſanctus admiſit, hoſtilium inſidiarum parum prouidus. *Tentatur acerrime ſtimulo carnis Iacobus.* Interea humanæ ſalutis hoſtis, per opportunam ſubuertendi viri ſanctimoniam occaſionem nactus, venerei amoris ignem viſceribus, illius iniecit adeo vehementem, vt miſer cru-

cruciatum vrentis voluptatis, nec ad momentum ſuſtinere poſſet. Quid multis? totus veſano exæſtuans igne, puellam vitiauit; ampliſſima merita & æternæ vitæ coronam momento amittens. Hoc vero peccati telo ſaucius, mente iam alienata, in aliam protinus teterrimi criminis ſe præcipitauit voraginem. Dæmone enim modis omnibus viam ſalutis præcludente, ad cędem inſuper virginis proceſſit, proiectoque in flumen cadauere, duplici ſe ſcelere impiauit. Itaque miſellus extra terminum mentis ſuæ poſitus, iam in profundo damnationis æternæ ſepultus iacebat, cum eum diuina bonitas, miſericorditer reſpiciens, quatriduano Lazaro ſimilem benigne ſuſcitauit. Tremens enim gemenſque, mortifera ſua primum agnouit vulnera; quę mox vberrimo lachrymarum fonte rigauit. Sed humani generis hoſtis, ne tam inſignem è manibus prædam amitteret, deſperationis eum iaculo propemodum cōfixit, prorſus vt Iacobus ad calcatas mundi voluptates tota mente redire proponeret. Et quidem exangui colore luridus, ac faciem lachrymis infuſus, ad monachorum quorundam eximia pietate præſtantium deuenit habitaculum; à quibus & pacis oſculo, & pedum lotione, ſuauiter de more exceptus fuit, ac mirifice recreatus; ſed ſtimulante conſcientiæ furia, mox in lamenta & lugubres eiulatus miſerabiliter prorupit. Quem ad certam veniæ ſpem fratres illi quidem dictis pariter ac factis reuocare conati ſunt; ſed nullo operæ fructu abeuntem grauiter ingemuerunt. Igitur cœpto in itinere vagabundus pergens, in alium quendam haud vulgari pietate incidit fratrem, cui plenus gemituum atque dolorum ſimiliter lapſum ſuum aperuit, vltima iam deſperatione fractus. Nec erat ei in malis potius quid, niſi vt ſeculi vanitate & omnium vitiorum ſpurcitie, cœnoque ſtimulantem obrueret cōſcientiam. Hæc meditantem, & recta in perditionis barathrum tendentem, frater ille vi lachrymarum ac precum fruſtra conſolari, & à tanto ſcelere auocare conatus eſt.

Succumbit turpiter.

Pœnitet vere.

Digitized by Google

Pie conſolatur à quodam fratre.

Teſtabatur eum quidem per Chriſti ſanguinem, ne ſalutaria pœnitentiæ remedia reſpueret, proponebatq; exempla Dauidis & Petri aliorumque lapſorum, qui grauiorum etiam ſcelerum rei, non modo veniam à Domino, ſed inſuper vberiorem gratiam conſecuti fuerant. At ille hoſtilibus arctiſſime vinculis conſtrictus, priſtinam illam animæ libertatem ſperare nequibat. Miſer itaque, repulſo fratre, pergebat, quo ſors vocare videbatur. Abeuntem nihilominus & ſalutaribus monitis reluctantem, ad quindecim ſequebatur milliaria, orans & cum lachrymis obteſtans, vt vna ſecum vitalis pœnitentiæ viam iniret. Sed in vanum preces & lachrymæ mittebantur. Ille fratre iam feſſo ac pene deficiente, ſolus pergebat, cum ecce fugiens pertinaciter ſalutem, in veteri quodam ſepulchro eam mirabiliter eſt conſecutus.

Erat ſarcophagus quidam ad formam ſpeluncę cauatus, diſperſis hinc inde craniis oſſibuſque plenus. Quem animo variis cogitationibus fluctuante ingreſſus, cœpit copioſam illam oſſium multitudinem in vnam redigere congeriem, oſtiumque ſpeluncæ, mente à cogitatione operis alio forte vagante, obſtruxit. Tum vero quaſi è graui ſomno excitatus, vidit eo loco nihil eſſe pœnitentiæ & gemitibus accommodatius. Itaque fixis humi genibus in caliginoſa ſpelunca ilico radium quendam diuinæ bonitatis percepit, qui incredibilem lachrymarum vim cum certa veniæ ſpe ei ſuppeditauit. Nulla interim animo requies, imo ſola quies in luctu erat & gemitibus. Scelerum confeſſionem ſemianimi voce domino faciebat; ingrati animi crimen in tam benignum & clementem parentem ſuum deteſtans. Continuos decem annos in ſaxeo illo carcere clauſus perſeuerauit; bis hebdomadatim reſerato ſpeluncæ oſtio, vt naſcentes in circuitu herbas latranti obiiceret ſtomacho.

Decennio in ſepulchro quodā agit pœnitentiam.

Dum hic pœnitentię nitro rubiginem peccatorum abſtergit, ac profuſis lachrymarum riuulis ſordes animarum expurgat, ſubito ſqualore vniuerſa illa regio

exa-

arareſcit, impluuio cœlo extremam ſterilitatem adducente. Incolæ mali magnitudine perculſi, ad ieiunia & preces, cæteraque pietatis exercitia confugerunt. Inſtitit & Epiſcopus regionis, multis lachrymis & publicis ſupplicationibus, vt mali contagium pro ſua clementia extingueret Deus; cui tandem inſpiratum diuinitus, vt hominem in ſepulchro latitantem requireret, luctu & ſqualore quidem fœdatum, ſed animo ſanctum & ab omni labe peccati rite purgatum; qui ſolus graſſantem cladem ſuis precibus reprimeret. Nec mora; Antiſtes vna cum clero & plebe, ad ſpeluncam ſupplicatione tendens, hominem foras blande euocauit; qui ſuorum ſibi conſcius peccatorum terræ affixus, ne faciem quidem è puluere leuare præſumpſit. Vrgente autem præſule, ac plebe miſerandis eiulatibus vim inferente, ipſe pariter ſuos quoque fletus ac eiulatus adhibuit, erectoque ad cœlum vultu in oratione tamdiu perſtitit, donec apertis cœli cataractis optata deſcenderet pluuia, & ſqualentem terram inebriaret. Quo permota beneficio plebs, annuatim diei illius feſtiuo gaudio celebrat memoriam, ac diuinam bonitatem in Iacobo debitis extollit laudibus. Neque hoc ſolum præſenti miraculo ſeruum ſuum illuſtrauit Deus, ſed priſtina virtus cum noua vitæ ſanctimonia ſuſcitata, multo etiam clarius in illo deinde illuxit. Eodem autem illo anno, quo clades illa precibus illius pulſa fuit luctum ſuum ac lachrymas cum perpeti cœleſtis regni gaudio feliciter permutauit, accerſito prius ad ſe Epiſcopo; qui ſacras ipſius reliquias eadem in ſpelunca depoſuit; quæ poſtmodum conſtructa deſuper Eccleſia inſigni opere celebris permāſit: vbi etiam & ipſe annua feſtiuitate celebrior, præclara beneficia opem eius implorantibus exhibere dicitur. Obiit autem Anno ætatis ſuæ quinto & ſeptuageſimo.

Innoteſcit diuinitus Epiſcopo Iacobus.

Impetrat à Deo pluuiam.

Priſtina pietatis donatur gratia miraculorumq; virtute.

Ad Chriſtum migrat.

Claret miraculis poſt obitum.

Caſ. Baron. in Not. Mart. Rō.

VITA S. VALERII, DISCIPVLI B. PETRI Apoſtoli, Treuirorum Epiſcopi; ex ea quæ extat penes V. P. Laurent. Sur. Clarui autem Anno Dominicæ Incarnationis 54. & ſequentibus; ſub Claudio Romanorum Imp.

29. Ianuarij.

Fit Epiſcopus.

Multos cõuertit ad fidẽ Chriſti.

POſt venerabilem obitum beatiſſimi Eucharij Treuericæ ciuitatis Archiepiſcopi, S. Valerius in miniſterium ſacerdotale ſucceſſit, illudque per quindecim annos eximia morum & vitæ ſanctitate adminiſtrauit. In quo quidem temporis ſpatio, multos populos ſtupendis prodigiis ad Dominum conuertit; & ad Catholicæ fidei cognitionem diuini verbi prædicatione perduxit. Inſtitit autem verbi miniſterio tam ardenter ac tanto cum fructu, vt eius vigilantia, cooperante Domino, Chriſtianorum numerus ipſos tandem paganos per Galliam & Germaniam ſuperaret. Erat enim melliflua ſermonis facundia præditus; moribus vero adeo inculpatis, vt nihil quod reprehenſione dignum eſſet in eum caderet. Quamuis autem aſſiduis diuinarum rerum meditationibus eſſet intentus, ita tamen iis inhærebat, vt nunquam nimia earum dulcedine captus, vel ad horam proximi ſalutem negligeret. Cum vero omnibus virtutibus ornatiſſimus ad canos perueniſſet, nocte quadam B. Eucharius ei apparuit dicens; Tempus iam, frater Valeri, reſolutionis tuæ inſtat, & regni cœleſtis ianua tibi reſerata eſt; quam poſt hanc horam quinto die gratulabundus ingredieris, & de conceſſis Domini tui beneficiis ſine fine lætaberis. Quapropter Maternum agonis noſtri cooperatorem, tui officii ſucceſſorem conſtitue, illumque de viſitatione noſtra ante diem exitûs ſui certiorem redde. Et hæc dicens receſſit.

Perfectio eius.

S. Eucharius ei apparet.

Euigilans autem S. Valerius mox viſum ſomnium B. Materno cæteriſque fratribus, qui præſto erant, narrauit,

rauit,& eis diem obitûs ſui lætiſſimo vultu inſtare prędixit. Sequenti vero die venerabilem Maternum ad ſacerdotalem gradum prouexit, & de ſtudio commiſſi miniſterij diligenter inſtruxit. Cumque per prædictũ ſpatium, ob famam depoſitionis eius aduentantes fideles, verbo ſalutiferæ admonitionis inſtrueret, & eos ad ſalutem animarum ſuarum paternis viſceribus incitaret, illuceſcente iam quinto die, oratorium ingreſſus, viaticum, quod ipſe conſecrauerat, accepit; & poſt hæc extenſis inter diſcipulorum manus membris ſacris, 4. Kal. Febr. beatum Deo ſpiritum reddidit. Cuius corpus colligentes diſcipuli, ſacratiſſimo corpori S. Eucharij coaptârunt, & in eodem ſarcophago cum diuinis laudibus condiderunt.

Maternũ ſibi ſucceſſorem conſtituit.

Viaticum accipit & decedit.

NOBILE CERTAMEN S. CONSTANTII, Peruſiæ Epiſcopi; quod inuicto animo exegit, Anno à partu virgineo 175. Soteris Rom. Pontif. 1. Marci vero Aurelij Imperat. 13. Ex eo quod extat apud V. P. Laurent. Surium.

Caſ. Baron. Annal. Tom. 2.

IMperante Antonino, cui Pio cognomen erat, florebat Peruſiæ, Barziorum familia, opibus & generis nobilitate admodum clara, & quod hæc omnia longe ſuperabat, Chriſti inſignibus egregie nobilitata. Ex hac B. Conſtantius veluti odorifera cedrus è regali viridario natus eſt. Natum autem infantem parentes, poſtquam artium omnium diſciplinis & eximiis virtutibus imbuendum curaſſent, pia morte ex hac vita ſublati ſunt. Conſtantius itaque parentibus orbatus, ſed diuinis pietatis operibus locupletatus, diuitiarum ſibi à parentib. per manus traditarum maluit diſpenſationem quam poſſeſſionem ſuſcipere; ſiquidem eas CHRISTI pauperibus tanta animi alacritate largiebatur, vt nemini non adiumentum in quauis neceſſitate præſtaret. Denique tam excellens virtutis ſpecimen in omnibus oſtendit, vt anno ætatis

29. Ianuar. Conſtantij patria & genus.

Benignitas eius in pauperes.

Epiſcopus eligitur annos natus 30.

ſuæ trigeſimo ad Epiſcopalis muneris functionem cõmuni totius populi ſuffragio electus fuerit. Eam vero dignitatem, tam eximia manſuetudine & vitæ integritate ſuſcepit adminiſtrauitque, vt nec æmuli minimam in eo labem Epiſcopo vitandam deprehendere poſſent.

Multos ad Christi fidem conuertit.

Prima illi vti dictum, & præcipua cura pauperum; quibus largiſſima manu ſubueniebat, ſuaſque ędes ſalutare quoddam refugium eis eſſe volebat. Cæteram vero plebem virtutum ſuarum odore fouebat: verbo exhortationis tanto animi feruore inſiſtens, vt gentilium multi ab impio idolorum cultu ad CHRISTI ſeruitutem tranſirent. Hiſce virtutum maximarum initiis, fama illius finitimas in regiones cum ſumma celebritate vagata eſt. Itaque mirari omnes doctrinam hominis: ſuſpicere virtutes; obſtupeſcere miracula: quæ quotidie vir ſanctus faciebat. Erat id temporis mulier quædam Attaſia nomine. Hæc cum multos iam annos chariſſimo oculorum lumine careret, audita S. Conſtantij & vitæ ſanctimonia, & miraculorum virtute, non dubitauit vera ad eum fide accedere: humi ſiquidem ſe ad eos pedes abiiciens, vim lachrymarum cum ſingultu profundens: Miſerere, inquit, Domine calamitatis meæ, nam infœliciſſima ego, oculorum claritudine orbata nullum huic tanto malo remedium inuenire poſſum: non carmina, non medicorum ſolertia, non ipſi denique dij deæque omnes, quibus ego vota ſæpe nuncupaui, opitulari queunt. Te autem extremum ſpei meæ ſolatium nunc adij, vt per te merear tandem aliquando ſalutem reportare. Tum S. Conſtantius, cernens mulierem non ſolum oculorum, ſed mentis etiam caligine obnubilatam, cupiens vtrique malo, vno & eodem tempore mederi, ſic eam eſt affatus: O mulier, ſi ſpretis idolis, quorum vis ac virtus (quod in te ipſa experiris) plane nulla eſt, inducas animum, credere in Dominum meum IESVM CHRISTVM, is tibi poteſt pulſis tenebris, ſimul & corporis & mentis ocu-

Cœca mulier opem ab eo poſcit.

oculos aperire, aditumque ad vitam æternam pateſacere. Illa vero, Fac, inquit, Domine, vt videam; iam credo Deum tuum Deum eſſe verum. Hic vero vir ſanctus flexis genibus poſtquam ardentiſſimam cum lachrymis precationem fudiſſet, confeſtim optatiſſimã mulieri lucem reſtituit, & nulla mora interpoſita gaudentem & exultantem, & Dei virtutem multis laudibus extollentem vitali vnda expiauit, ſicque ad Christi ſeruitutem adiunxit. Huic miraculo alterum non minus inſigne adiungere lubet. *Attaſiæ, precibus S. Conſtantij lumen oculorum reſtituitur.*

Fuit per idem tempus Peruſiæ vir, cui nomen erat Creſcentius; hic vtroque pede ita contractus erat, vt non modo non ambulare, ſed ne baculo quidem innixus ſtare poſſet. Is igitur audita fama miraculorũ, quæ S. Conſtantius faciebat, lectica ſe ad eum deferri curauit. Quo perductus, hominem Dei rogare & obſecrare, ne grauaretur ſuorum ſibi pedum rectitudinem & firmitatem reſtituere. Huius calamitatis vir benigniſſimus miſertus, oculis pariter ac manibus in cœlum ſublatis, Dominum Deum pro ſalute miſeri illius precatus eſt. Vix orationem effatus erat, cum ecce lux magna ſuper infirmum è cœlo dilapſa hominem vehementer exterruit, ita vt iteratis vocibus tremebũdus Conſtantium compellaret. Cui Conſtantius; Res bene habet frater, bono animo eſto. Denique abeunte luce apparuit homo ſanus, & firmiſſimo pedum robore conſtans. Quo ille beneficio permotus, ſtatim baptiſmum magna pietate flagitauit; quod vir ſanctus cum ingenti cordis ſui lætitia ei contulit. Nec ipſe ſolum, ſed alij ad centum viginti, eo ipſo die baptiſmatis ſacramentum à B. Conſtantio acceperunt. *Creſcentio item pedũ ſanitas.* *102. Gentiles vno die à S. Conſtãtio baptizantur.*

Quo rumore, concitatus Marcus* Antoninus, qui Antonino Pio impius ſucceſſerat, ſtatuit Chriſtianum nomen internecione delere. Cum igitur alios alio mitteret, tum vero etiam Peruſiam, Lucium Conſulem cum poteſtate ſumma deſtinauit, vt omnes Chriſti fidẽ profitentes ſupplicijs excarnificatos (ni deos patrios colere velint) interimeret. Igitur Lucius ciuitatem in- ** Aurelius M. Antonini perſecutio in Chriſtianos.*

Digitized by Google

greſſus, cum multa de admirandis Conſtantij virtutibus auditione percepiſſet, miſit confeſtim nequitiæ ſuæ miniſtros, vt Conſtantium (qui apud Creſcentium quem ſanitate donârat, precibus operam dabat) vinctum ad ſe perducerent. Abierunt illi, & magna vi effractis foribus in domum irruentes Conſtantium vna cum Creſcentio pias effundentem preces comprehẽderunt, & vinctos ad Conſulem & Cariſium ciuitatis illius Præſidem perduxerunt.

Conſtãtius vinctus ad Lucium Conſulem deducitur.

Quos vt vidit Lucius Conſul, Cupimus, ait, à vobis ipſis, quænam ſit vitæ veſtræ conditio, audire; & an parati ſitis ex Imperatoris decreto, relicto crucifixi veſtri cultu, his, qui vere ſunt dij, offerre libamina. Huic B. Conſtantius magno ſane animo hunc in modum reſpondit; Vitæ noſtræ conditio, ô Conſul, hæc eſt, vt omni tempore ſeruiamus ei, cui ſeruire regnare eſt, Domino noſtro Ieſu Chriſto. Imperatoris autem decreto hac quidem in re obtemperare nec poſſumus, nec volumus; neque enim rationi conſentaneum eſt, vt poſthabito creatore noſtro ac redemptore Deo viuo & vero, ſequamur eos qui non ſunt dij, ſed vere dæmonia. His ille auditis iuſſit, ſanctiſſimi viri corpus loris crudeliſſime cædi. Cumque vir ſanctus in mediis flagellis Dominum glorificaret, & deorum vanitatem conſtãter argueret, & Conſuli etiam inſultaret, Præſes Cariſius iuſſit eum vna cum Creſcentio cæteriſq; Chriſtianis, in thermis vehementer calefactis includi. Dũ autẽ firma cuſtodia ſeruarentur, ecce nocte concubia ſplendor valde admirabilis è cœlo effuſus, totum illum locũ illuminauit. Quo viſo, loci cuſtodes ingenti ſtupore oppreſſi, ad eorum ſe pedes abiecêre, & impio nefandorum deorum cultu abiurato, ad Chriſti confeſſionẽ acceſsêre; denique vxores & filios numero fere quinquaginta ad Epiſcopum deduxerunt; qui à veteris vitæ delictis per baptiſma expiatos, puros & innocentes Chriſto Ieſu obtulit.

S. Conſtantius loris cæditur.

In thermis includitur cum aliis.

Quinquaginta fere in Chriſtũ credunt.

His peractis, milites importunis precibus vt libertatem reciperet, thermaſque relinqueret vrſerunt. At ille

Conſtantia ...ium.

ille, Pugnam, inquit, quam hactenus deſideratam iam tandem nactus ſum, ſubterfugiam? Non equidem hoc faciam; hic ſtatui pro fide & pro Deo mori. Milites cō-tra, cum lachrymis expoſtulabant, vt nouis tyronibus conſuleret; ne ſemina fidei, quæ nuper in ipſorum corda ſparſiſſet, perirent. Quibus vir ſanctus tandem acquieuit, vnaque cum illis è balneis, atque etiam ex vrbe egreſſus, Monticellum venit, ibique paucis admodum diebus in præclaris fidei & pietatis exercitiis trāſactis, nouos Chriſti milites ad futura certamina mirifice confirmauit. *Venit Mōticellum.*

Interea Lucius & Cariſius, rerum à militibus geſtarum certiores facti, nouos furoris ſui miniſtros huc illuc dimiſerunt, vt à fuga retractos, Epiſcopum eiuſque ſequaces confeſtim adducerent. Illi luſtrabundi cuncta peruagantes, tandem ad Anaſtaſij ædes peruenerunt; quas vno impetu irrumpentes non modo Conſtantium, ſed Carpophorum virum clariſſimum cum ipſo hoſpite Anaſtaſio comprehenſis ad Cariſium vinctos duxerunt. Qui furore incredibili incitatus, ſtatim Conſtantium ſuper ardentes prunas nudis plantis inambulare iuſſit, & carbones candentes in corpus eius veſtimentis omnibus ſpoliatum coniici. At ille ignis iſtius ardorem, diuini amoris feruore facile ſuperauit. Quod cernens Cariſius, carceri eū mancipauit, vt ſtatuto die Conſulis tribunali illum ſiſteret, cum interim Conſtantius res admirandas gereret. Multi tum fideliū tum Paganorum noctu ad carceris fores ventitabant, & ægrotos ei varios offerebant; quos ille ab omni ægritudine, mira facilitate ope diuina liberabat. Cuius rei fama adducti non pauci quotidie, relictis idolis, ad veri Dei cultum tranſibant, atque etiam ipſi carceris cuſtodes crebra ſpectantes miracula, Chriſti fidē amplexati ſunt. *Conſtātius nudis plantis ſuper carbones ambulat illæſus. Carceri mancipatur. Varios ſanat ægrotos. Cuſtodes carceris cōuertuntur.*

Nec multo poſt indignum iudicantes tantam tamque eximiam virtutem viliſſimo carcere concludi, Epiſcopū licet inuitum è cuſtodia in locum ſuburbij tutiorem duxerunt. Cumque ad Tyberim peruentū eſſet, *Educitur è cuſtodia inuitus.*

& ſa-

& fama nunc acet Concordium & Pontianum (quibuſcum arctiſſima ei intercedebat neceſſitudo) Aſſiſij in vinculis teneri, nouo martyrij deſiderio inflammatus eo contendit, vt ſocius certaminis pariter cum eis de hoſte triumpharet. Sed acceleranti forte fit obuiam ſæua militum manus ab ipſo Imperatore Spoleti tunc agente, in Chriſtianorum deſtinata perniciem. A qua vir ſanctus tentus & quis eſſet interrogatus, quoue tanta feſtinatione pergeret ſolitarius, intrepide reſpondit. Sum equidem Conſtantius, indignus Peruſinæ ciuitatis Epiſcopus; Peruſia venio, Aſſiſium pergo, vt duos eximia pietate ac Chriſtianæ fidei robore Chriſti Ieſu athletas in vinculis detentos inuiſam. Illi tam libera confeſſione irritati, omiſſis blanditiis quas vir diuinus ſpernebat, tantis eum cruciatibus affecerunt, vt ſemianimis in Chriſti confeſſione ſpiritum duceret. Et conuerſus ad dominum, Accipe, inquit, ſpiritum meum, & requieſcat in te domine, qui pro te, teipſo iuuuante, perpetim laborauit.

Capitur.

Manifeſtat ſeipſum.

Atrociter cruciatur.

Hæc orantem Angelus Dei ſua ipſe præſentia conſolatus eſt, abſterſiſque plagis nouo eũ robore ad certaminis curſum viriliter peragendum donauit. Milites vero audito ſermone, quem cum angelo conferebat, ac nemine viſo, plagarumque inſuper ſanitate ſtupidi, feſtine eum Aſſiſium inde abduxerunt, ſociiſque martyribus aggregârunt. Paulo vero poſt Imperatoris gratiã cum ſpe munerum capturi, Conſtantium & reliquos è carcere extractos Hiſpellum adduxêre; ibidemque in alteram vſque lucem fame & frigore propemodum enectos, variis modis ſub dio vexauerunt. Hic vero angelus Domini ſacro antiſtiti ſecundum quietem apparuit, & præparatam martyrij coronam ſpopondit; & quidem Hiſpellanorum multi angelico permoti ſplẽdore conclamârunt. Magnus eſt Deus Chriſtianorum. Qua occaſione antiſtes Chriſtum voce maxima palã annunciauit; conteſtans deos deaſque omnes eſſe dæmonia, & inania ſimulachra. Nec in vanum adhibita conteſtatio; nam non pauci fidei lumine illuſtrati, ab infe-

Confortatur ab Angelo.

Hiſpellanorũ multi ad Chriſtũ conuertuntur.

infeliciſſimis dæmonum ſignis ad læta Domini caſtra tranſierunt. Quorum ſaluti dæmonum ſatellites inuidentes Hiſpello, Fulgineum verſus trahunt, nihil non moliti, vt Conſtantium à conſtanti Chriſti confeſſione quandoque abducerent. Sed cum ille omnes eorum fraudes & minas virtute diuina repelleret, & Chriſti gloriam cum dictis tum factis magis magiſque illuſtraret, carnifices maiorum pertæſi certaminum haud procul ab vrbe Fulgineo ſtricto mucrone ceruicem illi præſciderunt. Erat tunc temporis, Fulginei, quidã Leuianus, vir inter cæteros Chriſtianos fide & bonorum operum meritis præſtans; qui nocturna viſione admonitus eſt, vt ſanctiſſimi illius corporis curam ſuſciperet & omni cum honore, vt par erat, ſepulturæ mandaret. Qui viſioni obaudiens, protinus ſumma cum reuerentia illud humeris ſuis impoſuit, ſacrum pignus domũ ſuam portaturus. Onuſto autem, viri duo occurrerunt, qui à Chriſtiana fide alieni, pietatem ipſius cachinnis proſequi, & Conſtantium maledictis inſectari. Qui ſane cachinni haud eis impune conſtitêre; nam vterque oculorum lumine ſubito priuatus eſt; ipſa autem Dei vindicta principium æternæ vitæ illis effecta; ſiquidem propria calamitate edocti, ſupplices ad cœlum manus tendere, & Chriſtum Ieſum vnum ſolum verum Deũ confiteri; tandemque Leuiani opera ad ſacrum martyris corpus ducti, primo eius contactu priſtinum oculorum lumen recepêre.

Obtruncatur capite S. Conſtãtius.

Leuianus monetur viſione nocturna, vt Conſtantium ſepeliat.

Irriſores Conſtantij diuinitus puniuntur cæcitate.

Curantur contactu corporis ſacri & Chriſto adhærẽt.

Inſequenti vero luce duo à natiuitate cæci, pueri ductum ſequentes, miram eodem in loco odoris hauſêre fragrantiam; qui Leuiani monitis fuêre inſtructi, vt relicto idolorum cultu, veri Dei fidem amplecterentur, precibuſque S. Conſtantij oculorum lumen ſperârent. Illi ſpe luminis ineſcati, repudiato ſimulachrorũ cultu, Chriſto ſe ardenti fide conſecrârunt, opemque S. Conſtãtij haud inani fiducia ſemel iterumque profuſis lachrymis implorârunt: cuius interceſſione deſideratam à Domino lucem perceperunt. Fuit deinde ſacrũ illius corpus Peruſiam delatum, inque ſuburbio, mo-

Item alij 2. cæci ſanati.

Corpus S. Conſtantij Peruſiam tranſlatũ.

nente

& extra portam S. Petri ſepultum. nente ſic diuino numine, honorificè conditum. Porro Leuianus & quatuor illi, ſingulari per Conſtantiũ beneficio affecti, extructo ibidem tuguriolo reliquum vitæ curſum perpetuæ Chriſti deuouerunt ſeruituti; *Claret miraculis poſt obitum.* precibus, ieiuniis, aliiſque pietatis operibus, ad martyris tumulum excubantes; cuius nomen miraculorum gloria indies illuſtrius euaſit.

Caſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. & 8. Tom. Ann. Eccl. Anno 662.

VITA S. ALDEGVNDIS ABBATISSÆ prima Malbodienſis; ex ea quæ eſt per Hucbbaldum Elnonenſem. Floruit ſub Dagoberto Rege Francorum, & ſubſequentibus; Anno Chriſti Saluatoris 640. & reliquis maxime. Fuit & alia Aldegundis virgo, filia S. Baſini Regis & martyris; de qua apud Molanum 20. Iun.

30. Ianuar. ANno Dominicæ incarnationis circiter euoluto ſexcenteſimo trigeſimo, imperante apud Conſtãtinopolim Heraclio, & in Francia regnante Dagoberto Clotarij filio, Præſidentibus per ſucceſſionem Pontificibus, Honorio, Seuerino, Iohanne, Theodoro & Martino, orta eſt ex nobili admodum & regali proſapia, in pago Hainoenſi, Virgo Aldegundis, patre vvalberto, matre vero Bertilia. *Patria & parentes Aldegundi.* Quæ ſumma cura & vigilantia parentum enutrita, & ſacris imbuta literis, cœpit in ipſis puellaribus annis, cœleſtis ſponſi amore vehementer flagrare. *Soror eius VValdetrudis.* Erat ei ſoror natu maior Vvaldetrudis nomine, quæ erat viro cuidam ſatis illuſtri Maldegario, cognomento Vincentio legitime copulata: qui poſtea miris quibuſdam diuini amoris igniculis inflãmatus: ſpreto mundo, toto corde Chriſtũ Saluatorem ſecutus eſt. VValdetrudis vero pari pietatis ſtudio excitata, rupta per conſenſum vtriuſque, carnali copula, Chriſto ſe totam in monaſterio (quod ipſa in monte, qui

Digitized by Google

qui vocatur Caſtrorum locus, ædificauerat) conſecrauit.

Interea Aldegundis, quæ adhuc apud parentes in medio honorum decurſu verſabatur, vt ſe illis exueret laqueis, tota mente annitebatur. Parens vero ad nuptias Regio ſtemmate dignas eam inuitabat. Hoc cum Vualdetrudis auditione percepiſſet, vt ſororem vnice ſibi charam eo periculo liberaret, à matre per literas eius præſentiam expetiit, ſpecioſo prætextu, vt dulciſſimo ſororis colloquio, amori ſuo, quo in eam ferebatur, largius indulgeret. Et primo quidem annuit haud grauate mater: ſed mox fœmineis anxia curis, ne ſororis hortatu à decretis matrimonij nexibus & ſeculi amore auocaretur, eã protinus reuocauit, ac nuptias regali ſplendore dignas propoſuit. At illa quæ tota mẽte à carnali copula abhorrebat, primo quidem, ne parentum ſuorum voluntatẽ aſpernari videretur, nuptias ſimulate: aurum, argentum, monilia & pretioſas veſtes admittere: ſed pia fraude ea omnia in pauperum vſus erogare: corpus vero die noctuque affligere, & multis cum lachrymis Dominum precari, ne ſe à ſocietate sãctarũ Virginum auelli pateretur. Inſtabat interim nuptiarum dies, cum mater diuina prouidentia morbo correpta, paucis poſt diebus ex hoc mundo demigrat. Iuuenis vero (cui nomen Endo erat) nihilominus inſtare & vrgere: nihilque omnino, quę ad eximium nuptiarũ ſplendorem pertinere videbantur, intermittere. Quod cum audiſſet virgo, nocte quadam fugam iniit: & in loco nemoroſo (qui Maibodius dicitur) aliquot diebus delituit. Cumque fama increbuiſſet ſanctum Amandum, atque venerabilem Autbertum Epiſcopos ſanctitatis opinione claros, in monaſterium Altimontis (in quo VValdetrudis quondam maritus Vincenti⁹ degerat) adueniſſe, ſtatim nudis plantis eo properauit, eorumque prouoluta pedibus ſacro ſe velamine donari poſtulauit. Quod illi ſanctus Amandus debito modo & ordine, cum inſigni ceremoniarum ſanctitate conceſſit.

Mater eam hortatur ad nuptias.

Illa ornamenta nuptialia in pauperes erogat.

Mater eius obit.

Virgo Aldegundis fugit nuptias & ſponſum.

Accipit velamen à S. Amando Epiſcopo.

His

His igitur Aldegundis Chriſtianæ militiæ donata inſignibus, ad locum priorem (cui ipſa Malbodio nomen impoſuerat) reuerſa eſt: & quia locus erat deſertus, denſiſque admodum vepribus & arbuſtis obſitum, ante omnia eum diligentiſſime expurgari, & egregiis habitaculis cum eccleſia, inſigni opere in honorem ſanctæ Dei genetricis exornari curauit; deinde paulatim admirabili vitæ ſanctitate & ſplendore virtutum ſuarum, alias non paucas Chriſti ancillas allexit: quæ libenter ſacris ſe ædibus, vt in omni vitæ ſanctitate Chriſto famularentur, incluſerunt. Inter cæteras fuere duæ eius neptes, ſororis ſuæ Vvaldetrudis filiæ; quæ in omni vita, materteræ ſuæ virtutes ſummo ſtudio imitatæ ſunt.

Monaſterium extruit.

Præter alias omnes, quibus virgo ſancta in vita maxime admiranda fuit virtutes, præcipua fuit in pauperes eximia largitas; & egregium omnibus benigne faciendi ſtudium. Quamuis enim à primis annis huic virtuti vehementer dedita fuiſſet, & ingentes theſauros in pauperum vſus diſtribuiſſet, adeo vt nihil fere quod inſuper erogaretur, ſupereſſe videretur; poſtquam tamen ſanctimonialibus induta veſtimentis, mundo eiuſque pompis renunciaſſet, tam ardenter ad huius virtutis profectionem exarſit, vt corraſis vndecunque ex aui proaui theſauris, pecuniis, pauperes & inopes ſuſceperit, & vniuerſa ipſis delegauerit, vili tantum veſtimento ex omnibus ſibi reſeruato. Sed Domini Saluatoris benignitas, vt in fide famularum ſuarum animos corroboraret, non diſtulit præclaro miraculo oſtendere, quam ſibi gratus eſſet terrenarum rerum pro ſui nominis amore contemptus.

Benignitas eius in pauperes.

Eodem namque die, quo tam liberalis in pauperes extiterat, ſole iam occidente, cum delaſſatas corporis vires fontana refocillare vellet, ſenſit ilico aquam vinum factum. Quæ res Chriſti ancillas, ad terrenarum rerum contemptum ac benignitatem in pauperes pariter excitauit.

Aqua mutatur in vinum.

Inter alia diuinæ conſolationis beneficia, non poſtremum

ſtremum fuit, quod angelica frequenter conſolatione contra aduerſa quælibet roboraretur, ita vt nulla vnquam grauiori triſtitia abſorpta. Cum nomen eius à peruerſis quibuſdam inerti otio deditis, maledictis proſcinderetur, & apud alios paſſim in ſiniſtræ ſuſpicionis diſcrimen adduceretur, illa fragilitate victa humana dolori ac mœrori nimium conceſſit, quam in mediis fluctibus huiuſmodi verbis angelus conſolatus eſt; Quid te maleuolorum conturbat inuidia, cum tibi ea ipſa cœleſtis gloriæ præmium adaugeat; illis vero nî reſipiſcant, gehennæ ſupplicium concilict.

Conſolatur & confortatur ab Angelo.

Porro dum nocte quadam in eccleſia attentiſſima mente precibus incumberet, meruit in ecſtaſi mentis eleuata, glorioſum ſancti Amandi ex hac vita tranſitum cõtemplari, & angelica viſitatione præmoneri, vt ſe ad eandem cœleſtis gloriæ coronam breui percipiẽdam pararet, accingeretque.

S. Amandum in ecſtaſi vidit ex hac vita excedere Anno Domini 661. teſte Baron. T. 8. Annal.

Vidit etiam alio quodam tempore humani generis inimicum triſtem valde, & ſortem ſuam multis lamẽtationibus deplorantem cumque illa quæreret, quid emolumenti ſperaret, quod tot animarum millia ſecum in peſtem & in exitium ſempiternum pertraheret, reſpõdit, acerbiſſimis ſe inuidiæ ſtimulis torqueri, quod illuc Adæ filios aſcendere conſpiceret, vnde ipſe cũ ſuis ſemper exulare cogeretur.

Inuidia diaboli in humanum genus.

Beata igitur Aldegundis frequentibus Angelorum confortata viſionibus, cum obitûs ſui diem iam inſtare cognouiſſet, multis precibus & lachrymis, à Domino poſtulare non deſtitit, vt ab omni peccati contagione in hac vita per flagella & aduerſa purgari mereretur, quô ſtatim poſt hanc vitam conſpectu Domini ſui frui poſſet. Non diſtulit diuina bonitas præſtare ei miſericorditer, quod illa humiliter petere non ceſſabat. Nam non multo poſt, morbus, qui cancer vocatur, mammillam eius dexteram inuaſit, & vſque ad vltimũ vitæ diem miſere depaſtus eſt. Quod illa non modo patientiſſime, ſed etiam cum magno animi ſuo gaudio

Corripitur cancro.

 tulit,

tulit, atque diuinæ bonitati aſſiduo gratias egit, quod eam tanquam veram filiam ſuam dignis caſtigationibus in hac vita viſitaret.

Diabolus eam in extremis grauiter tentat.

In vltimo fere vitæ conflictu, frequenter ei Satan inſidias ſtruxit. Contigit quandoque eam ardentiſſima ſiti cruciari, adeo vt putaret ſe ea plane confectam iri: cumque oratione ſitim reſtrinxiſſet, vidit antiquũ hoſtem tetra ſane & ſpecie valde horrenda; qui multis modis animum eius labefactare nitebatur. Dura tibi, dicebat, & arcta adhuc vita ſuperanda reſtat; nec tu tibi quicquam de perſeuerantia polliceri potes. Cui Virgo Dominus, inquit, mihi adiutor, non curo minas tuas; His dictis continuo dæmonem in fugam vertit. Inter hæc paruulus quidam, cuius vita ob morbi vehementiam in deſperationem venerat, ei oblatus fuit; quem illa ante cornu altaris deponi iuſſit; vbi protinus integram ſanitatem, non ſine ingenti adſtantium admiratione, recepit. Alius quoque mentis inſania cum extremo vitæ periculo laborans, in conſpectum eius adductus fuit; cui illa, impreſſo crucis ſigno, & mentis & corporis ſanitatem reſtituit.

Deſpicitur ab ea.

Miracula eius.

Poſt hæc cum corporis languor magis magiſque eam opprimeret, multi vtriuſque ſexûs homines pietatis & religionis laude præſtantes viſitationis gratiâ eam conuenerunt; & ecce tertia ante obitum eius die, ſplendor ingens nimia claritate refulgens ſupra domũ, in qua ſacra virgo, Chriſti aduentum ſecura præſtolabatur, apparet. Cumque præſentes inſolitam viſionem mirarentur, & ſoror eius Vvaldetrudis inter ſpem & metum dubia, quidnam præſignaret, tremebunda rei finem expectaret, ſancta illa anima carne ſoluta cum ipſa luce de hoc ſeculo ad Chriſtum Ieſum veram lucem emigrauit. Sepulta autem eſt in villa, ſuæ quondam ditionis, quam *Salram appellabant; vbi etiam vterque parens eius cum Vvaldetrude ſorore magnifice ſepulti requieſcunt. Poſtea vero corpus eius tranſlatũ fuit in municipium Malbodium, quod ipſa è fundamẽtis conſtruxerat; vbi nunc memoria eius præclaris admo-

Viſio caleſtis ante eius obitũ.

Moritur feliciter.

*Solram.

Claret miraculis poſt obitum.

admodum miraculis fulget, & plurima beneficia, diuinam opem digne implorantibus, conceduntur.

VITA ET MARTYRIVM SANCTORVM ET mirabilium operum effectorum, Abbatum, Cyri & Iohannis; ex iis quæ extant apud Simeon. Metaphraſten. Paßi ſunt Alexandriæ, anno nono perſecutionis à Diocletiano Imp. excitatæ, qui fuit Chriſti Domini 310. ſub Maximino In oriente Imp.

Caſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. Item Tom. 3 Annal. Eccleſ.

CYrus, egregium martyrum decus, Alexandria oriundus, profeſſione medicus; cum res valde admirandas non tam arte medica, quam diuina virtute efficeret, multorum ore, longe lateque celebratus, tandem & ipſi ciuitatis præſidi innotuit. Qui maximo in Chriſtianos odio debacchans, Cyrum comprehendi mandauit, vt eum pro ſua tyrannide omnibus excarnificatum, ſupplicijs morti traderet.

31. Ianuar. Patria Cyri.

Quod Cyrus cum audiſſet, ſtatim relicta ciuitate in Arabiam abiit; non quidem eo animo quod tyrannidem præſidis ſuppliciaque pro Chriſto inferenda expaueſceret, ſed vt quamplurimos infideles, exemplo vitæ & doctrina, à miſeranda diaboli captiuitate, in Chriſti libertatem vindicaret.

Cyrus abit in Arabiã.

Primum itaque vt in Arabiam peruenit, caput cutetenus raſit, ſumptoque habitu monaſtico, cæleſtem in terris vitam imitari cœpit: eoque perfectionis ardentiſſimo pietatis ſtudio peruenit, vt relicta medicorum arte, morbos & languores corporum, precibus & diuini verbi doctrina pelleret, fugaretque. Ea res cum animos omnium in admirationem deriaheret, ſtatim nomen eius in ea regione celebrari cœpit; & tandem quoque ad aures Iohannis peruenit. Erat autem hic Iohan-

Fit monachus. Operatur miracula.

Patria Ioānis. Iohannes patria Edeſſa oriundus; vir inſigni morum integritate præditus, & in Chriſtianam religionem ita affectus, vt ſpretis contemtiſque opibus, diuitiis, gloria & auctoritate denique militari, qua apud Imperatorem plurimum valebat, Hieroſolymam profectus fuerit; inde vero ſola Cyri fama permotus in Ægyptum venit, vt cum eo vitæ curſum in Chriſtiana Philoſophia exigere poſſet.

Ioannes vir militaris, ſe iungit Cyro

Forte eo tempore cum perſecutio grauius detonaret, tres virgines vna cum matre comprehenſæ, & in ciuitatem Canopum, Cui Syrianus cum poteſtate ſumma præerat, ductæ ſunt, vt vel impuris diis ibidem ſacrificia offerrent, vel in acerbiſſimis ſuppliciis vitam finirent. Hæc cum ad aures Cyri & Ioannis delata fuiſſent, illi plurimum veriti, ne tenerrimæ virgines ſuppliciorum formidine deiectæ, Chriſti confeſſionem deſererent, eo properârunt. Theoctiſte enim, quæ erat ætate maxima; decimumquintum annum nondum attigerat; Theodota autem, quæ eam ſequebatur, agebat annum quartum decimum; Eudoxia autem omnium minima, annum vndecimum agebat. His ergo de cauſis Cyrus cum Ioāne timore affectus eo deſcendit. Nō ſolum enim ſexus ille & ætas tam tenera, ſuppliciorū metu, ſed blanditiis etiam, quibus valde obnoxia eſt, nullo negotio corrumpi potuiſſet. Accedebat his omnibus timor alius, qui eos de matris Athanaſiæ erga filias compaſſione ſollicitabat vehemētius. Itaque partim, vt virginibus animos ad certamen pro Chriſti nominis gloria fortiter ſubeundum adderent, partim etiam, vt ſimul præclarum confeſſionis ſuę fructum perciperent, non dubitârunt ſe periculis exponere. Qui quidem vt ciuitatem ingreſſi ſunt, & diuinis ſermonibus virgines in conſtantia fidei confirmârunt, protinus ad Syrianum nomina eorum delata ſunt; quod ſcilicet duo quidam ignoti, quorum alter monaſtico, alter militari indutus habitu, comprehenſas modo virgines, in Cæſaris iniuriam ad deorum contemptum multis ſermonibus adhortati fuiſſent, & ad quæuis ſupplicia

Tres virgines Theoctiſte, Theodota, & Eudoxia comprehēduntur.

Athanaſia mater earum.

Cyrus & Ioannes accuſantur quod virgines ad conſtantiā hortarētur

cia pro Chriſti nomine perferenda, acriter inflammaſſent.

His auditis, Syrianus ſuo eos conſpectui offerri iuſſit, quibus multis blanditiis & minis perſuadere conatus eſt, vt relicta fide, quam profitebantur, diis immolarent. Cui Cyrus & Iohannes pari conſtantia in hunc modum reſponderũt; Nos, ô præſes, paucis animi noſtri ſententiam aperire conſueuimus. Scias igitur nullis nos vel minis, vel blanditiis à Chriſti confeſſione auellendos eſſe. Hæc Syrianus audiens iracundia vehemẽter commotus, primo quidem virgines adduci iuſſit, vt crudeliſſimo ſuppliciorum ſpectaculo, ipſis terrorẽ incuteret, earumque fidem labefactaret. Nec mora; Cæſi primum flagellis athletæ, clauis contriti; lampadibus vſtulati; vſta membra aceto & ſale confricata; Poſtremo bulliente pice pedes inuncti. Horrendum quidem fuit hoc virginibus ſpectaculum, & intollerabile martyribus ſupplicium; ſed tam virgines quam martyres pari conſtantia atque virtute in Chriſti confeſſione perſeuerârunt. Vnde mentis ſuæ furore victus ipſe Præſes, virgines vna cum matre, nihil muliebre aut ignauum præ ſe ferentes, capitis ſententia damnauit; quam illæ porrectis alacriter ceruicibus, glorioſo certamine exceperunt.

Syrianus eos auertere à Chriſti confeſſione nititur.

Reſponſum martyrum

Cruciãtur martyres atrociſſime

Eximia martyrum conſtantia.

Tres virgines cum matre capite plectũtur.

Quibus feliciter coronatis, Præſes omne ſuum ſtudium ad ſubuerſionem Cyri & Ioannis conuertit. Et nunc quidem donis ac muneribus, nunc minis atque tormentis eorum conſtantiam pertentabat. Sed fruſtra fundamentum angulari lapidi Chriſto firmiter inædificatum conuellere nitebatur. Vnde plenus admirationis & eos ſimiliter capite plecti curauit. Fuêre ſacræ eorum reliquiæ in S. Marci Euangeliſtæ magno fidelium gaudio illatæ; vbi ad tempora vſque Theodoſij quieuerunt.

Poſt varia tormenta ſimiliter obtruncãtur Cyrus & Iohannes.

Porro à ciuitate Canopo diſtabat vicus quidam duorum ſtadiorum ſpatio, quem Manuthe nominabãt. Hic erat malignorum ſpirituum inſidiis omnibus infeſtus: quem Theophilus Præſes Alexandrinus ſæpenumero

Patria Ioannis. Iohannes patria Edeſſa oriundus; vir inſigni morum integritate præditus,& in Chriſtianam religionem ita affectus, vt ſpretis contemtiſque opibus, diuitiis, gloria & auctoritate denique militari, qua apud Imperatorem plurimum valebat, Hieroſolymam profectus fuerit; inde vero ſola Cyri fama permotus in Ægyptium venit, vt cum eo vitæ curſum in Chriſtiana Philoſophia exigere poſſet. *Ioannes vir militaris, ſe iungit Cyro*

Forte eo tempore cum perſecutio grauius detonaret, tres virgines vna cum matre comprehenſæ,& in ciuitatem Canopum, Cui Syrianus cum poteſtate ſumma præerat, ductæ ſunt, vt vel impuris diis ibidem ſacrificia offerrent, vel in acerbiſſimis ſuppliciis vitam finirent. Hæc cum ad aures Cyri & Ioannis delata fuiſſent, illi plurimum veriti, ne tenerrimæ virgines ſuppliciorum formidine deiectæ, Chriſti confeſſionem deſererent, eo properârunt. Theoctiſte enim, quæ erat ætate maxima; decimumquintum annum nondum attigerat; Theodota autem, quæ eam ſequebatur, agebat annum quartum decimum; Eudoxia autem omnium minima, annum vndecimum agebat. His ergo de cauſis Cyrus cum Ioãne timore affectus eo deſcendit. Nõ ſolum enim ſexus ille & ætas tam tenera, ſuppliciorũ metu, ſed blanditiis etiam, quibus valde obnoxia eſt, nullo negotio corrumpi potuiſſet. Accedebat his omnibus timor alius, qui eos de matris Athanaſiæ erga filias compaſſione ſollicitabat vehemẽtius. Itaque partim, vt virginibus animos ad certamen pro Chriſti nominis gloria fortiter ſubeundum adderent, partim etiam, vt ſimul præclarum confeſſionis ſuę fructum perciperent, non dubitârunt ſe periculis exponere. Qui quidem vt ciuitatem ingreſſi ſunt, & diuinis ſermonibus virgines in conſtantia fidei confirmârunt, protinus ad Syrianum nomina eorum delata ſunt; quod ſcilicet duo quidam ignoti, quorum alter monaſtico, alter militari indutus habitu, comprehenſas modo virgines, in Cæſaris iniuriam ad deorum contemptum multis ſermonibus adhortati fuiſſent, & ad quæuis ſupplicia

Tres virgines Theoctiſte, Theodota, & Eudoxia comprehẽduntur.

Athanaſia mater earum.

Cyrus & Ioannes accuſantur quod virgines ad conſtantiã hortarẽtur

cia pro Chriſti nomine perferenda, acriter inflammaſſent.

His auditis, Syrianus ſuo eos conſpectui offerri iuſſit, quibus multis blanditiis & minis perſuadere conatus eſt, vt relicta fide, quam profitebantur, diis immolarent. Cui Cyrus & Iohannes pari conſtantia in hunc modum reſponderũt; Nos, ô præſes, paucis animi noſtri ſententiam aperire conſueuimus. Scias igitur nullis nos vel minis, vel blanditiis à Chriſti confeſſione auellendos eſſe. Hæc Syrianus audiens iracundia vehemẽter commotus, primo quidem virgines adduci iuſſit, vt crudeliſſimo ſuppliciorum ſpectaculo, ipſis terrorẽ incuteret, earumque fidem labefactaret. Nec mora; Cæſi primum flagellis athletæ, clauis contriti; lampadibus vſtulati; vſta membra aceto & ſale confricata; Poſtremo bulliente pice pedes inuncti. Horrendum quidem fuit hoc virginibus ſpectaculum, & intollerabile martyribus ſupplicium; ſed tam virgines quam martyres pari conſtantia atque virtute in Chriſti confeſſione perſeuerârunt. Vnde mentis ſuæ furore victus ipſe Præſes, virgines vna cum matre, nihil muliebre aut ignauum præ ſe ferentes, capitis ſententia damnauit; quam illæ porrectis alacriter ceruicibus, glorioſo certam ne exceperunt.

Syrianus eos auertere à Chriſti confeſſione nititur.

Reſponſum martyrum

Cruciãtur martyres atrociſſime

Eximia martyrum conſtantia.

Tres virgines cum matre capite plectũtur.

Quibus feliciter coronatis, Præſes omne ſuum ſtudium ad ſubuerſionem Cyri & Ioannis conuertit. Et nunc quidem donis ac muneribus, nunc minis atque tormentis eorum conſtantiam pertentabat. Sed fruſtra fundamentum angulari lapidi Chriſto firmiter inædificatum conuellere nitebatur. Vnde plenus admirationis & eos ſimiliter capite plecti curauit. Fuêre ſacræ eorum reliquiæ in S. Marci Euangeliſtæ magno fidelium gaudio illatæ; vbi ad tempora vſque Theodoſij quieuerunt.

Poſt varia tormenta ſimiliter obtruncãtur Cyrus & Iohannes.

Porro à ciuitate Canopo diſtabat vicus quidam duorum ſtadiorum ſpatio, quem Manuthe nominabãt. Hic erat malignorum ſpirituum inſidiis omnibus infeſtus; quem Theophilus Præſes Alexandrinus ſæpenu-

mero ab ea peſte liberare voluerat, ſed morte tandem præuentus, quod tota mente meditabatur, ad exitum perducere non potuit. Huic Cyrillus ſucceſſit: qui cum pari diligentia in eam rem incumberet, & vota & preces ardenti ſtudio Deo nuncuparet, vt viam modumque oſtenderet quo malignorum hoſtium cateruam ex eo loco profligare poſſet, Angelus Domini in viſione ei apparens mandauit, vt ſacra martyrum Cyri & Iohannis corpora vna cum ſanctiſſimi Marci Euangeliſtæ reliquiis eum in locum transferret, quorum præſentia dæmones continuo in fugam verterentur. Hac itaque occaſione ſacræ martyrum reliquiæ viceſimo octauo menſis Iulij in Manuthe tranſlatæ ſunt: quarum aduentu maligni ſpiritus in fugam verſi, & locus omnipotenti Deo cum maximo populi totius gaudio conſecratus eſt.

Corpora eorũ trãslata in vicum Manuthe.

VITA S. MARCELLÆ VIDVÆ, EX EA quæ eſt per D. Hieronymum, ad Principiam virginem. Obiit Anno à Chriſto nato 410 Innocentij Rom. Pontif. 9. Honor. 16. Theodoſ. 3. Imp. paulo poſt vrbem ab Athalarico Gothor. rege expugnatam.

Epiſtola 16. Caſ. Baron. Ann. Tom. 5. & not. in mart. Rom.

31. Ianuarij.

MArcella Romanæ vrbis inclytum decus, illuſtri admodum orta familia, facta eſt opibus & nobilitate contempta, paupertate & humilitate nobilior. Orba patris morte, viro quoque poſt nuptas ſeptimo menſe priuata eſt. Cumque eam Cerealis, cuius clarum inter conſules nomen eſt, propter ætatem & antiquitatem familiæ, & inſignem, quod maxime viris placere conſueuit, decorem corporis, & morum temperantiam ambitioſus peteret, ſuaſque longæuus polliceretur diuitias, Albinaque mater tam clarum præſidium viduatæ domûs vltro appeteret, illa reſpondit;

Patria eius

Maritum ſeptimo à nuptiis mẽſe amittit.

Digitized by Google

dit; Si vellem nubere, & non æternæ me cuperem pudicitiæ dedicare, vtique maritum quærerem, non hæreditatem. Illoque mandante, poſſe & ſenes diu viuere, & iuuenes cito mori eleganter luſit; iuuenis poteſt quidem cito mori, ſed ſenex diu viuere non poteſt. Qua ſententia repudiatus, exemplo cæteris fuit, vt eius nuptias deſperarent.

Secundas nuptias reſpuit.

Difficile eſt in maledica ciuitate, & in vrbe, in qua orbis quondam populus fuit, palmaque vitiorum, ſi honeſtis detraherent, & pura ac munda macularent non aliquam ſiniſtri rumoris fabulam contrahere. Sed quis vnquam de hac muliere, quod diſpliceret, audiuit, vt crederet? Quis credidit, vt non magis ſeipſum malignitatis & infamiæ condemnaret? Ab hac primum confuſa gentilitas eſt, dum omnibus patuit, quæ eſſet viduitas Chriſtiana; quam & conſcientia & habitu promittebat. Illæ enim ſolent purpuriſſo & ceruſſa ora depingere; ſericis nitere veſtibus: ſplendere gemmis: aurum portare ceruicibus: & auribus perforatis rubri maris precioſiſſima grana ſuſpendere: fragrare muſco mure: maritos ita plangere, vt tandem dominatu eorum ſe caruiſſe lætentur: quærantque alios, non quibus iuxta Dei ſententiam ſeruiant, ſed quibus imperent. Noſtra vidua talibus vſa eſt veſtibus, quibus arceret frigus non membra nudaret: aurum vſque ad annuli ſignaculum repudians: & magis in ventribus egenorum, quam in marſupiis recondens. Nuſquam ſine matre Nullum clericorum aut monachorum (quod amplę domûs interdum exigebat neceſſitas) vidit abſque arbitris. Sẽper in comitatu ſuo virgines ac viduas, & ipſas graues fœminas habuit: ſciens ex laſciuia puellarum ſæpe de dominarum moribus iudicari, & qualis quæque ſit, talium conſortio delectari.

Epheſ. 5. Veſtitus eius.

Diuinarum ſcripturarum ardor ei erat incredibilis, & in lege Domini die ac nocte meditabatur. Erant illi moderata ieiunia: carnium abſtinentia: vini odor magis, quam guſtus, propter ſtomachum & frequentes infirmitates. Raro procedebat ad publicum: & maxi-

Pſal. 1. Amat ſacram ſcripturam.

Temperātia eius. maxime nobilium matronarum videbat domos, ne cogeretur videre quod contempſerat; Apoſtolorum & martyrum baſilicas ſecretis celebrans orationibus,& quæ populorum frequentiam declinarent. Matri in *Obedientia* tantum obediens, vt interdum faceret quod nolebat. Nam cum illa ſuum diligeret ſanguinem, & abſque filiis & nepotibus, vellet in fratris liberos vniuerſa conferre,iſta pauperes eligebat, & tamen matri contraire non poterat;monilia;& quicquid ſupellectilis fuit,diuitibus peritura concedens,magiſque volens pecuniam perdere,quam parētis animum contriſtare.

Nulla eo tempore nobilium fœminarum nouerat Romæ propoſitum monachorum, nec audebat propter rei nouitatem,ignominioſum, vt tunc putabatur, *Marcella prima in vrbe Roma monaſticā vitam profitetur.* & vile in populis nomen aſſumere.Hæc ab Alexandrinis prius ſacerdotibus, Papaque Athanaſio, & poſtea Petro (qui perſequutionem Arianæ hæreſcos declinantes,quaſi ad tutiſſimum confeſſionis ſuæ portum Romam confugerant) vitam B.Antonij adhuc tunc viuentis monaſteriorumque in Thebaide, Pachumij, & virginum ac viduarum didicit diſciplinam. Nec erubuit profiteri,quod Chriſto placere cognouerat. Hanc multos poſt annos imitata eſt Sophronia & aliæ: quibus rectiſſime illud Ennianum aptari poteſt; Vtinam ne in nemore Pelio. Huius amicitiis fruita eſt Paula venerabilis.In huius cubiculo nutrita Euſtochium virginitatis decus; vt facilis æſtimatio ſit,qualis magiſtra, vbi tales diſcipulæ.

Annis igitur plurimis ſic ſuam tranſegit ætatem, vt ante ſe vetulam cerneret, quam adoleſcentulam fuiſſe meminiſſet, laudans illud Platonicum; qui Philo*Meditatio mortis* ſophiam, meditationem mortis eſſe dixit; Sic ergo ætatem duxit,& vixit, vt ſemper ſe crederet eſſe moritu*Roman.12.* ram. Sic induta eſt veſtibus, vt meminiſſet ſepulchri: offerens hoſtiam rationabilem, viuam, placentem Deo.

Denique cùm & me Romam cum ſanctis Pontificibus Paulino & Epiphanio eccleſiaſtica traxiſſet neceſſi-

ceſſitas, & verecunde nobilium fœminarum oculos declinarem, ita egit ſecundum Apoſtolum importune, opportune, vt pudorem meum ſua ſuperaret induſtria. Et quia alicuius tunc nominis eſſe exiſtimabar ſuper ſtudio ſcripturarum, nunquam conuenit, quin de ſcripturis aliquid interrogaret; nec ſtatim acquieſceret, ſed moueret è contrario quæſtiones, non vt contenderet, ſed vt quærendo diſceret earum ſolutiones, quas opponi poſſe intelligebat. Quid in illa virtutum, quid ingenij, quid ſanctitatis, quid puritatis inuenerim, vereor dicere, ne fidem credulitatis excedam, & tibi maiorem dolorem incutiam, recordanti quanto bono careeris. Hoc ſolum dicam, quod quicquid in nobis fuit longo ſtudio congregatum, & meditatione diuturna quaſi in naturam verſum, hoc illa libauit, didicit atq; poſſedit; ita vt poſt profectionem noſtram, ſi de aliquo teſtimonio ſcripturarum eſſet oborta contentio, ad illam iudicem pergeretur. Et quia valde prudens erat, ſic ad interrogata reſpondebat, vt etiam ſua, non ſua diceret, ſed vel mea, vel cuiuslibet alterius; vt in eo ipſo, quod docebat, ſe diſcipulam fateretur. In noſtrum locum ſtatim audiuimus te illius adhæſiſſe conſortio, & nunquam ab illa ne tranſuerſum quidem vnguem, vt dicitur, receſſiſſe. Eadem domo, eodem cubiculo vſum, vt omnibus in vrbe clariſſima notum fieret & te matrem, & illam filiam reperiſſe. Suburbanus ager vobis pro monaſterio fuit, & rus electum pro ſolitudine, multoque ita vixiſtis tempore, vt ex imitatione veſtri, & conuerſione multarum, gauderemus Romam factam Hieroſolymam. Crebra virginum monaſteria, monachorum innumerabilis multitudo, vt pro frequentia ſeruientium Deo, quod prius ignominiæ fuerat, eſſet poſtea gloriæ.

2. Timot. 4.

Scrutatur diligenter ſcripturas Marcella.

Prudentia eius.

Monachorum Romæ frequentia.

In hac tranquillitate & Domini ſeruitute, hæretica in his prouinciis exorta tempeſtas, cuncta turbauit, & in tantam rabiem concitata eſt, vt nec ſibi, nec vlli bonorum parceret. Et quaſi parum eſſet, hic vniuerſa, mouiſſe, nauem plenam blaſphemiarum Romano in-

S. Marcella hæreticis viriliter reſtitit.

tulit portui. Tunc S. Marcella, quæ diu ſe cohibuerat, ne per æmulationem quippiam facere videretur, poſtquam ſenſit fidem Apoſtolico ore laudatam, in pleriſque violari, ita vt ſacerdotes quoq; & nonnullos monachorum, maximeque ſeculi homines in aſſenſum ſui traheret, ac ſimplicitati illuderet Epiſcopi (qui de ſuo ingenio cæteros æſtimabat) publice ei reſtitit; malens Deo placere, quam hominibus. Damnationis hæreticorum hęc fuit principium; dum acciti frequentibus literis hæretici, vt ſe defenderent, venire non ſunt auſi; tantaque vis conſcientiæ fuit, vt abſentes damnari, quam præſentes coargui maluerint. Huius tam glorioſæ victoriæ origo Marcella eſt; tuque caput horum & cauſa bonorum, ſcis me vera narrare, quem noſti vix de multis pauca dicere, ne legendi faſtidium faciat odioſa replicatio. Dum hæc aguntur in Iebus terribilis de occidente rumor affertur; obſideri Romam, & auro ſalutem ciuium redimi, ſpoliatoſque rurſum circundari, vt poſt ſubſtantiam vitam quoque perderent. Capitur Vrbs, quæ totum cepit orbem; imo fame perit, ante quam gladio; & vix pauci qui caperentur, inuenti ſunt. Ad nefandos cibos erupit eſurientium rabies, & ſua inuicem membra laniârunt; dum mater non parcit lactenti infantiæ, & ſuo recipit vtero quem paulo ante effuderat. Nocte Moab capta eſt, nocte cecidit murus eius.

Roma capta à Gothis. Valida ibidem fames.

Eſa. 15.

Æneidos 2.

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet? aut poſſit lachrymis æquare dolorem?
Vrbs antiqua ruit, multos dominata per annos;
Plurima perque vias ſparguntur inertia paſſim
Corpora: perq; domos: & plurima mortis imago.

Cum interim, vt in tanta confuſione rerum, Marcellæ quoque domum cruentus victor ingreditur.

Marcella cæditur fuſtibus & flagellis.

Intrepido vultu excepiſſe dicitur ingreſſos; cumque poſceretur aurum, & defoſſas opes vili excuſaret tunica, non tamen fecit fidem voluntariæ paupertatis. Cæſam fuſtibus flagelliſque aiunt non ſenſiſſe tormen-

menta; ſed hoc lachrymis, hoc pedibus eorum egiſſe proſtratam, ne te à ſuo conſortio ſepararent, ne ſuſtineret adoleſcentia, quod ſenilis ætas timere non poterat. CHRISTVS dura corda molliuit, & inter cruentos gladios inuenit locum pietas; cumque & illam & te ad Apoſtoli Pauli baſilicam Barbari deduxiſſent, vt vel ſalutem vobis oſtenderent, vel ſepulchrum, in tantam lætitiam dicitur erupiſſe, vt gratias ageret Deo, quod te integrã ſibi reſeruaſſet; quod pauperẽ illam non feciſſet captiuitas, ſed inueniſſet; quod egeret quotidiano cibo, quod ſaturata Chriſto nõ ſentiret eſuriem; quod & voce, & opere loqueretur: *Nuda exiui de vtero matris meæ, nuda & reuertar. Sicut Domino viſum eſt, ita & factum eſt.* Poſt aliquot dies ſano, integro, vegetoque corpuſculo obdormiuit in Domino, & te paupertatulæ ſuæ, imo per te pauperes reliquit hæredes: claudens oculos in manibus tuis: reddens ſpiritum in tuis oſculis: dum inter lachrymas tuas illa rideret, conſcientia vitæ bonæ & præmiis futurorum.

Iob 1.

Reddit animam.

FEBRVA-

FEBRVARIVS.

Annal Tom. 2.

MARTYRIVM S. IGNATII, Epiſcopi Antiocheni, B. Iohannis Apoſt. & Euangeliſtæ diſcipuli; Ex eo quod extat apud Cæſarem Baron. Paſſus eſt Anno à Partu Virgineo 110. Anacleti Romani Pontif. 8. Traiani vero Imperat. 11.

1. Februarij. Hæc Nicephor. hiſt lib 2. cap. 3.

EGREGIA plane Eccleſiæ columna S. Ignatius, tanta morum innocentia & ingenij candore à teneris fuiſſe commemoratur, vt Saluator noſter Ieſus Chriſtus, ſimplici & ſyncero pueri delectatus ingenio, cum ſuis ipſe manibus ſublatum exhibuerit, atque ſimplicitatem & integritatem diſcipulis oſtendere aut commendare volens, dixerit; *Niſi efficiamini ſicut paruuli non intrabitis in regnum cœlorum.* Cæterum Apoſtolica imbutus doctrina, eximiaque vitæ ſanctimonia excultus, anno Redemptoris ſeptuageſimo primo, Euodio Epiſcopo Antiocheno ex hac vita ſublato, ſubrogatus fuit; eamque Eccleſiam annos admodum quadraginta, inſigni virtutum ſplendore adminiſtrauit, multiſque ac varijs perſecutionibus exagitatus, tandem felici cruore ipſam Romanam Eccleſiam conſignauit. Anno Saluatoris nonageſimo tertio, Imperante Domitiano, ipſis perſecutionis exordiis, cũ illuſtriores in Eccleſia ad ſuppliciũ quærerẽtur, ipſe ante omnes Ignatius partim exiliis, partim cuſtodiis, partim vinculis diuexari cœpit. Poſtquam vero Traianus ad gubernacula Romani Imperij euectus fuit, partaq; de Schy-

Matth. 18. Euſeb. in Chron. & hiſt. lib. 5. cap. 16 Succedit Euodio in Epiſcopatu Antioch. Baron. Ann. Tõ 1. Ignat. Ep. 4. de ſe ipſo ad Mariã Caſſobolitẽ ſcribens.

tis

Digitized by Google

tis victoria, rebus per omnia tranquillis frui cœpit, inſano in Deorum cultum amore exardeſcens, acerrimum Chriſti fidelibus perſecutionem mouit, ſacrilego per omnes regni fines mortis propoſito edicto, qui ad eorum ſacrificia non properarent. Hoc furore accenſus venit Antiochiam; ad quem illico celeberrimũ virtute atque doctrina Dei ſerui Ignatij nomen delatum fuit. Nec mora. Citatus imperio Traiani in Senatum Antiſtes, primo ingentibus promiſſis ad eorum cultũ inuitatus eſt. Quibus in vanum adhibitis, ſucceſſere minæ & terror tormentorum; quæ pari conſtantia ab inuicto animo repudiata fuêre. Quinimmo in ardentem glorioſi certaminis cupiditatem erectus, incredibili animi libertate Deorũ vanitatem redarguit; prorſus vt tyrannus rebus ſuis diffidens, tetrum eum in carcerem compingere, ac varias apud animum ſuum cogitationes pertractare, quibus potiſſimum fatigatum ſuppliciis morti traderet. Viſum tandem eſt ſceleratæ menti, beſtiarum eum obiicere feritati, & ne qua martyrij gloria à Chriſtianis celebraretur, Romam eum ex Senatusconſulto amandandum ſtatuit; prauam adductus in ſpem, quod nomen eius eo locorum interuallo perpetua obliuione ſepeliretur. Sed fuit hoc ſecreta Dei conſilium, qui ibidem virum glorioſo certamine coronari voluit, vt Romanorum impietas, quæ acrius quam aliis in locis vigebat, maiore pietatis vi expugnaretur. Ideo enim & Apoſtolorum principes, & poſt eos Ignatius ibi fuerunt immolati, vt ciuitatem illam idolorum cruoribus pollutam, proprio ſanguine abluerent, & operibus ipſis reſurrectionis Ieſu Chriſti teſtimonium adferrent; demonſtratis iis, qui Romæ degebant, ſe præſentem vitam tanta cum voluptate nunquam fuiſſe deſpecturos, niſi perſuaſiſſent ſibi omnino quod ad Crucifixum Ieſum eſſent aſcenſuri.

Traiani in fideles acerrima perſecutio.

S. Ignatius Antiochiæ à Traiano comprehẽditur.

Mittitur in carcerẽ.

Dei conſilio Romæ patitur Ignatius.

Hæc Chriſoſt. ſerm. de Ignatio tom. 5 in fine.

Igitur lata in eum mortis ſententia, primo quidem alta voce Deo gratias egit; deinde maiore voluptate & gaudio ipſe ſibi vincula impoſuit, quæ adeo glorioſa duxit,

S. Ignatius ipſe ſibi vincula imponens mirifice in eis gloriatur.

Romam ducitur à decem militibus.

duxit; vt ad Epheſios ſcribens, mirifice ſibi in iiſdem placuerit: Porro decem traditus eſt militibus, qui eum Romam perducerent: tanta feritate & barbarie viris, vt decem leopardis ſe alligatum fuiſſe ſcribat: qui etiam beneficio affecto, peiores fiebant. Hacque tam ſæua militum cuſtodia circundatus, æſtiuo tempore Antiochia abductus, menſe demum Auguſto Smyrneam maritimam Ioniæ ciuitatem peruenit: vbi S. Polycarpum eius ciuitatis Epiſcopum: incredibili vinculorum gaudio exultans, ſalutauit.

Ignatius Epiſt. 15.

Smyrnæ Polycarpū ſalutat.

Chryſoſt. Orat de tranſ. S. Ignatij.

Fuit autem ipſe non modo à S. Polycarpo omnibus quibus licuit officiis perhumaniter acceptus, ſed à cũctis, quæ in via erant, ciuitatibus, & magno commeatu & precibus ac legationibus adiutus. Vndique enim & Epiſcopi, & presbyteri, & diaconi, nec non & reliquum vulgus ad eum confluebant: qui haud vulgarem ex ipſo conſolationem percipiebant, cernentes martyrem tanta alacritate ad mortem currere: vtpote qui ad regna cœlorum proficiſceretur.

S. Ignatius vinctus ad omnes Eccleſias ſcribit.

Porro mora illa, quam Smyrnæ nectebant cuſtodes inprimis bene vſus fuit Ignatius: ad omnes Eccleſias, à quibus honeſtiſſimas in via acceperat legationes, litteras dirigens: quibus cum ad pietatem retinendam, tum ad Eccleſiaſticam diſciplinam conſeruandam ſingulas hortatus eſt. In ea vero quam ad Romanos dedit, quam ardenti flagrârit martyrij deſiderio, ipſa luce clarius patet.

Venit Troadem, vbi eum Epiſcopus Philadelphiæ inuiſit.

Smyrna tandem abductus Troadem delatus eſt: vbi & aliquantiſper permiſſus agere, aliasad diuerſos ſcripſit epiſtolas. Tunc enim Eccleſiæ Philadelphiæ Epiſcopus (vt alij fecerant Smyrnæ) Ignatium Troade conuenit, cunctiſque humanitatis officiis proſecutus eſt. Troade vero naui vinctus impoſitus Neapolim appulit: inde Philippos perductus, nihil antiquius habuit, quam vt ad ſuos Antiochenos ſcriberet.

Philippis ſcribit ad Antiochenos.

Inde etiam ad Heronem eiuſdem Eccleſiæ Antiochenæ diaconum virtute clariſſimum litteras dedit: in quibus & vaticinatur, fore vt ſibi in

Eccle-

Eccleſia Antiochena ſucceſſeret. Philippis etiam ſcripſit ad Tarſenſem Eccleſiam, quæ nouiſſima omnium epiſtolarum fuiſſe videtur. Inde namque recedens per Macedoniam terreſtri itinere Dalmatiam verſus à cuſtodia militari perductus eſt. Tranſmiſſo autem mari Adriatico nec non Tyrreno, Puteolis incredibili fidelium ſtudio vna cum militibus exceptus fuit: quibus diuini verbi ſemine vt reliquis Eccleſiis, impartito, tandem Romam appulit: Præfecto vrbis, cui ſiſtebatur, ſe promptum paratumque, magna animi alacritate & gaudio, ad gloriosum martyrij certamen ſubeundum, oſtendens. Et quidem Præfectus litteris inſtructus Imperatoriis, ſuæ tyrannidi nequaquã defuit.

Venit Romam.

Vtenim feſtus & Romanorum celeberrimus aduenit dies, ſacrum Antiſtitem in medium produci theatrum iubet: Deo ibidem Angelis, & hominibus futurum ſpectaculum, longe glorioſiſſimum. Vniuerſa ciuitas in populum effuſa, mira dẽſitate theatrum compleuerat, ardenti ſpiritu & oculis iam ſpectaculum amantibus, Syriæ Epiſcopum cum feris pugnaturum expectans: cum ecce Ignatius, generoſo & inflexibili animo, (vtpote ea ipſa, quam pro Chriſto ſubibat ignominia mirifice ſibi placens) in mediam orcheſtram prodiens, huiuſmodi ad populum Romanum orationem inſtituit: *Viri Romani, & præſentis huius certaminis ſpectatores, nonequidem vt homo maleficus & ſceleris alicuius damnatus, hoc certamen tam confidenti animo ſubeo: ſed vt Deum aſſequar, cuius incredibili deſiderio flagro. Sum namque eius frumentum, & beſtiarum molor dentibus, vt purus eius panis efficiar.*

S. Ignatius producitur in theatrũ.

S. Ignatii ad populũ Rom oratio.

His dictis dimiſſi leones ingenita feritate in eum irruentes ſubito delacèrârunt, deuorârunt que, ſolis oſſibus aſperioribus relictis: quæ maximo ſtudio ab Antiochenis qui pugilem ad martyrium comitati fuerant collecta, ineffabili, gaudio Antiochiam fuere relata.

Dilaceratur à leonibus.

Reliquiæ eius Antiochiam transferũtur.

Ade

Romam ducitur à decem militibus. *Ignatius Epiſt. 15.*

duxit, vt ad Epheſios ſcribens, mirificè ſibi in iiſdem placuerit: Porro decem traditus eſt militibus, qui eum Romam perducerent: tanta feritate & barbarie viris, vt decem leopardis ſe alligatum fuiſſe ſcribat: qui etiam beneficio affecto, peiores fiebant. Hacque tam ſæua militum cuſtodia circundatus, æſtiuo tempore Antiochia abductus, menſe demum Auguſto Smyrnam maritimam Ioniæ ciuitatem peruenit: vbi S Polycarpum eius ciuitatis Epiſcopum: incredibili vinculorum gaudio exultans, ſalutauit.

Smyrna Polycarpũ ſalutat. *Chryſoſt. Orat de tranſ. S. Ignatij.*

Fuit autem ipſe non modo à S. Polycarpo omnibus quibus licuit officiis perhumaniter acceptus, ſed à cũctis, quæ in via erant, ciuitatibus, & magno commeatu & precibus ac legationibus adiutus. Vndique enim & Epiſcopi, & presbyteri, & diaconi, nec non & reliquum vulgus ad eum confluebant: qui haud vulgarem ex ipſo conſolationem percipiebant, cernentes martyrem tanta alacritate ad mortem currere, vtpote qui ad regna cœlorum proficiſceretur.

S. Ignatius vinctus ad omnes Eccleſias ſcribit.

Porro mora illa, quam Smyrnæ nectebant cuſtodes imprimis bene vſus fuit Ignatius: ad omnes Eccleſias, à quibus honeſtiſſimas in via acceperat legationes, litteras dirigens: quibus cum ad pietatem retinendam, tum ad Eccleſiaſticam diſciplinam conſeruandam ſingulas hortatus eſt. In ea vero quam ad Romanos dedit, quam ardenti flagrârit martyrij deſiderio, ipſa luce clarius patet.

Venit Troadem, vbi eum Epiſcopus Philadelphia inuiſit. *Philippis ſcribit ad Antiochenos.*

Smyrna tandem abductus Troadem delatus eſt: vbi & aliquantiſper permiſſus agere, alias ad diuerſos ſcripſit epiſtolas. Tunc enim Eccleſiæ Philadelphiæ Epiſcopus (vt alij fecerant Smyrnæ) Ignatium Troade conuenit, cunctiſque humanitatis officiis proſecutus eſt. Troade vero naui vinctus impoſitus Neapolim appulit: inde Philippos perductus, nihil antiquius habuit, quam vt ad ſuos Antiochenos ſcriberet. Inde etiam ad Heronem eiuſdem Eccleſiæ Antiochenæ diaconum virtute clariſſimum litteras dedit: in quibus & vaticinatur, fore vt ſibi in

Eccle-

Digitized by Google

Eccleſia Antiochena ſuccederet. Philippis etiam ſcripſit ad Tarſenſem Eccleſiam, quæ nouiſſima omnium epiſtolarum fuiſſe videtur. Inde namque recedens per Macedoniam terreſtri itinere Dalmatiam verſus à cuſtodia militari perductus eſt. Tranſmiſſo autem mari Adriatico nec non Tyrreno, Puteolis incredibili fidelium ſtudio vna cum militibus exceptus fuit: quibus diuini verbi ſemine vt reliquis Eccleſiis, impartito, tandem Romam appulit: Præfecto vrbis, cui ſiſtebatur, ſe promptum paratumque, magna animi alacritate & gaudio, ad glorioſum martyrij certamen ſubeundum, oſtendens. Et quidem Præfectus litteris inſtructus Imperatoriis, ſuæ tyrannidi nequaquã defuit.

Venit Romam.

Vt enim feſtus & Romanorum celeberrimus aduenit dies, ſacrum Antiſtitem in medium produci theatrum iubet: Deo ibidem Angelis, & hominibus futurum ſpectaculum, longe glorioſiſſimum. Vniuerſa ciuitas in populum effuſa, mira dẽſitate theatrum compleuerat, ardenti ſpiritu & oculis iam ſpectaculum amantibus, Syriæ Epiſcopum cum feris pugnaturum expectans: cum ecce Ignatius, generoſo & inflexibili animo, (vtpote ea ipſa, quam pro Chriſto ſubibat ignominia mirifice ſibi placens) in mediam orcheſtram prodiens, huiuſmodi ad populum Romanum orationem inſtituit: *Viri Romani, & præſentis huius certaminis ſpectatores, non equidem vt homo maleficus & ſceleris alicuius damnatus, hoc certamen tam confidenti animi ſubeo: ſed vt Deum aſſequar, cuius incredibili deſiderio flagro. Sum namque eius frumentum, & beſtiarum molor dentibus, vt purus eius panis efficiar.*

S. Ignatius producitur in theatrũ.

S. Ignatii ad populũ Rom oratio.

His dictis dimiſſi leones ingenita feritate in eum irruentes ſubito delacerârunt, deuorâruntque, ſolis oſſibus aſperioribus relictis: quæ maximo ſtudio ab Antiochenis qui pugilem ad martyrium comitati fuerant collecta, ineffabili, gaudio Antiochiam fuere relata.

Dilaceratur à leonibus.

Reliquiæ eius Antiochiam transferũtur.

Ada

Ademerat quidem eum Deus exiguum ad tempus, ſed maiore cum gratia reſtituit. Et quemadmodum pecuniam mutuantes cum fœnore ea reddunt quæ acceperunt, ſic etiam Deus pretioſum hunc theſaurum pauliſper ſuſcipiens, vt oſtenderet Romæ, maiore cum gloria eum retulit. Emiſerant eum Epiſcopum, & martyrem receperunt. Emiſerant cum precibus, & cum coronis ſuſceperunt: nec illi ſoli, ſed cunctæ, quæ interiectæ erant ciuitates. Quomodo enim eas affectas fuiſſe exiſtimandum eſt? quem voluptatis fructum perceperint? quanta lætitia exultauerint? quam fauſtis vndique acclamationibus coronatum amplexatæ fuerint? Quemadmodum pugilem generoſum, qui omnes deuicerit aduerſarios, ſpectatores è cauea cum plauſu conſurgentes, ſublimem ſtatim excipiunt, nec terram attingere patiuntur, ſed humeris ſublatum, innumerabilibus laudibus exornantes domum reportant, ſic quoque ſanctum illum omnes ex ordine ciuitates ab vrbe relatum ſuſcipientes humeriſque geſtantes, Antiochiam vſque ſunt comitatæ, martyrem coronatum celebrantes, diabolum deridentes, quod è contrario illi verſutia ſucceſſiſſet. Et tunc quidem cunctis illis ciuitatibus profuit, documentoque fuit, & patriam hanc vſque in præſentem diem locupletauit. Et quidem hoc honore ſacroſanctæ reliquiæ Antiochiam perlatæ, in ſuburbiis ad portam Daphniticam poſitæ fuêre; vbi per multis, magniſque coruſcâſſe miraculis idem Chryſoſtomus teſtatur; Cæterum in locum Ignatij ſubrogatus fuit Antiochenis Hero eiuſdem Eccleſiæ diaconus, ad quem exſtat ipſius Ignatij, hoc præmonentis epiſtola. Porro vt intelligamus ipſis Apoſtolorum temporibus ſanctorum inuocationem à ſanctis patribus vſitatam fuiſſe, non erit abs re ipſius Heronis precationem ad S. Ignatium iam martyrio coronatum hic reddere.

Sacerdos & aſſertor ſapientiſſimi Dei Ignati: immaculata ſtola indute: perenni fonte ſaturate: cum Angelis laudem canens: primogeniti certe amice: à peccatis liberate: agoniſta conſtitutus in ſtadio veritatis: acqui-

Hæc Chryſ. de reliquiarum tranſlatione S. Ignatij ſer. 5. in fine.

Claret miraculis poſt obitum.

Videas ex his quanti fecerint Chriſtiani huius temporis (omnes haud dubium Apoſtolorum diſcipuli) reliquias Sanctorum martyrum dum ſauiẽte licet perſecutione, nihil veriti inuidiã ſæuitiamq; Gentilium nec viarũ pertæſi difficultates & longitudinem, Roma Antiochiam vſque eas magna vene-

ſiſti

ſiſti pretioſam ſalutem: confudiſti Traianum, & Senatum Romæ, prudentiam nunc habentem: domeſticus nunc factus es Christi in dilectione, fide, & vita. Memor eſto mei filii tui Heronis, vt & ego ex hac vita exiens, ſanctis connumerer: vt dignum nomen merear adipiſci: & de iniuſta ſtatione atque à Deo aliena extraneus inueniar. Ter quaterque beate qui ad talia perueniſti pater Ignati: currus Iſrael, & auriga eius. Euaſiſti mortem, fugiendo: & de terrenis ad cœleſtia euolaſti, coronam deificam & magnam meruiſti: & in amabili Dei agone viciſti: Memento eius quem nutriſti, B. Martyr, & præſta mihi colloquium ſicut prius faciebas.

ratione & lætitia retulerunt, & loco honeſtiſſimo collocárut.

Oratio Heronis Antiſtitis Antiocheni ad S. Ignatiũ.

Porro Romani fideles, iam aliquo temporis interuallo ſacris S. Ignatij deſtituti reliquiis, in luctu ac lachrymis verſabantur, ſuam ipſorum facilitatem damnantes, quod ſacrum theſaurum alio transferri permiſiſſent. Quos pius Ignatius, ſecundum quietem apparens conſolatus fuiſſe, luctumque omnem in perpetuum gaudium conuertiſſe ſcribitur.

Conſolatur Romanos S. Ignatius poſt martyrium.

Traianus autem & glorioſum Ignatij certamen, & ſacroſanctam Chriſtianorum vitam edoctus, quod ſcilicet legum obſeruantes ab omni tantum impietate abhorrerent, quodque antelucio ſurgentes piis precibus & hymnis Chriſtum celebrarent, ac cibi potuſque parciſſimi caſtam cum primis vitam adamarent; harum, inquam, rerum inſtructus, nouo dicitur cauiſſe decreto, vt Chriſtiani exquirerentur quidem, ſed nulla affecti iniuria, integra libertate, publicæ tantum functionis incapaces, fruerentur. Atque ita quidem pretioſa Ignatij mors multorum conciliatrix bonorum extitit. Neque tamen ea propter martyris ſui necem Deus inultam reliquit. Traiano enim Antiochiæ agente, atrox & funeſtus terræ motus poſt horribiles alias tempeſtates ipſam Antiochiam inſigni & publica clade vaſtauit; vicinis vrbibus atque populis eadem calamitate pene abſumptis. Vix vlla natio aut ciuitas à detrimento & excidio immunis exſtitit. Con-

Plinius ſecundus hac ad eũ ſcripſit.

Vindicta diuina de nece S. Ignatii.

 flu-

Scribit hæc Dio in Traiano. fluxerant enim eo milites, & complures priuati; alij vt iura acciperent; alij videndi Imperatoris & ſpectandorum ludorum gratiâ; quoſdam legationis officium, *Caſ. Baron. Tom. 2. Annal. An. Chriſt. 111 fuſe.* merces, & priuata compendia eo traxerant. Hiſce porro cladibus Deum vlciſci ſolitum neces ſanctorum, complura exempla declarant. Quod vero ad Christianos Eccleſiæ Antiochenæ ſpectat, nequaquam eos *Chriſtiani putantur immunes à malis fuiſſe.* putandum iiſdem cum Gentilibus affectos malis fuiſſe. Etenim ſi ex his quæ poſt multa ſecula, ſub Leone Imp. eidem ciuitati, terræ motu iterum proſtratæ, horribilia contigerunt, argumentum ſumendum eſt, hæc obuentura mala, Chriſtianos minime latuiſſe existimandum, ſed ſicut tunc ea fuerunt antea diui- *Anno Domini 458. Leo Imp. 2. penes Baron. Annal. Tom. 6.* nitus reuelata, ita etiam nunc præmonitos fuiſſe fideles, credendum eſt. Nam ſi Traiano, ne periret, occulto Dei iudicio, quomodocunque acciderit, conſultum fuit, ſane quidem metuentibus ſe dediſſe ſignificationem, vt fugerent à tabernaculis hominum impiorum, ne inuoluerentur ſuppliciis eorum, æquum eſt exiſtimare. Certe magnum illum Heronem, *Pſal. 59. Num. 16.* S. Ignatij ſucceſſorem, his malis ſuperuixiſſe, & multis annis eam Eccleſiam adminiſtrâſſe certiſſimum eſt.

Porro vt ad Ignatij res geſtas reuertamur, ſi quis eius temporis Orientalis Eccleſiæ faciem propemodum viuam inſpicere velit, is eius epiſtolas euoluat. Magna ſane Dei prouidentia factum eſt, vt numeratæ omnes epiſtolæ ab Ignatio ſcriberentur; ſed admirando diuino conſilio procuratum eſt, vt inter tot tantaque naufragia ſcripturarum, eædem ad noſtram ætatem incorruptæ atque integræ ſeruarentur. Elucent e- *Eximia vtilitas Epiſtolarum S. Ignatij.* nim in iis, & velut in tabula quadam eruditæ manus penicillo habentur expreſſa, non ſolum Eccleſiaſtica diſciplina & mores, ſed & Apoſtolicæ, de quibus hoc tempore tanta eſt controuerſia, traditiones, Quæ enim Petrus & Paulus Antiochenos docuerat; quæ iidem atque Ioannes tradiderant Aſiæ Eccleſiis, quas ad pietatem inſtituerant; quæ eædem Eccleſiæ tradita ſuſce-

Digitized by Google

ſuſceperant atque ſeruârant, hæc eadem ſuis epiſtolis Ignatius memorans & inculcans illis cuſtodienda præſcribit. Certum quidem eſſe & per omnia exploratum haberi debet, ea ſua prædicatione Apoſtolos alumnas Eccleſias docuiſſe, quæ his temporib. ipſæ ſeruaſſe reperiuntur; quæ & Ignatius ne præterirent, admonuit, nam & Euſebius ait nihil aliud conatum eſſe Ignatium ſuis epiſtolis, niſi vt Apoſtolicas traditiones illis conſignatas relinqueret. Quæ igitur ipſi Apoſtoli, vel Apoſtolorum diſcipuli docuerunt Eccleſias, illa eſſe germana atque legitima, ab omnibus ſeruanda, nemo iure poterit dubitare. Quamobrem eiuſmodi fortiſſimo argumentandi genere aduerſus hæreticos vſus eſt Tertullianus dum eos prouocans ad Eccleſias Apoſtolicas, id ratum firmumque habendum oſtendit, quod Eccleſiæ ab Apoſtolis inſtitutæ ſeruarent. Cum igitur vſque ad Traiani tempora, omnium teſtimonio vixiſſe noſcantur Apoſtoli, cuius anno tertio Ioannes Euangeliſta, ad quas Ignatius ſcribit, curauit Eccleſias, neceſſe eſt, vt pariter dicamus, quæ ab illis ſeruari laudat Ignatius, & quæ vt retineant atque cuſtodiant, idem admonuit, eadem eſſe Apoſtolicam traditionem, ac proinde Catholicam diſciplinam, cui vt omnes rebelles ſe quandoque ſubmittant, precibus non minus ac lachrymis, quam argumentis, à Deo impetrare contendamus.

Euſebius hiſt. l. 5. c. 30.

Documenta & traditiones Apoſtolorum fideliter ſeruanda.

De praſcr. c. 36.

MARTYRIVM S. PIONII, SMYRNENſis Eccleſiæ presbyter & Sociorum; ex Simeo. Metaphraſte. Paſſi ſunt Anno Chriſti Saluatoris 254. Sede vacante; Decii Imperatoris ſecundo.

Ceſ. Baron. Annal. Tom. 2.

EXimia plane fidei virtute & conſtantia vir, S. Pionius, Smyrnenſis Eccleſiæ presbyter, fidem quam eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopus Eudemon miſerando

1. Februar. Corruente Epiſcopo.

S. Pionius pro fide certat.
Solennitas S. Polycarp.
Spontanea ſumit vincula.
Sabina & Aſclepiades ſocii S. Pionÿ.

admodum lapſu exulem fecerat, glorioſa confeſſione vna cum ſociis pro viribus reſtituere conatus eſt. Pridie enim diei natalis S. Polycarpi (quæ ex maiorum inſtitutione ſolennis erat (cum præuideret ſe ad glorioſum certamen à ſatellitibus rapiendum, ſpontanea catena, velut teſſera militari quâ dignoſceretur à refugis qui ſcutum turpiter abiecißent, nobiliter inſignitus, CHRISTVM prædicans in medium prodiit. Erant ei ſocij certaminis Sabina Aſclepiades; qui ieiunio & inſtanti oratione parati, ſumptis tribus catenis connexis, iiſque collis ſuis iniectis, domi expectabant. Iniecerant autem ſibi ipſi catenas, tum ne ab amicis abducerentur; tum ne poſſet aliquis ſuſpicari, ſe (vt reliquos) ad ea quæ idolis eſſent immolata, comedenda deduci velle; & vt omnes intelligerent, ſe ſtatim in carcerem duci paratos eſſe. Itaque precationi pariter intentis superuenit Polemo, Æditus cum ſatellitibus ſuis, vt homines Chriſtianos quæreret, eoſque ad immolandum idolis, & comedendum ex iis quæ fuiſſent immolata, perduceret. Et Æditus; Noſtiſne decretum Imperatoris, quo vobis iubetur vt diis ſacrificetis? Cui Pionius; Nouimus, inquit, mandata Dei, quibus imperat, vt ipſum ſolum adoremus. Tum Polemo, In forum, inquit, venite; illic edicto obtemperatur. Cui Sabina & Aſclepiades; Nos, reſponderunt, Deo viuenti obtemperamus. Nec mora; Voluntario catenarum pondere onerati, nulla adhibita vi, in forum deducti ſunt; populo rei nouitate ad ſpectaculum denſo impetu confluente.

Comprehēduntur à Polemone Æditu.

Pionius Iudæos & Gentiles redarguit.

Tum Polemo Imperatorum edictis explicatis, ſimulachra eis adoranda propoſuit. At Pionius, hilari ad populum vultu conuerſus, extenta manu, cauſam ſuam defendit, & ingenua ſermonis libertate faſtum Iudæorum atque Gentilium Chriſtianis inſultantium cum è ſacro eloquio, tum è Gentilium quoque ſcriptis redarguit. Cum autem Pionius verba illa repeteret, Deos veſtros & auream ſtatuam nolumus adorare; quidam forenſes, qui circumſtabant, vna cum Polemone

mone blanditiis agere cœperunt, ſuadentes Pionio vt ipſis morem gereret, ne vitam virtutibus ornatam, & iucundam lucem, crudeli morte amitteret. Ad quæ martyr; Eſt quidem hæc non iniucunda fateor; ſed altera illa, cuius gratia in hanc immiſſi ſumus, infinitis ſane partibus iucundior, quam nullo vnquam tempore tenebræ inuoluent.

Hæc aliaque, multa ſuauitate diſſerentem Pionium populus audiendi ſtudioſus in theatrum admitti vehementer expetiit, ſed quidam ducis ſtudioſi tumultum verentes, ſummo, ne id fieret, ſtudio, Polemo perſuaſere. At Polemus, cum fruſtra ſe Pionium ad diis ſacrificandum impellere videret, quin, inquit Pioni, templum ſaltem ingredere; & Pionius, hoc, inquit, diis veſtris non expedit. Polemo vero, Perſuade, inquit, hoc nobis Pioni. Vtinam ſubintulit Piſonius, vobis perſuadeam, vt abiurato inanium deorum cultu, Chriſti fidem ſuſcipiatis. Tunc illi ſoluto riſu, Tu vero ne id feceris, inquiunt, ne viui comburamur. Ad quę vir ſanctus; grauius atque acerbius eſt, ſuppliciis ignis ſempiterni, nullo vnquam refrigerio temperandi, addici. Quo dicto, Sabina Pionio arriſit. Æ lituus vero & ſatellites, tune, aiunt rides? Ita Deo placet, inquit illa; Chriſtiani enim ſumus; & qui firma ſtabiliſque fide Chriſto coniuncti ſunt, perpetuo iucunditatis riſu replebuntur.

Sabina virile pectus.

Tum rurſus inuictum Pionij animum blanditiis lenire Polemo contendens, quin nobis, inquit, conſentire Pioni. Cui Pionius; Cum ego, vt dixi, ſanctiſſimis Chriſtianorum ſacris initiatus ſim, impio deorum cultui ſuffragari nequeo; quare ſi tibi viſum eſt, tormenta in me exerce. Cui Polemo. Cuius, inquit es Eccleſiæ? reſpondit martyr; Catholicæ; præter quam apud Chriſtum alia nulla eſt.

Pionii virilis vox & notabile reſponsū.

His peractis, Sabinam vinculorum ſociam acceſſit, quæ ob priorem perſequutionem ſub Imperatore Gordiano excitatā, Theodota appellata fuit; cum qua quæſtione inſtituta ſermonem habuit; ſed cum reſponſum,

Martyres in carcerẽ reducuntur.

ſum, præclara martyre dignum retuliſſet, ad Aſclepiadem conuerſus eſt; à quo ſimili conſtantia repulſus, animum ad ſuppliciorum immanitatem conuertit. Et ſtatim quidem cum multiplici omnium, qui eos ſequebantur irriſione, in carcerem reducti ſunt; in quo Eccleſiæ presbyterum Linum, & Macedoniam ex vico Carina mulierem, nec non & Phrygum quendam, Eutychianum nomine, hæreſeos peſtilenti contagione miſere infectum, reperêre. Cum autem à fidelibus multa iis ad vitam commode tranſigendam conferrerentur, illi, quo liberius in cæleſtium rerum conſideratione verſari poſſent, cuncta repulêre: quæ res, non minimam carceris Præfecto admirationem attulit. Multi etiam gẽtilium eo confluebant; vt martyres ſuis ſuaſionibus, ab imminenti mortis periculo eriperent; ſed tanta illi virtutis opinione iugiter egerunt, vt ſummam omnibus ſui admirationem relinquerent. Introibant etiam illi, qui per vim ad impium idolorum cultum pertracti, & humano timore adducti, præuaricati erant, magnum fletum excitantes. Hos lugebat Pionius, & variis humanitatis officiis, iucundis etiam ac gratis conſolationibus erigebat; confirmabat; ac multis ſacræ ſcripturæ verbis, ad ſalutarem peccatorum pœnitentiam acriter exſtimulabat. Vixque verba finierat, eos rogans vt è carcere egrederentur; æditiuus Polemo, & Theophilus equitum Magiſter ſuperuenerunt, & ſtatim, Ecce, inquiunt, Eudemon Præſul veſter immolauit, quare & vos obtemperate. At cum Pionius & prudentia & conſtantia ſua dignum dediſſet reſponſum, laqueo collo eius iniecto, ab Hipparcho tanta ſæuitia, vt propemodum ſuffocaretur, cum Sabina & ſociis reliquis in forum tractus eſt. Cumque magna ſe voce Chriſtianos eſſe teſtarentur, Pionium ſex miniſtri manibus pedibuſque cædentes, ad templum impulêre.

Pionius in carcere erigit lapſos.

Pionius per vim ad tẽplum deorum trahitur.

Sed cum fruſtra in eo operam conſumerent, ſublatum humeris ante aram vbi Eudemon idolis ſacrificârat depoſuêre. Tunc Lepidus; Cur, inquit, vos, ô Pio-

ô Pioni, non immolatis? Reſpondit Pionius; Quia ſumus Chriſtiani. Lepidus ſubiecit; Quem Deum colitis? Eum reſpondit Pionius, qui fecit cœlum, terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt. Quis, igitur, inquit, Lepidus, fuit Crucifixus? Is reſpondit Pionius, quem Deus pater miſit ad ſalutem mundi. Principes hic valde clamantes riſerunt: & Lepidus ipſum deteſtabatur. Clamabat autem Pionius; O iudices inquiẽs, pietatem colite & iuſtitiam obſeruate, legibuſque veſtris parete. Nos, quia impiis parere decretis nolumus, puniendos cenſetis, & vos item à legum veſtrarum præſcripto receditis. Iubent enim, non vt cogatis nos, ſed vt puniatis: quare ignem accendite & ingrediemur. *Admiranda pietas martyris.*

Hac martyris conſtantia magis irritati coronas illis impoſuerunt: quas illi protinus diſcerptas abiecêre. Qua contumelia prouocati, denuo carceris eos damnârunt. Tum ſatellitum vnus cæteris crudelior, arrepto Pionio grauiſſimas eius capiti plagas impoſuit: quas ille quidem patienti ac hilari animo excepit: at percuſſor non pari felicitate inflixit. Subito enim tumore manuum ac laterum correptus, vix reſpirare potuit. Quæ dum fiunt Proconſul Smyrnam delatus, ilico inuictum martyrem iudicio ſiſti voluit. Ille certaminis auidus decertauit egregie: fideles pariter atque infideles ad vnius Dei timorem amoremque adhortans. Perſeueranti deinde confeſſione Catholicam fidem aſtruens, vngulis crudeliter conciſus eſt, nulla tormentorum vi Proconſuli cedens: qui lata ſententia viuum eum igni adiudicauit. Prolata vero ſententia, martyr incredibili alacritate in ſtadium venit, & in cœlum ſuſpiciens, Deo qui ſe talem conſeruâſſet gratias egit, abiectiſque veſtibus ſuper lignum ſe extendit, militique ſe figendum tradidit. Confixo autem ſatelles inſtitit, vt ſceleratos honores diis deferret. Recuſantem, & impietatem contenta voce redarguentem, iam ligno ſuffixum, miniſter erexit. Erecto Metrodorus quidam è ſecta Marcioniſtarum *Dire cruciatur.* *Damnatur ignis.* *Metrodo-*

Digitized by Google

rus hæreticus vna cũ S. Pionio patitur. ſtarum à ſiniſtris collocatus fuit; vterque Orientem ſpectans. Cumque lignorum ſtrue vndique congeſta, pyra accenderetur, Pionius clauſi oculis tota mente Deo intendebat: ita vt turba eum animam egiſſe ſuſpicaretur.

Sed ille facto precandi fine, flamma iam in altum aſcendente & ſacrum corpus lambente, oculos aperuit hilarique vultu vltimum, Amen, pronuncians, quiete & ſine vlla doloris ſignificatione, tanquam eructans, beatum Deo ſpiritum tradidit, dicens: Domine ſuſcipe animam meam. Felix plane, qui integer vitæ ſcelerisq; purus, per anguſtam portam, ad ampla cœlorum ſpatia peruenit.

Tradit ſpiritum.

Nec caruit immenſo gloriæ miraculo ſacrum illius corpus, quod extincto demum igne, vigenti pulchritudine decorum apparuit. Nam & priſtina aurium mollities, & capillamenti dignitas, cum prima barbæ, quæ ſolet eſſe iuuenibus, lanugine, in corpore permanebant: ipſa interim facie tam admirabili gratia ſplendente, vt fidei extorres conſcientiæ ſtimulis verberati, conterritique diſcederent: Chriſtiani vero ſumpto maiore fidei robore, mirifice exultarent.

Corpus eius ab igne manſit illæſum & mire decorum.

Cæſ. Baron. Annal. Eccl. Tõ 8.

VITA S. SIGEBERTI, REGIS FRANcorum; Dagoberti Filii, ſanctitate ac miraculis clari, ex ea quæ eſt per Sigebertum Gemblacenſem. Claruit An. parte ſalutis 647. & Reliq.

1. Februar.

VEnerabilis Rex Sigebertus filius Dagoberti & Ragnetrudis oriundæ ex Auſtraſia, cum quadraginta tantum dies ab ortu haberet, baptizanti ſe, eidẽque ſuſceptori beatiſſimo Amando, poſt ſolennem benedictionem catechumenorum, eo quod nullus reſponderet, ipſe clara voce reſpõdit, Amen, Deo os eius miraculoſe aperiente. Eo ſane adhuc puero * Samnon quidam Francus genere, negotiator arte, cum ad gentem

Baptizanti ſe infans hic ſanctus ipſe reſpondet, Amen.

** Samon.*

tem Vuinidorum ſe contuliſſet, & per fortitudinem & induſtriam ſuam ab eis in Regem promotus fuiſſet, inter ſe & Dagobertum Regem orta ſimultate, ſæpe regni ſui trangreſſo limite, Thuringiam, & reliquos ſibi vicinos Francorum pagos vaſtabat acerrime. Quę cauſa fuit, vt Rex Dagobertus anno regni ſui* vndecimo Metis adierit, ibique, Procerum & Pontificum conſilio adhibito, filium ſuum Sigebertum in regnum Auſtraſiorum ſublimârit, ſedem regni, Metis eum habere permittens. Et quidem tutelam Regis, cuius pueritiæ timebat, commiſit Cuniberto Archiepiſcopo Colonienſi, & Aldegiſo Duci; curam vero ipſius regni Auſtraſiorum, & prouidentiam omnium Pipino Principi. Ex illo autem die repreſſa eſt inſolentia Vuinidorum, obuiante eis fortiter & feliciter fortitudine Auſtraſiorum, & frequentibus prælijs eorum reprimente excurſus.

Alias nono.

Cauſa cur Metis ciuitas facta ſit regalis.

Sed & poſt annum etiam naſcitur eidem Regi Dagoberto filius, qui Clodoueus eſt nominatus. Quo demum promoto in regnum Neuſtriæ, hoc eſt, in eam Franciæ partem, quæ verg t ad Aqu lonem & Occidentem, non multo poſt ipſe Rex Dagobertus, regno vtroque iuſte & prudenter ordinato, moritur, anno regni ſui decimoſeptimo, ſepultus Pariſiis in Baſilica S. Dionyſij. Poſt cuius obitum duo Reges & fratres Sigebertus & Clodoueus ſe quiſque in regno ſuo agebat prudenter; ſubiectis ſe exhibendo placabiles; aduerſantibus terribiles. Sed interim, cum in omnibus inter ſe Deo placita vigeret concordia, pro vno tamen fere negotio voluit introrepere diſcordia. Sigeberto enim Rege repente ſibi debitam partem paterni theſauri, nitebantur ei contraire Proceres, qui erant ex parte Clodouei. Sed Pipino Principe, & Cuniberto Archiepiſcopo, fortiter & rationabiliter inſtantibus, ex condicto ad villam Compendium venitur; ibique Regis theſaurus æqua lãce diuiditur. Interea vero moritur & Pipinus; quo ex hac luce ſubtracto, cõſtitutus eſt Maior domûs pro patre ſuo, Grimoaldus frater Gertrudis & Begghæ;

Moritur Rex Dagobertus.

Diuiditur Regius theſaurus inter B. Sigebertum, & eius fratrẽ Clodoueũ.

Moritur Pipinus.

Digitized by Google

Begghæ; qui ipſe quoque potenter in aula Sigeberti Regis principabatur, & domi militiæque viriliter tutabatur. Vnde & pax alta erat in cunctis Auſtraſiorum terminis, virtute Dei promouente virtutem Regis Sigeberti, quem ſibi placiturum, vt diximus, à primo mõſtrauit rudimento ætatis. Et quidem ſolet fieri non raro in pacatis regnis, vt per otium & deſidiam, moribus corruptis, abutantur Reges ſecuritate pacis; ſed nequaquam ita egit Sigebertus. Quin vero contra, gaudens diuturnitate temporalis pacis, laborabat obuiã ita aereis cateruis, atque adeo colluctaturus contra ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus, conducere ſibi ſpirituales, qui ſecum bellarent, exercitus.

Conſtruit S. Sigebertus duodecim monaſteria.

Duodecim ſiquidem monaſteria in diuerſis regni ſui partibus ædificauit, eiſque ex ſuis redditibus regia liberalitate neceſſaria ſuppeditauit, vt illic ſub Apoſtolicæ vitæ viuentes Regula cum ſua meterent carnalia, ipſi viciſſim ſua ei ſeminarent ſpiritualia. Inter quæ eminent in noſtra vicinia Stabulaus & Malmundarium cœnobia infra ſyluam Ardennam ſita; quæ idem Rex, cooperante ſibi maiore domûs Grimoaldo, conſtructa ſancto Remaclo Tungrenſi Epiſcopo tradidit ordinanda. Illius enim & Cuniberti Colonienſis Epiſcopi præcipue innitebatur conſilio; & ad talia facienda, ſanctorum virorum animabatur exemplo; & vt ab vno plura diſcamus, quanta pij Regis liberalitas fuerit in Sanctorum locis ditandis, ex hoc vel vno vt id colligamus licet. Audiens in locis S. Remaclo delegatis feruere cultum ſanctæ Religionis, præſertim quod idem Præſul, abiecta Epiſcopali ſarcina, ſe ibi mancipauerat artiori vitę, tradidit ei ex ipſa foreſta duodecim leucas in latitudine, & totidem in longitudine: in quo ſpatio nullus ei, vel ſibi ſuccedentibus cõtradiceret; quod etiam affirmatum eſt teſtamento cum adſtipulatione Imperiali. Atque talis ſcilicet erat Sigeberti Regis vita. Qui cum filium tandem genuiſſet, quem nomine patris ſui vocauit Dagobertum: in flore iuuenilis ætatis, ne malitia mutaret eius intellectum, à Rege Regum rapitur

Eius vitã vide 3. Septemb.

Moritur S. Rex in flore ætatis.

Digitized by Google

rapitur de præſenti ſeculo nequam, Calendis Februarij.

Sepeliri autem elegit in vrbe Metis, quæ regni ſui ſedes fuerat; in baſilica, quam inter alia ſui monumenta, ad laudem & gloriã Dei, in honore S. Martini glorioſi Confeſſoris, regia liberalitate conſtruxerat. Nimis vero prolixum eſſet, omnia quæ de hoc beato Rege miracula habentur, hic ſingulatim recenſere. Sane quidem ad ſepulchrum eius, complures variis ægritudinibus afflictati, mirabiliter ſunt curati. Dæmoniacus liberatus. Captiui nonnulli opem eius implorantes, vinculis abſoluti. In eum blaſphemi cœlitus puniti; inter quos eo in monaſterio, iuuenis erat monachus, valde leuis, & lubricus moribus, & verbis futilis. Ex quo cũ quandoque ſciſcitarentur quidam ſeculares, quidnam B. Sigebertus apud ipſos per miracula efficeret, reſpõdit ille ridicule, Sigebertum, vt ſolent vita defuncti, iacere in tumulo aperto ore, & nudis dentibus; nec ſe cõpertum habere, nũ quid vnquam miraculi perpetraſſet. Sed eadem hora, ecce, miſer tanquam mentis inops cœpit per humum & ſaxa ſe volutare, & cum magnis vocibus exilire, rurſumque humi ſe abiicere atque volutare. Quod cum diu fieret, fratres eius miſerti, tandem ægre eum à terra ſublatum ad B. Sigeberti ſepulchrum adduxerunt; vbi ille ſancto Regi, & fratribus culpam ſuam confeſſus, mox ſanatus eſt. Corpus vero beati viri, poſt quadraginta annos, & tandem etiam poſt annos quingentos & ſeptuaginta duos, vtraque vice repertum eſt plane integrum & omnis maculæ expers, & non tanquam mortui, ſed vt dormientis.

Ridens miracula S. Sigeberti, aperte à Deo punitur.

Corpus eius integrum repertum poſt annos quingentos

* * *

VITA

VITA S. EPHRÆM SYRI, ECCLESIÆ Edeſſenæ Diaconi; Ex Cæſar. Baron Obiit diem extremum, Anno reſtauratæ Salutis 378. Damaſi Papæ 12. Valentis Imperatoris 15 poſt menſis vnius ſpatium à S. B iſi ij m gratione.

3 & 4. Annal. Eccleſ. Tom.

1. Februar. Patria eius

B. EPhræm. Niſibi, ciuitate Syriæ oriundus, parentes Chriſtianos, ingenita naturæ præſtant a, morũ prob.tate, ac tenera vitę ſanctimonia, plurimum exhilarauit. Nam admodum adhuc puerulus, miro naturæ inſtinctu ad omnem virtutis exerc tationem propendens, primo Iacobo N ſibitæ antiſtiti adhæſit; à quo vel minime vulgarem hauſit ſcripturarum cognitionem; diſcendi ſtudio ita deditus, vt nulla voluptate ab eius amore auelli poſſet. Nec defuit ieiuniorum ac vigiliarum patientia; qua roboratus mente in cœlis perpetuo verſabatur. Et quidem ſolitudinis amicus, in deſertis plerumque locis de ſecundo Chriſti aduentu philoſophabatur; pane lachrymarum vberrime ſe ſatiens. Vrbes & oppida illi carceres erant; quæ non niſi neceſſitate vrgente ingrediebatur. Die quodam Edeſſam veniẽti, inimicus per mulierem inſidias ſtruxit; quas inſita pietate non modo eluſit, ſed & impudicam à dæmonis famulatu ad Chriſti ſeruitutem pertraxit. Proſpiciens namque per feneſtram ſatis petulanter, Benedic, inquit, abba. Cui Ephręm; Dominus tibi benedicat. Et illa; Ecquid tuo cibô deeſt. Reſpondit ſanctus; Tres lapides, & parum luti, vt hæc feneſtra obſtruatur. At illa libidinoſo afflata furore, adulterinæ veneris præcluſos captabat aditus, Ephræm interim fruſtra diuinas voces, & Dei timorem occinente.

Fit diſcipulus Iacobi, Niſibitæ Epiſcopi.

Degit in locis deſertis.

Meretrix illius pudicitiæ inſidiatur.

Igitur vir ſanctus ſæui amoris flamma totam eam miſere ambuſtam cernens, ita compellauit; Si noſtris amoribus perfrui omnino decreuiſti, age fiat in loco à me

Digitized by Google

me deſignando Auide hoc dictum arripuit meretricula; quæ à viro ſancto in publicum inuitata vehementer erubuit, aſſerens eum locum pudoris eſſe atque ruboris. Tum Ephræm, Itane vero, inquit, Tu oculos hominum ſcelere pollutos erubeſcis, ſatiſque eſſe iudicas ad prauos animi motus comprimendos, animumque in officio continendum, & illos omnipotentis Dei totius puritatis oculos, omnia luſtrantes, & intimos animi noſtri receſſus excutientes, non vereberis? Tu vilis homuncionis, breui temporis ſpatio in fauillam & cinerem redigendi, iudicium formidas, & ſummum illud incorruptumque æternæ ſapientiæ iudicium non perhorreſces? Hæc aliaque viri ſancti monita ita impuram mulierem perculerunt, vt non modo ab inſana carnis libidine ad puritatem rediret, ſed etiam integram ſcelerum omnium vberrimo lachrymarum cum imbre, confeſſionem faceret. Quinimo toto corporis habitu in terram proſtrata, viam vitæ à viro Dei ſibi demonſtrari petiit; quam ille, ne denuo ad prauas animi cupiditates oblata peccandi occaſione deflecteret, ſaluberrimis inſtructam monitis monaſterio incluſit.

Reuocat meretricẽ à vita ſcelerata.

Ephram eã monaſterio includit.

Hiſce aliiſque pietatis operibus grauiter vir ſanctus incumbens, nihil poſt mentis in Deum puritatem prius habuit, quam vt pauperibus benigne faciendi ſtudio ſuccurreret. Itaque ipſe pauperum omnium pauperrimus, egentium inopiam hac ratione liberaliter ſubleuabat. Dulciſſimus naturæ eloquio, diuitum ædes circuibat; nullo negotio, tum ſanctimoniæ opinione, tum dicendi præſtantia, diſtentos eorum locellos in ſinus pauperum excutiens. Nullo non tempore, charitatis ac pietatis operibus incumbebat; cum ecce cœleſti oraculo ad S. Baſilium, contra Valentem Imp. pro eccleſia ſtrenue decertantem, conueniendum inuitatur. Forte namque diuinarum rerum contemplationi intento vox cœlitus inſonuit; Surge, ô Ephræm; & comede cogitationes & ſententias. Anxie vero interroganti, vnde comederet ait; Ecce in domo mea vas ſplen-

Benignitas ei⁹ in pauperes.

Viſio S. Ephram, quã ipſe de ſe conſcripſit, pro commẽdatione S. Baſilij.

Digitized by Google

ſplendidum & magnificum, quod tibi cibum ſuppeditabit. Poſt hæc plenus admirationis templum adiit; conſcenſoque ſenſim veſtibulo, vidit in ſanctis ſanctorum vas electionis coram armento ouium præclarè extenſum, verbiſque maieſtate plenis exornatum atq; diſtinctum, omniumque oculos in illud defixos. Vidit eccleſiam ab eo ſpiritu vegetatam; eiuſque in viduas ac orphanos potiſſimam benignitatem. Vidit apud eũ, fluminis inſtar lachrymarum fluenta, & vellus vitæ, cunctis quaſi aureos radios diffundens; ipſum autem paſtorem pennis ſpiritûs ſurſum pro nobis preces ſuſtollentem, filiumque orationis deducentem. Vidit ab ipſo eccleſiam ornatam, & dilectam, aptiſſime compoſitam. Proſpexit ab ipſo doctrinam Pauli manare; legem item Euangeliorum, & timorem myſteriorum. Proſpexit ibi vtilem ac ſalutarem ſermonem ad ipſum vſque cœlum fideliter tollentem ſe; vniuerſumque illum cœtum ſplendoribus gratiæ renidentem. Peracto autem adiutorio, S. Spiritu reuelante, Baſilius Ephræm adeſſe cognouit. Quem benigne accerſitum, per interpretem interrogauit, eſſetne Ephræm, qui collum præclare inclinatum iugo ſalutaris verbi ſubieciſſet. Reſpondentem vero ſe eundem eſſe, ſancto imprimis oſculo conſalutauit; menſamque epulis cœleſtibus, & immortalibus refertam ſententiis inſtruxit. Volunt nonnulli tunc temporis S. Baſilium eam Ephræm fuiſſe gratiam impertitum, vt græce dicta intelligeret pariter & loqueretur; ſed quoniam ipſe ſanctus Ephræm, qui Baſilium per interpretem ſibi fuiſſe *locutum* teſtatur, nihil de his ſcribit, libentius, ea referre prætermittimus. Quin & illud, quod Presbyter à S. Baſilio ordinatus dicatur, cum veritate pugnat; nam præter alia non fuit Baſilij iuris, Syrum hominem ordinare.

Reſiſtit hæreticis S. Ephræm. Cæterum vt ad præclaras Ephræm actiones redeamus, non erit abs re qua prudentiâ hæreticorum fraudibus reſtiterit, explicare. Erat eadem illa tempeſtate *Apollina-* Apollinaris quidam peſtilenti doctrinæ ſuę contagione ſa-

ne ſana dogmata inficiens, viruſque per varias eccleſias fraudulenter diſpergens. Porro deuexa ætate vir, duobus libris ſceleratam doctrinam complexus fuerat, quibus in omni diſputationis congreſſu maxime nitebatur. Erat autem muliercula quædam, eius animo & voluptatibus, vt ferebatur, deſeruiens; quæ eoſdē forte libros ſuam in cuſtodiam habebat. Quod cum B. Ephræm minime lateret, ille perſona diſcipuli Apollinaris aſſumpta, confidenter mulierculam adiit, librorum facultatem ab ea poſtulans. Fingebat enim iis ad hæreticorum (ſic enim orthodoxos appellabāt) opiniones cōfutandas ſibi inprimis opus eſſe. Itaq; mulier codices tradidit, ac ſanctū Ephræm aduerſus impoſtorē, contraria impoſtura obarmauit. Tunc magnus hic Iacob, prophano Eſau, hoc modo ſupplantato, ſacrilegis illius primogenitis feliciter extortis, ſtatuit execrādū hominem ad publicū prouocare certamen; impietatis tenebras clariſſima veritatis luce excuſſurus. Sed muliercula importunis clamoribus libros repetens, illum tunc quidem impediuit ſucceſſum; quem tamen alia via, modoque vir ſanctus promouit. Librorum namque folia glutine interlinens, alterum ita coniunxit alteri, vt ſine præſenti interitu nullatenus diuelli ſe paterentur. Igitur horum omnium inſcius Apollinaris, ſolito animi tumore in certamen prodiit, librorum ſuorum argumentis confiſus. Itaque ipſo diſputationis exordio labilem infirmæ ſenectutis memoriam cauſatus, mutos pro defenſione protulit magiſtros: quorum alterum ſumma cum grauitate apprehendēs, hic, inquit, oratorio pro me munere apud vos fungetur. Illo autem pertinaci glutine trunco permanente, alterum arripuit qui pari ratione hominis inſaniam eluſit. Quæ res hominem tumore hæreſeos inflatum tanta animi ægritudine & pudore depreſſit, vt tabe paulatim conſumptus, inglorius expiraret.

ris hæreticus.

Vide vt vir ſanctus tractauerit libros hæreticos.

Obitus Apollinaris hæretici.

Et hoc quidem modo ſuperbum Goliad pius ac humilis deiecit Dauid: qui tantus ſui contemptor extitit, vt minime dubitauerit ſimulata etiam inſania, honorū digni-

Simulat inſaniam, ne fiat Epiſcopus Sozom. lib. 3. ca. 15.

dignitatumque cathedras ſubterfugere. Cum enim quidam eum epiſcopali munere digniſſimum rati, cõprehendere conarentur, ille eiuſmodi culmen fugibũdus, in forum curſitare, atque incompoſito corporis habitu incedendo, veſtem lacerare; cibum palam capere denique manibus pedibuſque furias ſimulare. Quo ſane ſpectaculo adeo admirabili confuſi prenſores, dilapſi ſunt. B. vero Ephræm idoneum tempus fugæ nactus, tantiſper latitauit, donec alter eius loco antiſtes creatus eſſet. Vtinam Paulinus ſancti viri diſcipulus magiſtri ſui veſtigiis inſtitiſſet, ac pia monita ad aures miſiſſet; vtinam deſideriis ſuis habenas inieciſſet, forte magiſtri gloriâ haud impari claruiſſet. Fuit hic Paulinus presbyter, beati Ephræm diſcipulus; acris valde ingenij vir; diuinarumque doctiſſimus ſcripturarum, Chriſtianæ eloquentiæ præſtantia cumprimis pollebat plurimum. Hunc B. Ephræm ex ſtudiis & vulgari ſermone noua inueſtigare præſentiſcens, & in barathrum hæreſeon tendere aduertens, piis ac ſalutaribus monitis inſtruebat, vt adamatos iam plus ſatis honorum & dignitatum ſcopulos declinaret, & tumẽtes cogitationes deprimeret. At ille more & ingenio hæreticorum, primatûs amore & nominis ineſcatus, à Catholica ſe ipſum præcidit eccleſia;. multa ab obitu magiſtri, in fidei ruinam, inani conatu ſcriptitans.

Paulinus diſcipulus S. Ephram, ambitione dignitatũ fit hæreticus. Gennad. de viris illuſt. cap. 3.

Porro vir beatus omni virtutum genere clarus, cum iam finem laborum adeſſe cerneret, luculentam ad proxime aſtantes fratres orationem habuit; quæ ea de cauſâ Teſtamentum Ephræm eſt appellata, quod illâ diuinam hæreditatem ſanctis admonitionibus conſignatam, ſuis poſſidendam reliquit: cum inter cætera de vitandis hæreticis plurima inculcauit: nominans inter alios Vitalianos illos: nimirum qui à Vitale Antiocheno Apollinariſtarum Epiſcopo ita vocati erant. Rurſum vero inter alia iſtius teſtamenti monita, illud fuit, quod perfectæ humilitatis, quam viuens præ cæteris virtutibus excoluit, egregium ſpecimen dedit: dum

Teſtamentũ Ephram Monet vitandos hæreticos.

Digitized by Google

dum magna conteſtatione prohibuit, ne exhiberi ſolita ſanctis viris ſumptuoſa funera, exanimi ſuo corpori impenderentur; cum tamen illa poſtrema, quæ à Ecclesia pro ſalute animarum præſtari ſolent, officia, nempe preces & ſacrificia, ea ſibi impendi ſolicitius poſtulârit his verbis; *Hortor vos, vt loco ſuauis aromatum odoris, veſtris me adiuuetis orationibus; in ipſis cõtinue mei memoriam facientes.* Vtpote qui ſe ſceleſtiſſimum peccatorem exiſtimaret; cum alioqui ſanctiſſimus eſſet. Tale vltimis illis verbis, quorum maior cæteris in vnoquoque ratio haberi ſolet, quaſi teſtamento & fide publica conſignatum poſtremum reliquit elogium, non ſuis tantum Edeſſenis, ſed vniuerſæ Catholicæ Eccleſiæ.

S. Ephram. vita fungendum, pro ſe preces afferri ad Deum iubet.

Profundiſſima humilitatis indicium.

Cæterum ad tantam venit claritudinem, vt poſt lectionem ſcripturarum, publice in quibuſdam eccleſiis eius ſcripta recitentur. Quis igitur ſanæ mentis homo, non auſcultandum tanto viro potius iudicârit (etiamſi cætera innumera ea de re teſtimonia minime ſuffragarentur) quam Nouantibus, vna cum fide patrum, traditiones Eccleſiæ conuellentibus?

S. Hieronymus De Scriptoribus eccleſiaſt. in Ephram.

VITA S. BRIGIDÆ VIRGINIS SCOTICÆ; ex ea quæ eſt per antiquum ſcriptorem quendam Cogitoſum nomine; quæ præ cæteris placet D. Baron Obijt autem Anno Domini, 521. Hormiſdæ Papæ 8. Iuſtini Imp. 4.

Caſ. Baron. In Not. Mart. Roman. & Ann. Tom. 7. Eccleſiaſt.

1 Februarij.

S. BRigida, quam Deus preſciuit ad ſuam imaginem & prædeſtinauit; à Chriſtianis, nobilioribuſque parentibus, de bona ac prudentiſſima Etech proſapia in Scotia orta, patre Dubtocho, & matre Brocca genita, à ſua pueritia bonarum rerum ſtudiis inoleuit. Electa enim ex Deo puella moribus ſobria, ætatis ac pudicitiæ plena, in meliora ſemper creſcebat.

Illuſtres Natales eius, & Patria.

Alias Duptaco

Alias Brotſech.

 Et quis

Digitized by Google

Et quis ſua opera, quę etiam in hac ætate geſſit, plene poteſt enarrare? ſed hæc pauca de innumerabilibus exempli causâ poſita demonſtrabimus.

Exinde hæc, cum tempus maturum aduenit, in opus coaguli, vt de turbato vaccarum lacte butyrum aggregaret, à matre tranſmiſſa eſt; vt ſicut aliæ fœminæ hoc opus exercere ſolebant, ipſa quoque æquali munere peragerer; vt cum cęteris in tempore placido vaccarum fructum ac pondus, menſuratumque butyri ſolitum pleniſſime in vſum redderet; ſed hæc moribus pulcherrima & hoſpitalis virgo, obaudire magis volens Deo, quam hominibus, pauperibus & hoſpitibus lac largitur, & butyrũ diſtribuit. Et cum ſecũdum opportunum aduenit tempus, vt omnes redderent fructum vaccarum, ad eam peruentum eſt. Sed cũ cooperatrices eius monſtrabant ſua opera completa, quæſitum eſt à beata ſupradicta virgine, vt & ipſa ſimiliter adſignaret ſuum opus. Et ipſa matris timore pauida, cum non haberet, quod monſtraret, quia totũ pauperibus erogauit, craſtinum non procurans tempus, & inextinguibili flamma fidei accenſa, ac firma, ad Dominum ſe conuertens orauit. Nec mora; Dominus vocem virginis audiens ac preces, largitate diuini Numinis, ſicut eſt adiutor in opportunitatib. affuit, & pro ſua in ſe virginis confidentia affluenter butyrum conſtituit. Mirum in modum & illa hora poſt orationem Virgo ſanctiſſima, nihil de ſuo opere deeſſe oſtendens, ſed ſuper omnes cooperatrices abundâſſe, monſtrauit compleſſe ſuum officium, & cum pleniſſime inuentum in oculis omnium tanti muneris miraculum innotuit, & laudantes Dominum, qui hoc fecit, tantam fidei virtutem virginali pectore conſtitiſſe admirati ſunt.

Benignitas eius in pauperes.

Inſigne miraculum. vi precum. S. Brigidæ.

Ac non multo poſt, cum eam ſui parentes, more humano, viro deſponſare vellent, illa cœlitus inſpirata ſe virginem caſtam exhibere volens Deo, ad Epiſcopum ſanctiſſimum beatæ memoriæ Macca pertexit. Qui cœleſte intuens deſiderium & pudicitiam, & tantæ caſti-

Accipit ſacrum velamen

Alias machillam.

caſtitatis amorem in tali virgine, pallium album & veſtem candidam ſuper ipſius venerabile caput impoſuit quæ coram Deo & Epiſcopo ac altari genua humiliter flectens, & ſuam virginitatem coram Domino Omnipotente offerens, fundamentum ligneum, quo altare fulciebatur, tetigit. Quod lignum in commemoratione priſtinæ virtutis, vſque ad præſens tempus viride conſpicitur, ac ſi non eſſet excilum, & decorticatum, ſed in radicibus fixum vireſceret; & vſq; hodie languores & morbos de hominibus expellit fidelibus.

Aliud excellens miraculum, cuius fit mentio in Rom. Martyrolog. 1. Febr.

Tempore quodam meſſis, facta meſſorum conuentione, nebuloſa, ac pluuialis illa accidit dies. Et pluuiis largiter ex nubibus effuſis, per totam illam in circuitu prouinciam, ac riuulis, guttarum effluentia, per conualles & rimas terrarum currentibus, ſola meſſis ſua arida ſine pluuiarum impedimento & perturbatione perſtitit; & cum omnes meſſores vndique ipſius regionis prohibiti forent pluuiali die; ſui, ſine vlla vmbra caliginis pluuiæ, illa die tota, ab ortu vſque ad occaſum, meſſores, Dei potentia, opus exercebant.

Item alia mirabilia varia ſubſequentia.

Aduenientibus aliquando Epiſcopis, & cum ea hoſpitantibus, cum non haberet vnde eos cibaret, adiuta Dei multiplici virtute, ſolito more abundanter, vt ſua poſcebat neceſſitas, vaccam vnam, tribus, contra conſuetudinem, in vna die vicibus mulſit, & quod ſolet de optimis tribus vaccis exprimi, ipſa mirabili euentu de vna ſua expreſſit vacca.

Alio autem tempore, cum ſuas ope paſtorali paſceret oues in cāpeſtri, loco herboſo, largitate nimia pluuiarum profuſa, humidis veſtibus domum rediit, & cū vmbra ſolaris per foramina domum intrinſecus intraret, illa vmbram, obtuſa oculorum acie, arborem fuiſſe tranſuerſam & fixam putans, ac deſuper complutam veſtem ponens, tanquam in arbore grandi & firma in ipſa tenui ſolari vmbra, veſtis pependit. Vnde ipſius domûs habitatores vicini, hoc ingenti mi-

Digitized by Google

raculo perculſi, hanc incomparabilem dignis laudibus extollebant.

Cum & alias hæc S. Brigida in agro iuxta gregem ouium paſcendum cura paſtorali eſſet ſollicita, aliquis nequam Adoleſcens callide ſurripiens, & ipſius largitatem in pauperibus comprobans, ſeptem ab ea verueces in vna die detulit, & in ſecreto abſcondit. Et cum grex ad veſperum ad caulam eſſet dirigendus ex more, duabus vel tribus vicibus diligentiſſime adnumeratus, ſine damno mirum in modum totus integro repertus eſt numero. Et admirantes hi, qui conſcij facti erant, virtutem Dei manifeſte factam per virginem, ſeptem quos abſconderunt verueces ad ſuum remiſerunt gregem & ille gregis numerus nec plus nec minus, ſed vt ante integer repertus eſt.

Mirabili quoque euentu ab hac venerabili Brigida leproſi Ceruiſiam petentes, cum non haberet illa, videns aquam ad balnea paratam, cum virtute fidei benedicens, in optimam conuertit Ceruiſiam, & abundāter ſitientibus exhauſit.

Quadam alia die, cum quidam ſal petens veniret (ſicut cæteri pauperes, & egeni & innumerabiles venire ſolebant, pro ſuis neceſſitatibus) ipſa beatiſſima Brigida in illa hora ſal factum de lapide, quem benedixit, in opus poſcentis ſufficienter largita eſt, & ſic ab ea ſal portans, lætus domum rediit.

Et hoc potentiſſimum opus, iungendum merito videtur; Quod ſecundum exemplum Domini, oculos cæci cuiuſdam nati aperuit.

Quadam alia die, cum quædam fœmina, cum filia duodenni muta, ad eam veniret viſitandam, ipſa omnibus affabilis Brigida, conditis ſale ſermonibus diuino, eam ſalubriter allocuta eſt; ac filiæ manuum retinens manu ſua, neſciens illam eſſe mutam, voluntatē ipſius interrogat, vtrum velato capite permanere virgo, an nuptiis tradenda eſſe vellet, cumque nulla daret reſponſa, matri dixit, ſe non dimiſſuram filiæ manum, ni ſibi

ni ſibi prius reſponſum redderet. Et filiam cum ſecunda vice interrogaret, reſpondit filia ſibi dicens; Non aliud, niſi quod tu volueris, volo agere. Ac ſic poſtea ſine linguæ impedimento, loquebatur ſana.

Quodam interuallo temporis, nequiſſimi quidam fures, per amnem grandem, facili meatu pedum egredientes, bouem ipſius furati ſunt, ſed eos eandem reuertentes viam, impetus ingentis fluminis inundatione aquarum ſubito facta conturbauit. Non enim flumen inſtar muri erectum, ſceleſtiſſimam boum fraudem beatæ Brigidæ per ſe tranſire permiſit; ſed eoſdem fures demergens, & ſecum trahens, boues de ipſorum manibus liberati, loris in cornibus pendentibus, ad proprium armentorum ſtabulum reuerſi ſunt.

Ipſa ſanctiſſima Brigida, cogente aliquando neceſſitate vtilitatis, vt conuentionem plebis viſitaret, in curru ſedens equis binis vehebatur, & cum in ſuo vehiculo meditatione theorica cœleſtem agens in terris vitam, ſuum vt ſolebat dominatorem oraret, de alio procidens loco, alter bruto animo equus ſaliens in curru, & infrenatus, habenis fortiter ſe excutiens, & de iugo, exterritus per campeſtria cucurrit; & ſic manus Domini iugum pendens, ſine præcipitio ſuſtentauit. Et vidente turba, ob teſtimonium diuinæ virtutis ſecuta, in ſuo orans vehiculo, cum vno equo ſub curru poſito, ad plebis conuentionem, diſcurſu placabili illæſa peruenit, & ſic ſignis & virtutibus ſua confirmans, doctrina, ſermonibus ſalutaribus, & ſale diuino conditis, plebem exhortata eſt.

Cum aper ferus ſingularis & ſylueſtris territus & fugitiuus eſſet, ad gregem porcorum Brigidæ concitus curſu præcipiti peruenit. Quem ipſa inter ſuas cernens benedixit. Deinde impauidus ac familiaris cū ipſius porcorum grege manſit.

Plebeius quidam cum vulpem Regis ad palatium ambulantem videret, putans illam (vt erat ſtupidus)

feram eſſe beſtiam, & quod in aula regis familiaris & manſueta eſſet, variis artibus edocta agilitate corporis, & ſubtilitate animi, Regi & ſuis Comitibus grande præſtans oblectamentum, ignoraret, vidente multitudine occidit eam. Et ſtatim ab his, qui viderunt factum, alligatus & diffamatus, ad regem perductus eſt. Et cum rex iratus rem diſcens geſtam, niſi ſibi vulpis ſimilis in omnibus calliditatibus, quas ſua vulpis operabatur, reſtituta eſſet, illum iuſſit occidi; & vxorem & filios & omnia quæ habebat, in ſeruitutem redigi. Cumque rem geſtam ſancta & venerabilis Brigida didiciſſet, tanto miſeriarum & pietatis affectu permota, currum ſibi iungi præcepit, & ex intimo corde dolens pro ipſo infelici, qui iniuſte iudicatus eſt, precibus ad Dominum fuſis, & per planiciem campi equitans, perrexit in viam, quæ ad Regis palatium ducebat. Nec mora; Dominus exaudit ipſam, ſuas fundentem aſſiduas preces. Vnam de ſuis vulpibus feris ad eam venire iuſſit. Quæ cum velociſſimo curſu ad eam veniret, & beatiſſimæ Brigidæ currui appropinquaret, leuiter ſe eleuans in curru ſedebat, & ſub receptaculum Brigidæ veſtis ſe conſtituens ſobrie in curru cum ea ſedebat.

At cum ipſa ad regem veniret, cœpit precari, vt miſer ille qui reatu ſuæ ignorantiæ tenebatur, liber & abſolutus de vinculo egrederetur Sed cum Rex eius precibus conſentire nollet, obteſtans, ſe nō illum dimiſſurum, niſi talem vulpem, tantæ manſuetudinis & calliditatis, qualis vulpes ſua fuerat, reſtituta eſſet, ipſa ſuā in medium vulpem protulit. Quæ coram Rege & omni multitudine, omnes mores, & ſubtilitatem docibilem, variis artibus alterius agens vulpis, in eadem forma prioris palam omnibus luſit. Tunc rex placatus eſt, hæc videns; & optimates eius cum ingenti plauſu multitudinis admirantis mirabile factum, illum ſolui, & liberum abire, qui fuerat ante reus delicti, iuſſit. Nec multo poſt, cum S. Brigida ſolutione ipſius & liberta-

bertate facta, ad ſuam rediret domum, ipſa vulpes doloſa ſe inter turbas torquens, & callide mouens, fugitiua ad loca deſerta & ſylueſtria, & ad ſuum antrum, multis equitibus & canibus ſequentibus ſe, illudens ac per patentes cāpos fugēs, incolumis euaſit. Et omnes admirantes, quod factum fuerat, priuilegio ſanctitatis, & prærogatiua multarum virtutum, ſemper pollentem maiorib. geſtis, ſanctam venerati ſunt Brigidā.

Et cum in alia die anates pectore carnali natantes in aqua, & per aera interdum volitantes, beata vidiſſet Brigida, eas ad ſe venire iuſſit. Quæ pennigero volatu, & toto ardore obedientiæ, eius vocibus, tanquam humana cura conſuetæ, ſine vlla formidine multitudo ad eam volitauit. Quas manu tangens, & amplectens, & per aliquantum temporis hoc idem faciens, redire ac volare ſuis in aerem alis permiſit. Collaudant creatorem omnium rerum, cui omnia ſubiecta ſunt animantia, & cui omnia viuunt.

Cum ſemina ſaluberrima verbi Dominici, ex more ſuæ conſuetudinis, omnibus ſeminaret, vidit nouem viros in quadam forma ſpeciali, vanæ & diabolicæ ſuperſtitionis plauſum habentes, vocis ridiculæ ac inſaniam mentis maximam, in quorum viis contritio & infelicitas, & antiquo hoſti, qui in illis regnabat votis ſceleſtiſſimis & iuramentis aſtricti; ſitientes effuſionem ſanguinis, antequam Calendæ Iulij illius Menſis ſuperuenirent, aliorum iugulationem & homicidia diſpoſuerunt. Quibus reuerendiſſima & affabilis Brigida, melliflua verborum copia prædicauit, vt mortiferis erroribus relictis, crimina per cordis compunctionem & veram delerent pœnitentiam. Qui hebetudine mentis ſuæ, niſi prius vana ſua complêſſent vota, illud contemnentes, in viam perrexerunt ſuam; fuſis interim pro hac re ad Deum precibus affluenter à S. Brigida.

Egredientes autem nefarij illi imaginem inſtar viri, quem debuiſſent iugulare, contemplantes, & continuo

ſuis lanceis iugulantes, & gladiis decollantes, quaſi poſt triumphum de ſuo aduerſario, armis ſanguineis reuerſi multis apparuerunt. Mirum in modum, cum neminem occiderent, illis viſum eſt compleſſe ſua vota; atque cum nemo deerat de illa Prouincia, de quo illi triumpharent, largitas diuini muneris, per ſanctiſſimam Brigidam facta omnibus innotuit. Et ſic illi, qui antea erant homicidæ, per pœnitentiam ad Dominum conuerſi ſunt.

Erat vir quidam validus valde, & virorum fortiſſimus; ita vt duodecim virorum opera per ſemetipſum in vna, cum vellet, laboraret die; & cibaria, quibus ſufficienter 12. viri veſci poſſent, ſimul comederet (ſicut enim illorum opera ſolus, ſic & cibaria æquali modo vnus contra plures comedere poterat) Hic ſanctam Brigidam deprecatus eſt, vt ipſa Dominum oraret Omnipotentem, vt eius ingluuiem, qua ſuperflua deuorabat, temperaret; nec tamen ſolutam ſui corporis virtutem pro hac amitteret cauſa. Et ſic illa Brigida illum benedicens, & pro illo Dominum orans, ipſe poſtea victu vnius viri ſatis contentus: ac vt antea, ſicut duodecim operarij laborās, in eadem antiqua permāſit virtute.

Arbor quædam grandis, & maxima, ad aliquem paranda vſum, ab his, qui artificia exercere ſolent in ligna lignorum, ſecuribus exciſa eſt. Ad quam conuentio virorum fortium, propter eius moleſtiam & ingentem molem, multis cum bubus, & artificum machinis vt ad locum deſtinatum, attraherent, congregata eſt. Et cum nec multitudo virorum, vires boum, & variæ artificum artes, eam mouere vel trahere vllo modo poſſent, recedentibus cunctis ab ea, per fortiſſimam fidem beatæ Brigidæ, eam grauiſſimam arborem, nullo mortalium auxilio leuantes, ſine vlla difficultate ad locum, quem voluit S. Brigida, detulerunt, ac per omnes prouincias tanta diuinæ virtutis excellentia diuulgata eſt.

Quidam vir ſecularis, & gente nobilis, & dolo-

doloſus moribus, exardeſcens in cuiuſdam fœminæ concupiſcentiam, & quo modo eius concubitu frui poſſet callide cogitans, ac ſentem argenteam precioſam in depoſitum ſibi commendans, quam doloſe retraxit illa ignorante, & iecit in mare, & cum ipſa non poſſet reddere, ſibi eſſet ancilla, & eius poſtea vteretur, vt vellet, amplexibus, machinatus eſt hoc perficere malum; nulla alia re ac redemptione placatus fieri poſſe dicens, niſi aut propria ſibi ſente argentea reddita, aut ipſa fœmina in ſeruitutem ſibi redacta, pro cauſa culpabili fragilis concupiſcentiæ vteretur. Et hæc timens pudica fœmina, quaſi ad ciuitatem refugij tutiſſimam, ad S. Brigidam, confugit. Quæ cum talem comperiſſet cauſam, & quid hac in re ageret ſolicita cogitaret, ecce ſuperuenit ad ſe quidam cum piſcibus de flumine tractis. Cumque illorum viſcera exciſa & aperta eſſent, ſentis illa argentea, quam ille crudelis iecit in mare, in medio vnius piſcis reperta eſt. Et ſic poſtea ſecura mente eandem ſentem ſecum portans, & ad conuentum multitudinis pro hac culpa cum tyranno infami progrediens, & monſtrans ſibi eandem ſentem multis teſtantibus, qui eam agnoſcere poterant, non aliam eſſe, ſed ipſam, de qua talis ſermo ferebatur, adhærentem ſibi feminam pudicam de manibus tyranni crudeliſſimi liberauit. Ille vero poſtea confitens ſuam culpam, S. Brigidæ humiliter ſua ſubdidit colla. Tunc illa ab omnibus glorioſa, peracto hoc ingenti miraculo gratias agens Deo, & omnia in eius gloriam faciens domum rediit propriam.

Porro proſperum iter faciens S. Brigida in ampliſſimo campo Breg. cum declinaret ad veſperum dies, ad habitaculum fœminę cuiuſdam veniens, cum ea pernoctauit. Quæ obuiis eam manibus & gratulanter ſuſcipiens, gratias Omnipotenti egit de felici aduentu reuerentiſſimæ Brigidæ virginis Chriſti. Cumque non haberet propter ſuam inopiam vnde tales nutriret, & cibum, vnde tales hoſpites cibaret, incidens ligna telaria, in quibus textura telarum operabatur, in paſtum

Digitized by Google

ignis, vitulum ſuum, quem occidit, ſuper ſtruem ligno rum ipſorum ponens, igni aſſauit. Et cœna facta, & nocte aſſuetis tranſacta vigiliis, vt nullum de receptione, & refectione S. Brigidæ vllius rei ſuſtineret damnũ ipſa hoſpitalis, alterum in eadem forma vitulum cum ſua inuenit vacca. Et telaria ligna ſimiliter ſibi præ ceteris reparata, in tali forma, & quantitate, in qua priora fuerant, contemplata eſt.

Et ſic S. Brigida felici progreſſu, & mirabili facta virtute, habitatoribus valedicens, in ſuam perrexit viã. Tribus leproſis poſtulantibus munus aliquodcunque ab ea accipere, vas largita eſt argenteum. Et ne illis eſſet cauſa diſcordiæ & contentionis, ſi illi inter ſe diuiderent, ipſa feliciſſima Brigida apprehenſo vaſe argenteo, allidit contra lapidem, & confregit in tres, vt voluit, æquales partes. Mirum in modum, cum poſtea iſtæ tres partes in pondere eſſent emenſæ, nulla pars alia minor, vel alia, quæ aliam ſuperaret, inuenta eſt, & ſic ipſi pauperes ſine vlla iniuriæ & inuidiæ cauſa, læti receſſerunt cum ſuis donis.

Secundum enim beatiſſimi Iob exemplum, nunquam inopes à ſe recedere ſinu vacuo paſſa eſt. Nam veſtimenta tranſmarina & peregrina Epiſcopi Conleath, quibus in ſollemnitatibus Domini & vigiliis Apoſtolorum ſacta in altaribus offerens myſteria vtebatur, pauperibus largita eſt. Et cum tempus ſollemnitatis aduenit, ſecundum conſuetudinem, vt ipſe ſummus populorum Pontifex ſuis indutus eſſet mutatoriis veſtibus, S. Brigida, alia ſimilia per omnia veſtimenta prioribus tam texturis, quam coloribus, quæ in illa hora à Chriſto, quem per pauperem induebat, perlata in curru duarum acceperat rotarum, tradidit pro aliis.

Feliciſſimus obitus S. Brigidæ. Apud Vltoniam in

His & aliis virtutibus famoſiſſima Dei famula, in ore omnium non immerito ſed dignis laudib. excellẽtiſſima, demum fato concedens, ad cœleſtia emigrauit gaudia. Cæterum non ſolum in ſua vita carnali, antequam ſarcinam deponeret carnis, virtutes operata eſt pla-

plurimas, ſed largitas diuini muneris in ſuo Monaſterio vbi eius venerabile requieſcit corpus, ſemper operari virtutes non ceſſat; quas nos virtutes non ſolum audiuimus, ſed etiam oculis noſtris vidimus. Et quis enumerare poteſt diuerſas turbas, & innumerabiles populos, de omnibus prouinciis confluentes? alij languidi, propter ſanitates; alij ad ſpectaculum turbarum; alij magnis cum donis, venientes ad tantæ Virginis Natiuitatis Solennitatem!

Ciuitate Dunenſi: teſte Syluestro Giraldo. Vnde verſus In Burgo Duno, tumulo tumulentur in vno: Brigida, Patritius, atque colūba pius. Auctor miraculorum poſt obitum oculatus teſtis.

VITA S. SEVERI EPISCOPI RAVENnatis; ex ea quæ eſt apud V. P. Laurent. Sur. quibuſdam emendatis. Floruit anno Domini 347. Iulij Papæ II. *Conſtantij & Conſtantis Impp.* II. *Interfuitque Concilio Sardicenſi.*

AGapito Rauennatis Eccleſiæ Epiſcopo vitæ munere functo, cum de nouo antiſtite creando, magnatum nobiliumque illuſtre conueniſſet concilium, accidit res diuina prouidentia digna; quæ hominem plebeium & inglorium ad illud honoris faſtigium mirabiliter euexit. Erat enim Rauennæ vir quidam Seuerus nomine, obſcuro loco natus, ſed illuſtri pietate conſpicuus; qui parce ac duriter, textrili nimirum opere, victum ſibi parabat. Hic cum reliqua populi multitudine, de nouo antiſtite ſuſpenſus, ſordido vilique amictus habitu, forte poſt templi ianuam latitabat; ſolitario loco ad precum ſuarum attentionem de more vſus. Illo autem orationis ſtudio ardenter incumbente, columba quædam niue candidior in caput eius deſcendit; quam manuum ſuarum ſtrepitu ita abegit, vt tamen ſecundo & tertio reuolaret, & certo quaſi miraculo viri innocentiam & columbinam ſimplicitatem omnibus proderet. Quid multis? populus clariſſimo diui-

Caſ. Baron. in Not. Mart Rō. & Tom. 3. Annal. 1. Februar.

S. Seuerus ſuccedit Agapito.

S. Seuerus ante Epiſcopatum extitit textor.

Innoteſcit miraculo per columbam.

diuinæ virtutis teſtimonio excitatus, Seuerum vna voce Epiſcopum poſtulauit, obtinuitque. Productus enim ex loco obſcuro, in illuſtrium virorum concionem, ſumma omnium voluntate ad eum dignitatis gradum euectus fuit; lætaque gratulatione inunctus, in cathedra collocatus. Quam ille nequaquam animo plebeio, ſed generoſo & Spiritûs ſancti chariſmatibus inſtructo conſcendit, eaque modeſtiæ & ſapientiæ laude adminiſtrauit, vt prioris haud immemor conditionis, verum ſe omnium ſeruum declararet. Fuit autem continuæ mentis in Deum eleuatæ; ita vt nihil cum terrena concretione commercij habere videretur.

Fit Epiſcopus.

Humilitas & alia virtutes ſius.

Erat ei filia vnica, quæ in flore ætatis extincta, ab amicis & cognatis in monumentum matris inferebatur. Sed cum ſarcophagi anguſtia eam commode non admitteret, reuerſi ad Antiſtitem, quid facto opus decernat, quæſierunt. Ille ad monumentum veniens, vxoris quondam ſuæ corpuſculum ita affatus eſt; Mulier cur non das locum filiæ tuæ? Accipe quod quondam vtero geſtaſti tuo. Stupenda res. Cadauer ad hãc beati viri vocem, in alteram ſarcophagi partem magna celeritate ſe recepit, filiæque quieſcendi ſpatium apud ſe conceſſit.

Affatur vxoris defuncta corpus, eique obedit.

At omni admiratione maior fuit ſanctiſſimi viri obitus; qui poſtquam annorum & virtutum inſigni prouectus canicie, vltimum vitæ diem inſtare intellexit, primo quidem contra hoſtiles impetus ſacramentorum virtute ſe roborauit, & aſſiduis qua precibus qua ac lachrymis; egregie muniuit; deinde cura omni ad commiſſum ſibi gregem conuerſa, Catholicæ fidei integritatem & fraternam charitatem luculenta adhortatione eis inculcauit. Quibus ſumma cum pietatis ſignificatione rite peractis, ſuum ſibi monumentum aperiri iuſſit. Quo aperto coniugem inter & filiam ſe medium collocauit, fuſiſque aliquamdiu ad Deum precibus, ſtupente populo & in lachrymas effuſo, ſanctam ſuo Creatori animam reddidit. Eximia illius

Obitus eius admirandus.

Munit ſe Sacramentis ac precibus.

Subditis Catholicã fidem, verãque charitatem cõmendat.

Viuus ingreditur ſepulchrũ, ibidemque expirat.

ſius ſanctitas, & vitæ caſtimonia, præclaris in vita operibus teſtata, miraculorum à morte haud quaquam expers fuit. *Claret miraculis poſt obitum.*

INSIGNE MARTYRIVM B. TRYPHONIS; ex eo quod eſt per Simeon. Metaph. Agonem autem compleuit Nicaæ, Anno Incarn verbi 254. Sede Pontificia vacante. Decij vero Roman. Imperat. 2. vel circiter; ſub Aquilino Præſide. *Caſ. Baron. Tom. 2. Annal.*

B. TRyphon è Phrygia vico Campſade, qui eſt vicinus ciuitati Apameæ, oriundus, pius admodũ, à piis parentibus filius, ab ineunte ætate, inſigne ſanctitatis teſtimonium, clariſſimorum miraculorum operatione, à Deo meruit accipere; adeo vt dæmonia ſolum Tryphonis nomen horrerent, eiuſque virtute, relictis hominum, quæ obſidebant, corporibus, in intima deſerti penetralia recedere cogerentur. Vnum ex infinitis, è quo euidens ſanctitatis eius, virtutiſque ratio conſtare poteſt, in medium adferam. *1. Februar. Patria eius Claret quã plurimis eximiis miraculis.*

Anno 225 Gordiano poſt mortem Auguſti, Romani imperij ſceptra tenente, vnica eiuſdem filia, cum liberali ſpecie & eximia corporis pulchritudine, tum vero ingenio & maximarum artium doctrina omnibus admiranda erat; quapropter parentes magna curã prouidebant, vt eam ab omni impuræ carnis libidine, caſtam integramque ſeruarent. Sed accidit, vt execrandum Dæmonium eam inuaderet, tantaque in eam ſæuitia debacchatetur, vt miſerabilem valde parentibus luctum adferret. Cumque ſapientum, medicorumque omnium vndique exquirerentur conſilia, eaque omnia in nihilum recideren, pater aſſidua animi ægritudine totus intabuit; donec ipſe malignus ſpiritus, diuina indubie poteſtate compulſus, ſuum inclamare expulſorem, puellæque curatorem inuitus cogeretur; niſi inquiens, Tryphon aduenerit, non cedam. Quo *Filia Gordiani Auguſti arripitur à dæmone.*

co-

cognito, Imperator miſſis in omnes terrarum partes famulis, Tryphonem inquirit, & multis quidem è variis locis hoc nomine adductis, ſpe ſua ſe fruſtratum ſenſit, donec in vico Campſade verus inuentus Tryphon nunciatur.

Tryphon anno ætatis ſuæ 17. Romam mittitur.

Igitur ætatis ſuæ anno fere 17. magna equitum ſtipatus caterua Romam deſtinatur; atque vt eius aduentum præſenſit malignus, maiori crudelitate, & inconditis clamoribus, omnibus viri ſancti virtutem denunciat. Adhuc, inquit, tres dies, & aderit Tryphon, qui diuina in nos dominatur poteſtate. Et ſic eam miſeris modis diuexatam reliquit. Tertio vero, ab exceſſu eius die, venit ſanctus Romam, maximiſq; à Gordiano honoribus exceptus, rogatur vt dæmonem, oculis omnium videndum producat. Itaque ſex diebus ieiunio & precibus exactis, illuceſcente iam ſeptimo, adeſt cum tota nobilium familia Imperator, impium filiæ ſuæ tortorem videre deſiderans. Tunc ſanctus Tryphon, diuino ſpiritu repletus, In nomine, inquit, Ieſu Chriſti, oſtende, omni dolo & nequitia plene dæmon, turpitudinis & imbecillitatis tuæ opprobrium; & ecce canis aſpectu ſane horribilis, defixo in terram capite apparuit. Cui mox Dei ſeruus; Dic ô generis humani hoſtis, quis tuæ poteſtati hanc tradit puellam? Et dæmon diuina compulſus operatione; Nullam, dicebat, nos poteſtatem in eos, qui debitis Deum laudibus, & cultu proſequuntur exercere poſſumus; At qui flagitiorum omnium turpitudine ſanctum Dei nomen polluere non verentur, iuſto illi iudicio noſtræ crudelitati traduntur. Hoc audito reſponſo Imperator, & quotquot eum corona cingebant, ingenti ſunt horrore perfuſi; & magna quidem infidelium turba Chriſto nomina dedere; fideles autem in fidei conſtantia confirmati, ſummis in cœlum laudibus Dei bonitatem iuſtitiamque extulere. Sed & Imperator tam præclaro à Dei ſeruo beneficio affectus, donorum honorumque magnificentia egregie ornatum, domum remiſit; quæ omnia S. Tryphon in egeno-

A Tryphone adiuratus dæmon apparet in ſpecie canis.

In quos obtinet vires Satan.

Multi ad Chriſti fidem conuertuntur.

Digitized by Google

norum inopia ſubleuanda, magno pietatis ſtudio contulit.

Mortuo autem Gordiano, & Philippo execrandæ impietatis viro ſubrogato; eoque in bello Troglodytarum infelici marte pugnante extincto, ſuccedit Decius, vir ſua crudelitate, & inaudito in Chriſtianos furore cæteris ſuperior. Vnicam enim hanc ſub pectore coquebat curam, quomodo Chriſtianum nomen ad internecionem deleret. Igitur innocentes vndique Chriſtiani, ad rotas & catapultas, omneque ſuppliciorum genus conquirebantur. Inter quos S. Tryphon ſanctitatis fama nuſquam non plane notus, cum intellexiſſet imperatorio edicto ſe à Præfecto Aquilino inquiri, alacri & confidenti animo ſe eius ſatellitibus ſiſtit; à quibus ad excelſum Aquilini tribunal deductus, & ab eo de patria, nomine fortuna & religione interrogatus, in hunc fere modum reſpondiſſe ſcribitur. Eſt mihi nomen Tryphon; Patria vicus Campſades, vicinus ciuitati Apameæ; fortuna autem apud nos nec eſt, nec dicitur; qui Dei prouidentia, & mirabili ſapientiæ eius ratione & ordine, omnia fieri credimus. Sum vero & moribus & vitæ educatione liber; vni ſoli Chriſto ſeruiens. Chriſtus enim mihi religio: Chriſtus mihi gloria; Chriſtus mihi lætitiæ & gloriationis corona eſt; pro quo vitam hanc caducam & fragilem fundere, non modo mihi gloriæ, ſed ſummæ etiam voluptati erit. Cui Aquilinus; niſi ab hac mente diſceſſeris, ô Thryphon, ego corpus tuum variis excarnificatum ſuppliciis, igni comburendum tradam. Cui S. Tryphon; Tu mihi ignem breuiſſimo temporis ſpatio extinguendum minitaris, At ego tibi ignem in omni ſeculorum æternitate impiis præparatum huic oppono, quem tu Aquiline niſi veritatis lumen, pulſis erroris & impietatis tenebris, in te receperis, nulla potentia euadere potes.

Deciana perſecutio.

Tryphō vltro ſe præfecti ſatellitibus offert.

Præclara eius confeſſio.

Hac eius animi altitudine grauiter cōmotus Aquilinus, iubet Chriſti martyrem; manib. poſt tergum reuinctis, trib. horis crudeliſſime cædi, cæſumq; denuo

Tribus horis caditur.

Digitized by Google

ad deorum ſacrificium inuitat. Tum Tryphon maiori animi conſtantia & fortitudine, quaſi plagas omnino nullas accepiſſet, de deorum vanitate, & execranda eorum, qui eos colunt, impietate, & acerbiſſimis, omnibus qui in nefando ſcelere ad vltimum vitæ ſpiritum perſiſtunt, conſtitutis à ſummo Iudice ſuppliciis, præclara oratione diſſeruit. Qua, tantum abeſt, vt impietatis ſuæ tenebras agnoſcere voluerit Aquilinus, quin potius furore mentis accenſus, maiori martyrem ſupplicio dignum iudicauerit.

Acerbiſſimum martyris ſupplicium. *Pſal. 16.* *Act. 7.*

Venatum igitur iturus, vinctum ſequi ſe martyrem iubet. Crudele ſane ſpectaculum. Currebat, vel potius raptabatur, nudis pedum plantis per niues & frigora, & equorum frequenter calcibus ictus, laceras ſacri ſui corporis carnes per terram trahebat. Quid hîc faceret martyr Chriſti! Vni ſolique Deo intentus, *Domine*, pſallebat, *perfice greſſus meos in ſemitis tuis, vt non moueantur veſtigia mea*, addebatque, *Domine ne ſtatuas eis hoc peccatum*. Peracta autem venatione Aquilinus accerſito martyre inquirit, velletne his fatigatus ſuppliciis diis ſacrificare. Martyr cum ſe dignum reſponſum dediſſet, in carcerem recludi iubetur; Aquilinus

In carcerẽ recluditur.

vero ad finitimas eſt regiones profectus. Cumque rurſus Nicæam veniſſet martyrem iterum de voluntatis ſuæ propoſito percunctatur; ſed cum maiori animi cõſtantia in Chriſti fide & amore firmatum intelligeret, nouis eum ſuppliciis aggreditur. Et primo quidem pedibus acutos clauos infigit, deinde verberibus acerrime fatigatum, per mediam ciuitatem exagitari iubet. Cum autem nec ſic quidem inuictam animi virtutem remitteret, reuinctis poſt tergum brachiis, iterum virgis fatigari, & faces ardentes lateribus eius adhiberi iubet. Tunc omnipotens & miſericos Deus, qui ſaluos facit ſperantes in ſe, diuino quodam fulgentis coronæ ſplendore, quæ martyrem ornabat, athletæ ſui certamen comprobauit.

Noua ſupplicia adhibentur. *Pſal. 16.*

Qui ſane ſplendor aſtantium animos & oculos ita perſtrinxit, vt protinus in terram proſtrati, aliquid

de

de inſita ſæuitia remittere cogerentur; Martyr vero præſenti DEI auxilio confirmatus, in præclaro confeſſionis ſuæ certamine multo magis exardeſcebat.

Blanditiis tyrannus adhibet.

Poſtremo Aquilinus, cum nullis ſuppliciis conſtantiam martyris frangi poſſe animaduerteret, ad blanditiarum inſidias conuerſus. Quin tu, inquit, ô Tryphon, magno ſacrificas Ioui, & ego te multis, magniſque honoribus & muneribus affectum dimittam. Cui Tryphon; ô inſenſate; Anne ſatis tibi eſt, ſolum te ad ſempiternum animæ interitum ferri præcipitem, niſi me etiam eiſdem irretitum laqueis tecum abripere contendas. Sed nunquam, mihi crede, eo amentiæ me pertrahes, vt ſpreto Deo creatore ac Domino meo IESV CHRISTO, ad impium ſimulachrorū veſtrorum cultum deficiam. Videns ergo Præfectus oleum ſe & operam perdere, lata mortis ſententia, capitis eum damnauit.

Capite damnatur.

Ad locum igitur martyrij à militibus deductus martyr vultu ad Orientem conuerſo, clara voce, immenſas Deo gratias egit, & omnibus, qui eius memoriam, ſacrificiorum oblatione agerent, à Deo copioſa beneficia flagitauit.

Feliciter exit corpore.

Hac oratione completa, ante ſacram Deo animam tradidit, quam gladio feriretur. Fratres autem, qui ad præſens martyris certamen confluxerant, magno pietatis ſtudio, ſacras eius reliquias, ciuitatis ſuæ cuſtodes, ſepelire ardebant; ſed in ſomnis admoniti ſunt, eas in vicum Campſadem transferre.

Translatio reliquiarū eius.

Et hoc quidem fine, B. Tryphon, à teneris Deo conſecratus, poſtquam multos ab animæ & corporis curâſſet languoribus, & varia ſuppliciorum genera, inuicta virtute ſuperâſſet, agonem denique compleuit ſuum, iuſtitiæ corona in cæleſti patria redimitus.

Digitized by Google

a Niceph. hiſt. l. 17. c. 28. b Paul. Diaco. ſeu potius Ioã. Diaco. in hiſt. miſcel. anno 15. Iuſtinia. Imp. Cæſ. Baron. Annal. Tom. 6. Eccleſiaſt. & in Not. Mart Rõ.

SOLENNITAS PVRIFICATIONIS B. MARIÆ Virginis, Dei genitricis; quam quidem ſub Iuſtiniano Imp. Conſtantinopoli celebrari cœptã eſſe, tam a Græci, quam b Latini teſtantur auctores. Conſtat autem Gelaſium Romanum Pontif. qui annis triginta ante Iuſtiniani tempora, Romanæ Eccleſiæ præfuit, circa Annum Domini videlicet 496. huius Diei celebrandæ, in Occidentali Eccleſia, aperuiſſe viam; dum Lupercalia, Menſe Februario agi ſolita, Romæ ad ea tempora permanentia, legibus Eccleſiaſticis abrogauit. Vnde & iure opinatur, abrogatis Romæ Lupercalibus, inibi eiuſmodi fuiſſe ſolemnitatem introductam; eandemque paulo poſt, Iuſtiniani temporibus, Orientalem Eccleſiam, ea occaſione, recepiſſe.

2. Februar. Ex his quæ habet Caniſius tom. 1. l. 4. c. 11. contra Cẽturiatores Magdeburgicos. Quam ob cauſam ſeſe Chriſtus humiliauerit. Item quibus modis. Philip 2.

REdemptor ac Saluator noſter, vt communi mortalium morbo, eique grauiſſimo, adeoque vitiorum omnium fonti, quem ſuperbiam dicimus, mederetur, admirandis ac plane ſtupendis, in vita ſe, modis abiecit. Et primo quidem è Patris ſinu deſcendens, noſtræ mortalitatis carne indutus, vere hominem inter homines ſe eſſe demonſtrauit; humanæ naturæ ſubiectus miſeriis. Octauo vero ſuæ natiuitatis die, legem ſubiit circunciſionis, peccatoris etiam præ ſe ferens imaginem: vtpote communi peccatorum, qui ſub lege naſcebantur, cauterio patienter aduſtus. Nec multo poſt, quadrageſimo videlicet à natali die, rurſus ſe legis Moſaicæ obſeruatorem, ſimulq; pauperem euidenter oſtendit; vtpote qui inter pauperum filios, ac primogenitos, qui peccatores ex peccatoribus naſcebantur, in templo & offerri & redimi non eſt dignatus. Exinaniuit plane ſemetipſum, & ſerui formã accepit, qui in forma Dei æqualis omnino ei erat. Igitur & ſuos parẽtes excitauit, vt legem de primogenitis offe-

Digitized by Google

offerendis obſeruarent, ſeſeque ipſe pueris aliis libenter exæquauit; ac vna cum matre luſtranda templum Hieroſolymitanum petiit.

Etenim ſi quæ mulier primogenitum apud Iudæos peperiſſet, quoniam immunda reputabatur, poſt partum quadraginta diebus à ſacris abſtinebat, & ad peccati expiationem templum adire, ſuumque filium ſacerdoti ad altare offerre debebat. Quæ ſi diues eſſet puerpera, Agnum ac turturem, ſi vero pauper, duos turtures vel pullos columbarum oblationis loco pendebat; quinque autem ſiclis redimere primogenitum poterat. *Leu.12.* *Leu.27.*

Magna hæc ſane deiectio filij Dei, ob quam & ſeruus idem à Prophetis dicitur; qui cum veteri legi nihil omnino deberet, ſed eius Dominus, ac longe innocentiſſimus ſoluſque primogenitus, & à peccato peccatique facultate immunis foret, tamen Iudaicam & Circuncisionem, & oblationem inter pueros vltro ſuſcepit, ſimulque domum ſui Patris publice honorauit, & ſecundum Prophetæ vocem, impleuit gloria. Etenim Virginis illic manibus oblatus, gratiſſima Deo Patri hoſtia fuit, vtpote finis ipſe legis ac veterum ſacrificiorum. Deinde ſuo conſpectu non ſolum Simeonis & Annæ, ſed & multo plurium, Emanuelis aduentum expectantium, diuturnis votis ſatisfecit, magnamque veræ fidei lucem, vt antea nunquam, in multorum animis excitauit. *Eſa. 42.* *Zach.3.* *Aggai 2.*

Sed veniamus ad noſtram Puerperam, quæ ſuum hodie puerperium abſoluit; ſuum filium in templum intulit; ſuum munus ſacerdoti obtulit; ſuum primogenitum redemit; ſuum à Simeone tum benedictionem tum præmonitionem accepit. Atque vt de illius in templum ingreſſu primum agamus, quis dubitet obſecro, Virginem matrem non minus quam Simeonem in ſpiritu templum illud celeberrimum petiuiſſe, & cum ſingulari quodam deſiderio, animique præparatione hunc expectaſſe diem, & cum gaudio quo-

Digitized by Google

dam excepiſſe? Felix puerpera, quæ, vt cum fide obedientiaque perfecta Dei legem impleret & ceremonias obſeruaret, è longinquo acceſſit (Hieroſolymis enim non habitabat) ſacram ædem primum adiit; gratumque in ea Dei cultum, cum ſæpe alias, tum hoc die diligenter abſoluit. Non dubium quin animus illi præſagierit (nam & rerum futurarum ſæpe conſcia fuit) Deum efficaciter operaturum, vt Meſſias populo Iſraelitico cum fructu inſolito manifeſtaretur. Certe noui & ingentes fidei, ſpei, charitatiſque motus in Virgineo pectore ſunt excitati, & tam ſancta mater ſibi imprimis gratulata eſt, quod non pro ſe tantum, ſed & communi omnium aliorum nomine tale ſacrificiũ ac munus offerre poſſet, quale cunctis ſacrificiis muneribuſque longe præſtare, imo ſacrificiorum & ſacramentorum & hiſtoriarum omnium ſcopum ac finem eſſe, certiſſime intelligebat.

Virtutes B. Virginis. Cæterum quis oratione vlla conſequatur, quam pulchre Maria perſonam puerperæ ſumpſerit, quantoque ſtudio ad talem perſonam ſpectantia præſtare curârit, vt ſolidum & perfectum ſuæ obedientiæ fructum reportaret? Nam non vulgarem ſecuta morem, nec ex timore legis, ſed ſingulari veræ pietatis diuinique cultûs & obedientiæ ſanctæ amore incenſa, & ſpiritualibus deſideriis plena, cum fide perfecta legem ſibi implendam eſſe putauit. Igitur talis, tantaque mater vitro ſe deiicit, cupitque ac ſtudet ad vnguem obſeruare, quæ vilis alia muliercula & abiecta, tum ex lege, tum ex conſuetudine Iudaica poſt partum ſtato tempore in templo peragebat. Quid autem legi mulier illa debebat, quam vt legislator exciperet, ſignificanter hoc modo ſanciuit, *Lev. 12.* *Mulier ſi ſuſcepto ſemine maſculum pepererit, immunda erit ſeptem diebus*: perinde ac ſi tacite indicaret, futuram aliquando fœminam, quæ ſine viri ſemine, hoc eſt virgo pareret ab hac lege prorſus eximenda. Quid Mariæ cum aliis puerperis commune, quæ à viri contactu ſe ſemper abſtinuit? de Spiritu ſancto concepit, nullum parturien-

tis

tis dolorem experta eſt? Quomodo lex purificationis illam teneret aſtrictam, quæ nihil ſordidum attraxit, nihil expurgandum habuit, cum alias, tum in ipſo etiam partu, atque puerperio pura ſemper & immaculata? Cur aliis fœminis ſeſe aggregaret, quam tot muneribus, ipſòque gratiæ fonte ſummus Deus præ mortalibus omnibus locupletârat? Poſtremo, quid referebat de filio redimendo ſolicitam eſſe, quę ipſum mundi Redemptorem, ipſum æternum Dei filium, hæredem ac Dominum bonorum omnium apportaret? Igitur vt perpetuum imitandæ colendæque humilitatis & obedientiæ exemplum haberemus, non diuitibus, ſed pauperibus iungit ſeſe; tam egena domi, vt agnum agniculum in holocauſtum offerre ac donare non poſſet; neque contubernium vulgatium puerperarum, quamuis immundæ & abiectæ forent, refugit, ſed vna cum his accedit & offert, quod poteſt munus culũ; Dei miniſtros honorat; nihilque à ſe alienum putat, quod ad legis ritum colendum, & calumniæ occaſionem fugiendam pertineret.

B. Virgo quamobrẽ purificationis legem obſeruarit.

O fauſtum lætumque diem, ſiue Hieroſolymitanis, qui natalem Chriſti tunc primum agnouiſſe, & in templo celebrâſſe videntur; ſiue iuſto Simeoni, cui nullus in omni vita dies iucundior exortus eſt atque beatior; ſiue Mariæ parenti, quæ Meſſiæ Mater hodie primum, longe honorificentius quam pridem in Zachariæ domo, prædicata, ac à multis etiam agnita merito videatur. Cum enim Simeon, vt ſenio, ſic etiam auctoritate grauis, & venerandus, Mariæ pálam benedixit, eamque verbis lætis ſimul & triſtibus peculiariter affatus eſt, quis ambigat, multorum illic oculos & animos in ſacram virginem fuiſſe conuerſos; qui non modo celebratum ab eo Meſſiam, vt par erat, gratiſſimis animis exciperent, ſed huius quoque matrem præſentem agnoſcerent? tantoque magis ſuſpicerent, quanto mirabilius eximia quædam ſanctitas in illius facie, oculis & moribus perpetuo reluceret? Porro ſanctiſſimum Mariæ pectus, hoc die nouo & incredibili gau-

dio fuit perfuſum; quod ignotus vel paucis certe cognitus hucuſq; Meſſias, tam celebres in templo præcones inuenſret; tam præclaris titulis exornaretur; tam luculenter Iſraelitis omnibus velut digito demonſtraretur; tamque mirifice complectendus demum omnibus offerretur. Quid enim Virgini magis cordi ac voluptati eſſe poſſet, atque veram Chriſti filij cognitionem, quæ hactenus apud Iſraelitas tantum non extincta iacebat, in multorum cordibus excitari & accendi? neque à Simeone Propheta viros, ſolum, ſed etiã ab Anna Prophetiſſa mulieres Euangelicam concionem audire? Quam etiam neque fruſtra, neque apud paucos habitam eſſe ſit probabile, & Ildephonſus plurimos è ſanctis, qui tunc Hieroſolymis degebant, Domino à parentibus in templum deportato, ad fuiſſe teſtatur? Neque tacuit Euangeliſta, quod Anna hoc ipſo loco ac tempore ſuperueniens confitebatur Domino & loquebatur de illo, non paucis, ſed omnibus qui expectabant redemptionem Iſrael. Tales vero permultos in ampliſſimo populo, & in tam frequenti vrbe fuiſſe veriſimile eſt; qui poſt auditum Simeonis & Annæ teſtimonium, non potuêre ſummo Deo non gratias ingentes agere, quod Meſſiam tamdiu ſibi & aliis exoptatum, tandem ſuis oculis contemplarentur. Valeat igitur cum ſuo commento Sarcerius, cum docet vnum Simeonem expectâſſe conſolationem Iſrael, & vidiſſe atque agnouiſſe Chriſtum; pauciſſimos vero tum fuiſſe, qui non pro ridiculo æſtimârint omnes de Chriſto promiſſiones. In eodem errore Coruinus, Spãgenbergius, aliique plures Nouatores verſantur; qui nullos alios niſi Simeonem & Annam, aut certe pauciſſimos, Chriſtum coguouiſſe, ac de illo curâſſe comminiſcuntur.

Luc. 2.

In ſermone de purific. B. Mariæ.

In Poſtilla circa feſtũ purificat.

Varij hæreticorum errores cõfutantur.

Quin etiam non modo ex veteribus hæreticis Ariani & Heluidiani hic irruunt, verum & Nouatores inſtitutas ob Mariæ purificationem ferias calumniãtes, Euangelica hiſtoriæ verba, in ſenſum peregrinum, falſumque detorquent. Et quidem Ariani (vt refert

Cy-

Cyrillus Alexandrinus) Mariam Deiparam, inſtar aliarum puerperarum, quæ lege tenebantur, purificationis ſacrificio ac ritu indiguiſſe aſſerere non ſunt veriti; atque vna cum illis in templo expiatam fuiſſe tradiderunt. Quem errorem craſſum profecto ac pudendum, Moſaicæ legis verba non obſcure ſubruunt, ac refellunt, cum non aliam mulierem ſiue puerperam, niſi quæ ſuſcepto viri ſemine concepiſſet, ad ſolennem illum purificationis ritum aſtringant, nimirum vt illa partim corporali, partim ſpirituali immunditia liberaretur; & homines ſimul ad memoriam vitioſæ generationis, quæ tum parentes tum filios commaculat, certoque proinde eget remedio, reuocarentur. At neque corporalis neque ſpiritualis immunditia Deiparam polluere, & expiationem aliquam flagitare potuit; quoniam vt carne ſic & ſpiritu omni ex parte pura eſſet & incontaminata; quæ ſola inter mulieres & puerperas benedicta, benedictum ventris ſui fructum in lucem ſimul & templum attulit. Non ergo filius, qui nobiſcum Deus eſt, non Mater quæ Spiritu ſancto operante peperit, victimis hoſtiarum, quibus purgaretur, indigebat; ſed vt nos à legis vinculo ſolueremur, ſicut Dominus CHRISTVS, ita beata ſemper Virgo Maria, legi eſt ſponte ſubiecta. Docet interim hoc præclaro exemplo ſuo Maria, quum vltro ſe legi ſubiicit, omneſque ritus legis diligenter obſeruat, magnam aliorum præſertim imbecilliorum fratrum rationem habendam eſſe, ne Chriſtiana libertate cum cuiuſquã offendiculo turpiter abutamur. Docet ad ſinceram & officioſam charitatem pertinere, vt de iure noſtro aliquando cedamus, noſtroque incommodo alienum commodum promoueamus, & inprimis quæ ſunt pacis & ædificationis ſedulo cuſtodiamus. Docet ſpiritualem purificationem, ſi mundi eſſe cupiamus, humilitate & obedientia nobis comparare. Docet cum laude nonnulla præſtari & in diuino cultu recte adhiberi, quæ alioquin diuinitus præcepta & in ſacris litteris expreſſa non ſunt. Docet Eccle-

Lib. ad religioſiſſ. Reginas.

Quid doceamur exemplo B.Virginis.

Vera charitas.

ſiæ miniſterium publicum honorare; ſacros cœtus & ritus piorum libenter adire; ac demum ſacerdotes templi miniſtros, noſtro ſumptu alere, & ex animo reuereri.

Nunc ad ferias veniamus, quæ à veneranda antiquitate inſtitutæ, hactenus ab Eccleſia religioſe obſeruantur, ſolennibuſque publice cohoneſtantur ceremoniis; ab aduerſariis vero ridentur ac ſubſannantur; ceu ethnicam imitationem ac ſuperſtitionem Catholicis petulanter exprobrantibus. Sed tetra calumnia, optimis maioribus noſtris, ſanctiſſimiſque patribus intentata quam iniqua ſit, omnibus eruditis ac piis ſatis ſuperque conſtat, qui non ignorant quo fine Ethnici, quoue inſtituto Catholici cereorum vſum illum percelebrem ſumpſerint. Ethnici enim menſe Februario Romæ ſuas luſtrationes habebant, totamque vrbem annuis & prophanis ritibus de ſolenni more purgabant. Quæ idololatrica luſtrandi conſuetudo, quum initio non facile abrogari poſſet, à Chriſtianis in alium ac meliorem vſum prouide & religioſe tranſlata eſt; nimirum vt eodem menſe, dies Deiparæ ſacer, & purificationis eius memoria in Eccleſia celebraretur; tumq; Clerus & populus pium publicumq; conuentum inſtituerent; in quo ſpiritualia cantica modularentur & cereos ardentes à pontifice traditos deferrent; ſicut ante nongentos annos Beda & Ildefonſus memoria prodiderunt. Itaque mos ethnicus optima ratione cum Chriſtiano ritu commutatus eſt; & quod à ſtultis Idolorum cultoribus ad honorem Cereris & Proſerpinæ agebatur, id prudenter ad honorem laudemque Mariæ Virginis conuerſum eſt. Deinde qui per CHRISTI gratiam ſunt purificati, hac cæremonia monentur prudentes illas virgines imitari; quæ vt Euangelica docet parabola, non ſine lampadibus accenſis ad CHRISTI ſponſi nuptias ingrediuntur. Præterea dum candelas in manibus geſtamus, extremo monemur ſigno, ipſum verum lumen quod illuminat omnem hominem veniētem in hunc mundū, fidei

Ethnicorũ ſuperſtitio, rite cõuerſa in pium Chriſtianorum vſum.

In lib. de temporibus & Ildef. ſerm. de Purif. B. Mariæ.

Matth. 25.

Quid doceamur cereorum geſtatione.

Ioan 1.

Digitized by Google

fidei vlnis amplecti; & cum iuſto illo Simeone confite-ri; paratum ante faciem omnium populorum lumen ad reuelationem gentium. Poſtremo hæc Cæremonia admonet nos veræ fidei de conſeruata Mariæ virginitate, virgineoque partu; quem hæretici ſacrilege calũniantur. Sicut enim apes ceram cum melle virginali producit opere, ſic Maria virgo Chriſtum Deum & hominem ſalua vteri ſui genuit integritate. Apes namque neque vllo concubitu miſcentur, neque libidine ſoluuntur, neque vllis partûs doloribus concutiuntur. Et ſubito tamen magnum filiorum examen emittunt. *Lucæ 2.* *Simile.* *Apum conditio.*

Quare pium hunc luminarium vſum, cum veteri orthodoxa eccleſia conſtanter retineamus; quæ in ſolemnibus precibus ad Deum fuſis hoc die ſuam nobis mentem explicat, ne quis fortaſſe aliter quam par eſt, de hoc eius inſtituto, ſentiat ac calumnioſe loquatur. Precatur igitur omnium rerum Creatorem Deum, qui liquorem per operam apum, & cerei perfectionem mortalibus prouenire concedit, vt ipſe vtilem & ſalutarem candelarum vſum nobis præbeat, iuſtique Simeonis in hoc Chriſtiano cœtu faciat imitatores. Precatur vt omnes Spiritûs ſancti gratiâ illuminati atque edocti, æternum lumen Chriſtum veraciter agnoſcant, & fideliter diligant. Precatur vt qui candelas hoc ipſo die in manibus deportant, ſuum auctorem cantando laudare, & ſancto igne dulciſſimæ charitatis accendi, atque in templo ſancto cæleſtis gloriæ aliquando repræſentari poſſint. Precatur denique, vt ſicut hęc luminaria igni viſibili accenſa, nocturnas depellũt tenebras ita corda credentium inuiſibili igne, id eſt, ſancti ſpiritûs ſplendore illuſtrata, omnium vitiorum cæcitate careant, & purgato mentis oculo, ea quæ Deo ſunt placita, ſuæque ſaluti vtilia, rite cernant, ac tandem poſt huius ſæculi caliginoſa diſcrimina, ad indeficientem lucem tanquam portum optatum perueniant. *Quid hodie eccleſia à Domino Deo petat.*

Ann. Eccl. Tom. 1.

VITA SANCTI CONELII CENTVRIONIS, ET Epiſcopi Cæſarienſis; Ex iis quæ extant pene Cæſ. Baron. Claruit Anno à partu Virgineo quadrageſimo primo, Caij Imperatoris tertio. &c.

2. Februar. PEracto Redemptionis noſtræ à Chriſto Saluatore in terris myſterio, & carne illa victrice ad dexteram Dei Patris glorioſe collocata, inter alios gentiles Chriſtianæ fidei lumine illuſtratos, præcipua virtute enituit Cornelius, Italicæ cohortis Centurio; qui diuini numinis cultor aſſiduus, (*Pietas eius*) egregia benignitatis opera in egenos & calamitoſos edebat, multiſque precibus & lachrymis rectum ſalutis iter inueſtigabat. Cui intenta forte diuinæ bonitatis conſideratione abſorpto, (*Angelus ei apparet.*) Angelus Domini hora diei nona imminente adſtitit, aſſerens orationes & eleemoſynas eius, (*Actor. 10.*) Deo cumprimis gratas accidiſſe; (*Bona opera Deo grata.*) quapropter mitteret confeſtim viros in Ioppen ad Simonem Petrum, qui viam vitæ ei demonſtraret. Quo quidem Dei expoſito mandato Angelus euanuit; ipſe vero plenus gaudij & exultationis in Ioppen quoſdam deſtinauit, cum nota pietate ac fortitudine milite, qui Simonem requirerent.

Viſio D. Petri. Interea ne Petrus gentilium conſortia abominans, hominem alienigenam forte repudiaret, cœleſti viſione monitus eſt, vt & gentiles ad fidem venientes exciperet, luſtratoſque in Chriſti eccleſiam reciperet. Cum enim, ſtimulante fame, neceſſariam corporis refectionem meditaretur, ſubito mentis exceſſu vidit aperto cœlo vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis ſubmiſſum in terram deſcendere, omnium quidem quadrupedum, ſerpentum terræ, & volatilium cœli inprimis locuples. Statimque ſubſecuta vox; Surge Petre, occide, & manduca. At Petrus religione tactus ait, Abſit Domine, quia immundi hactenus manducaui

ducaui nihil. Et vox ad eum ſecundo; Quæ Deus purificauit, tu caue immunda dixeris. Tertio viſione hac oblata, vas continuo in cœlum receptum eſt. Stupente autem pretio & viſionis ordinem apud cogitationes ſuas voluente, adfuêre miſſi à Cornelio nuncij; qui expoſitis mandatis, Petrum, viſionis myſterium iam intelligentem, vna ſecum Cæſaream poſtridie abduxerunt.

Venientem Cornelius quâ par erat animi pariter & corporis excepit humilitate; eius ad genua prouolutus. Quem Apoſtolus eiuſmodi honoris inſolens, protenſa continuo erexit manu, conteſtans & ſe hominem eſſe, communis haud quaquam expertem infirmitatis. Verum enimuero ſuæ poteſtatis haud oblitus, luculẽto & plane diuino (vt credere par eſt) ad Cornelium eiuſque familiam ſermone diſſeruit, immenſas diuinę gratiæ diuitias, quas ſuo in terras aduentu Chriſtus nobis attulit, eis exponens inculcanſque, tanto vtique opere fructu, vt non modo Cornelius, ſed & auditores reliqui digni haberentur, qui vitalibus expiati aquis in ſortem filiorum Dei reciperentur.

Baptizatur Cornelius cum aliis.

Igitur hoc ſacramento fidei, nouus Chriſti athleta roboratus, ædes ſuas ampliſſimas in Eccleſiam Chriſtianorum conuertit; quæ adhuc ætate Sancti Hieronymi ſuperſtes erat; quam & pietatis ergô, Sanctus Paula Roma Hieroſolymam veniens in itinere inuiſit. Cæterum Zachęo Cæſarienſis Eccleſiæ Antiſtite demortuo, fuit à S. Petro Cornelius eiuſdem ſedis Pontificali honore ſublimatus; in quo poſt graues pro fide Chriſti exantlatos labores, plenus dierũ ſpiritum creatori reddidit. Alia vero à Cornelio acta quę Metaphraſtes deſcribit, quod antiquiori careant auctore, ac proinde fide vacillent libentius prætermittimus.

Domum ſuam in Eccleſiam mutat.

A S. Petro ſubſtituitur Zachæo in Epiſcopatu Cæſarienſi.

Obitus S. Cornelij.

VITA

Caſ Baron. in Not. Mart. Rō. & Tom. 8. Annal. Eccleſ.

VITA S. LAVRENTII, ARCHIEPISCOPI Dorouernienſis 2; ex ea quæ eſt per venerab. Bedam lib. 2. hiſt. Anglicanæ cap. 4. 6. & 7. Claruit maxime anno Domini 614. & ſequentibus.

2. Februar. Laurentius creatur archiepiſcopus Cantuarienſis. Alias id fieri canones vetāt. Eius ſolicitudo tanto paſtore digna.

S. AVguſtinus Angliæ Apoſtolus, prudenter volens eccleſiæ ſuæ proſpicere, ante quam è viuis excederet, nutu S. Gregorij Papæ, Laurentium ſucceſſorem ſibi conſecrauit. Qui ſane non ſegniter & piæ operationis exemplo, & doctrinæ verbo, nouam non modo eccleſiam conſeruare, ſed & veterem, Britanniæ nimirum & Scotiæ incolas, pia paſtoralis officij ſolitudine fouere ſtuduit. Cumque eos ab vnitate Eccleſiæ, quæ per totum terrarum orbem diffuſa eſt, in Paſchatis celebritate obſeruanda, recedere cognouiſſet (A decima enim quarta luna, vſque ad viceſimam Dominicæ Reſurrectionis diem obſeruandum putabant) data cum coepiſcopis ſuis ad eos Epiſtola, ad vnitatem & concordiam totius eccleſiæ reuocauit. Hæc res quantam eccleſiæ iſti vtilitatem attulerit, multa deinceps tempora teſtata ſunt. Porro poſt mortē Edilberthi Anglorū Regis Chriſtianiſſimi, cum filius eius Eaduald us regni gubernacula ſuſcepiſſet, magno tenellis adhuc ibi Eccleſiæ crementis detrimento fuit. Si quidem non ſolū Chriſti fidem recipere noluit, ſed & fornicatione pollutus eſt tali, qualem nec inter gentes auditam Apoſtolus teſtatur; ita vt vxorem patris haberet. Quo vtroque ſcelere, occaſionem dedit ad priorem vomitum reuertendi eis, qui ſub imperio ſui parentis, vel fauore vel timore regio, fidei & caſtimoniæ iura ſuſceperant. Auxit autem procellam huiuſmodi perturbationis, etiam mors Saberethi, Regis Orientalium Saxonum; qui tres filios ſuos, qui pagani perdurauerant, regni hæredes cū reliquiſſet, cœperunt illi mox idololatr ę, quam viuente eo aliquantulum intermiſiſſe videbantur, palam ſeruire;

Quanta impietas Edualdi, poſt mortē parentis, Edilberti Regis.

uire; ſubiectiſque populis idola colendi liberam dare licentiam. Quare Laurentius & ſocij quod viderent ſe oleum & operam perdere, communi conſilio decreuêre, ſatius eſſe, vt omnes in patriam redeuntes, libera ibi mente domino deſeruirent, quam inter rebelles fidei barbaros ſine fructu reſiderent. Diſceſsêre itaque primo Mellitus ac Iuſtus; atque ad partes Galliæ ſeceſsêre; ibi rerum finem expectare diſponentes.

Mellitus & Iuſtus Socij Laurẽtij diſcedunt ex Anglia.

Cum vero Laurentius Mellitum, Iuſtumque ſecuturus, Britanniam relinquere decreuiſſet, nocte ipſa ſtratum ſibi in Apoſtolorum Petri & Pauli Baſilica parari iuſſit; in quo poſt multas, non ſine magno lachrymarum imbre, pro ſtatu Eccleſiæ fuſas ad Dominum preces, ſopore oppreſſus decubuit; & ecce mox Apoſtolorum Princeps diſtricta flagellorum cæde in ſtrato cubantem mactauit, & vultu toto ad ſeueritatem conuerſo, quæ relinquendi gregis, Chriſti ſanguine redẽpti, eiuſque curæ commiſſi, cauſa ſit inquirit. Itane, inquiens, officij tui memoriam depoſuiſti? & mei oblitus exempli, qui vincula & verbera, & carceres, & ſupplicia varia, ipſam denique mortem pro Chriſti paruulis mihi commiſſis lubens pertuli, fugam meditaris? His B. Petri flagellis & monitis inſtructus, Laurentius mane facto ad Regem contendit, & reiectis veſtimentis, quantis eſſet verberibus conciſus, oſtendit. Miratus eſt Rex: & cauſa plagarum cognita, ſalutari diuini iudicij timore perculſus, idololatriæ cultum execratus eſt, illegitimoque connubio reſciſſo, ſumma animi veneratione Chriſti fidem ſuſcepit. Nec his contentus, Mellitum & Iuſtum epiſcopos, ab exilio reuocauit; & ſuſceptam fidem præclaris admodum pietatis iuſtitięque operibus declarauit. Sub cuius felici regimine, B. Laurentius laboris ſui mercedem à Domino recepit; ſepultus in monaſterij templo Petri Apoſtoli iuxta Auguſtinum, die 4. Nonarum Februariarum.

Laurẽtius diſceſſum parans, Flagellatur ab Apoſtolorum principe.

Eaduualdus Rex ad Chriſtum conuertitur mirabiliter.

Obitus S. Laurentij, & locus ſepulturæ eius.

VITA

Digitized by Google

VITA S. IOHANNIS, DICTI ELEEMOſynarij, Archiepiſcopi Alexandrini; ex ea quæ eſt per Leontium, Epiſcopum Neapolis Cypri, & apud Metaphraſten. Creatus eſt Antiſtes Anno Chriſti Domini 610. ſub Bonifacio Quarto Pontifice Maximo.

Cæſ. Baron. Tom. 8 Annal. Eccleſ.

3. Februarij Qui eius eſt natalis dies

Patria S. Iohannis, & parentes, illuſtres

IOhannes hic, qui ob eximiam in pauperes benignitatem, Eleemon, id eſt miſericors vocatur, inſula Cypro oriundus, patrem habuit illuſtri loco natum, Epiphanium nomine; cui propter pręſtantem virtutis opinionem, inſulæ iſtius gubernacula commiſſa fuère; Matrem vero cum animę, tum corporis pulchritudine conſpicuam, & tali marito dignam. Huic tam præclari cum obrigiſſent Iohanni parẽtes, nullo modo ſe degenerem præbere voluit, ſed ſummis ingenij viribus eam in rem ſemper incubuit, vt nouo etiam aliquo virtutis ſplendore genus ſuum illuſtraret.

Ducit vxorem.

Mors liberorum & coniugis eius.

Et quidem poſtquam optimis imbutus diſciplinis ad maturam ætatem perueniſſet coactus eſt à parentibus (quorum voluntati refragari nefas eſſe putabat) matrimonij ſe legibus ſubdere; adeo vt quamuis tota mente corporis & animæ caſtitatem amplecteretur, patris nomen ſortiri debuerit. Sed fuit hiſce matrimonij vinculis, breui poſt tempore, per mortem vxoris & filiorum liberatus; quæ res ei præclaram virtutis exercendæ materiam præbuit; nam ſtatim curarum inanium ſarcina depoſita, Chriſto ſe totum conſecrauit; ita vt mente aſſiduo in cœleſtibus verſaretur, & opes, quas poſſidebat ampliſſimas, ambabus, quod aiunt, manibus indigentibus largiretur.

His itaque benignitatis operibus, cum apud omnes non modo priuatos & principes, ſed ipſum etiam Heraclium, qui tunc Romanorum ſceptra tenebat, clarus

Digitized by Google

euaderet, Alexandrina ciuitas, quæ tunc temporis ſuo antiſtite orbata erat, virum hunc ſibi in Pontificem pręfici poſtulauit, & tandem vel inuitum multiſque obteſtationibus reluctantem, id faſtigium honoris aſcendere coëgit. Itaque Sedis Marci ſucceſſor conſtitutus, ſummis viribus & diuini verbi prædicatione laborauit, vt fidem patrum, quæ non parum hæreticorum perfidia labefactata erat, ad primam puritatem reuocaret. Erat Petrus quidam Cnaphęus, qui ſcelere & audacia ante alios inſignis, nouum impietatis dogma in eam Eccleſiam inuexerat; quo omnibus perſuadere conabatur, Chriſti diuinitatem cum ſacratiſſima eius humanitate nequaquam pœnarum, quas pro nobis in cruce pertulerat, expertem fuiſſe. Hanc impietatem S. Iohannes ſumma contentione ſuſtulit, & hæreſim profligauit.

Fit Epiſcopus Alexādrinus inuitus.

Petrus Cnaphæus hæreticus, quæ docuerit.

Nec eo beneficio Eccleſiam affeciſſe contentus, cū ſola ſeptem orthodoxorum oratoria inueniſſet, vt populum ad ardentius pietatis ſtudium excitaret, ea ad ſeptuaginta multiplicauit; quibus omnibus viros eximia pietatis & eruditionis laude præſtantes præfecit, vt populum cum doctrina, tum exemplo in officio cōtineret, & hæreticorum perfidiam funditus extirparent. Fuit vero ante omnia, incredibili benigne faciendi ſtudio deditus. Pupillis in rebus afflictis opem ferebat; viduarum cauſam ſuſcipiebat; iniuria oppreſſos; ſubleuabat; iudiciorum æquitatem ſtrictiſſime à iudicibus conſeruatam cupiebat; atque diligentiſſime præcauebat, ne quis munerum cupiditate iudicium ſubuerteret. Xenodochia, Noſocomia, & Prochotrophia plurima extruxit, eiſque ſufficientem frumenti copiam aſſignauit. Fœminis pauperculis vterum ferentibus, ſeptem in ciuitate domos attribuit: & omnia quæ parturientibus neceſſaria ſunt, abunde ſuppeditauit. Denique tanta tamque excellens fuit eius erga vniuerſos miſericordia, vt domi, foris, & vbiuis terrarum pauperes quæreret, quibus aliquam benignitatis ſuæ opem exhibere poſſet.

Mire auget ſacras ædes.

Summum eius omnibus benefaciendi ſtudium.

Eo

Syria à Perſis vaſtata.

Eo tempore Perſæ Syriam vniuerſam populati erãt, & horrenda cæde terram omnem cruentauerant; quorum manus qui euaſerant, Alexandriam confugerant; quos vir ſanctus omnes hoſpitio recepit, & vnumquẽque pro ſua dignitate ſplendide & liberaliter pauit; nõ ad indigentium reſpiciens multitudinem, ſed ad eum, qui aperit manum ſuam, & omne animal implet benedictione. Cum Raſmiſzus, dux exercitus Choſroe, vaſtitatem ſacris locis intuliſſet, vir Dei ſtatim eo deſtinauit Creſippum quendam inſigni pietate virum, cum maxima frumenti copia & incredibili auri & argenti quantitate, vt ſanctiſſima loca reſtauraret, & afflictum Dei populum præſenti annona conſolaretur. Pauperes & mendicos, Dominos ſuos appellabat; eoſque ſolos eſſe dicebat, qui ei opem ferre, & Chriſti gratiam conciliare poſſent.

Multum auri & frumenti mittit Hieroſolymam.

Vt primum in epiſcopali cathedra conſtitutus fuit, ſingulatim nomina eorum, quos pauperes vocabant, deſcribi iuſſit; inuentique ſunt in vna ciuitate Alexandrina ſeptem millia & quingenti: quibus ſingulis alimenta quotidiana ſuppeditauit. Deinde quo afflictos & iniuria oppreſſos ſubleuaret, conſolaretur que, quarta & ſexta cuiuslibet hebdomadæ feria, in templi porticibus, cum viris aliis prudentiæ & iuſtitiæ opinione præſtantibus ſedens, liberum cuiuis ad ſe acceſſum præbebat. Porro præclaram illam & ſempiterna memoria dignam ſententiam ſuorum auribus frequenter inculcabat Si nobis, inquiens, mortalibus recta ad Deum etiam deprecatore nullo, accedere, eumque pro cunctis neceſſitatibus exorare licet, quanto magis faciles ad nos aditus noſtris conſeruis præbere, præſentemque pro viribus opem pręſtare debemus? fixa enim manet & inconuulſa Domini ſententia; Eadem mẽſura nobis remenſum iri, qua fratribus noſtris mẽſi fuerimus.

Pauperes ſingulatim in ciuitate deſcribit; quos & paſcit.

Sententia memorabilis.

Omnium cauſas audit, & recte diiudicat.

Matt. 7.

Cum eſſet natus annos 15. in Cypro verſanti, nocte quadam, puella quędam eximia pulchritudine in ſomnis apparuit, & alto ſopore depreſſum percuſſo latere exci-

excitauit. Cuius præſentia ſtupefactus Iohannes protinus quænam eſſet, & vnde veniret, quæſiuit; Cui illa; Sum, inquit, prima magni Regis filia; tu vero ſi ſtabili amicitiæ fœdere mihi copulari velis, ego te vic ſſim ad ſummi Regis iucundiſſimam familiaritatem adducam. Nulli enim maior eſt apud eum, quam mihi fiducia; quoniam ei, vt è cœlo in terram deſcenderet, ego perſuaſi. Hæc cum dixiſſet, ſtatim euanuit. Ego vero poſtquam ad me rediiſſem, cœpi attentiſſima mentis conſideratione pertractare, quænam illa virgo eſſet, nec aliud iudicare potui quam eam ipſam miſericordiam eſſe, quæ ſola Deum ex throno regni ſui, ad humanitatis noſtræ ſubſtantiam aſſumendam in terram traxiſſet. Itaq; his cogitationibus totus abſorptus, primo diluculo ſolus ad eccleſiam tetendi, atque in ipſo itinere cum pauperem quendam nudum & frigore vehementer afflictum obuiam habuiſſem, propria ſtatim me veſte exui, eamque ei benigne ſuppeditaui, eo magis vt certum aliquod viſionis meæ indicium caperem. Prius vero quam templum ingrederer, vir quidam cādidatus ad me accedens, tradidit mihi auri nummos centum alligatos. Hæc, inquiens, accipe, ô amice. Ego autem etſi eos lubenter accepiſſem, mox tamen pœnitentia ductus, quaſi eo munere quibuſdam auaritiæ ſordibus inquinatus, horrui & conuerſus, ei qui dederat, reſtituere volui. Sed is protinus euanuerat. Tunc vero intellexi, nequaquam me falſis rerum imaginibus deluſum fuiſſe; ſed ea omnia diuina prouidentia, quæ me ad concuſſam ſui fiduciam excitare volebat, geſta fuiſſe. Ab illo igitur tempore ſummo ſtudio benigne faciēdi diſciplinam colere cœpi, & re ipſa didici, opes illas quæ in Chriſti pauperes conferuntur, nulla largitate exhauriri poſſe.

Viſio eius.

Vide Dei benignitatem in miſericordes.

Huius eximiam benignitatē cum pauper quidam conſideraſſet, viliſſimo indutus habitu ſe in conſpectū viri ſancti dedit, & lugubri voce aliquod paupertatis ſuę, ab eo ſolatium poſtulauit. Cui protinus vir Dei ſex nummos dari iuſſit. Ille iis acceptis, rurſus mutato ha-

Aduena quidam tentat eius animum.

 bitu,

bitu, per aliam viam acceſſit, & ſtipem ab eo mendicauit. Cui iterum Sanctus ſex nummos tradidit. Cum vero tertio eadẽ fraude accederet, diſtributor Patriarchæ innuit, vnum illum & eundem eſſe, qui paulo ante ſex bina vice nummos accepiſſet. Tum patriarcha, da, inquit, ei nummos duodecim. Fortaſſis enim omnipotens Deus, & Dominus meus animi mei fiduciam probare vult.

Mercatoris ad inopiam redacti paupertati ſuccurrit.

Mercator quidam à ſummis diuitiis ad extremam inopiam redactus, à viro ſancto ſolatium aliquod petebat; cui quinque libras dari iuſſit. Cumque eas naufragio amiſiſſet, ſecundo ad Patriarchiam acceſſit, & miſeriam ſuam multis lachrymis ei expoſuit. Quem vir ſanctus poſtquam ſuauiſſimis verbis ad patientiam hortatus fuiſſet, addidit; Certe, ſi eas quas tibi ex eccleſiæ theſauro ſuppeditaueram pecunias, non adiũxiſſes iis, quæ tibi ex iniquitate reliquæ fuerant, nunquam earum iacturam paſſus fuiſſes. His dictis decem auri libras ei tradidit; addens, ne eas cum aliis pecuniis miſcere præſumeret. At ille accepto tanto auri pondere lætus abiit, & nauem pretioſis onuſtam mercibus alto mari commiſit; ſed priores calamitates poſtrema longe ſuperauit. Miſerabili namque naufragio, onus cum ipſa naue fluctibus hauſtum eſt, atq; mercator deſperatione fractus, violentas ſibi manus inferre voluit. Quo cognito vir ſanctus eum ad ſe vocauit, atque à tãto ſcelere prohibuit: affirmans nulla alia de cauſa tantis malis eum oppreſſum fuiſſe, quam quod bonis & naue iniuſte acquiſitis rem gereret, & auidius quam par eſſet, lucri cupiditati inhiaret. Hæc cum dixiſſet, tradidit ei vnam ex nauibus Eccleſiæ; viginti millibus modiorum frumenti onuſtam. Qua ſecundo vento ex Alexandria nauigans, poſt varias tempeſtates, viginti dierum totidemque noctium, ſuperatas, cũ nemo eorum qui in naui erant, vel ex aſtris, vel ex regionis indiciis cognoſcere poſſet, qua in orbis plaga verſarentur, tandem ad inſulas Britannicas delati ſunt. Quo cum appuliſſent, inuenerunt homines regionis illius

Obſerua rẽ mirabilem pro commẽdatione viri ſancti.

(Soli autẽ gubernatori apparebat inte-

illius crudeliſſima fame confectos: vnde factum eſt, vt non mediocre ex aducta frumenti copia lucrum reportarent. Porro pretium illius, partim in auro, partim vero in ſtăno, cum eis perſolutum fuiſſet, atque illi rebus ex animi ſententia geſtis proſpero curſu inde nauigantes Decapolim perueniſſent, ibidemque Nauclerus quadraginta ſtanni libras cuidam ſuo familiari aurifabro vendidiſſet, ille paulo poſt præter opinionem illud ipſum argentum inuenit eſſe puriſſimum. Qua de re admiratione perculſus, arbitratus eſt Nauclerū fraudem & dolum machinari; prorſus, vt eum probris grauiſſimis inſectaretur, At Nauclerus nullius ſibi fraudis conſcius, cum probrum argentum eſſe videret, Certe, inquit, hoc ipſum ſtannum Patriarchæ precibus in argentum mutatum eſt, quod illi minime nouū aut alienum eſt.

rim patriarcha, cum eo clauum dirigens)

Stannum mutatur in argentū.

Erat vir quidam nobilis; qui ſceleratorum hominum inſidiis & furto, ad extremam inopiam deciderat. Huic vir ſanctus die quodă quindecim libras auri dari iuſſit. At illi, qui erogandis eleemoſynis ab eo præfecti fuerant, contra mandatum quinque tantum ei ſuppeditârunt. Forte eo tempore Iohanni ex eccleſia redeunti, vidua quædam opulenta domum quingentarum librarum obtulit. Quo oblato protinus vir ſanctus cognouit miniſtros non eam auri quantitatem viro illi nóbili erogâſſe, quam præceperat. Illos igitur ad ſe vocatos hortatus eſt, vt animos ſuos prauæ cupiditatis vinculis conſtrictos ſoluerent, & diffidentiam abiicerent, liberaliterque pauperum inopiæ conſulerent. At illi miro mentiendi artificio in omnes ſe partes verſabant, & non minus conſtanter quam impudenter ita ſe rem habere pernegabant. Tum vir Dei, aduocata pia illa matrona; Dic mihi, inquit ô mulier, tantumne pecuniæ ab initio Deo offerre ſtatuiſti? Illa vero corpore & mente tremebunda, diuinam virtutem in Patriarcha reconditam venerans, Reuera, inquit, Domine, mille & quingentas, in ea quam tibi tradidi charta, libras ſcripſeram, & paucis poſt diebus, mille,

Nota rem admirandam.

neſcio quo modo, ſua ſponte deletas inueni. Hinc ego Deo non placere iudicaui, vt plures quingentis offerré. His auditis miniſtri maximo metu correpti, ad ſancti ſe pedes abiecerunt, & multis cum lachrymis ſcelus ſuum profitentes, veniam poſtulârunt.

Nicetas Patricius non recte mouetur.

Huic tam munifico animo malignus inuidẽs, ſummis inuidentiæ ſtimulis Patricium Nicetam concitauit, vt rem, ſua ſane virtute indignam, cogitaret, diceretque. Accedens namque ad virum ſanctum; Cum, inquit, certô nobis cõſtet, rem publicam extrema quadam pecuniæ inopia periclitari, æquum eſt, vt ea, quæ tu nulla mente, ſed temeritate quadam profundis ad ærarium publicum deferantur, & ad communes reipublicæ vſus prudenter vtiliterque expendantur. Multis enim pecuniis Imperator indiget, ſi gubernacula reipublicæ ſalua conſeruare velit. Cui Iohannes; Certe, inquit, nunquam ego tantum in me ſcelus committam, vt ea, quæ cœleſti Regi conſecrata ſunt, terreno Imperatori prodam. Tibi vero ſi aliter videtur, accipe quæcunque voles; mea autem voluntate nequaquam probabitur. Patricius nihil his commotus, ingenti ſeruorum ſtipatus multitudine, eccleſiæ theſaurum inuaſit; & quidem vniuerſum, ſolis centum libris relictis, ſecũ abſtulit.

Patriarcha ei reſpondet.

Mel mutatur in aurũ

Interim dum hæc fiunt, afferuntur ad Patriarcham noua munera; mellis videlicet aliquot amphoræ; quarum Patricius (qui hæc eadem videbat) vnam ſibi à Patriarcha, gratiſſimum munus, donari poſtulauit. Patriarcha autem iuſſit eum, cuius fidei commiſſæ erant, eas aperire, & ecce, non melle ſed auro optimo ſcaturire viſæ ſunt. Tum Patriarcha, miſſa ad Patricium earũ vna cum literis, monuit eum, vt ex eo munere diſceret, quanta eſſet Dei erga fideles ſeruos ſuos benignitas; quæ nunquam ab hominibus in anguſtias redigi poſſet. Patricius autem ſtupenda rei admiratione captus, protinus ſurrexit, veniam petiit: & ablatos eccleſiæ theſauros, cum amphora, & trecentis inſuper de ſuo additis auri libris, reſtituit.

Nicetas agnoſcit erratum ſuũ.

Cum

Digitized by Google

Cum magna multitudo eorum, qui manum Perſicam effugerant, Alexandriæ degeret, & vir ſanctus extrema pecuniæ & alimenti inopia laboraret, Clericus quidam, qui propter ſecundas nuptias ſacris conſtitutionibus diaconatûs gradum aſcendere prohibebatur, callide ſanctiſſimi viri anguſtiis, ad eum gradũ conſequendum, abuti cogitabat. Nam cum eſſet diues admodum, & in ſumma frumenti inopia, ipſe ingentem vim domi reconditam haberet, obtulit eam cum centum & quinquaginta auri libris Patriarchæ, eo fine vt eum à diaconatu dignum iudicare vellet. Sed vir Dei, licet ex neceſſitate, legis quoque translationem fieri poſſe non ignoraret, ne tamen eo facto ſuam in Deum fiduciam minueret, neceſſitate ea vti noluit, ſed auxilium & opem in rebus afflictis ab vno & omnipotenti Deo expectauit. Nec fuit diu ſua ſpe fruſtratus; nã vix clericum ſaluberrimis monitis inſtructum à ſe dimiſerat, cum duas è Sicilia, eccleſiæ naues frumento onuſtas, in portum appuliſſe nunciatur; quibus & præſenti neceſſitatis periculo liberatus, ſuis & afflictis eccleſiæ rebus abunde ſuccurit.

Conſtans Patriarchæ fiducia in Deum.

Magna fuit hæc viri ſancti in Deum fiducia, magna in egenos benignitas. Neque tamen ſola miſericordiæ virtus, eum Deo hominibuſque gratum & admirabilem fecit, ſed & patientiæ & manſuetudinis laus: quæ cæteris virtutibus, in eo minor non fuit, mirifice in omnibus eius actionibus eluxit. Erant duo ipſius clerici, quos propter enorme aliquod peccatum excommunicationis, vt vocant, fulmine ferierat, & ab eccleſię corpore ſegregauerat; quorum vnus, moribus & ingenio efferatus, non modo non ad mentem redire volebat, ſed nouis quibuſdam ſceleribus in apertam peſtẽ & perniciem ruebat. Cuius vir ſactus miſertus, cum die quodam ſolenni ſacris myſteriis aſſiſteret, & hominis illius miſerrimi recordaretur, protinus relicto incruento altaris myſterio, clericum adiit, atque eius ſe pedibus prouoluens, obnixe ſeueritatis ſuæ in eum veniam poſtulauit; qui, licet mente in ſcelere multo tempore

Patientia eius & mãſuetudo.

Clericum multo tẽpore in pec-

catis obduratum, ad mentem reducit.

pore obdurata fuiſſet, adeo tanti viri humilitate & mãſuetudine fractus eſt, vt profuſo lachrymarum imbre, ſcelus ſuum libenter agnouerit, & ad meliorem frugẽ ſtatim redierit.

Studium ſacrarum literarum.

Puritas mẽtis.

Sacrarum autem literarum ſtudio, indefeſſa mente, incubuit; eoque ardentius quo acrius illi aduerſos hęreticos certamen incumbebat. Certe ea fuit vir ſanctus mentis in Deum puritate præditus, vt etiã in familiari colloquio, nihil fere aliud, quam quæ ad diuini amoris igniculos excitandos faciebat, ex ſacro eius ore prodirent.

Mortis memoria.

Mortis vero memoriam vt ſine vlla intermiſſione recoleret, quid fecit? Curauit ſibi monumentum extrui, illudque ſemper imperfectum relinqui. Deinde eos, qui operi præfecti erant, in diebus ſolennioribus in conſpectu omnium prodire, cum hac admonitione; Monumentum tuum, ô Domine in hodiernum vſque diem imperfectum eſt. Iube ergo vt aliquando iam perficiatur. Incertum enim eſt qua hora mors ventura ſit. Hac ratione vir ſanctus in ſalutari diuini numinis timore, corpus ſimul & mentem continebat.

Porro cum nullo ſtudio magis, quam benignitatis in omni vita deditus eſſet, tum alios ad eandem virtutem & verbis & exemplis, diligenter exercendam inducere conabatur. Hinc in quotidiano congreſſu, eleemoſynæ virtutem omnibus commendare, & exempla plurima referre ſolebat; quæ, quoniam maximam voluptatem cum inſigni vtilitate coniunctam habent, nõ pigebit hic ea adſcribere. Hoc autem inter alia memorabile eſt; quod à fideli quodam & veritatis amante Cypri ſe audiuiſſe narrabat.

Exemplum memorabile Petri publicani.

Cum eſſem, dicebat, in Aphrica habitabam apud quendam publicanum, virum quidem valde opulentũ & ſplendidum, ſed adeo tenacem & in pauperes durum, vt eum eiuſque domum & familiam, diris omnibus frequenter deuouerent. Accidit autem, vt hyberno quodam tempore ingens pauperum multitudo ad ſolis radios (quibus membra rigentia fouere ſolent) cõueni-

ueniret; cumque diuitum & ſuorum benefactorum nomina recenſerent, & beatos eos prædicarent, qui benigne faciendi diſciplinam in hac vita excolunt, forte etiam in hunc publicanum dominum meum, poſt varia colloquia vltro citroque habita, inciderunt: quem cum omnes auarum, durum, & tetricum eſſe clamarẽt & quidam etiam execrarentur, vnus eorum in mediũ proſiliens, Vos, inquit, hominem illum nulli vnquam mortalium miſericordiam oſtendiſſe dicitis. Nunc igitur quo munere ego à vobis donandus ſum, ſi hodie ab eo miſericordiam conſecutus fuero? Cumque ea de re inter eos certaretur, & certo pretio pactum fuiſſet abiit mendicus ille triſti & lacero admodũ habitu deformatus, vt eo hominem durum, & pauperes vel ſolo aſpectu auerſantem, flectere, & ad miſericordiam tribuendam prouocare poſſet. Cum autem hoc modo è regione domûs illius ſtaret, forte piſtor mulum panibus onuſtum introduxit. Tum publicanus graui iracundia ex ſolo pauperis aſpectu commotus, arreptũ ex mulo panem, tanquam lapidem in pauperem iecit: quẽ ille protinus arripiens, ad ſocios attulit, affirmans ſe eũ ab ipſis publicani manibus accepiſſe.

Vix biduum prætererat, cum publicanus lethifero correptus morbo, ad extrema deducitur. In ipſa autem ſæuientis morbi vi, in ecſtaſin mentis raptus, vidit ſe ad tremendum Dei tribunal vocari. Cumque hinc candidiſſimi Angeli, illinc vero teterrimi cacodæmones, omnes actiones eius ad trutinam reuocarent, & iuſta lance expenderent, vidit lancem alteram pondere iniquitatis propriæ penitus depreſſam, alteram vero bonis operibus prorſus vacuam. Cumque dæmones præualerent, & ſempiternis eum ſuppliciis digniſſimum clamarent, Angeli vnicum illum panem protulerunt, & lancem iam pene inclinatam nonnihil ſubleuârunt. Tum conuerſi ad publicanum, Cito, inquiũt, te hinc proripe, & vnico huic pietatis operi, quo ſolo, æternę mortis periculũ in præsẽti euadis, alia quã plurima adiicere feſtina. His dictis publicanus ſibi red-

Viſio Petri publicani.

Eleemoſynæ efficacia

ditus, vehementer obſtupuit, & frequenter hæc verba ſecum repetebat; Papæ, quanta eſt virtus eleemoſynæ? Si enim vnicus panis, & is quidem per iram proiectus, tantum potuit, quid veram benignitatem, ex intimis miſericordiæ viſceribus profluentem, apud miſericordiarum Dominum poſſe credendum eſt? Nec mora; adeo eſt publicanus ille in virum alterum breui mutatus, vt non modo ſua omnia, ſed ſe ipſum etiam totum pauperibus largitus ſit.

Mutatur in virum longe aliũ publicanus

Eunti enim aliquando ad telonium, nudus quidam ex naufragio nauta occurrit: cui ſtatim veſtem propriã, delicatam ſane & pretioſam largitus eſt. Eam vero nauta paulo poſt venalem in foro expoſuit, vt eius pretio de rebus ſibi neceſſariis, vtilius commodiuſque prouideret. Publicans autem viſa veſte, vehementer indoluit: quod exiſtimaret donum illud apud nautam non bene collocatum eſſe, tantoque eſt affectus mœrore, vt ſomnus eum inuaderet, opprimeretque. Interea vidit virum quendam inſignem & ſpecie præcellentem ad ſe venientem, eaque ipſa veſte, quam nautæ dederat, indutum ſibi dicentem; Cur chare Petre (hoc enim publicano nomen erat) animo ita angeris, & cruciatis? Agnoſciſne veſtem hanc? Cumque is affirmaſſet ſe agnoſcere, Ecce, inquit, ex quo tu mihi eam præbuiſti, ea perpetuò vtor. Tum Petrus è ſomno excitatus, Benedictus, ait, Deus. Si Chriſtus in numero pauperum & inopum computari non erubeſcit, quid reſtat, niſi vt rebus meis omnibus diſtributis, ei quam ſimillimus fiam? Nec mora; Vocato ad ſe domûs ſuæ procuratore, cum cõteſtatus eſt, vt quod mẽte agitabat, ſummo ſilentio compreſſum teneret. Cũque ille iureiurãdo ſe obſtrinxiſſet, Vade, inquit, & has decem auri libras pauperibus diſtribue, cæteraque omnia largire; & me poſtremo tanquam mancipium Chriſtiano alicui in ſancta ciuitate diuende, pretiumque ſimiliter pauperibus dato. Procurator his auditis vehementer obſtupuit: & domini ſui mandato coactus inuitus tamẽ eum cuidã aurifici, Zoilo nomine, triginta num-

Videt Chriſtum in ſõnis.

Obſerua Chriſti bonitatem.

Petrus ſua ſponte venditur 30. nummis.

Digitized by Google

ta nummis vendidit, preciumque, vt iuſſus erat, egenis diſtribuit. Fuit ſane hæc mutatio dexteræ excelſi; qui Petrum à miſeranda illa idolorum ſeruitute, auaritia inquam, ad tantum benignitatis ſtudium traduxit, vt non modo ſe ſuaque omnia propter Chriſtum, cuius amore mirifice flagrabat, pauperibus largitus ſit, ſed contumeliis etiam, quas in quotidiano miniſterio à procacibus quibuſdam pueris accipiebat, incredibiliter delectabatur. Cumque interdum animi ægritudine oppreſſus (quæ eſt humanæ fragilitatis conditio) affligeretur, toties illi Chriſtus veſte illa, quam nautæ largitus fuerat, indutus, & precium, quo diuenditus erat, in manibus ferens, aſſiſtebat; iubens eum bono eſſe animo; tempus namque breui affuturum, quo omnia illa cum fœnore reciperet, & ſempiternis cœleſtis regni deliciis frueretur.

Auaritia Idolorum ſeruitus. Multa patitur.

Chriſtus eum in aduerſis conſolatur.

Accidit interim, vt quidam è regione Petri, voti & adorationis cauſa ſacra loca inuiſerent; quos Dominus eius (quia eiuſdem cum eo artis erant) ſumma humanitatis & beneuolentiæ ſignificatione hoſpitio excepit; quibus Petrus ex officio cum miniſtraret, forte ab iis agnitus fuit. Cumque admiratione quadam defixi, inter ſe diſputarent, quomodo vir ſenatorij ordinis, & dignitatis ſplendore nulli ſecundus, ad tantam ſeruitutem redactus eſſet, & Imperatorem non mediocrem ex eius abſentia dolorem hauſiſſe dicerēt, Petrus his auditis, ſtatim diſco, quem geſtabat manibus, humi proiecto, ſe in pedes coniecit, fugamque arripiens, cum ad fores, quas adoleſcens quidam, ab ipſa natiuitate ſurdus & mutus cuſtodiebat, veniſſet, Heus, inquit, in nomine Chriſti Dei noſtri, audi me, & aperi. Ille autem, Sicut iubes, reſpondit, faciam; ſtatimque aperuit. Et Petrus quidem hoc modo elapſus eſt; adoleſcens autem incredibili gaudio exultans, conuiuis omnibus miraculum indicauit. Vidi enim, dicebat, ex ore ipſius Petri flammam ignis, ad aures meas procedentem; cuius virtute beneficium hoc, quod cernitis, conſecutus ſum.

Peregrinationes ad loca ſacra, haud nupera.

Petrus ſanat ſurdũ & mutũ.

Digitized by Google

Hæc aliaque Iohannes noſter, cuius lingua, pedes, & manus miſericordiæ operib. abundabant, aliis narrare ſolebat, & quacunque ratione poterat, ad beneficentiam omnes prouocabat: nullaque re magis, quam aſſidua memoria patrum illorum, qui benignitatis laude præſtantiſſimi habentur, delectabatur. Cum aliquando incidiſſet in vitam Serapionis Sidonij, non ceſſabat virum illum admirari. Is enim tam ardenti ſtudio miſericordiæ opera exercebat, vt cum aliquando pauperem ſibi obuiam habuiſſet, confeſtim ei pallium traderet. Deinde cum occurreret ei alter, frigore propemodum concretus, interiore ſe tunica nudauit, eāque benigne ei obtulit; atque hoc modo ipſe totus nudatus, ſacroſanctum Euangelij codicem auidis vlnis amplectebatur. Interrogatus autem à quodam quis eum nudaſſet, Hoc reſpondit, Euangelium. Poſtremo nec ipſo Euangelio pepercit, ſed eo diuendito, precium illius pauperibus erogauit.

Serapionis Sidonij in pauperes liberalitas.

Harum rerum conſideratione, animum aſſiduo paſcebat, & alios ad miſericordiæ virtutem inducere laborabat. Erat eo tempore Troilus Epiſcopus, homo vnus omnium auariſſimus, & cupiditate inſatiabili turpiſſime inquinatus. Hunc vt ab ea peſte liberaret, die quodam ſecum ad Prochotropium ſuum aſſumpſit. Cumque non ignoraret eum triginta auri libras in loculis geſtare, Sunt, inquit, à te hodie curandi, ſanctiſſime Troile, noſtri in Chriſto fratres. Ille autem eo ſermone pudore motus, vt auaritiæ ſuſpicionem euitaret, iuſſit ſeruum ſingulis pauperibus nummum vnum præbere. Cumque ficta benignitatis ſpecie loculos exhauſiſſet, domum reuerſus, ſubito horrore correptus, ex animi ægritudine in febrim incidit. Patriarcha autem cum probe admodum animi eius tenacitatem, & ex ea morbi cauſam cognouiſſet, ad ipsū venit, & ſubridens, Ne, inquit, exiſtimes ô Domine, me ex animi ſententia locutum fuiſſe, & te pecuniis tuis ſpoliare voluiſſe. Nam ſalua tibi tua pecunia permanet; ego enim cum pecunias ad manus non haberem,

Saua peſtis auaritia.

rem, eas à te mutuo accipere volui. Hæc cum diceret, triginta ei libras auri reſtituit, & ſimul vim febris extinxit. Tunc Iohannes poſtulauit ab eo, vt hanc reſtitutionem optima fide factam, chirographo confirmaret. Fecit ille lubens quod Patriarcha poſtulabat; ſed cum Deus Epiſcopi illius animum à tam tetra peſte ſanare decreuiſſet, non multo poſt raptus in ecſtaſin, viſus ſibi videre eſt domum quandam magnificam, incredibili ſumptuum ſplendore ornatam, cum huius tituli inſcriptione; Manſio & requies æterna Troili Epiſcopi. Cuius tituli inſpectione tanto gaudio exultabat, vt vix mentis compos putaretur. Sed mox vidit virum quendam ætate & grauitate venerabilem aduentantem, deiectoque priori titulo, alium huiuſmodi ſubſtituentem; Manſio & requies ęterna Iohannis Archiepiſcopi Alexandrini, empta triginta libris auri. His ita peractis è ſomnio euigilans obſtupuit, & auaritiæ ſuæ peſtem agnouit; mutataque mente & moribus, ſummo ſtudio ad benigne faciendi diſciplinam ſe cõuertit.

Viſio Troili.

Troilus ex auaro redditus benignus.

Poſt hæc acceſſit ad eum mulier quædam, aliqua fortaſſis iniuria à genero affecta; eius opem contra vim & potentiam illius implorans. Cumque non paucis ſtipatus comitibus eo tempore ad Cyri & Iohannis, diuinorum martyrum templum properaret, comites hortati ſunt eum, vt iudicij examen vſque ad reditum differret. Quibus ille; Quomodo quæſo, Deus meus meas attendet preces, ſi ego pauperculæ huius ſupplicationem diſtulero? Quis autem fideiuſſerit fore, vt vſque in diem craſtinum viuam; & non ſi ante eam moriar, futurum me apud Deum inexcuſabilem, propter eius ſupplicationem. Hæc cum dixiſſet, nequaquã ante ex eo loco receſſit, quam iuſtum mulieri reddidiſſet iudicium. Cum audiuiſſet filium viri cuiuſdam, cuius eximia in pauperes fuerat benignitas, parente orbatum & propter nimium patris benefaciendi ſtudium ad magnam inopiam redactum, quendam iuriſperitum clanculum euocauit, atque mandauit,

Mira eius benignitas erga pauperem adoleſcentem.

uit, vt in veteri charta, teſtamentum viri cuiuſdam nomine Theopempti, conſcriberet, quod oſtenderet patrem pueri illius, & magnum illum Iohannem veros & germanos coſobrinos eſſe. Deinde iuſſit, vt puero illi teſtamenti formam exhibeat, horteturque vt audacter, ad eum accedat. Facta ſunt hæc ſicut mandauerat; & ipſe iuris peritus cum adoleſcente ad Patriarcham venit, ſcriptumque teſtamentum exhibuit. Confeſſus eſt ille cognationem; puerumque peramanter amplexans, non modo pecuniis muneribuſque, ſed & poſſeſſionibus haud contemnendis locupletauit; iunctumque matrimonio illuſtri cuidam fœminæ Alexandrinæ, ex abiecto inſignem, ex paupere diuitem, ex obſcuro nobilem reddidit.

Iohannes ſtudioſus cuſtos alienæ famæ.

Fuit autem vir hic ſanctiſſimus, ſtudioſus admodũ alienæ famæ cuſtos, & in iudicio damnationis ferendo tardiſſimus. Iuuenis quidam impudicus virginem quandam Deo ſacram ad libidinis ſuæ intemperantiã allexerat, & ſecum Alexandria, cum maximo totius ciuitatis ſcandalo, Byzantium abduxerat. Nemo non erat, qui iuuenem illum æternæ perditionis filium & ſceleſtũ, & ſacrilegum appellaret. Quod cum vir ſanctus audiuiſſet, grauiter reprehendit facilem illam damnandi voluntatem. Nolite, inquit, ô filij, nolite tanta facilitate de proximo iudicium ferre. In duo namque grauiſſima mala incurritis. Vnum, quod præceptum illius tranſgredimini, qui nos ante tẽpus iudicare prohibet; Alterum quod ſumma quadam temeritate aliorum vos iudices conſtituitis. Eſt enim incertum omnino, an hucuſque peccati vinculis alligati maneant, an vero Dei benignitate ſoluti, peccati iugũ à ceruicibus ſuis excuſſerint. An ignoratis, quod in eo iudicio quo iudicatis, iudicabimini?

Monet temeraria iudicia eſſe fugiẽda. 1. Cor. 4.

Matth 7.

Cum die quodam populum ad ſacra myſteria ſumenda tardiorem de ſocordia corrigere vellet, tale quid feciſſe legitur. Solenni die cum omnes peracta concione, relicto ſacrificio, ocioſis vacare fabulis cerneret, ipſe quoque è templo egreſſus, vniuerſæ ſe multitu-

titudini iunxit. Omnibus autem factum hoc in tanto Patriarcha ſtupentibus, Quid, inquit, miramini. Neſcitis probum & fidelem paſtorem ſuis ouibus adeſſe debere? Nam cum propter vos ſacra à nobis peraguntur myſteria, ſi vos foris verſamini, certe conſtat inutili nos labore fatigari; quare ſtatui vobis, inſtar optimi paſtoris, ſemper adhærere, & cum egredientibus templo egredi, & rurſus cum ingredientibus ingredi. His dictis non pauci pudore affecti, ad frugem meliorem redierunt, & relictis fabulis, ſacris rebus libenter vacârunt.

Miro exẽplo corrigit populum.

His pietatis & miſericordiæ operibus clarus admodum effectus, cum Alexandriæ à Perſis excidium immineret, diuina haud dubium motus prouidentia, in Patriam ſuam Cyprum migrauit. Cumque Amathuntem (in qua ciuitate natus dicitur) perueniſſet, & feliciſſimum æternitatis iter ſibi inſtare diuinitus cognoſceret, teſtamentum ſuum condidit; quod in hunc fere modum ſcriptum fuiſſe legitur. Iohannes humilis quidem ſeruus ſeruorum Dei, ſed Chriſti Ieſu gratiâ liber. Ago tibi gratias Domine Deus meus, quod me dignum cenſueris, quod tua tibi offerrem, & quod ex mundi bonis nihil aliud ſit mihi reliquum, niſi tertia pars nummi; quam ipſam iubeo quoque dari pauperibus, qui ſunt mihi fratres in Chriſto. Quando enim Dei permiſſione ad Alexandriæ cathedram prouectus ſum, inueni in Epiſcopatu meo, octo circiter millia librarum auri: ex oblatione autem piorum, collegi denis millibus plures his pecunias; quas cum cognoſcerem eſſe Chriſti, Chriſto etiam dare volui; cui nunc quoq; animam trado. Teſtamento ad hunc modum condito, ſpiritum in manus creatoris ſuauiter depoſuit. Funus quibus quantiſque ſuorum lachrymis inductum fuerit, nullis verbis explicari poteſt: Cuius ſanctitatem in ipſa ſepultura omnipotens Deus protinus honorauit. Nam cum eſſet in ſacratiſſima Tychonis æde deponendus, in loco, qui duorum Epiſcoporum ſepultura celebris erat, viſa ſunt ipſa corpora defunctorum ſanctiſ-

Redit Cyprum.

Teſtamentum eius.

Mors miſericordiſſimi viri.

Digitized by Google

Inſigne miraculum. ctiſſimo viro honorem deferre, mediumque inter eos locum tribuere.

Porro ex ſacris eius reliquiis copioſa ſcaturiunt vnguenta, ſuauiſſimique odoris fragrantia per totum téplum mirifice ſpargitur. Corpus ſanctiſſimi viri plane incorruptum, Turcarum tyrannus dono miſit Matthiæ Hungarorum regi; aſſeruaturque honorifice in ſacello regio caſtri Budenſis; multis illic miraculis coruſcans. Vt teſtatur F. Pelbartus de Themeſuuar, in ſermonibus de Sanctis.

Claret miraculis poſt obitum.

Caſ. Baron. Annal. Eccl. Tō. 10. & in Not. in Martyr. Rom.

VITA S. ANSCHARII, APOSTOLI Aquilonarium; Primi Hamburgenſis & Bremenſis Archiepiſcopi; Ex iis quæ extant penes Adamum antiquum Chronographum, lib. 1. cap. 27. Claruit maxime Ann. reſtauratæ ſalutis 858. & reliquis, ſub Nicolao 1 Summo Pontifice, & Ludouico 2. Imperatore.

3. Februar. S. ANSCHARIVS, præclarus regionum Aquilonarium Apoſtolus, ſedit in Epiſcopatu annis triginta quatuor; primis annis ſeptem, Hamburgi; deinde poſt barbaricam Hamburgi vaſtationem annis nouem in Ramſola; reliquis vero annis Bremæ; vbi in matrice Eccleſia S. Petri ſepultus eſt; in qua & ipſe S. Vvillehadum tranſtulerat. In primo adoleſcentiæ flore Regulam S. Benedicti profeſſus eſt in Francica Corbeia; atque inde poſtea in nouam Saxoniæ Corbeiam commigrauit. Vbi cum ageret, contigit vt Haraldus Rex Danorum à Ludouico Auguſto auxilium peteret; quod ei Imperator ſe laturum promiſit, ſi vellet fidem profiteri Chriſtianam. Itaque fidem Chriſtianam Rex ille recepit, atque adeo Imperator eum de ſacro fonte leuauit, & in filium adoptauit. Denique cum vterque quæreret prædicatorem, in Aquilonarem regionem mit-

S. Anſcharius primū Monachus

Digitized by Google

mittendum, vltro ſeſe Anſcharius ad hoc obtulit, nihil territus barbaricæ gentis crudelitate. Atque hac occaſione etiam paulo poſt, cum Aquilonis regna diuini verbi illuſtrâſſet prædicatione, magno Epiſcoporum & Principum habito conſenſu, conſecratus eſt Archiepiſcopus Danorum, Suedorum, Sclauorum, & omnium Aquilonarium regionum, per manus ſcilicet Drogonis Præſulis Metenſis, auctoritate Gregorij IV. ſede in ciuitate Hamburgenſi conſtituta.

Conſecratur Apoſtolus & Archiepiſcopus Aquilonarium.

Et ſane exinde S. Pater creditum ſibi in gentes legationis officium ſtrenue obiuit; captiuos redimendo: tribulatos reficiendo: domeſticos erudiendo: barbaris Euangelizando. Foris Apoſtolus, intus Monachus, nunquam viſus eſt otioſus. Friſios quoque adiens, caſtigauit eos pro labore Dominicæ diei: pertinacius vero agentes cæleſti igne mulctauit. Quia vero diœceſis fructus pro neceſſitatibus Archiepiſcopi, & clericorum, non ſufficiebant, adiecit eis Ludouicus Imperator in ſupplementum & victum Monaſterium Thurolt, ſitum in Gallia Occidentali. Vnde & ad monaſterium illud, perſecutione ſæuiente, commeans, & fratres ſpirituali conſolatione de dono Dei implebat, & ſimul temporale ſubſidium inde reportabat. Quo eodem in loco puerum quoque Rembertum inuenit, quem & in dicto monaſterio inſtrui curauit, inſtitutumque reliquæ vitæ indiuiduum comitem habuit, & in Pontificali miniſterio ſucceſſorem.

Friſii diuinitus mulctantur pro labore diei Dominicæ.

In Thurolt S. Rembertum ſibi adſciſcit.

Porro à morte Imperatoris, cum filij de ditionibus cruente digladiarentur, Dani per mare & Albim euagantes, Hamburgum vaſtauerunt. Itaque inclyta ciuitas tota aut incendio aut præda periit. Ibi Eccleſia, ibi claustrum, ibi Bibliotheca, ſummo ſtudio collecta, cõſumpta eſt: atque interim S. Epiſcopus cum Reliquiis Sanctorum vix nudus Ramſolam peruenit. Quin & ſuo etiam monaſterio, quod illius ſolatio Ludouicus contulerat in Flandria, eſt deſtitutus, eo quod cum reliqua Gallia, partitione fratrum, in ius Caroli, quem poſtea dixerunt Caluum, ceſſiſſet. Vnde & recedentibus

Sedes Epiſcopalis, Hamburgum, vaſtatur à Danis.

Digitized by Google

bus miniſtris ob defectum neceſſariorum, & ob infirmum in Hamburgo contra Barbaros præſidium, tandem vacanti Bremenſi Eccleſiæ à Ludouico Rege præfectus eſt. Ægre tamen eo adduci potuit, ne ſui gregis deſertor, & alieni haberetur inuaſor. Sed paulo poſt, Regis ſollicitatione, Nicolaus Pontifex Bremenſem Epiſcopatum Hamburgenſi metropoli copulauit, ex duabus Eccleſiis attenuatis vnam efficiens. Superuixit autem poſt illam plenariam copulationem, Annos Septem, ſicque plenus dierum ac bonorum operum, ad cœlum feliciter migrauit.

Moritur vir ſanctus Bremæ.

Cæſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom. & Tom. 2. Annal.

PRÆCLARVM MARTYRIVM S. CELERINI Diaconi; qui apud D. Cyprianum, tabellarij vel potius legati munere fungebatur; ex epiſtola 5. lib. 4. eiuſdem deſumptum. Decertauit pro fide Catholica, multa paſſus circa annos Domini 253.

3. Februar.

EA fuit pietate, iis virtutibus & moribus Celerinus, vt in ſortem Clericorum non humana ſuffragatione, ſed diuina dignatione aſſumptus ſit. Tanta enim dignitate ac honore ſe modis omnibus indignum reputans, cum Eccleſiæ ad Clericalem eum ſtatum poſtulanti conſentire dubitaret, Dei ipſius admonitu & hortatu in viſione ſecundum quietem compulſus eſt. Neque enim fas erat, nec plane decebat, vt Eccleſiaſtico ſine honore decederet, quem Dominus cœleſtis gloriæ dignitate honorauit. Hic enim primus in acie cuiuſuis certaminis ſemper fuit: hic inter Chriſti milites anteſignanus. Hic inter feruentia perſecutionis initia, cum ipſo infeſtationis principe & auctore congreſſus, dum inexpugnabili firmitate certaminis ſui aduerſarium vincit, vincendi cæteris viam fecit: non breui compendio vulnerum victor, ſed adhærentibus diu & permanentibus pœnis longæ colluctationis miraculo triumphator: per nouem & decem dies, cuſtodia car-

Celerinus diuina admonitione fit Clericus.

Eximia animi eius fortitudo.

Digitized by Google

carceris ſeptus, in neruo ac ferro fuit; ſed poſito in vinculis corpore, ſolutus ac liber ſpiritus manſit. Caro famis ac ſitis diuturnitate contabuit, ſed animam fide ac virtute viuentem, nutrimentis ſpiritualibus Deus pauit. Iacuit inter pœnas, pœnis ſuis fortior; incluſus includentibus maior; iacens ſtantibus celſior; vincientibus firmior vinctus; ſublimior iudicantibus iudicatus. Et quamuis ligati neruo pedes eſſent, calcatus ſerpens, & obtritus, & victus eſt. Lucent in corpore glorioſo clara vulnerum ſigna; eminent & apparent in neruis hominis ac membris longa tabe conſumptis, expreſſa veſtigia. *Suppliciis diuturnis & acerbis fuit excruciatus.*

Sunt magna, ſunt mira, quæ de virtutibus eius ac laudibus fraternitas audiat. Et ſi aliquis Thomæ ſimilis extiterit, qui minus aurib. credat, nec oculorũ fides deeſt; vt quis quod audit, & videat. In ſeruo Dei victoriam gloria vulnerum fecit, gloriam cicatricum memoria cuſtodit. Nec rudis iſte aut nouus eſt in Celerino chariſſimo noſtro titulus gloriarum; per veſtigia cognationis ſuæ graditur, parentib. ac propinquis ſuis honore conſimili diuinæ dignationis æquatur. Auia eius Celerina iam pridem martyrio coronata eſt: item patruus eius & auunculus. Laurentinus & Ignatius, in caſtris & ipſi quondam ſecularibus militantes; ſed veri & ſpirituales Dei milites, dum Diabolum Chriſti confeſſione proſternunt, palmas à Domino, & coronas illuſtri paſſione meruerunt. *Celerina eius auia martyr. Item Laurentinus & Ignatius, milites.*

Sacrificia pro eis ſemper, vt meminiſtis, offerimus, quoties martyrum paſſiones & dies, anniuerſaria commemoratione celebramus. Nec degener ergo eſſe nec minor poterat, quem ſic domeſticis exemplis virtutis ac fidei prouocabat familiæ dignitas & generoſa nobilitas. Quod ſi in familia ſeculari prædicationis & laudis eſt, eſſe patritium, quanto maioris laudis & honoris eſt; fieri in cœleſti prædicatione generoſum? Non inuenio; quem beatiorem magis dicam, vtrumne illos de poſteritate tam clara, an hunc de origine glorioſa; ita æqualiter apud eos recurrit, & commeat *En ſacrificia pro defunctis oblata. Item Martyriũ paſſionum Anniuerſariam commemorationem. Vera gloria non in ſeculari, ſed in cœleſti dignitate conſiſtit.*

Digitized by Google

diuina dignatio, vt & illorum coronam dignitas ſobolis illuſtret, & huius gloriam ſublimitas generis illuminet.

Caſ. Baron. Annal. Tom. 3. & in Not. in Martyr. Rom.

MARTYRIVM S. BLASII SEBASTEAE Epiſcopi; Ex eo quod eſt penes Membrit. Tom. 1. Paſſus eſt circiter An. CHRISTI *Domini 316. in perſecutione Licinij In Oriente Imperantis; ſub præfecto eius Agricolao.*

3. Februar.

EXimia vitæ ſanctimonia, & morum integritate inſigni Blaſius, Sebaſteæ ciuitate Armeniæ, ad Epiſcopale munus à fidelibus aſſumptus eſt. Qui vt ſæuiſſimam ea tempeſtate perſecutionis euitaret flammam commiſſumque ſibi gregem ab incurſu luporum fideliter tueretur, in Argeo monte ſpeluncam ſibi domicilium elegit; in qua tanta ſanctitate vitam inſtituebat, vt feræ ad eum non modo familiariter commearent, ſed & benedictionis gratiam ab eo expeterent; non prius alioquin diſceſſuræ, ni vir diuinus eis benedixiſſet. Præerat autem tunc temporis ei ciuitati Agricolaus, copioſo fidelium ſanguine cruentatus; qui vt ſuam in martyres expleret ſæuitiam, feras quaſque ferociſſimas venabatur. Accidit autem vt venatores montes luſtrabundi, in hanc ipſam S. Blaſij ſpeluncam inciderent, & beſtiarum multitudine virum ſanctum vndique cinctum inuenirent. Qua rei nouitate ſtupefacti, primo gradum retulêre; ſed Mox Præſidis iuſſu, hortatuque, ſpeluncam ingreſſi, antiſtitem varia curationis genera ſauciis impertientem animantibus foras produxere. Qui animo confidenti & manſueto prodiens, vincula & compedes alacriter ſuſcepit; plurimos interim gentiles ad CHRISTI ſeruitutem, cœleſti doctrina ſuauiter alliciens. Nec deerat in illo miraculorum virtus & gloria, quâ multorum perfidia

Degit in ſpelunca.

Feræ eum reuerētur.

Comprehēditur in ſpelunca Blaſius.

Multos doctrina, & miraculorum operatione, ad Chriſtum conuertit.

Digitized by Google

ſidia expugnabatur, & Dei potentia multorum in cordibus illuſtrabatur.

Vt autem Sebaſtæam vinctus peruenit, magnum blanditiarum ſuſtinuit certamen; quod tamen animi eius altitudinem deprimere non potuit. Præſes eum ſalutaturus, Deorum pariterque ſuum appellabat amicum. Cui cum reddita ſalutatione, martyr intuliſſet, ne eos falſo Deorum nomine dignaretur, qui ſempiternis ignibus cum ſuis cultoribus deſtinati eſſent, tyrannus iracundia præceps, fuſtibus eum contundi iuſſit. Ille vero in mediis ſuppliciis ad Præſidem ait; ô ſubdole animarum corruptor, tune exiſtimas, tormentis me à Chriſti Dei mei confeſſione auellendum? Erras; habeo enim Ieſum Chriſtum, qui me corroborat; fac quod volueris. Hęc magna animi virtute dicentem, tyrannus ad carcerem reduci mandauit.

Caditur fuſtibus.

Incarceratur.

Fatigatus autem aliquamdiu carceris ſqualoribus, ad noua ſuppliciorum productus eſt certamina. Suſpenſum in ligno neruis crudeliter ceciderunt; ſed eo fructu vt martyr exclamaret, ô impie & ſcelerate, putaſne tuis me plagis ſuperandum? has ipſas ego nihili duco, quod ſempiternam mihi pariant coronam. Victus igitur martyris conſtantia Præſes, ſolutum è ligno ad carcerem reduci præcepit. Ecce autem inter promiſcuum vulgus, ſeptem eximia pietate matronæ tendentem ad ergaſtulum martyrem ſubſequentes ſtillantem è ſacro corpore ſanguinem eximia deuotione colligebant, ſeſeque eodem perungentes, palam fidei confeſſionem edebant.

Suſpenſus neruis atrociter cæditur.

Magnanimitas & fortitudo eius.

Septem fœminarum pietas.

Erupit in eas continuo ſatellitum furor; qui apprehenſas Præſidi obtulerunt. Is maxima munerum & honorum oblatione, ad ſimulachrorum cultum eas inuitauit. Illæ vero ſubdolum euerſorem, pia pariter fraude egregie eluſerunt. Inuitatæ enim ſæpius ad ſacrificia deorum, reſponderunt ſe ſacrificaturas quidem, ſed ad lacum; quare Deos ſuos ſacco incluſos, ac plumbo conſignatos eo præmitteret, vt ibidem ablutis prius in lacu vultibus tandem ſacrificent. Paruit

Comprehenduntur & ſiſtuntur Præſidi.

Digitized by Google

earum hortatui Præſes. Adfuère & illæ; ſed obſignatos, inanes Deos, præcipiti lapſu in lacum deturbârunt. Irritatus hoc ſpectaculo Præſidis furor, iuſſit fornacem copioſo igne candentem præparari; Aderat & bulliens plumbum; ferrei pectines: ſeptem laminæ horrendo ardore ſcintillantes. Interim ſternebatur & alia ex parte candidiſſimum linteum: in quo honoris gratiâ, ſiquidem in CHRISTI contumeliam diis ſacrificarent, inambularent. Hiſce ex æquo conſpectui illarum oppoſitis, ſic eas Præſes ipſe affatus eſt: Ecce gloria ſummæ dignitatis matronis debita. Ecce ſupplicia deorum contemptoribus parata. Alterum à vobis eligatur neceſſe. Vel niueum hoc pedibus veſtris inambulate linteum: vel horrenda excipite tormenta.

Demergũt Idola in Lacum.

Tentatur earum cõſtantia, qua minùs qua blanditiis.

Erat matronarum vna duabus ſtipata prolibus: quæ fidei calore cæteris audentior, arreptum linteum flammis tradidit. Trepidantes vero pueri, ad matrem conuerſi dixerunt: Tu quidem vt pia genitrix, tuo nos lacte in hac valle lachrymarum nutriuiſti, da operam vt & cœleſtibus in cœlo tecum deliciis perfruamur. Interim nulla mora, ferreis ſubduntur pectinibus: quibus dum lacerantur, pro ſanguine lac earum carnibus manare viſum eſt. Aderat eis in certamine auxilium diuinum cum Angelorum conſortio: quo bene tutæ, flammarum incendia non ſenſerunt, nulloque damno corporis accepto, è fornace egreſſæ ſunt. Quæ omnia caligo Præſidis præſtigiis aſcribens, capitis eas dãnauit. Quam illæ ſententiam tanto animorum gaudio excepère, vt pari iubilatione ad vltimi certaminis locũ tenderent, pueris lacrymoſo ſingultu ſubſequentibus, & obſecrantibus, vt Paſtori ſuo Blaſio commendarentur. Quæ dum fiunt, ſpiculator ſingularum capita manu præcidit ſacrilega. Et quidem matronis tam glorioſo certamine coronatis, Antiſtes è carcere in ſtadiũ productus eſt.

Torquentur Matronæ.

Confortãtur diuinitus, & illæſa egrediũtur fornacem.

Obtruncãtur capite.

Blaſius offertur Præſidi.

Vir diuinus ſui per omnia ſimilis plauſtra blandiciarum, quæ inprimis adhibebantur contemnens, tali

Digitized by Google

tali ipſum Præſidem reſponſo confudit; Quid me ad inanium deorum prouocas cultum? Ecce corpus hoc tibi modis omnibus excarnificandum relinquitur; Animam certe nulla tu ſuppliciorum atrocitate continges. Præſes hoc reſponſo furore ſtimulatus, Ego, inquit, te in lacum demergam, & tunc apparebit, quid tibi tuus, quem prædicas, proderit Chriſtus. Nec mora. Productus eſt ilico, in lacum deturbandus vir Dei; qui conſignatas Crucis virtute aquas ita muniuit, vt ſolidum per eas tranſitum inueniret. Hoc ſpectaculo ſexaginta & octo viri prouocati, præcipiti animi confidentia eum inſecuti ſunt; Sed mox ad ima demerſi, acerbum Præſidi ſpectaculum reliquerunt. Fertur Angelus Domini tunc martyri apparuiſſe; hortans vt egrederetur paratam à Deo iuſtitiæ coronam accepturus. Prodiit autem tanta claritate refulgens, vt omnes ingenti admiratione tenerentur. Præſes autem certaminum cum ſui nominis dedecore pertæſus, capitis eum ſententia damnauit; quam glorioſo fine, vna cum duobus pueris ſibi commiſſis lætabundus excepit.

Aquas S. Crucis ſigno conſignatas inambulat.

Decollatur S. Blaſius cum 2. pueris ſibi ab vna matronarum cõmiſſis.

MARTYRIVM SS. PHILOROMI ET PHILææ, ex Eccleſiaſticæ hiſtoriæ Euſebij lib. 8. *cap.* 10. *&* 11. *Paſſi ſunt Anno Diocletiani Imperatoris decimo nono*; CHRISTI *Domini* 302. *Marcelli vero Papæ* 6.

Caſ. Baron. Annal. Tom. 2.

PHiloromus & Philæas, diuitiis, nobilitate, gloria eloquentiæ, & Philoſophiæ cognitione admodum illuſtres, præclarum ſane martyrij certamen obierunt. Quorum alter, Philoromus nimirum, generali controuerſiarum iudicio ab Imperatore ſumma çum gloria & honore fuit præfectus; alter vero Philæas, Thmuitenſis Eccleſiæ Epiſcopus; vir plane cum in ciuilibus patriæ inſtitutis, & Eccleſiæ miniſteriis valde præſtabilis, tum philoſophiæ diſciplinis admodum eximius.

4. Februa.

Philoromi dignitas.

Philæas Epiſcopus.

Digitized by Google

Inuicti illorum animi.

Abeunt è vita, capitis obtruncatione.

Hi cum neque maximis, in quibus viuebant, opum honorumque ſplendoribus, neque amicorum & cognatorum precibus, neque ipſius iudicis, vel minis, vel blanditiis, à Chriſti confeſſione ad impium ſimulachrorum cultum traduci poſſent, ſed animo virili, & mente, Philoſophis, imo Deo digna, omnibus iudicis minis & contumeliis obuiam irent, æternæ, capitis ſententia, gloriæ coronam accipere meruerunt.

Et vt clarius Philææ virtutem, inuictumque animi robur, pariterque martyria, quæ eius ætate Alexandrię contigerunt, cognoſcere liceat, ſummam epiſtolę eiuſdem Epiſcopi ad Thmuitas præſcriptæ, hic attexere libet.

Ex epiſtola Philaa, in carcere, de martyrib. Alexandria ſcripta.

Beati, inquit, martyres, qui apud nos pro Chriſti fide occubuerunt, meliora dona æmulantes, omnia, quæ excogitari poterant ſuppliciorum genera, non ſemel, ſed iterum atque iterum ſuſtinuerunt. Quorum eximiam fortitudinem, & excelſam in ſingulis tormẽtis animi magnitudinem, quæ tandem oratio poterit explanare? Et cum libera omnibus, quibuſcunque vellent pœnarum contumeliarumq; generibus, martyres affligendi poteſtas facta eſſet, hi fuſtibus, illi virgis, alij flagellis, nonnulli loris, multi funibus eos percuſſerunt; atque ſpectaculum hoc plenum probri & ignominiæ, nouis viciſſim plagarum ſuppliciorumque generibus erat variatum.

Martyrũ multiplices cruciatus & iniuria.

Quidam enim, manibus primum à tergo reuinctis, ligno appenſi, & machinis quibuſdam membra eorum vniuerſa diſtenta, deinde grauiter non ſolum latera, ſed venter, tibiæ & genæ ferreis flagris cæſa ſunt. Alij altera manu ad porticum affixi, acerbiſſimam articulorum membrorumque diſtenſionem patientes, pependerunt. Alij alterius in alterum vultu obuerſo ligati, & columnis appenſi, funibus ſumma virium contentione retractis, corporis grauitate ac pondere acerbe premebantur. Et hoc quidem ſupplicij genus non ad horam, dum cum illis quæſtione diſceptaret Præſes, ſed per totum fere diem ſuſtinebant.

Nouũ ſupplicii genus

Præter alia tormentorum genera, iſtud nouum pręterea, quod ſequitur, aduerſarij noſtri inuenerunt.

Non-

Digitized by Google

Nonnulli poſt verbera, in compedibus ligneis poſiti erant, & pedes, alter ab altero ad quartum foramen diſtenti diſtractique; adeo vt neceſſario ſupini iacerent, nec poſſent propter plagarum vulnera, recens toti corpori inflicta, ſe vllo modo commouere. Alij in ſolum proiecti, crebris tormentorum ictibus fatigati, ſemineces iacebant; & varia diuerſaque ſuppliciorum ſtigmata, longe miſerabilius ipſis tormentis ſpectaculũ, contemplantium oculis ſubiiciebant. Ex his autem nonnulli in ipſis tormentis mortui, ſingulari animi tolerantia aduerſarium confuderunt. Alij cum ipſa morte in carcere certantes, dolorum tandem acerbitate oppreſſi, feliciter fato conceſſere. Reliqui integra valetudine & viribus recuperatis, longo carceris, ſuppliciorumque vſu exercitati, terribiles nimis ipſis dæmonibus euaſerunt. Atque hoc quidem modo, cum ſingulis eorum, vel libertas & maximus opum honorumque omnium ſplendor, ſi victimas execrabiles contrectare; vel exquiſitiſſima ſupplicia, ſi in Chriſti confeſſione perſeuerarent, propoſita eſſent, illi tota mente & ardenti fide, in Chriſti amorem & cœleſtis vitæ ſpem intenti, inflammatis ad mortem animis properabant. Has litteras Philæas ad fratres Eccleſiæ, cui ipſe præerat, in carceris cuſtodia exarauit; vt tam præclaro certamine oculis eorum obiecto, omnes ad ſimilem coronam excitaret.

Inuicta martyrum fortitudo.

LAPSVS ET POENITENTIA, THEOphili cuiuſdam, Eccleſiæ Orientalis regionis, nomine Adana, œconomi, ex Simeone Metaphraſte, auctore Eutychiano, Theophili eiuſdem miniſtro, geſtorum oculato, & aurito teſte.

Ioan. Molan. In Addit. ad Martyr. Vſuardi.

FVit in Adana ciuitate vir quidam Theophilus nomine, eius Eccleſiæ œconomus; qui cum multo tempore, cum ſumma ſingularis prudentia

4. Februa. Theophil. œconomus.

Digitized by Google

& eximiæ ſanctitatis opinione, nec non & ciuium omnium gratulatione huius Eccleſiæ res, ex voluntate Epiſcopi, adminiſtraſſet, in tantum eius apud populũ creuit auctoritas, vt communi omnium ſuffragio, ipſe in demortui Antiſtitis locum eligeretur. Quam ille dignitatem ſumma animi contentione à ſe repellere conatus eſt. Cum autem Metropolitanus ad muneris dignitatem ſuſcipiendam conſtanter eum hortaretur, ille toto in terram corpore proſtratus, propter multiplicem peccatorum ſuorum rationem indignum prorſus ſe clamauit. Victus tanta animi eius conſtantia Metropolitanus, alium continuo ea functione dignũ ſubſtituit. Interea clam, quidam inuidiæ ſtimulis in Theophilũ agitati, dente maledico nomen eius mordere, & falſo apud Epiſcopum traducere cœperunt, eoque tandem rem perduxerunt, vt Epiſcopus præcipiti conſilio virum ſanctum œconomico exutum officio, in ordinem redigeret. Qui ſumma animi tranquillitate ignominiæ notam pro Christi amore ferens, quietã aliquamdiu domi ſuæ Deo vitam egit; donec humani generis hoſtis inuidiæ & ambitionis flamma cor eius miſerrime incenderet. Hac igitur peſte intimis medullis concepta, quid non facit miſer Theophilus, quæ non conſilia captat, quo poſſet voto potiri ſuo?

Eligitur Epiſcopus.
Humilitas eius.
Remouetur ab officio œconomi.

Erat in ea ciuitate homo quidam Hebræus, magicis artibus imbutus, qui nefariam Diabolo longo tẽpore operam nauauerat. Hunc intempeſtæ noctis ſilentio, alienata iam mente, acceſſit Theophilus, & pedibus ſcelerati viri prouolutus, infimis precibus opem eius implorat, tertio quoquo verbo miſerum ſe clamitans, quod non ferendis ab Epiſcopo probris affectus eſſet. Magus hortatur eum bono animo eſſe; conferret ſe domum ſuam lætus, altera ſe nocte eum ad patronum ſuum adducturum. Abiit domum, ſummo delibutus gaudio miſer. Rediit vero ſequenti nocte. Tum magus; Primum meminiſſe debes, ô Theophile, nihil tibi hic cum Christiana pietate commercij eſſe debere; Caue igitur ne crucis aliquando ſignũ hic

Petit opem à mago.
Magus ſignum Crucis ei interdicit.

edas;

edas; deinde nullis prodigiis vel clamoribus animi cõſtantiam dimittas. His dictis, repẽte eum in medio cacodæmonum, cui tenebrarum princeps præſidebat, conſtituit. Qui ſimulata quadam vultûs ſeueritate ad magum dixit; Qui hunc ad nos hominem Chriſti amore totum flagrantem introducis? Cui magus; Tuam imploraturus opem, ô princeps inuictiſſime, huc aduenit. Tum princeps; Opem ego meam nemini, vt noſti, impartiri conſueui, niſi qui ſe mihi fideles in ſeruitutem tradunt. Et magus conuerſus ad Theophilum, Audiſne, inquit, quid facto opus ſit, ſi voti compos fieri velis? Audio, reſpondit Theophilus; & humi proſtratus dæmoniorum principis pedes deoſculatus eſt. Tum iterum princeps; Gratum habeo hoc animi obſequium, ſed volo ſcripto hoc ipſum confirmari. Datam igitur Chriſto virginis filio fidem reſcinde, ipſamque virginem deteſtare. Quid faceret hac tam iniqua propoſita cõditione miſer, qui mentem gerebat ſceleris conſcientia perturbatam? Paret ilico & æternæ perditionis ſuæ chirographum ſigillo ceraque munitũ tradit impoſtori. Et ſic lætitia magna exultans receſſit.

Siſtit eum dæmoniorũ principi.

Theophilus oſculatur pedes dæmonis.

Negat Chriſtum & matrem eius

Sequenti autem die Epiſcopus non medioeri animi dolore, propter Theophilum ab officio remotum, cõflictari cœpit; adeo vt eum in amiſſum dignitatis locũ reſtituerit, & ſupplicibus etiam verbis ab eo veniam poſtulauerit. Hac tam felici rerum cõuerſione, ſucceſſuque gauiſus Theophilus, ingentes ſuo Domino gratias agere, ſibique gratulari cœpit. At clemens & miſericors Deus, operum eius præcedentium, quibus pupillorum & viduarum inopiæ egregie conſuluerat, memor, non paſſus eſt tantis eum tenebris inuolutum funditus interire, ſed benignitatis ſuæ lucem ei oſtendit; quâ protinus tanquam à graui ſomno excitatus, lamentis & ieiuniis, aſſiduoque orationis ſtudio totum ſe dedidit, & crebris ſingultibus infelicem ſortem ſuam deplorauit, & dementiam his fere verbis damnauit. Hei me miſerum, hei me infœlicem. Siccine iuuat inſanis laboribus

Reſtituitur priſtinæ adminiſtrationi.

Redit ad mentem.

Deplorat egregie cæcitatẽ ſuã.

Digitized by

cum vano ſtultiſſimoque mundi totius applauſu, ad æternæ mortis properare periculum. Et quo dementiæ dilapſus ſum? Viuebatne aliquis me felicius, quando ab omni publicæ functionis adminiſtratione remotus, ſoli Deo ſeruiebam? Et nunc quid faciam? ad quem ibo? cuius opem implorabo?

Cum hac lamentatione ſceleris ſui grauitatem acerbe deplorâſſet, & abiecta omni ſpe veniæ animo concidiſſet, venit ei tandem matris Dei in mẽtem; quãta nimirum benignitate afflictis ſubuenire ſoleat. Eam igitur animo confidenti, ſpe conſequendæ veniæ adire conſtituit. Nec mora; inani duri certaminis poſita formidine, quadraginta diebus totidemque noctibus, in ſacro ſanctiſſimæ virginis templo, ieiuniis, vigiliis & aſſiduis afflictionibus incumbere, nec vllam conſolationem admittere, niſi aliquod diuinæ clementiæ ſignum habere mereretur. Et ecce noctis medio, Virgo Dei genitrix claritate tremenda, humanis ſe oculis cõſpiciendam præbens, aſperis ſane verbis precantem aggreditur. Quæ, inquit, ô homo, hæc mentis tuæ impudentia, vt ore ſacrilego perfidoque me interpellare audeas, qui tantis à filio meo affectus beneficiis, eum negare & dæmonibus poſtponere nõ veritus fuiſti? Itane vero? Huic ego tam perfido opem ferre, & ſcelerum veniam poſtulare auſa ſim? quare deſine mihi moleſtiam exhibere. Cui Theophilus maximo eiulatu ſupplicans reſpondit; O vnicum humani generis refugiũ Virgo puriſſima, Virgo ſanctiſſima, ne quæſo me miſerum æternæ mortis metu circumuẽtum deſpicias; ſceleris mei grauitatẽ veniam quidem non mereri fateor, tuo tamen patrocinio fretus hanc nequaquam deſpero. Memento peccatoribus vnicum miſeriarum ſuarũ refugium, pœnitentiam nimirum, à Deo conſtitutam eſſe; quam ego totis animæ meæ medullis amplector; tu tantum miſericordiæ mater, miſero mihi in filium tuum placatum redde.

Glorioſiſſima Virginis Mariæ opem implorat, & pœnitentiæ operibus incumbit.

Virgo Maria duriſſimis eum verbis increpat.

Inſignis Theophili confidentia erga Virginem Mariã

Hac pia animi eius ſubmiſſione flexa ſanctiſſima virgo, voce eum blandiſſima confirmat, & ad firmiſſimam

Virgo Maria eum ad

Digitized by Google

mam veniæ ſpem excitat. Deinde hortatur vt impio dæmonis,cui ſe tradiderat, cultu abiurato, Chriſtum Dei filium confiteretur. Paret ille, & fidei ſuæ profeſſionem Apoſtolica auctoritate nobis traditam recitat, & horrida longo ieiunio membra terræ allidens, oculos in venerandam ſanctiſſimæ Virginis effigiem intendit; nec prius à pectoris tunſione ceſſat,quam aliquod reſtitutæ in Dei gratiam conſcientiæ ſuæ teſtimonium accipiat. Et ecce iterum Dei genitrix, humani generis aduocata, apparens & obſcuram triſtitiæ nubem ab eius corde præſent â ſuâ diſcutiens, lachrymas & preces eius in Dei conſpectum admiſſas eſſe teſtatur.

ſpem veniæ excitat.

Interceſſione Virginis veniam meretur.

Hoc virginis reſponſo vehementer exhilaratus eſt; non tamen ita, vt non multo magis pernitioſæ defectionis chirographum eum angeret; pro quo inſtantius virginem precari cœpit. Et vt miraculo nihil deeſſet,certiſſimumque diuinæ miſericordiæ teſtem haberet,ecce tertio deinde die,conſcriptā perfidiæ ſuæ chartam ab ipſa virgine in ſomnis accepit. Qua mane facto in pectore ſuo inuenta, tanto & gaudio & timore correptus eſt,vt diſſolutis membrorum compagibus, totus deficeret. Altero autem die, qui Dominicus erat in frequenti fideliū congregatione, cum charta Epiſcopū adit;eamque, ſacra ſancti Euangelij lectione peracta, ad pedes eius proiectam expoſuit,cum ingenti lachrymarum vi, poſtulans vt eam pro concione populo explicare dignaretur. Interea humi proſtrato Theophilo, Epiſcopus luculenta admodum oratione ſanctiſſimæ Virginis benignitatē & patrocinium, quo miſer ille ab æternæ damnationis periculo ereptus erat, expoſuit. Quomodo enim, inquiebat, hic Theophilus vel ad ſpē veniæ aſpirare, vel conſcriptā propria manu perditionis ſuæ,ſchedulam recipere potuiſſet, niſi ſingulari virginis ſanctiſſimę interceſſione adiutus fuiſſet? Finita vero oratione, nefariā chartā igni exurendā tradidit Epiſcopus,& in Dei gratiam reſtitutum Theophilū viuificis Chriſti ſacramentis impertiit; & ecce eximius

Chartam abiurationis à B. virgine recepit.

Matris Dei eximia præconia.

Exuritur ab Epiſcopo charta.

Digitized by

Facies eius ſplendore coruſcat. quidam decor, cum admirabili ſplendore coniunctus, in facie eius emicuit; qui populum, ad Dei miſericordiam ſublatis in cœlum clamoribus celebrandam, mirifice excitauit.

Poſtremo incredibili gaudio repletus Theophilus, mox à perceptis myſteriis, ad glorioſæ Virginis templum, in quo ſalutem conſequutus erat, rediens, leni protinus infirmitate correptus, triduo in oratione inibi perſeuerauit; quo exacto, rebus ſuis rite diſpoſitis, è corpore tanquam ex ergaſtulo quodam ad Dominum feliciter emigrauit. *Excedit è vita.* Ego Eutychianus natus in ædibus huius beatiſſimi Theophili, & deinde Clericus huius Eccleſiæ, quæ vidi oculis meis, & auribus audiui, ſecure & certo, ad Dei omnipotentis gloriam conſcripſi. *Teſtatio authoris de hiſtoria veritate.*

Caſ. Baron. in Notatio. Martyr. Rom. & Tom. 10. Annal.

VITA S. REMBERTI, SECVNDI ARchiepiſcopi Bremenſis; Ex ea quæ eſt apud V. P. Laur. Sur. Succeſſit autem ſancto Anſchario. Claruit ſub Ludouico Pio Imperatore, & eius filiis. Accepitque pallium à Nicolao primo, Pontif. Rom. exceſſit è corpore. Anno Domini. 888.

4. Februar. Ludouici Pij ſtudiũ erga eccleſiã.

CVm Ludouicus Pius ad ſublimem imperij dignitatem Dei miſericordia euectus eſſet, vt gratam accepti beneficij memoriam Deo declararet, totis in eã rem viribus incubuit, vt quantis poſſet maximis virtutum omnium incrementis eccleſiam illuſtraret. Cumque aſſidua patris eius Caroli Magni (qui Saxonum gentem ad Chriſti fidem perduxerat) recordatio, animum eius ſtimulis incitaret, & rerum ab eo geſtarum gloria admodum illuſtris torpeſcere non ſineret, primo cogitationem illam piam Caroli morte extinctã, qua finitimos populos ad veram ſummi Dei cognitionem vocare decreuerat, renouauit, inſtitutoque Anſcha-

ſchario primo Eccleſiæ Hamburgenſis Archiepiſcopo, rudem in fide populum egregie illuſtrauit. Erat enim hic Anſcharius vir cum eximia ſanctitatis laude florẽs tum eruditionis & rerum agendarum gloria valde inſignis. *Anſcharius primus Hamburgenſis Archiepiſcopus.*

Hic cum quodam die, inter pueros quoſdam inanibus curſibus & iocis ad eccleſiam properantes, Rembertum grauitate morum, & maxima pietatis ſignificatione ætatem ſuperare conſpiceret, accitis ad ſe parentibus eius, ſumma eorum voluntate tonſura inſignitum, eccleſiaſtico donauit habitu. Quem optimis diſciplinis imbutum, breuique liberalibus artibus egregie inſtructum, indiuiduum ſuæ legationis comitẽ habere voluit. Cumque præſtantem eius futuræ vitæ ſanctitatem in ſpiritu cognouiſſet, inſtanter eum hortabatur, ne diuinæ gratiæ abundantia elatus, ſuperbiã aliquãdo indueret, ſed humilitatem animi ſumma cõtentione ſeruaret; quod & ille toto vitæ ſuæ curſu egregie adimpleuit. *S. Anſcharius Rembertũ habitu eccleſiaſtico induit.*

Cum adhuc miniſterio Archiepiſcopi deſeruiret, apparuit ei quadam nocte presbyter quidam Arnulphus nomine, iam pridem defunctus; qui ob vitam in mundo negligentius actam acerbiſſimis pœnis ſubiectus, multis lachrymis & gemitibus ſuffragium eius implorabat; aſſerens ſe tam diris cruciatibus ereptum iri, ſi quadraginta dierum ieiunio, ſe pro eo macerare vellet. Euigilans è ſomno Rembertus, viſionem Epiſcopo expoſuit; habitoque conſilio, ſolo pane & aqua negotium aggreſſus eſt; quo tempore tam immani dentium dolore cruciabatur, vt panem etiam admittere recuſarent. Expletis autem huius abſtinentiæ diebus, presbyter, pro cuius hæc ſalute agebantur, cuidam inſignis admodum ſanctitatis fœminæ apparuit, mandans ei, vt quas poſſet maximas gratiarum actiones ex ſe Remberto ageret, cuius ſalutari cibi potûſque parſimonia cœleſtis aulæ ingreſſum promeritus eſſet. Deinde ſanctiſſimæ huic fœminæ, Remberti virtutes, & clariſſimam iuſtitiæ coronam à Deo in cœlis ei cõſtitu- *Arnulphus quidã apparet S. Rẽberto.* *40. dies pane & aqua victitat.*

Digitized by

Nota humilitatem S. viri. ſtitutam narrauit; qua tantum abfuit, vt meritorum ſuorum confidentia elatus, aliquid ſibi tribueret, quin potius anxie ſemper de bonorum operum omiſſione ſollicitus eſſet.

Porro cum beatus Anſcharius graui corporis languore oppreſſus ad ſempiternam requiem properaret, & confluentes vndique fideles ſubditi de paſtore ſubrogando ſolliciti, quæſiuiſſent, quemnam potiſſimum ea adminiſtratione dignum iudicaret, reſpondiſſe fertur, ſe magna conſcientiæ ſecuritate de Remberti meritis pronunciare, eum Archiepiſcopi ſede digniorem eſſe, quam ſe diaconi functione. Hoc tam præclaro paſtoris ſui de Remberto teſtimonio confirmati, mox à diſceſſu Anſcharij, vnanimi conſenſu eum elegerunt; adductumque cum ſummo totius populi applauſu ad Lodouicum Regem conſecrari poſtulârunt. Qui votis eorum libenter annuens, ad Lintbertum Archiepiſcopum Moguntinum eum miſit. Vbi ſuſcepta conſecratione, omnibus, qui conuenerant, pontificibus, vitę ſuę deinceps ex voto tranſigendæ normam explicauit; aſſerens ſe vna cum monaſticæ vitæ auſteritate, & habitum ſuſcipere velle. Pontifices audito hoc viri ſancti propoſito, primo quidem admirari; deinde Dei bonitatem & gratiam laudare. Mox igitur Rembertus animo ad omnem virtutis perfectionem inſtructo, ad nouæ Corbeiæ monaſterium properauit, ibidemque ſancti Benedicti regulam ſolenni voto (quatenus tamẽ labores & occupationes ſuſcepti epiſcopatûs permitterent) profeſſus eſt. Et ne qua ratione à ſuſcepto vitæ inſtituto deflecteret, eius monaſterij fratrem, probatę ſanctitatis virum, nomine Aldegarium, in omni loco actionum ſuarum teſtem habere voluit. His itaque armis inſtructus, vitam omnem cum eximia ſanctitatis laude confecit.

Teſtimonium S. Anſcharij de Remberto.

Eligitur Anſcharij ſucceſſor.

Fit monachus Corbeienſis.

Virtutes eius eximia.

Igitur cum corpore inter dignitates & mundi gloriam verſaretur, animo tamen cum Deo in cœleſtibus ambulabat. Lectionis & orationis ſtudium ab eo nunquam recedebat. Vigiliarum & abſtinentiæ vſum ita

ita exercebat, vt ea, propter Dei opus alacri mente exequendum, inſtituta eſſe diceret. Denique ea modeſtiæ & prudentiæ ſignificatione, in tam ſublimi dignitatis gradu verſabatur, vt monaſticæ vitæ iacturam nullam pateretur. Rarum profecto virtutis exemplum. Quanto autem charitatis ſtudio in egentes & calamitoſos accenſus fuerit, facile aſſidua eius ad domeſticos adhortatio declarat; quâ eos excitabat, ne vnquam de pauperibus benemerendi ſtudium intermitterent. Nã præter publica egentibus conſtituta hoſpitia, quæ eius admodum beneficiis clara erant, ipſe marſupio præcinctus, obuium quemuis miſerum ſubleuabit: & alios non paucos habebat, qui charitatis officio aſſidue incumbebant. Cum autem magna cura ventrem morituræ carnis terreno ſatiare pane inuigilaret, tum longe maiori, victuram in perpetuum mentem, diuini verbi pabulo reficere nunquam ceſſabat. Porro ad captiuorum redemptionem, ſacri altaris vaſa impendere minime dubitauit; qua in re cum ab inſipientibus argueretur, reſpondit; Summa quidem in veneratione res Deo conſecratas eſſe debere; pluris tamen hominem Chriſtianum, Chriſti ipſius, filij Dei pretioſo ſanguine redemptum, faciendum eſſe; quare nec ego impietatis arguendus ſum, ſi Dei filium, perituris eccleſiæ theſauris, anteferam. Libet autem, exemplum vnum, in quo non minus potentia miraculi, quam miſericordiæ opus effulſit, commemorare. In partes quandoque Sclauorum veniens, ingentem Chriſtianorum multitudinem catenarum vinculis conſtrictam vidit; inter quã, virginem Deo ſacram, motibus corporis ad reuerentiam & honorem compoſitis, miſericordiam eius eminus implorare cognouit; atque vt certiſſimum fidei ſuę teſtimonium illi daret, voce in cœlum ſublata, pſalmum cantare cœpit. Tum epiſcopus miſeratione cõmotus, ſupplices ad Deum preces pro ſalute eius fudit, & mox catenarũ vincula non ſine Barbarorum ingenti admiratione diſrupta ſunt. Nõ potuit tamẽ præſẽs miraculũ eã è Barbarorum manibus liberare. Ingens ergo

Benignitas eius in pauperes.

Studium S. Remberti in captiuis redimendis

auri

auri & argenti vis ab Epiſcopo Barbaris oblata eſt; qua repudiata, equum eius pro redemptione poſtulârunt; quem ille lubens & gaudens cum omnibus ornamentis tradens, virginem è duriſſima captiuitate redemit. Laudibus manſuetudinis ita excelluit, vt eo tempore parem ſibi non haberet. Miraculorum etiam virtute & in vita & poſt mortem clarus exſtitit. Nam in Suediam proficiſcens, maris tempeſtatem non raro orationibus ſedauit; cæci cuiuſdam oculos ſacro perunctos Chriſmate illuminauit; quendam Regis filium à dæmone liberauit; aliiſque miraculorum virtutibus ſãctitatis ſuæ teſtimonium dedit.

Liberat virginem Deo ſacrã è captiuitate

Manſuetudo eius.

Varia eius miracula.

A ſeptimo ante obitum ſuum die, ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſteriis, ad cœleſtem patriam iter ſibi quotidie muniuit, & quantum ingraueſcens languor de corporis viribus adimebat, tantum Dei gratia ſpiritum confirmabat, donec ægrum corpus, tanquam carceris habitaculum cum gaudio deſereret.

Sacra munitus communione è vita diſcedit.

Tum vero incredibilis pauperum & egenorum gemitus exortus eſt. Quomodo enim non maximum ex eius morte dolorem caperent, cuius benignitate ſe frequenter ab inopia ſubleuatos recordabantur? Itaque aſſiduis lachrymis funus eius omnes proſequebantur, quod, eius præcepta, magno humilitatis indicio, non in templo, ſed extra baſilicam procuratum fuit. Erat autem ſepulcrum eius penſili lampade, ex ligno fabrefacta, adornatum, ipſa vero ſepulcri ſuperficies expanſo velamine contecta. Quadam vero nocte lampas inflammata in linteum decidit; quod proculdubio meritis ſancti viri ita ab ignis læſione integrum permanſit, vt nihil omnino damni perceperit.

***

VITA

Digitized by Google

ARTYRIVM S. ISIDORI; EX METAPH. *Caſ. Baron. Tom. 2. Annal. & in Not. Martyr. Romani. 5. Februar.*

Paſſus eſt anno Domini 253. Sede vacante Decij Imp. 1.

Anctus & inuictus Chriſti martyr Iſidorus, ciuitate magni nominis Alexandria oriundus, poſtquam ſe regie aduerſus tyrannorum crudelitatem, Chriſtia- rum ſanguinem auidiſſime ſitientium, multis va- ſque pietatis ſtudiis muniuiſſet, accidit vt quidam :leratæ vitæ Centurio, Iulius nomine, ſancti huius artyris eximia pietate, qua impium deorum cultum erſabatur, offenſus, eum apud Numerium, ſupremũ :c j tyranni exercitûs ductorem accuſaret. Qui pro- us martyrem tribunali ſuo ſiſti iuſſit. Et primo, de mine interrogatus, Iſidorum ſe appellari reſpondit. ɔx autem quæſtione de religione & deorum cultu ſtituta, & animo & voce libera deos nefandos exe- tus eſt. Cui Numerius; Vt video ſuppliciis tu mul- & tormentis dignus es. Tum Iſidorus; Dignus ego Deo meo & contumeliis & plagis & morte ſum. runtamen ſcire te oportet, corporis quidem huius gilitatem tuæ crudelitati ſubiectam eſſe, animæ ve- mmortalitatem nequaquam. Quare nihil moror, nenta exerce, & crudele impiæ volũtatis tuæ deſi- ium perfice. Numerius autem, Ego tibi, inquit, ô I- re, meo acquieſcere conſilio ſtatim perſuadebo, & dictis, à quatuor viris extentum, boum neruis cru- ſſime cædi mandauit.

Patria eius *Accuſatus apud Numerium.* *Præclara martyris vox.* *Caditur neruis boũ.*

Circumſtans autem turba, vt ſe à crudeliſſimis eri- t ſuppliciis, diis ſacrificando, multis verbis eroga- Quorum ille preces reiiciens, conſtanti animo, v- ero & æterno ſe Deo ſacrificare teſtatus eſt. Victa animi fortitudine Numerij malitia, conſultatione ſuis habita, gladio eum, lata ſententia feriri, iuſſit : igitur è ſpiculatore ad locum certaminis ductus, o quidẽ immenſas omnip. Deo gratias egit; dein-

de omnibus qui ſui memoriam iam pie agerent, diuini numinis protectionem à Deo precatus eſt. poſtremo flexis in terram genibus, poſtquam totum corpus crucis ſigno armaſſet, gladij ictum excepit. Ammonius autem magna ei familiaritate coniunctus, ſanctiſſimũ eius corpus, poſthabito iniqui Numerij mandato, qui illud feris laniandum relinqui volebat, eodem in loco terræ mandauit.

Crucis ſe ſigno munit.

Plectitur capite.

Poſt aliquot deinde dies, veneranda & pietate clara Myrope matrona, Epheſo imminentem Chriſtianorũ perſecutionem declinans, cognito præclaro inuicti martyris Iſidori certamine, ſacras eius reliquias magno ſtudio indagabat. Sacrum tandem ſanctiſſimi corporis theſaurum inſtar luminis reſplendentem, inuenit quem ſumma cũ veneratione, ancillarum adiuta miniſterio, domum ſuam detulit.

Sanctas eius reliquias Myrope domũ ſuam deportat.

At ciues Chij, apud quos certaminis ſui curſum perfecerat, magno eius deſiderio ſaucij, non diſtulêre inſignem illi Baſilicam erigere; in qua maximo pietatis officio, ſanctas eius reliquias reconditas ſeruârunt. Sed & Marcianus apud omnes tunc pietate celebris, qui ſanctæ Irenes & Anaſtaſiæ templum eadem in ciuitate excitauit, eodem ſanctum Iſidorum honore proſecutus eſt; partemque reliquiarum aromatibus & ſacro vnguento conditam, ibidem repoſuit. Vbi ſane non infimæ notæ miracula Deus ad martyris ſui gloriam illuſtrandam operatus eſt; nam & immundos ſpiritus fugauit, & plurimos graui infirmitate oppreſſos liberauit, omnibuſque, quacunque in anguſtia conſtitutis, martyris ſui memoriam pie recolentibus benignitatis ſuæ opem exhibuit.

Templum S. Iſidori.

Item aliud

Miracula ad S. reliquias eius.

***

MARTY-

Digitized by Google

MARTYRIVM S. ET GLORIOSAE VIRginis Agathæ. Cuius acta tam Latinis quam Græcis ſunt notiſſima. Decertauit autem celeberrima inter plurimos martyres Anno Saluatoris 254. Sede vacante, Decij Imp. anno ſecundo; vel circiter.

Cæſ. Baron. Tom. 2. Annal.

MOderante ſceptra Romani Imperij Decio, Quintiano autem inſulæ Siciliæ Præſide, edictum ab eis, ſceleris & iniquitatis plenum promulgatum fuit; quo omnes Chriſtianæ pietatis cultores morti ſubiiciebantur. Eodem vero tempore virgo excelſi animi Agatha & præclaris admodum natalibus ex ciuitate Panormitana orta, incredibili ſubeundi pro Chriſti nomine certaminis cupiditate exarſit. Igitur Quintianus Præſes cum multa de eximia virginis pulchritudine, & optimis moribus percepiſſet, œſtro libidinis miſere incenſus, cœpit praua agitare conſilia, quo modo impuris eius amplexibus potiretur. Cumque non aliam, voto potiundi ſuo, rationem inuenire poſſet, niſi quod deorum cultu contempto, Chriſtianis ſtuderet rebus, militibus quibuſdam ſuis in mandatis dedit, vt comprehenſam ad ſe adducerent. Parent illi Ducis ſui imperio, Agathamque his verbis aggrediuntur? Quoniã fama eſt, deorum te cultum negligere, Cæſaris edictũ comprehendi te iubet. Nunc igitur, ſi diis ſacrificium offerre parata es, omni cum honore te ad Præſidem Quintianum ducemus.

5. Februarij. *Patria S. Agathæ, genus illuſtre. Ardet cupiditate martyrij.* *Comprehenſa ducitur ad Præſidẽ.*

Agatha animo egregie ad certamen pro Chriſti gloria ſubeundum inſtructa, domum ſuam ingreſſa, fuſis ad Chriſtum precibus, illibatam corporis caſtitatem ab eo ardentiſſime precata eſt. Lictoribus interea tyranno eam ſiſtere feſtinantibus, prompto & alacri animo iuit cum lictoribus, virtutis pulchritudinẽ aſſidua cogitatione reuoluẽs. Et ecce, inquit, ô inimice verita-

Chriſto preces offert. *Inſignis virtus in virginem.*

Digitized by Google

tis Diabole, nonne vides meum ſtadium innumeris Angelorum choris cinctum, certaminis mei finem exſpectantibus, & ipſum Angelorum Dominum Chriſtum Ieſum ſempiternam iuſtitiæ coronam promittẽtem? His dictis præ gaudio lachrymas fudit. Progreſſa vero paululum, pedis eius calciamentum ſolutum eſt; quod reſtringere volens, retro conuerſa, ſolis ſe militibus à ciuibus ſuis relictam vidit. Quare magno animi dolore confecta, Domine Deus, inquit, oſtende quæſo ciuibus meis, hoc in loco perfidiæ ſuæ ſignum; ſtatimque ſterilis exorta eſt olea; quæ publica Panormitanorum mentes ignominia notauit.

Sterilis olea repente oritur.

Catanam autem ingreſſa, mandato Præſidis tradita eſt cuidã matronæ Aphrodiſiæ nomine, cui quinque filiæ iuuenes erant; his commiſſum eſt, vt quibuſcunque poſſent modis, eius mentem à Chriſti amore ad ſimulachrorũ cultũ traducerent. Sed mens virginis, Chriſti amore ebria, nullis vel blanditiis vel minis inflecti potuit. Victæ igitur fallaces dæmonum incantatrices Agathæ conſtantia, Præſidi denunciârunt oleum ſe & operam perdere. Iratus Quintianus iuſſit eam ſuo tribunali ſiſti. Deinde ad Virginem; Cuius es generis? Ego quidem, inquit Agatha, ex nobili & illuſtri familia orta ſum, & ſunt mihi quoque cognati diuitiis inſignes Vera autem nobilitas & gloria mea, in Chriſti ſempiterni Regis ſeruitute conſtituta eſt. Cui præſes; Quid igitur nos, qui Chriſti ſeruitutem deſpicimus, libertatẽ non habemus? Certe, inquit, Virgo, ad tam duram & ſeruitutem & captiuitatem dilapſi eſtis, vt lignis & lapidibus, nulloque ſenſu præditis ſimulacris ſeruiatis. Quæſo, inquit Præſes, reſipiſce ab hac cogitatione tua, diiſq; ſacrifica. Cui Agatha; Sit, ſicut Venus dea tua, vxor tua; & ſis tu ſicut Iupiter Deus tuus. Quintianus ratus ſe contumelia affici, colaphum ei infringi iuſſit. Agatha aũt, Miror, inquit, te virũ prudẽtię opinione pręſtantem, verba mea contumeliam interpretari, quibus deorum vitam tibi precata ſum. Quintianus ira excãdeſcens, in carcerem eam detrudi mandat.

Traditur Aphrodiſia matronæ.

Siſtitur tribunali.

Egregia S. Virginis ſententia.

Carceri mãcipatur.

Sequen-

Sequenti autem die ſuſpenſam verberari præcepit; ſed nullis eius conſtantia verberibus frãgi potuit: quin potius inter tormenta incredibili exultans gaudio, rabiem tyranni contemnebat; nam (dicebat Præſidi) vt frumentum, niſi palea nudatum, tuto in horreo cõſeruari non poteſt, ita nec anima mea tuto cœli penetralia prius ſubire poteſt, quam corpus hoc variis affectũ ſuppliciis fuerit. Qua voce vehementer excandeſcens Quintianus, mamillam ei amputari, firmiſque includi carceribus iuſſit.

Eius animi conſtantia.

Mamilla eius amputatur.

Profundæ autem noctis ſilentio, apparuit ei venerãda admodum ætate Petrus Apoſtolorum Princeps; aſſerens ſe à Deo curandis eius vulneribus miſſum eſſe. At illa virgineo correpta pudore, corporis ſui nuditatẽ exhibere recuſauit; in ſola Chriſti Ieſu benignitate ſe requieſcere dicens, qui vel ſolo nutu acceptas pro eius nomine plagas delere poſſet. Tunc leni ſubridens vultu Apoſtolus, Imo, inquit, & eius iam gratia curata es. His dictis euanuit ab oculis eius.

S. Petrus ei apparet.

Curantur eius vulnera diuinitus.

Agatha vero tanta Dei benignitate mirifice conſolata, in gratiarum actione lætabũda perſeuerabat. Tota vero nocte immenſo circundatus lumine carcer, à cuſtodibus timore perculſis, deſertus eſt. Ad fugam igitur capeſſendam, omnes in vinculis detenti, Agatham hortati ſunt. Quibus Agatha; Abſit vt æternæ gloriæ corona turpi me fuga ſpoliem, quin potius ad extremũ vitæ ſpiritum Chriſti adiuta gratiâ, pro eius nomine aduerſus impietatem decertabo.

Renuit fugere aperto licet carcere.

Quarto dein die in iudicium adductam, omni ſuppliciorum atrocitate propoſita, iniquiſſimo Imperatoris parẽre edicto attentârunt. Sed illa contemptis eorũ minis & ſuppliciis, quantum roboris in Chriſti gratia conſtitutũ haberet, declarauit. Tandem Quintianus furore percitus, ad ignitos eam carbones condemnauit. Et ecce terribili terra fragore concuſſa, duos Præſidis familiares, quorum conſilio ſcelerata in martyrem iniquitas vigebat, Vulteium & Theophilum, internecione deleuit. Populus autem ingenti pauore correptus

Terræ motus horrendus.

Digitized by Google

facto in prætorium concurſu, Præſidem in ſummas anguſtias compulit.

Feliciter migrat è corpore in carcere cõſtituta.

Sed ſceleratus ille, nec hiſce quidem ſignis Dei potentiam agnoſcere valens, iterum eam in carcerem abduci iuſſit; vbi Chriſti virgo & martyr gratiarum actione, pro certamine feliciter tranſacto, perſoluta, impollutum Deo ſpiritum reddidit. Populus autem mirabili pietatis ſtudio excitatus, ſanctas eius reliquias, cum ſummo honore reuerẽtiaque collectas, depoſuit. Quidam vero adoleſcens pulcherrimo veſtium ornatu decorus, tabulam marmoream his inſcriptam verbis capſæ impoſuit; Mens ſancta, honor in Deum voluntarius, & patriæ redemptio. Subitoque euanuit, quem Angelum Dei fuiſſe multi confirmant.

Apparet Angelus.

Quintian⁹ in flumine perit.

Quintianus autem de martyris exceſſu certior factus, iniuſta bonorum eius cupiditate vehemẽter exarſit; cumque ardens auaritiæ flamma accelerare cogeret inſtructa cohorte, iter Panormum verſus inſtituit. Sed accidit, vt iuſto Dei iudicio, flumen ingreſſus equorum impetu ſubuerſus, calcibuſque eorum protritus, miſere interirit.

Mons Ætna exæſtuans.

Amictus S. Virginis profligat ignem.

Et hoc quidem fine calamitoſo, impij memoria cũ corpore deleta, ſanctæ martyris honor & cultus longe lateque creuit. Anno autem conſummationis eius impleto, eodem in loco qui Angeli viſitatione illuſtratus eſt, cum mons Ætna horribili flammarum ardentium vomitu, omnibus Catanenſium habitatoribus interitũ minaretur, amictu quodã, arcæ ſanctæ martyris ſacro, ex aduerſo ignis poſito, furor eius, non ſine magna omnium gratulatione, diuinitus repreſſus eſt, & à præſenti mortis periculo cuncti liberati. Quod miraculũ fama celeberrimum, quinto Februarij, quo etiam die pro Chriſti gloria decertauit, gratiſſimum illis accidit; feſtumque maiori alacritate celebrandi cauſam prębuit, ad illius gloriam & laudem cuius virtute contigiſſe credimus.

MARTY-

Digitized by Google

MARTYRIVM S. DOROTHEÆ VIRGInis; Itē Theopholi Cauſidici; Ex eo quod optima fide apud Surium eſt. Occubuit autem virgo ſancta pro fidei defenſione, Anno Domini 304. Marcell. Pap. I. Conſtantini & Galer. Impp. anno I. vel circiter.

Caſ. Baron. Ann. Tom. 2.

FVit in prouincia Cappadociæ apud Cæſaream, eximiis maximarum virtutum ornamentis exculta, virgo quædam Dorothea nomine; prudentiæ opinione adeo mirabilis, vt alios omnes philoſophiæ laude excellentes, in ſui admirationem raperet. Cuius fama longe lateque diſperſa, ad aures quoque Præſidis Sapritij peruenit; qui eam tribunali ſuo oblatam, ſceleſtum impuris diis ſacrificium offerre voluit. Cuius cum illa imperium, animi magnitudine repudiaret, clariſſimaque veritatis luce deorum vanitatem demonſtraret, & omnibus, qui in eorum nefario cultu ad extremū vitæ ſpiritum perſeuerant, æterna ſupplicia conſtituta eſſe diceret, tradita eſt lictoribus in catasta torquenda. Quę propoſitis ſibi diris ſuppliciis, voce conſtanti conuerſa ad Præſidem dixit; Quid mihi ſuppliciorum tuorum proponis formidinem? Age fac quod facturus es, quo citius mihi flagrantiſſimo Chriſti conſpectu frui liceat cuius amore nec te timeo, nec tormenta tua formido. Cui Sapritius, Oportet te, ô Dorothea, vana hac mentis tuæ perſuaſione relicta, diis ſacrificare, & ſplendidis ornatam nuptiis, lætari in vita tua. Cui Dorothea; Æterno regi, Chriſto Dei filio, ſponſa conſecrata ſum; de cuius amore confiſa, ad ſplendidum omnique deliciarum genere plenum, paradiſi thalamum perueniam.

6. Februar. Dorothea Patria. Quanta eius prudētia. Dorothea Virgo ſiſtitur Præſidi. Conſtantia eius & admiranda animi magnitudo.

Sapritius nec minis, nec blanditiis cōſtantiam eius labefactari animaduertēs, tradidit eam duabus ſororibus, Chriſtæ & Caliſtæ; quæ iam pridem à Chriſti fide defe-

Traditur perfidis ſo-

roribus Chriſta & Caliſta.

defecerant, vt eam ad ſimilem perfidiæ notam inducerent. Primum igitur blanditiis, & magnifica ampliſſimorum munerum promiſſione animum eius aggreſſę ſunt. Sed Dorothea nefarium earum ſcelus redarguẽs, è contrario, diuino quodam ſpiritu ex oculis, vultuque ominente, eas ad deteſtationem impietatis, & amiſſam Chriſti gratiam recuperandam adducere conari. Et quare, inquit, in perfidia veſtra, cum ſempiterno animarum veſtrarum interitu perſeuerabitis? Nullum enim eſt grauius iniquitatis pondus apud Deum, quam omnem, de ipſius erga nos clementia, ſpem proiicere. Eſt enim naturâ bonus, & copioſus in miſericordia, his qui toto corde ſuo conuertuntur ad eum. Hac conſolatione, animi earum ad ſpem veniæ erecti ſunt: & ad Dorotheæ ſe pedes abiicientes, obſecrârunt, vt ſuas ad Deum preces pro earum ſalute fundere dignaretur.

Deſperatio omnium peccatorũ maximum

Reſipiſcunt quæ à Chriſto defecerant.

Dorothea cum duabus aliis ad Chriſtum conuerſis, ad præſidẽ vocatur.

Interea Præſes miſſis ad eas nunciis, vna cum Dorothea ad ſe venire iubet. Quæ mox ad Præſidem vno ore, Nos quidem, ô Præſes, inani pœnarum timore victæ, deteſtandum nimis in Deum viuentem ſcelus admiſimus, ſed Dorotheæ interceſſione, in amiſſam, vt confidimus, gratiam reſtitutę, nefarium idolorum tuorum cultum execramur. Hac confeſſione, Sapritius furore accenſus, ſcidit veſtimenta ſua: iuſſitque protinus vt altera alterius dorſo colligatæ flammis traderentur. Miſſæ igitur in dolium vehementi flamma accenſum, in præclara Chriſti confeſſione, Dorothea ad firmam diuinæ miſericordiæ ſpem eas inuitante, ſpiritum exhalârunt.

In dolium miſſæ tradunt ſpiritum Caliſta & Chriſta.

Tunc Præſes impetum furoris ſui in Dorotheam conuertit: & illa quidem gaudio incredibili repleta, vultuque admodum hilari propter animas illas ad paradiſi gaudia præmiſſas, vrgebat vt ſupplicia inferret. Et quare, inquit, ô Sapriti, optato diutius Chriſti ancillam gaudio fruſtraris? Eripe me his vinculis corporis, quo læta ad diu exſpectatam gloriam perueniam.

Mira in virgine cõſtantia.

Lampades adhibẽtur.

Sapritius frendens gemenſque, lateribus eius lampades admoueri iuſſit: ſed contempſit illa dolores

omnes

Digitized by Google

omnes recordatione futuræ gloriæ, quæ in corpore eius reuelanda eſſet. Tunc Præſes faciem eius eximio gaudio perfuſam, & nefarios eius conatus deridentem pugnis verberibuſque contundi iuſſit. Poſtremo victũ ſe ſuperatumque virginis conſtantia cernens, gladio in eam animaduerti præcepit.

Accepta ergo ſententia, ad certaminis locum cum duceretur, Theophilus quidam cauſarum patronus obuiam ei factus, huiuſmodi in eam ſales iactabat; Eia tu Chriſti ſponſa, mitte mihi de paradiſo ſponſi tui, mala, roſaſque. Cui martyr; Id ego plane faciam. Cumque in locum certaminis ventum eſſet, impetrato à lictore ſpatio, ad preces Deo poſtremas fundendas ſe compoſuit; & ecce eximia pulchritudine puer, tribus onuſtus malis, totidemque roſis; affuit. Cui virgo Chriſti, & Obſecro te, inquit, vt hæc Theophilo deferas; & ſic gladij percuſſione martyrij palmam adepta eſt. *Theophilus iocatur cum Dorothea.* *Percutitur gladio.*

Interea puer cum promiſſo virginis munere ad Theophilum venit; qui rei admiratione ſtupefactus, protinus exclamans; Vere, inquit, vnus Deus Chriſtianorum, Et quid moror? Beati atque iterum beati qui in Chriſtum credentes, pro eius nominis gloria ſuppliciis affici digni inueniuntur. Præſes autem; Quid te, inquit, ô Theophile, ad hanc mentis inſaniam impellit? Et Theophilus; Non eſt hæc inſania, ſed ſumma prudentia, qua inanibus, nulloque ſenſu præditis diis contemptis, vni, vero, æternoque Deo adhæremus. Tum Sapritius; niſi ab hac ſtultitia reſipueris, ego te variis grauiſſimiſque excarnificatum ſuppliciis, mala morte perire faciam. At ego, inquit Theophilus, tua ſupplicia contemno, vt bonam vitam inueniam. Supplicia namque, quæ tu mihi minaris, breui temporis ſpatio duratura, corpus tantum laniant; At illa quæ impiis deorum cultoribus iuſto Dei iudicio conſtituta ſunt, animam immortalem in omni ſeculorum æternitate cruciabunt. Tum Præſes: vt verba vana, inquit, acrioribus cedant verberibus, ſuſpenſum in eculeo *Inſigne miraculum.* *Theophilus credit in Chriſtũ.*

Digitized by Google

Inuictus Theophili animus.

Theophilum vngulis lacerate; lampadibus exurite; omniqueſuppliciorum genere afficite. Suſpenſus autem Theophilus vultu intrepidus, ecce, inquit, iam in cruce ſuſpenſus, verus Chriſtianus factus ſum. Tortores interim cum inferendis ſuppliciis fatigarentur, Præſes lata mortis ſententia capite eum plecti iuſſit. Quam martyr læto excipiens animo, Gratias, inquit, tibi ago Chriſte. Atque hoc modo plurimis inuicto animo ſuperatis tormentis, ſempiternam iuſtitiæ coronam capitis abſciſſione promeruit.

Capite plectitur.

Cæſ. Baron. in Notat. Marty. Rō.

VITA S. VEDASTI EPISCOPI ATREbatenſis, ex ea quam Albinus Flaccus Alcuinus ſcriptam reliquit. Fuit hic ordinatus Epiſcopus à S. Remigio Rhemenſi Epiſcopo, anno Domini 542. Sedit vſque ad annum 570. quo ex hac vita migrauit.

6 Februar.

Clodoueus licet gentilis, preces offert Christo & votum.

CLodoueus Francorum Rex, cum acrem in Alemannos expeditionem ſuſciperet, & anxie de belli exitu trepidaret, vota Chriſto ipſe à Chriſti ſacris alienus nuncupauit, ſe protinus, ſi victoria potiretur, Chriſti fidem ſuſcepturum. Habebat autem coniugē Clotilden, baptiſmatis ſacramento initiatam, pietate, & religione præſtantiſſimam. Porro cum omnipotens Deus, eius exauditis precibus, celeberrimam illi de hoſtibus victoriam largiretur, ille ne tam præclaris à Deo collatis ſibi beneficiis, parum gratus videretur, nulla interpoſita mora, ad Tullum oppidum, in quo S. Vedaſtus rerum diuinarum contemplatione vacabat, contendit; ab eoque præcipua Chriſtianæ fidei capita edoctus, maturus ad Chriſti lauacrum; cum eodem ad S. Remigium clariſſimum Chriſti Archipræſulem, Remos iter inſtituit.

Clodoueus venit ad Vedaſtum. Ab eodem catechizatur.

Benignus autem & miſericors Deus gratiarum diues, vt fidem Regis teneram, doctrina & inſtitutione Vedaſti iactam, firmaret ſolidaretque, ipſo in itinere egre-

egregio S. Vedaſtum miraculo illuſtrauit. Cæcus enim in occurſum Regis, regiumque comitatum delatus, ſolius Vedaſti lachrymoſo clamore opem implorans, magnam mouit vniuerſis Vedaſti expectationem. Vir autem ſanctus pia mente præſagiens, miſerum illum ad errorum ac perfidiæ tenebras ab infidelis turbæ animis tollēdas, à Deo miſſum eſſe, protenſa cum Crucis ſigno dextera, ad cæcum ait; Domine Ieſu, oſtende potentiam tuam, vt populus hic ſanctiſſimi tui nominis ignoratione errabundus, in viam veritatis iam tandem perducatur. Et ecce, cōpleta oratione, cęcus mirabiliter lumen, oculorū, recepit; vnde & rex in fide roboratus, vitali protinus fōte à S. Remigio expiatus eſt. Et ille quidem ſit ablutus, ad intermiſſa regni rediit gubernacula; Vedaſtus autem Remigio aliquamdiu adhæreſcens, ſuauiſſimo virtutum ſuarum odore plurimos ad ſe inuitauit; quorum alij in rebus dubiis conſilium, alij in afflictis ſolamen expetebant; nemoque non diuina refectus conſolatione abibat. *S Vedaſtus cæcum illuminat. Clodoueus Rex baptizatur à S. Remigio.*

Porro S. Remigius ratus iniquum eſſe, ſplendidum illum ſanctitatis fulgorem, anguſtis ædium tectis cōdere, Atrebatenſi eum Eccleſiæ præfecit. Qui pontificatus gradu ſuſcepto, cum iam concito pede vrbis portas ingredi feſtinaret, duos extrema calamitate miſeros, alterum cæcum, alterum claudum, obuios habuit. Quos ille ſtipem ſuppliciter poſtulantes, integræ ſanitatis beneficio affecit. Quæ res ingentem hominum multitudinem ad Chriſti fidem ſuſcipiendam perduxit. *Ordinatur Atrebatēſis Eccleſiæ Antiſtes S. Vedaſtus. Cæcum alium & Claudum ſanat.*

Hoc præclaro virtutis ſuæ miraculo, magno populi fauore ſuſceptus, animum protinus ad deletas vaſtataſque, Attilæ perfidi Hunnorum Regis ſæuitia, templorum fabricas erigendas adiecit. Cumque magno ſtudio, antiqua denſis vepribus obducta inquireret fundamenta, ecce ſubito ex ruinoſis ſpeluncis, deformis proſiliit vrſus. Cui vir Dei cum indignatione in deſertum ſecedere cum præcepiſſet, Ille prompta obedientia, humani cordis duritiē damnans, iuſſis paruit; *Conſtruit ſacras ædes.*

nec

Digitized by

nec vnquam ea loca repetere eſt viſus. Erectis autem templorum fabricis, maiori ſedulitate ad collapſa pietatis fundamenta eſt reſtauranda incubuit. Et quia morum facilitatem gratam omnibus eſſe nouerat, omnibus ſe comem, omnibus ſe blandum exhibebat; nec potentium, Chriſti exemplo, conuiuia aſpernabatur, vt omnes ad vitam reuocaret. Accidit eo tempore Francum quendam Ociuum nomine, magnifico ciborum apparatu, regem Clotarium, Clodouæi regis filium, ad prandium vocare. Vocatus autem eſt & Vedaſtus. Qui domum ingreſſus, pro conſuetudine, omnia ſanctę crucis ſigno, extenſa dextera ſignauit. Quędam autem vaſcula, dæmoniacis incantationibus infecta, ilico ad vim crucis crepuerunt. Quo viſo Rex cum optimatibus in ſtuporem verſi, Ieſu Chriſti potentiam in eius famulo Vedaſto collaudârunt: alij vero diſruptis, diabolicæ fraudis, quibus miſerrime conſtricti erant catenis: religionis puritatem ſunt amplexati.

Nota vim S. crucis, manu S. Vedaſti expreſſa.

Et his quidem, aliiſque admirandæ pietatis operibus, poſtquam Eccleſiam CHRISTI annis circiter Triginta rexiſſet, columnâ quadam nocturnæ viſionis, de tranſitu ad vitam ſempiternam, admonitus eſt. Poſt multa itaque ad æternam patriam ſuſpiria, ſacroſancto corporis & ſanguinis Chriſti munitus viatico, Angelica exceptus melodia, beatam Deo animam tradidit.

Excedit è vita.

Funus fuit cum multis populi totius lachrymis, in Eccleſiam Dei genitricis ſemper virginis Mariæ, vbi quondam Pontificalis cathedræ fungebatur officio, inductũ: in qua vſq; ad tempus B. Autberti, qui ſeptimus ei in Pontificali ſede ſucceſſit Epiſcopus, cum inſigni miraculorum virtute quieuit. Is autem cum mirifica quadam viſione admonitus eſſet, vt ſacratiſſimũ illud corpus ad locum quendam alium non longe ab vrbe ſitum transferret, protinus ad facti illius ſocietatem, B. Audomarum Taruennæ Morinorum ea tempeſtate Epiſcopum inuitauit: qui licet affecta ſenectute de-

Sepelitur ſacrum corpus.

Transfertur corpus Vedaſti.

Digitized by Google

te debilior eſſet, & cæcitate laboraret, prompto tamen alacrique animo eo properauit, & in ipſa ſacrarum translatione reliquiarum amiſſum lumen Vedaſti meritis recepit; quod tamen ille, præ lumine mentis, quo mirabiliter vigebat, parui pendens, iterum amittere voluit, atque priſtinam oculorum cæcitatem à Deo impetrauit.

S. Audomarus oculorum lumen recipit. Iterum ſpontaneus amittit.

Porro miracula, quæ tunc geſta ſunt, quæque per annos ferme centum ſexaginta patrata perhibentur, ſcriptis mandata non ſunt; niſi quod huiuſmodi antiphona, miris omnium laudibus celebrata, canitur; Hic eſt Vedaſtus, cui templum fieri ab Angelis, iuſſum eſt hominibus.

VITA S. AMANDI EPISCOPI TRAIECTENSIS; ex ea quam Milo monachus monaſterij S. Amandi conſcripſit. Natus eſt anno Domini 571. Obiit vero 661. nonagenarius.

Ceſ. Baron. Notat. in Mart Rō. Item Tom. 8. Annal. Eccleſ. 6. Februar.

S. AMandus in partibus Aquitaniæ, non procul à maris Oceani littore, Patre Sereno, matre vero Amantia, inclytis parentibus ortus, poſtquam ex ephebis exceſſiſſet, dulci relicta patria, ad Ogiam inſulam nauigans, tandem monaſterij portum petiit. Vbi à fratribus magno exceptus gaudio, die quadam ex obedientia per inſulam deambulare iuſſus eſt. Cumque miræ magnitudinis ſerpentem obuiam habuiſſet, cuius virulentiam ſe vix euadere poſſe ſperabat, edito crucis ſigno, in fugam eum conuertit; quod primum fuit futuræ ſanctitatis indicium.

Amandi Patria & parentes nobiles. Confert ſe in monaſterium. Signo crucis pellit ſerpentem.

Cum autem Pater eius importunis vocibus ad ſeculi vanitatem illum reuocare contenderet, Turones, S. Martini viſurus ſepulchrum, pertexit. Vbi expletis, pro ſua in Dei ſeruitute conſtantia, precibus, comam, capitis ſui ornamentum abſcidit; primique ordinis ſacris initiatus, Bituricas ad S. Auſtregiſilum contendit; vbi conſtructo iuxta Eccleſiam tugurio, quindecim annis

Degit ſolitarius 15. annis.

Digitized by Google

annis pane & aqua, duro armatus cilicio, Deo militauit.

Poſt hæc ardenti Apoſtolorum Petri & Pauli inflammatus amore, ſacra eorum limina viſitauit; atque manifeſta viſione à S. Petro admonitus, Gallias repetiit; vbi pontificatus honore decoratus, gentibus Dei verbum, cum vberrimo fructu, annunciauit. Quodam autem tempore, magno ſtudio & labore ſuam peragrans Diœceſin, audiuit pagum quendam Gandauũ, relicto vero Deo, ad idolorum cultum defeciſſe, & in tantam ſcelerum impietatem prorupiſſe, vt lignis, lapidibuſque diuinos honores decernerent. Quorum vir ſanctus miſeratus errorem, ferocem admodum & barbaram gentem, morum ſuauitate domare conſtituit. Sed quas contumelias, quas calumnias & iniurias ab iiſdem perpeſſus ſit, vix quis digne enarrare ſufficiet.

Fit Epiſcopus.

Gandauẽſium priſcorum infidelitas, & feritas.

Hoc autem inter plura ſilentio prætereundum non eſt, quod Tornaci homini cuidam calamitoſo præſtitit. Præerat illi ciuitati Dotto quidam Francorum comes; ſumma cum poteſtate vitæ & necis. Huic oblatus homo quidam furti reus, poſt plagas, & crudelia toto corpori inflicta verbera, mortis patibulo damnatus eſt. Sanctus autem Amandus deprecatorem ſe pro miſero apud comitem interpoſuit; ſed animus nimia crudelitate efferatus preces reſpuit. Tunc vir Dei Amandus, dimiſſa iuſtitia, ad hominem patibulo iam affixum accurrit, depoſitumque mortuum inuenit; diuinæ tamen bonitati egregie confiſus, cadauer domum ſuam deferri iuſſit. Nec mora; mox fuſa cum lachrymis ad Deum oratione, ſuper membra defuncti tam diu incubuit, donec eum ad vitam reuocaret; quo miraculo longe lateque diuulgato, magna protinus animorum mutatio ſequuta eſt. Chriſtianam religionem certatim amplectebantur omnes; Idola conculcabantur; fana in monaſteria conuertebantur. Nec his pietatis operib. contentus ardenter ad palmam martyrij aſpirabat, quare tranſmiſſo Danubio, Sclauis Euangelium Chri-

Excitat vita functum furẽ.

Prædicat Sclauis.

Chriſti libera voce prædicauit; Sed cum optata diu martyrij palma fruſtraretur, votique ſe compotem fieri poſſe deſperaret, ad proprias iterum oues remeauit.

Interea Dagobertus Rex omni libidinis ſpurcitia contaminatus, dura verborum caſtigatione non ſemel à S. Amando correptus eſt; qui in ſcelere ſuo peruicax, vt liberius per omnia libidinum genera vagaretur, ſanctum exilio multauit. Sed cum pręter omnem ſpem filium, regni ſucceſſorem ſuſcepiſſet, reuocato protinus Amando, Rex in terram proſtratus, admiſſæ in eum iniquitatis veniam poſtulare: filiumque vt de ſacro fonte ſuſcipiat deprecari: eundemque Sigebertum nuncupatum, ei in diſciplinam contradere.

Dagobertus Rex eū exilio multat.

Dagobertus ſe abiicit ad S. Amandi pedes.

Sublato autem beata morte Traiectenſium Epiſcopo, Rex S. Amandum quidem inuitum, & reluctantem in ſedem eius ſubſtituit: quam trium annorum decurſu ſummo ſtudio & labore, ſed exiguo cum fructu rexit: nam aliis aures diuino verbo claudentibus, aliis riſu cachinnoque excipientibus, quidam ſcelere ante alios inſignis, ſæuo correptus dæmone, animam miſere efflauit: quorum improbitate offenſus, excuſſo in eos pedum puluere, regem adiit Childericum: impetratoque ab eo loco, monaſterio conſtruendo apto, cœpit fundamenta iacere: ſed Mummulus quidam, Ozidinſis vrbis antiſtes, inuidiæ ſtimulis concitatus, miſſis in eam rem viris audaciſſimis, mortem ei intentauit. Et quanquam vir Dei ad martyrij palmam ardentiſſime aſpirabat, non tamen diuina prouidentia, quæ eum ad gregis ſui vtilitatem ſeruabat, voti compotem fecit. Miſſa namque ingenti de cælo tempeſtate, tanto latronum animi pauore concuſſi ſunt, vt omni ſpe vitæ abiecta, ſe pedibus eius proſternerent, & ſupplicibus ab eo precibus veniam poſtularent: qui pro ſcelere eorum ante Dominum proſtratus, protinus aëris ſerenitatem impetrauit.

Traditur S. Amando ſedes Traiectenſis.

Vltio in cōtemptores ſermonum eius.

Matth. 10.

Quadam die in pago Beluacenſi non procul ab Aronna fluuio, in loco quodam Roſſunto dicto, mulie-

tem quandam luminibus orbem inuenit: percunctatuſque tantæ calamitatis cauſam, reſpondit illa, ſe ſcelere idololatriæ, qua arborem quandam dæmoni dedicatam ſtudioſius colebat, in illam miſeriam, Dei iudicio incidiſſe. Tum vir Dei: Profecto mirum eſt te in ſempiternas tenebras pro tanto ſcelere non eſſe præcipitatam: quare diuinam erga te clementiam agnoſce, & arrepta ſecuri nefariam arborem quantocius exſcinde. Paruit illa puellæ ſui manibus deducta velociter: & multa vi conantem, vir Dei inuocato Christi nomine, ſacro manuum ſuarum contactu, non ſolum corporeo, ſed cœleſti etiam lumine illuſtrauit.

Cæcam ſanat.

Hoc quoque ad multorum documentum ſilentio non videtur tegendum, quod in monacho quodam Chrodobaldo nomine, monaſterij ſui præpoſito contigit: qui à S. Amando vina ad fratrum indigentiam ſubleuandam neceſſaria, in monaſterio deferre iuſſus, primo mandatum viri ſancti tacitus contempſiſſe dicitur: Deinde iniqua excuſatione, quod vehicula deeſſent, animi ſui rebellionem purgare volens, viro Dei obuiam ire conſtituit, ſed mox omnium membrorum officio deſtitutus, diuinam manifeſte vltionem ſenſit: eoque tãdem deductus eſt, vt intercluſo pene ad mortem ſpiritu, inobedientiæ & contumaciæ ſuæ pœnam fateretur. Cui ſanctus, pane & vino ex ſua menſa trãſmiſſo, & corporis ſanitatem reſtituit, & à grauiſſimo iactantiæ & inobedientiæ, quo diu laborârat, morbo liberauit.

Pœna inobedientiæ.

Curat paralyticum.

Et his quidem, aliiſque infinitis miraculorum operibus clarus Amandus, ad æternitatis gloriam demũ migrauit, cuius corpus primum in loco Elnone dicto honorifice ſepultum, indeque in aliud maiore magnificentia templum, ſexto decimo, ab obitu eius, anno, tranſlatum, membris ſuis omnibus integrum, adeoq; viuidum repertum eſt, vt vngues eius barbaque non parum excreuiſſe inuenta ſint. Hæc Lotharius ſacri templi æditaus, anno incarnationis Domini octingen-

Obitus eius & ſepultura in Elno.

Corpus eius poſt 16.

gentesimo, reuoluto ſarcophago, cognouit; qui tantæ rei prodigio ſtupefactus, & incredibili gaudio elatus, duos eius dentes de gingiuis tenaci forcipe eruere conatus eſt; & ecce ſtillæ cruoris de dentibus fluentes, clarius adhuc ſanctitatem eius teſtatæ ſunt; cuius rei teſtimonium, acerra eodem ſanguine cruentata, in hodiernum diem ſeruata præbet. *annos in corruptũ.*

Si quis autem clariorem ſanctitatis eius imaginem inſpicere velit, is ſibi eos, quos præclaro virtutis exemplo ad perfectionis ſtudium incendit, atque ſanctitatis ſuæ ſpeciem in eorum animis ingenerauit, ante oculos conſtituat. Quorum vnus, S. Andreas ab ipſo Pontifice in monaſterio Elnonenſi conſtitutus Abbas; Lonatus in Marcianis cœnobio delegatus S. Florebertus cũ egregio & in omni laude virtutis excellente viro Iohanne, vnus poſt alterum congregationi, quæ Blandinium dicitur, prępoſiti; ſed & eximius Confeſſor Maurontus cum iuſto & magnifico domino Humberto. His accedit egregium virginitatis decus Gertrudis, ab ipſo fidei initiis inſignita, & ſacro velamine conſecrata. Poſtremo gloria & dignitate ſeculi omnibus ſuperior, nobilis Allouinus, qui S. Bauo appellatus eſt; ex paganorum ritu ad Dei cultum per Pontificem prædictum conuerſus; eiuſque diſciplina ad tam ſublimem virtutum excellentiam prouectus, vt mortuum ab inferni faucibus reuocârit. *Catalogus quorundã Sanctorum qui Amandi diſcipuli fuerunt.*

VITA S. GVARINI EPISCOPI PRAENEſtini & Cardinalis, Canonici Regularis; ex ea quæ eſt per Auguſtinum Ticinenſem Canonicum Regularem. Creatus eſt Epiſcopus à Lucio 2. Roma. Pontifice, qui claruit Anno Domini 1144. *Caſ. Baron. in not. in mart. Rom. Tom. 12. Annal.*

B. GVarinus Chriſti Confeſſor, genere præclarus, Bononiæ oriundus, ad huius mundi caliginem illuſtrandam velut ſplendidiſſimum ſidus emicuit. A pri- *6. Februa. Patria eius Proſapia*

illuſtris.

primis namq; annis ſumma parentum diligentia nutritus, & optimis moribus educatus, ad tantam pietatem peruenit; vt contemptis opibus & mundi huius honoribus, ad religionis apicem & ſummam vitæ perfectionem aſpirauerit. Vt primum pubertatis annos attigit, factus eſt, inuitis conſanguineis, qui de ipſo poſteritatem peroptabant, in Eccleſia Bononienſi maiori, clericus. Verum cum ingenuæ indolis probatæ virtutis iuuenis, ſocios mollibus veſtitos cerneret, ipſe pauper ſpiritu, arctius ſe diuinis mancipare obſequiis, & deſpectis calcatiſque terrenis illecebris, ad amabilem diuini amoris perfectionem venire ſatagere. Vt autem omnipotens Deus ſine vllo errore in viam ſalutis eum deducere, & certum iter, cui inſiſtere poſſet, oſtendere dignaretur, preces aſſiduas ardenti ſtudio fundebat; ſolitaria loca frequentabat; & ſacra religioſorum limina viſitabat, vt ſalutaribus eorum ſermonibus inſtructus, prudenter diaboli fraudes (qui ſe in Angelum lucis ſæpe transfigurat) euitare poſſet.

Fit Clericus in Eccleſia Bononienſi

Solitaria loca & religioſos monachos viſitat frequenter.

2. Cor. 11.

His ſanctiſſimis ſtudiis poſtquam multo tempore ſtrenue ſe exercitaſſet, ad Canonicã S. Crucis de Mortaria aduolauit; vbi religioſum habitum magno ſpiritûs feruore induit, & diuinis ſuſpenſus deſideriis ad omnem ſanctitatis perfectionem ſedulo aſpirauit. Sedebat in oſtio ſpeluncę cum Maria: & omnes animi ægritudines, ſacrarum dulcedine Scripturarum, ita temperabat, vt facile humanæ vitæ conſortium reſpueret, & ſolitaria vita mirifice delectaretur.

Mortaria locus eſt inter Papiã & Nouariam.

Sic dictus, propter eos qui caſi ſunt in Prælio, quod commiſit Carolus Magnus, cum Deſiderio Rege Longobardorum.

Hic cum egregium pietatis ſpecimen multis præbuiſſet, fuit deſtinatus ad S. Findriani Eccleſiam, in qua à Canonicis perbenigne & reuerenter exceptus fuit. Erat enim inter fratres humilitate & obſequio verus miniſter; doctor verbo; magiſter exemplo. Porro vt in religionis ſtatu, torporem (qui interdum acrius monachorum animos inuadere ſolet) fugaret, ſecuritatem tolleret, & virtutes indies multiplicaret, mortem ſibi quaſi quotidie imminentẽ intentus meditabatur. Hac

Meditatio mortis, quid conferat.

autem

autem meditatione non modo carnis concupiſcentias domuit, ſed ad tantam humilitatem peruenit, vt colla obedientiæ iugo ſponte humiliterque ſubiiceret, neque vllius imperium exequi recuſaret.

Paucos autem poſt annos ad Canonicam Mortarienſem reuocatus, cum fama virtutum eius longe lateque increbeſceret, fuit ad Papienſem Epiſcopatum à Clero & populo vniuerſo expetitus; & ne qua ratione ſedem ſubterfugeret, in loco arcto adhibitis cuſtodibus, detentus. Sed vir ſanctus ne ſub prælationis occaſione, elationis tumore quandoque periclitaretur, per feneſtram, deceptis cuſtodibus, ad fratres ſuos Cõcanonicos fugit: vbi inter eos velut animal ſimplex conuerſabatur.

S. Guarinus recuſat Epiſcopatum Papienſem.

Paulo vero poſt Papa Lucius ſecundus, natione Bononienſis, eum vel inuitum Præneſtinum Epiſcopum conſecrauit, poſtquam annos quadraginta cum eximia ſanctitatis opinione in monaſterio ſuo exegiſſet. Cumque equitatum precioſum, alioſque Epiſcopales apparatus à Pontifice dono recepiſſet, mox venditis omnibus, pauperibus precium erogauit. Fit interea exultatio & plauſus generalis in populo: Chriſti fauor & gloria tollitur in immenſum: & ſancti Guarini nomen ſummis in vrbe præconiis celebratur. Clerum & populum ſalubri reficiebat pabulo, pauperibus alimenta & indumenta propriis manibus erogabat.

Conſecratur Epiſcopus Præneſtinus inuitus.

Denique precibus & ieiuniis nocte dieque incumbens, cum iam ſenectute grauatus tabernaculi ſui depoſitionem præuideret, ſaluberrima ad Clerum monita inſtituit. Sequenti vero nocte totus aer immenſo lumine refulgens, non dubium ſanctitatis eius indicium omnibus præbuit: nam tamdiu ea claritas perſeuerauit, donec Solis aurora appropinquante cum claritate carnis vinculis expeditus, lætus ad vitam ſempiternam emigrauit. Tunc CHRISTI Confeſſor omnibus charus, virtutum ſignis coruſcans inter-

Nocte immenſo ſplẽdente lumine ſub aurorã Chriſto ſpiritũ reddit.

Digitized by Google

terris, & meritis in cœlis viuens, in ſepulcro & Eccleſia B. Martyris Agapiti ſacerdotum manibus debita veneratione reconditus eſt.

Dæmoniaca tangens eius ſepulchrum curatur.

Eadem die mulier quædam dæmonio vexata, Albanenſem vrbem circuiuit, loquebaturque per eam diabolus, ſic dicens; Hodie præſul migrauit ad cœlum, cuius precibus ego miſer expellar. Statim obſeſſa muliere beati viri ſepulcrum attingente, cœpit per os eius in ſanctum virum contumelias dæmon euomere; ſed precibus eius erepta, Confeſſoris ſepulcrum feſtina amplexa eſt; & ei, cuius miniſterio ſic ſanata erat, gratiarum vota perſoluit. Vnde factum eſt, vt viſo miraculo, ſuſpenſis ante ſepulcrum lampadibus, confeſtim ſine ignis appoſitione, cernentibus omnibus, luminaria accenderentur; præſtante Domino noſtro IESV Chriſto, cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Diuinitus accenduntur lampades ante ſepulchrum eius.

Cæſ. Baron. Annal. Tom. 3. Item in Not. Mart. Rom.

MARTYRIVM S. THEODORI, DVCIS exercitûs; Ex eo quod Augarus Scriba, qui coram interfuit, reliquit. Exegit certamen anno Domini 316. Silueſtri Pap. 3. ſub Licinio in oriente regnante. Alius eſt item Theodorus, qui ad huius differentiam cognomento dictus eſt Tyro; cuius natalis celebratur 9 Nouemb.

7. Februar.

Licinius hoſtis Chriſtianorum. Occidit multos viros militares.

LIcinius ſororis Pij Imperatoris Conſtantini maritus, vna cum regni ſceptro ab Impio Maximiano crudelem in Chriſtianos & mentem & actiones ſuſcepiſſe legitur; nam ſtatim ab ipſo regni ingreſſu, tanta in Chriſtianos impietate deſæuiit, vt quadraginta viros eximia pietate flagrantes, & rerum humanarum contemptu, mundo ſuperiores, Sebaſteæ variis tormentorum generibus confecerit, & in Macedonia trecentos & ſeptuaginta Centuriones crudelitate ſua deleuerit.

Cum

Digitized by Google

Cum autem impia eius decreta, admiranda Chriſtianorum pietas longe ſuperaret, multique diuini amoris facibus mirabiliter incenſi, cum eius ſæuitia decertare cuperent, ille ampliſſimo Chriſtianorum numero victus, cum anteſignanis tantum, congredi ſtatuit. Cumque hac de cauſa præſtantiſſimi quique, ſummo ſtudio diligentiaque perquirerentur, venit ad aures eius celebris admodum Theodori fama; viri rerum agendarum prudentia inſignis, & fortitudinis opinione, qua immanem draconem internecione deleuerat, patriamque ab interitu vindicauerat, glorioſiſſimi; quod quâ ratione contigerit, non erit alienum hoc loco repetere.

Chriſtianorum pietas & zelus

Theodori laus.

Erat in partibus Euchaitarum ſæuiſſima bellua; draco immanis; ad cuius vel ſolam memoriam homines toto corpore & mente contremiſcebant. Nulla enim fere dies erat, qua non vel hominem vel iumentum deuoraret. Hoc Theodorus generoſus Chriſti athleta, vt primum cognouit, ſtatuit ſola Chriſti virtute adiutus, patriam ſuam à tam ſæua peſte liberare. Itaque die quodam ſolus ad locum, in quo draco latitabat, equo inſidens exiit; & fuſis, ardenti fide, ad Chriſtum precibus, draconem in virtute Chriſti Ieſu euocauit. Qui parere coactus prodiit; ſeſeque calcibus equi glorioſi athletæ ſubmiſit; Cui protinus ſtricto gladio necem intulit. Quod cum aliis militibus, à Chriſti ſacris alienis, innotuiſſet, Theodori virtutem admirati, Chriſto nomina ſua dederunt, & ſacrum baptiſma læti à Theodoro perceperunt.

Theodorus draconem interfecit, & milites plurimos ad Chriſtũ conuerſos baptiζat.

Interea Licinius cum ſatis tantam in Theodoro virtutem mirari non poſſet, cuperetque perpetuo eius præſentia frui, miſit à Nicomedia Heracleam (vbi eo tempore vir ſanctus degebat (viros quoſdam primarios, & milites non paucos, qui ſummo cum honore eum ad ſe deducerent. Quos poſtquam vir ſanctus triduo detinuiſſet, & donis muneribuſque affectos demittere vellet, dedit ad Imperatorem litteras, quibus facile ei perſuaſit, magis expedire, vt illo præſente iis

Viſio S. Theodori de inſtanti martyrio.

Licinius venit Heracleam.

ſacrificaret. Ipſa autem nocte vidit Sanctus in ſomnis ignea ad ſe iacula de cœlo ferri; audiuitque vocem Domini ſibi dicentem; Confide Theodore, ego enim tecũ ſum. Qua voce vir ſanctus è ſomno excitatus, intellexit exultabundus martyrij ſibi palmam parari. Licinius itaque acceptis literis, gaudio incredibili elatus, nulla interpoſita mora octo millibus hominum ſtipatus, eo contendit, & Theodorum perhonorifice ſalutauit. Deinde exſtructo in medio ciuitatis tribunali, illud conſcendit, & habita ad populum concione, cum de ciuitatis Heracleæ, tum de Theodori laudibus, hortatus eſt eum, vt diis ſacrificium offerret, ſuoq; exemplo cæteros ad idem pietatis ſtudium inuitaret. Cui Theodorus dixit, ſe minime ab eo pietatis ſtudio abhorrere; ſed quo maiori id cum gloria & celebritate fieret, petere, vt ipſe Imperator deos ſuos deaſque omnes traderet, quo eos ſuo in penetrali precioſo vnguento delibutos, ſic demum in hominum conſpectum produceret. His omnibus libens annuit Imperator, & idola varia & multiplicia ex auro & argento fabrefacta, & lapidibus precioſis ornata ei tradidit; quæ vir ſanctus nocte ſequenti comminuit, & Chriſti pauperibus impertiuit.

Imperator ei idola tradit: quæ vir ſanctus in fruſta cõminuta pauperibus largitur.

Duobus autem poſt diebus, Licinius Theodorum accerſiit, atque vt iam tandem ſuum erga deos ſtudiũ declararet, monuit, Hæc cum diceret, Maxentius quidam Centurio forte aſſiſtens, Per deos, inquit, Imp. diuina tua potentia ab hoc homine ludificatur. Ego enim præcedenti hac nocte, magnæ Dianæ noſtræ manum cuidam mendico obtigiſſe vidi. His auditis Licinius, ſtupenti ſimilis conticuit. Tum Theodorus; Per Chriſti Dei mei virtutem vera loquitur Maxentius. Ego vero, ô Imp. recte feci. Sed dicito quæſo; Si dij tui ſibiipſis opem nullam fere potuerunt vobis quomodo poterunt?

Varijs ſuppliciis atrociſſime cru

Hæc cum inuitus audire cogeretur, Licinius, frendens gemenſque iuſſit eum à viris quatuor extendi, & neruis boum crudeliſſime cædi. Sexcentæ plagæ dorſo

Digitized by Google

ſo eius fuerunt illatæ, ventri vero quingentæ. Iuſſit deinde plumbeis globis dentes eius immaniter contundi. Carnes vero vngulis ferreis lacerari, & vulnera lampadibus ignis vſtulari, ſanguinemque concretum testis radi. Poſt hæc ingenti catenarum pondere oneratum, carceribus, ſine aliquo cibi potuſue ſolatio quinque diebus mancipari. Quibus tranſactis, præcepit eum cruci affigi. Venerunt igitur ad eum lictores, & vultu oculiſque crudelitatem ſpirantes, manus pedeſque ligno clauis affixerunt, & fibulam (viſu horrendũ) per ſecretiores corporis partes, ad caput vſque tranſmiſerunt. His autem in tormentis conſtitutus, puerorum iaculis petitus fuit; quorum immanitate oculi cũ pupillis euulſi ſunt. Aderam huic tam crudeli ſpectaculo ego Augarus Scriba; videnſque hæc grauia ſupplicia, & audiens etiam dolorem occultorum eius gemituum, abiectis codicillis, deuoluebar lachrymans ad eius pedes. Dominus vero meus, Chriſti miles Theodorus, paruam vocem emittens, mihi dixit; Augare, ne relinquas munus tuum, nec intermittas dicere, quæ in me futura ſunt ſupplicia. Sed ſuſtine certamina mea, & diem conſummationis meæ deſcribe. De inde clamans ad Dominum, dicebat; Domine, mihi prius dixiſti, ego ſum tecum, & nunc quid à me receſſiſti? Vide Domine, feciſti me nulli culpæ affinem, & feræ agreſtes ſauciauerunt me propter te, exturbatæ ſunt pupillæ oculorum meorum, carnes igni ſunt diſſolutæ. Pili autem humi decidunt, dentes euelluntur & oſſa arida in cruce detinentur. Memento Domine quod crucem propter te ſuſtinui; accipe quæſo nunc ſpiritum meum. Hæc cum dixiſſet, ſiluit, adeo vt Licinius extinctum eum putaret.

ciatur Theodorus.

Augarus ſcriba martyrij.

Clamat Theodorus ad Dominum.

Circa primam vero noctis vigiliam adueniens Angelus Domini, eum ſoluit, & integræ ſanitati reſtituit, dixitque; Ecce tecum eſt Dominus Deus, & cur dixiſti, Receſſiſti à me? Conſumma curſum certaminis tui, & accipies coronam vitæ, quam reddet tibi Dominus noſter Ieſus Chriſtus iuſtus iudex. His dictis, Angelus

Ab Angelo ſanatur, & confirmatur.

Digitized by Google

receſſit. Chriſti autem martyr ſanus effectus, incredibili gaudio in diuinæ benignitatis conſideratione exultabat.

Duo Centuriones & 80.milites credũt.

Primo autem diluculo Licinius miſit duos Centuriones Antiochum & Patricium, vt defunctum martyris corpus in abyſſum maris præcipitarent; qui ſtadio appropinquantes, & Chriſti martyrem Dei magnalia, ſano & integro corpore prædicantem cernentes, voce magna exclamarunt: Magnus Deus Chriſtianorum: & accedentes ad ſanctum, ipſi cum octoginta militibus in Chriſtum crediderunt.

Item alij innumeri.

Cum hoc reſciuiſſet Licinius, miſit Sextum Proconſulem cum trecentis militibus, vt omnes morte afficerent. Sed & illi, viſis miraculis, quæ ſanctus patrauerat, Chriſto nomina dederunt. Tum vero facta innumerabili populi multitudine, clamor exortus eſt: Vnus eſt Deus Chriſtianorum, & Vbi eſt lictor iſte Licinius, vt lapidibus eum obruamus? Hæc cum diſſonis vocibus agitarentur: quidam Leander nomine, ſtricto gladio Theodorum petiuit: quem Proconſul viribus ſuperior proſtrauit, mediumque tranſegit. Quidam vero Merpas, Hunnus genere impetu facto, Proconſulem ſimiliter interemit. Hæc cernens Theodorus, ſe medium populo tumultuanti obiecit, & oratione grauitatis plena ſeditionem compeſcuit. Inde gradum nõ procul à carcere inferens, captiuam turbam magnis vocibus opem eius implorantem audiuit: quibus, ſolo verbo vinculis ſolutis: Ite, inquit, in pace, & mei mementote. Multa inſuper alia admiranda virtutis ſigna edidit. Immundos quippe ſpiritus ab obſeſſis corporibus fugauit; languores & quaſuis infirmitates cõtactu manus ſuæ curauit, & infinitam Gentilium multitudinem ad Chriſti fidem perduxit.

Seditio orta in populo.

Theodorus eam compeſcit.

Captiuos ſoluit.

Varia eius miracula.

His auditis Licinius ira & timore repletus lictorem miſit, qui ſancto caput amputaret. Populus autẽ excitata noua ſeditione, Licinium delere volebat: & deleuiſſet ſane cum vniuerſa familia, niſi Theodorus totus Chriſti deſiderio inflammatus, vltro ad felicem

mor-

Digitized by Google

mortem properâſſet, populumque ab ira & furore ad pacem & lenitatem ſuauiſſimis verbis reuocâſſet.

His ita conſtitutis, martyr totum corpus ſigno crucis muniit, & Augaro reliquias ſuas in Euchaitis apud Maiores ſuos deponere iuſſit. Tum precatione inſita pietate peracta, colli nuda conſtanter erexit & ictum gladij lætus excepit. Februarij menſis die ſeptimo, hora diei tertia. *Totũ corpus obſignat.* *Plectitur capite.*

Venerandas eius reliquias vniuerſa multitudo Heracleinſis, cum cereis & ſuffitibus Euchaita octauo menſis Iunij depoſuerunt. Quo in loco, multa miracula, per ſanctum & venerandum glorioſi martyris corpus, omnipotens Deus omnibus eius opem implorantibus oſtendit. *Veneranda eius reliquia trãslata Euchaitam.* *Miracula fiunt ad ſepulchrum eius.*

VITA ET RES GESTAE S. PARTHENII, Epiſcopi Lampſaci, ciuitatis in Helleſponto; Ex actis quæ candido & puro ſtylo extant apud Metaphraſten, Auctore Criſpino. Claruit temporibus Conſtantini Imp. circa Annum Domini 337.

Caſ. Baron. tom. 3. Annal.

BEatus & inclytus hic Parthenius, patrem habuit Chriſtodulum nomine, eccleſiæ Melitenſis diaconum; literarum quidem imperitum, ſed ſanctarũ Scripturarum memoria admodum præſtantem. Porro à primis annis miſericordiæ operibus valde deditus, & præcipue in pauperes admodum benignus, ætatis ſuæ anno decimo octauo ad eam ſanctitatis gratiam peruenit, vt dæmones ab obſeſſis corporibus admiranda virtute fugaret, & alia multa ſane miracula ederet. *7. Februar.* *Partheniĳ parentes.* *Octauo decimo ætatis ſuæ anno, claret miraculis.*

Eo tempore Melitenſis eccleſiæ Sedem Philetus obtinebat; qui audita Parthenij egregia ſanctitate, cũ ad presbyterij honorem inuitum euexit, & viſitationẽ ciuitatis Meliti ei commiſit. Accidit autem, vt quodã *Fit presbyter.*

 tempo-

tempore dum eccleſiaſtica munia ſedulo per ciuitatem obiret, homo quidam, cui à tauro effoſſus erat oculus, quem manu geſtabat, ei obuius fieret, multiſque lachrymis & miſerandis clamoribus calamitatem ſuam defleret. Cui vir ſanctus protinus ſua manu ita oculum reſtituit, vt tribus poſt diebus ſanum & incolumem cū haberet. Alio vero tempore, cū ad ægrotum quendam cum vltimo ſpiritu conflictātem feſtinus pergeret, canis quidam rabidus diſruptis, quibus vinctus tenebatur, catenis in eum inſiliit. Quem vir Dei ſpiritu oris ſui, & crucis ſigno interfecit.

Alia miracula.

Hæc & his ſimilia cum ſanctiſſimus Cyzicenorum Archiepiſcopus Aſcholius nomine audiuiſſet, eum ad ſe accerſiuit, & Lampſacenorum ciuitati Epiſcopum præfecit. Quam cum nefario idolorum cultui deditā cerneret, indefeſſo ſtudio impietatem cum diuini verbi prædicatione, tum multo magis miraculorum virtute profligare aggreſſus eſt; ſummiſque viribus in id incubuit vt confractis ſimulachris, glorioſa Christi trophæa exaltarentur. Hac de cauſa Conſtantinum Imperatorem adiit, petiitque vt pro eximia ſua in Deū pietate, templum omnipotenti Deo in ea ciuitate erigeret. Excepit virum ſanctum ſummo cū honore Imperator, & auro argentoque onuſtum, ad ſacrum templum extruendum, Lampſacum remiſit.

Fit Epiſcopus Lampſacenorū.

Humaniſſime accipitur à Cōſtantino Imper.

Interim dum vir ſanctus inſtanter operi incumberet, inter ingentem hominum frequentiam, qui eum videndi gratiâ eo confluxerant, quidam ab infantia dæmonio obſeſſus adfuit. Cumque miſer ille talem ſe inhabitantem hoſpitem habere ignoraret, peramanter Parthenium ſalutauit; cui vir ſanctus parem ſalutationis gratiam reddere recuſauit. Vnde non mediocriter perturbatus dæmon. Quid, inquit, hoc eſt, vir ſanctiſſime, quod benedictionis gratia me impertiri dedignaris? Cui vir Dei; Egredere, inquit, è figmento Dei. Dæmon hac virtute verborum in ſummas redactus anguſtias; Hei me miſerum, inquit, à pueritia hoc habitaculum tutus, & ab omnibus incognitus poſſedi, & nunc

Digitized by Google

nunc tu me tam graui exilio multare aggrederis? Sed obſecro te fac mihi poteſtatem porcos ingrediẽdi. Dicit ei Sanctus; Minime, ſed hominẽ humilẽ ingredere, in quo tibi manſio, ſi velis, parata eſt; apertoque ore, Ecce, inquit, in me inhabita. Tũ dæmon cũ eiulatu egreſſus exclamauit; Quomodo domũ Dei ego poſſidere poſſum. Nõ licet veritatẽ à vobis Chriſtianis audire.

Expellit dæmonem.

Poſtquam autem Templi opere iam conſummato, ſacrum altare, in quo res diuina fieret, extrueretur, & lapidem prægrandem, qui menſæ loco fungeretur, Eutychianus quidam, boum miniſterio, ad Eccleſiam veheret, accidit vt operum bonorum inuidus diabolus, conturbatis bobus, currum ſubuerteret, & Eutychianũ miſerandum ſane in modum opprimeret; adeo vt ſolutis viſcerum compagibus præ doloris magnitudine expiraret. Quod cernẽs Parthenius, protinus eo aduolauit, & fuſis cum ingenti lachrymarum vi ad Dominum precibus, mortuum ad vitam reuocauit. Quo miraculo, omnium animi tanta fide inflammati ſunt, vt ęgrotos & immundis ſpiritibus vexatos, certatim ad eum adducerent, & certiſſimã ab eo ſalutem expectarent. Curauit tunc vir ſanctiſſimus innumerabilẽ pene hominum multitudinẽ, tãtaque aduentantes beneuolentiam excepit, atque ea virtute omnibus ſuccurrit, vt medicorum ars eo tẽpore nihil omnino fieret. Non paucos vtriuſque ſexûs homines, deſperata corporis ſalute, ſacratiſſimo manuum ſuarum contactu ſanitati reſtituit. Mortuos ad vitam reuocauit. Dæmones ex humanis corporibus, & variis locis, quæ ſua habitatione hominibus infeſta reddebant, expulit; tãtaque prodigia & miracula edidit, vt longiſſima oratione explicari non poſſint. Aqua & ſale eccleſiaſtico ritu conſecratis, & oleo quoque ſacro, languores & infirmitates quaſuis curabat. Precibus ſuis ſemel atque iterum pluuiam de cœlo impetrauit, cum terra extrema ſiccitate laborans, diram famem & peſtem minitaretur.

Altare ad offerẽdum ſacrificium

Varia præclara operatur miracula.

En aquæ, ſalis, & olei conſecrationem.

Quodam tempore cum à terræ incolis ad ſterilitatem precibus ſuis auertendam inuitatus fuiſſet, & in Hy-

in Hypatiani Archidiaconi domo precibus & vigiliis pernoctaret, mane facto, adiit Archidiaconum & ait; Oſtendit mihi hac nocte Dominus te breui ad Epiſcopalem dignitatem exaltandum eſſe; Nunc igitur vide, vt ſedulo pauperum & viduarum curam ſuſcipias. Noſti enim Epiſcopum tuum, propter auaritiæ ſcelus duriſſimis à Domino flagellis caſtigatum. Itaque caue ne eodem te aliquanto ſcelere aſtringas. Nullum enim Deo gratius ſacrificium in hac vita præſtari poteſt, quam quod benigne faciendi diſciplina continetur. Accidit non multo poſt, vt Archidiaconi huius agri & vites nimia ſiccitate aeris laborantes, omnem futuræ meſſis ſpem abſtuliſſent; cum hanc calamitatem ſuam viro ſancto multis cum lachrymis aperiret. Quem Parthenius ad meliora ſperanda cum hortatus fuiſſet, exiit cum eo ad omnia loca, quæ iam plane exiccata, & à vermibus conſumpta erant; quæ poſtquam ſale benedicto conſperſiſſet, Nunc, inquit, eam frumenti & vini vbertatem confidenter à Deo expecta, quam alio quouis tempore recepiſti. Hæc cum dixiſſet, paucis poſt diebus Epiſcopus loci illius vita functus eſt, & Archidiaconus in eius locum (quemadmodum vir ſanctus prædixerat) ſubſtitutus; eaque frumenti & vini copia, præter omnem expectationem, redundauit, vt Archidiaconus diuinam in Parthenio virtutem agnoſcens, decimam omnium fructuum ei offerret; quam vir Dei accipere noluit, ſed pauperibus diſtribui mandauit, atque vt in omni vita, benignitatis & miſericordiæ ſtudium coleret, admonuit.

Hortatur Archidiaconum ad miſericordia opera. Miſericordia opera, Deo quouis ſacrificio gratiora.

Meſſis vberrima præter expectationẽ.

His igitur aliiſque infinitis virtutibus clarus, ſuauiter è vita exceſſit. Cuius funus Heracleæ Epiſcopus Hypatianus, cum aliis circumquaque loci illius epiſcopis, Lampſacum veniens, multis cum lachrymis curauit, & ſummo cum honore ac reuerentia in oratoriũ, quod ipſe ædificauerat, intulit. Vbi quotidie ſua ad Deum ſupplicatione nõ ceſſat facere miracula; dæmones expellens; leproſos mundans; & omnem morbum ac ægritudinem curans, virtute & gratia Domini noſtri

S. Parthenius moritur.

Miracula poſt obitũ.

Ieſu

Digitized by Google

Ieſu Chriſti; cui gloria & potentia, nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum. Amen.

VITA S. RICHARDI, ANGLIAE REGVLI; ex ea quæ loco Epitaphij habetur in Luca Ciuitate Italiæ; vbi humatus eſt. Vixit Temporibus S. Bonifacij Archiepiſcopi Moguntinenſis; qui claruit Anno Chriſti Domini 745 & Reliquis; ſedente Zacharia Pontifice Maximo.

Caſ. Baron. Annal. Eccleſ. Tom. 9 anno 750. & in Not. Marty. Romani. 7 Februar. S. Richardi tres ſancta proles. Hac mutatio dextera excelſi

B. RIchardus exul patriæ, ſpretor mundi, contemptor ſui; pater ſanctorum fratrum VVillebaldi & Vuinnibaldi, & B. Vualburgis virginis; terrenum regnũ in cœleſte mutauit. Depoſuit coronam regiam pro vita perpetua. Exuit purpuram, & vilem induit tunicam. Regionum reliquit tribunal, & Sanctorum quæſiuit limina. Dimiſit ſceptrum, & accepit baculum. Dimiſitque filiam ſuam in regno B. Vualburgam, atque ſimul cum filiis peregre profectus eſt; & eis relictis apud S. Bonifacium martyrem glorioſum, tunc Archiepiſcopum Moguntinenſem, virũ miræ ſanctitatis, eo quod Anglicus eſſet, & de regno ſuo natus, idem ſanctus Rex limina Sanctorum trans Alpes adiit; & loca deinceps magis deuia petiit ſolitudinum; Deo ſoli idem ſolus libere vacaturus. Denique poſt longa exilia, poſt multa certamina, poſt famis, ſitis, & frigoris multimodas ærumnas, in prouincia Italiæ, ciuitate Luca finitur pugna, dantur præmia, cœlo recipitur anima, & in beati Frigidiani baſilica iuxta corpus eius ponuntur pia membra, vbi & miraculis coruſcat.

Viſit limina Apoſtolorum. Moritur feliciter, clarus miraculis poſt obitum.

***

VITA

VITA S. PAVLI, EPISCOPI VIRDVnenſis; ex ea quæ eſt optima fide apud V. P. Laurent. Sur. Claruit temporibus Dagoberti Regis Francorum. Ordinatusque eſt Epiſcopus anno Domini 621. Recenſentur vero 13. eius ſedis Antiſtes.

Caſ. Baron. in Notatio. Mart. Rõ.

8 Februar. *Patria ei⁹.*

B. PAulus, beatiſſimi Pauli Apoſtoli imitator egregius, in Gallia Belgica parentibus ortus eſt non infima dignitate. Porro in ipſis annis teneris, omnibus artium maximarum diſciplinis egregie excultus, ſtatim ſe totum ad res diuinas, atque ad præcipua charitatis & miſericordiæ opera exercenda contulit; adeo vt facultates ſuas omnes, in egenos, morbidos, nudos, fame ſitique afflictos, admirabili benefaciendi ſtudio conferret, nihilque ſibi, præter ea quæ ſunt ad victum & cultum corporis neceſſaria, retineret.

Valde ſtudet officiis charitatis.

Vacabat interim ieiuniis & precibus, & quanquam actiuæ vitæ cum Martha non ſegniter nauaret operam, attamen diuinę contemplationis auidus, eam ceu partem meliorem, cum Maria arctius complecti cupiebat. Cumque hac in cogitatione diu noctuque verſaretur, modumque inquireret, quinam ad ſummũ poſſet perfectionis apicem pertingere, diuinitus illius animo ſaluberrimum incidit conſilium, vt cum magno illo Abrahamo, exiret de terra & cognatione ſua; & ad exteras regiones, ignotaque loca ſe reciperet. His cogitationibus inflammatus, antiqua pręclari generis ſui ſtẽmata & ſuperbam nobilitatem contempſit, relictiſque chariſſimis parentibus, Chriſto duce, è patria proficiſcitur; & neſciens quo pergeret, quippe viarum ignarus, tandem ad eremum Vogaſi peruenit; eamque, poſthabitis mundi rebus omnibus, lætus, Chriſto ibidem militaturus, ingreditur. Fama eſt eam olim ſolitudinem anachoretas inhabitâſſe; qui diſtinctis cellulis, in

Geneſ. 12.

Venit in Vogaſi ſolitudinem.

arctiſſi-

ſtrictiſſimo ſilentio, ſoli, perpetuo degebant. Horum optatiſſimam viuendi conſuetudinem, Paulus ſibi totis viribus amplectendam propoſuerat; ſed cum diuina prouidentia, ad paſtoralem eum dignitatem deſtinaſſet accidit, vt ad cœnobium potius perueniret, vt illic interim apud fratres deliteſcens diſceret, quod poſtea probe exercitatus alios doceret.

Erat in illa eremo monaſterium monaſticis inſtitutis valde inſigne, Tabuleium antiquitus dictum; quod ſectis inſtar tabellarum lapidibus primo ædificatum fuerit, at nunc vero Theolegium appellatur. Ad cœnobium Paulus hoſpitij captandi gratiâ diuertens, tam eximia beneuolentiæ & humanitatis ſignificatione ab Abbate & fratribus exceptus fuit, vt eorum conuerſatione & ſanctiſſimis colloquiis, plurimum delectaretur. Interea Abbas cum rem diuinitus geri cognoſceret, cogitationem ſuſcepit de inuitando illo ad monaſticæ vitæ complexum, ne ſi forte alio ſe transferret, ipſe eius ſanctitatis ferret diſpendia.

Tabuleiū monaſteriū

Abbas eū ad monaſterium inuitat.

Quadam itaque die cum de humanorum rerum contemptu, vt ſæpe alias, colloquia miſcerent, Paulus animi ſui conſilium & intentionem aperuit, quod nimirum eremum incolendi, incredibili deſiderio flagraret. Abbas his auditis nullum non mouere lapidem, vt tantum virum & tam excellenti virtute præditum apud ſe retineret, & infinitis ſcripturæ locis diſſeruit, quibus aſtruere conabatur monaſticam diſciplinam multis partibus anachoretica vita præſtantiorem, & maioris apud Deum eſſe meriti; eoque rem deduxit, vt Paulus toto corpore humi proſtratus, promptum ſe ad illius iuſſa exequenda offerret. Itaque votis omnium cum Abbatis benedictione monaſticum induit habitum, & vt verus Chriſti ſeruus, illi ſanctorum congregationi adiungitur. Ab ipſo autem mutati habitus die, tãta virtutum omnium exercitatione certamen aggreſſus eſt, vt multi ſanctitatis eius fama prouocati, ex longinquis regionibus ad eum confluerent, ſeſeque in eius diſciplinam tradere, non

Induit habitum monaſticum.

modo

modo mediocris fortunæ, ſed præpotentum etiam ac nobilium filij certatim cuperent. In iis erat Grimo Dagoberti regis nepos; qui præ cœleſtis patriç amore, omnem huius mundi gloriam pro nihilo ducens, illi ſe inſtituendum tradidit; cui tanto repente dilectionis ardore coniunctus eſt, vt nonniſi ſola interpellante morte, ab illo ſe ſeparari pateretur.

Grimo Dagoberti regis nepos ſe Paulo adiungit.

Per idem tempus, defuncto Ermenfredo Virdunẽſi Epiſcopo, Rex Dagobertus S. Paulum ex monaſterio extractum, inuitum & calcitrantem, in cathedra collocauit. Quod tamen miro applauſu, cunctis gratulantibus factum eſt. Porro hoc eximiæ ſanctitatis exemplum, quod de eo Bercharius presbyter, ſcriptor rerum in eccleſia illa geſtarum fideliſſimus (qui etiam hunc Paulum S. Germani Pariſienſis Epiſcopi, fratrem fuiſſe teſtatur) narrat, ſilentio prætereundum non eſt. Cum, inquit is, Paulus noſter monaſticam adhuc ducens vitam, in piſtrino fratrum, obedientiam habuiſſet, & timeret ne hora ſtatuta fratres panem habere potuiſſent, eiecto de clibano igne, ipſe introgreſſus, cum cuculla ſua clibanum purgauit, & panem apte ad coquendum ordinauit, & ſanus foras egreſſus, panem ſtatuto tempore fratribus diſtribuit. Legi (inquit idẽ auctor) & picta vidi multa miracula, quę viuens in epiſcopatum egit, & poſitus poſt exceſſum in baſilica Saturnini, Deo cooperante, ſatisfecit. Cæcos namque illuminauit; claudis greſſum præbuit, ægrotos à variis infirmitatibus curauit.

Ermenfredo Virdunẽſi Epiſcopo ſuccedit.

Bercharius antiquus ſcriptor.

Clibanum illeſus ingreditur S. Paulus.

Alia multa miracula tam in vita quam ab obitu operatus.

Porro vir Beatus in epiſcopali dignitate hoc modo, vt diximus, collocatus, Canonicos inprimis ad arctiorem ſanctioris vitæ diſciplinam cum verbo, tum exemplo reduxit; atque ita per omnem vitam dignitatem illam adminiſtrauit, vt magnum ſui deſiderium omnibus reliquerit. Et quidem dolendum eſt hominum incuria, præclariſſimas eius res geſtas ad poſterorum notitiam tam exacte & copioſe, quam admiranda eius ſanctitas merebatur, non peruenisse. Itaque poſt multos in vita labores, maximo animo ſuſceptos,

ptos, & feliciter exanlatos, confectus ſenio, ruptis corporis vinculis, ad ſupernam patriam migrauit, 6. Idus Februarij, in eccleſia S. Saturni, vt iam ante dictum eſt, ſepulturæ mandatus; vbi meritis & precibus illius, egregia Domini noſtri Ieſu Chriſti beneficia præſtantur, qui viuit & regnat in ſecula ſeculorum, Amen.

Migrat à corpore.

Miracula ad ſepulcrũ eius fiunt vti prius dictum eſt.

MARTYRIVM S. APOLLONIAE VIRGInis; ex Epiſtola Dionyſij Alexandrini, ad Fabium Antiochenum Epiſcopum; quæ eſt apud Euſebium, Lib. 6. Capite 34. hiſt. Eccleſiaſt. Paſſa eſt. Anno Domimini 252. Fabiani Papæ 14. Philippi Imperatoris 7.

Caſ. Baroni Ann. Tõ. 2.

9. Februar.

GRauis admodum tumultus hoc ipſo anno, qui quidem præceſſit Decij perſecutionem, Alexandriæ in Chriſtianos excitatus eſt, inſtigãte in eos, Mago quodam Ægyptio. Quam autem ſæua ac furens fuerit repentina hæc graſſatio, teſtatur Dionyſius his verbis. Non ex Imp. edicto, perſecutio apud nos incepta fuit, ſed integro anno præuerterat. Nã vates (quiſquis ille fuerit) malorum omnium, quæ huic ciuitati acciderunt, architectus, infinitam gentilium turbam contra nos incitauerat, impuleratque. Atque adeo ad patriam ſuam & antiquam ſuperſtitionem defendendam magnopere inſtigârat; qui ab illo ad maleuolentiam irritati, omnemque aucupati licentiam ad ſcelus patrandum, ſolam pietatem & verum cultum dæmonum ſuorum, iſtum cenſuerunt, vt Chriſtianorum cęde & ſanguine ſuas crudeles manus reſpergerent. Et paulo infra. Tum vero vno quaſi animorum impetu, omnes in piorum ædes irruere, & ſinguli, quos ſibi vicinos eſſe cognouerant, propere educere, expoliare, diripere; & diuitias ac ſupellectilem, ſi quæ erat pretioſior, ſibi ſeponere; ſi quæ vilior, ſordidior, & ex ligno confecta, in viis diſſipare; deinde

Gentilium immanis crudelitas.

exuere;adeo vt ciuitas illa verã ſpeciem vrbis ab hoſtibus captæ, diſpoliatæque probe repræſentaret. Fratres ergo deflectere è via,& in loca ſeparata ac ſolitaria ſe ſubducere; rapinam bonorum ſuorum ſimiliter cũ illis,quibus Paulus illuſtre perhibet teſtimonium,cum gaudio ſuſcipere. Atque haud ſcio vtrum quiſquã, præter aliquem vnum alicubi fortaſſe huc vſque Dominũ denegauerit. Apolloniam porro virginem id temporis cum primis admirandam,&admodum prouectam ætate comprehendunt, maxillisque eius crudeliter diuerberatis,omnes dentes illi excutiunt, atque rogo in ſuburbiis extructo,minantur , niſi verba blaſphemiæ vna cum ipſis palam eloqueretur , ſe eam viuam crematuros. Illa paululum intra ſemetipſam deliberans, repente ſe de manibus impiorum proripuit, & in ignẽ quem parauerant, maiori ſancti ſpiritũ flamma intus accenſa, ſponte proſiliuit, ita vt perterrerentur, etiam ipſi crudelitatis autores , quod promptior inuenta eſſet ad mortem fœmina quam perſecutor ad pœnam.

Heb. 10.

S. Apollonia comprehenditur & cruciatur.

Vltro ſe præcipitat in flammas.

Simeon. Caſ. Baron. Ann. Tõ. 2.

MARTYRIVM S. NICEPHORI; EX *Metaphraſte. Certauit pro fide, Anno Chriſti 260. Sixti. Pap. 1. Valer. & Gal. Imperat. 6.*

9. Februar.

IN tempore illo, erat presbyter quidam Antiochiæ, Sapricius nomine, cui ſumma & fraterna quædam familiaritas intercedebat cum homine quodam laico Nicephoro, adeo vt nunquam contracta à teneris vnguiculis amicitia, interrumpi poſſe videretur. Verum enimuero ſceleratiſſimis humani generis hoſtis, cum ſuprema inter eos pax maxime vigere videretur,tam acerbo alterum in alterius perniciem odio concitauit, vt ſe mutuo colloquio, vterque indignus repudiaret. Cumque longo tempore hoc modo capitali inimicitia disiuncti eſſent, Nicephorus ſalutari dolore compunctus,

Summus amor in ſummum odium mutatus.

Digitized by Google

ctus, amicos quoſdam ſubornauit, qui ei à Sapricio veniam impetrarent. Sed Sapricius mente prorſus in ſcelere obdurata precantes à ſe repulit, neque vlla ratione cum Nicephoro in gratiam redire voluit. Vnde non mediocriter turbatus Nicephorus, alios atque alios ſecundo & tertio viros prudentiæ & pietatis opinione præſtantes ad eum deſtinauit, vt aliqua ſaltem ratione viderent, qua odium extinguerent, & animos disiunctos ad pacem & priſtinam amicitiam reuocarent. At vero cum neque amicorum preces, neque Nicephori per eos obteſtationes, Sapricium vllo modo inflectere poſſent, Nicephorus amore diuino vehementius inflammatus, ſupplex ad eum properauit, & magna humilitate ſe ad pedes eius abiiciens, per Chriſti ſanguinem eum rogauit, vt illatam iniuriam condonaret, & tam graues inimicitias aliquando tandem deponeret. At Sapritius ſumma cum indignatione ſupplicem à ſe repulit, & in eadem animi peſte pertinaciter perſeuerauit. *Sapricij duritia.*

Hæc cum fierent, repente ſæua tempeſtas Antiochiæ exorta, res Chriſtianorum in ſummas anguſtias eduxit; Fuitque inter alios Sapricius apprehenſus vt Chriſtianus, & Præſidi oblatus, à quo de nomine & cõditione interrogatus, voce conſtanti, & præclaro etiam martyre digna, ſe Sapricium dici, & nõ modo Chriſtianum, ſed Chriſtianorum ſacerdotem eſſe reſpondit. Cui Præſes; noſti, inquit, Auguſtos noſtros & finium Romanorum Dominos, Valerianum & Gallum, præcepiſſe vt qui diis immortalib. ſacrificare renuit acerbiſſimis ſuppliciis afficiatur? Cui intrepide Sapricius reſpondit, Nos Chriſto Deo cœli terræque Domino, iugiter ſacrificamus. Omnes autem dij gentium, dæmonia; opera ſunt manuum hominum; neq; vllum in calamitate refugiũ præſtare poſſunt. Prçſes, his auditis, ira vehementer commotus, iuſſit eũ in cochleã proiectũ, immaniter torqueri. Quod tormẽti genus acerbũ ſane & crudele, Sapricius tam inuicto animo pertulit, vt Præſidi etiam inſultaret, dicẽs; Corpus tu quidem

Perſecutio in Chriſtianos Antiochiæ.

Sapricius apprehenſus, Chriſtum conſtanter cõfitetur.

Pſalm 95. 123 & 134.

Immaniter torquetur.

hoc excarnificare potes, animæ autẽ meæ, quæ in manu Chriſti Ieſu eſt, poteſtatem nullam habes. Tum improbus Iudex, cum videret eum ſuppliciis ſuperari non poſſe, capitis eum condemnauit.

Damnatur capitis.

Accepta itaque martyrij ſententia Sapritius, lætus ad palmam egreſſus eſt. Quod cum audiſſet Nicephorus, iterum ei ſupplex obuiam properauit, orans atque obſecrãs, vt priſtinæ conſuetudinis memor, ſibi, ſi quid peccaſſet in eum, ignoſceret. Sed Sapritius cordis ſui malitia obcæcatus, vultu eum aduerſatus eſt. At Nicephorus de ſalute proximi ſui magis magiſque ſollicitus, alia iterum via obuiam ei proceſſit, cum lachrymis eũ obteſtans, per ſacroſanctum nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, pro quo vitam & ſanguinem profundere non dubitabat, vt amicum ſupplicem & peccatum ſuum agnoſcentem, in gratiam reciperet. Sed Sapritius nullis lachrymis vel precibus, conceptum odium deponere voluit, neque vnquam Nicephorum ſupplicantem & lacrymantem, verbulo vno dignatus eſt.

Ecce pertinaciam, etiam poſt tantos cruciatus.

Interea cum hoc modo ventum eſſet ad certaminis locum, in quo propter confeſſionem nominis Chriſti, cœleſti corona donandus erat, lictores eum genua flectere iuſſerunt, vt iam latam capitis ſententiam exciperet. Tum Sapricius conturbatus, Quare, inquit, capite plectar? Reſpondent lictores; quia ſpreto Imperatorum inuictiſſimorũ mandato, diis noſtris ſacrificare noluiſti. Hæc cũ audiiſſet miſer ille, reſpondit lictoribus; Nolite me ferire. Facio enim, quæ iuſſerunt Imperatores, & diis ſacrifico. Hic fuit odij illius inueterati fructus; hæc merces iniquitatis. Hoc iuſtum Dei iudicium, vt ei fores regni cœlorum clauderentur, qui viſcera ſua, ſupplicanti fratri, durus & immiſericors clauſerat.

Qualis odij fructus.

At non is animus Nicephori; qui cernens fratrem ſuum in barathrum perditionis æternæ, iam præcipitatum, ingentem lachrymarum vim pro eo ad Dominum fudit; orans atque obſecrans Sapricium, ne tantã ſeper-

Nicephori obteſtationes ad Sapricium.

ſidia inquinaret. O frater, inquit, quid facis? Vbi mēs, vbi ratio, vbi inuictum illud animi tui robur, quo tyrānum, eiuſque minas iam ante viciſti? Quid? Tu illam coronam cœleſtem, illam victoriæ palmam, quam tot tantiſque tormentis hactenus acquiſiſti, vno momento perdere decreuiſti? Hæc cum nullum, apud Sapricij animum, fraudibus dæmonis & propria malitia deuictum, pondus haberent, Nicephorus facibus diuini amoris inflammatus, magna voce in medium proſiliēs exclamauit; Ego ſum Chriſtianus, & credo in Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, quem iſte negauit. Me ergo iam pro ipſo ferite.

Lictores tantam audaciam admirati, obſtupuerunt, miſſoque confeſtim ad præſidem nuncio, ſignificārunt, Sapricium quidem mortis metu perterritum, Chriſtum negâſſe, atque ad diis ſacrificandum paratum eſſe, ſed alium quendam, Nicephorum nomine, maioris conſtantiæ & virtutis virum, vltro ſe ad mortem pro Chriſti gloria offerre. His auditis, Præſes eum Sapritij ſupplicium ſubire iuſſit. Lictores ergo audita Præſidis ſententia, Nicephorum libere & conſtanter Chriſtum Ieſum profitentem, & ſummo gaudio exultantem, capite truncārunt, nono Menſis Februarij. *Nicephorus accipit coronā Sapritij.*

VITA S. ANSBERTI EPISCOPI Rothomagenſis; ex ea, quam Anſgardus Monachus ſcripſit, & dedicauit Hilberto Abbati Fontanellenſi. Obijt anno Domini 695. Fuit autem eius ciuitatis Epiſcopus XXII.

Cæſ. Baron. not. in martyr. Rom. Item Tom. 8 Annal. Eccleſiaſt.

EO tempore, quo ſceptra regni Francorum gubernabat Clotarius, filius Clodouei regis, & Bathildis reginæ, vna cum germanis ſuis Childerico & Theodorico, Ansbertus eccleſiæ Rothomagenſis Antiſtes, virtutibus clarus, à patre Siuuino, & pago Veliocaſſino *9. Februar. Genus & patria Ansberti.*

 patri-

Digitized by Google

patrimonioque vocabulo Calcegio, nobili erat ortu genere. Sed repudiato patrum ſtemmate, iam inde puerilibus annis totus cœpit Chriſti amore flagrare fluxoſque & inanes huius mundi honores, tota ment horrere. Traditus à parentibus literarum ſtudiis, cu ad pubertatis annos, maximarum artium cognition iam admodum inſtructus, perueniſſet, Pater ei genero ſiſſimam, nobiliſſimamque Rothberti illuſtris admo dum viri filiam, Angadriſinam ſponſam poſtulaui quæ ſumma patris voluntate conceſſa, & ſacroſanct matrimonij vinculo ei copulata fuit. Sed cum vterqu integram animæ & corporis pudicitiam Chriſto ſer uare decreuiſſet, Angadriſina aſſiduis precibus, ne a liquando ſponſus humana fragilitate victus, carna delectatione frui vellet, eam à Domino corporis defor mitatem impetrauit, vt facies turpiſſima lepra defor mata, omnibus vel ſolo adſpectu horrori eſſet. Cum que vndique prçſtantiſſimi quique medici aduocaren tur, & longo tempore omnis eorum ars & induſtria in curāda illa deformitate, fruſtra deſudaſſet, pater di uinitus hoc circa ſuam filiam fieri intelligens, quæſiui ab ea, num aliquādo virginitatis voto, ſe Deo obſtrin xiſſet. Cui virgo reſpondit, Semper ſe pudicitiæ & cō tinentiæ cupidiſſimam fuiſſe, neque vllum vnquam in terris ſponſum, quam Chriſtum Ieſum agnouiſſe.

Deſpondetur ei nobilis filia.

Quæ preces tam illuſtris Virginis.

His auditis pater, eius vel potius diuinæ voluntat reluctari noluit; ſed protinus vocato Rotomagen antiſtite Audoëno, cum ab eo ſacrum velamen acce piſſet, Chriſto eam obtulit, conſecrauitque. Quo fact priſtina ſtatim pulchritudo & forma rediit; ita vt cūct eam deinceps verā Chriſti ſponſam appellarent. Ans bertus vero fuit in aulam, licet inuitus, à genitore per ductus; & quia erat miro ingenij acumine præditus, fuit regalium priuilegiorum conditor, & regalis annul gerulus conſtitutus. Sed hæc ſummæ dignitatis offici ita adminiſtrauit, vt nunquam animum à cœleſtium rerum conſideratione auerteret. Studebat cum verbo, tum exemplo laſciuientes aulicorum animos, in omni

Redit ei ſua pulchritudo, ſacro velamine accepto.

Ansbertus fit magnus in aula.

Eius quo-

pieta-

pietatis & modeſtiæ officio continere. Alios diuini iudicij terrore, ab inueterata peccandi conſuetudine deterrere. Alios promiſſione cœleſtium præmiorum, ad perfectionis ſtudium inuitare; Denique inter ſummos honores & infinitas peccandi occaſiones, in vitam inſtituere quaſi inter ſacra monachorum contubernia verſaretur.

tidiana conuerſatio in aula qualis fuerit.

Sed cum humanæ fragilitatis memor periculum ſibi vehementer timeret, ſtatuit ab aduerſa vitiorum tēpeſtate, ad tutiſſimum religionis portum confugere. Quodam itaque die, nemine ſalutato, à palatio egreſſus, ad Fontanellenſe cœnobium, in territorio Rothomagenſi ſitũ iter inſtituit, vbi benigne ab Abbate Vvādregiſilo & fratribus exceptus, monaſticæ vitæ diſciplinam profeſſus eſt. Hic vero quanto ſtudio, diuinarũ rerum contemplationi & ſacrarum ſcripturarum lectioni incubuerit, dici non poteſt. Omnium virtutes æmulabatur, Huius ſibi humilitatem, illius patientiam proponebat; nec prius à precib. & exercitio ceſſabat, q̃ virtutes, quas in aliis cōtēplatus fuerat, ī ſe expreſſiſſet.

Relicta clā aula, intrat monaſterium.

Quodam tempore, cum in vinea monaſterij excolenda, cũ aliis quibuſdam fratribus laboraret, Theodoricus adoleſcens venatibus inſiſtens, ad virum Dei acceſſit, atque honorifice ſalutauit. Cui cũ Anſbertus impertita benedictione, & poſt plurima ſacræ doctrinę hortamenta, breui regni totius imperium tradendum eſſe prædiceret, & ille verbis illius fidem adhibere nollet, adiecit vir ſanctus: Vt certo ſcias tibi regni gubernacula eſſe conferenda, & multas variaſque tempeſtates ſuperandas, locus hic, in quo tabernaculum conſtitit, & nunc ob calcantium veſtigia tritus videtur, hyemali tempore viridiſſimam herbam producet, & omni tempore viridiſſimam herbam producet, & omni tempore cæteris locis, deinceps viridior apparebit. Quod ita euenisse, omnibus illo aduentantibus manifeſtum exhibet indicium. Sed nunc operæ pretiũ eſt narrare, quomodo ad pontificij dignitatem peruenerit, quantaque eam ſanctitate & diligentia adminiſtrauerit.

Anſbertus prædicit Theodorico adoleſcēti, illum regem futurum.

Cum inclytus Domini ſacerdos Vuandregiſilus, per viginti fere annorum ſpatia, hoc cœnobium, à primo die ædificationis in regimine tenuiſſet, eo mortuo, ſumma fratrum omnium voluntate & vnanimi conſenſu, Lantbertus religione pręclarus, & genere nobilis, ei ſubrogatus fuit. Qui cum nõ multo poſt, ad Lugdunenſis eccleſiæ epiſcopatum ſacerdotali electione, & regali authoritate vocaretur, Ansbertus ſedem eius in cœnobio Fontanella occupare à fratribus coactus fuit; quam poſtquam annis non paucis, incredibili charitate, ſumma fratrum conſolatione adminiſtraſſet, & pauperibus duas in cœnobio manſiones, tutiſſima ſane refugia, conſtruxiſſet, & Xenodochium inſuper imbecillium ac decrepitorum rebus omnibus ad vitam neceſſariis egregie ditatum erexiſſet, ad Rothomagenſis eccleſiæ adminiſtrationem, in Audoeni locum recens defuncti ſubrogatus eſt. Fuit hæc electio Theodorico regi gratiſſima, propter eximiam eius prudentiam & ſapientiæ donum, quod mirifice in eo redundabat. Porro, vt primum põtificali potitus eſt gradu, prima ei cura concordiæ fuit, & præcipuus labor fraternam dilectionem inuiolabili pacis fœdere, conſeruare.

Ansbertus præficitur monaſterio Fontanellenſi.

Fit Pontifex eccleſiæ Rothomagenſis.

Concordiæ & charitatis quam fuerit ſtudioſus.

Cum inter alia infinita pietatis opera, quæ in pontificatu ſuo geſſit, S. Audoeni reliquias in eminentiorem locum eccleſiæ S. Petri, quæ ſita eſt in ſuburbano vrbis Rothomagenſis, transferre decreuiſſet, & completis Miſſarum ſolenniis ad conuiuium (quod ſplendide admodum à Genardo vicedomino, aliiſque nobilibus inſtructum erat) vocaretur; ipſe, aliis omnibus ſedere iuſſis, more ſolito, cum peregrinis & pauperibus diſcubuit, atque hilari vultu & iucunda facie iis miniſtrauit. Neq; hoc illi rarũ. Sed aſſidua erat illi aduenarũ & hoſpitum cura; tantoque beneuolẽtiæ ſtudio iis ſuccurrebat, vt omnia corporeæ neceſſitatis ſubſidia, hilariter & munifice tribuerentur. Aderat enim munifico animo par ſubſtantia, pari fide miniſtrata.

Inſeruit pauperibus ad menſam ſedentibus.

Sed humani generis hoſtis, bonorum tantorũ ęmulus,

lus, callidiſſima arte egit, vt vir ſplendidus mundo, ſplendidior Chriſto, in maximum totius plebis detrimentum, pontificali ſede priuaretur. Nam cum ſæua, inter Francorum principes, orta eſſet diſcordia, callidus humani generis hoſtis, malignorum contra Dei famulum ſæuire fecit inuidiā; qui Pipino principi fraudulenter ſuggererēt, præfatum virum ſanctum aduerſus eum contraria tractaſſe conſilia. Vnde iuſſu eiuſdem principis, exilij ærumnas ſubire coactus eſt. Quas ille tulit patientiſſime. Profectus enim in Altum montem monaſterium, ſitum in territorio Hannonienſi, cui venerabilis Halidulphus cum ſumma laude præerat, priſtina monaſticæ vitæ exercitia ſumma pietate repetiuit. Etenim ieiuniorum inſtantia ac vigiliarum prolixa pernoctatione, indeſinenter ſe affligebat: orationum ac lachrymarum imbre aſſidue rigabatur. Cui omnipotens Deus hanc contulit gratiam, vt vniuerſi loci habitatores, vnico illum affectu diligerent, nulloque temporis interuallo, opportuno eius colloquio priuari vellent.

Defertur apud Pipinum ab æmulis, & deportatur in exilium.

Interea cum malignorum inuidia, aduerſus virum Dei magis deſæuiret, principique ſuggerere molirentur, vt grauiori eum exilij pœna mulctaret, vir Dei Halidulphum abbatem ad eum direxit, qui præclaris rationibus ei ſatisfaceret, diceretque ſe non ſponte ſua, ſed principum iuſſione, ciuiumque electione, illud honoris faſtigium conſcendiſſe. Tandem factum eſt, vt principis animus placatus, reditum ei ad pontificiam dignitatem concederet: qui quamuis ei propter gregem ſibi commiſſum gratus eſſet, non tamen propterea quidquam à ſuſceptis pietatis exercitiis remittebat, ſed tot tantiſque diſciplinis carnem ſuam quotidie mactabat, vt iis ipſis facile declararet, ſe pro CHRISTI confeſſione nulla ſupplicia horrere.

Permittitur redire ad ſedem ſuam.

Iamque tota mente in cœleſtium rerum conſideratione abſorptus, ingenti humanarum rerum faſtidio laborabat, cum à Pipino per literas humiliter petiit,

quatenus in Fontanellenſi cœnobio, vbi dudum ſtrenue Domino militauerat, corpuſculo ſuo quietis locũ concedere dignaretur. Quo libenter annuente, Miſſarum ſibi ſolennia celebrari fecit, perceptiſque ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſteriis, anima eius ſancta, generoſa, & ab omni mundi contactu impolluta, feliciter ex corporis ergaſtulo ad Angelorum conſortium migrauit. Funus fuit cum ſummo honore terræ mandatum. Decimo autem & ſeptimo, ab ſepultura, die, cum vellent eius reliquias ad Fontanellenſe cœnobium transferre, ſepulchrum apertum fuit; ex quo tanta odoris fragrantia manauit, vt omnis eccleſia, quaſi diuerſis aromatum floribus, mirifice repleretur. Corpus vero non modo integrum & incorruptũ, ſed Dominicæ crucis ſigno, roſei coloris ſimilitudinem gerente, in brachiis inſignitum inuentum eſt; vt patenter cunctis daretur intelligi, quia cuius arma viuens portauerat in corde, eius ſtigmata defuncti monſtrarẽtur in corpore.

Migrat è corpore.

Corpus 17. ab obitu, die, ſuauiſſimum ſpirat odorem

Iam vero cum ſacrum corpus Pontificali veſte indutum, cum cereis ac lampadibus, & diſſonis diuerſarum linguarum choris, ad Fontanellenſe deferretur cœnobium, in villa, quæ Solemnium dicitur, in Hanonienſi territorio, accurrit homo quidam in humeris ſuis, filiam membris omnibus miſere ſolutam, & mortuæ magis quam viuenti ſimilem, baiulans: clamans, gemenſque, vt ſanctus præſul filiæ ſuæ miſereretur. Cumque ea nocte ad ſancti viri feretrum vigiliis & precibus incumberet, mane facto, pater eam ſanam & membris omnibus integram inuenit.

Paralytica curatur.

Hinc vero, cum ſacro pignore ad Fraxundum villam, quæ ſita eſt in pago Beiouacenſi, digreſſi, inuenerunt mulierem ab immundo ſpiritu tam immaniter vexatam, vt catenis conſtricta, furorem eius difficulter comprimere poſſent. Cum autem ea pallium, quo tegebatur ferettum, attigiſſet, ſtatim edito horribili clamore, inimicum humani generis cum cruore euomuit.

Dæmonia-

muit. Simile omnino huic miraculo, aliud contigit in terrra Rothomagenſi. Alia item innumera. Cœcis nimirum viſus; Claudis greſſus; multis loquela, ſurdis auditus; obſeſſis impertita curatio.

ca liberatur: innumeraque alia fiunt miracula.

Porro vt ad Fontanellenſe cœnobium peruentum eſt, innumerabilis vtriuſque ſexus turba, obuiam proceſſit, & multis lachrymis, quantum ex eius obitu dolorem caperet, teſtabatur. Tricesimus iam inſtabat dies quo primum, ex terræ viſceribus diu ſepultum corpus extractum fuerat. Cumque omnes, iam pene à vermibus conſumptum putarent, ablata ſyndone, facies viuido quodam colore aſperſa, inuenta eſt, & rurſus mira odoris ſuauitas, longe lateque emanauit. Sepultum autem eſt in S. Pauli Apoſtoli baſilica, iuxta ſanctiſſimi Patris Vvandregiſili ſepulchrum, ad læuam, quinto Iduum Martiarum, ſub anno ſexcenteſimo nonageſimo quinto, incarnationis Domini noſtri Ieſu Chriſti; cui honor & imperium per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

Nota odorem & colorem, tamdiu defuncti corporis. Annus Obitus eius.

VITA S. AVSTREBERTAE VIRGINIS, primæ Abbatiſſæ Pauliacenſis; ex ea quæ eſt optima fide apud V. P. Laurent. Sur. Floruit circa annum Domini 640. Errant qui putant hanc fuiſſe Ansberti Epiſcopi ſororem.

Cæſ. Baron. in Not. in Martyr. Rom.

TEmporibus Dagoberti Francorum Regis, cum ſancta mater Eccleſia mirificis in Galliis floreret virtutibus, erat in Palatio, vir honeſtate vitæ inprimis venerabilis, ex priorum Regum proſapia oriundus, officio Comes Palatinus, Badefridus nomine. Cui vxor erat eleganti admodum & liberali ſpecie, ſed ſanctitate vitæ multo præclarior, ex Alemannorum Regis progenie, Framehildis.

10. Februa. Religio floret in Galliis ſub Dagoberto. Parentes Auſtreberta clariſſimi.

Horum talis erat, inter mundi huius honores & dignitates, conuerſatio, vt miraculorum etiam glo-

gloria, omnibus eximiam eorum ſanctitatem proderet. Erant enim in caducis ſeculi honoribus ſublimes, ſed animi probitate ſanctiores; fide firmi, charitate præcipui; iuſtitia inſignes, ſpe longanimes; pauperum in ſuſceptione, valde ſoliciti. His igitur talibuſque virtutum floribus ornati & Spiritûs ſancti gratiâ mirifice præuenti, prolem conceperunt in Taruanenſi territorio, admiranda ſanctitate ornatam. Fertur namque Framehildis ab Angelo præmonita, quod prolem paritura eſſet, quæ ſua ſanctitate & virtutis exemplo, plurimos à peccati ſeruitute, in libertatem vindicaret, & ad ſtudium pietatis ardentiſſimum incitaret.

Eorum virtutes.

Auſtreberta virgo naſcitur.

Igitur ſumma diligentia, à parentibus in omni morum probitate enutrita, & optimis diſciplinis imbuta, cum omnibus mundi pompis & voluptatibus virili animo calcatis, tota mente ad ſanctiſſimum aliquem religionis ſtatum aſpiraret, parentes eam magnificis nuptiis ad ſummos honores extollere voluerunt. Iamque tempus nuptiis præfinitum aduenerat, cum virgo ingenti mœrore oppreſſa, varia fugæ conſilia captabat.

Parentes volunt eã iungere matrimonio.

Tandem aſſumpto ſecum paruulo fratre, clam fugam iniit, incerta adhuc quo tenderet. Cumque ad fluuium quendam aquis in tantum inundantem, vt ponte ſubmerſo, nulli tranſitum præberet, perueniſſet, Auſtreberta, facta oratione, & præmiſſo Crucis ſigno, in nomine Chriſti tranſitum tentat; & ecce aqua inſtar ligni ſolida, eam excepit, & ſicco calle tranſmiſit. Amne hoc modo tranſmiſſo, incredibili gaudio exultans, quantocyus ad Audomarum Taruanenſis vrbis Pontificem, properauit, eiuſque prouoluta pedibus, ſacrũ velamen magno ſpiritûs feruore petiit; quod vir Dei lubens conceſſit, eamque omnipotenti Deo conſecrauit.

Ambulat ſuper aquas.

S. Audomarus eam Chriſto cõſecrat.

Hinc vero digreſſa, cum ſumma parentum voluntate (qui diuinum in eo facto conſilium iam agnoſcebant) ad monaſterium quod Porcus dicitur, ſuper flu-

fluuium, qui Somma appellatur, conſtructum contendit; in quo à ſpirituali matre cæteriſque ſororibus cum magno charitatis affectu recepta, maximis cœpit virtutibus & miraculis etiam florere. Fuit continuo, à ſacris virginibus ad præpoſituræ officium, propter inſignem animi manſuetudinem & humilitatem, aſſumpta; nec tamen propterea quotidiana cum ſororibus miniſteria negligebat; ſed tanquam vera Chriſti ancilla, omnibus humili obſequio miniſtrabat. *In cœnobio viuit ſanctiſſime.*

Die quodam, cum reuolutis vicibus, coquendis panibus cum adoleſcentula quadam operam daret, & accenſum clibanum, formatis iam panibus, ab igne & carbonibus purgare vellet, forte faſciculus in ſummitate ligni colligatus aduſtus eſt. Vnde non mediocriter turbata, timens ne ex longa mora periculum panibus immineret, ſigno Crucis ſe muniens, medium, inter igneum vapores, clibanum ingreditur; arreptiſque manicis, locum omnem, ſine vlla corporis vel veſtium læſione, diligenter mundauit. Fuit hoc obedientiæ eius præclarum ſignum & miraculum admirandum; ſed multo fuit in ea præclarius, quod plures, per annos quatuordecim, (quibus in eo monaſterio vixit) à prauitate vitæ ad ſtudium virtutis, & viam ſalutis æternæ cum verbo tum exemplo perduxerit. *Ardentem clibanum, preſſus illæſa ingreditur.*

Iis temporibus, homo quidam ſplendidus & opulentus, Amelbertus nomine, monaſterium, in fundo proprio, qui Pauliacus dicebatur, conſtruxerat: & filiam ſuam paruulam Auream nomine, cum aliis Deo ſacratis virginibus, in eo collocauerat. His autem omnibus Philibertum, eximium Chriſti ſacerdotem pietatis & religionis opinione præſtantem, præfecerat; qui quamuis in eo munere, cum ſumma laude verſaretur, tamen audita inſigni fama virtutum, quas Auſtreberta gerebat, hanc ſacratiſſimo virginum illarum cœtui præficere ſatius eſſe iudicauit. Illam igitur euocauit; ſed reluctantem, vir Dei per ſemetipſum, (ſororibus, eius abitum ægerrime ferentibus) tandem adduxit. *Præficitur monaſterio Pauliacenſi.*

duxit, & ſacris virginibus cum authoritate ſummâ præfecit.

Illa autem cum eſſet à teneris, ſanctiſſimis diſciplini, ad omnem virtutis perfectionem inſtructa, voluit cum verbo, tum multo magis exemplo diffluentes virginum illarum mores ſeueriore diſciplina aſtringere. At illæ, cum necdum veram monaſticæ vitæ diſciplinam, à limine ſalutaſſent, ſumma contentione conatibus illius reluctari, & tandem etiam maximo odio inflammatæ mortem ei moliri. Sed cum hæc diaboli verſutia non procederet, ſuperueniente Ameberto, ſtructo mendacio, grauiſſime eam accuſarunt. Ille autem, vt erat mente crudelis, vultu terribilis, credens mendaciis, adductam ad ſe Dei famulam verbis duriſſimis increpauit, repletuſque furore, arrepto gladio quo erat præcinctus, impetum in eam fecit. Illa exiſtimans congruum tempus eſſe martyrij, inclinato vultu intrepide ceruicem præbuit percuſſori. Attonitus ille, vt aiunt, diu ſtetit immobilis; pauenſque multum, gladium ſuum in locum recondidit. Qua ex re intelligi poteſt, non illam martyrio, ſed ei martyrium deſuiſſe.

Appetitur gladio, & ſe vltro percuſſori præbet cædendam.

Porro Auſtreberta hoc modo de laqueo venantium erepta, idem cœnobium per plurima annorum curricula, cum admiranda virtutis opinione, & incredibili vitæ auſteritate rexit. Omnibus Quadrageſimis, non niſi ter in hebdomada corpuſculum, tenui cibo potuque reficiebat. Parcitatem ciborum vltra humanum modum ſectabatur; ſobrietas illi nunquam deerat. Quodam tempore grauiſſimus quidam dolor ſorori cuidam acciderat, ita vt altera faciei pars intumeſcens, oculum pene abſconderet. Hanc cum ancilla Dei ex more viſitaſſet, contactu manus ſuæ, ſtatim dolorem cum tumore fugauit.

Ægram contactu manus ſuæ ſanat.

Mediæ quodam noctis tempore, cum virgines omnes gratiſſimo ſomno, feſſa labore membra, reficerent, & Abbatiſſa precibus & vigiliis in templo excubaret, facta eſt vox ad quandam ſororem, dicens; Surge velociter, & dic Abbatiſſæ, vt ſorores ſine mora ad diuinas lau-

Digitized by Google

laudes excitet. At illa nimio ſopore depreſſa, ſurgere neglexit. Secundo autem vox eadem delata eſt, ſed illa rurſus in ſomnum prolapſa obdormiuit. Tertio vero, cum indignatione quadam eam increpauit, quod in exequendo mandato tam ſomnolenta inueniretur. Tum illa timens tremenſque, ad Abbatiſſam currit, eique tertio eandem ad ſe vocem factam eſſe nunciat. Nec mora; dato ſigno, ſorores ad Eccleſiam conuocatæ ſunt; iiſque iam omnibus, duabus tantum infantulis exceptis, congregatis, media pars dormitorij, vt vocant, horribili fragore concuſſa, repente corruit. Cum omnes eo ſonitu vehementer exterritæ, intermiſſo opere diuino, Eccleſiam egredi vellent, Abbatiſſa vetuit ne qua hoc facere præſumeret. At vna, cum de infantulis ſolicita eſſet (erat enim vni illarum ſanguine iuncta) ſpreto Abbatiſſæ mandato, feſtina cucurrit, atque, vt ad locum ruinæ peruenit, quodam parietis fragmento miſerabiliter oppreſſa eſt. Fuit continuo corpus confractum, ab aliis ſororibus ad valetudinarium deportatum; & ab Auſtreberta ſacro oleo inunctum, & priſtinæ ſanitati reſtitutum.

Soror immorigera, opprimitur ruina parietis.

His aliiſque miraculorum virtutibus, ornata ſacra virgo, cum omnipotens Deus ad ſempiternam beatitudinem eam euocare decreuiſſet, leni correpta febre, percepto Dominici corporis Sacramento inter ſuorum oſcula & lachrymas læta fato conceſſit, primo diluculo, vt prædixerat eadem hora, qua Chriſtus victor ab inferis reſurrexiſſe creditur. Sepulta eſt in B. Petri Principis Apoſtolorum Baſilica; vbi per plurima annorum curricula quieuit. Quo in loco, quanta miraculorum prodigia, meritis excellentiſſimæ virginis, poſt eius glorioſum tranſitum, oſtendere dignatus ſit Dominus, nullis verbis explicari poteſt. Nam ibidem, ex obſeſſis corporibus dæmonia fugantur: cæci illuminantur: claudis greſſus redditur; vis omnium febrium pellitur; & omnia infirmitatum genera curantur.

Moritur S. Auſtreberta.

Locus Sepulturæ eius.

Miracula ad eius monumentum.

VITA

Digitized by Google

Caſ. Baron. in Notat. Marty. Rō.

VITA B. GVILIELMI, DVCIS AQVItaniæ Comitis Pictauorum, & Eremitæ; ex ea quam Theobaldus Epiſcopus, ſanctitate & doctrina conſpicuus prolixe admodum conſcripſit. Migrauit hic ſanctus ex hac vita anno Domini 1156.

10. Febr.

Genus S. Guilielmi clarum.

Dux Aquitaniæ & Comes Pictauorum inauguratur.

GVilielmus natione Pictauus, ex Comitum proſapia oriundus, ſecundum morem magnorum educatus, cum ſacrum militiæ cingulum ipſe non ſatis adeptus eſſet, ab omnibus Baronibus terræ, vnanimiter ſuſceptus ad Pictauiæ Comitatum, Aquitaniæque Ducatum; quorum vterque, iure & titulo hæreditariæ ſucceſſionis, ſibi debebatur. Factus ergo miles, fretuſq; Comitis faſtigio, factus eſt eo inſolentior, quo nobilior; quo locupletior: quo fortior, quo honoratior; quo formoſior; vniuerſiſq; famoſior. Denique ex parentela generoſus, ex fortuna pecunioſus, ex natura virtuoſus, ex fama glorioſus, ex opifice ſpecioſus, inſolentiſſimus omnium extitit, dyſcolus atque faſtuoſus. Genus clarum, corpus aptum, forma elegans, iuuenilis decor, prædia, palatia, immenſa ſuppellex, & inſulæ dignitatum, carni in eo, non ſpiritui militabant. Proceritas corporis tanta erat, quod magis videbatur gigantæa, quam humana. Vix ei vno prandio ſufficiebant cibaria, quanta aliis octo iuuenibus fortiſſimis, erant alimenta. Nuſquam ſe per totam illam prouinciam abſentauit à prælio quamdiu in armis fuit, ſed affectu pugnæ, ſolitarius, armigerorum deſtitutus auxilio, armatus multoties incedebat. Et cum nollent dimicare, trahebat vel inuitos ad certamen. Diceres rediuiuum Belis idolum in edendo & bibendo; crederes ipſum Nemrod potentem & robuſtum venatorem, coram Domino in præliando. Extraneis malus, ſuis peior, peſſimus ſibi. Sed ne hæc tyronis primordia quemquā ſcandalizent, admonitos cunctos cupio, vt diligenter atten-

Statura ingens & immenſa eius voracitas.

Dan. 14.

Geneſ. 10.

attendant conuerſionis eius præconia, quæ omnibus nobis ad melioris vitæ imitationem proponuntur.

Fertur per triennium & amplius proprij germani vxorem, Herodiana rabie debacchatus, ad inſtar Herodis contra ius & fas inceſtu impudentiſſimo, tenuiſſe violenter. Si quis inceſtuoſo ſe tanquam Iohannes exhibiturus, de tota vicinia diuertiſſet ad eum, conuiciis laceſſitus, inanis & vacuus recedebat. Confidebat in viribus propriis; erat ad ſuccendendum flammeus; ad ignoſcendum ferreus; ad conſolandum ſaxeus. Diceres ignem vrentem in iraſcendo; diceres ſecurim vel aſciam in deiiciendo. Ecce hæc ſunt inſtrumenta artis diabolicæ, quibus onuſtus Comes, currebat aduerſus Deum erecto collo, & pingui ceruice armabatur. Quę tanto diligentius ſunt à nobis enumerata, quanto diuinæ clementiæ in reuocatione peccatoris mirabiliter placuit operari.

Abutitur vxore fratris ſui.

Eo tempore fundatum eſt monaſterium Claræuallis; cui Abbas ordinatus eſt Bernardus; vita, virtutibus & doctrina in tantum clarus, vt nulli ei in orbe ingenio moribus, & vitæ ſanctitate, atque eruditione, ſecundus exiſteret. Circa idem tempus Papa Honorio vita functo, facta eſt in Eccleſia Dei diuiſio; aliis eligentibus Innocentium, aliis Petrum Leonis quem vocârunt Anacletum. Cumque pars Innocentij conſilio ſanior præualeret, Petri autem audacior & violentior ſumma armorum contentione obſiſteret, quia humana vi pietas ſerueri non poterat, cedere ſalubriter elegit. Præmiſſis igitur in Gallias nunciis, hortatur omnes Epiſcopos, vt accingerentur ad vltionem, partem ſchiſmaticam damnantes, & vnitati Eccleſię ſubſcribentes. Conueniunt Stampis omnes Pontifices, Barones, & Abbates, vocatoque ex nomine, à Rege & pluribus Epiſcopis, ſancto Abbate Claræuallis, ei præſens Eccleſiæ negocium imponitur, vt ex eius ore tota cauſa penſaretur. Is diligentiſſimo partis vtriuſque facto exa-

Anno Chriſti 115.

S Bernardi inſignis laus.

Is fuit Ludouicus VI. Craſſus.

examine, Innocentium ab omnibus ſuſcipiendum eſſe pronunciauit.

Laborabat eo tempore, ſchiſmaticorum oppreſſione, tota Burdegalenſium prouincia; nec erat in tota Aquitania, qui Gulielmo principi reſiſtere poſſet. Is enim incredibili virtute, ſchiſmaticis fauebat, & perſuadente Gerardo Engoliſmenſi Epiſcopo, omnes, qui Petri Leonis electioni non ſubſcriberent, exilio multabat. Cum igitur hæc fama crudelitatis, quam ſeductor ille aduerſus Dei Eccleſiam machinabatur, longe lateque perſtreperet, miſſi ſunt à latere Innocentij Papæ, B. Bernardus atque venerabilis Ioſſinus Sueſſionenſis Epiſcopus, vt tam ipſum quam principem Guilielmum ſuper his conſtanter conuenirent. Qui Pictauiam vſque peruenientes, prædicto inuaſori ſalutaribus monitis ſuaſerunt, ſed non perſuaſerunt. Imo ſchiſmatici magis animati, & armati inſaniam, ex eo die, publice Catholicis perſecutionem intentârunt.

Gerardus Epiſcopus, incitat Guilielmũ ad Schiſma.

Perſecutio in Catholicos.

Interea dum hæc agerentur, Abbas ſanctus in quodam monaſterio Ordinis ſui, de nouo in Pictauia conſtructo, morabatur. Qui de Domini miſericordia confiſus, nuncium ad Comitem direxit intrepidus, ſupplicans, vt neceſſariæ collocutionis gratiâ ad ſe venire dignaretur. Quem mox Comes vt audiuit, depoſita aliquatenus ferocitate leonina, ad auditum auris obediuit. Venit filius prodigus ad patrem, etſi nondum reuerſus ad ſe. Tum Bernardus, accenſus quaſi ignis, incluſum ſeptem diebus continuis in quodam loco ſecretiori Comitem, de morte & vita, de pœnis malorum & præmiis bonorum, de vita & exemplis beatorum, ſuo illo ſolito & ignito modo inſtruebat. Sed induratus Pharao, ſurgit in ſcandala; ſeruo Dei phreneticus conuiciatur; & eum priuare ſe vertice, ſi extra clauſtra reperiret, comminatur. Vnde ferocem leonis ſæuitiam agniculus tremebundus expauens, immunem ſuæ doctrinæ, tunc eum abire permiſit. Regreſſo ergo viro Dei, & in proprio nido Claræuallis collocato,

Comes Guilielmus venit ad S. Bernardum.

Intentat minas S. Bernardo.

cato; ſchiſma quotidie vires ſumpſit; factæque ſunt per Gerardum occupatorem & Gilonem Cardinalem, (qui vnus ex toto ſacro Cardinalium collegio, Petro Leonis adhæſerat) deiectiones Epiſcoporum, atque ſedium occupationes.

Carnotenſis Epiſcopus, cum S. Bernardo it ad eum.

Audiens huiuſmodi venerabilis Gaufredus, Carnotenſis Epiſcopus, vir plenus ſpiritu conſilij & fortitudinis, cui à Domino Innocentio Papa, Aquitaniæ legatio fuerat commendata, vehementer indoluit, & ſuccurrendum periclitanti Eccleſiæ poſtpoſitis aliis negociis, ratus, Abbatem Claræuallenſem, ad tantorum ſibi malorum eliminationem aſſumpſit. Ingreſſis autem illis Aquitaniæ fines, ſignificatum eſt Comiti Guilielmo, per viros illuſtres, & ſolennes nuncios, Bernardum & Gaufredum Carnotenſem cum aliis multis Epiſcopis & religioſis adueniſſe, eiuſque colloquium præſtolari.

Conuenitur Pertinaci.

Nihil efficitur apud Comitem.

Itaque apud Pertinacum hinc inde conuenerunt. Dies fuit ſermonibus aſſumpta, ſed verba in ventum prolata. Anguſtabatur in ſemetipſo Domini ſeruus, quia non explebatur, quod de Principe cogitauerat. Quid ageret athleta Chriſti? Deficiente humano præſidio, recurrit ad diuinum. Accedens ad altare ſanctum vir ſanctus, pro gente non ſancta, ſupplicandum inter Miſſarum ſolennia dignum duxit. Intrauerunt Eccleſiam, quibus diuinis intereſſe licebat myſteriis. Guilielmus comes cum ſuis adhærentibus, præ foribus ſuſtinebat. Conſecratione ergo rite peracta, pace data, & in populum diffuſa, homo Dei, iam ſe non agens vt hominem, corpus Dominicum patenæ ſuperpoſuit, ſecumque portauit.

S. Bernardus cum ſacra Euchariſtia, ad eum accedit.

Egrediebatur itaque foras ad Ducem foris manentem, vt loqueretur in idipſum, ignitis oculis, ignita facie, ignitum portans eloquium, nec ſupplex, ſed minax ac verbis terribilibus, Principem terribilem eſt aggreſſus; Rogauimus, inquit, te, & rogantes quæ ad pacem ſunt Hieruſalem, contempſiſti. Supplicauit tibi in altero conuentu, quem iam tecum habuimus, ſeruorum Dei coram te adunata & proſtrata multitudo,

Eſa. 3. do, & deſpexiſti. Væ qui ſpernis, nonne & ipſe ſper-
ris? Ecce poſt ſeruos, ad te Dominus omnium ſup-
caturus aduenit; ecce filius virginis, caput Eccleſiæ, c
Philip. 2. tu perſequeris. Adeſt iudex tuus & tuorum; in cu
nomine curuatur genu omnium, cœleſtium, te
ſtrium, ac infernorum. Adeſt teſtis & iudex tuus; in
ius manus, tuus ille ſpiritus eſt deuenturus. Nunq
& illum ſpernes? Nunquid ipſum, ſicut ſeruos e
contemnes?

Vniuerſi qui aderant lachrymabantur, & oratio
En ſchiſmaticus, & agnoſcit & ſentit in ſeipſo præſentiam corporis Chriſti. bus intenti, rei exitum præſtolabantur. Vides Com
Abbatem procedentem in ſpiritu vehementi, & in n
nibus tenentem ſacratiſſimum corpus Domini, dirigu
& expauit, metuſque membra trementia per totu
diſſoluit; atque velut extra mentem poſitus, ad terr
vſque proſternitur. Eleuatuſque à ſuis militibus, r
ſum in faciem corruit, nulli loquens, & in nullum i
tendens. Qui comprehendit ſapientes in aſtutia ſua
Iob. 5. & 12. regum balteum diſſoluit, ipſe fecit hoc. Tunc vir D
propius accedens, Surge, inquit, & ſta ſupra pe
tuos, & diuinam auſculta ſententiam, Præſens eſt E
ſcopus Pictauienſis, quem ab Eccleſia violenter exp
liſti; vade iam, reconciliare patri; & in oſculo ſancto p
Romano Pontifici paret omnis Eccleſia ſanctorum. cis cum eo iungito fœdera. Innocentio ſubdere, & e
cto à Deo tanto Pontifice pare: ſicut ei obedit om
Eccleſia ſanctorum. Auditis his tyrannus, Sacrame
torum præſentia ſuperatus, & authoritate ſancti Spi
tus victus, nec audebat reſpondere ſapientiæ, & ſpi
tui qui loquebatur, nec poterat reddere vnum p
mille, euangelizanti verbum virtute multa; ſed ſtati
occurrens, recepit Epiſcopum pacis ad oſcula; iniicie
manus in Abbatis vincula. Et quod amplius eſt, eade
manu, qua prius eum expulit, cum totius exultatio
ciuitatis, ad ſedem propriam reduxit. Tanto ergo m
lo obruto, & Gerardi ſchiſmate in cineres red
cto, Bernardus cum gaudio Claræuallem regreſſu
eſt.

Poſt receſſum viri Dei, Comes frequenti medit
tion

tione quæ audierat & viderat, ruminabat, & multa interim faciens, minus deinceps crudelis extitit. Bernardus vero totas noctes peruigiles in oratione pro eo ducebat, & ſine intermiſſione Domini miſericordiam deprecatur, flens largiter, & effundens ſicut aquam cor ſuum, ne deinceps Dei patientiam, conſuetis aliquando flagitiis irritaret. Nec potuit certe tantarum perire filius lachrymarum. Guilielmus enim iam totus mutatus, ex vaſe contumeliæ in vas electionis, fortia atque præclara arma pœnitentiæ, ſub iugo Chriſti decreuit aſſumere; cœpitque hæſitare, ad quem potiſſimum, pro imponenda ſibi pœnitentia, deberet pergere.

Bernardi preces pro Comite.

Guilielmus meditatur pœnitentiam.

Non longe ab eo loco, in quo Guilielmus talia meditabatur, erat vir quidam eremiticam vitam ducens, miræ admodum ſimplicitatis, & ſtudio diuinarum rerum addictiſſimus. Ad hunc ſolitarium, ſol uagus miles ire cœpit. Venit ad paſtorem, agnus factus de lupo. Requirebat inſtanter portum naufragus, medicum ſauciatus, Ananiam Saulus in Paulum proſtratus. Sed quid ageret Ananias? Audierat à multis de hoc viro, quanta mala feciſſet Eccleſiis & Eccleſiaſticis perſonis & neſciebat futurum vas electionis. Abſcondebatur ergo columba tremens, ab accipitre, fugiitque ouis tremebunda veniente lupo. Quia tamen perſeuerabat pulſans, propter improbitatem ſurrexit, & exiuit, intuituſque in eum toruo lumine, hæſitando admirans Impie, crudelis & dire tyranne, cur Chriſti ſeruos conaris infeſtare? Nunquid tibi parum eſt hactenus cæteros impugnaſſe, niſi etiam præſumas Chriſti ſeruos moleſtare? Recede, recede, iam ab hac ſtultitia quieſce; deſine tu iuuenis ſenem laceſſere. Qui hactenus orbem terrarum habuiſti infeſtum, quid tibi ad eremũ? Cui timidius heros reſpondit; Non maleuolus te depoſco, ſed cor pœnitens gero, & delictum meum maximum emundari cupiens, iniquitatem meam coram te recognoſco. Pro exceſſibus igitur præteritis corrigendis, & prauis actibus abiiciendis, acturus pœniten-

Eremita quidam miræ ſimplicitatis.

Dure accipitur Comes ab Eremita.

Offert ſe ad ſatisfactionem. tiam adproperaui. Quapropter noli prohibere p Christum te obſecrantem, & ad tuam iuſſionem ſ tisfacere cupientem. Guſtem per tuum miniſteriu guſtem, inquam, quam dulce ſit vitiis non ſeruire, q in meipſo didici, quam amarum ſit expertum eſſe tia, vel velle experiri. Sed ille timens, velle eum ſibi ludere, fertur reſpondiſſe; Sum homo ſolis latebris gnus, ſoli mihi iudex, ſoli arbiter & accuſator con tutus; quare ſi vera ſunt quæ exponis, ad quendam lium ſingularis ſanctitatis hominem feſtinare te co ſulo, qui longa experientia temporum iam ſuffu't & in diſcretione ſpirituum exc ultus, ante me cogn ſcitur renunciaſſe ſeculo; iuit, & in auditu auris, obe uit Guilielmus.

Alius quidam Eremita, inſigniter doctus, & ſanctus. Erat eodem loco & tempore alius quidam ſolita vitæ diſciplinis non mediocriter exculius. Hic ſi ſcientiæ ſcintillabat perſpicuitate, ita quoque vitæ tilabat ſanctitate. Vnde factum eſt, vt vtriuſque co curſu luminis, Deo clarus in ſcientia, & populo ce bris ex fama redderetur. Ad hunc ſolitarium ſecund ſolitarius militem mox ſoliuagum deſtinauit; que tamen dilationis affectum tædio, nihil in itinere ret dauit. Poſtquam igitur aduentaſſe Comitem vir ſa ctus accepit, cum gaudio Spiritûs ſancti eum in pa ſuſcepit, cauſamque itineris indagare ſolerter cœp *Totum pectus ſuum aperit Eremitæ.* Cui ille penetralia cordis aperiens, candide & ſince conuerſionis ſuæ propoſitum expoſuit. Mox mir in modum propoſito Comitis intellecto, ſicut gaud eſt Angelis Dei in cœlo ſuper vno peccatore conuer ſic & iſti gaudium cumulatum eſt ſuper pœnite Comite & peccatore iam conuerſo. Poſt aliquant lum ergo temporis, & monita vitę ac ſalutis, iam ſe rior locutus eſt ſenior, dicens; Reuertere in domu tuam vnde exiſti, & nemini dixeris, quod concepi *Vide mirabile Eremitæ conſilium.* Volo enim te eſſe cautum, & declinare inanem g riam, quæ eſt virus virtutum, & dæmonium merid num. Poſtea indutus cunctis armis militaribus, qu antea malefacere præſumpſiſti, aſcenſoque meliori

qu

quo, ad me clanculum ſolus feſtinabis in habitu militari. Et poſt hæc ſalutare conſilium, cooperante Domino, tibi impendam pro meo poſſe.

His auditis Guilielmus, cui omnis mora erat longanimis, domum regreſſus eſt. Sed & monitorum ſalutarium non obliuioſus aud tot, religioſæ ſollicitudinis ſuæ nulli extraneorum aut propinquorum voluit eſſe relator. Domeſtici tamen eius, rem penitus ignorantes, vt eum viderunt cum rebus indictis ad ſuum redire præceptorem, felicibus eius actibus inuidi, execrabiliter maledicentes, æſtimabant eum progreſſurum ad conſuetæ nequitiæ ſcelus & furorem.

Interea dum hæc agerentur à Comite, vir Dei quẽdam fabrum doctum tractare fabrilia, ad ſe de vico proximo clam accerſiuit. Sicque prouiſum eſt, vt termino iniuncto Guilielmus ad virum Dei rediens, fabrum cum circulis cateniſque & vinculis ferreis vincire paratum quem neſciebat, reperiret. Mox igitur vt intrauit, audiuit patrem ſpiritualem dicentem ſibi; Fili Guilielme, authoritate ſacrorum Canonum ſalubriter admonemur, ne falſis pœnitentiis laicorum animas decipientes in infernum protrahi patiamur. Veritas eſt irrefragabilis, & negare non poſſumus, quod nullum malum impunitum manet, ſicut nullum bonum irremuneratum. Aut enim Deus punit, aut homo. Modus autem puniendi, ſecundum modum præteriti delicti debet extendi. Melius eſt ad momentum temporaliter cruciari, quam ſuppliciis addici ſempiternis.

Hic inſtruit Eremita Guilielmum, quomodo pœnitentiã agere debeat.

Deut. 25.

Si ergo vere pœnites, & ad cœleſtis faſtigij adeptionem ſuſpiras, talem tibi pœnitentiæ diſtrictionem, tamen citra condignum impono; Inprimis quia ieiunium domat peſtes carnis, oratio peſtes mentis, eleemoſyna vero ad omnia mala valet; per hæc tria emplaſtra precioſiſſima tibi indico, te poſſe redire ad patriam claritatis æternæ. Ibis igitur & vendes omnia quæ habes, & dabis pauperibus, vt exoneratus & nudus, ſequi poſſis non habentem, vbi caput ſuum reclinaret.

Ieiunium. Oratio. Eleemoſyna.

Vide quam duram ſatisfactionē vir ſanctus imponat Comiti, idē vere pœnitenti.

ret. Deinde quia omnia iſta extra te ſunt, propriam lo ricam ferream ad carnem ſuper nudum præcipio portare omnibus diebus vitæ tuæ. Poſthæc, quia in fa ctis tuis offendiſti plurimos, nudis pedibus Apoſtolic conſpectui te præſentabis, vt ſecundum eius arbitriu ſatisfacias Domino, à quo, pro tuis ſceleribus lon ſuique anathematis es opprobrio condemnatus. L orationum vero pondere & menſura nihil impon confidens quod proceſſu temporis, cum dilatato pe amoris, viam mandatorum Dei currere cœperis, v ctio eius te docebit de omnibus. His dictis, Com

Ecce tibi formam perfectæ conuerſionis, in tam illuſtri viro.

totus in Dei amorem ſuccenſus, inter manus fabri ſolitarij propriis veſtibus exuitur, & lorica fortiter carnem connexa ſuperueſtitur, firmiterque per totu corpus decem catenis ſeu vinculis artificis magiſter ſubtiliter conſtringitur, ne proceſſu temporis faci diſſoluatur. Poſt hoc aſperrimo cilicio deſuper cont gitur, ferrumque galeatum ſubtiliter, vt ſolui non v leat, capiti militis imponitur; ſicque ſpiritualibus a mis onuſtus, à ſuo præceptore dimittitur, & abire pe mittitur.

Largitur omnia ſua pauperibus.

Longam cum homine nouus homo moram no traxit, ſed pectore ſitibundo velociter in propria r diens, bona omnia terrena ante poſſeſſa ſibi detraxi & pauperibus erogauit. Res vero quas ad manum no habuit, ex corde proiecit & contempſit. Omnibus e go pro CHRISTO percalcatis, nudis planti illo ſuo veſtitu ferreo atque aſperrimo circundatu

Adit Romanum Pontificem vt erat ab Eremita iuſſus Eugenius Papa habet Synodū Rhemis.

rutilans in luto margarita, Dominum papam viſitaui Quid ni viſitaret bonos in mundo, quem viſitauer oriens ex alto? His diebus præſidebat ſanctæ ſedi Apo ſtolicæ Eugenius Papa tertius, qui propter vipereat quandam progeniem Apoſtolicæ ſedi rebellante Rhemis agebat, & inter cætera, celebrato concili ſententiam antiqui anathematis, in Guilelmum co mitem dudum latam, renouare curauit. Ignorab enim iam conuerſum, atque mutatum in virum alt rum.

Inte

Interim Guilielmus acceſſit, Paulus factus ex Saulo, vt videret Petrum, & proſtratus ſolo tenus, ſacra eius veſtigia reuerenter oſculabatur. Cui Dominus Apoſtolicus fertur dixiſſe, Quis enim es tu? At ille, Ego ſum (inquit) comes Guilielmus, peccator & impius, quem pro meis meritis, iuſte quidem tu cum prædeceſſoribus tuis anathematis mucrone percellere decreuiſti, & velut membrum putridum à corpore Eccleſiæ præſcidiſti. Homicidia, adulteria, ſacrilegia, & omnia opera nefaria, quæ de me inceſtuoſo & ſchiſmatico tibi dicta ſunt, vera ſunt. Si iniquitates à Domino obſeruentur meæ, maior eſt iniquitas quam vt veniam merear. At quoniam miſericordiarum Domini noſtri Ieſu Chriſti non eſt numerus, tu ſana me medicamento pœnitentiæ, cui vice Chriſti, ligandi & ſoluendi poteſtas ſuper terram cõmiſſa eſt. Ad hæc expauit vehementer Dominus Apoſtolicus; & arbitratus aliqua ſub ſpecie Iacob ſibi velle illudere, fertur reſpondiſſe, Comitẽ quidẽ Guilielmum, peccatorem coram Domino ſæpe audiui, ſed eum facie tenus nunquam cognoui; & ideo ſi vera ſunt, quæ tu dicis, ego non noui. Sed eſto. Aut tu es in perſona Guilielmus, aut tu non es. Si tu non es, & voluiſti mihi illudere, indignationem Dei omnipotentis & noſtram incurras, eo quod Chriſto Domino reuerentiam debitam exhibere non curas, ſed ſubſannationem eius procuras. Si vero tu ipſe es, & non alius, quomodo pœnitentem te eſſe ſimulas? Quomodo poteſt Æthiops mutare pellem ſuam, & pardus varietatem ſuam, ita & tu potes benefacere poſt iniquitates tantas. Fratris torũ inceſtu maculâſti, in orbe ſchiſmata ſeminaſti, nequitiis tuis climata mundi perturbâſti, Et tibi poſt hæc de plena pœnitentia cordis quomodo credam? Maledixi tibi & eris maledictus. Scio tamen Dominum magna, immo maiora tibi poſſe facere, quia omnipotens eſt; ſed inueteratum dierum malorũ ad plenum pœnitere, deſpero. Surge itaque de medio, & vade ad dexteram ſiue ad ſiniſtram.

Oſculatur comes pedes Eugenij Papæ.

Vide confeſſionem coram Pontifice.

Obiurgatio Eugenij Papæ.

Ad hæc timidus Guilielmus ſurrexit, & ad modum publi-

Ecce inſignem hu-

Digitized by Google

militatem peccatoris. Lucæ 18.

publicani Euangelici ſtetit à longe, dixitque Reuera Guilielmus Comes ego ſum, peccator nimius, & ad tuam dignationem pro remiſſione criminum miſſus. Sed ex quo verbis meis fidem adhibere recuſas, ſaltem mihi gratiam benedictionis tuæ largire, & Apoſtolicę beneficium abſolutionis Quod ſi non obtinuero, & per incuriam tuam neglectus fuero, Deus, in cu⁹ conſpectu ſto, ſanguinem animæ meæ de manibus tuis requirat, qui ſinum viſcerum paternorum, reuertenti filio prodigo præcludere non formidas. Hos ſermones cum audiſſet Papa religioſus, timore perculſus, dixit ad Guilielmum; Patriarcha Hieroſolymitanus vir eſt inſignis prudentiæ & magni conſilij, ad ipſum te remitto, illique meam ſuper animam tuam, poteſtatem cõmitto.

Ad Patriarcham Hieroſolymitanũ mittitur.

Vide quomodo nullos recuſet labores, pro obtinenda venia.

Salutato igitur humiliter ſummo pontifice, Guilielmus Hieroſolymam profectus eſt Vbi incredibili charitatis officio & ſummo cum gaudio, à Patriarcha exceptus eſt; qui eum ſalutaribus ſatisfactionis vinculis alligauit. Cumque niteretur eum vt ſecum cohabitaret retinere, vir Dei iam fugiens publicum, nullatenus acquieuit, ſed magis ſolitariam vitam ducere prælegit. Arctiſſimam igitur ſpecum deſuper coopertam, intra ambitum atrij domus ſuæ, inſtar tugurij leproſorum, fabricari fecit Patriarcha, in qua nouem annis continuis, cum nimia ciborum parſimonia ſpontanee ſe recluſit pœnitens Guilielmus.

In ſpecu degit annis nouem, apud Patriarcham Hieroſolymitanum.

In illo humili tugurio, hoc modo conſtitutus Deo & hominibus gratus, gratum ſe hoſpitem exhibebat apud Patriarcham; ita vt Patriarcha omnibus ſe bonis ſpiritualibus repletum diceret, ad introitum eius. Ipſe autem nihil nouerat, niſi tugurium ſuum in quo claudebatur, & tegumentum quo operiebatur, & panem arctum, aquamque breuem, quibus reficiebatur. Domus erat cella; potus, aqua; cibus, panis nigerrimus; habitus ferreus & aſperrimus; lectus, antrum, culcitra, ſolum; capitale, ſaxum; coopertorium, tectum. Vitam iſtam ducebat in patientia, ſed futuram in deſiderio expe-

Vita duriſſima.

expectabat. Degebat pauper in cella, diues in conſcientia theſaurizans in cœlo, & nihil habens in mundo. Securior dormiebat pauper in terra, quam diues in auro & purpura. Sæpe noctes peruigiles in oratione ducebat: & cum tandem aliquando ad neceſſitatem naturæ tenuiſſimo ſomno opus eſſet, lachrymis ſtratum ſuum prius rigabat. Manibus pectus, genibus pauimentum tundebat; votis & deuotis precibus cœlos cumulabat, lachrymis genas rigabat; gemitibus & ſuſpiriis tugurium mugiebat. His & aliis ſimilibus exercitationibus aſſuetus, cœpit Angelorum erudiri viſitationibus, commoneri ſuggeſtionibus, ſedulitate conſolari.

Exercitia eius.

Angelicis fruitur conſolationibus.

Interea cognati & noti, vbique terrarum Guilielmū requirere, miſſiſque alio atque alio nunciis, tandem ad ſuum comitem peruenêre. Bone Deus, quibus machinis, quibus fraudibus ſeruum tuum non ſunt aggreſſi? Diceres redbiuuum Iob, cui inſultarunt reges: in tantū inſultabant Guilielmo quotidie domeſtici eius & affines. Vnde factum eſt, vt impetum ſuperuenientium amicorum, frequentiam propinquorum, & infeſtationem notorum, ferre non ſuſtinens, eorum fraudes & machinationes per fugæ remedium cogitaret declinare. Quod factum eſt. Nam valedicto hoſpiti clanculum receſſit, & ſolitarius ibat quocunque inſtar Eliæ eum ſpiritus duceret.

Vbiq; perquiritur à cognatis.

Tobiæ 2.

Fuga declinat tentationes cognatorum.

3. Reg. 19.

Contigit autem, vt peragratis ſuperioribus partibus Tuſciæ, intra confinia Lucenſium veniret. Ibi ciues Lucenſes ſimultate quadam oborta aduerſus vicinos, eorum caſtrum quoddam fortiter obſidebant: ſed nullis viribus vel induſtria expugnare poterant. Guilielmus autem cum iter per medium illorum faceret, & cauſam obſidionis cognouiſſet, Profecto (inquit) caſſo labore bellatores hi conſumuntur. Mihi ſi hæc pugna concederetur, intra paucos dies ſtratis muris caſtrum hoc occuparetur. Hæc cum ad aures principum perueniſſent, vocato ad ſe Guilielmo (quē ex ipſa ſtatura virū bellicoſū eſſe facile iudicabant) ſuadēt perſuadētque, vt expugnationis triūphū ipſe ſuſcipiat. Cūq; iā pœnitentiæ

Hic iam nonnihil retro reſpicit.

Percutitur

Digitized by Google

cæcitate, ob temeritatē. tentiæ oblitus, militares induiſſet habitus, ſequenti nocte tranſacta, ſummo mane omnino ſe lumine priuatum reperit oculorum. Videns igitur rediuiuus Saulus plaga cæcitatis ſe eſſe percuſſum, pudibundus & valde confuſus, luce clarius perpendit, ab angelo ſatanæ ſibi fuiſſe illuſum, & compunctus corde, quod ſemel manu mittens ad aratrum reſpexiſſet retro, definiuit ad Dominicam militiam ſe protinus rediturum, & nunquam in perpetuum ab ea receſſurum. *Recipit viſum.* Vix collapſa pietatis vota animo renouauerat, preceſque feruidas in conſpectu altiſſimi effuderat, cum protinus ex inſperato, amiſſum lumen recepit. Sicque ad Dei militiam regreſſus eſt coactus, à qua ſtulte digreſſus fuerat ſpontaneus.

Redit in ſpecum ſuam. Reſumptis igitur ſpiritalibus viribus, ad domum Patriarchæ reuerti conſtituit. Quo proſpere perueniēs, in prius quidem ſe tugurium recepit; ſed diſtrictiori vita ſolito arctius ſe afflixit. *Eccl. 10.* Sed nec muſcæ morientes, quæ perdunt ſuauitatem vnguenti, defuerunt ibidem. *Iterum illicitur ab amicis.* Adfuit, ſicut ante, notorum & propinquorum multitudo tumultuoſa, & rebellis infeſtatio non quieuit. Sed Chriſti famulus ſepiebat aures ſuas ſpinis, & neque ſeducebatur blandimentis, neque concutiebatur minis. *Abit in ſolitudinem.* Atque vt nimiam eorum infeſtationem euitaret, abiit ad ſolitudinem quandam propinquam; in qua ardentiori adhuc pietatis ſtudio ſe Domino conſecrabat.

Poſt hæc vir Domini in omnibus pauidus, & propriam habens fragilitatem ſuſpectam, cœpit prudenti ſecum animo reuoluere periculum, quod ei ſoli degenti imminebat. Neque in eo à ſcopo aberrauit. *Eccl. 4.* Malum enim quod nemo videt, nemo arguit; & væ ſoli, quia ſi ceciderit, non habet ſubleuantem. Vbi enim nō timetur reprehenſor, tentator accedit ſecurius, & iniquitas perpetratur licentius. Volēs igitur pernicioſum declinare ocium, *Viſitat S. Iacobum.* Beati Iacobi Apoſtoli limina viſitauit. Vbi cum aliquamdiu fuiſſet demoratus, in Tuſciā reuerſus, in Piſanorum partibus, *Speluncam* ſpeluncam horridam, in

ed by Google

in ſylua quæ Liuallia nuncupatur, reperit. In hanc deſcendens, haud exiguum breui tempore ſibi aſſociauit religioſorum cœtum; quibuſcum Domino ibidem ſtrenue famulari cœpit. Sed cum illi tantam Guilielmi virtutem nullo modo aſſequi poſſent, tædio affecti, improba contra eum conſilia machinari. Quod animaduertens vir ſanctus, hoſpitale (quod iam ibidem in peregrinorum aduentum extruxerant) Petro cuidam, qui impiis cæterorum conſiliis non conſenſerat, commiſit; & ipſe ab inde profectus, ad montem, qui de Pruno nuncupatur, peruenit. Ibidem in ſylua opaciſſima, ſub quodam tuguriolo, nouum Domino famulatum inſtituit. Erat locus propter ſerpentum & dæmonum frequentiam hominibus valde infeſtus; quorum horrorem & terrorem potenti Dei virtute, procul repulit vir ſanctus.

horridam ingreditur in Liualliam

Venit ad montem de Pruno.

Quadam autem nocte, cum tota mente attentius, diuinis eſſet meditationibus intentus, audiuit ſubito exercitum aduenientium dæmonum; qui quaſi totam vallem occupantes, phaleris equorum perſtrepebant. Inter quos vnus cæteris clarior & virtute robuſtior apparuit in ſpecie proprij genitoris; qui ad Guilielmum cum vociferatione clamoris dicere cœpit; Fili mi Guilielme, quæ te mentis inſania exagitat, quod duriſſimis hiſce laboribus, inedia, frigore, & veſtitu aſperrimo te ſine cauſa & ratione affligis? Quieſce ab hac ſtultitia tua, quieſce à capitis tui melancholia. Fruere bonis, quæ nobis à Deo conceſſa ſunt. Ecce terram tuam alieni deuorāt, nec eſt, qui eis poſſit reſiſtere. Feſtina igitur & ſi te pietas ſolicitat, pupillorum & viduarum patrocinium ſuſcipe; qui propter abſentiam tuam ab iniuſtis opprimuntur. Hæc & huiuſmodi princeps dæmoniorum, auribus eximij principis inculcabat; ſed ille nihil adhæc reſpondit penitus. Videns ergo diabolus occultam ſuam contemni fraudulentiam, in apertam prorupit violentiam. Effractis ſiquidem cellulæ foribus, cum multitudine copioſa, tam aciter verberibus eum cæciderunt, vt conquaſſatis & confractis mem-

Dæmon in patris figura ei apparet.

Dæmones dire eum verberant.

membris omnibus , vix ſemiuiuum relinquerent.

Recedentibus autem malitiæ ſatellitibus, ſubito adfuere tres incredibili pulchritudine virgines: Inter quas vna cæteris facie venuſtior, ſermone ſuauiſſimo eum conſolabatur, & inflicta vulnera precioſo vnguēto protinus curauit. Interea diabolus, vt vindictam acriorem de eo expeteret, molitus eſt per alios, quod per ſe implere non poterat. Nulla peſtis efficacior eſt ad nocendum, quam familiaris inimicus. Immiſit igitur in corda ſodalium, & qui cum eo habitabant falſorum fratrum, vt aſſiduis calumniis & opprobriis eum fatigarent. Multo tempore vir ſanctus eorum nequitias & improbas machinationes inuicto animo pertulit: ſed cum malignitatem eorum, finem nullum habere animaduerteret, rurſus in ſyluam Liualliam rediit. Sed cum neque ibidem inuidiæ peſtis deeſſet, immo multo etiam vehemētius graſſaretur, cœleſti voce admonitus in montem Petritium iuxta Caſtelionem Burianenſem abiit. Sed cum ibidem frequentiam paſtorū amicam ſolitudinem perturbantium, ferre non poſſet, egreſſus inde, tandem, luſtrato vndique loco, Caſtelionem deuenit: vbi à viro quodam honeſto & manſuetudinis laudibus mirifice ornato, humaniſſime exceptus eſt, & benigne liberaliterque habitus. Habebat idem, vxorem pari pietate & manſuetudine præſtantē: quæ cum die quodam febre miſerabiliter infeſtaretur, Guilielmus hoſpitæ ſuæ miſertus, Chriſti nomen ardentiſſimis precibus ſuper eam inuocauit, & protinus ſæuientis morbi vim repreſſit. Hinc cum hoſpes eum ſtudioſius colere & tanquam ſanctiſſimum honorare inciperet, ille ab omni honoris cupiditate abhorrens, clanculum fugam iniit, atque ad eccleſiam S. Nicolai perueniens, à Guidone presbytero admodum venerabili, benigne exceptus fuit. Nec multo poſt eius beneficio fretus, in vallem, quæ dicitur ſtabulum Rodis, eſt introductus. Erat autem ſtabulum Rodis, ſolitudo horribilis ſane, & plane inculta. Ibi vili quodam tugurio extructo, in tanta innocentia reliquum vitæ tempus, annum

Beatiſſima Virgo Maria illi apparens, eius ſanat vulnera.

Multa patitur à falſis fratribus.

Quidam vir bonus recipit illū in domum ſuam.

Precibus pellit febrē ab hoſpita ſua.

Stabulum Rodis, ſolitudo horri-

annum videlicet cum dimidio, exegit, vt volucres cœli cum illo veſcerentur, beſtiæ ferociſſimæ, depoſita rabie naturali, manſuetæ redderentur, cumque reuererentur: Animalia quantumcumque ſylueſtria, ſacra eius veſtigia, humi proſtrata deoſcularentur. Diceres Enam inter coruos: ouem Chriſti inter lupos: Lazarum inter canes: Danielem inter Leones: Moyſen inter ſerpentes: Dauidem inter vrſos: Ioſeph inter Ægyptios: Benedictum inter volucres. Cœpit etiam ibidem ſpiritu prophetiæ clarere.

da à ſancto viro habitatur.

Erat iiſdem temporibus ſanctus Albertus, bonæ indolis adoleſcens, viri Dei miniſter, & eius ſanctiſſimis diſciplinis præclare inſtitutus. Hūc cum iam leni morbo correptus, trāſitum ſuum ad cœleſtem patriam inſtare cognoſceret, Caſtellionem deſtinauit, vt ei ſacerdotem, qui ſacroſanctis myſteriis iter eius muniret, adduceret. Venit ſacerdos: de cuius manu poſtquam omnia ſacramenta rite percepiſſet, ſubito (dictu mirabile) primus pallor, qui ex ſqualore & inedia corpori eius obrepſerat, in gratiſſimum colorem mutatus eſt. Denique ita exceſſit è vita, vt defunctus viuere, & viuens mortuus, videretur: cui viuere Chriſtus fuerat, & mori lucrum.

Albertus præclarus viri Dei diſcipulus.

Feliciter obdormit in Domino.

Philip. 3.

Corpus fuit à diſcipulo Alberto, & presbytero, ſepulturæ mandatum in hortulo, quem ipſe, dum viueret, propriis manibus coluerat. Quo in loco poſtea humili ſchemate conſtructum eſt oratorium: vbi morbidis, & variis depreſſis languoribus, multiplex à Domino præſtatur beneficium. Ibidem cæcis reſtituitur viſus: ſurdis auditus: claudis inceſſus: leproſis munditia: & cuiuis, quauis in calamitate opem eius imploranti, ineffabilis Domini miſericordia. Obiit autem vir ſanctus anno incarnati verbi 1156. 4. Idus Februarij. Sepultuſque eſt in Stabulo Rodis in agro Senenſi.

Miracula ad eius tumulum.

* * *

VITA

Caſ. Baron. Ann. Tō. 2. & in Not. ad Martyr. Roman.

PASSIO BEATISSIMORVM MARTYrum, Saturnini Presbyteri, Datiui, Felicis, Ampelij, & multorum aliorum. Ex iis quæ in actis publicis relata ſunt. Martyrium fortiter conſummarunt. Anno Chriſti Domini 303. Marcell. Pap. 7. Dioclet. & Maxim. Impp. 20.

11. Februarij. *Perſecutio in Chriſtianos.*

TEmporibus Diocletiani & Maximiani, bellum diabolus Chriſtianis indixit iſto modo, vt ſacroſancta Domini teſtamenta, ſcripturaſque diuinas ad exurendum peteret, baſilicas Dominicas ſubuerteret, & ritus ſacros cœtuſque ſanctiſſimos celebrari prohiberet. Multi metu ſuppliciorum perterriti, tradendo diuina teſtamenta, à fidei cardine cadebant; Sed multo plures eas conſeruando, & pro ſanctiſſimis Chriſtianæ fidei myſteriis, ad extremū vitæ ſpiritū pugnando, intrepide ſeſe in quoduis periculū inſerebāt. Aduolabāt vndiqueuerſum immenſa agmina confeſſorum, & vbi quiſque hoſtem repererat, caſtra illic Dominica collocabat.

**Abitinēſi.*

Cum die quodam in ciuitate*Alutinenſi, bellica tuba, Chriſtianæ fidei hoſtes ad arma conuocaret, glorioſi martyres, vt ſeſe impiis conatibus opponerent, in domo Occani Felicis conuenerunt: qui dum ſacra myſteria ſingulari pietatis ſtudio celebrarent, fuerunt à Coloniæ magiſtratibus apprehenſi: quorum nomina hæc fuiſſe recenſentur: Saturninus presbyter cum filiis quatuor, id eſt, Saturnino iuniore, & Felice lectoribus: Maria ſanctimoniali, Hilariano infante. Datiuus qui & ſenator. Felix: Felix alius: Emeritus: Ampelius: Rogatianus: Quintus: Maximianus: Thelica: Rogatianus Rogatus: Ianuarius: Caſſianus: Victorianus: Vincentius: Cæcilianus: Reſtituta: Prima: Fua: Rogatianus: Guinalius: Rogatus: Pomponia: Secunda: Ianuariat Satur-

Nomina ſanctorum martyrum.

Digitized by Google

Saturnina; Martinus; Dantus; Felix; Margareta maior; Honorata; Regiola; Victorinus; Peluſius; Fauſtus; Dacianus; Matrona; Cæcilia: Victoria; Herectina; ſecunda Matrona. Ianuaria.

Hi apprehenſi, producebantur alacres ad forum. Ibi primum aggreſſi confeſſionis palmam, magiſtratûs elogio ſuſtulerunt. In iſto namque foro, iam pro Dominicis ſcripturis dimicauerat cœlum, cum Fundanus ciuitatis quondam epiſcopus, ſcripturas Dominicas traderet exurendas. Quas cum Magiſtratus ſacrilegus igni apponeret, ſubito imber ſereno cœlo diffunditur; ignis ſcripturis ſanctis admotus extinguitur; grandines adhibentur; omniſque ipſa regio, pro ſcripturis Dominicis, elementis furentibus, deuaſtatur.

Diuino miraculo, ſcriptura ſeruantur.

Hinc igitur Chriſti martyres, grauiſſimis onuſti vinculis, Carthaginem ad Anolinum proconſulem miſſi ſunt. Ibant læti & alacres, atque per totum iter Hymnos Domino, canticaque pſallebant. Producti autem ante Proconſulem, admiranda ſane conſtantia ſæuientes Diaboli impetus retundebant. Primus omnium Datiuus à Procõſule de ſtatu & cõditione ſua interrogatus, intrepide ſe Chriſtianũ eſſe reſpondit. Quo reſponſo accepto, iuſſit eum in eculeum leuatum vngulis ferreis crudeliter laniari. Cumque carnifices, iuſſa crudelia atroci velocitate complerent, & erectis vngulis martyri imminerent, ſubito ſe per medium Thelica fortiſſimus martyr, tormentis ſubiecit, atque clamauit, quia Chriſtiani ſumus nos. Proconſul ea animi magnitudine cõturbatus, primum obſtupuit, deinde ira grauiter excãdeſcens, ingemiſcenſque, Chriſti martyrem frequentibus ictibus vehementer contuſum, perſtridẽtibus vngulis diſcerpi iuſſit. At contra Chriſti martyr Thelica, de media carnificum rabie, preces huiuſmodi cum gratiarum actione Domino fundebat; Deo gratias; In nomine tuo Chriſte, fili Dei, libera ſeruos tuos. Talia precanti Proconſul. Quis, inquit, eſt auctor tecum congregationis veſtræ? Qui crudelius ſæuienti carnifici clara voce reſpondit; Saturninus Presbyter & omnes. Quæ-

Martyres ſupradicti mittuntur Carthaginem.

Datiuus ſuſpenditur in eculeo.

Thelica martyr fortiſſimus.

Inter tormenta Deo gratias agit.

 rente

rente igitur Proconſule Saturninum, cum oſtendit; n
quod illum prodiderit, ſed vt eum quem ſecum adue
ſus diabolum dimicare cernebat, glorioſum redder
atque vt illi panderet, ſe (quia de Dominica collec
quæſtio erat (integram collectam præſente nimiru
presbytero, celebraſſe.

Thelica inſignis virtus & animi magnitudo.

In hiſce igitur corporis laniamentis cõſtitutus ma
tyr, tortori pariter & Proconſuli his vocibus impieta
tem & ſcelus exprobrabat; ô vos infelices, quid tãto fu
rore contra Deum inſanitis? quid innocentes laniatis
Non ſumus homicidæ; non fraudem fecimus. Deu
miſerere; Gratias tibi ago; Domine da mihi conſtanti
Libera ſeruos tuos à captiuitate huius ſeculi. Et cun

Dire torquetur.

vngulatum ictibus concuſſa fortius latera ſulcarentu
profluenſque ſanguinis vnda, violentis tractibus, ema
naret, Proconſulem ſibi dicentem audiuit; Incipies ſe
tire, quæ vos pati oporteat. Martyr vero adiecit; A
Dei gloriam. Gratias ago Deo regnorum; Apparet re
gnum æternum, regnum incorruptum. Deus ſanctiſ
Deus Altiſs. Deus omnipotens, tibi laudes pro nomi-
ne tuo agimus. Cui per Iudicem dictum eſt; Cuſtodir

Egregia fortitudo, inter tam acerba tormenta.

te oportuit iuſſionem, Impp. & Cæſarum. Defatigat
tandem corpore, forti atque conſtanti ſermone victo
proclamauit; Minas veſtras, tormẽta veſtra, atque ſup-
plicia nihili facio. Sola mihi lex Dei, quam didici, pro
qua morior, curæ eſt. Ipſam cuſtodio, in ipſa conſum-
mor. Domine Ieſu Chriſte tu es ſpes noſtra. Tu es ſpes
Chriſtianorum; tibi ſeruimus; à te gratiã & miſericor-

Thelica recluditur in carcerem.

diam ſempiternam expectamus. Talia Thelica voce
libera, & cum gaudio proclamante, Anolinus magis
torquebatur. Cuius tandem rabies ferocitate ſaginata,
martyrem carceribus recludi iuſſit.

Poſt hæc Datiuus rurſus ad certamen trahitur. Qui
cum pendendo in eculeo extenſus, ſe voce ſæpius re-
petita Chriſtianum eſſe, & collectam feciſſe fortiter

Victoriæ frater impius, & gẽ-

proclamaret, emerſit ſanctiſſimæ Victoriæ martyris
frater, vir ſane togatus, ſed à ſãctiſſimo religionis Chri-
ſtianæ cultu ipſis temporibus alienus. Qui ſuſpenſum
in

in eculeo martyrem, profanis vocibus hactenus arguebat; Hic eſt, dicebat, qui ſororem noſtram Victoriam ſeduxit; Hic qui puellares animos præſtigiis ſuis in fraudem allexit. Hic qui ſororem noſtram, vna cum Secunda & Reſtituta, Carthagine ſecum ad Alutinenſem Coloniam perduxit. Hæc eo clamitante, Victoria non ferens collegam ſuum iniquis appeti criminibus, ſtatim Chriſtiana libertate prorumpens, Nullius, inquit, præſtigiis, quemadmodum tu dicis, ſeducta ſum: neque ego cum ipſo ad Alutinenſem Coloniam veni; ſed omnia mea ſponte peregi. Nam & in collecta fui, & Dominicum cum fratribus peregi, quia Chriſtiana ſum. Tunc impudens aduocatus, maledicta exaggerebat in martyrem: quæ martyr glorioſus de eculeo conſtanter refellebat.

tilis, calūniatur martyrem.

Victoria conſtanter fratris ſui calumnias refutat.

Inter hæc Anolinus furore excandeſcens, premi vngulas in martyrem iubet. Carnifices truculentis vultibus aduolabant, dictoque citius ſecreta pectoris, diruptis cutibus, viſceribuſque diuulſis, nefandis aſpectibus, adnixa crudelitate pandebant. Inter hæc martyris mens immobilis; & licet membra rumpantur, diuellãtur viſcera, latera diſſipentur, animus tamen martyris integer inconcuſſuſque perdurabat. Denique dignitatis ſuæ memor Datiuus, tali voce preces ad Dominum ſub carnifice ſæuiẽte fundebat. O Chriſte Domine, non confundar. Hac voce, Proconſulem rurſus acrius in ſe excitauit. Cuius recrudeſcente ſæuitia, geminata martyris dignitas, iterato vngulis, ſulcãtibus, exaratur. At martyr, ad vulnerum cruciatus ſæuiſſimos, priſtinã ſuã repetens orationem, Rogo, ait, Chriſte non confundar. Quid feci? Saturninus eſt presbyter noſter.

Datiuus diriſſime torquetur.

Preces eius ad Chriſtũ in tormẽtis

Poſt hæc Saturninus ad prælium poſtulatur, Datiuo interim in carcerem recluſo. At vero Saturninus recenti martyrum ſanguine delibutus, cum in eculeo penderet, admonebatur in eorũ fide perſiſtere, in quorum cruore perſtabat. Hic cum interrogatur, vtrũ ipſe auctor eſſet aliis ad Chriſti religionẽ, reſpondiſſetque,

Saturninus presbyter vocatur ad cruciatus.

Digitized by Google

Emeritus proſilit ad certamen. auctor; Emeritus lector ad certamen exiliens, Q
inquit, ego ſum auctor, in cuius domo collecta f
fuit. Proconſul, qui iam toties martyrum conſtanti
ctus fuerat, impetus Emeriti perhorreſcens, medi
iam diu in martyribus voce, terrorem ſuæ iræ comm
Saturnin⁹ cruciatur atrociter. uit, atque carnifices, vt vires ſuas in Saturninum oſ
derent, hortatus eſt. Ruunt illi in ſenile presbyteri
pus, illudque graſſante rabie, rupta neruorum con
xione, diſcerpunt; At cum tali interim voce Domin
presbyter precabatur. Rogo te Chriſte exaudi; Gra
tibi ago Deus; iube me decollari. Rogo Chriſte m
rere; Fili Dei ſubueni. Cui Proconſul: Quare co
præceptum Imperatorum facis? Et presbyter: Le
iubet, lex ſic docet, inquit. Legis denique voce dete
Mittitur in cuſtodiã. tus Anolinus, Parcam, inquit: eumque in cuſtodi
carceris redigens: exoptato ſupplicio deſtinauit.

Poſt hunc Emeritus ad ſupplicia protractus, & à P
conſule interrogatus, quare contra præcepta Impe
torum alios in domum ſuam ad Dominicum celeb
dum recepiſſet? Quia, inquit, fratres mei ſunt: ideo
Emeritus conſtantiſſime reſpõdet. illos cum gaudio ſuſcepi. Hoc dato reſponſo, ſtatim
eculeo extenſus, iubetur atrociter vexari. Qui cum
lidos ictus, innouato carnifice, pateretur, Rogo
Chriſte ſubueni. Et interloquenti Proconſuli, non
Torquetur potuerat te eos ſuſcipere, reſpondit, Non potuera
quin ſuſciperem fratres meos. At Proconſul ſacrileg
Sed prior erat iuſſio Imperatorum & Cæſarum. Co
tra religioſiſſimus martyr. Deus, inquit, maior eſt q
Imperatores. Rogo te Chriſte Ieſu, da conſtantia
Breuiter patior, libenter patior: Chriſte non confu
dar.

Iam ferina rabies, ore cruento tormentis martyru
Felicis certamen. ſaginata, languebat: cum Felix nomine & paſſion
proceſſit in prælium: acieſque Domini omnis incorr
pta, & inuicta perſtabat. Tyrannus autem mente pr
ſtratus, animo & corpore diſſolutus, Spero, inquit, v
hanc potius partem eligere qua poſſitis viuere, vt in
ctiſſimorum Imperatorum præceptis obtemperet

Co

Contra quæ, inuicti martyres Christi, tanquam ex vno ore dixerunt: Nos Christiani ſumus, non poſſumus niſi præceptum Domini, legem ſanctiſſimam, ad extremum vitæ ſpiritum cuſtodire. Qua confeſſione confuſus grauiter Anolinus, Felicem fuſtibus cæſum, cœleſti concilio martyrum, expleta paſſione, ſociauit. *Præclara martyrũ vox.*

Hunc protinus ſequitur alius Felix; qui pari virtute congreſſus, etiam ipſe fuſtium læſione, ſuperioris eſt Felicis martyrio copulatus. Poſt hos ſuſcepit certamen Ampelius, cuſtos legis, ſcripturarum diuinarum fidelisſimus conſeruator: Hic, quærente Proconſule, an in collecta fuiſſet, Hilaris atque ſecurus alacri voce reſpondit: Cum fratribus feci collectam, Dominicum celebraui, & ſcripturas diuinas habeo mecum, ſed in corde meo conſcriptas. Chriſte, tibi laus, tibi gloria, exaudi me Domine. Qui cum hæc dixiſſet, ceruicibus contuſus, quaſi iam in tabernaculum Dominicum cũ fratribus relegatur. Hunc ſequitur Rogatianus. Qui confeſſus Domini nomen, ſupradictis fratribus iungebatur illæſus. Quintus vero applicitus, egregie nomen Domini, magnificeque cõfeſſus, cæſus fuſtibus, in carcerem truditur, condigno martyrio reſeruatus. Hunc ſequebatur Maximianus, in confeſſione par, in congreſſione ſimilis, in victoriæ triumphis æqualis. Poſt quem iunior Felix, ſpem ſalutemque Chriſtianorum Dominicum eſſe proclamans. Cum ſimiliter etiam ipſe fuſtibus cæderetur, Ego, inquit, deuota mente celebraui Dominicum, collectam cum fratribus feci, quia Chriſtianus ſum. Qua confeſſione, meruit fratribus etiam ipſe ſociari. *Alterius Felicis agõ.* *Ampelij martyriũ* *Item Rogatiani & Quinti.* *Maximiani & Felicis.*

At iunior Saturninus, martyris Saturnini presbyteri progenies, in certamen optatum feſtinus acceſſit, properans patriis virtutibus glorioſiſſimis adæquari. Cui cum Proconſul furibundus dixiſſet, & tu Saturnine, interfuiſti? reſpondit Saturninus, Chriſtianus ſum. Egi Dominicum, quia Saluator eſt Chriſtus. Quo nomine Saluatoris audito, Anolinus exarſit, & in filium, patrium inſtaurat aculeum. Ibant in adoleſcentis latera, *Saturnini iunioris.*

 pater-

Dire torquetur.

paternis vulneribus laſſi lictores, & adhuc humect-
tem in vngulis patrium ſanguinem, cognato filij cru-
ri miſcebant. At iuuenis gemini ſanguinis admixtio
recreatus, medelam potius, quam tormenta ſentieb
& recepta in tormentis fortitudine, fortiſſimis vocib
exclamabat: Scripturas Dominicas habeo: ſed in co
meo. Domine Ieſu Chriſte da conſtantiam: Spes en
eſt vitæ. Anolinus autem, & quare, inquit, contra I
peratorum præcepta facere voluiſti? quia reſpon
martyr, Chriſtianus ſum. Hoc audito, Parce, inquit
ſtatim ceſſante tormento, in Patrium conſortium re
gatur.

Interea mergebat in noctem horis labentibus di
& conſumptis cum ſole tormentis, defecit atra torto
rabies, & cum ſui iudicis crudelitate languebat. Deſ
tus igitur à die Tyrannus, comprehenſus à nocte, tot
tantis congreſſionibus ſuperatus, cum iam vlterius
ſingulis confligere non præſumeret, deuotas confeſ
rum mentes hiſce fraudibus & blanditiis eſt aggreſſ
Vidiſtis, inquiebat, quibus ſint affecti tormentis, q
mente impia Imperatorum noſtrorum iuſſa conte
nunt: ideoque paterno vobis animo conſulo, vt pru
ter eorum inſaniam declinetis, & ſalutem veſtram e
rũ dementiæ præferatis. Ad hęc glorioſi martyres Ch
ſti, læti ac triumphantes, vno ore exclamârũt: Chriſt
ni ſumus. Qua voce proſtratus diabolus, & Anolin
confuſus, Sanctos omnes in carcere martyrio deſtin
uit.

Anolinus Proconſul martyres blanditiis poſt tormẽta aggreditur.

Et ne deuotiſſimus fœminarum ſexus, florentiſ
muſque ſacrarũ virginũ chorus, certaminis tanti glor
priuaretur, omnes fœminę, Chriſto Domino auxilia
te, in Victoria congreſſæ ſunt: & coronatæ. Etenim V
ctoria ſanctiſſima fœminarum, flos virginum, decus
dignitas Confeſſorum, honeſta natalibus, religione f
ctiſſima, moribus temperata, in qua naturæ bonu
candida pudicitia, relucebat: reſpondebatque pulch
tudini corporis, fides pulchrior mentis, & integri
ſanctitatis: ad ſecundam palmam reſtitutam ſe in D

Victoria virginis encomion & certamẽ egregium.

mi

mini martyrio lætabatur. Huic namque ab infantia iã clara pudicitiæ ſigna fulgebant, & rudibus adhuc annis, apparebat rigor caſtiſſimus mentis, & quædam dignitas futuræ paſſionis. Denique poſtquam plena virginitas vltimum ætatis tempus expleuit, cum puella nolens & reluctans ad nuptias à parentibus cogeretur, clam ſe ſubduxit, illuſoque ſimul cum parentibus ſpõſo, ad ædem pudicitiæ portumque pudoris eccleſiam, intacta virgo confugit: ibi conſecrati Deo dicatique capitis in perpetuam virginitatem, ſacratiſſimum crinẽ inconcuſſo pudore ſeruauit. Hæc ergo ad martyrium properans, florentem pudicitiæ palmam, triumphali dextera præferebat. Namque interroganti Proconſuli quid profiteretur, clara voce reſpõdit: Chriſtiana ſum. Et cum à Fortunatiano fratre togato, eiuſque defenſore, vanis argumentationibus mẽte capta eſſe diceretur, Victoria reſpondit: Mens mea eſt: nunquam mutata ſum. Ad hæc Proconſul: Vis ire, inquit, cum Fortunatiano fratre tuo? reſpondit: Nolo, quia Chriſtiana ſum: & illi fratres mei ſunt, qui Dei pręcepta cuſtodiũt. Mox cũ hęc Anolinus audiſſet, furiis agitatus exarſit, & puellam ſacratiſſimam martyrem Chriſti, in carcerem vna cum cæteris relegans, paſſioni omnes reſeruauit.

Fugit nuptias.

Deo ſe conſecrat.

Mirabilis conſtantia virginis.

Vnus adhuc ſupererat, Hilarianus martyris Saturnini presbyteri filius: qui ætatem ſuam paruulam, ingenũ deuotione vincebat. Hic patris fratrumque triũphis iungi deſiderans, diras tyranni minas non tam exhorruit, quam in nihilum duxit. Huic cum diceretur, patrem tuũ aut fratres tuos ſecutus es? ſubito de breui corpore, iuuenilis vox auditur: Chriſtianus ſum, & mea ſponte atque voluntate, cũ patre meo & cum fratribus feci collectam. Proconſul exiſtimans facile poſſe puerum, tormentis infantiæ terreri: amputabo, inquit, tibi naſum & auriculas, & ſic te miſerum & turpiter deformatum demittã. Ad hæc Hilarius clara voce reſpõdit: Quicquid facere volueris fac, quia Chriſtianus ſũ. Mox in carcerẽ recipi etiam ipſe iubetur: ingẽtique cũ gaudio vox Hilariani auditur, dicẽtis: Deo gratias. Hic cer-

Hilariani pueri, virilis animus.

Vide pueri voces.

certaminis magni pugna perficitur: hic diabolus ſuperatur, & vincitur: hic martyres Chriſti de paſſionis futuræ gloria æterna, iugi congratulatione lætantur.

VITA S. SEVERINI, ABBATIS AGAVnenſis; ex ea quæ eſt per Fauſtum Presbyterum eius diſcipulum. Claruit anno Chriſti 508. Symmachi Papæ 10. Anaſtaſij Imp. 18. & reliquis, ſub Clodoueo primo Francor. rege.

Cæſ. Baron. Ann. Tō. 6.

11. Februarij.

Eius natales clari.

Fit Abbas Agaunenſis.

B. SEuerinus, religioſus Dei cultor, parentes habuit generis nobilitate, conſpicuos, qui eum à prima ætate in literis & pietate inſtituendum curârunt. Tandem eouſque in ſcientia & vitæ integritate progreſſus eſt, vt inſigni Agaunenſium monaſterio (vbi fortiſſimus Chriſti martyr Mauritius quieſcit) Abbas præficeretur. Suauiſſimus virtutum eius odor, longe lateque ſeſe diffuderat, & cunctis eum celebrem reddiderat atque venerabilem. Carnis vel generis ſplendorem, longe ſuperabat mentis generoſitate, & virtutum gloria. Magna illi erat animi compunctio: quâ fiebat, vt ſemper eſſet animo ad cæleſtia ſuſpenſus: ita tamen & ſibi & Deo intentus, vt nequaquam aliorum ſalutem vlla ratione negligeret. Omnibus ſe præbebat affabilem: & qui conſilij aut ſolatij captandi cauſa ad ipſum acceſſerant, tanta verborum dulcedine & prudentia reficiebat, vt vere ſe religioſo adfuiſſe gauderent.

Clodoueus Rex eum ad ſe vocat

Ea tempeſtate, Clodoueus Rex Francorum difficili admodum, & periculoſa laborabat febre: ita vt à medicis ſalus eius iam conclamata eſſet. Vt autem rumor ſanctitatis beati Seuerini ad eum perlatus eſt, hortantibus eum amicis, virum Dei ad ſe vocauit, vt eius precibus ſalutē à Domino obtineret. Miſſi ſunt continuo viri quidā primarij, qui ſūmo cū honore Seuerinū addu-

adducerent. Abeunt illi ad virum ſanctum, eumque comiter ſalutantes, orant vt Regi de ſalute periclitanti ſuccurrat, & mortis periculum ſuis precibus auertat. Reſpondet vir ſanctus ad omnia benigne, ſeque optimi Regis voluntatem minime neglecturum oſtendit. Conuocatis itaque in vnum fratribus valedixit, iiſque vbertim diſceſſum eius deplorantibus, ſaluberrima monita ſalutis tradidit, atque vt pacis & vnitatis ſtudium diligentiſſime colerent, ſingulos in vltimo complexu admonuit. Cum autem iam iter ingreſſus ad oppidum Niuernenſe perueniſſet, ibique orationis cauſa templum ingreſſus, à cuſtodibus, de Eulalio illorum Epiſcopo quæſiuiſſet, atque ex iis intellexiſſet, loquendi eum audiendique beneficio priuatum, toto anno vi morbi oppreſſum lecto decũbere, vir ſanctus miſericordia permotus, feſtinus eo abiit; viſoque illo, humi ſe proſtrauit, & ſupplices ad Dominum manus, cum multis precibus diu extendens, tandemque è terra ſurgens, ſurdo & muto Epiſcopo dixit; Loquere, oro, mecum Sacerdos Domini. Tum ille; Sit, inquit, nomen Domini benedictum, qui per te mei miſertus eſt. Et S. Seuerinus porrigens ei manum, Surge, ait, ſerue Dei in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Hodie enim te mecum ſacris adeſſe myſteriis oportet, populuſque de more à te benedici debet. Sub his verbis Eulalius ſanus ſurrexit, & eadem die ſacra myſteria, inſigni pietate, peregit, ac populo benedixit.

Fratres, multum dolent eius abitum.

Eulalium Epiſcopum ſurdum & mutum, lectoque affixum ſanat.

Et illo quidem die, B. Seuerinus in diuinis laudibus cum Epiſcopo permanſit; Poſtridie vero cœptum proſequens iter, Lutetiam peruenit. Ibi in ipſa vrbis porta, hominem leproſum, miſerum valde & omni conſolatione deſtitutum conſpicit. Eum igitur ad ſe vocans, peramanter oſculatur, ſimulque ſputo eum liniens, & Dominum inuocans, ab omni lepra penitus mundauit. Inde vero ad Regis aulam ſe conferens, eoque benigne ſalutato, procumbit in preces; iiſque abſolutis, caſulam, qua indutus erat, ſuper Regem ponit; & confeſtim febre profligata, Rex ſurrexit incolumis; gratias

Leproſum curat.

Francorũ Regem Clodoueum,

febricitantem ſanat. agens Deo; & flexis genibus ſeruum
cuius precibus ſalutem repente eſſet co

Multa eius miracula in ciuitate Pariensi. Manſit aliquamdiu apud eum B. S
toſque tum aulicos, tum ciues Pariſiēſe
bis & malis, quibus premebantur, fuſ
ce, ſaluti reformauit. Lætabantur cæci
nebras cæli lumen aſpicientes; ſurdi ſe
bantur; claudi ingrediebantur alacres
diu ora in creatoris laxabant laudes; d
terrimorum ſpirituum vexatione ſe ga
lutos. Eiuſmodi vero mirificis operibus
apud omnes, præclara ſui exiſtimation

Quanta ei concesserit Rex Clodoueus. Chriſtus in fideli ſeruo ſuo. Rex quoq
poteſtatem ei fecit, quantam vellet pe
ſauris ipſius accipiendi, & pauperibus e
terea è carcerib. abeundi copiam fecit c
vir Dei cenſuiſſet dimittendos; quor
fuit numerus. Attulit ea res, multis incr
ditatem; quia iam nihil expectârant ali

Abit ad caſtrum Nantoniense. uerſis affecti ſuppliciis, interimerentur.
ſit vir Dei tempus adeſſe, quo ex hoc e
libertatem migraret, regi & Pariſienſi
ad caſtrum Nantoniēſe properauit; vbi
Paſchaſius & Vrſicinus, in templo ex lig
Deo miniſtrabant. Ad hos vir ſanctus cu
miter eos alloquens, indicauit ſe eo pro
ſe, vt illic vita functus, ab iis ſepeliretu
illis Fauſtum presbyterū (qui 30. annis a
miniſterio fuerat) commendaſſet, cum
tis teſtimonio exceſſit è vita, vt locus ill
buit, multo lumine circundatus, qua

Moritur vir ſanctus. coram Deo eſſet, teſtaretur. Fuit corpus
indutum veſtibus, ſummo cum honore
ſtri illius conditum; vbi multa præclara

Clarus miraculis poſt obitum. fiunt. Poſtea vero, vbi defuncto Clod
bertus eius filius regnum obtinuit, amo
cenſus, magnificam ſuper eius monum
cam erexit, & donis atque muneribus

VITA S. ANTONII, PATRIARCHAE CONſtantinopolitani; ex ea quam Nicephorus Philoſophus, & orator eximius, præclaro encomio contexuit. Claruit Anno Chriſti Domini 888. ſub Leone 6. Imp.

cognomento cauleos. Cæſ Baron. Tom. 10. Annal. & Not in Martyr. Rom. 12. Februa.

QVamquam non magni admodum referre puto, eius in terra patriam parenteſque indagare, qui ſolam in terris adhuc conſtitutus, ſupernam patriam nouerat, tamen quia videmus vniuerſorum opificem & omnium Dominum, patriam & maiores admiſiſſe, & humilis Bethleem omni lingua prædicari, proinde nec in ſancto Pontifice fas eſſe ſtatui, ea prætermittere. Patria ergo, quæ ſit vna, inueniri non poteſt. Nam Aſia quidem & Europa gloriam inter ſe partitur; hæc quidē propter Thraciam, illa vero propter Phrygiam, eius ortum ſibi vendicantes. Cum autem res ſit inter eos controuerſa, apparet alia tertia patria, nempe Regina vrbium, quæ etiam eum aluit, vlnis ſuis amplectens, ex quo fere puerilibus faſciis eum euolui contigit, vt qui poſtea ei futurus eſſet decus, & ornamentum. Parentes habuit è Phrygia oriundos, munerib. Imperatoriis & maximis rei militaris laudibus ornatiſſimos; à quib. optimis diſciplinis imbutus, honeſtæ cuidam virgini animi & corporis nobilitate inſigni, matrimoniali vinculo ſociatus fuit. Cum ad quintum ætatis perueniſſet annum, doctus à Spiritu ſancto (neque enim ad Ludimagiſtrum venire, pueriles ineptias declinans, in animum induxit) omnes ſacras orationes ingenioſe memoriter pronuncians, res etiam ipſas imitabatur, & præclara quadam imagine in ſe exprimebat. Hinc cū annum attigiſſet duodecimum, ad res diligentius cōſiderādas ſe applicās, genus vitæ diſcreuit & elegit; aliiſq; reiectis monaſtica flagrabat cupiditate. Neq; diu, (preuia quidē matura deliberatione) diſtulit ꝓpoſitū, ſed ſtatim ad virū quendam virtute & prudētia inſignē, q ſacro præerat monaſterio, cōtendit. Qui cū ingenij eiꝰ feli-

Patria S. Antonij.

Parentes eius illuſtres.

Nota tantilla ætatis mores & ingenium.

Fit monachus.

felicitatem, animi & morum compoſitionem candoremque prima fronte inſpexiſſet, ſummo cum gaudio in ſuam eum ſocietatem admiſit, & monaſtico habitu donauit.

Quam præclare ſe geſſerit in monachatu.

Ibi tum Iuuenis ille admirabilis tam ardenter ſtudio pietatis incubuit, vt parum eſſe putaret, ſi totas noctes in hymnis & canticis & rerum diuinarum meditatione traduceret, niſi talentum à Deo ſibi conceſſum in proximi ſalute procuranda quam diligentiſſime ex penderet. Præclare enim ſtatuebat charitatem, fontem omnium bonorum eſſe. Hanc omnium ſuarum actionum & laborum principium & finem ponebat. Hac vna egregie excultus, & inanis gloriæ vitium à ſe repellebat, & furioſos perturbationum impetus ſedabat, & benigne faciendi diſciplinam perfecte colebat. Hac fluxos mundi honores & interituras diuitias conſtanter deſpiciebat; neque magnum quidquam eorum eſſe exiſtimabat, quæ non ad immortalitatis gloriam ſine errore eum ducere poſſent.

Fit presbyter.

Cum autem, procedente tempore, ad ætatem perueniſſet virilem, fuit ſtatim presbyterij honore decoratus, & monaſterio Præfectus. Hinc, vt ipſe alios, tanquam ſtrenuus dux exercitûs, factis ſuis ad virtutem excitaret, inedia & vigiliis, & cœleſti ſane vitæ conuerſatione, ſuis iter pandebat, hoſtemque primus ſubmouebat, vt tutum infirmioribus fratribus refugium præſtaret. Corporis ei vix vlla cura erat; Hyeme pariter & æſtate, vna eademque veſte vtebatur; pane & oleribus pueritiam ad vltimam & ſenilem ætatem perduxit. Erat in eo bonorum omnium, mirabilis quidam concentus. Auſteritas, incredibili quadam ſuauitate temperata; & lenitate aſperitas; ita vt neque inutilis vnquam eſſet reprehenſio, propter admixtam lenitatem; neque lenitas ſuauitaſque, propter adiunctam auſteritatem, haberetur contemptui. Hæc videns eius parens, ad monaſticam vitam aſpirare cœpit; atque tandem filij ſui virtutibus allectus, ſacrum ab eo habitum ſuſcepit; & cum aliquot annos magna cum alacritate

Ecce viri ſancti, piiſſima exercitia.

Pater eius, vitam cõplectitur monaſticã.

Digitized by Google

tate ſub proprij filij diſciplina Deo militaſſet, plenus dierum, plenus virtutum, plenus gratiarum, dignam laborum ſuorum coronam ſuſcepit.

Parente hoc modo vita functo, oblatum miſericordiæ tempus minime neglexit, ſed omnes benignitatis ſuæ fontes aperiens, pauperum ſqualorem ſoluit; & quidem tanto ſtudio, tanta charitate, vt non modo ex rebus ſuperfluis, ſed etiam neceſſariis plurima largiretur. Statuebat enim illam demum veram eſſe miſericordiam, quæ non ex iis quæ redundant, ſed quæ deſunt, benigne aliquid impertitur. Neque tantum vna ciuitate ſuum benefaciendi ſtudium circumſcribi volebat, ſed Scythas & Thraces, & cum aliis, Myſos quoque benefaciendo pertranſibat. Quin etiam cum ad eos, qui in Olympo rerum omnium indigi, cælitûm in terris vitam imitantur, magno auri pondere onuſtus veniſſet, vniuerſum iis erogauit, vacuuſque ad ciuitatem ſuam reuerſus eſt. Cumque meditabundus ſecum pertractaret, vndenam rurſus pauperibus vectigal cõpararet, forte ei homo quidam ignotus occurrit, qui ingentem auri vim ei obtulit, dicens; Accipe, quod inſumas in vſus pauperum, quorum curam geris. Quo accepto, dicto citius ex oculis eius euanuit. Fuit hoc celebri rumore diuulgatum, prorſus vt fama mirabilium virtutum eius omnes excitati, eum Epiſcopum Conſtantinopolitanum depoſcerent. Nec quieuit Pontificum, Sacerdotum, & ipſius denique Leonis Imperatoris voluntas, donec ad eum gradum eueheretur. Qua in dignitate conſtitutus, tanta ſanctitatis gloria emicuit, vt non tam homo quam Angelus in humano corpore videretur. Ante omnia, prima & præcipua illi pauperum, viduarum, & orphanorum cura fuit. Nemo erat qui cum inopia conflictaretur; pupillus non lachrymabatur: vidua maximum viduitatis ſuæ ſolatium nanciſcebatur, Eccleſiam ipſe ſuam diligentiſſime luſtrabat, lites componebat, iniuria affectis pacem atque ſalutem reddebat. Denique tanta ſub illius regimine pax, tranquillitas, & concordia vigebat, vt maior omnino non poſſet.

Benignitas Antonii in egenos.

Quaenam ſit vera miſericordia.

Miraculũ.

Fit Epiſcopus Conſtantinopolitanus.

In Epiſcopatu, prima illi cura pauperũ fuit.

Moritur vir ſanctus.

Interea Antonius qui tota mente in cælis verſabatur, ætate iam grandis, febre corripitur; qua naturalem humorem vehementius depaſcente, corporis ergaſtulo liberatus fuit. Mox autem, vt conſueto campanarum ſigno, obitus eius vniuerſæ ciuitati innotuit, gemitus & lachrymæ omnium conſequutæ ſunt. Erat mulier quædam paupercula, cuius crus ex vehementi lapſu confractum erat; Hæc cum in tugurio quodam, ex palea fœnoque conſtructo iaceret, audito triſti nuncio, repente voce priuata fuit. Cumque paululum reſpiraſſet, atque ad ſe rediiſſet, cœpit miſerabili valde eiulatu ſuam tragice deplorare calamitatem. O duram dicebat, & immanem hanc noctem, in qua extincta fuit benigna lux pauperum. Iam concidit ſpes vitæ, iam periit pauperum viaticum. O quænam Erinnys meas pedum plantas mutilauit, vt nec funus quidem, quod effertur, poſſim conſequi eius, qui multos extraxit è ſepulcro moleſtiarum. Cum hæc & plura alia deflendo diceret muliercula, atque tandem doloribus victa in ſomnum incidiſſet, vidit accedentem ad ſe Patriarcham & manu confractum crus cruce conſignantem, dicentemque; Iam es curata; iam citra vllum impedimentum tibi ingredi licet. Putabat ſe mulier inani (vt fieri ſolet) ſomnio deludi; ſed cum euigilaret, læta integris viribus exiliuit, & voce maxima cunctis ſtupendum rei miraculum narrauit. Alia quoque mulier, quæ laborabat diuturna plagi occulti morbi, contactu loculi à longo tormento, breui temporis momento liberationem inuenit.

Mulier calamitoſa, eius obitũ valde deplorat.

Curatur à S. Antonio per viſum.

Item alia contactu loculi curatur.

Poſtquam vero ſacrum corpus terrę mandatum eſſet, & octauo, poſt iuſta facta, die, cunctis viſum eſſet, ſacras reliquias in monumento aliquo celebriori recondere, ecce tanta odoris fragrantia emanauit è tumulo, vt omnes diuinam in eius reliquiis virtutem clariſſime cognoſcerent. Nono autem die, cum in defuncti gratiam, pauperibus alimenta præberentur, certuſque frumenti numerus diſtribueretur, cum iam mille pauperes (quibus omnia & numero & menſura aſſi-

Odor ſuauiſſimus ex eius tumulo.

gnata

gata erant) vniuerſa aſſumpſiſſe putabantur, ecce tres cophini remanſerunt, quę nulla largitate exhauriri poterant; imo quanto creſcebat pauperum numerus, tanto etiam alimentorum copia; eius miſericordia & benignitate, qui benedictus & glorioſus eſt in Sãctis ſuis. Amen.

Multiplicantur panes magno miraculo.

MARTYRIVM S. VALENTINI PRESBYteri & Aſterij; itemque Marij & Marthæ; Audifax & Habacuc nobilium Perſarum; ex iis, quæ habentur penes Illuſtriſſ. Card. Baron. Paſſi ſunt Anno Chriſti 270. Dionyſ. Pap. 10. Claudij Imp. 2.

Cæſ. Baron. Annal. Tom. 2.

IIs forte temporibus, quibus Claudij perſecutio acriter in Chriſtianos deſæuiebat, venit quidam ex Perſide Marius nomine, cum vxore Martha, & filiis Audifax & Habacuc, vt ad ſacra Apoſtolorum limina cõceptum diu pietatis & deuotionis ſtudium exoluerent. Cumque Romam delati, in carcere trans Tyberim hominem quendam inueniſſent, Quirinum nomine, omnibus ſuis facultatibus propter Chriſtum nudatũ, & plagis inſuper multiplicibus affectum, eum incredibili deuotionis ſtudio amplectuntur, & de ſuis facultatibus læti miniſtrant. Erant cum eo alij non pauci, vinculis propter nomen Domini Ieſu conſtricti; quorum pedes lauabant, & inde aquam filiorum ſuorum capitib. infundebant. Dum hęc fiunt, Claudius pro ſua in Chriſtianos rabie, ducentos ſexaginta duos in amphiteatro ciuitatis, militũ ſagittis interfici iuſſit; quos Marius & Martha in crypta, via Salaria in cliuo cucumeris ſepelierunt. Eâdem vero nocte, beatum illum Quirinum gladio interfectum, & in Tyberim proiectum, multis cum lachrymis ſimiliter in crypta condiderunt, in cœmiterio Pontiani, octauo Calend. Aprilis. Quod cum audiſſet Claudius, iuſſit eos ad ſupplicia & necem inquiri; ſed illi cum vniuerſa familia

14. Febru.

Peregrinatio religionis cauſa.

Claudij perſecutio in Chriſtianos.

Quirinus Martyr, à Mario & Martha ſepultus.

ſtatim

ſtatim inde commigrantes, venerunt trans Tyberim ad cœnaculum quoddam, in quo cum reliqua Chriſtianorum multitudine duobus menſibus in precibus & hymnis mira deuotione CHRISTO ſeruierunt.

Valētinus comprehēditur, & compedib. vinctus, ad Claudium adducitur.

Inter hæc Claudius magis magiſque ſæuiens, comprehendit inſignem quendam presbyterum, Valentinum nomine; eximia admodum prudentiæ opinione præſtantem. Qui cum catenis & compedibus oneratus in palatio iuxta amphiteatrum conſpectui eius oblatus eſſet, & interrogatus à Claudio verbis leniſſimis, quare ſua prudentia, quam omnes ſuſpiciebant, ad vanitatis ſuperſtitionem abuteretur, Valentinus ſtatim luculēter ſane de Deorum vanitate, & ineffabili Chriſti Ieſu gratia & omnipotentia diſſerere cœpit, tanta auctoritate, tantaque virtute, vt Claudius in eius ſententiam protinus ceſſiſſet, ſi non Calphurnij præfecti contraria perſuaſione & importunitate, à concepto ſtudio reuocatus fuiſſet.

Claudius propendet in Chriſtianiſmū.

Is enim voce maxima, cum Imperatorem attentas aures eius doctrinæ præbere, & ciuibus etiam Romanis eam commendare cerneret, in cœtu Reipublicæ exclamauit; Seduceris, ô optime Princeps. Tu æquum eſſe cenſes, id relinquere, quod ab incunabilis apud te hactenus tam ſanctum fuit.

Mutatur verbis præfecti.

Valentinus traditur Auſterio.

His dictis Claudius à ſententia dimotus, Valentinum Calphurnio præfecto examinandum tradidit, vt ſi ſecus in eo deprehenderet quam ratio & leges patrię dictabant, tanquam ſacrilegum ſeuere puniret, Calphurnius præfectus ſuſcipiens Valentinum, tradidit eum cuidam Aſterio principi ſuo; vt dicendi facultate, qua aliquid fortaſſis valere credebatur, atque blanditiis à Chriſti fide ad impium ſimulachrorum cultum traduceret. At vero Valentinus, vt primum Aſterij domum ingreſſus fuit, fixis ſtatim in terram genibus pro ſalute domûs illius & Aſterij, ardentiſſimas ad Chriſtum preces fudit. Tu, dicebat, ô Domine es lux vera, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mun-

Ioan. 1.

Digitized by Google

mundum, illumina quæſo tenebras familiæ huius, vt cognoſcat te Deum verum, Ieſum Chriſtum. Audiens hæc Aſterius, Quid, inquit, homo prudentiſſime, tu Chriſtum veſtrum lumen appellas? Certe huius rei ego experientiam capere volo, vel egregie tuam iſtam fallaciam coercebo. Eſt mihi filia adoptiua, quæ ante duos fere annos luminibus orbata eſt; huic ſi tu Chriſti tui virtute viſum reſtituere potes, ego quæcunque præceperis lubens faciam. Cui Valentinus; Adduc, inquit, illam in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti ad me. Quæ cum ab Aſterio anxio & tremebundo adducta fuiſſet, Valentinus fuſis cum ingenti lachrymarum vi ad Deum precibus, ſacras ſuas ſuper eam manus impoſuit, & clauſa lumina aperuit. *Cæcam Valentinus illuminat.*

Hoc cum vidiſſet Aſterius, humi ſe cum vxore ad ſancti pedes proſtrauit, & ſacroſancto regenerationis lauacro expiatus, ad Chriſti militiam adiunctus eſt. Erat apud eum ingens Chriſtianorum multitudo in vinculis; qui ſtatim priſtinam libertatem recuperarunt & nomen Domini hymnis & canticis miro cum gaudio celebrarunt. Interea fama miraculi ad aures Marij & Marthæ peruenit; qui nouo gaudio perfuſi eo cum filiis conuolârunt, ibidemque duobus & triginta diebus, pari cum cæteris deuotione, Chriſti Ieſu bonitatem & gratiam celebrârunt. *Credit Aſterius cũ vxore & baptizantur.*

Poſt hos autem dies Claudius Aſterium requiſiuit; cumque eum cum vniuerſa domo Chriſto nomen dediſſe intelligeret, miſſis eo confeſtim crudelitatis ſuæ ſatellitibus, omnes ad ſe vinctos adduci iuſſit. Et quidem Aſterium cum omni familia ad Oſtia Tiberina crudeliſſima internecione deleri præcepit. Valentinum autem fuſtibus cæſum capitali ſententia condemnauit. Qui decollatus eſt via Flaminea ſub die 16. Calen. Martiarum. Cuius corpus collegit matrona quædam Sabinella, & ſepeliuit eodem in loco vbi capite cæſus eſt. *Aſterii, cũ tota familia martyrium.* *S. Valentinus capite plectitur.*

Poſtremo Marius & Martha, quos pecuniis cumulatos eſſe exiſtimabat, adduci iuſſit; qui cum ab eo

interrogarentur, qua de cauſa & quibus ſumptib. tantum itineris ſpacium ex Perſide confeciſſent, reſponderunt; Nos famuli Chriſti Ieſu, vt Apoſtolos eius honore debito proſequeremur, eoſque nobis apud omnipotentem Deum interceſſores faceremus, ingenti animi deuotione, hoc iter longinquum ingreſſi ſumus. Et quam, inquit, Claudius, obtinetis generis nobilitatem? Sumus, reſpondet Marius, claris admodum natalibus orti; Nam ego quidem ſum filius Imperatoris Maromeni, & hæc filia Cuſuntis ſubreguli. Tum Claudius auidis faucibus prædæ inhians, & facultates, inquit, veſtræ præſtone ſunt? Reſpondent illi; Facultates noſtras ei à quo illas accepimus, Domino, noſtro IESV CHRISTO dedimus. Claudius hoc audiens, furore vehementer excanduit, atque eos Vicario Muſciano excarnificandos tradidit.

Marius filius Imperatoris & Martha filia Cuſuntis ſubreguli.

Eâdem die, omnia tormentorum genera in medium prolata ſunt, vt eorum aſpectus horrorem eis incuteret. Muſcianus vero noſtis, inquit, præceptum principum noſtrorum? Cui Audifax, Neſcimus, reſpondit; Tum Muſcianus; Hoc eſt, inquit, edictum principum, hæc mens & voluntas Imperatoris noſtri inuictiſſimi Claudij, vt diis ſine mora ſacrificetis, & primos in aula honores conſequamini. Si autem recuſatis, vt omnibus hiſce ſuppliciis excarnificati, vitã crudeliſſime finiatis. Quare agite, & vos principum iuſſis obedientes præbete, & generis veſtri ſplendorem renouate. Ad hæc Audifax filius eorum natu maior; Stultam rem locutus es. Muſcianus autem conuerſus ad Marium, Mattham & Habacuc, & vos, inquit, ad hæc quid dicitis? Reſpondent illi; Omnes quaſi vno ore locuti ſumus. Muſcianus hoc reſponſo in furorem verſus, veſtimentis eos expoliatos fuſtibus crudeliter mactari iuſſit. Martha vero, vt eo ſpectaculo grauius torqueretur, ante eos ſtare eſt iuſſa. At illa, ô filij, inquit conſtantes eſtote. Marius vero; Gloria tibi Domine, inquit, Ieſu Chriſte.

Sācti martyres fuſtibus cæduntur.

Muſcia-

Muſcianus tanta eorum conſtantia grauiter commotus, in eculeo eos ſuſpendi, corumque latera igne primum exuſta, vngulis ferreis crudelem in modum dilacerari iuſſit. Illi autem inter tam acerba tormenta vultu alacri clamabant; Gratias tibi agimus Domine. Poſt hæc Muſcianus depoſitis de eculeo martyribus; manus eorum præcidi iuſſit. Quod cum fieret, Martha profluentem ſanguinem mariti & filiorum colligebat, eoque, magno cum gaudio, tanquam precioſiſſimo vnguento caput ſuum vngebat. Deinde Muſcianus Brachiis colligatis, per ciuitatem eos circumduxit, ſub voce præconia, Deos blaſphemare nolite. Clamabant autem Marius, Audifax & Habacuc; Non ſunt dij ſed dæmones, qui vos & principem veſtrum in interitum ſempiternum pertrahunt. Muſcianus cum omnes ſuos conatus illorum conſtantia deludi videret, eodem die capitis eos damnauit. Ducti itaque via Cornelia, ab vrbe miliario, ad Nymphas Catabaſſi, ſub arenario decollati ſunt. Quorum corpora matrona quædam Felicitas nomine, ſemiuſta rapuit; & in prædio ſuo ſepeliuit. Porro Marthã Muſcianus in puteo necari præcepit; vbi glorioſum certamen & illa confecit; quam, eadem Felicitas, ſanctorum corporibus ſociauit.

Vruntur & lacerãtur eorum latera.

Manus eis amputantur.

Decollantur.

Martha in puteum proiecta, martyriũ obit.

VITA S. IORDANIS SAXONIIS, PRAEDICAtorum Magiſtri generalis ſecundi; Ex ea quæ eſt per Leandrum Albertum Bononienſem. Claruit, (vt patet infra) ſub Honorio, eius nominis 3. Pontifice Maximo; qui ſedi Apoſtolicæ præfuit, Anno Chriſti ſaluatoris 1218. & Reliquis, teſte Platina.

Ioannes Molan. in Addition. Martyrol. Vſuardi.

IOrdanes vir ſanctiſſimus, oppido Botergæ, prouinciæ Saxoniæ, oriundus, antequam religionis togam indueret, vitam, mitem, ſanctiſſimam, duxit atque iuſtiſſimam. Huiuſmodi autem fuit conſuetudinis, vt egeno, qui primus occurriſſet, cum illuceſceret, largiſſime donaret, etiam non petenti. Conſueuerat quoque longe ante Solis exortum, cum Pariſiis literis ſacris o-

13. Februa.

Patria eius

Liberaliſſimus eſt in pauperes.

peram daret, conuenire in Eccleſiam, atque [illegible] ſacra audire. Qui dum pro more, aliquando falſo ratus iam ſignum ad ſacra peragenda datum, iter arriperet, egenum offendit munora petentem. Venerat Iordanes forte, vſus celeritate, abſque pecunia, vnica veſte indutus, & balteo cinctus argenteo. Quare cum aliud præ manibus non eſſet, balteo illum donauit. Tandem autem reſerato templo (aliquantulum enim pro foribus exſpectauerat) ingreditur, & vidit Chriſti optimi maximi imaginem cruci affixam balteo, donato paulo ante egeno, præcinctam. Cuius ſpectaculo plurimum motus, totam religionis ex tunc aſſumere deliberauit. Differebat tamen, tempus opportunum exſpectans, quo libere, quod animo conceperat, expediret; ac tandem valedicens amicis, Prædicatorum Ordinem ingredi cupiens, veſtem ſanctæ conuerſationis ab Reginaldo viro optimo impetrauit & accepit.

Ingreditur Ordinem Prædicatorum.

De quo Reginaldo illud hic breuiter tetigiſſe haud inutile erit; quod in eius exitu, cuidam ſacris initiato viſus eſt in templo Pariſino, Iacobo Apoſtolo dicato, fons oriri, & rurſum ſubito exſiccari, & in eo loco alter deinde maior ſuboriri; cuius riuulis triuia & quadriuia, & plateæ, & exinde tota prouincia irrigabatur ad mare vſque.

Viſio cuiuſdam de eius ſanctitate.

Hoc enim præſagium fuit, quod euentu poſtmodum comprobatum eſt; videlicet Iordanem loco Reginaldi ſurrecturum; cuius & doctrina, & moribus, atque ſanctitate cum docendo, tum diſputando, tota Dei Eccleſia irrigaretur. Siquidem mox poſt biennium & ſex menſes, ex quo togam Prædicatorum acceperat, communi Patrum ſuffragio, anno Domini milleſimo ducenteſimo vigeſimo ſecundo in Conuentu Generali tertio Pariſiis acto, quod Capitulum Generale vocant, tunc Præfecturam agens prouinciæ Lombardiæ, quam dicunt Prouincialem, poſt Diuum Dominicum toti Ordini

Ann. 1222.

Præ-

Digitized by Google

[illegible]atorum primus præficitur; quam præfectu-ram æque ſanctéque moderatus eſt circa annos quindecim. Lucæ Euangelium Pariſiis, in frequenti aud torum numero, mirifice declarauit. Omnibus etiam erat gratus, tam vulgaribus quam famigeratis: formæ ſcilicet præſtantis, faciei iucundæ, mitis ac lenis, cibi ſomnique parciſſimi, & in cultu corporis abiectus. Tyrunculos vero religionis ſæpe conſueuerat ſecum ad ſumendum cibum habere inuitatos, vt ad ſanctum cohortaretur tyrocinium, nec fineret ſe ab hoſte humani generis ſeduci, priſcorum exempla commemorans. Ac denique ſic potens in verbis fuit, vt vltra mille viros ad tyrocinium religionis Prædicatorum verbis ſuis euexerit.

Fit Generalis Ordinis poſt S. Dominicū.

Vltra mille perſonas traduxit ad Ordinē.

Tantam autem promeruerat Iordanes à DEO orandi gratiam, vt nunquam flecti à quocunque poſſet occupatione, quin aſſuetas perageret DEO gratias. Nec lachrymarum quoque in his dulcedinis expers fuit. Pro his enim creditur & in oculorum ægritudinem aliquando incidiſſe. In itineribus quoque varius fuit; in quibus quanta valebat voce hymnos in laudem DEI Saluatoris, ac MARIÆ cœli Reginæ præcinebat; cum tanto mentis iubilo, lachrymis id exprimentibus, vt res mira eſſet. Aliquando etiam tranſiens per Alpes, in hoſpitio duo panes, accepta eius benedictione, ita fuēre multiplicati, vt 30. in ſe partibus viritim in pauperes diſtributis, abunde tamen & ſuis & toti reliquæ familiæ in paſtum ſufficerent, fabrum ferrarium ſanguifluum tactu manus ſanauit, alium ex vi ignis oculis captum, ſigno crucis ſaluberrimo, donauit oculorum ſolatio. Sacerdotem quendam febricitantem precibus curauit. Et quidem nonnunquam ſucceſſiue dies, quos Quadrageſimales vocant, Pariſiis agebat, alios Bononiæ. Vbi, quam primum aduenisse nuntiabatur, tantus erat ad illum concurſus virorum, vt vix illi ſumendi cibi daretur ſpatium.

Inſignia in itinere operatur miracula.

Iubebat autem mox, dum ad has vrbes appl[illegible]rat, plurimas veſtes præparari pro nouis tyronibus induendis ad ſanctam religionem; minime addubitans, quin plures ad religionis tyrocinium adiungeret. Id quod etiam eueniebat; ita vt vix tot veſtes præpararentur, quot neceſſariæ forent.

Admodum ſolicitus eſt vt tyrones lucretur Chriſto.

Cum aliquando vir Dei, fratres viſendi gratia, Romam petiiſſet, ac tempore quodam pro meridiano paululum quieſceret, fuere ipſi per quendam Conuerſum mente captum, ſimulantem autem ſanitatem, guttur reciſum ac digiti inſuper, quos gutturi obiecerat, pene truncati. De cuius ſalute deſperantibus chirurgis, ipſe nihilominus tertia die, à grabato, prout valuit, ſurgens, induit ſe ſacerdotalia veſtimenta: ac ſacra fecit. Et vide inſigne miraculum. Prælibato ſanctiſſimo CHRISTI corpore & ſanguine ex ablutione vltima calicis, vultum, manus, & guttur reciſum reuerenter perunxit: & factum eſt, vt vulnera ſtatim curata fuerint, pleneque conſolidata, omnibus admirantibus, ita vt ea ipſa die egregie valideque concionans, verba faceret coram Honorio Pontifice, ac Cardinalibus, totaque curia.

Grauiter vulneratus, Miraculoſe curatur.

Quamobrem & Pontifex cum tota curia nimio etiam poſt hac Prædicatoriam familiam dilexit amore. Pompas vero mundi & eius gloriam omnino aſpernatus eſt vir Dei, honores ſibi oblatos diſcrete & ſapienter renuens. Vnde aliquando veniens Bononiam, intelligenſque totam ciuitatem agminatim ſibi occurrere, velut ei quem ſanctum virum eſſe autumabant, concito gradu diuertens à cœpto itinere, gyrans per ſemitas alia via, ignorante populo, vrbem ingreſſus eſt. Sed & tolerantiſſimus fuit in aduerſis: quin & aliquando à dæmoniaco fratre in cœnobio Bononienſi vola in faciem percuſſus, alteram illi maxillam exemplo Saluatoris præbuit. Quam eius

Studioſe vitas ſibi oblatos honores.

eius tantam humilitatem diabolus non ferens, mox inclinato capite velut cæſus ipſe verecunde abſceſſit.

Miro autem cordis affectu beatiſſimam MARIAM cœli Reginam velut optimam Ordinis Prædicatorum patronam colebat, quod ſane oſtendunt ſequentia. Siquidem nobilis quædam & elegantes formæ puella à patre ſub patrui cuſtodia relicta, dum ab eo tutelam ſperaret, in corruptelam incidit. Porro vir improbus bis ipſam grauidam fecit, & eo ſuadente, miſella abortum procurauit. Sed & tertio, dum non audet patruo reſiſtere, prægnans facta eſt. Igitur miſella tandem in ſe reuerſa, opus neſandum deteſtans, cum nulli facinus manifeſtare auderet, ſe ferro occidere annixa eſt: ſimulque gladium defixit in ventrem tam valide, vt ipſum proſcinderet: non tamen mox vita, vt volebat, exceſſit. Diro igitur vulnere ſauciata, à Dei miſericordia viſitatur. Cœpit crimen tam enorme miro cordis dolore deteſtari, & ad pietatis matrem conuerſa, lachrymis ſupplicique voce orabat, vt ſolita benignitate ſibi occurreret, ne ſaltem anima cum corpore periret. Mox autem benigniſſima miſericordiæ parens ei adſtans, & corporis conferens ſanitatem, iuſſit vt ſe totam Iordanis conſiliis, qui paulo poſt venturus erat, ſubiiceret.

Singulariter deuotus eſt Deiparæ.

Inſigne miraculum circa quãdam inceſtuoſam.

Mittitur ipſa ad S. Iordanem.

Id quod ipſa deuotiſſime expleuit: quippe, ſancto viro ſuadente, ordinem Ciſtertienſem ingreſſa eſt, atque vſque in finem in ſancto propoſito perſeuerauit. Cui etiam ſimile contigit alias circa mulierem aliam, ſæpius ſe proſtituentem, & aliquando in ſe reuerſam, multotieſque tamen rurſum propoſitum perfringentem: quæ tandem diabolico ſuaſu deliberans ſe veneno interimere, araneam ingentem deglutiuerat, & à viro ſancto ſeruata fuit.

Item circa aliam impudicam mulierem.

Interrogatus aliquando Iordanes à fratre Laico

Eius inſi-

Digitized by Google

gnus ſentē tia: & primo de orãte id quod non intelligit.

ſeu Conuerſo, eſſentne ea virtute deprecationes præditæ, prolatæ per eos qui vigoris earum ſunt expertes, vti per eos qui eas intelligunt, reſpondit; Tanta virtute tantoque pretio dignus eſt pretioſus lapillus in manu pretioſitatem ipſius ignorantis, quam in manu non ignorantis. Item, vt ab otioſis ſermonibus cauerent, admonens fratres, Videtis, ait, fratres, quod imperceptibiliter, quantumcunque in pſalmodia alte incipiatur, paulatim vox cantantium defluit & cadit. Sic quantumcunque bona verba dicere incipiamus, vel ad alterutrum conferre, paulatim ex humana corruptione ad vana prolabimur. Sed qui bonus eſt, & hoc percipit, debet facere ſicut in choro cantor, qui locis aptis eleuat vocem.

Item de verbis otioſis, & de officio Prælati.

Item dicebat; Sicut cementarius, qui murum obtortum reparare ſatagit, quoſdam lapides retrahit abſconditos, & prominentes repercutit; ſic in emiſſione clauſtralium, Præfectum facere oportere, vt videlicet illos, qui nimis latitare cupiunt, ad actionem dirigat; & illos, qui nimis exponi volunt, intus contineat. Aliquando etiãm in conuentu fratrum, quod Capitulum appellamus, quidam frater delatus eſt, quod dediſſet mulieri dexteram. Vbi cum delatus diceret, mulierem illam ſanctam eſſe, tunc Præſidens ait; Pluuia bona eſt, & bona terra; tamen ex eorum commixtione fit lutum, quo fœdatur homo. Plura quidem & alia verba, digna quæ ſcriptis mandentur, & opera præclara edidit, ex quibus ingens conficeretur volumen; ſed nos ea, ne lectori tædio ſimus, miſſa facimus.

Inſigni ſimilitudine docet vitãdam familiaritatem mulierum.

Ann. 1236. Tendens Hieroſolymam perit naufragio.

Tandem vero anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimo ſexto, conuentu decimo ſeptimo edito Pariſiis, quē Generaliſſimũ ſecundũ dicunt, in mentē ei ſubiit Hieroſolymam petere, viſendi gratiâ ſanctæ Redemptionis noſtræ loca, ac fratrum cœnobia. Itaque valedicēs Patribus, cũ duob. ſociis pelago ſe credidit.

Sed

Sed cũ prope Acõ peruen ſſent, ingẽti oborta tẽpeſtate, naues fracta, cũ omnibus vectoribus in fluctibus periit Idibus Februarij. Dũ autẽ viri ſancti & duorũ fratrum corpora iacerẽt inhumata (vt teſtãtur qui de illo naufragio euaſerũt, qui eos tradiderunt propriis manibus ſepulturæ) luminaria de cœlo ſuper eos ſingulis noctibus effulſerũt; ſed & cruces multæ ſuper eos viſæ ſunt à multis. Ad quod miraculũ loci incolæ confluẽtes, tãti odoris fragrãtiam inſup hauſerũt, quod iuxta teſtimoniũ eorũ qui poſt viſa miracula eos tres ſepeliêre, vſq; poſt decẽ dies odor nimius ab eorum manibus non receſſit. Sed & per circuitum ſepulturæ eiuſdem odoris ſuauitas latius emanauit: vſquequo fratres de Acon venerunt cum nauigio, & eos in ſuam Eccleſiam tranſtulerunt; vbi dictus Pater quieſcit, & multa multis præſtat per eum ſuper omnia benedictus Deus. Apparuit autem S. *Lutgardi & aliis nonnullis, in magna gloria; declarans ſe beatorũ cõſortio iã aſſociatũ. Scripſit vero ſuper Apocalypſim commentaria, ſuper Priſcanum minorem; item quædam Grammaticalia; ac præterea libellum de ordinis noſtri initio.

cum 2 ſociis Ann. 1236.
Miracula ad cadauera eorum.
Translatio eorum in Acon.
** Eius vita habetur 16. Iunij.*
Tumulus miraculis clarus.
Quæ poſtea ris reliquit opera edita.

PASSIO S. VALENTINI EPISCOPI Interamnenſis; ex ea quæ optima fide extat apud Mombritium Tom. 2. Vita Sanctorum. Porro notandum eſt, Hunc alium eſſe ab eo cuius meminit Petrus, in Cat. libro primo capite decimoquinto in vita S. Proculi Epiſcopi & martyris; qui vixit Temporibus Iuſtini. Imper. Paſſus vero hic videtur tempor. gentil. Imper.

Caſ. Baron. not in martyr Rom.

14. Februarij.

ERat in Vrbe Roma, Craton quidam ſummis oratoriæ facultatis laudibus ornatiſſimus; cui erat filius Cheræmon nomine; qui iuuenis admodum, eam incurrebat ægritudinem, vt incuruato dorſo caput inter

Craton. inſignis Rhetor.

genua deprimeretur; tantaque erat eius calamitas, vt nulla medicorum arte vel induſtria curari poterat. Cũque pater omnem ſalutis ſpem de filio abiecisſet, extitit quidam Fonteius Tribunitius, qui eodem & grauiore etiam malo germanum ſuum vexatum fuiſſe dicebat, curatumque à quodam Epiſcopo Valentino, ciue Interamnenſi, viro magnæ ſanctitatis opinione celebri, & virtutum omnium ſplendore mirifice ornato.

Valentini laus.

Valentini ad Cratonem in Vrbem Romã aduentus.

Audiens hæc Craton, ſumma diligentia & magno cum honore, per viros quoſdam apprime nobiles, Valentinum Romam adduci curauit, & filium ei ſuum Cheræmontem multis cum lachrymis ſanandum obtulit. Cui Valentinus Epiſcopus dixit; Tu ſi vis, curabitur; At ille, Dimidiam, inquit, ſubſtantiæ meæ partem tibi dare conſtitui, ſi ab hac eum calamitate liberaueris. Miror ego ſane, inquit Valentinus, te virum prudentem non aduertiſſe quæ dixerim; Tu ſi vis, curabitur. Nam ſi abiectis idolis, & ſceleratorum hominum ſimulachris, in Chriſtum credideris, optatam filius tuus ſalutem conſequetur; cenſum vero tuum, cuius mihi dimidiam partem polliceris, offer pauperibus, qui pro filio tuo orent; mihi autem nulla ratione perſuadebis, vt aliud quid, quam fidem tuam pro ſalute filij tui expetam.

Fides Chriſtiana, etiã operibus declaranda eſt.

Craton orator dum hæc audiret, procidit ad pedes Epiſcopi & ſe credere in Chriſtum Ieſum dixit. At Epiſcopus; Fides, inquit, Chriſtiana non verbis tantum, ſed operibus demonſtratur; quare volo te re ipſa fidem tuam declarare. Idolis igitur manufactis, renuncia, & delicta tua ſacro fonte expiato, & ſic demum ab vniuerſis ſceleribus tuis expurgatus, in numerum filiorũ Dei recipieris. Cui Craton; Quomodo quæſo aqua quæ ſordes corporis lauat, peccata animæ tollere poterit? Tum Valentinus; Aqua, inquit, per myſterium inuocatæ Trinitatis, ſpiritûs ſancti gratiam in ſe recipit, & per eam vniuerſa crimina, quantumuis enormia, protinus mundantur. Hæc cum dixiſſet, luculenta ad-

Aqua baptiſmatis, quomodo purget animam.

Digitized by Google

ta admodum oratione de Chriſtianæ fidei dignitate, eiuſque myſteriis diſſeruit. Sed Craton, qui tota mente in ſalutem filij ſui propendebat, Miſſas quæſo facito, inquit, longioris orationis ambages; nam ex hoc vno veritas conſtabit, ſi ſalutem conſequatur is, propter quem hæc dicuntur.

Tunc Valentinus cubiculum ſolus cum Cheræmonte ingreſſus eſt; & totam diem vna cum nocte in precibus & lachrymis pro ſalute illius exegit. Media autem nocte tantus ſplendor cubiculum inuaſit, vt ij qui foris rei exitum præſtolabantur, protinus illud cũ Valentino & filio Cheręmonte flammis abſumendum putarent. Sed cum Cheræmontem (qui tribus iam annis nullam omnino vocem ediderat) pſallentem, & clara voce nomen Chriſti prędicantem audirent, gaudio incredibili perfuſi, fores ſibi reſerari poſtularunt; quas tamen vir ſanctus ante completam orationem aperire noluit; ſed mane facto, Cheræmontem illis ſaluum & incolumen tradidit. Quo miraculo victus Craton, vna cum coniuge, & tribus diſcipulis Proculo, Ephebo, & Apollonio, qui artium maximarum diſciplinis illius ſtudio erudiebantur, fidem amplexus baptizatus eſt. Porro omnes illi abiectis humanæ ſapientiæ ſtudiis, totos ſe ad diuinarum literarum cognitionem contulerunt; quorum opera multi ab errore ad veritatem & fidei profeſſionem perducti ſunt; ita vt Abundius vrbis Præfecti filius, Chriſti ſe famulum publica voce clamaret.

Cheræmon Cratonis filius, tribus annis contractus fit repente ſanus.

Craton cũ tota domo ſua baptizatur.

Hinc indignatio ſenatorum accenſa, Valentinum primum virgis cæſum, carceribus mancipauit. Videntes autem eum in ipſa cæde & cuſtodia gloriari, eiuſq; conſtantia Chriſtianorum animos confirmari, medio noctis ſilentio eiectum de carcere, iuſſu Placidi vrbis Præfecti decollauerunt. Sacrum corpus fuit à Proculo Ephebo, atque Apollonio, in Eccleſiam Interamnæ ciuitatis, nocturno itinere tranſlatum, & honorifice ſepultum; vbi cum quotidianis vigiliis in Dei laudibus permanerent, tenti à gentilibus Leontio conſulari tra-

S. Valentinus decollatur.

Item Proculus, Ephebus & Apollonius

traditi ſunt. Quos cum neque blanditiis, neque ſupplicii frangere poſſet, capitalem ſententiam ſubire iuſſit. Porro SS. Martyres felici agone conſummati, à B. Abundio non longe à corpore Sancti Valentini ſepulti ſunt.

VITA S. AVXENTII ABBATIS; EX EA quam Metaphraſtes, pure & germane, conſcripſit. Floruit maxime Temporibus Marciani Imp. vt patet infra, Anno Domini 451. & Reliq. ſedente leone Pontifice maximo.

Caſ. Baron. Tō. 6. Ann.

14 Februarij.

Auxentij patria.

S. AVxentius ex genere quidem orientali, pietate autem & Chriſtiana doctrina eximie eruditus, corporis robore & ſpecie ſingulari extitit præditus. Hic cum patruum ſuum Bizantij militantem, ex Syria aſcendens, magno ſtudio requiſiuiſſet, & præter opinionem è vita exceſſiſſe inueniſſet, ipſe in defuncti patrui locum nomen ſuum militiæ tradidit, & pari virtute militari celebre reddidit. Et quamuis in exercitu eſſet inſignis, factaque eius fortiſſima ſummam laudem mererentur, ipſe tamen inſignior humanæ gloriæ contemptor, tota mente ad promouendum inſitum ſibi pietatis ſtudium aſpirabat. Hinc frequens illi conuerſatio cum ſacro monachorum cœtu, & maxime cum Iohanne quodam, qui prope ſeptimum in Clubo ſtabat, cuius vitam & actiones ſibi imitādas propoſuerat.

Auxentius dat ſe militiæ ſimul & pietati.

Frequens illius conuerſatio cū monachis.

Porro benignitatis & miſericordiæ ſtudium imprimis ſanctum illi fuit; prorſus vt nunquam aliquem ſtipem medicantem inanem à ſe repelleret. Die quodam, pauperum vnus, precibus valde importunis indusium ab eo poſtulauit; cumque illi vnicum tantum, quo indutus erat, ad manus eſſet, pauperem illum ad locum quendam deuium pertraxit, ibidemque ei proprium, quo indutus erat, induſium tra-

ddiſſ;

Digitized by Google

didit, ſola ipſe in penula remanens. Aliquot vero poſt diebus palatium ingredienti, mulier quædā paſſis crinibus ei obuiam occurrit, clamans & eiulans; O vis magna, quæ affertur ab Auxentio, qui comedit dæmonia. Viginti annis hic latui, & nunc miſer tua virtute egredi compellor. Auxentius cum admotis equo calcaribus, è turbis, quæ ad has mulieris voces vndique confluebant, ſe ſubducere vellet, illa immundo agitata ſpiritu, acrius ſequebatur, adeo vt Auxentius flens & ſuſpirans, preces pro ea funderet, dæmonemque expelleret. *Curat dæmoniacam Auxentius*

Poſthæc vir ſanctus ne quam ex humana laude labem contraheret, relictis omnibus, in deſertas Bithyniæ partes ſe recepit. Vbi in monte Oxea qui decem fere à Chalcedone milliaribus diſtat, indutus veſte ex pilis & pellibus contexta, vitam in omni ſanctitate inſtituit, & in anguſtam cellulam lætus ſe incluſit. Cum autem fama ſanctitatis eius longe lateque vagaretur, Comitiſſa quædam luminibus repente orbata è Nicomedia ſupplex ad eum venit, vt eius precibus viſum reciperaret. Cui vir ſanctus pro ſua in calamitoſos miſericordia, fuſis ad Deum precibus extinctum lumen contactu manuum ſuarum reſtituit. Hoc fuit principium miraculorum eius in monte Oxeæ. *Fugit ad deſerta loca.* *Cæcam ſanat.*

Eorum autem qui ab immundis vexabantur ſpiritibus, ingens quotidie ad eum confluebat multitudo: ex quibus plurimi ſanctiſſimis eius precibus ſunt curati. Die quodam venerunt ad eum duo morbo elephantiaco turpiter deformati, vt ſanitatem ab eo perciperent. Quibus vir ſanctus: Noſtis, inquit, ô fratres, qua de cauſa ira Domini in vos deſæuiat? Vos frequēter leuiſſimis de cauſis ſacroſanctum illius nomen in vanum ſumitis: iuratis, ac peieratis: ideoque iuſto illius iudicio præſens hæc calamitas vos premit. Sed iam tandem peccatum veſtrum agnoſcite, & ad mentem redite, vt ſanitatem conſequamini. Hæc cum dixiſſet, omnes ad precandum hortatus eſt: & ipſe flexis genibus & ingenti lachrymarum vi profuſa, tandē *Item dæmoniaci.* *Crebra iuramenta, lepra puncta.*

Oleo ſancto curat leproſos. Item paralyticum, dæmoniacas & mutam.

ſurgens, oleo ſancto à vertice ad pedes vſque eos inunxit, & ſanos atque incolumes à ſe dimiſit. Simili modo paralyticum, & duas fœminas à legione dæmoniorum obſeſſas, liberauit, & mutæ quoq; beneficium loquelæ reſtituit.

Eutyches hæreticus, tempore.

Marciani Imperatoris.

Synodus Chalcedonenſis.

Poſt aliquot autem annos, quibus ſanctus hic mũdi voluptatibus renanciauerat, Theodoſio iuniore Imperatore è præſenti vita ſublato, cum Marcianus Chriſtianæ religionis cultor eximius in imperium ſucceſſiſſet, ingens repente rerum omnium perturbatio, ac præcipue religionis confuſio exorta eſt. Quidam enim Eutyches presbyter, vi ſumma, refutata iam ante & abolita à Baſilio, Gregorio, & Iohãnne Chryſoſtomo Epiſcopis ſanctimoniæ ac eruditionis laude præſtantiſſimis, deliramenta ab inferis excitare, & renouare contendebat, peſtemque vnam omnium teterrimam, in Eccleſiam inuehere conabatur. Quam vt opprimeret, Marcianus totius orbis Epiſcopos Chalcedonem conuocauit. Cumque ſexcenti & triginta eo conueniſſent, Imperator & Epiſcopi omnes, Auxentium in concilium vocari poſtularunt. Qui cum mordicus reſiſteret, diceretque monachorum non eſſe docere, ſed potius doceri, fuit à militibus & clericis quibuſdam, eam in rem ab Imperatore miſſis, inuitus adductus. Ex monte igitur hoc modo per vim abreptus, cum pariter cum eis ad Synodum pergeret, multa in via miracula patrabat. Dæmones ex obſeſſis corporibus vi precum ſuarum expellebat; morbidos ſanabat; & quauis calamitate affectis auxilium & opem afferebat; vſque adeo vt milites & clerici virtute miraculorum eius in admirationem rapti, cum præſtigiatorem ac Chriſti illuſorem appellarent, & tanquam hominem mente captum firmis carceribus & monaſterio quod erat in Phelio, concluderent. Neque hac iniuria virum illum ſanctiſſimum affeciſſe contenti, multorũ iudicio tanquam maleficij reũ condemnârunt. Quod ille tulit patientiſſime; Imo quanto maiori ab hominibus contumelia afficiebatur, tanto magnificentius nomen

Vir ſanctus poſt tot miracula iniuria afficitur.

Patientia eius.

Digitized by Google

men Domini prædicabat, & in contumeliis alacrius exultabat. In vinculis autem cum in monaſterio illo à militibus detineretur, quamuis loci illius monachi inopiæ eius eximia quadam benignitate conſulerent, & iniuriam omnem à viro ſanctiſſimo propulſarent, ille tamen humanam conſolationem penitus admittere recuſauit; immo in tanta auſteritate vitæ perſeuerauit, vt cibi omnis potúſque expers, cœleſti conſolatione & animum & copus ſuſtentaret.

Mira eius abſtinentia.

Poſt hæc, cum maleuolorum inuidia non quieſceret, fuit ad Ruffinianas deductus, prope ſanctos Apoſtolos, in monaſterio B. Hypatij, vt ibi ex omnium cõſpectu remotus, vitam in ſilentio tranſigeret. Fuit autem à ſacris loci illius incolis cum maxima incredibilis beneuolentiæ ſignificatione exceptus, & quia videbant illum virum eſſe diuino ſpiritu plenum, omnibus ab illo die ad monaſterium confluentibus, hoſpitij beneficium concedebant, & prompto alacrique animo pauperibus & hominibus calamitoſis miniſtrabant; eoque magis quod Auxentius vi precum ſuarum, cõſueta miracula, quæ inuidorum calumniis iam obſcurata erant, renouaret. Sed enim immũdos ſpiritus verbo virtutis ex obſeſſis corporibus profligabat; lunaticos, paraliticos, & variis aliis oppreſſos languoribus mira facilitate curabat.

Erat locus ille ſic dictus, à Ruffino Conſule, qui eccleſiam Apoſtolorum cum monaſterio ædificauit.

Miracula eius in monaſterio B. Hypatij: vbi concluſus tenebatur.

Dum hæc geruntur miſſi ſunt ab Imperatore, qui Auxentium adducerent: vt vir ſanctus ſuo conſenſu ſanctam œcumenicam Synodum, confirmaret. At ille quamuis ſumma vi primum reſiſteret indignũ ſe clamitans, qui ſuam ſententiam doctiſſimorum Epiſcoporum decretis adiungeret, & ab inſita humilitatis virtute, canem ſe mortuum appellaret, Imperatoris tamẽ & Epiſcoporum omnium mandato, ſententiam dicere compulſus, conſtanter ſane & præclare Neſtorij & Eutychis manifeſtum furorem, quo ſcelerata de perſona Chriſti, ac Dei genitrice Maria, dogmata in Eccleſiam inuehere conabantur, redarguit; & ſacroſanctam Synodum ſtabiliuit. Hæc cum ſumma qua Imperatoris

Auxentius ducitur ad Imperatorem honorifice.

Auxentius damnat Neſtorij & Eutychis errores, &

qua

probat fidē Chalcedonenſis Synodi.

qua Patrum omnium gratulatione peregiſſet, protinus ſe ad intermiſſa ſolitudinis certamina, in monte aſpero ſane & horrido, Ruffinianis propinquo, recepit; vbi quæ & quāta perpeſſus fuerit, & quā inuicto animo cōtra dæmonum inſidias & fraudes decertauerit, non erit abs re explicare.

S. Auxentius redit ad ſolitudinem.

Dæmones eum terrere nituntur.

Crucis ſigno eos fugat.

2. Cor. 11.

Quadam nocte cum tota mente in cœlis verſaretur innumerabilis dæmonum multitudo, cum terribili quodam rugitu adfuit; vt eum vel terrore aliquo concuterent, vel certe à ſublimi orationis ſtudio præpedirēt. Sed ille malignis eorū inſultib. aſſuetus, ſolo crucis ſigno in fugā eos conuertit, mentiſque aciem in oratione immotam ſeruauit. Frequenter ſe Satanas in angelum lucis transformans, ſub magno pietatis prætextu, inſidias ei ſtruxit, ſed nunquam tamen in fraudem impellere potuit. Erat enim diuinarum ſcripturarum peritiſſimus, & diſcretor ſpirituum valde eximius. Porro nihil in eo maiore encomio dignum eſſe videtur, quam benefaciendi ſtudium, quo incredibiliter erga proximum ardebat. Nam licet ab omni familiari hominum conuerſatione & amica ſocietate ſecluſus in ſolitudine degeret, precibus tamen in rebus afflictis & deſolatis, multam opem adferebat: & fama virtutum ſuarum plurimos ad ſe quotidie alliciebat: quorum nemo nō aliquo inſigni ab eo affectus beneficio receſſit.

Summum eius ſtudiū, proximis benefaciēdi.

Terrenarū rerum cōtemptum eis inculcat.

Terrenarum & præterlabentium rerum contemptum omnibus ſine intermiſſione inculcabat. Quid enim, dicebat, hæc vobis ad veram felicitatem conferre poterunt? Non ſumus à Deo ad paſtum, & ſolam corporis curam, vt pecudes, creati, ſed ad immortale decus & gloriam. Quid igitur aliud nobis in vita faciendum eſt, cum nos immortales diuinoque ſemine generatos eſſe ſentiamus, quam vt abiectis & repudiatis mortalibus rebus, de immortalibus atque diuinis noctes & dies, cum incredibili voluptate cogitemus.

Hæc & alia multa, quæ nos propoſiti noſtri memores omittimus, cum diceret, plures diuino amore ſauciati,

Digitized by Google

tiati, rebus mundanis & malis renunciare, eiq; adhærere volebant; quos tamen vir ſanctus, admittere recuſabat; monens eos vt vitam ſuam corrigentes, inprimis omnes facultates ſuas diſpenſarent; ne vllam haberent occaſionem reuertendi aliquando ad vomitum, & retro reſpiciendi. Præclare enim & prudenter ſentiebat, rem tantam, vt ſtabilis ac conſtans eſſe poſſit, non leui conſideratione aggrediendam; ſed ſumma cum maturitate ac perfecta veteris hominis expoliatione, quæ omnem corporis voluptatem, perinde vt morientes faciunt, à ſe repelleret. Vnde paucos quidem in conſortiũ ſui certaminis & vitæ ſocietatem recipiebat; tales nempe, quos videbat ſtrenuos eſſe bonorum operum æmulatores, & cum inimico, inuicta virtute congredi poſſe confidebat, ſummo cum gaudio amplectebatur, eoſq; tunica ex pilis & pellibus contexta veſtitos, in interiora deſerti loca mittebat, vt ibi ante omnia fraudes & inſidias dæmonũ addiſcerẽt; quo poſtea in ſpiritu eruditi, infirmiores docere poſſent. Parum enim eſſe putabat vir ſanctus, in ſolitudine deliteſcere; ſed totis eam in rem viribus incumbebat, vt cum per ſe, tum per ſuos diſcipulos, alios è laqueis diaboli eriperet, atque ad pietatis ſtudium adduceret.

Nota prudentiam viri illius ſanctiſſimi, in recipiendis monachis.

Vide quomodo etiã in ſolitudine curam proximi habeat.

Erat quædam Eleuthera, quæ multo tempore Pulcheriæ à cubiculis fuerat; hæc cum diuino amore ſaucia importunis precibus inſtaret, vt eam monaſticæ vitæ diſciplinis imbueret, & à turbulentis mundi negociis auulſam Chriſto conſecraret, reſpondit Auxentius; ſe admirari (nimirum vt eius ſpiritum & conſtãtiã probaret) quare tantam vitæ auſteritatem ſine graui aliqua neceſſitate expeteret; maneret porro in ſtatu ſeculari, in quo bene viuendo ſalutem ſuam optime cõſtituere poſſet. Sed cũ illa, diuino ſpiritu ad perfectionis ſtudium excitata, inſtaret & vrgeret, & lachrymis ſuis vim adferret, gauiſus vehementer vir ſanctus eam Chriſto conſecrauit, & in Campo ſuburbani Cyreta nomine, diuinarum ſcripturarum meditationi aſſiduo inſiſtere iuſſit; iiſque ſane diſciplinis eam imbuit, vt a-

Eleutherã Chriſto cõſecrat, & alias

 liæ

monialem facit. liæ multæ & virgines, & præclaræ matronæ eius exẽplo prouocatæ, ad eius ſocietatem ſe aggregarent. Cũ autem numerus paulatim accreſceret, voluit omnes vniformi habitu veſtiri; qui ex pilis contextus, & magnis palliis ad talos vſque demiſſis ſuperinductis, alios vel ſolo aſpectu ad reuerentiam & pium quendam horrorem excitabat. Hic habitus iis in locis ab Auxentio primum inuentus, & religioſis fœminis traditus eſt.

Nota habitum hũc religioſarũ fœminarũ.

Porro cum fœminei ſexûs fragilitatem optime perſpectam haberet, non deſiſtebat animos earum piis adhortationibus ad continentiæ certamen acuere; & frequenter apud eas diſſerebat, quantum ſcelus eſſet, oblatum ſemel virginitatis votum, & datam Chriſto fidem violare. Peracta autem adhortatione, montem habitationis ſuæ locum repetebat; vbi nocte quadam in tugurio ſuo, cum de more precibus & vigiliis incũberet, vidit in ſpiritu magnum illum Simeonem Stylitem mortalitatis vinculis ſolutum, ad beatam immortalitatem commigrantem. Tanta enim mentis in Deũ puritate vigebat, vt ea quæ in altera orbis parte fierent, contemplaretur. Tandem deuexa ætate, plenus bonorum operum, & admirandis virtutibus ac miraculis clarus, in monte, qui Scopen dicitur, beatum Deo ſpiritum tradidit; cuius corpus in oratorio ab eo inſtar monaſterij conſtructo, cum multis ſuorum lachrymis, cõditum fuit; vbi per multiplicem Chriſti benignitatem, eximia eius ſanctitas in hodiernum vſque diem ſignis admirandis effulget.

Mentis ei⁹ in Deum puritas.

Alias Abderiti.

Caſ. Baron. In Notat. in Martyr. Rom. hoc die, & 27. Septemb. 14. Februarij.

VITA SS. ADERITI ET ELEVCHADII, Archiepiſcopi Rauennat. ex Hieronymi Rubei Hiſtor. Rauennat. lib. 1. Quo tempore obierunt, patet infra.

S. APollinaris, Rauennatum Apoſtolus, diuinitus factus certior, fore, vt breui Rauenna exularet, ac ſubita

ſubita opprimeretur calamitate, ne Rauennatū Eccleſiam abſque Paſtore relinqueret, duodecimo poſtquā acceſſerat anno, ſacerdotes binos inſtituit, Aderitum & Calocerum; Diacones vero Martianum virum nobiliſſimum, & *Eleuchadium ſummum Philoſophum. Cæſo igitur Apollinare, peractiſque in funere ſacris, cum Chriſtiani ſucceſſorem electuri conueniſſent, ſubito è cœlo columba deſcendens, Aderiti ſacerdotis capiti incubuit. Vnde & omnium conſenſu prouinciam Archiepiſcopatûs ſuſcepit præfatus Aderitus vir Græcus; ſub id fere tempus, quo Titus, Veſpaſione patre in villa circa Sabinos ventris profluuio mortuo, ſolus imperium adminiſtrauit. Qui ſane perfunctus abſoluti, optimique Antiſtitis partibus, cum multos ad verum Dei cultum à falſa Deorum religione auocâſſet, moritur deinde quinto Calendas Octobris; ſepulturæ traditus in oppido Claſſenſe; eo loco, quo non multo poſt, diuo Probo templum eſt ædificatum; circiter annum Domini centeſimum.

**Elocadiū*

S. Aderitus indicio columba Pontifex deſignatus.

Caſ. Baron. Annal. Tō. 2. Anno 75.

Obdormit in Domino circiter Ann. 100.

Sed & Aderito mortuo, ſimiliter deſcendens columba de cœlo, capiti incubuit Eleuchadij Philoſophi. Qui quidem Græce Latineque doctus, interpretatus eſt grauiſſime ex diuinis libris complures: elegantiſſimeq; conſcripſit de Chriſti conceptu atque ortu ex Virgine: deque ipſius nece; quæ omnia iniuria temporum, proh dolor, exhauſit. Quin etiam D. Petrus Damianus, qui hunc miris extollit laudibus, ſcribit ſumma fuiſſe pietate; atq; ita virtutibus floruiſſe, vt in humano corpore vitam cœleſtem ac diuinam imitaretur. Denique anno duodecimo ſupra centeſimum à Chriſti ortu obiit, ſextodecimo Calendas Martias; ſepultus extra muros Claſſis. Vnde poſtea ab Aiſtulpho Longobardorum Rege, Ticinum translatus eſt; & in D. Michaelis poſitus.

S. Eleuchadius eruditione & pietate eximius.

Migrat in cœlum Ann. 112.

Translatio Ticinum.

Digitized by Google

Caſ. Baron. Ann. Tõ. 2.

MARTYRIVM SS. FAVSTINI ET IOuitæ; ex eo quod eſt per V. P. Laur. Surium; cui Ado & antiquiſſima Martyrologia fidem faciunt. Mortis ſententiam accipere, Anno Chriſti 122. Alexand. Pap. 2. Hadriani Imp. 3. vel circiter.

15. Februarij.

Patria Fauſtini & Iouitæ fratrũ

BEatiſſimi viri Fauſtinus & Iouita, nobiliſſimis in ciuitate Brixia orti parentibus, Chriſti fidem, quã religioſa mente didicerant, inſtanti ſolitudine prædicabant. Erant enim non ſolum germanitate carnis cõiuncti, ſed etiam virtute ſpiritûs ita vniti, vt concordi vbique ſtudio, Chriſtum annunciantes, copioſam regionis illius multitudinem, ad veræ fidei cultum perducerent. Erat ſiquidem eo tempore eiuſdem ciuitatis Brixiæ Epiſcopus, Apollonius nomine, qui ob metũ perſecutionis ſeſe in abditis occultabat. Is cum famulos Dei ardentiſſimo prædicationis feruore flagrare conſpiceret, accerſitos ad ſe eccleſiaſticis gradibus ſublimauit. Denique Fauſtino, qui natu maior erat, presbyterij officium tradidit; Iouitam vero iuniorem natu, miniſtrorum Chriſti numero ſociauit. Suſceptis itaque diuinis miniſteriis, cœpere tãto propenſius verbo prædicationis inſiſtere, quanto magis eos ſacerdotalis dignitas inuitabat.

Fauſtinus fit Presbyter & Iouita Diaconus.

Eo tempore Italicus Comes, qui Rhetiatum populis præerat, cum eſſet ſupra modum dæmoniacis cultibus deditus, lumen quod ipſe cæcitatis ſuæ inuolutus tenebris reſpuebat, moliebatur etiam inſano ſtudio à ſuæ prouinciæ hominibus arcere. Vnde factum eſt vt veniente Hadriano Imperatore in partes Liguriæ, ad fluuium Adduam ei occurreret, ac talibus apud eũ ore ſacrilego niteretur conquæſtionibus; Inuictiſſime Imperator, inquit, conſule Romanæ Reipub. tuæ: conſule ſacratiſſimis diis noſtris; Sunt duo viri in ciuitate noſtra

Hadrianus Imperator venit in Gallias.

ſtra Brixiana, qui neſcio quem Chriſtum prædicantes, plures iam à magnorum deorum noſtrorum cæremoniis auerterunt. Hos niſi veſtri numinis cenſura coercuerit, certum eſt diuinam his in locis culturam obliterari. Audiens hæc Imperator, plenam ei necis & ſuppliciorum omnium in Chriſtianos poteſtatem dedit. Qua accepta Italicus furore præceps, Brixiam iuit; & fortiſſimos Chriſti athletas comprehenſos ſuo conſpectui præſentari iuſſit. Qui cum adducti eſſent, Italicus Comes his vere verbis eos aggreſſus eſt; Edicto inuictiſſimi Imperatoris noſtri conſtitutum eſt, vt omnes Chriſtiani ad deorum noſtrorum cultum transeāt. Si qui vero repugnare inuenti fuerint, diuerſis affecti ſuppliciis parêre cogantur. Ad hæc Fauſtinus & Iouita reſponderunt? Tempus noſtrum iam adueniſſe credimus, quo exultare potius quā terreri debeamus. Quod vero ad edictum attinet, nos huiuſmodi edicto obedire diuino mandato prohibemur. Audiens hæc Italicus Comes, firmis eos carceribus vſque ad Imperatoris aduentum cuſtodiri iuſſit.

Siſtuntur martyres coram Italico Comite

Fauſtini & Iouitæ præclarum reſponſum.

Quinta autem die Imperator adueniens, vt primū per Comitem de eorum conſtantia certior factus fuit, iracundia commotus, Et quali, inquit, ſunt iſti progenie, aut quibus natalibus orti, vt ad noſtram maieſtatem audiendi reſeruarentur? Cui Comes, Certe, inquit, ô Imperator, præclaro admodum genere nati ſunt; quippe, quorum parentes primas in huius ciuitatis ſenatu ſemper tenuerūt, & qui ſummo deos noſtros honore proſecuti ſunt. Hi vero quibus præſtigiis in eam mentem impulſi ſint, incertum habeo. Imperator his auditis è carcere eductos, ſuis aſpectibus præſentari iuſſit. Quos cum multis blanditiis, & inanibus verbis, ad Solis & Lunæ ſtatuam adorandam inducere conaretur, illi conſtanter negârunt, ſe diuinos honores ad Dei creaturas, & opera manuum hominum vllo modo trāſlaturos. At Imperator ad Solis ſtatuā adductos iubet ſacrificare, vel in tormentis acerbiſſimis vitā amittere.

Adducuntur in Imperatoris conſpectum

Tunc Iouita conuerſus ad ſtatuam, dixit; Tu qui

Solis ſta-

Digitized by Google

tua fit inſtar fuliginis nigra.

ad effigiem Solis formata es, transfigurare in effigiem picis, ad eorum confuſionem qui te quaſi Deum adorant. Hæc cum dixiſſet, ſtatua carbone atrior reddita eſt. Cumque, mandante Imperatore, miniſtri fuliginem ſpongiis abſtergere, & priſtinum ei ſplendorem reddere vellent, tota ſimul in fauillam reſoluta eſt.

Redigitur in fauillã.

Damnantur ad beſtias.

Tunc Imperator ira excandeſcens, ſine mora ad beſtias eos condemnauit. Fuerunt quatuor leones aſpectu terribiles, in eos immiſſi; qui grandi velocitate irruentes ſe ad Sanctorum pedes proiecerunt; dimiſſoq; in terram capite, veſtigia eorum lingebant. Hæc cernẽs Hadrianus, leopardos adduci mãdat; ſed illi cum ſimili beneficio martyres afficerent, vrſos dimitti iubet atque vt acrius deſæuirent, latera eorum ardentibus faculis exuri præcepit, vt dolore ſtimulante vel inuiti irruerẽt. Hæc dum fierent, leones & leopardi, impetu in miniſtros facto, ad vnum omnes deuorârunt; martyres vero inter beſtias ſecuri, ſummis diuinam potentiam ac bonitatem laudibus celebrabant. Tum Fauſtinus, ô Chriſtianorum tyranne, inquit, nondum tu diuinam potentiam agnoſces? Vbi nunc ſunt minæ tuæ, quas nobis intentabas? Nonne vides omnia tormenta tua Chriſti virtute ſuperata eſſe? ſed vt te victum tandem aliquando fateare, adduc ſi quæ alia præterea habes.

Feræ blandiuntur martyribus.

Beſtiæ miniſtros Hadriani dilacerant.

Fauſtinus inſultat Hadriano.

Hæc cum magno animo Imperatori inſultans Fauſtinus diceret, Orphetus quidam, prophanus ſacerdos, qui Imperatori ſanguine iunctus erat, vt aliquo modo animum eius graui exulceratum iracũdia ſanaret, Bono (inquit) animo eſto, ô Imperator, ego enim deſperatos hos homines inuicta Saturni Dei noſtri potentia, à peſte & exitio, in quod cæca mente miſeri ruunt, liberabo; atque ad maieſtatis tuæ gloriam, ſempiterna prędicatione celebrandam, adducam. Hæc dicens, ſublata Saturni ſtatua, cum Sacerdotibus & Italico Comite, ad locum certaminis perrexit. Vix propius acceſſerant cum repente feræ furore percitæ in eos inſiliunt, & tẽporis momento crudelem in modum dilacerant. Exoritur

Feræ deuorant Italicum Comi-

ritur Paganorum clamor horribilis, quod cernerent ſtatuam beſtiarum conculcatam pedibus, ſuorum fœdatam ſanguine ſacerdotum. Interim cum per vniuerſam ciuitatem clamor vagaretur, atque ad aures coniugis Italici, Afræ nomine, perueniſſet, illa vehementer morte viri ſui perculſa lachrymis & luctu deformata, ad locum conuolauit: deos omnes deaſque impotẽtes, & miſeros clamitans. Quomodo enim, dicebat ad Imperatorem, opem ab iis præſtolabimur, qui ferarum rabie proſtrati iacent? Hęc cum diceret, repudiato idolorum errore, ſe cum Calocero & aliis viris primariis non paucis, credentium numero ſociauit.

tem, cum multis aliis

Afra Calocerus, & alij multi, credunt in Christum.

Hadrianus horum cõuerſione turbatus, ait ad martyres; Vſquequo mihi illuditis? Si Chriſtus quem colitis verus Deus eſt, exite à feris liberi. Tunc martyres ad beſtias, Ite, inquiunt, in nomine Domini loca deſerta, neque vlli omnino vim inferatis. Nec mora; recedentes ab eorum conſpectu velut oues manſuetiſſimæ, vrbem egreſſæ, mõtiũ deſerta petierunt. Sed Imperator, qui totus horrendis peccatorum tenebris immerſus erat, ampliori indignatione correptus, in ardẽtes ignium globos eos proiici iuſſit. At martyres in mediis flammis illæſi conſiſtentes, expanſis in cælum manibus Deum laudabant Imperator hæc videns magos eos eſſe clamitauit, & rurſus in carcerem trudi præcepit; vbi angelica viſitatione intempeſtæ noctis ſilentio confortati ſunt.

Feræ obediunt mãdato martyrum.

Mittuntur in flammas martyres, manentq́; illæſi.

Poſt hæc Hadrianus excelſum ante templum Martis tribunal erexit; vt ibidem crudeliſſimæ mortis ſententia martyres condemnaret. Cum autem Calocerus ex officio eos vinctos adducere iuberetur, ille beatos martyres magna cum reuerentia præcedens, eo cum honore Imperatori illos exhibuit, vt non homines morti obnoxios, ſed potentiſſimi alicuius regis legatos ducere videretur. Vnde Hadrianus ſuſpirans, animique dolore permotus, in palatium ſe recepit. Fauſtumque ac Iouitam inſcio populo ad ſe adduci iuſſit quos cum neque minis, neque blanditiis in

Siſtuntur martyres Imperatori à Calocero magno cũ honore.

Digitized by Google

ſuam allicere ſententiam poſſet, tetro carceri ad diem profectionis ſuæ mancipauit.

Calocerus, cum omnibus ſuis baptizatur, ab Apollonio Epiſcopo.

Fauſtinus Iouita, & Calocerus vincti, ducuntur Mediolanum.

Interea Calocerus, inuento non longe à Brixiana ciuitate Apollonio Epiſcopo, cum omnibus ſuis ab eodem baptizatus eſt. Quo cognito Imperator, nimio furore ſuccenſus, omnes Caloceri miniſtros ſine mora capite plecti, Calocerum vero vna cum Fauſtino & Iouita catenis aſtrictos poſt ſe Mediolanum trahi iuſſit. Ingreſſi autem ciuitatem martyres, à S. Apollonio, & vniuerſa Chriſtianorum multitudine, cum inſigni charitatis officio excepti ſunt, & mirifice ad certamen intrepide ſubeundum confortati. Tertio autem die in thermis Herculanis (vbi Hadrianus tribunal parauerat) iuſſi ſunt diis ſacrificium offerre. Illis vero conſtãter reſpondentibus, ſe nullo modo dæmoniis & inanibus ſimulacris, ſed Deo vero tantum ſacrificaturos, Hadrianus ſtimulis furoris exagitatus, iuſſit liquefactum plumbum ſingulorum ori infundi, vt ſimul cum acerbiſſimo cruciatu vitam extorqueret: ſed plumbum mox in eos qui illud infundebant reſiliens, nullũ martyribus dolorem intulit.

A plumbo liquefacto nihil læduntur.

Poſt hæc eculeo iniectos, reſina, ſtupa, & oleo vna cum eculeis exuri iuſſit Et quidem igne accenſo, flamma ingens ad ſydera tendebat: ſed martyres in medio incendij illæſi permanentes, Chriſti virtutem & eximiã erga ſuos benignitatem voce maxima prædicabant, populumque ad veritatis cognitionem inuitabant. Et ſane multi rei miraculo permoti clamabant; Magnus eſt Deus Chriſtianorum & abiurata nefanda idolorum impietate, Chriſto alacres & læti nomina dedere. Confuſus igitur Hadrianus, neſcienſque quo furore & quibus potiſſimum cruciatibus Chriſtianorum virtuti occurreret, Romã iturus, vinctos omnes ferro, per ſingulas ciuitates, multis cum opprobriis trahi iuſſit. Calocerus vero *Fabricio cuidam apud Alpes Cotias traditus, poſtquam multa ibidẽ pro Chriſti nomine perpeſſus eſſet, ad extremum Mediolanum reductus, præclaram martyrij coronam accepit.

Multi credunt in Dominum.

**hunc vocat Ado Sapritium.*

Calocerus Mediolani martyrium ſubit.

Porro

Porro Fauſtinus & Iouita Romam perducti, cum ab Hadriano ad immolandum diis compellerentur, ipſique maiori conſtantia reſiſterent, & populum cum verbo fidei, tum exemplo virtutis, ab impia idolorum ſuperſtitione ad Christum attraherent, Hadrianus, ne grauiora impietatis ſuæ damna ab illis pateretur, eos Aureliano Comiti extremo afficiendos ſupplicio tradidit. Qui cum eos ad Brixianam ciuitatem reduxiſſet, & multis ne quicquam verbis, de immolandis deorum ſacrificiis compellâſſet, iuſſit eos extra ciuitatis portam in via Cremonenſi capitalem ſubire ſententiam. Quam poſitis in terram genibus, læti cum gratiarum actione à lictoribus exceperunt, 15. Kalend. Martiarum. *Fauſtinus & Iouita decollantur.*

Caſ. Baron. Annal. Tom. 2. & Not. in Martyr. Rom.

CERTAMEN S. ONESIMI, DISCIPVLI S. Pauli Apoſtoli; primi poſt S. Timotheum, Epheſiorum Epiſcopi; ex eo quod eſt per Metaphraſten. Martyrium fortiter conſummauit Anno Redemp. human. 110. Anaclet. 8. Traian. Imp. 11.

CVm Romæ Satanas ſuam in Chriſti ſeruos maxime exerceret rabiem, Oneſimus, Pauli Apoſtolorum principis diſcipulus egregius, fuit à Præfecto vrbis Tertullo ad Traiani Imperatoris tribunal furibunde protractus. Hic eſt Oneſimus ille qui Apoſtolicis decoratur teſtimoniis. Hic eſt, qui ſua integritate vitæ, & morum probitate, diuino illi Paulo perſuaſit, vt literis pro eo apud Philemonem dominum ſuum intercederet. Hic eſt qui ſeruilis neceſſitatis vincula, præclaris actionibus diſſoluit, & integram libertatem eximia ſanctitate adeptus eſt. Hic eſt qui egregio pietatis ſtudio, Chriſti Apoſtolis in carcere & vinculis conſtitutis fideliſſime miniſtrauit. Hic qui tam præclarum ab Apoſtolo teſtimonium conſecutus eſt, vt eum intima dilectione, & filium & fratrem appellauerit. Sic enim ad *16. Februa.* *Oneſimus ſiſtitur ad tribunal.* *Præclara laudes Oneſimi.*

Philemonem ſcribens, inquit; Rogo te pro filio meo, quem ego genui in vinculis meis, Oneſimum aliquādo tibi inutilem, nunc autem tibi & mihi vtilem, quem miſi. Tu autem eum, hoc eſt, mea viſcera accipe; quem ego volebam apud me retinere, vt pro te mihi ſeruiret in vinculis Euangelij.

Oneſimus Pauli filius & frater.

Atque hæc quidem, quæ per tot laudes procedunt, plane ad bonorum omnium theſaurum aperiendum ſufficerent; quem Vas illud electionis & fratrem, & filium ſuum appellat; filium quidem, propter amoris magnitudinem, quo erga eum mirifice flagrabat; fratrem autem, quod vinculorum omnium & triſtitiæ ſe ſocium indiuiduum præberet. Atque hunc quidem, qui & corpus aſſiduo ieiunio, & animam precibus ac vigiliis contra diaboli tyrannidem præclare munierat: Tertullus ad tribunal adductum, quiſnam, & cuius conditionis eſſet, interrogauit; Cui Oneſimus libere ac conſtanter reſpondit: Chriſtianus ego ſum, olim quidem famulus hominis, nunc vero gratus Domini & Seruatoris noſtri Ieſu Chriſti ſeruus. Et quanam occaſione, inquit Præfectus, & quo precio in nouum hoc dominium translatus es? Cui Oneſimus: Occaſione, inquit, certe non alia, quam veritatis, & odio cultûs ſimulacrorum. Precium vero quo redemptus ſum, eſt precioſiſſimus Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanguis: quo de morte ad veram & ſempiternam vitam translati ſumus. Cui Præfectus: Vellem, inquit, vt tu rationibus ac ſcripturis, nobis probabili aliquo argumento hac de re diſſereres. Tum Oneſimus luculenta admodum oratione, præclare de Chriſtiana pietate multa diſſeruit, & multiplicem impietatem, quâ ſimulacrorum cultores nefarie pollutos eſſe probabat, egregie confutauit. Ac poſtremo, Præfectum enixe rogauit, atque obteſtatus eſt, ne certiſſimo æternæ perditionis ſuæ periculo, oblatam veritatis lucem à ſe repelleret.

Oneſimus ſiſtitur Præfecto, & illi præclare reſpondet.

Oneſimus in carcerē conijcitur.

Præfectus placide quidem Oneſimi orationem ad aures admiſit, ſed nihilominus virum ſanctum cum iis qui illi adhærebant, in carcerem tenebricoſum conie-

cit;

Digitized by Google

cit; vbi poſtquam totos decem & octo dies in ſummis afflictionibus perduraſſet, fuit ab ipſo Tertullo ſub ſpecioſo quodam fictæ clementiæ prætextu, è ciuitate expulſus; ne confluentem vndique populum ad ſimile certamen cum Imperatoris dedecore inuicta virtute ſubeundum, excitaret, confirmaretque. At Oneſimus è carcere eiectus, cum Apitione, ſtrenuo in veri Dei cultu commilitone, Puteolos abiit, ibidemq; Chriſtianorum numerum, diuini verbi prædicatione mirum in modum auxit multiplicauitque; prorſus vt Tertullus eo pietatis ſtudio prouocatus, miſſis furoris ſui ſatellitibus, ad atrociſſima eos ſupplicia atque cædem requiſierit.

Oneſimus multos cõuertit ad Chriſtum.

Fuerunt tunc ſancti à ſatellitibus hunc fere in modum comprehenſi; & Præfecto furorem ac cædem ſpiranti oblati; Manus lignis quibuſdam crudeliſſime affixerunt; latera vero ac dorſa aſſidue torquebant, donec in conſpectum iudicis ad tribunal venirent. Quo mox vt ventum fuit, Oneſimus à quatuor viris extenſus, virgis immaniter cæſus eſt; vt non modo ſupplicio, ſed multo magis ignominia afficeretur. Sed cum vir ſanctiſſimus in tormentis exultaret, & ignominiam illam ſummum decus ac gloriam reputaret, Præfectus verbera verberibus tanta crudelitate multiplicari iuſſit, quoad Oneſimus, diſruptis omnibus corporis venis, ſupinus volueretur, atque tibiis & femoribus fractis, ſolutoque mortalitatis ergaſtulo, ad immortalem coronam lætus euolaret 15. Kalend. Martias. Sacræ illius reliquiæ, fuerũt à muliere quadam Imperatorio ſanguine clara, ſummo cum honore ac reuerentia exceptæ, & in thecam argenteam reconditæ. Inde autem poſtea, ad locum, vbi fuerat Epiſcopus ordinatus, (Epheſum nempe) tranſlatæ. Ad gloriam Domini noſtri Ieſu Chriſti; cui potentia & honor cum Patre & Spiritu ſancto in ſecula ſeculorum. Amen.

Oneſimus cum Apitione iterũ comprehẽditur.

Cæditur virgis atrociſſime.

Moritur in tormentis.

Corpus eius in theca argentea reponitur: ſed poſtea trãſfertur.

MAR-

Cæſ Baron. in Not. Martyr. Rom.

MARTYRIVM S. IVLIANAE VIRGINIS & Martyris; ex Simeon. Metaphraſte, Paſſa eſt anno à Chriſto nato 290. Sub Imperatore Maximiano.

16. Febru.

FVit in ciuitate Nicomedia, virgo quædam Iuliana nomine; incredibili pulchritudine; & tam præclaris animi dotibus prædita, vt ex aſſidua rerum conditarũ contemplatione, in vnius & omnipotentis Dei cognitionem venerit; repudiatoque idolorum cultu (cui vterque parens nefarie admodum deditus erat) omnem vitam ſuam orationi & ſacrarum literarum lectioni traderet. Erat autem eodem tempore vir quidam Eleuſius nomine; genere & dignitate quidem clarus, & ſummis Imperatoris amicus, ſed dæmoniorum cultui in tantum deditus, vt capitales perpetuo cum Chriſtiano nomine inimicitias gereret. Hic ſummo ſtudio Iulianæ nuptias ambiebat, neque vllis ſumptibus, vt eximia eius forma aliquando frueretur, parcebat. Iuliana vero, quæ tota mente in Chriſtianæ pietatis ſtudium propendebat, vt ei ſpem nuptiarum præcluderet, negauit ſe vllo modo ad nuptialem thalamum eum admiſſurum, niſi Præfecti munus ab Imperatore conſequeretur. Ille, cum ſummo eius eſſet amore captus, ingenti pecuniarum vi aditum ſibi ad eum dignitatis gradum aperuit, & ſtatim nouo honoris titulo decoratus, virginis fidem poſtulauit. Tum illa; Recte quidem inquit, hoc ſe habet; ſed niſi abiecto dæmoniorum cultu, ad Chriſti ſeruitutem acceſſeris, nunquam meis amplexibus potieris.

Iuliana virginis præclara dotes.
Eleuſius impius, ambit nuptias. Iuliana.

Hoc cum accepiſſet reſponſum Eleuſius, ira vehementi commotus, patrem virginis accerſiuit, eique quanta eſſet affectus à filia eius contumelia, cum horrendo verborum fulmine, narrauit. Pater cum præter opinionem hæc de filia ſua audiuiſſet, graui affectus dolore, domum properauit, & iram, ficta lenitatis ſpecie,

tie diſſimulans, Dic mihi, inquit, ô filia, quid cauſæ, quod ſplendidas illas & honorificas Præfecti nuptias differas? Dic, inquam, ô gratiſſima oculorum meorum lux. Cui virgo: Deſine, inquit, quæſo te, ô pater, has nuptias auribus meis inculcare; Niſi enim is ante omnia Deum omnipotentem pura & ſincera fide agnoſcat venereturque, nunquam ego vlla conditione nuptias iſtas amplectar. Quid enim aliud hoc fuerit, quam corpore eſſe coniunctos, & hoſtili odio animis diſſidere? Hoc reſponſo pater in furorem verſus, Per maximos (inquit) deos, tu amas tormenta? immo quid dico tormenta? feris & canibus ego corpus tuum deuorandum tradam. Martyr vero; Quid cunctaris? Veniant canes; veniant feræ: atque adeo multæ mortes, ſi fieri poſſit, pro vna. Hac virginis conſtantia fractus pater, mitiſſimis iterum verbis atque blanditiis eam aggreſſus eſt. Sed cum illa blanditias æque ac tormenta deſpiceret, pater eam iniectis vinculis, in carcerem truſit, & verberibus ſuperare contendit.

Virginis conſtantia.

Pater eam carceri mancipat, & verberibus afficit.

Cum vero inuictum virginis animum ſuppliciis frangere non poſſet, tradidit eam ſponſo, vt tyrannidis ſuæ libidinem in eam expleret. Ille accepta virgine, primum quidem & vultu & oculis grauem in eam furorem ſpirabat; ſed cum diligentius in eam oculos cõiiceret, animus eximia eius pulchritudine captus, iram protinus mitigauit, ac cupiditas totum tandem deuicit. Rurſus igitur ad blanditias conuerſus, orare & obſecrare cœpit, vt benignum ei ad nuptias aſſenſum præberet. Quod ſi, inquit, diis ſacrificare nolis, tibi hoc liberum ſit; tantum tu mihi coniungere. Cui virgo; Certe, inquit, niſi tu prius Chriſto per lauacrum regenerationis coniunctus fueris, mihi coniungi non poteris. Cui rurſus Eleuſius; Et hoc quoque tui amoris cauſa lubens admiſero, niſi graue ab Imperatore nobis immineret periculum. Si enim hoc ad eius notitiam perueniret, non ſolum honore, ſed ipſa etiam vita miſerrime priuaremur.

Præfectus, eius amore iterum capitur.

Tum Iuliana; Tu quidem, inquit, hunc mortalem

Præclara

&

Virginis vox. & qui ad tempus eſt, regem, timeſ, ego vero immortalem illum, & regum omnium Dominum, ac creatorē nihili faciam? Nunquam certe tu, vel alius quiſpiam hoc mihi perſuaſerit. Quare ſi velis, tu quoque Deum verum, calcatis idolis, agnoſce; eique ſoli ſeruias. Sin minus, tu me interfice; manda igni; cæde flagellis; trade beſtiis; & omnia tormentorum genera in me exerce. Hæc cum audiiſſet Præfectus, incredibili furore agitatus, iubet illam quatuor loris extenſam, neruis & virgis crudeliſſime cædi; cæſam vero è capitis capillis tamdiu ſuſpendi, donec auulſa cum crinibus cute, in terram decideret. Poſt hæc, cum in CHRISTI confeſſione immobilis permaneret, latera eius candentibus laminis exuri, & femora ferro configi, confixamque ad carcerem duci iuſſit. Illa vero, cum in mediis conſtituta ſuppliciis, preces ad Deum cum lachrymis funderet, ecce Satanas Angelico ſplendore coruſcans ei apparuit, hortans vt ad tempus furori Imperatoris locum daret, Neque enim, dicebat, exiſtimare debes, Deum crudelem eſſe, qui tantam in mortali corpore fortitudinem requirat. Quare cede nonnihil ſuppliciorum atrocitati, & diis ſimulata offer ſacrificia, ne tormentorum, quæ te adhuc expectant, magnitudine victa, diis vere ſacrificare cogatis. Illa autem admiratione perculſa, & quiſnam, inquit, tu es? Ego reſpondit ille, ſum Dei Angelus; miſſus vt te è media ſuppliciorum atrocitate eriperem. Præbe igitur te mihi obedientem, ne iuſtas inobedientiæ tuæ pœnas luas. His verbis ad gemitus & lachrymas conuerſa Iuliana, Domine, inquit, Ieſu Chriſte, quid faciam? hiccine tuus famulus eſt, qui me ad ſimulatam impietatis ſpeciem inducere conatur? Vix hæc effata fuerat, cum vox cœlitus dilapſa eam ad conſtantiam corroborauit dicens; Confide Iuliana, & diſce quiſnam ſit qui te ad mei negationem incitare conatur.

Virgo ſancta crudeliſſime flagellatur, & è capillis ſuſpenditur.

Diabolus ſub Angeli ſpecie, ei apparet.

Virgo ſancta, dæmonem vincit. Ad hanc vocem, vincula, quibus conſtricta tenebatur, ſoluta ſunt: & virgo præſenti numine Chriſti confirmata, dœmonem, vigenti fide & diuinorum virtute ver-

Digitized by Google

verborum ita alligauit, vt ad eius voluntatem ſe componere, & tremebundus voci virtutis eius, parere cogeretur.

Interea Præfectus qui ardenti vindictæ cupiditate ardebat, miſit qui virginem ad ſe reducerent. Illa autem, cum priſtina corporis pulchritudine, Dei benignitate recuperata compareret, Præfectus in ſtuporem verſus, Vſquequo, inquit, tu oculos noſtros præſtigiis tuis faſcinabis? Cui virgo: Vſquequo tu Chriſti virtutem & potentiam non agnoſces? Sed reſipiſce tandem aliquando ab hac mentis tuæ inſania, ne ignis ille inextinguibilis tibi & improbis omnibus conſtitutus, vos inuoluat & ſempiternum excruciet. Hac dicendi libertate furor Præfecti acrius concitatus eo prorupit, vt virginem in ardentem fornacem coniiceret, ac voracibus flammis exurendam traderet. Illa vero flammas (dictu mirum) profuſis lachrymis extinxit, & ſua virtute viros numero circiter quingentos ad CHRISTI confeſſionem perduxit. Hi omnes cum voce concordi clamarent, Vnus Deus Chriſtianorum, fuere iuſſu Præfecti crebris gladiorum ictibus interfecti: quibus fœminæ centum & triginta, inſigni virtute ac confeſſione ſe ſociârunt: ac eandem martyrij palmam perceperunt.

Virgo, recuperata diuinitus valetudine, ſiſtitur Præfecto.

Mittitur virgo in fornacem ardentem. 500 viri credunt in Christum, & necantur gladiis.

Iuliana vero hoc ſpectaculo mirifice recreata, fuit in lebetem copioſo igne bullientem iniecta: ſed lebes diuina virtute ruptus, virginem quidem illæſam reliquit, lictores vero crudeliſſima ad vnum omnes, internecione deleuit. Præfectus videns crudelitatis ſuæ miniſtros tam miſere conſumptos, veſtem ſuam præ furore nimio dilacerauit, exclamauitque; Tollite magā & gladio interficite. Tum glorioſa victrix Iuliana, ne diutius optata martyrij corona fraudaretur, vultu alacri, lætis oculis, & ſumma cum exultatione niueam ceruicem feriendam prębuit: atque ita cœlos martyrij corona redimita, læta conſcendit.

Item fœmina 130.

Iuliana mittitur in lebetem.

Læta præbet ceruicē ſuam feriendam.

Sacratiſſimum eius corpus fuit ab egregia quadam matrona & inſigniter pia, Sophia nomine, Romam

Sacra eius reliquia, Romam translata.

tranſlatum; vbi dignum eius certaminibus templum ei erexit. Eleuſius vero paulo poſt dignas impietatis ſuæ pœnas luit. Nam in mari naufragium cum aliis multis paſſus, vi tempeſtatis fuit in locum quendam deſertum eiectus; inibi vero præda canibus effectus, ne ſepultura quidem dignus fuit habitus. Et hoc fuit præclarum Iulianæ martyrium; quæ cum anno ætatis ſuæ plus minus nono Eleuſio deſponſata eſſet, decimo & octauo anno ætatis ſuæ, poſt varia certamina, martyrij palmam adepta eſt.

17. Februa.

VITAM S. POLYCHRONII EPISCOPI, inueniet Lector 10. Auguſti.

18. Februa.

VITAM SS. MAXIMI AC SOCIORVM, inueniet 11. Auguſti, In Vita S. Suſannæ Virg. & Martyris.

Caeſ. Baron. in Notat. Martyr. Rom.

VITA S. AVXIBII, ARCHIEPISCOPI Solenſis; qui fuit diſcipulus S. Apoſtoli, & Euangeliſtæ Marci; Fuitque ab eo baptizatus, & Antiſtes ordinatus: vt patet infra. Ex Simeon. Metaphraſte.

19. Februa. Roma patria Auxibij.

B. AVxibius, Romæ, diuitibus admodum, ſed idolorum cultoribus maximis, natus parentibus, fratrem vnicum habuit Themiſtagoram; longe à ſuis moribus in primis annis diſſimilem. Erat enim Auxibius vrbano, & miti ingenio, mente vero caſta atque pudica, & vt vnico verbo dicam, cunctis erat virtutibus egregie ornatus. Cum autem à parentibus, omnibus humanæ ſapientiæ diſciplinis fuiſſet imbutus, voluerunt eum nuptiis ſatis ſplendidis, & pręclaris dignitatibus ornare; ſed ille cum animo maximo & mente altiori, contemptis rebus terrenis, ad altiſſimarum rerum cognitionem aſpiraret, noluit hiſce vinculis à propoſito curſu retardari. Quare cum parentes vim ei infer-

in ferre tentarent, pater quidem minis, mater vero blā-ditiis, ipſe Roma relicta, clam conſcenſa naui paucis ad vitæ ſuſtentationem aſſumptis pecuniis, Rhodum appulit: inde vero tranſmiſſo mari, quod eſt in Pamphylia, Cyprum venit: vbi in vico quodam, qui Portus dicitur conſtitit, vt à maris iactatione, collapſas vires nonnihil reficeret. *Fugit parentes & nuptias. Venit Cyprum.*

Accidit autem vt eodem tempore Barnabas cum Marco eas regiones peragrarent, & populis illis, extrema diuini verbi fame laborantibus pabula ſalutis miniſtrarent: & conſtanti prædicatione impietatem profligarent. Vnde Iudæi & gentiles, intolerabili quadam rabie in diuinos Apoſtolos accenſi, Barnabam Conſtantiæ mortis ſupplicio affecerunt: Marcus cum eodem furore ad necē inquireretur, fuga ſibi, imo Chriſti Eccleſiæ ſalutem peperit. Nam poſtquam dies tres in ſpelunca quadam deliteſcens, furorem eorum declinaſſet, egreſſus inde tranſiit cum Rhodone & Timone per Limnetem: veniensque tandem in vicum, qui Portus dicitur, inuenit ibidem Auxibium rerum Chriſtianarum ſtudioſiſſimum, ſed nondum per lauacrum regenerationis in numerum filiorum Dei adoptatum. *Barnabas Conſtantia, pro Chriſto occiſus.*

Hunc igitur Chriſti Apoſtolus Marcus, cum religionis & pietatis ſtudio incredibili flagrantem cerneret, ſtatim ſalutari fonte à veteris vitæ delictis expiauit & impoſitis manibus, Spiritûs ſancti gratia mirifice repleuit, prorſus vt eum Epiſcopali adminiſtratione dignum iudicaret. Itaque cum multa eum de diuini verbi prædicatione docuiſſet, & Euangelij myſteria ei inculcaſſet, Epiſcopumque Solenſium ordinaſſet: Fili, inquit, Auxibi, nunc quæ dicturus ſum diligenter attende: vt ciuitatem illam dæmonum mancipium, profundiſſimiſque errorum tenebris immerſam, ad veram lucem transferas, & à ſeruitute in libertatem vindices. Nemo te cognoſcat Chriſtianum eſſe: ſed magna cum prudentia ac circumſpectione in eorum familiaritatē te inſinues: & ſic procedente tempore, tanquam infantibus, ſobrie diuini verbi pabula miniſtrabis, & ſermo- *Auxibius à Marco baptizatur & ordinatur Epiſcopus. Marci, documenta ad Auxibium, quomodo & ordine, gētiles ad Chriſti fidem traducere debeat.*

ne, tanquam lacte eos nutries; donec paulatim robuſtiores perfectioreſque effecti, ſolidioris cibi capaces reddantur. Hæc & alia multa cum dixiſſet Marcus, is quidem cum Timone & Rhodone nauigauit Alexandriam; Auxibius vero obfirmato ad omnes labores animo, Solos iter inſtituit.

Erat prope ciuitatis portas, templum Iouis, in quo profanus ſacerdos vitam agebat, vt ſtatuto tempore idolo ſacrificia offerret. Hic vt vidit beatum Auxibium iter eo facientem, benigne eum ad ſe inuitauit, & cibo potuque liberaliter refectum, quiſnam & vnde eſſet, & quæ cauſa profectionis, quæſiuit. Cui cum Auxibius ſe Romanum eſſe, & ciuitatis Solenſis amœnitate ad eum habitationis locum inuitatum eſſe reſponderet, ſacerdos ille gratuitum ei ad tempus aliquot hoſpitium humaniter obtulit. Nec abnuit vir ſanctus effecitque paulatim cum doctrina tum virtutis exemplo, vt agnita veritate, libenter conſueta impietatis ſacrificia relinqueret, ac tandem ardenti ſtudio ſe totum in viri ſancti diſciplinam traderet. Hoc felici ſucceſſu magis iam confirmatus Auxibius, cœpit eadem ratione ciuitatem aggredi, eam ex prædicto loco Iouis, vbi ſe continebat, per interualla latenter ingrediens; ac clanculum ibidem docens. Hæc cum multo tempore peregiſſet, & Paulus ex reditu Marci Auxibium Solis agere intellexiſſet, miſſis ad Heraclidem Archiepiſcopum literis, monuit eum vt Auxibium Solis Epiſcopum conſtitueret.

Auxibius manet apud Iouis Sacerdotē. Iouis ſacerdos fit Auxibij diſcipulus.

Auxibius confirmatur Epiſcopus à D. Paulo.

Heraclides acceptis literis ſtatim ſumma diligentia Auxibium quæſiuit, inuentumque in templo Iouis, ſecum vna in ciuitatem Solenſem introduxit, & locum conſtruendo Eccleſiæ ædificio deſignauit, hortatuſque Auxibium, vt aperto deinceps marte dæmonem aggrederetur, & Euangelium palam omnibus confidenter annunciaret, cum benedictionis gratiâ eum Solis reliquit. Tum Auxibius nihil cunctatus, nouæ Eccleſiæ fundamenta iecit, multorumque ope-

Dedicat Eccleſiam

ris,

Digitized by Google

tis, qui iam Chriſto ſua nomina dederant, breui ad culmen perductam multis precibus omnipotenti Deo dedicauit. Poſt hæc prædicationis munus in publico ciuitatis loco opportune importune aggreſſus, maximam hominum multitudinem ad veritatis cognitionem adduxit. Neque verbis tantum, ſed multo magis ſtupendis rerum factis, fidem confirmabat, & gratiam Saluatoris noſtri in omnium conſpectu præclare conſtituebat. Confluebant ad eum ex vicinis vndique locis ægri, dæmoniaci, & variis calamitatibus miſere oppreſſi; quibus ſolo verbo, in Chriſti nomine, optatam ſalutem tribuebat.

Dedicat Eccleſiam Auxibius.

Multos ad Chriſtum conuertit, nullos non ſanans, à quibuſcunque neceſſitatibus.

Eodem tempore erat in agro quodam, qui Solopotamius vocatur, vir quidam, qui vt nomine ita etiam pietatis ſtudio, Auxibium antiſtitem egregie imitabatur. Nam vt primum ab eo luſtralibus fuit aquis expiatus, indiuiduum ſe in omni vitæ ſanctitate & laboribus infinitis comitem præbuit, & magiſtri inſtitutum tam præclare diſcipulus æmulatus eſt, vt beatus antiſtes cum vitæ terminum inſtare ſibi intelligeret, eum ſibi ſucceſſorem ex diuina voluntate elegerit.

Themiſtagoras, venit ad Auxibium fratrem ſuum.

Poſt hæc autem frater eius Themiſtagoras, fama virtutum eius excitatus, cum coniuge ſua Timo fœmina virtutis ſtudioſa Solos venit, & baptiſmatis gratiam, mutata prioris vitæ inſtitutione, ab eo humiliter petiit, obtinuitque. Qua percepta Themiſtagoras Chriſti amore vehementer accenſus, diaconatus gradum ab Auxentio conſequutus eſt. Timo vero vxor eius, eadem in Eccleſia, diaconiſſa ordinata fuit; ac ſoluta, mutuo conſenſu, carnali copula, vterque diuinis myſteriis in omni ſanctitate ſedulo ſeruiuit. Cæterum cũ annos quinquaginta vir ſanctiſſimus, admiranda ſanctitatis opinione, & ſtupendis rerum factis Eccleſiam illã adminiſtraſſet, Luculenta ad ſuos præuia adhortatione, & dato, vnicuiq; pacis oſculo, tradidit ĩ pace Dño ſpiritũ. Sanctę & venerãdę eius reliquiæ fuerũt cũ vnguentis & ſuffitib. in loculo, quem ipſe ſibi iã ante ꝑparauerat, depoſitę, è quibus omnia ſanitatum genera ad eos manarũt, q̃ digne eas venerati ſunt, & Chri-

Moritur S. Auxibius.

ſti gratiam, meritis & interceſſione ſancti antiſtitis obtinere meruerũt; quorum quidẽ ingens fuit numerus.

Varia inſignia miracula ad tumulum ei⁹.

Die quodam viri quadraginta dæmoniaci, qui Paphum habitabant, cum auditione accepiſſent, quanta vir ſanctus ad tumulum ſuum miracula patraret, ſumma cum feſtinatione eo properarunt. Et ecce in ipſo itinere quadam obumbratione viri cuiuſdam, mirabili ſplendore coruſcãtis, qui eis obuiam fiebat, ab immũdis ſpiritibus curati ſunt; cuius gratiam, S. Auxibio, Solis, ad eius tumulum dignis laudibus acceptam retulerunt.

Caſ. Baron. Ann. Tõ. 3. & in Not. ad Martyr. Roman. 20. Februarij.

PRAECLARVM MARTYRIVM S. Sadoth Perſarum Epiſcopi; & 128. quicum eo fortiter idipſum ſubiêre, Temporibus Conſtantij Imperatoris; ſub Sapore rege Perſarum, Anno Redemptoris 344. Iulij Pap. 8. ex Simeon. Metaphraſte.

Viſio. S. Sadoth.

S. SAdoth, qui in epiſcopatu Salec & Cteſiphon regiarũ apud Perſas ciuitatũ, Symeoni, martyrio vita functo ſucceſſit, eodem anno, fuit terribili quadam viſione, de futura martyrij palma admonitus. Videbatur enim in ſomnis ſibi videre, ſcalam in terris ad ſumma cœli faſtigia erectam, in cuius cacumine Symeon requieſcens magnis vocibus eum ad ſe inuitabat. Vnde nihil de martyrij corona & futuro certamine dubitans ante omnia populum ſibi commiſſum, diligentiſſime in fide & pietatis ſtudio inſtruxit; ipſeque interim incredibili deſiderio, ad certaminis gloriam aſpirabat.

Sapor Rex Perſarum, multos cõprehendit Chriſtianos & dire eos affligit.

Secundo itaque perſecutionis anno, Sapor Perſarũ Rex magno in Chriſtianum nomen furore concitatus venit Salec & Cteſiphontem, primarias regni ſui ciuitates, & ſtatim Epiſcopum Sadoth inſignem iuſtitiæ ac pietatis cultorem, cum aliis finitimæ regionis clericis & monachis numero 128. comprehendit; ferroque crudeliter vinctos in tetrum, & obſcurum carcerẽ detruſit; in quo menſibus quinque non ſolum cum extrema

ma rerum omnium inopia, ſed cum multis ac variis ſuppliciis præclare decertarunt. Nam cum eos cogerēt Soli, tanquam vero Deo ſacrificare, & ipſi conſtanter tantum ſcelus execrarentur, miniſtri crudelitatis à rege ſubmiſſi, tantis eos ſuppliciis torſerunt, vt oſſa horribilem ſtridorem, qui foris aliorum auribus capiebatur, ederēt, & ferrea aliorum pectora ad miſericordiam prouocarent. Porro cum acrius interdum furibundi irruerent, & partim minis, partim blanditiis, ſemper autem fere horrendis ſuppliciis vrgerent, & vim inferrent vt regis voluntatem exequerentur; Sadoth tanquam dux & patronus ſuorum, inuicta virtute occurrebat, impiaque Deorum numina confutabat, & Chriſti gloriam cum magna ſuorum exultatione dignis laudibus extollebat; adeoque martyres ad certamen inuictis animis ſubeundum acuebat, vt omnes tanquam vno ore exclamarent, Ecce parati ſumus prompto & alacri animo glorioſam pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti mortem oppetere, quare nolite cunctari, quin mortem, quam nobis minitamini, celeriter inferatis. *Inuicta martyrum virtus.*

Hanc tantam fidei & confeſſionis conſtantiam cum tyranni animduerterent, tulerunt in eos capitis ſententiam; quam læti & alacres exceperunt, atque in confeſſione Chriſti Ieſu extra ciuitatem conſtanter occubuerunt. Venerandum vero & glorioſum Athletam Sadoth, vinctum in aliam patriam, quæ vocatur Bethuza, duxerunt; atq; ibi in ciuitate Bethlapat, capitis abſciſſione, martyrij palmam promeruit. *Decollantur 128. martyres. Idem S. Sadoth.*

Caſ. Baron. In Not. in martyr. Rom. Item Tom. 9. Annal. 20 Februarij.

VITA S. EVCHERII XXXIII. AVRELIANENSIS Epiſcopi; ex ea quæ extat optima fide Apud R. P. L. Surium. Claruit temporibus Caroli Martelli Francorum Principis, Ann. Domini 725. & Reliquis; à quo multa & grauia paſſus eſt, vt patet infra.

EVcherius vir vitæ venerabilis ac Deo dignus, ortus eſt parentibus iuxta ſeculi dignitatem, nobili- *Illuſtres Natales eius.*

 bus,

Viſio Angelica, matri eius oblata.

bus, & Deo (vt credimus) acceptis. Genitrix illius cum nocte quadam ab Eccleſia, expletis nocturnis hymnis, domum rediiſſet, & in ſuo cubiculo quieti ſe dediſſet, vidit in ſomnis virum quendam niuei candoris veſtibus indutum, thoro ſuo aſtantem, & oculis inſtar gemmarum coruſcantibus, terribilem, ſibique dicentem; Aue Deo dilecta, benedictum in vtero ferens puerum, futurum in hac vrbe magnæ ſanctitatis antiſtitē. Cui venerabilis matronæ, obſecro te, inquit, vt mihi benedictionem ore tuo largiaris. Intueor enim vultum tuum veluti Angelicum. Cui Angelus; Recte, ait, quidem cernis; Iam nunc igitur benedicam tibi, & ſemini tuo ex te naſcituro.

Baptizatur ab Anſberto Epiſcopo.

Hæc cum expergefacta marito per ordinem explicaret, ille timore & gaudio perfuſus, in gratiarum actione aſſiduus, rei expectabat euentum. Nato autem puero, propter honorem diuinæ reuelationis, parentes eum Epiſcopo Anſberto, qui id temporis in Auguſtodunenſi vrbe ſanctitatis officio fungebatur, regenerādum Domino ſacris fontibus obtulerunt. Qui cum gratulatione eum accipiens, expiatum propriis de ſacra vnda ſuſcepit manibus, & maximo cum honore ad parentes remiſit.

1 Cor. 7.
1. Cor. 1.
Fit monachus.

Cum autem ſeptimo ætatis ſuę anno literarum ſtudiis traderetur, tantos in diſciplinis omnibus fecit progreſſus, vt omnes etiam anteriores facile antecelleret; & quidquid legendo vel audiendo didiciſſet, affatim in eo inundabat. Cum vero aliquando in illam D. Pauli ſententiam incidiſſet, qua ait, Prętęrit figura mūdi huius; & ſapientia huius mundi ſtultitia apud Deum reputabitur; relicto militiæ ſecularis cingulo, ad cæli & cæleſtium rerum cultores ſe contulit, & in monaſterio Gemetico regularis vitæ inſtitutum complexus eſt.

Carolus Martellus is fuit.

Eo tempore Suauaricus eius patruus, qui Aurelianenſis Eccleſiæ populum pontificali fultus honore regebat, ex hac luce migrauit. Tum vero omnis eius loci plebs pariter congregata, ad Carolum inclytum Francorum

Digitized by Google

eorum principem, legatos cum muneribus & humili prece mittit; vt Eucherium plebi Aurelianenſi pontificem præficeret. Qui protinus ſupplicationi benigne annuens miſit quendam ex aula ſua, qui B. Eucherium è cœnobio euocaret, & ſi non ſpontaneum vel inuitum ad vrbem Aureliam perduceret. Quo comperto vir ſanctus graui mœſtitia affl ctus, parere coactus, ita eã prouinciam ſuſcepit, vt non honoris, ſed oneris loco eam haberet. Eccleſias namque & monaſteria circumquaque conſtructa frequenter ſumma cum diligentia luſtrabat, atque in eis commorantes omni charitate & beneuolentia proſequebatur. *Cogitur eſſe Epiſcopus Aurelianenſis.*

Creſcebat interim fama eius longe lateque per orbem; cumque opinio eius paſſim vulgaretur, inimicus humani generis inuidens eius ſanctitati atque gloriæ, quoſdam malignitatis ſuæ veneno corrupit, permouitque vt inuidia excæcati, ſuggererent Carolo principi, vt virum beatum cum omnibus illi ſanguinis propinquitate coniunctis in exilium relegaret, illorumque honores partim ſuis vſibus adiiceret, partim in ſuos ſatellites conferret. Interea gens nefanda Iſmaelitarum ad depopulandam prouinciam Aquitaniam ingreſſa, extremum toti regno excidium minitari videbatur. Cui Carolus cum copioſo Burgundiorum Francorumque exercitu obuiam procedens, inſignem ex eis victoriam adeptus, & ingenti cum præda domum reuerſus. Cumque Aurelia Ligeris alueum tranſiens Pariſios pergeret, proſpero rerum ſucceſſu elatus, iuſſit B. Eucherium ſe ſequi. At ille tametſi minime ignoraret inſidias ſibi præparatas, ſpontaneus ſe periculo dedit, ne principis ſibi à Deo conſtituti voluntatem contra præceptum D. Petri negligere aut aſpernari videretur. 1. Pet. 2.

Anno itaque ſextodecimo pontificatus ſui Aurelia egreſſus, & Luteriam quoque ex principis voluntate prætergreſſus, Vernum fiſcum publicæ ditionis aduolauit; moxque vt celebri ſermone principis auribus vulgatum eſt, ſanctum ſacerdotem adeſſe, iuſſit eum à

 ſuis

Digitized by Google

S. Eucherius deportatur in exilium. Coloniam veniens magno cũ honore excipitur.

ſuis militibus comprehenſum, cum reliquis propinquis in exilium deportari. Ille vero nihil omnino ea iniuria commotus Coloniam perrexit; vbi tanta fuit à ſacerdotibus & clero, & populo denique vniuerſo honoris & beneuolentiæ ſignificatione exceptus, vt cunctis illorum opibus, haud ſecus atque propriis vteretur. Quod cum Carolum diu latere non poſſet, ille metu perterritus, ne forte illorum auxiliis & ſubſidiis adiutus munitiora regni loca occuparet, tradidit eum clam tutiori loco in Hasbania Roberto Duci cuſtodiendũ. Qui quidem illum maxima cum gratulatione ſuſcipiens, eo honore dignatus eſt, vt omnium illi facultatum ſuarum liberam poteſtatem faceret. Sanctus autem Eucherius, ſexto exilij ſui anno, vinculis mortalitatis ſolutus, diuini luminis perfuſus claritate, victor intrauit in cœlum: ſepultuſque in eccleſia B. Trudonis, præclara ſanctitatis ſuæ, non pauca edidit miracula. Cæci multi ad ſacrum eius tumulum viſum receperũt; claudi plurimi greſſu reſtituto adepti ſunt ſanitatem: dæmones quoque ſine numero fugati: aliis alia atque alia, digne eius ſuffragia implorantibus, beneficia à Domino Deo conceſſa.

Abit è vita S. Eucherius.

Miracula ad ſepulcrum eius.

VITA S. ELEVTHERII EPISCOPI TORnacenſis; Ex iis quæ extant pene D. Ioan. Molan. & Fortunatum in Vita S. Medardi; Cuius tempore, vt infra patet, claruit; Anno nimirum Chriſti Domini 484 & Reliquis, Sedente Felice Papa.

Caſ. Baron. In Nota In Martyr. Roman. & Tom. 6. Annal. 20 Februarij

S. ELeutherius, Epiſcopus & Confeſſor, natus eſt Tornaci ex Chriſtianis parentibus, Sereno & Blandã: qui propter nomen Domini inde exulare iuſſi, ad vicinum Blandinium commigrârunt; vbi & ædificauerunt Eccleſiam in honorem D. Petri. In literarum ſtudiis conſodalem habuit ſanctum Medardum, poſtea

S. Eleutherij genus. S. Medar-

ſtea Nouiomenſem Epiſcopum; qui ipſum, tanquam ſimilis ſimilem, puer videlicet puerum, ſocius cõlociũ, quam multa diligebat familiaritate, atque adeo is, cũ aliquando inuicem colloquerentur, propheticæ gratię afflatus ſpiritu, Epiſcopum eum eſſe futurum puer pię dixit; quod ſane verum fuiſſe poſtea declarauit rei euentus. Cæterum fuit primum Tornaci eximius prædicator; deinde Chriſtiani videntes eius ſanctitatem, mortuo Theodorico Epiſcopo, Romam eum miſerũt, & cum auctoritate regredientem Epiſcopum conſecrari fecerunt; qui omnibus patuit verus Chriſti Antiſtes, & Chriſtianæ religionis deſenſor. A paganis & hæreticis Arianis, multis preſſuris & afflictionibus eſt contribulatus; ſed in carcere ab Angelo viſitatus. Ter fuit flagellatus, & à paganis Tornaco expulſus. Blandinij reſedit annis nouem. Tribuno autem Scardienſi per ipſum multo labore conuerſo, ceſſauit perſecutio: ac ſic ipſe Tornaci multum fidem propagauit; virtutibus, miraculis, atque fidei prædicatione clarus. Vnde & de eo Tornacenſis Eccleſia canit; Miro modo ſunt conuerſi, per hunc ciues vniuerſi.

dus prædicit eum futurum Epiſcopum. Eius vitã vide 8. Iunij.

Epiſcopus factus, multa patitur à paganis & Arianis.

Propter fidei negotia bis memoratur Romam profectus eſſe; in poſteriori reditu, ſecum contulit Reliquias Protomartyris Stephani & Mariæ Ægyptiacæ, Synodum habuit Tornaci contra Acephalos hæreticos quinquennio ante mortem; quos etiam, quoad potuit, ciuitate eiecit. Vnde nonnulli eorum viro ſancto inſidiantes, dum forte Eccleſia B. Mariæ Tornacenſi egrederetur, in eum irruentes, grauiſſima ſacro ipſius vertici vulnera inflixêre, vnde per quinque ſeptimanas decubuit, fidem confitens, & pro inimicis orans. Tandem autem debitum mortalitatis exſoluit, præmunitus religionis Chriſtianæ Sacramentis; ac poſt felicem Pontificij ſui adminiſtrationem, de terrenis ad cœleſtia coronandus transmigrauit. Porro ſepultus eſt à ſupradicto ſancto Medardo tunc Epiſcopo Nouiomenſi, paulo poſt autem etiam eius ſucceſſore, Blandinij; vbi eleuatus eſt anno octingenteſimo octuageſimo primo:

Propter fidei negotia proficiſcitur Romã.

Grauiſſime ab hæreticis ſauciatur.

Obdormit in Chriſto.

Ex Blandinio pago

vicino, transfertur in ipſã ciuitatem Tornacenſem Ann. 1064.

ac inde poſtea anno ſupra milleſimum ſexageſimo quarto, translatus ad cathedralem Eccleſiam Tornacenſem; quæ natalem eius celebrat decimo Calendas Martij; translationem vero octauo Calendas Septembris; & eleuationem ſeptimo Idus Iulij.

Caſ. Baron. Annali. Tom 8. Ioan. Molan. In Nat. SS. Belgij & Indiculo 21. Februa.

VITA S. PIPINI DVCIS BRABANTIAE Primi; Ex Annal. C. Baronij & D. Ioanne Molano. Claruit Anno partæ ſalutis 631. & Reliquiis.

B. Pipinus, maior domus, ſub duobus Regibus.

Obiit Clotarius Rex Ann. 631.

Iuris eſt tenaciſſimus.

Iuris eſt obſeruantiſſimus.

Leuit 19.

Adhibet ſibi conſiliarios S. Arnulphũ & S. Cunibertum.

B. Pipinus Dux Brabantiæ, ex patre Carolomanno Principe, & matre Emegarde, fuit maior domûs Franciæ ſub Clotario Rege Francorum, & Dagoberto eius filio. Qua dignitate, parum à dominatione ac ſublimitate regia differente, præditus, omnia prudenti diſpoſitione ordinabat; præſtabatque tam in bello fortitudine, quam iuſtitia in pace. Erat enim erga Regem fidei ſeruantiſſimus; erga populum vero veritatis tenaciſſimus; atque in diſcernenda vtrorumque cauſa, firmiſſimo animi iudicio perſiſtens; ſed neque munera populi ad ſubuertendum ius regium reſpiciebat, nec gratiam Regis ad obruendam populi iuſtitiam attendebat. Siquidem Regem Deum, regi homini præferebat; cuius mandato prohibitum nouerat, vultum potentis honorare, vel perſonam pauperis in iudicio attendere. Tam ergo quæ plebis erant, plebi deferebat; quam quæ Regis, Regi. Studebat autem ad normam diuinæ iuſtitiæ, omnes iudiciorum ſuorum ſententias dirigere. Quæ res vel maxime hinc arguitur, quoniam beatum Arnulphum Pontificem Metenſium, quem in timore ac dilectione Dei nouerat excellentem, omnium conſiliorum vel negotiorum ſuorum ſocium aſſumebat. Quo adiutore fretus, æquitatis freno cohibebat, ſi quando, neglecto iure, poteſtate regia abuti voluiſſet.

Defun-

Digitized by Google

Defuncto quoque prædicto viro Dei, ſanctum Cunibertum Antiſtitem Colonienſium, pari ſanctitatis fama illuſtrem, curabat in hac negotiorum adminiſtratione participem. Perpendere ſcilicet ex hoc poſſumus, quo æquitatis ardore ſuccenſus fuerit, qui tam circumſpectos conſiliarios, tamque incorruptos arbitros elegit. Beatus autem Pipinus primo Regum Auſtraſiæ, poſtmodum ipſius Auſtraſiæ inferioris Præpoſitus & Dux glorioſus, erat lingua & natione Teutonicus; decus & gloria Teutonicorum; ſpeculum & norma Brabantinorum; via & exemplar morum; beatus Pater patrum; egregius Dux. Qui poſtquam domum regiam & inferiorem Auſtraſiam ſuæ fidei commiſſam ſtrenuiſſime gubernaſſet; tandem vocatus eſt ad patriam ſine fine duraturam, recepturus ſuæ fidelitatis mercedem condignam. Cuius mors tanto dolore totam Auſtraſiam perculit, vt planctui eius planctus Regum nequaquam conferri poſſit. Fuerat namque probatiſſimæ vitæ, ac puriſſimæ famæ; ſapientiæ domicilium; conſiliorum theſaurus; defenſio legum: controuerſiarum finis; munimentum patriæ; curiæ decus: via Ducum: & diſciplina Regum.

Vtriuſq; vitam vide ſuis locis. Arnulphi 16. Auguſti Cuniberti 12. Nouembris.

Migrat in cœlũ magno ſui relicto deſiderio.

Inſignia aliquot eius Epitheta.

Porro beati viri corpus eo honore quo decuit, in ciuitate ſua Landis conditum eſt: ibique diu iacuit: donec diuino inſtinctu viri fideles illud ad locum eminentiorem & celebriorem tranſtulerunt: non patientes theſaurum tam pretioſum humillimi vinculi loculo occultari. De quo vt oſtenderetur quanti meriti eſſet apud Deum, tale contigit in die translationis eius miraculum. Cum veneranda eius oſſa de tumulo, vbi dudum repoſita erant, leuarentur, vt ad ciuitatem Niuellenſem, locum videlicet eius reuerentiæ competentiorem, transferrentur, cum copioſis id actum eſt cereis, ſicut decuit, ardentibus. Vbi cum de Landis vſque Niuellam, populus fidelis per tantum terræ ſpatium venerandas Reliquias cum luminaribus proſequeretur, & aura eſſet multum ventoſa, ne vnus tamẽ cereo-

Transfertur eius ſacrum corpus Niuellam.

Nota inſigne miraculum.

ſereorum vi ventorum exſtinctus eſt. Ibidem itaque ipſius ſacræ Reliquiæ collocatæ ſunt, in capſa detenti, iuxta feretrum filiæ ſuæ ſanctæ Gertrudis; atque ſingulis annis in diebus Rogationum circunferuntur à Clero. Obdormiuit in Domino vir beatus circa annũ ſalutis ſexcenteſimum quadrageſimum ſeptimum.

Eius vita habetur. 17. Martij. D. Molanus paſſim. Caſ. Baron. Ann. Tõ. 1. Anno Domini 39 & In Notat. ad Martyrol. Roman. 22 Februarij.

DE CATHEDRA S. PETRI APOSTOLI; *Qua Antiochiæ ſedit; Auguſtino, Leone, & Hieronymo.*

D. Auguſt.

INſtitutio ſolennitatis hodiernæ, à ſenioribus noſtris Cathedræ nomen accepit; ideo, quod primus Apoſtolorum Petrus hodie Epiſcopatûs Cathedram ſuſcepiſſe referatur. Et recte Eccleſiæ* natalem ſedis illius colunt, quam Apoſtolus pro Eccleſiarum ſalute ſuſcepit, dicente Domino; Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Petrum ſiquidem fundamentum Eccleſiæ Dominus nominauit; & ideo digne fundamentum hoc Eccleſia colit; ſupra quod Eccleſiaſtici ædificij altitudo conſurgit. Vnde conuenienter Pſalmus qui lectus eſt, dicit; Exaltent eum in Eccleſia plebis, & in cathedra ſeniorum laudent eum. Et benedictus quoque Deus, qui exaltari in Eccleſia hoc præcepit; quia dignum eſt vt fundamentum hoc in Eccleſia honoretur, per quod in cælum aſcenditur. Itaque quod natalis Cathedræ hodie colitur, ſacerdotale honoratur officium; atque hoc Eccleſiæ ſibi inuicem præſtant; quia ſcilicet tanto plus habet Eccleſia dignitatis, quanto ſacerdotale officium plus honoris. *Etenim cum duodecim Apoſtoli, accepta per Spiritum ſanctum omnium locutione linguarum, imbuendum Euangelio mundum, diſtributis ſibi terrarum partibus ſuſcepiſſent, beatiſſimus Petrus Princeps Apoſtolici Ordinis ad arcem Romani deſtinatur Imperij; vt nimirum lux veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur ſalutem, efficacius ſe ab ipſo capite per totum mũdi

**anniuerſarium.*

Petrus, iuxta D. Auguſtinum, fundamẽtum Eccleſiæ.

D Leo. ſer. 1 de SS. Petro & Paulo.

S. Petrus cur ſedem Epiſcopalẽ elegerit Romæ.

di corpus effunderet. Etenim & cuius nationis homines in hac vrbe non eſſent, aut quæ vſquam gentes ignorarent, quod Roma didiciſſet?

Hîc conculcandæ philoſophiæ opiniones; hîc diſſoluendæ erant terrenæ ſapientiæ vanitates: hîc confutandi dæmonum cultus: hîc omnium ſacrilegiorum impietas deſtruenda: vbi diligentiſſima ſuperſtitione habebatur collectum, quidquid vſquam fuerat vanis erroribus inſtitutum. Ad hanc ergo vrbem, tu, beatiſſime Apoſtole Petre, venire non metuis: & conſorte gloriæ tuæ Paulo Apoſtolo aliarum adhuc Eccleſiarum ordinationibus occupato, ſiluam iſtam frementium beſtiarum, & turbulentiſſimæ profunditatis Oceanum conſtantior, quam cum ſupra mare gradereris, ingrederis. Iam populos, qui ex circumciſione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Eccleſiam, vbi primum Chriſtiani nominis dignitas eſt orta, fundaueras: iam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Aſiam atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras: nec vt dubius de prouectu operis, aut de ſpatio tuæ ignarus ætatis, trophæum crucis Chriſti Romanis arcibus inferebas, quo te diuinis præordinationibus anteibant & honor poteſtatis, & gloria paſſionis. De hoc porro ita D. Hieronymus: *Simon Petrus, inquit, poſt Epiſcopatum Antiochenſis Eccleſiæ, & prædicationẽ diſperſionis eorum qui de circuncisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia & Bithynia, ſecundo Claudij anno Romam pergit: ibique viginti quinque annis Cathedram ſacerdotalem tenuit, vſque ad vltimum annum Neronis.

En reſedit & Antiochia.

**De ſcriptoribus Eccleſiaſticis.*

Reſedit Romæ 25. annis.

VITA S. PETRI DAMIANI, CARDINALIS, ET Epiſcopi Oſtienſis; ex Hieronymo Rubeo, lib. 5. hiſt. Rauennatum. Claruit An. partûs virginei 1033. & Reliquis.

Caſ. Baron. Annal. To. 11. 22 Februarij.

S. PEtrus Damianus, Rauennæ ſatis obſcuro loco, ſed ingenuo natus eſt. Sunt tamen qui ex nobili hone-

Natales eius. honeſtorum familia ortum putant. Eius poſtquam mater diem ſuum obiit, frater natu maior duxit vxorem. Qui coniuges cum gerere curam pueri velle ſimularent, tam dura illum acrique premebant ſeruitute, vt is non modo pane, cibiſque ac vino vitioſis & corruptis aleretur, ſed perpetuo nudatis pedibus pannoſus incederet, & multis verberibus vapularet: *Puer adhibetur alendis porcis.* pauloque grandior factus, alendis ſuibus præficeretur. Rediit vero interea alius eius frater, cui erat nomen Damiano, Rauennaque aliquot annos abfuerat. *Adhibitus tandem literis, mirifice in eis profecit.* Qui fratris miſeratus, cum eum in fidem & clientelam accepiſſet, amanter ac paterne fouit, literiſque inſtruendum curauit. Quod cum Rauennæ aliquandiu feciſſet, optima pueri cognita indole, Fauentiam primo miſit: mox Parmam, vt ibi doctos viros audiret: quod & Petrus ſuis literis teſtatur. Vbi breui liberales artes omnes edoctus, tantum mox nominis ac famæ apud omnes adeptus eſt, vt ſumma vtilitate, atque auditorum frequentia, eas cæteris deinde explicaret, & facile primus in omni Italia haberetur. Verum cum indies fauoribus, gratia Principum, diuitiis & auctoritate creſceret, ſeipſum increpans, Nunquid, dicebat, his perpetuo caducis atque interituris bonis inhæſerim? An non potius his valedicens, cæleſtia conſecter: Quæ cum repeteret ſæpius, tandem paulatim cœpit diuinis ſtudiis & obſequiis nauare operam.

Paulatim tentat valedicere mundo. Itaque ſub pretioſa veſte induit cilicium, inediæque & vigiliis ac diuinis hymnis frequens ſtudium exhibebat: & cum libidinis æſtu pro ætatis natura iactaretur, mediis quoque noctibus è cubili ſurgens, aquis ſe immergebat, donec totus frigeſceret: indeque egreſſus, in lectũ minime regredi, ſed Pſalmis atque Hymnis Deum venerari conſueſcebat. Sed & mirum etiam fuerit dictu, quam præſtiterit egentibus liberalitatem *Eius inſignis liberalitas in egenos.* & munificentiam: quamque benigne & pie prandio illos acceperit. Sed indies magis diuinitus accenſus, cum omnino his rebus abduci, monachuſque fieri decreuiſſet, nec tamen in patriis finibus ob affines, aliquot-

que

que alia impedimenta, id facere vellet, forte conueniũt à ſolitudine S. Crucis fontis Auellanæ, quæ eſt in Eugubina diœceſi, monachi duo: quorum colloquiis etiam ma us adhuc caducarum rerum faſtidium incurrit. Et quidem poſt monachorum diſceſſum, vt vſu tractando cognoſceret, vtrum eius vitæ laborem eſſet laturus, coniecit ſe in ce lulam ſatis arctam, vbi per quadraginta dies vitam iuxta leges Eremitarum S. Crucis traduxit. Nec mora: eo genere viuendi plurimũ roboratus, nihilque iam difficultates, & vitæ illius rigorem timens, ſuis omnibus inſciis clam ad eam mõtis Catriæ ſolitudinem profectus eſt. Excepit autem eum libenter Abbas: cucullo que indutum, mox vni ex monachis in cuſtodiam ac diſciplina, tyronum more, tradidit. Qui quantum profecerit, haud facile dici poteſt. Maiori nimirum indies abſtinentia, ac vigiliis, ad ſanctitatem & ad ſummum bonum adipiſcendum, totus incumbebat. *Ex colloquio duorũ monachorum, etiam magis faſtidit ſeculum.* *Fit monachus.*

Sane per id temporis monachi illi, quatuor diebus hebdomadæ pane & aqua traductis, tertia & quinta Feriis parum leguminis, ſinguli ſuis ſeorſum cubiculis, cocti, ſumebant. Adhæc diebus ſacræ inediæ, panis, non quantum quiſque vellet, ſed certa quantitate ac menſura præbebatur. Vinum rei tantum diuinæ faciendæ & ægrotis notum: nulli præterea. Vbi cum is eſſet in vigiliis mos, vt ſigno dato, matutinis precibus expletis, omnes hymnos Dauidis recitarent, præueniẽs hoc commune ſignum Petrus, quicquid erat noctis reliquum continentibus excubiis ducebat: vnde & in eam incidit morbum, vt dies noctesque inſomnes ageret, à quo morbo tamen mox temperatior factus, conualuit. Qui cum breui in ſummam ſanctitatis famam creuiſſet, ſummis precibus Guidone Strambiato Rauennate, Abbate Pompoſiano, id ab S. Cruci Præfecto tandem impetrãte, Pompoſiam mittitur, vt monachos illos præceptis diuinis, ſacriſque literis inſtrueret. Ibi vero tranſegit biennium: quo elapſo, ab S. Crucis Præfecto, qui eum illuc miſerat, à ſuiſque monachis *Nota auſteriſſimã rationem victus.* *Mittitur ad monaſterium Pompoſianum.*

reuocatur: ibique etiam Præfecto paulo poſt demortuo, renuens ac omnimodis recuſans cœnobio præficitur. Quod cum inſtituiſſet, in Camertibus primum, mox quoque ad montem Regium, quod eſt in Peruſino (vbi cellam reperit, quam Diuum Romoaldum incoluiſſe ferebant) deinde & in Fauentino, tum ad Aceretum, tum ad Gauiunium (nunc Cauinam appellant) poſtea & in Ariminenſi quoque ad Murcianum cœnobia excitauit.

Variis in locis excitat monaſteria.

In quorum Gauiuniano forte cùm eſſet, iubet die quadam monachum, qui ſibi miniſtrare conſueuerat, potum ſibi afferri ex fonte. Et quidem fecit imperata miniſter: ſed aqua in vinum mutata, alius denuo ab aſſidentibus monachis mittitur, qui aquam adferat; qua itidem in vinum conuerſa, mandauit Petrus, id ne cuiquam patefacerent. Sed nimis longum eſſet, in eiuſcemodi narrandis hærere. Adeo vero in dies doctrinæ ac ſanctitatis eius fama increbuit, vt à Stephano nouo Pontifice maximo ad Galerum non tam vocaretur quam traheretur. Neque hoc tamen Stephanus adhuc pro hominis probitate ac doctrina ſatis eſſe putans, etiam Epiſcopatum Hoſtienſem addidit: atque inſuper ſacri Cardinalium collegij Principem (Decanum appellant) eum fecit. Plurimas autem legationes ſumma fide & diligentia obiuit. Quo tempore quia ſacrati viri publice ſcortis & omni libidinum generi indulgebant, dici vix poteſt quam acriter, quamque intrepide ſemper illos reprehenderit, atque ad recte ſancteque viuendum omni ſtudio fuerit adhortatus. Verum, vt magis ſe Deo totum traderet, & in rerum diuinarum meditatione dies noctes conſumeret, tandem ſacro galero & Epiſcopatu ſe abdicauit. Qua occaſione, cum ab Nicolao Pontifice ad eas iterum dignitates, & honorum inſignia aſſumenda cogeretur, ipſeque conſtãter, & aliquanto fortaſſe quam res ipſa & Pontificis maieſtas ferret, pertinacius renueret, Pontifex quidem aſſenſit eius perſeuerantiæ; ſed tamen pœnam in eum centenariam conſtituit; qua pœna tenebatur ad recitãdum

Aqua illi conuertitur in vinum.

Creatur Cardinalis, & eorũ Decanus.

Abdicat ſe Cardinalatu.

Eſt is Nicolaus ſecundus.

Digitized by Google

dum per centum annos, quotidie centies, verberibus adiunctis, Pſalmum quinquageſimum.

Subiuit autem hanc pœnam libenter Petrus: tantuſque fuit in eo ardor pœnitendi, vt eam annuo ſpatio exhauſerit. Itaque pœna perſoluta elegantes ad Nicolaum Pontificem, & officij ac pietatis religioniſque plenas literas dedit; quibus & purgauit ſe diligenter, & non minus rationibus quam virorum ſanctorũ exemplo id ſe feciſſe teſtatus eſt. Quæ literæ quoniam exſtant, non eſt cur à nobis explicentur. Abdidit autem ſe in Catrianam ſolitudinem optatiſſimam; vbi nec ſemper tamen otioſus vixit; nam in primis Mediolanenſem Eccleſiam male ſentientem, & à Romanis abductam ac diſcrepantem, Simoniacaque labe & Nicolaitarum hæreſi infectam, Nicolao iubente, cum Romana conciliauit, & in rectam ſententiam deduxit. Idem etiam in Rauennati Eccleſia nixus eſt; Gibertũq; Archiepiſcopum ſæpius fuit hortatus, vt meliora ſentiret. Sed & Gregorio deinde ſeptimo hortante, per omnem Italiam ſacram inediam & ciborum ieiunitatem* die Veneris in honorem Crucis inſtituit, ac potius antiquitus inſtitutam, & iam fere obliteratam reuocauit; quod & de horariis precibus, quibus quotidie D. Mariæ virgini Deiparæ debitus cultus exhibetur, factum eſt. Cæterum quo tempore Epiſcopatum tenuit, quicquid ſupererat in egentes affluenter effundebat; & ex illis, duodecim, pedes perpetuo abluebat, epulumque præbebat: ſimulque tota vrbe pupillos ac viduas perquirebat & iuuabat.

Reformat Eccleſias.

**Feria ſexta.*

Reſtituit per Italiam Ieiunium Feria ſexta.

Sic & in cœnobio per quadraginta quandoque dies nihil comedebat quod eſſet igni coctum, ſed tantum pomis crudis, abſque vllo potu veſcebatur; cuius rei omnino diſcipulus eius, qui hanc vitam conſcripſit, teſtis eſt. Sed & conſueuerat etiam horariis precibus atque hymnis recitandis nulli podio ſubſeſſione inhærere: atque item initio vtriuſque Quadrageſimæ per triduum penitus abſtinere cibo; ad quod inſtitutum licet ipſe neminem verbis allexerit, quibuſdam tamen cœ-

Per 40. dies nihil ſumit igni coctũ.

nobiis id eius exemplo deinde ſeruantibus, deuotionem eorum laudauit. Denique Rauenna tandem diſcedens, Pontificem adiuturus; ne iter illud eſſet inane, monachos inuiſit, quos Fauentiæ conſtituerat extra vrbis portam in æde D. Mariæ; quam nunc intra vrbẽ adductam conſpicimus. Ibi febre correptus, octauo poſtquam ægrotare cœperat die, ex hac vita migrauit; ea nocte quæ diem octauum Calendarum Martiarum antecedit. Cuius morte ab iis qui excubabant iuxta cœnobium (ne ſanctum cadauer poſſet à ſuis monachis, qui è propinquis locis aduenerant, furtim exportari) nuntiata, repente ciues omnes eo accurrunt, atque adeo beatus ille dicebatur, cui dabatur viri ſancti loculum attingere; & illi munera præbere; pedeſque oſculari; Sepulchrum autem interea ex candidiſſimo marmore deuehitur, atque in eo viri ſancti corpus reponitur; omnibus hymnos ac pſalmos concinentibus, Deumque laudantibus.

Inuiſit ſuos Fauentiæ, vbi & moritur.

VITA ET MARTYRIVM S. MONTANI, ET SOciorum eius Lucij, Iuliani, Victorici, Flauiani, &c. ex iis, quæ optima fide extant apud R.P. Laurent. Surium.

Fueruut hi diſcipuli S. Cypriani, vt ex eius epiſtolis cõſtare poteſt, & paulo poſt illum paſsi ſunt. Anno nempe Chriſti 262. Dionyſ. Pap. 2. Valer. & Gal Impp. 8.

Cæſ. Baron. Ann. Tõ. 2. & in Not. in Martyr. Rom.

Hæc geſta, partim ab ipſis martyribus, partim ab alio, qui præſens interfuit, ſcripta ſunt.

24. Februarij.

POſt popularem tumultum, quem ferox vultus Præſidis in necem concitauit, poſtque diei ſequentis acerrimam Chriſtianorum perſecutionem, apprehenſi ſumus Lucius, Montanus, Flauianus, Iulianus, Victoricus, Primolus, Renus & Donatianus cathecumenus, qui baptizatus in carcere ſtatim ſpiritum tradidit; nec non & circa Primolum ſimilis conſummationis exitus conti-

Donatianus & Primolus in carcere obeunt.

contigit. Nam & ipſum ante paucos menſes habita confeſſio baptizauit. Igitur apprehenſis nobis, & apud Regionantes in cuſtodia conſtitutis, ſententiam Præſidis milites nunciabant, quod die heſterno ardens, nobis interitum minaretur. Sed cum Præſes viuos nos flāmis exurere cogitaret, Dominus, cuius opem tota fide aſſiduis precibus implorabamus, furentem Præſidis iram à nobis auertit, & accenſum in exitium noſtræ carnis ignem, non ſine ingenti miraculo, extinxit.

Ignis diuinitus extinguitur.

Tunc præſes à propoſito ſuo, Domino volente, cōfractus, mitti nos in carcerem iuſſit. Nos vero nequaquam fœdam illam loci caliginem expauimus, moxq; carcer tenebroſus, ſpiritu prælucente, reſplenduit; & contra obſcuritatis deformia, & cæca noctis contecta, inſtar diei, fidei deuotio cādida luce veſtiuit, & ad ſummum aſcendebamus locum pœnarum, quaſi aſcenderemus in cœlū. Quales illic dies duximus, quales trāſegimus noctes, exponi nullis ſermonibus poſſunt; nec tormenta carceris vlla affirmatione capiuntur. Sed paucis diebus viſitatione fratrum nos refrigerauerimus. Poſt ipſam noctem, dies nobis hilaris augebatur. Et continuo eadem die, ſubito rapti ſumus ad Procuratorem, qui defuncti Proconſulis partes admiſtrabat.

Cuſtodia mancipantur Martyres.

Rapiuntur martyres ad Procuratorem.

O diem lætam, gloriam vinculorum: ô optata votis omnibus catena. O ferrum honorabilius atque precioſius optimo auro. O ſtridor ille ferri qui ſtrepebat, dum trahitur per aliud ferrum. Loqui noſtrum futurū ſolatium videbatur, atque ne hac iucunditate tardius frueremur, à militibus vbinam nos Pręſes audire vellet, huc atque illuc per totum forum circumducti ſumus. Tunc nos in ſecretarium vocauit, quia necdum hora paſſionis aduenerat. Vnde proſtrato diabolo victores ſumus in carcerem reuerſi, & ad alteram victoriam reſeruati. Hoc itaque prælio, victus diabolus, ad alteras ſe aſtutias vertit, fame nos & ſiti tentare molitus. Et hoc ſuum prælium multis diebus fortiſſime geſſit: ita vt ægrotantiū copia ad Solonē ſiccam & aquā frigidā la-

Reducuntur in carcerem.

Fame & ſiti, confeſſores tentātur.

boraret. Expectantes eramus horam illam, quando fiſcalis nõ cibus, ſed penuria & neceſſitas inferretur, quia cibus nullus nobis ſuberat. Dominus autem noſtris laboribus refrigerium, per Lucianum nobis chariſſimum præbuit; qui diſrupto catenarum obice, velut per duas phialas per Herennianum Hypodiaconum & Ianuarium catechumenum, alimentum indeficiens omnibus miniſtrauit. Hoc ſubſidium ægros & laborãtes nimium ſuffulſit. Eos quoque qui per Solonis & aquæ frigidæ incommodum in ægritudinem iam inciderant, ab infirmitate reuocauit. Sed tamen, ô fratres, hæc certamina noſtra Domino grata accidere non potuiſſent, niſi veræ charitatis fraternæ officio hæc eadẽ, vt reliquas omnes vitæ noſtræ actiones, menſi fuiſſemus; quod ſane in mediis periculis conſtituti, diuina reuelatione cognouimus.

Releuantur martyres, à graui fame & ſiti.

Martyriũ, ſine fraterna dilectione nihil prodeſt.

Nam cum Montanus non æqua cum Iuliano verba habuiſſet, ob factum quoddam mulieris, quę ad cõmunionem obrepſerat, cumque poſt correptionem, quam in eam congeſſerat, in rigore ipſo diſcordiæ mãſiſſet, oſtenſum eſt eadem nocte Montano quanta ob hoc peccati macula eſſet pollutus. Narrabat enim is, ſe viſum huiuſmodi vidiſſe. Cum enim, dicebat, cẽturiones nos ad certaminis locum producturi aduenissent, ducerentque in campum quendam immenſum, facta ſunt veſtimenta noſtra candida; & caro ipſis veſtimẽtis candidior, viſum oculorum ad intima cordis admittebat. Ego autem oculos in pectus meum coniiciens, vidi illud ſordibus quibuſdam turpiter maculatum. In viſione vero experrectus, Lucianum obuium habui: cui viſionem referens, Profecto, dixi; has ſordes diſcordia illa, quã ego cõtra Iulianum nutriui, in pectus meũ inuexit; ſtatimq; in gratiam, compoſita pace cum fratre meo redij; ne grauiſſimos totius vitæ meæ labores, vna iniquitatis macula polluerem: & integram eorum iacturam, cũ certiſſimo ſalutis meæ periculo facerem. Hæc martyres omnes ſimul de carcere ad fratres ſcripſerant. Reliqua aũt nos pleno ſermone cõplectemur.

Viſio Montano oſtenſa, in commendatione charitatis.

Cum

Digitized by Google

Cum igitur per plurimos menſes tenebricoſo reclu- ſi carcere, fame ac ſiti diu laboraſſent, tandem ſero produci iubentur, & ad prætorium Præſidis admoueri. Et omnibus quidem glorioſa voce profeſſis, cum Flauiani adiutorium reclamaret amore peruerſo, negans eum diaconum, quod confitebatur inter cæteros, id eſt, Lucium, Montanum, Iulianum; Victoricum, dicta ſententia eſt, Flauianuſque rurſus receptus eſt. Interim cæteri ducebantur ad victimę locum. Concurſus vndique gentilium & omnium fratrum fuit. Erat illic videre martyres Chriſti, felicitatem gloriæ ſuæ vultûs hilaritate teſtantes, ita vt poſſent prouocare ad propriȩ virtutis exempla, etiamſi tacerent; Sed nec ſermonis largitas defuit. Nam exhortationibus ſuis ſinguli plebem corroborauerunt. Et Lucium quidem propter ingenitam lenitatem, & probam ac modeſtam verecundiam, infirmitas etiam grauis & labor carceris fregerat; ac propterea cum comitibus paucioribus ſolus ante præceſſit, ne multitudo nimiæ preſſuræ, de fuſione ſanguinis inuideret, qui tamen & ipſe non tacuit, ſed comites ſuos quomodo potuit, inſtruxit. Iulianus quoque & Victoricus inſinuata diu fratribus pace, & commendatis omnibus clericis, maxime eis, qui famem carceris viſitauerant, ad paſſionis locum cum gaudio & ſine pauore venerant. Sed enim Montanus corpore & mente robuſtus, quanquam & ante martyrium glorioſus, quicquid ſemper veritas poſtularet conſtanter & fortiter dixerit, ſine vlla exceptione perſonarum, tamen de martyrio proximo creſcens, prophetica voce clamabat; Sacrificans diis eradicabitur, niſi Domino ſoli. Et hoc frequenter iterabat: inſinuãs & inculcans non licere deſerto Deo, ad ſimulacra & manufacta figmenta tranſire. Hæreticorum quoque ſuperbiam & improbam contumaciam retundebat; obteſtans eos, vt vel de copia martyrum intelligerent Eccleſiæ veritatem, ad quam redire deberent. Deinde lapſorum abruptam feſtinanter negationem pacis, ad plenam pœnitentiam & Chriſti ſententiam differebat;

Producuntur martyres ad Prætorium Præſidis.

Amici Flauiani, nitũtur eum liberare.

Præclara admodum Montani laus.

Arguit hæreticos Montanus.

Hortatur fideles ad conſtantiã.

bat: nec non integros quoque ad tutelam integritatis exhortans, State fortiter, fratres, & conſtanter militate, dicebat. Habetis exempla: nec vos lapſorum perfidia deſtruat ad ruinam: ſed noſtra tolerantia magis ædificet ad coronam.

Cum autem iam carnifex immineret, & gladius ſuper ceruices eius libramento nutante penderet, expanſis ille manibus ad Deum, voce clara, ita vt non tantum ad totius plebis aures, ſed & ad Gentiles quoque ipſos ſonus vocis euaderet, orauit, rogans & deprecans, vt Flauianus (qui de comitatu eorum, per ſuffragium populi remanſerat) ſequeretur die tertio. Et quo precis ſuæ fidem faceret, manualem, quo oculos fuerat ligaturus, in partes duas diſcidit: & iuſſit alteram reſeruari, qua Flauiano oculi poſt craſtinum ligarentur. Sed & in medio eorum, ſolum ſeruari iuſſit: vt nec ſepulturæ conſortio ſepararetur: & perfectum eſt ſub oculis noſtris, quod Dominus in Euangelio ſuo repromiſit, vt qui tota fide peteret, quicquid peteret impetraret. Nã poſt biduum, ſecundum quod poſtulatum fuerat, Flauianus quoque productus, gloriam ſuã paſſione perfecit. Itaque poſt ſuffragia illa, poſt voces, vt ſupra diximus (quib. quaſi pro ſalute eius, amicitia inimica ſurrexerat) reuocabatur in carcerem, virtute robuſta, mẽte inuicta, fide plena. Hærebat lateri eius incomparabilis mater: quæ præter fidem, qua ad Patriarchas pertineret, in hoc etiam ſe Abrahæ filiam comprobauit: quæ filium ſuum & optabat occidi: & quod interim remanſiſſet, contriſtabatur, glorioſo dolore.

Matth. 11.

Miræ ſanctæ mulieris matris Flauiani fortitudo.

Gen 22.

Flauiani ad matrem conſolatio.

Sed ille collaudans matris animum, vt dilationem ſuam non doleret, Scis, inquit, mater merito caſtiſſima, vt ſemper tentauerim, ſi confiteri contigiſſet, martyrio in eo frui, & frequenter catenatus videri, & ſæpe differri. Si ergo contigit, quod optaui, gloriandum potius eſt, quam dolendum. Et cum ad carceris ianuam veniretur, difficilius multo & tardius quam ſolebat aperiebatur, obnitentibus etiam miniſtris: ita vt videretur obfirmatum, ſpiritu quodam repugnante atque reſiſtante,

Digitized by Google

ſtante, indignum eſſe, carceris ſordibus eum fœdari, cui cœleſte habitaculum pararetur. Quia tamen diuinitatis corona dilata, dignas cauſas habebat, iam cœli & Dei hominem inuitus admiſit. Qualis illic mēs fuit biduo illo? quæ ſpes, quæue fiducia, cum martyris Dei animus & de collegarum petitione præſumeret, & de ſua crederet paſſionem futuram? Dicam quod ſentio. Dies ille poſt biduum tertius, non quaſi paſſionis, ſed quaſi reſurrectionis dies ſuſtinebatur. Admirans erat denique turba gentilium, qui vocem Montani petentis audierant.

Producitur Flauianus ad locum certaminis.

Poſtquam vero produci tertio die iuſſus eſt, rumore cognito, confluebant increduli & perfidi, fidē martyris probaturi. Egrediebatur de carcere Dei teſtis, iam ad carcerem non reuerſurus. Communis omnium magna lætitia: ſed magis habebat in animo ſuo certum, quod & fides propria & petitio anteceſſorum ſuorum extorqueret Præſidi vel inuitam, licet populo reclamāte, ſententiam. Vnde & occurrentibus fratribus & ſalutare cupientibus, fide tota pollicebatur, quod in Fuſcano cum omnibus pacem facturus eſſet. Ingreſſus deinde prætorium, cum miraculo omnium in cuſtodiarum loco ſtabat, expectans donec vocaretur. Illic nos in latere eius conſtituti eramus, iuncti penitus hærentes, ita vt manus manibus teneremus, exhibentes martyrij honorem & contubernij charitatem. Ibi condiſcipuli eius ſuadebant cum lachrymis etiam, vt præſumptione depoſita, ſacrificaret interdum, poſtea quicquid vellet, facturus: nec incertam illam & ſecundam mortem pluſquam præſentem vereretur. Sed ille gratias agens, quod amicitia duce, quantum in ipſis erat, conſultum ſibi vellent, tamen & de fide, & diuinitate non tacuit: dicens multo melius eſſe primo in loco, quantum ad libertatem integritatis pertineret, occidi, quam lapides adorare. Tunc deinde, ſummū eſſe Dominum, qui imperio ſuo omnia contineret, ac propterea ſolus colendus ſit: addens & illud, viuere nos etiam cum occidimur: nec vinci morte, ſed vincere.

Vides hic familiarē admodum fuiſſe martyribus, huius hiſtoria auctorem.

Egregia Flauiani conſtantia.

Amici eū tormentis, à ſententia dimouere conantur.

His illi retuſi & reuicti, ad crudeliorem ſe miſericordiam contulerunt; certi eum à propoſito voluntatis ſuæ vel tormentis deponi poſſe. Et cum admoueri iuſſus eſſet, interrogatus à Præſide, quare mentiretur ſe diaconum, mentiri ſe negauit. Cumque reclamante populo ac dicente, Mentiris, iterum à Præſide interrogaretur, an vere mentiretur, reſpondit; Quod eſt compendium mentiendi? Ad hoc populus exaſperatus, torqueri eum iteratis clamoribus poſtulauit. Sed Dominus, qui ſerui ſui fidem ſciebat, non eſt paſſus probati martyris corpus, tormenti alicuius vel leui laceratione pulſari. Cor enim Regis ad ſententiam ſtatim flexit, & teſtem ſuum vſque ad mortem fidelem, conſummato curſu & agone perfecto, coronauit.

Sententia mortis in eum fertur

Exinde iam gaudens, quia per ſententiam datam paſſionis ſuæ erat certior, etiam iucundo colloquio fruebatur. Et ſic effectum eſt, vt iuberet hæc ſcribi, & ad propria verba coniungi; addi quoque oſtenſiones ſuas voluit, quarum pars ad moram bidui pertineret. Cum adhuc, inquit, Epiſcopus noſter ſolus paſſus fuiſſet, oſtenſum eſt mihi hoc, quaſi Cyprianum ipſum interrogarem, an pati ictus doleret martyr futurus, de paſſionis tolerantia conſulebat, dicens: Alia caro patitur cum animus in cœlo eſt; & nequaquam corpus hoc ſentit, cum ſe Deo tota mente deuouit. O verba martyris, martyrem cohortantis. Poſtea, inquit, cum plures paterentur, contriſtabar in viſu noctis, quod quaſi à collegis meis remanſiſſem. Et apparuit mihi vir quidam dicens? Quid contriſtaris? Cui cum cauſam triſtitiæ meæ dicerem, ait; Confeſſor es, tertio martyr eris per gladium, & ſic impletum eſt. Nam confeſſus Chriſtū primo in ſecretario, ſecundo publice, reclamante populo, iuſſus recludi, à collegio ſuo remāſit: & productus poſt confeſſiones duas, tertio paſſionem perfecit. Deinde, inquit, cum iam Succeſſus & Paulus cū comitibus ſuis coronati fuiſſent, & ego poſt infirmitatē cōualeſcerem, video ad domum meam veniſſe Succeſſum Epiſcopum, vultu pariter & cultu adeo claro, vt effigies

Flauianus accepta ſētentia iuſſit certamē martyrum ſcribi.

Viſio oblata Flauiano.

gies difficulter agnoſceretur. Quem cum vix agnoſcerem, ait mihi; Miſſus ſum nunciare tibi, quoniam tu paſſurus ſis. Hoc cum dixiſſet, ſtatim fui à duobus militibus ſuperuenientib. ad fraternitatis multitudinem perductus; inter quos apparuit mater mea dicens, Laudo te, quia nemo ſic martyrium duxit. Et vero nemo. Nam, vt omittam carceris abſtinentiam ſingularem, & vt accipientibus cæteris vel modicum cibi, qui de ſordibus penuriæ fiſcalis exhibebatur, ſolus ſe ab ipſo modico continuit, tanti habens ieiuniis multis & legitimis fatigari, dummodo alios victu proprio ſaginaret. *Flauiani egregia præconia.*

Ad illa igitur veniam, quod cum tanto honore deductus eſt; qui à tot ſacerdotibus comitatus, eius diſciplinis omnibus ordinatis, ad inſtar ducis dirigi meruit. Sic regnaturum cum Deo martyrem, iam ſpiritu ac mente regnantem, etiam itineris tota dignitas exprimebat. Sed nec de cœlo teſtimonium defuit. Imber largus & lenis temperato rore deſcendens, fluebat, ad multa proficiens; Primo, vt Gentiles perniciter curioſos, interuentu pluuiæ refrenaret; & vt diuertendi daretur occaſio, quo ſacramentis legitimæ pacis, nullus profanus arbiter intereſſet; & quod Flauianus ipſe ore ſuo dixit, ad hoc pluebat, vt Dominicæ Paſſionis exẽplo aqua ſanguine iungeretur. Sic conſummatis omnibus fratribus, & pace perfecta, proceſſit è ſtabulo; quod Fuſciano de proximo iunctum eſt. Ibi cum editiorem locum & ſermoni aptum conſcenderet, ſilentio manu facto, huiuſmodi verba emiſit: Habetis, inquit, fratres dilectiſſimi nobiſcum pacem, ſi Eccleſiæ pacem noueritis, & dilectionis vnitatem ſeruaueritis. Nec putetis pauca eſſe quæ dixi, cum & Dominus noſter Ieſus Chriſtus paſſioni proximus, hæc nouiſſime dixerit; *Hoc eſt mandatum meum, vt diligatis inuicem, ſicut dilexi vos.* Deinde ad locum victimę expleto ſermone, deſcendit; & ligatis oculis, ea parte, quam Montanus ſeruare ante biduum iuſſerat, fixis tanquam ad precem genibus, paſſionem ſuam cum oratione perfecit. *Iohan. 19.* *Vltimæ Flauiani ad populũ adhortatio.* *Ioan. 15.*

Digitized by Google

Cæſ. Baron. Tom. 1. Annal. & in Not ad Martyr. Rom. 24. Febru.

VITA D. MATTHIAE APOSTOLI; EX ea quæ eſt à Ioachimo Perionio, Benedictino Cormœriaceno conſcripta.

Matthiæ patria.

MAtthias Chriſti Apoſtolus, Bethleemitanus, ex tribu Iuda originem habuiſſe dicitur. Is Chriſtum (quemadmodum ex libro Lucæ, qui Acta Apoſtolorum inſcriptus eſt intelligi poteſt) ab initio doctrinæ ac prædicationis ſecutus, nunquam ab eo poſtea diſceſſit; nec tamen vna cum cæteris ex communi diſcipulorum numero, ad Apoſtolicæ dignitatis arcem elatus eſt; ſed in locum Iudæ, qui magiſtrum diſcipulus prodidit ac vendidit, poſt Chriſti aſcenſum ſucceſſit. Quod quemadmodum euenerit aut factum ſit, non erit alienum exponere.

Petrus cõuocat diſcipulos, num 120. Pſ. 108.

Cum Chriſtus Apoſtolis ſpectantibus in cœlum aſcendiſſet, Apoſtolique & alij qui vna aderant Hieroſolymis, domum in qua habitabant, rediiſſent, non ita multo poſt Petrus Apoſtolus ſurgens, omnes qui circumſtabant, numero fere centum & viginti, condiſcipulos conuenit, affirmãs; Scripturam impleri oportere, quam Spiritus ſanctus ore Dauidis prædixit de Iuda, qui dux fuit eorum qui Ieſum Chriſtum compræhenderunt. Eum quidem eundem gradum honoris adeptum eſſe, quem ipſi conſecuti eſſent, ſed præmium ſcelere ſuo digniſſimum conſecutum eſſe eiuſmodi, vt ſuſpenſus, diffuſis inteſtinis omnibus, medius crepuerit. Idque omnibus Hieroſolymitanis ita compertum exploratumque fuiſſe, vt ager lingua eorum, Ager ſanguinis nominaretur. Scriptum enim eſſe in libro Pſalmorum; Fiat domicilium eorum deſertum, nec ſit qui in eo habitet, Epiſcopatumque eius alter accipiat. Proinde in eius locum ſufficiendum cooptandumque eſſe vnum ex iis, qui ſemper Chriſtum vna cũ ipſis, iam ex eo tempore ſecuti eſſent, cum à Iohanne baptizatus eſſet, ad id temporis quo in cœlum aſcendiſſet; qui vna cum eis palam ac publice Chriſtum à mortuis excitatum eſſe teſtificaretur.

Ager ſanguinis.

Hac

Digitized by Google

Hac Petri oratione cæteri adducti, duos conſtitue-runt ac propoſuerunt; Ioſephum qui Barſabas dicitur, & Matthiam, de quo præſens nobis ſermo eſt. His oblatis, communibus Deum precibus inuocârunt, vt oſtendere dignaretur, vtrum eorum vellet in Iudæ locũ ſuccedere. Cumque eis ſortes dediſſent, Matthias ſorte ad Apoſtolatus honorem delectus eſt. Nec vero hoc honoris gradu indignum ſe præſtitit. Nam cum in partitione prouinciarum, Iudæa ei nutu diuino obrigiſſet, multos partim doctrina, partim vita, quam integerrimam agebat, partim miris inuſitatiſque operibus, quę in profligandis ægrotorum morbis edebat, ad Chriſtianam religionem fidemque traduxit. *Ioſephus & Matthias proponuntur, vt alter eorum in locum Iudæ ſuccedat. Matthias multos ad Chriſtum conuertit.*

Quod cum Iudæi, quos ad ſanam mentem à praua deducere non potuit, acerbe ferrent, eum ad Pontificem pertraxerunt, doctrinamque ei ac religionem, vt crimen, obiicere cœperunt. Ille magna fiducia præſentique animo fretus, hoc ſtatim reſpondiſſe dicitur; ea quæ ipſi vt probra & crimina obiectarent, non longam deſiderare orationem; Chriſtianum enim eſſe, non crimino ſum, ſed glorioſum eſſe. Cumque Pontifex ex eo quæſiuiſſet, ſi tempus ac locus pœnitentiæ daretur, mutarene conſilium vellet? Deus, reſpondit, prohibeat, ne à veritate, quam ſemel inueni ac ſecutus ſum, aliquando tanquam transfuga deficiam. Tum concitati populi furore, Pontifex, præter priuatum odium, impulſus, eum ſententia ſua lapidibus primum obruendum, deinde ſecuri feriendum pronunciauit. Duo autem teſtes quos ſubornauerant, primi in eum lapides iaculati ſunt. Ille vero lapides, teſtimonij cauſa, vt ſecum ſepelirentur rogauit. Inter hæc ſecuri in capite percuſſus ſpiritum Deo reddidit. Corpus eius ex Iudæa Romam primum, deinde Roma Treuiros translatum eſſe dicitur. *Chriſtianũ eſſe, glorioſum eſt. S. Matth. Apoſtolus lapidibus obruitur, & ſecuri percutitur. Translatio eius.*

VITA

Digitized by Google

Caſ. Baron. In Not. in Martyr. Rō. & Tō. 9. Ann.

VITA S. TARASII, ARCHIEPISCOPI Conſtantinopolitani, eruditione & pietate inſignis: ex ea, quam Ignatius monachus, Diaconus, & ſacrorum Vaſorum cuſtos, ſcripta reliquit. Abiit è vita: Anno à Chriſto Domino 806. multis pro fide Catholica exantlatis laboribus.

25. Februarij. *Parentes Taraſij illuſtres.*

MAgnus hic & ſacroſanctus Taraſius, qui Chriſti humilitatem & manſuetudinem ab infantia vſq; ad ſenectutem pulcherrime expreſſit, patrem habuit Georgium, ſumma apud eos qui id temporis imperabant, auctoritate & excellentia præditum; matrem vero Encratiam, fœminam multis virtutibus ornatam; vtrumque ſane parentem antiquiſſimo Patriciorum ſtemmate inſigniter nobilem. Porro cum omnibus tā doctrinę quam pietatis diſciplinis, diligentiſſime à parentibus imbueretur, ad eam virtutis opinionem peruenit, vt conſulari dignitate, perfecta iam ætate, protinus honeſtatus, ipſi Imperatori ab arcanis ſcriptis cōſtitueretur.

Fit Conſul. &c.

Porro licet in medio honorum decurſu, aulæ, quotidiana vitæ conuerſatione, intereſſe cogeretur, mente tamen & cognatione à mundana ambitione alienus erat; prorſus vt iam tunc magnum aliquod & futuræ ſanctitatis ſpecimen populo vniuerſo de ſe præberet. Nam cum eo tempore hæreſis eorum ſumme vigeret, qui cum imaginibus, & præcipue iis quæ Chriſti eiuſque matris effigiem nobis repręſentant, bellum gerūt, & propugnatores earum omnes è vita exceſſiſſent, vno Paulo Epiſcopo excepto, qui laborantis Eccleſiæ extremo periculo grauiter perculſus, abiecta Pontificali infula, in Flori monaſterio, mutato habitu, ſacro ſe monachorum cœtui ſociauerat, vnus Taraſius inuentus fuit, qui graſſanti peſtiferæ hæreſeos malo, præclara vir-

Iconomachorum hæreſis.

Taraſius ſolus hære

ta virtute obuiam iret. Nam vt primum Irene & Conſtātinus Imperator eius filius, Pontificis in monaſterium fugam intellexerunt, ita pariter ac metu repleti, eo aduolârunt, & inopinatæ illius fugæ cauſam quæſiuerunt. Quibus Pontifex, cum & animæ ſuæ periculum, & corroboratam contra eccleſiam Chriſti hæreſim, longa orationis ſerie expoſuiſſet, tandem concluſit, ſi matrem ſuam eccleſiam, quam à Chriſto Domino ſceptri potentia defendendam ſuſceperant à nefanda hæreſi, in priſtinam fidei puritatem, libertatemque reſtitutam vellent, vt Taraſium virum diuinis virtutibus ornatum, ouilis Chriſti paſtorem conſtitueret. *ticis reſiſtere inutilem fuit.*

His Pauli ſermonibus, Irene & Conſtantinus ab ira ad lenitatem traducti, ſtatim mentis oculos in Taraſium defixerunt; atque ex læta populi, ſenatuſque totius acclamatione Pontificem deſignârunt. At Taraſius antequam eum dignitatis gradum conſcendere, & maximo illi muneri ſe alligare vellet, voluit vt tam Imperator, quam reliqui omnes Chriſti fideles, ſex ſanctis Oecumenicis Synodis, & iis quæ ab ipſis pie decreta ſunt, conſentirent. Nec recuſarunt eius admonitioni, tanquam angeli voci, obtemperare, quinimmo data fide affirmabant, ſe inſtar ouium ducentem fideliter paſtorem ſecuturos. *Deſignatur Pontifex Taraſius.* *En vult vt Oecumenicis obtēperent Cōciliis, modo ipſum velint habere Epiſcopum.*

His ita conſtitutis, Taraſius ſacerdotali ac Pontificia dignitate, non tam ornatus quam oneratus, cœpit multo adhuc, quam ante diligentius, omni virtutum ſtudio & perfectione ſe exercere. Præter alias autem virtutes, quibus mirifice decoratus fuit, & longum nimis ſingulas referre foret, miſericordiæ & benignitatis diſciplinam, ſanctiſſime coluit. Pauperum ingentem multitudinem quotidie cibis menſæ ſuæ alebat. Claudos, cæcos, paralyticos, & alia quauis calamitate miſeros, paterna cura ac diligentia fouebat. Nudos & frigore vexatos, veſtibus contegebat, & propriis ſæpe manibus eſurientibus, inſtar famuli, cibum potumque miniſtrabat. *Miſericordia & benignitas eius in pauperes.*

Porro

omnes, qui læderent eum, qui ad Eccleſiã confugerat vim abductum, ſtatuere præſumerent, eccleſiaſticæ pœnæ vinculis alligauit, ſacraque fidelium communione indignos iudicauit. Illi autem tam horrẽdo ſacri iudicij fulmine perterriti, non amplius quæſtionibus, ſed verbis & rationibus pecuniam extorquere conati ſunt; & virum illum tanquam innocentem, ab omni ſuſpicione criminis tandem abſoluerunt. Talis erat in omnes vir diuinus, nihil dubitans, pro ouium ſuarum ſalute, ſanguinem, ſi opus fuiſſet, profundere.

Eo tempore Conſtantinus, cum ſolus Imperij gubernacula, matris cuſtodia liberatus, adminiſtraret, iuuenili temeritate præceps, quiduis ſibi licere, quod liberet, exiſtimabat. *Conſtantini Imperatoris peccatum.* Hinc effrænata carnis cupiditate inſolentior factus, legitima vxore per ſummum ſcelus repudiata, aliam voluit ad imperij dignitatem extollere. Quod vt aures beati Antiſtitis peruenit, ille ſancta indignatione repletus, conſtanter reſtitit, & multis ſcripturæ locis impium facinus redarguit. Poſtremo addidit; mortem potius & grauia ſubibo ſupplicia, quam mea ſententia ſceleratas nuptias confirmabo. Conſtantinus nihilominus, falſis excuſationibus in mediũ productis, libidinis ſuæ intemperantiæ ſatisfacere voluit, ac tandem Epiſcopo nequicquam obteſtante, & Dei hominumque fidem contra execrandum facinus implorante, cæco libidinis impetu victus, propriam coniugem à ſe mandat, & illicito concubitu ſe contaminat. *Conſtantinus reijcit legitimam coniugem ſuam.* Deinde cum eadem conſtantia Epiſcopum ſuis aduerſari cupiditatibus cerneret, multis certe & grauibus eum iniuriis affecit, & pluſquam Ægyptiaca ſeruitute oppreſſit; ac immani crudelitate in eum eiuſque miniſtros ac familiares deſæuiit. *Taraſius multa patitur ab imperatore* Quę ille excelſo adeo & infracto animo pertulit, vt nunquam aliquod impatientiæ aut puſilli animi ſignum vel dicto vel facto oſtenderit. *Eximia eius fortitudo.* Guſtauit plane S. vir Iobi tentationes; etiãſi non in rebus ſimilibus.

Igitur poſt plurima certamina, cum annos viginti & duos Pontificalem cathedram multis virtutibus & eximia sãctitate adornâſſet, corporeis ſolutus vinculis *Migrat è*

ad im-

ad Immortalitatis gloriam commigrauit, incredibile ſui deſiderium vniuerſæ ciuitati relinquens. Eo tempore Nicephorus Imperij ſceptra adminiſtrabat; qui tantum ex ſanctiſſimi viri obitu, dolorem concepit, vt vix vlla conſolatione luctum ſuum moderari poſſet. Procidebat ſupra pectus glorioſi corporis, & ipſum tegens purpura, funebrem faciebat lamentationem; eum vocans paſtorem; patrem; imperij adiutorem; luciferum, qui nunquam occidit; reipublicæ ducem; diuinum magiſtrum; exercitus inexpugnabile propugnaculum; & inimicorum, ſua ad Deum interceſſione, ſtrenuum profligatorem. Similiter vniuerſus religioſorum cœtus, inter hymnos & pſalmos quibus funus proſequebantur, crebris ſingultibus voces interrumpere cogebantur. Pauperes & egeni patronum ſuum deflebant. Pupilli & viduæ protectorem, immo parentem ſuum deplorabant. Qui in vinculis & carcere tenebantur, lumen ac conſolationem ſuam ablatam eſſe clamabant. Omnis denique ætas & ſexus, multis cum lachrymis funus ſequebatur, donec in Boſphoro Byzantino, in monaſterium ab eo ædificatum, ſummo cum honore inferretur; vbi in templo, omnibus qui pro Chriſti nomine ſanguinem fuderunt ſacro, reconditum eſt; multiſque admodum miraculis clarum, certiſſima ſanctitatis ſuæ ſigna vtique exhibet.

corpore. Nicephori Imperat. dolor, ex obitu viri ſancti.

Luctus religioſorum in funere beati viri.

Sepelitur in ſuo monaſterio.

Erat quædam muliercula ſanguinis profluuio grauiter laborans; quæ optimam facultatum ſuarum partem in morbi illius curatione impenderat. Cumque nullam iam conſequendæ ſalutis ſpem à medicis ſibi reliquam cerneret, ad beati huius auxilium tota fiducia aſpirauit; haud dubia ſibi perſuaſione proponens, ſi conceptum deuotionis ſuę ſtudium, ad ſanctiſſimi Taraſii monumentum perſoluere poſſet, ſe deſideratam diu ſalutem conſecuturam. Cum vero leges monaſterii, fœminas ab ingreſſu ſacri illius loci arcerent, illa aſſumpto virili habitu; pia fraude, ſacros loci incolas decepit; & clam ad egregij illius patroni tumulum confugit; atque optatam ſalutem, hauſto oleo, quod

Miracula ad ſepulcrū eius.

in honorem ſancti iugiter ardebat, protinus obtinuit. Simili remedio, alius quidam laborantem oculum omnimodis ſanauit. Prѳterea innumerabilis multitudo, quæ graues à dæmone infeſtationes patiebatur; & claudorum, cæcorumque, & aliis calamitatibus laborantium, non exiguus numerus; præſentiſſimum ab eo remedium receperunt.

Iam vero etiam aduerſus hæreticos, quamuis hinc exceſſiſſet, diuina virtute præclare dimicauit cum enim Leo imperij ſceptra adeptus, Iconomachorum hæreſim mordicus defendendam ſuſcepiſſet, appropinquante iam vitæ fine, vidit in ſomnis beatum Taraſium ad ſe accedentem, & graui cum ira cuidam Michaeli iubentem, vt ſtrictum enſem in viſcera eius fortiter vibraret. Ille vero iuſſui morem gerens, gladio Imperatorem tranſegit. Hæc viſio cum Imperatorem in ſummas anguſtias impelleret, vt viſionis veritatem anteuerteret, Michaelem illum, in ſancti monaſterio diligenter inquiſiuit; & multos monachos carceribus & tormentis ſubiecit, dicens, nocturnum eius interfectorem, per eos ſibi eſſe indicandum; quem etiam vt imperij euerſorem, extrema quæque paſſurum fremens minabatur. Cogebat enim metus viſionis, vel inuitum, monachis cuncta narrare. Vix ſex dierum ſpatium interceſſerat, cum viſionis veritas adimpleta eſt. Nam Michael eum interfecit, & ſceptra ab eo imperij extorſit, poſſeditque. Sed tempus me deficiet, ſi cuncta præclari & diuini Patris miracula narrare velim; quare quod reliquum eſt, nos eius virtutibus & fide excitati, pari ſtudio & diligentia hæreſim profligare, & pietatem ac fidem ſinceram, contra hæreticorum perfidiam ac rabiem, tueri conemur.

Leo Imperator Iconomachus ſub mortẽ quid viderit.

Michael Balbus, Leonem interficit.

VITA

VITA ET GLORIOSA PASSIO, S. NEſtoris, Epiſcopi Pergenſis; ex ea quæ eſt apud V.P.Laur. Sur. Martyrio occubuit. Anno Chriſti 254. Sede vacante. Decij Imp. II. vel circiter.

Caſ Baron. Annal. Tom. 2. & in Not. in Martyr. Roman. 26. Febru.

EX eorum cæleſtium athletarum numero, qui Decij tyranni tempeſtate viriliter contra vim ac potentiam dæmonum decertârunt; non infimus eſt beatiſſimus Neſtor; qui Epiſcopali munere fungens, tanta fide & religione, tanta humilitate & modeſtia emicuit, vt ipſi etiam Irenarcho vita & conuerſatio eius eſſet formidabilis; nec literis tyrannicis apud illum agere, aut illi ſe opponere auderet. Erat tum in Pamphylia, Præſes Pollio, qui Chriſtianos ad edenda idolis immolata, compellebat. Paſſi ſunt tunc beati martyres Papias, Diodorus, Comon & Claudianus. Porro Irenarchus communicato cum ſuis conſilio, definiuit. Neſtorem ante omnes comprehendendum eſſe; aliter enim, dicebat, aduerſus Chriſtianos nunquam præualebimus. Hæc cum Neſtorem minime laterent, pro commiſſo ſibi grege vehementer ſolicitus, pro ſe vero nihili, nocte ac die in domo ſua, tanquam bonus paſtor Dominum precabatur, vt gregem à luporum morſibus præſeruaret.

Neſtoris vitam etiam Irenarchus veretur.

Martyres in Pamphylia ſub Pollione Præſide.

Interim quidam ex ciuibus nequitia & improbitate inſignes, domum eius vndique circundant; & vnus magnis vocibus Neſtorem vocat. Qui completis precibus foras ad eos egreſſus, ab illis reuerenter ſatis ſubmiſſo capite honoratus eſt. Quibus Neſtor; Ecquænã, inquit, filioli cauſa eſt, ob quam huc ad nos acceſſiſtis? Reſponderunt illi; Omnis curia vocat te. Ille itaque ſigno ſe crucis muniens, placide admodum eos ſequebatur. Vbi autem in forum ventum fuit, protinus ab omni curia honorifice ſalutatus, fuit inter alia ſubſellia, in thronum ſatis magnificum collocatus. Cumque Neſtor cur iſthuc facerent, quæreret; illi reſponderunt; Facimus hoc pro dignitate, nam tua vita &

Cingitur ab hoſtibus domus eius.

Conſignat ſe cruce.

 con-

conuerſatio ſic meretur. Ille vero; ſatis, inquit, mihi hactenus honoris habitum eſt, dicite iam, cur me accerſiri volueritis. Tum Irenarchus; Noſti, inquit, Domine edictum Imperatoris? & Neſtor; Ego, ait, præceptum non Imperatoris, ſed omnipotentis Dei noui. Cui Irenarchus; Aſſentire nobis Neſtor prompto & tranquillo animo, ne ad tribunal iudicis voceris. Ego vero, reſpondit Neſtor, cœleſtis regis præceptis & voluntati aſſentior. Tum Irenarchus; Certe, inquit, dæmonium habes. Imo, dixit Neſtor, vtinam à dœmonibus vos immunes eſſetis, nec dæmones coleretis. Itane, inquit Irenarchus, homo importuniſſime, auſus es Deos noſtros dœmones appellare? At ego apud Præſidem efficiam, vt tormentis adactus, eos veros Deos eſſe confitearis.

Conſtanter reſpondet Irenarcho.

Sanctus Neſtor, cum crucis ſignum ſibi impreſſiſſet, quid tu, inquit, mihi tormenta minaris? Ego neque tua, neque Præſidis tormenta quidquam timeo; ſed ea quæ mihi Chriſtus Deus meus minatur. Porro Irenarchus, Pergam ſtatim, cum Neſtore profectus eſt. In ipſo autem itinere martyr, excitato ſubito terræmotu, & voce cælitus ad eum dilapſa, mirifice ad certamen eſt confortatus; adeo vt tribunali Præſidis Pergæ, ab Irenarcho oblatus, vultu oculiſque, mirabilem animi fortitudinem declararet. Præſes vero, cum de nomine illum ſuo percunctatus eſſet, & ille ſe Chriſtianum eſſe, ac Neſtoris nomen obtinere reſpondiſſet, pone, inquit, diis thura, & ego te honoribus ac diuitiis auctũ, ſacerdotum noſtrorum principem conſtituam. Tum ſanctus martyr ſublatis, cum eximia pietate, ad cælum oculis, cruce ſe ſignauit, & conuerſus ad Præſidem dixit; Etiamſi variis corpuſculum hoc tormentis ſubiicias; ſi vincula, ſi beſtias, ſi ferrum adhibeas, nunquam certe adduci potero, vt nomen Domini mei, ſuper omnia benedictum, perfida negatione conculcem.

Cruce ſe iterato ſignat.

Ducitur ab Irenarcho Pergam.

Præclara martyris confeſſio.

His dictis, iuſſit eum Præſes in equuleo ſuſpenſum, crudeliſſime torqueri. Nec mora; miniſtri furore crudeli-

delitatis armati, latera ferreis vngulis immaniter ſecant, & coſtas carnibus nudant; ſed martyr tantis tormentis fœdatus, vel potius ornatus, voce iucunda Domino pſallebat, adeo vt Iudicem in maximam admirationem, & ſtuporem traheret. Cum autem turba horrendis clamoribus, vt eum Præſes è medio tolleret, vociferaretur; Viſne, dixit Præſes, diis ſacrificare, & eſſe nobiſcum? an mauls adhærere Chriſto crucifixo ſub Pontio Pilato? Cui ſanctus martyr, in Chriſto bene confidens reſpondit: ſceleratiſſime fili diaboli, non modo tu Dei conſpectum non vereris, ſed me quoque ad eandem ſceleris communionem pertrahere conaris? Cum Chriſto Deo meo ſemper fui, & ſum, & ero. *Torquetur atrociſſime. Inſignis fortitudo eius.*

Videns itaque Præſes, inſuperabilem animi eius conſtantiam, crucis eum ſententia damnauit. Fuit continuo impiorum manibus cruci affixus: è qua tanquam è cathedra Chriſtianos docebat, atque in fidei conſtantia confirmabat. Cumque omnes perfuſi lachrymis, ab eius ore penderent, tandem viribus exhauſtus, Filioli, inquit, oremus & flectamus genua ad Deum, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Omnibus autem in genua prouolutis, & ſimul ipſo de cruce orante, cum dixiſſet, Amen, obdormiuit in Domino. *Crucifixus martyr, confirmat Chriſtianos.*

VITA S. PORPHYRII, EPISCOPI GAZAE; ex ea quæ extat penes Metaphraſten, per Marcum eius familiarem & Miniſtrum. Claruit anno Chriſti 398. ſub Anaſtaſio Papa Arcad. & Honor. Impp. & Reliquis. *Caſ. Baron. Tom. 5. Annal. & in Not. Martyr. Romani.*

GAza ciuitas eſt Paleſtinæ, in confinio Ægypti, populo admodum frequens, & diuitiis clara: ſed hoc quidem tempore, nefando dæmonum cultu admodũ addicta. Huius ciuitatis ſacerdotiũ, accepit hic noſter Porphyrius, Theſſalonica oriundus, generis dignitate *26. Febru. Patria Porphyrij, & genus eius clarum.*

minime ignobilis; ſed mente & rerum cæleſtium amore, terrenis honoribus longe maior. Nam cum vitam omnibus numeris virtutum abſolutam, ſibi proponeret, ſpreto generis & opum ſplendore, in Scetem profectus, monaſticam eſt ibidem amplexus diſciplinam: Cum vero ſacra loca viſitandi incredibili amore teneretur, eo adiit, & perſoluto pietatis ſtudio, venit ad partes Iordanis: vbi annos admodum quinque, cũ ſumma vitæ auſteritate in ſpelunca Deo ſeruiuit: adeo vt ex nimia loci iſtius ſiccitate, in morbum grauiſſimũ inciderit, & ſedem ſuam inde Hieroſolymam transferre coactus fuerit.

Amplectitur vitam monaſticã in Scetem. Degit in ſpelunca.

Accidit, eo tempore, vt ego ex Aſia ad terram ſanctam adnauigarem: cumque loca ſacra venerabundus obirem, vidi ibidem ſanctum hunc, magno pietatis ſtudio, licet affecta grauiter valetudine, Domini ſepulcrum, & alia loca veneranda viſitantem. Quodam autem die, ei occurrens, cum cernerem illum præ nimia corporis debilitate, non valentem progredi, manum ei adiutricem porrexi, atque vt meis tanquam ſuis innixus viribus, me famulo vteretur, rogaui. Quod ille plane recuſauit, ſed crebris ſuſpiriis ingemiſcens, quod nondum ſe ſuis, propter Chriſtum, nudaſſet facultatibus, querebatur. Hoc ergo ſolo ſcrupulo conflictatus, petiit à me, vt Theſſalonicam nauigarem, & diuiſa cum fratribus (qui ei ſuperſtites erant) hæreditate, eam in pauperes erogarem. Ego cum promptum me alacremque ad tam præclarum pietatis opus præberem, accepto mandato abij, & poſſeſſiones illius tribus aureorum millibus vendidi, preciumque pauperibus diſtribui. Veſtes vero, & argentum, & alios mille quadringentos aureos mecum tuli; quæ vir ſanctus omnia in pauperes & egenos benigne diſtribuit: adeo vt ipſe quotidiano egens alimento, arte ſutoria victum ſibi quæreret, & panem gratis oblatum manducare nollet.

Diſtribuit vir ſanctus omnes ſuas facultates in pauperes

Ordinatur presbyter,

Cum hæc ita ſe haberent, Praylius ſanctorum locorum ſacerdos, audita vitæ eius admiranda ſanctitate inui-

inuitum presbyterum ordinauit, & venerandi ligni crucis cuſtodiam ei concredidit. Erat autem Porphyrius annos natus quadraginta: cum ad ſacerdotalem dignitatem inuitus aſſumptus eſt: tertio vero ſacerdotij ſui anno, Æneæ Gazæ Epiſcopo, tum vita functo: ſuccedere coactus fuit. Adeo namque inuitus eum dignitatis gradum aſcendit, vt nullum omnino lachrymandi finem faceret. Tandem cum Gazæi, longa conſolatione dolorem eius mitigaſſent, acquieuit, & cum reliquis ſe itineri accinxit. Porro Gazæi idololatræ, cum de aduentu noui Epiſcopi, & admiranda vitæ eius ſanctitate certiores facti fuiſſent, ſuggeſtione dæmonis, viam omnem, per quam neceſſario ciuitatem ingredi debebat, cœno, & graueolentibus herbis, & fumo, & teterrimo odore repleruut: vt iis fraudibus nos ſuffocarent, vel, quod ſane periculum erat, viſum adimerent. Sed nos Chriſti bene numine tuti, licet non ſine magna moleſtia, ſalui & incolumes ciuitatem ingreſſi ſumus.

Porphyrius inuitus.

Fit Epiſcopus Gazæ inuitus.

Idololatrarum nequitia.

Accidit autem illo anno, extrema quædam terræ ſterilitas, cuius cauſam ciues fere omnes Porphyrio aſcribebant: atque vt eum apud populum vniuerſum in inuidiam traherent, conſtanti rumore diuulgabant, ſe à Marna reſponſum accepiſſe, Porphyrium, tantorum ciuitati malorum auctorem eſſe. Cum autem ſiccitas quotidie magis magiſque populum affligeret, congregati in Marnæo idololatræ, multis precibus & ſacrificiis à Marna ſuo beneficium pluuiæ poſtularunt: ſed re infecta tandem abierunt.

Marna idolum Gazenſium: eſt autem Iupiter.

Tum vero nos Chriſtiani cum fœminis & pueris, numero centum & octoginta, cum S. Porphyrio templum D. Opt. Max. ſacrum, indicto prius ieiunio, ingreſſi ſumus, & tota ibidem nocte in precibus triginta, & totidem genuflexionibus tranſacta, mane, præcedente venerandæ crucis ſigno, cum hymnis & canticis, ad antiquam Eccleſiam, quæ eſt à parte occidentali ciuitatis (quam aiunt ædificaſſe Aſclepam Epiſcopum, virum ſanctitatis laude clarum) egreſſi ſumus

Chriſtiani ieiunio & precibus, pluuiam impetrant.

 inde

Digitized by Google

inde vero ad martyrium ſanctiſſimi Timothei ſimili deuotionis ſtudio digreſſi, preces totidem rurſus fudimus, vt ſqualentem nimia ſiccitate terram miſericors Deus pluuia ſua irrigare dignaretur. Poſtremo autem, cum precibus iam ex animi ſententia perſolutis, ciuitatem repeteremus, inuenimus nobis idololatrarum ſcelere & furore, ingreſſum, obſeratis portis, præcluſum eſſe. Cumque duas ibi horas fletu & gemitibus ageremus, benignus & clemens Dominus populi ſui lachrymis & maxime viri ſancti precibus ad miſericordiam flexus, ſubito cœlum nubibus texit, & copioſo imbre terram inebriauit. Cuius rei miraculũ gentiles è mœnibus ac turribus ſpectantes, portis patentibus, ſummo cum gaudio Chriſtianos exceperũt: & multi ſublatis vocibus, Chriſtus ſolus Deus, ipſe ſolus vicit, exclamarunt: ex quibus viri centum viginti ſeptem, & fœminæ triginta quinque, pueri vero quatuordecim, à veteris vitæ delictis rite expiati, ad Chriſtum adiuncti ſunt. Alij præterea centum & quinque, eodem anno, ſacroſanctis fidei myſteriis, & baptiſmate initiati ſunt.

Multi idololatræ, credunt in Chriſtum.

Porro alij in ſceleribus obdurati, multis virum ſanctum contumeliis & probris afficiebant, & intolerabili odio Chriſtianum nomen proſequebantur. Porphyrius vero die nocteque pro eorum conuerſione preces ad Dominum fundebat. Habebat vir ſanctus miniſtrum quendam Barocham nomine, virum incredibili fidei ardore flagrantem, & ſanctitatis etiam opinione celebrem, qui grauia multa ab idololatris frequenter ſuſtinuit. Is cum die quodã in vicum ad quẽdam idololatram profectus eſſet, pro canone Eccleſiaſtico, & impius ille canonem tradere differret, factum eſt, vt Barocha verba cum eo commutare cogeretur. Qui furore mentis incitatus, agricolas quoſdam ſui ſimiles aduocauit, & Barocham clauis tam acriter contudere, vt ſemiuiuum extra pagũ in ſolitudine reliquerint. Alio die, cõtigit ſingulari Dei benignitate, vt Cornelius diaconus cũ aliis duobus Chriſtianis eo iter haberent

Hiſtoria Barocha S. Porphyrij miniſtri.

berent; qui viſo Barocha mirati ſunt, impoſitumque humeris ſuis in ciuitatem detulere. Verum gentiles arbitrati eum eſſe mortuum (neque enim fas erat mortuum in ciuitatem inferre) in furorem verſi, Barocham humeris Cornelij excuſſerunt, & grauiſſimis eum & reliquos duos plagis affecerunt.

Interim dum hæc fiunt quidam fratres properantes renunciant beato Epiſcopo: qui conturbatus, eo ire feſtinauit, & verbis blandiſſimis Barocham è furibundi populi manibus, & ab imminenti mortis periculo liberare conabatur: fecitque tandem, multis ipſe oneratus contumeliis: vt idololatræ Barocham à ſuis in eccleſiam abduci paterentur, in qua vir ſanctus aſſiduis lachrymis & precibus priſtinam illi à Domino ſanitatem obtinuit. Non multo poſt, Defenſor populi, ingenti hominum ſtipatus caterua, nouo rurſus furore in Chriſtianos inuectus eſt, clamans & dicens, patrias leges ab illis nefarie eſſe violatas, quod mortuum in ciuitatem inducere præſumpſiſſent. Hæc cum minitando & clamitando diu repeterent, & epiſcopus ſolita benignitate, eos à furore, ad lenitatem ac modeſtiam, nequicquam inducere conaretur, Barochas diuino zelo excitatus ſurrexit: & arrepta, quam ſors offerebat, fuſte, omnes in effuſam fugam compulit, ac tanto terrore compleuit, vt nullo modo à metu & fuga ſe colligere poſſent. Ab illo igitur tempore, virum illum ſanctū & defenſione fidei flagrantem, timuerunt idololatræ, neque vlla deinceps moleſtia, afficere auſi ſunt.

Porphyrius impetrat ſuis precibus Barochæ ſanitatem.

Barochas fuſte impios idololatras in fugā vertit.

Porphyrius autem cum totis viribus nefariam idololatrarum ſuperſtitionem delere conaretur, direxit me ad ſanctiſſimum Epiſcopum Conſtantinopolitanum, vt is auctoritate & gratia, ab Imperatore Archadio impetraret, vt Gazæ ſimulacrorum templa diruerentur, & glorioſa Chriſti trophæa omnibus palam adoranda proponerentur. Ego vero profectus, rem ex animi ſententia confeci, & cum edicto Imperatorio lætus domum remeaui. Ægrotabat eo tempore Porphyrius, & ex nimia idololatrarum afflictione in febrem inciderat;

rat: qui tamen ex meo aduentu, & proſpero rerum ſucceſſu, protinus priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt. Statim itaque exhibito Imperatoris edicto, idolorum templa, euerſis ſimulacris, clauſa ſunt. Impia tamen gens Marnæ ſimulacrum latenter conſuluit; & paulo poſt ad nefaria ſacrificia maiore ſtudio ac contentione rediit: quę res cum Porphyrium latere non poſſet, omnibus modis operam dedit, vt ab ea impietate, gentem liberaret; neque vllam rei feliciter perficiendæ occaſionem neglexit.

Templa idolorum, Gazæ, clauduntur.

Accidit eo tempore, vt mulier quædam Aelia nomine, natalium ſplendore illuſtris, periculoſo valde partu conflictaretur; adeo vt fœtus nulla obſtetricum induſtria, ex materno vtero educi poterat, niſi viuus infans medicorum cultris (quæ vnica tantum ars reliqua erat) ſecaretur, ne conflictantem cum intolerabilibus cruciatibus matrem, ſimul vna ſecum extingueret. Septem iam dies in his doloribus exegerat, quibus parentes & cognati dæmonum ſuperſtitioni ſupra modum dediti, infinita ſacrificia pro ſalute filiæ immolauerant. Vnica inter omnes erat nutrix, ſacroſanctis fidei noſtræ myſteriis initiata, quæ maxima animi ægritudine affecta, in Chriſtianorum oratorio, cum multis lachrymis preces fundebat; hæc die quodam Porphyrium ingredientem, ſupplex rogauit, vt precibus ſuis periclitanti mulieri opem aliquam adferret. Tum Porphyrius, cum probe noſſet totam illam familiam, (quæ erat ſane ampliſſima) cum horrendo nefādiſſimæ ſuperſtitionis cultu miſere conflictari, cernens ſibi præclaram conuerſionis eius occaſionem oblatam Vade, inquit, ad nutricem, & accepta prius ab omnibus fide, quod relictis ſimulacris ad Chriſtum tranſibunt, dic confidenter parturienti mulieri coram omnibus; ſanat te Ieſus Chriſtus filius Dei viui crede in ipsū, & viues.

Mulier parturiēs, grauiſſime periclitatur.

Porphyrius liberat mulierē, à periculoſiſſimo partu.

Nutrix accepto hoc mandato domum cucurrit, & mulierem in extremo iam vitæ periculo conſtitutam inueniens, & reliquos omnes luctu lachrymiſque fœdatos,

datos exclamauit; Bono animo eſtote. Ego enim miſſa à medico præſtantiſſimo, iam protinus filiæ veſtræ ſalutem promitto, ſi data fide, ſpondere velitis, ea vos præſtituros, quæ poſtulauerit. Illi his auditis, ad eam pariter accurrunt, & omnes facultates ſe daturos ſpondent, & quiduis denique aliud facturos, ſi modo filia ab impendente mortis periculo liberata, infantem viuum edat. Tum nutrix voce maxima coram omnibus dixit; Ieſus Chriſtus filius Dei viui te curat; crede in eum, & viues. Vix hæc nutrix effata erat, & ſtatim cum magno eiulatu mulier fœtum effundit. Omnes autem qui præſentes erant exclamarunt: Magnus eſt Deus Chriſtianorum; Magnus eſt Sacerdos Porphyrius. Atque hi ſine mora, numero omnes ſexaginta quatuor, Chriſto nomina ſua gaudentes dederunt. *Multi accedunt ad Chriſti religionem.*

Idololatræ autem cum hoc proſpero rerum Chriſtianorum ſucceſſu, acriori inuidia ſtimularetur, Chriſti fideles quibuſcunque poterant iniuriis, clam, palam afficiebant; quod vir ſanctus Porphyrius diutius non ferendum, propter infirmiora membra, putauit. Quare Conſtantinopolim ad Iohannem Chryſoſtomum nauigauit, vt pariter iunctis viribus ab Imperatore nouum edictum impetrarent, quo & impiam ſuperſtitionem internecione delerent, & quotidianas iniurias à Chriſtianis omnimodis propulſarent. Fuerunt viri ſancti ab Eudoxia ſummo cum honore ac reuerentia excepti, & donis etiam muneribuſque affecti. Illa enim cum eſſet pietatis ac religionis ſtudio valde dedita, magnam ex eorum præſentia & diuinis ſermonibus lætitiam hauriebat; & benigne poſtulata conceſſit; Archadiumque maritum importunis precibus tamdiu fatigauit, donec Cynegium quendam virum primariũ cum poteſtate ſumma, Gazam mitteret, qui ſimulacra omnia euerteret, & debitas de ſceleratis idololatris pœnas ſumeret. *Porphyrius proficiſcitur ad Iohannem Chryſoſtomum.* *Excipiuntur Porphyrius & Iohannes, ab Eudoxia Imperatrice honorifice.*

Erant in ciuitate publica ſimulacrorum templa octo; nempe Solis, Veneris, Apollinis, Proſerpinæ, Hecates, Hierion, ſeu Sacerdotum, Fortunæ ciuitatis, quod voca- *Templa ſimulacrorũ Gazæ.*

Digitized by Google

vocabant Tycheon, & Marnion, quod dicebant eſſe Critæ generis Iouis, eratque omnibus reliquis glorioſius. Erant præterea alia plurima in ædibus & pagis ſimulacra; quæ omnia decem continuis diebus Cynegius cum militibus ſuis euertit; vno tantum Marnio excepto, quod idolorum ſacerdotes ſumma vi, obſtructis ingenti lapidum aceruo foribus, tutati ſunt.

Delubra dæmonum euertuntur Gazæ.

Dum hæc autem geruntur, Porphyrius Epiſcopus conſilium habuit, quidnam potiſſimum de Marnio ſtatuendum eſſet. Alij enim dicebant illud debere effodi; alij autem comburi; alij locum purificari, & ad Dei eccleſiam ſanctificari. Igitur cum in diuerſas ſententias alij atque alij multis rationibus traherentur, Epiſcopus indicto omnibus ieiunio diuinam mentem conſulendam ſtatuit. Cumque diem vnum ieiunio & precibus conſecraſſent, & veſpere ad ſacram ſynaxim omnes pariter conuenirent, ecce puer quidam annos natus ſeptem, lingua Syriaca exclamauit dicens: Comburite intus ad ſolum vſque templum, facta ſunt enim in eo multa grauia, & maxime hominum ſacrificia; quare flammis illud exurite. Picem humidam, ſulphur & ſeuum porcinum adferte; & æneas portas iungite: ignemque ſubiicite. Teſtificor enim vobis coram Deo, non poſſe aliter fieri.

Ieiunio & precibus quid non obtinetur à Deo.

Cum voces hæ ad aures Epiſcopi perueniſſent, admirans vehementer, ſublatis ad cœlum manibus Deũ glorificauit; & vt certius cognoſceret, ne forte aliorum fraude puer inſtructus talia clamaſſet, eum ad ſe adduci iuſſit, & acriter illi productis virgis minatus eſt, ni diceret, cuius inſtinctu voces illas edidiſſet; At puer cum ne verbulum quidem reſponderet, & ſtrictiſſimũ diu ſilentium, minitante nequicquam Epiſcopo, ſeruaſſet, tandem lingua Græca (cuius plane tam ipſe quã parentes, expertes erant) eaſdem voces repetiuit, & tẽplum comburendum eſſe ex Dei voluntate conſtanter pronunciauit. Tum epiſcopus nihil cunctandum eſſe ratus, allata pice ignem Marnio ſubiecit, & fanum exuſſit; & nouum ibidem, inſigni opere in crucis figuram forma-

Puer Græce loquitur cum nunquam didiciſſet.

Extruit

ſormato, templum exſtruxit: reſque Chriſtianorū doctrina & ſanctitate mirum in modum promouit. Porro non eſt hoc loco ſilentio prætereundum, inſigne quoddam miraculum, quod eo tempore quo noua eccleſiæ fabrica conſtruebatur, accidit. *nouum templum Porphyrius.*

Sunt intra ſacrum templi ambitum putei quidam; è quibus vnus immenſæ eſt profunditatis. In hunc tres pueri ludibundi, ſubito caſu deciderunt: ita vt ab omnibus pro certo extincti putarentur. Vnde magnus populi eiulatus, totam fere ciuitatem compleuit, atque ad aures quoque epiſcopi peruenit: qui ſtatim concito gradu ad puteum abiit, & facto ſilentio, ardentiſſimas preces multis cum lachrymis ad Dominum pro ſalute puerorum fudit. Tandem hora vna in precibus exacta iuſſit quendam per funes in puteū deſcendere, vt pueros extraheret. Nemo non certo certius pueros iam aquis ſuffocatos eſſe putabat; cum ecce pueri illæſi plane ac ſalui lapidi prægrandi inſidentes inuenti ſunt. Tum clamor & lætitia exorta fuit, & Chriſtiani cum canticis & hymnis eo confluentes, diuinam potentiam ac bonitatem debitis laudibus celebrarunt. Augebat enim miraculum, lætitiæ magnitudinem; quod ſinguli in membris ſuis, crucis effigiem pulcherrime expreſsā haberent. Vnus quidem in media fronte: alius autem in dextera, circa digitos; alius vero in humero dextero. Quæ res multos idololatras, ad Chriſti cognitionem perduxit. *Tres pueri cadunt in puteum.* *Vide inſigne miraculum.* *Signa crucis impreſſa pueris, diuinitus.*

Illo autem tempore venit in ciuitatē, mulier quædam Antiochena, nomine Iulia; peſtifera Manichæorum hæreſi infecta; quæ per ſummam ſimulationem pietatis, & fictum veræ fidei amorem, plurimos eodē veneno infecerat, & in perniciem ſempiternam pertrahebat. Quod cum epiſcopus accepiſſet, vocatam ad ſe mulierem, multis rationibus & infinitis ſacræ ſcripturæ locis, ab eo errore, ad ſynceram Catholicæ fidei integritatem adducere conatus eſt. Sed illa, inani quadā prudentiæ opinione inflata, pertinaciter reſtitit, & temeritate loquendi præceps, multas blaſphemias euomuit. *Iulia Manichæa, Gazæ quoſdā corrupit.*

Digitized by Google

muit. Tum epiſcopus, cum illam furore quodam mẽtis ſalutaria dogmata contemnere, & in perditionem ruere, ac alios ſimiliter in eandem pellere cerneret, Deus, inquit, linguam tuam percutiet, & blaſphemum os obſtruet, ne amplius loquatur iniqua. Vix ſententiã vir ſanctus protulerat, cum protinus ſupplicium ſequutum eſt. Statim enim tremere vehementer cœpit, & linguæ officio priuata, poſtea in morbum incidit; à quo nunquam conualuit; ſed ad tenebras ſempiternas ex eo deuoluta eſt.

Vltio diuina corripit mulierem.

Porro Epiſcopus, cum iam templo ex animi ſententia perfecto (quod Eudoxianum appellari voluit, propter inſignem Imperatoris Eudoxiæ liberalitatem, quam in eo conſtruendo præſtiterat) res Chriſtianorũ in tuto collocaſſe videretur, totum ſe ad pauperum inopiam ſubleuandam contulit. Erat enim ſumme miſericors, & vix vnquam ad conſpectum calamitoſi alicuius lacrymas continere poterat. Vnde cuiuis mendico tam ciui quam peregrino quotidie ſex obulos dari præcipiebat, præter ea quæ ipſe per ſe, in veſtitu, argẽto & auro, vnicuique dignitati ſuæ conuenienter præbebat. Sacro autem quadrageſimali tẽpore, totis quadraginta diebus decem obulos vnicuique pauperi aſſignauit: quam etiam eleemoſynam teſtamento ſempiternum confirmauit.

Templum ab epiſcopo Gazæ conſtructum, Eudoxianum appellatum.

Interea cum rebus hoc modo conſtitutis, ſumma pace Chriſtiani frui viderentur, idololatræ acri inuidia ſtimulante, maxime propter templi magnificentiam (quod omnium, quæ eo tempore erant, maximum celeberrimumque eſſe dicebatur) nouos quoſdam tumultus concitarunt; in quibus Epiſcopi domum (ipſo ſibi fuga conſulente) ſpoliarunt, ac diripuerunt omnia, quę illic ſunt inuenta. Poſtquam vero proconſulis diligentia tumultus ſedati, & idololatræ debitis ab eo ſuppliciis affecti fuere, S. Porphyrius paucis poſt annis ſuperſtes, in morbum incidit; & multis virtutibus ac miraculis clarus, anno epiſcopatus ſui vigeſimo quarto ad Dominum migrauit.

Idololatræ Gazenſes, nouos tumultus excitant.

S. Porphyrius decedit.

VITA

Digitized by Google

VITA S. ANDRONICI ET EIVS CONIVGIS Athanaſiæ; ex ea quæ eſt per Simeonem Metaphraſten. Quo tempore vixerint, patet infra.

Ioan. Mola. in Addit. Martyrol. Vſuardi 27. Februarij.

IN diebus Theodoſij magni Imperatoris, erat in ciuitate Antiochia iuuenis quidam argentarius nomine Andronicus, pietate & bonorum operum gloria illuſtris; qui vxorem accepit pari pietate præditam Athanaſiam nomine, filiam Iohannis argentarij. Porro cum vterque ampliſſimas à parentibus obtineret facultates eas in tres partes hoc modo partiti ſunt; vt primam in ſubleuanda pauperum inopia reſeruarent: ſecundam Monachorum, eorumque, qui diuinis tantum rebus operam dabant, neceſſitatibus deputarent: tertiam vero in propriæ familiæ educationem prudenter ac moderate expendebant. Adronicus autem, poſtquam duas ex ſua coniuge proles, (quarum vni Iohanni; alteri vero Mariæ nomen erat) ſuſcepiſſet, ſeſe deinceps cũ sũma vxoris voluntate, ab omni carnis cupiditate continuit, & tota mente ad pietatis ſtudium contulit, atque ad abſolutam virtutum perfectionem aſpirauit.

Claruit Anno Domini 386. & ſequentibus, teſte Cæſare Baronio, Annal. Tom. 4.

Andronici & Athanaſia pietas

Facultatũ diſtributio.

Viuunt cõtinenter in matrimonio.

Non multo poſt accidit, vt vtraque proles die vno, acerrima febre correpta, vitam cum morte commutaret, & ingentem parentibus mœſtitiam inferret, & ipſa denique ciuitas vniuerſa (cui Andronicus propter eximiam modeſtiam & animi manſuetudinem valde charus erat ea de cauſa in luctu & ſqualore verſaretur. Athanaſia autem tantum ex morte vtriuſque dolorem conceperat, vt longioris vitæ tædio victa, violentas ſibi manus adferre vellet. Erat extra vrbis mœnia, celeberrimum S. Iuliani martyris templum: in quo parentes eorum quieſcebant, & tunc etiam in idem monumentum funera liberorum ſuorum intulerant. Ab eo Athanaſia nullis rationibus ſe auelli patiebatur, ſed lachrymis tota & luctu deformata, die ac nocte orbitatẽ ſuam

Proles moriuntur.

Athanaſiæ dolor ex morte prolium.

ſuam ibidem deplorabat. Contigit autem media nocte, S. Martyrem Iulianum in habitu monaſtico ei apparere, & aſperis verbis eã increpare, dicereque: Quid tu nos hic quieſcentes moleſtia afficis? Quid infantium obitum veſana mẽte deploras? Satius certe foret, quod tua peccata defleres. Dico enim tibi mulier, quod qua benignitate conditor Deus, creaturis ſuis neceſſaria vitæ alimenta largitur, eadem plane tuis pueris, quos terrenis bonis priuauit, cœleſtia iam largitus eſt. Et ſicut olim fame afflicti, à te cibum poſtulare ſolent, ita nunc à Chriſto Domino panem cœleſtem in regno cœlorum poſtulant, accipiuntque.

S. Iulianus martyr Athanaſiæ apparet & eam conſolatur.

His auditis, Athanaſia à luctu & lachrymis ad gaudium & exultationem conuerſa, retulit marito, quæ nocturna, in templo, viſione acceperat, & ait: Reuera Domine mi, ſi me audis, facies mihi poteſtatem monaſterium ingrediendi, vt mente & corpore caſta, reliquũ vitæ meæ tempus, in Chriſti ſeruitio ſedula peragam. Cui Andronicus, benignum cum gaudio præbens aſſenſum, vocato ad ſe ſocero omnes tradidit facultates: mandauitque, vt ex iis Noſocomium & Xenodochiũ monachorum conſtrueret: deinde omnibus ſuis ſeruis manumiſſis, relicta domo, relicta terra & cognatione, vna cum coniuge profectus eſt, ad patres in Scetem, ad Danielem Abbatem virum ſanctitatis, & prudentiæ opinione celebrem: qui eos cum gaudio excepit, & ſalutaribus monitis, aliquamdiu inſtructos, Athanaſiam quidem in monaſterio Tabenneſiotarum collocauit: Andronicum vero monaſtico indutum habitu, ſub ſua diſciplina militare permiſit.

Nudant ſe omnibus ſuis facultatibus.

Andronicus proficiſcitur ad patres in Scetem cum coniuge ſua

Poſt annos autem 12. quibus ſtrenue in omni vitæ ſanctitate Chriſto militauerant, ingens deſiderium ſacra loca viſitandi inuaſit Andronicum. Neque difficulter Abbas Daniel poteſtatem ei fecit ea reuerenter obeundi: quin data benedictione, eum lubẽs dimiſit. Cõtigit autem dum iter per Ægyptum haberet, & ſub ſpina ſedens animum ab æſtu Solis & laboris nonnihil recreare vellet, vt vxor eius virili induta habitu, ad loca ſa-

Andronicus viſitat

ea ſacra iter quoque faciens, iſtac tranſiret, & in coniugem ſuum ignota cognitum incideret. Cumque mutua ſe ſalutatione honoráſſent, placuit eis vt ſimul, in ſilentio tamen, iter facerent, & ſacra loca viſitarẽt. Quę poſtquam ſumma cum reuerentia luſtraſſent, tanta inter eos beneuolentiæ & amoris magnitudo creuit, vt alter ab alterius familiaritate aue li ſe non pateretur. Placuit igitur ex ſanctorum patrum auctoritate & cõſenſu, vt ſimul in eadem cella degentes, mutuis ſe obſequiis & ſalutaribus monitis fouerent, atque ad omnẽ vitę perfectionem alter alterum incitaret, erudiretque. Neque enim quiſquam eorum qui in Scetem, & vicinis locis habitabant, eos coniuges eſſe nouerat; immo nec ipſe Andronicus, vel tenui aliqua ſuſpicione eam eſſe Athanaſiam conſequi poterat: vſque adeo namque priſtinam corporis pulchritudinem, ieiuniis & vigiliis fœdauerat, vt Æthiops plane videretur.

loca ſacra.

Andronicus non noſcit vxorem ſuam, ab eadem cognitus.

Habitant ſimul, nec tamen Andronicus coniugem vnquam agnouit.

Poſtquam vero duodecim annos ſimul in eodem habitaculo, in omni vitæ ſanctitate ac caſtimonia exegerant, Athanaſia multis & aſſiduis pœnitentiæ laboribus exhauſta, in morbum incidit. Andronicus vero cum incredibili eam amore (quam tamen virum eſſe credebat) complecteretur, & mortis ei periculum imminere cerneret, concito gradu ad Abbatem Danielem profectus eſt, vt eum inde ſecum ad Athanaſiam cum mortis iam doloribus conflictantem, adduceret. Venit ille, & lachrymantem Athanaſiam inueniens, Athanaſi, inquit, abba, ecquid eſt hoc quod, expleto iam laborum tuorum curriculo, cum merces tibi ampliſſima in cœlis conſtituta ſit, lachrymaris? Cui Athanaſia, non inquit, ploro ô venerande ſenex, niſi propter confratrem Andronicum, cui quæſo, poſtquam corpuſculum meum terræ tradideris, ſchedulam, quæ modo ſub capite meo requieſcit, tradere digneris. Hæc cum dixiſſet, preuiiſque precibus communicaſſet, ſuauiter in manus creatoris ſui ſpiritum efflauit.

Athanaſia abit ad Chriſtum.

At vero cum ad faciendas ei exequias ingens mona-

Proditur fœmineus in ea ſexus. chorum turba de more confluerent, inuenta eſt Athanaſia ſexu fœmina. Quod vt celebri rumore diuulgatum fuit; fœminam ſcilicet incredibili virtute, & naturæ fragilitatem, continentia & duritie; vitæque auſteritate, Patres etiam ſanctiſſimos ſuperaſſe, omnes Lauræ Alexandriæ, & vniuerſa ciuitas, & omnes denique monachi Scetæ, cum ramis & palmis conuenerũt; & venerandas reliquias ſummo cum honore ac gaudio extulerunt *Honorifice ſepelitur.* Andronicus autem non multo poſt, coniugem ſuam felici agone ſequutus eſt. *Andronici obitus.*

MARTYRIVM SS. IVLIANI, EVNI; BESAE ET Macaris, qui idipſum conſummârunt Anno Chriſti 253. Decij Imp. 1. Sede vacante. Ex eo quod extat apud Cæſar. Baron.

Tom. 2. Annal & in Not. in Martyr. Roma. 27. Februa.

DEcius Imperator, vt initio clementia & humanitate, ſuorum ſibi animos conciliare eſt viſus, ita paulo poſt, animo immutato minis & edictis crudeliſſimis, in Chriſtianos præcipue ſæuire non deſtitit. *Decij crudelitas in Chriſtianos.* Nam diuulgato edicto, tanta rabie & crudelitate in nomen Chriſtianum debacchatus eſt, vt tempus illud adeſſe videretur, quod Dominus futurum prædixerat; in quo electi etiam, ſi fieri poſſet, in errorem ducerentur. *Matth. 24. Marci 13.* Omnes namque metu perculſi obſtupeſcebant: atque ex illis, qui cum dignitate, tum diuitiarum affluentia præſtare videbantur, (qui quidem non pauci erant numero) nonnulli timore perterriti, diis ſe vltro colendis offerebant; *Lapſorum ingens numerus.* alij ex priuatis ædibus in publicum raptati, ad delubra à magiſtratibus ducebantur; multi vicinorum ſuaſu eo pellicebantur; qui quidem nominatim euocati, ad impura & profana eorum ſacrificia ſe conferebant.

Horum autem non pauci, quaſi minime eſſent ſacrificaturi, ſed illi ipſi potius victimæ & ſacrificia idolis futuri, pallore exalbeſcebant, & formidine attoniti obſtupeſcebant; adeo vt à frequenti populi turba, quæ circum-

Digitized by Google

circumſiſtebant, dum ſe omnibus perſpicue pateface-bant, cum ad moriendum tum ad ſacrificandum eadem timiditate eſſe affectos, riſui & ludibrio haberentur. Alij paratius ad altaria procurrentes, duo ore & impudenti, conſtanter aſſeuerabant, ſe nunquam cum Chriſtianis legibus commercium habuiſſe; de quibus veriſſima illa Domini eſt ſententia, Diuitem difficulter poſſe ſaluari. Ex reliquis, qui tenuiores erant, magiſque obſcuri, plerique vtrumque iſtud hominum genus quod poſtremo poſuimus imitabantur. Alij fugam capeſſebant, comprehendebantur alij; atque ex prenſis multi in vincula & carcerem trudebantur; ibidemque multis incluſi diebus, tandem antequam ad tribunal accederent, Chriſtum impie eiurabant. Quidam tormentorum pericula fortiter ſubeuntes, ad extremum turpiſſime ſuccumbentes, fidem pernegabant.

Cæterum qui Domini erant, tāquam firmæ & beatæ columnæ, eius ope & gratia roboratæ, fidei firmitati, quæ in eorum animis penitus inſidebat, vires ac tolerantiam apte & appoſite reſpondentem adepti, admirabiles & inſignes eius regni martyres & teſtes facti ſunt. Quorum primus erat Iulianus, homo podagræ doloribus adeo oppreſſus, vt neq; incedere, neque pedibus conſiſtere poſſet. Hic cum aliis duobus qui eum geſtabant, ad iudicem adducitur; quorum alter extemplo fide per ſummum ſcelus abiurata, ad dæmonis caſtra transfugit; alter vero nomine Cronion cognomēto Eunus, & ſenex ipſe Iulianus, Dominum ingenue ſunt confeſſi, ac triumphum de hoſte egerunt clariſſimum.

Iuliani Cōfeſſio & virtus inter lapſos egregie emicat.

Eunus famulus Iuliani manet conſtās in fide Chriſti, altero in perfidiā labente.

Nam per totam vrbem*, quæ certe ampliſſima eſt, camelis inſidentes deducti, & ita ſublimes verberibus cæſi, tandem immenſo quodam rogo & ſupra modum exardeſcente, hominum multitudine vndique circumfuſa, combuſti ſunt. Cumque ad locum ſupplicij adducerentur, miles quidam nomine Beſas, illis interdum opem ferre, & iis, qui contumelia eos afficiebant,

**Alexandriam.*

Iulianus cum Euno famulo viuus crematur.

Beſas miles dum martyres tutari nititur. *ſecuri demum percutitur.* ex aduerſo reſiſtere laborabat. Quod cum populus fu- ribundo clamore ægre ferret, ilico inde abreptus, ad iu- dicem in præclaro illo prælio pro Domino ſuſcepto, tanquam fortiſſimus Dei bellator, ſtrenue & viriliter ſe gerens, ſecuri demum percuſſus eſt. Alius quidam ge- nere Afer, qui & appellatione Macar, & ob vitam quã diuinæ gratiæ ſubſidio degiſſet, vere Macar, id eſt, bea- tus fuit, cum ad fidei negationem, iudice eum ad eam rem magnopere cohortante, adduci non poſſet, viuus crematus eſt.

Macar ſtabilis in fide perſeuerãs, viuus cõburitur.

Caſ. Baron. Not. in martyr. Rõ. & Tom 7. Annal. Anno 579.

VITA SS. LVPICINI ET ROMANI ABbatum; ex ea quam D. Gregorius Turonen. Epiſcopus ſcripſit. Excoluerunt hi Sancti monaſticam vitam, temporibus Chilperici Regis Francorum; circa annum Domini 565.

28. Februa. LVpicinus & Romanus germani fratres, eximij à teneris pietatis cultores, cum ætate iam perfecta, & maximarum artium cognitione imbuta, ad ſuſcipienda matrimonij vincula à parentibus cogerentur, non mediocri animi dolore affecti ſunt, propterea quod firmiter ſuos apud animos conſtituerant, illibata & corporis & mentis integritate, diuinis ſe rebus mancipare. Sed cum genitor importunitate maxima inſtaret, & Lupicinum natu maiorem ad nuptias impelleret ipſe ne qua in re patris animum rebel one offenderet, ſponſali quidem vinculo alligari ſe paſſus eſt; ſed reuera tota mente à carnali copula abhorrebat. Romanus vero nuptias conſtanter ſemper refutauit.

Lupicinus cogitur ad nuptias. *Romanus eas reſpuit.*

Parentibus vero felici morte ex hoc ſeculo ſublatis, communi conſenſu Lorenſis eremi opaca luſtrantes (quæ inter Burgundiam & Alemaniam ſita Auenticæ adiacet ciuitati) placuit, vt fixa ibidem tentoria figerent, victumque ſolis herbarum radicibus quærerent. Neque

**Iurenſis.* *Petunt eremum Lorenſem.*

Digitized by Google

Neque ſegniter rem aggreſſi, proſtrati ſolo, Dominum diebus ſingulis cum pſalterij modulamine deprecabãtur. Interim vero humani generis hoſtes, liuore contra eos maximo concitati, acres inſidias illis ſtruere, vt ab arduo ſanctiſſimæ iſtius vitæ inſtituto eos depellerent. Precum ſi quidem tempore, tanto lapidum imbre eos perfundebant, vt immenſis dolorum cruciatibus conſternati, domum demum paternam repetere cogitarẽt: ſicque tandem & ætas immatura quotidianis victa iniuriis (proh pudor) ceſſit, & eremum deſeruit.

Relinquũt eremum, ob dæmonum infeſtationes.

Porro cum relicto ſolitudinis habitaculo, ad villas propinquiores veniſſent, & pauperis cuiuſdam muliérculæ domum hoſpitandi gratiâ ingreſſi eſſent, cœpit illa virorum iſtorum habitum, & vultuum maciem ac ſqualorem admirata, de itineris & vitæ ratione multa inquirere. Cui cum non ſine confuſione, rem totam per ordinem panderent, ait illa: Oportuerat certe vos viriliter contra inimici inſidias decertare, nec vllas eius fraudes vel inimicitias formidare; & dubio procul, præclaram tandem de eo victoriam adepti fuiſſetis. His auditis rubore ſummo propter ignauiam ſuffuſi ſunt; & paululum à muliere ſcorſum digreſſi, mutuis ſe ſermonibus ad repetendum certamen corroborârunt; ſumptiſque in manu bacillis, armati vexillo Crucis, ad eremum regreſſi ſunt; in qua multo tempore conſuetas dæmonum inſidias, ac lapidum ictus ſuſtinentes, tandem Dei auxilio ſuperatis inimicis expediti perſeuerârunt.

Redarguũtur à muliercula ignauia.

Cito ad eremum redeunt, & vincunt dæmones.

Tum vero turbæ paulatim ad eos confluere, & ſalutaria monita poſtulare; quibus tanta virtute & ſuauitate pabula ſalutis miniſtrârunt, vt eandem vitæ ſocietatem cum iis omni tempore læti expeterent. Quare viri illi ſanctiſſimi, qui omnium ſaluti conſultum cupiebant, ſucciſis ſyluis, & in plana redactis, monaſterium conſtruxerunt; in quo ita Deo ac pietati vacabãt, vt propriis ſibi laboribus victum quærerent. Tantus autem feruor loci illius proximos breui inuaſit, vt aliis atque aliis ad idem vitæ inſtitutum confluentibus,

Conſtruũt tria monaſteria.

Digitized by Google

priori monaſterio aliud, quod erat eo amplius, adiiceretur: ac tandem etiam ſecundo tertium; quod & commoditate & amplitudine priora longe ſuperabat. In his frequens ſatis monachorum numerus in omni ſanctitate ac ſeueritate diſciplinæ degebat; quorum omnium Lupicinus Abbas, curam tam animæ quam corporis habebat. Cum autem die quodam extrema rei familiaris inopia laboraret, neque haberet vnde tā- tam multitudinem ſuſtentaret, fuêre illi theſauri quidam antiquitus in eremo reconditi, diuina reuelatione oſtenſi; è quibus annis plurimis, coempto cibo, fratres alebat, & ſanctam congregationem conſeruabat.

Reuelātur ei theſauri abſconditi.

Factum eſt autem, vt quodam tempore Lupicinus fratres ex officio viſitans, inueniret in domo quadam, magnum ferculorum apparatum, & piſcium multitudinem; vnde commotus, cunctos quos parauerant cibos tam piſces, quam olera, in vnum congeſſit, aitque; De his pultibus reficiantur fratres: non deliciis vacent, quæ mentem à diuino impediunt officio. Tunc viri duodecim habito conſilio, locum reliquerunt; & iracundia inflammati ſtatuerunt, ad relicta ſemel mundi oblectamenta redire.

Interea cum per deſerta vagantes, Ægyptum atque ollas carnium inquirerent, Romanus, qui per viſum rem totam cognouerat, Lupicinum reuerſum, de modo & ratione diſciplinæ parum prudenter inſtituta, acriter reprehendit, dixitque; Profecto ſatius foret, te nunquam fratres accedere, ſi eos verborum auſteritate diſpergere, & non potius lenitate colligere, atque in officio continere potes. Lupicinus vero cum contra diſſereret, & ſe paucorum expulſione, reliquorum ſaluti egregie proſpexiſſe, & paleas à tritico ſeparaſſe diceret, Romanus eo relicto ad Dominum confugit, & vi lachrymarum in oratione profuſa, obtinuit, vt illi (qui iam cæca mente, in abrupta vitiorum præcipi-

Romanus Lupicinum reprehēdit.

Ecce quā- ta orationis virtus.

Digitized by Google

cipitia ruebant) ſalutari dolore compuncti ad mentem redirent; & ſinguli ſibi monaſteria (quæ vſque in hodiernum diem in Dei laudibus perſeuerant) conſtruerent. Romanus autem ſumma dilgentia infirmorum curam ſuſcepit, & nutantia in virtutis certamine corda, oratione ſua confirmabat.

Factum autem eſt die quodam, dum ſchedulus fratres viſitaret, vt ingruentibus noctis tenebris, ad hoſpitium quoddam leproſorum diuertere cogeretur. Erant in eo nouem viri lepræ morbo miſere deformati; quorum pedes inſigni charitatis officio poſtquam lauiſſet, omnes in ſtratum vnum nocte illa quieſcere voluit. Illis autem alto ſopore depreſſis, vir ſanctus extenſa manu, corpora ſingulorum tetigit, & luridæ lepræ maculas mira virtute fugauit.

Romanus ſanat leproſos.

Lupicinus autem deuecta iam ætate, Regem Chilpericum (qui tunc Burgundiæ præerat) acceſſit; ad cuius ingreſſum Regis cathedra (qui tunc forte ad cōuiuium reſidebat) intremuit. Vnde Rex non mediocriter perterritus, Terræmotus, inquit, factus eſt. Aliis autem reſpondentibus, nihil ſe commotionis ſenſiſſe, Cito, inquit, quantocyus ad portam accurrite, ne quis forte nobis nociturus adſit. Neq; enim ſine cauſa hęc ſella contremuit. Qui protinus concurrentes, offenderunt ſenem in veſte pellicea; quem Regis ipſius conſpectibus obtulerunt. Cui Rex; Quis, inquit, es? vnde venis? & quæ te neceſſitas noſtra adire palatia compulit? Ille, vero; Sum, inquit, Dominicarum ouium pater; quas cum Dominus ſpiritualibus cibis iugi adminiſtratione reficiat, corporalia eis interdũ alimenta deficiũt Ideoq; petimus potentiam verã, vt ad victûs veſtitûſque neceſſaria aliquid tribuatis Rex hæc audiẽs, agros & vineas ampliſſimas ad eorũ neceſſitates ſtatim deputauit: quas vir S. admittere plane recuſauit. Neq; n. decet, dicebat, monachos mũdanis extolli facultatibus, ſed in humilitate cordis, Dei regnũ iuſtitiãq; eius exqrere. At Rex hęc verba admirãs, pcepit aulę ſuę miniſtris,

Nota rem miram.

Lupicenius agros & vineas, à Rege Chilperico oblatas, non vult recipere.

Digitized by Google

Alia illi à Rege aſſignantur. niſtris, vt annis ſingulis trecētos modios tritici, eodemque numero menſuras vini, ei traderent; ac centum inſuper aureos ad comparanda fratrum indumenta darent. Quod vſque nunc à fiſci ditionibus capere referuntur.

Moriuntur ſenes. Poſt hæc ſenes ætate pariter ac virtutibus prouecti, beato fine ad immortalitatis gloriam commigrârunt. Et quidem Romanus cum à fratre, quo in monaſterio ſibi ſepulcrum fieri vellet, quæreretur: reſpondiſſe fertur; Noſti frater, Dominum ſingularem mihi ſeruo ſuo curationis gratiam conceſſiſſe, multoſque per manuum mearum impoſitionem, ac crucis Dominicæ ſignum à variis languoribus ereptos eſſe; ideoque in monaſterio, à quo mulierum acceſſus arcetur, collocari non debeo, ne fœminas à conſuetæ benignitatis gratiâ, poſt mortem meam, excludere videar. Quare funus eius elatum fuit; atque eminus à monaſterio in monte paruulo ſepultum: cuius paulo poſt monumentum, celebri admodum noui templi ſtructura honoratum fuit: & miraculorum maximorum virtute clarum euaſit. *Monumētū Romani miraculis clarum.* Lupicinus vero intra monaſterij baſilicam ſepultus, reliquit Domino multiplicata concreditæ ſibi pecuniæ talenta, id eſt, ſanctam optimorum fratrum congregationem, diuinis virtutibus florentiſſimam.

MAR-

Digitized by Google

MARTIVS.

VITA S. ALBINI, ANDEGAVENSIS EPISCOPI ET CONFESSORIS;

Caſ. Baron. Annal. Tom. 7 & In Notatio. in martyr. Rom.

Ex ea quæ eſt per Fortunatum Presbyterum. Interfuit hic Concilio Aurelianenſi tertio, habito Anno 26. Childeberti Regis Francorum; Anno à nato Chriſto 540. Vigilij Pap. I. Iuſtinian. Imp. 14.

Beatiſ.

I. Martij. Patria Albini. Illuſtres eius Natales.

ALBINVS Veneticæ regionis, claro admodum ſtemmate natus, generis nobilitatem maximis virtutum ornamentis egregie ampliauit. Qui tenera adhuc ætate, mentis altitudine præſentis vitę ludibria contemnens, in Cincillacenſi monaſterio Deo ſe conſecrauit, tantaque virtutum omnium excellentia militauit, vt totius congregationis regimini, ſumma omnium gratulatione præficeretur. Quo in munere, ſingulari prudentiæ & pietatis ſignificatione, quinque & viginti annis verſatus, ad Pontificalem gradum ciuitatis Andegauenſis euocatur. Hanc vero ſummam ſacerdotij dignitatem tanto virtutum ſplendore adminiſtrauit, vt cunctis è cœlo, ad ſalutem eorum procurandam, dilapſus videretur. Paupertatis malum ab omnibus, quibuſcunque poterat modis, quam longiſſime repellebat; ita vt alio-

Petit monaſterium. Fit Abbas. Creatur Epiſcopus. Inſignis eius in omnes miſericordia.

Digitized by Google

rum neceſſitatem ſuam eſſe arbitraretur; languores à miſerorum corporibus fugabat; omneſque ad ſe venientes,& opem in rebus afflictis implorantes,paterna quadam beneuolentia recipiebat.

Quadam vice vicum Geginam prætereiens, voces lugubres cum miſerabili eiulatu audiuit;cumque tantorum fletum cauſam quæſiiſſet,intellexit parentes filij ſui mortem deplorare; ad quos vir Dei accedens, blandis eos conſolatus eſt verbis; & ſtatim in oratione multis cum lachrymis proſtratus, mortuum ad vitam reuocauit. Ex monaſterio dein Aſiaco, quod paterna ſolicitudine viſitauerat,rediens,cæcum quendam magnis vocibus opem poſtulantem obuiam habuit; cui ſalutaris impreſſione crucis, lumen protinus reſtituit. Andegauis item Maurilio quidam, oculorum orbatus lumine, inſtanter ab Albino ſignum ſanctæ crucis palpebris ſuis imprimi petiit; qui Dei miſericordiam cum gemitu implorans, protenſa dextera cæcum illuſtrauit.

Mortuum excitat. Cæco viſum reddit. Item alio.

Ætherea illuſtris quædam fœmina, cum regis perſecutione in Dullacenſi villa in vinculis teneretur, ſtatuit vir ſanctus, habitu corporis mutato,periclitanti opem adferre. Ingreſſus igitur ad illam, multis beneuolentiæ & humilitatis ſignis excipitur à fœmina, rogante atque obſecrante,vt à graui captiuitatis miſeria eripere eam vellet. Vir Dei precibus mulieris motus, apprehenſa eius dextera, ſequi ſe confidenter eam iubet. At è cuſtodibus quidam, per ſummum contemptum,in ſacerdotis faciem inſufflans,à pio conatu eum impedire voluit; qui mox tanti ſceleris pœnas exoluens, morte ſubitanea mulctatus, cæteris ingentem, eamque ſalutarem formidinem incuſſit; atque ita piam fœminam è vinculis ſolutam, in libertatem reſtituit.

Fœminam à captiuitate liberat.

Acceſſit quandoque pius Pater in vicum, cui Albinia nomen,piæ deuotionis ſtudio. Ibi cæcus quidam, dum miſericordiæ opem, ab eo magno clamore flagitat, cœpit miſerabili dæmonis infeſtatione torqueri; quem

Cæcus dæmoniacus curatur.

Digitized by Google

quem vir Dei, ſuſis de more precibus, & à miſerandis corporis tenebris, & ab immundi ſpiritûs infeſtatione liberauit.

Plurima ſimilium virtutum opera vir ſanctus edidit, quorum ſingula referre longum nimis foret; Vnum hoc ad inſtructionem omnium, qui Chriſti in terris munere funguntur, ſilentio præterire non poſſumus; tanta nimirum eum animi magnitudine in ſceleribus hominum corripiendis præditum fuiſſe, vt nullis principum vel regum minis, ne quidem morte acerbiſſima propoſita, à conſtantia deiici potuerit. Vnde cum perſonas quaſdam anathematis fulmine ab Eccleſiæ cõmunione repuliſſet, & Epiſcopi alij, vt eas ab omni vinculo excommunicationis ſolutas, in ſinum Eccleſię reciperet, inſtarent, vrgerentque, & vi mala etiam coactum ad hoc impellerent, ille ſtricto Dei iudicio ſibi propoſito, in hunc modum reſpondit; Et ſi veſtræ ſubſcribere ſententiæ vi mala compellor, dum vos cauſam Dei recuſatis defendere, ipſe potens eſt vindicare; & graui mox animi ægritudine oppreſſus, ante è vita migrauit, quam iniquo poſtulato ſubſcriberet. Quis neget hoc martyrij genus, & quidem acerbiſſimum eſſe: nam cum pro iuſtitiæ defenſione ſanguinem fundere non poſſet, quod ſane illi gratiſſimum fuiſſet, extrema fame ſitique iuſtitiæ conſectus, expirauit. Et hic quidem fuit, poſt multos in terris exantlatos labores beatiſſimi Præſulis finis; cuius ſacrum corpus à Germano Pariſiorum Epiſcopo, huius Pontificis ſucceſſore, cum debito honore (prout præclara eius ſanctitas merebatur) in aliud egregio opere templum transferretur, tres paralytici integram membrorum ſanitatem cõſequuti ſunt; & duo præterea cæci, meritis eiuſdem Sancti, gratiſſimum Solis lumen aſpexêre. Adminiſtrauit autem Pontificiam dignitatem cum ſumma integritate & eximia ſanctimoniæ laude, annis viginti quinque & menſibus ſex; pro qua à Domino ſempiternam iuſtitiæ coronam, anno ætatis ſuæ octogeſimo in cœlis recepit.

Magnanimitas eius, incaſtigandis hominũ ſceleribus.

Moritur pro iuſtitia defenſione.

Præclara miracula in translatione reliquiarum eius.

VITA

Digitized by Google

Alias Suuiberti. Cæſ. Baron. Tom. 8. & 9 Annal. Eccleſ. & in Not. Martyr. Rom.

VITA S. SVVIBERTI, VVERDENSIS Eccleſiæ primi Epiſcopi, & Confeſſoris: Saxonum, Vveſtphalorum; Friſonumque Apoſtoli; ex ea quæ eſt prolixe admodum conſcripta, à Marcellino presbytero, eius coætaneo. Obiit Anno Domini 717. Diuorum catalogo aſſcriptus Ann. 803. à Leone Papa 3.

1 Martij.

** Hic Pontifex in exilio mortuus eſt.*

Genus S. Suitberti clariſſimũ.

ANno Domini ſexcenteſimo quadrageſimo ſeptimo, tempore ſanctiſſimi Papæ * Martini & martyris eximij, Conſtantino Romanorum; Oſvvino, S. Oſvvaldi Regis martyris fratre, Angliæ ſceptra moderante; fuit in Anglia in regno Nord Humbrorum princeps quidam, Comes de Nortingram, Sigibertus nomine, qui cum coniuge ſua Berta inſigni admodum nobilitate fœmina; miræ virtutis fulſit inſigniis. Habuit Berta matrem Oſtridam, patrem Edilredum; Edilredus Oſtum; Oſtus Eugiſtum; à quo Britannia, Angliæ primum nomen, adepta eſt.

Berta & mariti eius Sigeberti Comitis pietas.

Pia hæc & nobilis Comitiſſa frequenter cum magna animi ſui voluptate conſiderans multorum principum filios, mirabili virtutum ſplendore ornatos, primarias Eccleſiaſticæ dignitatis ſedes in Anglia adminiſtrare, multiplicesque pietatis fructus cum ſumma regni totius pace ad populum vniuerſum tranſmittere incredibili diuini luminis cupiditate inflammata, aſſiduis precibus à Domino prolem poſtulare inſtitit, quam ſacro eius ſeruitio perpetuo conſecrare poſſet.

Berta poſtulat à Deo prolẽ.

Nocte quadam leni ſopore oppreſſa, viſa ſibi videre eſt, rutilantem in firmamento, miræ magnitudinis ſtellam; ex cuius Orientali parte, duo lucidiſſimi radii miro fulgore micantes procedebant; quorum vnus Germaniam, alter Galliam ſpectabat. Tandem vero poſtquam illam ſumma cum admiratione diu contemplata eſſet, è cœlo in ſtratum eius delapſa eſt. Quo caſu,

Digitized by Google

ſu,ingenti formidine correpta,edito clamore,Sigebertum de ſomno excitauit; qui ex inſolito coniugis clamore, membrorum omnium tremore correptus, tantæ formidinis cauſam ſtudioſe quæſiuit. Nec mora, mane facto, Aidano Lindisfarnenſi Epiſcopo accito, viſionis ſeriem diligenter exponunt; qui diuini luminis ſplendore illuſtratus, coniectura minime dubia, eos in ſpe prolis, quæ multis doctrinæ & ſanctitatis ſuæ claritate,lucem allatura eſſet,conſtituere. Nec ſane fefellit eos coniecturis veritas; nam puer nouis futuræ ſanctitatis indiciis in lucem editus, ab ipſis pene incunabulis, egregium virtutum maximarum ſpecimen prębuit,& ne aduerſa vitiorum tempeſtate quaſſatus,in cæcos errorum ſcopulos aliquando impingeret,ad tutiſſimum religionis portum,ætatis ſuæ quintodecimo,confugit. Vbi poſtquam nouem annos continuos,aſſidua rerum diuinarum contemplatione exegiſſet, ſacerdotij gradum adeptus eſt; quem annis deinde ſeptem, tanta vitæ ſanctimonia adminiſtrauit, vt Reges & principes in magnam ſui admirationem pertraheret.

Viſio Bertæ oſtenſa.

Naſcitur ei filius.

Anno ætatis ſuo quintodecimo, religionem intrat.

Egbertus autem Eboracenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus,fama ſanctitatis eius excitatus, vocatum ad ſe, in ſanctiſſimi Apoſtolorum principis Eccleſia, Canonicum ordinauit; vbi biennio, indefeſſo vigiliarum & orationum diuinarumque rerum ſtudio,exacto, Abbas monaſterio,Dacore dicto,Præfectus eſt. Erat tunc tẽporis in Anglicanis hominibus tam ardens deuotionis pietatiſque ſtudium,vt certatim non modo plebei, ſed viri principes,& reges ipſi,ſpretis mundi deliciis & opibus, in ſumma vitæ paupertate Chriſti fideliter veſtigiis inſiſterent.Alij igitur animarum ſaluti ſtrenuam operam nauabant, terraſque ignotas cum ingenti periculo & labore luſtrabant, vt homines cæcis errorum tenebris miſere inuolutos, ad clariſſimam Euangelij lucem vocarent; quorum vnus S. Columbanus Abbas duodecim clericis ſtipatus, Galliam peragrauit, & à miſera dæmonum ſeruitute plurimos ad Chriſti libertatem

Egbertus Eboracenſis Antiſtes Canonicũ eum ordinat.

Fit Abbas.

Anglorum admiranda pietas.

Eius vita habetur. 21. Nouem.

Digitized by Google

Rex Coaduualla, & Rex Offa fiunt monachi.

tatem tranſtulit. Alij ſanctorum limina ſingulari animi deuotione obibant, & res mirabiles Deo duce geſtas, intimis ſenſibus recondebant; quorum Coaduualla opibus & honore potens Rex, & Offa Cantuariorum Rex, inſignes admodum fuêre; qui anno Domini ſexcenteſimo octuageſimo nono, ſpreto regali diademate, ad ſacra monachorum caſtra confugêre; & à Sergio Papa externis ſpiritualis militiæ inſigniis donati fuêre. Alij diuini amoris facibus vehementius inflammati, in vaſtas ſolitudines, & ab omni familiari hominum congreſſu vacuas, ſeſe abdiderunt; quorum S. Iudocus & S. Vvinocus regũ filij mirabiles extitêre.

Iudocus & Winocus, regum filij, fiunt eremitæ.

Suitbertus autem occulto numinis inſtinctu edoctus, ſpretis nouæ dignitatis honoribus magno ſtudio & labore, ad animarum ſalutem procurandam ſe cõparauit. Nam vt Vvilfridus Epiſcopus Lindisfarnenſis, deinde Merciorum, nouiſſime Eboracenſis Archiepiſcopus, Romam iturus, flante Fauonio, mirabili Dei prouidentia ad Friſiam appulſus, per totam hyemem, gentem illam cæcis errorum omnium tenebris miſerabiliter immerſam, noua Euangelij luce illuſtrandam ſuſcepit, & aliam gentis illius ad Chriſtum conuertendæ ſpem oſtendit, Egbertus vt gentem Friſonum Saxonumque (à quo Angli originem duxiſſe feruntur) à miſera dæmonum ſeruitute, in Chriſti libertatem vindicaret, miſſis duodecim inſigni admodum pietate & eruditione viris, præclare, quod Dei virtute & gratia moliebatur, effecit. Horum autem nomina fuerunt; Vvillebrotdus: Suitbertus: Acca: Vvigbertus: Vvillibaldus: Vvinibaldus: Lebuinus: duo Evvaldi: Vverenfridus: Marcellinus: & hi quidem omnes ſacro presbyterii ordine inſigniti. Poſtremo Adelbertus Leuita, Deirorum regis filius: quorum alij ſanguine ſuo Euangelij veritatem conſignârunt; alij ad extremum vitæ ſpiritũ pro eorum ſalute laborantes, placide quieuerunt.

Wilfridus Dei prouidentia, in Friſiam venit.

Nomina eorum, qui primi in Friſiam, ad gentis conuerſionem miſſi fuere.

Hi igitur excellenti vitæ puritate, contra omnem perfidiæ rationem muniti, anno Domini ſexcenteſimo nonageſimo, Sergij vero Rom. Pontif. tertio, Imperãte

Iu-

Iuſtiniano religionis & pietatis laude florentiſſimo, & Aldevvino Colonienſis Eccleſiæ Epiſcopo decimo, in Vviltenburg ſiue Traiectum proſpero vēto delati ſunt. Agebat ea tempeſtate Radbodus, Friſiæ Rex, virtute Pipini de Herſtallo, principis Chriſtianiſſimi, Maioris domus Franciæ, pulſus, fugatuſq; apud inſulam quādam (quam à Deo quodam ſuo Foſtæ) Foſtelandiam appellabant. Hanc Chriſti Sacerdotes magna virtute ingreſſi, Iouis & Foſtæ delubra deſtruxerunt: multoq. tandem ſudore, tres viros Euangelio genuerunt.

Radbodus Rex Friſiæ

Deſtruunt Chriſti Sacerdotes, Iouis & Foſtæ delubra.

Radbodus vero audita idolorum ſuorum ruina, S. Vvigbertum comprehendi, & atrociſſimis mactatum ſuppliciis, interimi iuſſit: reliquos exilij pœna mulctatos, Euangelij prædicatione interdixit: qui incredibili gaudio pro accepta pro Chriſti nomine contumelia perfuſi, ad Pipinum ſe receperunt: à quo egregio humanitatis & beneuolentiæ officio excepti, non multo poſt tyranni viribus plane contritis, in eandem meſſem miſſi ſunt. Et primo quidem ab omni iniuria Barbari, quanquam in ſcelere perfidiæ obdurati, ſe continuerūt ſeuera nimirum Pipini denūciatione prohibiti, ne quā Chriſti ſeruis calumniam inferrent. Sed non potuit illa Barbarorum modeſtia, ſuppliciorum formidine conſtituta, eſſe diuturna: nam ſimulatque minimam concepti, in ſeruos Dei furoris expromendi occaſionem oblatam viderunt, eam minime neglexerunt. Cum enim Suitbertus paucis ſtipatus neophytis, fidei calore incēſus, ad diuerſas Germaniæ prouincias excurriſſet, & vicum quendam Duerſtat dictum, nefaria idolorum cultura celebrem inueniſſet, inſtitit diuini verbi fulmine execrandam impietatem deiicere: quo Barbaræ mentes vehemētius irritatæ, ſublatis clamoribus, violenta manu in carcerem eum traxerunt, omnique ſcelere occultam ei necem inferre contenderunt. Sequebantur eum multis cum lachrymis Vverenfridus & Marcellinus: quos ille forti & inuicto animo conſolatus, ad conſtantiam ne mortem pro Chriſti gloria ſubeundam extimeſcerent, hortatus eſt.

Wigbertus martyr in Friſia.

Alij pulſi abeunt ad Pipinum Franciæ Principem.

Suitbertus in vincula coniicitur.

At

Angeli viſitatione vinculis liberatur.

At vero cum carceris ſqualore circumdatus, omniſque humano ſolatio deſtitutus, orationi incumberet, adfuit ſubito cœleſti conſpicuus ſplendore Dei Angelus; qui Chriſti famulum confractis vinculis, ſeriſque reſeratis, in libertatem reſtituit; atque vt conſtanter Euangelium enunciaret, ei præcepit. Pergit igitur confidenter Suitbertus, & maxima vbique ſui admiratione, plures iam à morte ad vitam reuocare incipit. Stupebant Barbari Chriſti virtutem, idolorumque ſuorum vanitatem paulatim agnoſcentes, impietatem deteſtabantur.

Prædicat S. Suitbertus in Hagenſtein, villa Hollandiæ.

Eodem anno peruenit in villam quandam Hollandiæ, quam Hagenſtein appellant: in qua impiis idolorum cultoribus ſacrum ſolenne erat, ſumma ab iis religione celebratum. Hic vir Dei animo inflammato, cunctos ad ſe vocauit, & maxima vocis contentione nefandam ſceleris impietatẽ, qua conſtricti erant, explicauit: omnibuſque, ni reſipiſcerent, horrẽdum ignis ſempiterni ſupplicium denunciauit. Chriſti vero gratiam, & bonitatem & immenſas regni cœleſtis opes, tanta clar tate in oculis eorum conſtituit, vt vehementer earum amore eos inflammaret. Tunc Barbari, ne inani verborum iactantiæ fidem adhibere viderentur, G ſelbertum iuuenem quendam luminibus ab vtero materno miſere orbatum adducunt, vt eum Chriſti virtute, quem prædicabat, illuſtraret: ſi faceret, ſine mora omnes Chriſto libenter nomina darent: ſin autem, crudeli mortis ſupplicio, vt impoſtorẽ & paternarum traditionum ſubuerſorem mactarent.

Homini à natiuitate cæco, viſũ reſtituit. Hagenſteinenſes credunt in Chriſtum.

Iuſta hac neceſſitate compulſus Suitbertus, flexis cum ſumma veneratione genibus, ſupplices Deo preces obtulit: & ſancto ſalutiferæ crucis ſigno ſuper oculos cæci formato, cum corporis lumine, cæleſte animæ lumen induxit. Tantæ igitur fidei miraculo omnes perculſi, manus in cælum tendunt; Dei ſeruum cum ingẽti admiratione venerantur: idolorum vanitatem execrãtur: certatimque dira prioris vitæ ſuperſtitione relicta, ad ſanctiſſima Chriſti ſacra confugiunt.

In-

Digitized by Google

Interea numero fidelium indies magis magiſque creſcente, viſum eſt cunctis gregi vniuerſo antiſtites præponere: quorũ auctoritate facilius id quod hactenus multo ſudore partum erat, conſeruaretur. Conueniunt igitur fratres, & Neophyti omnes; nec longa conſultatione habita, Vuillebrordum & Suitbertum cæteris omnibus eo in munere præferendos iudicant. Suitbertus igitur Pontificia fultus auctoritate, multo fidentius alacriuſque in opus incumbere, & perfidiæ reliquias, miraculorum etiam virtute extirpare.

Suitbertus & Willebrordus Epiſcopi conſtituuntur.

Accidit vt Eccleſiam in Malſen in comitatu Teiſterbandiæ, ſuper amnem, ſolenni dedicatione conſecraret. Huic Splinterus adoleſcens quidam admodum generoſus vt intereſſet, ſumma nauigij contentione laborare. Volebat autem actus viri ſancti, quos fama eius celebres vbique fecerat, ſtudioſius explorare; vt inueniret homo à Chriſtiana veritate alienus, quod in eũ calumniaretur. Contigit autem vt dicacitati & facetiis intentus, è margine nauiculæ in aquas decideret, & ante quam auxilium adferri poſſet, fluctib. hauſtus mergeretur. Tunc clamores ingentes, cum eiulatu valde lugubri exorti, plurimos ad triſte ſpectaculum excitârunt; donec res ad parentes delata eſt; qui animi dolorem multis lamentis teſtantes, huc atque illuc curſitabant, ſi quam forte opem inuenire poſſent. Tandem Chriſtianorum exemplo admoniti, cadauer iam aquis extractum, in templum Martis inferunt. Ibi tum multis precibus pro filij ſalute falſum numen fatigatum eſt tantiſque obſecrationibus laboratum, vt Chriſtianos, qui ſpectatores aderant, vehementer ad miſericordiã incitarent. Hortantur igitur Guntherum (hoc namq; nomen patri adoleſcentis erat) vt execrabili errore relicto, animo confidenti ad Suitbertum iret, opemque, ſupplicibus ab eo verbis contenderet; qui Chriſti virtute, minime dubiam ſalutis ſpem pręſtaret. Ille vt erat luctu lachrymiſque oppletus, quanta potuit celeritate maxima, ad ſeruum Dei veri properat; orat, obſecratq;

Suitbertus conſecrat Eccleſiam in Malſen.

vt aliqua ſui miſericordia capiatur; filiumque qui erat vnicus, morte miſerabili extinctum ad vitam reuocet. Si faciat, ſe protinus cũ tota familia & cognatis Chriſto crediturum. Suitbertus quamuis hominem multis rationibus ab animi ægritudine releuaret, & ad firmiſſimam ſalutis ſpem in Chriſto conſtituendam excitaret, ad cadauer tamen venire pie recuſauit; aſſerens Deũ cuius iudicia vera & iuſta ſunt, nequaquam in re tam graui tentandum eſſe. Sed cum ille vehementius inſtaret, & per omnes ſanctitates obſecraret, acquieuit tandem Suitbertus; cui Mechtildis mater Splinteri, luctu aſſiduo miſerabiliter deformata occurrens, tantam miſericordiam incuſſit, vt maxima de Dei bonitate concepta fiducia, ad corpus defuncti acceſſerit, & fuſis cum ingenti lachrymarum vi, ad Dominum precibus, apprehenſa dextera defunctum erexerit, & ſanum eũ Chriſtum Ieſum magna voce confitentem parentibus tradiderit. Attulit hoc vniuerſis non ſolum ingentem admirationem, ſed tantam etiam formidinem, vt ſtatim confractis idolis Chriſto nomina darent, cœleſtemque vindictam, ſi diutius in perfidiæ ſcelere permanerent, vehementer pertimeſcerent.

Defunctũ adoleſcentem, ad vitam reuocat.

Multi credunt in Chriſtum.

Interea Vvillebrordus, qui Romæ à Sergio Papa, Archiepiſcopi munus, cum ſacra manuum impoſitione acceperat, in Germaniam rediit. Cui Suitbertus circa Embricam, feſtiuo occurrens gaudio, magnifica Dei opera enarrauit, & in ſocietatem ſacri muneris accepit; qui coniunctis deinde viribus, non modo Hollandiam, Friſiamque à flagitiorum tenebris in lucem iuſtitiæ vindicarunt, ſed & Lotharingiam & Daciam cum eximio fructu obeuntes, plurimos ad Chriſti ſeruitutem adiunxerunt. Poſt longa tandem itinerum ſpatia magno labore emenſa, iterum ſe Traiectum receperunt; vbi Vvillebrordus Apoſtolicæ Sedis auctoritate primus Archiepiſcopus, dignitatem illam multis titulis ornatam conſtituit.

Willebrordus & Suitbertus Hollandiã, & Friſiã, conuerterunt.

Willebrordus primus Traiectenſium Archiepiſcopus.

Suitbertus autem aliis etiam gentibus Euangelicæ libertatis felicitatem annunciare cupiens, Vveſtphaliã

Suitbertus prædicat Weſtphalis

&

& Saxoniam inferiorem alacritate incredibili peragrauit, diabolicæque verſutiæ fraudes patefaciens, è duriſſima miſerrimaque ſeruitute plurimos in libertatem vindicauit. Erat Monaſterij mulier quædam, quæ tanto tamque miſerabili membrorum contractu laborabat, vt monſtro magis quam homini ſimilis eſſet. Cumque omnibus pene facultatibus in medicos expenſis, omni iam ſpe ſalutis excidiſſet, audita celebri viri Dei fama, petiit ſe ad eum adduci. Adducta, ſupplicibus ab eo precibus in Chriſti nomine, quem annunciari audierat, ſanitatis beneficium poſtulat; adipiſcitur. Hæc virtutis fama, ſtatim in Bilueldiam, ad prædiuitem quẽdam virum Adelbertum nomine peruenit; qui in vltimum vitæ diſcrimen peſtilentis morbi contagione deductus, in firmam ſpem ſalutis animum erexit, ſi vel conſpectu viri Dei frui poſſet. Nec mora; duo ex eius famulis Monaſterium profecti, adducunt Suitbertum; qui ſpe animarum magis, quam corporis ſalute excitatus, minime cunctatus eſt hominem, fuſa de more oratione, à præſenti mortis periculo eripere, & fugatis errorum tenebris ad clariſſimam veritatis lucem transferre.

Mulierem contractã ſanat.

Liberat prædiuitem quendam à mortis periculo.

Hoc miraculo, cum vberrimo animarum lucro, patrato, magna Chriſtianorum gentiliumque ſtipatus caterua, Monaſterium repetiit. In via autem cæcum quendam magnis vocibus opem implorantem obuiã habuit; cui miſſo per Vvilleicum presbyterum baculo ſuo, viſum reſtituit; multoſque paganorum eo facto ad Chriſtum adiunxit. Hinc animo inflammato, Brunſuicenſibus Chriſti gratiam annunciare properauit. Cumque ſumma vocis contentione, dura perfidorum pectora expugnare non poſſet, vidit ſignis rurſus & prodigiis opus eſſe. Erat in vico, qui præ cæteris hominum frequentia celebrior erat, homo quidam, cuius ſiniſtrum latus omni ſenſu priuatum erat, omnemque medicorum induſtriam vi morbi ſuperabat; hic audito Suitberti aduentu, ſummis infimiſq; precib. ne ad ſe venire grauaretur, orat. Venit ſine mora vir Dei,

Cæco, baculo ſuo, viſum reſtituit.

Prædicat Brunſuicenſibus.

Apoplecticum, ſigno crucis ſanat.

Dei, hominemque ſalutifero crucis ſigno, cum ingenti paganorum admiratione, ſanum reſtituit. Mox igitur facto hoc hominum ſermone diuulgato, varij animorum motus exorti ſunt; alij Chriſti virtutem debitis laudibus extollebant; alij maleficum è medio tollẽdum clamabant; tantaque populi commotio facta eſt,

Tumultus.

vt collecta manu nefaria, S. Suitbertum & ſatrapã eius loci, qui Chriſtianorum rebus ſtudebat, occidere pararent. Suitbertus conſpiratione comperta, ne vno temporis momento, morte ſua, quam minime horrebat, rẽ Chriſtianam in periculum adduceret, ceſſit impiis eorum conatibus; relictoque felice Boſone presbytero,

Boructuarios ab errore liberat & ad Chriſtum adducit.

qui ibidem neophytorum curam gereret, ad Boructuarios migrauit; quorum mentes teterrima ignorantiæ caligine obcæcatas, non ſine multis magniſque periculis, prædicationis lumine illuſtrauit.

Erat in villa Velſenberch, vir quidam opum exiſtimatione princeps, Ethelhere dictus. Hic dæmonio obſeſſus, grauiſſimo catenarum pondere conſtrictus iacebat; tãta enim rabie cum in alios, tum in ſeipſum ferebatur, vt nullis vinculis, nullis hominum viribus com-

Dæmonio obſeſſum crucis ſigno liberat.

peſci poſſet. Hunc Suitbertus ſolo verbo, cruciſque ſigno, & à dæmonis tyrannide liberauit, & tanto diuino cognitionis lumine illuſtrauit, vt plurimos ſuo exemplo à prauitate vitæ & perfidiæ ſcelere, ad ardentiſſimũ virtutis pietatiſque ſtudium excitaret. His ſane felicibus initiis, Boructuariorum ſalus egregie creſcebat, firmabaturque, donec hominis vnius intemperantia,

Bruno Saxonum ſatrapa, primicerium vici Ratingen interficit. Item Satrapa confoditur.

quod multo ſudore partum fuerat, diſſolutum, diſſipatumque eſt. Venit namque eo tempore, Bruno magnus Saxonum ſatrapa, in prouinciam Boructuariorũ pernoctanſque in vico Ratingen, orta inter ipſum & loci eius primicerium ex ebrietate diſſenſione, vitam homini per ſummum ſcelus eripuit; Amici ſceleris grauitate vehementer commoti, eadem crudelitate ſatrapam confodiunt. Hinc ſtatim atrox bellum inter vtramque gentem exortum, mutuas cædes excitauit, & res Chriſtianorum plane diſſoluit.

Suit-

Digitized by Google

Suitbertus ergo, Angelico monitu, Coloniam petens, honorifice admodum à Plectrude Ducis Pipini caſtiſſima coniuge ſuſceptus, aliis atque aliis miraculis nouam ſibi ſanctitatis famam conciliabat. Quare religioſa duciſſa, eximia viri ſanctimonia delectata, ei vicum, quem VVerdam appellant, non ita procul à Rheno diſſitum, liberali donatione à Pipino impetrauit; vbi Suitbertus celebre in honorem Glorioſæ Virginis monaſterium à primis fundamentis erexit. *Suitbertus venit Coloniam. Monaſterium in Werda cõſtruit.*

Erat in vico vir quidam nomine Hungerus: cui, poſtquam ad Chriſti fidem adiunctus eſt, Petro nomẽ impoſitum fuit. Erat enim fidei calore incredibili accenſus, ideoque hoc nomen à Suitberto obtinuerat. Hic dum ſumma diligentia ne opus aliquo temporis ſpatio intermitteretur, inſtaret, accidit, incertum quo caſu, vt curru lapidibus vehementer onuſto, opprimeretur. Cumque omnium opinione iam mortuus ad ſepulturam deferretur, & lugubri eiulatu multi funus proſequerentur, Suitbertus ad triſte ſpectaculum gemitibus & clamoribus excitatus, iuſſit corpus ad ſuam domum deportari, Ibidemque multiplicibus cum ardenti lachrymarum vi precibus hominem ad vitam reuocauit. Vixit autem idem Petrus, in ſancto monaſterij eiuſdem ſeruitio, etiã poſt migrationem S. Suitberti ſanus & incolumis. *Suitbertus mortuum ad vitam reuocat.*

His aliiſque quam plurimis maximarum virtutum ornamentis excultus, in monaſterio à ſe constructo, poſt pientiſſima ſuis data ſalutis monita: poſt viuifica ſuſcepta Sacramenta, anno ætatis ſuæ ſexageſimo nono, Agilolpho Colonienſem diœceſim ſedula pietate adminiſtrante, tota mente Deo intentus: migrauit ad cœlum: Sacrum autem corpus, cum multis ſuorum lachrymis in Eccleſiam delatum, nouis rurſum miraculis, omnium animos in ſui admirationem, Deique laudes excitauit. Cũm enim ingens pauperum & miſerorum turba, qui hactenus ſancti præſulis beneficio vitã ſuſtentârant, conflueret: adſuit forte aliorum miſeri- *Migrat ad cœlum. Dæmoniacus, contactu feretri S. Suitberti ſanatur.*

 cordia

Digitized by Google

cordia adductus vir quidam, tetro cacodæmone obſeſſus; qui ſolo feretri contactu, à longa hoſtis nequiſſimi vexatione liberatus eſt. Acceſſit deinde cæcus quidam, valde lugubri eiulatu à viro ſancto opem flagitans; nec prius ſacras etiam pſallentium voces clamoribus ſuis interrumpere deſtitit, quam luminis beneficium impetraſſet.

Cæcus viſum recipit.

Longum nimis foret ſingula quæque referre, quæ vir diuinus tam in terris quam in cœlis, cum ingenti animarum ſalute edidit. Erat Vverdenſis quidam ciuis, Svvederus; inſigni admodum pietate præditus, qui anno Domini ſeptingēteſimo decimo octauo, Suſatum, gentilium ciuitatem, ingreſſus, ad perfidi cuiuſdam hoſpitis & in Deum ſcelerati domum diuertit. Cumque inter pocula, de Deorum potentia diſputatio exorta eſſet, Svvederus ſcelerata hominum impiorum oratione commotus, Deorum vanitatem oſtendere, impietatemque cōſtanter execrari; Dein Chriſti virtutem, in S. Suitberto admirandis rerum factis coruſcantem, prædicare & extollere. Barbari, hominis conſtantiam cum ſumma Deorum ſuorum iniuria ludibrioque admirantes, præcipiti mentis furore in eum inuadunt, multiſque plagis affectum, & lingua, qua impietatem redarguerat, per ſummam crudelitatem priuatum, è domo exturbant. Sed Suitbertus, pro cuius defenſione hæc patiebatur, præclare ei adfuit. Omnes enim iſtos, qui numero ſeptem, tanti ſceleris rei erant, ſubito luminibus orbatos & cruciatu intolerabili affectos, maximum animi dolorem cum multis gemitibus & clamoribus coniunctum, edere compulit; opemque ab eo, quem male mulctauerant, & contumeliis affecerant, infimis precibus poſtulare. Suuederus, quamuis morte pene circumuentus, eximia tamen pietate Chriſtiani hominis officium erga perfidos aſſumpſit. Nutu igitur, & ſignis, omnique ratione, ad luctum & lachrymas & ſceleris in Deum, eiuſque ſeruum admiſſi, deteſtationem eos hortatus eſt. At illi multis precibus, & lachrymis cum crebro ſingultu veniam

Inſignis pietas, cum miraculo admirando, coniuncta.

Digitized by Google

piam petere, manus in cœlum tollere, & maximis vocibus falſa Deorum numina deteſtari. Suuederus hac ſignificatione doloris, incredibili gaudio exultans, ſuauiter eos amplexatus eſt; omneſque benigne ſuſceptos ad ſpem recuperandi viſus, ſi ſecum ad S. Suitbertum pergerent, excitauit. Pergunt igitur alacriter, ſeſeque totos Suuedero committunt. Ille ante monumentum cum circumfuſa turba conſiſtens, quia lingua non poterat, corde tacito Suitberti opem implorauit. Et ecce viſus ſibi ſanctus adeſſe: qui ſacræ manus ſuæ contactu loquelam ei reſtituit, laxatiſque linguæ fibris, ad Dei laudes prouocauit. Cæci vocem eius in quem ſcelus perpetrarant audientes, & timore perculſi, & ſpe ad ſimile ſanitatis beneficium conſequendum excitati, obnixius veniam & miſericordiam poſtularunt; quam cum animarum etiam ſalute protinus obtinuerunt. Refert hic Marcellinus vir excellenti vitæ integritate præditus, qui horum omnium ſcriptor eſt; ipſos panes qui ad veſcendum in menſa appoſiti erant, quando perfidi in Suuederum ea crudelitate, qua dictum eſt, inuecti ſunt, in lapides duriſſimos tranſmutatos eſſe, qui etiam ad ſempiternam rei memoriam ad ſepulcrum S. Suitberti ab iiſdem collocati ſunt. *Nota rem admirandam.*

Eodem anno, quatuor viri diuerſis temporibus vſq; ad mortem peſtilenti contagione laborantes, ad ſepulcrum eius cum oblationibus adducti, ſanitatem conſecuti ſunt.

Tempore vero Pipini Regis Francorum, filij Caroli Martelli Principis, Hildegerus Archiepiſcopus Colonienſis, (qui mediante Rangefredo, ſancto ſucceſſerat Agilolpho) cum quadam die contra perfidos Saxones cum eodem Pipino in expeditione profectus fuiſſet, graui admodum lapſu, armis onuſtus ex equo in terram decidit: fractiſque ſcapulis cum altero brachio, cerebroque comminuto in vltimam vitæ deſperationem adductus eſt. Nocte vero ſequenti S. Suitbertus in ſomnis ei adfuit, monuitque, vt cum firma *Hildegerus Archiepiſcopus Colonienſis.*

ſanatur ad ſepulcrum S. Suitberti recuperandæ ſanitatis ſpe, ſepulcrum ſuum in Vverda viſitaret. Paruit ille protinus: & ſanitatem cum ingenti omnium admiratione recepit.

Hucuſque Marcellinus. Reliqua proſequutus eſt S. Ludgerus Antiſtes Monaſterienſis: cuius vita habetur 26. Martij. Hiſce aliiſque quam plurimis præclaris miraculorum virtutibus, Pipinus incredibili erga Suitbertum amore affectus, caſtrum munitiſſimum ad monaſterij eius, in quo ſancti corpus quieſcebat, defenſionem extruxit: vnde inſignem ſæpe victoriam de hoſtibus ſuis reportauit. Cum autem Chriſtianorum iugum, collectis vndique viribus, Saxones & Vveſtphali excutere decreuiſſent, & Pipinum cum ſuis, pene circumuentum, internecione delere pararent, Pipinus ſuis diffidens viribus, cum rem in vltimum diſcrimen adductam videret, ex equo deſcendens, fixis in terram genibus, manibuſque in cœlum ſublatis, Suitberti opem implorauit: promittens ſi è præſenti periculo eriperetur, ſe nudis pedibus Vverdam iturum, & vota ad ſancti ſepulcrum ſoluturum. *Pipinus Francorū Rex, Suitberti ope mortis periculum euadit Votum eius.* Et ecce cœlitus diffuſa lux, Chriſtianorum exercitum circumcinxit, tantoq; hoſtium animos pauore compleuit, vt miſſis continuo legatis, pacem poſtularent: quæ libens à Pipino conceſſa fuit, & vota ſingulari pietatis ſtudio ab eo perſoluta.

Anno Domini ſeptingenteſimo quinquageſimo quinto, quo Pipinus, Franciæ Rex mandato & auctoritate Zachariæ Papæ conſecratus fuit, Hunaldus comes de Angiers, Vverdenſe propugnaculum contra paganorum impetus tuendum accepit: qui cum pleriſque ſui exercitûs militibus peſtilenti contagione correptus, & à medicis relictus, magna animi fiducia ad Suitberti merita cõfugit: ſanctiſſimo ſe voto aſtringens, ſi mortis periculum euaderet, eius ſe ſeruitio mãcipaturum. *Hunaldus Comes, à mortis periculo, emiſſo voto, ſtatim liberatur.* Vix voto emiſſo, morbi contagione liberatus conualuit, multoſque ſuo exemplo ad ſancti memoriam celebrandam prouocauit.

Stephanus Papa venit in Frãciam Eodem anno Stephanus Papa eius nominis ſecundus, Aiſtulphi Longobardorum regis, atrociſſimi Eccleſiæ hoſtis, armis petitus, in Franciam, cum ſacro

Car-

Digitized by Google

Cardinalium cœtu ad regem Pipinum peruenit. A quo eximiis beneuolentiæ & amoris ſignis exceptus, præclaras S. Suitberti virtutes intellexit; rogatuſque vt ſanctum in diuorum numerum referret, non inuitus conceſſit. Sed aduerſa valetudine grauiter oppreſſus, negotium hoc venerabilibus patribus & Pontificibus, ſancto ſcilicet Hildolpho Treuirorum, Bonifacio Moguntinorum, Archiepiſcopis, Fulcario Leodienſi Epiſcopo, & præcipue Hildegero Colonienſi Archiepiſcopo commiſit; qui tamen bellorum tempeſtatibus impediti, deſiderio ſuo ſatisfacere non potuerunt. At Hildegerus, ante quam in bello Saxonico pro Chriſti fide occumberet, VVerdam contendit, vt ſacrum Suitberti corpus de terra ſublatum auctoritate Apoſtolica exaltaret. Aderat tunc forte ciuis quidam Colonienſis, Robertus nomine; idemque mutus & ſurdus; qui apprehenſam ſancti dexteram, cum deuote eſſet exoſculatus, mox non ſine aſtantium omnium ſtupore, & auditum & loquelam meritis Sancti Suitberti recepit.

ad Pipinũ regem, petitus armis Alſtulphi regis Longobardorũ.

Hildegerus in bello Saxonico, pro Chriſto occiſus.

Mutus & Surdus ſanatur, oſculata dextera S. Suitberti.

Poſtremo Carolo Magno, inclyto Pipini regis filio, imperante, cum is gentiles Hiſpanos, ad Chriſti fidem armis adiungere contenderet, Saxones & VVeſtphali in perfidiæ ſcelere perdurantes, arrepta interim occaſione, monaſterium S. Suitberti & templum ab eo conſtructum, flammis abſumpſerunt. Quo in ſcelere, ante alios inſignis Ogellus OEſterbach de Padeborne, cum gloriabundus de perpetrato facinore ſe commilitonibus ſuis venditaret, iuſto Dei iudicio dignas temeritatis & ſacrilegij pœnas debita & horribili morte luit. Subito namque in terram retrorſum decidens, fractis ceruicibus expirauit. Tres veræ interim horas ſcelerati corpus inſepultum iacuit; cum fama per caſtra diſperſa, tandẽ ad conſanguineorum aures peruenit; qui cura ſepulturæ aſſumpta, in cœmiterio S. Suitberti foſſam parare volentes, nulla id ratione efficere potuerunt, quin defluente ſemper humo, foſſa cõpleretur. Cuius rei miraculo attoniti, intellexerunt ſceleſtum eo plano

Vide pœnas hominis ſacrilegi.

Terra abominatur.

Digitized by Google

Sacrilegum loco, quem prophanauerat, indignum eſſe. Amicis interim pauidis, quid facto opus eſſet, conſultantibus, alij quidam cadauer piſcibus Rheni deuorandum tradiderunt.

Interea nunciatur Nothelino & Occoni præcipuis ſatrapis, Ogellum Dei & S. Suitberti vindicta perurgente, ſceleris ſui pœnas dediſſe. Qui vehementer indignati, caſu hoc accidiſſe dixerunt, nullaque omnino poteſtate S. Suitbertum præditum eſſe, vtpote qui ne templum quidem honori proprio dedicatum, ab incẽdij flamma tueri potuiſſet; multa deinde conuitia & blaſphemias in ſanctum iocando iactitârunt; ſed non impune. Nothelinus enim ſubito oculorum lumine priuatus, & acerbiſſimo viſcerum dolore cruciatus, reatum agnouit, flexiſque humiliter genibus, Deo vouit, ſi priſtinam viſûs facultatem reciperet, quod templum in cineres redactum erigeret; ſupplexque ſacra Suitberti limina viſitaret. Conualuit protinus, & votũ eximia pietate impleuit.

Diuina vindicta, in Suitbertum blaſphemantes.

Occo vero cum opimis Chriſtianorum ditatus ſpoliis domum pergeret, & in via, ignarus quid Nothelino accidiſſet, de vaſtitate tẽplo illata gloriaretur, mox ſcelerata lingua obmutuit, & aurium auditus obſtructus eſt. Rediit hoc modo domum ingenti mœrore oppreſſus, & dolore admiſſi ſceleris perculſus, non prius ſanitatis remedium inuenire potuit, quam Nothelini exemplo ſcelus magna animi humilitate deteſtatus, voto ſuſcepto Suitberti ſepulcrum viſitaret, collatiſq; facultatibus monaſterium, templumque reſtauraret. Vbi deinde amore erga ſanctum concepto, relicta dignitate, opibuſque contemptis, miro deuotionis ſtudio, toto vitæ ſuæ tempore, Deo, Diuoque Suitberto deſeruiuit.

Anno Dominicæ incarnationis ſeptingenteſimo octuageſimo tertio, Carolus Caroli Francorum Regis filius, conſerto iuxta munitionem Dromi prælo inſignem contra VVeſphalos obtinuit victoriam, multoſque internecione deleuit; inter quos Bruno quidam vir

vir prædiues, & armorum gloria illuſtris (qui antea Eldack dictus ad Chriſti fidem conuerſus, hoc nomen Brunonis aſſumpſerat) cum Ducis ſui imperio coactus, bello intereſſet, multis conciſus vulneribus, ſpem ſalutis abiecit; ſed cum ei Suitberti in mentem veniret, & quomodo perfidis etiam opem ſuam benigne admodum præſtitiſſet, concepta fiducia ad eius patrocinium confugit, vouitque ſi imminentem mortis horam euaderet, ſeſe ſacro eius ſeruitio in VVerda mancipaturum. Hæc ille ſuſpiriis & gemitibus identidem reperebat; & ecce Suitbertus mira claritate refulgens, viſus eſt miſero adeſſe, & ad firmam ſalutis ſpem erigere. Splendor interim mirabilis Chriſtianorum oculos, (qui iam tuto inter mortuorum cadauera, fuſo fugatoque hoſtili exercitu, verſabantur) perſtringebat, & ex luminis claritate, ſuſpicantes aliquem ſanctitate conſpicuum, inter cadauera occiſum, ſingula diligēter explorant; inuentoque Brunone mortiferis vulneribus conciſo, mirantur hominem viuere poſſe. At ille multis lachrymis cum crebro ſingultu rem totam exponere, quomodo imperio ſui Ducis coactus, arma contra Chriſti fideles, Chriſtianus ſumere debuiſſet; iuſtoque Dei iudicio proſtratus, & in vltimum vitæ diſcrimen adductus, meritis S. Suitberti, (quem in omni vita patronum elegerat) huc vſque ſeruatus eſſet. Illi viſione luminis admoniti, fidem verbis facile adhibent nec mora; omni humanitatis officio hominem fouent refouentque; & breui ad priſtinam ſanitatem reducunt. Qui tam eximio Suitberti beneficio excitatus, ſacro ſe eius ſeruitio in VVerda conſecrauit.

S. Suitbertus apparet Brunoni grauiter vulnerato, & ipſum pie innocēti.

Fama inde miraculorum eius magis magiſque creſcente, Leo Papa tertius, cum iam ante per ſummū Romanorum ſcelus inſidiis petitus, lingua oculiſq; priuatus fuiſſet, & ſingulari Dei beneficio, angelico miniſterio ſanitati, & à Carolo Franciæ Rege, ſedi eſſet reſtitutus, ad præfatum Carolum iam Imperatorē coronatum denuo venit, ac poſt varia pietatis opera, cum eodem tandem VVerdam, Anno Dominicæ incarnation. 803, vt Suitbertum inter diuos referret, contendit. Conflue-

Leo Papa 3. à Romanis oculis & lingua priuatus, & diuinitus curatus.

bat eo ingens, ſexûs vtriuſque multitudo, ad tantæ celebritatis actum conſpiciendum. Inter quos vxor Bartoldi Domini de Grinbergen, Irmgardis dicta, germana venerabilis patris Hildebardi Colonienſis Archiepiſcopi, duabus ſtipata pediſſequis, & filio ſuo Gocellino, octo circiter annorum puero, mariti ſui conſenſu eidem celebritati intereſſe decreuit. Cumque conſcenſa naui, littori appropinquarent, Gocellinus, margine lubricante in Rhenum decidit, ſubmerſuſque ex oculis omnium euanuit. Quo viſo mater eiulatu valde lugubri, littora compleuit, nec vllam conſolationem admiſit; quin concito gradu ad Suitberti eccleſiam properās, lamentis ſe dedidit, noctemque inſomnem ducens, vouit, ſi filium viuum reciperet, ſe ſacro eius miniſterio ipſum oblaturum. Certatim à multis, vncis ferreis aliiſque inſtrumentis nauticis, laboratum eſt, vt ex aquis defunctus extraheretur; cumque diu fruſtra ſudatum eſſet, Lambertus Doſel Embricenſis quidam vnco veſtem apprehendit, extractumque matri præſentauit. Quæ materno eum amplexata affectu, cum multis lachrymis ante Suitberti ſepulchrum depoſuit, nec prius à fletibus precibuſque ceſſauit, quam cunctis, vt par erat, mirantibus, vita defuncto reddita fuit. Clamores igitur ingentes cum incredibili lętitia exorti ſunt; moxque Bertoldus reſuſcitati parens, vt adfuit, & filium, cuius mortem lamentabatur, viuum ſanumque vidit, protinus argentea torque, qua Gocellinus ornatus, erat, depoſita, ſacro eum Suitberti ſeruitio mancipauit. Irmgardis vero Bertoldi coniux, & Archiepiſcopi Colonienſis Hildebaldi germana ſoror, manus in cœlum tollere, Suitberti virtutem & merita prædicare, omnibuſque modis cunctos ad Dei bonitatem debitis celebrandam laudibus inuitare.

Puer Gocellinus aquis ſuffocatus, ad vitam reuocatur, ad ſepulcrũ S. Suitberti

Anno ſeptingenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, tres adoleſcentes generis quidem nobilitate clari, ſed virtutibus obſcuri, facta conſpiratione, arcam in qua ſacra Sancti Suitberti oſſa aſſeruabantur, auri gemmarumque ſplendore decoram, ſpoliare decreuerunt; cumque iam

iam ſacrilegas in eam manus coniicere vellent, arca (mirum dictu) in ſublime ſe extulit; nec tamen à nefario conatu deſtiterunt, ſed vnus eorum audacia inſignis, duas laminas vi auulſit; quibus tanquam opulentis ſpoliis fugam inierunt. Cum vero extra VVerdam, omneque periculum ſe conſtitutos arbitrarentur, intra eiuſdem oppidi mœnia verſantes, triduoque inani labore conſumpto, nihil ſe proficere intellexerunt. Neq; cibum interim vel potum ſumpſerunt; tanta contentione, vt periculum euaderent, laborabant. Tandem precioſum metallum argentario cuidam venale obtulerunt; qui diligentius iterum atque iterum hoc ipſum contemplatus, ſe hoc ſuis manibus finxiſſe & exornaſſe dixit, & ſacrilegio de Suitberti ſepulcro ſublatum eſſe confirmauit. Fit, oborta inter eos contentione, populi concurſus; & ſacrilegi manifeſto conuicti, ſcelus fatentur; & quomodo triduo errantes effugium nullum inuenire potuiſſent, exponunt.

Inſigne miraculum, circa 3. fures.

Fuit quidam Seuerinus inferioris VVeſaliæ ciuis, vir humanæ gloriæ, ſupra modum appetens, & opibus ac potentia valde clarus. Huic erat filius maximarum artiū diſciplinis egregie inſtructus, ſed caduco morbo, quem lunaticum vocant, miſerabiliter obnoxius. Pater hac filij miſeria grauiter perculſus, ne ex eo aliquā ignomiæ notam familia contraheret, callide cum ingenti præſentis pecuniæ vi, multiſque promiſſionibus VVerdenſi eum cœnobio obtulit. Fratres viſo Conrado (hoc namque adoleſcenti nomen erat) fraudis ignari, maxima animi lætitia eum receperunt; ſed cum interiecto paucorum dierum interuallo, humi ſæpe labantem, & clamores valde miſerabiles edentem vidiſſent, omnis eorum lætitia in graues mœrores mutata eſt. Tanta enim rabie interdum agitabatur, vt fratres eo relicto omnes diffugerent, nec quiſquam eſſet qui opem ei adferre auderet. Igitur à fratrum conſortio, & communi menſa remotus, cœpit graui ſuſcepti ſtatûs tædio laborare, & in miſeranda ſolitudine contabeſcere; & tandem, vt fieri ſolet, longa animi ægritudine victus,

Fraudulēter homo morbidus, fratribus Werdenſis cœnobij obtruditur.

Digitized by Google

victus, conſilium inire, vt vel ad ſæculi delitias rediret, vel ſi hoc minus ex voto ſuccederet, vitam inuiſam violenta morte abrumperet. His cogitationibus miſer nocte dieque æſtuans, & modo conſentiens, modo acriter reſiſtens, Suitberti aſſiduo opem implorabat: qui nocte quadam adeſſe viſus, eum ad conſtantiam in Dei ſeruitio ad vltimum vſque ſpiritum ſeruandam, hortatus: &, vt intelligas, inquit, quanta vos omnes in hoc loco Deo ſeruientes ſolicitudine complector, ecce infirmitatem tuam auſero. Perge igitur & ſtrenue in Dei laudibus perſeuera: fratribuſque, vt te in ſocietatē recipiant, denuncia. His dictis, ipſum benedicens, diſparuit; Nec mora: Conradus ſanitatem conſequutus, viſionem pandit, denuo admittitur, ſuauiſſimumque virtutum omnium odorem, reliquo vitæ ſuæ tempore affatim præbuit.

Eundem Lunatticū ſanat S. Suitbertus

VITA S. SIVIARDI ABBATIS ANISOlenſis; Ex ea quæ extat pene V.P. Laur. Sur. per quendā eius contemporaneum. Claruit temporibus Theodorici Regis Francorum; cuius regni anno 8. ex hac vita migrauit.

Caſ. Baron. In Notat. Martyr. Rō

1 Martij.

NAtus eſt S. Siuiardus in pago Cenomannico, nobili admodum proſapia, patre ſcilicet Sigiranno: matre vero inſigni pietate fœmina, Adda. Et quidem Siuiardus in primo adoleſcentiæ flore, inter cæteros coëtaneos, illuſtre ſemper eximiæ pietatis ſpecimen prębuit: ętatem moribus tranſcendens. Labores in litteris incredibili alacritate ferebat: nulliſque poterat diuinæ ſapientiæ epulis ſatiari: & quanquam matura eſſet ſapientia præditus, tanta tamen modeſtia erat, vt nihil niſi de conſilio doctiſſimorum agere, nihil attentare vellet. Cumque Doctoris interdum officio fungi cogeretur, tanta id modeſtia, tantaque ſuauitate exequebatur, vt ab ore eius, diſcipuli auelli non poſſent. Cum autem verborum, ſententiarumque grauitate, pluri-

Genus Siuiardi & patria. Mores eius & ſtudia in adoleſcentia.

Digitized by Google

Plurimos à prauitate vitæ ad honeſtatis ſtudium traduceret, tum id multo excellentius, clariſſimis virtutum exemplis faciebat.

Itaque vt ſe totum diuinarum rerum ſtudio liberius daret, crucemque omnibus ſuis cupiditatibus defigeret, ad monaſticæ vitæ diſciplinam confugit: quam tãta conſtantia, tantaque mentis altitudine coluit, vt cũctis maximarum virtutum ornamentis cultiſſimus, communi fratrum conſenſu ſacerdos & pater omnium eligeretur. Erat omnibus alloquio ſuauis: Senioribus honorem condignum: ęqualibus pietatis affectum: iunioribus rigorem diſciplinæ, cum ſumma manſuetudine exhibebat. Sacrum erat vigiliarum patientiſſimus Corpus ita caſtigabat, vt ſpiritui ſeruire cogeret, non opprimeret. Ante omnia vero pauperum, & egenorum curam indefeſſam habebat: omniumque, quauis aduerſitate oppreſſorum, patrocinium cum gaudio ſuſcipiebat. Summam perfectionem, in ardenti charitatis ſtudio, quod proximi neceſſitatibus conſulebat, repoſitam putabat.

Complectitur vitam monaſticã.

Catalogus virtutum eius.

Poſt genitoris ſui ſancti Sigiranni deceſſum, fratres ex Aniſolenſi monaſterio, eum ſibi paſtorem conſtituerunt. Qui cura animarum ſuſcepta, ſocietatem illam pace & ocio ſancto conſtituto florentem, omnibuſque bonis mirifice affluentem effecit. Vbi tanquam ſol inter aſtra virtutum omnium ſplendore collucens, vitam miro modo conſummauit: nam vt corporis ægritudine oppreſſus, ad cœleſtem palmam tetendit, frater quidam, tota mentis acie diuinis rebus intentus, lumen quoddam ſummæ claritatis ſibi appropinquare vidit. Quo viſo timore & gaudio pariter correptus, cõtemplatur manifeſto, duos Apoſtolos Petrum & Paulum: quorum in medio, anima S. Siuiardi miro fulgore candebat. Fratrem vero hæc contemplantem & Dei bonitatem debitis laudibus extollentẽ, acceſſit Siuiardus. Et ego quidem, inquit, ô frater, nunc graui carnis ſarcina liberatus, Chriſti gratia & bonitate ad ſempiternam lætitiam pergo. Tu autem, frater mi, eulogias,

Creatur Abbas Aniſolenſis.

Præclara eius mors.

gias, quas germanæ meæ, eiuſque ſororibus parauí, illis deferto.

Quis non miretur huius ſancti eximiam in fratres charitatem, qui illam amoris in proximos flammam, ne tunc quidem extingui paſſus eſt, cum iam à corpore auulſus, ad cæleſtem patriam properauit? Hoc enim ſemper in vita præcipue coluit: hoc noctes dieſque animo agitauit: quomodo cum propriæ etiam ſalutis diſpendio, aliis conſuleret. Fratres ſuos hac vna ſæpius ratione conſolabatur, quod ſingulari Dei beneficio ab aduerſa vitiorum tempeſtate, ad tranquillum tutiſſimumque religionis portum tranſlati eſſent. Quare monebat & inculcabat aſſiduo, vt nullis tentationum procellis frangerentur, nullis importuni hoſtis conatibus cederent, ſed conſtantes vſque ad extremum vitæ ſpiritum in Dei obſequio perſiſterent. Fore namque, vt in vltimo vitæ diſcrimine, fructum, quem iam propter cæcas errorum tenebras, quibus mens humana miſere inuoluta eſt ignorant, clarius cognoſcerent, & abundãtius reciperent.

Ad perſeuerantiam ſuſcepti propoſiti, ſemper hortabatur monachos.

Cæſ Baron. in Not. in martyr. Rõ.

VITA S. CEADDAE, EPISCOPI, MERciorum & Lindiſfarnorum, ex ea quæ eſt per Bedam libro 3. capite 28. & libro 4. capite 2. & 3. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ gentis Anglorum. Ordinatus eſt anno Domini 664. Claruit temporibus Vitaliani, Pontificis Maximi; vt patet infra.

2. Martij.

CEadda Abbas monaſterij Leſtingaheu, qui fuit frater reuerendiſſimi Antiſtitis Ceddi, cum ſanctitatis opinione clarus eſſet, & rerum diuinarum cognitione egregie inſtructus, quam præclaris admodũ operibus exornabat, vocatus à rege Alchfrid Cantiam, antiſtes ibidem à VVini Epiſcopo (qui ſolus tunc temporis in vniuerſa Britannia legitime ordinatus inueniebanieba-

Digitized by Google

nicebatur) conſecratus eſt. Succeſſit autem in locum Archiepiſcopi Deuſdedit; qui iam multis clarus virtutibus, vitæ curſum conſummauerat. Id temporis Britannia quadam erroris opinione de celebrando Dominico Paſchæ die laborabat, nec erat epiſcoporum quiſquam, præter vnũ VVinũ, canonice ordinatus. Ceadda autem magno ſtudio & labore eccleſiasticæ veritati curam impendebat, vniuerſamque terram Apoſtolico more, pedibus peragrabat.

Conſecratur Epiſcopus.

Interea Vitalianus Romanæ Eccleſiæ Pontifex, Theodorum à ſe Epiſcopum conſecratum, in Britanniam cum poteſtate ſumma miſit, vt & animos hominum à fidei erroribus liberaret, & ea quę ad bene beateque viuendum ſpectarent, ordinaret. Ceaddam itaque Epiſcopum cum argueret, diceretque pontificium munus contra ſacras conſtitutiones eum adminiſtrare, reſpondit ille; Ego quidem me hoc munere ſemper indignum iudicaui, lubenſque me eo, ô Theodore, abdicabo; nam niſi me ad hoc obedientia compuliſſet, ſuſcepiſſem nunquam. Hac humilitatis voce & Theodoro ſatisfactum egregie fuit, & viri virtutem admirans, in Pontificia eum dignitate confirmauit.

Vitalianus Romanæ Eccleſiæ Pontifex.
Caſ. Baron. Ann. Tom. 8. Anno 669.

Inſignis humilitas eius

Eo tempore, prouinciæ Merciorum Rex Vulfhere præerat; qui in demortui Iaramanni Epiſcopi locum, ſibi ſuiſque à Theodoro Epiſcopum poſtulauit. Et quia Ceaddæ virtutes multis rationibus perſpectas habebat (qui viam tunc temporis in monaſterio ſuo tranquillam agebat) hunc potiſſimum deſiderabat; obtinuitque tandem à Rege Oſvvi (in cuius ditione erat) vt gentis Merciorum & Lindisfarorum Epiſcopatum adminiſtraret.

Rex autem Vulfhere, pietate viri & candore morum eius mirum in modum delectatus, donauit illi terram quinquaginta familiarum, ad conſtruendum monaſterium in loco Etbearut, id eſt, ad Nemus, in prouincia Lindiſſi, Epiſcopalem autem ſedem habuit in loco qui vocatur Liecidfelt, in quo & defunctus ac ſepultus eſt. Fecerat ſibi domicilium, non longe ab eccleſia remotum;

Pro monaſterio conſtruendo, quantum illi Rex contulerit.

tum;in quo quoties à labore & miniſterio verbi vacabat,cum paucis monachis diuinarum rerum contemplationi operam dabat.

Ovvinus egregius monachus ex præfecto aula regia.

Poſtquam autem duobus cum dimidio annis eccleſiam ſuam cum ſumma pietatis laude rexiſſet, adfuit tempus quo ad ſempiternam gloriam vocabatur. Erat forte, cum vno ſummæ perfectionis monacho, quem Ovvinum appellabant (qui regiæ domûs adminiſtratione,cui præfuerat,relicta,monaſticam vitam apud S. Ceaddam profitebatur) in ſuo domicilio; & ille quidē clauſo cubiculi ſui oſtio diuinis attente rebus vacabat, hic vero (quia diuinarum rerū ſtudio minus idoneus habebatur) eo acrius omne ſtudium operi manuū impendebat. Contigit interea ab Ovvino lætas ſuauiſſime canentium voces per aera audiri, & quaſi de cœlo ad terram deſcendere; ipſumque cubiculum in quo Epiſcopus erat circundare; tranſactoque quaſi dimidiæ horę ſpatio,rurſus de terra ad cœlos aſcēdere. Ovvinus hac rei nouitate attonitus,dum animo ſolerti ſcrutatur quid ſibi voces illæ ſuauiſſimæ prętenderēt, Epiſcopus dato ſigno Ovvinum ad ſe vocat;mandatque vt omni mora poſtpoſita fratres , qui in eccleſia erat, cōuocaret;qui mox ad mandatum adſunt. Tum Epiſcopus, orationem pietate plenam inſtituit; qua omnes & ſingulos admonuit, vt mutuam charitatem &beneuolētiā colerent. Inſtituta quoque diſciplinæ regularis,quæ vel ab ipſo didiciſſent,&in ipſo vidiſſent;vel in Patrū dictis aut factis inueniſſent, indefeſſa cōtentione ſequerētur; deinde obitus ſui diem iam proxime inſtare dixit.

Angelorū concentus auditus.

Ceadda prædicit obitum ſuū.

Ovvinus autem congregatione fratrum ſoluta, ſolus acceſſit,& toto in terram corpore proſtratus Obſecro te,inquit, mi pater, quidnam erat canticum illud cœleſte,quod audiui? Cui ille; Si voces carminis audiſti pręcipio tibi in nomine Domini, ne eas ante obitū meū cuiquam pandas; reuera aūt Anglorū ſpiritus fuerūt,q me ad cœleſtia præmia vocabāt, & poſt dies ſeptē hoc mortalitatis ergaſtulo ſolutū,ſecū adducturos ꝓmiſerūt. Quod qdē vt ei ꝑdictū erat,ita opere cōpletū eſt.

Excedit ex humanis S. Ceadda.

Erat.

Digitized by Google

Erat autem vir diuinus, cum cæteris maximarum virtutum laudibus præditus, tum diuini numinis timore ita omnia vitæ ſuæ conſilia moderabatur, vt nihil niſi prius diuino iudicio ob oculos poſito, ageret; nihil niſi mentem diuinam conſuleret, attentaret. Memoriam nouiſſimorum ita profunde cordi ſuo infixã gerebat, vt ſi forte vehementior venti flatus inſurgeret, continuo miſericordiam Domini inuocaret; Si violẽtior aura inſiſteret, procidens in faciem obnixius orationi incumberet. Si cœlum aliquo tonitrui fragore emiſſis ignibus coruſcaret, ſtatim ad eccleſiam conuolaret, nec prius à precibus, quam optata ſerenitas rediret, ceſſaret. Cum autem à ſuis interrogaretur, quare hoc faceret, reſpondit vir ſanctus, Non legiſtis, quia intonuit de cęlo Dominus; & Altiſſimus dedit vocẽ ſuam. Miſit ſagittas ſuas, & diſſipauit eos; & fulgura multiplicauit, & conturbauit eos? His aliiſque multis ſignis à Deo ad nos miſſis, de calamitatibus, quæ propter impietatis ſcelera & flagitia communibus rebus impendent, præmonemur; vt arcum illius in nos intentum vitæ conuerſione fugere, & tela, ſanctiſſimo illius cultu, retundere valeamus. Repræſentat nobis hoc metu, extremi iudicij ſeueritatem, vt faſtum & inſolentiam humanæ mentis comprimat, & animos noſtros à ſcelere deterreat. Non igitur iudicia illius horrebimus, nõ metu illius perterriti, omnia à nobis flagitia repellemus? Quare quoties Dei beneficio admonemur, non oportet nos ad maiorem audaciam inſtituti ſceleris eo abuti, ſed intimos animi noſtri receſſus excutere; ne quid in nobis ſit, quod oculis diuinæ maieſtatis diſplicceat.

Timor Domini, quã efficax in viro ſancto

Quid agẽdum dum graſſatur tempeſtas.

Pſal. 17.

Obiit autem Ceadda ſexto die Nonarum Martiarum; & ſepultus eſt quidem primo iuxta eccleſiã S. Mariæ, ſed poſtmodum ibidẽ cõſtructa eccleſia beatiſſimi principis Apoſtolorum Petri, in eandem ſacra eius oſſa trãſlata ſunt; vbi quidã phreneſi miſere laborãs, ſanitatem cõſecutus eſt. Fuit inſuper mirũ erga ſacra eius reliquias piorũ deuotionis ſtudium. Nam vt plurimi, ipſos pulueres ſtudioſe collectos in aquas miſerunt,

Miracula eius poſt mortem.

Digitized by Google

earum hauſtu varios corporis languores depulerunt.

Caſ. Baron. Ann. Tō. 2.

MARTYRIVM SS. MARINI ET ASTERIJ; *ex eo quod Euſebius in eccleſiaſtica hiſtoria libro 7. capite 14. refert. Paſſi ſunt Chriſti Anno 262 Dionyſius Pap. 2. Valerius & Gallien. Impp. 8.*

3. Martij.

TEmporibus iis, cum ſumma pace eccleſia Chriſti frueretur, Marinus vir & genere illuſtris, & diuitiis locuples, capitis, propter Chriſti teſtimonium, Cæſareę Paleſtinæ damnatus fuit. Cum enim præcipuum inter alios, in Romano exercitu dignitatis gradum obtineret, & ordo poſtularet, vt maiore quodam honore (qui κλῆμα appellatur) potiretur, adfuit forte qui graui ambitionis peſte correptus, Marinum pro tribunali comparentem, in crimen vocaret, quod reiectis diis patriis, Chriſti fidem ſectaretur. Iudex (qui Achiuus erat genere) vehementer commotus, quod Marinum vultu animoque imperterritum, non modo negantem, ſed conſtãter Chriſtianæ fidei religionem profitentem audiret, trium horarum ſpatium ad deliberandum ei cõceſſit.

κλῆμα dignitas apud Romanos, quam qui adipiſcuntur, eos Centuriones fieri aiũt.

Theotecnus Cæſarienſis Epiſcopus.

Mox igitur è iudicio excedentem, Theotecnus, qui ciuitatis illius erat Epiſcopus, ad colloquium inuitat, & manu prehenſa ad eccleſiam recta deducit; ipſumque ſanctuarium cum eo ingreſſus, ſacroſanctum Euangelij librum adfert. Tum gladium, quo erat præcinctus, ex vna, ex altera vero parte librum oſtendit, præcipitq; vt quod magis ex animi ſententia eſſet, deligeret. Vbi vero omni cunctatione remota librum accepit, Age, inquit, Theotecnus, Tene quod habes, & Deo adhæreſce, eius ſpiritu roboratus, gloriam æternam pro caduca conſequêris. Abi in pace. Mox inde redeuntem præco pro tribunali aduocat; qui cum maiorem, quam antea,

Marinus cæditur.

rea, fidei ardorem ac ſtudium declaraſſet, acutum inde vt erat, ad mortem recta abductus, martyrio coronatus eſt.

Aſterius etiam, vir è ſenatorum Romanorum numero, cum Imperatoribus inprimis charus, tum omnibus & nobilitatis & facultatum gratiâ conſpicuus, in eadem ciuitate propter diuinam animi propenſionem, omnium ſermone celebrabatur. Qui cum martyri, ipſo mortis articulo, adeſſet, ſimulatque è vita migrârat cadauer ſuſtulit, & ſplendida ac pretioſa tectum veſte humeriſque impoſitum, decenti ſepulcro condidit. *Aſterius ſenator, Marini corpus mandat ſepulturæ.*

Huius viri familiares, cum alia infinita præclara eius facta, tum iſtud inprimis, quod ſequitur, plenum admirationis, memorant. Cæſareæ Philippi, quã Phœnices Paneada vocant, fertur victimam quandam, in fontes, qui illic ex radicibus montis Panei prorumpũt, ex quibus Iordanem profluere dicunt, in quadam diei feſti, Gentilium celebritate, mactatam coniici, atque eam dęmonis vi ac poteſtate mirandum in modum ab eorum aſpectu euaneſcere, miraculumque videri præſentibus valde memorabile. Quibus Aſterium quodã tempore forte interfuiſſe aſſerunt; ac cum videret tam multos illius rei admiratione obſtupefactos, eorum erroris admodum miſertum eſſe. Deinde ſublatis in cœlum oculis, Deum omnium rerum moderatorem per Chriſtum ſupplicem precatum, vt dęmonium illud quod populum tanto errore cæcauiſſet, comprimeret, ipſumque à fraude ac fallaciis, quas hominibus ſolet intendere, coerceret. Hoc modo cum Deũ oraſſet, repentino victimam fontibus ſupernatâſſe, atque ita tõ illam quam tantopere mirari conſueuerant, in nihilũ interiiſſe; vſque adeo vt nullum inpoſterum in eo loco ex ea omnino ederetur miraculum. *Iordanis vnde profluat.* *Aſterij virtus, in populo ab errore reuocando.*

Eſt autem martyrij palmam conſecutus, cum ſupradicti martyris extremis intereſſet exequiis & capite cæſum, cadauer, ſubiectis ſuis humeris, & ſubſtrata, qua induebatur veſte exceptum, terræ mandâſſet. *Aſterius martyrio occumbit.*

Caſ. Baron. Tom 2. Annal.

VITA SS. MARTYRVM HEMITERII, ET Chelidonij Calaguritanorum, filiorum Marcelli Centurionis, ex iis quæ Prudentius Pulcherrimo verſu cecinit. Martyrij coronam percepêre Chriſti anno 298. Marcelli Pap. 2. Diocletian. & Max. Impp. 15.

3. Martij.

HEmiterius & Chelidonius militaris gloriæ laude inſignes, poſtquam multo tempore Cæſari præclaram in rebus bellicis operam nauaſſent, ſecumque animis reputarent, longe clariorem eam eſſe gloriam, quæ ardenti mentis ſtudio, vni Chriſto, abiectis cruentis ſæuæ militiæ armis, militat, conſilium inter ſe ineunt, quomodo à Cęſaris caſtris ad cæleſtia ſe transferrent. Atrox tunc ſummæ crudelitatis tépeſtas in Chriſtianæ fidei cultores graſſabatur, omneſque omnium generum homines, per horrenda ſupplicia ad impium deorum cultum quærebantur, cum hi duo præclari milites mutuis cohortationibus ſe ad certamen pro Chriſti gloria ſubeundum excitabant. Noſne, dicebant ad immortalem gloriam creati, & precioſiſſimo conditoris noſtri ſanguine redempti, perituris diuitiis ſeruiemus? & ad Dei ſimilitudinem ficti, formatique terrenis fæcibus immorabimur? Nunquid ad ludum, ad iocum nati ſumus? Nunquid ad inanem gloriam, duriſſimo huius militiæ ſtudio conſectandam procreati? Pudeat diutius cæcis errorum tenebris inuolui; quin potius ad veriſſimæ virtutis & ſempiternæ gloriæ excellentiam aſpiremus.

Mutua cohortatio, ad certamẽ ſubeundũ.

His cohortationibus mutuis egregie confirmati, alacri animo ad militiæ tribunum pergunt, aureaque collo detracta torque, militiæ renunciant. Hactenus, inquiunt, Cęſari militauimus, nunc vero, quoniam ſũmus ille Imperator clariorem benignitatis ſuæ lucem mentibus noſtris immiſit, & ad cœleſtis gloriæ præmia voca-

Tribuno militiæ ſe ſiſtunt, ac Cæſaris militia renũ-

vocare dignatus eſt, certum deliberatumque eſt ad illius caſtra tranſire. Clariſſima enim Angelorum ſtipendia vehementer nos inflammant, vt pro Chriſti ſummi æternique Dei gloria ad extremum vitæ ſpiritum decertemus. Nam ij, quos vos deos putatis, diuiniſque honoribus, cæci ſcelere & amentia, afficis, vaniſſima ſunt ſimulacra; nec vllam vobis opem aut ſalutem præſtare poſſunt.

ciantes, libere Chriſtum profitentur.

Hæc cum magna animi libertate & conſtantia dixiſſent martyres, varia ſtatim ſuppliciorum genera parantur. Et primo quidem rigidiſſima manibus iniecta vincula; grauiſſimoque ferri pondere onerati ſunt; multiſque catenarum amplexibus circũdati, ad ſupplicium tracti. Factũ eſt vero (vt refert Prudentius) tẽporum malitia & tyrannorum ſcelere, qui martyrum præclara certamina ex omni memoria hominum tollere conati ſunt, vt multæ chartæ, quæ res geſtas illuſtriſſimorum martyrum continebant, interciderint; atque hoc modo, horum martyrum certamina, magna ex parte interierint.

Inijciuntur eis vincula

At vero cum in certaminis loco præclari martyres conſiſterent, fideique ſuæ rationem inuictis animis teſtarentur, mirabilis quidam ſplendor circa eos apparuit, qui inſtar candidiſſimæ nubis paulatim ſurſum aſcendit; donec prouolutis in terram genibus martyres Chriſto ardentius ſupplicarent, & ſic ipſum cœlum penetrare viſus eſt. Stabat hoc ſpectaculo, ingenti horrore perfuſa, multitudo populi; ipſeque carnifex pauore tabeſcens, manum retrahebat: qui tamen, ne optata martyres gloria diutius fraudarentur, ictum peregit.

Caduntur gladio martyres.

Præclara apud eorum ſepulcra eduntur miracula; nã & dæmones ab obſeſſis corporibus præſenti martyrũ virtute fugantur; & homines in ſcelere obſtinati, ſi forte accedant, horribili cruciatu torquentur. Alij à prauitate vitæ ad honeſtatis, pietatiſque ſtudium excitantur Alij à variis languoribus mirabiliter curantur: nemoque non, quicũque accedit, martyrum virtutem, Chriſti gratiâ & benignitate experitur.

Miracula apud eorum ſepulcra.

Digitized by Google

Alias Caluppa. Caſ. Baron. Tom. 7. Annal.

VITA SANCTI CALVPPANI, RECLVSI;
ex ea quæ eſt per Gregorium Turonenſem Epiſcopum. Migrauit è corpore Anno Domini 579. Pelagij Papæ ſecundi 2. Iuſtini Iun. Impp. 14.

3. Martij. Caluppanus ab ineunte ætate monachus.

CAluppanus cum ab ineunte ætate, miro pietatis ſtudio flagraret, tradidit ſe monaſterio Meletenſi apud terminos Aruernos; vbi tanta vitæ auſteritate, tãtaque cibi parcimonia diuinis rebus incumbebat, vt communem cum fratribus manuum laborem nimia inedia attritus, ferre non poſſet. Factum itaque eſt, vt & fratres, & ipſe monaſterij Præpoſitus tarditatem illi exprobrarent; indignumque dicebant (ni parem cum cæteris operam faceret) qui panem omnino ſumeret.

Caluppani mirabile habitaculum.

Caluppanus aſſiduis his exprobrationum verbis fatigatus, vallem haud procul à monaſterio conſpicatur; de cuius medio, lapis natura præbente conſurgens in excelſum, quaſi quingẽtis aut amplius pedibus prouehitur; nullam penitus cum circumpoſitis montibus habens coniunctionem. Cuius vallis medium fluuius alluit, qui hunc montem placide contingens, dilabitur. In huius ergo lapidis ſciſſuram (quæ priſcis quondam, propter tranſitum hoſtium receptaculum fuit) eremita ſanctus ingreditur, & exciſo lapide habitacula ſtatuit; in quæ nunc per ſcalam valde difficilem ſcanditur. Locus etenim ille tam difficilem aſcenſum præbet, vt etiam ipſis feris magnam moleſtiam exhibeat. Hoc in loco oranti (vt ipſe nobis cum lachrymis referre ſolitus erat) ſerpentes ſuper caput eius frequenter decidebant, Ingentemque horrorem, ſpiris ſuis collum inuoluentes, inferebant. Sed fuit hoc antiqui ſerpentis inuentum; qui hoc cum terrore, à ſuſcepto curſu, auocare cõtendebat.

Nam

Digitized by Google

Nam cum ille immota mentis acie in oratione permaneret, nec poſſet his terroribus frangi, ecce duo immenſæ magnitudinis dracones adfuêre; quorum vnus altero validior, erecto pectore ſe totum contra os B. viri erexit. At ille ingenti pauore correptus obriguit, & omnium membrorum officio destitutus, lapidis instar corruit. Hac oppreſſus formidine, cum quid ageret, ignoraret, reſumpto ſpiritu, quia lingua non poterat, mente orationem Dominicam protulit; moxq; membra, quæ inimici arte reuincta erant, paulatim ad officium redire cœperunt. Tum vir Dei protenſa dextera, ori immanis hydræ crucis ſignum impreſſit, ac diuinorum virtute verborum in fugam compulit. Interea alius obuolutus B. viri pedibus inſidias ſtruebat; quem vir Dei in CHRISTI nomine abire iuſſit. Qui protinus valido cum ſonitu recedens, tanto cellulam fœtore repleuit, vt non dubia ſui nominis indicia relinqueret.

Dæmonis inſidiæ.

Signo crucis fugat draconem.

Erat autem Caluppanus aſſiduus diuini numinis cultor, tantaque ſuauitate cœleſtium rerum conſiderationi inhærebat, vt vel à lectione vel oratione vacaret nunquam. Cibum panis, monaſterium ei benigne ſuppeditabat. Si vero aliunde quippiam à fidelibus ad ſe delatum eſſet, hoc eximio charitatis affectu egentibus diſtribuebat. Piſcem interdum de flumine ſumebat; qui ad ſancti voluntatem confeſtim aderat. Illud vero inprimis diuini viri pietatem illuſtrem reddit; Quod cum non ſine magna difficultate, aqua è profundo vallis hauriretur, ſupplicibus à Deo precibus obtinuit, vt fontis vena in ipſo cellulæ ſuæ habitaculo ſcaturiret; quæ eam aquæ copiam præbebat, vt ſibi & miniſtro ſuo ſufficeret. Acceſſit quodam tempore Auitus Epiſcopus mecum, ad mirabilem viri vitam ſtudioſius contemplandam; à quo diaconatus ac presbyterij gradum conſecutus eſt; qui hæc officia ſummo cũ corporum tum animarum fructu exercebat. Nec tamen ea propter ſeſe in publicum dabat; ſed per feneſtellam de rebus diuinis ſuauiter diſſerebat, & ſacro ſan-

Aſſiduè legit vel orat.

Benignitas eius in egenos.

Fontem à Deo impetrat.

Caluppanus fuit presbyter.

Obit diem feliciter, quinquagenarius.

ſanctæ crucis ſignaculo, mirabili virtute, diuerſa morborum genera fugabat. Denique in hac ſacra religione vitæ curſum quinquageſimo ætatis ſuæ anno feliciter conſummauit.

Caſ. Baron. in Not. Martyr. Rom. & Tom 11. Annal.

VITA S. CHVNEGVNDIS IMPERAtricis & virginis; ex ea quæ eſt apud V. P. Laurent. Sur. Claruit ſanctitate Anno Dominici Natalis 1025. *& Reliquis. Coronata eſt vna cum Marito Imperatore, Auguſta, à Benedicto Papa, Anno Domini* 1014.

3. Martij. Imperatores, in coniugio virgines.

Nudis plãtis, ignem illæſa calcauit.

CHunegundis quamuis ſacro matrimonij vinculo Henrico Romanorum Imperatori copulata eſſet, puritatis tamen amore acriter incenſa, ab omni ſe libidinis contagione ad extremum vitæ ſpiritum mariti, aſſenſu illibatam conſeruauit, quod clariſſimo ipſa teſtimonio (dum veritatis virginitatiſque hoſtis multis mendaciis & calumniis eius pudicitiam traducere conaretur) comprobauit; nam & ignitos vomeres illæſis plantis calcauit, & omnem ignis ſæuitiam egregie ſuperauit. Cum autem ſumma Imperij gloria floreret, maximoſque ad omnem luxum exercendum ſtimulos haberet, eos ita pietatis ſtudio repreſſit, vt opes omnes & facultates ad Chriſti gloriam illuſtrandam transferret. Templa igitur & monaſteria regali magnificentia erigebat, opibuſque, quæ ad vitam tranquille beateque traducendam neceſſariæ videbantur, dotabat. In loco Bambergenſi Eccleſiam eximio opere ſub Apoſtolorum principis & Georgij martyris patrocinio ſtatuit; cui pari elegantia monaſterium ad Aquilonarem plagam, in honore S. Michaelis Archangeli, ſub regula B. Benedicti ſucceſſit. Tertiam deinde ſub ordine Canonicorum protomartyri Stephano dedicauit; quam Benedictus Pontifex ſolenni ritu conſecrauit. His acceſſit monaſterium Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, quod ſacris virginibus S. Benedicti regulam ſectantibus,

Liberalitas Chunegũdis, in monaſteria & Eccleſias.

tibus, donauit. Ardebat incredibili virga ſancta pietatis amore, omnibuſque modis diuini numinis cultum amplificatum cupiebat. Cumque Henrici ſui voluntatem piis his operibus mirifice conſentientem haberet, nullum non monaſterium vel nimia antiquitate collapſum, vel opibus exhauſtum, eximia eius pietate egregie refectum fuit. Et quidem Henrici Imperatoris, omnibus maximarum virtutum ornamētis excultiſſimi vita & res diuina virtute geſtæ, litterarum monumentis ab Adelbodo Vltraiectenſium Epiſcopo illuſtrata ſunt; nunc ergo Chunegundis, cuius in terris conuerſatio cæleſtis fuit, vitam in oculis omnium conſtituamus; quo ad ſimilem pietatis gloriam incitemur.

Adelbodus Epiſcopus Vltraiectēſis, ſcripſit huius S. Imperatoris vitā, teſte Sigeberto.

Poſtquam Henricus vitam hanc cum meliore commutaſſet, cœpit virgo Dei acrius ad rerum diuinarum intelligentiam aſpirare; & diurno quidem tempore aſſiduo benigne faciendi diſciplinam excolebat; omniumque neceſſitatibus larga manu conſulebat; nocturno vero, mentis altitudine in cœlo verſabatur. Mox autem vt Conradus in defuncti locum ad regni gubernacula admotus fuit, omni terrenarum rerum cura expedita, Chriſto arctiſſimo, ſanctiſſimoque religionis vinculo ſe coniunxit, Aderat Anniuerſarius tranſitus Henrici dies, cum Archiepiſcopos ad Confugienſis Eccleſiæ dedicationem inuitauit; & ecce inter Miſſarum ſolennia imperiali decentiſſime cultu ornata, ſummum ante altare, virgo Deo deuota proceſſit, ibiq; crucem è ligno in quo Chriſtus pro generis humani ſalute mactari ſuſtinuit, obtulit. Deinde peracta Euangelij lectione regalem auri fulgore micantem veſtem, cunctis obſtupeſcentibus à ſe proiecit, & tunicam fuſciorem, quam ſuis ipſa manibus texuerat, induit. Poſtremo mundanæ gloriæ vanitatem, præciſis capillis, excelſo admodum animo damnauit; & ſacrum ab Epiſcopo velum gratulabunda accepit. Nemo qui tāto ſpectaculo intererat, lachrymas continere potuit, cum principem fœminam ſummis opibus affluentem,

Mortuo Henrico, in religione Deo ſe conſecrat.

S. Chunegundis, monaſticū induit habitum.

ſuasque prauitate vitæ in ſempiternum animarum periculum adducere; ſed cum nullam melioris frugis ſpem daret, velut materteræ patrocinio aut familiaritate vane confiſa, & quadam die, cæteris diuinis rebus operam nauantibus, cum quibuſdam in conclaui epulantem reperiſſet, zelo pietatis armata cum verbo correptionis, dexteram eius maxillam percuſſit; quæ, quaſi ſigillum quoddam, formam digitorum, toto vitæ ſuæ tempore retinuit. Fuit hoc non modo illi acerrimus deinde ad virtutem ſtimulus, ſed plurimos (ad quos huius rei memoria peruenit) à vitiis ad melioris vitæ frugem reuocauit. *S. Chunegundis cædit diſſolutam Abbatiſſam.*

Quindecim in monaſterio annos incredibili vitæ auſteritate vixit; omnibus tamen ſuauis admodum & benigna. Nihil erat eius ſeueritate iucundius, nihil iucunditate ſeuerius; triſtis in riſu, in triſtitia ſuauis; tandem diutino vigiliarum & ieiuniorum labore grauata, in morbum incidit; qui quotidie infeſtior factus, tēpus adeſſe indicauit, quo ad ſempiternam coronam vocanda erat. Interim ex more regales tanquam Imperatrici parabantur exequiæ: aurea feretro obtendenda proferebantur velamina; cum illa, coniectis oculis, Amictus iſte, ait, non eſt meus, auferte hinc. Ornatus hic alienus eſt: iſtis terreno ſponſo, & his cæleſti ſum copulata. His miſeriæ carnis vilem materiam inuoluite, corpuſque iuxta tumulum fratris mei, ac domini Henrici Imperatoris componite. His iam dictis, in manus Domini ſpiritum commendans, carnis ſarcina abiecta, ad ſuum anima reuolauit authorem. Funus fuit in Bambergenſi Eccleſia, cum inſigni mœſtitia, gaudio tamen coniuncta, curatum. Sanctitatis eius merita, multis per orbem manifeſta ſignis apparent. Nam & infirmi, quacunque ægritudine oppreſſi, ſanitatem recipiunt: & mentes in ſcelere pertinaces, & horrenda peccatorum caligine inuolutæ, illuſtrantur. *15. annos vixit in monaſterio.* *Non vult vt Imperatrix, ſed vt ſancti monialis ſepeliri.* *Moritur feliciſſime.*

Anno incarnationis Domini 1189. Indictione ſecunda: Tremone tertiodecimo Bambergenſis Eccleſiæ Epi-

Sepulchrũ eius miraculis glorioſum.

Epiſcopo, quarto ſui Pontificatus anno, ad vincula S. Petri, dum populus ſolito more ad ſacrum virginis tumulum, orationum & vigiliarum cauſa adeſſet, dæmoniacus quidam, qui proprium filium, mente plane ab omni pietatis & ſceleris cognitione alienata, flammis exuſſerat, duris conſtrictus funibus adfuit, ſtatimque aliorum adiutus precibus, præceps furor & amentia ceſſarunt, & linguam horrendas antea blaſphemias vomentem, in Dei laudes laxauit. Mox alius quidam omnium membrorum officio miſere deſtitutus, adductus fuit; qui optatam etiam ſalutem multis ibidem precibus conſecutus eſt. Huius rei fama alij duo excitati, eandem ſanitatis gratiam ſunt adepti.

Alias Vuiuvaloei. Ioann. Molan. In Natal. & Indiculo SS. Belgij.

VITA S. VVINVVALOCI ABBATIS; SANctitate & miraculis clariſſimi; ex ea quam D. P. Laur. Sur. eruit ex M. S. Codicibus. Floruit temporibus S. Patritij, Hybernorum Archiepiſcopi; qui claruit Anno Chriſti Domini 431. & Reliquis, Teſte C. Baron. 5. Tom. Annal.

3 Martij. Clariſſimi natales eius.

B. VVinvvalocus, Patre quidem Fracano, præcipua in Britannia nobilitate (Cotonij quippe Britãnici regis erat conſobrinus) Chriſtianaque religione ſpectatiſſimo, Matre vero eximiæ pietatis matrona oriundus, tanto ab ipſis pueritiæ annis rerum ſupernarum cepit flagrare deſiderio ac terrenarum contemptu vt nullum non moueret lapidem, quo eum pij parentes cuidam viro Dei liberalium artium ac ſacræ paginæ ſtudiis traderent imbuendum. Tandem voti compos effectus pius puer, tam felices breui tempore, vt erat præſtantis ingenij ac memoriæ tenacis, ſub ſpiritali patre pro carnali iam amplexo, in vtriuſque fecit progreſſus, vt quiuis adoleſcentis mentem copioſis S. Spiritus benedictionibus præuentam illuſtratamque facile aduerteret; quem & tum miraculorum gloria cla-

Felix profectus eius in literis.

Digitized by Google

clarificauit. Vnius ſiquidem ex condiſcipulis, communi directore orandi gratia longius profecto, cum ſociis ludibundi ac per agros curſitantis crus fractum, ilico pia ad Deum fuſa precatione ac ſalutifero Crucis ſigno, ſummo omnium gaudio & admiratione, priſtinæ ſanitati reſtituit. Multæ porro vt erat in pauperes ac miſeros commiſerationis, cum non ſuppeteret quo eorum poſſet leuare inopiam, ſaltem animis aliquod adhibebat leuamen. Cæcum quendam ex languidorum turba ſeorſum abductum Apoſtolicis verbis illuminauit. Sorori quoque germanæ vno oculorum miſerando caſu orbatæ, eundem integrum ex anſeris domeſtici, qui eum excuſſerat ac deglutiuerat, ventre ferro diſſecto extractum reſtituit; anſeremque ſanum ad gregem remiſit.

Præclara eius miracula. *Fractum crus ſanat.* *Erga pauperes benignus.* *Cæcus viſum recipit.* *Actor. 3.* *Item Soror eius oculum.*

Interea cum longe lateque fama virtutum eius ſeſe diffunderet; multi ad eum confluere ac in eius ſeſe diſciplinam tradere. Quorum vnus, cum aliquando arcana diuinarum ſcripturarum elucidata myſteria accuratius repeteret, ac ruminaret, fortuito (vt adſolet) ſomno correptus, à ſerpente mortifero ictu in pede appetitur. Intumeſcente interim corpore, morteque ſubitanea iam imminente, ſumma celeritate accitus vir ſanctus, aqua oleo à ſe ſacrato permixta in potum ægro data, integre eum ſanauit: ſerpentem vero ſquamis horridum, linguamque vibrantem triſulcam S. Crucis ſigno peremit. Opilionem quendam, ouibus per campos late diſperſis, ſæuiſſima exorta tempeſtate propemodum exanimem factum, lupiſque rapacibus vndique circundatum, cum in monaſterio degeret S. VVinvvalocus, ab eodem pie inuocatus, mirabiliter ex hiantibus eorum faucib. eruit. Quod quidem tam præclarum miraculum, vanam totus abhorrens gloriam, ne alicui publicaret, præciſe prohibuit. Iuuenem quoque nobiliſſimum, Fracani parentis viri ſancti equo, in famoſo quodam equeſtri certamine, rapaciſſimo curſu volanti inſidentem, ac (cum impetum diutius ferre non valeret) validiſſima, inter aſpera ſaxa, excuſſione inter-

A ſerpente percuſſum curat ac ſerpentem occidit. *Opilionem abſens inuocatus à lupis liberat.* *Humilitas eius.* *Mortuum ſuſcitat.*

& ſanguinem, quam aduerſus principes tenebrarum; qui in varias horrendas ſeſe transformantes formas, deuotionis eius tranquillitatem interturbare nitebantur. Quos ille quidem ſcuto fidei galeaque ſalutis bene munitus, S Crucis triumphali haſta, diuinæque ſcripturæ telis penetrabilibus, facile fudit ac penitus proſtrauit. Quæ vero orationis vis cæterarum eius virtutũ ac miraculorum imbres complecti, digneque percurrere poſſet? Omnibus ſiquidem numeris abſolutus, omnia tam corporalium quam ſpiritualium defectuum ac morborum genera nullo pene negotio curabat. Cæci, claudi, ſurdi, leproſi paralytici, incolumes ſe ab illo redire lætabantur. Cuiuſdam ſui diſcipuli matrem defunctam, cum iam ad tormentorum loca à dæmonibus perduceretur, liberauit atque ad vitam reuocauit.

Varia eius alia miracula.

Defunctã viuificat.

Erat pater hic venerabilis, adſpectu angelicus, ſermone compoſitus, in Dei opere ſtrenuus & indefeſſus, mente & corpore integer, ingenio perſpicax, conſilio magnus, in Dei proximique charitate perfectus. Veſtis ei non lanea aut linea, ſed ex caprinis erat pellibus. Lectus ei non ex plumis aut pannis mollibus, ſeu etiam ex paleis, ſed ex duriſſimis arborum corticibus ſternebatur. Sedes eius mollis, erat arena lapillis permixta. Panis, quem quotidie eodem ſumebat pondere, hordeaceus erat, cineribus permixtus. Pulmentum ei fiebat ex farinula hordeacea & modico olere. Sabbatis & Dominicis diebus, piſce & caſeo veſcebatur. Quadrageſimæ diebus, bis tantum in hebdomada ſumebat cibum. Vinum & potionem omnem, quæ ebrietatem adferre poſſet, haud aliter atque venenum repudiabat. Sed hæc pauca è pluribus commemoraſſe ſufficiat.

Catalogus virtutum eius.

Victûs & amictûs parſimonia

Porro cum iam plenus dierum, nocte concubia ab angelo obitûs ſui diem inſequentem fore didiciſſet, ac mane ad ſe accitis fratribus exitum ſuum eorum precibus ac eos Deo commendâſſet, cũctaque ſuauiter diſpoſuiſſet; ad horam tertiam incruentum obtulit ſacrificium;

Ab Angelo prænunciatur obitus eius

Ad altare

reddit Domino ſpiritum.
Vide Io. Molan.in Indiculo SS. Belgij.
Ferbuit potiſſimum anno Domi.880. teſte eodem in Chronico cap 12.
Caſ. Baron. Annal. Tom. 5. & Not. Martyr. Rom hoc die.
4 Martij. Hic eſt dies natalis ei⁹ 8. enim Septemb. eius translatio celebratur.
Saua Chriſtianorum perſecutio.
Chriſtiani vincti, offeruntur Maximiano.
Praclare

cium; ſumptoque cæleſti viatico, ita vt ſacræ aſſiſtebat aræ, animam in manus creatoris efflauit. Corpus fuit à multis cum diſcipulorum lachrymis honorifice ibidē tumulatum; multo vero poſt tempore occaſione perſecutionis Nortmannicæ translatum eſt Gandauum in Flandria ad S.Petri monaſterium, in monte Blandinio ſitum; cuius Translationis commemoratio fit Kalend. Auguſti.

ILLVSTRE MARTYRIVM S. HADRIANI, *& aliorum 23; ex eo quod habetur optima fide apud V.P.Laurent.Surium 8.Septemb.Paſſi vero ſunt, ſub Galer. Maximiano in oriente regnante; circa an.Chriſti Domini 311.*

IN diebus illis Maximianus ciuitatem Nicomediam ingreſſus, omnibus illius incolis ſeuero edicto præcepit, vt quoſcunque noſſent Chriſtianæ religionis ſtudio deditos, eos proderent, quo conceptum animi ſui in Chriſtianos furorem explere poſſet. Tanta namque tyrannide in veræ pietatis cultores ſæuiebat, vt partim ſuppliciorum metu, partim magnificis admodum præmiis propoſitis, alios ad aliorum proditionem cogeret. Miſerādum ſane erat hoc ſpectaculum. Vicini vicinos, amici amicos, propinqui propinquos, partim præmiis illecti, partim pœnarum metu territi tradebant.

Fuerunt tunc quidam egregij Chriſti fideles inter ſpelæa ferarum, nocturnis vigiliis ac precibus incumbentes inuenti; & protinus ferro crudeliter vincti in ciuitatem adducti. Qui mox Maximiano oblati, interrogati ſunt ab eo vnde eſſent, & vtrūmne audiuiſſent quænam eſſent conſtituta ſupplicia, omnibus Chriſtianæ religionis cultoribus. Cui illi cōſtanti animo reſpōderunt; Nos quidem hic nati, religione Chriſtiani ſumus; ſupplicia autem audiuimus, ſed ſtultiſſimam illā iuſſio-

Digitized by Google

iuſſionem, & mentem tuam in profundo impietatis demerſam irriſimus. Quibus ille, Itane vos iuſſa noſtra à veſana mente profecta dicitis? Per deos magnos, inquit, ad principes, extendantur & virgis crudeliter cędātur, videamuſque quis Deus eorum de manibus illos meis eripiet. *reſpondens Maximiano.*

Hæc cum dixiſſet, tres crudelitatis ipſius miniſtri, crudis boum neruis armati præſto fuerunt, & verberibus eos fatigare aggreſſi ſunt. At martyres, quorum inuicta erat virtus, Quin, inquiunt, ô hoſtis Dei, tres etiam alios adde; quo enim plures tortores fuerint, tanto pulchriores nobis cōtexes coronas. Maximianus hanc loquēdi audaciam admirans, dixit ad eos, Infeliciſſimi mortaliū, iam ego ceruices vobis præcidi iubeo, & vos coronas expectatis? Abiurate vanam hanc doctrinam veſtram, ne in miſerandum valde interitum deuoluamini. Ad hæc martyres, Perdet te Deus, qui ſine cauſa affligis ſeruos eius, nulli culpæ affines. His auditis, tyrannus immodico furore percitus clamauit, Lapidibus ora eorum contundite. Fecerūt protinus miniſtri quod iuſſi erant. At martyres maiori conſtantia dixerunt, Præuaricator & inimice Dei, necdum ſatiatus es pœnis noſtris, nec horruiſti tot horis crudeliter in nos ſæuire? Sed certe maiora te manent ſupplicia, quam ſunt nobis abs te illata. Acutiſſimi lapides tui maxillas noſtras conterere non potuerunt, & nōdum, fili Diaboli, Chriſti Dei noſtri virturem agnoſces? Ad hæc Maximianus ira vehementius inflammatus, Per Deos magnos, inquit, veſtras ego linguas excindam, vt ex vobis diſcant mortales non contradicere Dominis ſuis. Sed dicite quænam mihi ſunt ſupplicia, quæ minitamini conſtituta? Cui martyres, Tu quęris, inquiunt, quę ſupplicia? Illa ipſa quæ Deus diabolo & angelis eius, iuſto iudicio præparauit, ignis inextinguibilis, vermis immortalis, & tormenta in omni ſæculorum æternitate duratura. Maximianus, hac tam acerborum denunciatione ſuppliciorum, vehemēter irritatus, iā, inquit, linguæ veſtræ excindentur; & conuerſus ad miniſtros, præcepit vt marty-

Cæduntur neruis.

Ora eorum lapidibus contunduntur.

Maximianus iubet martyres duci in cuſtodiam.

Digitized by Google

martyres ferro per omne corpus conſtrictos in cuſtodiam abducerent.

Porro Hadrianus, qui in officio primas tenebat, videns tam inuictam in ſuppliciis perferendis martyrum virtutem, dixit ad eos; Adiuro vos per Deum veſtrum, pro quo hęc patimini, dicite mihi quam remunerationem vel gloriam, pro his tantis tamque immanibus cruciatibus, expectatis. Cui martyres; Gloria, quam ſecuri à bonorum omnium largitore Deo expectamus, tanta eſt, vt non modo non verbis explicari, ſed nec mente quidem concipi poſſit. Hæc audiens Hadrianus alacri animo ſtatim in medium impiorum agmen proſiliuit, & ſe quoque Chriſtianum eſſe audacter confeſſus eſt. Miniſtri turbati, hæc ſine mora Imperatori in palatio annunciârunt; qui pene in ſtuporem verſus, eũ ad ſe adduci iuſſit, & ait; Adriane, quæ te mentis inſania exagitat, vt volens in perditionẽ ruas? Cui Hadrianus; Nequaquam, inquit, ô Rex inſanio, ſed ab inſania ad ſanam mentem reuerſus ſum. Audiens hæc Maximianus; Quid, inquit, multa loqueris? Pete veniam, & linguæ tuæ lapſum coram omnibus agnoſce. Hadrianus vero: Equidẽ, inquit, ô Imperator deinceps à Deo malefactorum meorum & ſuperioris vitæ errorum veniam petam. Maximianus hac cõfeſſione non mediocriter turbatus, iuſſit eum ferro vinctum, cum reliquis martyribus ad carcerem trahi, vt pręfinito die extremũ de omnibus ſupplicium ſumeret. Dum hæc fiunt, vnus è ſeruis Hadriani feſtinus domum abiit, & vxori eius Nataliæ mariti ſui captiuitatem nunciauit. Quæ primum quidem vehementer turbata, ſciſſa veſte, animi dolorem cum miſerabili eiulatu teſtabatur. At poſtquã cauſa captiuitatis expoſita, intellexiſſet, pro Chriſti eũ nomine vincula gaudentem excepiſſe, vix præ lætitia lachrymas continuit. Erat enim Chriſtianis orta parẽtibus egregie pia, nec ante illum diem propter perſecutionis immanitatem, religionem profiteri auſa fuerat. Tunc verò cum maritum cœleſti luce, è denſiſſimis impietatis tenebris, ereptum cognouit, mutata veſte ſummo

Hadrianus credit in Chriſtum.

Ducitur cum aliis in carcerẽ.

Digitized by Google

ſummo cum gaudio ad carcerem abiit: terque ad viri ſui pedes procidens, vincula, quibus conſtrictus erat, exoſculabatur; felicem eum, ac terque quaterque beatum prædicans, quod dignus inuentus eſſet, pro Chriſti nomine contumeliam pati. Deinde ſimili pietatis ardore, cum lachrymis, reliquorum martyrum (qui erant numero viginti tres) vincula exoſculans, precabatur, vt eum ſuis conſiliis ac monitis, præclaro in certamine confirmarent. Habuit etiam luculentum ſermonem ad maritum, quo eum partim ad conſtantiam incitabat, partim rogabat ne ſe abſente felicem illum curſum certamins perficeret: & ſic quidē ſermone in veſperum protracto, domum rediit.

Hadriani mariti ſui vincula, Natalia exoſculatur.

Paucis autem poſt diebus tempus adfuit, quo Maximianus exulceratum adhuc vehementer animum ſuū martyrum ſanguine ſanare conſtituit. Quod vbi Hadrianus compertum habuit, ſtatim vt vxorem ſuam in certamine, quemadmodum conuenerat, præſentem haberet, corruptis pecuniarum largitione cuſtodibus, domum ſuam abſceſſit. Cumque in itinere conſtitutus, ædibus appropinquaret, Natalia vxor eius incredibili affecta dolore, amariſſime flebat. Diuulgato nāque hominum rumore ad aures eius peruenerat, Hadrianum à profeſſione Chriſtianæ fidei reſiliiſſe. Vnde vix mentis compos, maritum iam domum ingredi cupientem, ſumma cum indignatione excluſit: altero quoque verbo perfidum illum, timidum, ac mortaliū omnium miſerrimum appellans: ſe vero fœminarum omnium infeliciſſimam clamitabat. Quo modo, dicebat, hanc tantam impietatis notam inter Chriſti fideles ferre potero, qui putabam me martyris vxorem appellandam, cum nunc perfidi ac tranſgreſſoris coniux ſum?

Piiſſima fœmina, mire dolet, dum putat maritum ſuum à Chriſto defeciſſe.

Hæc Hadrianus audiens, ſumma voluptate tenebatur quod cerneret fœminam, eamque iuuenem, & non amplius quam menſes tredecim ſibi coniunctam, tanto fidei ac pietatis ardore flagrare Vnde cum diutius amoris ſui erga eam flammam abſcondere non poſſet in

Digitized by Google

Hadriani piiſſima voces, ad coniugem ſuã Nataliam.

in hæc verba prorupit. Aperi mihi Domina mea Natalia, cito aperi. Non enim ego, vt tu exiſtimas, à Chriſti confeſſione defeci, aut ſuppliciorum metu deterritus huc confugi, ſed vt te certaminis noſtri iam iam futuri ſpectatricem haberem, huc adueni. Aperi igitur, & vna mecum in ſtadium ingredere. His auditis, Natalia reſeratis foribus in oſcula & amplexus mariti ruit; & omnium quaſi rerum oblita, feſtina cum marito ad relictos in carcere ſocios abiit. Quod vt peruentum fuit, Natalia Dei ancilla ad pedes ſanctorum ſe proſternens vincula eorum exoſculata eſt; & corpora à ſuppliciis iã putrefacta, ſeptem in carcere diebus fouit, & linteis ſanctorum plagas magna cum reuerentia terſit. Vbi vero dies ſupplicio deteſtinata aduenit, omnes quidem tribunali oblati ſunt; ſed cum reliqui omnes præcedẽtibus iam tormentis attriti fuiſſent, ſolus Hadrianus, viribus adhuc integris, ad quæſtiones quæſitus eſt. Expoliatum ergo veſtibus, & propriis manibus eculeum ferentem, ſiſtunt tyranno. Qui primum vultu placido, Hadriane, inquit, quæ tibi nunc ſententia, quæ mens eſt? adhuc permanes in inſania? Cui Adrianus; Iam tibi dixi me ab inſania receſſiſſe, & ideo ad vitam hanc pro Chriſti nomine profundendam promptum paratumque eſſe. Hoc accepto reſponſo, tyrannus lignis eum contundi, & à quatuor tandem lictoribus fuſtibus cædi iuſſit.

Natalia martyrum plagas, ſeptem diebus in carcere curat.

Hadrianus ducitur ad ſupplicium

Hadrianus lignis & fuſtibus caditur.

Interea Natalia cum ſanctis martyribus in genua prouoluta, preces ſine intermiſſione pro mariti conſtãtia ad Deum fundebat. Maximianus vero nullum non mouebat lapidem, vt martyrem, à conſtantia deiiceret. Tandem cum diu multumque ſuppliciis ſæuitum eſſet, ait; Hadriane, profecto non poſſum, ego tantam animi tui generoſitatem, corporiſque pulchritudinem ſine maximo doloris ſenſu aſpicere. Quare conſule tibi; conſule mihi; & magnos Deos adora, vt multiplicatis honoribus in priſtinum te dignitatis gradum reſtituam. Es enim iuuenis honeſto loco natus, & maximis honoribus dignus. Cæteri vero qui te ſuis perſuaſionibus,

Maximianus eum blanditiis, à conſtantia depellere nititur.

Digitized by Google

bus, in hanc mentem atque adeo in peſtem & exitium impulerunt, homines ſunt pauperes, & obſcuris natalibus orti. Ad hæc Hadrianus: Tu quidem, ô Imperator, optime & patriam, & genus, & auos proauoſque meos noſti: verum ſi illorum, qui tibi deſpectui ſunt, illorum dico ſanctorum, genus & opes, & quam expectant patriam nouiſſes, non dubito quin te humi ad illorum pedes abiiceres, ſupplexque eorum preces expoſceres.

Ad has voces ira inflammatus Maximianus, iubet martyris ventrem à quatuor viris fortiſſimis tanta crudelitate verberari, vt effuſis in terram inteſtinis nec ipſe quidem crudele ſpectaculum immotis oculis ferre poſſet. Quare iuſſit martyrem, cum cæteris ſanctis ferro constrictum, ad carcerem reduci. At Natalia beatiſſima ſolicite confortabat eum, & miſſa ad ceruicem eius manu, eumque palpans dixit: Iam te ô marite, ô lumen meum, beatum prædico, qui ſanctorum conſortio dignus effectus es. Perge modo eadem fortitudine, & animo in ſola Chriſti Ieſu gratia confirmato, palmam apprehende. Hæc & alia multa dicens, cum multis aliis religioſis matronis in carcerem eum comitata eſt: vbi omnes martyrum neceſſitatibus certatim inſeruiebant: aliæ vulneribus medebantur: aliæ putredinem ſtolis ſuis abſtergebant. Natalia vero profluentem è mariti vulneribus ſanguinem abſtergebat, eoque caput ſuum ac membra perungebat.

Venter eius verberatur, & viſcera effunduntur.

Natalia egregie cõfirmat Hadrianum.

Cum vero tyrãnus pia matronarum obſequia martyribus in carcere exhibita intelligeret, vetuit, ne cuiquam illarum aditus in carcerẽ deinceps pateret. Quo audito Natalia, tonſis capillis, ſumptoque virili habitu ingreſſa eſt: & ſola omnium vulnera fouit, curauitque. Cuius virtutem reliquę ſtatim imitatæ, ſe in nullo pietatis officio ſuperari paſſæ ſunt. Quod poſtquã Maximianus cõperit, tum etiã ne martyres, omnibus iã pene viribus deſtituti naturali morte tyrannidem eius ſubterfugerent, iuſſit incudem adferri, vt truncatis in ea manibus pedibuſque vitam tandem cũ morte cõmutarent.

Vide S. Natalia facinus eximium.

 tarent.

Digitized by Google

Orat Natalia lictores, vt maritum ſuũ ante alios, martyrio afficiant.

tarent. Allata autem cum vecte ferreo incude, Natalia quæ præſens aderat, orare & obſecrare lictores, vt maritum ſuum eo ante alios ſupplicio afficerent, ne pœna atrociſſima ſanctis illata, terreretur. Obtemperârunt libenter carnifices: cumque extenſo ſuper incudem Hadriano, ad cædem inferendam parati ſtarent, Natalia pedem eius apprehendens, lictoribus eum feriendũ extendit. Et quidem confractis iam cruribus, & pedibus amputatis, Natalia, Precor, inquit, te mi domine, ſerue Chriſti Ieſu, extende etiam & manum tuam, ne vlla in re ſanctis martyribus inferior ſis. Extendit igitur Hadrianus manum, quam Natalia lictoribus feriendã præbuit. Præciſis itaque manibus & pedibus, Hadrianus totus in ſuo ſanguine volutatus, beatum Deo ſpiritum tradidit. Cæteri vero Martyres eodem ſupplicio conſumpti, læti è corporis ergaſtulo ad cœlum euolârunt.

Nota Natalia virilem animũ

Excedit è vita beatiſſimus Hadrianus Item alij.

Maximianus autem, omnibus iam felici morte in re interemptis, ne quis eorum reliquiis honos à Chriſtianis haberetur, iuſſit corpora flammis exuri. Dum vero carnifices ſacratiſſima martyrum corpora aſportarent, Natalia ſtillantem ſanguinem magna cum deuotione excepit, & reliquæ matronæ ipſas carnificum veſtes quæ ſacroſancto martyrum ſanguine tinctæ erãt ingenti pretio redemerunt. Tanta tunc erat reliquiarũ reuerentia: tantus honos iis qui pro ſacroſancto Chriſti Ieſu nomine, vitam cum ſanguine profundebant.

Nota hinc quanti fecerit antiquitas, reliquias sãctorum.

Porro Natalia cum cerneret ſacras reliquias exurẽdas eſſe, manum ſui mariti in ſinum recõdidit, & abiẽs tota mente, in peracto tanta cum virtute certamine, abſorpta erat. Cum vero ſacra corpora in ardentem fornacem coniecta videret, facto impetu cum magna voce, voluit ſe in ipſas flammas præcipitem dare. Sed accidit, vt repentina tonitrua, cum horrendo fragore, & fulgura, & pluuiæ, & grandines, & horribilis denique terræmotus totam ciuitatem compleret, atque omnes in effuſam fugam, ſola Natalia relicta, conuerteret.

Digitized by Google

ret. Quidam è carnificibus, tanto tunc terrore repleti ſunt, vt cadentes in facies, ſubito expirauerint; corpora vero, ſedata tempeſtate, ab omni combuſtione illæſa atque integra inuenta ſunt; prorſus vt ne capillus quidem, vel minimum ab igne detrimentum paſſus ſit.

Corpora martyrum tonitru & pluuia, ab incendio præſeruantur.

Poſtquam vero aëris tranquillitas rediiſſet, homo quidam loci illius egregie pius, cum coniuge ſua, Imperatoris tyrannidem horrens, Byzantium diſceſſurus, ſacra martyrum corpora naui impoſita, cum ſumma Nataliæ & reliquorum, qui aderant, fratrum voluntate ſecum aſportauit, & ſummo in honore ac reuerentia habuit.

Porro Natalia, reſeruata ſibi beatiſſimi Hadriani manu, quam purpura obuolutam, & myrrha perfuſā ad caput lectuli ſui repoſitam habebat, in domo ſua, die ac nocte precibus ac vigiliis intenta, perſeuerabat. Eo tempore ciuitatis illius Tribunus, petiit eam ſibi à Maximiano coniugem; erat enim eximia corporis pulchritudine prædita, & inter clariſſimas fœminas facile prima. Imperator autem cum annuiſſet, & ille ſtatim animum illius per honeſtas matronas ad coniugium ſolicitaret, ſimulauit ſe hoc nuncio mirum in modum lætari, petiitque ſibi trium dierum inducias tribui; quibus ſe ad tam ſplendidas nuptias parare poſſet. Interim cum animo ſuo fugam meditabatur, vt quod reliquum erat vitæ, apud ſacras martyrum reliquias in pietatis ſtudio transigeret. Igitur cubiculum ſuum ſola ingreſſa Deum enixe precata eſt, vt eam ab omni carnis cupiditate impollutam conſeruaret, & ſine errore Byzantium perduceret. Hæc cum precata eſſet, mœrore nimio oppreſſa obdormiuit; & ecce vnus è ſanctis martyribus adſtitit ei dicens; Pax tibi Natalia. Confide non te deſpexit Deus, neque nos obliti ſumus laborū tuorum, quos propter nos ſuſcepiſti; Perge Byzantium; ibi enim te viſitabit Deus, & perducet ad nos.

Tribunus ciuitatis, poſtulat Nataliam, à Maximiano coniugem.

Viſio Nataliæ oſtenſa.

Hac viſione Natalia mirifice exhilarata, ſacra ſanctiſſimi mariti manu aſſumpta, relictis opibus, & cæteris

Natalia fugit By-

zantium, ad martyrum corpora.

tis omnibus quę poſſidebat, Byzantium ad ſanctorum corpora pertexit. Quo cum ſalua & incolumis delata eſſet, ſtatim ſacrum, quod ferebat, pignus cum gaudio & lachrymis ſuper Hadriani corpus depoſuit; & quia ex nauigationis laboribus admodum fatigata erat, voluit breui ſomno collapſas vires nonnihil refocillare

S. Natalia vocatur ad cælum à marito ſuo.

Et ecce Hadrianus quieſcenti apparens, Bene, inquit, huc aduenisti ancilla Christi, & martyrum filia. Veni ad nos in requiem tuam; veni & percipe ea quæ tibi debentur. Hæc cum diceret, Natalia mortalitatis vinculis ſoluta, vna cum marito ad cœlos profecta eſt.

Caſ. Baron. in not. martyr. 4. mart. & 8. Septēb Corpus S. Hadriani translatū Romam ibidémque reconditū. Caſ. Baron. Annal. Tom. II.

Illuſtriſſimus hic martyr Hadrianus, licet paſſus ſit Nicomediæ, Romæ tamen etiam clariſſimus eſt habitus; cuius peruetuſta memoria extat apud Arcum Seueri, de qua mentio habetur in Ordine Romano; ibi ſacrum corpus eius, ex oriente translatum, reconditū eſt. Eademque inter veteres Cardinalium Diaconias connumeratur.

VITA S. PETRI, ABBATIS CAVENSIS;

Ex ea quæ extat quæ pene V. P. Laurent. Sur. per Sancti eius fere contemporaneum. Claruit temporibus Vrbani, eius nominis Papæ 2. Anno ab orbe redempti 1091. & Reliq.

4. Martij.

IN Cauenſi cœnobio, reuerendiſſimo valde viro Alferio, virum æque venerabilem Leonem Deus omnipotens ſubſtituit; atque huic deinde Petrum ſubrogauit.

S. Petri clari natales.

Qui quidem Petrus fuit Salernitanus genere; viri venerabilis Alferij nepos carne; hæres conſuetudine; ex qua nimirum ſibi conſuetudine accidit, vt adoleſcens illius conuerſationem memoraret, atque hanc totis affectibus quoque imitari ſatageret. Ad virum itaque venerabilem Abbatem Leonem veniens,

Factus monachus, vi

ſanctæ conuerſationis habitum ſuſcepit; atq; mox religio-

Digitized by Google

ligioſæ vitæ ſtudiũ, tã feruenter arripuit, vt rigoris propoſito antiquis etiam patribus æquari videretur. Nam tantæ abſtinẽtiæ fuit, vt quinq; aut ſex panũ refectione, toto ſanctæ Quadrageſimæ tẽpore contentus eſſet; eoſdẽ dies in monte S. Eliæ, qui Cauenſi monaſterio altius præeminet, obſeruans. Sed & per idẽ tempus cũ cœnobij Cluniacẽſis religionẽ celebrẽ comperiſſet, odore tantæ famæ illectus, aſſumptis ſecum quibuſdam de monaſterio fratribus, Cluniacũ puenit; vbi à viro venerabili Hugone Abbate mira charitate ſuſceptus eſt.

uit rigidiſſime.

Annis aliquot agit apud Cluniacenſes. Eius vita habetur 29. Aprilis.

Ex illo aũt iam die receptus in conuentu fratrum, tanta obedientiæ virtute enituit, vt ſeptẽ ſimul vel plura diuerſarũ officinarum miniſteria ſtrenue & honeſte perficeret. Et quia longum eſt cuncta ſtylo percurrere, cũ in clauſtro Cluniacẽſi quinquẽnium, atq; in Capella Abbatis triẽnium cõpleuiſſet, atq; intus obedire & iuſſa exequi, foris vero diſponere & ordinare didiciſſet, liberalitate S. Hugonis, ſuo, id eſt, Cauenſi monaſterio reſtitutus eſt. Vbi iam cum doctus ſcriba in regno cœlorum magnæ opinionis haberetur, petentibus Clero & populo, vna cum Gilſulpho Salerni Principe, in Eccleſia Policaſtrenſi in Epiſcopum electus eſt. Sed cum parum illic temporis expendiſſet, exterioris vitæ ſtrepitũ non ferens, ad monaſterium rediit; ac rurſum ſe in interioris vitæ ſtudium more ſolito totum dedit. Et quidẽ pater venerabilis Leo timens, ne monaſterium tanto viro aliquãdo rurſum forte priuaretur, ſimul & onus regiminis ſe iam præ ſenectute ferre non poſſe conſiderans, cõuocatis fratribus, eum ſibi ſucceſſorem conſtituit; & ipſe, vt Deo per quietẽ vacaret, ad Eccleſiam S. Leonis de veteri, quam ipſe conſtruxerat, receſſit.

Redditus ſuo Cauenſi monaſterio Epiſcopus Policaſtrẽſis eligitur. Deponit Epiſcopatum & ad ſuos redit.

At vero Petrus interea venerabilis Abbas, monaſterij curam ſuſcipiẽs, tanta mox malignorum ſpirituum tentamẽta inuenit, vt tum primum Diabolus inſurgere contra eiuſdem acta videretur. Nam ſtatim, cũ fratres, quos in Cella reperit, Cluniacenſis Ordinis norma perſtringere voluiſſet, tã duros & obſtinatos eos inuenit, vt murmurationis ſuæ ſuſurria ad virum venerabilem

Inſtituitur Abbas Cauenſis.

lem Leonem deferrent, atque eiuſdem mentem ſimplicem ad iram traherent. Quod cum Petrus Abbas compertiſſet, atque ea, quæ ſunt concordiæ & pacis, prouidere vellet, ad monaſterium ſancti Archangeli, quod in territorio Cilenti ſitum eſt, deceſſit; ibique collectis fratribus, primum normam eiuſdem, quem didicerat, Ordinis poſuit. Sed tamen non multo poſt à Patre Leone & fratribus rogatus, rurſum rediit; atque tunc ſcilicet inſtitutionem, quam prius velut grauem contempſerãt cum magna deuotione ſuſceperunt. Vbi cum fama sãctitatis eius ſe vehementer extenderet, cœperunt permulti viri nobiles, permultique ſeculi diuites ac potentes ſeculum deſerere, atque ei ſe in ſupernæ conuerſationis magiſterio ſubiurgare. Nam &, vt quidam religioſus paterfamiliâs ab eiuſdem ore ſe audiſſe teſtatur quadam die, cum venerabilis pater eſſet hilarior, quadam dilectionis neceſſitate coactus, pluſquam tribus millibus virorum habitum ſanctæ conuerſationis ſe impoſuiſſe teſtatus eſt; licet poſtea ſuperuixerit, & plures etiam adhuc in monaſterio receperit.

Rigorem Cluniacẽſem, apud ſuos introducit.

Monachi ab eo facti, amplius quater mille.

Sed & viri quoque ſeculi potantes cœperunt magna liberalitate ad ſuſtentandos Dei famulos prædia & poſſeſſiones abundanter offerre, ex quibus pater venerabilis non ſolum fratres monaſterij regulariter procurauit, ſed etiam innumerabilem cenſum in opibus erogauit. Sed quid eum erogaſſe tantum dicimus, cum etiam ſtatuerit, vnde ſemper erogetur? Quin etiam vir Domini, vt ſe neceſſariis ſumptibus ad perficiendum paratum vidit, dilatare monaſterium, atque tantę multitudini aptum habitaculum parare diſpoſuit; quod, nimirum, diuina gratia cooperante, in quantum loci anguſtia paſſa eſt, tam decẽter expleuit, vt mirari eiuſdem operis diſpoſitio poſſit, vere æſtimari non poſſit. Perfecto autem opere monaſterij illic collecti fratres cœperunt tanto liberius diuina miniſteria exhibere, quanto adhæc eos non ſolum feruor charitatis accendebat, ſed etiã locus ipſe inuitabat. Imo etiam pater ipſe venerabilis Petrus in magna ſe cõuerſationis diſtrictione

Innumerabilis cenſus ab eo in opibus erogari ſtatutus.

Dilatat ſuum monaſterium.

ne

ne cohibuit; magnam habens orationis inſtātiam; magnam vigiliarum prolixitatem; multum genuflexionū numerum; multam frigoris tolerantiam.

Sane iuxta dormitorij ſui in cellam, aquæ piſcinulā quoque condere ſibi fecit; vbi hyemali tempore frequenter intrabat. Sed & à vino quoque ita omnino abſtinuit, vt etiam debilitato ſtomacho, & voce iam fere amiſſa, vix à bonæ memoriæ Papa Vrbano ad eius quāuis modicum vſum reduci potuerit; tantæ extitit humilitatis, vt mitram Abbatum inſigne, cuius vſum præfatus Papa illi in Generali Beneuentana Synodo publice tribuit, nunquam tamen geſtare voluerit; tanti demum vitæ rigoris, vt etiam loricam ſubtus ad carnem occultam induerit, quouſque putreſceret, & ab eius corpore rupta cecidiſſet, ſicque obiit maturus æuo, & etiam probitate maturior; ſepultuſque eſt in ſpelunca, quæ de Cella venerandi patris Alferij in oratorium B. Michaelis Archangeli mutata eſt. In quo loco quæ reuerentia meritis eiuſdem debeatur, ſæpius Deus demonſtrauit; ſed nos vnicum pro breuitate operis referemus. Mos, cum adhuc viueret, viri venerabilis fuit, vt ſubditorum ſuorum culpas exacte puniret, ne forte futuræ vindictæ eos negligendo ſeruaret. Cuius conſuetudinis dignitatem, cum Sergius monachus ſæpius à viro Dei pro ſuis negligentiis argutus, quaſi vindicaturus, contemptim, Iudæorum more, contra viri Dei ſepulchrum expuiſſet, mox facies eiuſdem intumuit, & os ita torſit, vt in maxilla depoſitum ex latere videretur: nec prius curatus eſt, quam per venerabilem Abbatem meum Simeonem iuſſus, ante ſepulchrum venerabilis viri in oratione proſtratus, faciei & oris incolumitatem promeruit.

Strenue domat carnem. vt pareat ſpiritui.

Migrat in cælum.

Irriſor viri ſancti diuinitus punitur.

DE S. PHO-

Digitized by

DE S. PHOCA MARTYRE SYRO, EX S. GREgorio Turonenſi, De gloria Martyrum cap. 99. Huic Martyri Baſilius Imperator, ingentem baſilicam erexit Conſtantinopoli; quam etiam celebri monaſterio auxit. Eſt hic Phocas alius ab illo eiuſdem nominis, Epiſcopo, qui paſſus eſt ſub Traiano, Synope in Ponto. Fuit etenim hic, de quo agimus, hortorum cultor & hoſpes; martyriumque Antiochiæ, Capitis ob truncatione, conſummauit.

Caſ. Baron. In Not. in martyr. Rō. 5. mar. & 14. Iulij.

5. Martij. Miracula ad ſepulchrum S. Martyris.

PHocas martyr, poſt multas quas pro nomine Redēptoris eſt paſſus iniurias, qualiter de antiquo illo ſerpente triumphauerit hodie quoque populis eo miraculo declaratur. Quod ſi in quēpiam coluber morſum ſtringens, venena diffunderit, exemplo qui percuſſus eſt, vt ianuam atrij, quo martyr quieſcit attigerit, compreſſo tumore, euacuata virtute veneni, ſaluatur. Ex quibus nonnulli, (vt celebre vulgatum eſt) iam tumidi malæ beſtiæ ictu, iā toto corpore incraſſante veneno, in hoc proſtrati vt ſpiritum exhalarent, inter manus delati, & in atrio poſiti, ſunt ſanati; nec vnquam ob hoc virus, obire hominem fas eſt, ſi ſacrum limen fide plenus attigerit.

VITA SANCTISSIMAE VIRGINIS COLETAE; reformatricis Ordinis S. Claræ; miraculis clariſſimæ; ex ea quam V. P. Laur. Sur. ex Stephani Iuliaci præfatæ virginis contemporanei, ſyncere conſcripſit. Migrauit e corpore, anno Dominicæ Incarnationis 1447. quo (iuxta Genebrardum) ſedit Nicolaus 5. Imperante Frederico 3.

Ioan. Molā. in Annot. mar. Vſuardi, & In Natalibus SS. Belgij.

6. Martij. Patria &

EXimiæ pietatis & prudentiæ virgo Coleta, apud Corbeiam in Picardia, Patre Roberto, Matre vero Marga-

Margareta, nata, mirabili plane S. Spiritus gratia à teneris vnguiculis ornata extitit. Elegāti admodum corporis forma & venuſta facie, cunctis inprimis gratia atque amabilis erat. Quæ quidem corporis dotes, animi virtutibus mirifice in ea illuſtrabantur. A primis ſi quidem annis ſolitudinis amantiſſima, diuinis rebus ſedulo vacabat, terrena omnia oblectamenta reſpuens. Sēſuum ei cuſtodia erat arctiſſima: eaque non triſtis vel moroſa, ſed candida, & hilaritate quadam graui atque iucunda perfuſa. Hinc multi & conſpectum & ſermonē eius expetebant; nimirum vt multiplicem Chriſti gratiam tanquam in ſpeculo contemplarentur.

Parentes eius. *Corpore pulchra, Itē & mente.*

Hæc aliaque præclara teneræ virginis primordia, vt pios parentes ingenti afficiebant gaudio, ita viciſſim ad maiorem virtutum exercitationem eos prouocabāt Pater quidem natura comis & ſingulari humanitate præditus, filiæ ſuæ excitus exemplo, hoc vnum ſibi in vita ante omnia proponere, vt notos ignotos; internos externos, & quoſuis denique homines, ad pacis & mutuæ dilectionis bonum excitaret; ſicque ſanctiſſimo amicitiæ fœdere ſociatos, ad cæteras dein virtutes ſectādas inflāmaret. Multa quoque illi pauperum erat cura; lapſorum maior; præcipue fœminarum, quæ pudicitiæ florem fœda voluptate violauerant. Ex iis cum quaſdā ſummo labore, filiæ pariter adiutus exhortationibus, ad meliorem frugem reduxiſſet, vnam è ſuis domibus eis attribuit, pauperibus ſimul alendis fouēdiſque opportunam.

Parens eius pietatem æmulatur.

Porro Coleta vt primum ætate & corpore robuſtior dæmonis fraudes inſidiaſque varias exacte cognouit, ſtatuit collatam ſibi à Deo gratiam, ad aliorum vtilitatem pie humiliterque conferre. Itaque è latebris prodiens, liberum bonæ indolis puellis ac virginibus, ſpectatiſq; mulieribus ad ſe acceſſum permiſit; cum quibus de rebus ſalutaribus ſuauiſſime viliſſimeque diſſerebat. Neque enim male collocati ſermones illi putandi ſunt, quibus multas à fœdis carnis voluptatibus ac mundi faſtu, ad caſtimoniæ virtutem, mundique contem-

Se totam confert virgo S. ad ſalutem animarum.

contemptum perducebat. At vero cum inter peccatores verſaretur; ea erat animi humilitate, vt cunctis viliorem ſe, abominabilioremque putaret. Sanctas autē virgines, votoque caſtitatis Chriſto conſecratas, incredibili amore ac veneratione proſequebatur. Hinc ardentiſſimum illud deſiderium religioſis in monaſterio inſeruiendi: quarum quidem conſortio prorſus indignam ſe reputabat. Cum vero in pio illo ſeruitio, occulto numinis inſtinctu, ad collapſam monaſticam S. Franciſci diſciplinam reſtaurādam moueri ſe ſentiret, acriuſque impelli, ſe porro ſuaque omnia tanto muneri inferiora vilioraque nimia humilitate æſtimaret, facibus diuini amoris inflammata, Romanum adiit Pōtificem, orans obſecranſque, vt ipſe prouinciam hanc arduam, ſuaque ſanctitate dignam, dignamq; ſuo munere ſuſcipere velit. Pontifex ſanctiſſimo virginis poſtulato peramanter admiſſo (quo perpetuam ſe famulam reformatis virginibus conſecrari precabatur) diploma ei contulit, in quo, ignaram huius rei, Matrem & Abbatiſſam totius reformationis eam inſtituebat. Aſt illa vt erat humilitatis & abiectionis amantiſſima, præfecturæ honorem tota mente abhorrens, inſtitutū D. Franciſci, tertij Ordinis paulo poſt amplexata eſt; mundo adeo inimica, vt rurſus in latebras ſeſe abdiderit; anguſto nimirum concluſo habitaculo; in quo annos 4. hiſpido tecta cilicio, ac tribus ferreis catenis carnem nudam, lumboſque ſuccincta; Chriſto militauit.

Profunda eius humilitas.

Adit Romanum Pōtificem pro religionis reformatione.

Degit inclusa, in ſumma auſteritate.

Interea cum purificato mentis oculo res cæleſtes atque diuinas diu noctuque ſedulo contemplaretur, mirabili ſane viſione, ad aliorum ſalutem à Deo (agente nimirum precibus S. Franciſco) ſe poſtulari cognouit. Cumque animi dubia anxiaque, tanto muneri ruditatem ſuam opponeret, iāque idipſum cogitatione reiiceret, ecce beneficio linguæ ſubito priuata, triduo obmutuit. Acceſſit dein & orbitas oculorum. Quæ ſane diuinæ vltionis manifeſta fuere ſigna; cui ſubiecta fuit, donec diuinæ conſentiret voluntati; quod vbi fecit, & loqui

Diuinitus euocatur ad cōmune bonum.

loqui & videre potuit. Igitur tanti muneris dignitate ob oculos poſita, animum in omnes partes verſare, qua via modoque rei difficultatem aggrederetur. Cellę adhuc incluſæ anguſtijs, pedem proferre foras non licebat; & quanquam varijs eam in rem curis incumberet, ſemper tamen humanæ ſalutis inimicus ſeſe opponebat, impediebatq́; ita vt conatus illius omnes in irritũ caderent. Tandem illuſtris cuiuſdam matronæ opera, quæ illius ſermones per id tempus ampliſſimo cum fructu hauſerat, factum eſt vt ſacro illo ſoluta ergaſtulo, Nicæam venire; vbi tunc Romanæ ſedis præſul, Eccleſiæ negotia adminiſtrabat; cui S. virgo ſumma humilitate atq; verecũdia ſuam, vel Chriſti potius cauſam plene candideq; explicuit; poſtulauitque obnixe, vt bona ipſius voluntate S. Claræ inſtitutum profiteri liceret. Pontifex cum poſtulatũ non quidem reijceret, ſed differret, mox tamen peſtilenti contagio quod vrbem inuaſerat populabaturq́; admonitus, ac ſequentis mali calamitate impulſus, virginem acciuit, ſuiſque ipſe manibus velo impoſito conſecrauit; conſecratam vero, Matrem atq; abbatiſſam earum omnium inſtituit, quas ſuo exemplo & doctrina ad priſtinam vitæ ſanctimoniam reduceret.

Venit ad Benedictũ, pro Pontifice ſe gerentem in Gallijs.

Coram illo profitetur inſtitutum S. Claræ.

Cum itaq; ſacratiſſima virgo, & Chriſti voluntate & Pontificis auctoritate ad ſacroſanctum opus impelleretur, omnes cogitationes & ſtudia eo ſedula conuertit. Aſt hoſtis ilico occurrit infeſtus; tantas tamq́; acerbas perſecutiones mouens, vt nullum non mortalium genus eam impugnaret, ſannis ludibrijsque exciperet; ac poſtremo in pio opere perſeuerantem, magam atq; veneficam appellaret. Adeo immutata repente ſunt omnia, vt qui prius veneratione eam proſequebantur, tunc cane peius & angue deteſtarentur; nec quiſquam omnino eſſet, qui eam hoſpitio recipere auderet.

Aduerſitatibus egregie exercetur.

Sed non deerat famulæ ſuæ Chriſtus; qui Blancham Gebennenſem Comitiſſam, egregiæ pietatis ac prudentiæ matronam excitauit, vt pientiſſimam virginem omni humanitatis ac beneuolentię obſequio exciperet

Habet Blãcham Comitiſſam ſibi addictiſſimam.

foueretq;:ac præclaros eius conatus dictis factisq; promoueret. Præter alia ſiquidem fouendæ pietatis adminicula, dimidiam partem caſtri ſui Balmenſis ei attribuit; vbi humilis Chriſti ancilla prima ſanctioris inſtituti collocauit fundamenta. Ibi vero tam admirando ſanctitatis ſplendore impiorum calumnias diſſipauit, vt Pontifex fama eius permotus, B ſontinum ei monaſteriũ offerret, aſſignaretq; ; ad quod Blancha honorifico imprimis nobilium matronarum ac virginum comitatu eam deduxit, modisq; omnibus ad culmen perfectionis aſpirantem egregiè adiuuit.

Item pontificẽ Romanum.

Dictu ſane mirũ, quantus breui ad nouum, eumque plane admirandũ virtutis radium factus ſit concurſus. Multę virgines nobiles in magna ſpe nuptiarũ enutritę, & matronæ mundano faſtu & opum gloria admodum conſpicuæ, ad eã conuolârunt; cunctisq; repente quæ antea perdite adamauerant contemptis, ſacro ſe illius inſtituto ſociârunt. Nec minor ſanè iuuenũ numerus, pijs eius ſermonibus inflammati B. Franciſci regulã amplexi ſunt; prorſus vt cœnobia tã fratrum quam Sororum augere, extendere, ac dilatare coacta fuerit. Germania, Francia, Burgundia, Sabaudia, aliaq; orbis terrarum loca eius pietate atque induſtria ſanctioribus diſciplinis illuſtrata fuêre. Stupebãt alij, qui etiã religiõis nomine inſignes habebãtur, Coletana monaſteria; eorumq; deſiderio adeo tenebãtur, multi vt ex alijs ordinib⁹ Benedictini, Bernardini, Carthuſiẽſes, Cæleſtini, ad ea ſeſe, ſuperiorum permiſſu, transferrent, multoque perfectius viuendi genus ſe adeptos gauderent,

Multi vtriusq; ſexus monaſticũ amplectuntur inſtitutum.

Porro cum in conſtruendis ædificijs, & monaſterijs excitandis, neceſſarij ſumptus frequenter deficerẽt: qui ab hominibus ſperari vix poterant, diuinitus ei collati fuere: ita vt crebro 500. aureos iuxta ſe poſitos peracta precationibus inueniret. Hinc diuinæ bonitati ac munificentiæ intantum confidebat: vt nullo vnquã tempore pauperum curã remitteret, ſed largitate ac benignitate incredibili eis ſubueniret. Alijs miſericors & clemens: ſibi rigida, ac proprij corpuſculi domitrix aſſidua.

Inſigne miraculum.

Nu-

Digitized by Google

Nudis plantis tam hyeme, quam æſtate ingrediebatur, ignis fomento penitus ſibi interdicto; quē etiam nec ferre quidem poterat, adeo inedia & peruigilio vires exhauſerat. Stamina ei ſtratum præbebant, ſaccusque paleis ſuffultus, capiti puluinar. Somni adeo parca erat, vt toto octiduo, vix horæ vnius perfectam caperet quietem. Interea noctu diuque rerum cæleſtium contemplationibus ita intenta erat, vt omnis corporei ſenſûs plurimis horis frequenter expers maneret. Oculi præ deuotionis dulcedine, iuges lachrymarū riuulos fundebant; potiſſimum ſub ſacroſancta cōmunione; qui ſane ſpectantes, non poterant non ad ſimilem deuotionis gratiam prouocare. Nec defuit miraculorum gratia ſane illuſtriſſima; qua & CHRISTI bonitatem omnium oculis clariſſime ſpectandam proponebat, & miſeros quoſque atque calamitoſos ab infinitis miſerijs, morbis, & ægritudinibus eripiebat; & peccatores non paucos ſcelerum immaniſſimorum pondere grauatos, duraque nimium ſeruitute oppreſſos, in perfectam Chriſti libertatem reſtituebat. Multi namq; qui peccatorū fœditate abſterriti, conſcientiæ arcana ſacerdotibus pandere verebantur; perſpecta virginis huius & clemētia erga peccatores & miraculorum gratia erga miſeros, intimos animorum receſſus ei pandebant, & putentem ſcelerum fæditatem plurimis annis occultam, confidenter humiliterque ſanandam præbebant.

Rigor vitæ eius admirabilis.

Mentis exceſſus.

Claret præclaris miraculis.

Multos in peccatis inueteratos ad pœnitētiam conuertit.

Cæterum beata virgo Coleta, ſubditas ſibi virgines, mirabili quadam dexteritate, dulcedineq;, quo volebat, reducebatq; in ſpiritu lenitatis peccātes corrigebat; ab omni amaritudine ſibi vel maxime cauens, ne quod ſanare deberet, moroſitate ſubuerteret. Et quidē præclaræ hæ animi dotes, tanto in ea admiratione maiore dignæ fuêre, quāto corpuſculi fragilitas maior fuit. Perpetuis ſiquidē doloribꝰ ac cruciāentis adeo obnoxia fuit, vt nunq̄ (Deo ad maius meritū ſic mirabiliter diſponēte) à ſuſcepto ſeuerioris diſciplinę inſtituto vel ad diē ijs caruerit; niſi cū de rebꝰ diuinis apud alios diſſerebat, vel neceſſarios cum alijs ſermones cōferebat. Inuicta

Cōtinuis excruciatur pœnis; quas patiētiſſime ſuſtinet.

cta tamen patientia, cunctas moleſtias & afflictiones deuorabat; mente oculiſque in æternam illam retributionem intenta; cuius recordatione omnes vitæ aſperitates leniebat. Verum inter hæc dæmonum infeſtatio longe fuit acerbiſſima; ita vt fuſtibus frequenter cæſa, & atro liuore deformata exanimis iaceret. Et quidem inſignia hęc (inter complura alia) Deus per eam dignatus eſt operari miracula; Mortuos quippe ad vitam reuocare; à dæmone obſeſſos, menteque captos liberare: leproſos mundare; permultos è præſentiſſimo mortis periculo eruere: diuerſiſque alijs affectos morbis ac calamitatibus, ſanos integroſque à ſe dimittere.

Specialia quadam eius miracula.

Demũ virgo ſanctiſſima, prophetico quoque ſpiritu clariſſima, poſt immenſos annis quadraginta exantlatos labores, poſt euerſa varijs in locis dæmonum caſtra, eorumque loco ſanctiſſimæ religionis erecta domicilia, inter ſuorum amplexus & lachrymas, ſummam præ ſe ferens grauitatem pietatemque, extremum vitæ diem clauſit: anima à corpore ſuauiter recedente, & recta ad creatorem ſuum proficiſcente. Fuit corpuſculum virginem tertio ab obitu die Gandaui in ſumma paupertate, vt ipſa iuſſerat, & abſque vllo operimento, terræ mandatum: præclaris itidem glorificatum ſignis.

Claruit Prophetia ſpiritu.

Moritur beatiſſime S. virgo Gãdaui, ibidẽq; ſepelitur.

VITA S. THOMAE AQVINATIS, ORDINIS DOminicanorum, Sanctitate & doctrina clariſſimi; & Doctoris celeberrimi; ex ea quæ eſt apud Suri. V. P. Laurent. & Dauid. Rom. Neap. Obijt anno Domini 1274. Relatus inter Sanctos à Ioanne Papa, eius nomin. 22. Anno Domini 1323.

Cæſar. Baron. in Not. martyr. Rõ.

7. Martij.

Patria & Parentes eius.

THomas Aquinas omnibus naturæ & gratiæ donis excultiſſimus, patrem habuit Landulphum nomine, ex illuſtri familia Comitum Aquinatum: matrem vero Theodoram & generis & morum nobilitate inſig

Digitized by Google

ſignem: patria Neapolitanam: ſumma virtute fœminam. Porro cum mater eum vtero geſtaret, vir quidam in Campaniꝗ monte, re & nomine Bonus, eximia ſanctitatis laude clarus, ad eam in caſtro ſuo Rocha Sicca morantem acceſſit, & ſpiritu prophetico, qualem eſſet paritura filium, prædixit. Nato deinde puero Thomæ nomen impoſitum fuit: qui à primis infantiæ diebus, admirabile virtutis ſpecimen dare cœpit. Nam adeo literis deditus erat, vt cum aliquando nutrix aquis eũ in balneo abluere vellet, chartam è terris ſublatam, in qua angelica ſalutatio ſcripta viſebatur, tanta pertinacia manu retinuit, vt nullis eam modis extorquere poſſet: quam & mox deglutiuit. Cum eum à lachrymis ad hilaritatem reuocare vellent, librum offerebant: cuius vel primo aſpectu conquieſcebat. *Eremita Bõus, quid matri eius prædixerit.*

Mox vt annum ętatis quintum attigit, à parentibus, ad ampliſſimum Caſſinenſe monaſterium pietate & literis imbuendus, miſſus eſt. Vbi ſane eximijs ætatem virtutibus vincens, tanta morum grauitate, modeſtiaque verſatus eſt, vt diſſolutos aliorum nobilium mores (qui ibidem cum eo inſtituebantur) ſummo ſtudio diligentiaque vitaret. Mentem vero ita ad cæleſtes res contuendas collectam inſtructamq; gerebat, vt frequenter duabus amplius horis, ſumma ſpiritûs attentione precibus incumberet. His præclaræ pietatis & doctrinæ iactis fundamentis, annos natus plus minus decem, Neapolim deſtinatur. vbi admirabili ingenij viuacitate, vberrimos in literis fructus fecit in Grammatica, Dialectica, & Rhetorica fertur quodam Martino pertiſſimo præceptore vſus; in Phyſicis vero petri Hybernici fontes ſectatus eſt. *Anno ætatis ſuæ quinto, traditur in Caſſinenſe monaſterium, literis & pietate imbuendus.* *Mittitur Neapolim. Præceptores eius.*

Iamque Neapoli fama virtutem eius maxima celebritate increbreſcebat, cum Thomas non tam quid homines de ipſo prædicarent, quam quomodo præpotenti Deo gratam offerret ſeruitutem, toto mentis ſtudio cogitabat. Contigit forte eo tempore, F Ioannem de S. Iuliano (cuius tum eruditio ſingularis, cum non mediocri ſanctitatis laude coniuncta, in admiratione

 tione

Digitized b

tione erat) in Thomæ colloquiũ incidere, qui poſt breuẽ ſermonẽ vltro citroq; familiariter habitũ, vehemẽter eũ ad rerũ terrenarum contemptum hortari cœpit. Ardebat iã antè incredibili cœleſtium cupiditate S. Thomas, intimoq; mentis ardore D. Dominici inſtitutum amplectebatur. Itaque poſtquam ſua iam ſponte ſatis incitato, calcar à F. Iohan. additum fuit, ſtatim contẽpta illuſtri generis dignitate, poſthabitis ampliſſimis opibus, omnique faſtu & pompa mundi huius conculcatis S. Dominici habitum annos natus tredecim induit, omnibuſque ad ſpirituale certamen ſubeundum neceſſarijs armis, à F. Thoma Agni de Lentino, tunc quidẽ priore Neapolitano, poſtea verò ex Meſſanenſi, Arch episcopo Hieroſolymitano inſtructus eſt.

Amplectitur S. Dominici inſtitutum.

Mater eius id indigne fert.

Hæc res cum omnium animos vehemẽter permoueret, tum eius mater (vt eſt matronarum in filios vehemens affectus) id adeo acerbe tulit, vt multis ſtipata matronis Neapolim venerit; ſed fratres Dominicani, fraudes & blanditias matris veriti, Thomam ſumma feſtinatione primum Romam, inde in Tuſciam, mox Pariſios deducendum curârunt, Mater autem nec corporis teneritudine, nec itineris, labore deterrita, Romam abeuntem inſecuta eſt; ſed cum nec ibi poteſtas conueniendi filium fieret, inſidias ſtruere aggreſſa eſt, quibus filium vel inuitum ab inſtituto reuocaret.

Mater eũ Romã perſequitur.

Fratres S. Thomæ.

Eo tempore fratres S. Thomæ, Landulphus & Arnoldus, viri militaris gloriæ, & prudentiæ opinione inſignes, apud Fridericum II. Imperat. degebant. Ad hos mater literas dedit, quibus eos admonuit, vt Thomam ex Italia in Gallias tranſeuntem, ex inſidijs interciperent. Lectis litteris, fratres animis grauiter commoti, rem proſperò ſucceſſu conficiunt, & Thomam ad matrem remittunt. Mater ex Thomæ conſpectu ingenti cumulata gaudio, maternis blandimentis eum aggreditur, & omni conatu, vt ſacrum deponat habitum, laborat. Sed cum eum altiore pietatis fundamento nixum videret, quam vt blanditijs inflecti poſſet; cuſtodiendum illum militibus in caſtro quodam tradidit.

Thomas à fratribus comprehẽditur.

Traditur cuſtodiæ.

Inter-

Interea Landulphus & Arnoldus, Thomæ fratres aduenerunt; qui cum fruſtrà multis verbis inſuperabilem eius conſtantiam tentaſſent, ſorores ſuas vt ad eum ſe conferrent, & à ſententia deducerent, hortati ſunt. Sed illæ poſtquam ſermonem cum eo contuliſſent, ità animis repente immutatæ ſunt, vt altera earum, poſthabitis mundi pompis, ſacris ſe virginibus libenter coniunxerit, & ad extremum vitæ ſpiritum, in Chriſti ſeruitute, cum magna ſanctitatis laude perſtiterit.

Soror eius, ſimiliter Chriſto ſe conſecrat.

Ea res fratrum animos ad multò maiorem iracundiam prouocauit, eoque furoris pertraxit, vt post multas iniurias. cum inſigni cõtumelia Thomæ illatas, ſacrum habitum diſcerperent; quod vir ſanctus nõ modo patienter, ſed magno cum animi ſui gaudio tulit. Nõ potuit autem irritatus furor quieſcere, quin ad atrociora ſe arma cõuerteret. Erat mulier venuſta ſpecie, quæ non ita pridem nupta, omni nefanda libidine ſe contaminauerat; hanc vt pudiciſſimo adoleſcenti ſuis lenocinijs laqueum inijciat, inuitant. Illa lucri cupiditate faciè allecta, Thomam aggreditur, verbiſque laſciuis animum eius de re nefaria ſolicitat. At Thomas ſentiens ſe illius impuris illecebris nonnihil moueri, inuocato nomine Ieſu & virginis matris, arrepto è foco titione, procacem impudentemque fœminam à ſe abegit; Deindè clauſo oſtio, eodem titione crucis figuram in pariete depinxit; proſtratuſque in terram multis cum lachrymis Dominum, vt perpetuæ continentię & integritatis donum largiri dignaretur, deprecatus eſt. Vix leni correptus ſomno erat, cum duo eximio ſplendore fulgentes angeli adeſſe viſi ſunt; qui cingulo renes eius ſtringentes, omnem impuræ libidinis motum abſtulerunt.

Tentatur eius pudicitia.

Fugat impudicã mulierem, titione è foco arrepto.

Angeli ei apparent.

Cum iam biennio, carceris moleſtia vexatus fuiſſet, mater eius Theodora, diuinum verita iudicium, Dominicanis fratribus poteſtatem fecit eũ quo vellent, reuocandi. Adſunt illi magna cum alacritate, & Thomam, matre conniuente, ſubductis cuſtodibus è caſtro per feneſtram deponunt; moxq; Neapolim, indè Romã re-

E cuſtodiâ dimittitur.

Mittitur Coloniam. & Albertũ Magnum audit.

reducunt. Roma Pariſios miſſus eſt: vbi paucis admodum mẽſibus exactis, Coloniam Agrippinam commigrauit; vt Alberti Magni, viri multiplici doctrina & vitæ ſanctitate celeberrimi, diſciplinis imbueretur. Hunc etenim virum incomparabili rerum plurimarum cognitione, & egregia vitę ſanctimonia prędit um ſumma ſibi diligentia audiendum ſtatuit: adeo vt Pythagoricũ quodam ſilentium indixiſſe ſibi videretur, quo maiore animi attentione præclaram eius doctrinam hauriret. Ea vero perpetua taciturnitas in tantum contemtum eum adducebat, vt condiſcipuli bouem mutum appellare illum non vererentur.

Taciturnitas Thõæ.

Non diu poſt, cum Albertus quæſtionem multis obſcuritatibus inuolutam, illuſtrandam ſuſcepiſſet, Thomas tenaci memoria dicta eius excipiens, deinde ſcripto comprehendens, multis dicendi luminibus, ſuo eam ingenio illuſtrauerat. Contigit autem vt ſumma celeritate feſtinanti, charta quæ eam quæſtionem continebat, è codice, ignorante Thoma, laberetur, & per alium Alberto examinanda traderetur. Albertus ex ea, ingenij quandam diuinitatem in Thoma animaduertens, mandauit, vt eandẽ publice defendendã ſuſciperet eã deberet. Recuſauit primo vir ſanctus ſumma animi modeſtia: ſed cum doctoris ſui auctoritate coactus ſuſciperet, tanta ingenij dexteritate reſpondit, vt Albertus nõ tam reſpondentis, quam doctoris eximij officio eum functum eſſe diceret. Deinde ſubiunxit: Vos hunc bouem mutum vocatis, ſed ille tales quandoque docendo mugitus dabit, vt totus poſſit orbis audire. Nihil hæc ſancti iuuenis animum efferebant, ſed in profunda humilitate & ſinceritate ſe cotinens, licet alios ingenio & eruditione ſuperaret, neminem tamen vel leuiter præ ſe contempſit, neque ſibi aliquid arroganter attribuit.

Alberti de Thoma ſẽtentia.

Humilitas Thomæ.

Pariſiis fit Baccalaureꝰ docetq́; M. Sẽtentiarum.

Poſtquam vero Coloniæ ſub Alberto in literis & moribus non mediocriter profeciſſet, præclaro admodum doctrinæ & ſanctitatis teſtimonio, Luterię in S. Theologiæ Baccalaureum promotus eſt: quo ornatus titu-

titulo, Petri Lombardi ſententias, tanta ingenij dexteritate & gratia explicauit, vt non mediocrem eximij Doctoris laudem adeptus ſit.

Hoc autem primo docendi munere, ingenti cum audientium admiratione peracto, Pariſijs Doctoris nomine, & munere, annos natus circiter triginta, inſignitus eſt. Antequā autem ad eum dignitatis gradū aſcēderet, multis ſe rationibus indignū proclamare, & precibus lachrymiſque honorem tantum à ſe repellere conatus eſt; ſed cum obedientiæ virtute compulſus, maiorum ſuorum mandatum declinare non poſſet, ad ſolita orationis præſidia confugit, & ab omnipotente Deo opem & auxilium flagitauit. Et ecce in ſomnis viſus eſt adeſſe veneranda quadem canicie ſenex; qui blāda conſolatione animum graui mœrore oppreſſum ſubleuauit; hortatuſque eſt, vt maioribus ſuis ea in re morem gereret, nec de Dei præſentis ope & auxilio quicquam dubitaret. Hac conſolatione mirifice roboratus, Doctoris munus cū eximia laude ſuſcepit: in quo ſane ita toto vitæ ſuæ curriculo verſatus eſt, vt toto terrarū orbi egregiū eruditionis lumen attulerit. Et quanquam eius ſcripta ab omni verborum ornatu abhorrere videantur, ea tamen ſententiarum grauitate referta ſunt, vt plane declarent, inanem verborum fucū non ornamēto eis, ſed dedecori potius futurum fuiſſe. Fuit tamen & in familiari ſermone admirabilis valde eius ad perſuadendū efficacia. Nā vt die quodam, Chriſti ſaluatoris noſtri natali propinquo, Mollariam (quod eſt oppidum nō lōge ab vrbe Roma) venit, & ad Cardinalis Richardi ædes diuertit, contigit duos prædiuites Iudæos Iudaicis rebus egregie inſtructos, eo pariter conuenire; quibuſcum Thomas ſermonem de rebus diuinis, ſummo cum Cardinalis gaudio & voluptate inſtituit; atq; omnibus ingenij viribus laborauit, vt perfidiam eorū expugnaret. Cumque multis vltro citroq; allatis rationibus certatum eſſet, Thomas tātis tāque mirabilibus dicendi luminibus Chriſtum illis declarauit, vt Iudæi erroris & perfidiæ conuicti obmuteſcerent, eaque cō-

Promouetur in Doctorē, annos natus circiter triginta.

Duo primarij Iudæi,

 diti-

Digitized by Google

ab eo conuertuntur. ditione recederent, vt contrarias, ſi quas haberent rationes, in craſtinum adferrent. Interim Thomas & preces, & vota pro eorum ſalute, ardenti animo offerre nõ deſtitit; donec altera die, poſita Iudaicæ perfidiæ obſtinatione, ſacro abluti fonte, Chriſto nomina darent.

Ecſtaſes eius. Admiranda fuit viri ſancti in orationis ſtudio pietas & deuotio; nam cum ſe daret rerum diuinarum contemplationi, frequenter viſus eſt mente à corporis conſuetudine mirabiliter abſtracta, in cœlum euehi; ipſaq; corporis moles ſuſpenſa in aëra, pariter eleuari. Admirandum vero illud, præſtantiſſimumque Euchariſtiæ ſacramentum, amoris in nos diuini monimentum, tãto fidei ardore, tantaque animi deuotione amplectebatur, vt nõ raro totus lachrymis infuſus, & amore eius ebrius, oppreſſis ſenſibus in terram caderet. Vnde nunquam, niſi aduerſa valetudine impeditus, Miſſæ ſacrificium offerre neglexit; nec ea animi deuotione contentus, ſimili pietatis ſtudio, alterius fratris ſacrificio aſſiſtere, eique miniſtrare voluit. Et his præcipue rebus, maximarum diſciplinarum ſciẽtiam ſe adeptum fuiſſe Reginaldo profeſſionis ſuæ fratri chariſſimo confitebatur. Nam quamuis ingenio & labore valeret plurimum, nec minimam vnquam temporis partem à lactis muſis vacuam prætermitteret, ea tamen mente erat vt nihil ſe prçclare gerere poſſe confideret, niſi prius multis precibus, cum inſigni animi attentione profuſis, lumen menti ſuæ à Deo poſtularet.

Deuotio eius erga venerabile Sacramentum.

Obſeruent hæc ſtudioſi.

Ne autem ex rerum ſubtilium ſpeculatione, mens eius in diuino amore aliquando tepeſceret, ſolitus fuit S. Dominici conſuetudinem imitatus qui Patrum Collationes diligenter, poſt alias occupationes lectitabat, quo ſe facilius ad diuina contemplanda erigere poſſet.

Occurrit quandoque D. Thomæ locus in Eſaia Propheta (quem tunc interpretabatur) multis obſcuritatibus inuolutus, ad cuius ſenſum vir ſanctus cum penetrare non poſſet, inſtitit ieiuniis & orationibus eo pertingere, quo intellectu non poterat. Cum enim nocte quadam precibus vacaret, Reginaldus quoſdam cum illo

Diuinitus edocetur.

Digitized by Google

illo ſermones miſcere audiuit; & illis quidem abeuntibus, Thomas illum ad ſe vocauit, eique commentaria in Eſaiam tam prompte & expedite, ac ſi de ſcripto legiſſet, ſcribenti dictauit. Reginaldus deinde à Thoma membra quieti tradere iuſſus, ad pedes eius corruit, obſecrans & per ſacroſanctum Chriſti nomen obteſtans, vt quinam eſſent quibuſcum ſermonem adeo prolixe contuliſſet, ſibi indicare dignaretur. At Thomas quamuis adduci non poterat, vt eos panderet, ne tamẽ Chriſti nomen (per quod adiuratus erat) negligere videretur, cum multis lachrymis reſpondit, quod ſanctiſſimi Apoſtolorum Petrus & Paulus (quos ſibi apud Dominum interceſſores adhibuerat) locum illum Eſaiæ, qui omnes eius ingenij vires vehementer torſerat, à Domino miſſi, luculenter admodum explicâſſent. *Petrus & Paulus ei apparent.*

Reginaldus quoque moleſta & continua quandoq; febri laborabat. Eum Thomas cum acceſſiſſet, & diuinis ad patientiam ſermonibus hortatus fuiſſet, tandem reliquias quaſdam S. Agnetis, quas ex collo (propter ſingularem, qua virginem proſequebatur, deuotionẽ) geſtabat, pectori eius admouit, inſtanterque pro ſalute fratris Dominum precatus eſt; & ille mox è lecto incolumis ſurrexit. *Reliquiis S. Agnetis curat morbum.*

Orante quodam tempore S. Thoma, Neapoli, in templo Dominicanorum, apparuit ei F. Romanus S. Theologiæ Doctor, Ordinis S. Dominici; quem ille ſibi Pariſiis in prælectionibus reliquerat ſucceſſorem; qui non ita pridẽ Thoma ignorãte, obierat. Cui Thomas poſtquam de aduentu gratulatus fuiſſet, quo tempore Neapolim veniſſet, ab eo quæſiuit. Reſpõdit ille; Ego iam exceſſi è corpore; permiſſum autem eſt mihi, pro tuo merito, tibi apparere. Tertius eo reſponſo nonnihil vir ſanctus, cum ſe collegiſſet, Adiuro, inquit, te per Dominum, vt indices mihi, nũ placeant Deo opera mea. Reſpondit Romanus; Perſeuera in hoc ſtatu, nec dubites grata eſſe Deo quæ facis. Et Thomas; Tecũ vero, inquit, vt agitur? reſpondit; Ego vita fruor ſempiterna; Attamen ob negligentiã in teſtamẽti executione. *Frater Romanus ei apparet.* *Collationes eius cum S. Thoma.*

à Pa-

à Pariſienſi epiſcopo mihi tradita, pœnas lui in locis Purgatorijs ad dies quindecim. Et Thomas; Scis, inquit, crebro nos in diſputationem illam adduxiſſe quæſtionem, an permaneant in animo ſcientiæ in hac vita acquiſitæ? quæſo vt eam mihi expedias. Reſpondit Romanus; Ego Deum intueor, noli hac de re, ex me ſciſcitari. Et Thomas; Videſne Deum ſine medio, an aliqua re interpoſita? Tum ille; Sicut audiuimus, ſic videmus in ciuitate Domini virtutum; moxque diſparuit; & S. Thomam multa reliquit conſolatione perfuſum.

Pſalm. 47.

Alio tempore eidem S. viro Pariſiis preces incũbenti, ſoror eius apparuit, & ſacrificia preceſque, vt à pœnis Purgatorij liberaretur, pro ſe fieri poſtulauit. Curauit vir ſanctus, per fratres ſanctitatis opinione præſtantes, ſororis poſtulata impleri. Interiecto inde aliquanto temporis ſpatio, Romæ rurſus illi ſe viſendam obtulit, & ſumma cum gratiarum actione, ſe horrendis Purgatorij cruciatibus liberatam dixit. Interroganti autem Thomæ de duobus fratribus ſuis, reſpondit illa; Landulphum quidem teneri adhuc in locis Purgatorij, Arnoldum vero in cæleſti patria habitare; addiditque, Tu quoque frater breui nobis ſociaberis; ſed maiori gloria, ob ſuſceptos pro eccleſia labores, decorabere.

Soror ei apparet.

Reſpondet viro ſancto, ad interrogata.

Eo tempore, quo totis viribus ad grauiſſimum Manichæorum ſcelus profligandum laborabat, Ludouicus Galliæ Rex, peramanter eum ad epulum regale inuitabat. Cumque inuitus, admodum Prioris ſui iuſſu, ire cogeretur, inter epulas adeo ſcripturarum ſtudijs intentus erat, vt manu menſam percutiens diceret; Definitum eſt contra hæreſim Manichæorum; vocanſque ex nomine ſociũ ſuum, perinde ac ſi eſſet in ſuo cubiculo, Surge, ait, & ſcribe. Cum vero Prior illi aſſidens, manu eũ tangens, moneret vt nimiam illam ſtudiorũ occupationem remitteret, & ſe non domi, ſed in Regis menſa verſari recordaretur, Thomas ad ſe reuerſus, Regem cum verecundia ita affatus eſt; Ignoſce mihi Domine mî Rex; exiſtimabam enim me domi in cubiculo

Ecſtaſes ei⁹ variæ & admirãdæ.

Digitized by Google

biculo meo verſari. Similiter contigiſſe fertur viro ſancto, in menſa legati Cardinalis Tuſciæ, qui vehementi eius viſendi ſtudio tenebatur: quo tempore inſigne illud aduerſus Gentiles opus componebat. Cum vero crebro eiuſmodi mentis exceſſus pateretur: tum vero non longe ante obitum, in caſtro ſororis ſuæ Theodoræ, à corporeis abſtractus ſenſibus triduo permanſit: adeo vt talium rerum imperita ſoror, ingenti animi dolore perculſa ex S. viri ſocio, cauſam tanti, & tam ſubiti ſtuporis quæreret. Cui ille, cum nihil ei præter conſuetudinem ſanctam accidiſſe reſpondiſſet, acceſſit, & Thomam ad ſe redire compulit. At ille ſublatis in cœlum oculis ſuſpirans ait; Ergo vt ſcribendi iam finem facio, ita breui ſpero & viuendi faciam: nam quæ hactenus & ſcripſi & docui, exgua mihi videntur, illorum comparatione, quæ mihi diuinitus oſtenſa ſunt.

Erat illi, ex medicorum conſilio in tibia adhibendum cauterium: cumque vrendus eſſet, extendit quidam tibiam, ſed adeo mente in Deum eleuatus fuit, vt ab omni ſenſu alienus, dolorem neutiquam perciperet. Alio quoque tempore in cubiculo ſcriptioni intentus, ita ab omni corporeo ſenſu abſtractus fuit, vt candelam, manum eius diu aduerentem, prorſus non aduerterit. *Præ mentis exceſſu, nō ſentit vſtionem.*

In concionibus autem ad populum (quas non tam quæſtionum ſubtilitate, quam eximia quadam animi pietate, ad hominum vtilitatem & ſpiritualem profectum inſtituebat) valebat plurimum. Romæ, ipſo Paſchatis die, cum ſermonem qui non tam inanem populi plauſum (vt fieri ſolet) quam lachrymas cum luctu coniunctas eliciebat peregiſſet, & è ſuggeſtu deſcendiſſet, mulier quædam multo tempore ſanguinis fluxu laborans, & à medicis, qui vniuerſas opes eius exhauſerant, derelicta, magna animi cōfidētia viro Dei proximans extremā veſtimēti orā, clā Chriſti miſericordia implorat, attigit; moxq; optatā ſanitatem fuit conſecuta. *Inſignis eius in cōcionando virtus.* *Miraculū*

Et

Et his quidem omnibus maximarũ virtutum laudibus cum egregie ornatus eſſet, ſummo tamen ſtudio ſui contemptum, cum perfecta obedientiæ virtute cõiunctam, colebat. Bononiæ, quodam die in cœnobio contemplationi intentus inambulabat: cum frater quidam ei forte obuiam factus, petiit ignorans quis eſſet, vt ſe comitem itineris ad negotia quædam in ciuitate obeunda præberet; Dicebat enim eam ſibi à Priore poteſtatem factam, vt quẽuis ſibi è fratribus obuiũ aſſumeret. Nec mora: fratrẽ ſubſequitur vir S. At paulo lentius quam optabat: proinde durioribus illum verbis increpare, & ſegnitiem improbare: Thomas vero magna animi ſubmiſſione increpationes ſufferre. Vt autem ciues (apud quos ſummo in honore erat) tantæ prudentiæ & pietatis virum, fratrem rudem & abiectum ſequi conſpicati ſunt, animis commoti quæſierunt ex viro ſancto, quare ſe adeo abiiceret? Quibus ille reſpondit: Monaſticę religionis diſciplina, obedientiæ ſtudio perficitur: quia homo ſe homini propter Deum ſubiicit, quemadmodum Deus ipſe ſe hominibus, humanæ ſalutis cauſa ſubmiſit. Tum frater ille, qui imprudens in Thomam inciderat, obnixe rogauit, vt veniam ſuæ ignorantiæ daret.

Humilitas & obediẽtia S. viri.

Monaſtica diſciplina, obedientia perficitur.

Diuitias & mundi huius honores adeo vir ſanctus faſtidiuit, vt, quamuis generis nobilitate admodum clarus eſſet, plane aſſereret, ſe Chryſoſtomi Homilias in Matthæum, pluris facere, quam ciuitatem Pariſienſem. Clemens eius nominis 4. ſummus pontifex, cum S. Thomam vnice diligeret, Archiepiſcopatũ Neapolitanum ei tradidit. At ille eũ nõ modo recuſauit, ſed ne deinceps eiuſmodi eum dignitatibus honorare vellet, obnixe rogauit.

Contemptus honorum & diuitiarum.

Recuſat Archiepiſcopatũ Neapolitanum

Fuit ſtatura procerus & rectus: colore triticeo: magno capite: eoque quadã aſperſo caluitie; viribus robuſtus. Eo quo defunctus eſt anno, cum Neapoli decũberet, Ioannes Copa Neapolitanus, & eius germanus frater Conus, profeſſione Dominicanus, eum inuiſerunt: qui ſtellam eximio ſplendore fulgentem, in cubicu-

Statura eius, & forma corporis.

Digitized by Google

biculum ſancti viri ſe inferentem, conſpexerunt.

Anno à Chriſto nato 1274. cum Gregorius Romanus Pontifex, eius nominis decimus, ad generale Concilium, quod Lugduni celeberrimo multorum Pontificum conuẽtu habebatur, cum proficiſci voluit, Neapoli diſcedens, in itinere morbo correptus, ad quoddã neptis ſuæ Franciſcæ caſtrum diuertit: vbi tanto languore ſtomachi laborauit, vt omnem cibum reſpueret. Cum autem ſuo medico Iohanni de Guidone, ſe haleces quales Pariſiis habentur, vehementer appetere cõqueſtus eſſet, ſed ij neutiquam iis in locis extarent, Iohannes abiens, hominem quendam piſcibus, quos ſardas vocant, onuſtum obuiam habuit, eoſque emit: & cum domum veniſſet, in haleces eos cum ingenti animi ſui ſtupore transmutatos vidit: miſitque protinus ad S. Thomam: qui diuinam erga famulos ſuos benignitatem multo magis admiratus, eos Dauidis ſanctiſſimi Regis exemplo guſtare noluit. Porro miraculo illo paſſim diuulgato, multi ex halecibus illis comederunt. Sanctus vero, alio cibo viribus nonnihil refectis cœptũ carpebat iter. Cumque Foſſæ nouæ Ciſtertienſis Ordinis cœnobium præteriret, Abbatis & fratrum ſingulari humanitate inuitatus, ad eos diuertit: vbi ingraueſcente morbo, cũ vltimum vitæ terminum inſtare ſibi intelligeret, eius monaſterij fratribus, pro inſigni humanitatis & charitatis officio, breuiter Cãtica Canticorum expoſuit. Quo vltimo doctrinæ ſuæ monumento expleto, viribus paulatim deſtitutus eſt. In poſtrema autẽ vitæ functione, præclaram valde inſitæ pietatis & virtutis ſignificationẽ dedit. Vbi epulum illud cœleſte, exilij noſtri vnicum ſolatium, quo reficiendus erat, allatũ fuit, licet fractis omnino viribus eſſet, mirabili tamẽ animi alacritate, humi ſe proſtrauit: & profuſis cum inſigni pietate lachrymis adorauit. Interrogatus autem de more, num ſyncera fidei puritate Chriſtum verum Dei filium, ex Virgine natum, in illa hoſtia eſſe crederet. Ego vero, inquit, cum multis lachrymis, credo: totoq; pectore & mente, verũ hunc Deũ & hominẽ Ieſum

Concilium Lugdunenſe ſub Gregorio decimo Pontifice Romano.

Sardæ piſces, in haleces mutantur.

2. Reg. 23.

In foſſa Noua, Ordinis Ciſtertienſis Cœnobio, grauiter decũbit.

Eius de Eucharistia confeſſio.

Ieſum Chriſtum. æterni Patris & Virginis matris filium amplector, confiteorque; Et tunc quidem viuificũ illud accepit Sacramentum. Poſtero autem die extremę Vnctionis etiam munitus ſacramento, erectis in cælũ manibus ſpiritũ ſuo Creatori reddidit, anno 1274. ętatis ſuę 50. qui nõ ſolũ Ordinis ſui fratribus, ſed multis, imo vniuerſis eruditione & pietate pręſtãtib', magnũ ſui deſideriũ, cũ multis lachrymis coniunctũ reliquit.

Excedit è vita, Sacroſancta Euchariſtia, & vnctiõis munitus Sacrãentis.

Paucis ante diebus, quam è corpore migraret, viſus eſt Cometes: qui quid portenderet, re ipſa ſatis indicauit, quando ſpiritum reddente viro Dei, ipſe pariter defecit. In cœnobio Foſſæ nouæ monachus erat Iohannes Ferentinus, vtroque pene orbatus lumine; qui cum ſancti viri faciem eſſet oſculatus, meritis eius amiſſum lumen ſtatim recepit.

Cõetes viſus ante obitũ eius.

Cæcus recipit lumẽ, ad Sepulchrum ei'.

Poſtquam autem ſepulturæ mandatum fuit ſacrum corpus, Abbas & fratres eius cœnobij, veriti ne tantus theſaurus quandoque eis eriperetur, intempeſta nocte ad ſacellum S. Stephani illud tranſtulerunt; ſed cum ſanctus Doctor, Iacobo Florentino, eius monaſterij Priori, in ſomnis appareret, minaſque ni ad priſtinum locum reduceret, intentaret, ruſus ſepulcrum aperuit: vnde tanta odoris ſuauitas emanauit, vt fratres oẽs ad ſe alliceret: quibus præſentibus detectũ ſacrũ corpus cum omnibus ſuis membris & habitu integrum, & incorruptum repertum eſt. Hæc autem prima ſancti viri translatio, ſeptimo plus minus menſe, ab eius obitu facta eſt.

Odor ſuauiſſimus è corpore ei', in prima Tranſlatione.

Septem deinde annorum curſu euoluto, Petrus eius monaſterij Abbas, ſacrum ſancti viri corpus, marmoreo ſupra terram ſepulcro deponi iuſſit: & tunc eadem integritate corpus, veſteſque inuentæ ſunt; niſi quod dexteræ manus pollex, exigua admodum lui parte careret. Rurſus autem, vt celebrior ad omnes, & certior de viri ſancti gloria & meritis fama deferretur, eiuſdem monaſterij Abbas anno ab eius obitu quartodecimo, importunis Theodoræ ſororis illius precibus victus vt manum eius dexteram inter ſacras reli-

Corpus & veſtes, integra reperta in 2. Tranſlatione.

reliquias aſſeruandam ipſi daret, monumentum aperuit; è quo tanta odoris fragrantia effuſa eſt, vt locum omnem circunquaque repleret, adeoque ſuis fixum compagibus corpus inuentum fuit, vt manum ferro præſcindere cogeretur. Porro anno à morte S. Thomæ. 42. Canonicus quidam Salernitanus, cum Sacellum quoddam S. Crucis extruxiſſet, & magno ſtudio ſacras Sanctorum reliquias, quas eo inferre volebat, inquireret, venit ad caſtrum Theodoræ fratris S. Thomæ; vbi ſacra eius manus aſſeruabantur; cumque multas Sanctorum reliquias magna animi veneratione ibidem inſpexiſſet, tandem reliquiarum cuſtos maioris adhuc precij ſe habere dixit, nempe manum integrã celeberrimi Doctoris Thomæ Aquinatis. At ille per ſummum contemptum illam ſpreuit, addiditque; Ille nullo modo Sanctus habendus eſt. Sed protinus graues temeritatis ſuæ pœnas luit; nam tanto corporis tremore concuſſus fuit, & caput etiam tumore ita inflatum, vt gradum ſolus facere nequiret. Tum ille magno ſuo malo, ſancti virtutem ſentiens, grauiter ſe accuſare, & infimis precibus veniam à ſacerdote poſtulare; qui ſancti manum exoſculandam ei præbuit, cuius ſuauiſſimo odore (quem cum magna ſenſuum voluptate ex eadem hauriebat) & tumor capitis & tremor membrorum fugatus eſt. Fertur eius odoris virtus veſtibus eiuſdẽ Canonici poſtea diu inhæſiſſe; adeo vt ex ea omnes totius rei geſtæ ſeriem intelligerent.

Tertio aperitur ſepulcrum, & corpus incorruptum inuenitur.

Pœna contemnentis reliquias eius.

Multis aliis miraculorum virtutibus vir diuinus claruit; quorum nonnulla ſummus Pontifex Iohannes 22. (qui eum in Diuorum numerum anno Chriſti 1323. die 18. Iulij retulit) in Bulla recitat. Cæterum Reliquiæ viri Dei Anno 1369. Pontificatus Vrbani 5. anno 7. Toloſam, in Galliam tranſlatæ ſunt.

Inter Sanctos relatus eſt.

Reliquiæ demũ Toloſam tranſlatæ.

* * *

Digitized by Google

Caſ.Baron. Tom 3. Annal.

MARTYRIVM SS. HADRIANI ET EVbuli. Ex libro 8. hiſtor. Eccleſiaſt. Euſebij cap. 21. Certârunt pro fide Chriſtiana, Anno Domini 308. Marcelli Pap. 5. ſub Maximiano, in Oriente regnante.

7. Martij. Hadrianus & Eubulus, intrepide ſe declarant.

HAdrianus & Eubulus ex regione quæ Manganæa dicitur, ad reliquos Confeſſores Cæſaream verſus accedentes, ad portas vrbis, cauſam ſui itineris eo ſuſcepti rogantur. Deinde rei veritatem ingenue confeſſi, deducuntur ad Firmilianum. Iſte nulla mora aut dilatione interpoſita, poſt multa tormenta, quæ in eorum latera impegerat, beſtiis dilaniandos condemnauit. Biduo autem interiecto, Hadrianus quinto die menſis Dyſtri, hoc eſt, ad tertium Nonas Martij, die feſto, quo natalitia Fortunæ Cæſareenſium (ſic enim putabatur) celebrari ſolent, leoni primum ad diſcerpendum obiectus, deinde gladio iugulatus obiit mortem. Eubulus autem perendino die, ad meridiem ipſis Nonis Martij, qui eſt ſeptimus Dies Dyſtri, cum iudex illum admodum rogaret vt hoſtias immolaret idolis, quo libertate eorum legibus decreta potiretur, glorioſam mortem pro pietate ſuſceptam, huic vitæ breui & caducæ præpoſuit; & poſt beſtiarum laniatus, gladio, vt ſocius ante illum, trucidatus fuit, omniaque martyrum certamina Cæſareæ confecta, ſuo ſanguine poſtremus obſignauit.

Gladio necantur martyres.

Caſ.Baron. Annal. Eccleſ. Tom. 6

VITA S. EQVITII ABBATIS; EX D. GREgorio Papa lib. 1. Dialog. Agit De eo Illuſt. Card. Baron. Anno Domini.

504.

7. Martij. S. Equitius

VIr ſanctiſſimus. Equitius nomine, in Valeriæ prouinciæ partibus, pro vitæ ſuæ merito apud omnes illic

illic magnæ admirationis habitus fuit; cui Fortunatus Abbas Monaſterij, Balneum Ciceronis indigetati, familiariter notus erat. Qui nimirum Equitiſs, pro ſuæ magnitudine ſanctitatis, multorum in eadem prouincia monaſteriorum pater extitit. Hunc cum iuuentutis ſuæ tempore, acri certamine carnis incentiua fatigarent, ipſæ ſuæ tentationis anguſtiæ, cum ad orationis ſtudium ſolertiorem fecerunt. Quocirca etiam, cum hac in re ab omnipotenti Deo remedium continuis precibus quæreret, nocte quadam, adſiſtente Angelo, conſtringi ſibi lumbos vidit; eiuſque viſioni apparuit, quod omnem motum ex eo abſcinderet; atque ex eo tempore ita alienus extitit à tentatione, ac ſi ſexum non haberet in corpore. Qua virtute fretus, ex omnipotentis Dei auxilio, vt viris ante præerat, ita cœpit poſtmodum etiam fœminis præeſſe; atque interim tamen diſcipulos ſuos admonere non ceſſabat, ne ſe eius exemplo in hac re facile crederent, ne cauſari tentarent donum; quod nõ accepiſſent.

apud Italos celeberrimus.

Sentit ſibi ab Angelo lumbos cõſtringi.

Sed & quidam Felix nomine, Nurſiæ prouinciæ nobilis, pater huius Caſtorij, qui nunc nobiſcum in Romana vrbe demoratur, cum eundem venerabilem virum Equitium ſacrum Ordinem non habere conſpiceret, & tamen per ſingula loca diſcurrere, atque ſtudioſe vbique prædicare intelligeret, cum quadam die familiaritatis auſu adiit, dicens; Qui ſacrum Ordinem non habes, atque à Romano Pontifice, ſub quo degis, prædicationis licentiam non accepiſti, prædicare quomodo præſumis? Cui eius inquiſitione compulſus, vir ſanctus indicauit, prædicationis licentiam qualiter accepiſſet, dicens; Ea, quæ mihi loqueris, ego quoque tecum ipſe pertracto.

Arguit eũ quidam familiariter quod prædicaret, non miſſus

Cogitur aperire ſecretam iuſſionem ſibi à Deo factam.

Sed quadam nocte ſpecioſus mihi per viſionem iuuenis adſtitit, atque in lingua mea medicinale fer-

Digitized by Google

ramentum, id eſt, phlebotomiam poſuit, dicens; Ecce poſui verba mea in ore tuo; egredere ad prædicandum. Atque ex illo die, etiam cum voluero, de Deo tacere non poſſum. Tantus quippe illum feruor ad colligendas Deo animas accenderat, vt ſic monaſteriis præeſſet, quatenus per Eccleſias, per caſtra, per vicos, per ſingulorum quoque fidelium domos circumquaque diſcurreret, & corda audientium ad amorem patriæ cœleſtis excitaret.

Mire humilis & deſpicabilis in prædicatione diſcurrit.

Erat vero valde vilis in veſtibus, atque ita deſpectus, vt ſi quis illum forraſſe neſciret, ſalutatus etiam reſalutare deſpiceret; & quoties alia tendebat ad loca, iumento ſedere conſueuerat, quod eſſe deſpicabilius omnibus iumentis in cella potuiſſet; in quo etiam capiſtro pro fræno, & veruecum pellibus pro ſella vtebatur. Per ſemetipſum autem ſacros codices, in pellicceis ſacculis miſſos, dextro læuoque portabat latere; & quocunque perueniſſet, ſcripturarum aperiebat fontem, & rigabat prata mentium. Quare & Clerici quoque huius Apoſtolicæ Sedis Antiſtiti queſti ſunt, dicentes; Quis eſt iſte, qui auctoritatem ſibi prædicationis arripuit? Mittatur ergo, ſi placet, qui huc eum exhibeat. Et quidẽ conſenſum Pontifex præbuit, Iulianum tamen tunc defenſorem mittens, (qui Sabinenſi Eccleſiæ poſtmodum in Epiſcopatu præfuit) hoc præcepit, ne quam Dei famulus, ex conuentione eadem, iniuriam ſentiret. Qui parere volens, feſtinus ad eiuſdem monaſterium cucurrit vbi & abſente illo, cum antiquarios ſcribentes repeririſſet, vbi Abbas eſſet requiſiuit. Qui dixerunt ei; In valle hac, quæ monaſterio ſubiacet, fœnum ſecat. Quo protinus miſſo puero, eum quantocyus ad ſe venire mandat. Et ecce vir Dei clauatis calceatus caligis, falcem fœnatiam in collo deferens veniebat. Quem idem Iulianus, ſicut primo ex habitu deſpexit, ita mox vt cominus aſſuit, humiliato ſpiritu ad eius genua cucurrit, orationem pro ſe fieri petiit; & quia pater eius Apoſtolicus Pontifex eum videre vellet, indicauit.

Etiam apud Sedem Apoſtolicã calumnias ipres patitur.

Iubetur ſe ſiſtere Romano Pontifici.

Vir autem venerandus Equitius cœpit immenſas

gratias

gratias omnipotenti Deo agere, aſſerens quod ſe per ſummum Pontificem gratia ſuperna viſitaſſet. Nec male, nam ſequenti die ubi ipſo lucis crepuſculo, vehemẽter equo in curſu fatigato, ad Iulianum puer cum epiſtola peruenit, in qua præceptum eſt ei, ne ſeruum Dei cõtingere vel mouere de monaſterio auderet, quia nocte eadem, in qua ipſe executor illuc miſſus eſt, per viſum Pontifex fuerat vehementer exterritus, cur ad exhibendum Dei hominem mittere præſumpſiſſet. Sed & ea præterea, quæ ſubiungo, prædicti etiam viri venerabilis Fortunati, qui valde mihi ætate, opere, & ſimplicitate placet, relatione cognoui. Eãdem Valeriæ prouinciam Longobardis intrantibus, ex monaſterio reuerẽdiſſimi viri Equitij ad ſepulchrum eius monachi fugerunt. Vbi cum Longobardi ſæuientes monaſterium intraſſent, atque cœpiſſent eoſdem monachos foras trahere, vt eos aut per tormenta diſcuterẽt, aut gladiis necarent, vnus eorum valde ingemiſcens, atque acri dolore commotus clamauit; Heu, heu, ſancte Equiti, placet tibi quod trahimur, & non nos defendis? Ad cuius vocem protinus ſæuientes Longobardos immundus ſpiritus inuaſit; qui corruentes in terram, tamdiu vexati ſunt, quouſque hoc cuncti etiam, qui foris erant, Lõgobardi cognoſcerent: quatenus locum ſacrum temerare vlterius non auderent.

Diuinitus mouetur Pontifex de eius ſanctitate.

Hæc accidiſſe Anno Domini 573 teſtatur C. Baron. Tom. 7 Annal.

Longobardi inuadũt monaſteriũ ſancti viri.

Monachi ad ſepulchrum eius confugientes, præſeruantur.

Caſ. Baron. Tom. 3. Annal.

INSIGNE MARTYRIVM SS. ASCLAE, *Leonidis, Philemonis, Apollonij, Ariani & aliorum; qui idipſum feliciter compleuêre, circa Annum Domini 310. ſub Maximiano in Oriente Imperante. Ex Simeo. Metaphraſte.*

8. Martij.

EDictum crudele iis temporibus ab Imperatore fuit promulgatum, vt omnes, qui cum eo, impietatis participes eſſe recuſarent, mortis ſubirent pœnam. A-

Aſcla & Leonidis martyriū.

rianus ergo qui tunc præſes Thebaidis erat, nihil cunctatus, Aſclam & Leonidem egregios pietatis cultores comprehenſos multis & horrendis ſuppliciis ſubiecit, ac tandem crudeliſſima internecione peremit. Iis autem martyrio coronatis, rabies eius minime quieuit, ſed omnes in ciuitate Chriſtianos, qui cæteris fidei ac pietatis opinione præſtantiores habebantur, vinctos adduci iuſſit. Deinde propoſitis ſuppliciorum inſtrumentis, vultu ſuperbo & ſpiritu elato ait; Ecce in manu veſtra eſt, vt vel ſacrificantes vitam ſecure traducatis, vel ſi parere recuſatis, his tormentis grauiter afflicti, vitam ipſam deſeratis. Hæc cum dixiſſet Præſes, fuêre viri ſeptem & triginta, animis ac ſententiis inuicti, qui in media pericula proſilierunt, & oblatam martyrij palmam auidiſſime arripuerunt.

Viri ſeptē & triginta ſe offerunt martyrio.

Apollonius metu ſuppliciorum, deficit nonnihil à conſtantia.

Quidam autem nomine Apollonius, ſuppliciorum metu vehementer perterritus, pedem retraxit; & ne cogeretur nefanda dæmonibus ſacrificia offerre, Philemonem ſibi aſtantem, è media hominum turba euocauit. Erat autem Philemon religione Gentilis; arte vero tibicen; qui canendi artificio plurimum valebat; & ipſi non modo Ariano, ſed vniuerſæ ciuitati admodum gratus erat. Huic igitur Apollonius aureos quatuor pollicetur, ſi vellet mutata veſte, & vultu (quoad fieri poſſet) operto, pro ſe ſacrificium offerre. Ille pretij cupiditate allectus, lubens conſenſit; & per omnia ſe Chriſtianum ſimulans, ſigno ſe Crucis cum aræ appropinquaret, muniuit. Omnes illum Chriſtianum putabant, qui mutata religione ad cultum deorum accedebat. Ecce autem Philemon, qui hucuſque perſonam finxerat, ſubito mirabili Chriſti gratia mutatus, ſe verum Chriſti ſeruum eſſe exclamauit. Præſes autem; Nō vidiſti inquit, iam paulo ante horrenda Aſclæ & Leonidis ſupplicia? Immo, reſpondit Philemon, vidi; atque ea ſola mihi animum, ad martyrium pro Chriſti nomine ſubeundum, addunt.

Philemon ſubito ex Gentili fit Chriſtianus.

Hoc accepto reſponſo, Arianus; accerſite nobis, inquit,

quit, Philemonem, fortaſſis enim ille tibiarum dulcedine apud hunc efficiet, quod nos nullis minis vel ſuppliciis impetrare poſſemus. Fuit continuo Philemon quæſitus; ſed cum inueniri non poſſet, vocatus Theon germanus eius, Philemonem eis oſtendit, illumque ipſum eſſe dixit, qui ſimulata Chriſtiani hominis perſona, omnium oculos, animoſque deluderet. Tunc Arianus riſu diſſolutus, prope corruit; Putabat enim Philemonem hæc omnia per ſimulationem gerere. At vero poſtquam comperit rem ita ſe in veritate habere, furore repletus quæſiuit à circumſtantibus, an repentino interitu tantæ temeritatis pœnas lueret, an vero tempus reſipiſcendi ei concedi deberet. Et quidem cum omnis populus (qui magno illius tenebatur deſiderio) pro eo intercederet, Præſes blandis eum verbis aggreſſus, Philemon, inquit, quouſque tandem præſtigiis Chriſtianorum caperis? Mitte quæſo inanes perſuaſiones, & veniat tibi in mentem ſuauiſſimarum tuarum tibiarum. Et hæc quidem, aliaque multa Præſes. Philemon autem, qui tibias ſuas Apollonio ſeruandas commiſerat, preces ad Chriſtum ardentiſſimas fudit, vt demiſſo cœlitus igne eos exureret: ne vani illius artificij, vllæ apud infideles remanerent reliquiæ. Nondum preces compleuerat, cum ignis è cœlo dilapſus, tibias, quas Apollonius tunc manu tenebat, arripuit atque in cineres ſtatim redegit.

Præſes Philemonem blanditiis peruertere nititur.

Tibia Philemonis cælitus comburuntur.

Interea Theon, qui fratris ſui Philemonis ſortem deplorabat, nihil non moliebatur, vt eum ab imminenti mortis periculo eriperet. Quare & Apollonij nomen ad Arianum Præſidem detulit, orans atque obſecrans vt de illo, qui fratrem in fraudem (vt ipſe dicebat) impulerat, pœnas ſumeret. Fuit continuo adductus Apollonius, & grauiter accuſatus. At ille Philemonis conſtantia mirifice confortatus, Præſidi inuicta virtute obuiam iuit, & priorem abiecti animi ſignificationem egregie diluit. Vnde vehementer irritatus Præſes, illum quidem maioribus iuſſit cruciatibus

Theon accuſat Apollonium, apud Præſidem.

reſeruari: Philemonem vero à tribus militibus fortiter cædi. Sed cum ille tormenta hæc contemneret, Præſes grauioribus eum aggreſſus ſuppliciis, talos vtriuſque perfodi, & funibus alligatos, per totam ciuitatem duci iuſſit. Eo ſupplicio diu multumque fatigati martyres, rurſus Ariano oblati ſunt; qui tanquam victis inſultans, Et vbi nunc, inquit, eſt veſter Deus? quare vos à præſenti calamitate non liberat? Ad quæ Philemon reſpondit? Mira ſane mentis tuæ hæc eſt cæcitas. Sed ſi clarius Chriſti Dei noſtri virtutem agnoſcere cupis, adduc mihi currum muliebrem æneo velamine integre obductum.

Torquentur grauiter martyres.

Cum Præſes, quorſum hæc ſpectarent, ignoraret, iuſſit petitioni eius ſatisfieri. Adducto autem curru, Philemon tenerum quendam puellum in eo incluſit, iuſſitque vt omnes ſagittandi periti; iacula ſua certatim in eum mitterent. Hæc dum fierent, & æs omnes iaculorũ ictus repelleret, Præſes admiratione detentus auebat ſcire, quid ſibi inane hoc è Philemone inſtitutum certamen vellet. Tum Philemon: Vides, inquit, ô Præſes, hic præclaram ſalutis meæ imaginem. Sicut enim puer hic, æneo velamine circundatus, nullum ex telorum iactu detrimentum paſſus eſt, ita & nos Chriſti Ieſu numine tecti, contra tormentorum tuorum ſæuitiam inuicti permanemus. Tunc vero Præſes incredibili furore agitatus, martyrẽ ex arbore ſuſpendi & iaculis trãſfigi iuſſit. Et quidem ſuſpenſus martyr iaculis infinitis petebatur, ſed ille ſola orationis virtute cuncta ita repellebat, vt alia quidem in terram caderent, alia in arbore fixa manerent, alia vero admirabiliter in aere hærerent. Præſes hæc videns, cum vix tanto miraculo fidẽ adhibere poſſet, propius martyrem acceſſit, vt diligentius ſingula contemplaretur; ſed accidit tunc, vt vnus ex aereis illis iaculis dexterum illius oculum feriret, excæcaretque: quod iudici principium illuminationis fuit.

Vide quid Philemon moliatur vt Chriſti virtutem Ariano patefaciat.

Philemon oratione ſua iacula repellit.

Præſidis oculus, iaculo excæcatur.

Nam etſi doloris acerbitate ſuperatus, multis Chriſtum maledictis inſectaretur, neque vllum mali ſui ſolatium

Digitized by Google

latium inueniret, tandem iuſſit ſolui martyrem, vt ab eo vel inuitus remedium poſtularet. Philemon autem dixit præſidi; Nunc quidem tibi differo curationem, ne beneficio accepto, ruiſus voces præſtigias; & ipſe inconſiderate me tibi reum conſtituam. Sed quando ego mortalibus vinculis ſolutus ad Chriſtum migrauero, veni ad ſepulchrum meum, & ſumpto ex eo puluere, oculum vnge, & ſtatim inuocato Chriſti Ieſu nomine, ſanitatem conſequeris.

His auditis Arianus, ſine mora vtrumque capitis ſupplicio affecit. Nam, dicebat, ſiue mentiatur, iræ me debor; Sin minus, à miſerabili hac cæcitate & dolore liberabor. Igitur poſtquam ſacræ eorum reliquiæ ſummo cum honore à fidelibus cum Aſcla & Leonide diuinis martyribus, in monumentum illatæ fuiſſent, ſtatim Præſes venerabundus acceſſit, ſumptoque, vt iuſſus fuerat, puluere, in nomine Chriſti Ieſu, oculum liniuit; & ſimul cum corporis, animæ quoque lumen recepit. Tunc ſubito maxima cum exultatione Chriſtum prædicare, eiuſque benignitatem miris extollere præconiis. Cum vero fama increbuiſſet, atque ad aures Maximiani perlata fuiſſet, ſtatim miſſi fuere protectores quatuor, qui Arianum adducerent. Porro Arianus antequã certamen aggrederetur, feſtinus iterum ad martyrum monumentum abiit; ſupplexque eorum preces poſtulauit, vt illi conſtantiam ad extremum vitæ ſpiritum à Chriſto impetrarent. Ecce autem illo adhuc orante, & toto corpore humi proſtrato, vox è ſepulchro audita eſt; Eſto fortis Ariane. Deus protector tuus eſt; qui pulcram tibi martyrij coronam contexere incipit. Habebis vero nos protectores laborum tuorum, & remunerationis ſocios.

Decollantur martyres.

Sanatur Præſidis oculus, puluere ſepulcri martyrum, & cedit in Chriſtum.

Vox martyrum, è ſepulchro, ad Arianum.

Hac voce mirifice confirmatus Præſes, abiit ad Imperatorem, & libere ſe Chriſtianum eſſe confeſſus eſt, neque vlla deinceps ratione idolis ſacrificaturum. Hac confeſſione ad furorem prouocatus Imperator, Arianum firmiſſimis vndique vinculis conſtrictum, & immani lapidum pondere oneratum, in quendam ſumme

Præcipitatur in puteum A-

rianus.

profunditatis puteum præcipitem dedit, & ait; Videamus an Chriſtus, à meis eum liberare manibus, potens erit. Hæc dicens elato admodum animo equum conſcendit, atque ad regiam gloriabundus abiit. Nocte autem ſequenti, vidit (dictu mirabile) lapides illos lecto ſuo appenſos, & Arianum ſecum in eodem cubile regaliter quieſcentem. Eo ſpectaculo ſtupefactus Maximianus, horrendo regiam clamore impleuit. Accurrunt protinus corporis eius cuſtodes, & quatuor illi protectores, qui Ariannm Imperatori primum obtulerant. Imperator improbas artes & dæmonum præſtigias eſſe dicebat. Protectores vero tanto miraculo attoniti, impietatem eius execrantes, Chriſti virtutem confeſſi & fidem ardentiſſimis animis amplexati ſunt.

Protectores 4. credunt in Chriſtũ.

Tunc vero impius oculis & lingua furorem ſpirans, iuſſit ſingulos in ſaccos cum arena inſutos in mare deturbari; vt fluctibus hauſti honore etiam ſepulturæ priuarentur. Ipſis vero hoc modo in mare proiectis, adfuit protinus Delphinus; qui ſacra martyrum corpora dorſo ſuo excipiens, in littus depoſuit. Porro Arianus, qui à Philemone & Apollonio de toto curſu certaminis præmonitus fuerat, pueros ſuos ibidem præſto eſſe iuſſerat. Illi itaque ſacras reliquias naui impoſitas in metropolim Antinoëtarum tranſuexerunt; ibidemque cum hymnis & canticis honorifice depoſuerunt; Ad gloriam Patris & Filij & Spiritus ſancti, Amen.

Mittuntur martyres in mare. Delphinus corpora eorum defert ad littus.

HERO-

HEROICVM CERTAMEN QVADRAginta Militum, natione Cappadocum; quod conſummarunt, Sebaſte; ciuitate Metropolitana minoris Armeniæ; ſub Agricolao Præſide; Tempore perſecutionis Licinij, Imp. in Oriente, Anno Saluatoris 316. Silueſtri Papæ 3. Conſtantini Imp. 11. Ex eo, quod eſt apud Metaphraſten.

Caſ. Baroni Tom. 3. Annal. & In Not. Mart. Romani. 9. Martij.

Licinius in Oriente Imperator, cum mente crudeli & ſceleſta, edictum ne quis Chriſtum profiteretur omnibus propoſuiſſet, Agricolao Præfecto homini barbaro & truculento edicti executionem demandauit. Chriſtianis igitur qui in exercitu militabant, imperabatur vt diis ſacrificarent. Erant tunc ex Cappadociæ regione, qui vno in contubernio pie Deum colebant, milites quadraginta; viri in bello fortiſſimi atque inuicti; quorum nomina hæc ſunt: Domitianus, Eunoicus, Siſinnius, Heraclius, Alexander, Iohannes, Claudius, Athanaſius, Valens; Helianus, Meliton, Ecditius, Acacius, Viuianus, Heluius, Theodulus, Cyrillus, Flauius, Seuerianus, Cyrion, Valerius, Chudion, Sacerdon, Priſcus, Eutychus, Smaragdus, Philoctimon, Aërius, Michallius, Lyſimachus, Domnus, Theophilus, Euthycius, Xantius, Angias, Leontius, Iſchyus, Caius, Gorgonius, Candidus. His comprehenſis Præfectus imperat, vt dæmonibus immolent. Nolite, inquit, ô iuuenes, flor dam ætatem & inuictum corporis robur, quo clariſſimam ſæpe de hoſtibus victoriam obtinuiſtis, perdere; nolite ſempiternis ignominiæ maculis partam virtute gloriam obſcurare. Ecce noui honorum cumuli dignitatibus veſtris adiicientur, ſi clariſſimi Imperatoris noſtri legibus parere ſine recuſatione velitis.

Agricolai in Chriſtianos ſæuitia.

Nomina 40. martyrum.

Præfectus alloquitur 40. milites.

Ad hæc Martyres; Si vnquam pro mortali Imperatore decertãtes, victoriã, vt ipſe teſtaris, cõſequuti ſumus quan-

Præclara admodum

martyrum vox. quanto magis pro immortali, ad extremum vitæ ſpiritum nos decertare decet? Præfectus audito hoc reſponſo, martyres carceribus includi iuſſit, vbi illi vnanimi voce Deo pſallentes, vocem nocte intempeſta huiuſmodi auribus perceperunt, *Vox cœliſtis ab illis auditur.* Initia veſtra præclare ẽ habent; ſed ille demum ſempiternam coronam obtinebit, qui ad extremum vitæ ſpiritum inconſtanter perſtiterit. Hæc vox ſalutarem illis timorem incuſſit; quo excitati noctem in precibus inſomnem duxerunt. Mane facto, Præfectus ingenti amicorum turba circumſeptos, adduci eos iuſſit; quos rurſus blandis admodum verbis, diabolica arte conflatis, à conſtantia reducere conatus eſt. *Iterum eos blandiciis aggreditur Agricolaus præfectus.* Et quare, inquit, ſummam optimi Imperatoris erga vos beneuolentiam, in grauiſſimum odium conuertere malitis, quam ampliſſimis opibus, cum inſigni nominis veſtri gloria, ſecure frui? Cui ſanctus Cãdidus reſpondit; Quam recte cum moribus tibi nomen ô Agricolæ conuenit. Es enim agreſtis adulator. Hoc reſponſo vehementer indignatus Præfectus, vinculis eos conſtringi, & ſic denuo ad carceres trahi mandauit. At Cyrion cum ea poteſtate illum minime præditum diceret, vt milites primi ordinis vinculis oneraret, ſe continuit; ſolutoſque duci iuſſit. *In carcerẽ mittuntur.*

Septem autem diebus in carcere peractis, Dux Cæſaream rediens, octauo die ſanctos iudicio ſiſti imperauit. Moxque muneribus & promiſſis conſtantiam eorum tentare cœpit; ſed cum munera & ingentia promiſſa, vim eorum mentibus inferre non poſſent, ſupplicia atroci admodum vultu & voce intentauit. Tum ait: ſine mora, honore ſpolientur militari. Immo, inquit Candidus, & ipſis etiam corporibus: Nihil enim præſtantius aut præclarius nobis contingere poteſt. Dux hac vocis libertate excandeſcens, ſanctorum ora lapidibus contundi iuſſit. *Præclara Candidi vox.* Illi cum ſumma celeritate imperata conficere niterentur, furore & amentia præcipites, mutuis ſeſe ictibus fœde vulnerârunt. At Dux graui indignatione commotus, ſummis viribus arreptum è terra lapidem, in vnum è ſanctis mittere conatus eſt,

ſed

Digitized by Google

ſed furore præceps, ipſius Præfecti os colliſu contriuit.

Quid facerent tunc ſatellites diaboli, cum omnes fraudes & ſupplicia martyribus Chriſti intenta, in proprium caput redundare conſpicerent? Dux frendens gemenſque, ne grauiori ſe populi ludibrio exponeret, confeſtim eos in carcerem detrudi iuſſit: & ſcelerato rurſus concilio coacto decretum fuit, vt funibus omnes conſtricti, in lacum traherentur. Erat ingens frigoris vis, cum martyres nudi in medio lacu conſtituti, cogebantur vel acerbiſſimo ſupplicio cruciari, vel balnei calore (quod è regione ad hanc rem paratum erat) cruciatus, qui ad tempus ſunt, cum ſempiterno animarum diſcrimine depellere. Interim eorum vnus acerbitate ſupplicij victus, per ſummum ſcelus deficiens, ingentem ſociorum animis dolorem inuſſit. At illi cum multis lachrymis miſericordiam Domini, ne profugi vnius ſcelere offenſus, illis conſtantiam negaret, implorabant. Ecce autem circiter horam noctis tertiam calore Solis, ita martyres refecti ſunt, vt nullum ex præcedentis frigoris vehementia, incommodum ſentirent. Is vero qui in perfidia vitæ ſuæ præſidium repoſuerat, miſere interiit.

Fertur ſententia, vt frigore necentur.

Deficit vnus à fide.

Reficiuntur calore ſolis martyres.

Aderant cuſtodes à Præfecto relicti, qui fugientes exciperent; inter quos vnus dum martyres mirabili lucis ſplendore circumſeptos videret, ſublatis in cœlum oculis, diligentius vndenam tanta claritas proueniret contemplari voluit: & ecce angelos quoſdam è cœlo deſcendentes & coronas ſingulis martyribus, vno excepto, diſtribuentes aſpexit. Cuſtos igitur hoc ſpectaculo tranſfugæ ſcelus intelligens, proiectis magna alacritate veſtimentis, in lacum inſiliit, atque ſuppliciorum ſocium reliquis ſe libenter adiunxit. Hæc noui militis ad Chriſti confeſſionem acceſſio, iniuſtum animis, ob ſocium amiſſum, dolorem egregie ſanauit: animumque addidit, ad multa maiora pro Chriſti nomine ſubeunda ſupplicia.

Cuſtos martyrum ad Chriſtũ conuertitur.

Primo diluculo Tyranni aduenerunt. Vt vero cuſto-

dem

dem ad Chriſti caſtra tranſiiſſe compererunt; furore perciti, hac ſanctos ſententia condemnarunt, vt fractis cruribus necarentur. Dum hoc crudele ſupplicium in martyres exercetur, venit eo pia Melitonis genitrix; quæ vt filium ætate omnium minimum, ad conſtantiam hortaretur, ſuppl cibus ad eum manibus clamabat; Fili, dulciſſime fili, conſtanter age; ne vi tormentorum victus in certamine ſuccumbas. Contemplare ſempiternam illam cœleſtis vitæ coronam, quæ te poſt breuiſſimos cruciatus manet. Ne timeas fili; Ecce Chriſtus cum multis Angelorum millibus certamen tuum attendens, tibi aſſiſtit. Vide igitur, ne quid eius gloria indignum committas. His aliiſque pia mater martyrem hortabatur; cumque alij omnes felices Deo animas reddidiſſent, & ſacra eorum corpora ad ripam fluminis veherentur, Meliton (quia adhuc cum morte ipſa certabat) ſolus relictus fuit; quem mater, ne cæteris aliqua in re inferior eſſet, humeris ſuis impoſitum adhuc ſpirantem, viriliter currus ſequuta, eo detulit. At filius in humeris matris lætus animam efflauit; cuius corpus, matris ipſius manibus, ſuper reliquorum corpora proiectum fuit. Conſtructa autem, incenſaque pyra, ſanctorum corpora cremata ſunt.

Crurifragio necantur martyres.

Mater Melitonem filium confortat.

Egregium mulieris exemplum.

Felici hoc certamine cum magna aduerſariorum confuſione conſummato, tyranni quodam ſtupore mentis oppreſſi, ſe mutuo intuebantur; atque vt ſempiterna obliuione præclarum martyrum certamen delerent, ſtatuerunt, vt reliquiæ aquis fluminis abſumerentur. Quæ non modo hauſtæ non ſunt, ſed clariſſimo fulgore inſtar ſtellarum micantes, poſt tertium diem à Petro ciuitatis illius Epiſcopo ſublatæ, & ſummo cum honore in loco ſacro reconditæ ſunt.

Reliquiæ ab undis ſeruatæ, & ab Epiſcopo in honore habitæ.

In honorem vero prædictorum martyrum, Tiberius Imp. Conſtantinopoli, inſignem erexit Baſilicam; quam Mauritius eius ſucceſſor abſoluit. At non in Oriente tantum, ſed & in occidente celebris extat memoria

Digitized by Google

moria eorundem 40. martyrum? quorum cauſa Sanctum Gaudentium Epiſcopum Brixianum, qui fuit Ambroſij æqualis in Cappadociam peregrinari non piguit, quatenus eorum reliquias inde acciperet, & ſuã eiſdem Eccleſiam illuſtraret. *Translatio reliquiarũ, de Cappadocia in Italiam.*

MARTYRIVM SS. CODRATI, CYPRIANI, Dionyſij, Anecti, Pauli, & Creſcentis, quo affecti ſunt Corinthi. Anno Chriſti Saluatoris 254. Sede vacante. Decij Imp. 2. vel circiter; ſub Iaſone Præſide; Ex eo quod eſt per Metaphraſten.

Caſ. Baron. Annal. Tõ. 2. & in Not. Mart. Romani.

CVm omnes Sanctorum celebritates debitis laudibus proſequimur, tum ſane horum, qui cum exquiſita viuendi ratione ad ſummum maximarum virtutum faſtigium perueniſſent, nihil tamen præclare à ſe geſtum, nihil laude dignum exiſtimârunt, niſi ſæuientis inimici rabiem ſanguine ſuo extinguerent, ſummo ſtudio extollere debemus. Inter quos Codratus, primas in ordine certaminis tenens, ab ipſis incunabilis admirandæ virtutis ſpecimen præbuit. *10. Martij.*

Nam matre infans adhuc orbatus, maternisque destitutus vberibus, cœleſti adiutus obſequio, vitam ſuſtentauit. Chriſtus enim ſignis minime obſcuris, curam eius habebat: cum nubium eximio fulgore micantium miniſterio infantem amplecteretur, & tanquam pia genetrix vlnis conſtrictum nutriret. Hæc prima infantis educatio: quæ diuinis quibuſdam pariter cum corporis robore virtutibus illuſtrabatur. Vt primum ætas diſciplinæ capax fuit, medendi facultatem ſtudioſe complexus eſt. Vir autem factus, declarauit quiſnã eſſet futurus: ſed enim nullos, pro Chriſti gloria, hominũq; ſalute, recuſabat labores: *Codrati mirabilis educatio.*

adeo

Digitized by Google

adeo vt admirabilis virtutum eius maximarum ſplendor, longe lateque ſeſe diffunderet.

Iaſonis Græciæ præfecti, in Chriſtianos perſecutio.

Interea Iaſon Græciæ Præfectus, Decij & Valeriani Imperatorum mandato, crudelem in Chriſtianos animum induit, vt vel cunctos à fidei conſtantia, ad impurum nefariorum Deorum cultum traduceret, vel omni ſuppliciorum atrocitate, ad internecionem deleret. Et primum quidem horum militum principem Codratum ficta blandi ſermonis ſpecie aggreſſus eſt, vt ſui aliquam miſericordiam caperet, malletque, cum ſumma nominis ſui gloria Magnatibus charus viuere, quam variis affectus tormentis, cum inſigni dedecore vitam abrumpere. Adhæc Codratus ita reſpondit, vt præfectus intelligere poſſet, vitam hanc infinitis miſeriis & calamitatibus circumuentam, flocci eſſe faciendam: communi naturæ lege omnibus eſſe moriendum & ab ea quidem neceſſitate liberum eſſe neminem: nec maiorem ſempiterni nominis gloriam offerri poſſe, quam in Chriſti veri Dei confeſſione, contra omnem impietatem ad extremum vitæ ſpiritum decertare.

Codrati fruſtra tentatur conſtantia.

Adhæc Præfectus, collaudata hominis mente, dixit ſe tam præclaram ſapientiam admirari: ſed videret, ne errore deceptus, Chriſtum à Iudæis in crucem actum, pro Deo coleret. Tum Codratus: Quamuis, inquit, de rebus maximis loqui, ingenij viribus impar ſim, confido tamen, ſi indignatione depoſita, aures mihi attentas præbere velis, te nullo modo vim veritatis repellere poſſe. Tunc luculenta admodum oratione de Chriſti myſteriis ad humanam ſalutem conſtitutis diſſeruit quæ licet impius mentis intelligentia comprehendere non poſſet, vehementer tamen orationis grauitatem collaudabat. Sed ne martyris prudentiæ contra Imperatorum edictum, aliquid conceſſiſſe videretur, iuſſit ſtatim Chriſti ſeruum virgis crudeliter cædi. Sæuiebat miniſtri, cruciatuum immanitate: cum Codratus, cruciatuũ victor, Ignoras, inquit, ô Præfecte, Chriſti virtutem: cuius gratiâ contra omnia ſuppliciorum gene-

Codratus virgis cæditur.

Digitized by Google

ra, inuicti permanebimus. Deliras plane, ſi nos credis ſuppliciorum metu virtutem deſerturos.

Hac martyr s fortitudine territus Præfectus, ad alterum ſe conuertit; quem mira orationis ſuauitate in ſuam adducere ſententiam conatus eſt. Cyprianus autem, quamuis in primo ætatis flore conſtitutus, facile in fraudem pelli poſſe videretur, Codrati tamen & oratione & virtutis exemplo roboratus, inuictum ſe præbuit. Codratus enim non ceſſabat diuino eloquio ad conſtantiam eos hortari; cuius verbis, quamuis ætate iuuenes, excelſo admodum animo, Iudicis furorem ſuſtinebant. *Conuertit ſe ad Cyprianum Præfectus.*

Cyprianus interim ſæuis admodum verberibus exercebatur, cum Codratus & virtutis pulchritudine, & continua hortatione animum illi addens, exſpirauit; nec tamen propterea Cyprianus animo concidit, ſed tempeſtatis æſtum egregie ſuſtinens, eodem fine quieuit. Tertius, Dionyſius, virtute aliis non inferior, animo Christi amore vehementer incenſo, ad certamen properabat. Quartus, qui Anectus appellabatur, nullã tormentorum vim recuſauit. Quare perſpecta Præfectus hominis fortitudine, impietate furens, quintum ad quæſtionem adduci iubet. Is erat Paulus, qui nullis tyranni contumeliis fractus, certamen inuicto animo ſuſtinuit. Reſtabat Creſcens, qui ſacro ſociorum cœtu dignum ſe pugilem præſtitit. *Cyprianus verberatur, & Codratus exſpirat.* *Dionyſii certamen.* *Item Anecti.* *Item Pauli* *Creſcentis item.*

Cæterum dum ſqualore carceris, variiſque tormentorum generibus, martyrum conſtantiam exploraſſet princeps inſanus, neque eos ſuppliciis ſuperari poſſe animaduerteret, ne cum inſigni nominis ſui dedecore certamen protraheret, capitis eos ſententia damnauit; ita vt ſinguli ſingulos ſequerentur carnifices. Et hoc quidem modo, ſanctos ad locum ſceleratorũ hominũ ſuppliciis infamem, multis oneratos iniuriis traxerunt. Qui animis in Christi gratia & benignitate exultantes hymnis & laudibus victoriam eius virtute partam celebrabant. Poſtremo fuſa oratione cum eximia pietatis ſignificatione, ceruices ſuas carnificum gladiis ſubiecerunt *Damnantur capitis martyres.* *Caduntur gladio.*

Digitized by Google

cerunt intrepide, & ſic cœleſtes æternæ vitæ coronas adepti ſunt.

Populus qui frequens valde ad ſpectaculum confluxerat, multis lachrymis felicem eorum proſequebatur. Sed illum diuina bonitas, quæ ſuorum virtutem, gloriamque obſcurari non patitur, in magnam admirationem rapuit, quod eodem in loco, qui ſanguine eorum tinctus erat, clariſſimi fontis latices emanârunt. Eſt ibi templum egregio opere viſendum, quod ſacras eorum reliquias continet. Non modo autem p[r]ieius terræ incolæ, ſed plurimi ex vltimis terrarum finibus virtutibus eorum inuitati, ſummo eas honore inuiſunt colunt, & amplectuntur; & cæli terræque creatorem in ſanctis ſuis, qui Chriſti ærumnas cunctis mundi deliciis prætulerunt, meritis laudibus celebrare nunquam intermittunt.

Fontes in loco ſupplicij, mirabiliter emanârunt.

VITA S. ATTALAE ABBATIS COENObij Bobienſis; ex ea quæ eſt per Ionam Scotum Abbatem eius diſcipulum. Claruit vero Anno Redemptio. humanæ 615. & Reliquis vt patet infra.

Caſ. Baron. In Not in martyr. Rom. Item Tom. 8. annal. Eccleſiaſt. 10. Martij.

ATtala Burgundiorum nobili admodum genere ortus, cum à patre, Arigio cuidam liberalibus imbuendus diſciplinis traditus eſſet, & virtutum metam, quam ſibi propoſuerat, hoc præceptore ſe conſequi poſſe diffideret, clam ſe ſubducere non dubitauit; relictiſque vanis vitæ oblectamentis, duobus contentus pueris, ſacro monachorum contubernio in Lirinenſi cœnobio ſe ſociauit. Sed cum & ibi ſolutos in omnem intemperantiam mores diffluere cerneret, inde ad Beatum Columbanum Luxouium transfugit. Quem vir ſanctus propter egregiam virtutis indolem amplexatus, diuinis aſſidue monitis erudiuit, tantiſque virtutum omnium ornamentis excoluit, vt poſt eius deceſſum eo dignitatis loco, omnium iudicio digniſſimus

Genus Attalæ clarū. Literis inſtituitur. Petit Lirinenſe cœnobium. It Luxouiū

Digitized by Google

mus haberetur. Sed cum ſummo ſtudio fluxos mores antiquæ diſciplinę ſeueritate deuincire cuperet, monachi quidam pernicioſi libertatis amantes, negabant ſe inſolita arduæ diſciplinæ pondera portare poſſe. Quos ille cum fruſtra ſæpe, tanquam pueros infantes, lacte ſuauiſſimo in ſtudio pietatis nutrire conatus eſſet, & dein caſtigatos ſecum ret nere non poſſet, mœrore animi turbatus, multis precibus cum pietatis officio eos proſequebatur; orans vt ſe non relinquerent, ſed ardui itineris callem fortiter tenerent, reminiſcentes quod ſancti patres per mort ficationem carnis, & contemptum præſentis vitæ, regna cœlorum poſſiderent. Tandem cum ſe nihil proficere cerneret, nec alio nitentes animos, ſuæ ſocietatis habenis continere poſſet, ſinit eos pertinaces abire.

S. Columbano ſucceſſit, anno Domini 615 teſte Baro Tom. 8. Annal. Eccleſiaſt.

Sed mox temeritatis & arrogantiæ pœnas Deo ſoluerunt. Nam vt in marinis finibus conſtituti ſanctum virum maledictis inſectare cœperunt, vnus eorum igneo quodam febrium calore correptus, multis doloribus, antequam flagitium oris confeſſione deleret, exſpirauit. Alij, quorum mens nondum in ſcelere obdurucrat, terribili Dei iudicio admoniti, pœnitentiæ locum ſubierunt. Alij vero qui obſtinatis animis in ſuſcepto ſemel flagitio perſeuerare decreuerant, variis miſeriis inuoluti, feralem exitum conſequuti ſunt.

Monachi rebelles & maledici diuinitus puniuntur.

Beatus autem Attala dolore admiſſi criminis fractos, ſumma beneuolentiæ ſignificatione ad ſe redeũtes excepit; quos non ſolum oratione, ſed multis miraculorum virtutibus deinceps in officio cõtinuit. Quodam tempore Bobius fluuius turbidis aquarum molibus ac rapaci curſu, molendino monaſterij excidium inferre videbatur, ita vt ingenti formidine perculſus cuſtos Agibodus, B. Patri imminentẽ ruinã nunciaret. Attilla vero de Dei bonitate ſecurus, hominẽ ſine cura eſſe, & Sinoaldũ Diaconũ ad ſe venire iubet. Qui prius à B. Patre, ad fluuiũ cũ eius baculo deſtinatur, vt eo furẽtis fluuij impetũ cõprimat. Nec mora; impoſito ripæ

Miracula S. Attalæ.

 bacu-

Digitized by

baculo, inundantis fluuij aquas mirabiliter ſiſtit, & ad alia litora direxit.

Alio tempore monachorum vnus, Fraimerus nomine, cum vomere tellurem excoleret, ſtiuam forte imprudens confregit; quam componere conatus, inopinato ictu ferramenti, leuæ manus pollicem amputauit; quo terræ condito, relicto vomere, ad monaſteriũ perrexit, & Abbati ſuo humi proſtratus, flens gemenſque caſum indicauit. Cui vir Dei, concito inquit, gradu vade, & partem pollicis humo conditam huc ad me ferto. Perrexit ille vnus milliaris itinere, partemque attulit; quam B. pater ſuis liniens ſaliuis, carnis glutino ita coniunxit, vt cœptum mox opus ſine dolore proſequeretur. Mediolanum quodam tempore veniẽs, puerum quendam graui ardore febris oppreſſum, & cum ipſa pene morte conflictantem, ſuo contactu ab omni mortis & morbi periculo liberauit.

Obitus ſuus, viro Dei reuelatur.

Quinquaginta dies antequam de huius mundi ærumnis liberaretur, à Deo admonitus eſt, vt ſe ad iter accingeret. Et quidem cunctis rite diſpoſitis, Ionam euocauit, mandauitque vt matrem maximo eius deſiderio laborantem inuiſeret, ſed nulla interpoſita mora, feſtinus ad monaſterium rediret. Centum & quadraginta milliaribus ædes matris à monaſterio diſiunctæ erãt. Perrexit Ionas duorum fratrum comitatu ſtipatus ad matrem; cumque blandiciis eius detineretur, tanto febrium æſtu correptus eſt, vt manifeſte intelligeret, ſancti viri precibus in id periculum ſe veniſſe. Nec mora; quamuis graui cruciatu torqueretur, rurſus iter ſumma celeritate capeſſit, & in ipſo itinere ſanitatis beneficium conſequitur. Monaſterium autem ingreſſus, beatum Attalam cum morte decertantem reperit; Qui vti in vita, ſic iam inſtante morte, clariſſima pietatis documẽta ſuis dedit. Crucis effigiem cum multis lachrymis amplexatus, omnem ſalutis ſpem in Chriſti meritis repoſitam habebat. Et quanquam totum vitæ curſum, cum inſigni omnium virtutum laude tranſegiſſet, de tremendo tamen Dei iudicio valde anxius, cum

lachry-

Digitized by Google

lachrymis & crebro ſingultu erratorum veniam flagitabat. Cumque quaſi multis flagitiis obnoxius, aſſiduis ſe lamentis daret, vidit inter mœſta ſuſpiria, cœlos patentes; quâ viſione à graui diuturnoque luctu mirifice recreatus, fratres ad virtutum omnium ſtudium hortatus eſt. Nec vocē ante à ſalutaribus monitis continuit, quam mortis atrocitate oppreſſus, beatum Deo ſpiritum redderet. *Decedit à vita, in cœlum.*

VITA S. VINDICIANI, ATREBATENſis Sedis Epiſcopi; Ex ea quæ eſt per VValterum Abbatem. Claruit temporibus Theodorici Iunioris, Francorum Regis; qui regnauit Anno Salutis 685. & Reliquis.

Ioan. Mol. in Natal. & Indiculo SS. Belgij. Teſte Barõ. Tom. 8. An. 11. Martij.

INter præſtantiſſimos ſolertiſſimoſque Eccleſiæ cultores, qui lumine fidei irradiati, ac Spiritûs ſancti munere ditati, in fine ſeneſcentis huius mundi ad excolendas fidelium mentes diuina prouidentia fuêre præordinati, S. vir Domini Vindicianus, tanquam luc idiſſimus refulſit ſolis radius. Cuius Carnalis proſapia, quāquam hactenus incomperta habeatur, Chriſtianis tamen Orthodoxis ac piiſſimis parentibus editum eſſe, haud quaquam dubitatur. Et quidem cum procedente ætate humaniorum ac ſacrarum literarum ſtudiis eſſet traditus, eccleſiaſticis itidem ſanctionibus fuit decenter informatus: ſicque per gradus ſingulos proficiēs ſuccedentibus virtutum incrementis, prouectus eſt demum ad culmen ſacerdotalis honoris. In quo, præclaræ conuerſationis eius odore longe lateque ſeſe diffundente, etiam procul degentibus nomē eius cum multa laude innotuit. *Felix progreſſus, & pia conuerſatio eius.*

Contigit autem interim B. Autbertum Cameracēſis Atrebatenſiſque Eccleſiæ Antiſtitem ſolutis mortalitatis vinculis, ad immortalitatem trāſire. Grex proinde paſtore deſtitutus, comperta iam viri ſancti fama, vno animo & pari voluntate beatum Vindicianum ſi- *Eligitur ac conſecratur in Epiſcopum Atrebatenſē.*

Digitized by Google

qui olim vnus fuit cum Cameracenſi.

Oliuam fructiferã exhibet ſeſe in Domo Dei.

bi Epiſcopum elegêre. Conſtitutus vero ac confirmatus in ſede pontificali, qualis quantuſque in ea vixerit, non eſt noſtræ poſſibilitatis condigne enarrare. Profundiſſimæ ſiquidem humilitatis vir, rerumque terrenarum contemptor præcipuus, id tantum meditabatur, vt purum, ſanctumque, Deo obſequium exhiberet, cunctoſque ſibi ſubditos eiuſdem ſanctimoniæ ac puritatis participes faceret. Hinc eum frequentabat numeroſa plebis multitudo, ex vicinis & procul remotis vicis ad eum confluẽs; quam ille celeberrimis ſacris concionibus, ad exequendam vitæ melioris normam inſtruxit, feliciterque tandem perduxit. Quinimo ipſe

Theodoricus Francorum Rex Iunior, ei cum primis addictus.

Rex Theodoricus, alioquin tyrannus, eximiis beati viri allectus virtutibus, eius conſuetudine, colloquioque mirifice delectabatur. Cuius quidem munificentia, & ex rebus propriis potiſſimum, Sedem Atrebatenſem multum augmentauit, nec non & villis, Eccleſiis, terris, molendinis, aliiſque ſubſidiis liberaliter ampliauit; ſeculares inſuper poteſtates, ab infeſtatione ipſius eccleſiæ omnes penitus excluſit. In villa Hunolcurth ſedis

Monaſterium S. Petri in Villa Hunolcurth.

Cameracenſis, cum glorioſo poſtmodum martyre Lãberto Monaſterium conſecrauit, ad laudem DEI & venerationem beatiſſimi cœleſtis aulæ clauigeri Petri; ibique Clericos & ſanctimoniales conſtituit. Sacrum

Translatio SS. reliquiarũ Maxellendis virginis; de cuius martyrio Vide Tõ. 8. Annal. Caſ. Baronij. Anno 670.

corpus Maxellendis, à ſponſo ſuo Harduino ob amorem caſtitatis iampridem interemptæ, ex villa Pomeriolas ad locum interfectionis referre curauit; qui & nunc vſque, paſſionis ipſius titulo inſignitur.

Cæterum cum in quoddam diocæſis ſuæ territorium, Broſellam nomine, aliquando deueniſſet, carnis moleſtia tactus, aliquandiu ibidem decubuit; ſentiens demum ſe acriori morbi vi & infeſtatione ad finem vrgeri, rebus eccleſiæ ſuæ rite diſpoſitis, ſupplici & pura confeſſione præmiſſa, ſacri olei extrema

Infirmatur vir ſanctus Vt ad mor-

vnctione delibutus, ſacroſanctum Dominici corporis viaticum accepit; ac circumſtante beato illo ſuo familiari collegio, pſalmis & orationibus agonem eius

Domi-

Digitized by Google

Domino deuote ac pie commendante, plenam operibus bonis, plenam honoris & gratiæ animam ad ſidereas tranſmiſit manſiones; in æternum ibidem regnaturam. Corpus autem fuit ingenti omnium luctu, tumulatum honorifice, in Monte S. Eligij territorij Attrebatenſis, vbi ſepeliri, viuens elegerat vir Domini; eo quod beatus Eligius Viromandorum quondam Epiſcopus, cui familiari admodum vſu dilectionis inhæſerat, ibidem habitationis ſuæ diuerſorium fecerat. Anno dein 885. poſt horrendam illam Galliarum per Nortmannos vaſtationem, Sacræ eius reliquiæ fuêre eleuatæ in quadam Abbatia horæ ſpatio ab Attrebato diſtante, per 15. eius in Pontificatu ſucceſſorem Fulbertum; cum clericus quidam, fortuito tumbam ſacram, inter ruinas Baſilicæ, ferrato baculo pungens, primo cæcus factus eſt; deinde vero etiam cum veniā à Deo & ſancto ſupplex petiiſſet, rurſus ſanus effectus.

tem ſe præparârit. *Feliciter decedit.* *Locus ſepulturæ eius.* *Contigit illa, iuxta Ioan. Molā in Chron. SS Belgij. cap. 12. Anno Domini 880.* *Eleuatio S S. reliquiarum eius.* *Miraculū inſigne ad tumbam eius.*

VITA S. GREGORII PAPAE, SVMMI & incomparabilis viri, Eccleſiæ doctoris eximij; Ex ea quæ eſt per Iohannem Diaconum. Obijt ſanctiſſimus Pontifex (cum ſumma laude Pontificiam dignitatem adminiſtraſſet Annos 13. menſ. 6. & dies 9.) Anno à partu virgineo 604. Phocæ vero Imperat. 2.

Caſ. Baron. Annal. Tom. 8. 12. Martij.

GRegorius genere Romanus, profeſſione Philoſophus, Senatoria ſtirpe progenitus, Gordiani viri clariſſimi, & beatæ Siluiæ filius, cum primum ætatis florem diſciplinarum maximarum cognitione egregie exornaſſet, cupiditates omnes (quibus ætas illa miſerrime agitari ſolet) conſtanter repreſſit; & in biuio Pythagoricæ literæ conſtitutus, ad dexterum totis viribus anhelauit. Sed dum tutius Chriſto ſe famulaturum ſub Prætoris Vrbani habitu putaret, mundoque ſpecietenus deſeruiret, ſenſim mundi curis ita inuolui

Patria & Parentes S. Gregorij clariſſimi.

 uolui

uolui cœpit, vt plurimum de libertate quæ in Chriſti ſeruitio conſtituta eſt, deperderet. Hoc vbi prudenter animaduertit, ne paulatim aduerſa vitiorum tempeſtate abriperetur, mox vt patre defuncto liberam rerum ſuarum facultatem nactus eſt, ſex monaſteria in Sicilia, ampliſſimis ditata prædiis, erexit: quæ viris, omnibus maximarum diſciplinarum artibus inſtructis, præclare ornauit. Septimum vero intra Romanæ vrbis mœnia, ſub honore S. Andreæ ad cliuum Scauri, in proprio domate ædificauit. In quod ipſe ſtudio admirabilis virtutis, quam pectore intimo incluſam gerebat, ſpretis opibus & diuitiis, contemptis honoribus, & auro gemmiſque radiantibus togis, & rebus maximi precij in vſus pauperum erogatis, tanquam in tranquillum vitæ portum ſeſe contulit, ſumptoque monaſtico habitu, primo ſub Hilarionis, deinde ſub Maximiani venerabilium patrum regimine, multis ſibi ſociatis fratribus Chriſto militauit. Iamque mundo ignotus, Chriſti ſpiritu & conſuetudine admodum ſuauiter fruebatur: cũ fratrum vnanimi conſenſu ipſe monaſterij gubernacula ſuſcipere cogitur. Durum erat viro ſancto, à tanta Chriſti familiaritate, per terrenarum rerum occupationes auelli: ſed libens tamen gaudenſque propter cõmunem vtilitatem paruit.

Septẽ monaſteria conſtruit Gregorius.

Fit monachus.

Præeſt monaſterio.

At vero, ne amicum diuinæ fruitionis lumen, (quod iam per aſſiduam rerum diuinarum contemplationem in ſe receperat) aliqua obſcuritate per quotidianas curas inuolueretur, cœpit longe ſeſe excellentius in omni virtutis exercitatione gerere. Cum enim longa ciborũ abſtinentia, omnes prauæ cupiditatis impetus iam fregiſſet, ſummo ſtudio in eo laborauit, vt mentem omni ſacrarum literarum cognitione inſtrueret: in quibus tãta ſedulitate verſatus eſt, vt infirmato per inediam ſtomacho, vix pedibus inſiſteret. Et quidem ex ea eruditione hunc fructum conſequutus eſt, vt præter conſciẽtiæ puritatem, omnium ſalutem ardentiſſime ſitiret: nam cum Britanniam diuini verbi miniſtris deſtitutam audiuit, Benedictum Pontificem, vt viros pietatis & erudi-

Vide quãtis laboribus & ſedulitate, ſtudio ſacrarũ literarum incubuerit.

Digitized by Google

ruditionis laude præſtantes, eo deſtinaret, obnixe rogauit. Cum vero nemo eam legationem ſuſcipere vellet, vir ſanctus diuini amoris facibus accenſus, ſeipſum obtulit, operamque ſuam pollicitus eſt; nec vllũ Chriſti cauſa periculum recuſauit. Et certe trium dierum itinere iam confecto, ad gentis illius ſalutem conſtituẽdam properabat; cum importunitate Romanorum, qui Romanæ vrbis ſalutem in eo repoſitam habebant, redire compulſus eſt. Benedictus autem Gregorij virtutibus mirifice delectatus, eum vel inuitum à ſeptis monaſterij abduxit, leuiticoque ordine inſignitum, in ſuum miniſterium cooptauit. Nec multo poſt, pro reſponſis eccleſiaſticis Conſtantinopolim, à Pelagio Præſule deſtinatur; vbi quamuis in terreno conſtitutus palatio, conſtanter tamen diſciplinæ ſuæ ſeueritatem cœleſtis vitæ puritate retinuit; & doctrinæ ſuæ excellentia, pullulantem de ſtatu noſtræ reſurrectionis hæreſim cum ipſo quo orta eſt initio, attriuit. Nam Eutychius eiuſdem ciuitatis epiſcopus, conſcripto de reſurrectione mortuorum libro, aſſerebat corpus noſtrum, reſurrectionis gloria, impalbabile, ventis aereque ſubtilius futurum; quod ſane dogma orthodoxæ fidei contrariũ clariſſima veritatis luce ita Gregorius refutauit, vt ipſe turpiſſimi erroris auctor, agnita veritate, in vltimo mortis diſcrimine reſipuerit. Gregorius autem acutiſſimis febribus, quibus eodem tempore grauiter affligebatur, liberatus, lætus ſe ad ſacra munia obeunda accinxit.

Benedictus pontifex Cardinalẽ eum creat. Eutychianam hæreſim, Conſtantinopolim legatus miſſus, extinguit. Eutychius moriens reſipiſcit.

Inter cætera autem eximia pietatis officia; quanta ſolicitudine afflictæ per Longobardos Italiæ ſuccurrerit, teſtantur epiſtolæ anteceſſoris ſui Pelagij Papæ, quę hactenus in ſcrinio ſanctæ ſedis Apoſtolicæ conſeruãtur. Poſtquam negotiis ex animi ſententia confectis, Romam reuerſus eſt, tanta inũdatione Tiberis fluuius excreuit, vt fluctus eius ſuper vrbis muros magna vi influentes, ædium plurima munimenta deiicerent, horreiſque miſeranda valde tempeſtate ſubuerſis, extremam rerum omnium inopiam in ciuitatem inueherẽt.

Inundatio Tiberis.

Digitized by Google

Acceſſit innumerabilis ſerpentium multitudo, cum ingenti dracone inſtar trabis validæ; quæ per Tiberim in mare deſcendens, & marinis aquis ſuffocata, & in littus eiecta, peſtilenti contagione totum aerem infecit. Secuta eſt è veſtigio clades inguinaria; quæ Romanam vrbem adeo vehementi peſti'ētia laniauit, vt etiam ſagittæ cœlitus venire, & ſingulos quoſque percutere viſæ ſint. Cum vero in reliquum vulgus miſeranda lues horribiliter deſæuiret, tum ipſum Pelagium Papam internecione deleuit.

Roma horribiliter punita.

Interea cum magis magiſque contagio peſtilens graſſaretur, populus vniuerſus Gregorium Pontificem conclamauit. Ille quamuis totis viribus renitteretur, per quandam tamen ſimulationis ſpeciem aſſentire viſus eſt, quo facilius citiuſque diuini iudicij furor communibus votis precibuſque reprimeretur. Itaque Litanias ſupplicationeſque indixit; In quibus cum intra vnius horæ ſpatium, octoginta homines, in terram corruentes ſpiritum exhalarent, nequaquam tamen vir diſertiſſimus populo prædicare deſtitit, ne animos demitterent, neue prius ab oratione deſiſterent, quam deſiderata diuinæ benignitatis gratia, peſtem profligaſſent.

Gregorius Pelagio Pōtifici ſuccedit.

Litanias indicit.

Hæc cum ab omnibus ſummo pietatis ſtudio peraguntur, Gregorius quia palam ciuitatis portas egredi non poterat, & oblatum S. Pontificatûs honorem declinare vehementer cupiebat, à negotiatoribus exponēdum ſe, diſſimulato (vt fertur) habitu, callidus impetrauit; ſiluarum ſaltus expetiit; cauernarū latibula requiſiuit. Sed non potuit diu tanta lux ſub modio abſcondi. Dum enim ab omnibus, in ſyluis & ferarum latibulis quæreretur, iudicio columnæ fulgidæ ſuper eum iugiter à cœlo dependentis agnoſcitur; capitur; trahitur & ſummus Pontifex conſecratur. Qui mox vt ſummū Pontificium ſortitus eſt, vniuerſalis vocabulum (quod Iohannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus, quadam inſolentia, ſibi tunc arrogabat) more anteceſſorum ſuorum Pontificum, ſub diſtrictiſſimæ interminationis ſenten-

Fugā meditatur.

Conſecratur Pontifex Anno Chriſti 590 Mauritij Imp. 5. teſte

Digitized by Google

ſententia refutauit,&primus omnium,quia erat animi modeſtia, & humilitate in principio epiſtolarum ſuarum,ſe ſeruum ſeruorum Dei declarauit. Hic vir B. diuinarum laudum ſtudio acriter incenſus, ſcholam cātorum inſtituit;quam duobus habitaculis cum nōnullis prædiis coniunctis dotauit. Cum autem muneris ſibi commiſſi difficultatem prudenter intelligeret, ſummo ſtudio & diligētia,viros, omnibus maximarū virtutū ornamentis excultiſſimos aſſciuit;quibuſcum die nocteq; de rebus diuinis diſſerebat,& ea quæ ad totius eccleſiæ pacem ſtabiliendam pertinebant, attenta conſideratione pertractabat. Stationes per beatorum martyrum cæmiteria ordinauit; quas dum plebs Romana quotidie magno pietatis ſtudio luſtraret,vir diuinus vt ſubditorum ſibi animos ad præclara ſanctorum geſta imitanda excitaret, viginti diuerſo tempore euangelij Homilias, diuino ſpiritu plenas perorauit. Reliquias vero eiuſdem numeri, continuo ſtomachi languore prohibitus, aliis pronunciandas commiſit.

Baron. T.8. An.

Scholam cantorum inſtituit.

Stationes ordinat.

Et his quidem, aliiſque pietatis operibus,quamuis & Deo & hominibus admirabilis eſſet, illa tamen piacula omnium ſanctiſſima reputauit, quæ hominum beneuolentia & charitate continentur. Itaque exceptis iis,quos tam per diuerſas regiones,quam Romæ,Longobardorum gladios fugientes, pauit,quotidie quoslibet ad menſam ſuam peregrinos inuitabat. Inter quos die quodam,vnus vt acceſſit, ſingulari (vt ſolebat) humanitatis officio eum excepit; in cuius manibus dum aquam infundere vellet, conuerſus vrceum accepit;ſed repente eum, in cuius manibus aquam infundere volebat,non inuenit. Quod factum, cum ſecum cum ingēti animi admiratione reputaret,nocte eadem Dominus ei aſſiſtens dixit; Tu quidem cæteris diebus me in meis membris,heſterno autem me,in memetipſo ſuſcepiſti. Quin & alias, inter pauperes ab eo conuiuio receptus quidam,Ego ſum,inquiebat, naufragus ille,cui primo bis terna,inde ſena numiſmata; poſtremo etiam ſcutellam argenteam, quæ ſola remanſerat,dare præcepiſti;

Præclara charitatis eius officia.

Digitized by

Angelus ſe oſtendit S. Gregorio. ſum autem Angelus Dei. Gregorius hoc dicto vehementer perculſus, facie in terram proſtratus, & lachrymis perfuſus, Dei bonitatem tacitus laudauit; multoq; ardentius ad benignitatis ſtudium incitatus fuit.

Interim cum aſſidua illi Anglorum cura ſub pectore viueret, anno Pontificatûs ſui quarto, Auguſtinum cum aliis quibuſdam monaſterij ſui monachis in Britanniam deſtinauit; *Auguſtinũ in Angliã mittit, cũ ſociis.* qui primo difficultate prouinciæ deterriti, cum pedem reuocare vellent, literis eius mox ita confirmati fuerunt, vt intrepide quoduis ſe in periculum inferre minime dubitarent. Nec eis ſacra hęc expeditio infeliciter ſucceſſit. *Auguſtinus Anglorum Apoſtolus.* Nam gentem illam moribus efferatam, ita vt nec vllis armis domari poterat, cũ diuini verbi prædicatione, tum miraculorum virtute, Chriſti imperio ſubdiderunt.

Quæ autem de Gregorij miraculis penes eaſdem Anglorum eccleſias vulgo leguntur, omittenda non arbitror. Matrona quædam Gregorio Miſſarum ſolennia per ſtationes celebranti ſolitas oblationes obtulerat. Cui poſt myſteria traditurus, cum diceret, Corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti conſeruet animam tuam, laſciua ſubriſit. Ille continuo dexteram ab eius ore conuertens, partem illam Dominici corporis ſuper altare depoſuit. Expletis vero Miſſarum ſolenniis, matronam coram populo inquiſiuit, quamobrem dominicum corpus ſumptura, ridere præſumpſerit. At illa diu muſſitans, tandem prorupit; *Nota hinc veritatem corporis Chriſti in Euchariſtia.* Quia panem, inquiens, quem propriis manibus me feciſſe cognoueram, tu Corpus Dominicum perhibebas.

Tunc Gregorius, pro incredulitate mulieris, cum tota plebe ſe in orationem proſtrauit. Et oratione expleta, particulam panis, in carnem mutatam reperit. Qua incredulæ demonſtrata, & illam ad fidei gratiam reuocauit, & populum in ea mirifice confirmauit. Rurſuſque in orationem proſtratus carnis fruſtum, in panis primordia reformauit.

Monachus proprieta- Erat in quodam monaſterio, à B. Gregorio conſtructo, frater vnus, qui neglectis ſacris monaſterij conſtitutio-

Digitized by Google

ſutionibus, tria ad veſtem coemendam numiſmata à fratre ſuo ſeculari receperat. Quod cum B. Præſul Gregorius auditione percepiſſet, à communione eum, tanquam tranſgreſſorem ſacrarum legum, ſegregauit. Qui duobus vel tribus poſt diebus, è vita ſublatus, haud mediocrem Pontifici triſtitiam inuſſit, quod vinculo hoc conſtrictus migrâſſet. Tum Pontifex pietate commotus, Diaconum ſuum cum abſolutionis ſententia ad defunctum miſit, eamque ex ſcripto, ſuper cadauere legit. Porro ipſa nocte eius monaſterij Abbati, in ſomnis defunctus apparuit, & interrogatus quoniam in ſtatu eſſet? reſpondit ſe lecta ſententia, à peccatorum vinculis, pœniſque ſolutum, ad beatorum requiem migrâſſe.

riis priuatur communione à S Gregorio Gregorius ſoluit monachum, à vinculo excommunicationis, etiam defunctum.

Fuit autem Gregorius, eximius diuitiarum honorũque contemptor, adeo vt omnibus ſe frequenter facultatibus, in pauperum inopia ſubleuanda denudaret; eaque de cauſa diuitiæ eius, quas dicebatur poſſidere ampliſſimas, omnium in ore non ſine ingenti admiratione verſabantur. Quod cum quidam eremi incola, virtutum omnium ſplendore mirabilis audiiſſet, nihilque ex mundi bonis præter vnam cattam, quam blandiẽs crebro in ſinu fouebat, poſſideret, orationem ad Deum fudiſſe fertur; quâ ſuæ paupertatis pro Chriſti amore voluntariæ aſſumptæ, præmium ſibi oſtendi poſtulabat. Cumque eandem orationem magna ſæpe inſtantia repeteret, nocte quadam cum Gregorio eodem in cœlis ſe præmio remunerandum intellexit. Tum ille; Hem, inquit, eone & voluntaria paupertas, & exhauſta longo Ieiunio membra ſpectant? Hem, Pontifex omnibus mundi diuitiis abundans, parem mecum gloriã conſequetur? Hæc aliaque aſſidua mente voluenti, alia nocte adfuit Dominus, & mentis eius ſtultitiam increpando dixit; Quando non diuitiarum poſſeſſio, ſed vehemens earum cupido diuitem faciat, cur audes tuam, cum diuitiis Gregorij, paupertatem cõferre, qui magis illam cattam quam habes, diligere comprobaris, quam ille ampliſſimas diuitias, quas contemnendo, cunctiſque

Eremitæ cuiuſdam oratio ad Deum.

Diuitiæ nõ

ex opibus, ſed ex cupiditate metiendas eſſe.

que liberaliter largiendo diſpergit. Hac increpatione ſolitarius eruditus, diuitias non ex poſſeſſione, ſed ex animo cupiditateque æſtimandas eſſe intellexit.

Vide quãta diligentia Eccleſiam adminiſtrauerit & quomodo hæreſes profligauerit.

Porro cum tota mente vir ſanctus in omnium ſalute procuranda, & eccleſia ſibi à Chriſto commiſſa adminiſtranda incumberet; Ligures, Venetos, Hiberos, aliosque à ſchiſmate ſub libello confeſſos, Chalcedonenſem Synodum venerari compellens, ad vnitatem ſanctæ eccleſiæ reuocârat. Iam Barbaricinos, Sardos, & Campaniæ ruſticos, tam prędicationibus quam verberibus emendatos, à paganizandi vanitate remouerat. Iam Donatiſtarum hæreſim penes Africã, Manichæorum penes Siciliam, Arianorum, penes Hiſpaniam, Agnoitarum vero penes Alexandriam, ſcriptorũ ſuorum validiſſimis auctoritatibus, importuniſq; legationibus Domino ſuffragante, à corpore ſanctæ matris Eccleſiæ ſequeſtrârat. Sola penes Galliam Neophytorum hæreſis, quot ſimoniacis muneribus quaſi tot radicibus pullulans, longe lateq; prorſus excreuerat, & manebat. Cõtra quã venerabilis Pater apud Brunichildẽ Reginam, Theodorum quoque & Theobertum Francorum Reges fortiter pugnauit; donec collecta generali Synodo, hanc ſub anathemate damnandam penitus impetraret. Sed & conſuetudines dationum, vel xeniorum à ſuis Epiſcopis accipere, Gregorius quaſi pondus quoddam peſtiferum, toto mentis certamine detrectabat.

Mauritij auaritia.

Porro Mauritius Princeps, ſordibus auaritiæ & rapacitatis turpiter inquinatus, legem funeſtiſſimam tulerat, vt nulli militum qui in manu ſignatus fuiſſet, ſeſe in monaſterio Deo conſecrare liceret. Quam legem

S. Gregorij ſcriptum ad Mauritium. lib. 2. epiſt. 61.

Gregorius ſcripto egregie oppugnauit, datiſque ad Imperatorem literis in hanc ſententiam ſcriptis, eum à legis ſententia deterruit. Ad hoc poteſtas ſuper omnes homines pietati Dominorum meorum cœlitus data eſt, vt qui bona appetunt adiuuantur; vt cœlorum via largius pateat; vt terreſtre regnum cœleſti regno famuletur. Et ecce aperta voce dicitur, vt ei qui ſemel in terrena militia ſignatus fuerit, niſi aut expleta militia,

aut

aut pro debilitate corporis repulſus, Chriſto militare non liceat. Ad hæc ecce per me ſeruum vltimum ſuum & veſtrum, reſpondet Chriſtus dicens; Ego te de notario comitem excubitorum, de comite Cæſarem, de Cæſare Imperatorem feci Sacerdotes meos tuæ manui commiſi, & tu à meo ſeruitio milites tuos ſubtrahis? Reſponde, rogo piiſſime Domine ſeruo tuo, quid venienti & hæc dicenti reſponſurus es, in iudicio Domino tuo? Hanc legem primum, ſicut hi dicunt qui leges veteres nouêre, Iulianus protulit.

Confortabat inſaniam Imperatoris, fouebatque, Iohannes regiæ vrbis ex monacho antiſtes, (qui Vniuerſalis nomen arroganter ſibi aſſumebat, quem Gregorius ſententia excommunicationis mulctauerat) ipſe multis fallaciis Imperatorem impulit, vt Gregorium tanquam vnitatis & publicæ pacis turbatorem, ad pacem & vnitatem conſeruandam ſtrenue moneret. Gregorius autem auariſſimo principi voce libera contradixit; Ego enim, inquit, cunctorum ſacerdotum ſeruus ſum, in quantum ipſi ſacerdotaliter viuunt. Nam qui contra omnipotentem Deum, per inanis glorię tumorem, atq; cõtra ſtatuta Patrũ, ſuã ceruicẽ erigit, in omnipotente Domino confido, qui meã ſibi, nec cum gladiis flectet.

Iohannes Conſtantinopolitanus antiſtes, incitat Imperatorẽ contra S. Gregorium

Lib. 4. epiſt. 32.

Præterea Imperator, qui omnia cupiditate turpis lucri & pecuniæ metiebatur, milites ſuos ſtipendiis frequentiſſime defraudabat; cumque Gregorium contra omnes mundi ſtrepitus, Auguſtalibus defenſionibus, quarum ſuffragio ad arcem pontificatûs hunc ſe prouexiſſe iactabat, penitus non egere cerneret, immo ſanctitatis ac prudentiæ ſuæ virtutibus, Christo propitio, cunctis alta ſapientibus præualere, ad odium detractionemque famæ illius conuerſus eſt, atque liberalitatem pontificis (quia famelicis militibus tam eccleſiaſtica, quam publica frumenta diuiſerat) ſubdolis aſſertionibus reprehendit. Cui Gregorius ita pro ſe reſpondit, vt in eo ſacerdotum omnium honorem, & dignitatem præclare admodum tuitus, Imperatorem diui iudicij terrore vehe-

Mauritius Imperator carpit S. Gregorij liberalitatẽ.

Mauritius molitur mortem S. Gregorio.

vehementer perculerit, adeo vt tanti Pontificis conſtantiam non mediocriter admiratus, conſilium ſceleris & inuidiæ plenum captauerit, quomodo eum vita ſpoliaret. Sed eodem anno, quo maxime furoris ſtimulis cõcitatus, crudele facinus in virum ſanctum moliebatur, vir quidam, religioſo indutus habitu, diuina quadam virtute commotus, apprehenſa ſpatha, dextera ſua eam à foro vſque ad æneam gladiatoris ſtatuam nudam circumtulit, & clara voce Imperatorem gladio moriturũ clamauit; qua voce ad Mauritium delata vehementer expauit, & acriore diuini iudicij (quod ei imminere Gregorius prædixerat) timore correptus, manus à tyrannide Gregorio inferendas continuit; & quia à mendaciis eum alieniſſimum nouerat, rei euentum futurũ indubie exiſtimauit.

Admonetur Mauritius de diuino iudicio in illum futuro.

Mox itaque ad ſupplices ad omnes Patriarchas, Epiſcopos, & monachos literas cum muneribus & cereis aliiſque rebus ampliſſimis miſit; quibus enixe ab iis contendebat, vt diuinum pro ſe numen placarent, atq; ſempiternæ damnationis periculum à ſuo capite auerterent. Hæc & per alios, & per ſe, aſſiduis lachrymis precabatur: cum nocte quadam, dormiens vidit apud æneam portam, ſe coram multo populo æneæ ſtatuæ ſaluatoris aſſiſtere. Tunc vox terribilis facta eſt, ex ipſo incarnati verbi charactere, dicens; Date Mauritium. Et capientes iudiciorum miniſtri, poſuerunt eum iuxta purpureum vmbilicum qui illic erat. Cui eadem vox characteris ait: Vbi vis reddam tibi mala, quæ in hoc ſeculo perpetraſti? Ille reſpondit; Amator hominum Domine, hîc potius quam in futuro ſeculo. Statim igitur diuina vox iuſſit tradi Mauritium, & Conſtantiam vxorẽ eius, cũ filiis & filiabus, omniq; cognatione eius, Phocæ militi. Euigilans itaq; Mauritius, Philippicũ generũ ſuum (quem ſibi dudum inſidias ſtruere ſuſpicatus fuerat) ad ſe vocauit. At ille pro ſuſpicione ſe perdendum ratus, Gordiæ vxori ſuæ vltimum vale dicens ſacroſanctis corporis & ſanguinis Domini myſteriis munitus, ad palatium properauit, atque ad Imperatoris

Mauritius Imp. aliorũ interceſſione, ſtudet ſibi placare Deum.

Sententia Chriſti in Mauritiũ.

Digitized by Google

toris ſe pedes abiecit. Cui Imperator aſſurgens, humique ſe proſternens, erroris ſui veniam poſtulauit. Neque enim, dicebat, vt diuina admonitione edoctus ſum, tu mihi, regnoque meo perniciem vnquam machinatus es, ſed ſi quem noſtris in agminibus qui Phocas appellabatur noueris, dicito. Philippicus cũ ſe Phocam probe nouiſſe reſpondiſſet, Imper. ſolerter & curioſe de hominis ingenio & ſtatu, multa percunctari cœpit. Phylippicus ad omnia reſpondit; Et quidem nuper, inquit, ab exercitu procurator nuncupatus, tuo cõtradicebat imperio. Sed quanquam iuuenis ſit & temeritate præceps, ab omnibus tamen timiditatis dedecore notatur. Tum Mauritius; Si timidus, inquit, eſt, profecto & homicida. Hæc cum dixiſſet, multa animo voluens conticuit. Interea Magiſtrianus, qui ſupplices Imperatoris literas ad monachos & eremiticæ vitæ cultores detulerat rediens, tale ab iis reſponſum Mauritio retuliſſe fertur. Deus, ô Imperator, te cum tota domo à mortis quidem ſempiternæ periculo ſua benignitate eripiet, ſed præſentis vitæ & imperij diſcrimen, cum inſigni nominis tui ignominia effugere non potes.

His auditis Mauritius, quamuis dolore non mediocri afficeretur, Dei tamẽ bonitatem pro ſua ſalute profuſis lachrymis collaudauit; neque tamen auaritiæ peſtis (quæ eius mentem penitus obſedebat) in eo extincta fuit. Nam ne militibus publica alimenta præbere cogeretur, exercitum in aliena terra hyemare voluit; atque vt ſibi victum, tranſito Danubio, de Sclauorum regione quęreret, imperauit. Cui obedire mandato durum nimis eſſe ratus exercitus, ad ſeditionem conuerſus, Phocam centurionem ſuper clypeium exaltatum, Exarchum acclamârunt; fugatoque pętore Theodoſij Imperatoris filio, & Germano ſocero eius, nuncios ad eos dirigunt, vt alter eorum ſibi imperare ſtuderet. Illi ſcelus execrati, oblatam imperij dignitatem reiecerunt & Mauritio cuncta retulerunt. At ille Germanum perdere volens, cum ad Eccleſiam confugiſſet, miſit qui eum per vim extraherent, & filium (quia Germano cõ-

Mauritij magna auaritia, cauſa perditionis eius.

 ſilium

ſilium patris detexerat,) tanquam proditorem flagellauit. At vero populus vniuerſus Maurit j impietatem deteſtans, quod hominem ab aris per vim abſtractum ad mortem rapere auderet, tanquam Marcioniſtam hęreticum multis cōuitijs lacerauit; adeo vt graui admodum tumultu intra Conſtantinopolim cōmoto, Mauritius diſſimulato habitu, cum vxore & liberis fuga ſibi ſalutem quærere cogeretur. Interea Phocas cum exercitu in Septimum veniens, fauſtis acclamationibus Imperator efficitur. A quo Mauritius cum filiis, vxore, ac filiabus, penes Chalcedonem (quemadmodum ſibi denunciatum fuerat) decollantur. Et quia oratio Gregorij, qua illum petierat in terribili Dei iudicio liberum à delictis omnibus inueniri, vacua eſſe non poterat, idem Mauritius id recepit quod metuit; & in cunctis ſuis incommodis Dominum benedicens, à ſempiterno ſupplicio liberatus eſt.

Mauritius cum vxore & liberis, fugere cogitur.

Phocas fit Imperator.

Mauritius cum ſuis caditur.

Tandem Gregorius, poſtquam Sedem Apoſtolicæ Eccleſiæ, annis tredecim, menſibus ſex & diebus nouē, doctrinis pariter & operibus feliciſſimis illuſtraſſet, anno imperij Phocæ ſecundo, indictione ſeptima, quarto Iduum Martiarum carnis corruptione ſolutus, ad ſempiternam perpetuæ incorruptionis gloriam feliciter demigrauit. Fuit hic vir tam excellenti & mentis & corporis caſtitate, adeoque diuini amoris facibus incēſus, vt Spiritus ſanctus eius puritate delectatus, frequēter aſſumpta nitidiſſimæ columbæ ſpecie, capiti eius inſidiſſe à Petro Diacono (quo in omni fere vita vſus fuit familiariſſime) viſus ſit. Non tamen potuit tam excellens in omni genere virtus, prauorum hominum maledicentiam effugere. Nam inuidi (neſcio qua animi malitia efferati) vitam eius adeo ſancte & innocenter exactam, variis calumniis lacerare poſt mortem minime veriti ſunt; eoque impietatis prorupērunt, vt libros eius, eximia ſanctitate & eruditione refertos, flammis exurere vellent. Sed Petrus Diaconus, cum quo quatuor Dialogorum libros diſputauerat, tam impium facinus non ferens, primo eorum ſceleratis cona-

Moritur Pontifex ſanctiſſimus.

Nota hic inuidiam, quæ ſemper comes ſolet eſſe virtutis.

conatibus omni verborum contentione reſtitit; populumque aliquo adhuc ſanctiſſimi Pontificis deſiderio flagrantem, ad memoriam tanti viri ſempiterna prædicatione conſeruandam, excitauit. Sed cum malorum conſortia & conuitia præualere, & omnium animos in communem peſtem pertrahere cerneret, in hoc omnium ſententiam dicitur prouocaſſe, vt ſi quæ de S. Gregorio vera eſſe conſtanter aſſerebat, mors eius continuo comprobaret, ab exuſtione librorum ſuperſederent. Si vero ſuperſtes ſui teſtimonij extitiſſet, ipſe quoque combuſtoribus manus daret. Itaque cum ſacroſanctis Euangeliis in ambonem venerabilis Leuita conſcendens, mox vt præclarum Gregorio ſanctitatis teſtimonium luculenta oratione præbuit, inter verba veræ confeſſionis, ſpiritum efflauit; & à dolore mortis extraneus, precioſa morte ſua, hominum mentes ab inuidiæ peſte & maledicentiæ veneno liberauit. *Nota rem mirabilem.*

ILLVSTRE MARTYRIVM PETRI CVbicularij Diocletiani Imperatoris; ex Euſebij Cæſareenſis Eccleſiaſticæ hiſtoriæ lib. 8. cap. 6. Certamen forti animo exêgit. Anno Chriſti 302. Marcell. Pap. 6. Diocl. & Max. Impp. 19. *Ceſ. Baron. Tom. 2. Annal.*

EX omnibus qui vnquam vel apud Græcos, vel apud Barbaros propter animi magnitudinem illuſtres, & hominum ſermone celebrati ſunt, nullus cum diuinis & eximiis noſtri temporis martyribus Dorotheo & ſuis ſodalibus, Imperatorum miniſtris comparari poteſt, qui quidem cum ſummum honorem apud dominos adepti fuiſſent, & amore eſſent apud illos liberis propriis & ingenuis non inferiores probra & afflictiones pro pietate corporibus impoſitas, noua & multiplicia mortis genera, contra ipſos excogitata, ſplen- *12. Martij.*

didiores reuera exiſtimârunt diuitias, quam gloriam, quam delicias, quibus hominum vita ſoleat diffluere. Mortem igitur vnius ex illorum numero qualis fuerit, commemorare placet, eamque lectoribus ſpectandam relinquere, vt inde, quæ reliquis etiam ſodalibus contigerint, animaduerti poſſit. Quidam illorum in ciuitate Nicomediæ coram Imperatoribus in medium adducitur; qui cum iuſſus idolis immolare, omnino recuſaret, mandârunt nudum in ſublime tolli, ac flagellis eouſque toto corpore dilaniari, quoad ſupplicio euictus, etiam animo inuito, quod erat imperatum, præſtaret. Sed vbi iſta perpeſſus, conſtans & immutabilis perſiſteret, de reliquo oſſibus eius iam carne nudatis, acetum ſale permiſtum, in corporis membra cruciatu attenuata & prope contabefacta infuderunt. Atque vt iſtos dolores protriuerat, & veluti pedibus conculcârat, inde craticula & ignis vna in medium trahuntur, & reliquię eius corporis, tanquam carnes ad comedendum paratæ, ignis incendio non raptim (vt breui è vita decedens, omni dolore liberaretur) ſed paulatim abſumptæ fuerunt. Neque qui eum impoſuerânt in rogum, etiam poſt tot tamque grauia cruciamenta, ei vllum reſpirandi locum dare in animo habebant, niſi prius ſe ipſorum imperata facturum annueret. Sed ille propoſito ſuo mordicus adhæreſcens, victor in tormentis animam efflauit. Tale vnius regiorum famulorum martyrium extitit, appellatione ſua (Petrus enim nominatus fuit) reuera dignum.

Atrociter flagellis cæditur.

Aſſatur in craticula.

Moritur in cruciamẽtis.

Caſ. Baron. in Not. marty. Rõ. & Tom. 9. An.

VITA S. THEOPHANIS, QVI ET ISAAcius dictus eſt; ex ea quæ eſt apud Metaphraſt. Obijt diem extremum, Anno Redemptoris 816. Leonis 3. Papæ 21. Leonis Armeni Iconoclaſtæ Imperator. 3.

12. Martij.

TVlit virum hunc admirabilem illa patria, quæ imperij dignitate decorata, cæteris tantum omnibus ante-

anteceſſit, quantum Reginam ſubditis præſtare par eſt. Parentibus talia patria dignis ortus eſt, qui & diuitiarũ copiis, & militari gloria, & virtutibus omnibus affluebant. Iſaacius & Theodota, ſi quid etiam vobis nomẽ eſt curæ, vocabantur. Puer adhuc trimulus Imperatori curandus gubernanduſque à patre relictus eſt; à quo cum virtutes præclara indole dignas hauſiſſet, & annos inſigni prudentia ornaſſet, cœpit tota mente die nocteque de rerum diuinarum pulchritudine cogitare, ſed cũ importunis matris precibus ad nuptiarum moleſtias ſuſcipiendas cogeretur, paruit ille quidem; ita tamen vt firmiter & mentis & corporis integritatem ſibi, Dei gratiâ, ſeruandam proponeret. Nocte autem, celebrato cum ſummo omnium gaudio, nuptiarum conuiuio, cũ in cubiculo eſſet cum ſponſa ſua, totaque mente res diuinas agitaret, ſuſpirio deſiderium ſuum ſponſæ indicau t, & luculenter admodum de humanæ vitæ breuitate, ac incertitudine, de mundi vanitate, & impuris voluptatibus, de caſtitate mentis & corporis, de extremo Dei iudicio, & ſempiternis cœleſtis vitæ deliciis diſſeruit, adeoque caſtum ſponſæ ſuæ pectus amore virginitatis inflammauit, vt protinus nihil ſe magis expetere diceret, quam compreſſa carnis libidine, totum amorem in Chriſtum transferre.

Patria Theophanis Conſtãtinopolis.

Parentes clariſſimi.

Virginitatem perpetuam amplectuntur, Theophanes & ſponſam eius.

Adoleſcens hoc accepto reſponſo, lachrymas præ gaudio continere non potuit; quin & humi proſtratus, peractis numini diuino, cui donum hoc præclarum acceptum referebat, gratiarum actionibus, coniugis animum admirabatur; deinde læto eam vultu intuitus, promiſit ſe illam honeſtis omnibus in rebus ſociam habiturum, quô in futuro ſeculo præclari muneris ſimul cum ipſa præmium perciperet. Dum hos alioſque quibus ſe mutuo ad omnem vitæ ſanctimoniam hortabantur, ſermones inter ſe conferunt, diuinum numẽ mira odoris fragrantiâ, præſentiam ſuam comprobauit; quâ mirifice confortati, ampliſſimis facultatibus in vſus pauperum diſtributis, ſolitariæ vitæ propoſitum amplexati ſunt. Sed ſocer eius (qui ſpem omnem in ipſis

Solitariam vitam eligunt.

Digitized by Google

Impedimẽta quæ occurrerint. *Fuit hic Leo 4. Imperator.*

pſis repoſitam habebat) ea re ita commotus fuit, vt minime diſtulerit, ipſius Imperatoris (qui adoleſcentis patrem ſummo ſemper loco habuerat) nefariam opem contra ſanctum adoleſcentem implorare. Leo autem (hoc Imperatori nomen erat) acri indignatione minari, nî cœpto deſiſtens, patriis viriliter honoribus inſiſteret, ſe oculos eius effoſſurum. Atque vt facilius in obliuionem ſancti propoſiti veniret, eum Cyzicum præclaro dignitatis munere ornatum miſit. At ille conſtanter in propoſito perſiſtens, & alacri animo iter ingreſſus, apud Sigrianem viro cuidam admirandis virtutibus ornato (cui Gregorio nomen erat) occurrit. Huic Theophanes animi ſui propoſitum indicans, dixit certum ſibi deliberatumque eſſe, voluntarium exilium voluntati Imperatoris præferre. Gregorius autem diuino Spiritu edoctus, eum hortari, vt omiſſis exilij cogitationibus, iniunctum ſibi ab Imperatore munus adminiſtraret; nec quidquam de Dei benignitate ambigeret, quæ ſuo tempore Imperatore in ordinem redacto, deſiderio eum nequaquam fraudaret.

Irene imperio potitur.

Nondum anni tres elapſi erant, cum Irene, mulier excelſi & virilis animi, deiecto ab imperij dignitate Leone, & ſocero in ordinem redacto, imperij gubernacula cum filio ſuſcepit, & optatiſſimum pacis ſplendorem præclare reſtituit. Tunc ſponſa Chriſti libertatem adepta, congeſtas domi diuitias protulit; & partem vnam in vſus pauperum, alteram vero in nouam monaſterij (cui ſe, vt Chriſti ibidem ſpiritu ſuauius frueretur, libenter incluſit) fabricam contulit. Theophanes autem magno ſe illi ſeni apud Sigrianem in diſciplinam tradidit; vbi extructo propriis ſumptibus domicilio, à ſancto Gregorio tonſura & habitu, externis Chriſtianæ militiæ indiciis, inſignitus eſt. Nec ſegniter quidem paleſtram ingreſſus eſt. Nuda humus ſtratum illi præbebat. Diuinorum librorum lectioni, & rerum cœleſtium meditationi aſſidue vacabat. Cumq; aduerſus Dæmones & cupiditates acriter pugnaret, mitem tum ac manſuetum ſeſe omnibus, vt alter Moſes, exhi-

Facultates ſuas, in pauperes diſtribuunt, & monaſticũ inſtitutum ſuſcipiunt. *Theophanes fit monachus.* *Eius exercitia.*

Digitized by Google

exhibebatur. Dignitates & mundi honores, vt res viliſſimas & rerum terrenarum ſordibus plenas, contemnebat. Nam vt monaſterij Præfecto è viuis ſublato, in eius locum votis omnium aſſumptus eſt, ſumpto in manibus baculo, vilique præcinctus tunica, ad montẽ Sigrianæ contendit; vbi ſoli Chriſto cognitus, manuum labore victitabat; & plurimos vitæ innocentia ad virtutis ſtudium alliciebat. *Fugit monaſterij præfecturam.*

Cum ad Nicenam Synodum ſecundam vocatus eſſet, & reliqui omnes veſtium ſplendore micantes equis inuecti venirent, ille lacera indutus, & aſinæ inſidens iter animo læto ſuſcepit, atque in Synodum veniens, clariſſima veritatis luce errores depulit, & ſumma virtutum omnium opinione inſignis, domum rediit. Fuit vir ſanctus inſigni miraculorum virtute clarus. Nec ſolum dæmones, ſed ipſa etiam muta mundi elementa, voluntati eius obtemperabãt. Cæterum cum omnibus virtutibus excelleret, in curandis ſubleuandiſque pauperibus eximiam ſane diligentiam adhibebat; nec vlla res tanta erat, quæ eum aliquando à benigne faciendi ſtudio auocare poterat. Quodam tempore, cum extrema rerum inopia, miſeros homines exagitaret, ille cibũ, qui in quatuor menſium ſpacium monaſterio aſſignatus erat, liberaliter erogauit; cumq; miniſter ſuperueniens vehementer inde commotus, rem monaſterij in vltimũ diſcrimen adductam eſſe diceret, ille miti oratione, frumentum vt numeraret, imperauit. Quod miniſter cum feciſſet, nullum aceruo modium deeſſe reperit. *Venit ad Nicenam Synodum.* *Benignitas eius in pauperes.* *Inſigne miraculum.*

Eodem tempore Chriſti Eccleſiam quæ ſumma tunc pace fruebatur, Leo V. homo ſceleſtiſſimus, multis dolis & fraudibus (quibus virtutis loco vtebatur) ſubuertere conabatur. Sacras Chriſti imagines, & matris eius, ſanctorumque omnium demolitus eſt; & vniuerſam eccleſiam grauioribus quam fuerant Ægyptiæ tenebris inuoluit. Tãto terrore omnium animos replebat, vt qui virtutis præſtantia nefariis eius conatibus occurrere debuiſſent, impietatis eius fluctibus obruti, *Leo V. iconomachus.*

congreſſum formidarent. Qui vero vita pro Chriſti gloria contempta, ſceleris impietatem delere nitebantur, partim fame, partim verberibus, ad extremum vitę ſpiritum decertabant.

Tunc Theophanes tempus adeſſe ratus, quo vel inſignem triumphum de hoſte reportaret, vel ſempiterna nominis ſui gloria in certamine pro Chriſti causâ ſanguinem funderet, ad vrbem regiam, quamuis graui morbo laboraret, nauigio ſe contulit. Leo autem cognito ſancti viri aduentu, ſtatim illi per nuncium ſignificauit, Si eo animo vt ſe edicto Imperatoris ſubiiceret veniſſet, non ſolum monaſterium ſuum, ſed omnes eius cognatos & propinquos maximis dignitatibus, & honorum titulis decorandos. Sin Imperatoris voluntatem negligeret, vi mala coactum, in ſententiā ſuam ſempiternis ignominiæ maculis deformatum, ire compelleret. Ad hęc vir diuinus, vultu animoque intrepido ita reſpondit, vt tyrannus intelligere poſſet, ſe nec honoribus, nec dignitatibus, quas Chriſti amore maximas contempſerat, allici, nec minis vel ſuppliciis terreri poſſe.

Conſtātia Theophanis aduerſus Leonis impietatē.

Imperator quamuis conſtantiam eius vehementer miraretur, non tamen iniquæ victoriæ ſpem abiecit. ſed hominis cuiuſdam ſcelerati pręſtigiis confiſus, beatum virum facile in fraudem pelli poſſe confidebat. Sed cum vir nefarius primo congreſſu præclara dicendi facultate à Theophane victus eſſet, & congreſſum ſecūdum formidaret, ad cruciatus deuentum eſt. Itaque Eleutherij palatio incluſum, diuturna fame ita grauiter vexari iuſſit, vt tabe confectus, vitam morte ipſa acerbiorem duceret, præſertim cum medicorum auxilio deſtitutus, morbi acrius in eum deſęuirent. Poſtquā autem duos annos acerbiſſimum carcerem inuicto animo pertuliſſet, in Samothracem inſulam deportatur; vbi tribus & viginti diebus exactis, Chriſto, pro cuius gloria, conſtanter decertabat, ſpiritum tradidit. Sacrū eius funus fideles cantibus & ſymphoniis curârunt; quod diuina bonitas in terris egregia miraculorum

Fame & carceris ſqualore, cruciatur.

Moritur.

virtu-

Digitized by Google

virtute illuſtre reddidit Nam vt eo tempore peſtilens contagio, animantia cuncta populari cœpit, multi qui ſpem magnam in ſanctitate viri Dei repoſitam habebāt, aquam eius arcæ quæ ſacras reliquias continebat admouentes, eadem animantium corpora peſtilenti lue infecta aſpergebant, & omni periculo protinus liberabant. Leo autem immanis aper Eccleſiæ, cū haud multo poſt dignas nefario ſcelere pœnas, in ſacris locis in quæ debacchatus fuerat, perſoluiſſet, diſcuſſis paulatim tenebris, ſplendor veritatis cum ſummo omnium gaudio reſtitutus eſt; & corpus ſancti viri diſcipulorum humeris magno cum honore ſublatum, in templo ſancti martyris Procopij, in locum quendam (quem Sacrum appellant) illatum eſt. Vbi multi fidelium, meritis & virtutibus eius, clariſſima à Deo beneficia perceperunt. Dæmoniaci, Paralytici, Cęci, Claudi, & maximis morborum languoribus oppreſſi, ſanitatis beneficium conſequuti ſunt. Chyrographum flagitioſis actionibus plenum, cum arcæ obſignatum admoueretur, atque iterum receptum eſſet, ſic omnibus apparuit, acſi nihil vnquam in eo fuiſſet ſcriptum; prorſus vt Apoſtolicam poteſtatem ex huius arca manantem cuncti mirarentur. Poſtquam autem anno integro in ſancti martyris Procopij templo commemoraſſet, ne noua ſemper confluentium turba preces eorum, qui rem diuinam ibidem faciebant, impediret, tandem ad monaſterium eius delatum fuit.

Leo caditur.

Miracula ad S. Sepulcrum.

Transfertur ad ſuū monaſteriū.

MARTYRIVM INSIGNE S. SABINI; EX eo quod eſt per Metaphraſten. Paſſus eſt in perſecutione Diocletiani, ſub Ariano Præfecto. De quo illuſt. Card. Baron. Anno Domini. 310.

Caſ. Baron. In Not. in martyr. Rom. Tom. 3. Annal.

CVm Ægyptus cum reliquis orbis partibus crudeli Imperatoris Diocletiani edicto, grauiſſimis perſecutionum procellis inuolueretur, Sabinus quidam Hermopoli Princeps illuſtri loco natus, & religionis

13. Martij.

Sabinus Hermopoli

Princeps.

Chriſtianæ cultor egregius, in ea rerum perturbatione è ciuitate diſceſſit,& in anguſto domicilio, cum aliis quibuſdam pietatis ſtudioſis, die nocteque ieiuniis & precibus incubuit. Cum vero celebre admodum eius nomen in ore omnium verſaretur, & à ſceleratis hominibus ad necem quæreretur, mendicus quidam,qui multis frequenter ab eo beneficiis affectus fuerat, nefarij lucelli cupiditate hanc ei mercedis gratiam rependit,vt ſanctum virum per ſummum ſcelus & fraudem inimicis proderet.Latitabat vir ſanctus,tota mente rerum diuinarum contemplationi intentus, in domuncula; cum ſcelerati milites quaſi aliud agentes, fores pulſant;moxque reſerato oſtio, magna vi irruunt, Sabinumque grauiſſimo catenarum pondere oneratum, ad Præfectum pertrahunt.

Vinctus ad Præfectum trahitur.

Præerat tunc Hermopoli cum poteſtate ſumma Arianus quidam; cuius iniquo tribunali vt oblatus eſt, magna conſtantia & Chriſtiano pectore digna, refutata ſcelerata Deorum ſuperſtitione, fidei ſuæ rationem comprobauit, & tanta verborum vi in impietatem inuectus eſt,vt Præfectus homo nefarius acri indignatione commotus,in armamentario eum ſuſpendi, & crudelibus valde ſuppliciis laniari iuſſerit. Crudele ſane ſpectaculum.Membra fruſtatim conciſa,in terram decidebant,cum Præfectus inquirit; Velletne diis immolare, vel grauiora adhuc tormenta ſubire? Cui Sabinus; ô te miſerum, inquit, ſi hæc quæ ad tempus ſunt tormenta ita extimeſcenda exiſtimas, quid nõ magis ſupplicia illa improbis & ſceleratis in omni ſeculorum æternitate à Chriſto Ieſu Iudice incorrupto conſtituta perhorreſcis?

Suſpenditur & crudeliter cæditur.

Præclara ſententia.

Aderat forte crudeli ſpectaculo vnus ex aduocatis, Biſambo nomine; qui atrocitate ſupplicij obſtupefactus,Domine,inquit ad Præfectum, animam agit, iãque à mente plane diſceſſit. Sabinus autem hoc audito magna protinus voce, Quid, inquit, Tu me mentis compotem non eſſe dicis; Abſit à Deo qui me finxit, formauitque,vt me veſtris ſuppliciis vinci, & à mentis ratio-

Admirabilis fortitudo mar-

Digitized by Google

ratione diuelli patiatur. Arianus multo magis viri fortitudinem admiratus, Antinopolim eum duci iuſſit. Ipſe vero conſcēſa naui ſubſequutus eſt. At Chriſti martyr Antinopolim delatus, vt primum nudis membris in medio certaminis loco conſtitutus, à circumſtante populo (qui illi inſulſiſſima quadam dicacitate minas & ſupplicia intentabat) intellexit, Præfectum iter nauigio accelerare, protenſis in cœlum manibus, ſupplicibus à Deo precibus contendit, vt aſſiduis maris tempeſtatibus perfidus iactaretur; nec prius portum aſpiceret, quam vel inuitus Chriſti veri ſempiternique Dei nomen confiteretur. Vix orationem compleuerat, cum venti diuerſis coorti plagis, in nauis perniciem conſpirare videbantur. Præfectus tempeſtate in ſingula momenta creſcente, non dubia coniectura, Sabini eam virtute excitatam dixit. Quare ne quicquam diutius cum fluctibus certandum ſtatuit, ſed retro vnde conſcenderant, vela dari mandauit. Sed cum nec id quidem ex voto ſuccederet, ac fruſtra magiſter fluctus euitare, portumque petere contenderet, ſocias naues magno clamore admonuit, vt qui prima Antinopolim contingeret, Sabinum adiret, & periculum in quo verſabatur, nunciaret. Sabinus, qui adhuc vinculis conſtrictus ſuppliciis ſeruabatur, Ite, inquit, & Præfecto ſignificate, non prius eum ad portum peruenturum, quam glorioſum Chriſti veri & ſempiterni Dei nomen ſcripto ad me miſſo confiteatur. Sceleſtus quamuis amentia & furore diſrumperetur, cum tamen præſentem mortis imaginem iam iam ob oculos verſantem videret, ſcripſit in hæc verba; Vnus eſt Deus Sabini, Chriſtus Ieſus, poſt quem non eſt alius; & mox optata tranquillitas, amiſſam ſalutis ſpem reſtituit.

tyris.

Ducitur Antinopolim.

Præfectus fluctibus iactatur.

Præfectus cogitur Chriſtum confiteri.

Vt autem homo nefarius vrbem ingreſſus eſt, mentis furore occæcatus, Sabinum tribunali ſuo ſiſti iuſſit, & ait; Tu quidem hactenus viribus tuis magica arte conflatis, ad libidinem tuam in nos vſus es, quare nūc & ego, ſi quid poſſum, profecto in te id exercebo.

Et

Et ſtatim inflammato oculorum intuitu furorem ſpirans, quatuor eum palis quaternis funibus conſtringi iuſſit; deinde totidem admotis facibus latera, ventremque exuri. Horrendum dictu; carnes martyris inſtar ceræ liquefactæ defluebant; nec tamen vllam doloris vocem edere auditus eſt. Præfectus ingenti ſtupore oppreſſus, Ecquid eſt hoc? inquit. Quænam hominem hunc ſpes relicta manet? Nec ſupplicia perhorreſcit, nec mortis formidine terretur. Accelerate igitur, & in flumen immani ſaxi pondere oneratum demergite. Hac mortis lata ſententia, martyr incredibiliter ſpe ſempiternæ ſalutis exultauit, & inſigni orationis grauitate, in vltimo illo certamine, cunctos qui aderant Chriſtianos, ad fidei conſtantiam & virtutis amorem hortatus eſt. Poſtremo cum ſublatis in cœlum oculis eximia ſanctitatis ſignificatione orationem compleuiſſet, Tertia, inquit, ab hinc die corpus meum in terram ſubductum reperietis. Volo autem vos ipſum cum hoc ſaxo ſepelire, vt ſempiterna prædicatione diuinum numen, cuius virtute de impietate victoriam conſequutus ſum, celebretis. Hæc vbi dixit, fœlici agone cōſummatus eſt. Corpus autem poſt triduum inuentum, ſuſceptum & optimis vnguentis conditum, cum ſummo fidelium gaudio, prope ciuitatem ſepultum fuit.

Horribile ſupplicium.

Hortatur Chriſtianos ad conſtantiam fidei.

In flumine ſubmergitur.

VITA S. EVPHRASIAE NOBILISSIMAE virginis; ex ea quæ eſt apud V. P. Laurent. Surium, ex vitis Patrum & M.S. Codice. Floruit temporibus Theodoſii Imp. qui Imperij Orientalis gubernacula ſuſcepit an. Domi. 379.

Caſ. Baron. In Not. Martyr. Rom. Item Tom. 4. Annal. Eccleſ. 13. Martij.

ERat Conſtantinopoli in vrbe regia vir quidam Senatorij ordinis, Antigonus nomine; Imperatori Theodoſio, cum propter ſanguinis communionem, tum vero propter morum ſuauitatem, & multiplicem virtutum omnium excellētiam, inprimis charus. Huic erat cōiuncta matrimonio, paribus virtutum ornamētis

Genus & parentes Euphraſia.

Digitized by Google

tis decorata Euphraſia; quam Auguſtus eiuſque coniux ſummo amore & beneuolentia proſequebantur. Porro cum, temporis ſucceſſu, nata eis eſſet filia, pia genitrix, quæ aſſiduo in rerum diuinarum ſtudio verſabatur, multis precibus numen diuinum fatigabat, vt coniugis mentem clariore cœleſtium rerum cognitione illuſtraret, quo aliquando omni carnis voluptate repudiata, aſſiduo diuini numinis cultu, & corporis & animi ſanctitate, cælitûm in terris vitam imitari poſſent.

Hæc cum à Domino aſſiduis lachrymis flagitaret, Antigonus quodam die ad vxorem de huius vitæ breuitate, & ſempiterna cœleſtis vitæ gloria verba inſtituit, nihilque præſtantius in vita ſuſcipi poſſe, quam cunctis mundi opibus & honoribus ſpretis atque contemptis, mentis ſtudio ſempiterna atque cœleſtia moliri. Hac oratione Euphraſia incredibil gaudio elata, reſpondit, ſe immenſas diuinæ bonitati gratias agere, quod eam mentem illi inſpiraſſet, quam tot lachrymis à Deo poſtulârat. Deinde ſubiunxit; Si hæc tua mens eſt, dulciſſime coniunx, vt compreſſa carnis libidine caſtitatem ſectemur, quid vltra moramur ex perituris diuitiis, Chriſti nobis gratiam & benignitatem conciliare? Nec enim facultates quas poſſidemus ampliſſimas, in tartara aſportare licebit. Antigonus piam coniugis orationem cum gaudio & gratiarum actione excipiens, nihil eorum quæ Deo grata cognouit facere diſtulit. Nunc opes & diuitias larga manu pauperibus diſtribuebat; nunc res cœleſtes intentiſſimo mentis ſtudio pertractabat. Iniuria oppreſſos ſubleuabat, pupillis opem afferebat; viduarum cauſam ſuſcipiebat; & ſic demum omnes carnis cupiditates, & impotentes dæmonis impetus egregie frangebat, donec anno vno à continentiæ propoſito exacto, depoſita carnis ſarcina, præmiorum virtutum ſuarum à Deo conſequi meruit. Mors eius inſignem luctum, cum multis lachrymis cõiunctum, Imperatori, eiuſque coniugi attulit; nec minore dolore miſerandam Euphraſiæ orbitatem proſeque-

Antigonus hortatur coniugem ad mundi contemptũ.

Antigoni in pauperes benignitas, & obitus eius.

que-

quebantur, vtpote quæ eximia forma in iuuentutis flore conſtituta erat. Imperator cum coniuge, ſummo ſtudio, vt eam à mœſtitia & dolore, ſocietate & verbis amantiſſimis auocarent, laborabant. At illa non tam ſuam quam filiæ amantiſſimæ, quam vnicam habebat, orbitatem miſerta, flexis genibus, cum multis lacrymis Imperatoribus eam commendauit. Neque enim, dicebat, me coniugis mei mors, quam ego precioſam in conſpectu Domini eſſe non dubito conturbat, ſed miſeranda ſolitudo & orbitas filiæ meæ; quare ſi Antigoni veſtri memoriam ſeruatis, ſi me à graui luctu & mœrore ſubleuare vultis, hanc in fidem veſtram recipite, vt parentes præter vos alios non agnoſcat. Hac Euphraſiæ oratione, adeo fuit Imperatorum mœror excitatus, vt cum reſponſum dare vellent, lachrymis & ſingultu ſpiritus illorum impediretur.

Euphraſia iunior, deſponſatur ſenatori cuidam.

Vt autem intelligere poſſet, ſe illam beneficiis omnibus ornaturos, & quantum Antigoni nomen & memoriam conſeruatam cuperent, eam cuidam Senatori diuitiarum amplitudine facile principi, deſponſârunt. Interim dum puella vix quintum ætatis ſuæ annum attingeret, ille moræ impatiens, & longinquæ expectationis tædio affectus, cœpit vehementi cupiditate Euphraſiæ matris ſolicitari; nec puduit intolerabilem amoris flammam Imperatrici aperire. Et illa, Imperatore inſcio, hortari illam etiam atque etiam cœpit, ne vellet tam præclaras nuptias repudiare, & ætatem omnem in orbitate miſeranda conſumere. Sed cum Euphraſia Chriſti amorem impuræ carnis cupiditati longe præferret, & cum lachrymis eas deteſtaretur, clam fugam cum filia iniit. Erant ei in Ægypto amplæ poſſeſſiones. His igitur dum vitam ſuſtentare decreuiſſet, & ſubinde eas ad rationes reuocaret, prædiaque ſumma diligentia luſtraret, per occaſionem in interiorem Thebaidem profecta eſt. Erat in quadam vrbe egregium pietatis domicilium; in quo centum plus minus & triginta virgines Deo ſacratæ degebant. Vigebat in illis ardentiſſimum diuini amoris incendium;

Fugit Euphraſia cũ filia.

Inſigne fœminarum cœnobium.

dum, Corpus tantis ieiuniis coercebant, vt ſolis leguminibus, & oleribus, nullo oleo conditis, veſcerentur; Vinum, oleum, vuas & poma, multæ earum ne viderant quidem. Quædam veſperi; quædam poſt biduum; nonnullæ poſt triduum cibum ſumebant. Cilicio inſuper, & aſperiore vitæ cultu, omnem carnis cupiditatem frangebant; Animum autem continuis precibus atque votis & cantibus & hymnis, ad conſpectum diuinæ pulchritudinis & claritatis excitabant. Has cum Euphraſia frequenter inuiſeret, & tam admirandæ virtutis ſtudio plurimum delectaretur, obtulit eis quodam die ingentem auri vim, vt filia eius earum precum patrocinio in omni virtutis exercitatione adoleſceret; ſed illæ aurum recipere noluerunt, dicentes ideo ſeſe mundi facultatibus denudâſſe, vt multo ſuauius Chriſti ſpiritu & ſecurius bonis ſempiternis perfrui poſſent.

Pecuniās oblatas recipere nolunt.

Agebat tum Euphraſia iunior, ætatis ſuæ annum ſeptimum, cum ſacratum virginum mater & Abbatiſſa quaſi per iocum ex ea quæreret, Velletne ætatem in tam ſuaui ſacratum virginum contubernio cum eis exigere; At illa conſtanter reſpondit, modo ſe dignam iudicarent, nihil magis in votis habere, quam vt ſe totam, relictis mundi ludibriis, Chriſto in ea ſocietate conſecraret. Sedebat interim mater eius, & teneræ filiæ pietate commota, lachrymas continere non poterat; aitq; ad illam; Veni filia, tempus enim nos domum euocat. Ego vero, reſpondit illa, hîc cum Abbatiſſa manebo. Nequaquam inquit Abbatiſſa, filia hîc manere licet, niſi te Chriſto deuoueas. Et illa; vbi es Chriſtus? Tum Abbatiſſa Dominicam ei oſtendit imaginem; quam illa ſuauiter amplexata, negauit ſe inde receſſuram. Inſtabant interim mater & Abbatiſſa multis precibus, & vi etiam interdum, eam à monaſterio auellere conabantur. Sed cum nec precibus nec minis tenera virgo à conſtantia moueri poſſet, Abbatiſſa vitæ aſperitatem & extremam rerum omnium inopiam, & quod caput eſt, ſtrictiſſimam obedientię virtutē propoſuit, vt vel hac ratione fracta, à propoſito reſiliret. Sed illa his diffi-

Imaginum vſus antiquiſſimus.

Euphraſia

Iunior, non poteſt auelli à monaſterio.

difficultatibus nihil mota, omnia Chriſti amore ſe laturam reſpondit. Quare mater, Chriſti virtutem & gratiam in tenerrimæ filiæ pectore exoſculans, cum multis lachrymis eam Chriſti ſeruituti mancipauit.

Induit monaſticum habitum.

Euphraſia ſenior moritur.

Altera die depoſitis monilibus, horrido monaſticæ vitæ cultu induta eſt. Paucis autem poſt diebus, mater eius eximio virtutum omnium ſplendore inſignis, ad ſempiternum beatorum gaudium emigrauit; cum Imperator filiæ animum ad nuptias ſolicitare per literas cœpit; quas illa tam egregia pietatis ſignificatione repudiauit, vt Imperator ex eius literis, diuina plane mẽte ſcriptis, incredibilem voluptatem, cum multis lachrymis præ gaudio coniunctam acciperet. Rebus deinde ſuis quas parentes ei reliquerant pauperibus diſtributis, & ſeruis libertate donatis, totam ſe Chriſto conſecrauit. Erat annorum tunc duodecim, cum pro pietate, ſacra certamina ſuſcepit. Ieiunia biduo triduoque, cum aſſidua mentis in Deum eleuatione ſuſtinebat. Viliſſima quæque officia aliis præripiebat, eademque hilari animo obibat.

Exercitia eius & virtutes præclara.

Quodam tempore Abbatiſſa, vt periculum obediẽtiæ eius faceret, illico eam iuſſit aceruum lapidum in alium locum ſine cunctatione transferre; cumque opus ſumma animi iucunditate perfeciſſet, illam ipſam lapidum congeriem, in eundem locum vnde aſportauerat, referre imperauit. Paruit illa pari animi alacritate; nec quidquam aliarum irriſionibus mota, cunctis præclaro exemplo, quanti obedientiæ virtus facienda eſſet, declarauit.

Obedientia virtus quãti facienda.

Interea cum aſſiduis dæmonum infeſtationibus impugnaretur, & nocturnis viſis frequenter ad mundi delicias & relictas opes reuocaretur, tanta virtutis conſtantia certamen ſuſtinuit, vt hebdomadarum interdũ inedia, contra carnis impetus decertaret. Sed hæc vt apud Deum gloriam, ita apud quandam ſororum eius, Germanam nomine, maligni dæmonis inſtinctu inuidiam pepererunt; nam vt tanto virtutum omnium ſplẽdore eam cunctis admirabilem vidit, cœpit eius virtutibus

tibus obtrectare, atque eam non diuini numinis amore, ſed humanæ gloriæ ergô, omnia moliri dixit. Euphraſia autem nihil calumniis mota, infracto animo arduum virtutis iter pergebat, & ne importuni hoſtis impugnationibus vinceretur, ſumma contentione laborabat. Nocte quadam multis variiſque illuſionibus dæmon eam in fraudem impellere nitebatur; cum illa corpore è ſtrato ſumma alacritate correpto, expanſis in cœlum manibus, diuinam opem aduerſus hoſtis importunitatem implorare; manſitque virgo ſancta ſub dio, mente oculiſque in cœlum intentis, dies 45, donec nimia laſſitudine confecta inſtar mortuæ in terram caderet, & victoriam de hoſte obtineret. Sed cum diabolus hac eius laborum tolerantia non modo non frangeretur, ſed magis magiſque irritatus, quibuſcunque poſſet machinis oppugnaret, quodam die eam aquam haurientem in profundum putei deturbauit; ſed ſacro Chriſti nomine fidenter inuocato, & ſororum adiutorio, & hoc periculum euaſit.

Mirabilis Euphraſia, aduerſus dæmonem pugna.

Alio quodam tempore ex culmine domûs præcipitio ruens, ab omni clade mirabiliter præſeruata fuit. Videbatur eam dæmon ſua malignitate aſſiduo oppugnare, Chriſtus vero famulam ſuam tutare; adeo vt virgo ſancta in calamitatibus inprimis exultaret. More comparatum erat, apud incolas ciuitatis & regionis illius, vt ſi quos haberent grauioribus oppreſſos languoribus, ad monaſterium (propter multiplicem virtutum omnium rationem, quarum exiſtimatione apud omnes admodum celebre erat) curandos deferrent. Erat autem in monaſterio mulier quædam à primis ætatis initiis horribili obſeſſa dæmone, quæ (quamuis catenis vincta) ingentem omnibus terrorem incutiebat; nec vlla precum inſtantia ſanari poterat. Huic dum virgines cunctæ cum lachrymis circumſtantes, porrecta de more virga (neque enim propter morum feritatem accedere audebant) cibum potumque offerrent, forte præ foribus pulſans, adfuit mulier quædam, filio ſuo extrema calamitate miſero, onuſta. Erat enim in-

Morbidi, in monaſterio curentur.

ſans cum linguæ & aurium, tum omnium membrorũ vſu deſtitutus. Porro Euphraſia cum iuſſu Abbatiſſæ pulſanti aperiret, & infantem matri ſpirituali deferendum ſuſcepiſſet, illa vehementer illius miſerta, ſacro eum ſanctæ crucis ſigno muniuit, addiditque, Qui te creauit fili, ipſe te ſanet. Vix hæc effata fuerat, cũ puer clare & diſtincte verba formare, pedibuſque ingredi velle cœpit. Euphraſia admiratione defixa, in terram, eum depoſuit; qui protinus ſine vlla offenſione ad matrem cucurrit. Abbatiſſa tam præclara Euphraſiæ virtute plurimum gauiſa, non dubitauit hanc dæmoniacam, quam omnes formidabant, eius cuſtodiæ tradere. Nec recuſauit, ſed incredibili beneuolentię ſignificatione eam ſuſcipiens, ſtatim ab omni feritate ad ſummam modeſtiam reuocauit. Sumebat cum gratiarum actione cibos de manu virginis, quos antea fœde contaminare ſolebat. Stupebant interim omnes Euphraſiæ ſingularem virtutem, præter vnam Germanam; quæ acerrimis inuidiæ ſtimulis concitata, quotidianis verborũ calumniis, eius laudibus detrahere ſtudebat; atque vt eam apud reliquas, apertam in inuidiam vocaret, voluit furenti fœminæ, & ipſa cibos miniſtrare, virtuteſque Euphraſiæ ſumma impudentia & temeritate ad ſe transferrre. Sed dæmoniaca, repentina eam ſæuitia ita diſcerpſit, vt omnes eius manibus iam iam præfocandam putarent; cumque in extremo diſcrimine opem nemo adferre præſumeret, Euphraſiæ tandem aduentu è mortis periculo erepta fuit. Adeo namque ſanctæ huius virginis vultum reuerebatur, vt ſtatim ad eius conſpectum, omni exuta truculentia, ſummam quandam modeſtiam præ ſe ferret; cuius etiam meritis, cum poſt multa annorum curricula nullis virginum precibus ſanari potuiſſet, ab impuro & maligno dæmone liberata eſt.

Euphraſia ſanat puerum ſurdũ & mutum ſigno crucis.

Dæmoniaca Euphraſiam reueretur, & ab ea curatur.

Accidit inter hæc viſio quædam admirabilis Abbatiſſæ, qua de Euphraſiæ agone & iuſtitiæ corona, quam illi à Deo paratam intelligebat, certior reddebatur. Hæc autem ad virginem cum delata eſſent, ingenti pauore

Quanta Euphraſia humilitas.

nore concuſſa, ſe totam lachrymis tradidit. Neque enim vllam in præclaris præcedentis vitæ actionibus ſpem habebat, ſed non aliter quam ſi maximis flagitiorum omnium maculis deformata fuiſſet, in luctu & ſqualore verſabatur. Altera autem die qua hæc nunciata illi fuerant, acri correpta febri, inter lachrymas & charos ſuorum complexus, anno ætatis ſuæ triceſimo feliciter emigrauit; tantumque ſui deſiderium cum aliis omnibus, tum vero Iuliæ, cuius diſciplinis imbuta fuerat, reliquit, vt illa triduano confecta mœrore ab eius monumento non receſſerit, ſed felici agone Euphraſiam ſecuta ſit; cui etiam vt in vita, ita & in morte ſociata eſt. Monumẽtum autem multis admodum miraculis clarum, eximiam virginis ſanctitatem, etiam poſt mortem egregie teſtatur.

Febre corripitur. *Moritur feliciter.* *Miracula ad Sepulcrum.*

VITA S. LEANDRI EPISCOPI HISPALenſis; Ex iis quæ extant pene Illuſtriß Card. Baron. Floruit Anno ſalutis humanæ 583. & Reliquis.

Caſ. Baron. In Not. Mart. Rõ. 27. Febr. & Annal. Tõ. 7. & 8. 13. Martij.

LEander, duce Seueriano patre, matre Tuttera apud Carthaginẽ Hiſpaniæ ciuitatem natus, primo monachus, deinde Hiſpalenſis Eccleſiæ prouinciæ Bæticæ Epiſcopus creatus eſt; vir quidem & ingenio & vita præſtantiſſimus. Hic, cum beatus Gregorius in Conſtantinopolitana vrbe eſſet vicem Romani Pontificis agens, & beatus Leander illuc Legatus à Viſigotthis miſſus fuiſſet, tanta apud eundem Gregorium auctoritate fulſit, vt eius præcipue hortatu, ſummus paulo poſt futurus Pontifex, librum Iob multis fratribus & legere & mirabiliter exponere, vt ipſemet teſtatur, ſit aggreſſus. Tanta item ab eo familiaritate cultus eſt, vt eoſdẽ morales Commentarios, cum poſtea ſcriptis ederet, illi potiſſimum dedicârit, & in Hiſpaniã miſerit. Huius ſanctiſſimi viri induſtria factum eſt, vt Gothi, repudiata Arrianorum ſecta, fidem orthodoxam tenuerint: Vnde & Gotthorum Apoſtolus dici meruit.

S. Leander ſummus genere, ſummus etiam auctoritate. *Dedicat ei S. Gregorius Papa Commentarios in Iob.*

S. Herminigildus, eius hortatu, pro fide Catholica libenter mortem ſubit.

Sed enim primum, vt diuus Gregorius teſtatur, Herminigildum Leouigildi Regis filium vir Dei ab Arrianis ad Catholicam veritatem traxit. Cui pater, vt ad deuiam hæreſim rediret, & præmiis perſuadere, & minis terrere. Sed cum conſtantiſſime Herminigildus fidem, quam à Leandro acceperat, profiteretur, primo abdicatur; deinde in carcerem coniectus, die ſancta Dominicæ reſurrectionis ſecuri in capite percuſſus, martyrio coronatus eſt. Sed poſtea nihilominus impius parricida Leouigildus, pœnitentia ductus, vel potius timore ſubditorum, cum morti appropinquaret, filium Recaredum, minorem natu, regni ſucceſſorem futurũ, beato Leandro, quem prius exilio relegauerat, perſecutuſque fuerat multis precibus commendauit; non quod ſyncere ad mentis ſanitatem rediiſſet, cum in eadem Arriana impietate mortuus fuiſſe videatur, ſed quia poſt mortem ſuam, ne à filio populi deficerent, metuebat; quemadmodum & tertio *Dialogorum* libro Diuus refert Gregorius.

Item Recaredus Rex, Arrianam impietatẽ eius monitu explodit.

Sanctus ergo Præſul Recaredum & diligenter edocuit; & adeo in Catholica fide firmauit, vt magis ſancti Martyris verus frater appareret, quam hæretici patris filius. Ipſius enim Edicto, & beati Pontificis doctrina, extirpata hæreſi, Gothorum gens ad rectam fidem rediit. De qua re extat Gregorij epiſtola ad Recaredum, & altera eiuſdem ad Leandrum; qua etiam teſtatur, ſe illi pallium à Sede Apoſtolica miſiſſe, quo in Miſſarum ſolemni celebratione vteretur. Anno vero quinto Recaredi Regis, Aera ſexcenteſima vigeſima octaua hoc eſt, anno Chriſti quingenteſimo Nonageſimo, Leander Hiſpali, Epiſcoporum Bæticæ prouinciæ Conciliũ indixit; quod Hiſpalenſe primum dicitur; in quo multa ad fidei negotium conducentia, pleraque etiam de Eccleſiarum iure, & clericorũ honeſtate conſtituta ſũt. Tãdẽ officio paſtorali fideliter peracto, ſanctus Chriſti Confeſſor, doctrina vitaq; inſignis, clarus etiam preclaris ſcriptis, quæ beatus recenſet Iſidorus germanus eius & ſucceſſor, quieuit in Domino, tertio Idus Martij,

Indicit S. Leander Concilium Hiſpalenſe Primum, Ann. 590.

tij, circa annum Domini ſexcenteſimum, Recaredo in Hiſpania regnante; atque in Eccleſia ſanctarum Iuſtæ & Ruffinæ, in qua deſeruierat, ſepultus eſt. *Migrat in cœlum circiter Annũ 600.*

VITA S. NICEPHORI, PATRIARCHAE CONſtantinopolitani; propugnatoris ſanctarum Imaginum acerrimi; ex Theophane Presbytero. Exceſſit ex humanis, Anno Dominici Natalis 828 Gregorij 4. Papæ 1. Michael. Balbi Orient. Imp. 8.

Caſ. Baron. Annal. Eccleſiaſt Tõ. 9. & in Not Martyr. Romani.

POſtquam Nicephorus Imperator, vna cum filio huius vitæ finem ſortitus eſt, & ad Michaelem eius generum Imperij gubernatio peruenit, ſub Leontij nomine crudeliter frendens inuaſit hunc valde ſæuus immaniſque Leo, ex Armenia genus ducens; qui & defectionem à Deo, & aduerſus Imperatorem, apud quem in honore erat, minime obſcuram tyrannidem machinabatur. Quod quidem illi è ſententia ſucceſſit; nam per vim ſibi Imperium vindicauit. Cæterum haud aliter duxit potentiam ſuam fore diuturnam, niſi contra nos etiam audacter bellum ſuſciperet, & venerabilium Imaginum interitum omni ſtudio atque arte moliretur. Ad hunc enim furorem atque dementiam à dæmonibus, à quibus inſtruebatur, & falſis vatum mendacium ſomniis compulſus erat; quod tamen impium facinus ad optatos exitus ſe perducturum non ſperauit, niſi præclarum Eccleſiæ Ducem Nicephorum è ſacra ſede exturbaret. Primum igitur tempus obſeruabat vt eum artibus ac dolis in ſententiam ſuam adduceret, fingens ſe in recta dogmatum exercitatione verſari. Verum cum vir ille rerum diuinarum peritiſſimus, tũ multis ſermonibus, tum ſcripturarum teſtimoniis, tũ longiſſimi temporis conſuetudine comprobatum Imaginum vſum demonſtraret, nec tamen inſolentem hominem à propoſito poſſet dimouere, tunc dolus, qui antea latuerat, in apertum erupit. Mores enim feri-

13. Martij.

Leo Armenius inuadit Imperium.

Mouet bellum contra ſacras Imagines.

Certat pro Imaginibus S Nicephorus.

Digitized by

nos nomini congruentes gerebat. Itaque, tanquam pernitioſus quidam aper, aut ſæuiſſimus leo, immaniſque fera, ſalutaribus magiſtri documentis mox aures occludebat, &, vt aſpis incantationibus, nihil mouebatur; ſed obſtinatius etiam inſaniebat.

Iudicat coacto Cõcilio Imperatorem hæreticum; vnde & ab eodem è ſede ſua expellitur.

Quare etiam & ipſe pietatis zelo, & præſtantiori auxilio confirmatus vir, cui à victoria nomen erat, & propterea Nicephorus vocabatur, ſtrenue aduerſus impietatem, & tyrannum, impietatis defenſorem, inſtruitur; coactiſque adeo primariis ſacerdotibus, viris tum vita tum doctrina probatis, qui ſimul pro pietate pugnare parati erant, de communi ſententia inique ſe gerentem Imperatorem, licet fruſtra coarguerunt, ac denique tanquam contumelioſum Dei, rerumque diuinarum hoſtem iudicârunt. Quamobrem quoque arrogans & ſuperbus ille, confeſtim ſimulationem, quam occultabat, aperuit, & reconditam malitiæ rationem euomuit coactus. Et primum quidem tyrannica audacia, celeberrimum Patriarcham, è ſede ſua depulſum, in exilio, vltra fretum, viuere compulit. Deinde vero etiam cæteros omnes qui recta veritatis dogmata complexi cũ magiſtro conſenſerant, primarios ſacerdotes, monachoſque, & prẹſtantes in populo tum viros tum fœminas non ferendis pœnis atque ſuppliciis afficiebat. Alij enim ipſorum plagis ac tormentis crudelibus excruciabantur; alij fame & ſiti in carcere diu premebantur; multi ſine vlla veniæ ſpe mittebantur in exilium; non pauci ſpoliabantur fortunis, ob id ſolum quod erant pietatis ſtudioſi; quidam etiam, vt fama eſt, clam necabantur. Et quidem tunc nonnulli magiſtratus, & in dignitate conſtituti, & ſacerdotes, & monachi, & ex reliqua multitudine, partim imperantis vi pertracti; partim metu; partim ignauia; partim adulatione; partim gloriæ cupiditate illi adhærebant, & corrumpebantur; ſed tamen maxima pars ſtabiles & conſtantes in fide animos conſeruabat.

En patres noſtrorum Iconoclaſtarum; eorundem in Catholicos furor.

Catholicorum pars maxima, manet in

Tunc ergo & in ſacra regiæ ciuitatis ſede, tres veri paſtoris aduerſarij, ordine vnus poſt alium impie conſede-

ſederunt; Theodorus, Antonius, & Ioannes; variis modis ſcilicet conantes Imaginum vſum abrogare, vt, quantum in ipſis fuit, nullum earum veſtigium relinqueretur, quod vel Dei Verbum carnem induti, vel ſanctiſſimæ Dei Genitricis, vel cœleſtium Angelorum aut totius reliqui Sanctorum atque Iuſtrorum ordinis ſpeciem præ ſe ferret; eratque admodum graue, videre paſſim ſacroſancta tẽpla ab obſcuris hominibus pulchritudine ſua & veteribus ornamentis ſpoliari. Atque iſta adeo mali dominatio grauiſſimas calamitates inuexit, non exiguo aut breui temporis interuallo, Imperatoris robore munita, ſed triginta etiam prope annorum ſpatio. Quorum cum quatuordecim in exilio diuus pater Nicephorus tranſegiſſet, ab hac mortali vita migrauit ad immortalem; & ſepultus eſt iuxta templum S. martyris Theodori, in monaſterio quod ipſe à fundamentis conſtruxerat. In hoc enim, cum eſſet mulctatus exilio, piam & ſacram vitam traduxit, ſeque purum Dei rerũque diuinarum templũ exhibuit. Cuius præclarũ corpus cum vndeuiginti annorum ſpatio integrum omnino purumque remanſiſſet, cum ſumma tandem veneratione translatum eſt, vel potius relatum ad vrbem regiam tertio Idus Martij; quo quidem die in exilium etiam fuerat eiectus. Nonnulli vero, in via, ſpiritibus immundis vexati, ab ipſo ſunt curati.

fide ſtabilis

Spoliantur paſſim tẽpla omni ſuo ornatu.

Moritur S. Nicephorus anno decimo quarto ſui exilij, in quodam monaſterio à ſe conſtructo.

Tempus translationis eius.

De ea Caſ. Baron. Tõ. 10. An. Anno Domini 845.

VITA S. MATHILDIS REGINAE; EX VVitichindo Saxone lib. 1. & 3. rerum Saxonicarum. Fato functa eſt, Anno Partûs virginei 973. Benedicti 6. Papæ 1. Otthonis Imp. 12.

Caſ. Baron. Annal. Tõ. 10. & In. Not. Martyr. Roma. 14. Martij.

NObiliſſima, ac ſingularis prudentiæ & pietatis Mathilda, filia fuit Thiederici, ex ſtirpe magni Ducis Saxonum VVidekindi. Hæc Henrici Regis vxor, & Otthonis Magni mater, poſt mortem coniugis totam ſe DEO & pietati mancipauit. Omnibus modis, & omni genere, cellulam ſuam diuino-

Clariſſ. natales S. Mechtildis

uinorum carminum melodia omnis nox implebat. Erat enim ei cellula Eccleſiæ proxima, in qua modice requieſcebat; de qua omnibus noctibus conſurgens, initabat Eccleſiam; nihilominus ſeorſum cantoribus & cantatricibus intra cellulam, & præ foribus, & in via triformiter conſtitutis, qui diuinam clementiam laudarent atque benedicerent. Ipſa intra Eccleſiam in vigiliis & orationibus perſeuerans, Miſſarum ſolemnia expectabat. Deinde infirmos, vbicunque audiuit in vicino eſſe, viſitauit; neceſſaria præbuit; pauperibus manum porrexit; hoſpites, qui ſemper aderant, cum omni largitate ſuſcepit; neminem ſine affatu blando dimiſit; nullum ſine munuſculis fere vel neceſſariis adiumentis vacuum reliquit.

Catalogus virtutum eius.

Sæpe viatoribus, quos longius de cella proſpexit, neceſſaria tranſmiſit. Et talia opera licet valde humiliter diebus ac noctibus exerceret, tamen nihil de honore regio minuebat, &, ſicut ſcriptum eſt; Quamuis ſederet tanquam regina circumſtante populo, ſemper & vbique tamen erat mœrentium conſolatrix. Domeſticos omnes famulos & ancillas variis artibus, literis quoque inſtituit; nam & ipſa literas nouit; quas poſt mortem Regis lucide ſatis didicit. Denique plena dierum, plena omni honorè, plena operibus bonis & eleemoſynis, cunctis diuitiis regalibus diſtributis ſeruis Dei, & ancillis, ac pauperibus, ſecundo idus Martij animam Chriſto reddidit. Illo quoque tempore Bernhardus quidam Epiſcopus, vt ab omni populo prædicabatur, ſuis temporibus ſacerdotio digniſſimus, diem finiuit extremum. Piam famam ſuper his nemo nos vituperet prodidiſſe, dum veri periculo non ſuccumbimus. Audiuimus enim à quodam ſolitario, animam Reginæ & Epiſcopi infinitam multitudinem Angelorũ cum gloria ineffabili in cœlos deferre vidiſſe. Obdormiuit in Domino piiſſima Regina anno ſalutis nongenteſimo ſeptuageſimo tertio, eodem anno cum paulo poſt Nonis maij mortuus eſt eius filius Ottho primus Imperator, cognomento Magnus.

Moritur feliciſſime. Quidam Eremita videt eam in cœlum deferri.

MAR-

MARTYRIUM S. ET GLORIOSI MARtyris Longini Centurionis, & 2. Sociorum; Ex Simeone Metaphr. Paſſi ſunt anno Chriſti 34. Tiberij Imp. 18. ſub Pontio Pilato Præſide.

Caſ. Baron. Anna. Tō. 1 & In Not. Martyrol. Roma.

LOnginus hic Centurio, vnus eorum qui necem in vitæ auctorem Chriſtum Dominum machinati ſunt, vt patrato ſcelere nefando, admiranda ſigna ac prodigia in ipſa Saluatoris morte conſpicatus eſt, ac præcipue quod Ieſus voce magna clamans expiráſſet, diſcuſſis perfidiæ tenebris, & errorum fugata caligine, veritatis lucem intimis ſenſibus venerabundus admiſit; ac publica confeſſione, voceque libera in medio Synagogæ, verum Dei filium conteſtatus eſt. Cum vero peracto reſurrectionis myſterio, illuſtria valde miracula militum animos in magnam admirationem traxiſſent, eademque ſacerdotum Principibus cum ingēti ſtupore retuliſſent, illi dedecus & ſempiternam ignominiæ notam veriti, militum animos pecuniis muneribuſque corruperunt, & Chriſti gloriam, quantum in illis fuit, mendaciis & calumniis obſcurare conati ſunt.

15. Martij. Longinus Centurio, vnus eorū qui in Chriſtum ſæuierunt.

Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15.

At Longinus vi veritatis impulſus, & ſalutari diuini numinis timore correptus, nefarium ſcelus deteſtatus eſt, & Iudæorum perfidiam conſtanti animo refutauit, & clariſſimum vbique teſtimonium de Chriſti veri Dei filij reſurrectione dedit. Pilatus autem & ſcelerati principes, cum nullis eum promiſſis ad impias ſuas rationes adiungere poſſent, conſilium cœperunt ſceleris & inuidentiæ plenum, quo eandem quam in Chriſtum iam exprompſerant in eum malitiam moliebantur. Longinus autem cognito conſilio fraudis & inſidiarū pleno, duobus, egregiæ pietatis & in Chriſti amorem acriter inflammatis militicus comitatus, ſpreta militiæ dignitate, contemptis opibus, relictis Hieroſolymis, in

Longini conuerſio.

Longinus omnibus relictis, in Cappado-

eiam confugit. Cappadociam abiit;&cum voce tum virtute plurimos ad Chriſti confeſſionem adduxit. Iamque Chriſti gloria Longini opera longe lateque in ore omnium cum inſigni Iudæorum ignominia verſabatur, cum nefarij datis ad Cæſarem literis orant obſecrantque, & vi etiam pecuniarum impellunt, vt Longinum peſtem & exitium (vt ipſi nequiter fingebant) in Iudæos molientem, comprehendat, & pœnas, tanto ſcelere dignas, ciſſime repetat. *Cæſar morte eum cõdemnat.* Cæſar acceptis literis, ſine mora mortis eum ſententia damnat; Pilatoque negotium dat, vt iniuſtum de homine ſupplicium ſumat. Iudæi furore & amentia armati, ad cædem properant; cumque ſumma diligentia virum ſanctum inquirerent, & in ipſum Longinum ignorantes incidiſſent, errore decepti, ſermonem familiariter cum eo protraxerunt. Longinus tota mente & deſiderio ad martyrij palmam aſpirans, incredibili gaudio homines ſceleſtos domo ſua excepit, & cibo potuque refectos, quænam eſſet itineris cauſa rogauit. *Inquiritur à militibus ad cædem.* Reſpondent illi ſeſe Longinum quendam ad cædem inquirere; vtpote hominem maleficum, Cæſaris ſententia morti deſtinatum. Tunc Longinus, Bono, inquit animo eſtote; Ego enim vobis hominẽ ſiſtã.

Interea vt duos ſibi chariſſimos, tam præclari certaminis & gloriæ ſempiternæ participes faceret, eos acceſſit; hortaturque, vt ſine mora ad coronam properent. Dum hæc fiunt, Longinus milites, pro beneficio quod ardenti cupiditate expectabat, ſumma beneuolentia tractabat. Cumque eos ſemel atque iterum magnifice accepiſſet, poſtridie illos ducens in agrum, cognouit diu expectatos aduentare ſocios. Tum Longinus; ô milites, inquit, Longinum vobis à me prodendũ hactenus expectatis? Ecce autem, ego, qui coram hic aſto ille ſum, Ego, inquam, ſum Longinus. *Prodit ſeipſum lictoribus, Longinus.* Milites ad hanc vocem ſtupore oppreſſi, fidem verbis vix adhibebãt; cum tamen certis indiciis illum ipſum eſſe intelligerent, verecundia & pudore victi, facinus, vt præ ſe ferebant, deteſtati ſunt. Hanccine dicebant, tibi hoſpitij mercedẽ rependemus? Quin potius omnia ſuppliciorũ gene-

Digitized by Google

genera ſubire parati ſumus, quam tales Longino referre gratias. Abi ergo, accepta mercede hoſpitij, mortis remiſſione. Cõtra fortis & generoſus Chriſti miles Lõginus nihil ſe ardentius ſitire declarabat, quam glorioſam pro Chriſto ſubire mortem. Vitã ſiquidẽ hanc ſibi mortem eſſe; mortem vero omnium miſeriarũ fore finẽ, & ianuã vitæ ac beatitudinis æternæ; fruſtra perſuaderi ſibi, vt quicquã faceret, quod illius gloriæ detrimẽtũ ſibi afferre poſſet, quã vidiſſet, mũdi elemẽta mouẽtẽ. Nõ ego eũ negauerim, inquiebat, quẽ ſemel Dei filium ſum confeſſus. Timeo ne creatã naturã inueniam accuſatricẽ, ſi in eũ appareã infidelis, propter cuius paſſionẽ cœlum quoq; ipſum eſt affectũ triſtitia, & ſol contraxit radios, & lux diei mirabiliter in noctem cõuerſa eſt. Si quid igitur vobis imperatũ eſt, id implete. Dũ hæc diceret, aduẽtãtes ſocios amplexus eſt; & ruẽs in oſcula, ô, inquit, Chriſti cõmilitones, ô regni cœleſtis hæredes, quid moramur? Poſt hæc cõuerſus ad famulum, Cito, inquit, candidam mihi veſtẽ adfer; Decet enim ad nuptias vocatum, nuptiali & ſplendida ornatum veſte incedere. Induta vero veſte, & manu, tumulo in quo corpus ſuum requieſcere volebat oſtẽſo, vtrumque in terram genu fixit, & milites cum eadem animi alacritate ſequentes, capitis abſciſſione palmam adepti ſunt.

Ad palmã martyrij vehementer aſpirat.

Capitis abſciſſione, cũ duobus militibus martyrium cõplet.

Poſt hæc carnifices ſanctiſſimũ martyris caput, nefandi ſceleris ſui præmiũ Pilato detulerũt; qui illud, Iudæis vt placeret, per ignominiam ante portas ciuitatis ſuſpendi iuſſit. Sed benigniſſimus Ieſus, pro cuius gloria martyr tãta alacritate ſanguinẽ fuderat, inſignẽ illi vicẽ rependit. Nam ipſum caput in ſterquilinio proiectum, non modo ab omni corruptione & interitu præſeruauit, ſed aliis etiam inde præclara beneficia ſanitatis præſtitit; Mulier quædam vidua, cum præter grauem & miſerandam viduitatis calamitatem, cum oculorum etiam orbitate, in extrema rerum inopia verſaretur, nec vllum in malis perfugium relictum ſibi cerneret, ſtatuit cum vnico quẽ habebat filio, terram illam quæ Chriſti veſtigiis preſſa fuit, & ſãctitate ſua multis in rebus affli-

Mulier vidua calamitoſa.

ctis

ctis opem præbebat, inuiſere. Sed vix terram ingreſſa, maiore calamitate premitur, nam & filio, cuius ductu veſtigia firmabat, miſere orbatur. Quid tunc faceret mulier, in vaſta ſolitudine relicta? Nullum aliud in malis remedium dabatur, quam aſſiduo mœrore & luctu miſerandam orbitatem ſuam deplorare, ac querulis vocibus & votis Deum laceſſere.

Viſitat terram ſanctã

Interim dum mœror & luctus ſoporem conciliant, vidit in ſomnis Longinum adeſſe, & ſingulari quadam orationis ſuauitate, Chriſti Saluatoris ſupplicia & crucis ignominiam, ſuumque etiam pro Chriſto certamen explicantem. Tandem vero ſubiunxit; Vade & caput meum multo fimo contectum, ad tuorum curationem oculorum obſerua. Primo namque eius contactu, amiſſum oculorum lumen recipies. Porro ego inſuper filium adducam, cuius præſentia non modo omnes triſtitiæ nubes fugabuntur, ſed incredibili quadam voluptate perfrueris. Mulier vt primum euigilauit, concepta animo fiducia, ad locum deſignatum ſe perduci curauit, & ſacrum è ſordibus caput eruens, vna cum oculis carnis, clariſſimum mentis lumen conſequuta eſt. Deinde altera nocte Longinus iterum apparens, filium eius mirabili ſplendore fulgentem adduxit; dixitque; Caue ne eos, tanquam miſeros & calamitoſos deplores, quos tanta gloria ornatos, & diuinum numen ſempiterna prædicatione celebrantes conſpicis. Sed vade, & meum caput cum corpore filij tui eadem arca conclude; & Dei bonitatem in Sanctis eius, debitis laudibus proſequere. His dictis euanuit. Mulier autem ſacra Sanctorum pignora in pago, cui nomen Sandiale, cum omni honore & celebritate condidit. In præſentiarum vero, venerandum eius corpus Romæ aſſeruatur, in eccleſia S. Auguſtini.

Longinus ei reuelat caput ſuũ.

Oculorum lumen recipit mulier.

Apparet ei ſecundo Lõginus, cum filio eius.

Corpus S. Longini, è Cappadocia, Romã translatũ.

VITA

Caſ. Baron. Tom 3. Annal.

VITA ABRAHAE, EREMITAE SANctiſs. admirandæque patientiæ; & Mariæ neptis eius; ex iis quæ ſunt per S. Ephrem. & Metaphraſten conſcripta. Migrauit è corpore circa An. Redempt. 337.

HIc ſecundus Abraham, merito virtutis præſtantia, cum primo conferendus, claro genere natus, parẽtes habuit diuitiis & mundi gloria admodum illuſtres; qui filij ſui pulchritudine, & morum candore delectati, ad ſummos honorum gradus euehere eũ conati ſunt. Cumque matura iam carnali copulæ ætas adeſſet, Abrahamus quamuis maximo terrenarum rerum faſtidio laboraret, ne tamen parentum voluntatem, eorumque aſſiduas preces aſpernari videretur, vinculis ſe matrimonij alligari paſſus eſt. Conuiuium exquiſitiſſimis inſtructũ epulis celebrabatur, totaq; domus plauſu & lætitia perſonabat, cum Chriſtus Abrahami pectus nouo quodam amore inflammauit. Conſiderabat ſecum tacitus, caſtus iuuenis, breuiſſimas voluptatis illecebras, & ardenti cupiditate ad virtutis pulchritudinẽ, quæ ſempiternas illi quandoq; voluptates parere poſſet, aſpirabat. Cum autem his cogitationibus aſſiduo animum occuparet, & dies iam adeſſet, quo ſponſæ coniungendus erat, clandeſtina ſibi fuga ſalutem quæſiuit. Nam vt conuiuium ſolutum, & ſuas quiſque domos petere cœpit. Abrahamus diuino numine tectus, ad ſolitudinem dilapſus eſt. Interea cum ſinguli pro ratione officij, ſponſo miniſteria ſua pararent, & præſentem minime inuenirẽt, breuiſſimum gaudium diuturna ægritudine contaminatum eſt.

16. Martij. Abrahami parentes clariſſimi.

Conſentit in matrimonium.

Abrahamus copulã carnalem fugit.

Nec mora; parentes opinione virtutis eius ducti, non in regum palatiis, ſed in montibus, ſolitudinibus, & monachorum habitaculis quærendum eum decernunt. Tandem poſt multos labores & ſtudia, decimoſeptimo die, in cella quadam abſtruſum, diuinarumque

Inuenitur.

rerum

rerum contemplationi vehementer intentum reperiũt. Obſtupeſcunt illi, primo ingreſſu, tam repentinam eius mutationem, & ſuſceptam ab illo vitam illam ſolitariam, ab omni hominum conſuetudine & ſocietate remotam; dolentque quod talis adoleſcens, ante tempus ſe mundo & omnibus quæ in eo ſunt abdicâſſet. Ille autem cum eos ſic vidiſſet affectos, placide & benigne eos alloquens, Neque triſtitia, inquit, vos affici oportet nec admirari; ſed Deo potius agere gratias, qui me ineffabili quadam & arcana prouidentia à mundi ſubduxit nequitia. Orate ergo amici mei, & fratres; deinceps orate Deum, vt bonum eius iugum portem vſque ad finem, & leue onus eius non abiiciam; ſed ſemper ſequar ipſius legem, præcepta & voluntatem. Deinde etiam vehementer rogauit, ne illuc aſſidue venientes, ſuũ deſideratum obturbarent ſilentium, & ſpiritalem impedirent profectum. His cum mandatis illi receſſerunt. Ipſe vero domunculæ ſuæ aditum obſtruxit, relictaque parua quadam feneſtra, per quam panis ei & aqua in ſingulos dies præberetur, totum ſe Christo aſſiduis precibus & ieiuniis conſecrauit; Poſtquam autem decimũ cum inſigni pietate annum in ea ſolitudine exegiſſet, & ampliſſimæ parentum poſſeſſiones (qui iam de præſenti ſæculo migrârant) ad eum deuolutæ eſſent, ſtatim maximam earum partem, per virum fide dignum pauperibus diſtribui iuſſit, ne quam ex earum commercio labem contraheret. Nec aliud ex iis ſibi vnquam reſeruauit, præter veſtem vnam cilicinam, ſtoreamque ad breuem corporis accubitum accommodatam, & poculum quo frigida aqua exhauſtas corporis vires reſtaurabat. Hæc fuit regia viri ſancti ſuppellex, qua 40. continuos annos, in maxima virtutum omniũ exercitatione, ita corporis neceſſitatibus ſatisfecit, vt nulla vnquam indigentia vel inopia laboraſſe ſe putaret.

Vacat orationi & ieiunio.

Diuitias à parentibus ſibi relictas pauperibus diſtribui curat.

Erat Lampſaci, quod eſt oppidum ad Helleſpontum, vicus quidam Tenia dictus, magna hominum frequentia admodum celebris, ſed denſis adeo errorũ omnium

nium tenebris obſcutus, vt nullo, (quamuis magna in eam rem loci illius Epiſcopus diligentia incumberet,) diuini verbi ſplendore illuſtrari poterat. Cum itaque multis curis anxius Epiſcopus, varia animo conſilia agitaret, venit illi tandem in mentem Abrahami, vt eum ſacerdotali munere inſigniret, & ad gentis perfidiam expugnandam cum poteſtate ſumma deſtinaret. At Abrahamus, quamuis dicendi facultate polleret plurimum, & verborum ſuauitate grauitateque ſententiarum, non paucos à flagitiis ad honeſtatis ſtudium traduxiſſet, ſacerdotij tamen dignitate indignum ſe reputauit; nec vnquam tantum ſe facinus admiſſurum dixit, vt munus vnum omnium in vita maximum, clariſſimumque adminiſtrare præſumeret. At Epiſcopus cũ multis rationibus & vtilitatis & neceſſitatis, perſuadere niteretur, vt ſacrum munus ſuſciperet & conſtanter nihilominus vir ſanctus indignum ſe clamaret, tandem ait; Sed dic, quæſo, quidnam tibi ad ſalutem conferet, quod multis magniſque virtutum exercitiis fatigaris, vna obedientiæ virtute, ſine qua reliquæ omnes inanes ſunt, repudiata? Deinde, quomodo poteſt tuum illud ſeruitium, quo neglecta communi animarum tantarum ſalute, tuis tantum rebus ſtudes, Deo gratum, acceptumque accidere? Talibus perculſus ſermonibus Abrahamus, ſacris ſe (quamuis maximo cum animi ſui dolore) initiari paſſus eſt; ac multis perfuſus lacrymis, vnico Christi auxilio ſubnixus, in viam ſe dedit. Et primum quidem, accepta eam in rem pecunia, templum erexit; in quo ſacerdotij ſui primitias, eximia pietatis ſignificatione peregit. Deinde, phana omnia circumiens, nefanda deorum ſimulachra demolitus eſt; quæ res ſceleratorum hominum animos, acriter in viri ſancti odium inflammauit; adeo vt quodam die diuinis in templo rebus operam nauantem, impoſitis plagis tam grauiter vulnerarent, vt nulla ſpes vitæ ſupereſſe putaretur. Sed hæc eius conſtantiam frangere nequaquam potuerunt; quin etiam ardentiores pro eorum ſalute fudit preces. Iacebat humo in templo pro-

Obedientiæ commendatio.

Fit ſacerdos & abit ad vicum Taniam.

Quanta integro trienio, à Paganis ſit perpeſſus. proſtratus, & ingenti lachrymarum vi Deum precabatur, vt teterrimam erroris, impietatiſque caliginem ab eorum mentibus depelleret; cum repente nouo incenſi furore irruẽtes, nouas ei plagas imponunt. Neque hoc ſatis illis eſt viſũ; quin & vinculis crudeliter conſtrictũ, cum multis probris & cauillis, per ciuitatem traxerunt. Nec deerat lapidum imber; qui ex omni parte in eum decidebat, & ſic tota die variis plagis & ludibriis affectus, ad veſperum ſemimortuus relictus eſt.

Nox medium iam curſum confecerat, cum ſanctus tanquam de graui ſomno, ex animi deliquio euigilans rurſus ad templum fractis humeris, viribuſque contẽdit. Accurrunt rurſus nefarij, eodem mentis furore incenſi, vi à templi liminibus eum auellunt, raptatumq; per omnes vrbis plateas; grauioribus quam antea plagis afficiunt. Tres annos continuos, Abrahamus hunc eorum furorem, forti inuictoque animo ſuſtinuit, nec vnquam tanti ſceleris impietatem & perfidiam diuini verbi prædicatione expugnare deſtitit. Tandem peruicit admiranda eius virtus, impietatem eorum. Quid enim, dicebant, fieri ne poteſt vt à tam ſpectata ſanctitate, à tam incorruptis moribus, recta in Deum fides abſit? Et quam quæſo vnquam laboris ſui mercedem aliam à nobis retulit, quam plagas & vulnera; Et tamen in inſtituta ſemel pietatis ratione perſiſtit. Preces lachrymaſque ſine intermiſſione, ad Deum ſuum; pro nobis fundit. Simulachra noſtra; in quibus nos omnẽ ſalutis ſpem repoſitam habemus, verbo comminuit. Et quomodo, ſi illa ſeſe aduerſus vnius hominis virtutem tueri non poſſunt, nos omnes ab ingruentibus malis liberabunt?

Patientia demum ſua & admirãdis virtutibus, eorũ perfidiam, expugnat.

Hæc aliaque in eandem ſententiam repetentes, ſupplices ad templum, in quo vir ſanctus pro eorum ſalute Deum precabatur venerunt, & omnes pariter in genua procumbentes, perfidiam ſuam cũ multis lachrymis & luctu deteſtati ſunt. Excepit illos vir Dei, præter expectationem, incredibili gaudio, & animos eorum Chriſtianæ fidei rudimentis imbuit, corporaque ſacro latice

Ethnici reſipiſcunt, & baptizantur.

Digitized by Google

latice tinxit; atque ad Chriſtum copioſam multitudinem aggregauit. Cum vero cerneret eos cunctis inſtructos virtutibus, ſine offenſione graui ſemitas iuſtitiæ ambulare, cœpit ſibi ex honore (qui tanto maior ei impendebatur, quanto odium & inuidia qua antea in eũ ferebantur, grauior fuerat) ruinam vehementer pertimeſcere. Nocte itaque fuga ſibi ſalutem quærens, ad antiquam ſolitudinem, tutiſſimum ſalutis portum, peruenit; vbi per longa ſuſpiria, reuocatis quaſi poſtliminio ſpiritualibus vitæ deliciis, cum hoſte tenebrarũ acrius confligere cœpit.

Ecce vir ſanctus qui plagas non timuit, honores perhorreſcit.

Erat quadam nocte diuinis rebus tota mente intentus, cum ſubito vox quædam ex immenſo lumine ad eum dilapſa, hęc ait; O Abrahame, vere certamen egregium præclare obiiſti; vere tu metam virtutum omniũ aſſecutus es. At vir ſanctus inſidias ſerpentis non ignorans, Obmuteſce, inquit; ego enim meæ mihi fragilitatis præclare conſcius, nihil mihi tribuo, ſed ſi quid geſſi, Dei id virtute & gratia peractum eſt. Hac confeſſione ceſſit quidem malignus; non ita tamen, vt non varios illi terrores incutere niteretur, vt ſic tandem victus è ſacræ ſolitudinis loco migraret. Sed vir ſanctus ita omnes eius adinuentiones eluſit, vt inſignem ſemper victoriam reportaret. Hoc autem inprimis mirabile in eo fuit, quod nullis vel vigiliis vel inedia (quo omnes pene vires confecerat) primæ iuuentutis florem amiſerit, & quod fidem vincere videtur, veſtes nulla vetuſtate attritæ ſint.

Patitur inſidias diaboli.

Veſtes 50. annis nihil attritæ.

Erat ei neptis ex defuncto fratre relicta Maria indigitata, quam ſuis imbuendam diſciplinis ſuſceperat. A ſeptimo autem ætatis ſuæ anno, ad vſque viceſimum, in eximia quadam ſanctitatis opinione vixerat. Accidit autem die quodam, vt quidam habitu quidem monachus, ſed mente perditus & ſceleratus eam accederet & per fictam quandam ſanctitatis ſpeciem, amore nefario cor eius inflammaret. Illa dolo & fraude circumuenta, pedem è cella effert; & turpiter libidinis contagione maculatur. Vix animum nefaria cupiditate ex-

Mariam neptem ſuã ſancte inſtituit.

Corrumpitur neptis eius.

Digitized by

pleuerat,cum protinus dolore ſaucia ſcelus deteſtatur, & lamentis ſe totam tradens,ſine vllo fructu genas vellebat. Hei me miſeram clamabat,quæ dementia,quis furor, quod omne præteritum exercitationis tempus breuiſſima vendidi voluptate. Quid faciam? quo me vertam? Qua lingua Deum precabor, vel quænam labra mouebo ad ſupplicationem, cum ea feram inquinata libidinoſis & verbis & oſculis? Patrui vultum ſubire pudor prohibet. Sed nec vlli lachrymarum fontes,iniuſtam tanti ſceleris maculam eluere valent. Ibo igitur, & omni voluptatum genere,cunctam ex animo mœſtitiam depellam. His ſtimulata cogitationibus,ad ciuitatem quandā Aeſum nomine aufugit; vbi in quodam diuerſorio, quæ fuerat quondam religione & pietatis egregio cultu ſanctiſſima, tanquam meretrix impudentiſſima, omni ſe nefanda libidine contaminauit.

Deſperans fugit,ſeque omnibus proſtituit.

Interea Abrahamo in interiore cellula quieſcenti, ſomnium fuit oblatum; quo miræ magnitudinis draconem, è ſua cauerna ad eius prorepentem domunculam conſpexit,& columba quæ intus latitabat ore hiāte deuorata rurſus recedentem. Turbat virum ſanctum ſomnij ignorantia, & aſſiduis Deum precibus, vt omen malum auerteret rogabat. Tertio autem die rurſus eadem ſe viſio obtulit,ſed draco (quod animi mœrorem nonnihil mitigabat) pedibus eius protritus, diſrupto ventre columbam puram & immaculatam reſtituere viſus eſt. Hæc cum vidiſſet, turbatus & animi ægritudine affectus,è feneſtra proſpexit,& Mariam bis magna voce inclamauit. Sed cum nullum illa reſponſum daret, veritatem tunc viſionis coniectura minime dubia aſſecutus eſt. Quid tunc animi eſſet viro ſancto, nullis verbis explicari poteſt. Non tamen ſpem ſalutis eius penitus abiecit, ſed Deum duobus annis integris, aſſiduis precibus & lachrymis ad miſericordiam inflectere conabatur. Tandem ſpe quadam diuinitus concepta,dimiſſo in omnes partes nuncio,intellexit vitam eius nefanda libidine & omni ſcelere & flagitio contaminatam eſſe. Nec mora vir grandæuus, & canis toto

Somnium Abrahami de neptis ſua lapſu

Orat aſſiduo,pro nepte ſua.

capite

Digitized by Google

capite aſperſus, ſilentio & ſolitudine & monaſtico habitu, & omnibus denique pietatis exercitiis, quæ tanta contentione in vita retinuerat, valere iuſſis, militari ſe veſte induit, & equum conſcendit, miſſiſque in marſupium pecuniis, ad flagitioſum impuræ libidinis domicilium, in quo neptis à dæmone vincta tenebatur, contendit. Mox autem diuerſorium ingreſſus, inſtar periti venatoris huc illuc circumſpicere, & diligenter prædã quam ſperabat indagare. Sed cum nulla eius videndæ poteſtas daretur, Heus, inquit, hoſpes dicito, ſi quam habes puellam forma præſtantem, ad me adducito, vt cupitis eius fruar amplexibus, animumque voluptate expleam. Hoſpes quamuis viri iam ætate confecti nefariam cupiditatem deteſtaretur, ne tamen auaritiæ ſuę iacturam faceret, Abrahamum multo vehementius in puellę amorem, variis verborum lenociniis inflammare. At ille de puellæ nomine inquirens, cum Mariam audiſſet, ſtatim promptis è ſinu pecuniis, iubet parari cœnam, & introduci puellam. Cœna itaque opipare parata, puella fuco meretricio egregie ornata, introducitur. At Abrahamus ex primo conſpectu neptis, tot diaboli laqueis irretitæ, lachrymas fudit; quas tamen auerſa parumper facie abſtergens, vultu ad omnem hilaritatem compoſito, diſſimulauit. Illa autem Abrahamo offerebat oſculum, & arcte collum eius amplectebatur. Sed vt primum fragrantiam quandam è caſtis adeo membris emanantem ſenſit, prioris vitæ recordata ingemuit; & mœrore paulatim creſcente, nimia animi ægritudine contabuit. At Abrahamus ne præda è manibus laberetur, ſimulata egregie amatoria leuitate ægritudinem depulit; & qui totos quinquaginta annos ab omni hominum conſpectu remotus, in ſumma panis & aquæ penuria vixerat, cum meretricem vino & carnibus veſcitur. Poſtquam vero hoc modo epulis ſatiati eſſent, ad cubile pergunt. Ille vero tẽpus & opportunitatẽ captabat, qua eã ad prioris vitæ puritatem, ſanctitatemq; transferret. Tandem cum ſe ab omnium cõſpectu remotum cerneret, apprehenſa eius dextera in

Habitu mutato, abit ad neptem ſuam

Fingit ſe turpi capi amore Abrahamus.

Abrahamus ſimulat, ſe amatoriis leuitatibus delectari.

intimum cubile deduxit, fugaque iam interclusa, ſcenam quam huc vſque ſumma ſimulatione egerat, abiecit. Tum pileo, qui vultum tegebat, amoto, grauiter ſuſpirauit, & ait; Cor meum ô Maria, neſcis quiſnam ego ſim? Non agnoſcis cognatum? Quid eſt, anima mea quod tibi accidit? Quis eſt qui te in hanc fraudem & perniciem impulit? Quomodo ita de ſtatu tuo cõcidiſti? Quid eſt quod vulnus ab aduerſario inflictum, abſcondere voluiſti? An adeo graue erat, quod nullis medicamentis ad ſanitatem reuocari poſſe exiſtimares? Cur pernicioſa quadam verecundia lapſum tuum confiteri erubuiſti? An ita ſubito in obliuionem diuinæ erga nos benignitatis venire potuiſti, vt ſpem omnem ſalutis abiiceres? At Dei noſtri benignitas nullis flagitiis vinci, nulla malitia ſuperari poteſt. Quare te per Canos meos, per labores pro te ſuſceptos, per intolerandam animi ægritudinem, per mœrorem hunc, per Chriſti denique ſanguinem, quo redempti ſumus, oro & obteſtor, vt in viam redeas. Hæc cum Abrahamus diceret, Maria, demiſſo in terram vultu obmutuit; & pudore pariterque ſtupore oppreſſa, quid ageret quidne diceret non inueniebat. Tunc Abrahamus voce admodum leni & blanda; Cur, inquit, ô filia, mihi non reſpondes? An ignoras me tui ſolius amore vehementer incenſum, hoc iter ſuſcepiſſe? Neſcis me te propter, & tuam ſalutem hæc omnia ſimulaſſe; veſtem militarẽ; amorem; eſum carnium; quem ſcis hactenus nihil præter cellam & ſilentium noſſe? Non eſt vllum facinus adeo graue, quod non apud ſempiternam & infinitam Dei bonitatem veniam obtinere poſſit? Si dubitas, Ego pro te Chriſto rationem reddam. Ad hæc illa vix aliquid, graui ægritudine animi fractum, & quaſi emortuum proferens; reſpondit; Cum vultum, oculoſque nefanda libidine contaminatos, ad te, ô venerande Pater, attollere non audeam, quomodo iratum grauiterque ſceleribus meis infenſum Omnipotentis Dei vultum ſubire potero? Cui Abrahamus; Super me, inquit, ô filia ſit iniquitatis tuæ pondus; tantum ad priores

Abrahamus ſe prodit nepti ſua.

Maria animo conſternatur.

res mecum habitationes reuertere. His puella ad lachrymas commota, ſeſe pedibus eius proſtrauit, & cõceptum ex admiſſo ſcelere dolorem egregie teſtata eſt. Tunc ille ad firmiſſimam veniæ ſpem eam hortatus, bono iubet animo eſſe, nec dubitaret quin breui amiſſum conſcientiæ ſplendorem recuperaret. *Maria pedibus ſe patrui ſui, cũ lachrymis proſternit.*

His dictis itineri ſe accingunt, relictiſque quas ex nefario quæſtu comparauerat diuitiis, ad montem cõtendunt. Ibi demum mutato ordine domuncularum, ita vt Maria in interiore clauſtro eſſet, ſtrenue precibus & ieiuniis & lachrymis incumbebant. Nunquam illa mentem à conſideratione admiſſi criminis auertebat; ſed aſſiduo luctu & lachrymis deformata, ſummam voluptatem in ſuiipſius contemptu repoſitam habebat. Et quamuis diuina bonitas multis indiciis ſanctitatem eius declararet, ita vt varia morborum genera precibus & virtutibus eius depellerentur, non tamen propterea quicquam de pœnitentiæ laboribus remittebat; ſed cœlo terraque ſe indignam reputans, omnium pro ſe preces magna animi ſubmiſſione poſtulabat. *Abrahamus neptẽ ſuam reducit in eremum.* *Egregiam illa agit pœnitentiam.* *Maria claret miraculis.*

Abrahamus igitur gaudio incredibili perfuſus, cunctis ornatus virtutibus è vita migrauit, & inſignem ſanctitatis ſuæ teſtificationem, ex pannorum ciliciorumque contactu (quæ morbos aliaque mala fugabant) reliquit. Quinto autem ab eius morte anno, Maria fratris eius filia, felici agone ſequuta eſt; cuius vultus animæ ſplendorem multis egregie ſignis indicabat. *Abrahamus moritur.* *Virtus veſtimentorũ eius.* *Maria obitus glorioſus.*

VITA S. HEREBERTI, ARCHIEPISCOPI Colonienſis; ex ea quæ eſt per Rupertum Abbatem Tuitienſem. Ex humanis autem diſceſſit, Anno Chriſti Saluatoris 1021. Benedicti 8. Papæ 10. Henrici Imperatoris. 8.

Caſ. Baron. In Not. in mar. Rom. & Tõ. Annal. 11.

HEreberrus VVormatiæ Galliarum vrbe claris ortus natalibus, auiam maternam Emmam, Regimboldi nobiliſſimi Alemannorum comitis filiam habuit; *16. Martij.* *Patria & Genus eius*

clariſſimũ. buit; quæ cum duabus ſororibus è caſtro patris, ab Hũnis in captiuitatem abducta, propter eximiam formæ pulchritudinem, à viro quodam nobili redempta fuit; qui eandem ſumma parentum voluntate, & gratulatione, matrimonio ſibi copulauit. Ex hac ſtirpe, ſancti viri genitrix procreata eſt. Cuius nomen non exprimitur quidem, *Naſcitur S. Herebertus* ſed cum Herebertum enixa eſſet, immenſo cœlitus circumfuſa lumine, futuram prolis ſuæ ſanctitatem cognoſcere meruit.

Fit Prapoſitus eccleſiæ Wormatienſis. Primum itaque à matre VVormatij literarum ſtudiis traditus, tantos in iis progreſſus fecit, vt omnium opinione eiuſdem eccleſiæ præpoſitura digniſſimus iudicaretur. Hanc dignitatem tanta, tamque admirabili prudentiæ & ſanctitatis laude adminiſtrauit, vt Otto Imperator, celeberrima nominis eius fama captus, Cãcellarij dignitatẽ in imperij adminiſtratione ei tribuerit. *Fit cancellarius imperij.* Sed cum pius Imperator ægre admodum ferret, virum tantis virtutum omnium ornamentis decoratum, terrenarum rerum curis inuolui, hortatus eſt eum, vt ſacris initiari ſe pateretur, totumq; animum à rebus fluxis & caducis, ad immortalitatis ſtudium reuocaret.

Paruit vir Dei alacriter, & ſacris cum gaudio initiatus, totum ſe rebus diuinis conſecrauit. Eo tempore ecclesia Colonienſis paſtore ſuo Euergero priuata fuit, & *Eligitur Epiſcopus Coloniẽſis.* Herebertus totius populi ſuffragiis, & læta acclamatione ad eum dignitatis gradum electus eſt. At vir ſanctus prudenter muneris adminiſtrandi difficultatem conſiderans, non pari gaudio, neque lætitia ad eum honoris gradum aſcendit, *Venit nudis pedibus Coloniam.* ſed nudis pedibus, linea indutus veſte per ſummam hyemis ſæuitiam Coloniam venit. Neq; enim, dicebat, ad regna Gentium, ſed ad ſanctorum miniſterium à Chriſto vocatus ſum; cuius ſane ratio exactiſſima in extremo illo iudicij die reddenda mihi erit. Hæc conſideratio ita viri ſancti animum afficiebat, vt quamuis inter medias mundi delicias verſaretur, nunquam tamen animum inepta lætitia diſſolutum gereret, ſed cum ſumma vitæ ſanctimonia, commiſſum ſibi munus adminiſtrabat.

Cum

Digitized by Google

Cum propter flagitiorum turpitudinem, & ſcelerũ omnium immanitatem, ira Domini acriter in populum deſæuiret, ita vt terra extrema ſiccitate conſumpta, ſimul ſæuiente peſtilentia, mortiferam cunctis famem minaretur, Herebertus populi ſui calamitatem miſeratus, aſſiduis lachrymis & precibus pacem à Deo poſtulabat; indictoque triduano ieiunio, ſolemnem precationem omnium ordinum inſtituit. Cumque ex oratorio S. Seuerini Clerus cum ſolenni Litania egreſſus, beati Pantaleonis peteret, ecce niuei candoris colũba videntibus multis caput eius circumuolitauit, eadéque repente diſparuit. Vt autem ad locum ventum eſſet, in quo iam dictus confeſſor Domini Seuerinus, in tranſitu beati Martini voces angelorum pſallentiũ audire meruit, vident eminus eandem columbam caput beati viri tertio circumuolitantem, quæ & protinus in ſublime eleuata, cœlos petijt, nec vltra comparuit. Dimiſſa precatione, vbi ad prandium ventum eſt, vir diuinus appoſitis cibis ieiunium diſſimulabat, neque enim poterat piiſſimum pectus populi ſui miſeria grauiter ſaucium, vllam conſolationem admittere; cumq; alij ſe mirari dicerent, diuinam bonitatem profuſis tã multorum lachrymis flexam non eſſe, tale fertur vir ſanctus reſponſum dediſſe; Veſtri, ô chariſſimi, paſtoris hæc eſt culpa. Niſi enim diuinum numen meis ſceleribus infenſum eſſet, qui medius inter vos & ipſum ſtare debeam, credo equidem iam diu cœlum dirupiſſet, ſuoque nos beneficio extrema ſiccitate conſumptos, refeciſſet. Hæc vbi dixit, lachrymas continere nequiuit ita vt vi erumpentium victus, caput in manibus ſuper menſam declinaret. Luctabatur interim ardenti oratione, & ſumma ſpiritûs humilitate, cum fortiſſimo ſpirituum omnium domino. Eadem vero hora cum ſumma eſſet cœli ſerenitas, ſoleſque ardentiſſimi, repentino fragore cœlum intonuit, & demiſſis vberrimis imbribus mirifice cunctos recreauit.

Quid fame & peſte graſſantibus egerit.

Columba miraculo viri ſancti pietas comprobatur.

Admiranda eius humilitas.

Efficacia precũ eius.

Interea cum pauperum & orphanorum pater, monẽte Ottone Imperatore, conſiliũ mente agitaret, quo-

Digitized by Google

modo, & quo loco ſacrum aliquod Deo domicilium, in quo religioſi viri eius numini ſanctiſſime deſeruirẽt,

Angelorũ Regina ei apparet.

conſtrueret, nocte quadam Angelorum & omnium Sanctorum Regina ei aſtitit, quæ præclarum pietatis opus, quod intimis ſenſibus incluſum gerebat, approbans hæc ait: Surge, & Diuitenſe caſtrum à ſordibus rerum terrenarum, quibus turpiter infectum iacet, diligenter emundatum Deo conſecrabis, vt ſicuti impunita flagitiorum omnium licentia quãdoque ibi requieuit, ita nunc diuinorum munerum ſplendore pulchre ornatum: portus ſalutis, malorumque omnium tutiſſimum perfugium exiſtat. Herebertus hac D. virginis

Monaſterium conſtruit.

præſentia mirifice exhilaratus, protinus monaſterium inſigni opere erexit, viriſque virtutum omnium ornamentis egregie cultis inſtruxit.

Die quæ Palmarum feſtiuitate Chriſto ſacer eſt, cũ ſermonem ad populum haberet, & homo quidam maligno obſeſſus ſpiritu duris vinculorum nexibus conſtrictus præſens eſſet, cœpit vi diuinorum verborum exagitatus, clamores horrendos edere, ipſamque con-

Oratione pellit ab obſeſſo dæmonem.

cionem turbulentis vocibus perturbare. Cumque vir ſanctus ſine vllo fructu vocis contentionem intenderet, tacitus diuinam opem aduerſus malignum implorauit: cuius virtute fugatus, non paruam cunctis admi-

Volbertus primus Abbas Tuitienſis, quo pacto curatus.

rationem reliquit. Volbertus monaſterij eius, quod ſanctus conſtruxerat, Abbas, cum graui admodum capitis & oculorum incommodo vexaretur, aqua qua ſanctus Pontifex poſt Miſſarum ſolemnia manus abluerat, dolorem depulit. Poſt hũc, mulier quædam miſeranda valde cæcitate laborans, vt oculos vino intinxit, quo ſanctus Dei poſt dominici corporis & ſanguinis communionem digitos de more abluerat, oculorũ

Item alij.

lumen recepit. Alia quoque paralyſi diſſoluta, edito crucis ſigno, membrorum ſoliditatem, ab eo conſecuta eſt. Fuit autem cum aliis virtutibus, tum humilitatis

S. Hereberti humilitas, aliaque

laude præſtantiſſimus. Erat pauperi & abiecto cuidam homini natus infantulus, quem cum nemo è ſacerdotibus de ſacro fonte leuare dignaretur, & pauper iſte Pon-

Pontifici ſuam miſeriam cum multis lachrymis expo- *virtutes*
neret, vir ſanctus, Cito, inquit, eum ad me deferto; E- *eius.*
go enim puerum ſacro latice tingere, & Chriſto pro eo ſpondere debeo. Tinxit itaque infantem, & ſacerdotum ſuperbiam præclaro humilitatis exemplo confudit. Paucis autem poſt diebus, cum celebrata apud S. Seuerinum ſtatione, magno ſacerdotum & populi comitatu circumſeptus, pauperis huius tugurium pertrãſiret, ille domo prorumpens, alacri vſus confidentia, frenum equi cui Præſul inſidebat corripuit, & benigne Præſulem ad prandium inuitauit. Nec abnuit vir ſanctus pauperis ſubire tuguriolum; vbi nihil præter panem cum aſſo pullo, tenuique ceruiſia inuenit; quæ tamen quibuſuis ipſe deliciis, vt humilitatis, benigneque faciendi diſciplinam alios doceret, longe præpoſuit.

Quid autem de eximia & præſtanti miſericordia, qua miſeros & calamitoſos proſequebatur, dicam? Certe tanta illa fuit, vt merito ab hominibus rerum diuinarum imperitis, in crimen vocari poſſet. Erat quidam in ſacri, conſtitutus, ex eorum numero qui ſingulari viri ſancti benignitate vitam contra inopiam tutabantur, ſed cum paupertatis onus diutius ferre recuſaret, conſilium ſceleris & audaciæ plenum iniit. Nam vt relicta Colonia in Saxoniam peruenit, tres nocte vna eccleſias inuaſit; atque ſacris inde vaſis, veſtibuſque ſacrilego furto ſublatis, Coloniam repedauit. At mox à ſubſequentibus deprehenſus, & iudici oblatus, definita legis ſententia, ſuſpẽdio damnatus eſt. Aderat eo tempore in vrbe ſanctus Præſul, qui mox tanquam animoſus ſcelerum vindex, ſacrilegij reum ſibi ſiſti iuſſit. Venit cum reo ipſe iudex. Tum Præſul, toruis admodum luminibus, Hominum, inquit, perditiſſime, quid tibi venit in mentem, vt diuini, humanique iudicij oblitus, tantum in te nefas committeres? Nunc te viuere fas nõ eſt, crimini huic tuo dirum mortis ſupplicium iam debitum, iamque paratum eſt. Hęc cum in magna hominum frequentia dixiſſet, eum patrono pauperum tra- *Clericum*

Digitized by Google

mortis reū liberat à ſupplicio.

didit; cui clanculum in mandatis dedit, vt cibo eum potuque egregie reficeret. Ipſe interim cum iudice & reliqua nobilium turba, ad menſam acceſſit. Cum vero omnes epulis intenti eſſent, vir ſanctus cui damnati hominis cura ſub pectore viuebat, patronum aduocauit, eique hoc negotij clam dedit, vt mortis reum ſuo ſubuectum equo, extra vrbis mœnia in locum tutum deduceret, & pecuniis, rebuſque neceſſariis inſtructum dimitteret; ſeſeque, quanta poſſet celeritate maxima, conuiuis ſiſteret. Patronus cuncta ex Domini voluntate, ſumma calliditate peregit; cum Herebertus quaſi graui offenſione commotus, Sceleſtus ille, inquit, nōdum ſacrilegij ſui pœnas dedit? At miniſter, voluntatis & facti eius præclare conſcius, pallore vultûs per callidam ſimulationem inducto, voceque ſuſpiriis intercluſa, reſpondit; Nefarius manus noſtras euaſit, & fuga ſibi ſalutem quæſiuit. Tum Epiſcopus conuocata concione, Ecce, inquit, ſacrilegus ille euaſit; effugit; Ite, currite, & è fuga retractum, debito mortis ſupplicio afficite. Quis factum hoc non reprehendat, niſi vir ſanctus ardentiſſimo fraternæ ſalutis amore incenſus, hæc feciſſet?

Sanctos etiam principes, malæ linguæ nōnunquam fallunt.

Et tamen tam eximiæ benignitati, non pauci flagitium immane affingere minime dubitabant. Multi eū in populi totius inuidiam pertrahere conabantur; Alij vero variis calumniis diabolica arte conflatis, Henrici Imperatoris animum, qui Ottoni ſucceſſerat, in virum ſanctum inflammabant, eoque rem deduxerant, vt Hēricus errore deceptus, certa de excidio eius conſilia iniret. Sed nocte quadam venerandi cuiuſdam ſenis viſio, vehementer eum exterruit, & conſilium ſceleris & impietatis plenum deſtruxit, atque benigne eum admonuit, vt Herebertum inſigni apud Deum ſanctitatis laude præſtantem, omnibus, quibuſcunque par eſſet, modis coleret & obſeruaret. Mane facto Imperator, præter mentem & expectationem omnium, venerabūdus Epiſcopum aduocauit, & execrādo errore, (in quē maleuolorum hominum linguis inductus fuerat) detesta-

teſtato, in amplexus eius ruit, & ſumma quadam amoris, ac beneuolentię ſignificatione, trina ei oſcula dedit. Nec hac ſatisfactione contentus, nocte ſequenti finitis matutinorum ſolenniis, Pontificis cubiculum adiit; abiectaque protinus chlamide, & corpore in terram proſtrato, cum lachrymis erroris ſui veniam poſtulauit. Quem Dei famulus à terra ſubleuans, benigne exaudiuit, eique inter cætera imminentem vitæ ſuæ exitum prædixit. Noueris, inquit, certiſſime, quia poſt diſceſſũ noſtrum, quo nunc ſeparandi ſumus, noſtras inuicem facies iam in hoc ſeculo nequaquam videbimus.

Henricus Imperator, eximia humilitate, agnoſcit pontificiã auctoritatem.

Hæc cum dixiſſet, paulo poſt, febre Noueſij corripitur; Cumque ægritudinis modeſtiam inualeſcere ſentiret, quamuis toto vitæ ſuæ tempore egenis benigne admodum conſuluiſſet, tunc tamen vel maxime, quantam in eorum apud Deum patrocinio ſalutis ſpem repoſitam haberet, declarauit. Nunc eos fratres, nunc dominos, nunc patronos appellabat. Nihil erat in bonis reliquum, quod non eis diſtribueret. Et ne cum vita pariter hoc eius charitatis ſtudium exſpiraret, mœrentẽ fratrem ſuum Gezemannum comitem, qui ad lectuli caput reſidebat conſolans, per communem fratris amorem, per Chriſti ſanguinem & vulnera, per ſanctum & tremendum iudicium, quo bonos præmiis ſempiternis afficiet, obteſtatus eſt, vt pauperum curam ſuſciperet, & tanquam Chriſti membra foueret atque nutriret. Eadem Eccleſiæ Præpoſito & Ciuitatis aduocato, ac Procuratori pauperum pręcepit; qui ſe hoc libentiſſimę acturos ſpoponderunt. Hæc aliaq; in eandẽ ſententiam cũ dixiſſet, Sacroſanctis vnctionis extremæ & Euchariſtiæ munitus Sacramentis, de præſentis vitæ anguſtiis, ad ſẽpiternę felicitatis patriã migrauit. Funus cũ multis omniũ lachrymis curatũ fuit, & honore tãto põtifice digno, in Diuitẽſiũ caſtro in oratorium ſanctiſſimæ genitricis illatũ; vbi multis coruſcãs miraculis, plurimos ſacras eius reliquias viſitantes, ad Domini noſtri Ieſu Chriſti gratiam debitis laudibus celebrandam excitauit. Sanabantur infirmi; Cæci poſt pia deſideria & vota, opta-

Noueſij infirmatur vir ſanctus

Moriturus omnia ſua largitur pauperibus

Quantam vir ſanctus habuerit pauperum curam.

Moritur beatiſſime.

Miracula

Digitized by Google

ad eius ſepulchrum. optatum lumen recipiebant; Claudi greſſum; Paralytici membrorum ſoliditatem; dæmoniaci ſenſuum integritatem, ſanitatemque conſequebantur. Vnum vero contigit inter cætera memoria ſempiterna celebrandũ. *Volberti primi Abbatis Tuitienſis, egregia laus* Vir vitæ venerabilis Volbertus, primus cœnobij eius, quod à Sancto hoc Pontifice conſtructum erat, Pater, (cui etiam propter egregiam vitæ conuerſationem, & multiplicem diſciplinarum omnium cognitionem, Sancti Panthaleonis cura commiſſa erat) cum de more ſolitariis vigiliis pſalmos decantaret Dauidicos, & tunc propter tanti patris obitum multo ardentius pietatis operibus inſiſteret, accidit nocte quadam, vt prope beati antiſtitis ſepulchrum oranti, locus ipſe, & tota denique monaſterij fabrica intremere viderentur. Quo viſo, prima facie horrore perfuſus eſt; ſed cum animum mentemque ab eo pauore refeciſſet, & orationis ſcuto inanem timorem repuliſſet, vidit patefacto beati viri ſepulchro, ſanctum Dei egredi. *Viſio eidẽ oſtenſa; & mors prædicta.* Quo ſane ſpectaculo, ſenſuum ſtupore oppreſſus concidit. Tum Pontifex baculo quo tumulatus fuerat, latera eius tangens, quid operaretur interrogauit. Cui cum intercluſis nimio timore faucibus reſponſum dediſſet, confeſtim qui apparuerat ſubintulit; Orationibus, frater mi, ſedulus inſiſte, & viuorum atque mortuorum parentum ſalutem exorans, mei quoque memoriam abundantius habe. Scito enim & veritatem loquenti præbe fidem, quia obitûs mei die triceſimo, qui nunc imminet, mecum pranſurus es. Hoc ille audito, pene exanimatus reſedit in eodem loco. Tandem vero animo nonnihil reſumpto, corpore ac mente tremens ad lectum peruenit. Mane autem facto orationem ad fratres habuit; qua ad omnem pietatis, perfectioniſque rationem eos informauit, ſummumque monachorum decus, oris cuſtodiam eſſe oſtendit. Soluta autem concione, quoſdã ætate & prudentia præſtantiores euocauit, eiſque viſionem ex ordine narrauit. At illi, (vt fert hominum ingenium) rem totam, vehementi amoris affectui aſcripſerunt. *Volbertus* Nec enim, dicebant, defunctus ei apparuit,

ſed

ſed quem viuentem amore nimio complexus eſt, eundem iam mortuum aſſidua cogitatione præ oculis cordis geſtat, ſomniaque cogitationes ſequuta ſunt. At ille conſcientiæ ſuæ teſtimonio magis, quam opinione hominum fretus, triceſimum diem tanquam vltimum expectabat. Et vt eum, tanquam ſui natalem, cũ Chriſti famulis, pauperibuſque celebraret, copioſas impenſas præparabat. Iamque prædicta à Pontifice dies aduenerat, cum ex quadam poſſeſſionis ſuæ villa (quam ad multorum egentium inopiam ſubleuandam viſitauerat) ad monaſterium rediens, à quibuſdam comitibus, ad prandendum inuitatus eſt. Ille ex charitate, iuuentuti famulanti condeſcendens, non abnuit; ſed cum diuinum ex debito officium præmittere vellet, ſextam de more cum duobus, qui obſequio eius aderant, fratribus, horam canere incepit. At vbi ad lectionem, quã Capitulum dicimus, ventum eſt, erat autẽ hæc, *Chriſtus reſurgens ex mortuis, iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur*; quod enim mortuus eſt &c. Reſpondentibus illis, *Deo gratias*, continuo ſpiritum exhalauit. Cuius morte, filiorum animi quamuis non mediocri triſtitia oppreſſi, tamen cum ad mentem reuocarent ea, quæ à Beato Præſule Hereberto prædicta fuerant, facile mœrorem omnem depulerunt. Ecce autem vt defuncti corpus prope ſepulchrum eiuſdem vatis ſui depoſitum eſt, pauper quidam inter vigiliarum exequias, à cunabulis contractus (qui eiuſdem Sancti Pontificis pietate & patrocinio hactenus vitam contra inopiam defenderat) dum tota nocte multis lachrymis miſerandam ſuam orbitatem deploraret, ſanitatem ſoliditatemque membrorum ſuorum ab iis recepit.

Vt ſe ad obitum præparârit.

Fato feliciter fungitur Abbas Volbertus.

Contractus ad ſepulchrum Hereberti curatur.

VITA

VITA S. GERTRVDIS ILLVSTRISSIMæ Virginis; ex ea quæ eſt pene V. P. Laurent. Sur. ex Anonymo; tamen S. Virginis contemporaneo. Obijt Anno Domini 644. Vitaliani Papæ 10. Conſtantis Imp. 23.

Cæſ. Baron. in Not. Martyr. Rom. item Tom. 8. annal. Eccleſiaſt. 17. Martij.

Patria & parentes eius illuſtriſſimi.

SAncta Gertrudis Niuellenſis, patre Pipino, matre veſto Itta illuſtriſſima familia orta, cum in paternis ædibus verſaretur, & die ac nocte ad parentis ſuæ multis virtutibus ornatæ pedes, diuini verbi ſapientiam meditaretur, eos breui temporis ſpatio in Dei amore progreſſus fecit, vt mundanarum rerum pertęſa, tota mente de diuina pulchritudine cogitaret. Fertur vero tale in Chriſti ſeruitio initium habuiſſe.

Pipinus parens S. Gertrudis, Dagobertum regem inuiſerat ad menſam.

Cum parens eius Pipinus, Dagobertum regem ad ſplendidas epulas inuitaſſet, forte in comitatu eius adfuit adoleſcens quidam, Auſtraſiorum ducis filius; qui Gertrudis moribus & ingenio delectatus, cum à rege tum à Pipino, eam ſibi coniugem dari poſtulauit. Rex non parum hoc poſtulato gauiſus, patrem puellæ ad conſenſum nuptiarum hortari cœpit, ipſamque puellã cum matre adduci imperauit. Illæ quid rerum ageretur ignaræ, protinus regis imperio parentes aduenerunt. Quibus Rex verbis ampliſſimis, & genus adoleſcentis, & diuitias, & honores prædicare cœpit, nihilque non facere, vt puellam ad tam celebre coniugium inuitaret. Tum Gertrudis indignabunda, Ego, inquit, ô Rex, neque hunc auro fulgentem, neque mortalium quẽquã quibuſuis titulis decoratum, ſed Chriſtũ Deum ac Dominũ meum ſponſum mihi elegi. Hoc audito Rex, teneræ puellę reſponſum admirans, conticuit; adoleſcens autem pudore, pariterque indignatione repletus receſſit.

Puella Gertrudis, reſpuit nobiliſſimi adoleſcentis coniugium.

Ab illo igitur die pietatis & diuini amoris igniculi, mirifice in deuoto materno ac virgineo pectore cremauerunt, donec, quatuordecim inde elapſis annis, patre

tre vita defuncto, mater & filia ſacris ſeſe ædibus, Amādi epiſcopi conſilio conſtructis, incluſerunt; ſeſeque totas, ſuaque omnia vni Deo ſacto accepto velamine, cōſecrârunt. Acceſsêre mox aliæ, atque aliæ; quæ ſplēdore virtutum admirabilium, quas in parente & filia contemplabantur, motæ, ſeſe earum diſciplinis ſubmittebant; ita vt breui cœnobium & perſonarum, & virtutum numero celeberrimum conſtitueretur. Interea humani generis hoſtis, ſtimulis inuidiæ in nouam Chriſti militiam concitatus, quorundam animos in odium virginum vehementer accendit, nullumque non mouit lapidem, vt virgines in Chriſti nomine congregatas diſſiparet; parumque abfuit quin acerbiſſimis ignominiæ telis petitæ vel inſtitutum deſererent, vel ſaltem ſubditas à ſe dimitterent. Sed Gertrudis Chriſti amore accenſa, perditorum hominum calumnias tanta virtute ſuſtinuit, vt cunctas dæmonis inſidias profligaret, & inuitis omnibus, congregationem Chriſto ſacram retineret. His primum defunctæ periculis, radios virtutum omnium latius diſpergere, externiſque etiam hominibus egregia pietatis officia exhibere cœperunt. Et quidem prima eis pauperum & peregrinorum cura fuit; quos ſolicite tanquam Chriſti membra nocte dieque fouebant. Cæterum Itta poſtquam annos nata 60, clariſſimis virtutum omnium ornamentis cœnobium decoratum aſpexiſſet, ſanctum Deo ſpiritum tradidit, anno à mariti ſui Pipini obitu 12. Cum autem matre defuncta, filia totum regiminis pondus in ſe ſolam recepiſſet, cepit ardentius cœleſtium rerum contemplationi incumbere; & ne quid eam ab earum amore impediret, ita aliis officia diſtribuit, vt ſola auctoritate rerum omnium ſibi ſeruata, nihil præter ſacras lectiones nocte dieque tractaret, eoque aſſiduo ſtudio progreſſa eſt, vt omnem pene ſacram ſcripturam memoria teneret, & obſcura allegoriæ myſteria ſancto reuelante ſpiritu luculenter auditoribus explanaret. Porro pauperum curam nunquam depoſuit; ſed ædes valde magnificas exſtruxit, in quibus

Pipinus pater S. Gertrudis obit. Eius vita habetur 21 Februarij.

Itta mater Gertrudis, cum filia ſacris ſe ædibus includunt.

Itta moritur.

S. Gertrudis in ſacris literis doctiſſima.

Digitized by Google

bus magnam egenorum multitudinem, clericorum & peregrinorum, victu quotidiano ſuſtentabat. His pietatis operibus tota mente intenta, dum nimiis vigiliis & ieiuniis corpus domaret, acri ægritudine corripitur; qua paulatim creſcente, vt liberius Chriſti amori vacaret, & alacrius illi occurreret, Abbatiſſæ officio ſe abdicauit; & neptem ſuam VVilfetrudem, virginem annos natam 20. multiſque virtutibus egregie inſtructam, in locum ſuum inſtituit. Hoc autem onere liberata, tam ardenter precibus & meditationibus vacauit, vt ſolo corpore in terris, mente vero in cœlis habitaret; atque hoc modo curſu ſuo fœliciter exacto, cum ab inſigni quodam ſanctitatis viro, Vltano nomine, peregrino monacho de die obitûs ſui, de quo eum conſuluerat, certitudinem accepiſſet, ſacris tunc quidem munita myſteriis, anno ætatis ſuæ triceſimo tertio, qui fuit 16. Kalen. Aprilis migrauit ad Dominum. Cuius ſanctitatem quamuis egregia pietatis opera ſatis ſuperque teſtantur, eam tamen Dominus miraculorum virtute magis confirmare dignatus eſt.

Abdicat ſe officio Abbatiſſæ.

Moritur. anno ætatis ſuæ 33.

Claret miraculis etiam poſt obitum.

In Treuirenſi monaſterio Abbatiſſa fuit Modeſta nomine, ſanctiſſimæ Gertrudi ſingulari amicitiæ fœdere deuincta. Hæc cum die quodam cœnobij ſui templum ingreſſa fuiſſet, ſeque ante beatiſſimæ Virginis aram proſtrauiſſet, vidit non ſine ingenti ſtupore, ad dexterum altaris latus, S. Gertrudem eo habitu quo vti conſueuerat; cumque plurimum de viſionis veritate ambigeret, Noli, inquit, ſoror Modeſta, dubitare; Ego enim Gertrudis ſum, quam ſummopere in vita ſemper amaſti. His dictis euanuit.

Apparet Abbatiſſæ Treuirenſi.

Anno ab obitu eius decimo, ignis in Niuellenſi cœnobio ſubito excitatus adeo ſæuiit, vt ſacræ virgines vehementer exterritæ, deſerto cœnobio in tutum ſeſe recipere coactæ fuerint. Ille vero cui monaſterij cura cõmiſſa erat, eleuatis oculis vidit S. Gertrudem ea forma & habitu, quo viuens quondam Chriſto famulata erat, in ſuprema refectorij parte ſtantem, veloque ſuo flammas abigentem, ac tandem incendium reſtinguentem.

Ignem extinguit S. Gertrudis.

Lon-

Digitized by Google

Longum foret innumera eius, quibus tot uſcat, miracula referre. Agnes Gertrudis alumna, quæ poſt VVilfrudem Abbatiſſæ munus adminiſtrauit, templum in honorem eius extruxit; in quo omnipotens Deus virginis huius gloriam mirificè illuſtrat.

Templum Niuella, in honor. S. Gert. conſtructum.

VITA S. PATRICII CONFESSORIS, ET Hibernorum Epiſcopi; Ex iis quæ exſtant apud Probum Hibernum, & Richardum Stanihurſtum. Claruit. Anno Salutis 431, ſedente Cæleſtino Papa, & Reliquis.

Cæſ. Baron. Tom. 5. & 6. Annal. & In Not. in Martyrol. Romanorum.

CAlphurnius vir & morum honeſtate conſpicuus & diuitiis ac honoribus inclytus, ducta in matrimonium Concheſſa, pari honeſtate ac dignitate fœmina, S Martini Turonenſis Epiſcopi ſorore, vnicum ex ea ſuſcepit filium, in maritimo Britanniæ territorio; quod antiqui Tiburniam vel Eiburniam appellabant. Nato infanti, optimæ indolis & ingenio facili, primo Socher nomen in ſalutari lauacro impoſitum fuit, Cui deinde S. Germanus Magonij; ac poſtremo Cæleſtinus Papa, Patricij nomen indidit. Et quidem prima illius ætas à S. Martino optimis moribus & diſciplinis quadriennio imbuta fertur; Quo exacto, Germanus Antiſiodorenſis Antiſtes, humanarum ac ſacrarum literarum cognitione exactius eum inſtituit. Sed antequam in illorum diſciplinam concederet, multis variiſque, tenera adhuc ætate puer, aduerſitatibus exagitatus fuit. Nam cum puſio adhuc, prima literarum elementa ludibundus addiſceret, Hiberni maritimas Britanniæ oras, flãma ferroque vaſtantes, & multos vtriuſque ſexus homines in ſeruitutem abripientes, inter alios pueros & adoleſcentes ſane ingenuos, Patricium iam tum ephœbum eandem in captiuitatem abduxerunt. Miſera profecto & dura ſors. Poſt prædæ partitionem, generoſi animi adoleſcens Hybernico Dynaſtæ à piratis diuenditur, & porcorum gregi cuſtos præficitur. Quid ſ... cerete Ferendum

Alias Calphurinus.
17. Martij.
Patria & parentes eius.
Alias Suchar.
Primò Suchar vel Socher deinde Magonius, ac poſtremo Patricius ſit appellatus.
Abducitur captiuus in Hiberniã.
Paſcit porcos.

Digitized by Google

dum illi erat, quod mutare non poterat. Magnam tamen ſpem in Chriſti bonitate pius adoleſcens repoſitam habebat. quod aliquando priſtina libertate recuperata, duræ ſeruitutis meminiſſe iuuaret. Et ecce admirabilem Dei prouidentiam, Sexto ſeruitutis anno, cum die nocteque precibus intentus, porcos ad paſtũ in campo deduceret, oblatum in agro reperit theſaurũ, redemptionis ſuæ pretium? quod ſagaci ac prudenti conſilio cum hero ſuo depactus eſt. Igitur hac ratione præter opinionem priſtinę libertatis compos effectus, in patriam rediit.

Reperit theſaurũ quo ſeà ſeruitute redemit.

Ea tempeſtate pelagius, diuinæ gratiæ hoſtis infeſtiſſimus, iis in locis tabifica hæreſis contagione multorum animos inficiebat, & virus praui dogmatis diſpergebat. Ad eam vero peſtem reſtinguendam, S. Germanus Antiſiodorenſis, & S. Lupus Trecaſſæ Antiſtites, in Britanniã venerant, & nefarium hæreſiarcham dictis factiſq; retundebant. Eo in opere, cum Germani doctrina, miraculorum gloria, multiſq; virtutibus coruſcans præcipua appareret, Patricius viri ſanctitate & ꝑclaro docendi genere captum, eius in diſciplinam ſe tradidit, animumque à mundi illecebris, ad pietatis ſtudium, inexhauſta auiditate tranſtulit; Ac poſtremo omnes cogitationes ac labores ſuos, ad Hibernorum ſalutem, quorum miſeriam, cæcitatemq; iam olim præſens viderat, direxit. Nec potuit feruens deſiderium viri conquieſcere, ſed præclaris cogitationibus incenſus, Romam Pergens, Cæleſtino Pontifici maximo pro Hibernorum ſalute ſe ſupplicem abiecit. Is vero collaudato, Magonij (hoc namq; nomen tunc à S. Germano obtinebat) deſiderio, non modo diuini verbi præconẽ cũ conſtituit, ſed pontificia ornatum dignitate ad gentis ſalutem in Hiberniam ablegauit; & quia magnam in illius probitate, animique dotibus eximijs, rei bene gerendæ fiduciam habebat, eum Patricium, tanquam futurum multorum patrem, nominauit.

Pelagiana hæreſis graſſatur.

De hac hæreſi vide Tom. 5. Baronij.

Patricius fit diſcipulus S. Germani.

Ordinatur à Cæleſtino Papa Hibernorum Epiſcopus, & Patricius appellatur.

Itaq; vir ſanctus, tranſmiſſo vaſto mari, ad portum Hibernię feliciter appulit; magno incolarum gaudio, quod

quod omnino non exterum, ſed quaſi domeſticum paſtorem acceperent; Hibernice ſiquidem loquendo, cuius hiberno par erat. Incolarum quoq; ingenia iam inde ab adoleſcentia optime tenebat. Haud deerant tamen, qui beatum Præſulem Hibernicis finibus arcere contendebant. Attamen eximia illius probitas & ingenij candor ac morum facilitas, etiam prauorum leniebant animos, prorſus vt eius doctrinam certatim ad aures admitterent, & virtutis ſplendorem magis magisq; indies adamarent. Hiſce fœliciſſimis initijs, breui tempore Chriſtianiſmus abunde eſt propagatus, multique à Satanæ fallacijs ad veritatis lucem traducti. Aſt vero cum alij quidam non pauci, effrænata mente, pij patris doctrinæ repugnarent, alij calumnijs dicta eius pariter ac facta appeterent, ille, quia cœleſtium præmiorum magnitudine non poterat, tandem infernalium pœnarum terrore luculentis ſermonibus ob oculos poſito, dura eorum pectora ad ſanam doctrinam emollire conatus eſt. Ibi tunc quidam inſulſi, virum ſanctum irridere, eius doctrinam mera ſomnia eſſe calumniari, ac poſtremo clarius documentum infernaliū tormentorum poſtulare. Tum ille populo relicto, tota mente ad Deum conuerſus, multis precibus ac lachrymis incredulæ genti viſibile teſtimonium, ab eo poſtulare non deſtitit. Nec defuit eius precibus benignus Deus. Nam vt diuino inſtinctu ad Aquilonarem Hiberniæ plagam gradum pmouit, antrum quoddam in tetro receſſu offendit, ſpectris, ijs qui intrabant, admodum terribile, ex quo lachrymabiles voces gemituſq; eorū, qui purgatorijs pęnis deputati putantur, exaudiebantur. Hiſce igitur modis ſacer Antiſtes, rebelles multorum mentes, & in ſcelere atq; perfidia pertinaces demū conuicit, totamque illam regionem, doctrina & miraculis clarus, ad Chriſtum adiunxit; ac tandem plenus dierum atque bonorum operum, è corporis ergaſtulo ad cęlos migrauit.

Adit Hibernos, & beneuole ab illis excipitur.

Patitur quorundā contradictionem.

Hæc obiter de Purgatorio S. Patricij libāus, ne in incertis turpiter offendāus, Hibernos ad Christi fidem conuertit. Vixit (teste Gen & Sigeb. in Chronica) 122. annis.

VITA S. CYRILLI EPISCOPI HIEROſolymitani; ex ea quæ eſt per D. Iohannem Grodecium, Decanum Glogouienſem; ex Eccleſiaſtica hiſtoriæ ſcriptoribus collecta. Qui temporibus Conſtantij Imp. ab Arianis ſæpè pulſus, ac ſæpe in ſedem receptus, ad extremum, ſub Theodoſio Imp ſeniore 8. Annis, inconcuſſum Epiſcopatum tenuit Quieuit vero in pace. Anno Domini 386. Siricij Pap. 2. Valentin. 11. Theodoſij. 8. Imp.

Caſ. Baron. Tom. 4. Annal. & In Not. Mart. Romani.

18. Martij. CYrillus, Hieroſolymitanus inter veteris Eccleſiæ patres clariſſimus Antiſtes, non modo virtutibus vero Epiſcopo dignis præditus, verum etiam dono prophetiæ admodum clarus fuit. Nam cum Iulianus Imperator, templum Iudæis Hieroſolymis inſtaurare iuſſiſſet, & ſumptus ad hoc de publico miniſtraſſet, Cyrillus vaticinij Danielis Prophetæ memor, quod & Chriſti teſtimonio confirmatum erat, lapidem in eo templo ſuper lapidem non manſurum. Hoc, inquit, Saluatoris oraculum adimplebitur. Quod cum dixiſſet Epiſcopus, noctu ingenti & horribili terræ fragore, fundamenta veteris templi euulſa ſunt, ac lapides vna cum ædibus contiguis diſperſi. Ad quod quidem ſpectaculum, cum multi Iudæorum mane facto conueniſſent, ignis de cœlo elapſus, cuncta artificum inſtrumenta conſumpſit. Sequenti vero nocte ſigna crucis, inſtar radij ſolaris ſplendentia, veſtibus illorum ita impreſſa hæſerunt, vt nulla arte deleri poſſent. Hæc adeo ſtupenda prodigia, vnum illud Cyrilli verbum, diuino & prophetico ſpiritu prolatum, conſequuta ſunt.

Cyrillus prophetiæ ſpiritu præditus. *Daniel. 9. Matth. 24. Luca 19.*

Signa crucis inhærẽt veſtibus Iudæorum.

Neque vero his tãtum in terra prodigiis prædictionem eius confirmare, verum etiam in cœlo maiori miraculo Epiſcopatum illius Deus illuſtrare dignatus eſt. Nam illo preſide ſacrorum, Hieroſolymis, ſignum crucis in cœlo fulgidum, ſuper ſacrum montem Caluariæ, diebus

Signũ crucis apparet

diebus Pentecoſtes, hora fere diei tertia, apparuit; ſoliſque radios ſuo ſplendore longe præcelluit; ita vt lucis illius excellentia, vniuerſus populus Hieroſolymitanus concitatus, maxima cum admiratione ſignum illud filij hominis aliquamdiu ſpectauerit. Nam & magnitudine crux illa fuit tanta, vt quindecim ſtadia excederet, ab ipſoque ſacro Golgotha, ad montem vſque Oliueti protenderetur; & luce tanta, vt non modo Christiani omnes iſtic illuſtratos ſeſe confirmatoſque ſentirēt, verum etiam Iudæi ac gentiles aduenæ, ab erroribus tenebrarum auerſi illuminarentur, & crucifixum verum eſſe Deum profiterentur. Quemadmodum ipſe Cyrillus preclare in epiſtola ſua, de eodem admirando ſigno, ad Conſtantium Imperatorem data teſtatur. Ita ſane tum coruſcabat Hieroſolymis verbum Dei multo amplius, quam hiſce noſtris poſtremis temporibus apud nos; non modo prædicatione Cyrilli, verum etiam virtute Dei, ſequentibus tam admirandis ſignis.

in cœlo, ſplendidiſſimum, & maximum

Cyrillus ſcribit ad Imperatorem Conſtantium. Nicephor. lib. 9. cap. 22. hiſtor.

Succeſſit autem Cyrillus beato Maximo; qui vt maximus fidei Catholicæ defenſor fuit, ita & Cyrillus, alacris & promptus doctrinæ Apoſtolicæ propugnator extitit. Qua de cauſa maximas ab Arianis perſecutiones paſſus eſt. Nam cum animaduertiſſent, illum vehementer hæreſibus obſtare, & Apoſtolica dogmata adeo ſtrenue tueri, congeſtis quibuſdam calumniis, in quodam conciliabulo ſuo accuſare illum, & deinceps (ita vt alios permultos Catholicos Epiſcopos) more ſuo ſacris functionibus priuare non dubitârunt; idque ex negocio pietatis illius erga egenos quæſito prætextu. Cæterum Epiſcopi Catholici 150. qui non ita multo poſt Seleuciam ad Synodum conuenerant, depoſitionem illā ratam non habentes, primarium illius aduerſarium & auctorem depoſitionis Acacium, dignitate priuârunt, & ab illa Synodo excluſerunt. Cyrillum vero honorifice ſuſceperunt, & calumniatores ad crimen, ſi quod haberent, probandū inuitârunt. Sed nemo, qui crimē quod in eum ſumma iniquitate congeſtum fuerat probaret, adfuit. Ex his ſane patet, quanta fuerit Cyrilli integri-

Cyrillus ſede ſua pellitur.

Cyrilli integritas.

tegritas, quem ne accuſare quidem coram legitimis iudicibus aduerſarij veritatis audebant, ſed tantum apud ſuos ſectarios; quorum adeo tum creuerat potentia & audacia, cum intelligerent Imperatorem ſuarum eſſe partium, vt ipſi nihilominus quos ſemel inique dignitate exuerant, iniquius vi & armis de ſuis ſedibus exturbarent, alioſque pro ſuo arbitrio ſubſtituerent. Quemadmodum huic noſtro accidit Cyrillo, quo de ſede Hieroſolymitana deiecto, Heraclius eſt illi ſubſtitutus; atque huic rurſus ſucceſſit Hilarius. Iſti namque vſque ad Theodoſij imperium eam eccleſiam adminiſtraſſe traditi ſunt. Poſt quos D. Cyrillus ſedem ſuam recuperauit. Quomodo autem is denuo ad ſedem ſuam venerit, & quo pacto in ea ſeſe geſſerit, ex literis Synodi Conſtantinopolitanæ, quæ Nectario præſide ſub Theodoſio celebrata eſt, ad Damaſum, Ambroſium, & reliquos Epiſcopos Romæ coactos, videre eſt; cum ſcribunt; *In ea vero Eccleſia, quæ aliarum omnium mater eſt, Hieroſolymis, Reuerendiſſimum & Deo amantiſſimum Cyrillum, Epiſcopum eſſe ſcimus, rite iam dudum à prouincialibus epiſcopis electum; qui ſane diuerſis in locis plurimum aduerſus Arianos decertauit.*

Præclarum teſtimoniũ Synodi Cõſtantinopolitanæ de Cyrillo.

Lib. 3. to. 1. Hæreſ. 73.

Epiphanius quoq; huius Cyrilli meminit, quod præter Acacium Arianum, cum alijs quoq; illius ſectæ Epiſcopis contendere religionis ergo non dubitauit. Et Hieronymus de illo ſcribit in Catalogo ſcriptorum Eccleſiaſt. Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus ſæpe pulſus eccleſia, & receptus ad extremum ſub Theodoſio principe: octo annis inconcuſſum epiſcopatum tenuit. itaq; ex his & permultis eccleſiaſticorum Scriptorum teſtimonijs, certum eſt Cyrillum fortiſſimum Chriſti athletam, & orthodoxæ fidei aſſertorem conſtantiſſimum, multis annis pro veritate fidei decertaſſe, perſecutiones varias pertuliſſe, atque hoc bonum certamen certaſſe à primis fere annis Conſtantij Imperatoris, vſque ad complures annos Theodoſij: curſum autẽ ſuum tum demum conſummaſſe, cum Theodoſi-

us

Digitized by Google

us deuicto Maximo tyranno, qui Romanum Imperiũ in occidente inuaſerat, rebus Romanis recte conſtitutis, Conſtantinopolim reuerſus, filios ſuos Arſenio erudiendos traderet: vt ſcribit Nicephorus. *Lib. 12. c. 24*

Quam præclaram autem & ſanctam ſui memoriã apud poſteros etiam reliquerit Cyrillus, tum ſcripta illius quæ extant, tum orientalis eccleſiæ faſti, in quibus preces anniuerſariæ & commemorationes Sanctorum deſcriptæ ſunt, abunde teſtantur. Nam vt aliorum Patrum, qui in ſanctorum cœtu clariores habentur. ita huius quoque Cyrilli Hieroſolymitani die 18. Martij in Eccleſijs Græcis, ſancta celebratur memoria, ac ſcriptis quoque illius, apud Græcos nomen ſancti Partis præfixum, vbique reperitur. *Feſtum S. Cyrilli apud Græcos.*

VITA ET PASSIO S. EDVARDI REGIS Britanniæ; ex eo quod eſt per V. P. L. Surium. Necatus eſt, Anno à Chriſto Domino 981. Cum regnaſſet annos 4.

Cæſar. Baro In Not. marty. Rõ.

INclytus Rex Eduardus, generis nobilitate inprimis illuſtris, ab antiquis Britanniæ regibus originem ducens: Patrem habuit Edgarum regem, rebus & bello & pace geſtis, valde inſignem: matrem vero Elfledam, præpotentis cuiuſdam orientalium Anglorum Ducis filiam. Et quidem Edgarus poſtquam hoſtes ſuos bello domaſſet, & plurima terræ eius loca ſuo ſubdidiſſet imperio, cœpit animum ad omnia pietatis officia adijcere, & plurima monaſteria partim à fundamentis erigere, partim bellorũ ruinis oppreſſa, ad priſtinum ſplendorem reuocare Et ipſe quidem pius Rex, monachorum cœnobia ſubinde inuiſere, fratreſque conſolari ſolebat. Regina vero idem pietatis officium, virginibus Deo ſacratis exhibebat. Habebat autem ex altera coniuge filium Ethelredum. Interim Eduardus, natu maior, optimę indolis puer, ętatẽ moribus trãſcendebat, & mirificum quoddã virtutis ſpecimen de ſe prę-

18. Martij.

Parentes S. Eduardi.

Obſerua hic piũ regũ iſtorum ſtudium.

bebat. Porro cum aliis virtutibus, tum induſtria & ſũma prudentiæ opinione valde conſpicuus erat. Hæc omnia patrem commonebant, vt ei ſuam poſt mortem, regni totius gubernacula traderet.

Eduardus Induſtrius.

Patre defuncto, regio diademate, à S. Dunſtano & quibuſdam regni proceribus inſignitus fuit; ſed id culmen honoris diu conſtare ſine magna inuidia non potuit; adeo vt nouerca eius Elfrida ægre ferens Eduardũ Ethelredo filio ſuo antelatum, conſilium furoris & ſceleris plenum, cum quibuſdam regni primoribus inierit quo necem optimo Regi machinabatur. Iam tres annos & menſes octo Eduardus regno potitus erat, cum die quodam venationis cauſa, in ſyluas cum canibus & equitibus proficiſcitur; & fratris (quem vnice diligebat) inter venandum amore captus, ad nouercæ ædes diuertit. Nouerca autem dolo & iniqua in piiſſimum regem cogitatione plena, rata iam tempus ſceleris patrandi adeſſe, obuia cum ſatellitibus proceſſit, & ſimulata benignitatis ſpecie ad hoſpitium inuitau t. Rex fraudis ignarus ingredi recuſauit, fratremque cuius amore venerat & videre & alloqui ſe velle affirmauit. Regina hac ſceleris patrandi occaſione fraudata, ad alias ſe inſidias conuertit. Potum regi offerri iubet, & miniſtrum interim cęteris ad audendum promptiorem ſubornat, qui necem accelerarer. O crudele & immane facinus; Rex dum labris potum guſtat, latro cruentiſſimus in illum inſiliit, & cultello viſcera tranſfixit. Ille tã atroci accepto vulnere retroceſſit, & mox viribus deſtitutus ex equo concidit. Regina vero vbi mortuum intellexit, ne ſcelus innoteſceret, in vicinum domiciliũ corpus proiici, vilique tectum ſtramine abſcondi iuſſit.

Conſecratur Rex.

Nouerca ei mortem machinatur.

Rex Eduardus inſidijs Nouercæ occiditur.

Erat in ea domuncula mulier à primo natiuitatis die luminibus orbata, quæ reginæ ipſius pecunia alebatur. Ea, cum proxima nocte apud ſacrum corpus vigilias ageret, & preces tota nocte cum crebris ad dominum gemitibus multiplicaret, lumen non ſine admiratione recepit; in cuius rei memoriam, eodem in loco,

Mulier cæca, recipit lumen ad corpus S. Eduardi.

templum in ſanctiſſimi Regis honorem Deo ſacrum à Chriſtianis extructum eſt. Illuceſcente autem die, cum rem geſtam ex fœmina cognouiſſet, crudelis regina, ne ſceleris patrati immanitas proderetur, vehementer pertimeſcere cœpit. Mox igitur ſacrum corpus, in aquis paluſtribus demergi iuſſit; & palam, ne quis defunctum regem luctu proſequeretur, edixit. Deinde, vt omnem patrati ſceleris ſuſpicionem à ſe remoueret, ad quendā ditionis ſuæ locum, decem inde miliaribus diſtantem profecta eſt. Ethelredus autem, fratris ſui mortem tantis lachrymis proſequebatur, vt nullam omnino conſolationem admitteret.

Templum ædificatum in honorem Eduardi regis.

Ethelredus fratrem ſuum luget.

Annus iam elapſus erat, cum præpotens Deus, qui martyrum ſuorum gloriam obſcurari non patitur, ſacrum corpus fidelibus quibuſdam deuote illud inquirentibus reuelare dignatus eſt. Eodem in loco, vbi in paludem depreſſum erat, ignea cælitus demiſſa columna apparuit, & ſuis radiis omnia circumquaque illuſtrauit. Hæc cum non ſemel, ſed frequenter appareret, viros quoſdam pietate eximios excitauit, ad miraculi nouitatem indagandam. Accedunt, & corpus defuncti regis inueniunt. Fit magnus hominum concurſus, exoritur planctus; lachrymæ deuotionis per ora fluunt; auctorem ſceleris deteſtantur; & infinitis, quanti regem facerent, indiciis declarant. Nunc protectorem ſuum, nunc patrem patriæ appellabant; nunc ſceleris auctores cum admiratione inquirebant; nunc Dei bonitatem, qui ſeruum ſuum eis oſtendiſſet, cum multis lachrymis collaudabant; & ſic ſacrum pignus ad templum beatiſſimæ virginis detulerunt, & honorifice admodum ſepulturæ mandārunt. In loco vero vbi repertum fuerat, fons dulces & perſpicuas emanans aquas proſiliit; vbi ſingulari Dei beneficio ad martyris memoriam, multa ægris quotidie præſtantur miracula.

Corpus S. Eduardi, ignea columna fidelibus proditur.

Miracula ad tumulum eius.

Interea fama diuulgante, reginæ fraus & impietas per Britanniam cunctis innoteſcere, & regis ipſius innocentia & ſanctitas omnium prædicatione celebrari;

tandemque ad Comitis Alferi aures peruenit; qui Domini ſui gloria mirifice exhilaratus, confeſtim maiores ei honores decernere inſtituit. Igitur Epiſcopos, Abbates, cunctos regni proceres, & VVilfredam abbatiſſam multis ornatam virtutibus, cum ſacro virginum collegio (in quarum numero regis ipſius ſoror erat) aduocauit; omneſque egregio inſtructos ordine, cum celebri ſupplicatione ad regis tumulum perduxit. Eo cum peruentum eſſet, & in tantæ multitudinis præſentia ſacrum corpus detectum, ab omni corruptione alienum repertum fuit. Quæ res incredibilem omnium animis voluptatem attulit. Porro ſoror eius, virgo eximia & pietatis & prudentiæ laude præſtans, victa amore fraterno, in oſcula & amplexus ruit; & largo lachrymarum imbre faciem eius rigans, aſtantes ad gloriam martyris deuotis laudibus celebrandam, vehementer excitauit. Accedunt deinde viri venerabiles, & cum ingenti cleri populique gratulatione, ſacrum illud corpus ad cœnobium Scephtoniam, pietate & religione celeberrimum deferunt; quod olim Elfredus Rex, Sancti Eduardi atauus, pro amore filiæ Ailenæ, quam Christo in eodem deſponſauerat, condiderat, & ampliſſimis donis & poſſeſſionbus egregie locupletauerat.

Corpus poſt multum temporis, integrum & incorruptum inuentum.

Interea ingens vtriuſque ſexus multitudo accurrebant; in qua duo pauperes membrorum omnium officio miſere deſtituti, vt vix per terram repere poſſent, multis precibus & lachrymis à Deo, Eduardi intercesſione, ſanitatem obtinere nitebantur. Nec ſpe ſua fruſtrati fuere; ſed mox vt feretrum eis impoſitum fuit, ſani & incolumes exilierunt. Tunc nouæ lętitiæ voces exortæ, præclara miracula longe lateque diſperſerunt, & reginæ ipſius aures etiam animumque perculerunt. Quæ tum demum ex admiſſo crimine dolorem non mediocrem concepit; & vt ſacras martyris reliquias debito honore inuiſeret, ſe comparauit. Sed accidit, dum aſcenſo equo ſe in viã daret, vt equus nunc conſiſtens, nunc retrocedens, nullis ſtimulis ad gradum faciendum

Duo contracti ſanantur.

Nota diuinam vltionem.

dum incitari poſſet. Quod haud dubia conicctura diuinæ tribuens vindictæ, pedibus pro maiori reuerentia iter facere decreuit; ſed nec hoc quidem ex animi ſententia succeſſit, prorſus vt manifeſte intelligi poſſet, iuſto Dei iudicio indignam eſſe, quæ ſupplicem ſe ſacro martyris corpori exhiberet. Porro ſacræ reliquiæ ſummo honore in templum delatæ, & ad ſummi altaris borealem partem reuerenter conditæ ſunt; vbi deinceps multa ſunt ægris collata beneficia, & plurima miracula edita. Tandem Anno Domini 1001. Sancti Regis corpus eleuatum eſt; quod incredili odoris ſuauitate omnium non modo nares, ſed loca omnia repleuit, & in ſanctis ſanctorum, cum alijs ſanctorum reliquijs, honorifice collocatum. Nam & ipſe ſanctus Rex cuidam in viſione præceperat, vt eius cænobij Abbatiſſa indicaret fratri ipſius Regi Ethelredo, vt alio Sanctum corpus transferret, & ipſe ſacri Pignoris tumulus quotidie mirabili facilitate à terra eleuabatur; non obſcuro vtique argumento, ſanctum Regem ſacras reliquias ſuas alibi velle tranſponi.

in Reginã S. Regis nouercam.

Corpus ſacrum eleuatur.

DE S. IOSEPH, PATRE PVTATIVO Domini noſtri Ieſu Chriſti; quædam ex Illuſtriſſ. Cordinal. Cæſari Baronio; quædam vero, quæ ad tanti viri encomium faciunt, ex D. Bernardo; vt ea refert, V.P.L. Surius. Obijt autem circa annum Chriſti 13. Auguſt. Imp. 54.

Tom. 1. An.

Homil. 2. ſuper Euang. Miſſus eſt.

IOſeph de ſtirpe Dauid originem traxiſſe, tradunt Euangeliſtæ. Cum enim nefas eſſet vel virum alterius tribus fœminam, vel fœminam alterius tribus virum, matrimonio ſibi coniungere, certum exploratumque eſt, vtroſque regio Dauidis ſtemmate progenitos fuiſſe. Quod autem ſanctus hic Patriarcha à Matthæo quidē Euangeliſta filius Iacob; à Luca vero Heli filius appellatur, mirandum non eſt. Cum enim Heli & Iacob vterini eſſent fratres, & Heli abſque prole decederet,

19. Martii. Ioſeph à regia Dauidis ſtirpe ortus.

Ioſeph quo ſenſu dictus ſit, filius Iacob & Heli.

deret, Iacob illi ſemen ſuſcitauit, & genuit Ioſeph; qui natura quidem filius eius erat, lege vero Heli, atque hoc modo Ioſeph vtriuſque filius dicitur. Porro quo ætatis ſuæ anno virginem ſanctiſſimam deſponſatam acceperit, ex ſacro eloquio minime conſtat. Epiphanius tamen annum egiſſe octogeſimum exiſtimat, quamuis alij hanc ideo ſententiam reiiciant, quod dicant ad ſubeundos artis fabriiis labores, idoneum eum minus videri potuiſſe. Quaſi vero ſenex robuſtarum virium, & infracti roboris eſſe non potuerit, eamque à Deo promereri benedictionem, quæ Aſar impartita fuit; cum dixit illi Moyſes; Sicut dies iuuentutis tuę ita ut ſenectutis tuæ. Fuiſſe autem opificio fabrum, dubium non eſt; nec mirum videri debet Virginem ſanctiſſimam, ſacerdotum conſilio, (quorum erat officiū de his quæ ſemel Deo oblata erāt diſponere) fabrilis artis viro deſponſatam fuiſſe. Nec enim ad pecuniam, neque ad honores Iudæi inſpiciebant, ſed ad genus per antiquam lineam ductum, atque probatum. An vero viduus fuerit, an cælibem vitam ad Mariæ vſque deſponſationem duxerit, non parua eſt diſceptatio; quæ vtriuſque partis grauiſſimos habet aſſertores. Exiſtimant enim nonnulli Ioſeph duas habuiſſe vxores; primam ex tribu Iuda; ſed hi in errorem lapſi ſunt, quod putarent illos, qui in Euangelio fratres Domini dicti inueniuntur, Iudam Thadæū, Simonem, Ioſeph & Iacobū minorē, Ioſeph filios eſſe; non attendentes, in ſcriptura conſobrinos omnes fratres dici; Non enim hi Ioſeph filij, ſed Marię, materteræ Domini liberi ſunt; quę eſſe dicitur mater Iacobi minoris, & Ioſeph & Iudę. Migrauit autem ſanctus Patriarcha ex hac vita, haud multo poſt repertum puerum Ieſum in templo. Neque enim vlla deinceps in ſacris literis Ioſephi mentio fit. Erat eius nobile ſepulchrum in valle Ioſaphat, prope tumulum S. Simeonis ſenis, vt legitur apud Bedam li. de locis ſanctis cap 6.

Hereſ. 78.

Deut. 33.

Ioſeph, opificio, faber fuit.

Iudæi in cōtrahendis matrimoniis, ad ſolum genus reſpiciebāt.

Ioſeph non fuit Bigamus.

Ioſeph quādo mortuus ſit.

Porro neceſſario fuit deſponſata Maria Ioſeph, quando per hoc & à canibus ſanctum abſconditur, & à ſponſo vir-

ſo virginitas comprobatur; & virginis tam verecundiæ parcitur, quam famæ prouidetur. Quid ſapientius, quid dignus diuina prouidentia? Vno tali conſilio, ſecretis cæleſtibus & admittitur teſtis, & excluditur hoſtis; & integra ſeruatur fama Virginis matris. Ioſeph autem vir eius cum eſſet Iuſtus, & nollet eam traducere, occulte voluit dimittere eam; propter quod & Petrus Dominum à ſe repellebat, dicens; exi à me Domine, quia homo peccator ſum. Videbat enim, & horrebat diuinæ præſentiæ certiſſimum geſtantem inſigne; & quia myſterium penetrare non poterat, volebat dimittere eam. *Matth. 1.*

Sed quare occulte? Ne videlicet diuortij cauſa inquireretur, exigeretur ratio. Quid enim vir iuſtus, duræ ceruicis populo reſponderet, non credenti & contradicenti? ſi diceret quod ſentiebat, comprobaretque puritatem illius, nonne crudeles ſubſannarent illum, lapidarent illam? Quid facerent necdum apparenti, cui poſtmodum impias iniecerunt manus etiam miraculis coruſcanti? Merito ergo occulte eam dimittere voluit, iuſtus cum eſſet, ne aut mentiri, aut diffamare innoxiam cogeretur.

Quis vero & qualis homo fuerit Ioſeph, conijce ex appellatione, qua, licet diſpenſatoria, meruit honorari à Deo, vt pater Dei dictus & creditus ſit; ex proprio conijce vocabulo, quod Augmentũ non dubites interpretari. Simul & memento magni illius quondam Patriarchæ, venditi in Aegypto, & ſcito ipſius iſtum non ſolum vocabulum fuiſſe ſortitum, ſed & caſtimoniam adeptum, innocentiam aſſecutum, & gratiam. Siquidem ille Ioſeph fraterna ex inuidia venditus & ductus in Aegyptum, Chriſti venditionem præfigurauit. Iſte Ioſeph Herodianam inuidiam fugiens, Chriſtum in Ægyptum portauit. Ille Domino ſuo fidem ſeruans, dominæ noluit commiſceri. Iſte Dominam ſuam, Domini ſui matrem, Virginem agnoſcens, & ipſe continens, fideliter cuſtodiuit. Illi data eſt intelligentia in myſterijs ſomniorum; Iſti datum eſt, conſcium fieri atque participem cæleſtium ſacramentorum. Ille frumenta

S. Ioſeph. dictus pater Dei.

Genſ. 37.
Matth. 2.
Geneſ. 39.
Matth. 1.
Geneſ. 44.

menta ſeruauit non ſibi, ſed omni populo; Iſte panem viuum è cælo ſeruandum accepit tam ſibi, quam toti mundo. Non eſt dubium, quin bonus & fidelis homo fuerit iſte Ioſeph, cui mater deſponſata eſt Saluatoris. Fidelis, inquam, ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus matris ſuæ ſolatium, ſuæ carnis nutricium, ſolũ denique in terris magni conſilij coadiutorem fideliſſimum. Huc accedit, quod dicitur fuiſſe de domo Dauid, genere nobilis, mente nobilior. Plane filius Dauid, non degenerans à Patre ſuo Dauid, non carne tantum, ſed & fide, ſanctitate, & deuotione. Quem tanquam alterum, Dauid, Dominus inuenit ſecundum cor ſuum, cui tuto committeret ſecretiſſima atque ſacratiſſima cordis ſui arcana, atque occulta ſapientiæ ſuæ manifeſtaret. Non tantum autem Ioſeph, ſed & Maria deſcendiſſe credenda eſt de domo Dauid. Alioquin non eſſet deſponſata viro de domo Dauid, ſi non eſſet & ipſa de domo Dauid. Ambo igitur erant de domo Dauid, ſed in altera eſt completa veritas, quam iurauit Dominus Dauid: Altero tamen conſcio, & teſte adimpletæ promiſſionis.

Genus S. Ioſeph.

Pſal. 131.

VITA B. IOHANNIS STRI, CONfeſſoris; Ex Martyrologio Adonis Epiſcop. Viennenſis.

Cæſar. Baron. In Notat. Mar. Roman.

19. Martii. E Syria venit in Italiam.

APud Pennenſem Vrbem, natale beati Iohannis magnæ ſanctitatis viri; qui de Syria oriundus peruenit ad Italiam. Cumque quæreret locum habitationis ſuæ, orationem fudit ad Dominum; Te deprecor Domine, qui lumen es verum, ſi proſperum facis iter meum, hoc mihi ſignum fiat; Vbicumque ambulauero, ſi Pſalterium meum dedero, & eadem die mihi redditum fuerit, ibi ſit permanſionis meę locus. Factum eſt; Recepit eum hoſpitio matrona quędam, cui vir Dei Pſalterium ſuũ dedit; requiſiuit eique

quæ mox à muliere redditur. Hoc itaque ſigno, vt ſtationem ſuam vir Dei ibi faceret, confirmatur; ac inde non longe plus minuſue, quam duarum ſagittarum progreſſus, habuit Angelum Dei obuium, qui ei dixit? Serue Dei, hic tibi permanſionis locus à Domino parabitur. Erat autem hyems, & erat vir Dei ſub arbore ſedens. Venatores vero, cum per locum tranſitum facerent, viderunt eum ſedentem, atque, arborem illam iuxta illum folijs veſtitam. Requirentem autem virum, quis eſſet, ob Domini ſeruitium ſe de Vltramarinis partibus veniſſe, morarique hic velle reſpondit. Nuntiantibus igitur illis, famâque vitam beati viri longius ſpargente, tanta frequentia populi vndequaque illuc aduenit, vt monaſterio facto, congregatio magna ſeruorum Dei ſimul habitantium ibi fieret. Cui præfuit multis clarus virtutibus B. Iohannes quadraginta quatuor annos; & requieſcens in pace, depoſitus eſt 14. Cal. Aprilis; in loco, vbi præſtantur beneficia Dei vſque in hodiernum diem.

Angelus Dei illi obuiam fit.

Plurimi ad eum accurrunt, & fiunt monachi. Post obitum miraculis clarus.

VITA S. LANDOALDI S. ROMANAE Eccleſiæ Archipresbyteri; ex ea quam Nodgerus Epiſcopus Leodienſis fideliter conſcripſit. Claruit maxime, vt patet infra ſub S. Martino, eius nominis. I. Romano Pontifice, qui floruit Anno. Salutis 650. & reliquis.

C Baron. Annal. Tom. 8. & Ioan. Mola in Indiculo SS. Belgij.

SANCTVS Landoaldus cum ob eruditionis excellentiam, vitæque integritatẽ à B. Martino Antiſtite Romano, ſummo ſemper in honore habitus eſſet, increſcentibus indies viri ſancti meritis; cum tandem S. Romanæ Eccleſiæ Archipresbyteratus dignitate ſublimauit. Quo fere tempore S. Amandus Tungrenſium vel Traiectenſium præſul eximius, iterato Romam veniens; humili animi ſubmiſſione pientiſſimo Papæ inſinuauit, ſolas vires ſuas non ſuffi-

19. Martij.

Ob raras animi dotes conſecratur Archipresbyter S Rom. Eccleſ.

ſufficere ad Eccleſiam ſibi concreditam digne regendum, ac vna ad tam copioſæ infidelium meſſis conuerſioni aſſidue incumbendum; Proinde ad opus tam arduum, ſuppetias neceſſarias obnixe ſibi petere. Cuius pijs votis annuens beatus Pontifex, adiunxit illi, præter compiures alios, præclarum Chriſti ſacerdotem Landoaldum, cum beato Amantio eius Diacono, cũprimis ſibi charis. Aſſumptis igitur Amandus aſſignatis ſibi, in opere, ſtrenuis cooperarijs; ad propria gratulabundus repedauit.

Adiũgitur B. Amando in opere coadiutor. Huius vita habetur. 6. februarij.

Verum cum toto triennio vicos & caſtra ſuæ Diœceſios, verbum vitæ ac reformationis annunciando, ingenti labore circuijſſet, oleum & operam omnem miſere perdidit. Itaque nihil ſe proficere cernens, Sacerdotes inſuper & leuitas in ſuper & leuitas inſultare ſibi dolens, Landoaldum, ſuũ in Epiſcopatu vicarium conſtituit.

Inſtituitur à S. Amando Antiſtite in vicarium Epiſcopatus Traiectenſis.

Ipſe vero deinceps ad alia loca demigrauit, ac conuertendis gentilibus haud contemnendo cum fructu allaborauit, Landoaldus autem iniunctas ſibi vices integro nouennio, ſumma omnium congratulatione ac collaudatione adminiſtrauit Erat ſiquidem vir Dei vniuerſis ornatus virtutibus; fidei virtute robuſtus; prudentia ſolers; iuſtitia rectus; humilitate præcipuus; caſtitatis & pudicitiæ gratia mundiſſimus; aſſiduus in oratione; in vigilijs ſanctis pernoctans. Sacerdos pietate magnus, cunctiſque ſalutaribus diſciplinis inſtructiſſimus.

Encomiũ S. Landoaldi.

Tantus ac talis; vt vno illi nobilis ac admirabilis ille puer Lambertus, (cui Deus geminam, Epiſcopatus quippe ac martyrij, palmam parabat,) inſtituendus traderetur ac committeretur. Quin & Illuſtris vir, Apet, præfati pueri pater, vnum prædiorum eius, vocabulo VVinterſhouen, ſuper Archa fluuium ſitum, viro Dei Landoaldo perpetua hæreditate poſſidendum conceſſit. vbi cum dilecto diſcipulo commoratus, inſignem Baſilicam Principi Apoſtolorum ſacram excitauit.

S. Puer Lãbertus ei concreditur inſtruẽdus. S. Lãberti vita habet. 17. Septembris. Winterſhouen pagus in Flãdria Ar-

Porro præclaris admodum ſignis cum in vivis tum poſt obitum, ſanctum ſuum DEVS glorificauit; inter quæ illud eſt inclytum; Quod nempe in Eccleſiæ extru-

ſtructiones, cum pura deeſſet aqua, pia ad DEVM fuſa cum diſcipulo precatione, limpidiſſimum fontem, baculo in terram impreſſo, cum Crucis protectione, mirabiliter produxerit, qui vſque hodie dictis fidem faciens, perſeuerat ſcaturiens. Rurſus & aliud memorabile; quod ſanctus puer Lambertus, vrgente quadam neceſſitate, magiſtri dictis obediens, prunas ſcintillantes illæſo ſinu ad eum contulerit.

cha flumen in Flādria. Extruit tēplum D. Apoſt. Petro.

2 Inſignia miracula.

Tandem cum indefeſſus in vinea Domini excolenda deſudaſſet, Catholicæ & Apoſtolicæ doctrinæ cuſtos integerrimus, curſum vitæ præſentis explens, ac in ſenectute bona hominem exuens, premium æternæ remunerationis accepit; ſepultus in æde ſacra, quam ipſe ædificari curarat. Cui ſolus Amantius eius Diaconus, ex ſacro fonte filius; vno eodemque loculo poſt obdormitionem eſt aſſociatus. Eleuati ſunt Cal. Decemb. à Floreberto, II. poſt S. Lambertum Leodienſium Antiſtite, tum diuinam commonitione, cum multitudine miraculorum quæ ibi fiebant, ſerio excito. Nam cæci ibidem recipiebant viſum; claudi greſſum; manci reſtaurationem; atque varijs oppreſſi languoribus, perfectiſſimam, Deo annuente, incolumitatem. Sacræ vero Reliquiæ poſtea ob Normannicam deuaſtationem ſub terra reconditæ, miraculis emergentibus, iterato mundis loculis fuere incluſæ; ac demum anno Dominici Natalis 980. per * Vuomarum S. Bauonis Gandenſis Monaſterij Abbatē, ex prædio VVinterſhouen memorato ſui iuris pago, Gandauū tranſlatę, quas * Landulphus Tornacenſiū Antiſtes, de eximijs miraculis certior factus, è vilioribus & antiquis vaſculis, biennio poſt, celebri ſolennitate tranſtulit in noua ſcrinia, auro argentoque fulgentia, Idibus Iunij. Natalis, quidem celebratur 14. Calend. April. Eleuatio autem Idibus Iunij.

Moritur feliciter S. Lādoaldus.

Eximia miracula ad tumulum eius.

** al. VVimarum.*

Reliquiæ ſacra Gandauum in cœnobium S. Bauonis tranſlata & eleuata.

** al. Lindolphus, Nouiomenſium.*

C. Baron. tom 8. & 9. Annal. Eccl.

VITA S. VVLFRANNI, SENONENSIS Archiepiſcopi; ex ea quæ eſt per Ionam monachum Fontanellenſem, eius contemporaneum: Migrauit autem è corpore, Anno reſtauratæ ſal. 720. Gregor. 2. Papæ. 7. Regnante in Francia Carolo Martello.

20. Martij. Patria S. Vulfranni & pater.

VVlfrannus Senonum Pontifex, claris admodum natalibus, in territorio Vaſtinenſi ortus eſt. Pater eius Vulbertus, qui in aula Regis Dagoberti, & filij eius Clodouei, militaris gloriæ laude clarus extitit, cum præclara optimæ indolis indicia in filio cerneret, maximarum artium diſciplinis diligenter eum imbui curauit. Cumque in aula Regum iunioris Lotharij & Theodorici ſacris initiatus, multis egregium prudentiæ & eruditionis ſpecimen dediſſet, fauſta Senonicæ vrbis populi acclamatione, venerabili Lamberto in Epiſcopatus dignitate ſucceſſit.

Creatur Senonenſis Antiſtes.

Aliquot autem annis in præſulatu, cum eximia ſanctitatis laude exactis, diuino oraculo ad verbum Domini Friſonum genti annunciandũ deſtinatur. Quod ille munus alacri & confidenti animo ſuſcipiens, gentis ipſius caput, Ducem Radbodum, aggreſſus eſt. Qui à dulcedine ſermonis eius minime abhorruit; quin etiam prædicandi Euangelij, & baptizandæ ritu Chriſtiano gentis, poteſtatem haud grauate conceſſit. Hoc felici ſucceſſu, Chriſtiana paulatim ſacra inducta. Et primo quidẽ Radbodi filius, Vulfranno dies noctesque hortante, monente, docente, ad baptiſmum adductus eſt; hunc deinde alij non pauci ſequuti. Nec mirum; tanta namque contentione vir diuinus operi incumbebat, vt quorum perfidiam verbo non poterat, virtute miraculorum expugnaret. Cum iter nauigio in Friſiam haberet, & in ipſo mari iactis anchoris miſſarum ſolẽnia peragere vellet, forte negligentia miniſtri patena in mare decidit; qui repentino caſu vehementer turbatus, flexis genibus Præſuli quod acciderat confeſſus eſt. At Præſul

Prædicat Chriſtum Friſijs.

Friſij multi dãt Chriſto nomen. & in ijs Radbodi Ducis fili⁹.

ſul ſublatis cum inſita pietate in cælum oculis, gemitibus, precibuſque diuinā opem implorabat. Finita oratione, diacono vt manũ in mare extendat, imperat. Quo facto, mox ab imo maris eadem patena diuinitus reuecta, manui eius inhæſit; quæ ad ſempiternam rei memoriam, in Fontanellenſi cœnobio, apud Galliarum incolas ſeruata tenetur.

Miraculũ inſigne.

Die quadam cum ſanctus Præſul de rebus diuinis ad Friſones ſermonem haberet, contigit quorum quendã, quem Ouonem appellabant, dijs ex nefaria eorum lege immolandum, ad laqueum duci. Quod ſanctus Pontifex cum incredibili animi ſui dolore videns, rogauit obnixe Ducem, ne vellet tantum in ſe ſcelus admittere, vt hominem ad Dei imaginem factum, ſacrificium execrandis dæmonibus immolaret. Reſpondit Dux; ſe patrias leges ſine ſcelere, & vitæ etiam periculo violare non poſſe. Tum Pontifex, Ducis & populi animos infimis precibus flectere tentauit. Et illi in ſceleris pertinacia perſiſtentes, preces omnes repudiabant; ſed ſi tuus, dicebant, Chriſtus à mortis eum periculo liberare potens eſt, ſit, placet, perpetuus Chriſti, & tuus ſeruus. Hoc reſponſo in Dei gloriam vehementer excitatus, preces ſuas ad Chriſtum conuertit, & ne maieſtatem ſuam tanta impietate à perfidis violari pateretur, rogauit. Duabus iam horis puer ſtrangulatus erat, cum oratione Pontificis expleta, laqueus rumpitur, & puer in terram decidens palpitat. Accurrit Pontifex & puerum in nomine Ieſu Chriſti ſaluum & incolumem pedibus inſiſtere iubet. Exilijt ille protinus, & è tenebris peccati non modo ipſe, ſed bona etiam populi multitudo excitata eſt. Hęc lex diabolica fraude inuenta, longo temporis vſu adeo apud perfidos iſtos inualuerat, vt non modo rationibus, ſed ne miraculorum quidem virtutibus, per ſanctum virum labefectari poſſet. Itaq; in ſacris ſuis ſolemnibus, diuerſis modis infantes ſuos dæmonib' litabãt, alijs ſuſpendio, alijs acerbiſſimis tormẽtis, vitam per ſummum ſcelus eripiebant; Alios marinis fluctibus miſerabiliter inuoluebant. Erat mulier quæ-

Barbara Friſiorum lex.

Illuſtre ſane miraculum.

Mos plane Barbarus, & crudelis Friſiorum.

quædam vidua, cui duo filij, alter ſeptennis, alter vero quinquennis erant. Hi cum ex ſorte dæmonibus immolandi, & maris gurgite enecandi eſſent, populus cum admirabili quadam animorum iucunditate; Pontifex vero cum multis lachrymis eos ſequebatur. Cumque ad locum maris ventum eſſet, Pontifex Ducem aggreditur, orat atque obteſtatur, vt miſericordiam miſeris tribuat. At ille preces reijciens, vt eos Chriſti virtute ab impendente calamitate eriperet reſpondit. Ingemuit vir ſanctus, & perfidi Ducis cæcitatem deteſtans, Chriſti miſericordiam confidenter præſtolabatur. Pueri in loco quodam infimo cõſiſtebant, vt paulatim creſcentis maris fluctibus abſorberentur. Cumq; rheuma maris eorum corpora tingeret, ſenior iunioris fratris iam iam morituri lachrymis commotus, manibus quãtum potuit, ex vndis eum ſuſtulit. Dum hæc fierent, & Vulfrannus diuinam opem contra maris fluctus, pro pueris aſſiduo imploraret, vndæ inſtar muri eos circumdederunt. Tum Præſul (vt quondam Apoſtolus,) maris aquas ſiccis plantis inambulans, pueros vnum dextera, alium ſiniſtra apprehenſos eduxit, & matri, luctu lachrymiſque deformatæ, ſacro baptiſmatis fonte ablutos reſtituit.

Miſerandũ ſane ſpectaculum.

Matth. 14.

Inſigne miraculum.

Hoc tandem miraculo Radbodi ducis perfidia expugnata eſt; ſed perſtitiſſet vtinam. Nam vt ad fontem baptiſmatis duceretur, forte ex Vulfranno Præſule, vbinam eſſet maior numerus principum & nobilium gentis Friſonæ quæſiuit; cœleſtine in regione, ad quam baptiſmatis gratia peruenturum ſe promittebat, an vero in ea quam tartaream nominabat. Cui vir ſanctus; Quid, inquit, errore deciperis? Omnes, quorum perfidia Chriſti gratia ſanata non fuit, & quorum ſordes ſacro fonte purgatę non ſunt, certum indubitatumque eſt, in tartaream ſempiternæ miſeriæ regionem (quorũ ingens eſt numerus) præcipitatos eſſe. Qui vero ad hunc fontem Chriſti gratia vocantur, in cœleſti regno incredibili gaudio ſine fine exultabunt. Hæc audiens perfidus, pedem à fonte retraxit, & ait; At ego princi-

Radbodus Dux Friſiorum vult baptizari.

Retrahit pedẽ è ſacro fonte, & aitare.

pum

pum meorum Friſonum conſortio carere non poſſum, & in cœleſti regione cum exiguo pauperum numero reſidere nolo. Tum beatus Præſul, ô te infœlicem; ſiccine iuuat, dœmonis fraude deceptum, ad ſempiternos properare cruciatus? multaque alia de pœnitentiæ & ſacri baptiſmi neceſſitate S. Pontifice dicente & docẽte, multi Friſonum credebant & baptizabantur.

Interea Radbodus animo in diuerſas valde, repugnanteſque ſententias diſtracto, VVillebrordum eiuſdem gentis Epiſcopum, aduocari iuſſit; ſed iam antequam ille adeſſet, iiſdem inuolutus tenebris, perfidiæ ſuæ pænas, celeri morte pependit. Diu perfidus animum in varias partes verſabat, & quidnam factu optimum foret, ſtulte admodum deliberabat; cum Ouo, (qui de mortis periculo, beati Præſulis virtute ereptus, Christo nomen dederat, & tunc ſacris initiatus, ſacerdotij munus ſub habitu monaſtico, in Fontanellenſi cœnobio, cum non mediocri ſanctitatis opinione adminiſtrabat) clariſſime cognouit, quid Radbodum à lauacro regenerationis retardaret. Cum quippe princeps infirmitate conſtitutus eſſet, vidit nocte quadam hominem illuſtrem ad ſe venientem, veſtium, gemmarumq; ſplendore incredibili micantem, qui ita ad eum ſermonem inſtituit; Dic quæſo virorum fortiſſime, quę te dementia vexat, vt cultu deorum neglecto, & auita religione, pro qua ad extremum vitæ ſpiritum, principes innumerabiles cum inſigni nominis ſempiterni gloria decertarunt, contempta, ſtatuas ad obſcura quędam numina, & hactenus incognita tranſire. Videne te Vulfrãnus in fraudem inducat. Cæleſtet is tibi ſedes promittit? Fucus tantum verborum eſt. Re enim vera ego ſum, qui diuitias & honores tribuo, & manſiones inuictis principibus pulcherrimas aſſigno. Si difficile videtur verbis meis fidem adhibere, periculum facito, nihil moror; Legatos mitte, ego eis oſtendam manſionem eximiæ pulcritudinis & fulgoris, quam tibi poſt puſillum ſum daturus.

Huius vita extat 7. Nouẽbris.

Miſere obit Radbodus.

Viſio Ouonis presbyteri de Duce Radbodo, quemodo diabolus ei apparuerit, vafreque fefellerit.

Hęc cum accepiſſet, mane facto, Vulfranno cuncta

expoſuit. Qui ingemiſcens, has pernicioſas dæmonis inſidias eſſe dixit, quibus homines in ſempiternam miſeriam præcipitat. Verum ne alia pro alijs à gentilibus fingerentur, miſit cum quodam Friſone diaconũ ſuum, vt illam, quam dæmon fingebat, regionem luſtraret. Vix pedem oppido extulerant, cum quidam ſe itineris comitem offerens, inquit; Venite, me ſequimini, ego vobis domum eximiæ pulchritudinis, Radbodo principi à dijs paratam, oſtendam. Illi veſtigijs eius alacriter inſiſtentes, poſt varia loca multo labore ſuperata, in viam quandam marmoreo opere ſtratam peruenerunt; In cuius exitu, domus auro, vt putabatur, puriſſimo contecta, ſtabat. Ingreſſi domum, thronum gemmis incredibili fulgore micantibus ornatum conſpiciunt. Tum ductor itineris, Hæc, inquit, ſunt præmia quæ principem noſtrum, ſi in deorũ cultu perſeuerauerit, manent. At Diaconus ſtupore, ex gemmarum fulgore & admirabili domûs totius ornatu, oppreſſus, Heu, inquit, ſi Deus immortalis horũ conditor eſt, maneant; ſin diabolus, diſpereant. Hæc dicens, & crucis ſe ſigno muniens, dux itineris euaneſcendo tranſijt in diabolum, & domus verſa eſt in lutum; remanſeruntq; friſo & Diacon⁹ ſoli & ecce ſeſe in vaſta & horrida ſolitudine in media locorum paluſtrium conſtitutos viderũt. Tũ demum fraudes cognoſcere, & miſeram mortalium ſeruitutem, qui inimico aures præbent, lamentari; ſicq; trium itinere dierum multis laboribus emenſo, domum tandem peruenerunt, principemque miſerabili morte, ſine baptiſmatis ſacramento extinctum inuenerunt.

Vide Præſtigias dæmonum, vt ſoleant illudere humãis ſenſibus.

Ad ſignum S. Crucis, ſatanicæ præſtigiæ euaneſcunt.

Vulfrannus autẽ poſtquam multis clarus virtutibus annos v. in Senonenſis vrbis Epiſcopatu exegiſſet, ad Fontanellæ cœnobium, grege ſuo, Gerico venerando Pontifici commiſſo, ſeceſſit; vbi regularibus ſubditus diſciplinis, nouis miraculis cum egregia ſanctitatis laude floruit. Erat in eo monaſterio quidam Bertgandus nomine, qui paralyſi percuſſus cum omnium membrorũ officio, loquendi etiã vſũ amiſerat. Hunc cũ B. Pater viſi-

S. Vulfrannus abdicat ſe Põtificatu.

Sanat paralyticum.

viſitaret, & oleo Pontificali benedictione conſecrato tetigiſſet, protinus omni corporis moleſtia fugata, incolumitati priſtinæ reſtituit. Pauperum vero, & miſerorum hominum curam aſsiduam gerebat; quidquid vel à regibus vel diuitibus donabatur, mox mira hilaritate eis erogabat. A fraterna autem correptione, nullius vel potentia vel amore deterreri poterat. Iam vero cũ acri febrium ardore correptus, iter ſibi æternitatis inſtare cognoſceret, fratrib' in vnum conuocatis, etiã atq; etiã mandauit, vt ſi vellent diuinæ benignitatis gratiam obtinere, ſi ſanctiſſimis diſciplinis voluntaria ſeruitute ſuſceptis ſatisfacere, ſi laborum ſuorum à Deo præmium conſequi. non ficto, ſed vero amoris & beneuolentiæ ſtudio ſe inuicem amplecterentur omnibuſque modis, & verbis & factis, imitarentur regularis vitæ exemplum, quod in ſe & ſanctæ recordationis patre S. VVãdregeſilo, alijſq; ſanctis viris. exhibitum ipſis erat, Hęc cum in vltimo vitæ diſcrimine, ſumma contentione auribus eorũ inculcaſſet; obitumq; ſuũ Dominici Corporis & ſanguinis perceptione muniuiſſet, ſuauiter è corporis ergaſtulo migrauit. Cuius ſacrum corpus cum in monumentum VVandregiſilij illatum fuiſſet, nouemque annis requieuiſſet, VVandregiſilius autem xl. & Ansbertus annis xj. S. Bainus Taruennæ epiſcopus; magno eorum deſiderio tactus, honoris ergo, in baſilicã B. Petri Apoſt. omnes tranſtulit. Quorum corpora cum veſtimentis ita ab omni corruptione integra inuenta ſunt, quaſi eodem die ſepulturæ tradita fuiſſent; multiſque ſignis & miraculis Chriſti gratiam, cuius gloria ſempiterna fœlicitate fruuntur, cunctis manifeſtam reddunt.

Liberalitas eximia in egenos.

Eius optima adhortationes ad monachos, circa tempus obitus B. Huius vita habetur 22. Iulij.

Abit è vita. feliciſſime.

Translatio SS. Wolfranni Wãdregiſilj & Ansberti miraculis clara.

(i)

Digitized by Google

Ceſ Baro. in Not. Mart. Rõ. & tom. 8. Annal. Eccl. 20. Martij.

VITA S. CVTHBERTI, EPISCOPI Lindufarnenſis; ex ea quæ eſt Lib. 4. cap. 27. & ſequẽ. & Tom. 3. per venerabilem Bedam. Sedere cœpit, Anno Domini 685. Ioannis Papæ V. eius nom. 1. Iuſtiniani Iun. Imp. 1.

Amat ab infantia, monaſticã Vitam.

VIR Domini Cuthbertus, ab ineunte adoleſcentia, rerum diuinarum contemplatione mirifice delectatus, monaſticam vitam ſumme diligebat. Cum autem puer adhuc, & ingenij acumine, & mira agilitate membrorum præditus, puerilibus ludis, certaminibuſque (vt fert) illa ætas admodum deditus eſſet, & alios fere omnes, dexteritate quadam, in quouis certamine ſuperaret, victorque lætabundus, nullo ſaltu, curſu, vel luctatu fatigatus, feſſos alios ad certamen prouocaret, paruulus quidam diuino ſpiritu excitatus, cœpit immodicos eius iocos, ludoſque corripere, & quaſi ſenili prudentia puerulus, puerum ad omnem modeſtiam, morumque grauitatem exhortari. At ille cum verbis procacibus monita contemneret, puer in terram abiectus, fletu valde lachrymabili Cuthbertum his verbis appellauit; Ludere te inter paruulos non decet, quem Dominus maioribus etiam natu, magiſtrum virtutis conſecrauit. Inter hæc Cuthbertus, ex genu altero ita grauiter laborare cœpit, vt omni pedis officio deſtitutus, aliorum vti cogeretur miniſterio. Itaque die quodam foras à miniſtris deportatus, vt pratorum herbarumque viriditate animum relaxaret, ſub dio recubuit; viditque repente equitem, ſplendido admodum veſtium cultu ornatum, ad ſe venientem, qui blando eum ſermone compellans, obſequium aliquod ſibi præberi rogauit. Cui Cuthbertus; Sane tuis ego promptiſſime obſequijs aſtare percuperem, niſi huius compede languoris prohiberer; ſimulque tumorem oſtendens, ecce, inquit, nulla medicorum induſtria ſanari poſſum. Cui eques; Coque, inquit, triticeam in lacte farinam, & hac

Admonetur Cuthbertus puer, à puerulo.

Cuthbertus è pede

Digitized by Google

& hac confectione calida, tumorem ſuperunge; & ſine mora beneficium ſanitatis conſequeris. His dictis, celeri ſe curſu in viam dedit; ſtatimque Angelum Dei eſſe cognouit. *laborans, ſanatur ad Angelo.*

Tanto igitur, tamque inſperato beneficio affectus, ſe totum diuino amori conſecrauit, & aſſiduas Deo pro aliorum ſalute, cum multis lachrymis preces offerre non deſtitit. Agebat remotis in montibus pecorum ſibi commiſſorum curam; cumque, cæteris alto ſopore depreſſis, peruigil in oratione nocte quadam perſiſteret, vidit ſubito immenſum de cælo lumen noctis diſcutere caliginem; in quo beatorum ſpirituum agmẽ terras petens, animam ſimili ſplendore fulgentem, ad cælos deducebant. Hac viſione mirifice exhilaratus, paſtores graui ſomno conſopitos, ad diuinas laudes ardenti ſtudio celebrandas, excitauit, cumque incredibili ex tanto ſpectaculo perfuſus gaudio, viſionis ſeriẽ enarraret, mane facto agnouerunt, antiſtitem Lindisfarnenſem Aidanum magnæ virtutis virum, eodem tempore, raptum de corpore, cæleſtia regna petiuiſſe. Tum Cuthbertus; Si ego, inquit, ſtudio vnius noctis, in precibus tranſactæ, rem adeo admirandam videre merui, quid tandem erit, ſi totam mentis meæ aciem, ad rerum diuinarum contemplationem contulero? Pudeat igitur ſomno & inertiæ deditos, cæleſtium rerum cognitione fraudari. Hæc cum dixiſſet, relictis pecoribus monaſterium petere conſtituit. Solus autem iter ingreſſus intrauit religioſæ cuiuſdam matris familias domum, quæ, qua erat benignitate in peregrinos, plurimis ſummæ beneuolentiæ indicijs, eum ſuſcepit, menſamque apponere volebat. At vir ſanctus cũ nullis precibus induci poſſet, vt ieiunium illius diei, qua memoriam Christi pro nobis in crucem ſublati recolebat, ſolueret, cœptum iter ieiunus proſecutus eſt. Cumque inſtante iam veſpera, cerneret ſe iter complere non poſſe, & ab omni ſpe hoſpitij excluſum eſſe, in proximum quoddam tugurium deſertum ſe contulit, vt alterius diei lucem in eo expectaret. Vbi cum de more, ſe

Viſio S. Cuthberti.

Aidani animæ petit regna calorũ.

Ieiunium ſexta feria, quam antiquum.

re, ſe ad precandi ſtudium componeret, & magna interim, non tam ſui, quam equi, labore & ieiunio pariter exhauſti, miſericordia caperetur, fœni manipulum tecto auulſum equo obiecit; ipſe vero orando horam ducere cœpit. At equus rictu, alium ſimiliter manipulum auellere tentans, linteum quoddam nitidiſſimum pariter detraxit; quod cernens vir ſanctus, finita oratione, acceſſit; & linteum diſſoluens dimidium panis calidi, & carnem quæ vni abunde refectioni ſufficiebant, inuenit. Stupet vehementer vir diuinus; ſed mox ſublatis ad cælum oculis, Tuum eſt, inquit, Domine, hoc beneficium qui me famulum tuum ieiunantem, vt quondam Eliam ſolitarium, in hac ſolitudine paſcere dignaris. Ab eo autem tempore, ſummo ſtudio ieiunandi conſuetudinem retinuit. Lętus autem ad Eatam Abbatem perueniens, ad ſpiritalia Chriſti caſtra tranſiuit; externoque ſpiritalis militiæ ſigno, tonſura donatus: fortem & inuictam Chriſti athletam ſe præbuit.

Diuinitus S. Cuthberto, eſca prabetur.

3. Reg. 17.

Cuthbert⁹ traditur, & fit monachus. Præficitur hoſpitio peregrinorum.

Iamq; inſigne virtutis ſpecimen cunctis de ſe præbebat, cum Alchfridus Rex pro redemptione animæ ſuæ, locum quendam monaſterio conſtruendo idoneū, Eatæ Abbati donauit; qui ſtatim Cuthbertum, propter ingenitam benignitatem, peregrinorum hoſpitio præfecit Suſcepit magno cum gaudio & alacritate, officium illud Cuthbertus; totiſq; & animi & corporis eam in rem viribus incubuit, vt quam optime, benigne faciendi ſtudio, de omnibus mereretur. Primo diluculo, ſolito precationis ſtudio peracto, ad pauperes hoſpites requirēdos exibat; ingreſſuſq; cellulā, iuuenē decora admodum facie ſedentem ibi inuenit; quem hominem eſſe ratus, ſolita humanitatis ſignificatione ſuſcepit. Manibus aquam infudit, pedeſque diligenter abluit, menſam cibo potuque inſtructam appoſuit, nec vllum deniq; charitatis officium prætermiſit. Cumq; inſtaret & vrgeret, vt collapſas itineris labore vires cibo reficeret, renuit; negauitque, ſe quicquam ſumpturum. At Cuthbertus; Obſecro inquit, mi frater, reficias, dum rediens calidum tibi panem, quos coctos

Angelum, hoſpitio ſuſcipit. Cuthbertus.

Digitized by Google

iam ſpero, afferam. Abijt, & quanta potuit celeritate maxima rediẽs, hoſpitem quem reliquerat non inuenit; & admiratione defixus, veſtigia, qua ierat, explorat. Nix recens terrã contexerat, ſed nullum in ea veſtigiũ inuenit. Stupore itaq; oppreſſus, ſublata menſa conclaue petijt; ſtatimq; miri odoris fragrantiam naribus percipiens, Ecquid eſt hoc, inquit ſimulq; huc atq; illuc circumſpiciens, tres iſtic calidos niueo candore panes poſitos eſſe vidit. Tum demũ Angelum fuiſſe intelligens, miraculi virtute compunctus, maiorem ex eo virtutum operibus curã impendebat. Nec fuit illi Angelorum viſitatio hæc infrequens; ſed ſæpius & verbis ſuauiſſimis, & cibis cæleſti ſapore conditis, ab illis refectus fuit.

Tres pães, ab angelo relicti.

Inter hæc, peſtilens contagio, quæ ſtragem magnam in populo edebat, virum ſanctum corripuit. Fratres autem, qui ſalutem ſuam eius vita contineri arbitrabantur, noctem totam in precibus peruigilem traducebant. Quod cum vir ſanctus cerneret, Quid, inquit, fierine poteſt, vt diuina bonitas tot talium que virorum preces deſpiciat? Date baculum, caligaſque; & ſtatim, quamuis acri morbi dolore premeretur, baculo infirmos artus ſuſtentante, greſſum tentauit; & ſanitatem non ſine ingenti omnium admiratione adeptus eſt.

Cuthbert⁹ peſte correptus, mirabiliter ſanatur.

Hoc rurſus nouo affectus beneficio, dictu mirum eſt, quam ardentibus diuini amoris facibus incenſus fuerit. Et quidem, cum multos flagitijs deditos cæca mente in peſtem ruere cerneret, incredibili ſtudio animarum curam ſuſcepit, tantoque charitatis ardore ac docendi peritia, viam veritatis errantibus inſinuauit, vt omnes publica confeſſione ſcelera ſua proferrent, nec vllum pœnitentiæ laborem, quamuis grauiſſimũ ſubire recuſarent.

Dat operã, hominibus ad Deũ conuertendis.

Erat Oſvvini Regis ſoror Ebbe, ſacrarum Chriſti virginum mater, multis virtutibus, & ſanctitatis opinione clara; quæ fama beati huius viri excitata, obnixe rogauit, vt ſuis virginibus iuſtitiæ viam, & pulchritudinem, ſermone coram inſtituto, explicare vellet.

Ebbe, Abbatiſſa, ſoror Oſvvini Regis.

let. Paruit vir Dei lubens; peractoque ſermone, cum poſt longas intempeſtæ noctis vigilias domum redire vellet, quidam è fratribus clanculum eius veſtigijs inſtitit. At ille egreſſus monaſterio, ſequente exploratore, ad maris ripas deſcendit; moxque toto corpore in mare ad collum vſque demiſſo, peruigiles vndiſonis in laudibus, tenebras noctis exegit. Appropinquante autem diluculo, aſcendens in terram, orationem flexis genibus proſequutus eſt. Et ecce duo, de maris profundo, quadrupedia, quæ vulgo Lutræ vocantur, officioſo admodum obſequio venerunt; nam humi ante illum proſtrata, anhelitu ſuo, pedes frigoris aſperitate confectos, fouere, & villo extergere ſatagebant. Hæc cum frater abſconditus cerneret, corpore, & mente totus tremere cœpit. Nec enim dubitabat, tantæ ſanctitatis virum quicquam latere poſſe. Quod plane euenit; nam mane facto, cum ille ſupplex ſe eius ad pedes dimitteret, & veniam ſuæ curioſitatis cum lachrymis poſtularet, Hac tibi, reſpondit, conditione libens ignoſco, vt quicquid vidiſti, ante obitum meum mortalium nemini pandas.

Vide, quomodo etiã bruta animalia, famulis Dei inſeruiant.

Attende veram cordis humilitatem.

Accidit quodam tempore, vt vrgente monaſterij neceſſitate, Pictorum terram, qui Niduari vocãtur, naulgio peteretur; cumque aſſumptis in eam rem duobus comitibus, cibos neceſſarios propter blandientis auræ temperiem, qua iter citiſſime confecturos ſe ſperabant, minime aſſumerent, euenit præter opinionem, vt aeris temperie in ſæuam tempeſtatem mutata, diuitius, cum maris fluctibus luctantes errarent, & fame pene confecti periclitarentur; Tum Cuthbertus, qui, inquit, otio torpeſcitis? vbi fides, vbi ſpes veſtra? Nunquid patrem in cælis habetis? Nunquid is potens eſt, qui quondam filijs Iſrael, in deſerto omni humana ope deſtitutis, benigne conſuluit, & nobis ſuccurrere? Hæc dicens, nauis proſpero ad ripam vento appulſa eſt; & in terram egreſſi, tria delphinæ carnis fruſta repererunt, quibus & famem depulêre, & Dei, in ſeruos ſuos, bonitatem miris laudibus extulerunt.

Exodi 14. & 16.

Diuinitus illi, & ſocijs eſca præbetur.

Die

Die quodam verbum Dei prædicaturus, aſſumpto puero comite egrediens, cum longa itineris moleſtia fatigati, nihil ſecum tuliſſent, quo fractas ieiunio vires reſtaurarent, dic puer, inquit, quid tibi nunc animi eſt, cum nihil cibi potûſue ad manus nobis eſſe ſcias? Et ille; Hæc res vehementer me angit Pater; nam nec viaticum, nec amici adſunt, qui periclitãtibus nobis ſuccurrere poſſunt. Tum vir Dei; ô fili, inquit, ſecurus eſto; nunquam enim qui ſe totos ad Dei obſequium tranſtulerunt, eius ope, in quauis neceſſitate deſtituentur. Vide'ne aquilam iſtam pennis in ſublime volantem? Hanc diligenter obſerua; eius namque miniſterio Dominus nos conſolabitur. Vix hæc vir ſanctus effatus erat, cum aquila arreptum è flumine piſcem in terram demiſit; cuius dimidiam partem aquilæ relinquentes, alteram ſibi in cibos aptârunt; gratiſſimoque refecti conuiuio, miſericordiam Domini, debitis laudibus celebrârunt. Poſt hæc, ad euangelij prædicationem accedens cum maxima voce de rebus diuinis diſſereret, diabolus, ne ſceleratos ad pietatis ſtudium, à flagitijs auocaret, in medio concionis, ignem in proxima villa fictitium excitauit; de quo vir Dei in ſpiritu edoctus, admonuit cunctos, vt attentas aures præberent, nec ſe dœmonis eluſione in fraudem pelli ſinerent. At illi grauí inanis periculi timore perculſi, relicto Dei verbo, ad opem ferendam nequicquam conuolant; ſed mox ad locum vt venerunt, non veras flammas, ſed diaboli figmentum eſſe cognouerunt. Tum pudore ſuffuſi, antiqui ſerpentis fraudes agnoſcentes, leuitatis ſeſe condemnârunt.

Nota firmã in Deo confidentiam.

Piſcem ab aquila accipit.

Diabolus igne phantaſtico, turbam à concione auocat.

Erat præfecto regis Egfridi Hildmer nomine, vxor cum primis religioſa; quædam pietatis operibus & eleemoſynis, ſummo ſtudio incumberet, ſubito à demone correpta, horrendis clamoribus; & lugubri valde eiulatu, periculum in quo verſabatur, teſtabatur. Tunc vir eius ad Cuthbertũ properans, qui fœminam propter multiplices virtutes, quibus in vita ſemper ornata fuerat, valde charam habebat, extremum vxoris diſcri-

Hildmer præfecti Vxor, à dœmone obſidetur.

crimen denunciat, orat atq; obſecrat, vt ſuis eam precibus commendatam habeat? & ſacerdotem mittat, qui opem ei ſalutarem, in vltimo vitæ diſcrimine ferat. Cumq; à dæmone eam obſeſſam indicare, (quaſi in ficta religionis ſpecie, inteſtinũ hactenus ſcelum occultaſſet) erubeſceret, vir, Dei, & anguſtiam animi eius, & vxoris cruciatũ præuidens; Quid, inquit, prauam de coniuge tua opinionem concipis? Non ſoli ſcelerati, & à Deo auerſi, dæmonum ſupplicijs in hac vita ſubijciuntur, ſed & innocentes, & excellenti vitæ ſanctitate præditi, occulto Dei iudicio huiuſmodi cruciatibus exercentur. Sed æquo animo eſto; ego enim tecum pergã, & ab omni moleſtia liberatam eam inueniemus. Nondum ædibus, in quibus vinculis conſtricta iacebat, appropinquârant, cum fœmina, quaſi de ſomno excitata, ſolutis vinculis accurrit, & arrepto per frœnũ equo, cui ſanctus inſidebat, ſummas lætitiæ & gratiarum actionis extulit voces.

Etiam pij, & ſancti homines, à dæmonibus in hac vita obſidentur.

Et hæc quidem, aliaque præclaræ *virtutis indicia*, in Mailroſenſi degens monaſterio, multis annis cum dediſſet, Eata Abbas, in Lindisfarnenſe, quod eius etiam regimini ſubiectum erat, eum tranſtulit; vt verbo & exemplo, cunctos ad acerrimum virtutis ſtudium excitaret.

S. Cuthbertus, fit Præpoſitus, cœnobij Lindisfarnẽſis.

Cuthbertus primo ingreſſu, mentes hominũ multis imbutas erroribus offendens, cum admiranda quadã vitæ integritate, tum ſignis & virtutibus ad veritatis agnitionem traducere cœpit.

Plurimos grauiſſimis oppreſſos languoribus, orationis inſtantia ſanitati reſtituit. Dæmoniacos, non ſolum præſens orando, tangendo, imperando, exorcizando; ſed & abſens, vel tantum orando, vel certe eorũ ſanationem prædicẽdo liberabat. Nullis humanis laudibus extollebatur, nullis perditorum hominũ calumnijs frangebatur. Erant in monaſterio fratres quidam, praua conſuetudine à ſanctiſſimis monaſticæ vitę diſciplinis longe abducti; Hos, cũ frequentib⁹ monitis, ad priſtinã vitæ ſeueritatẽ, reducere contenderet, & illi ani-

Miracula eius.

mis,

mis, in praua conſuetudine obſtinatis, reſiſterēt, & acerrimis interdum contentionibus, nulla ratione concluſis, ſuperiores euadere contenderent, ille vultu admodum placido conuentum dimittebat; & altera die, quaſi pridie obiectionis nihil ſuſtinuiſſet, mirabili verborū ſuauitate, auribus eorum animiſque, eadem inculcabat; ſicque tandem nullis laboribus vel iniurijs fatigatus, fratres prauæ conſuetudinis opinione imbutos, ad priſtinam viuendi normam traducebat; ſuauiter quoque arguere ſolebat puſillanimitatem fratrum, qui grauiter ferrent, ſi qui eos nocturnę vel meridianę quietis tempore, importuna forte inquietudine ſuſcitarent, dicens; Nemo mihi moleſtiam facit me excitando de ſomno, ſed potius lætificat; facit enim vt diſcuſſo ſomni torpore, vtile quid agam vel cogitem. Tantum autem erat compunctioni deditus, tantum cæleſtibus ardebat deſiderijs, vt Miſſarum ſolennia celebrans, nequaquam ſine lacrymarum profuſione ea implere poſſet: ſed congruo ſatis ordine, dum paſſionis Dominicę myſteria celebraret, imitaretur ipſe quod ageret: ſeipſum videlicet Deo in cordis contritione mactando: ſed & aſtantem populum ſurſum corda habere, & gratias agere Domino noſtro, magis ipſe cor quam vocem exaltando, & potius gemendo, quam cantando admoneret.

Patiētia ſua frangit quorundā pertinaciā.

Vigiliarū amantiſſimus.

Miſſam ſine lacrymis non celebrat.

Poſtquam autem, & hanc concreditam ſuæ fidei vineam egregie excoluiſſet, ardentiore rerum diuinarum amore incenſus, locum ſolitudinis vehementer expetijt. Et quidem obtenta ab Abbate, licentia, Inſulam hominibus inacceſſam, ſolis autem dæmonibus cognitam, intrepide acceſſit. Sed dæmones, ad primum militis Chriſti ingreſſum, fuſi fugatique ſunt; ipſe vero, anguſto ibidem conſtructo habitaculo, (ita vt quatuor concluſus parietibus, oculos & mentis & corporis, ad cælum tantum erectos haberet) tanta vitę ſanctimonia vixit, vt cum locus omni aquarum ſolatio, ad corporis refocillationem deſtitutus eſſet, precibus ſuis ſanctiſſimis, fontem è rupe duriſſima excitauerit. Neque hoc

Petit locū deſertum.

Precibus, in inſula fontem impetrat.

hoc ſolum aquæ elementum. Chriſti famulo deſeruiebat, ſed reliqua conditoris opera, quæcumque neceſſaria eſſent, ſtupendo quodam miniſterio ſuccurrebant. Quod mirum tamen videri non debet. Qui enim rerum omnium creatori, fide & integro corde famulatur, mirum non eſt, ſi eius imperijs ac votis, (ad cuius ſalutem angelici ſpiritus prompti aſſiſtunt) inanimis creatura deſeruiat.

Varia alia miracula eius.

Paucis, cum eximia ſanctitatis opinione annis, in ea ſolitudinem exactis, cœpit frequens hominum multitudo tantum virum viſendi ſtudio, eo confluere, quos ille quauis vel corporis vel animi moleſtia oppreſſos, liberos ita à ſe dimiſit, vt nemo non vehementer ſe eo veniſſe gauderet. Laborabat id temporis Elfled abbatiſſa, diuturno membrorum languore; adeo, vt medicorum ope deſtituta, nihil ei reliqui eſſet, quam aſſiduis lachrymis propriam lamentari miſeriam. Interea cum ei, Cuthberti veniret in mentem; Vtinam, *inquit*, aliquid ex ſanctiſſimi illius viri rebus *poſſiderem*, confido plane quod ab hac ægritudine aliquid laxamenti caperem. Allata fuit zona linea, qua vir ſanctus vti ſolebat; Admouit eam ſuo corpuſculo; & protinus omni languore fugato, pedibus ſalua & incolumis ſubſtitit. Hoc eodem remedio, quædam è ſacris virginibus, quę ſub huius Abbatiſſę diſciplina Chriſto militabat, à graui capitis dolore ſanata fuit.

Elfled Abbatiſſa, Zona viri ſancti, à languore curatur.

Eodem modo, & monialis quadē.

Eodem tempore, Anglicana Synodus congregata, beatum virum ad Lindisfarnenſem epiſcopatum vocauit; quem ille, quamuis inuitus ſubiret, magno virtutum omnium ſplendore adminiſtrauit; commiſſam namque ſibi plebem & orationibus protegebat aſſiduis, & admonitionibus ſaluberimis ad cœleſtia vocabat. Et quod maxime Doctores iuuat, ea quæ agenda docebat, ipſe prius agendo præmonſtrabat. Eripiebat inopem de manu fortiorum eius, egenum & pauperem à rapientibus eum; triſtes ac puſillanimes conſolari, male autem gaudentes, ad triſtitiam, quæ ſecundum Deū eſt reuocare, curabat. Solitam vitæ parſimoniam obſerua-

Synodus Anglicāa, cogit eum ad Epiſcopatum Lindufarnenſem.

Qualiter in Epiſcopatu vixerit.

ſeruare ſedulus, & inter frequentiam turbarum, monaſticæ vitæ rigorem obſeruare ſollicitus gaudebat. Eſurientibus alimenta, indumenta præbebat algentibus; cęteriſque vitę pontificalis inſignibus rite decoratus incedebat. Cuius internis, id eſt animi virtutibus, ea quoque, quibus foris effulgebat, miraculorum ſigna teſtimonium dabant.

Die quadam, diocœſim ſuam peragrans, venit ad comitis cuiuſdam villulam; cuius vxor animam agebat. Comes audito viri ſancti aduentu, eum ad ſe inuitauit, & obnixe, vt aquam, qua coniugem iam iam morituram aſpergeret, benediceret; rogauit. Annuit deprecanti, vir Dei, & allatam benedicens aquam, dedit presbytero; qui ægrotæ lectulum aſpergens, & guſtum ſalutiferi hauſtus in os immittens ita omnem languorē fugauit, vt ipſa protinus exurgens, ipſis ſuæ ſanitatis miniſtris, pulchro ſane ſpectaculo, miniſterium præbuerit. Hinc digreſſus, ad ſacram quandam virginem, quæ anno integro intolerabili capitis, & totius lateris dolore vexata, cunctos in ſui miſericordiam trahebat, deuenit. Hanc vir beatus lachrymabundus aſpiciens, ſacro, in Chriſti nomine, oleo perunxit; & paucos poſt dies, ab omni ægritudinis moleſtia libera extitit. Alium quoque, grauiſſimis morbi doloribus oppreſſum, pane à ſe benedicto, ſanitati reſtituit.

Aqua benedicta, ſanatur ægra.

Oleo benedicto, ſic & pane, curātur infirmi.

Iuuenem quendam, peſtilentis morbi contagione oppreſſum, & omni medicorum ope deſtitutum, cognati, ad montes, in quibus barbaris vir Dei Euangeliū annunciabat, detulêre; orantes obſecrantesque; ne hominem cum morte confligantem, & omni humano ſolatio carentem, deſpiciat; ſi graſſantis morbi vim perhorteſceret, ſaltem à longe benedictionis gratiam conferret. Quibus ille; cito inquit, miſerum adducite, vt ſanitatem conſequatur. Nec mora; iuuenem longæ ægritudinis acerbitate tabefactum, vt iuſſi erant, lecto decumbentem, in ſyluis deponunt. Cui ſtatim, ſola orationis & benedictionis ſuæ virtute, vir Dei, optatā

Precibus ſuis, pellit peſtem.

ſorum nomen, & officium ſuſtinebitis. Porro, homines nefarios, & qui per ſummum ſcelus ab vnitate Catholicæ pacis recedunt, tanquam peſtem fugite. Si vero peccatis noſtris exigentibus, in his terris præualuerint, ſatius longe eſſe ſtatuo, vt erutis de tumulo oſſibus meis, durum exilium, ſchiſmaticorum ſeruituti præferatis Catholica patrum ſtatuta diligentiſſime diſcere, & obſeruare contendite. Hæc ſuprema ſuis præcepta cum dediſſet, ſalutaribus acceptis Sacramentis, & eleuatis ad cęlum oculis, ſanctam Deo animam reddidit.

Moritur vir ſanct⁹.

Sacrum corpus, ad inſulam Lindisfarnenſem delatum eſt, & in B. Apoſtoli Petri eccleſia reconditum; vbi nouis miraculis, quantam gloriam à Deo recepiſſet, declarauit. Erat in ea inſula puer quidam, atrociſſimo dæmone vexatus; qui cum nullis exorciſmis ab inſanis clamoribus, & horribili mentis furore, ad modeſtiam vocari poſſet, nec vllis precibus, vel ſanctorum inuocationibus, ſpem ſalutis conſequi, & pater interim cum multis querimonijs & fletu, ſanctorum limina obeundo, opem aliquam filio ſuo quæreret, quidam de presbyteris, patris & filij miſertus, particulam vnam terræ illius, in quā aqua illa, quæ defuncti Cuthberti corpus lauerat, effuſa erat ſumpſit, eamque in os pueri ingeſſit. Qui poſt diras admodum voces, cum flebili valde eiulatu emiſſas, ſomno correptus, mane ab omni furore mentis ſanus inuentus eſt, & voce gratiſſima Cuthberti meritis eam ſe adeptum eſſe teſtificatus eſt. Vt autem clarius viri DEI ſanctitas innoteſceret, factum eſt poſt annos vndecim, Deo diſponente, vt fratres monaſterij eius, magno deſiderio ſacra eius oſſa, à carnibus, vt putabant, iam ſatis ſuperque purgata, de terra leuandi tenerentur. Reſerato autem ſarcophago, ita ab omni corruptione non modo corpus, ſed & veſtimenta integra repererunt, vt dormienti magis quam mortuo ſimilis eſſet. Quo viſo, tanto timore & tremore perculſi ſunt, vt vix loqui, vix auderent intueri miraculum, quod patebat; vix ipſi quid agerent noſſent. Cum forte eodem tempore, cle-

Locus ſepulturæ eius.

Eximia ibidem miracula.

Dæmoniac⁹ ſanatur mirabiliter.

Corpus ei⁹ poſt annos vndecim. integrum repertum.

ricus quidam reuerendiſſimi antiſtitis Vuillebrordi adueniens in grauiſſimam infirmitatem decidit, qua paulatim creſcente, tandem à medicis deſperatus eſt. At vero cum nihil ſibi opis in humanis reliquum cerneret, petijt à miniſtro ſuo ad corpus ſanctiſſimi huius viri deduci Deductus, & tumulo præſentatus, fixis in terram genibus ſanctum Cuthbertum inuocauit, vt ſuis precibus pro peccatorum eius indulgentia, apud communem omnium Deum & parentem intercederet, & ſanitatis gratiam ad maiorem Dei gloriam ei impetraret. Demiſſo in terram capite, orationem eandem repetebat; cum langore ſenſim recedente, vires priſtinas paulatim redire ſenſit; ac tandem pedibus inſiſtens, cum ingenti omnium admiratione, domum robuſtis viribus abijt.

Infirmus, ad eius ſepulchrum ſanatur.

Erat in monaſterio quodam non procul inde poſito, paralyticus quidam, pro cuius ſalute, Abbas cum ingentem peccuniæ vim in medicorum operas inutiliter profudiſſet, & maior morbi vis indies hominem magis magiſque conficeret, ille humano deſperato auxilio, miſit qui aliquam ei reliquiarũ Cuthberti partem adferret. Attulit, qui miſſus fuerat, calceamenta, quæ viri Dei pedes in ſepulchro induerant; quibus ægrotus ſimiliter indutus, Cuthbertum aſſiduis precibus pulſauit, vt aliqua ſui miſericordia caperetur, & diutinum languorem precibus ſubleuaret. Hæc dum oraret, ſomno corripitur; & noctis intempeſtæ ſilentio, communi ad diuinas laudes ſigno dato excitatus, è lecto membra erexit, firmoque gradu cum ſumma alacritate templum ingreſſus, diuinum officium cum alijs perſoluit, & ab omni deinceps membrorum languore liberatus fuit. Hæc & alia quædam Venerabilis Beda de S. Cuthberto. Longo vero poſt tempore, alius quidam ſumma grauitate auctor ſcriptum reliquit, ſancti eiuſdem corpus, poſt annos quadringentos & decem & octo, eadem integritate fuiſſe repertum.

Item paralyticus, vſu calceamentorum eius.

Riderẽt hæc hæretici, ſed ſi Petri & Pauli ſudariola ad mentem reuocent, quare non credant? Idem enim Dominus eſt, qui ſua, hac, gratia, in nobis, operatur.

Poſt annos 418. corpus eiꝰ integrũ repertum.

VITA S. BENEDICTI, ABBATIS PRÆſtantiſſimi: monachorum Patriarchæ; ex ea quæ eſt per ſanctiſſ. Pontificem Romanum Gregorium, conſcripta. Claruit maxime, Ab anno Redemptoris 523. vſque ad annum 543. Vigilij Pap. 4. Iuſtiniani Imp. 14. Totila Gothorum regis 2. *Cæſar Bar. Annal. tō. 7. & in Not. Marty. Romani.*

BENEDICTVS liberiori ex prouincia Nurſiæ genere ortus, cum puer Romæ liberalium artium diſciplinis traditus, cerneret multos inanis ſcientiæ opinione tumidos, per abrupta vitiorum præcipites ruere, ſubito pedem, quem quaſi in mundi ingreſſu poſuerat, retraxit; deſpectiſque literarum ſtudijs, ſapienter indoctus, in deſertis locis, tota mente pietatem, vnicum ſalutis portum, ſectari conſtituit. Erat ei nutrix, quæ arctiori eum amoris vinculo complectens, quam vt ſe ab eo diuelli pateretur, veſtigijs eius ſedula inſtitit; cumque ad locum, quem Effide appellabant veniſſent, & ab amicis pro neceſſitudine, diutius ibidem, eximia beneuolentiæ ſignificatione detineretur, nutrix, vt triticum à paleis ſecerneret, capiſterium à vicinis mulieribus commodauit; quod incaute ab ea ſuper menſam derelictum & ſubito caſu fractum, magnos ei luctus lachrymaſque mouit. Benedictus autem lachrymis ſuæ nutricis vehementius commotus, ablatis ſecum vtriſque fracti capiſterij partibus, ſe totum in orationem dedit, ſurgenſque ita partes ſolidatas inuenit, vt nulla in eo fracturæ veſtigia apparerent. Quæ res & nutricem mirifice exhilarauit, & eius loci incolas excitauit, vt ipſum vas in eccleſiæ ingreſſu ſuſpenderent, ne vlla vnquam obliuione tam præclari miraculi memoria deleretur. At Benedictus ne ex laude humana, ſancti ſui propoſiti naufragium faceret, clam ad deſertum locum quadraginta fere millibus ab vrbe Roma diſtantē (cui

21. Martij. Patria eius.

Benedictus puer fractū capiſterium oratione integrū reſtituit.

Digitized by Google

Petit deſertum. Sublacus nomen eſt) ſeceſſit. Quo dum fugiens pergeret, monachum quendam Romanum nomine, qui ſub Theodati diſciplina vitam ſanctiſſime degebat, obuiam habuit; qui explorata Benedicti mente, acrius eum diuinis ſermonibus in pietatis ſtudium inflammauit; additoque ſacro religionis habitu, in arctiſſimum ſpecum dimiſit; vbi Benedictus tribus annis, ſoli Deo, Romanoq; cognitus, cũ eximia ſanctitatis laude vixit.

Romanus monachus, S. Benedictum in ſpecum includit.

Romanus autem cum pro ſua in virum Dei charitate, panem ſtatuto tempore ex eminentiore rupis loco, in ſpecum per funem demittere ſolet, ſignumque aduentus ſui tintinnabulo ex fune ſuſpenſo daret, accidit quodam die, vt diabolus inuidia concitatus, miſſo lapide ipſum confringeret, Romanumque ab inſtituto charitatis opere auertere conaretur. Cum vero omnipotens Deus, & Romanum à labore quieſcere, & Benedicti vitam hominibus in exemplum demonſtrare vellet, cuidam presbytero in feſtiuitate *paſchali* epulas ſibi paranti, apparere dignatus eſt dicens, Tu tibi delicias præparas, & ſeruus meus illo in loco fame ſitique cruciatur. Qui protinus in ipſa ſolennitate cibis illis, quos parauerat, onuſtus, per abrupta montium, per concaua vallium, per defoſſa terrarum Benedictũ quæſiuit, inuentumque in ſpecu benigne ſalutauit, & ad communes epulas inuitauit Benedictus qui propter longam humanæ conſuetudinis inſolentiam, in menſium dierumque obliuionem iampridem venerat, & maximæ feſtiuitatis, quæ ſummo Chriſtianorum omnium gaudio celebratur, tempus adeſſe ignorabat, cibum ſumere recuſauit. Cũmque presbyter ita ſe habere, & à Domino miſſum ſe eſſe confirmaret, libenter acquieuit. Eodem quoq; tempore etiam paſtores eum in ſpecu latitantẽ inuenerunt; quẽ dum hirſutis beſtiarum pellibus veſtitum inter fruteta cernerent, beſtiam eſſe rati ſunt; ſed ex ſuauiſſimis diuiniſq; eius ſermonibus virum Dei cognoſcentes, ipſi à beſtiali mente ad eximiam pietatis gratiam mutati ſunt.

Presbiter à Deo admonitus, adfert cibum S. Benedicto.

Inuenitur in ſpecu, à Paſtoribus.

Quadam die ſolus in ſolitudine oberrans, auis, qui vulgo

Digitized by Google

vulgo merulam dicunt, adfuit; quæ magnam ei, importuno circa faciem eius, volatu, moleſtiam exhibuit; quam cum manu capere potuiſſet, edito crucis ſigno abegit. Vix auis receſſerat, & ſtatim tanta carnis tentatio, ex recordatione fœminæ quondam à ſe viſæ (quam dæmon ante mentis eius oculos reducebat) hominem inuaſit, vt voluptate victus, conſilium de eremo deſerenda, caperet. Cumque dubius admodum animi, oculos in omnem partem verſaret, forte vrticarum & veprium denſa fruteta conſpexit; moxque indumento reiecto, nudum ſe in illos ſpinarum aculeos, & vrticarum incendia proiecit; ibique diu volutatus, voluptatem traxit in dolorem; ac toto corpore ſaucius exiens, egregie libidinis incendium extinxit; adeo vt nulla deinde prauæ cupiditatis moleſtia quateretur.

Tẽtationẽ carnis patitur vehementem. & quopacto eam ſuperet.

Cœperunt ex eo tempore multi ad eius diſciplinam confluere. Erat in vicino monaſterium; cuius præſide defuncto congregatio vniuerſa ad Benedictum veniens, infimis & importunis precibus poſtulauit, vt defuncti patris munus ſubiret. Renuit vir ſanctus, dixitque vitæ ſuæ inſtitutum cum illorum moribus minime conuenire. At illi cum inſtarent vrgerentque, prouinciam ſuſcepit, & fluxos mores ſeueritate diſciplinæ aſtringere conari. Tum illi dementiæ & temeritatis ſe inuicem accuſantes, conſilia plena iniquitatis, de morte ei inferenda] captarunt. Statuere itaq; venenum vino mixtum viro Dei propinare; celerique morte ſalutis præcepta impedire. Cum ergo vir ſanctus accubuiſſet, & vas vitreum in quo peſtifer potus erat, extenſa manu benediceret, ilico vas, virtute crucis confractum, potũ effudit, & ſceleratorum conſcientias redarguit. Tum vir Dei placido vultu, menteque tranquilla; Deus inquit, veſtri miſereatur ô fratres; quare tam nefarium ſcelus operari voluiſtis; Ite, & patrem moribus veſtris conuenientem, quęrite; me enim habere poſt hac minime poteſtis. His dictis, antiquum habitationis locum repetiuit, vbi & virtutis exemplo & pietatis diſcipli-

Aſſciſcitur in Abbatẽ.

Diſſoluti monachi, non ferunt S. viri rectitudinem.

S. Benedictus duodecim monaſteria extruit.

ciplina, plurimos ad inſignem vitæ ſanctimoniam perduxit. Duodecim ibidem monaſteria, maximis virtutum omnium muneribus egregie ornata conſtituit; ad quæ Romani, ſuos filios, optimis diſciplinis moribuſque imbuendos tranſmiſêre; inter quos Placidus Tertullij patricij filius, & Eutychij Maurus extiterunt.

Fontes aquarum 3. diuinitus impetrat.

Erant ex his, quæ conſtruxerat, tria in rupe monaſteria poſita, quæ propter aquarum inopiam, fratribus ingratam & permoleſtam habitationem præbebant. Ad Benedictum igitur ſupplices venientes, orant vt ea habitacula ad fluenta aquarum transferri patiatur. Quos cum blandis verbis conſolatos dimiſiſſet, nocte eadem, aſſumpto Placito adhuc puero, montis rupem conſcendit, fuſaque ad Dominum oratione, tres fontes è rupe duriſſima ſcaturientes impetrauit. Erat in vno ex eis monaſterijs monachus, qui frequenti diuinarum rerum tædio victus, vagabatur. Cumque nullis Abbatis ſui monitis, ad officium reuocari poſſet, ad virum Dei Benedictum deductus eſt. Qui ipſe quoque ſtultitiam eius vehementer increpauit. At ille ad monaſterium reuerſus, inueterato conſuetudinis malo ſuperatus, tertio die ad vagam mentem rediji. Quod cum ſeruo Dei ab eiusdem monaſterij patre ſu ſſet indicatum, mox ad monaſterium iuit ægram monachi mentem ſanaturus.

Diabolus, monachũ ab oratiõe abſtrahit.

Obſeruabat ſedulo vir ſanctus quid ageret, quaue attentione precibus incumberet; cum ecce puerulum tetro colore deformem, monachum per fimbrias veſtimenti foras trahentem conſpexit; quem virga cæſum, correxit, demonemque fugauit.

Aliud inſigne miraculum.

Quodam tempore Gotthus quidam à Benedicto in ſanctam monachorum ſocietatem admiſſus, in mandatis acceperat, vt locum quendam iuxta ripam fluminis vepribus obſitum perpurgaret. Cumque magna virium contentione operi incumberet, ferrum de manubrio excuſſum, in lacum decidit Gotthus tremebũdus ad Maurum cucurrit, & damnum quod fecerat nũciauit; Maurus Benedicto indicat. Benedictus ad lacum acce-

Digitized by Google

accedens, manubrium in lacum miſit; cui (mirabile dictu) ipſum ferrum protinus ſe applicauit. Die quadam ad hauriendam aquam puer Placitus egreſſus, impetu aquæ ad miſſum ſagittæ vnius, in flumen abreptus eſt. Benedictus diuinis intentus rebus, Dei ſpiritu edoctus, periculum in quo verſabatur, cognouit; Maurum euocauit; miſitque vt periclitanti in vndis opem ferret. Maurus, graui pueri periculo perculſus, poſtulata benedictione, ad patris ſui imperium concitus perrexit; & intrepide aquis ſe commiſit, puerumque per capillos raptum confeſtim eduxit. Quod vir venerabilis Benedictus non quidem ſuis meritis, ſed virtuti obedientiæ deputauit.

Maurus currit ſuper aquas.

Interea cum loca illa mirifica virtutum omnium ſplendore longe lateque clareſcerent, & multi in hanc monachorum ſocietatem, quaſi tranquillum vitæ portum ab aduerſa vitiorum tempeſtate, confugerent, Florentius quidam, vicinæ eccleſiæ presbyter, antiqui hoſtis malitia percuſſus, cœpit maledico dente famam ſancti viri corrodere, omnibuſque modis, ſtudijs eius derogare. Cum vero hac ratione nihil ſe proficere, ſed virum Dei, ab omnibus maiori ſanctitatis laude celebrari cerneret, inuidiæ facibus magis magiſque accenſus, miſit pro munere ſeruo Chriſti infectum veneno panẽ; quem vir Dei (quamuis peſtis minime eum lateret) cũ gratiarum actione ſuſcepit. Erat in vicina ſylua Coruus, qui ad ſtatam refectionis horam ad eum ventitabat, ciboſque de manu eius accipiebat. Huic panem illum obiecit, & in Chriſti Ieſu nomine præcepit, vt in locum ab omni hominum conſpectu remotum, proijceret. Coruus quamuis latentem veneni vim crocitando perhorreſcere ſe oſtenderet, iuſſa tamen impleuit; & alios pro mercede cibos, poſt trium horarum ſpatium rediens poſtulauit, accepitque. Florentius autem cum ne hoc quidem ſceleris inuento, Benedicto nocere potuiſſet, ad extinguendas diſcipulorum animas nefarium facinus excogitauit, In horto cellæ in qua vir Dei precibus incumbebat, nudas ſeptem pullas miſit;

Florentius presbyter, necem machinatur S. viro.

Nititur perdere animos diſcipulorum. quæ diſcipulorum animos, nefando ſpectaculo, libidinis contagione inflammarent At vir Dei de cella proſpiciens, cum facinus hoc in ſuorum capita, pro ſua ſolius perſecutione, inuentum certo prçuideret, & peſtem perniciemq; tenerrimis plantis inde pertimeſceret, inuidiæ locum dedit, ac habitatione mutare conſtituit. Florentius cum virum ſanctum caſtra mutare ex ſolario conſpiceret, ingenti gaudio exultans, ſummas lætitiæ voces dedit; ſed gaudium ex iniquitate conflatum, non potuit eſſe diuturnum. Nam ruina tecti ſubito oppreſſus, miſere occubuit; Benedicto dolente & lamentante inimici interitum. *Percutitur à Deo impius Presbyter.*

Porro vt religionis & pietatis ſtudium longius propagaret, animum aſſidua cogitatione intendebat. Erat caſtrum quoddam, quod Caſſinum appellabant, in excelſo montis vertice poſitum, & nefando Apollinis fano celebre. Magnus etiam in circuitu lucorum erat numerus; in quibus inſana infidelium multitudo, ſacrilegis ſacrificijs operam dabat. Illuc vir ſanctus contendens, contrito idolo, aram lucoſq; ſubuertit, & magna vocis contentione populum à nefandis ſacrificijs abſterruit. At malignus tanta & tam graui laceſſitus iniuria, vt acri vindicta dolorem leniret, ſe comparauit. Nam vt vir ſanctus ſacra monachorum habitacula eodem in loco eligere voluit, primo Benedictum maledictis impetere, ſed cum ille impuros clamores contemneret, parietis vnius ruina, puerum monachum miſerabiliter oppreſſit; quem Benedictus ad ſe allatum, orationis inſtantia, ad vitam reuocauit. Iacebat ingentis ponderis lapis; qui nullis fere viribus loco ſuo moueri poterat; cuius rei admiratione capti fratres, Benedictum adeunt; qui protinus oratione ſua pondus lapidis leuauit, mandauitque vt effoſſa terra, quidnam ibi lateret, diligenter inueſtigarent. Faciunt illi ſumma diligentia imperata, & idolum æreum inueniunt. Quo, caſu in coquinam proiecto, ignis, qui totum ædificium inflammare viſus eſt, repente exilijt. Fratres cum dæmonis præſtigijs illuſi, ſumma contentione periculum inane

Caſtrum Caſſinenſe.

Benedictus Aram Apollinis euertit.

Fremit in eum Satan.

Suſciat mortuum.

Præſtigia dæmonũ.

Digitized by Google

inane auertere conarentur, venit Benedictus, & vt oculos ſuos ſigno crucis munirent imperauit; ſtatimque flammæ, quas antiquus hoſtis finxerat, euanuerunt.

Claruit prophetiæ ſpiritu.

Fuit autem cum alijs virtutibus, tum prophetiæ ſpiritu admodum clarus. Quod dum Totila Gotthorum Rex auditione accepiſſet, vt eius rei periculum faceret, quendam è famulis ſuis, regio cultu & comitatu ornatum, ad eum miſit; cumque longo adhuc interuallo ab eo diſſiti eſſent, Benedictus magna voce clamauit, vt faſtum & ſplendorem alienum deponeret; qua illi voce adeo perculſi ſunt, vt ad terram ſtrati, vix oculos leuare auderent; domumque remeantes regi rem vt acciderat, expoſuerunt; qui ingenti admiratione pariterque timore correptus, Benedictum acceſſit, & proſtrato in terram corpore, temeritatis ſuę veniam poſtulauit; cui vir Domini prophetico ſpiritu, ventura cuncta prædixit.

Totilæ Regis, verſutia à S. Benedicto detegitur.

Curat dæmoniacũ.

Quidam Aquinenſis eccleſię clericus, horrendo vexatus dæmonio, cum plurima martyrum loca fruſtra viſitaſſet, tandem ad Benedictum deductus, ſanitatis quidem gratiam ſtatim recepit; ſed cum ſalutari præcepto, vt ab omni ſacri muneris functione abſtineret. Seruauit ille præceptum cum ſanitatis beneficio longo tempore; ſed cum alios ſibi, & ætate & eruditione inferiores, ea de cauſa præferri cerneret, diuini viri præcepti oblitus, ſacris ſe muneribus ingeſſit; ſtatimque hanc ſuæ temeritatis pœnam luit, vt nouis dæmonis inſidijs petitus, animam cum magno cruciatu exhalaret. Tanta erat in ſancto diuini ſpiritus abundantia, vt ne cogitationes quidem fratrum, latere eum poſſent Cum quodam tempore fames vehemens in Campaniæ regione increbuiſſet, & extrema tritici inopia monaſterium laboraret, fratreſque anxio valde animo eſſe videret, vocatos ad ſe, cum modeſtis verbis de diffidentia corripuiſſet, tum promiſſione cœleſtis auxilij rurſus conſolans, craſtina die rerum omnium abundantiam affuturam promiſit. Adſuit dies altera, & ducen-

Vide vltionem Dei.

Farina, diuinitus allata. ducenti farinæ modij ante fores inuenti ſunt.

Non longe ab eius monaſterio, duæ virgines generis nobilitate claræ Chriſto ſe conſecrârant; quibus vir quidam religione & pietate inſignis miniſtrabat. Cumque illæ paulatim, vt fieri ſolet, voti ſui oblitæ, generis nobilitate tumeſcerent, & indignas ſæpe contumelias in virum ſanctum detorquerent. nec vllis monitis linguæ petulantiam refrenare vellent, vir ille ad S. Benedictum perrexit, quantaſque pateretur verborum contumelis enarrauit. Benedictus audita iniquitate, protinus excomunicationis fulmine, ni linguam corrigerent, illis interminatus eſt. Illæ autem parum tam ſeuera comminatione perterritæ, paucis poſt diebus in eadem linguæ petulantiam vitam cum morte mutarunt. Cum vero in ea qua ſepultæ erant ecclesia, Diaconus inter Miſſarum ſolennia, ex more clamaret, Si quis non communicat, det locum; nutrix harum virginum, que oblationem pro ijs facere conſueuerat, terribili ſpectaculo defunctas de ſuis progredi ſepulchris & exire conſpexit. Quo ſane, vt par erat, vehementer territa, rem cum multis lachrymis ad Benedictum detulit; qui interminationis ſuę recordatus, manu ſua oblationem dedit, eaſque vinculo, quo innodatæ erant ſoluit; nec deinceps eccleſiam relinquere viſæ ſunt,

Abſolui poſſunt animæ, etiam corporibus exutæ, ab excommunicatione.

Erat in eius monaſterio religioſus quidam, tanta mentis inconſtantia agitatus, vt importunis admodũ precibus, contra datam Chriſto fidem, prorſus voti vinculo ſe ſolui poſtularet. Quem cum nullis vel monitis, vel precibus, in officio continere poſſet Benedictus, indignabundus eum à ſe repulit, & liberam quo vellet eundi facultatem conceſſit. Sed vix miſer pedem monaſterio extulerat, cum ingentem aperto contra ſe ore hiantem draconem conſpexit; qui non modo iniquã praui itineris libertatem impediebat, ſed crudelem etiã mortem minabatur, Ad cuius ille conſpectum proſtratus, lugubri admodum eiulatu, auxilium & opem fratrum implorare cœpit. Fratres horribili clamore excitati

Inſtabilis monachus, draconem vidit.

Digitized by Google

citati accurrêrunt, ſed draconem minime videntes, miſerum illum omnibus membris trementem reduxerunt; qui inconſtantię ſuę culpam agnoſcens, protinus ad mentem rediit, & ad extremum vitæ ſpiritum inſigni cum pietatis laude, Deo militauit.

Zalla, hominis perfidi crudelitas & auaritia.

Temporibus Totilę regis Gotthorum, quidam Zalla nomine, perfidiæ Arianæ cultor, & fidei orthodoxæ immaniſſimus perſecutor, hominem quendam ruſticum crudeliſſimis tormentis exagitabat, vt bonis eius per vim extortis, famem auaritiæ ſuæ expleret. Ruſticus vero ſuppliciorum atrocitate tandem victus, vt vita ad horam repararetur, res ſuas omnes Benedicto Dei famulo ſe commiſiſſe dixit. Quo audito, Zalla hominem loris crudeliter vinctum, ante ſe ad Benedictum ire compulit, vt res quibus immani auaritiæ cupiditate inhiabat, ab eo reciperet. Zalla viſo Benedicto, inſanis peruerſæ mentis clamoribus, res ruſtici, quas ſub ſua cuſtodia eum habere putabat, poſtulauit. At Benedictus, qui forte ſacris tunc codicibus ſumma cum mentis attentione incumbebat, ſublatis oculis, vinculorum ruſtici miſertus, ſolo intuitu nexus diſrupit. Zalla ad tantæ poteſtatis vim tremefactus, demiſſa rigidæ crudelitatis ceruice, ad terram corruit, ſeq; orationibus eius commendauit; quem vir Dei fratrum obſequio benigne excepit, monitiſque ſalutis, à tantæ crudelitatis inſania, ad modeſtiæ pietatiſque ſtudium reuocauit.

Zalla viſo miraculo reſipiſcit.

Quidam ruſticus defuncti filij ſui corpus in vlnis ferens, lugubri admodum eiulatu ad fores monaſterij venit, & Benedictum magnis vocibus inclamauit. Cui, cum eum in agro rem ruſticam exercere, reſponſum eſſet, proiecto corpore, quanta potuit celeritate maxima, ad agrum cucurrit. Eadem hora, vir Dei completo opere, cum fratribus domum rediens, orbum patrem obuiam habuit; qui multis cum lachrymis filium ſibi reſtitui poſtulabat. Cui cum vir Dei, nec ſe filium abſtuliſſe, nec ſui, ſed Apoſtolorum muneris eſſe, defunctum ad vitam reuocare, dixiſſet, ille nihilominus in petiti-

Digitized by Google

Reſtituit vitæ defunctum. petitione perſtitit, cum iuramento ſcinde non receſſurum, niſi filium viuum reciperet. Tum Benedictus ſublatis in cælum oculis, Domine, inquit, non mea peccata, ſed hominis huius fidem reſpice. Ad hanc orationem, defunctus palpitare viſus eſt; quem vir Dei manu ſua ſubleuans, patri incolumem reſtituit Inter tot autem miracula quibus in mundo claruit, doctrinæ quoque verbo non mediocriter fulſit. Nam ſcripſit monachorum regulam, diſcretione pręcipuam, ſermone luculentam. *Doctrina eius eximia.* Eius ſi quis velit ſubtilius mores vitamque cognoſcere, poteſt in eam inſtitutione regulæ, omnes magiſterij illius actus inuenire; quia ſanctus vir, nullo modo potuit aliter docere, quam vixit.

Eodem quo de hac vita exiturus erat anno, diſcipulis quibuſdam ſuis, obitus ſui diem denunciauit. *Prædicit obitũ ſuum.* Ante ſextum vero ſui exitus diem, ſepulturam ſibi aperiri iuſſit; Deinde correptus febribus & paulatim ingraueſcente languore, ſexta die, Dominici corporis & ſanguinis perceptione exitum ſuum muniuit, atque inter diſcipulorum manus, imbecillia membra ſuſtentans, vltimum vitę ſpiritum inter verba orationis ſtans efflauit. *Moritur feliciter.* Sepultus eſt in oratorio beati Ioannis Baptiſtę, quod deſtructa ara Apollinis, ipſe conſtruxit. *Miracula ad Specum eius.* Qui in eo ſpecu in quo prius habitauit, nunc vſque miraculis coruſcat. Mulier quædam mente capta, miſerabili eiulatu per montes & valles & ſyluas & campos, die noctuq; vagabatur. *Amens mulier, in ſpecu S. Benedicti, redit ad ſanitatem.* Cumque beati viri ſpecum neſciens ingreſſa fuiſſet, & ſomnum nimia laſſitudine oppreſſa carpſiſſet, mane ſanato ſenſu egreſſa eſt; omnique vitæ ſuæ tempore, in ea quam accepit ſalute, permanſit.

VITA SANCTISSIMAE VIRGINIS, Pariter & Viduæ, Catharinæ; filiæ S. Brigittæ. Migrauit è corpore Anno Domini 1381. Ex ea quæ eſt apud V. P. Laurent. Surium.

Cæſ. Bar. in not. Mart. Rom.

CATHARINA hęc, patre Vlphone viro nobili; & matre Brigitta, (cujus celeberrimum in eccleſia nomen

men eſt) in lucem edita eſt; quam mater ablactatam Abbatiſſæ Riſabergenſi, ſpectata vitæ integritate fœminæ, inſtituendam tradidit. Varias in prima ætate dæmonũ infeſtationes perpeſſa eſt; quas Dei gratia ſuperauit, & egregium vbiuis futuræ ſanctitatis ſpecimen dedit. *22. Martij. Parentes eius. Traditur cuidã Abbatiſſæ inſtituenda.*

Ad nubiles vt primum annos peruenit, viro nobili Eghardo tradita eſt; quem ſeruãdę virginitatis cupidiſſima, facile diuina aſpirãte gratia, ad nuncupandũ Deo caſtitatis votum adduxit. Et ne diaboli aliquando inſidijs peterentur, acerrimum carni bellum indixerunt; ieiunijs, precibuſq; omnem petulantiam frangentes, ſeparatim cubabant; nudæque humo defeſſa vigilijs mẽbra reponebant; ne hyeme quidem hunc morẽ immutantes. Solebat ſanctiſſima virgo caſtiſſimo coniugi, pia matris ſuę exercitia vitæque aſperitatem referre, ijſq; eũ ad omnem virtutis amorem, & conſtantiam mirifice confortabat. Cumque hac caſtitatis fragrantia, liliorũ inſtar corã Deo redolerẽt, enixe operã dabãt, vt virtutũ maximarum exemplis, & optimæ exiſtimationis fama, proximos à prophana vita, ad honeſtatis & virtutum omnium ſtudium excitarent. *Nubit viro. Vouent ambo continẽtiam.*

Patre eius Vlphone, Nericiæ principe, defuncto; miro viſendi Romam deſiderio accenſa eſt. Mater eius Brigitta, Roma Bononiam diſceſſerat, vbi cum inſigne ſanctitatis laude vitam degebat; cui ſe Cathatina, indiuiduam vitæ comitem adiunxit, & ſumma contentione veſtigijs eius inſtitit. Sed cum diabolus varias ei inſidias tenderet, nullumque non moueret lapidem, vt eam ab ea vitæ ſanctitate, ad carnis libertatem reuocaret, cæpit importunis matrem obteſtari precibus, vt poteſtatem ſibi in patriam redeundi faceret. Mater fraudibus callidi ſerpentis intellectis, virili anima occurrit, filiamque ab ea mente deducere contendit. Filia, quamuis ratione & voluntate, natalis ſoli delicias (quas dæmon ei aſſiduo ob oculos ponebat) reſpueret, Satanæ tamen moleſtijs victa, à *Obitus patris eius. Catharina ſociat ſe matri. Tentatur à Satana.*

ﬆa, à matre ſibi remedium poſtulauit. Tum mater, quãdoquidem, inquit, caro & ſanguis vim tibi inferunt, & rationis arcem ſuperare contendunt, eius petulantiam virgis reprimendam cenſeo. Catharina quamuis durũ carni erat, libens tamen matris ſe voluntati ſubiecit, virgiſque aliquoties cæſa, importunam illam dæmonis tentationem fugauit. Non tamen hoc modo vires eius fractæ fuēre, quin actiorem ei vim inferret. Interdixerat S. Brigida Catharinæ filiæ ſuæ, ne ſine multis ſocijs ſacra loca inuiſeret, ob periculum, quod tunc Romæ per effrenatam ac flagitioſam quorundam petulantiam, fœminis ætate & forma præſtantibus imminebat. Itaque matre cum ſuo confeſſario ad ſtationes & promerendas ſacras Iudulgentias abeunte, illa dies non paucos ſe domi continuit, cum ſubito tali cogitatione agitari cœpit. Quid agis? cur tu inſtar bruti animantis ab omnibus ſpiritualibus bonis arceris, alijs animarum ſuarum lucra captantibus? Cui cogitationi accedebat etiam hæc; Cognati, fratres, & ſorores tuæ cum ſumma tranquillitate Deo in patria ſua ſeruiunt, tu vero hic miſeram ducis vitam. Præſtaret ſane ne in lucem quidem editam te fuiſſe, quam id genus inertem vitam viuere. Hæ cogitationes, tanto animum eius mœrore oppleuerant, vt mortuę magis quam viuenti ſimilis, quo ſe verteret ignoraret, At mater volens ſaluti eius certius conſulere, hoc conſilij captauit. Erat quidam D. Petrus, vir cum ſanctitatis, tum multiplici eruditionis & prudentiæ laude inſignis; hunc multis precibus eo tandem adegit, vt pateretur Catharinam ſibi obedientiam polliceri; filiæque perſuaſit. vt nihil omnino abſque illius permiſſu facere vellet. Munita igitur ſanctæ obedientiæ virtute, vixit ſub matris cura haud ſecus atque in monaſterio; didicitque ab ea certis temporibus tenere intra ſe ſilentium; crebro legens aliquid ex ſactis euangelijs, ſiue de vitis Sanctorum. Pauperum & perigrinorum curam inſignem gerebat; hoſpites ex varijs orbis terrarum partibus Romam aduentantes, cum eleemoſynis, tum ſuaui ſermone&

Rurſus eã tentat hoſtis.

Contra inſtabilitatẽ. matris conſilio, promittit confeſſario obedientiam.

Eius humanitas, erga & peregrinos.

Pauperes

ne & colloquio fouebat; cunctoſque in Chriſti amorē acriter inflammabat.

Porro annos non plus nata viginti, tanta motū grauitate ætatem ſuperabat, vt plurimos in ſui admirationem pertraheret. Accedebat eximia corporis elegantia, quæ cunctis eam amabilem reddebat, & non paucos magnates amore eius vehementer inflammabat. At illa cum diu conſtanter omnes repuliſſet, cunctaſque rerum maximarum pollicitationes pro nihilo duxiſſet, quidam amoris vehementia victi, minas intentare, & vim ex inſidijs inferre propoſuerunt. In ijs Comes quidam, magna hominum ſtipatus caterua, tempus locumque captauit, quibus eam ad ædem S. Laurentij ire ſolitam raperet, domumque ſecum aſportaret. Sed accidit, vt ille miſeranda diuinitus cæcitate percuſſus, facinus ſuum nefarium agnoſceret, humique coram ea proſtratus, obnixe ſceleris ſui veniam poſtularet. Tum illa cum matre pro eo deprecante, ilico viſum recepit, atque ſumma eam deinceps reuerentia proſecutus eſt. Nec tamen deſtitit inimicus variis caſtitatem eius inſidijs oppugnare.

Multi eam conantur aſciſcere cōiugem.

Comes eā rapturus, fit cæcus, & reſipiſcens recipit lumen.

Quodam tempore, cum matre Aſſiſium religionis ergo profectura, cum honeſtum in ipſo itinera hoſpitium, nocte impendente habere non poſſent, ad pauperis cuiuſdam tuguriolum diuertunt, vt vel ſolo tecto aeris iniuriam à corporibus ſuis propulſarent. Ecce autem noctis intempeſtæ ſilentio latrones accurrunt, accenſoque lumine abditos ſcrutantur; captique mox pulchritudnie Catharinæ, impuris ſermonibus animū eius ad nefarios concubitus alliciunt, At illa incredibili angore correpta, cum nullum euadendi locum relictum cerneret, ſpem omnem (quod reliquum erat) in ſola Chriſti miſericordia repoſitā habebat. Precibus igitur lachrymiſque diuinam implorare opem; cū ſubito armorum ſtrepitus, voceſque clamantium exaudiūtur; quib⁹ vehementer exterriti latrones, celeri fuga ſalutem quærunt. Tum Catharina Chriſti ſe beneficio, ſeruatam à libidinis contagione cernens debitis diui-

Patitur latrones infeſtos.

nam bonitatem laudibus extulit, ſeque cum matre & alijs comitibus læta in viam dedit; Cum ibi rurſus adſunt ſcelerati homines, vt quod nocte efficere nequiuerant, clara luce deſignarent, ſuamque libidinem explerent. Et illi quidem viam ab vtraque parte obſederant, ſed percuſſi cæcitate, videre non poterant, cum bona in DEVM fiducia illac tranſeuntes. Ita ergo diuina fretæ protectione, Aſſiſium peruenerunt, atque inde Romam reuerſæ ſunt. Aſſueuerat iam virgo ſancta, ab infantia, preces horarias, Diuæ Virginis, ſeptem pſalmos quos Pœnitentiales vocant, multaque alia quotidie legere; Romam vero iam redux, priuſquam ſe ad dormiendum componeret, ſingulis diebus horas quatuor, cum multis lachrymis meditationi Dominicę paſſionis impendebat; flexiſque in terrā genibus, aſſidua pectoris tunſione ſe totam Chriſto in holocauſtum offerebat.

Latrones, cæcitate percutiuntur.

Quotidianæ preces eius.

Tempore quodam, Romæ, ante S. Iohannis Euangeliſtæ aram, in æde maiori D. Petri oranti, apparuit peregrina quædam, alba induta veſte, balteo præcincta, & atro cooperta pallio. Quæ poſt amica ſalutationis verba, ſupplex, vt pro Noricæ Caroli fratris ſui vxoris anima preces funderet, rogauit; Sciſcitante autē Catharina cuiâs eſſet, reſpondit ſe Suedum eſſe, vxoremque fratris eius Caroli obijſſe; Roganti deinde Catharinę, vt ad matris ſuæ ædes diuerteret, negauit ſibi id licere; porro Noricam auream capitis ſui coronā eis legaſſe, quare fideliter pro animę eius ſalute precaretur, ſicq; diſparuit. Catharina admirans, quo matrona illa abijſſet ex ancillis quæſiuit; reſpondent illę, ſe quidē vocem loquentis audijſſe, neminem tamen vidiſſe.

Quædam matrona apparet ei.

Cæterum præter eximias virtutum maximarum dotes, admiranda plane erga proximos calamitoſos beneuolentia, inſignis fuit. Nec mirum ſane, cum ab ipſa pene infantia, hanc à matre diſciplinam imbibiſſet. Solita erat pia genitrix adhuc tenellam ad noſocomia ducere, ipſaq; inſpectante, miſerorum plagas, vulnera, & vlcera, ſuis contrectare manibus, multaq; charitatis ſignifi-

tatione, ad ſpem vitæ æternæ excitare. Hæc aliaque præclara pietatis officia, filia & oculis & mente hauriebat; nec minore deinceps quam mater alacritate ea morbidis & egenis impendebat. Annos quinque & viginti cum matre ſanctiſſima, ſpontaneo in exilio Romæ exegit; qua (poſt iter Hieroſolymitanum fœliciter peractum) defuncta, cum reliquijs eius in patriam remeauit. Vbi ab omnibus, ſingulari beneuolentiæ & amoris ſignificatione excepta, ſacris ſe VVadſtenenſis monaſterij ædibus incluſit, & virginibus CHRISTO ſacris, regulam Saluatoris, quam tot apud matrem annis didicerat, tradidit. Depoſitis in VVadſtenenſi monaſterio ſacris ſanctæ genitricis reliquiis, locus haud vulgaribus cœpit coruſcare miraculis. Quæ res omnium animos permouit, vt Catharinam Romam ad Pontificem deſtinarent, quô Pontifex Diuorum eam honore dignam faceret. Fecit illa vt iuſſa fuit, & Romam veniens, omnium in Romana curia animos negocio huic addictos comperit. Interea veniebant ad eam multi Romani nobiles, eius preces expetentes, memores priſtinæ eius conuerſationis. Erat id temporis vidua quædam extra vrbem, apprime nobilis, Latini Romani Baronis ſoror; quæ cum ſuæ nobilitatis & decoris omnis oblita, parum pudice viueret, nec vllis monitis precibuſue, à flagitioſa vita ad honeſtatis ſtudium reuocari poſſet, morboque correpta, nec in vltimo quidem vitæ diſcrimine, ad mentem redire vellet, Latinus Catharinam accedit, orat obſecratque, vt ſororem ſuam adire, & ad veram peccatorum ſuorum confeſſionem inuitare velit. Illa, vt erat huic ſtudio mirifice dedita alacri prouinciam animo ſuſcipit; ſed miſeram flagitijs plane obduratam, nullis horationibus ad plenam perfectamque ſcelerum confeſſionem inducere potuit. Tum Catharina cum circumſtantibus ad preces confugiens, in genua procubuit, & Deum, ne miſeram in ſempiternam peſtem ruere pateretur, rogauit. Et ecce, è Tiberi, fum⁹ orbiculari figura aterrimus, ingenti mole, inſtar plauſtri fœno

S. Catharinæ pietas, erga morbis afflictos.

Catharina poſt obitum matris, includit ſe monaſterio VVadſtenenſi.

Proficiſcitur Romã, vt mater eius miraculis clara, in Diuorũ conſortiũ, à Pontifice referatur.

Orat pro fœmina indurata, & illa reſipiſcit.

Digitized by Google

onuſti, emergere viſus eſt, qui ſurſum elatus in aëra pendulus ſupra ædes, in quibus illa decumbebat, ferebatur; tantaque tenebrarum caligine omnes inuoluit, vt alius ab alio videri non poſſet. Poſtremo, impetu è cælo ruens, domum cubiculo proximam, in quo miſera iacebat, ſolo tenus oppreſſit. Ad cuius terribilem horrendumque fragorem, ęgra ingenti timore correpta, ad mentem ſaniorem rediit; & pura oris confeſſione, commiſſa flagitia diluens, altero die ſacramentis munita, ſpiritum efflauit.

Matronæ ſepties abortienti, viuã prolem impetrat.

Romæ matrona quædam nobilis, ſeptena vice miſeranda obortione conflictauerat; cumque ſe inuiſam hac de cauſa marito ſuo cerneret, ſupplex S. Catharinam calamitatem ſuam expoſitura, adijt. At illa quaſdam ſanctiſſimæ matris ſuæ reliquias ei tradidit, admonens vt eas vſque ad partum ſecum deferret, ſeque partus tempore ei adfuturam promiſit. Adfuit parturiendi tempus, accurrit Catharina, precibuſque viuam ei Deo puellam impetrauit; cui Brigittæ nomen imponi voluit. Eodem tempore Tiberis inundatione ſua, Romanæ vrbi excidium minitari videbatur, prorſus vt ſalutis ſpe plurimi ciuium abiecta, ad Catharinam tanquam vltimum refugium conuolâtent, & inuitam domo exportatam ſæuientibus vndis obijcerent. Illa cum aquas pedibus attigiſſet, ſæuientes protinus fluctus repreſſit.

Tiberis inundationẽ ſiſtit.

Roma deinde Neapolim veniens, inuenit ibi matronam quandam viro orbatam, quæ nocturnis dæmonis cuiuſdam infeſtationis agitata, matri ſuæ aſſiduam lugendi materiam præbebat. Huius igitur Catharina pro ſolita pietate ſua miſerta, hoc matri conſilium dedit; primo quidem vt integra confeſſione quæcunque ad memoriam commiſſa crimina reuocare poſſet, expiaret; deinde nudis plantis, & abſque lineis induſijs, continuis octo diebus, in templo S. Crucis memoriam Chriſti pro nobis in crucem acti, ſepties pia mente Dominicam orationem legendo, recoleret. Paruit libens huic conſilio, & ſtatim ab omni dæmonis infeſtati-

Dæmonem nocturnũ, à muliere ſaluberrimis datis conſiliis, profligat.

ſtatione liberata eſt, Neapoli rurſus Romam, vt matris in diuos relationem vrgeret, reuerſa eſt; ſed cum Gregorio 11. moriente, Vrbanus 6. communibus ad eam dignitatem ſuffragijs veheretur, & eccleſia, orto ſchiſmate, in varias valde inter ſe pugnantes ſententias diſtraheretur, Catharina ad ſuos redire conſtituit. Iamque fœlici itinere ſummo vbiuis honore excepta, in Pruſſiam peruenerat, cum quidam ex eius familia ſomno correptus, ex curru decidit, coſtiſque rotarum ſtridore attritis, in vltimum vitæ diſcrimen adductus eſt; qui in currum ſublatus, non ſine ingenti omnium ſtupore, ſolo Catharinæ contactu, integræ adeo ſanitati reſtitutus eſt, vt citra vllam corporis moleſtiam, gaudens & exultans gradum faceret. Poſtquam autem in VVadſtenenſe monaſterium peruenit, multis exhauſta laboribus, in morbum incidit; cuius vi indies magis magiſque oppreſſa, cum in vltimo illo ſpiritu clariſſimam pietatis charitatiſque ſignificationem ſororibus ſuis dediſſet, inter Angelorum manus ſanctam Deo animam tradidit. Viderunt tum homines quidam religionis & pietatis opinione præſtantes, ſtellam eximio fulgore micantem, officioſum radijs ſuis obſequium corpori exhibentem. Cumque ſacrum funus ab Erico Suediæ Regis filio, alijſque regni principibus, cum multis bonorum omnium lachrymis portaretur, ſtella ſupra feretrum pendula, maiorem illi præ cæteris honorem deferebat. Inter alios vero regni proceres, & præclaros multorum locorum antiſtites, prælatos atque Abbates, qui ſua præſentia funus cohoneſtare gaudebant, Tordo Strengenenſis epiſcopus, magna tum eruditione tum auctoritate vir, apprehenſa Catharinæ dextera, precibus ſe eius humiliter commendauit. Et ecce ſenſit ille manum ſuam fortiter comprimi, vt fieri ſolet inter illos qui mutua ſibi fide amorem ſtabiliunt. Obijt autem virgo hæc ſanctiſſima, in præfato monaſterio, anno Domini 1381. 11. Cal. Aprilis, pridie Annunciationis Dominicæ. Ad cuius tumulum, multa pie petentibus

Sanat cõtactu manus ſua. hominem mire confractũ.

Moritur S. Catharina.

Apparet ſtella.

Ericus Regis filius, portat eius ſacrum corpus.

Notarem miram.

Sepulcrum eius miraculis glorioſum.

cœlitus præſtantur beneficia, ac largiantur innumerabilia.

Ceſ. Caro. Anna. tō. 2.

DE SS. TIMOLAO, DIONYSIO, ALIISque ſex Martyribus; Ex hiſtoria Eccleſiaſt. Euſebij lib. 8. cap. 13. Conſummarunt martyrium Vltronei Anno Chriſt 303. Marcell. Pap. 7. Diocl. & Max. Impp. 20. ſub Vrbano præſide.

24. Martij.

DVm Gentiles publica inter ſe feſta celebrarent, & conſueta agerent ſpectacula, inter alia quę magnopere ipſis in optatis erant ad contemplandum, crebro hominum ſermone ferebatur, Chriſtianos, qui dudũ erant ad beſtias damnati, certamen confecturos. Cum vero huius rei fama latius manaret, & apud omnes paſſim vagaretur, adoleſcentes numero ſex quorum vnus genere Ponticus, nomine Timolaus; alter ex Tripoli vrbe Phœniciæ, qui Dionyſius nuncupatus fuit; tertius eccleſiæ Dioſpolis ſubdiaconus, qui Romulus dictus eſt; quartus Pauſis, & quintus Alexander, vterque Ægyptius; ſextus huius Gentilis Alexander, ex vrbe Gaza, proprias manus, quo ardentem martyrij cupiditatem ſignificarent ante colligantes, ad Vrbanum, qui iam beſtias ad Chriſtianos diſſipandos emiſſurus eſſet, curriculo currunt, ſeque Chriſtianos libere confitentur; atque ipſa ſua propenſione tamquam ad aciem inſtructa, & ad quodque diſcrimen admodum parata, liquido declararunt eos, qui in vero Dei omnium rerum fabricatoris cultu gloriantur, violentas immanium ferarum incurſiones nequaquam formidaturos. Vnde profecto tum ipſum Præſidem, tum illos qui cum eo erant, in repentinam admirationem traducentes, extemplo in carcerem contruduntur.

Sex egregij adoleſcentes, præfecto ſeſe offerunt.

Vrbanus Præfectus prouinciæ.

Carceri mãcipãtur.

Non multis diebus poſt, alij duo fuere in eorum numerũ adſcripti; vnus qui acerba & varia tormẽta, propter fidei ſuæ confeſſionem; varijs temporibus oſtentatam

ram, antea exhauſiſſet Agapius nomine; alter qui res ad corporis vſum neceſſarias, illis martyribus ſub miniſtraſſet, Dyoniſius appellatus. Omnes iſti octo numero, vno die, nempe vigeſimo quarto menſis Dyſtri hoc eſt, ad nonum Kalendas Aprilis, in ipſa Cæſarea ſecuri percuſſi obeunt.

Octo martyres, vno die necantur.

Ceſ Bar. in not. Mart. Rom.

MARTYRIVM SIMONIS INNOCENTISSIMI Pueri, Tridentini, à Iudæis anno Domini 1475. ſæuiſſimè trucidati; Authore Iohanne Matthia Tiberino Medico.

IOHANNES Matthias Tiberinus Senatui populoque Brixiano ſalutem. Rem miram, qualem à paſſione Domini, ad hæc vſque tempora nulla vnquam ætas audiuit, ad vos ſcribo. Crudeles Iudæi, non ſolum res Chriſtianorum rabioſa vſurarum fame conſumunt. ſed in capita noſtra perniciemque coniurati, filiorum noſtrorum viuo ſanguine paſcuntur. Nuper in ciuitate Tridentina, tres familiæ Iudæorum conſedebant, quorum capita fuere Tobias, Angelus, & Samuel; Hi ea in hebdomade, quam nos ſanctam appellamus, die Martis, 12. Calend. April. anno incarnati Verbi, ſeptuageſimo quinto, ſupra millenum quatercentenum, conuenerunt in domum Samuelis, (vbi ſynagoga & eorum templum,) ſpectandi gratiâ vitulum viuentem, qui ad eos ea luce de Leuigi pago delatus erat. Et dum inter ſe plurima vario ſermone conferrent, Angelus hanc rabido fuit de pectore vocem; In iſta paraſceue & carnes & piſces abunde nobis ſunt; Vnum tantum nobis deeſt. Reſpondit Samuel; & quid tibi deficit? Tunc coniectis oculis ad inuicem, taciti intellexerunt, quod de Chriſtiano infante immolando loqueretur; quem eodem die in contemptum Domini noſtri Ieſu Chriſti crudeliter necare ſolent, & exhauſto ſanguine, veſcentes in azimis ſuis, à fœtore quo grauiter olent, Chriſtiano ſe cruore præſeruãt. Huncq; ſuum appellãt

24. Martij.

Iudæi, Chriſtianis quã pernicioſi.

Iudæi in paraſceue, mactare ſolent Chriſtianos pueros.

Digitized by Google

Ioël, id eſt, Iubilæum. Die autem Iouis omnes in ſynagoga congregati, ad Tobiam dixerunt; Animaduertimus neminem plus votis noſtris poſſe ſatisfacere quam te; quotidie enim cum Chriſticolis verſaris, & pene omnes tibi familiares ſunt. Negat Tobias, & periculum in negotio, multis aſſignat rationibus. At illi ſuis execrationibus eum aſtringunt; & niſi pareat, minantur ſe illi perpetuo interdicturos Synagoga. Tobias videns omnes in eum conſpirâſſe, & præmium ſibi iam fore propoſitum, cæca auri cupidine captus, Aggrediar, inquit, libenter, Patres, prouinciam hanc. Verum vt noſtis, pauper ſum ego, & ad commode viuendum ars mea non ſufficit. Reſponderunt omnes; Adfer puerum huc, nulla enim vnquam erga te nos arguet ingratitudo. Tunc ad Samuelem conuerſus proditor, inquit; Nulla claue poſtes tui concludantur, vt ſi mihi quiſquam oportune contigerit, intro poſſim illum leuiter impellere. Et tranſactis veſperis egreſſus, cœpit totam viciniam ſolus obambulare. Poſtquam vero locum illum attigit, quem Foſſatum vocitant incolæ, inſignem puerum ante fores patris, ſuper ligno ſedentem conſpexit, nomine Simonem; qui nondum viginti nouem menſes natus, adeo formoſus erat in cunctis, vt in eo non comprehenderetur, quod iure reprehendi poſſet. Et accedens, luſtrat neminem in puerum aduertere. Porrigit digitum Tobias blandus infanti. Specioſus, puer, benignus vt erat & facilis, candida manu capit molliter indicem, Procedit, ſequiturque puer non paſſibus æquis. Cumque genitoris ſedem pertranſiſſet proditor, rabida dextra prænſat manum infantis pulcherrimam, & nunc illum trahit, & nunc mollia terga pulſans genibus impellit. Tunc reſpiciens puer, cœpit cum lacrymis pios extollere vagitus, & dulce matris inuocare nomen. Exanimatus illico proditor, denarium extraxit Argenteum, & porrigens infanti, illum blando ſermone compeſcuit; tali itaque capta occaſione in domum Samuelis puerulum detulit. Hic Samuel, velut Tigris expectans ad ſanguinem, corripiens puerum, ocius

eius in ſuum thalamum ſuſtulit. Prætereo hic quanta tunc dracones illi affecti ſint lætitia, Vlul bunt ſiccis fauc bus, ſuper Chriſtianum ſanguinem Et ne puer peregrino loco deterritus, clamorem effunderet, alij porrigebant Vuas, alij poma, alij res alias, quibus vt plurimum infantes delectantur; donec ſilente puero, dies ſe cum nocte coniungeret. Interea genitrix eius Maria, puerum vt vidit abeſſe, nec ſolito cum apud vicinos offendit, percuſſo pectore, vna cum coniuge Andrea, totam per ciuitatem explorabat infantem Pueri & omnes apud iudæos illum inquirendum aſſerebant, & niſi de medio nox reperte viæ abſtuliſſet, ad Iudæos vertiſſent iter; vnde collapſis tenebris impulſi, flentes amare, domum ſeſe receperunt.

Tempus erat quo prima quies humana reficit pectora, atque quieſcebant voces hominumque canumque. Tunc crudelis Barbatus Moyſes, vna cum reliquis atrociſſimis Iudæis, benignum illum deportantes infantem, ingreſſi ſunt veſtibulum, quod cum primis ſynagogæ foribus adiungitur; Ibique in ſcamno iuxta caminum reſidens, puerum ſuis genibus excepit. Porro circumfuſi omnes veſtem ei ad vmbilicum & cubitos vſque, verſo ordine detraxerunt, colligenteſque fluentem tunicam, ſuccinxerunt lateri ita vt à fœmore vſque ad talos detractis caligis nudaretur; & apprehendens ſudarium Samuel, quod eius pendebat à cingulo, colloque circumuoluens comprimebat puerum, ne vagitus effunderet; alij vero manus pedeſque continebant.

Atrociſſima innocentis pueri excarnificatio.

Tunc producto Moyſes cultro, ſummum virgæ perforauit infantis; correptaque forfice, cœpit maxillam dexteram iuxta mentum dilaniare, & particulam carnis abſciſſam, in parato ibi cratere repoſuit. Colligebant aſtantes ſacrum ſanguinem; & alterno ordine forfice porrecta, quilibet ſibi fruſtulum viuæ carnis excindebat, Sic fecerunt omnes primi; donec vulnus oui rotunditatem multum excederet. Et ſi quando cedente laqueo puer gutture perſtrepebat, admotis crebro ma-

Scindunt Iudæi particulas à maxilla pueri.

Digitized by Google

nibus ad os, illum crudeliter ſuffocabant. Hoc Moy-ſes ita peracto, dexteram tibiam confeſtim eleuauit infantis, eamque ſuis ſuper genibus ſtatuens, aggreditur exteriorem partem, quæ inter cauillam & cruris muſculum interiacet, ſimiliter eodem ferro conuellere; & capta forfice viciſſim carnem viuam, viuo cum ſanguine lacerabant. Poſtmodum ſæuiſſimus ſenex ille, tanti ſceleris caput, ſemimortuum erigens infantem, petijt Samuelem à ſiniſtris pueri ſecum conſidere; & vterque ſanctiſſima illis brachia, inſtar crucifixi violenter extendentes, hortabantur reliquos, vt ſacrum illud corpus duris acubus infoderent. Collecti ergo omnes circum, incipientes à vertice vſque ad plantas illum denſis ictibus perforabant, dicentes; Tolle Ieſſe mina elle parichief elle paſſuſen pegmalen; quod eſt: ſicut Ieſum Deum Chriſtianorum, qui nihil eſt, trucidemus iſtum; ſic inimici noſtri confundantur in æternum. Iam pluſquam per horã miſerandus puer terribili durauerat in ſupplicio, & interdicto ſpiritu, collapſis viribus deficiebat; attollens graues oculos in cœlum, ſuperos aduocare videbatur in teſtes, & inclinato capite, ſanctum Domino reddidit ſpiritum; purpureus veluti flos cum ſucciſus aratro, langueſcit moriens, lapſoque papauera collo, demiſere caput, pluuia cum forte grauantur. Tunc Moyſes & omnes reliqui, oculos & palmas eleuantes in cœlum, egêre gratias Deo, quod de Chriſtianis vindictam ſimul & ſacrificium obtuliſſent; relictoque illic corpore, cum plauſu ſummo per tecta diſcurrentes, ineffabilem lætitiam ſe percepiſſe demonſtrârunt. Et deſcendentes ad cœnam, ſeruis præcepit Samuel, vt ſub cadis vinariis illud occulerent; Timebant enim proclamationes Antiſtitis, & crebreſcente in eos magis magiſque fama, ne furore populi capti & cæſi ad torturam ſubito traherentur. Altero die, qui paſſionem Domini cunctis in Chriſtum credentibus ad memoriam reuocat, reſtrictis labentibus in Vrbem fluuijs, parentes infantis, vna cum cohorte prætoria vbicumque quærentes, non inuenerunt eum. Die autẽ

ſabba-

ſabbathi conuenientes Iudæi in ſynagoga cunctis cernentibus, cadauer ſuper almomor extenderunt; eſt enim almomor menſa quædam ante Altare, vbi Pſalmos, Antiphonas, Hymnoſque decantant; perfectiſque orationibus ſuis, rurſus in eodem loco repoſuerunt corpus. Tertio vero die, qui ſanctum paſcha Christi fidelibus attulerat, vt præſenſerunt Iudæi omnium pene mentes in eos eſſe ſuſpenſas, inito conſilio, libratiſque multorum opinionibus, dixerunt; Proijciamus iſtud veſtitum in flumen, quod noſtra ſubterfluit domo, & euntes ad Pontificem, dicamus quoniam illud in domum noſtram aqua deduxit, & crate ferrea retentum, non potuit vna cum flumine delabi. Talibus viſis, nemo credet Iudæos puerum extinxiſſe. Placuit omnibus ſententia; & aſcendens ad Pontificem proditor, rerum ſeriem eo quo fuerat inſtitutum ordine pandit. Tunc gauiſus Pontifex, prætorem & præfectum Tridentinæ ciuitatis illic vbi iacebat puer, iuſſit ſecum accedere; quem extractum, pannis inuolutum, annotatis diligenter vulneribus, in Baſilica S. Petri collocauerunt; vbi maxima populorum, languentiumque confluente frequentia, multis maximiſque in dies fulget miraculis. Ecce Chriſtiane, Ieſum inter latrones rurſus crucifixum. Ecce quid facerent Iudæi, ſi inter Chriſti fideles haberent Imperium. Glorioſus Simon, virgo, & Martyr, & innocens vix ablactatus, & cuius lingua nondum humanum ſonabat eloquium, in contemptum noſtræ fidei, à Iudæis extenſus eſt in cruce. Natus eſt Simon, de quo Agimus die Veneris 6. Kalend. Decemb. Anno 1472. ex Andrea & mari parentibus pauperrimis, De Iohanne Hinderbach quarto Pontifice, & Domino Tridentino imperante fœliciter. Ob quod ſcelus, Iudæi omnes à maiore vſque ad minorem, carceribus cateniſque conſtricti ſunt; inde prius non receſſuri, quam debitas pœnas luant.

Conſilium Iudæorum vanum.

S. pueri corpus, multis claret miraculis.

Iudæi oẽs in carceres cõiecti.

SANCTI

gelus virginem alloquens, ſic interpretatur; Ecce Eliſabeth, inquit cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua; & hic menſis ſextus eſt illi, quæ vocatur ſterilis. Menſe ſexto, ſcilicet, conceptionis Ioannis. Oportebat enim vt miles anteiret. Conſentaneum erat, vt miniſter antecederet; æquum erat, vt iudex Domini præſentiam ſignificaret, Menſe ſexto, miſſus eſt Angelus ad virginem deſponſatam viro. Deſponſatam, non autem coniunctam. Deſponſatam quidem, ſed ſeruatam. Cur deſponſatam. Ne celerius latro myſteriũ intelligeret. Nam per virginem quidem Regem eſſe venturum, improbus non ignorabat; quippe qui Eſaiæ ipſe quoque verba illa audierat. Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium. Itaque ſingulas virgines obſeruabat; vt vbi myſterium impleri animaduerteret, infamiam pararet. Idcirco Dominus per deſponſatam venit. Quæ enim deſponſata fuerat, deinceps in manum ſponſi tradenda erat. Menſe ſexto miſſus eſt Gabriel ad virginem deſponſatam viro, cui nomen erat Ioſeph. Audi quid de hoc viro & virgine dicat Propheta; dabitur hic liber obſignatus viro ſcienti literas; id eſt, virgo plane immaculata. A quo dabitur? à ſacerdotibus vtique. Cuinam viro? Fabro Ioſeph. *Luc. 1.* *Eſa. 7.* *Eſa. 29.*

Cum igitur ſacerdotes caſto Ioſeph virginem deſpõdiſſent, eam illi commendarunt, nuptiarum tempus expectantes. Verum eam ipſe ſuſcipiens, integram erat conſeruaturus, Menſe ſexto miſſus eſt Gabriel ad virginem. Qui profecto eiuſmodi à Deo mandata accepit; Ades huc Angele, miniſter eſto myſterii grauis & reconditi; Miraculo inſerui. Miſericordia mea commotus, ad requirendum Adam, qui aberrauit, deſcendere feſtino. Peccatum proſtrauit eum, qui ad imaginem meam factus eſt; corrupit opus manuum mearum; infecit decus à me confectum, Lupus deuorat alumnum meum. Exulat incola Paradiſi. Vitæ lignum, à flammeo gladio cuſtoditur. Clauſus eſt locus delitiarum. Errantis me miſeret. Hoſtem capi volo. Placet vt virtutes omnes quæ in cælo ſunt myſterium hoc lateat, & tibi ſoli ſit mani- *Geneſ. 3.*

feſtum

feſtum. Vade ergo ad Mariam Virginem. Vade ad animatam ciuitatem, de qua loquitur propheta; glorioſa inquiens, de te dicta ſunt ciuitas Dei. Vade ad Paradiſum meam, ratione prædiam. Vade ad portam Orientalem. Vade ad habitaculum, verbo meo dignum. Vade ad alterum cælum, quod eſt in terra. Abi ad nebulam leuem, & præſentiæ meæ illi nuncia integritatem. Abi ad ſanctuarium mihi paratũ. Abi ad thalamum diuinæ humanitatis meæ. Abi ad purum cubiculum ortûs mei, ſecundum carnem. Loquere in auribus arcæ meæ, ratione præditæ, vt paret mihi auditus ingreſſum. Caua offendes aut turbes animum virginis. Templum illud diuinum, modeſte adi. Prima tua vox illi gaudium afferat; dic; Aue gratia plena; Vt ego miſerear afflictæ Euæ.

Pſal. 87.

Audit hæc Angelus, & ſecum vt par erat hæc cogitabat; Noua res hæc eſt, cuius intelligentia nullis explicari poteſt. Quem metuunt Cherubin, quem Seraphin intueri non poſſunt, quem omnes virtutes Angelicæ cõprehendere nequeunt, ſpeciali quodam modo nunciatur cum puella virgine conuerſaturus, & propriæ eius perſonę pręſentia ſignificatur; immo vero ingreſſus per auditum ei promittitur. Qui Euam condemnauit, eius filiam glorificare tantopere feſtinat? Ait enim, vt paret mihi auditus ingreſſũ. Nunquid poteſt Virginis venter eum capere, qui comprehendi non poteſt? Vere myſterium magnum & venerandum. Sic Angelo cogitanti Quid, inquit, Dominus, turbaris ô Gabriel, nouitate rei? Nonne paulo ante miſſus es à me ad Zachariam ſacerdotem? Nonne illi Iohannis Ortum nunciaſti? Nonne incredulo ſacerdoti pœnam intuliſti? Nonne ſenem taciturnitate mulctaſti? Nonne quæ tu pronunciaſti, ego rata habui & comprobaui? Nonne nuncium tuum, res ipſa conſecuta eſt? Nonne ſterilis concepit? Vterus paruit? ſterilitatis morbus diſceſſit? Naturæ fugit inertia? Quid eſt quod ego non poſſim efficere? Cur igitur dubitas? Tunc Angelus; Naturæ, inquit, errores, Domine, corrigere; morborum nebulam diſſoluere, membra

Luc. 1.

Nihil impoſſibile apud Deum.

bra mortua ad vitalē vim reuocare; naturę prçcipere, vt liberos gignat; à certis membris ſterilitatem remouere; ſeneſcentē ſtipulam ad viridem formam reducere; terram infęcundam ſtatim efficere manipulorum matrem; ſolitum eſt tuæ virtutis opus. Teſtis eſt Sara, tum Rebecca, poſt autem Anna; quæ cum graui ſterilitatis morbo laborarent, abs te liberatæ ſunt. Virginem vero, ſine viri congreſſu parere, ſuperat naturæ leges, & præſentiam tuam in puella denunciat; vt quem cæli terræque termini non capiunt, virginis vterus comprehendat. Quomodo, inquit, Dominus, me tabernaculum Abrahæ potuit continere? Quoniam, inquit, Angelus hoſpitalitatis pelagus habebat. Verum illic ô Domine, te conſpicuum Abrahæ præbuiſti in oſtio tabernaculi, & pertranſiſti qui omnia comples. Quomodo autem feret Maria diuinitatis ignem? Solium tuum ardet ſplendore illuſtratum, & virgo te ferre poterit, vt non comburatur? ſi læſit, inquit Dominus, rubum ignis in ſolitudine, lædet omnino Mariam quoque præſentia mea; ſin ignis ille, qui diuini ignis mei prçſentiam ſignificabat, rubum potius irrigauit, quam combuſſit, quid de veritate dices; non in igne flammæ, ſed in pluuiæ ſpecie deſcendente?

Gen. 21 25. *1. Reg. 1.* *Gen. 18.* *Exod. 3.*

Tunc Angelus, Dei iuſſa faceſſens, Virginem adijt, & clara voce, Aue, inquit, gratia plena; Dominus tecū. Non eſt amplius diabolus contra te. Vbi enim prius hoſtis ille vulnus inflixit, illic medicus adhibet medicamentum. Vnde mors ingreſſus principium habuit, inde ſibi vita aditum patefecit. Per mulierem mala fluxerunt; Per mulierem emanant bona. Aue gratia plena. Ne te pudeat, quod mulier cauſa damnationis extiterit. Tu enim Iudicis & Redemptoris mater exiſtes. Aue gratia plena, quæ mundi paries Saluatorem. Aue gratia plena, genitrix vitæ, quæ mortem delebit. Aue animatum Dei templum. Aue cæli pariterque terræ domicilium. Aue naturæ illius, quæ comprehendi non poteſt, ampliſſimum habitaculum. Per hanc adeſt, chariſſimi, ægrotantibus medicus; In-

Epitheta illuſtria S. Mariæ.

tene-

Digitized by Google

tenebris conſidentibus, illuxit iuſtitiæ ſol, Tempeſtate iactatis, factus Ancora, portuſque tutiſsimus: Deo inuiſis & inimicis reconciliatio: captiuis redemptio: in bello verſantibus munitiſsimum propugnaculum: ille nimirum, qui eſt pax noſtra. Qua quidem pace, vtinam detur nobis frui, per gratiam eiuſdem Dei noſtri Ieſu Chriſti, cui gloria, & imperium, cum Patre & ſancto Spiritu in ſecula ſeculorum, Amen.

Epheſ. 2.

VITA S. HERMELANDI NOVIOMAgenſis, primi Abbatis Antrenſis; ex ea quæ eſt apud V. P. Laurent. Surium. Obijt anno Domini 690.

Cæſ. Bar. in not. Mart. Rõ.

Hermelandus apud Nouiomagenſes nobiliſſimis ortus parentibus, cum maximam ſui ſpem admirabili quadam ingenij dexteritate commoueret, à parentibus literarum ſtudijs traditus eſt. Ibi tum ille omnes coëtaneos tanta diſcendi celeritate anteceſſit, vt parentes non mediocriter laudibus eius, quę in ore omnium verſabantur, delectati, à ſcholis abductum, regio miniſterio deputarent. Sperabant enim, vt hac ratione non modo parentes adæquaret, ſed longo etiam interuallo gloria ſuperaret. At vir Dei Chriſti amore ebrius, animi nobilitatem carnis nobilitati longe anteferebat, & aſſidua mente & cogitatione, quomodo ſe aliquando terrenarum rerum curis extricaret, voluebat. Sed ne patris imperium plane negligere, & parentum voluntatem aſpernari videretur, paſſus eſt ſe titulis & honoribus decorari, ita tamen vt intimis animæ medullis, Chriſti humilitatem retineret ſemper. Factus itaque Francorum regi Clotario à cyathis, partim amicorum precibus, partim etiam parentum auctoritate, nobiliſſimi cuiuſdam viri filiam, coniugem ſibi accipere coactus eſt. Ille quamuis à nuptijs vehementer abhorreret, animum tamen vultu egregie texit, donec oblata occaſione, modeſte admodum regi ſe aperiret,

25. Martij. Natales ei⁹ clari. Ingenij ei⁹ felicitas. Cogitur eſſe aulicus. Fit regi Francorũ à cyathis & Puella ei deſpondetur,

ſiret, & infimis precibus, vt poſthabita terrena militia, ad Chriſti ſe caſtra transferre liceret, poſtularet. Rex hac poſtulatione perculſus, hortatus eſt eum, ne in illo ætatis flore ab ipſo diſcederet. At ille non precibus modo, ſed rationibus etiam voluntati regis obuiauit, tantaque verborum & ſententiarum virtute pugnauit, vt Rex diuino correptus timore, Dei vindictam, ſi diutius voluntati eius reſiſteret, vehementer formidaret. Hermelandus igitur, hiſce vinculis ſolutus, ſtatim è palatio regis ad Fontanellenſe cœnobium ſe contulit; vbi excellenti vitæ integritate, modo iuniores, ſed illos etiam qui omnes corporis vires, in diuinarum rerum contemplatione triuerant, ſuperauit. Præerat tunc temporis illi monaſterio Lambertus, vir omnibus virtutum diſciplinis excultiſſimus, qui Hermelandum propter clariſſimam virtutis indolem, quã in eo cernebat, egregie carum habebat, & honore etiam proſequebatur; dignumque cenſebat, qui ſacris aris admoueretur. Igitur ab eius loci Epiſcopo Audoeno ſacerdotio initiatus, virtutum ſuarum ſplendorem clarius exhibebat. Per id tempus Nannetenſi eccleſiæ, * Paſcharius Epiſcopus præerat, qui pro eximia ſua in Deum pietate, frequenter de monaſticæ vitæ perfectione, luculenta admodum oratione ad populum diſſerebat; multiſque rationibus, quam vtilis & neceſſaria toti prouinciæ iſtorum hominum conſuetudo foret, declarabat. Nam quamuis non infrequens eſſet ibidem monachorum habitatio, tertij tamen ordinis, vt appellabant, profeſſio, ijs incognita erat; quæ tunc temporis, reliquos monaſticę vitæ profeſſores longe anteibat. Igitur populus, Epiſcopi ſui rationibus inductus, tertij ordinis monachos vehementer expetere, & Epiſcopum precibus & pollicitationibus vrgere cœpit, vt homines pietate & religione præſtantes acciret; quorum precibus contra diuini numinis iram tuti conſiſtere, & eorũ pariter conſuetudine ad omnem virtutis amorem paulatim traduci poſſent. Placuit hæc res antiſtiti; nec mora interpoſita, legatos ad Lambertum deſtinauit, per

Petit à rege miſſionem.

Monachus fit, in cœnobio Fontanellenſi.

Fit presbyter. * *Paſquarius*

Nannetẽſis epiſcopi, ad

Lambertũ legatio. quos viros in omni virtutis exercitatione præſtantiſſimos obtinere nitebatur. Lambertus habita ſecum deliberatione, Hermelandum huic itineri delegit, eique quidnam ad pacem, & otium fratrum conſtituendum fieri vellet, explicauit. Poſtremo, commendata illi ſanctiſſime religionis & diſciplinæ obſeruantia, cũ benedictione à ſe demiſit. Hermelandus vt erat non modò pietate, ſed rerum etiam agendarum prudentia ſignis, vbi primum ad Nannetenſem epiſcopum peruenit, ſumma diligenta omnia quæ ad cæleſtis vitæ in terris conſtituendæ quietem ſpectare videbantur, pertractauit, locumq; ab hominum conſpectu remotiſſimũ elegit cui ob id ipſum Antrũ nomen impoſuit. Erat altum ibi ſilentium? tanta tranquillitas, vt anachoreticam appetentibus vitam, mirificum eremi deſideriũ adferret. Nec mora; Hermelandus & loci amœnitate, & antiſtitis benignitate inuitatus, continuò monaſterij fundamenta iacere, & duo inſigni opere templa ædificare cœpit, breuique multorum auxiijs adiutus ad culmen deduxit; alterum D. Petro, alterum vero Paulo dedicauit. Rex quoque, quibuſcumque potuit ornamentis, cœnobium amplificauit. Interea multi contempto ſeculo ſeſe in eam ſocietatem receperunt: multi ſuas proles illic Chriſto militaturas obtulerunt; tantaque illo patre & ad numerum & ad virtutem ac vitæ ſanctitatem indies facta eſt acceſſio, vt huius rei fama ſe longe lateque diffunderet.

Hermelandus, locum monaſterio cõſtruendo idoneum eligiit, eumq; antrum appellat. Antrenſe monaſteriũ conſtruitur, & Multi ſe adiungunt Hermelando. Viſio S. Hermelandi.

Nocte quadem, vir ſanctus pro ſua conſuetudine diuinę contemplationi intentus, vidit Abbatis Maurenti viri valde venerabilis animã, ducibus angelis, ad cælos migrare. Cumque in eam diutius oculos fixiſſet, fratres dato ſigno ad orationis ſtudium vocauit hortatuſque eſt omnes, vt deuotis precibus viri optimi animam Deo commendarent. Contigit quandoque virũ Dei per Nannetenſem pagum cum aliquot fratribus iter habere: forte eis obuiam venit Arnoldus quidam, ingenti obſequentium turba ſtipatus. Erat enim mundi huius gloria, & diuitiarum exiſtimatione facile princeps.

teps. Hunc poſtquã vir ſanctus admirabili quadam ſermonis ſuauitate, ad omnem virtutis, pietatiſque rationem informaſſet, dixit vni è fratribus, Hactenus quidem pro ingenij noſtri tenuitate, huic viro illuſtri ſpiritualem miniſtrauimus potum, ſupereſt, vt hortante nos charitate, corporalem etiam pariter ſumamus. Cui frater cum reſponderet, perexiguum admodum vini adeſſe, quod vix heminæ menſuram excederet, vir Dei idipſum quod eſſet, adferri iuſſit, atque de Chriſti benignitate confidens, expreſſo crucis ſigno, vinum ita redundauit, vt ſingulis ſinguli calices vino pleni ſuppeterent, nec tamen exhauſtum eſſet. In cuius præclari miraculi teſtimonium, vaſculum illud vnde vinum fundebatur, in S. Patris aſſeruatur monaſterio.

Vinũ edito cruce auge ſcit.

Magna erat in viro ſancto prudentia; magna in regiminis ſibi commiſſi officio moderatio. Tempus omne ita partiebatur, vt neque fratrum curam deponeret vnquam, neque ſibi externa cura impeditus, minus caute inuigilaret. Interdiu ſummo ſtudio fratrum ſuorum ſalutem curabat; noctu totus in rerum cæleſtium contemplatione, atque in ſanctis precibus, & hymnis & pſalmis verſabatur. Accidit nocte quadam, cum precandi ſtudio monaſterij ſui baſilicas luſtraret, vt in vna ex ijs extinctum lumen reperiret. Iuſſit igitur fratri, vt lumen extinctum ſuſcitaret. Sed cum ille manu lucernam geſtaret, & nequicquam contra venti vehementiam lumen tutari vellet, vir Domini iuſſit eum gradum ſiſtere, & extenta manu, edito crucis ſigno, lumen extinctum reſtituit.

Signo crucis extinctum lumẽ accendit.

Cum aliquando in pago Conſtantino, res monaſterij neceſſario perluſtraret, fuit benigne admodum à viro Launo nomine, egregie nobili, ad prandium vocatus. Non recuſauit vir ſanctus, ſed vt erat comis valde, & iucundus; domum ingreſſus bene ei precatus eſt. Launus ſumma beneuolentiæ ſignificatione hoſpitem ſuum lætus excepit, & quamuis copia vini non ſuppeteret (terra enim illa botros non gignit) tamen

Digitized by Google

in tanti hoſpitis gratiam, liberaliter non modo conuiuis & amicis, ſed pauperibus etiam & peregrinis ſuperuenientibus promi iuſſit. Peracto prandio, vir Dei ad ædes ſuas in villam Oglandam rediјt. Porro Launus poſtridie, num quid vini ſupereſſet, ex vxore ſciſcitatus eſt. Vxor vaſe diligenter inſpecto, plenum illud omnino reperit; moxque viro indicauit. Ille mirifice exhilaratus, mittit inde ad virum ſanctum, ſimulque certiorem eum reddit, quanto ipſum Dominus ob eius merita beneficio affeciſſet. Negauit vir Dei meritis ſuis hoc tribuendum eſſe, ſed potius eius benignitatis ſtudio, quo pauperibus non minus quam ſibi conſuluerat.

Humilitas S. Viri.

Erat vir Dei omnibus virtutibus mirifice ornatus, nec vllis dæmonum inſidijs in peccati conſenſum pertrahi poterat. Non tamen malignus propterea ei inſidias ſtruere ceſſauit, ſed nunc hos, nunc illos, ad moleſtias varias, viro ſancto inferendas excitauit; vt ſi nō funditus eum euertere, ſaltem de aliquo virtutum gradu deijcere poſſet. Ad hanc rem ruſtici cuiuſdam animum improba cupiditate inflammauit, vt de ephippio viri ſancti aliquid præcideret; hacque ratione mentem eius à tranquillitate, ad impatientiam pertraheret. Et ille quidem furtum ſuum perpetrauit, ſed mox diuina vltio hominem ita ſeuere corripuit, vt tanquam ignibus inflammatus conflagrare, & horrendos clamores, cum eiulatu valde miſerabili edere, & Hermelandum inclamare cœperit. Acceſſit vir Dei, & hominem ſcelere vinctum precibus ſoluit, & cibo potuque abunde refectum, incolumem à ſe dimiſit; monuitque ne deinceps maligno hoſti aſſenſum præberet. Eodem fere tempore, alius quidam, ſtimulante cupiditate, boues ſancti viri, qui onuſta lignis plauſtra trahere ſolebant, furto abſtulit. Senſit vir Dei magno ſe commodo deſtitutum, ſed tamen æquo animo ferens, ad ſolita orationum præſidia ſe recepit, rogans Dominum vt boues abacti reſtituerentur. Tanta vero fuit earum precum vis, vt miſer ille qui boues procul abigere

Furtum ruſtici, diuina vltio proſequitur.

Fur diuinitus cogi.

gere moliebatur, multo confectus labore, mane ad cœnobij fores eos adduxerit. Gauiſus vir Dei, recepit boues ſuos; porro furem blande caſtigatum admonuit ne poſt hac ſe ab inimico dæmone in flagitium pelli pateretur; ne & hic obnoxius crimini pœnas daret, & poſtea apud inferos æternum cruciaretur.

tur, reſtituere abactos boues.

Iam vero cum ætas ingraueſceret, non ſe remiſſius in ſpirituali paleſtra geſſit, ſed aliquid potius virtutum cumulandarum deſiderio, ad conuerſationis rigorem, quatenus quidem ferre potuit, adijcere curauit; non minimam ſe iacturam feciſſe arbitratus, ſi non quotidie aliquid virtutum ſuarum exercitijs acceſſiſſet. Itaque cum prouecta iam eſſet ætate, paruum oratorium in honorem Sancti Leodegarij martyris, ad fores monaſterij orientales extruxit; vbi abdicata paſtorali adminiſtratione, quam non ambitione ſed neceſſitate diu geſſerat, facta quoque fratribus poteſtate alium eius loco ſibi patrem deligendi, ſeſe incluſit; vt curis omnibus expeditus, libere ſoli poſſet eſſe diuinæ contemplationi intentus. Adiunxit autem ſibi quatuor fratres eiuſdem propoſiti, quos vna ſecum incluſit.

Eximius eius feruor. Oratorium S. Leodegarij. Abdicat ſe Abbatis functione, & ſe includit.

Porro fratres cœnobij Antrenſis ſubrogârunt ei Adalfredum Abbatem; cuius electio licet ſumma regis voluntate approbaretur, Hermelandus tamen diuino edoctus ſpiritu, eidem intereſſe recuſauit. Nam ille paulo poſt oblitus ſe patrem eſſe, maligni dœmonis inſtinctu deprauatus, paternam functionem mutauit in tyrannidem. Nam tum ſui, tum fratrum cura neglecta, rebus ſuperuacaneis ſeſe dedidit, & ab interioris vitę ſtudiis, iuſto Dei iudicio, prolapſus, ſola externa ſectatus eſt. Quod vt reſciuit Beatus Hermelandus, acrioribus eum verbis obiurgauit, omnique contentione in eo pugnauit, vt eum ab animi faſtu quo turgebat, ad humilitatis ſtudium & animarum curam, quæ prima illi eſſe debebat, traduceret. Sed ille cum aures animumque ſanctis eius monitis occluſas haberet, diuinam vltionem imminentem expectare maluit, quam ad mentem redire. Eo enim impietatis homo ille proruperat, vt non

Subrogatur ei Adalfredus.

Adalfredus Abbas inhumanus.

Digitized by Google

contentus Chriſti patrimonium fratribus illis relictum, in res inutiles profundere, verumetiam alimenta eis neceſſaria ſubtraxerit, & quod dictu quoque nefas eſt, diriſſime flagellari voluerit. Hanc inauditam in monacho tyrannidem, Hermelandus cum intellexiſſet, fratres ſuos, quacunque potuit ratione conſolatus, tandem ingemiſcens ait; Silete fratres, ſilete, videbitis enim repentinum eius interitum. Nec enim vel vnius menſis ſpatio, licebit ei lucis huius vſura frui. Ab hinc tertio die, miſer ille Adalfredus, vidit ſe in viſione beati Hermelandi ſcipione verberari; & eiulans, cœpit velut ignibus inflammatus dire torqueri; atque hoc modo vitam cum morte crudeli commutauit.

Illo extincto, vnus è fratribus, Donatus nomine, conſilio & auctoritate Hermelandi, ſubrogatus fuit; qui ſumma cum laude monaſterium, quoad vixit, gubernauit. Interea Hermelandus plenus dierum, & virtutum omnium ſplendore illuſtris, cum iam tempus illud à Deo præfinitum adeſſe intelligeret, quo ex vitæ huius miſerijs ad alteram vocandus erat, fratres iterum atque iterum ad ſuſcepti ſemel propoſiti conſtantiam hortatus, ſacro ſe Dominici corporis & ſanguinis ſacramento muniuit, atque inter orationis verba, ſpiritum in manus benigniſſimi creatoris efflauit. Sacrum eius corpus, multis cum lachrymis in Baſilica Beati Pauli Apoſtoli conditum eſt; vbi non pauci magna ſanitatum beneficia diuinitus ſunt adepti.

VITA

XXV

VITA S. LVI
Monaſterienſis;
ta per monachos
extructi, eius fe
mini 809.

Ludgerus ex
na nobilitati
n s ſanctitate cla
pellabant, ex illa
dit. Is Ado cogn
Friſis imperitaba
ctatis, in Franc
Raſbodi, Carolo
imperio, ab ipſo
nitate reſtitutus
grinis appellaba
burga dicebatur.
bat gentilem. Q
ci, ferore fœmine
qua nata fuerat h
iuxta crudele eius
cipit, cui hoc
bracmolis exten
apprehendit, &
retur. Itaque in
vicina mulier ſu
fantulam de ma
perſtitionem gen
erat necari infan
eius de melle ali
ab imminentis n
iam adulta ætate
& virum Dei Lud
grauiter prolapſa

VITA S. LVDGERI, PRIMI EPISCOPI Monaſterienſis; Ex ea quæ eſt prolixe admodum ſcripta per monachos VVerdinenſis cœnobij, à S. Ludgero extructi, eius fere contemporaneos. Obijt Anno Domini 809. Leonis 3. Papæ, 14. Caroli Magni Imper. Occident. 9.

Caſ. Bar. in not Mart. Rom. & maxime Tom. 9. Annal Eccleſiaſtic.

26. Martij. Patria & parentes S. Ludgeri.

LVdgerus ex Friſia oriundus, parentes habuit prima nobilitatis gloria inſignes, & fidei & religionis ſanctitate claros. Auus eius, quem Vuriſigum appellabant, ex illa primus familia Chriſto nomen dedit. Is Ado cognomento, à Rege Radbodo, qui tunc Friſiis imperitabat, ob iuſtitiæ defenſionem exilio mulctatus, in Franciam peruenit. Sed cum poſt mortem Radbodi, Carolo regnante, Friſia Francorum acceſſit imperio, ab ipſo demum in patriam, cum ſumma dignitate reſtitutus eſt. Huius filius iunior, qui Thiadgrimus appellabatur, ſancti viri pater erat; mater Liafburga dicebatur. Hæc auiam ex paterno genere habebat gentilem. Quæ cum doleret filio tantum filias naſci, furore fœmineo ſuccenſa, matrem ſancti viri eadem, qua nata fuerat hora, aquis necari præcepit. Vnde cum iuxta crudele eius mandatum, ſitulę aqua plenæ à mancipio, cui hoc erat iniunctum immergeretur, puella bracchiolis extenſis, vtraque manu marginem ſitulæ apprehendit, & quibus potuit viribus renitens ne mergeretur. Itaque in hac colluctatione prorſus mirabili, vicina mulier ſuperuenit, & miſericordia mota, infantulam de manu mergentis eripuit. Et quia iuxta ſuperſtitionem gentiliũ, ſemel aliquid guſtantes illicitum erat necari infantes, cũ puella domũ feſtina regreſſa, ori eius de melle aliquid immiſit; q; cũ ſtatim ipſa ſorbuiſſet, ab imminentis mortis periculo liberata eſt. Verũ poſtq̃ iam adulta ętate fœlicib' auſpicijs marito iuncta eſſet, & virum Dei Ludgerum in vtero geſtaret, caſu fortuito tã grauiter prolapſa eſt, vt palus ſuper quem ceciderat,

Pater eius Thiadgrinus Mater Liafburga

Crudelitas auia S. Ludgeri.

Nota morem Ethnicum, erga infantes.

latus penetraret, & extremum mortis periculum, tam ſibi quam infanti minitaretur. Sed & hoc periculo, Dei benignitate liberata, infantem fœliciter enixa eſt; cui, in ſacro baptiſmatis fonte, Ludgero nomen impoſitum fuit.

Mox igitur vt pedibus inſiſtere, & vocem in verba formare potuit, egregium futuræ ſanctitatis & eruditionis ſpecimen de ſe præbuit. Interrogatus quandoque adhuc puerulus, quid per totum diem operatus fuiſſet, tale fertur dediſſe reſponſum; Ego die tota aut libros cõpoſui, aut legi, aut ſcripſi. Inquiſitus vlterius quis eum docuiſſet, Deus, inquit, me docuit. Profectò admiranda omnino in tantillo pectore doctrina. Hoc enim verbis illis dixiſſe videtur; Cur me interrogatis quis me docuerit, quaſi quiſquam alius ſingulos doceat, quam Deus. Niſi enim Deus mentem intus erudierit, labore forinſecus homo proficere non poteſt. Verum vbi cum ætatis proceſſu ſcientia ſimul cum meritis in Ludgero accreuit, ne qua ignorãtia laberetur, obnixè parentibus viro alicui in ſacris literis erudito ſe tradi poſtulauit. Parentes plurimum gauiſi, eum Gregorio cuidam literarum ſcientia & morum probitate inſigni, (qui ea tempeſtate Traiectinæ ſedi in gradu persbyterij præſidebat, & ſancti martyris Bonifacij ſucceſſor erat,) cõmendârunt. Apud quem breui temporis ſpatio eos in literarum ſcientia & optimis diſciplinis progreſſus fecit, vt nihil præter cæleſtia & æterna meditari poſſet. Itaque rebus huius mundi valere iuſſis, ſe totum in Traiectenſi monaſterio Dei ſeruitio mancipauit.

Eo tempore, in Anglia, ſumma quadam ſcientiæ & maximarum artium cognitione admirabilis florebat alcuinus. Ad hunc igitur Ludgerus; vt mentem excellentiori ſcientia expoliret, ſimulque vt ſacris ordinibus in Anglia initiaretur, contendit. Gregorius enim, preſbyter tantum, cathedrę Epiſcopali præſidebat. Vbi primo annum vnum in ſtudiorum curriculo ſumma diligentia exegit; deinde tres continuos cum dimidio, ea diligentia apud Alcuinum collocauit, vt nihil ei vel ad

totius

totius ſcripturæ in
ciplinæ perfection
ad ſuos reuerſus,
attulit. Erat tunc
ctus, adeo vt mor
bricum nepotem
Ludgerum affectu
& pietati plurimun
tam in Dauentrien
prouinciam confid
Lebuinum olim in
conſumptum, in
ſed Saxonum ferit
ſumma diligentia
non inuento, coll
accidit dum iact
ret, vt nocte quad
ſtantiam ſuſcepti
confortatus Ludg
& diuerſa idolor
omnes ſummo in
ſui periculo dem
ſtanter eis annunc
ficio fungebatur
ſortiente, preſb
ſimulque Eccleſia
tus eſt.

Ea tempeſtate
uiſſimum Friſiæ
incendijs miſere
gerus, cum neque
neque vllum ſuæ
miter reſiſtentibu
ratus, Romam a
benigne admodu
tione, & eximia
Magno innoteſc
mationem obtin

Digitized by Google

totius ſcripturæ intelligentiam, vel ad monaſticæ diſciplinæ perfectionem deeſſe videretur. Domum igitur ad ſuos reuerſus, incredibilem omnibus volup atem attulit. Erat tunc Gregorius ætate & laboribus confectus, adeo vt morbis oppreſſus, à vita excederet, & Albricum nepotem ſucceſſorem relinqueret. Is vnico Ludgerum affectu diligebat; & quia ipſius prudentiæ & pietati plurimum tribuebat, ſtatim ei animarum curam in Dauentrienſi parochia commiſit. Suſcepit eam prouinciam confidenter, & quia auditione perceperat. Lebuinum olim in ea vinea laboraſſe, & beato agone conſumptum, in Eccleſia à ſe quondam conſtructa, ſed Saxonum feritate funditus euerſa, quieſcere, cœpit ſumma diligentia beati viri corpus inquirere, eoque non inuento, collapſa templi fundamenta erigere. Sed accidit dum iactis fundamentis parietes erigere pararet, vt nocte quadam Lebuinus ei appareret, & ad conſtantiam ſuſcepti operis excitaret. Qua viſione mirifice confortatus Ludgerus, non dubitauit deorum fana & diuerſa idolorum ſimulachra, quæ in Friſia apud omnes ſummo in honore erant, cum ingenti capitis ſui periculo demoliri, & Chriſti Euangelium conſtanter eis annunciare. Eo tempore Diaconi adhuc officio fungebatur, ſed Albrico pontificatus ordinem ſortiente, presbyterij ab eodem gradum ſuſcepit; ſimulque Eccleſiæ Doctor, in pago Oſtrache conſtitutus eſt.

Albricus ſuccedit Gregorio.

S. Lebuinus apparet Ludgero.

Iudgerus demolitur. Deorũ fana in Friſia.

Ea tempeſtate Dux Saxonum VVindekindus, grauiſſimum Friſiæ bellum intulit, omniaque cædibus & incendijs miſere compleuit, in hac perturbatione Ludgerus, cum neque martyrium quod optabat mereretur, neque vllum ſuæ prædicationi locum, cunctis vnanimiter reſiſtentibus, dari videret, cedendum tempori ratus, Romam ad Leonem Pontificem ſe recepit; à quo benigne admodum habitus eſt; ſuaque ſingulari eruditione, & eximia morum probitate effecit, vt Carolo Magno innoteſceret, ſummamque apud eum exiſtimationem obtineret. Carolus autem vehementer eius ſan-

VVindekindus Dux Saxonum.

S. Ludgerus vẽit Romã.

Digitized by Google

ſanctitate delectatus, plurimumque eius prudentiæ tribuens, quinque in Friſia pagos ei, & inſulam vnam quam Bant appellant, commiſit. Hos vir Dei & verbo & virtute aggreſſus, ab infinitis dæmonum erroribus perpurgauit, effecitq; vt cum multi Chriſto nomina darent, etiam vicinæ inſulæ, quæ in ipſo Friſonum atque Danorum confinio ſita eſt, ſtatim inter primos, princeps ipſe crederet, & Landricum filium ſuum ei de fonte leuandum offerret. Quem vir Dei, poſtea ſacris imbutum literis, etiam presbyterum ordinauit. Igitur cũ huiuſmodi quotidie operibus, apud Deum ſanctitatis meritum augeretur, & apud homines fama eius magis magiſque creſceret, etiam Normannos euangelizandi gratia adire cogitauit; ſed impij regis mandata prohibitus, à Carolo magno Saxonum Occidentalium, qui ab idololatria ad Chriſtũ recenter conuerſi fuerant, curam ſuſcepit; vna cũ Epiſc. Monaſterienſi Antiſtitem, ab Hildebaldo Metropolitano Colonienſi, fuit conſecratus; multum quidem primum duodecim fere annis reluctatus.

Quodam autẽ tempore, cum euangelizandi gratia, ad quandam in Friſia villam, nomine Heligvverde acceſſiſſet, inter alios qui illuc ad audiendum eum confluxerant, quidam etiam cæcus aduenit. Pro cuius illuminatione cum multi virum ſanctum orarent, vt ſuis precibus eam à Domino obtinere contenderet; ille de animę magis quã corporis lumine ſolicitus, quęſiuit ex eo, velletne pura oris confeſſione crimina omnia expiare, & ſalutarem pro ijs pœnitentiam peragere. Reſpõdit miſer, ſe ad integram peccatorum ſuorum confeſſionem paratũ eſſe. Nec mora; altera die cum ſumma doloris teſtificatione, crimina ſua cõfeſſus, & animę & corporis ſalutem conſequutus eſt. Monuit tamen vir ſanctus ne quid ſibi eo in opere aſſcriberet, ſed totũ Chriſti Saluatoris gratiæ & benignitati acceptum referret.

Erat in quodam diœceſis eius loco Billerbeki, mulier quædam valde nobilis, ſed inceſtis nuptijs infamis; quę vt ab infamię nota & æterno animę periculo ſolui poſſet,

poſſet, munuſculis & donis ſanctum virum aggreſſa eſt. Miſit enim die quodam, teſteum pretioſiſſimi mellis vas plenum; quod vir Dei nullo modo recipere voluit, aſſerens ſe participare non poſſe, quę ſe illicito connubio alienā ab Eccleſia feciſſet. Hac igitur via fruſtra tentata, mulier pleroſque ex diſcipulis eius aduocauit, ijſque præfatum mellis vaſculum tradens, rogauit vt viro Dei perſuaderent, vellet eam à peccatorum nexibus clementer ſoluere. Illi cupiditate ducti, mel Epiſcopo neſciente ſuſcipiunt, & quia alium vbi reconderent locum repente non inueniebant, ſubtus altare linteis vndique coopertum, illud locauerunt: Iamque aderat tempus, quo res diuina peragenda erat, & ecce ad primum orationis initium, vas illud crepuit, & melle effuſo, minutatim deſciſſum eſt. Itaque melle per terram fluente, Ludgeri ſanctitas omnium ore celebrata eſt.

Reſpuit oblatū mun⁹ ab inceſta.

Nota miraculum.

Villa eſt in Saxonia, in pago Sudergo, quę Alna nuncupatur. Ad hanc dum magno ſtudio diœceſim ſuam peragrans veniſſet, pauper quidam luminibus orbatus acceſſit, illoque ad menſam ſedente, magnis vocibus miſericordiam viri ſancti implorauit. Exijt feſtinus Diaconus, cuius id officij erat, vt ſtipem petentibus, cibum potumque benigne porrigeret. Sed pauper ille, reiecto cibo, aliud ſibi neceſſarium eſſe dixit: Nummum igitur ei tradidit; Sed & illum accipere recuſauit. Diaconus igitur non intellecto quid poſtularet, dimiſſo illo, in domum regreſſus eſt. Porro ille foris relictus, iterato clamore miſericordiam implorauit. Tunc Epiſcopus miſerum ad ſe introduci iuſſit, & quæ tanti clamoris cauſa eſſet, quæſiuit: Reſpondit ille; Fac vt videam, obſecro te pater, per amorem Dei. Tum Ludgerus; Videas inquit, per amorem Dei. Tum Ludgerus; Videas. inquit, per amorem Dei. Quo dicto integrū oculorū lumen protin⁹ recepit, lætuſq; inde abijt.

Vide rem admirandam.

Quodam tempore cum per Haſſiam iter haberet, vidit in campo quodā, hominem quendam atrociſſimo ſupplicij genere mactatum. Furti namque reus, quo per

Nota gen⁹ ſupplicij ſæuiſſimum.

per fraudem Vuindekindi Saxonum Ducis caballos auerterat, tali mortis generi adiudicatus erat, vt in campo ad ſtipem ligatus, iactatis in eum ſudibus præacutis & lapidibus, necaretur.. Quo facto, corpus exanime in campo relictum, miſerandum valde tranſeuntib' ſpectaculum præbebat. Ludgerus autem comperto, quod Chriſtianus fuerat, ſepulturam ei à Vuindekindo impetrauit. Interim dum foſſa à libitinario pararetur, diſcerpta totius corporis membra colligi, & ſummo ſtudio foueri iuſſit; ſtatimque non ſine ingenti aſtantũ ſtupore, qui mortus putabatur reſpirare cœpit, Deinde à foſſa ad Epiſcopi tentorium reductus, potuque refectus, integram membrorum ſanitatem, breuiſſimo temporis ſpatio recepit. Fertur eo in loco, lapidea crux ab incolis erecta, in huius miraculi monumentum ad noſtra fere tempora perſtitiſſe, & campum illum à nomine viri ipſius, qui Buddo appellabatur, Buddonsfelt vocatum eſſe.

Oppidum eſt in Saxonia, cui nomen Meppea; in cuius vicinia dum ſacer Antiſtes Friſiam peragraret, aſpexit vulgi Concilium, die ipſa Dominica congregatum. Quare admiratione detentus, miſit eo Diaconum, vt cauſam conuenticuli, tali die facti cognoſceret. Intellexit autem reo cuidam ſuſpendium parari. Nec mora; concito gradu eo contendit, & blandis eos verbis affatus, hominem illum ſibi concedi poſtulauit; aut ſi ſcelus ſupplicio dignum commiſiſſet, in alium illud diem reſeruarent. Illi ſpreto epiſcopo, mortem illi accelerabant. Obtinuit tamen vir ſanctus, vt liceret ſibi cum homine verba de æterna ſalute facere. Facto ſermone, & confeſſione, & quæ ad animum expiandum pertinebat rite peracta, homo in patibulum ſublatus eſt. At vero veſpere illjus die, cum Antiſtes ſex ab eo loco milliaria peregiſſet, venit ad illum homo ille, qui iam omnium opinione expirauerat: Mirantur vniuerſi, & ſtupore oppreſſi, quaſi ab inferis excitatum intuẽtur. Quibus ille rem ex ordine pandere cœpit; Ego, inquiens, dum epiſcopo à me digreſſo, in patibulum traherer, vidi du-

di duos incredibili decore viros à latere epiſcopi equitantes, quorum alter ad me feſtine rediens, neſcio quid mihi pendenti ſuppoſuerit; ita vt quaſi pedib' inſiſtens, dolorem proſus nullum ſentirem; donec his qui me ſuſpenderant hinc illinc diſperſis, eiuſdem auxilio ſolutus ſum, ſolutoque veſtris inſiſtere veſtigijs, & epiſcopo pro conceſſa vita gratias agere, imperauit; quam ipſe. dum à fatuis contemneretur, à Domino impetrârat.

Mira ſunt hæc.

Interea aſſidua illi conſtruendi monaſterij cura, in Vuerdena viuebat. Erat ibi nemus quoddam arborum opacitate, & arbuſtorum denſitate vndique concluſum. Ibi fixis tentoris, primo mane arbores diruere, & locum, ponendis ædificijs expurgare, ſi qua facultas daretur, diſpoſuit. Sed operarij, luſtrato diligenter nemore, ſpem omnem proiſus abiecerunt, negantes humanis viribus fieri poſſe, vt locus ille conſtruendis ædificijs idoneus redderetur. At Epiſcopus cum ſe à ſuis relictum, & humana ope deſtitutum cerneret, ſe totum ad precandum Dominum comparauit. Cumque orationem in multam noctem protraheret, cognouit per ſpiritum à Deo ſe exauditum eſſe. Igitur in tentorium ſuum, cunctis (vt putabat) ignorantibus, rediens mox cælum crebro fragrore intonuit, tantamque tempeſtatis & turbinis vim excitauit, vt ventorum impetu, annoſa radicitus arbuſta ſtrauerit, locumque conſtruendo cœnobio valde oportunum præbuerit. Tunc animus ædificandi cunctis additus eſt, magnaque celeritate opus à fundamentis ad culmen perductum.

Vir ſanctus precibus ſuis multas euertit arbores, vt ſit locus conſtruẽdo monaſterio.

S Ludgerus fundator Cœnobij Werdenẽſis.

Poſt hæc leni corporis infirmitate correptus, tempus ſibi à Deo præfinitum adeſſe intellexit, quo corporis ergaſtulo ſoluendus, & beata immortalitatis gloria donandus erat. Cuncta igitur, quæ ad iter hoc neceſſaria videbantur, ſumma diligentia curauit. Aſſiduis precibus & hymnis ad cæleſtis patriæ amorem ſe excitabat. Miſſam incredibili mentis vigore quotidie fere in hac infirmitate celebrabat; Sacros codices ſine intermiſſione ſibi

Exercitea agrotãtis.

Digitized by Google

ne ſibi prælegi faciebat; nec interim commiſſas ſibi ciues negligebat; ſed pridie quam ex hac vita migraret, duas luculenta ſane doctrina ad plebem conciones habuit; atque hoc modo rebus omnibus, tam quæ ad animum expiandum, quam quæ ad Eccleſiæ ſtatum ſtabiliendum neceſſariæ erant procuratis, ſpiritum ſuauiter creatori ſuo reddidit. Funus, cum multis omnium lachrymis, in eccleſiam Monaſterienſem, Deiparæ Virgini Sacram, inductum fuit. Trigeſimo autẽ ſecundo, ab obitu eius die, inde ad cœnobium, quod in Vuerdẽa fundârat, fuit vt (viuus deſiderârat) delatum, & extra Eccleſiam, in parte orientali ſacrum eius corpus humatum. Quod quidem, tanto poſt mortem tempore, non modo ab omni corruptione alienum, ſed tanta etiam odoris fragrantia plenum inuentum fuit, vt omnes ad eius ſanctitatem debitis laudibus celebrandam, vehementer impelleret.

Fuit in pago Nordgoa, Irmingerus quidam; *qui* cum iuuentutis ſuæ florem, in ſancti Ludgeri *ſeruitio* triuiſſet, lumen oculorum amiſit, & tredecim annis miſeranda hac cæcitate laborauerant. Poſtquam autem Ludgerus carne ſolutus fuit, nocte quadam huic cæco apparuiſſe dicitur, atque ſerio mandaſſe, vt ad VVerdenenſe Monaſterium contenderet; fore vt ibidem amiſſum oculorum lumen, DEI benignitate reciperet. Et vt ei certiorem ſpem ſalutis faceret, animumque ad Dei miſericordiam magna fiducia implorandam adderet, hoc ei ſignum oſtendit; quod locus cutis, quem apprehenderat, alium à reliqua carne colorem aſſumpſerit. Mane facto, ſumma celeritate eo quo iuſſus fuerat, contendit; & nocte ſequenti in precibus exacta, priſtinum lumen plene recepit. Eadem nocte paralytica quædam, coram ſepulchro ſancti viri opem eius ſupplici voto poſtulans, ſanitati etiam priſtinæ reſtituta eſt.

Hilderadus diaconus, qui in VVerdenenſi cœnobio CHRISTO famulabatur, cum puer adhuc literis operam nauaret, in morbum incidit, ex quo poples eius, contra-

---

contractis neruis i
iuncta, præter inſi
miſeriam ei relinq
Sigebertum (qui
Chriſti ſeruitio ſe
de varia frequente
ſtituenda, conſili
Ludgerus Hildera
aſperis, ab ope à m
mo de animi leui
crepauit, atque ho
veſpertinis laudibu
mis ad ſanitatem r
& ecce graui prola
ruit; ruptiſque, qu
ne aliquo dolore (a
le manus in cælun
uo Ludgero, mag
admirandæ virtutis
quæ nos ſtudio bre
de annua eius celeb
terire non poſſumu
Fertur fuiſſe vir
& in vita & in mo
amore proſequere
ferre. Itaque ad
& beati viri memo
quentare conſueue
tibus moleſtiam i
qui ſuis ſuorumqu
tere ſolebat. Need
moria, à fratribus c
dam, qui eius nata
ceruiſiæ epuliſque
ctu mirũ eſt) ligna
mento temporis de
igni immiſſa, nullã
operi nihilominus

contractis neruis ita incuruatus fuit, vt tibia fœmori iuncta, præter inſignem deformitatem ingentem etiam miſeriam ei relinqueret. Hæc calamitas, patrem eius Sigebertum (qui magno pietatis ſtudio ductus eidem Chriſti ſeruitio ſe totum addſerat) ſæpe cruciabat. Vnde varia frequenter cum fratribus, de ſanitate filio reſtituenda, conſilia agitabat. Interea nocte quadam Ludgerus Hilderado per viſionẽ apparuit, & verbis aſperis, ab ope à medicis imploranda deterruit; poſtremo de animi leuitate & inconſtantia vehementer increpauit, atque hoc modo abſceſſit. Altera autem die, veſpertinis laudibus peractis, domum illam quę infirmis ad ſanitatem recuperandam deputata, eſt intrauit & ecce graui prolapſione, diuino nutu, in terram corruit; ruptiſque, qui exaruerant, cum ſonitu neruis, ſine aliquo dolore ſanus & incolumis erectus eſt. Tum ille manus in cælum tendere, & Dei bonitatem, in ſeruo Ludgero, magnis vocibus prædicare. Plurima alia admirandæ virtutis opera, à viro ſancto adita leguntur, quæ nos ſtudio breuitatis referre omittimus. Hæc duo de annua eius celebritate agenda miracula, ſilentio prętterire non poſſumus.

S. Ludgerus apparet, Hilderado diacono cõtracto. Contractus ſubito fit ſanus.

Fertur fuiſſe vir quidam, cui nomen Dindo; qui cum & in vita & in morte ſanctum Ludgerum incredibili amore proſequeretur, ſtatuit illi annuos honores deferre. Itaque ad VVerdenenſe monaſterium venire, & beati viri memoriam maximo deuotionis ſtudio frequentare conſueuerat. Sed ne crebrior eius acceſſus, fratribus moleſtiam inferret, ſuos cum annona homines qui ſuis ſuorumque vſibus neceſſaria pararent, præmittere ſolebat. Necdum vero annua ſanctitatis eius memoria, à fratribus colebatur. Accidit autem, vt die quodam, qui eius natalitio ſacer eſſe debebat, coquendæ ceruiſiæ epuliſque parandis intenderent, ſed (quod dictu mirũ eſt) ligna in ignẽ miſſa, ſtipularum inſtar momento temporis deuorabantur. Deinde alia poſt alia igni immiſſa, nullã vim adferre potuerunt. Cum tamẽ operi nihilominus inſtarent, & ſumma contentione

Nota mirũ quiddam.

vt cer-

vt ceruiſiæ coctiuram perficerent, laborarent, tandem oleum & operam ſe perdidiſſe doluerunt; adeo vt ceruiſia, tantis ſumptibus & ſudore parata, guſtu nimis amara, effundi debuerit. Ita euidenti iudicio compertum fuit, hunc diem diuinis laudibus in Ludgeri nomine conſecrandum eſſe. Anno igitur ſequenti, cum natalis eius celebritas ſuperueniret, viſum eſt fratribus monaſterij Vuerdenſis, totum illum diem, intermiſſo opere, diuinis laudibus mancipare; alijs interim, vt par erat, libertate conceſſa. Sed cum plurimi ex vicinis, exemplo monachorum excitati, ſimili deuótionis ſtudio ducerentur, quidam vero operibus ſuis inſiſtendum ſatius eſſe ducerent, contigit vt fractis aratris nihil proficerent. Vnde quidam Benno nomine, furore & amentia præceps, aratro vtcunque reſtaurato, crebris boues ſtimulis ad arandum inpulit. At illi inſania efferati, diſruptis loris & iugis, ſyluas petierunt, nec ante capi potuêre, quam ipſe cum reliquis ad S. Ludgeri memoriam veniens, ſuæ temeritatis & contemptus culpam confeſſus, fratrum pro ſe orationem ſupplex impetraſſet.

VITA S. ISAACI MONACHI; EX EA QVAE eſt per Metaphraſten. Caruit vero maxime, Anno Dominicæ Incarnationis 378. *Damaſi Papæ* 12. *Valentis* 15. *Gratiani* 12. *Valentiniani* 3. *Impp.*

POſt venerandæ ac viuificæ Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti inuentionem, Valens imperio potitus, cum ſummus eſſet Arianæ hæreſis fautor, grauiſſimam in Eccleſia Dei perſecutionem excitauit, Et quidem inaudito quodam animi faſtu ſeſe oſtentans, templa alia ſolo æquabat, alia ſacerdotibus vel exilio morte mulctatis, in ſtabula redigebat. Erat eo tempore ingens apud veros Dei ſeruos luctus & lamentatio, omniſque melioris conditionis ſpes penitus illis præciſa erat; cū Iſaaci-

Iſaacius quidam, Dei ſpiritu plenus, & monachus virtutum maximarum ſplendore inſignis, aſſiduis precibus & lachrymis diuinam opem, contra tyrannidem Imperatoris implorabat. Nec dubitauit poſt aſſidua & præclara orationum certamina, ipſum Imperatorem totius impietatis caput aggredi.

Eo tempore Barbari apud Danubiũ, copioſo admodum milite bellum aduerſus Imperatorem mouebant, & ad regiam vrbem totis viribus aſpirabant, & prædas interim ingentes agebant. Imperator quoque ſimili ſtudio exercitum coëgit, vt hoſtem antequam maiores vires ſumeret, virtute ſua opprimeret. Cum igitur ad bellum properaret, Iſaacius ei occurrit, & talibus eum compellaſſe verbis dicitur; Tu ô Imperator, ſi fœlici marte cum hoſte tuo confligere vis, orthodoxas prius eccleſias reſtitue. At ille virum ſanctum ne reſponſo quidem dignatus, gradum accelerauit. Cui rurſus Iſaacius; Aperi, inquit, Imperator, orthodoxorum eccleſias, & bellum ex animi ſententia conficies, ſaluuſque cum inſigni nominis tui gloria domum redibis. Ad has voces Imperator conſtitit, coactoque concilio, rem conſultatione dignam iudicauit. Sed Præfectus qui peſtiferæ Arianorum ſectę facile princeps erat, tanta vi reſtitit, vt Imperatorem ad ſupplicium viro ſancto inferendum impelleret. Non tamen potuit Iſaaci animus, & Eccleſię totius & Imperatoris ipſius ſalutis amore vehementer inflammatus, Præfecti malitia adeo frangi, vt non tertio Imperatorem à peſte, in quam ruebat, blande reuocaret. Paucis itaque diebus interiectis, Imperatorem proficiſcentem rurſus aſſequitur, arreptoque equi ipſius frœno, conſtanter eum hortatus eſt, vt ablatam eccleſiæ pacem reſtitueret, ſeque ab imminente exitio eriperet. At ille mente in ſcelere obdurata perſiſtens, virum ſanctum corripi, & in locum quendam, horribili ſpinarum dẽſitate obſitum, proijci iuſſit; vt ibi auxilio omnium deſtitutus, inter horrenda ſupplicia animã ageret. Sed fuit ei pro humano diuinũ continuo oblatũ auxiliũ Angelorũ enim miniſterio (qui numero

Iſaaci verba ad Imperatorẽ.

Viri Dei, ſumma magnanimitas.

Valens iubet Iſaaciũ in ſpinas iactari.

Liberatur ab Angelis.

Ttt tres,

Digitized by Google

tres, candidis induti veſtibus ab eo viſi ſunt) plane incolumnis reſtitutus fuit. Tunc vir Dei incredibili gaudio perfuſus cum lachrymis Deo gratias egit, ſumptaque maior fiducia, iterum ſe Imperatoris conſpectui obiecit. Imperator eo viſo obmutuit. Exiſtimabat enim, iam eum ſupplicij atrocitate conſumptum, exſpiraſſe. Cui vir ſanctus vultu intrepido, Tu quidem, inquit, ô Imperator interitum mihi ſpinarum aculeis machinatus es, ſed clementiſſimus De⁹ cui⁹ ego legatione apud te fungor, per Angelos ſuos ab omni cruciatus periculo me eripuit. Quamobrē audi me, & noli temere furibūda in peſtem ſempiternam præcipitem dare. Si libertatem orthodoxis reſtitueris, clariſſimam de hoſtibus tuis victoriam conſequeris; ſin vero ſalutaria monita contemnere pergis, viuus igne conflagrabis.

Hac dicendi libertate vehementer commotus Imperator, vinctum eum Saturnino & Victori Senatoribus cuſtodiendum tradidit, vt bello ex animi ſententia (quemadmodum ſperabat) confecto, crudeli vindicta animi ſui perturbationem ſanaret. Sed miſer cæco impetu in peſtem ruens, eundem omnino finem, quem vir ſanctus prædixerat, ſortitus eſt. Nam vt commiſſo prælio, fuſus fugatuſque ab hoſte fuit, latebras cum ſuo præfecto in quodam ſtabulo quæſiuit. Sed cum quorundam indicio illic eum latitare Barbari comperiſſent, flammas in ſtabulum coniecerunt, viuumq; horribili incendio combuſſerunt, atque hoc ſuæ impietatis juſtum à Deo præmium conſequutus eſt. Succeſſit autem huic Theodoſius, vir fidei & religionis ſtudio præclarus. Saturninus vero & Victor, quorum cuſtodie vir ſanctus à Valente traditus fuerat, ſtatim eum non modo vinculis liberarunt, ſed ſummo etiam, tanquam prophetam, honore proſequuti ſunt. Et quidem poſtquam Conſtantinopolim (in qua ciuitate Theodoſius imperator ſedem elegerat) peruenerunt, pia inter ſe contentione certabant, vter eorum viro ſancto domū ædificaret. At ipſe, cognita eorum contentione, & grato ob-

to obſequio, Audite, inquit, me ſerui Chriſti; Quandoquidem conferendis indigno mihi beneficijs inter vos certatis, & domicilium mihi erigere vultis, ego domum gratiſſima voluntate acceptabo, cuius in ædificando maior diligentia enituerit. Vterque igitur ſummo ſtudio ei gratificari voluit. Saturnius tamen qui extra muros ædificabat, Victorem & diligentia & induſtria anteuertit, & domicilium, duplici contignatione conſtructū ei tradidit, in quo vir ſanctus admirabili ſanctitatis opinione reliquum vitę curſum exegit. Quotidie, vel ingentem hominum turbam pietatis ſtudio ad ſe confluentem ſingulari humanitatis ratione excipiebat, eiſque æternæ ſalutis monita, mirabili quadam dulcedine, tradebat; vel ciuitatem ingreſſus luculenter de rebus diuinis ad populum diſſerebat. Quod ſi ſermone diutius protracto, portas ciuitatis clauſas forte inueniſſet, ſigno Crucis edito, ſponte eas reſerabat. Ab homine paupere vel calamitoſo, faciem ſuam nunquam auertit; quin etiam ſi nihil quod tribueret ad manus haberet, veſte ſe nudabat, eamque valde benigne egenti largiebatur. Omni tempore vitæ ſuæ grauitatem ſeruauit; ſpiritu feruens, vt ait Apoſtolus; Domino ſeruiens; ſpe gaudens; in tribulatione patiens; orationi inſtans; omnibus benedicens; maledicens nemini; angelorum imitans vitam; veſtigia ſequens Apoſtolica; tum zelo, cum ſacrificio, tum deſiderio Chriſti, omnem manſuetudinem erga omnes homines prę ſe ferens, aduerſarios cohortans vt cofiterentur & adorarent ſanctiſſimam trinitatem, atque cœleſtem angelorum & diuinam imitarentur vitam.

volunt Iſaacio dom. ædificare.

Signo Crucis portas aperit.

Benigniſſimus in pauperes.

Rom. 12.

Cum tempus à Deo conſtitutum adeſſet, vt mortalitatis ergaſtulo ſoluendus, ad ſempiternam gloriam tranſmigraret, vocatis in vnum fratribus, luculenter admodum de Chriſtianæ fidei myſterijs, eiuſque dignitate diſſeruit; omneſque, inflammato in Deum amore, hortatus eſt, vt viriliter ad extremum vitæ ſpiritum, pro ea, quam à Deo gratis acceperant, fide decer-

Perfectum ſeruat moderamen.

Ttt 2 tarent.

tarent. His dictis, ſe ſuoſque pia oratione Deo commendans, ſpiritum ſuauiter efflauit. Fuit funus cum multis lachrymis, in templum S. Stephani protomart. Illatum, & ſanctæ atque precioſæ eius reliquiæ, in ſacro altari collocatæ.

VITA S. RVPERTI, PRIMO VANGIONUM, deinde Salisburgenſis Epiſcopi Primi; Ex eis quæ extant apud V. P. Laurent Sur. & Clariſſim. D. Henricum Caniſium. Floruit temporibus Childeberti, ſecundi Regis Francorum, vt patet infra, & Theodeberti eius filij qui claruerunt, Anno Domini 593. & reliquis. Hic Bauariæ Apoſtolus dici meruit.

CVm Rex Childebertus apud Francos regnaret, Anno ſecundo regni eius, ſanctiſſimus Chriſti Confeſſor Rupertus, apud Vangiones Epiſcopi fungebatur officio; is genus ſuum ad Reges Francorum & Scotiæ Ducum referens, in Scotia à S. Patricio Baptizatus. nec non litteris Eccleſiaſticis imbutus, tantam carnis nobilitatem & præſtantiam, fide & pietate in Deum eximia mirifice illuſtrauit. Parentibus ſiquidem patriaque relictis, ſpretis opibus, poſthabitis voluptatibus Romam eſt profectus. Vbi cum loca ſacra, maxima deuotione obiuiſſet, diuinitus edoctus, quæ loca requirere & inhabitare deberet, inde diſcedens & per Rheni alueum deſcendens, VVormatiam tandem deuenit. Ibidem autem cum non multo poſt, vitæ ſanctimonia Regi frācorum innotuiſſet, ne tam præclara lucerna lateret ſub modio, ad eius ſedis Pontificalem Cathedram Rupertum ſublimauit; exigente hoc quidem meritorum eius præeminentia. Quæ ſi quis compendio noſſe velit, erat multa animi manſuetudine; integra corporis pudicitia & caſtitate; cum columbina ſimplicitate, ſerpentis obtinens prudentiam; in laudibus Dei deuotus; conſi-

conſilio prouidus; in ferendis iudicijs iuſtus; plenus ſancto ſpiritu; à dextris & à ſiniſtris præclare virtutum armis munitus; gregi ſuo, opime viuendi ſeipſum formam exhibens quod ſermone docuit, vita & factis declarans: corpus aſſiduis vigiliis, perpetuiſque ieiunijs macerans: operum miſericordiæ valde ſtudioſus: adeo largus & benignus in inopes, vt dum illos foueret beneficijs, ſeipſum ad inopiam redigeret; atque hoc ſolum ſuum eſſe putaret, quod in miſeros & egenos contuliſſet.

Fama autem ſanctitatis eius, non modo per vrbes, ſed etiam regiones vulgata, permulti ad eum illuſtres confluxere viri, non ſolum è vicinis, ſed etiam longinquis populis, vt eius ſanctiſſima doctrina imbuerentur, & Catholicæ Religionis, ex illo puram cognoſcerent veritatem; vel certe etiam, ab eius ſacro ore in rebus duris & aſperis, ſalutarem haurirent conſolationem. Et multi ſane illius opera, ab hoſtis antiqui laqueis ſunt extracti, & in viam ſalutis æternæ perducti, Porro homines impij & hæretici, qui tum non pauci apud Vangiones viſebantur, virum ſanctum non ferentes, multis eum ſupplicijs affectum, & virgis ignominioſe cæſum, ab oppido cum magna iniuria expulerunt. Sunt qui ſcribant Beringerum Regium comitem, quem alij Bertharium vocant, viro Dei ſuccenſum, eum ita inhumaniter tractaſſe; maxime quod is Beringerus Arianis faueret. Verum hac occaſione, maiora pietatis lucra viro Dei acceſſerunt. Nam per id tempus Theodo, Bauarorum Dux inclytus, audiens famã hominis Dei, itemque ſanctitatem & miracula quæ per eum Dominus efficiebat, magno eius videndi deſiderio accenſus. miſit quoſdam ex viris primariis, qui eum obnixe precarentur, vt Bauarorum regiones dignaretur inuiſere & eis ſanctæ fidei viam explicare. Vt autem vir ſanctus legatorum tum præſtantiam tum preces didicit, non ignorans diuinæ prouidentiæ moderatione iſtud geri negotium gratias egit præpotenti Deo quod ſedentibus in tenebris & vmbra

Multi ad eum confluunt.

Cæſus virgis Wormatia eijcitur.

Theododus Bauariæ, Rupertum ad ſe euocat.

Digitized by Google

bra mortis, verum vitæ lumen, Chriſtum Ieſum filium ſuum, impertire percuperet. Itaque cùm legatis illis, quoſdam ex presbyteris ſuis ad Ducem præmiſit; nec multo interiecto temporis ſpatio, ipſe eos ſubſecutus eſt. Quod vbi ad Ducis notitiam perlatum eſt, ingenti ille perfuſus gaudio, cum proceribus ſuis proceſſit obuiam ſancto viro, & in oppido Ratisponenſi cum ſumma alacritate excedit.

Porro Sanctus Rupertus indictis ieiunijs, de cœleſtibus myſterijs Ducem inſtituit, & in vera fide confirmauit; effecitque vt dœmonum cultui prorſus renunciaret; & ſic poſtremo in nomine ſacroſanctæ Trinitatis eum baptizauit; neque illum duntaxat, ſed cum illo pariter viros primarios, & non exiguam populi multitudinem; nobiles ſimul & ignobiles; qui omnes laudabant mundi redemptorem, qui ipſos de tenebris, in admirabile lumen ſuum vocare dignatus eſſet. O vere beatum Pontificem, per cuius ſermones illuminata ſunt peccatorum tenebris obnubilata pectora, & arentia infidelium corda, vitæ fontem ſitierunt. Iam vero vndis ſalutaribus abluto Duce ſimul ac populo eiuſdē principis permotus precibus S. Rupertus conſcenſa naui, per Danubium deſcendens, vicis & caſtellis, Euangeliū Chriſti libera voce prædicauit; atq; ita p̄ Noricos proficiſcēs in inferiorē vſq; Pannoniam peruenit. Lumē fidei, ipſe lucerna illuſtris, & ſuper candelabrum poſita, paſſim omnibus inferens Inde iam pedeſtri itinere reuertens, Laureacū venit; vbi multos à dęmonum cultu abſtractos baptizauit; complures etiā varijs oppreſſos morbis, in Chriſti nomine ſanitati reſtituit.

Inde Laureaco digreſſus vbicumque ethniciſmum magis feruere cognouit, eo intrepidus acceſſit diſſipans idola, & accurate omnibus exponēs Chriſti Ieſu Domini noſtri diuinitatem pariter & humanitatem ſiue incarnationem; vt vnus idemque verus Deus & homo verus eſſe crederetur, ante Luciferum à patre Deo, verus Deus genitus, in fine ſeculorum, humanæ ſalutis cauſa, ex virgine matre verſus homo natus; qui illumi-

illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Cum autem ad preces Ducis Theodonis & populi, vir Dei locum deligere vellet, vbi ſedes Epiſcopi conſtitueretur, ad locũ Vualerſeę (quē textus hiſtoriæ huius, lacum Vuallarij vocat) ædem Pontificiam primo extruxit, atque in honorem beatiſſimi Apoſtolorum principis Petri templum ædificauit, & dedicauit, ad Iuuarium fluuium, vbi olim Iuuauiũ vrbs fuit, quę priſcis temporibus extructa mirabiliter, inter Baioaricas vrbes clariſſima eminebat; ſed tum deſtructa, raro iam habitata ciue, pene collapſa & virgultis operta videbatur. Cernens autem vir Dei, locum illum non importunum eſſe Cathedræ Pontificiæ, (quippe inter montoſa loca ſitum, & ab vulgi ſtrepitu remotum) eum ſibi à Duce Theodone dari petijt, & ſummo ſtudio inſtaurauit, & ſancti Petri Eccleſiam, quam ædificarat, clericorum miniſterijs, & rebus neceſſarijs liberalitate fretus eiuſdem principis, magnifice inſtruxit & auxit.

A S. Ruperto, Baſilica. D. Petri Iuuauij conſtructa.

Iuuauium inſtaurat S. Rupert⁹. nunc Salzburgum.

Ibidem Sedem Epiſcopalem conſtituit.

Hac fere tempeſtate, quidam viri boni, ſancto Antiſtiti, non ſine multa admiratione retulerunt. in ea eremo quæ tunc quidem certum non habuit vocabulũ, nunc autem Bonguoni dicitur, cæleſtia quædam ardentium lucernarum terque quaterque ſe conſpexiſſe prodigia, & odores eximiæ ſuauitatis hauſiſſe. Cum autē his auditis cuncti obſtupeſcerent, Sanctus Epiſcopus Domingum, venerabilem presbyterum ſuum eo miſit, rei huius veritatem accurate explotaturum addiditque illi crucem ligneam quam ſua manu benedixerat, iubens vt eam illo in loco ſtatueret. Itaque Domingus vbi eo peruenit, in ipſis noctis initijs, cum Religioſis, qui ei aderant viris, cælitus deſcendere vidit luculentas lucernas; totamque illam regionem inſtar ſolaris radij illuſtrare. Hanc autem viſionem, cum admirabili odoris ſuauitate coniunctam, tribus continuis vidit noctibus; moxque in eodem loco ſacratam defixit crucem; extructoque ſuper illam tugoriolo, ad ſanctum Rupertum regreſſus eſt; cui cum rem

Alias Bongau.

Crux lignea à S. Ruperto benedicta.

Viſio in Eremo Bongau.

totã expoſuiſſet, ille communicato cum principe Theodone conſilio, ad eremum illam profectus eſt; cernenſque poſſe locum humanæ habitationi accommodari, cœpit annoſas extirpare quercus, & denſam ſyluam in campi planitiẽ redigere, templumq; cum ſeruorum Dei domicilijs, ſiue habitaculis exædificare. Per id tempus Theodo princeps aduerſa correptus valetudine, cum ſibi prope adeſſe ſentiret ſupremum vitæ tempus, vocauit ad ſe * Theodebertum filium ſuum, eumque Ducem Noricorum conſtituens, præcepit vt S. Ruperto obſequentem & morigerum ſe præberet, atque ad propagandum Chriſtianiſmum, & opus diuinum, ſedulo illum adiuuaret, ſanctumque locum Iuuauenſis Eccleſiæ amaret, & honoribus ac dignitatibus perpetuo eueheret. Cumque hæc mandata dediſſet filio diẽ clauſit extremum. Eo defuncto, Theodebertus cum proceribus ſuis abijt ad ſanctũ Rupertum, viſendi eius gratia; morabatur is tũ in ea, quã diximus, eremo. Vbi autem ad eum peruenit Dux, & illum & locum in quo degebat pio venerabatur affectu; contulitque Eccleſiæ, quã S. Rupertus illic conſtruxerat, & præſente Duce, in honorem S. Maximiliani dedicauit, ſyluæ illius tria in circuitur milliaria, atque inſuper villam Albinam cum cæteris, vt inde ſuſtentarentur Monachi, quos ſanctus Epiſcopus Deo ſeruituros illic congregauerat.

Poſt hæc videns vir Dei Bauaricam gentem Chriſtianę quidem religioni colla ſubmiſiſſe, ac interim tamen ſupereſſe non paucos ethnicism i erroribus & tenebris implicatos, ad Scotiam patriam profectus eſt; aſſumptiſque inde duodecim egregijs ſocis, qui ei in docendis populis ſuam nauarẽt operam, Iuuauium reuerſus eſt. In ijs autem duodecim, eximij erant * Cunibaldus & Giſilarius presbyteri, viri multa ſanctitate conſpicui Adduxit vero ſecum etiam Erentrudam neptem ſuam; & cum in ſuperiori Iuuauenſis vrbis caſtello, in honorem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſanctiſſimæ matris eius Mariæ monaſterium extruxiſſet, multas illic collegi-

legit ſacras virgines, iiſque præfecit ipſam Erentrudã vt cæleſti Regi & ſponſo Chriſto famularẽtur; Porro ad preces * Theoperti Principis, qui illi monaſterio plurimas attribuit poſſeſſiones, illarum Virginum conuerſationem per omnia rectiſſime inſtituit.

Theodeberti.

His ita geſtis cogitabat vir beatus ſuſceptum verbi & ſanctæ prædicationis miniſterium, diuinæ gratiæ ſubnixus ope, accurate proſequi. Itaque Iuuauio egreſſus, Noricos populos, adiunctis ſibi ſocijs, peragrauit; & quibus necdum fidei lumen ortum didicit, eis Chriſtum diligenter annunciauit, profligatiſque ab eorum pectoribus, teterrimi dæmonis impoſturis & fraudibus, ijs inſtillauit fidem, caſtitatem, humilitatem, & Miſericordiam; quibus Chriſtus omnium bonorum largitor & fons, delectatus hoſpitibus, libenter earum mentium ingreditur domicilia, quas ijs præditas animaduertit. Cumque hunc in modum Baiarorum fines vir beatus circumiret, & omnes ad ſacram religionem traduxiſſet, hortabatur vt in fide conſtantes permanerent; relictiſque apud eos preſbyteris, qui populum ad diuina myſteria conſuefacerent, Iuuauium ſe recepit; ex diuina reuelatione non ignorans, propediem inſtare diem obitus ſui; quem etiam diſcipulis ſuis indicauit. Quorum ſane animos tam triſte nuncium non immerito vehementer conſternauit; quod non ſe duntaxat, ſed etiam tam multos, Chriſtiana Religione nuper admodum initiatos, tanto videret paſtore deſtitui. At ille multa fiducia in Chriſtum erectus, Iuuauium, & Noricos populos præpotenti Deo commiſit, Vitalemque, virum ſanctum atque omni plebi pergratum, ſibi petijt fieri ſucceſſorum.

Prædicit diem obitus ſui.

Deinde cum dies Quadrageſimalis Obſeruantię (ſic enim loquitur Author huius hiſtoriæ) agerentur, febrium ardoribus vir ſanctus defatigari cœpit. Porro illuceſcente Chriſti reſurrectionis ſacratiſſimo die, anno à Natiuitate eiuſdem 623. Miſſarum ſolennia celebrauit, & ſumpto ſacroſancto corporis & ſanguinis Dñici viatico, poſt dulces paternæ pietatis adhortationes, & ex-

Dies quadrageſimalis obſeruantia.

Annus obitus eius.

trema benigniſſimæ charitatis alloquia, quibus diſcipulorum animos confirmabat, poſtquam Eccleſiæ Iuuanenſi, cum magna gloria annis 44. præfuiſſet, inter ſanctas illorum mirifice plorantium manus, emiſit ſpiritū. Ecce autem dum lugēt diſcipuli, cætus Angelici à quibuſdam audiuntur religioſis viris, cum canticis cæleſtibus animam ſancti viri ad illam beatam Hieruſalem perferentes. Cumque eius ſacratiſſimum corpus ad ſepulchrum apportaretur, viſi ſunt viri ſplendidiſsimi, candidiſsimis amicti ſtolis; qui peractis iis quæ ad funeris curam pertinent, diſparuerunt; quos quidem nemo dubitauit Angelos fuiſſe, atque idcirco apparuiſſe, vt omnes intelligerent, qua ille beatitudine frueretur in cælis, ad cuius ſepulturam etiam Angeli non dedignarentur adeſſe in terris. Eius autem ſanctiſsimum corpus, in Eccleſia S. Petri in ſepulchro, quod etiam nunc cernitur; quieuit Annis 150. vſque ad tempora S. Virgilii, qui cum vna cum ſuis præcipuis coadiutoribus Chunialdo & Giſilario, veluti honeſtiori ac celebratiori loco ad Metropolitanam tranſtulit Eccleſiam.

…igrat è …orpore S. …upertus. …ertiſſima …gna, eius …nctitatis, …aterna …doptaſa…tis.

O felicem Iuuanienſem vrbem, tam inſigni munitam patrono; quæ etſi murorum ruinis videatur deſpicabilis, at illius meritorum lumine egregie clareſcit. Denique tanti viri interceſsione fulti, gaudent Norici omnes, & præpotenti Deo perpetuas offerunt laudes qui tam præclarum ipſis contulerit doctorem, cuius doctrina & prædicatione viam veritatis agnoſcentes, erepti ſint de tenebris, & perducti ad Chriſtum lumen verum, viuentem & regnantem in infinita ſecula ſeculorum, Amen.

…ranslatio … Corporis …ius à So…iorum. …Rupertus …Doctor No…icorum.

DE SS. MARTYRIBVS PRISCO, MALcho, & Alexandro. Ex hiſtor. Eccleſiaſt. Euſebij lib. 7. cap. 11. Paſſi ſunt Vltronei Anno Chriſti 260. Sixti Papæ I. Valer. & Gall. Impp. 6.

…Bar. …Ann. tō. 2.

…9. Martij.

IN illa perſecutionis clade, quæ regnante Valeriano paſsim manauit, tres viri, ob veram Chriſti confeſ-

ſionem inſigniter prædicati, Cæſareæ Palæſtinæ beſtiarum rictibus, velut prædę obiectati, diuino & cæleſti martyrio, non ſine maxima commendatione decorati fuerunt. Quorum vnus Priſcus vocabatur; alter Malchus; tertio nomen erat Alexander. Fertur verò iſtos ruri degentes primum ſeipſos, tanquam inertes & deſides probris affeciſſe, quod cum temporis opportunitas, præmium vitæ æternæ his qui cæleſti eius deſiderio gliſcebant, diſpertire videretur, ipſi præ negligentia quadam & ſegnitie, martyrij coronam non præripuiſſent. Deinde cum inter ſe ita deliberaſſent, abſque mora Cæſaream verſus ire pergunt, extemplo proficiſcuntur ad iudicem, & eius vitæ exitum, qui ſupra demonſtratus eſt, aſſequuntur. *Offerunt ſe Iudici, à quo ad beſtias damnarũt. Cæſar. Bar. Annal. tom. 4.*

DE CYRILLO DIACONO ET MARtyre; Ex hiſt. Eccleſiaſt. Theodoreti lib. 3. cap. 6. Inuicto animo, Certamen exegit. Anno Incarnati verbi 362. Liberij Pap. 11. Iuliani Apoſtatæ, Imp. 2.

29. Martij.

QVæ maleficia hi, qui falſo ſimulachrorum cultu tenebantur obſtricti, id temporis (ſub Iuliano Apoſtata) admiſerint, quamquam permulta ſunt, & opus ſeparatum poſtulant, ego tamen pauca ex multis ſumã mihi ad commemorandum. Aſcaloni & Gazę (quæ ſunt vrbes Paleſtinæ) primum, virorum ſacerdotij dignitate exornatorum, & mulierum perpetuam virginitatem profeſſarum ventres diſcinduut, deinde farciunt hordeo; ad extremum eos porcis ad deuorandum obijciunt. *Sub Iuliano vt ſæuierint gentiles, in Chriſtianos.* *Immanis crudelitas.*

Sebaſtæ item, quæ eſt vrbs, ditioni gentis de qua ſupra dixi ſubiecta, Iohannis Baptiſtæ tumulum aperiũt; oſſa tradunt igni abſumenda, & eorum cineres paſſim diſpergunt. Scelus autem ab illis in Phœnicia patratũ, quis eſt quęſo qui ſine lachrymis Poſſit commemorare Nam Heliopoli, quæ eſt vrbs Libano finitima, execrabiles *Imitantur id, noſtri temporis hæretici.*

biles iſti gentiles, recordati facinoris Cyrilli diaconi, qui regnante Conſtantino, diuino quodam zelo accenſus, multa ſimulacra, quæ in ea vrbe colebantur, confregerat, non modo eum interfecerunt, verumetiam diſſecto ventre, iecur eius deguſtare non ſunt veriti. Verum Deum omnia contemplantem hoc celare non poterant, ſed debitas ſui maleficij pœnas ei dederunt. Nam quotquot illius ſceleris labe inquinati ſunt, primum amiſerunt dentes, qui pariter omnes ad vnum excidebant; deinde linguas perdiderunt; quę putredine tabefactæ ex ore effluebant; poſtremo oculis orbati ſunt; quorum calamitatibus, verę pietatis vis clare prædicata eſt.

yrilli diaconi horrē ... cedes. ... ltio cale... ... ,ingen... ... les.

VITA ET CERTAMEN SS. ARMOGAſtis, & Saturi, ex lib. I. Victor. Vticenſ. de perſecutione VVandalica. Certarunt pro fide Ortholoxa. An. Incarn. verbi 456. Leon. Pap. 17. Marciani Imper. 7.

... aſ. Bar. ... nnal. tō. 6 ... In Not. ... Mart. ... om. ... Martij.

QVo tempore Geiſericus rex VVandalorum, impijs antiſtitum ſuorum perſuaſus conſilijs, in aula ſua, filiorumque ſuorum, non niſi Arianorum miniſterijs vti decreuit, inter alios ventum eſt tunc Ad Armogaſtem, Orthodoxæ fidei confeſſione inſignem. Cuius, cum diu ac ſæpius tibias torquendo, tumentibus confringerent chordis, frontemque Chriſti crucis ſignatam vexillo, mugientibus comprimerent neruis, vincula ipſa, haud ſecus ac aranearum fila, ſancto cælum perpetuo reſpiciente crepabant. Quo viſo, tortores allatis crebro fortioribus chordis atque canabinis, tanto etiā fortius eum ſtringebant. Sed illo nihil aliud, niſi Chriſti nomen inuocante, omnia illa vaneſcebant. Inde cum capite deorſum ex altero penderet pede, nullo doloris ſenſu exhibito, dormire ſuauiter cunctis videbatur. Quæ res Theodoricum regis filium, & martyris Dominum, ad mortem gladio accelerandam prouocauit.

... cerbi Ar... ogaſtis ... uciatus. ... cimia ei⁹ ... tormētis ... lerentia.

cauit. Sed lata mortis ſententia, Iocundus presbyter, inuidia concitatus ſeſe oppoſuit. & Theodorico diſſuaſit, nè martyrij gloria coronatus Armogaſtes, ſempiterna à Romanis prędicatione celebraretur. *Inuidetur ei martyrij gloria* Igitur mutata ſententia, Theodoricus in Byzacenam Prouinciam ad fodendas ſcrobes eũ condemnauit, *In exilium mittitur.* ac poſtea quò maiori omnibus opprobrio eſſet, haud procul à Carthagine, vaccarum cuſtodiæ deputauit. *Efficitur vaccarum cuſtos* Inter hæc, Domino reuelante, cum obitus ſui diem cerneret proximum, ac cito cuidam Felici optimo Chriſtiano, & regiæ domus Theodorici procuratori, ſedulò in mandatis dedit, obteſtatusque eſt, vt exanime corpus ſub ſiliqua arbore, quã deſignabat, ſepelire dignaretur, *Dies eius obitus reuelatus diuinitus,* Cumque Felix, Armogaſtis ſtudioſiſſimus, cõtradiceret; aſſereretq; Chriſti martyrem, multis trophæis inclytum, celebriori ſepultura digniſſimum eſſe, locumque ei in vna Baſilicarum cum triumpho & gratia deberi, Armogaſtes iterũ præcepit, vt ſe in loco diuinitus oſtenſo recõderet. Mira res. *Moritur ſanctus.* Paucis poſt diebus ſanctiſſimo viro vitæ munere perfuncto Felix effoſſa humo, & radicibus ſiliquæ abſciſſis, ſarcophagum ſplendidiſſimi marmoris inuenit; cuius magnificentia cum regis cuiuslibet luxu & ornatu certabat, in quo ſacrũ corpus cum multis lachrymis recondidit. *Sepulchrũ viro ſancto cælitus præparatum.*

Eadem tempeſtate, pari conſtantia & virtute vir, Saturus, prauitatem Arianorum libertate Catholica frequenter arguebat, *Præclarum Saturi certamen* quam Mariuadus quidam, Diaconus, ea propter accuſabat, & infauſto Hunerico, vt ad perfidiam Arianam traduceretur, perſuadebat. Promittuntur itaque honores & diuitiæ multæ, ſi faceret; præparantur ſupplicia dira, ſi recuſaret. *Amara & ſuauia proponuntur.* Hac optione propoſita vt ſi regio non obediret imperio, bonis omnibus, mancipijs, denique ac filiis diſtractis, vxor ipſo præſente, camelario in coniugium traderetur.

Hac tam dira denuntiatione coniunx exanimata, inducias à miniſtris, neſciente marito, petiit; ſtatimque inſtar Euæ, callidi ſerpentis inſtructa conſilio, ad maritum acceſſit. Conſciſſis veſtibus, crineque ſoluto, comi-

mitantibus filiis, infantulam quæ lactabatur, ad pedes mariti abiecit, deinde ſuis ipſa vlnis genua complectens, diaconis vociferatione ſibilare cœpit. Miſerere mei dulciſſime, ſimul & tui, miſerere liberorum communium, ne conditioni ſeruili ſubiaceant, quos generis noſtri proſapia claros reddidit. Quid? nunquid patieris vt indigno & turpi ſubijciat coniugio viuente marito; quæ mihi ſemper inter coæuas plaudebam da Saturo meo? Nouit Deus, quod inuitus facturus es, quod forte voluntarie aliqui fecerunt. Cui ille, ſanctiſſimi filius Iobi reſpondens voce; Tanquam, inquit, vna de inſipientibus mulieribus loqueris. Si diligeres maritum, nunquam ad ſecundam mortem attraheres propriũ virũ. Diſtrahant filios, ſeparent vxorẽ, auferant ſubſtantiam, ego de promiſſis Domini mei ſecurus, illum monentem auſcultabo; Si quis non dimiſerit vxorem, filios, agros aut domum, non poterit meus eſſe diſcipulus. Quid vltra? Diſcedente muliere cum filijs refutata, confortatur Saturus ad coronam. diſcutitur, expoliatur, pœnis conteritur, mendicus dimittitur. Interdicitur ei prodeundi acceſſus; totum ei tulerunt, ſtolam tamen baptiſmatis auferre non potuerunt.

ILLVSTRE MARTYRIVM SS. IONÆ & Barachiſij fratrum; Ex eo quod eſt apud Metaphraſten, Auctore, & ſpectatore Iſaia Adami filio, Saborij Perſarum regis equite. Coronati ſunt anno Saluatoris 344. Iulij Papæ 8. Conſtantij & Conſtantis Impp. 8.

EO tempore, quo Soborius Perſarum Rex 18. anno regni ſui, grauem aduerſus Chriſti Eccleſias excitabat perſecutionem, & inaudita quadam crudelitate ſacras ædes ac monaſteria flammis abſumebat, atque Chriſtianæ fidei profeſſores variis tormentis excruciabat, erant in regione Perſarum in quodam vico qui vocatur

catur Iaſa, duo fratres Ionas & Barachiſius, viri iuſtitia fideque pleni; qui audita perſecutione in Chriſtianos, relicta domo paterna, alacri ac confidenti animo, ad eum locum in quo Chriſtiani contra tyrannum omni ſuppliciorum genere decertabant, contenderunt. Cum vero ad vicum, (quem Bardiaboch appellabant) peruenisſent, & carceris cuſtodem obnixè rogarent, vt ſibi ad vinctos Chriſti accedendi poteſtatem faceret, ea multis precibus obtenta, inuenerunt viros nouem morti damnatos; quorum nomina hæc ſunt: Zanitas, Lazarus, Marothas, Nerſes, Elias, Mares, Abibus, Sembeethes, & Sabas. Hos ſanctus Ionas & Barachiſius, cum ad certamen pro Chriſti nomine inuictis animis ſubeundum hortati eſſent, illi poſt multos cruciatus, incorrupta martyrii corona, magna cum laude redimiti, in cœlum ad Angelorum choros aduolârunt.

Ionas & Barachiſius fratres ad certamē ſeſe præparant.

Nomina ix Martyrum ad mortem damnatorum.

Poſt horum autem feliciſſimum curſum, cum magna Chriſtiani nominis gloria peractum, quidam magi ſanctum Ionam & Barachiſium apud Magorum principes detulerunt, quod ipſi non modo deos deaſque omnes contemnerent, ſed etiam quod ſuis potiſſimum ſermonibus nouem iſtos martyres, ad tantam animorum conſtantiam inflammaſſent. His auditis Magi indignatione repleti, iuſſerunt eos ſuis conſpectibus præſentari; qui adducti, intrepide ſe Chriſtianos eſſe, & vni ac ſummo Deo, magis quam impio mortalis regis decreto parere velle dixerunt. Magi hac libertate dicendi, ad maiorem indignationem prouocati, virgas aſperas è malis punicis atque ſpinoſas afferri iuſſerunt alterumque ab altero ſeparatum quæſtionibus ſubiecerunt. Et primum quidem Sanctus Ionas, cum à tribus Magorum principibus Maſdrath, Seroth, & Maarneſem interrogatus eſſet, malletne regis Saborii iuſſis parere, quam vitam in atrociſſimis ſuppliciis cū ignominia & dedecore deſerere, hoc modo reſpondit; Nunquam ego negabo Dominum meum Ieſum Chriſtum, viuentem in ſæcula; quoniā ipſe eſt ſpes omnium Chriſtianorū; nec confundentur,

S. Ionas & Barachiſius principibus Magorum oblati profitentur ſe Chriſtianos.

Præclarum S. Ionæ exemplum.

Apocal 22,

tur, qui ſperant in eum. Veniet enim in nubilibus cæli, in gloria patris ſui, redditurus vnicuique ſecundum opera ſua: quare facite in me, quæcumque vobis mandata ſunt. Ego enim nullis ſupplicijs, à Chriſto Ieſu meo auellendus ſum.

Attrociter flagellatur

Hæc cum audiuiſſent Magorum principes, ira concitati, iuſſerunt, vt lege Perſica vinciretur. Traiecta igitur virga, inter manus & crura, trunco ſimilis, humi voluebatur. Tunc miniſtri ſpinoſis, è malo punica virgis, crudeliſſime eum verberarunt, adeo vt lateribus vndique dilaceratis, ſanguine ſuo pauimentum rigaret. Ipſe vero, nulla omnino doloris ſignificatione exhibita, Deum glorificabat, & Chriſti virtutem prædicabat, Deorum vero vanitatem conſtanter arguebat.

Exponitur algoribus.

4 Vnde magi iuſſerunt, vt ex altero pede funiculo vinctus, in primam & glaciem extraheretur, obſeruareturque quid frigoris cauſa faceret.

S Barachiſius adducitur.

His ita peractis, adductus eſt Barachiſius; qui iuſſus ſacrificare, vltu ſane & ſpiritu tantum nefas redarguit; & luculentis admodum verbis de adoranda rerum omnium creatrice vnius veri & æterni Dei potentia diſſeruit, deorum vero dearumque vanitatem & cultum eadem, qua eius frater Ionas, conſtantia, reiecit, atque impietatem eorum execratus eſt. Erat in vtroque tanta virtus, tanta conſtantia, tantaque in verbis & ſententijs grauitas, vt ipſi Magorum principes in admirationem rapti, è vulgi conſpectu eos ſubducendos putarent, ne (quemadmodum dicebant) plebs noſtra, auditis eorum ſermonibus, à religione noſtra deficiat, & immolare recuſet. Tunc igitur iudicium intermiſſum. Nocte vero adductum Barachiſium, varijs ſermonibus & diſputationibus aggreſſi ſunt; ſed cum ſanctus diuina munitus ſapientia, inſignem cum admiratione aduerſariorum victoriam de omnibus argumentis obtinere, illi indignati duas glebas æneas ardentiſſimas, ſub axillas eius admoueri iuſſerunt, dixeruntque: Per regis regum Saborii coronam, abiice glebarum alterā vt intelligamus te Deum tuum negaſſe. Adhęc Barachiſius;

Cruciatur S Barachiſius.

In[illegible]ſignis S. Barachiſij conſtantia.

ſius; miniſtri ſathanæ, inquit, & principes ſcelerati, per ſalutem Dei mei, & interitum ſathanæ patris veſtri, non timeo regem veſtrum, & neutram glebarum in terram abjciam, ſed vtramque propter nomen Chriſti perferam. Quin etiam vos adiuro per viuentem in ſecula, vt ſi quos habetis cruciatus nouos, ad hunc eos adiungatis. Hæc cum à Sancto Barachiſio dicerentur, principes magorum in furorem rabiemque conuerſi, plumbum liquefactum, in palpebras nareſque eius effuderunt, atque vt auditum illi adimerent; vocemque Chriſtum confitentem intercluderent, aures eius & fauces, plumbo impleuerunt. His vero tormentis Chriſti martyr ſatiatus, in carcerem eſt abductus; ibidemque altero pede ſuſpenſus, inuicta ſua patientia tantam tyrannidem ſuperauit.

Iterum adducitur S. Ionas.

Poſt hæc B. Ionas iterum adductus; quæſitus eſt quonam eſſet affectus animo, & quomodo noctem illam glaciei ac frigori expoſitus tranſegiſſet. Ionas qui totus erat in ſanctiſſimis Chriſti vulneribus contemplandis abſorptus; Principes, inquit, mihi credite. Ego à prima natiuitatis meæ die, nullam vnquam noctem tranquilliorem, ſuauioremque mihi extitiſſe memini. Præſto enim mihi fuit conſolatio vna omnium dulciſſima, ex ſacroſancto illo ligno, cui affixus Dominus meus Ieſus Chriſtus, ſuis liuoribus noſtros languores egregie ſanauit. His auditis magi dixerunt, Iona quæſumus te, omiſſis iſtis inanibus verborum iactantijs, nonne magis expedit, vt Deo tuo relicto, regis noſtri inuictiſſimi mandato obedias, quam vt vitam inter acerbiſſima tormenta deſeras; Ionas ad hæc; ô, inquit, cæci & ſtulti, hæccine eſt prudentia veſtra? Expendite quæſo veritatem. Homo qui triticum habet in horreo reconditum, illudque ſumma prudentia ac vigilantia multiplicare deſiderat, nunquid is poterit vllo modo contineri, vbi tempus ſeminandi adeſſe cognouerit, quamuis & imbres & niues & fulgura, & reliquæ aeris iniuriæ vigeant ſæueantque, quo minus foras prodeat, & ſumptum in manibus triticum ſeminet, quô vberes ex eo ſequenti

Nota reſpõſum admirabile.

Elegans ſimilitudo.

Digitized by Google

anno fructus recipiat? Et nos qui in hoc tempore gratiæ à deo conſtituti ſumus, vt in præſenti vita, præclara virtutum omnium ſemina ſpergamus, quo poſt, fructum vitæ ſempiternæ metamus, nunquid inertes adeo erimus, vt pro exiguo labore, oblatam æternę vitæ coronam negligamus?

Præciduntur Ionæ digiti omnes.

His auditis, Magorũ principes admiratione confixi, conticuere; tandem vero manuum ac pedum eius digitos præciderunt, præciſoſque illi obijcientes, dixerunt; Ecce nunc digitos tuos in terram ſeminauimus, expecta igitur, vt meſſis tempore multos digitos recipias. Quibus ſanctus reſpondit; Ego digitorum multitudine non egeo, ſed deus qui me formauit, ille tempore ſuo cij corpus hoc reformabit. Hæc cum multo magis furorem eorum prouocarent, cutem capitis illius abraſerunt, linguamque euulſerunt, atque in vas ingens, ardenti pice ac reſina plenum coniecerunt, ac poſtremo & ſanctum ipſum, in illud deturbarunt; ſed pix diuina virtute effluens, eum non attigit; prorſus vt crudelitatis miniſtri, viſo tam inſigni miraculo, obſtupefacti pedem retraherent. Tandem in cochleam coniectum, tanta vehementia torſerunt, vt omnia ipſius oſſa confringerentur, deinde medium diſſecuerunt; atque hoc modo pręclarã martyrij palmã adeptus, ſ ę ad cœlos migrauit.

O crudelitatem.

Miraculũ.

Immaniſſima ſupplicia.

S. Ionas moritur in tormentis.

Tunc vero eodem furore Barachiſium aggreſſi, iuſſerunt eum in medios ſpinarum aculeos conijci, & carnes eius arundinib⁹ quibuſdam dilaniari; deinde eadem cochlea, qua frater eius Ionas de morte triumphum obtinuerat, omnia oſſa confringi, ac bulliente pice fauces eius impleri. Tulit cuncta inuicto animo martyr, atque in Chriſti confeſſione cõſtanter perſiſtens, beatum Deo ſpiritum tradidit.

Item S. Barachiſius.

Abdiſſotas emit corpora ſanctorum, admodum care.

Cum autem vir quidam pietate inſignis, nomine Abdiſſotas, ſanctos martyrio coronatos intellexiſſet, non dubitauit amore diuini numinis inflammatus, tyranni ſatellites accedere, & ingenti pecuniarum ſumma, ſacroſancta martyrum corpora redimere. Quingentis namque miliariſijs Daricis, (ſic enim ſcribit auctor) & m-

& tribus veſtimentis ſericis, ſanctorum reliquias mercatus eſt, neque vllis inſuper, quo Chriſti eccleſia tanto reliquiarum theſauro ſecure frui poſſet, ſumptibus pepercit.

*VITA S. EVSTACHII, * ABBATIS LVxouienſis; Ex ea quæ eſt per Ionam Abbatem, eius contemporaneum. Claruit maxime Anno Chriſti ſaluatoris 615. & ſequentibus.*

SVb Mauritio & Phoca Imperatoribus, quo tempore Romanæ Eccleſiæ Pontifex Gregorius, pietatis eruditionis ſtudio ſumme florebat, Attila & Euſtachius almi patris Columbani diſcipuli extitere. Quorum prior in Bobienſi, alter in Luxouienſi cœnobio, eius ſucceſſores fuere, & inſtituta ſuis alumnis ſeruanda tradiderunt. Et quidẽ Euſtachius Burgundiorũ gente ortus, cura eſſet & generis & ſanctitatis gloria admodum clarus, facile ſuarum ſplendore virtutum, plurimos ad religionis ſtudium alliciebat; adeo vt ſexcentis fere alumnis, & eximijs pietatis cultoribus præeſſet. Incredibili quadam auſteritate carnis cupiditates frangebat; mentem vero aſſidua rerum diuinarum contemplatione, in Dei amorem accendebat. Neque interim ſolicitudinem, quam pro omnibus eccleſijs gerebat, vnquã deponebat; ſed aliorum ſalutem, haud ſecus quam propriam curabat. Porro aliorũ delicta, quæ ſub cõfeſſiõis ſacramento exceperat, continuis apud Deũ precibus, & multis lachrymis delere nitebatur; præclaro charitatis exemplo ſacerdotes exhortans, non ſatis eſſe aurẽ apſis accommodare, niſi etiã ſeſe interceſſores apud Deum; pro ijſdem delictis piandis exhiberent.

* *alias Euſtaſij, & Euſtatij. C. Bar in not. Mart. Rom & T. 8. Annal. Eccle. 29. Martij. Attila & Euſtachius diſcipuli, & ſucceſſores Columbani Abbatis. Genus S. Euſtachij clarũ. 600 Monachis praeeſt Laudabiliſſime.*

Quodam tempore miſſus à Rege Francorum Clotario legatus ad Colũbanũ, cũ peracta fœliciter legatiõe, domũ redijſſet, pauloque poſt pro cõmuni fratrum neceſſitate Clotariũ Regẽ adire cogeretur, iter habuit per

 pagum

agum Briegium ad villam Chagnerici P.pimiſſicum lictam, duobus plus minus miliaribus ab vrbe Miledonenſi diſtantem. Ibi tum Chagnericus cum coniuge ſua .andegunda, (cuius fil us Magnoaldus Euſtachio adhærebat) virum Sanctum ingenti cum gaudio excepeunt. Erat autem cum patre & matre filia Burgundofoa, quam Columbanus Domino conſecrauerat, & tunc ater eam vel inuitam cuidam deſponſauerat, & nuptiis radere ſtudebat. Sed accidit vt puella incredibili oculorum dolore correpta, tanto febrium igne æſtuaret, vt am extremum ſpiritum trahere videretur. Acceſſit igiur ad illam Euſtachius, blandiſque eam verbis conſoans, ſciſcitatur quo animo cæleſtia voti terrenis commutare voluiſſet; at puella cũ nunquam ſe huiuſmodi otis parere voluiſſe reſpõdiſſet, ſubiunxit; vidi ego hac pſa nocte, ſimili plane figura virum, qua tu es, qui oculorum lumen mihi redderet, ſi eius parere mandatis non ecularem, His auditis Euſtachius, patrem durioribus ncrepans verbis, dixit eum tantam in calamitatem filim adduxiſſe, quod eam à diuinis obſequiis & à ſuauiſſima Chriſti ſeruitute, contra datam fidem viro tradee præſumeret. Quo dicto, pater per iniquam ſimulaionem reſpondit, ſi poſſet filiæ ſanitatis beneficium ob inere, ſe eius votis deinceps reluctari non vel e Humi gitur proſtratus Euſtachius, precatur à Domino proniſſum ſalutis beneficium largiatur, ſurgenſque eam gno crucis ſignat, fugatoque ſtatim ocu orum dolore : febrium adore extincto integram puella ſanitatem onſequitur. Mirantur vniuerſi inſperatæ ſalutis beneciium. Pater autem amore filiæ inflammatus, non mo- promiſſa non præſtitit, ſed per vim etiam matrimoii vinculis conſtringere eam voluit. Sed puella fugam iens, à prophanis ſe manibus eripuit, & Euſtachii adta patrocinio, Chriſto ſe conſecrauit.

Peracta legatione, vir ſanctus ad Euangelium VVaſcis prædicãdum acceſſit. Quibus ad fidem conuerſis à peſtilenti Photini & Bononi errore (quibus ſcelete contaminati erant) liberatis, ad Boios, (qui nunc

Baioarij

Baioarii dicuntur) tendit, iiſque multo labore Chriſtiana pietate imbutis, Luxouium remeare ſtudet. Cum vero iter carperet venit ad virum quẽdam Gundoinum qui iuſſus liberos, ſi quos haberet, offerre, duos bonæ indolis filios præſentat, & filiam *Salebergam, luminibus miſere orbatam. Euſtachius viſa filia ſciſcitatus eſt ex ea, vtrum ad cultum diuini timoris aſpiraret. Tum illa affatim, vt tenera quiuit ætas, reſpondit, ſeparatam eſſe ſacris obtemperare præconijs. Suſcepit ergo vir ſanctus laborem, biduano corpus ieiunio affecit, mentem fide armauit, ſuper oculos benedictionis oleum effudit, eamque tandem à miſeranda cæcitate liberauit. Inde digreſſus, in fratrem quendam Agilum nomine, (qui modo Reſbacenſis cœnobij Præſul exiſtit.) ardentiſſimo febrium calore excoctum incidit; quem protinus ſacræ manus contactu, ac orationum ſuarum interuentu, integræ ſoſpitati reſtituit. Hinc ad prętatum monaſteriũ perueniens, vt quibuſdam in locis collapſa pietatis fundamenta reſtauraret, enixe operam dedit. Erat enim hoc viro ſancto, aſſiduo ſtudio propoſitum, non modo quomodo ſuos in officio contineret, ſed vt omnibus maximarum artium diſciplinis, ad populi totius ſalutem conſtituendam excoleret. Hinc plurimos diuina quadam eloquentia præſtantes, ex ipſius diſciplina prodierunt; qui multis in locis cum ſumma eruditionis & ſingularis ſanctitatis opinione, eccleſiis præfuere Chagnoaldus Lugdun.; Acharius Viromandorum, & Nouiomenſis, ac Tornacenſis Epiſcopus; Rachnacarius Auguſtoduni & Baſileæ, Audemarus Bononiæ & Taraonenſis oppidi.

Adesbergã & Sadalbergã.

Cæcam illuminat

Febrem pellit.

His ſtudijs Euſtachius omnibus gratus factus, præcipuum apud Clotarium Franciæ regem & amoris & honoris locum tenebat; cum ſubito Agreſtius, vnus è fratribus, (qui quondam Theodorico Regi à libellis fuerat, & rerum mundanarum pertæſus, ſe in diſciplinam Euſtachij receperat) diris inuidiæ ſtimulis exagitatus, virum ſanctum inſigni mentiendi artificio, variiſque calumnijs in crimen vocare conatur. Is enim tu-

Digitized by Google

mida quadam ingenij confidentia ſubnixus, audacter ſibi gentiū prædicationem poſtulabat; quam Euſtachius (quod hominem, neque literis, neque ita magnis pietatis operibus, ſatis exercitatum, nouerat) ei denegabat, aſſerens, maioribus eum eccleſiaſticis ornamentis ante ornatum eſſe debere, quam tantum tamq; arduum opus aggrederetur. His rationibus cum nihil proficeret, quem tenere non valebat, abire ſiuit. Abijt igitur, & nō modo à religione, ſed etiam, non multo poſt, à Romanæ Sedis communione defecit, atque ſchiſmaticis ſeſe iunxit, totiſq; deinde viribus, ſacra monaſticæ religionis inſtituta oppugnare cœpit. Nec his contentus, Amatū & Romaricum Euſtachij diſcipulos, (qui virginum, Chriſto ſub Columbani regula famulantium regimini præfecti erant) aggreditur, & per fictam humilitatis ſpeciem, ſecum in errorem & in defectionis ſtudium trahit: eoq; ſceleratus rem perduxit, vt omnes, ſanctiſſimis primorum Patrum inſtitutis contemptis, carnis libertatem appeterent. Sed ſtatim diuina bonitas, quæ mali contagium, ad ſana membra ſerpere non eſt paſſa, horrendum de improbis quibuſdam, ad aliorum correctionem, ſupplicium ſumpſit. Ecce enim lupi rabie exagitati, impetu in monaſterium intempeſta nocte facto, duos ſcelere ante alios inſignes dilaniant, & rabie eadem correptos, cum morte luctantes deſerunt. Alius autem quidam * Plateius, dæmoniaco furore agitatus, qui ad hunc diſcordiæ fomitem vehementer aſpirabat, crudeles ſibi manus per laqueum intulit. Sed cum neq; hæc quidem vltio, mentes in ſcelere obduratus, ad veritatis agnitionem reducere poſſet, fulgur è cælo magno fragore delapſum, eccleſiæ tegumenta ſubuertit: & viginti homines internecione deleuit, alioſque metu percuſſos paulatim extinxit, adeo vt amplius quinquaginta, ea plaga deleuerit: ipſo tamen ſceleris auctore ad pœnitentiam reſeruato. Sed cum ille, neque pœnitentiæ locum agnoſcere, neq. B. Euſtachij ſententiā, qua illi diuinum iudiciū, ante triginta dierū circuitū, imminere denunciabat, ad aures admittere vellet, à ſeruo ſuo,

uo ſuo, quem ipſe redemerat, ſecuti percuſſus interijt. Occaſio criminis, dicebatur vxoris permixtio. Amatus vero & Romaricus his diuini iudicij ſignis opportune admoniti, Euſtachij indulgentiam poſtularunt; qua benigne conceſſa, bonorum deinceps virorum officio cum laude perfuncti ſunt. *Romaricus, & Amatus à Schiſmate reſipiſcũt.*

Euſtachius autem, poſtquam multo ardentius in plurimorum ſalute conſtituenda laboraſſet, & nouis fabricis diuinitatis laudes promouiſſet, ſe totum ab externis operibus ad continuam rerum cæleſtium meditationẽ contulit, donec tempus adeſſet, quo cæleſti gloria ſublimandus erat. Cum itaque graui corporis infirmitate correptus, de iuſti iudicis ſententia ſolicitus eſſet, nocturna viſione inter pœnæ incendia, interrogatus eſt, Si velit quadraginta dierum ſpatio, leuiori pœna cruciatus, an vero triginta feruentiori, incendio purgatus, cælos penetrare. Reſpondit ille, melius eſſe, quamuis duris breui tempore ſubiacere flagellis, quam pœnis leuioribus prolixius conſumi. Tulit ergo prouiſam, & electam corporis pœnam; & die triceſimo omnibus valedicens, triſte remanentibus nuncium deprompſit, ſuum exitum ea die eſſe futurum. Deinde ſumpto viatico, animam cælo reddidit; partaque de cunctis hoſtibus victoria, cælorum regna, duce Chriſto, penetrauit. *Viſio oblata ſancto viro.* *Prædicit obitum ſuũ. Decedit è vita, vir ſanctus, Euchariſtia munitus.*

VITA B. IOANNIS CLIMACI ABBAtis, ex ea quam Daniel Monachus ſcriptam reliquit. Claruit non multo poſt tempora Iuſtiniani Imp. qui regnauit vſque ad Annum Domini 565. ſub Ioanne Roma. Pontifice. *C. Bar. in not. Mat. Rom. Item. Annal. Tom. 7.*

QVænam virum hunc ſanctiſſimum, & omnibus pietatis exercitijs mirifice ornatum, patria tulerit, nullis literarum monumentis ſcriptum inuenitur; niſi quod præclaris admodum operibus cæleſtem illam Hieruſalem, veram ſibi patriam eſſe egregie *30. Martij.*

declarauerit. Nam vt primum per ætatem ad ſanctiſſima ſpiritualis vitæ arma ſumenda idoneus fuit, omnibus mundi huius ludibrijs calcatis, anno ætatis ſuæ ſextodecimo, in monte Sina arctiſſimis monaſticæ vitæ diſciplinis ſe tradidit; & decem ac nouem annis continuis, ſub graui obedientiæ iugo, cupiditatibus ſuis tam ſæuum bellum indixit, vt angelicam libertatem adeptus eſſe videretur. Poſtquam vero ſpiritualis eius parens, mortalitatis vinculis ſolutus, ad Chriſtum migraſſet, perfectioris vitæ deſiderio flagrans, in interiora deſerti loca ſe recepit; exſtructoque quinto ab eccleſia lapide vili paleſtræ ſuæ domicilio, (is locus Tholas vocabatur) certamen contra callidi ſerpentis inſidias aggreſſus eſt, tanta virtute ac animi magnitudine, vt annos quadraginta in acie perſtiterit, & aſſiduos hoſtium inſultus egregie ſuſtinuerit. Quanquam vero ſoli Deo (cui ab omni hominum conſpectu remotus militabat) certamina eius cognita ſint, tamen ex quibuſdam eius primitijs & leuioribus cum hoſte cõgreſſibus, arduum vitę eius inſtitutum facile colligere poſſumus.

Et quidem quod ad victus pariſimoniam attinet ſuperuacaneum puto de ea verba facere, cum ita gulæ rabiem ſemper extinxerit, vt nunquam eius cupiditati plene ſatisfecerit. Omnibus tamen, quibus per profeſſionis votum licebat, libere veſcebatur; ſed adeo parce ac modice, vt magis ſpiritum fouere, quam corpus nutrire videretur. De reliquis animæ peſtibus, nihil attinet dicere; cum ille eas omnes miſericordia Dei & aſſidua pietatis ac virtutum omnium exercitatione egregie ſuperauerit. Orationis ſtudium ſine intermiſſione colebat; & ne aliquando inertia vel torpore vinceretur, libellos etiam conſcribere ſolitus erat.

Vnde quanto virtutum omnium ſplendore claruerit, plenius ex eius, quæ nobis reliquit, ingenij ſui monumentis cognoſcere licet. Neque enim putandum eſt, quod ſoli ſibi, ſuæque tantum ſaluti proſpexerit, immo plurimos à flagitijs auocauit, & innumerabilem multitudinem, adeo diuini amoris facibus inflammauit, vt

liben-

libenter omnibus vitæ huius delicijs deſpectis, ſeſe in ſacram ſolitudinem recluſerint, & angelicam in humana carne puritatem ſectati fuerint. Et ſane ſi quis clarius diuinam animæ illius effigiem perſpicere, & admirandam diſcipulorum eius ſanctitatem, quam ex ſacro illius pectore hauriebant, cognoſcere velit, is ſcripta eius legat, & inueniet, tantum pro dignitate meritoque virum, nullis præconijs digne ſatis extolli poſſe. *Praclara eius ſcripta.*

Sed vt cognoſci poſſit, nihil eſſe tam ſanctum, nihil tam ſincerum, quod obtrectatorum ac malignorum hominum calumnias euadere poſſit, non ſunt veriti, homines quidam inuidiæ facibus inflammati, ſanctiſſimum vitæ eius inſtitutum carpere, & illum taquam hominem nugacem, ac loquacem, apud omnes paſſim traducere. *Obtrectatores patitur vir ſanct⁹.* Cum enim vir ſanctiſſimus, omnium ſalutem diuini vrbi prædicatione promouere cuperet, & quotidie ad ſe venientes, abmirabili quadā ſermonis ſuauitate exciperet, omnibuſque doctrinæ ſuæ fluenta largiſſime profunderet, quidam ſumma vi tantam frugem impedire conati ſunt. Quod ille animaduertens, vt impijs illorum conatibus prudenter occuret, ſeſe aliquamdiu ab illo pietatis officio continuit, ac melliſluū doctrinæ ſuæ fluentum compeſcuit; donec ipſi propriæ ſalutis detrimento prouocati, ſuum ipſorum errorem agnoſcerent, & diuturnum ipſius ſilentium moleſte ferrent. Tum vero vir ſanctus, ad intermiſſum docendi munus rediens, tardos torpeſcenteſque mortalium animos, adeo excellenter ad ardentiſſimum rerum immortalium ſtudium excitauit, vt cum omnes velut alterum Moſen intuentes, communi fratrum omnium regimini fruſtra reluctantem præfecerint. *Creatur Abbas.* Quod ſane munus quanta virtutum omnium excellentia adminiſtrauerit, teſtes ſunt eius diſcipuli, qui ex eius diſciplina innumerabiles, omnibus religionis ac ſanctitatis laudibus ornati, prodierunt.

Digitized by Google

VITA S. GVIDONIS CONFESSORIS, ABbatis Pompoſiani, in Agro ferrarienſi. Cuius oſſa, hodieque inter ſe cohærentia cernuntur Spiræ; quo tranſlata ſunt ab Henrico 2. anno Chriſti 1047. Ex ea quæ eſt apud V. P. L. Sur. per quendam eius æqualem, & Rubeum in Hiſtoria Rauennate. Obijt anno 1046. Sedente Gregorio 6. Papa.

Beatiſſimus Guido nobilibus, ac religione admodum Chriſtianis ortus parentibus, patriam habuit Rauennam; in cuius villa ſuburbana (quę Caſamarienſis dicitur) natus eſt, patre Alberto, matre verò Martia; ſtirpe ſanè præclaris eius virtutibus digniſſima. Cum puer adhunc Rauennę literarum ſtudijs incumberet, viſus eſt acerrimis prauæ cupiditatis ſtimulis concitatus, in vitiorum gurgites præceps abire; & abiuiſſet ſane benigniſſimus Deus, gratia ſua admirabili, ab hoc præcipitio potenter eum eripuiſſet. Nam ſubito cæleſtibus deſiderijs mirifice accenſus, non modo priſtinis cupiditatibus nuncium remiſit, ſed etiam tota mente ad arctiſſimam monaſticæ vitæ diſciplinam aſpirauit. Nam cum pater eum ad præpotentis & nobiliſſimæ cuiuſdam ſponſæ nuptias hortaretur, ipſe cæleſtis patriæ ac ſponſæ immortalis amore vehementer inflammatus, nocte quadam celeberrimæ apud Rauennates Apollinaris martyris ſolennitatis, precioſis ſe veſtibus exuens, eaſque pauperibus largiens, viliſſima ſe tunica induit, & inſcijs parentibus Romam iter intendit. Vbi cum in Clerum cooptatus eſſet, ſtatuit dulci patria & parentibus ac cognatis omnino valere iuſſis, Hieroſolymam pergere, vt in locis illis ſacroſanctis vitam in omni ſanctitate traduceret.

Interea vero cum varia pia mente conſilia agitaret, fuit diuina admonitus reuelatione, vt Rauennam repe-

repetens, Martini eremitæ viri religionis ac ſanctitatis opinione per vniuerſam Italiam celeberrimi, magiſterio ſe ſubderet. Quam ille admonitionem protinus ſecutus, viri illius ſanctiſſimi diſciplinis ſe ſubiecit, ſumptoque habitu monaſtico, annis tribus ſolitariam cum eo vitam in inſula, quam Padus fluuius à Pomposia ſeparat, exegit. Porro Pomposianum monaſterium (cui Guilielmus quidam tunc temporis præſidebat & Abbatis munere fungebatur) erat huius Martini curæ, volente ſic Imperatore, demandatum. Itaque vir Domini, vt Guido perfectiſſimam monaſticę vitæ diſciplinam imbiberet, è ſolitudine ad hoc eum cœnobium tranſtulit; in quo poſt alia atque alia officia, tandem inuitus totius monaſterii regimen & Abbatis dignitatem ſuſcipere coactus fuit. Porro cùm præclare admodum atque prudenter, cum inſigni nominis ſui celebritate, monaſterij illius gubernacula tractaret, parens eius vna cum filio altero, Gerardo nomine, ſpreta dignitate, & contemptis mundi delicijs, diuitijſque, eo aduolârunt, & ſtrenue non minus quam religioſe, ſub eius diſciplina Chriſto militarunt.

Fit monachus, & adhæret Martino eremitæ.

S. Guido conſtituitur Abbas in monaſterio Pomposiano.

Pater eius cũ fratre, fiunt monachi ibidem.

Interim Guido, cum ſacer monachorum numerus, indies magis magiſque accreſceret, aliud cœnobium condere cœpit, in quo qualia quantâque ab illo ſint patrata miracula, non erit abs re breuiter explicare. Fratres quoſdam, in cœnobij ſui renouatione, ab imminenti mortis periculo per lignorum ruinam, precibus ſuis liberauit. Alios quartanis febribus laborantes hauſtu aquæ, qua ſacras manus abluerat, curauit. Cũ noua monaſterij fabrica conſtrueretur, & operarij magna victus inopia preſſi, plus ſatis illi moleſtiarum exhiberent, & ille de ratione comparandæ alimoniæ cogitaret, nec tamen viam vllam modumque inueniret, quo neceſſitatibus eorum opportune ſuccurreret, tandem de ſola omnipotentis Dei miſericordia confiſus, Rauennam profectus eſt; & ecce in ipſo itinere non longè à monaſterio, duas naues vino frumẽtoq; plenas, diuinitus ſibi præparatas inuenit; quas ſtatim lætus ſummę Trini-

Miracula S. Guidonis.

Annona diuinitus illi collata.

tati

Digitized by Google

tati gratias agens adduxit; fratreſque admonuit, vt ex eo beneficio diuinitus ſibi collato, deinceps de immenſa Dei erga ſuos famulos benignitate conſiderent.

Frater quidam idiota, octo plus minus miliaribus à monaſterio defunctus, ad monaſterium ſepeliẽdus allatus eſt. Cumque poſt perſoluta, ex more defunctorum officia, tumulo inferendus eſſet, ſubito vitæ redditus, ſanctum Patrem Guidonem inclamauit. Aduenit ille, & accurate perquirit, vbinam fuiſſet, quid ve vidiſſet. Tum ille: Vidi, inquit, pœnarum loca; & in ijs propinquos meos, plurimoſque mihi notos, Ego vero vitæ reſtitutus ſum, vt accepta benedictione tua, poſt triduum rurſus diſcedam, & miſericordiam Domini noſtri Ieſu Chriſti percipiam. Itaque poſt triduum, accepta beati Guidonis benedictione, iterum obdormiuit & in pace quieuit. Eodem tempore, alius quidam frater, cui Bertholdo nomen erat, cum in ipſo agone tarde animam efflaret, & conſcientiæ ſtimulis punctus, dubia valde ſalutis ſuæ indicia relinqueret, precibus ſancti Guidonis ſibi redditus eſt. Rogantibus autem fratribus, quid ſub ijs tam diuturnis angoribus vidiſſet; Vidi, ait, horrendos ſane cacodæmones, aduerſum me ſæuientes; & peccatum vnicum, quod iam diu alta apud me obliuione ſepultum erat, in memoriam reuocantes. Cũ enim in ſeculo degerem, leui quadã incantatione vſus fueram. Hanc procaces ſpiritus objicientes, pœnam damnationis æternæ infligere volebant; ſed Chriſti virtute, & precibus ſanctiſſimi Patris noſtri Guidonis, veſtriſque profligati, triſtes abſceſſerunt. Deinde accepta pœnitentia, in pace perpetua ilico quieuit.

Heribertus ſummus Rauennatum Antiſtes, tanto aliquando furore in virum Dei commotus fuit, vt Pomposianum cœnobium armata manu deſtruere meditaretur. Quod cum ad aures ſanctiſſimi viri perlatum eſſet, triduanum omnibus ieiunium indixit, poſitiſque laneis veſtibus, cilicinis omnes indui voluit; hortatuſq; eſt ſuos, vt precibus & lachrymis pugnarent; nec dubitarent, quin ijs facilius armis, quam gladio & clypeo, de

inimi-

inimicis victoriam obtinerent. Quod ſane pulchre conſecutum eſt. Nam cum illi toto illo triduo, humi cubantes in cinere & cilicio, aſſiduo Domini miſericordiã imp orarent, & Archiepiſcopus præcipiti mente, ad tyrãnidem exercendam veniret, ſtatim obuiam ei cum timore proceſſerunt, atque in eccleſiam ſummo cum honore illum perduxerunt. Tum ille repente animo ita cõmutatus eſt vt profuſa ingenti lachrymarum vi, ſcelus ſuum deteſtaretur, fratreſque perpetuo ſibi amicitię fœdere ita copularet, vt nullæ deinceps inimicitiæ illud violauerint.

Igitur vir ſanctiſſimus Guido, poſteaquam annis duodequinquaginta, Pompoſium cum eximia ſanctitatis laude gubernaſſet, iturus obuiam Imperatoris legationi, in ipſo itinere apud Parmam feliciter exſpirauit, pridie Kal. Apr. anno ſal. 1046. Cum autem Parmẽſes, venerabile corpus è manibus fratrum per vim abſtuliſſent, superueniens Henricus Imp. eius nominis tertius, alias 2. ſacratiſſimas exuuias humiliter veneratus, primo fecit eas Veronam in ſancti Zenonis eccleſiam reponi; deinde Verona Spiram, in Eccleſiam collegiatam transferri; quæ quidem tunc à Patrono ſuo primo, diuo Iohanne Apoſtolo & Euangeliſta, nomen habuit; nunc vero ob ſacratiſſimarum præſentiam reliquiarum, S. Guidonis nomen obtinuit. Vt quemadmodum Conradus Imperator, eius nominis 2. felix eidem eccleſiæ in primi lapidis collocatione dedit initium, ita per filium eius Henricum 3. alias 2. à venerãdis eiuſmodi reliquijs, manu ſua præſentatis, non indignũ ſumeret, poſt tantam immutationem, cognomentum. Ad laudem Dei in ſecula benedicti. Amen

Moritur vir ſanct⁹ anno. 1046.

Corpus ei⁹ transfertur Spirã.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS MENSIS MARTII.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Google

Digitized by

Digitized by Google



Digitized by Google



Digitized by Google

IHS

Digitized by Google